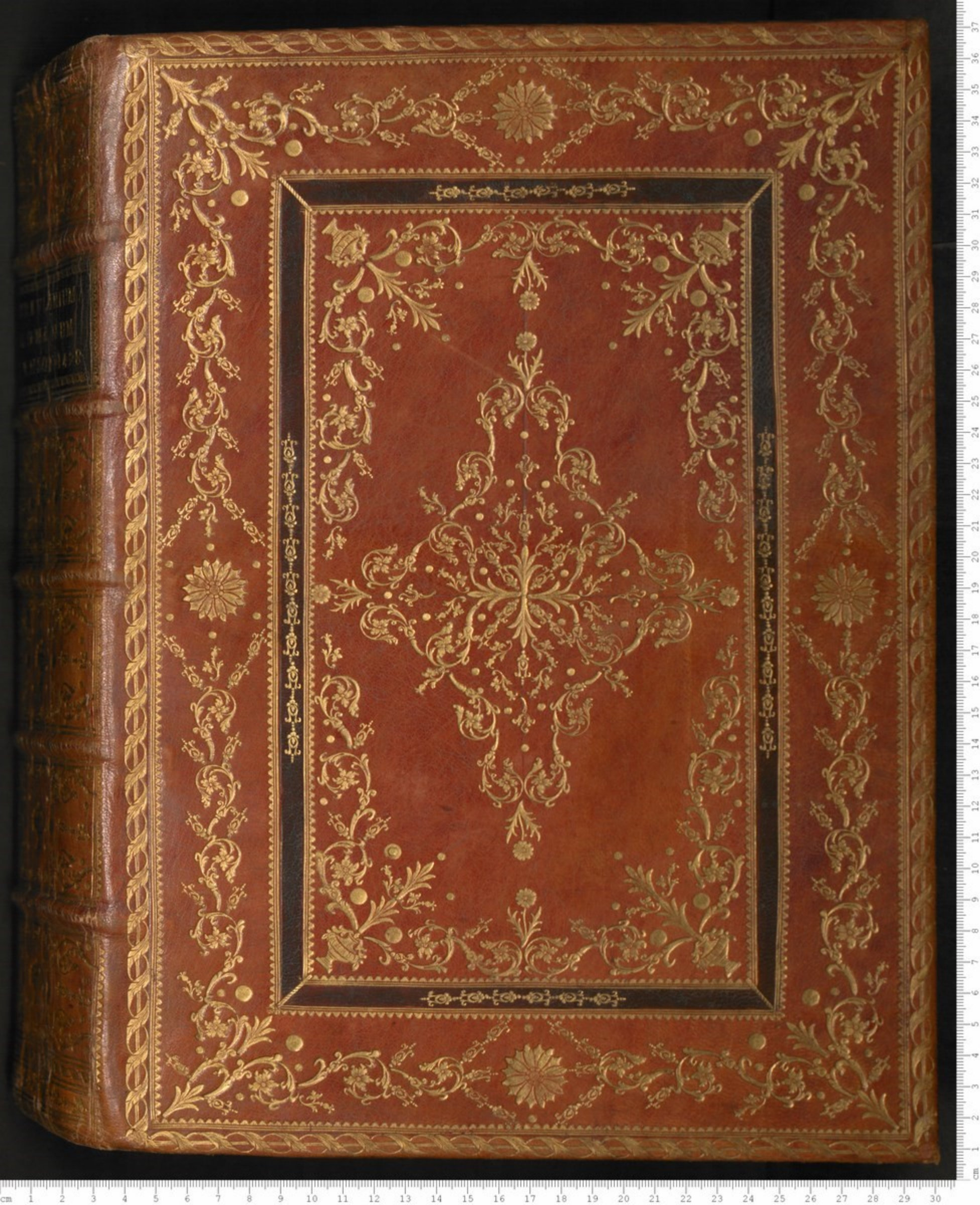

BREVIARIUM
ROMANUM
IENSON 1478

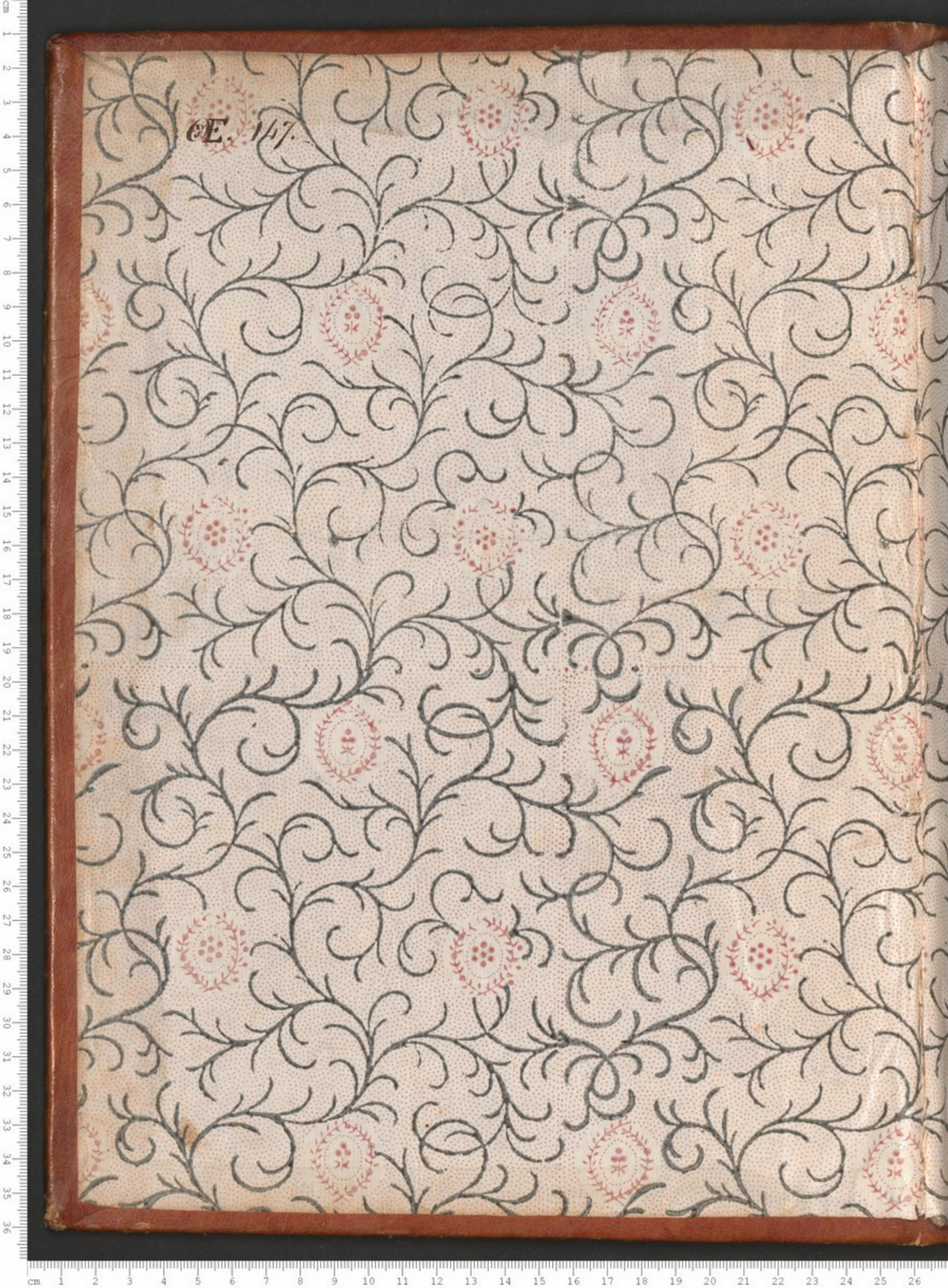

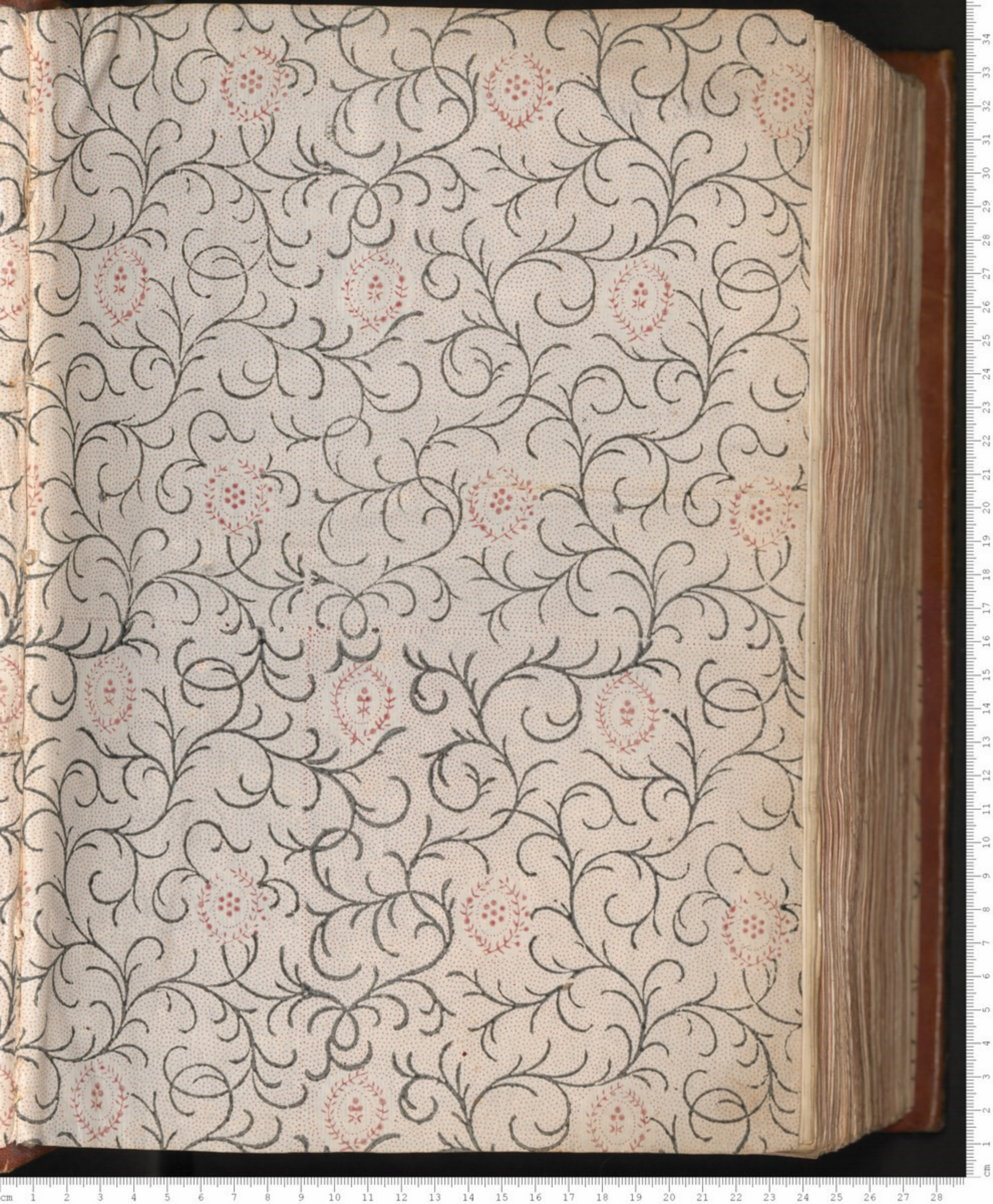

Ex. 147.

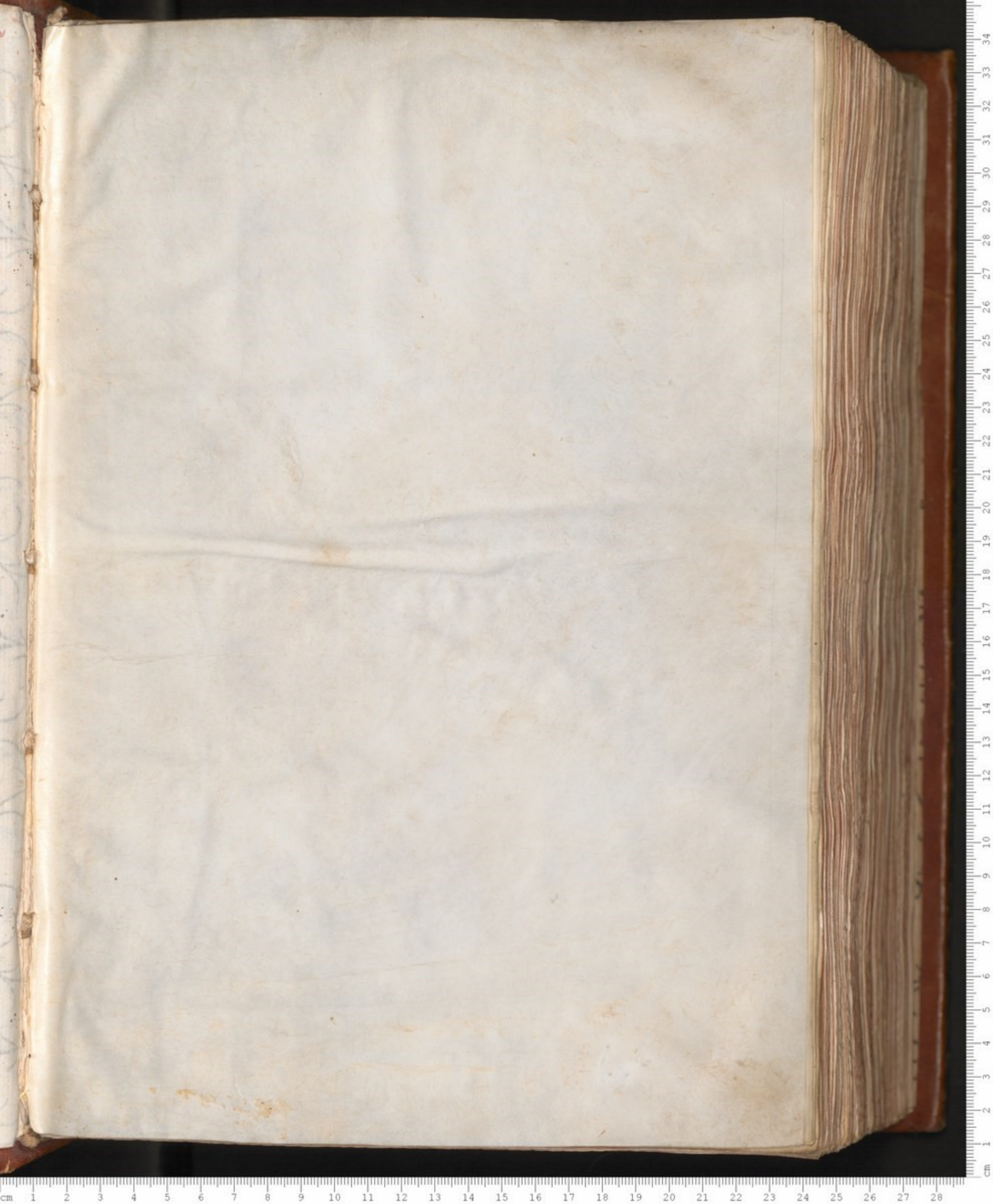

OE. 147.

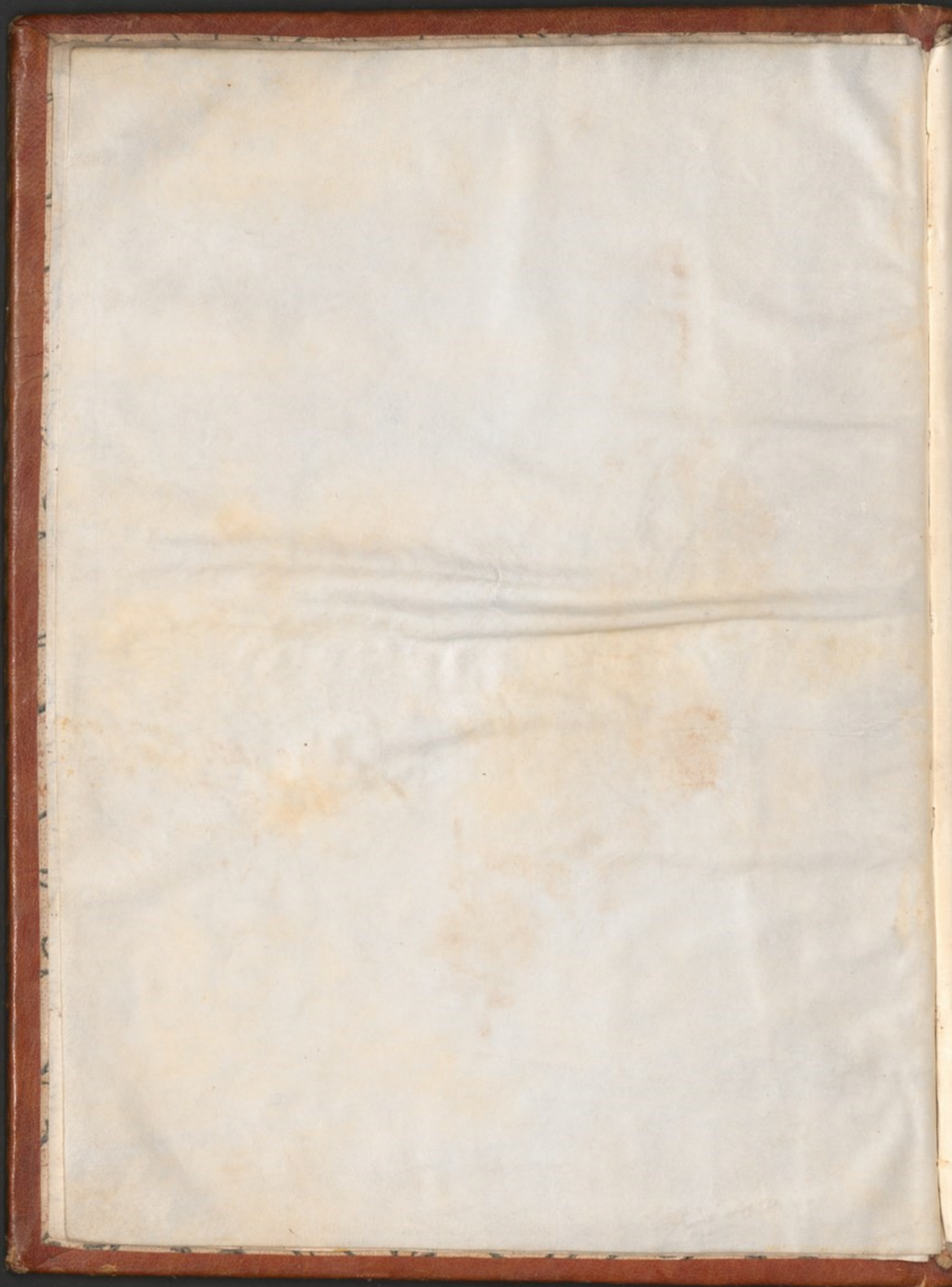

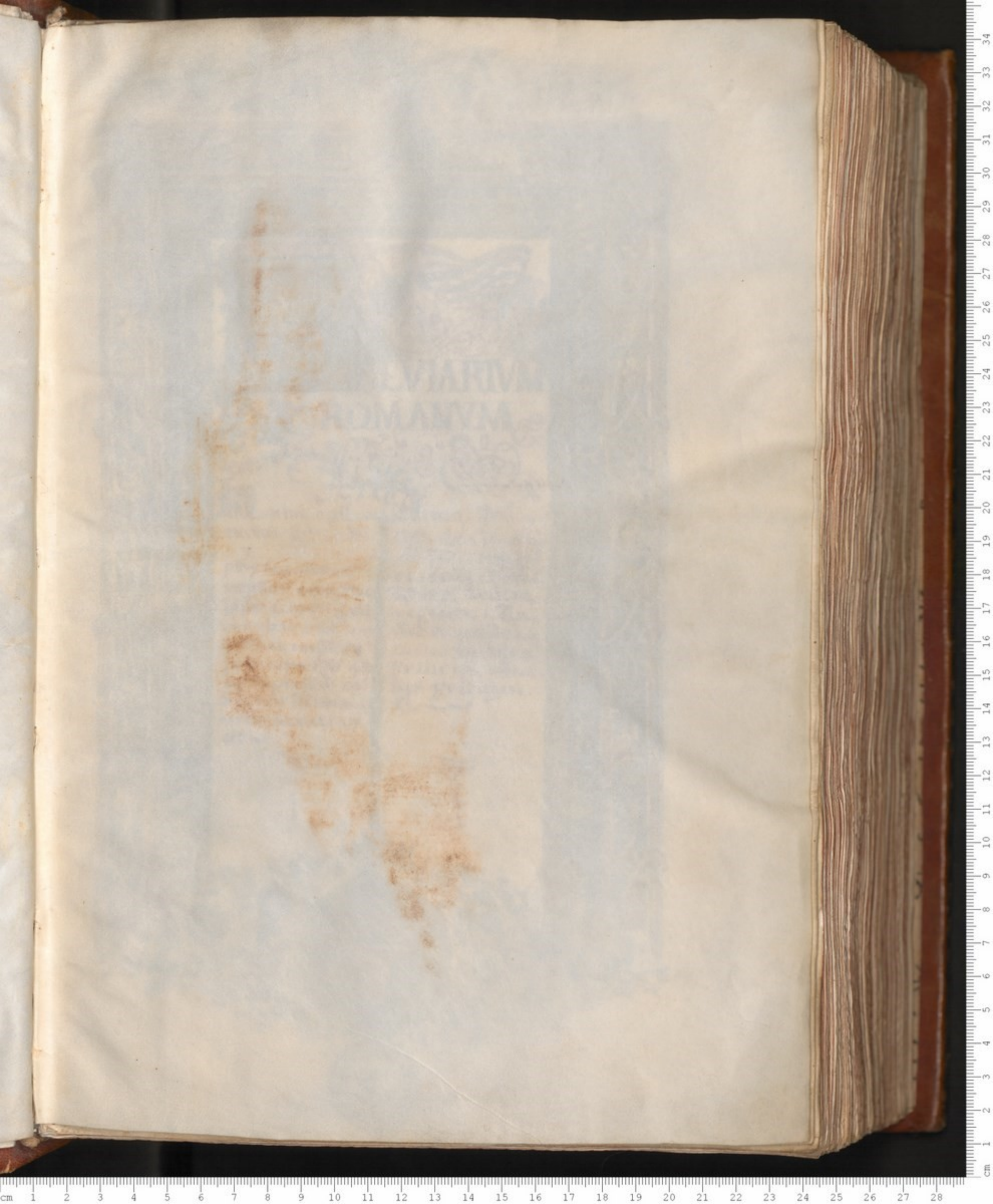

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

BREVIARIUM
ROMANVM

In uis opul cor Anno dñi
rector extitit de lxx. cccclxxij.
orgi d spatharijs siko . iij. pō
plhytoz minime ti. max. rome
impfloi uero Nio Petri sedem
laus ienson galli regente. An
cus: hac nra tem ara uendra
pellate impfloy mino inclito
princeps. pō qk principe uene
op9 ipressu in ijs pñcipan.
florentissima. te
urbe uenetiax
elt

BREVIARIUM ROMANUM.

SIXTI. IV.

Venetys. 1475. pag. 407.

Annus habet .xij. menses. hebdomadas .liij. et dies unum: et habet dies .ccc. lxxv. et horas .vi.
Ianuarius habet dies .xxxi. Luna .xxxi.
Nox habet horas .xvi. dies uero octo.
Ianuarii. Circūscriptio dñi duplex maior. Et scti basilij ep̃i et p̃f̃es. Et scti martine virginis et martyris.
b iij no Octava sancti stephani semi duplex.
c iij no Octava sancti iohannis semi duplex.
d p̃is no Octava innocentium semi duplex.
e nonis
f viij id° Epiphania domini duplex maior. A festo stelle numerando perfice li. 78.
g viij id° nam post quadraginta dies ibi septuagesima fiat. Et si bisextus fuerit
xvi vi id° supradatur unus. Si cadit in lucem domini suppone sequentem.
b v id°
c iij id° Sancti pauli primi heremite confessoris.
d iij id° Sancti iohannis pape et martyris. 257.
e p̃is id°
f idib° Octava epiphanie semi duplex. Et sancti billarij ep̃i et confessoris.
g xix kl° Februarii. Sancti felix in p̃inc. p̃resbyteri et martyris. 257.
xviii kl° Sancti mauri abbatis et confessoris. Sol in aquario.
xvii kl° Sancti marcelli pape et martyris. 258.
xvi kl° Sancti antonii abbatis sol̃ne generaliter. 258.
xv kl° Sancte p̃isce uirginis et martyris. 259.
xiv kl° Sanctorum martyrum marci marthe audifax et abacum. 259.
xiii kl° Sancti fabiani pape et martyris et sebastiani martyris. 260.
xii kl° Sancte agnetis uirginis et martyris semi duplex. 261.
xi kl° Sanctorum martyrum vincentij et anastasi. 262.
x kl° Sancte emerentiane uirginis et martyris. 263.
ix kl°
viii kl° Conversio sancti pauli apostoli duplex minor. 264.
vii kl°
vi kl° Sancti iohannis chrisostomi ep̃i et confessoris.
v kl° Sancte agnetis secundo. 265. Clauus .xl.
iiii kl°
iii kl° Sancti geminiani ep̃is et confessoris.
ii kl° Sctoꝝ martyꝝ cyri et iohannis. Trāssa. scti marci euāgeliste duplex minor.

Februarius habet dies .xxviii. Luna .xxix. et quando ē
bisextus habet dies .xxix. Luna .xxx. Nox habet horas .xiiij. dies .x.
d februa. Scti ignatii ep̃i martyris et Brigide uirginis. 266.
e iij no Purificatio beate marie uirginis duplex maior. 267.
f iij no Sancti blasij ep̃is et martyris. 268.
g p̃is no Sancti gilberti confessoris. Et sancti simonis prophete.
nonis Sancte agathe uirginis et martyris semi duplex. 269.
xvi b viij id° Sancte dorothee uirginis et martyris.
xv c viij id°

Adulum Caroli Caroli
nalis Borromei

d vi id°
 xiiij c v id° Sancte apolonie uirginis et martyris.
 ij f iiii id° Sancte scholastice uirginis.
 g iij id° Sancti guilielmi episcopi et confessoris.
 x prid id°
 b idib°
 xiiij c xvi kl **Martij.** Sancti ualentini presbyteri et martyris. 270.
 vij d xv kl Translatio sancti antonis de padua. Et scorum faustini et iouite martyrum.
 e xiiij kl Sancte iuliane uirginis et martyris **Sol in pisce.**
 xvj f xiiij kl
 iiii g xij kl
 xi kl
 xij b x kl
 i c ix kl
 d xiiij kl **Cathedra sancti petri duplex minus.** 270.
 ix e vij kl Sancti gerardi episcopi et martyris. **Vigilia.**
 f vi kl Sancti marie apostoli duplex minus. **Locus bisecti.**
 xviij g v kl
 vi iiii kl
 b iij kl
 xiiij c prid kl

Aure. **BN** Martius habet dies. xxi. Luna. xxx.
nūc. Nox habet horas. xij. Dies uero. xij.

iij d Martij
 e vi no
 xi f v no
 g iiii no
 xix iij no
 xiiij b prid no
 c nonis Sanctarum perpetue et felicitatis et marie. Et sancti thome de agno confes. 272.
 xvi d xiiij id°
 r e vij id° Sanctorum quadraginta martyrum.
 f vi id°
 xiiij g v id° **Claues pasce.**
 ij iiii id° Sancti gregorii pape et confessoris duplex minus. 272.
 b iij id°
 x c prid id°
 d idibus Sancti longini martyris.
 xviij e xvij kl **Alpatis.**
 vij f xvi kl Sancti patritij episcopi et confessoris.
 g xv kl Sancti anselmi episcopi et confessoris. **Sol in ariete.**
 xvj xiiij kl Sancti ioseph confessoris.
 iiii b xiiij kl
 c xij kl Sancti benedicti abbatis et confessoris duplex minus. **Egnocium.** 272.

2

Post festū sancti bñdicti ubiq; quartadecima luna uenerit: ibi in o
minica proxima resurrectio domini celebratur.

Annūciatio beate marie duplex maior. 274.

Post festū sancti bñdicti ubiq; quartadecima luna uenerit: ibi in o
minica proxima resurrectio domini celebratur.

Annūciatio beate marie duplex maior. 274.

Aure **Apulis habet dies. xxx. Luna. xix.**
nūc **Rox habet horas. x. Dies uero. xiiij.**

g Apulis
xi iij no
b iij no
xix c pñs no
xiiij d nonis **Sancti vincentij confessoris ordinis predicatorum.**
xvi e viij id°
v f viij id°
g vi id°
xiiij b iij id°
ii c iij id°
x d pñs id°
e idibus
xviiij f xviij kl **Abas. Sancto x aburij raleriani z maximi martyrum.** 275.
xv g xviij kl
xvi kl **Sancti isidori martyris.**
xv b xv kl **Sancti aniceti pape z martyris.** 275. **Sol in tauro,**
iiij c xiiij kl
d xiiij kl
xiiij e xij kl
i f xi kl
g x kl **Sanctorum sotheris pape z martyris. et gais pape z martyris.** 275.
ix kl **Sancti georgij martyris generale solēne.**
b viij kl
xviiij c viij kl **Sancti marci euangeliste duplex minus. Letanie maiores.** 276.
vi d vi kl **Sancto x cleti pape z martyris. z marcellini pape z martyris.** 278.
e v kl
xiiij f iij kl **Sancti uitalis martyris.**
iiij g iij kl **Sancti petri martyris de ordine predicatorum.**
pñs kl **Sancti Sigismundi martyris.**

Aure^{us} **BL** Maius habet dies. xxxi. Luna. xxx.

nūc^{us} **BL** Maius habet horas. viij. Dies uero. xvi.

- xi b **Ma**ij Sanctorum apostolorum philippi et iacobi duplex minus. 279
c vi no Athanasij episcopi et confessoris.
xix d v no Inuentio sc^e crucis duplex min^{us}. Et sc^o alex^{andri} eu^{er}g^{ist}i theodoli et . 280.
viij e iij no Sancti florentii martiris. iuuenalis martiris. 282.
f iij no Sancti gotthardi episcopi et confessoris.
xvi g prid no Sancti iohannis ante portam latinam duplex minus. 283.
v nonis
b viij id^{us} Apparitio sancti michaelis semi duplex. 284.
xiiij c viij id^{us}
ij d vi id^{us} Sanctorum martyrum gordiani et epimachi. Scⁱ iob p^{re}ssoris. 285.
e v id^{us}
x f iij id^{us} Sanctorum marty^{rum} nerei archilei atq^{ue} pancratij. 286
g iij id^{us}
xviij prid id^{us} Sancti bonifacii martiris.
vij b idib^{us} Sancti isidori martiris.
c xviij kl Junij. Abaldi episcopi et confessoris.
xv d xvi kl Translatio sancti bernardini de ordine minorum.
iij e xv kl Sol in geminis.
f xiiij kl Sancte potentiane uirginis. Et sancti petri celestini confessoris.
xiiij g xiiij kl Sancti bernardini confessoris.
i xiiij kl
b xi kl
ix c x kl
d ix kl
xviij e viij kl Translatio sancti francisci Et sancti urbani pape et martiris. 287
vi f viij kl Sancti eleutherij pape et martiris. 287.
g vi kl Octaua sancti bernardini. Et sancti iohannis pape et martiris. 287.
xiiij y kl
iij b iij kl
c iij kl Sancti felicii pape et martiris.
xi d prid kl Sancte petronille uirginis. Et sc^o marci marty^{rum} canci^{us}: c^o cian^{us}: et c^o cianille

Aure^{us} **BL** Junius habet dies. xxx. Luna. xxx.

nūc^{us} **BL** Junius habet horas. viij. Dies uero. xvi.

- e Junij Sancti secundi martiris.
xix f iij no Sanctorum marty^{rum} marcellini et petri atq^{ue} erasmi.
viij g iij no
xvi prid no
v b nonis
c xvi id^{us}
xiiij d xvi id^{us}
ij e xi id^{us}
f y id^{us} Sanctorum martyrum pr^{imi} et feliciani. 288.

x g iiii id^o Sancti barnabe apostoli duplex minus. 289.
 xiiij b prid id^o Sanctoz martyz basilidis. cyrini. naboris et nazarij. 289.
 xij c idib^o Sancti antonij confessoris de ordine fratrum minorum. de Padua. 290.
 x d xiiij kl Julij
 xv e xij kl Sanctozum martyz uiti et modesti atqz crescentie. 290.
 iiii f xvi kl
 g xv kl Sol in cancro.
 xii xiiij kl Sanctoz martyz marci et marcelliani. 291.
 i b xiiij kl Sanctozum martyrum gerualij et protbasij. 292.
 c xij kl Octaua sancti antonij. Et sancti silucij pape et martyris. 292.
 ix d xi kl
 e x kl Sancti paulini episcopi et confessoris.
 xvi f ix kl Vigilia.
 xi g viij kl Natiuitas sancti iohannis baptiste duplex maius. 293.
 viij viij kl Apparitio beati marci euangeliste.
 xiiij b vi kl Sanctozum martyrum iohannis et pauli. 295.
 iiii c kl
 d iij kl Sancti leonis pape et confessoris. 296. Vigilia.
 xi e iij kl Sanctozum apostolorum petri et pauli duplex maius. 297.
 f prid kl Comemoratio sancti pauli apostoli duplex minus.

Aure^{us} **Julius** habet dies. xxi. Luna. xxx.
 nūc^{us} **Post** habet horas. viij. Dies uero. xvi.
 xix g Julij Octaua sancti iohannis baptiste semi duplex. Sancti martialis apli.
 xiiij vi no Visitatio sancte marie uirginis duplex mai^{or}. Et sc^{ilicet}oz martyz pcessi et martiniani.
 b v no
 xvi c iij no
 v d iij no
 e prid no Octaua apostolorum petri et pauli duplex minus.
 xiiij f nonis
 ii g viii id^o
 vi id^o Octaua uisitationis beate marie uirginis duplex minus.
 x b vi id^o Sc^{ilicet}oz martyz. vii. frat^{um}. Et sc^{ilicet}az rufine et secunde. sc^{ilicet}i patniani ep^{iscop}i et p^{re}ses. 306.
 c v id^o Sancti pii pape et martyris.
 xviij d iiii id^o Sc^{ilicet}oz martyz naboris et felcis. Sc^{ilicet}az martyz hermacore et fortunati. 306.
 viij e iij id^o Sancti anacleti pape et martyris. 306.
 f prid id^o Dies caniculares.
 xv g iij kl Sanctozum martyrum quirici et iulite.
 iiii xviij kl Augusti
 b xvi kl Sancti alexii confessoris et marie uirginis.
 xii c xv kl Sancte symphorose cū. vii. filiis suis mar. 306. Sol in leone.
 i d xiiij kl
 e xiiij kl Sancte magarite uirginis et martyris.
 ix f xii kl Sancte praxedis uirginis. 307.

g xi kl Sancte marie magdalene semi duplex. 307.
 xvi x kl Sancti apolinariis episcopi et martyris. 308.
 vi b ix kl Sancte chustine uirginis et martyris. 309. Vigilia.
 c viij kl Sancti iacobi apli duplex minus. Et sancti christofori martyris. 309.
 xiiij d viij kl Sancte anne. et sancti pastoris presbyteri et confessoris.
 iij e vi kl Sancti pantaleonis martyris.
 f v kl Sanctoꝝ martyru nazarij. celsi. uictoris. et innocentij. 310.
 xi g iij kl Sancte marthe. et scioꝝ marty. simplicij faustini et beatrix martyris. 310.
 xix iij kl Sanctoꝝ martyrum abdon et senné. 311.
 b prid kl Sancti fantini plesso.

Aure^{us} nuer^{us} **III** Augustus habet dies. xxi. Luna. xxi.
 Nox habet horas. x. Dies uero. xiiij.
 viij c Augusti Sancti petri ad uicula duplex minus. et scioꝝ mar. machabeorum. 311.
 xvi d iij no Sancti stephani pape et martyris. 313.
 v e iij no Inuentio sancti stephani protomartyris. 314.
 f prid no Sancti iustini presbyteri et martyris.
 xiiij g nonis Sancte marie de niue duplex maius. et sancti dñici confessoris. 315. et 317.
 iij b viij id Transfiguratio dñi duplex maius. et scioꝝ mar. fixi felicissimi et agapiti. 317.
 x c vi id Sancti donati episcopi et martyris. 320.
 d v id Sanctoꝝ martyru ciriaci largi et smaragdi.
 xviij e iij id Sancti laurentij martyris duplex maius. 321.
 viij f iij id Sanctoꝝ martyrum tyburij et iulanne.
 g prid id Sancte clare uirginis. 324.
 xv idibus Sancti hyppoliti et locioꝝ eius martyru. s. cōcordie mar. 325.
 iij b xix kl Septēbris. Sancti eusebij presbyteri et confessoris. 325. Vigilia.
 c xviij kl Assumptio beate marie uirginis duplex maius. 327.
 xiiij d xviij kl Octaua sancti laurentij martyris semi duplex.
 i e xvi kl Sancti agapiti martyris. Sol in uirgine.
 ix g xiiij kl Sancti lodouici epi et confes. ordinis minorum.
 b xiiij kl Sancti bernardi abbatis et confessoris.
 xviij c xii kl Octaua scie marie duplex min. et scioꝝ mar. timothei hypoliti et sym. 334.
 vi d x kl Vigilia. phouani.
 xiiij e ix kl Sancti bartholomei apostoli duplex minus.
 iij f viij kl Sancti lodouici confessoris regis francorum. 334.
 g viij kl Octaua sancti lodouici epi et ples. et scfi zepherini pape et ma. 334.
 xi vi kl Sancti augustini epi et plessoꝝ duplex min. et hermetis martyris. 334. et 335.
 xix b v kl Decollatio sancti iohannis baptiste semi duplex. et scie sabine. et mar. 336. et 337.
 viij c iij kl Sanctoꝝ martyrum felcis et adaucti. 337.
 e prid kl Sancti felcis presbyteri et confessoris. 337.

Aure **III** September habet dies. xxx. Luna. xxiij.
nuer **III** Nor habet horas. xij. Dies uero. xij.
 xvi f **Septēb.** Sanctoꝝ martyꝝ. xij. fratrū. Et sancti egidij abbatis. 338.
 v g iij no Sancti antonini martyris.
 iij no Sanctaꝝ euphemie. dorothee. teclē. z herasme.
 xiiij b prid no Sancti moysi confessoris.
 ij c nonis
 d viij id° Sancti zacharie confessoris.
 x e viij id°
 f vi id° **Natiuitas sancte marie uirginis duplex maius.** Et sc̃i adriani martyr. 340.
 xvij g v id° Sancti gorgonij martyris. 344.
 viij iij id° Sancti nicholai de torentino confessoris.
 b iij id° Sanctorum martyrum prothi z hyacinthi. 344.
 xv c prid id°
 iij d idibus cypriani.
 e xvij kl **Octobris. Exaltatio sc̃e crucis duplex min.** Et sc̃oꝝ mar. corneli z. 345.
 xii f xvij kl **Octaua beate uirginis semi duplex.** Et sc̃i nichomedis mar. 347.
 i g xvi kl Sanctorum martyꝝ euphemie lucie z geminiani. 347.
 xix b xiii kl **Festum sacroꝝum stigmatum sancti francisci.**
 c xiii kl Sanctorum martyrum uictoris z corone. **Sol in libra.**
 xvii d xii kl Sanctorum martyrum eustachii z sociorum eius. **Vigilia.**
 vi e xi kl **Sancti matthei apostoli z euangeliste duplex minus.** 348.
 f x kl Sanctorum martyrum maurici z socioꝝ eius. **Equinoctium.** 349.
 xiiii g ix kl Sancti limi pape z martyris. 349.
 iij b vii kl
 xi c vi kl Sanctorum martyrum cypriani z iustine. 349.
 xix d v kl Sancti elzearii confes. Et sanctorum martyꝝ cosme z damiani. 350.
 c iij kl
 viii f iij kl **Dedicatio sancti michaelis archangeli duplex maius.** 351.
 g prid kl Sancti hieronymi presbyteri z confessoris duplex minus. 353.

Aure **III** October habet dies. xxxi. Luna. xxiij.
nuer **III** Nor habet horas. xiiii. Dies uero. x.
 xvi **Octob.** Sancti remigii episcopi z confessoris. 357.
 v b vi no **Translatio sancte clare uirginis.**
 xiiij c v no
 ii d iij no Sancti francisci confes. fundatoris ordinis minorum. 359.
 c iij no
 x f prid no Sancti magni episcopi uenetiarum z confesso.
 g nonis Sc̃oꝝ martyꝝ sergii bachi marcelli z apulei. Et sc̃i marci pape z p̃fesi. 356.
 xviii viij id°
 vii b vii id° Sanctorum martyrum dionysii. rustici. z eleutherii.
 c vi id° Sancti cerbonii episcopi z confessoris.

xx d v id° Octaua beati francisci.
 xlii c iij id°
 f iij id°
 xij g prid id° Sancti calixti pape et martyris. 356
 i idibus
 b xvij kl Nouēbris. Galli abbatis.
 x c xvi kl
 d xv kl Sancti luce euangeliste duplex minus. 357. et S. Hilarionis Abb.
 xviij c xiiij kl Sol in scorpione.
 vi f xij kl
 g xij kl Sanctarum undecim milium uirginum. Et sancti hylarionis abbatis. 357.
 xliij xi kl
 iij b x kl
 c ix kl
 xi d viij kl Sanctorum martyrum crisanti et darie. 358.
 xix c viij kl Sancti euaristi pape et martyris. 358.
 f vi kl Sancti Iuonis confessoris. Vigilia.
 viij g v kl Sanctorum apostolorum simonis et iude duplex minus. 358.
 iij kl
 xvi b iij kl
 c prid kl

Aureus **HI** Vigilia.
 nouembris habet dies. xxx. Luna. xxx.
 nūerus **HI** Nox habet horas. xvi. dies uero octo.
 d nouēbz. festiuitas omnium sanctorum duplex maior. Et cesarij martyris. 359.
 xliij c iij no Comemoratio omnium fidelium defunctorum et Iusti marty.
 iij f iij no
 g prid no Sanctorum martyrum uitalis et agricole. 361.
 x nonis
 b viij id° Sancti leonardi confessoris.
 xviij c viij id° Sancti psilonij episcopi et confessoris.
 vij d vi id° Traslato bti lodouici epi et pfe. Et scōz martyz quattuor cordatoz. 362.
 c v id° Dedicatio basilice saluatoris duplex minus et Theodori martyris. 362.
 xv f iij id° Sanctoz martyz triphonis respicij et nymphe.
 iij g iij id° Sancti martini epi et confessoris duplex. Et sancti mēne martyris. 363. et 364.
 prid id° Sancti martini pape et martyris. 365. S. Elisabeth Hase. 365.
 xij b idibus Sancti britij epi et confessoris. Ilomoboni confessoris.
 i c xviij kl Decembris.
 d xvij kl
 x c xvi kl
 f xv kl
 xviij g xiiij kl Dedicatio basilice apostolorum petri et pauli duplex minus.
 vi xiiij kl Sancte helisabeth nec x. nec marty. Et sancti pōiani pape et martyris. 365.
 b xij kl Sancti stephani confessoris.
 xliij c xi kl Sancti mauri martyris.

iij d e kl Sancte cecilie uirginis et martyris semi duplex. 367.
 e ix kl Sancti demetrii pape et martyris. Et sancte felicitatis martyris. 368. et 370.
 xi f viij kl Sancti grifogoni martyris.
 xij g vij kl Sancte katherine uirginis et mar. semi duplex et solene generaliter. 371.
 vi kl Sancti petri alexandrini epi et martyris.
 viij b v kl Virgilij episcopi et confessoris.
 c iij kl
 xvi d iij kl Sancti saturni martyris. Vigilia.
 v e puo. kl Sancti andree apostoli. duplex minus. 250.

Aure^{us} **Decem**ber habet dies. xxi. Luna. xix.
 nu^{er}us **Nov**em^{ber} habet horas. xxi. Dies uero octo.

iij f decem.
 ij g iij no Sancte bibiane uirginis et martyris.
 iij no
 f b puo. no Sancte barbare uirginis et martyris.
 c nonis Sancti sabbe abbatis. Bassi episcopi et martyris.
 xvij d viij id^{us} Sancti nicolai epi et confes. semi duplex et solene generaliter. 252.
 vij. c vij id^{us} Sancti ambrosij episcopi et confes. duplex minus. 253.
 f vi id^{us} Conceptio beate marie uirginis duplex maius. 254.
 xv g v id^{us} Proculi episcopi et confessoris.
 iij iij id^{us} Sancti melchiadis pape et martyris. 255.
 b iij id^{us} Sancti damasi pape et confessoris. 255.
 xij c puo. id^{us}
 i d idib^{us} Sancte lucie uirginis et martyris semi duplex et solene generaliter. 256.
 c xix kl Januarij.
 ix f xviij kl
 g xviij kl
 xvi xvi kl Lazari episcopi et martyris. Sol in capricorno.
 v b xv kl
 c xiiij kl
 xiv d xiiij kl
 iij c xij kl Sancti thome apostoli duplex minus. 257.
 f xi kl
 x g x kl
 xij ix kl
 b viij kl Natiuitatis dñi nři iesu christi duplex mai^{us}. 58.
 vi c vij kl Sancti stephani protomartyris duplex maius. 61.
 d vi kl Sancti iohannis apostoli et euangeliste duplex maius. 63.
 c v kl Sanctorum innocentum martyrum semi duplex. 65.
 f iij kl Sancti thome archiepiscopi et martyris. 67.
 g iij kl
 iij puo. kl Sancti siluestri pape et confessoris semi duplex. 72.

Solsticium.

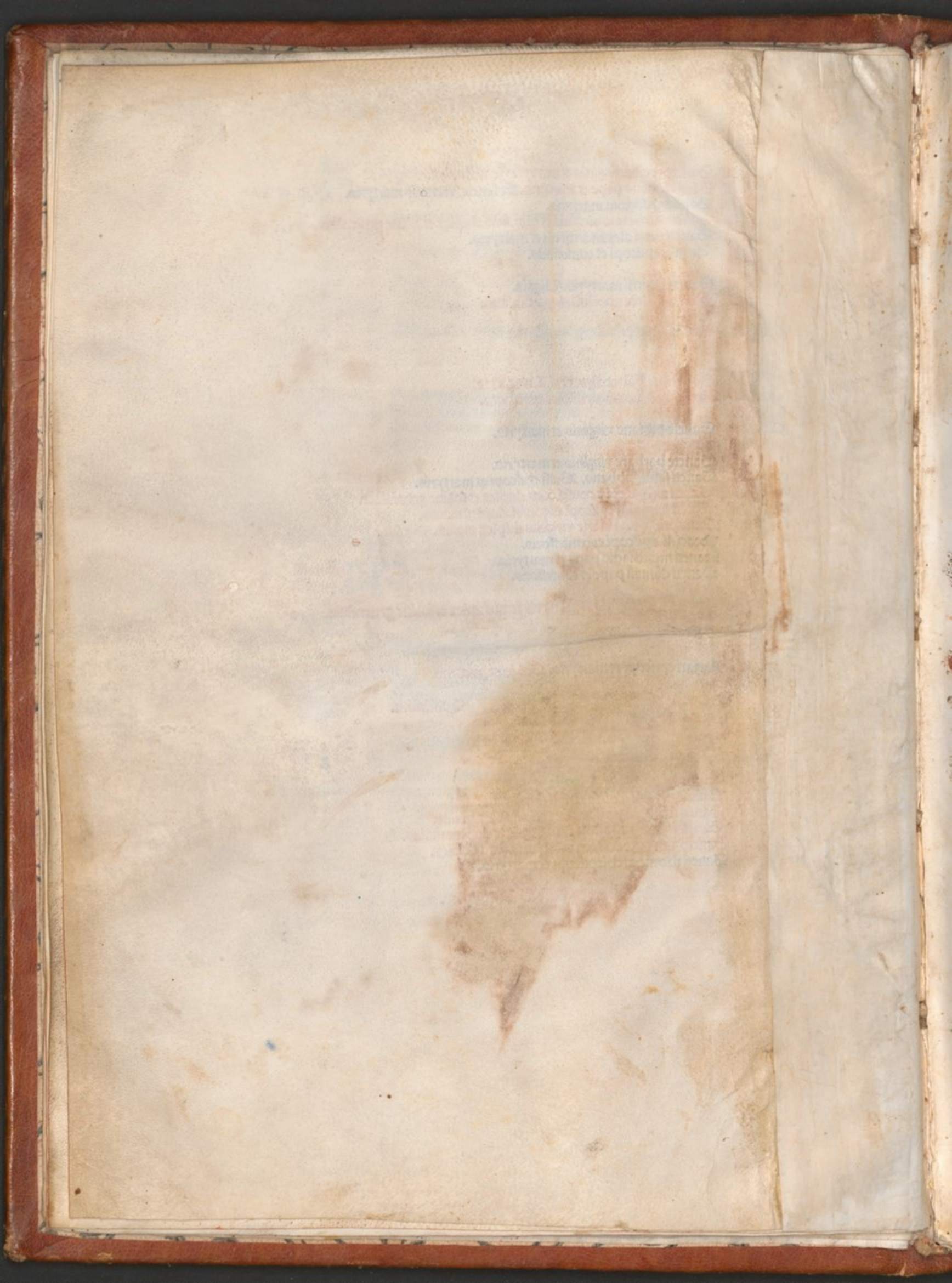
Vigilia.

Vigilia

.iiij.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36

Indiuidue trinitatis nomine inuocato.
Psalterij ordo iuxta ritum quem nunc
romana seruat ecclesia incipit.

Ad dominica prima post octauā epipha-
nie usq; ad septuagesimas: et a kalendis
octobris usq; ad aduentum subscripta in
uitatoria singula singulis dominicis die
bus dicuntur: ita tamen q; si oportuerit
ultimum repetatur.

Inuitatorium primum. Venite exultem^{us}
domino: iubilem^{us} deo salutari nro. ps. Pre-
occupemus.

Inuitatorium secundum. Pre-
occupemus faciem domini: et i psalmis iubile-
mus ei. ps. Venite.

Inuitatorium tertium.
Quoniam deus magnus dominus: et rex magnus
super omnes deos. ps. Venite.

Inuitatorium quartum. In manu tua domine: omnes
fines terre. ps. Venite.

Inuitatorium quintum. Venite adoremus dominum: qui fecit nos.
ps. Venite.

Inuitatorium sextum. Domi-
num qui fecit nos: uenite adorem^{us}. ps. Venite.

Dominica prima post octauā epiphanię.
Inuitatorium. Venite exultemus domino:

iubilem^{us} deo salutari nro. ps. Preoccupem^{us}.
Ab octaua epiphanię usq; ad domini-

cam primam quadragesime: et a kalen-
dis octobris usq; ad aduentum domini se-
quens hymnus dicitur: Ad nocturnum.

QUANDO dicitur omnium:
quo mundus extat condi-
tus: uel quo resurgens con-
ditor: nos morte uicta libe-
ret. Pulsis procul torpo-

ribus: surgamus omnes ocyus: et nocte
queramus pium: sicut prophetā nouim^{us}.

N ostras preces ut audiat: suāq; dexte-
ram porrigat: et expiatis sordibus: red-
dat polorum sedibus.

U t quicq; sacratis
simo: huius diei tempore: bonis quietis
psallimus: donis beatis muneret. Iam

nūc paterna claritas: te postulamus affa-
tim: absit libido sordidans: omnisq; ac-
tus noxius.

N e feda sit uel lubrica: cō-
pago nostri corporis: p quā auerni igni-
bus: ipsi crememur acrius.

O b hoc re-
demptor quesumus: ut probra nra dilu-
as: uite perennis commoda: nobis beni-
gne conseras.

Q uo carnis actu exules:

effecti ipsi celibes: ut prestolamur cer-
nui melos canamus glorie. **P**resta pa-
ter piissime: patriq; compar unice: cum
spiritu paraclyto: regnās per omne secu-
lum. Amē.

Ab octaua pētecostes usq;
ad kalendas octobris in dominicis die
bus subsequens hy. cum inuitatorio se-
quente dicitur: Ad noct. Inuitatorium.

Adorem^{us} dñz: qui fecit nos. ps. Uenite. hy.

Nocte surgētes uigilemus oēs: sem-
per i psalmis meditemur: atq; uiri-
bus totis dño canamus dulciter hym-
nos.

U t pio regi pariter canentes: cum
suis sanctis mereamur aulaz ingredi ce-
li simul et beatam ducere uitā.

Prestet
hoc nobis deitas beata: patris ac nati:
pariterq; sancti spiritus: cuius reboat in

omni gloria mundo. Amen. **In primo**
noct. de aduentu aūt. Veniet ecce rex excel-

sus ps. Beati uir. ps. Quare fremuerūt. ps.
Domine quid multiplicati. ps. Domine ne i

furore. **De psalmista. antiphōa.** Seruite.
domino. **Sub dicta aūt. dicuntur idem**

psalmi. **Tēpore paschali aūt.** Alleluia.
Lapis reuolutus est. **Et sub dicta aūt. di-**

cuntur psalmi totius primi noct. et sic in
alijs noct. seruiatur idem ordo.

EATUS uir
qui non abiit in
silio impiorum: et
in uia peccatorū
non stetit: et in ca-
thedra pestilētie
nō sedit. **S**ed in
lege domini uolū-
tas eius: et i lege e-

ius meditabitur die ac nocte. **E**t erit tā-
q; lignus quod plantatū est secus decur-

sus aquarū: quod fructum suum dabit i
tempore suo. **E**t foliū eius nō defluet:

et oīa quecunq; faciet prosperabuntur.
Non sic impij non sic: sed tanq; puluis

quē proijcit uentus a facie terre. **I**deo
non resurgunt impij in iudicio: neq; pec-

catores in cōsilio iustorum. **Q**uoniam
nouit dominus uiam iustorum: et iter impi-

orum peribit. **psalmus dauid.**

Quare fremuerunt gentes: et populi
meditati sunt inania. **A**stiterunt re
ges terre: et principes puerunt in unum:
aduersus dominum et aduersus christum eius.
Oirupamus uincula eorum: et perciamus
a nobis iugum ipsorum. **Q**ui habitat in celis
iridebit eos: et dominus subsanabit eos.
Nunc loquetur ad eos in ira sua: et in fu
rore suo turbabit eos. **E**go autem posui
tus sum rex ab eo super sion montem sanctum eius:
predicans preceptum eius. **D**ominus dixit ad me
filius meus es tu: ego hodie genui te. **P**ro
stula a me et dabo tibi gentes hereditatem
tuam: et possessionem tuam terminos terre. **R**e
ges eos in uirga ferrea: et tanquam uas figuli
perfringes eos. **E**t nunc reges intelligite: et
rudimini quia iudicatis terram. **S**eruile do
minio et timore: et exultate ei cum tremore.
Apprehendite disciplinam: nequam irascatur
dominus: et peccatis de uia iusta. **Q**ui exarserit
in breui ira eius: beati omnes qui confi
dunt in eo. *psalmus dauid.*
Omine quod multiplicati sunt qui tribu
lant me: multi insurgunt aduersum me.
Multi dicunt anime mee: non est salus ipsi in
deco eius. **T**u autem domine susceptor meus
es: gloria mea et exaltatio caput meum. **V**o
ce mea ad dominum clamaui: et exaudiuit me
de monte sancto suo. **E**go dormiui et so
poratus sum: et resurrexi quia dominus suscepit
me. **N**on timebo milia populi circumdantis me:
exurge domine saluum me fac deus meus. **Q**ui
tu percussisti omnes aduersarios meos sine causa:
detes peccatorum peruiui. **Q**ui non est salus:
et super populum tuum benedictio tua. *psalmus.*
Qui inuocare exaudiuit me deus
iusticie mee: in tribulatione dilatasti
mihi. **M**iserere mei: et exaudi orationem me
am. **F**ilius hominum usquequo graui corde:
ut quod diligitis uanitate et queritis meda
cium. **S**citote quoniam mirificauit dominus sanctus
suus: dominus exaudiet me cum clamaui ad
eum. **N**ascimini et nolite peccare: que di
citis in cordibus uestris: et in cubilibus uestris con
pugnimini. **S**acrificate sacrificium iusticie
et sperate in domino: multi dicunt quod ostendit
nobis bona. **S**ignatum est super nos lumen
multum domine: dedisti leticiam in corde meo.

Fructu frumenti uini et olei sui multipli
cati sunt. **I**n pace in id ipsum dormiam et re
quiescam. **Q**ui tu domine singularis in spe posui
tuisti me. *psalmus dauid.*
Verba mea auribus percipe domine: intel
lige clamorem meum. **I**ntende uoci
orationis mee: rex meus et deus meus. **Q**ui
ad te orabo domine: mane exaudies uocem
meam. **M**ane astabo tibi et uidebo: quoniam non
deus uolens iniquitatem tuam. **N**eque habita
bit iuxta te malignus: neque permanebunt
iniusti ante oculos tuos. **Q**ui disti omnes qui o
perantur iniquitatem: pedes omnes qui loquuntur me
daciui. **V**erum sanguinem et dolosum abhomi
nabitur dominus: ego autem in multitudine mi
sericordie tue. **I**ntroibo in domum tuam:
adorabo ad templum sanctum tuum in timore
tuo. **N**onne deduc me in iusticia tua propter
inimicos meos: dirige in conspectu tuo uiam
meam. **Q**ui non est in ore eorum ueritas: cor
eorum uanum est. **S**epulchrum patens est gut
tur eorum: lingua sua dolose agebat: iudi
ca illos deus. **E**ccecidit a cogitationibus
suis: secundum multitudinem impietatum eorum ex
pelle eos: quoniam irritauerunt te domine. **E**t le
tentur omnes qui sperant in te: in eternum exulta
bunt et habitabis in eis. **E**t gloriabuntur in
te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedi
ces iusto. **N**onne ut scuto bone uoluntatis
tue coronasti nos. *psalmus dauid.*
Omine ne in furore tuo arguas
me: neque in ira tua corripias me.
Miserere mei quoniam infirmus sum: sana me
domine quoniam turbata sunt ossa mea. **E**t anima
mea turbata est ualde: et tu domine usquequo.
Conuerte domine et eripe animam meam: sal
uum me fac propter misericordiam tuam. **Q**ui
non est in morte qui memor sit tui: in inferno
autem quod positebunt tibi. **L**aboravi in gemitu
meo: lauabo per singulas noctes lectum
meum: lachrymis meis stratum meum riga
bo. **T**urbatus est a furore oculus me
us: inueteraui inter omnes inimicos me
os. **D**iscedite a me omnes qui operamini
in iniquitate: quoniam exaudiuit dominus
uocem fletus mei. **E**xaudiuit dominus
deprecationem meam: dominus oratio
nem meam suscepit. **E**t rubescat et turbentur

uehementer omnes inimici mei: cōuer-
tantur et crubescant ualde uelociter. **an.**
Veniet ecce rex excelsus cuius potestate magna:
ad saluandas gentes: alla. **an.** Cōfortate ma-
nus dissolutas. **an.** Seruite dño in timore:
et exultate ei cū tremore. **an.** Deus iudex iu-
stus. **psalmus dauid.**

Domine deus meus in te speraui:
saluū me fac ex omnib⁹ psequētib⁹
me: et libera me. **De** qñdo rapiat ut leo ani-
mam meā: dum nō est qui redimat: neq⁹
qui saluū faciat. **D**omine deus meus si
feci istud: si est iniquitas in manibus meis.
Si reddidi retribuētib⁹ mibi mala: d-
cidam merito ab iūmicis meis inanis.

Persequatur iūmicus animam meā: et cō-
prehendat: et cōculcet in terra uitā meā:
et gloriā meā in puluere deducat. **Ex**
urge dñe in ira tua: et exaltare in finibus
inimicorū meorū. **Et** exurge dñe deus
meus in pcepto qd mādasti: et synagoga
populorū circūdabit te. **Et** ppter hāc
in altū regrederet dñs iudicat populos.

Iudica me dñe scdm iusticiā meā: et se-
cūdm innocentia meā sup me. **C**ōsumet
neq⁹ia peccator: et diriges iustū: scrutās
corda et renes deus. **I**ustum adiutorū
meum a dño: qui saluos facit rectos cor-
de. **D**eus iudex iustus fortis et patiens:
nūquid irascitur p singulos dices: **N**isi
conuersi fueritis gladiū suum uibrabit:
arcū suū tetendit et parauit illum. **Et** in
eo parauit uasa mortis: sagittas suas ar-
dentibus effecit. **E**cce pturit iniusticiā:
concepit dolorē: et peperit iniquitatem.

Lacum aperuit et effodit eū: et incidit i
foueam quā fecit. **C**ōuertetur dolor e-
ius i caput eius: et i uerticē ipsius iūqtas
eius descēdet. **C**onsitebor dño scdm iu-
sticiā eius: et psallam nomini domini
altissimi. **psalmus dauid.**

Domine dñs noster: qz admirabile
est nom tuū i uniuersa terra. **Q**uā
elevata est magnificētia tua super celos.
Ex ore infantū et lactentiū pfecisti lau-
dem ppter iūmicos tuos: ut destruas iū-
micū et ultorē. **Q**uoniam uidebo celos
tuos opera digitorum tuorum: lunam et

stellas que tu fundasti. **Q**uid est hō q
memor es eius: aut filius hominis quoni-
am uisitās eum. **M**inisti euz paulomi-
nus ab angelis: gloria et honore coro-
nasti eum: et cōstituiisti eum super opera
manuum tuarū. **C**ōmnia subiecisti sub
pedibus eius: oues et boues uniuersas:
insuper et pecora campi. **V**olucres celī
et pīscēs maris: qui per ambulant semī-
tas maris. **C**ōmnie dñs noster: qz admi-
rabile est nomen tuuz: in uniuersa terra

psalmus dauid.

Consitebor tibi dñe in toto corde
meo: narrabo oīa mirabilia tua.

Letabor et exultabo in te: psallam no-
mini tuo altissime. **I**n conuertendo ini-
micum meum retrorsum: infirmabitur
et peribunt a facie tua. **Q**uoniam fecisti
iudiciū meum et causam meam: sedisti
super thronū qui iudicas iusticiā. **I**n
crepasti gentes: et periit ipius: nomē eo-
rum delesti in eternum et in seculū secu-
li. **I**nimici defecerunt framee in finez:
et ciuitates eorū destruxisti. **P**erijt me-
moriam eorū cum sonitu: et dominus i
eternum permanet. **P**arauit in iudicio
thronū suū: et ipse iudicabit orbem ter-
re in equitate: iudicabit populos in iusti-
cia. **Et** factus est dominus refugū pau-
per: adiutor in opportunitatibus in tri-
bulatione. **Et** sperent in te qui nouerūt
nomen tuum: quoniam non dereliquisti
querentes te domine. **P**sallite domino
qui habitat in sion: annunciate inter gen-
tes studia eius. **Q**uoniam requirēs sā-
guinem eorū recordatus est: non ē ob-
litus clamorem pauperū. **M**iserere mei
domine: uide humilitatem meam de ini-
micis meis. **Q**ui exaltas me de portis
mortis: ut annūciem omnes laudatiōes
tuas in portis filie sion. **Ex**ultabo i sa-
lutari tuo: infixe sunt gentes in interitu
quem fecerunt. **I**n laqueo isto quē ab-
sconderunt: comprehensus est pes eorū.

Cognoscetur dominus iudicia faciēs:
in operibus manuum suarū compre-
hensus est peccator. **C**onuertatur pec-
catores in infernum: omnes gentes que

obliuiscuntur deum. **Q**uoniam non in
fines obliuio erit pauperis. patientia pau
perum non peribit in finem. **E**xurge
domine non confortetur homo: iudice
tur gentes in conspectu tuo. **C**onstitu
e dñe legislatorem super eos: ut sciant gen
tes quoniam homines sunt. **U**t quid do
mine recessisti longe: despicias in oppo
sitionibus in tribulatione. **Q**uoniam super
bit impius: incenditur pauper: comprehen
duntur in consilijs quibus cogitant. **Q**uoniam
laudatur peccator in desiderijs anime sue:
et iniquus benedicatur. **A**ccerbauit do
minu peccator: secundum multitudinem ire
sue non queret. **N**on est deus conspectu
eius: inquinatae sunt uise illius in omni te
pore. **R**uuerunt iudicia tua a facie ei
us: omnium inimicorum suorum domina
bitur. **E**xit enim in corde suo: non mo
uebor a generatione in generatione sine
malo. **Q**uius maledictione os plenum
est et amaritudine et dolo: sub lingua ei
labor et dolor. **E**det in insidijs eum diui
tibus in occultis: ut interficiat innocen
tem. **O**culi eius in pauperem respiciunt:
insidiatur in abscondito quasi leo in spe
lunca sua. **I**nsidiatur ut rapiat pauperem:
rapere pauperem dum attrahit eum. **I**n
laqueo suo humiliabit eum: inclinabit se
et cadet cum dominatus fuerit pauperem.
Exit enim in corde suo oblitus est de
us: auertit faciem suam ne uideat in fine.
Exurge domine deus: et exaltetur ma
nus tua: ne obliuiscaris pauperem. **P**ro
pter quid irritauit impius deum: dixit e
nim in corde suo non requireret. **V**ides
quoniam tu laborem et dolores conside
ras: ut tradas eos in manus tuas. **M**i
bi enim derelictus est pauper: orphano
tu eris adiutor. **C**ontere brachium pec
catoris et maligni: queretur peccatum il
lius et non inuenietur. **C**omius regna
bit in eternum et in seculum seculi: peri
bitis gentes de terra illius. **C**onfiderius
pauperum exaudiuit dominus: prepara
tionem cordis eorum audiuit auris tua.
Iudicare pupillo et humili: ut non ap
ponat ultra magnificare se homo super terram.

psalmus dauid.

In dño confido: quomodo dicatis ani
me mee transmigra in montem sicut
passer. **Q**uoniam ecce peccatores intende
runt arcum: sagittas suas in pharetra: ut
sagittent in obscuro rectos corde. **Q**uo
niam quem perfecisti destruxerunt: iustus
autem quid fecit. **C**ons in templo sancto
suo: dñs in celo sedes eius. **O**culi eius
in pauperem respiciunt: palpebre eius in
terrogant filios hominum. **C**ominus in
terrogat iustum et impium: qui autem di
ligit iniquitates odit animam suam. **P**luet
super peccatores laqueos: ignis sulphur
et spiritus peccatorum pars calicis eorum.

Quoniam iustus dñs et iusticia dilexite:
quitate uidit uultus eius. **ant. de aduen
tu.**

Confortate manus dissolutas: confortamini
dicite: ecce deus noster ueniet: et saluabit nos.
alleluia. **ant.** Deus iudex iustus fortis et lon
ganimis: nunquam irascetur per singulos dies. **et.**

Gaudete. **ant.** Tu dñe. **psalmus.**

Alluui me fac dñe quoniam defecit sanctus:
quoniam diminute sunt ueritates a filiis
hominum. **V**ana locuti sunt unusquisque ad
proximu suum: labia dolosa in corde et cor
de locuti sunt. **C**onspicit dñs uniuersa la
bia dolosa: et linguam magniloquam. **Q**ui
dixerunt linguam nostram magnificabimus:

labia nostra a nobis sunt: quoniam nosler dñs es.

Propter miseriam inopum et gemitum pau
perum: nunc exurgam dicit dñs. **P**onam
in salutari: fiducialiter agam in eo. **C**onlo
quia dñi eloquia casta: argentum igne ex
aminatum: probatum terre purgatum septu
plum.

Tu domine seruabis nos: et cu
stodies nos a generatione hac in eternum.

In circuitu impij ambulat: secundum alti
tudinem tuam multiplicasti filios hominum.

psalmus dauid.

Et super quo domine obliuisceris me
in finem: usquequo auertis faciem tu
am a me? **Q**uamdiu ponas consilia in
anima mea: dolorem in corde meo per
diem? **V**super quo exaltabitur inimicus
meus super me: respice et exaudi me do
mine deus meus. **I**llumina oculos me
os ne unquam obdormiam in morte: ne quoniam

dicat inimicus meus preualui aduersus
eum. **Q**ui tribulat me exultabit si motus
fuero: ego autem in misericordia tua spau.

Exultabit cor meum in salutari tuo: canta
bo domino quia bona tribuit mihi: et psallam nomini
domini altissimi. **psalmus dauid.**

Dixit insipiens in corde suo: non est deus
corrupti sunt et abhominabiles facti
sunt in studiis suis: non est qui faciat bonum: non
est usque ad unum. **Q**uis de celo, respexit su
per filios hominum: ut uideat si est intelligens
aut regrens deum. **O**mnēs declinauerunt
simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum
non est usque ad unum. **S**epulchrum patens
est guttur eorum: liguis suis dolose agebant:
uenenum aspidum sub labijs eorum. **Q**uorum
os maledictione et amaritudine plenus est:
ueloces pedes eorum ad effundendum san
guinem. **C**ontritio et infelicitas in uis
eorum: et uiam pacis non cognouerunt: non
est timor dei ante oculos eorum. **N**on
ne cognoscent omnes qui operantur iniqui
tatem: qui deuorant plebem meam sicut escam pa
nis. **Q**uoniam non inuocauerunt: illis trepida
uerunt timore: ubi non erat timor. **Q**uoniam dominus
in generatione iuxta est: psallam in opus psalstis
quoniam dominus spes eius est. **Q**uis dabit ex si
on salutare israel: cum auerterit dominus captiui
tatem plebis sue: exultabit iacob et letabitur
israel. **psalmus dauid.**

Domine quis habitabit in tabnacu
lo tuo: aut quis requiescet in monte
sancto tuo: **Q**ui ingreditur sine macu
la: et operatur iusticiam. **Q**ui loquitur ue
ritatem in corde suo: qui non egit dolus
in lingua sua. **N**ec fecit proximo suo ma
lum: et opprobrium non accepit aduersus
proximos suos. **N**ihil deductus est
in conspectu eius malignus: timentes au
tem dominum glorificat. **Q**ui iurat proximo
suo et non decipit: qui pecuniam suam non de
dit ad usuram: et munera super innocentem
non accepit. **Q**ui facit hec non commoue
bitur in eternum. **ant.** Gaudete omnes et
letamini: ecce quia ueniet dominus ultionis: adducet
retributionem: ipse ueniet et saluabit nos. **Ps.**
Ex sion species decoris eius. **R.** Deus noster
manifestetur: ueniet. **ant.** Tu domine seruabis nos:

et custodies nos. **Ps.** Memoro fui nocte: nomi
nis tui domine. **R.** Et custodiui legem tuam. **Ps.** Allia
Lapis reuolutus est alla: ab hostio monumē
ti. alla. alla. **Ps.** Surrexit dominus de sepulchro: alle
luia. **R.** Qui pro nobis pepedit in ligno: alla.
ant. Gaude et letare. **ant.** Bonorum meorum.

ant. Alleluia. **psalmus dauid.**

Conserva me domine quoniam speraui
in te: dixi domino deus meus es
tu: quoniam bonorum meorum non eges.
Sanctis qui sunt in terra eius: manifesta
ui omnes uoluntates meas in eis. **Q**ui
multiplicate sunt infirmitates eorum: postea
accelerauerunt. **N**on congregabo conuen
tacula eorum de sanguinibus: nec memor
ero nominum eorum per labia mea. **Q**uo
minus pars hereditatis mee et calicis
mei: tu es qui restituēs hereditatem meam
mihi. **F**unes ceciderunt mihi in precla
ris: etenim hereditas mea preclara est mihi.
Fiduciam dominum qui tribuit mihi intelle
ctum: insuper et usque ad noctem increpue
runt me renes mei. **P**rouidebam dominum in
conspectu meo semper: quoniam a dextris
est mihi ne commouear. **P**ropter hoc le
tatum est cor meum: et exultauit lingua
mea: insuper et caro mea requiescet in spe.

Quoniam non derelinques animam meam
in inferno: nec dabis sanctum tuum uide
re corruptionem. **R**otas mihi fecisti ui
as uite: adimplebis me leticia: cum uultu
tuo: delectationes in dextera tua usque in
finem. **ant.** Gaude et letare filia iherusalem: ecce
rex tuus ueniet tibi: sion noli timere: quia cito ue
niet salus tua. **ant.** Bonorum meorum non idiges
in te spau: conserva me domine. **ant.** Rex noster
adueniet christus. **ant.** Propter uerba. **ps.**

Exaudi domine iusticiam meam: in
tende deprecationem meam. **A**u
ribus percipe orationem meam: non in
labijs dolosis. **D**e uultu tuo iudicium
meum prodeat: oculi tui uideant equita
tes. **P**robasti cor meum et uisitasti no
cte: igne me examinasti: et non est inuenta
in me iniquitas. **V**t non loquatur os mu
m opera hominum, propter uerba li
bionum tuorum ego custodiui uias do
ras. **P**erfice gressus meos in semitis tui

ut non moueantur uestigia mea: **E**go
clamaui quoniam exaudisti me deus: in
clina aurem tuam mihi: et exaudi uerba
mea. **M**irifica misericordias tuas: quia sal
uos facis sperantes in te. **R**esistentibus
dextere tue custodi me: ut pupillam oculi.
Sub umbra alarum tuarum protege me:
a facie ipsorum qui me afflixerunt. **I**nimi
ci mei animam meam circumdederunt: adipem
suum concluderunt: os eorum locutus est su
perbiam. **P**roisicientes me nunc circum
dederunt me: oculos suos statuerunt de
clinare in terram. **S**usceperunt me sicut
leo paratus ad predam: et sicut catulus leo
nis habitans in abditiis. **E**xurge domine
preueni eum: et supplanta eum: eripe animam
meam ab ipso frameam tuam ab inimici
s manibus tuis. **G**raue a paucis de terra
diuide eos in uita eorum: de absconditis
tuis adimpletus est uenter eorum. **S**a
turati sunt filii: et diuiserunt reliquias su
as: paruulis suis. **E**go autem in iusti
cia apparebo conspectui tuo: satiabor cum
apparuerit gloria tua. **ant.** Rex noster ad
ueniet christus: quem iohannes predicauit agnum
esse uenturum. **ant.** Propter uerba labiorum
tuorum: ego custodiui uias duras. **ant.** Ecce
uenio cito. **ant.** Diligam te. **psalmus.**

Diligam te domine fortitudo mea: dominus
firmamentum meum et refugium meum
et liberator meus. **D**eus meus adiutor
meus: et sperabo in eum. **P**rotector me
us et cornu salutis mee: et susceptor meus.
Laudans inuocabo dominum: et ab inimici
s meis saluus ero. **C**ircumdederunt me
dolores mortis: et torrentes iniquitatis
conturbauerunt me. **D**olores inferi cir
cudederunt me: preoccupauerunt me la
quei mortis. **I**n tribulatione mea inuo
caui dominum: et ad deum meum clamaui.

Et exaudiuit de templo sancto suo uo
cem meam: et clamor meus in conspectu
eius introiit in aures eius. **C**omota est
et contremuit terra: fundamenta montium
perturbata sunt: et comota sunt: quoniam iratus est eis.

Ascendit fumus in ira eius: et ignis a
facie eius exarsit: carbones succensi sunt
ab eo. **I**nclinauit celos et descendit: et

caligo sub pedibus eius. **E**t ascendit su
per cherubim et uolauit: uolauit super pen
nas uentorum. **E**t posuit tenebras lati
bulum suum: in circuitu eius tabernacu
lum eius: tenebrosa aqua in nubibus ae
ris. **P**er fulgore in conspectu eius nu
bes transierunt: grando et carbones ignis.
Et intonauit de celo dominus: et altissimus
dedit uocem suam: grando et carbones
ignis. **E**t misit sagittas suas et dissipauit
eos: fulgura multiplicauit et conturbauit
eos. **E**t apparuerunt fontes aquarum:
et reuelata sunt fundamenta orbis terra
rum. **A**b increpatione tua domine: ab
inspiratione spiritus ire tue. **M**isit de su
mo et accepit me: et assumpsit me de agni
multis. **A**ripuit me de inimicis forissi
mis: et ab ipsis qui oderunt me: quoniam
confortati sunt super me. **P**reueniunt
me in die afflictionis mee: et factus est do
minus protector meus. **E**t eduxit me in
latitudinem: saluum me fecit quoniam uo
luit me. **E**t retribuet mihi dominus se
cundum iusticiam meam: et secundum puri
tatem manuum mearum retribuet mihi.

Quia custodiui uias domini: nec ipse gessi
a deo meo. **Q**uoniam omnia iudicia eius:
in conspectu meo: et iusticias eius non re
puli a me. **E**t ero immaculatus cum eo:
et obseruabo me ab iniquitate mea. **E**t
retribuet mihi dominus secundum iusticiam me
am: et secundum puritatem manuum mea
rum in conspectu oculorum eius. **C**um
sancto sanctus eris: et cum uiro innocen
te innocens eris. **E**t cum electo electus
eris: et cum peruerso peruereris. **Q**uo
niam tu populum humilem saluum facies:
et oculos superborum humiliabis. **Q**uo
niam tu illuminas lucernam meam do
mine: deus meus illumina tenebras me
as. **Q**uoniam in te eripiar a tentatione:
et in deo meo transgrediar murum. **D**e
us meus impolluta uia eius: eloquia do
mini igne examinata: protector est om
nium sperantium in se. **Q**uoniam quis
deus preter dominum: ut quis deus pre
ter deum nostrum. **D**eus qui precixit
me uirtute: et posuit immaculatam uiam

meas. Qui perfecit pedes meos tanquam ceruorum: et super excelsa statuens me. Qui docet manus meas ad prelium: et posuisti ut arcum creum brachia mea. Et dedisti mihi protectionem salutis tue: et dextera tua suscepit me. Et disciplina tua correxit me in finem: et disciplina tua ipsa me docuit. Dilatasti gressus meos sub pedibus meis: et non sunt infirmata uestigia mea. Persequar inimicos meos: et comprehendam illos: et non peruertat donec deficiat. Offringam illos nec poterunt stare: cadent sub pedibus meos. Et percipisti me uirtute ad bellum: et supplatasti insurgentes in me subtus me. Et inimicos meos dedisti mihi dorsum: et odientes me dissipasti. Clamauerunt nec erat qui saluos faceret: ad dominum nec exaudivit eos. Et comminatus eos ut puluerem ante faciem uentis: ut lutum platearum de lebo eos. Rapias me de traditionibus populi: constituas me in caput gentium. Populus quem non cognoui seruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Filii alieni inueterati sunt: et claudicauerunt a semitibus suis. Uiuat dominus et benedictus deus meus: et exaltet deus salutaris meus. Quis quidam uindictas mihi et subdis populos sub me: liberator meus de inimicis meis iracundus. Et ab insurgentibus in me exaltabis me: a uiro iniquo eripies me. Propterea confitebor tibi in nationibus domine: et nomini tuo psalmum dicam. Magnificas salutes regis eius: et faciens misericordiam christo suo dauid: et semini eius usque in seculum. *Antiphona.* Ecce uenit cito: et merces mea mecum est: dicit dominus: dauid unicuique secundum opera sua. *Requiescat.* Emitte agnum dominus: dominator terre. *Requiescat.* De petra deserti: ad montem filie sion. *Antiphona.* Diligam te domine: uirtus mea. *Requiescat.* Quoniam tu illuminas: lucerna mea domine. *Requiescat.* Deus meus: illumina tenebras meas. *Antiphona.* Allia. Que queris mulier. allia. uiuente cum mortuis allia. allia. Surrexit dominus uere. allia. *Requiescat.* Et apparuit simoni: allia. *Requiescat.* De aduentu. Gabriel angelus. *Requiescat.* Non sunt loquaces. *Requiescat.* Pascha. *Requiescat.* alleluia. *psalmus.*

Qui enarrant gloriam dei: et opera manuum eius annuntiat firmamentum.

Dies diei eructat uerbis: et nocte nocte indicat scientiam. Non sunt loquaces neque sermones: quorum non audiantur uoces eorum. In omni terra exiuit sonus eorum: et in fines orbis terre uerba eorum. In sole posuit tabernaculum suum: et ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo. *Requiescat.* Exultauit ut gigas ad currendam uiam: a summo celo egressio eius. Et occursum eius usque ad summum eius: nec est qui se abscondat a calore eius. *Requiescat.* Rex domini immaculata puertens aias: testimonium domini fidele: sapientiam prestans paruulis. Iusticie domini recte letificantes corda preceptum domini lucidum illuminans oculos. *Requiescat.* Amor domini sanctus permanet in seculum seculi: iudicia domini uera iustificata in semet ipsis. *Requiescat.* Considerabilia super aurum et lapidem preciosum multum: et dulciora super mel et fauam. *Requiescat.* Teum seruus tuus custodit ea: in custodiendis illis retributio multa. *Requiescat.* Elucta quis intelligit: ab occultis meis munda me: et ab alienis parce seruo tuo. *Requiescat.* Si mei non fuerunt dominati: tunc immaculatus ero: et emundabor a delicto maximo. *Requiescat.* Et erunt ut complacent eloquia oris mei: et meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. *Requiescat.* Omne adiutor meum et redemptor meus. *Antiphona.* Gabriel angelus: locutus est marie dicens. Ave gratia plena dominus tecum: benedicta tu inter mulieres: et benedictus fructus uentris tui. *Antiphona.* Non sunt loquaces neque sermones: quorum non audiantur uoces eorum. *Antiphona.* Maria dixit. *Requiescat.* Exaudi *psalmus dauid.*

Exaudiat te dominus in die tribulationis: protegat te nomen dei iacob. Mittat tibi auxilium de sancto: et de sion tueatur te. *Requiescat.* Memor sit omnis sacrificij tui: et holocaustum tuum pingue fiat. *Requiescat.* Tribuat tibi secundum cor tuum: et omne consilium tuum confirmet. *Requiescat.* Metabimur in salutare tuo: et in nomine dei nostri magnificabimur. *Requiescat.* Impleat dominus omnes petitiones tuas nunc cognoui: quoniam saluum fecit dominus christum suum. *Requiescat.* Exaudiat illum de celo sancto suo: in potentatibus salus dextere eius. *Requiescat.* *Requiescat.* *Requiescat.*

curribus et hi in equis: nos autem in no-
mine dei nostri inuocabimus. **I**psi ob-
ligati sunt et ceciderunt: nos autem surre-
ximus et erecti sumus. **D**ne saluum fac
regem: et exaudi nos in die qua inuoca-
uerimus te. **ant.** Maria dixit: putas qual
est ista saluatio: quia turbata est anima mea: et qua
paritura sum regem: quia claustrum uirginitatis mee
non uiolabit. **r.** Exaudiat te dominus in die tribu-
lationis. **r.** In aduentu. **r.** Domine. **ps.**

Domine in uirtute tua letabitur rex: su-
per salutare tuum exultabit ueheme-
ter. **C**onfidit in corde tuo et tribuisti ei: et uo-
luntate labiorum eius non fraudasti eum. **Q**uoniam
preuenisti eum in benedictionibus dulcedinis:
posuisti in capite eius coronam de lapide
precioso. **V**itā petisti a te tribuisti ei: lon-
gitudinem dierum in seculum et in seculum seculi.
Magna est gloria eius in salutare tuo: glo-
ria et magni decoris ipse super eum. **Q**uoniam
dabis eum in benedictione in seculum seculi: le-
tificabis eum in gaudio cum uultu tuo. **Q**uoniam
rex sperat in domino: et in misericordia altissimi
non commouebit. **I**nueniat manus tua
omnibus iustis tuis: dextera tua inueniat
omnes qui te oderunt. **P**ones eos ut clibanum
ignis in tempore uultus tui: dominus in ira sua
conturbabit eos: et deuorabit eos ignis.
Ructum eorum de terra pedes: et semine eorum
a filiis hominum. **Q**uoniam declinauerunt in te ma-
la: cogitauerunt consilia que non potuerunt
stabilire. **Q**uoniam pones eos dorsum in
reliquis tuis parabis uultum eorum. **Q**uoniam
altare domine in uirtute tua: cantabimus et
psallemus uirtutes tuas. **antiphona.**

In aduentu summi regis mudentur corda ho-
minum: ut digne ambulemus in occursum illius: quia
ecce ueniet et non tardabit. **r.** Egredietur dominus:
de loco sancto suo. **r.** Veniet ut saluet popu-
lum suum. **r.** Dne in uirtute tua letabitur rex.
r. Exaltare domine in uirtute tua. **r.** Letabimur
et psallemus uirtutes tuas. **r.** Alla: noli flere
maria: alla: resurrexit dominus: alla. **r.** Gaui
si sunt discipuli alla. **r.** Vaso domino. alla.

Ambrosii et augustini canticum.

Medum laudamus: te dominum
confitemur. **M**e eternum patrem
omnis fra ueneratur. **T**ibi om-

nes angeli: tibi celi et uniuerse potestates
Tibi cherubim et seraphim incessabili
uoce proclamant. **S**anctus sanctus: san-
ctus dominus deus sabaoth. **P**leni sunt
celi et terra: maiestatis glorie tue. **M**e glo-
riosus apostolorum chorus. **M**e propheta-
rum laudabilis numerus. **M**e martyrum
candidatus laudat exercitus. **M**e per orbem
terrarum sancta confitetur ecclesia.

Patrem inenise maiestatis. **V**eneran-
dum tuum uerum: et unicum filium. **S**an-
ctum quoque paraclytum spiritum. **T**u
rex glorie christe. **T**u patris sempiter-
nus es filius. **T**u ad liberandum susce-
pturus hominem: non horruisti uirginis
uterum. **T**u deuicto mortis aculeo: a-
peruisti credentibus regna celorum. **T**u
ad dexteram dei sedes: in gloria patris.
Iudex crederis esse uenturus. **M**e er-
go quesumus tuis famulis subici: quos
precioso sanguine redemisti. **E**terna fac
cum sanctis tuis gloria munerari. **S**al-
uum fac populum tuum domine: et bene-
dic hereditati tue. **E**t rege eos: et extol-
le illos usque in eternum. **P**er singulos
dies benedicimus te. **E**t laudamus no-
men tuum in eternum: et in seculum secu-
li. **O**ignare domine die isto. sine pecca-
to nos custodire. **M**iserere nostri domine
miserere nostri. **M**iat misericordia tua
domine super nos: quemadmodum spera-
uimus in te. **I**n te domine speraui non
confundar in eternum.

A prima dominica post octauam epiphanie
usque ad septuagesimam et ab octaua pen-
tecostes usque ad aduentum ad laudes do-
minicis diebus infrascripte antiphone
cum suis psalmis dicuntur.

ant. Alleluia. **psalmus.**

Dominus regnauit decorez idutus
est: idutus est dominus fortitudine: et per-
xit se. **E**t firmavit orbem terre: quia non
commouebit. **P**arata sedes tua deus ex tunc: a
seculo tu es. **E**leuauerunt flumina domine: ele-
uauerunt flumina uocem suam. **E**leuauerunt
flumina fluctus suos: a uocibus aquarum mul-
taz. **M**irabiles elationes maris: mirabil
in altis dominus. **M**estimonia tua credibilia

facta sunt nimis: domum tuam decet sanctitudo
domini in longitudine dierum. **psalmus.**

Tribulate deo omnis terra: seruite domino
in leticia. **I**ntroite in conspectum eius in
exultatione. **C**itote quoniam dominus ipse est
deus: ipse fecit nos et non ipsi nos. **P**opu-
lus eius et oves pascue eius: introite por-
tas eius in confessione: atria eius in hymnis confi-
temini illi. **L**audate nomen eius: quoniam sua-
vis est dominus: in eternum misericordia eius:
et usque in generationem et generationem ue-
ritas eius. **psalmus dauid.**

Deus deus meus ad te de luce vigi-
lo. **I**ntuitus est te anima mea: quoniam multipli-
citer tibi caro mea. **I**n terra deserta in-
uita et in aquosa: sic in sacro apparui tibi:
ut uiderem uirtutem tuam et gloriam tuam. **Q**uoniam
melior est misericordia tua super uitas: la-
bia mea laudabunt te. **S**ic benedicam te in
uita mea: et in nomine tuo leuabo manus meas.
Sicut adipe et pinguedine repleatur
anima mea: labijs exultationis laudabit os
meum. **S**ic memor fui tui super stratum
meum: in matutinis meditabor in te: quoniam fui-
sti adiutor meus. **E**t in uelamento alarum
tuarum exultabo: adhaesit anima mea post te
me suscepit dextera tua. **I**psi uero in uanum
quesiuerunt animam meam: introibunt in in-
feriora terre: tradentur in manus gladij: par-
tes uulpi erunt. **R**ex uero letabitur in
deo: laudabuntur omnes qui iurauerunt in eo: quoniam ob-
structum est os loquentium iniqua. **ps. 138.**

Deus miseratur nostri: et benedicat
nobis. **I**lluminet uultum suum super
nos: et misereatur nostri. **V**t cognoscamus
in terra uiam tuam: in omnibus generationibus saluta-
re tuum. **C**onfiteatur tibi populi deus: confiteatur
tibi populi omnes. **L**etentur et exultent
gentes: quoniam iudicas populos in equitate: et
gentes in terra diriges. **C**onfiteatur tibi
populi deus: confiteantur tibi populi omnes.
Letentur et exultent gentes: quoniam iudi-
cas populos in equitate: et gentes in terra di-
rigis. **C**onfiteatur tibi populi deus: confi-
teatur tibi populi omnes: terra dedit fructum
suum. **B**enedicat nos deus deus noster:
benedicat nos deus: et metuant eum omnes fi-
nes terre. **ant. Alleluia. alla. ant. Tres pu-**

eri iussu regis. **psalmus dauid.**

Benedicite omnia opera domini domino: lauda-
te et superexaltate eum in secula. **B**ene-
dicite angeli domini domino: benedicite celi domino.
Benedicite aque omnes que super celos sunt
domini: benedicite omnes uirtutes domini domi-
no. **B**enedicite sol et luna domino: benedicite
stelle celi domino. **B**enedicite imber et
ros domino: benedicite omnis spiritus dei do-
mino. **B**enedicite ignis et estus domino: bene-
dicite frigus et estas domino. **B**enedicite
rores et pruina domino: benedicite gelu et frigus
domino. **B**enedicite glacies et nives do-
mino: benedicite noctes et dies domino.
Benedicite lux et tenebre domino: be-
nedicite fulgura et nubes domino. **B**e-
nedicat terra dominum: laudet et super ex-
altet eum in secula. **B**enedicite montes
et colles domino: benedicite uniuersa ger-
minantia in terra domino. **B**enedicite
fontes domino: benedicite maria et flumina
domini. **B**enedicite cete et omnia que mouen-
tur in aquis domino: benedicite omnes
uolucres celi domino. **B**enedicite om-
nes bestie et pecora domino: benedicite fi-
lij hominum domino. **B**enedicat israel do-
minum: laudet et superexaltet eum in secula.

Benedicite sacerdotes domini domino: be-
nedicite serui domino. **B**enedicite spiritus
et anime iustorum domini: benedicite sancti et humiles
corde domino. **B**enedicite anania azaria mi-
sael dominum: laudate et superexaltate eum in secu-
la. **B**enedicamus patri et filium cum sancto spiri-
tu: laudemus et superexaltemus eum in secula.
Benedictus es domine in firmamento celi: et
laudabilis et gloriosus: et superexaltatus in
secula. **ant. Tres pueri iussu regis in fornacem missi sunt: non timentes flammam ignis: dicentes
benedictus deus. r. Alleluia. psal. dauid.**

Laudate dominum de celis: laudate eum
in excelsis. **L**audate eum omnes ange-
li eius: laudate eum omnes uirtutes eius. **L**au-
date eum sol et luna: laudate eum omnes stelle
et lumen. **L**audate eum celi celorum: et aque
que super celos sunt laudent nomen domini.

Quia ipse dixit et facta sunt: ipse manda-
uit et creata sunt. **S**tatuisti ea in eternum et in
seculum seculi: preceptum posuisti et non preteribit

Laudate dñm de terra: dracones ⁊ omnes abyssi. **I**gnis grando nix glacies: spiritus ꝑcellax: que faciunt uerbu eius.

Montes ⁊ omnes colles: ligna fructifera ⁊ oēs cedri. **B**estie ⁊ uniuerſa pecora: serpentes ⁊ uolucres ꝑenate. **R**eges terre ⁊ oēs populi: principes ⁊ oēs iudices terre.

Iuuenes ⁊ uirgines: senes cuꝝ iunioribus laudēt nomē dñi: qꝫ exaltatum est nomē eius solius. **C**onfessio eius super celū ⁊ terrā: ⁊ exaltauit cornu populi sui.

Hymnus oibus sanctis eius filiis israel ꝑꝑlo appropinquāti sibi. **Q**uante dño canitū nouū: laus eius i ecclesia sanctorū. **E**t ē Israel in eo qꝫ fecit eū: ⁊ filie sion exultēt in rege suo. **L**audēt nomē eius i choro: i tympano ⁊ psalterio psallant ei. **Q**uia bñplacitū ē dño in ꝑꝑlo suo: ⁊ exaltabit māuetos in salutē. **E**xultabūt sancti i gloria: letabūtur i cubilibus suis. **E**xultatōes dei in gutture eorum: ⁊ gladij ancipites in manibus eorū.

Ad faciendā uindictā in nationibꝫ increpationes in ꝑꝑlis. **A**d alligādos reges eorū in cōꝑeais: ⁊ nobiles eorū in manibus ferreis. **V**t faciāt in eis iudiciū conscriptū: gloria hec est oibus sanctis eius.

Laudate dñm i sanctis eius: laudate eū in firmamēto uirtutis ei. **L**audate eū in uirtutibꝫ eius: laudate eū secūduz multitudinē magnitudinis ei. **L**audate eū in sono tube: laudate eum i psalterio ⁊ cythara. **L**audate eū i tympano ⁊ choro: laudate eū in chordis ⁊ orgāo.

Laudate eū in cymbalis iubilatiōis: oīs spūs laudet dñm. *ant. Allā: allā: allā. Capitulum ad laudes.*

Benedictio ⁊ claritas: ⁊ sapiētia: et gratiarū actio: honor uirtus ⁊ fortitudo deo nō: in secula seculorū amen.

Ps. Deo gratias. Ad uenica prima post octauā epiphanię usqꝫ ad uenica quadragesime ⁊ a kalēdis octobris usqꝫ ad aduentum sequēs hymnus in uenica diebꝫ dñi.

Eterne rex ꝑditor: noctē dieqꝫ regis: ⁊ tēporē dans tēꝑa: ut alienus fastidiū. **P**reco diei iā sonet noctis ꝑro

funde puigil: nocturna lux uiuantibus: a nocte noctem segregās. **H**oc excitatus lucifer: soluit polū caliginē: hoc oīs errorū chorus: uiam nocendi deserit. **H**oc nauta uires colligit: ꝑtēqꝫ mitescūt freta: hoc ipsa ꝑetra ecclesie: canente culpā diluit. **P**urgamus ergo strenue: gallus iacētes excitat: ⁊ sōnolentos increpat: gallus negantes arguit. **G**allo canente spes redit: egris salus refundit: mucro latronis condit: lapsis fides reuertit. **L**esu labētes respice: ⁊ nos uidēdo corripes si respicis lapsi stabūt: fletuqꝫ culpa soluitur. **A**u lux refulge sensibꝫ: mētisqꝫ somnum discute: te nostra uox ꝑꝑmū sonet: ⁊ ora soluamus tibi. **O** eo patri sit gloria: eiusqꝫ soli filio: cum spiritu ꝑꝑꝑꝫ: ⁊ nūc ⁊ in ꝑꝑꝑꝫ. Amen. *Apia uenica post pentecostes usqꝫ ad kalēdas octobris infra scriptus hymnus ad laudes dicitur.*

Ecce iā noctis tenuatur ūbra: lucis auroꝝa rutilans: corruſcat nubibus totis rotigemus oēs ciuiti potentē. **V**t deus noster miseratus: oēs ꝑꝑꝫ lāguorem: tribuat salutē: donet ⁊ nobis pietate patris regna ꝑꝑꝫ. **P**restet hoc nobis deitas beata: patris ac nati ꝑꝑꝫ sancti: spūs cuius roboat i omni gloria mundo. Amen. *Ps. Dñs regnauit: decoreꝫ induit. R. Induit dñs fortitudinē: ⁊ ꝑꝑꝫ se uirtutem. Ab octaua resurrectionis usqꝫ ad uigiliā ascensionis in uenica diebꝫ ⁊ serialibus subscripte antiphone dicuntur ad laudes. ant. Alleluia: allā: allā: allā: alleluia: allā: allā: allā: allā: alleluia. psal. Dñs regnauit. ps. Jubilate deo. ps. Deus deus meus. R. Surrexit christus de sepulchro: qꝫ liberauit tres pueros de camino ignis ardentis: alleluia. psal. Benedicite. R. Allā: allā: alleluia. psal. Laupate dñm de celis. R. In resurrectione tua chaste: allā. R. Celi ⁊ terra letentur: alleluia. Lanticum zacharie.*

Benedictus dominus deus israel: quia uisitauit ⁊ fecit redemptionē ꝑꝑꝫ sue. **A**t erexit cornu salutis nobis in domo dauid pueri sui. **S**icut locutus est ꝑꝫ os sanctoꝝ: qꝫ a seculo sunt ꝑꝑꝫ

tarum eius. **S**alutem ex inimicis nris: de manu omnium qui oderunt nos. **A**d faciendam misericordiam cum patribus nris: et memorari testamenti sui sancti. **I**nsuradum quod iurauit ad abraham patrem nostrum: daturum se nobis. **V**t sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati: seruiamus illi. **I**n sanctitate et iusticia coram ipso: omnibus diebus nostris. **E**t tu puer propheta altissimi uocaberis: prebif enim ante faciem domini parare uias eius. **A**d dandam scientiam salutis plebi eius: in remissionem peccatorum eorum. **P**er uiscera misericordie dei nostri: in quibus uisitauit nos oriens ex alto. **I**lluminare his qui in tenebris et umbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in uiam pacis. **O**ratio que competit. **D**einde fit commemoratio de apostolis. **ant.** Gloriosi. **Ps.** In omne terra. **R.** Et in fines. **oratio.** Deus cuius dexteram. **P**ostea fit comemoratio de sancto proprie ecclesie. deinde de pace. **ant.** **Ps.** et orationes: ut habetur infra in uesperis sabbati. **A**d primam ut infra. **A** septuagesima usque ad pascha domini ad laudes infra scripti psalmi cum suis antiphonis signatis in antiphonario siue breuiario incipiunt et hymni qui dicuntur in officio per totum annum. **E**t est sciendum quod psalmi infra scripti dicuntur ad primam diebus dominicalibus per totum annum: preterquam a pascha usque ad pentecostem: excepto etiam quod a septuagesima usque ad pascha dicitur psalmus ad primam. **D**ominus regnauit loco psalmi. **C**onsitemini. **A**d primam hymnus.

In lucis orto sidere: deum precemur supplices: ut in diuinis actibus nos seruet a nocentibus. **L**ingua refrigans temperet: ne litis horror insonet: uisum fouedo ptegat: ne uanitates hauriat. **S**int pura cordis intima: absistat et recordia: carnis terrat supbia: potus cibique peccatas. **V**t cum dies abscesserit: nocteque foris reducerit: mundi per abstinentiam: ipsi canamus gloriam. **O** eo prout sit gloria. **ant.** Alleluia. **psalmus dauid.**

Deus de me respice in me quare me

dereliquisti: longe a salute mea: uerba delictorum meorum. **D**eus meus clamabo per diem et non exaudies: et nocte et non ad insipientiam mihi. **T**u autem in sancto habitas: laus israel. **I**n te sperauerunt patres nostri: sperauerunt et liberaisti eos. **A**d te clamauerunt et salui facti sunt: in te sperauerunt et non sunt confusi. **E**go autem sum uermis et non homo: opprobrium hominum et abiectio plebis. **O**mnes uidentes me deriserunt me: locuti sunt labiis et mouerunt caput. **S**perauit in domino eripiat eum: saluum faciat eum quoniam uult eum. **Q**uoniam tu es qui extraxisti me de uentre: spes mea ab uberibus matris mee in te pietus sum ex utero. **D**e uentre matris mee deus meus es tu: ne discesseris a me. **Q**uoniam tribulatio proxima est: quoniam non est qui adiuuet. **C**ircumdederunt me uituli multi: tauri pingues obsederunt me. **P**eruerunt super me os suum: sicut leo rapiens et rugiens. **S**icut aqua effusus sum: et dispersa sunt omnia ossa mea. **F**actum est cor meum tanquam cera liqueficiens: in medio uentris mei. **A**rruit tanquam testa uirtus mea: et lingua mea adhesit faucibus meis: et in puluere mortis deduxisti me. **Q**uoniam circumdederunt me canes multi: consilium malignantium obsedit me. **R**oderunt manus meas et pedes meos: diruerunt omnia ossa mea. **I**psi uero considerauerunt et inspererunt me: diuiserunt sibi uestimenta mea: et super uestem meam miserunt sortem. **T**u autem domine ne elongaueris auxilium tuum: ad defensionem meam conspice. **C**ruce a fra mea deus animam meam: et de manu caecis unicam meam. **S**alua me ex ore leonis: et a cornibus unicornium humilitatem meam. **N**arrabo nomen tuum fratribus meis: in medio ecclesie laudabo te. **Q**ui timetis dominum laudate eum: uniuersum semen iacob glorificate eum. **A**timeat eum omne semen israel: quoniam non spreuit neque desperxit deprecationem pauperis. **N**ec auertit faciem suam a me: et cum clamarem ad eum exaudivit me. **A**postrophe te laus mea in ecclesia magna: uota mea reddam in conspectu iuniorum eum

Adent paupes ⁊ saturabuntur: ⁊ laudabunt dñm q̄ regnāt ei: uiuēt corda eorū in seculū seculi. **R**eminiscetur ⁊ pueretur ad dñm: uniuersi fines terre. **E**t ad orabūt in p̄spectu eius: uniuerse familie gentiū. **Q**uā dñi est regnū: ⁊ ipse domibitur gentiū. **M**āducauerūt ⁊ adorauerunt oēs pingues terre: in p̄spectu ei⁹ cadent omnes q̄ descēdūt in terrā. **E**t aīa mea illi uiuet: ⁊ semen meū seruiet ipsi.

Annūciabit dño generatio uentura: ⁊ annūciabūt celi iusticiā eius pp̄lo q̄ nascetur: quem fecit dominus. **psal. dauid.**

Dominus regit me: ⁊ nihil mihi deerit: in loco pascue ibi me collocauit. **S**up aquā refectiōis edificauit me: aīaz meā puerit. **E**duxit me sup semitas iusticie: pp̄ter nomē suū. **D**am ⁊ si ambulauero in medio umbre mortis nō timebo mala: qm̄ tu mecum es. **V**irga tua ⁊ baculus tuus: ipsa me p̄solata sūt.

Parasti in p̄spectu meo mensaz: aduersus eos q̄ tribulāt me. **I**mpinguasti in oleo caput meū: ⁊ calix meus inebrians q̄z p̄clarus ē. **E**t misericordia tua subsequetur me: omnibus diebus uite mee.

Et ut inhabitē in domo dñi: in longitūdine dier. **psalmus dauid.**

Dominus est ira ⁊ plenitudo eius: orbis terraz ⁊ uniuersi q̄ habitāt in eo. **Q**uā ipse sup maria fundauit eū: ⁊ sup flumina p̄pauit eū. **Q**uis ascēdet in montē dñi: aut q̄z stabit in loco sc̄to ei⁹.

Innocēs manib⁹ ⁊ mūdo corde: q̄ nō accepit i uano aīam suā: nec iurauit i dolo p̄rio suo. **D**ic accipiet b̄ndictiōez a dño: ⁊ misericordia a deo saluari suo.

Hec est generatio querētū eū: querētū facie dei iacob. **A**ttollite portas p̄ncipes uīaz: ⁊ eleuamini porte c̄nales: et introibit rex glorie. **Q**uis est iste rex glorie: domīus fortis ⁊ potens domīus potens i p̄lio. **A**ttollite portas p̄ncipes uestras: ⁊ eleuamini porte eternales: ⁊ introibit rex glorie. **Q**uis est iste rex glorie: dñs uirtutū ipse est rex glorie. **ps.**

Aste domine leuaui aīam meam: deus meus i te p̄fido nō erubescā.

Neqz irideāt me iūmici mei: eteīm uniuersi qui sustinēt te: nō p̄fundentur. **Q**uō fundatur omnes iniqua agentes supuacue. **V**ias tuas domine demōstra mihi: ⁊ semitas tuas edoce me. **I**rige me in ueritate tua: ⁊ doce me quia tu es deus saluator meus: ⁊ te sustinui tota die. **R**eminiscere miserationum tuarū domine: ⁊ misericordiā tuā que a seculo sūt.

Elicita iuuentutis mee: ⁊ ignorantias meas ne memineris. **S**ecundum misericordiā tuā memento mei tu: pp̄ bonitatem tuā domine. **A**ulcis ⁊ rectus dominus: pp̄ter hoc legem dabit delinquentibus in uia. **D**iriget mansuetos in iudicio: docebit mites uias suas.

Vniuerse uie domini misericordia ⁊ ueritas: requirētib⁹ testamentum eius: ⁊ testimonia eius. **P**ropter nomen tuū domine propitiaberis peccato meo: multum est enim. **Q**uis est homo qui timet dominum: leges statuit ei in uia q̄z elegit. **A**nima eius in bonis demorabitur: ⁊ semen eius hereditabit terram.

Rirmamentum est domīus timentib⁹ eum: ⁊ testamentum ipsius ut manifestetur illis. **O**culi mei semper ad dominum: quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos.

Respice i me ⁊ miserere mei qz unicus ⁊ paup sum ego. **T**ribulationes cordis mei multiplicatē sūt: de necessitatibus meis erue me. **V**ide humilitatem meam ⁊ laborem meum: ⁊ dimitte uniuersa delicta mea. **R**espice inimicos meos quoniam multiplicati sūt: ⁊ odio iniquo oderunt me. **C**ustodi aīam meam ⁊ erue me: non erubescam quoniam speraui in te. **I**nnocētes ⁊ recti adheserunt mihi: quia sustinui te. **L**ibera de⁹ israel: ex omnibus tribulationibus suis. **psalmus dauid.**

Edifica me domine quoniam ego in innocentia mea ingressus sū: ⁊ i domino sperans non infirmabor. **P**roba me domine ⁊ tenta me: ure renes meos ⁊ cor meum. **Q**uoniam misericordia tua ante oculos meos est: ⁊ complacui in ueritate tua.

12
Non sedi cum concilio uanitatis: et cum
iniqua gerentibus non introibo. **Q**ui eccle-
siam malignantium: et cum ipsi non sedeo.
Uocabo inter innocentes manus me-
as: et circumdabo altare tuum domine. **V**t audi-
am uocem laudis: et enarrem uniuersa mi-
rabilia tua. **D**ne dilexi decorum domus
tue: et locum habitationis glorie tue. **N**e
perdas cum ipsis deus animam meam: et cum
uiris sanguinum uitam meam. **I**n quorum
manibus iniquitates sunt: dextera eorum
repleta est muneribus. **E**go autem in in-
nocentia mea ingressus sum: redime me
et miserere mei. **D**es meus stetit in dire-
cto: in ecclesijs benedice te domine. **psalmus.**
Confitemini domino quoniam bonus:
quoniam in seculum misericordia
eius. **D**icat nunc israel quoniam bonus:
quoniam in seculum misericordia eius.
Dicat nunc domus aaron: quoniam bonus
quoniam in seculum misericordia eius. **D**icat nunc
qui timeant dominum: quoniam bonus
quoniam in seculum misericordia eius. **D**e tribulatione inuocaui
dominum. et exaudiuit me in latitudine dñs.
Dominus mihi adiutor: non timebo
quid faciat mihi homo. **D**ominus mi-
hi adiutor: et ego despiciam inimicos meos.
Bonus est confidere in domino: quoniam confidere in uo-
ce domini. **B**onum est sperare in domino: quoniam spe-
rare in principibus. **O**mnes gentes cir-
cumspecterunt me: et in nomine domini: quia ultus
sum in eos. **C**ircumdantes circumdederunt
me: et in nomine domini: quoniam ultus sum in eos.
Circumdederunt me sicut apes: et exarse-
runt sicut ignis in spinis: et in nomine domini:
quoniam ultus sum in eos. **I**mpulsus: euer-
sus sum ut caderem: et dominus suscepit me. **R**or-
titudo mea et laus mea dominus: et factus est
mihi in salutem. **V**ox exultationis et sa-
lutis in tabernaculis iustorum. **E**xtera
domini fecit uirtutem: dextera domini exaltauit
me: dextera domini fecit uirtutem. **N**on mori-
ar sed uiuam: et narrabo opera domini.
Castigans castigauit me dominus: et
morti non tradidit me. **S**perite mihi po-
tas iusticie: et ingressus in eas confitebor do-
mino: hec porta domini iusti intrabunt in eam.
Confitebor tibi quoniam exaudisti me: et fa-

ctus es mihi in salutem. **L**apidem quem
reprobauerunt edificantes: hic factus est in
caput anguli. **A**d domino factum est istud: et est
mirabile in oculis nostris. **I**n ecce dies quoniam
fecit dominus: exultemus et letemur in ea.
Domine saluum me fac: o domine bene pro-
sperare: benedictus qui uenturus est in nomine
domini. **B**enediximus uobis de domo do-
mini: deus dominus et illuxit nobis. **C**onsti-
tuite diem solennem in condensis: usque ad
cornu altaris. **D**eus meus es tu et con-
fitebor tibi: deus meus es tu et exaltabo
te. **C**onfitebor tibi quoniam exaudi-
sti me: et factus es mihi in salutem. **C**on-
fitemini domino quoniam bonus: quo-
niam in seculum misericordia eius. **ant.**
Beat. **ant.** Alleluia. **psalmus dauid.**
Deus in nomine tuo saluum me fac:
et in uirtute tua iudica me. **D**eus
exaudi orationem meam: auribus perci-
pe uerba oris mei. **Q**uoniam alieni in-
surrexerunt aduersum me: et fortes que-
sierunt animam meam: et non proposuerunt
deum ante conspectum suum. **E**cce eis
deus adiuuat me: et dominus suscepit
est aie me. **F**uerte mala inimicis meis:
et in ueritate tua disperse illos. **V**olun-
tarie sacrificabo tibi: et confitebor nomi-
ni tuo domine: quoniam bonum est.
Quoniam ex omni tribulatione eripu-
isti me: et super inimicos meos despexit
oculus meus. **psalmus dauid:**
Beatissimi in lege domini. **B**eatissimi qui scrutan-
tur testimonia eius: in toto corde exqui-
runt eum. **N**on enim qui operantur in
iquitate: in uisus eius ambulauerunt.
Au mandasti mandata tua custodiri mi-
hi. **V**tinam dirigantur uie mee: ad cu-
stodiendas iustificationes tuas. **A**unc
non confundar: cum perspexero in om-
nibus mandatis tuis. **C**onfitebor tibi in
directione cordis: in eo quod didici iudi-
cia iusticie tue. **I**ustificationes tuas cu-
stodiam: non me derelinquas usquequa-
que. **psalmus dauid.**
In quo corrigit adolescentior uiam su-
am: in custodiendo sermões tuos.

In toto corde meo exq̄siui te: ne repel-
las me a mādatis tuis. In corde meo
abscondi eloqa tua: ut nō pecces tibi. **B**e-
nedictus es dñe: doce me iustificationes
tuas. In labijs meis p̄nūciaui: oīa iudi-
cia oris tui. In uia testimonioꝝ tuoꝝ d̄-
lectatus sū: sicut in oībus diuitijs. In
mādatis tuis exercebor: et p̄siderabo ui-
as tuas. In iustificationib⁹ tuis medita-
bor: nō obliuiscar sermōes tuos. **ps. 88.**

Retribue seruo tuo: uiuifica me: et
custodias sermōes tuos. **R**euela
oculos meos: et p̄siderabo mirabilia de
lege tua. **I**ncola ego sum i terra: nō ab-
scōdas a me mādata tua. **C**oncupiuit
aīa mea desiderare iustificationes tuas in
omni tēpore. **I**ncrepasti sup̄bos: male-
dicti q̄ declināt a mādatis tuis. **A**ufer a
me opprobriū et p̄ptū: q̄ testimonīa tua
exq̄siui. **E**t cū sederūt principes et ad-
uersum me loquebātur: seruus aut tuus
exercebat in iustificationib⁹ tuis. **D**am-
et testimonia tua meditatio mea ē: et cōfi-
lium meū iustificationes tue. **psalmus.**

Adhuc p̄uimēto aīa mea: uiuifica
me secundū uerbū tuū. **V**ias me-
as enūciaui et exaudisti me: doce me iu-
stificationes tuas. **V**iā iustificationū tua-
rum instrue me: et exercebor in mirabili-
bus tuis. **D**ominauit aīa mea p̄edio: et
firma me in uerbis tuis. **V**iāz iniquitatis
amoue a me: et de lege tua miserere mei.
Viā ueritatis elegi: et iudicia tua nō sū
oblitis. **A**dhuc testimōijs tuis dñe: nō
li me cōfundere. **V**iā mādatoꝝ tuo-
rum cucurri: cū dilatasti cor meū. **ant.**

**Beati qui ambulāt in lege tua dñe. Symbo-
lum athanasij.**

Quicūq̄ uult saluus ē: aīa omīa
opus ē ut teneat catholicā fidē.
Quā nisi q̄sq̄ integrā inuolatā
q̄ seruauerit: absq̄ dubio i eternū perī-
bit. **F**ides aut catholica hec ē: ut unus
deū in trinitate et trinitatem in unitate ue-
neremur. **N**e q̄ p̄fundētes p̄soas: neq̄
substātiā sepātes. **A**liā est eīz p̄sona pa-
tris: alia filij: alia sp̄itus sancti. **S**ed pa-
tris et filij et sp̄itus sancti una est diuini-

tas: equalis glōria: coeterna maiestas.

Qualis pater: talis filius: talis sp̄itus
sanctus. **I**ncreatus pater: increatus fi-
lius: increatus sp̄itus sanctus. **I**mmē-
sus pater: imensus filius: imensus sp̄i-
tus sanctus. **E**ternus pater: eternus fili-
us: eternus sp̄itus sanctus. **E**t tamen
nō tres eterni: sed unus eternus. **S**icut
nō tres increati nec tres imensi: sed unus
increatus et unus imensus. **S**imiliter
omnipotens pater: omnipotens filius:
omnipotens sp̄itus sanctus. **E**t tamē
non tres omnipotentes: sed unus omni-
potens. **I**ta deus pater: deus filius: de-
us sp̄itus sanctus. **E**t tñ nō tres dī: s̄z
unus ē deus. **I**ta dñs pater: dñs filius:
dñs sp̄itus sanctus. **E**t tñ nō tres dñi:
sed unus est dñs. **Q**uia sicut sigillatim
unāquāq̄ p̄sonā deū ac dñm p̄steri chri-
stiana ueritate cōpellimur: ita tres deos
aut dños dicē catholica religiōe p̄bibe-
mur. **P**ater a nullo est factus: nec crea-
tus nec genit⁹. **F**ili⁹ a p̄e solo ē n̄ fact⁹:
nec creat⁹: sed genit⁹. **S**p̄s sanctus a pa-
tre et filio: n̄ factus nec creat⁹: nec genit⁹:
sed p̄cedēs. **N**us ergo pat̄ nō tres pa-
tres: unus fili⁹ n̄ tres filij: unus sp̄s san-
ctus: nō tres sp̄s sc̄i. **E**t in hac trinita-
te nihil prius aut poster⁹: nihil mai⁹ aut
min⁹: s̄z tote tres p̄sone coet̄ne sibi sunt et
coequales. **I**ta ut p̄ oīa sicut iāz supra
dictū est: et unitas i trinitate et trinitas in
unitate uenerāda sit. **Q**ui uult ergo sal-
uus ē: ita d̄ trinitate sentiat. **S**ed neces-
sariū est ad eternā salutē: ut i carnationē
quoq̄ dñi n̄i iesu christi fidelit̄ credat.

Est ergo fides recta: ut credam⁹ et p̄fite-
amur: q̄ dñs n̄i iesus christus dei fili⁹ de-
us: et homo est. **D**eus est ex substantia
p̄is aīa secula genit⁹: et hō ē ex suba m̄is
in seculo natus. **P**erfect⁹ deus p̄fectus
hō. ex aīa rōali et hūana carne subsistēs.
Qualis p̄i scōm diuinitatē: mīor p̄e
scōm hūanitatē. **Q**ui h̄z de⁹ sit et hō: nō
duo tñ: s̄z un⁹ ē xp̄s. **N**ō aut n̄ p̄uersiōe
diuinitatis i carnē: s̄z assūptōe hūanitatis
i deū. **N**ō oīo n̄ p̄fusiōe substātie: s̄z uni-
tate p̄sone. **N**āz sicut aīa rōnal et caro

unus ē hō: ita deus et hō unus ē christus.

Qui passus ē p salute nra: descendit ad inferos: tertia die resurrexit a mortuis.

Ascendit ad celos: sedet ad dexterā dei pās omnipotē: idē uēturus ē iudicare uiuos et mortuos.

Ad cui⁹ aduentum oēs hoies resurgere hnt cū corporib⁹ suis: et reddituri sūt de factis ppijs ratio nem.

Et q bona egerūt ibūt i uitā eternā: q uero mala in ignē eternū.

Iscē fids catholica: qz nī qsqz fidelī firmūqz crediderit: salu⁹ eē nō poterit.

a. paschal Alla. alla. alla. alla. **In dñicis diebus anit.**

Alla. alleluia. alla. **In diebus dñicis et festi uis ad primam capitulum.**

Regi seculorū imortali et inuisibili: soli deo honor et gloria: in secula seculo rū amē.

a. breue. Christe fili dei uiui: miserere nob.

a. Qui sedes: ad dexterā pās.

a. Misere. Alla. Christe. Exurge xpe: adiuua nos.

a. Et libera nos et c. **Deinde** Kyriel. xpel. kyriel. **Pater noster secreto.**

a. Et ne nos indu. Sed libera nos. **Deinde** **Symbol.** Credo in deū.

a. secreto. **a. Amen.** **a. Et** ego ad te dñe: clamaui.

a. Et mae oratio mea: preueniet te.

a. Repleatur os meū laude. **a. Et** cantē gloriam tuā: tota die magnitudines tuas.

a. Dñe auerte facie tuaz: a peccatis meis. **a. Et omēs iniquitates meas dele.**

a. Cor mundū crea in me: deus. **a. Et spiritū rectum in noua: in uisceribus meis.**

a. Ne proicias me: a facie tua. **a. Et spiritū sanctū tuū: ne auferas a me.**

a. Redde mihi: leticiā salutaris tui. **a. Et spiritu principali: confirma me.**

a. Adiutoriū nostrū: in nomie dñi. **a. Qui fecit celū et terram.**

Deinde fit pfectio. Confiteor deo omnipotenti.

a. Quia finita. Misereatur uñ.

a. Et indulgētiā. **Deinde di.** **a. Dignare dñe die isto.**

a. Sine peccato: nos custodire. **a. Misere nū: dñe.**

a. Misere nū. **a. Fiat misericordia tua dñe: sup nos.**

a. Quē admodū spauimus: in te. **a. Dñe exaudi: oīo nem meā.**

a. Et clamor me⁹: ad te ueniat. **a. Dñs uobiscū.**

a. Et cū spiritu tuo. **Oratio.**

One deus pās omnipotēs q ad principi um huius diei nos puenire fecisti:

na nos hodie salua uirtute: ut in hac

die ad nullū declinem⁹ peccatū: sed sem per ad tuā iusticiā faciendā nra pcedāt elo

quia: dirigātur cogitationes siml et opera

Deinde legi martirilogi: et pñiciat luna postea sequitur.

a. Preciosa in conspectu dñi. **a. Adors: sanctorū eius.**

Deinde absolute dñ sine oremus.

Sancta maria et oēs sancti intercedant p nobis ad dñm deū nūm: ut nos mereamur ab eo adiuuari et saluari.

qui uiuit et regnat in secula seculorū. **a. Amē**

a. Deus in adiutoriū: meū intende. **a. Dñe** ad adiuuandū: me festina.

a. Et sic dñ trib⁹ ui **a. Gloria pñ.** **a. Sicut erat.** **Dein** **a. de:** kyriel. xpel. kyriel. **a. Pñ nī.**

Secreto. **a. Et ne nos inducas.** **a. Sed libera.**

a. Res pice domie in seruos tuos: et in opa tua: et diri ge filios eorū.

a. Et sit splendor dñi: dei nū su p nos: et opa manū nraz dirige super nos: et op⁹ manū nraz dirige.

a. Gloria pñ. **a. Si** cut erat. **Oratio.**

Orige et scāficare regē et gubnare dignare dñe: de⁹ rex celi et terre ho

die corda et corpora nra: seruis sermōes et actus nros i lege tua et in opib⁹ mada

toz tuorū: ut hic et i eternū te auxiliante salui et liberi eē mereamur saluator mun

di. **a. Qui uiuis et regnas i secula seculorū.** **a. Amē.**

Deinde lector dic. Iube dōne be nedicare. **a. Bñdictio.** Dies et ac⁹ nros: i sua pace disponat dñs omnipotēs.

a. Amē. **a. Capit.** **a. Omīn⁹** at dirigat corda et corpora nra i caritate dei et paciētia christi.

a. Tu at dñe miserere nū. **a. Deo grās.** **De** **a. inde.** **a. Adiutoriū nūm: i noie dñi.**

a. Qui fecit: celū et trā. **a. Bñdicite.** **a. Deus.** **a. Ab** **a. solutio.**

a. Omīn⁹ nos bñdicat et ab oī malo defendat: et ad uitā pducat etnā. et fidelīū aie p mīaz dei reqescāt i pace.

a. Amē. **a. Feria secūda inuitato. i seralibus** **a. diebus.** **a. Venite exultem⁹ dñs.**

a. psal. **a. Jubile** **a. mus deo.** **a. Ad nocturnū hym.**

a. Omīno refectis artub⁹ spōto cubili surgim⁹: nob pī canētib⁹: adeē te de

poscim⁹. **a. Ne** ligua primū pcinat: te men tis ardor ābiat: ut actūū sequentiū: tu scē

scis exordīū. **a. Cedāt** tenebre lūmī: et nox diurno

sideri ut culpa quā nox itulit: lucis label
cat mūere. **P**recāur idem supplices: no
xas ut oēs apures et oē te canētū laude
ris ippetū. **P**ia pī pīssime: pīqz ppar
unice: cū spū paclyto regnās p oē seculū
Amnē. **A.** Dñs. **Tēpore paschali. iuitato**
rū. allā. allā. allā. **et dī hoc iuita. in oīb' feri**
is ab hac die usqz ad ascēsiōē. hymn'.
Rex eterne. asit. Allā. psalmus.

Omninus illuminatio mea et salus
mea: quē tiebo. **Q**uā ptecor uite
mee: a quo trepidabo. **Q**um appropi
ant sī me nocētes: ut edāt carnes meas
Qui tribulāt me iūmici mei: ipsi ifirmati
sūt et ceciderūt. **S**i p̄sistāt aduersū me ca
stra: sī tiebit cor meū. **S**i exurgat aduer
sū me plūi: i hoc ego spabo. **N**ā peni a
dñō hāc regnā: ut ibitez i domo dñi oīb'
dieb' uite mee. **V**t uideā uolūtātē dñi:
et uisitē tēplū ei'. **Q**uā abscondit me i tab
naculo suo i die maloz: pterit me i ab
scōdito tabnaci sui. **I**n petra exaltauit
me: et nūc exaltauit caput meū sī iūmicos
meos. **C**ircuiui et inolaui i tabnaculo
ei' hostiā uociferatōis: cātābo et psalmū
dicā dñō. **G**audi dñe uocē meam qua
clamaui ad te: miserere mei et exaudi me
Tibi dixit cor meū exq̄siui te facies mīa:
faciē tuā dñe i grā. **N**e auertas faciē tuā a
me: et ne declies i ira a seruo tuo. **A**d iu
tor me esto ne dereliquas me: nō despici
as me dñs salutaris me'. **Q**uā pī me' et
mī mea dereliquerūt me: dñs aut assūpsit
me. **L**egē pōe mibi dñe i uia tua: et diri
ge me i scitā rectā: pp iūmicos meos. **N**e
tradideris me in aias tribulātū me: quā
isurrexerūt i me testes iniq: et mēta ē iūq
tas sibi. **C**redo uidere bōa dñi: i ira ui
uentū. **E**xpecta dñm uiriliter age: cōfor
tet cor tuū: et sustine dñm. **psal. dauid.**

Ad te dñe clamabo dñs me ne sileas
a me ne qñ taceas a me: et assilabor
descēdētib' in lacū. **G**audi dñe uocem
depcatiōis mee dū oro ad te: dū extollo
man' meas ad tēplū sc̄m tuū. **N**e siml
tradas me cū peccatorib': et cū opātibus
iniqtatē ne pdaas me. **Q**ui loquūt pacē
cū p̄rio suo: mala at i cordib' eoz. **Q**uā a

illis scōz opa eoz: et scōz neqtiā adiūctio
nū ipsoz. **S**ecūdū opa manū eoz tri
bue ill' adde retributōez eoz ipso. **Q**uā
nō intellexerūt opa dñi: et i opa manū eoz
dstrues illos: et nō edificab eos. **B**ndict'
dñs: quā exaudiuit uocē depcatiōis mee.
Quā adiuor meus et ptecor mīs: et in
ipso spauit cor meū et adiutus sū. **E**t re
floruit caro mea: et ex uolūtate mea p̄te
bor ei'. **D**ñs fortitudo pleb sue: et ptecor
saluationū christi sui ē. **S**aluū fac pplz
tuū dñe et b̄ndic h̄ditati tue: et rege eos
et extolle illos usqz i c̄nū. **A.** Dñs defen
sor uite mee. **A.** Adorate dñm. **ps. dauid.**

Afferte dñō fili dei: afferte dñō fili
os arietū. **A**fferte dñō gliaz et ho
norē: afferte dñō gliam nomini eius: ad
orate dñm i atrio sacro eius. **V**ox dñi
sup aquas: dñs maiestatis itonuit: dñs su
per aquas mltas. **V**ox dñi i uirtute: uox
dñi i magnificētia. **V**ox dñi p̄fringētis
cedros: et p̄fringet dñs cedros libāi. **E**t
cōmūet eos tāqz uulū libāi: et dilectus
quēadmodū filius unicorniū. **V**ox dñi
iniciētis flāmā ignis: uox dñi p̄cutiētis
desertū: et p̄mouebit dñs desertū caddes.
Vox dñi p̄patis ceruos: et reuelabit cō
dēsa: et i tēplo eius oēs dicēt gliaz. **A**nis
diluiū ibitare facit: et sedebit dñs rex ie
ternū. **D**ñs uirtutē pplō suo dabit: dñs
b̄ndicet pplō suo in pace. **psalmus.**

Exalta te dñe quā suscepisti me:
nec dlectasti iūmicos meos sī me.
Dñe deus clamaui ad te: et sanasti me.
Dñe eduxisti ab iferno aias meā: salua
sti me a descēdētib' i lacū. **P**allite dñō
sc̄i eius: et p̄stemini mēorie sc̄itatis eius.
Quā ira i dignatiōe eius: et uita i uolū
tate eius. **A**d uespū demorabit fletus:
et ad matutinū leticia. **G**o at dixi i abū
dāna mea: nō moueboz in c̄nū. **D**ñe in
uolūtate tua: p̄stitisti decori meo uirtutē.
Auertisti faciē tuā a me: et sc̄is sū p̄tur
batus. **A**d te dñe clamabo: et ad deuz
meū depcabor. **Q**ue utilitas i sanguie
meo: dū descēdo i corruptōez. **N**ūqd p̄
fitebit tibi puluis: aut annūciabit ueritatē
tuā. **A**udiuit dñs et misertus ē mei: dñs

factus est adiutor meus. **Q**onuertisti
placitū meū in gaudiū mibi: p̄cidisti sac-
cum meū: et circūdedisti me liticia. **V**t
cantem tibi gloria mea et nō cōpungar:
dñe deus meus in eternū cōfitebor tibi.

ant. Adorate dñm in aula: sancta eius. **ant.**
In tua iusticia. **psalmus dauid.**

In te dñe speraui nō confundar i eter-
num: in iusticia tua libera me. **I**n-
clina ad me aurē tuam: accelera ut eruas
me. **E**sto mibi in deū p̄tectorē: et i do-
mū refugij: ut saluū me facias. **Q**uoni-
am fortitudo mea et refugium meū es tu: et
p̄pter nomē tuū deduces me et enutries
me. **E**duces me de laqueo hoc quē ab-
scōderunt mibi: quoniam tu es p̄tector
meus. **I**n manus tuas cōmendo sp̄ri-
tum meū: redemisti me dñe deus uerita-
tatis. **Q**disti obseruātes uanitates: sup-
uacue. **E**go autē in dño speraui: exulta-
bo et letabor in misericordia tua. **Q**uo-
niam respexisti humilitatē meā: saluasti
de necessitatibus aīam meā. **N**ec p̄clu-
sisti me in manibus iūmici: statuisti in lo-
co sp̄ioso pedes meos. **M**iserere mei
dñe qm̄ tribulor: p̄turbatus ē in ira oculus
meus: aīa mea: et uenter meus. **Q**m̄
defecit in dolore uita mea: et anni mei in
gemib⁹. **I**nfirmata ē i paupertate uir-
tus mea: et ossa mea conturbata sūt. **S**u-
per omnes iūmicos meos factus suz op-
probriū uicinis meis ualde: et timor no-
tis meis. **Q**ui uidebūt me foras fuge-
rūt a me: obliuioi datus sum tanq̄ mor-
tuis a corde. **F**actus sum tanq̄ uas p̄-
dituz: quoniam audiui uituperationē mul-
torum cōmorantium in circuitu. **I**n eo-
dum p̄uenirent simul aduersum me: acci-
pere animā meaz cōsiliati sunt. **E**go
autem in te speraui dñe: dixi deus meus
es tu in manibus tuis fortes mee. **E**ri-
pe me de manu iūmicoz meoz: et a per-
sequētibus me. **I**llustra faciem tuam su-
per seruū tuū: saluū me fac in misericor-
dia tua dñe: non confundar quoniam in
uocaui te. **E**rubescant ipij et deducan-
tur in infernum: muta fiant labia dolosa
Que loquūtur aduersus iustum iniqui

tatem: in superbia et in abusione. **Q**uā
magna multitudo dulcedinis tue domi-
ne: quā abscondisti timentibus te. **P**er-
fecisti eis qui sperant in te: in conspectu
filiorum hominum. **A**bscondes eos in
abscondito faciei tue: a conturbatione
hominuz. **P**roteges eos in tabernacu-
lo tuo: a contradictione linguaruz. **B**e-
neditus dominus: quoniam mirificauit
misericordiam suam mibi in ciuitate mu-
nita. **E**go autem dixi in excessu mētis
mee: proiectus sum a facie oculoruz tuo-
rum. **I**deo exaudisti uocem orationis
mee: dum clamarem ad te. **O**iligite do-
minum omnes sancti eius: quoniam ue-
ritatem requirit dominus: et retribuet
abundanter facientibus superbiā. **V**iri-
liter agite et confortetur cor uestrum: om-
nes qui speratis in domino. **psal. dauid.**

Bati quoz remisse sunt iniquitates:
et quoz tecta sūt peccata. **B**eat⁹
uir cui nō imputauit dñs peccatū: nec ē in
sp̄itu eius dolus. **Q**m̄ tacui in uetate
rūt ossa mea: dū clamare tota die. **Q**m̄
die ac nocte grauata ē sup me man⁹ tua:
p̄uersus sū in erūna mea dū p̄stringit sp̄i-
na. **E**lectū meū cogniti tibi feci: et ius-
ticiā meā nō abscondi. **D**ixi p̄fitebor ad-
uersū me iusticiā meā dño: et tu remisisti
impietate peccati mei. **P**ro hac orabit ad
te oīs s̄ctus: i tēpore opportūo. **V**erū
tū i diuino aquarū multarū: ad eū nō ap-
proximabūt. **T**u es refugium meū a tribu-
latiōe quē circūdedit me: exultatio mea
erue me a circūdatib⁹ me. **I**ntellim tibi
dabo et istruā te: i uia hac qua gradieris
firmabo s̄ te oculos meos. **N**olite fieri si-
cut equus: et mulus q̄b⁹ n̄ ē intellect⁹. **I**n-
chāo et freno maxillas eoz p̄strige: q̄ n̄
approximāt ad te. **M**ulta flagella pecca-
toris: sepātes autē i dño mīa circūdabit.

Letamini i dño et exultate iusti: et glori-
amini oēs recti corde. **ant.** In tua iusticia: libera
me dñe. **ant.** Rectos decet. **psal. dauid.**

Exultate iusti i dño: rectos decet lau-
dario. **C**ōfitemini dño i cithara: in
psalmo decē cordaz psallite illi. **Q**uātate
ei cāntici noui: bñ psallite ei i uociferatiōe

Quia rectum est uerbum domini: et omnia opera eius in fide. Diligit misericordiam et iudiciū: misericordia domini plena est terra. Verbo domini celi firmati sunt: et spiritu oris eius omnis uirtus eorum. Congregans sicut in utero a quas maris: ponens in thesauris abyssos. Iniat dominus omnis terra: ab eo autem como ueatur omnes inhabitantes orbem. Quoniam ipse dixit et facta sunt: ipse mandauit et creata sunt. Omnis dissipauit consilia gentium. reprobatur autem cogitationes populorum: et reprobat consilia principum. Consilium autem domini in eternum manet: cogitationes cordis eius in generatione et generatione. Beata gens cuius est dominus deus eius: populus quem elegit in hereditatem sibi. Et ex celo respexit dominus: uidit omnes filios hominum. Et post parato habitaculo suo: respexit super omnes qui habitant terram. Qui finxit singillatim corda eorum: qui intelligit omnia opera eorum. Non saluatur rex per multam uirtutem: et gigas non saluabitur in multitudine uirtutis sue. Rallax equus ad salutem: in abundantia autem uirtutis sue non saluabitur. Ecce oculi domini super metuentes eum: et in eis qui sperant super misericordiam eius. Ut eruat a morte animas eorum: et alat eos in fame. Adiuuina nostra sustinet dominus: quoniam adiuuor et protector noster est. Quia in eo letabitur cor nostrum: et in nomine sancto eius sperauimus. Fiat misericordia tua domine super nos: quemadmodum sperauimus in te. *psalmus dauid.*

Benedicam dominum in omni tempore: semper laus eius in ore meo. In domino laudabitur anima mea: audiat mandatum suum et letentur. Magnificate dominum mecum: et exaltemus nomen eius in id ipsum. Exquisiui dominum et exaudiuit me: et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me. Accedite ad eum et illuminamini: et facies uestre non confundentur. Iste pauper clamauit et dominus exaudiuit eum: et de omnibus tribulationibus eius saluauit eum. Immittit angelus domini in circuitu timentium eum: et eripit

et eos. Gustate et uidete quoniam suauis est dominus: beatus uir qui sperat in eo. Amete dominum omnes sancti eius: quoniam non est inopia timentibus eum. Omnes iuues eguerunt et esurierunt: inquirentes autem dominum non minuentur omni bono. Venite filii audite me: timorem domini docebo uos. Quis est homo qui uult uitam: diligit dies uidere bonos. Prohibe linguam tuam a malo: et labia tua ne loquantur dolum. Conuertere a malo et fac bonum: inquire pacem et persequere eam. Oculi domini super iustos: et aures eius in preces eorum.

Vultus autem domini super facientes mala: ut perdat de terra memoriam eorum. Clamauerunt iusti et dominus exaudiuit eos: et ex omnibus tribulationibus eorum liberauit eos. Iuxta est dominus his qui tribulati sunt corde: et humiles spiritu saluabit. Multe tribulationes iustorum: et de omnibus his liberabit eos dominus. Custodit dominus omnia ossa eorum: unum ex his non conteretur. Mors peccatorum pessima: et qui oderunt iustum delinquent. Redimet dominus animas seruorum suorum: et non delinquent omnes qui sperant in eo. Rectos decet collaudatio. *ant. Expugna.*

psalmus dauid.

Eldica domine nocentes me: expugna impugnantes me. Apprehende arma et scutum: et exurge in adiutorium mihi. Effunde frameam et concludere aduersus eos qui persequuntur me: dic a nime mee salus tua ego sum. Confundantur et reuerantur: querentes animam meam. Auertantur retrorsum et confundantur: cogitantes mihi mala. Fiant tanquam puluis ante faciem uenti: et angelus domini coartans eos. Fiant uice illorum tenebre et lubricum: et angelus domini persequens eos. Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui: superuacue exprobrauerunt animam meam. Veniat illi laqueus quem ignorat: et captio quam abscondit apprehendat eum: et in laqueum cadat in ipsum.

Misericordia autē mea exultabit in do-
mio: et delectabitur super salutare suo. **Q**uia
ossa mea dicet: dñe q̄s filius tuus. **A**ripies
inopē de manu fortiorū eius: egenū et
pauperē a diripiētibz eū. **S**urgentes
testes iniq̄: que ignorabā interrogabant
me. **R**etribuebāt mibi mala p̄ bonis:
sterilitatē aīe mee. **E**go autē cum mibi
molesti essent: induēbar cilicio. **I**nimi-
liabā in ieiunio aīam meā: et orō mea in
sinu meo p̄uertet. **Q**uasi p̄rimū et quasi
fratrē n̄m sic cōplacebā: quasi lugens et
p̄ristatus sic hūiliabar. **E**t aduersū me
letati sūt et p̄uenerūt: cōgregata sūt super me
flagella et ignorauit. **D**issipati sūt nec p̄pū-
cti: tētauerūt me s̄bsanauerūt me s̄bsanati-
one: frēduerūt super me dēibz suis. **N**ē
q̄m respicies: restitue aīam meā a maligni-
tate eorū: a leonibz unicā meā. **N**on
s̄itebor tibi in ecclesia magna: in populo
grauī laudabo te. **N**on supergaudeāt mi-
hi qui aduersant mibi iniq̄: q̄ oderunt
me gratis et annuūt oculis. **Q**uā mibi q̄
dem pacifice loquebātur: et in iracūdia
terre loquētes dolos cogitabāt. **E**t di-
latauerūt super me os suū: dixerunt euge
euge uiderūt oculi n̄i. **V**idisti dñe ne si-
leas: dñe ne discedas a me. **E**xurge et
intende iudicio meo: deus meus et dñs
meus in causam meā. **I**udica me secū-
dum iusticiā tuā dñe deus meus: et nō su-
pergaudeāt mibi. **N**on dicant in cordi-
bus suis euge euge aīe n̄e: nec dicāt de-
uorabimur eū. **E**t rubescant et reuerēan-
tur simul: qui gratulantur malis meis.
Induātur p̄fusiōe et reuerētia: qui ma-
ligna loquūtur super me. **E**xultet et leten-
tur q̄ uolūt iusticiā meā: et dicāt semper
magnificet dñs: q̄ uolūt pacē serui eius.
Et lingua mea meditabit iusticiā tuā
tota die laudem tuam.

psalmus dauid.

Dixit iustus ut delinquat in se met-
ipso: nō est timor dei ante oculos
eius. **Q**uā dolose egit in p̄spectu eius:
ut inueniatur iniq̄tas eius ad odiū. **V**er-
ba oris eius iniq̄tas et dolus: noluit itel-
ligere ut bñ ageret. **I**n iniq̄tate meditatus

est in cubili suo: astitit dñi uic non bone:
maliciā aut nō odiuit. **N**ē in celo mi-
sericordia tua: et ueritas tua usq̄ ad nu-
bes. **I**usticia tua sicut mōtes dei: iudi-
cia tua abyssus multa. **N**on omnes et iūme-
ta saluabis dñe: quēadmodū multiplica-
sti misericordiā tuā deus. **A**llis aut hōi-
num: in regniē alarū tuarū spabūt. **I**n
ebriabūt ab ubertate domus tue: et torré-
te uoluptatis tue potabis eos. **Q**uoni-
am apud te est fons uitę: et in lumine tuo
uidebimus lumen. **P**retende misericor-
diam tuam scientibz te: et iusticiam tu-
am his qui recto sunt corde. **N**on ueni-
at mibi pes superbie: et manus peccato-
ris non moueat me. **I**bi ceciderunt q̄
operātur iniquitatē: expulsi sunt nec po-
tuerunt stare. **ant.** xpugna ipugnātes me
ant. Reuela domino.

psalmus dauid.

Noli emulari i malignatibus: neq̄
zelaueris faciētes iniq̄tates. **Q**uo-
niam tanq̄s fenū uelociter arefcet: et quē-
admodū olera herbarū cito decidēt. **S**-
pera in deo et fac bonitatē: et inhabitā ter-
ram: et pascere i diuitijs eius. **E**lecta
re in dño: et dabit tibi p̄titiones cordis
tui. **R**euela dño uiam tuam et spera in
eo: et ipse faciet. **E**t educet quasi lumē
iusticiā tuā: et iudiciū tuū tanq̄s meridiē
subditus esto dño: et ora eū. **N**oli emu-
lari in eo qui prosperatur in uia sua: in
homine faciente iniusticias. **E**tsine ab-
ira derelique furore: noli emulari ut ma-
ligneris. **Q**uoniam qui malignantur ex-
terminabuntur: sustinentes autem dñm
ipsi hereditabunt terraz. **E**t adhuc pu-
illum et non erit peccator: et querens lo-
cum eius et non inuenies. **M**ansueti au-
tem hereditabunt terram: et delectabun-
tur i multitudine pacis. **O**bseruabit pec-
cator iustum: et stridebit super eum den-
tibus suis. **D**ominus autem iridebit
eū: quoniam prospicit q̄ ueniat dies eius.
Gladium euaginauerunt peccatores:
intēderūt arcū suū. **V**t decipiat paupē
et inopē: ut trucidet rectos corde. **G**la-
dius eorū itret i corda ipsoz: et arc⁹ eorū

confringatur. **R**eliquus est modicum iusto: super diuitias peccatorum multas. Quoniam brachia peccatorum perterrentur: confirmat autem iustos dominus. **N**ouit dominus dies immaculatos: et hereditas eorum in eternum erit. **N**on confundetur in tempore malo: et in diebus famis saturabuntur: quia peccatores bibunt. **I**nimici uero domini mori ut honorificati fuerit et exaltati: deficientes quemadmodum fumus deficient. **A**duerbit peccator et non soluet: iustus autem miseretur et retribuet. **Q**uia benedicti ei hereditabunt terram: maledicti autem ei dissipabunt. **A** pud dominum gressus hominis diriguntur: et uiam eius uolet. **Q**um ceciderit non collidet: quia dominus supponit manum suam. **I**nimicus fui et cum seniu: et non uidi iustum derelictum: nec seminem eius querens panem. **N**ota die miseretur et commodat: et seminem illius in benedictione erit. **D**eclina a malo et fac bonum: et inhabita in seculum seculi. **Q**uia dominus amat iudicium: et si derelinquet sanctos suos: in eternum peruerbuntur. **I**n iusti puniuntur: et seminem impiorum pibit. **I**usti autem hereditabunt terram: et inhabitabunt in seculum seculi super eam. **Q**ui iusti meditabunt sapientiam: et lingua eius loquetur iudicium. **L**ex dei eius in corde ipsius: et non supplantabitur gressus eius. **Q**ui considerat peccator iustum: et querit mortificare eum. **D**ominus autem non derelinquet eum in manibus eius: nec dānabit eum cum iudicabitur illi. **E**xpecta dominum et custodi uiam eius et exaltabit te: ut hereditate capias terram: cum perierint peccatores uidebis. **V**idi impium super exaltatum: et eleuatum sicut cedros libani. **E**t transiui et ecce non erat: quesui eum et non est inuentus locus eius. **C**ustodi innocentiam et uide equitatem: quoniam sunt reliquie homini pacifico. **I**n iusti autem disperibunt: simul relinque impiorum interibunt. **S**alus autem iustorum a domino: et protector eorum in tempore tribulationis. **E**t adiuuabit eos dominus: et liberabit eos: et eruet eos a peccatoribus et saluabit eos: quia spauerunt in eo.

psalmus dauid.

Domine ne in furore tuo arguas

me: neque in ira tua corumpas me. **Q**uoniam sagitte tue infixae sunt mihi: et confirmasti super me manum tuam. **N**on est sanitas in carne mea a facie ire tue: non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum. **Q**uoniam iniquitates mee supergressae sunt caput meum: et sicut onus graue grauatae sunt super me. **P**utruerunt et corrupte sunt cicatrices mee: a facie insipientie mee. **M**iser factus sum et curuatus sum usque in finem: tota die contristatus ingrediebar. **Q**uoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus: et non est sanitas in carne mea. **A**fflictus sum et humilatus sum nimis: rugiebam a gemitu cordis mei. **D**omine ante te omne desiderium meum: et gemitus meus a te non est absconditus. **C**or meum conturbatum est in me: dereliquit me uirtus mea: et lumen oculorum meorum: et ipsum non est mecum. **A**micus mei et proximi mei: aduersus me appropinquauerunt et steterunt. **E**t qui iuxta me erant de longe steterunt: et uim faciebant qui querebant animam meam. **E**t qui inquirebant mala mihi locuti sunt uanitates: et dolos tota die meditabantur. **E**go autem tanquam surdus non audiebam: et sicut mutus non aperiens os suum. **E**t factus sum sicut homo non audiens: et non habens in ore suo redargutiones. **Q**uoniam in te domine speraui: tu exaudies domine deus meus. **Q**uia dixi nequando supergaudeant mihi inimici mei: et dum commouentur pedes mei super me magna locuti sunt. **Q**uoniam ego in flagella paratus sum: et dolor meus in conspectu meo semper. **Q**uoniam iniquitates meas annuntiabo: et cogitabo pro peccato meo. **I**nimici autem mei uiuunt et confirmati sunt super me: et multiplicati sunt qui oderunt me iniqui. **Q**ui retribuunt mala pro bonis: detrahebant mihi: quoniam sequebar bonitatem. **N**e derelinquas me domine deus meus: ne discefferis a me. **I**ntende in adiutorium meum: domine deus salutis mee. **antiphona.** **R**eucla domino: uiam tuam. **uerfi.** Domine

in celo misericordia tua. *Et usq; ad nubes*
ueritas tua. *Tempore paschali. a.* Alleluia.
ia. alleluia. alleluia. alleluia. *x.* Surrexit dñs
de sepulchro alleluia. *x.* Qui pro nobis pe
pendit in ligno alleluia. *Ad laudes. a.* Mi
serere ipm *psalmus.*

Miserere mei deus: scdm magnam
misericordiā tuā. *Et scdm mul*
titudinē miserationum tuā: dele iniqui
tatem meā. *Amplius* laua me ab ini
quitate mea: et a peccato meo munda me.
Qm iniquitatē meā ego cognosco: et pec
catum meū cōtra me est semper. *Tibi*
soli peccaui et malū corā te feci: ut iusti
ficeris in sermonibus tuis: et uincas cuz
iudicaris. *Ece* eim iniquitatibus con
ceptus suz: et in peccatis cōcepit me ma
ter mea. *Ece* eim ueritatē dilexisti: in
certa et occulta sapientiē tue manifestasti
mibi. *Asperges* me isopo et mūdabor:
lauabis me et sup niuē dābabor. *Au*
ditui meo dabis gaudiū et leticiā: et exul
tabunt ossa humiliata. *Auerte* faciem
tuā a peccatis meis: et omnes iniquitates
meas dele. *Qm* mundum crea in me
deus: et spiritū rectum innoua in uisceri
bus meis. *Ne* proicias me a facie tua
et spiritus sanctum tuū ne auferas a me.
Redde mihi leticiā salutaris tui: et spi
ritū principalē confirma me. *Ocebo*
iniquos uias tuas: et impij ad te conuer
tentur. *Libera* me de sanguinibus de
us deus salutis mee: et exaltabit lingua
mea iusticiā tuā. *Omne* labia mea
aperies: et os meū annūciabit laudē tuā.
Quoniam si uoluisses sacrificiū ddissez:
utiq; holocaustis nō dlectaberis. *Sa*
crificiū deo spiritus tribulatus: cor cō
tritum et humiliatū deus non despiciet.
Benigne fac in bona uoluntate tua sio
ut edificentur muri ierusalem. *Nunc*
acceptabis sacrificiū iusticie oblationes
et holocausta: tunc iponent super altare
tuum uittulos. *a.* Miserere mei deus. *a.*
Intellige. *psalmus dauid.*

Uerba mea auribus percipe dñe: in
tellige clamorem meū. *Intende*
uoci oratiōis mee: rex meus et deus me

us. *Quoniam* ad te orabo dñe: mane ex
audies uocē meā. *Mane* astabo tibi et
uidebo: quoniam non deus uolens iniqui
tatē tu es. *Neq;* habitabit iuxta te ma
lignus: neq; permanebūt iniusti añ ocu
los tuos. *Qd* disti omnes qui opantur in
quitatem: perdes omnes qui loquūtur
mendaciū. *Virum* sanguinū et dolosū
abhominabitur dñs: ego autē in mul
titudine misericordie tue. *Introibo* in
domū tuam: adorabo ad templū sanc
tum tuū in timore tuo. *Omne* deduc
me in iusticiā tuā, ppter inimicos meos
dirige in cōspectu tuo uias meā. *Quo*
niam non est in ore eorū ueritas: cor eo
rum uanū est. *Sepulchru* patens est
guttur eorum: linguis suis dolose age
bant: iudica illos deus. *Qd* ecidant a co
gitationibus suis: scdm multitudinē im
pietatum eorū expelle eos: quoniam irrita
uerūt te dñe. *Et letetur* omnes qui spe
rant in te: in eternū exultabunt et habita
bis in eis. *Et gloriabūtur* in te omnes
qui diligunt nomē tuū: quoniam tu bene
dices iusto. *Omne* ut scuto bone uo
luntatis tue coronasti nos. *a.* Intellige
clamorem meū dñe. *a.* Deus deus meus ad
te de luce uigilo. *ps. ipsum. a.* Conuersus est.

Canticum.

Confitebor tibi dñe quoniam iratus
es mihi: cōuersus est furor tuus et
consolatus es me. *Ece* deus saluator
meus: fiducialr agā et nō timebo. *Quia*
fortitudo mea et laus mea dñs: et factus
est mihi in salutem. *Furietis* aquas in
gaudio de fontibus saluatoris: et dicetis
in illa die cōfitemini dño et inuocate no
men eius. *Notas* facite in pplis adiuē
tiones eius: memetote quoniam excelsus
est nomen eius. *Quantate* dño quoniam
magnifice fecit: annūciate hec in uniuersa
terra. *Exulta* et lauda habitatio sio
quia magnus in medio tui factus israel.
a. Conuersus est furor tuus dñe et cōsolatus
es me. *a.* Laudate dñm de celis. *ps. ipm.*

Capitulum ad laudes omni die feriali.

Mox precessit dies aut appropinqua
uit: abiiciamus ergo opa tenebrarū
b

et induamur arma lucis sicut in die bone
ste ambulemus. *Hymnus.*

Splendor p[er]ne glorie de luce lucē p[er]
ferens: lux lucis et fons luminis: di
es diem illuminans. *Verusq[ue] sol illabe
re: micans nitore p[er]peti: iubarq[ue] facti sp[iritu]
ritus: infunde n[ost]ris sensib[us].* *V*otis uoces
et patrē: patrē pennis gl[ori]e: patrē potēti
g[lor]ie: culpā religet lubricā. *I*nformet ac
strenuos: dentes ret[ra]dat inuidi: casus se
cundet aspos: donet gerēdi gr[ati]as. *M*en
tem gubernet et regat: casto fideli corpo
re: fides calore ferueat: fraudis uenena
nesciat. *Q*u[od] h[ab]itusq[ue] nob[is] sit cibus: potus
q[ui] n[on] sit fides: leti bibam[us] sobriā: ebrieta
tes sp[iritu]. *B*eatus dies hic trāseat: pudor
sit ut diluculū: fides uelut meridies: cre
pusculū mens nesciat. *F*urore cursus
puebit: aurore totus p[ro]deat: in p[ar]te tot[us]
filius: et totus i uerbo pat[ris]. *Q*uo p[ar]i. *✠*
*R*epleti sum[us] mane misericordia tua. *R.* Ex
ultauimus et delectati sum[us]. *Ad benedictus*

a. Benedictus deus israel. *ps. ipm.* *Tem
pore paschali ad laudes ant.* *Alleluia cū
religis ut supra in dominica notatus est.*
Seria tertia inuitatorii. *Jubilē deo salu
tari nostro. ps. Venite. Ad noctū h[ymn].*

Quoniam p[er]ni luminis: lux ip[s]e lucis
et dies noctē canēdo rūpimus: assis
te postulātib[us]. *M*iser tenebras mētius
fuga cateruas demonū: expelle somno
lentia: ne pigratates obruat. *S*ic chris
te nobis oib[us]: indulgeas credētib[us]: ut p[er]fiter
orātib[us]: q[uod] precinētes psallim[us]. *P*resta
pat[ri] pijsime. *ant.* *Ut nō delinquā. ant. tē
pore paschali. Alleluia. psalmus dauid.*

Qui custodiā uias meas: ut nō de
linquā in lingua mea. *P*osui ori
meo custodiā: cum p[er]fisteret peccator ad
uersum me. *Q*uoniam tu et hūiliatus sum
et filii a bonis: et dolor meus renouatus
est. *Q*uoniam caluit cor meū intra me: et i me
ditatōe mea exardescet ignis. *L*ocutus
sum in lingua mea: notū fac mibi dñe si
nem meū. *E*t numer[us] dierū meor[um] q[ui] ē:
ut sciā q[uod] desit mibi. *E*cce mēsurabiles
posuisti dies meos: et substantia mea tan
q[uam] nihilū antete. *V*erūm uniuersa uani

tas: ois hō uiuēs. *V*erūm in imagine p[er]
transiit hō: sed et frustra p[er]turbat. *N*e
saurizat: et ignorat cui p[er]gregabit ea. *E*t
nūc que ē expectatio mea nōne dñs et s[ub]
stantia mea apud te ē. *E*t oib[us] iniqui
tibus meis erue me: opprobriū insipici
dedisti me. *Q*uoniam tu fecisti: amoue a me plagas tu
as. *F*ortitudine man[us] tue ego defeci in
increpationib[us]: p[ro]pter iniquitatē corripuisti
hoies. *E*t tabescere fecisti sicut arane
am aiam eius: uerūtamē uane cōturbat
omnis hō. *E*xaudi orationē meā dñe:
et deprecationē meā: aurib[us] p[er]cipe lachry
mas meas. *N*e filias: q[uam] aduena ego
sum apud te et pegrin[us]: sicut oēs patres
mei. *R*emitte mibi ut refrigerer priusq[ue]
habeā: et ap[er]tius nō ero. *psalmus dauid.*

Expectas expectaui dñm: et intēdit
mibi. *E*t exaudiuit preces meas
et eduxit me de lacu miserie et de luto se
cis. *E*t statuit supra petrā pedes meos
et direxit gressus meos. *E*t inmisit in os
meū canticū nouū: carmē deo n[ost]ro. *V*i
debūt multi et timebūt: et sp[er]abūt in dñō.
*B*eatus uir cui[us] est nomē dñi spes eius
et nō respexit in uanitates et insanas falsas.
*M*ulta fecisti tu dñe deus meus mirabi
lia tua: et cogitationib[us] tuis nō est q[uod] filius
sit tibi. *A*nnūciaui et locutus sū: multi
plicati sūt sup[er] numer[us]. *S*acrificiū et ob
lationē nolui: aures aut[em] p[er]fecisti mibi.
*H*olocautū et p[er] peccato nō postulasti
nūc dixi ecce u[er]o. *I*n capite libri scrip
tum ē de me ut facerē uoluntatē tuā: deus
meus uolui: et legē tuā in medio cordis
mei. *A*nnūciaui iusticiā tuā in eccl[esi]a ma
gna: ecce labia mea nō phibebo dñe tu
scisti. *I*usticiā tuā nō abscondi in corde
meo: ueritatem tuam et salutare tuū dixi
*N*on abscondi misericordiā tuam: et ue
ritatē tuam: a p[er]cilio multo. *T*u autem
domine ne longe facias miserationes tu
as a me: misericordia tua et ueritas tua
semper susceperunt me. *Q*uoniam cir
cūdederunt me mala: quorū non est nu
merus: cōprehenderunt me iniquitates
mee: et nō potui ut uiderē. *M*ultiplicati

17
sunt sup capillos capitis mei: et cor meū
dereliquit me. **C**omplaceat tibi dñe ut
cruas me: dñe ad adiuvandū me respice.

Considerant et reuerent fil q querit ani
mā meā: ut auferat eā. **C**onvertat retroz
sum et reuerentur: q uolunt mihi mala.

Rerāt pfecti pfusione suā: q dicūt mihi
euge euge. **E**xultet et letetur sup te oēs
querētes te: et dicāt semp magnificet do
minus q diligūt salutare tuū. **E**go aut
mēdicus suz et paup: dñs sollicitus ē mei

Ad iutor: meus et pector me tu es: de
us meus ne tardaueris. **ant.** Et nō delin
quā: in lingua mea. **ant.** Sana dñe. **ps 108.**

Beatu q itelligit sup egenū et pau
perē: i die mala liberauit euz dñs.

Dñs pseruet eū et uiuificet eū: et beatus
faciat eū in terra: et nō tradat eū in aiam
inimicorū eius. **D**ñs opz ferat illi sup
lectū doloris ei: uniuersū stratū ei uer
sasti in infirmitate eius. **E**go dixi dñe mi
serere mei: sana aiam meā q peccaui ti
bi. **I**nimici mei dixerūt mala mihi: qñ
moriet et pibit nomē eius. **E**t si igredie
bat ut uideret: uana loquebat: cor eius
cōgregauit iniquitatē sibi. **E**grediebat so
ras: et loquebat in id ipsū. **A**d uersum
me susurrabāt oēs inimici mei: et aduersū
me cogitabāt mala mihi. **V**erbū iniquū
pstituerūt aduersū me: nūqd q dormit nō
adijciat ut resurgat. **E**t enim hō pacis
mee i quo spau: q edebat panes meos:
magnificauit sup me supplātatōez. **T**u
aut dñe miserere mei et resuscita me: et re
tribuā eis. **I**n hoc cognoui: qñ uolui
sti me: qñ nō gaudebit inimicus me sup
me. **M**e aut ppter innocentā suscepisti:
et pfirmasti me in ppectu tuo i eternum.

Benedictus dñs deus isrl a seculo et in se
culum: fiat fiat. **psalmus dauid.**

Quemadmodū desiderat ceru ad
fontes aquarum: ita desiderat aia
mea ad te deus. **S**ituit aia mea ad de
um fontē uiuū: qñ ueniā et apparebo añ
faciē dei. **R**uerunt mihi lachryme mee
panes die ac nocte: dñ dñ mihi quotidie
ubi ē deus tuus. **N**ec recordatus suz et
effudi i me aiam meā: quoniā trāsibo in

locū tabernaculi admirabilis usqz ad do
mū dei. **I**n uoce exultatōis et pffisiōis:
sonus epulātis. **Q**uare tristis es anima
mea: et quare p̄turbas me? **S**pa in deo
quoniā adhuc p̄fitebor illi: salutare uul
tus mei et deus meus. **A**d me ipm aia
mea p̄turbata ē: p̄pterea memor ero tui
de terra iordanis: et herinōis a mōte mo
dico. **A**bysus abysuz iuocat: in uoce
catarractaz tuaz. **O**ia excelsa tua et flu
ctus tui: sup me trāsierūt. **I**n die mada
uit dñs misericordiā suā: et nocte canticū
eius. **A**pud me oīo deo uite mee: dicā
deo susceptor meus es. **Q**uare oblitus
es mei: et quare p̄tristatus iceedo: dñ affli
git me inimicus. **Q**um p̄fringuntur ossa
mea: exprobrauerūt mihi q tribulāt me
inimici mei. **Q**um dicunt mihi per sin
gulos dies ubi est deus tuus: quare tris
tis es anima mea et quare p̄turbas me?

Spera in deo quoniā adhuc p̄fitebor
illi: salutare uultus mei et deus meus. **ps.**

Adica me deus et discerne causam
meam de gente nō scā: ab hoīe ini
quo et doloso erue me. **Q**uia tu es de
us fortitudo mea: quare me repulisti et
quare p̄tristatus iceedo: dñ affligit me ini
micus. **A**mitte lucē tuam et ueritatē tu
am: ipsa me deduxerūt et adduxerūt in
montē sanctū tuū et in tabernacula tua.

Et introibo ad altare dei: ad deū q le
tificat iuuentutē meam. **C**ōfitebor tibi
in cithara deus deus meus: quare tristis
es aia mea et quare p̄turbas me? **S**pa i
deo quoniā adhuc p̄fitebor illi: salutare
uultus mei et deus meus. **ant.** Sana dñe
aiam meā: q peccaui tibi. **ant.** Eructauit.

psalmus dauid.

Aus auribus nostris audiuiūmus:
patres nostri annūciauerūt nobis.

Opus qd operatus es in diebus eoz:
et in diebus antiquis. **M**anus tua gen
tes disperdidit et plantasti eos: afflixisti
populos et expulisti eos. **N**ec enim in
gladio suo possederunt terras: et brachi
um eorū non saluabit eos. **S**ed dexte
ra tua et brachiū tuum et illuminatio uul
tus tui: quoniāz cōplacuiisti in eis. **T**u

es ipse rex meus et deus meus: qui man-
das salutes iacob. **I**n te inimicos nostros
uentilabimus cornu: et in noie tuo sper-
nemus insurgentes in nobis. **N**on eis in arcu
meo sperabo: et gladius meus non salua-
bit me. **S**aluaſti eis nos de affligentibus
nos: et odientes nos perfudisti. **I**n deo lau-
dabimur tota die: et in noie tuo confitebi-
mur in seculum. **N**unc autem repulisti et con-
fudisti nos: et non egredieris deus in uirtutibus
nostris. **A**duertisti nos retrosum post inimi-
cos nostros: et qui oderunt nos diripiebant sibi
Quedisti nos tanquam oues escarum: et in gen-
tibus disperdisti nos. **V**endidisti populum
tuum sine precio: et non fuit multitudo in com-
mutationibus eorum. **P**osuiſti nos oppro-
brium uicinis nostris: subſanationem et derisum
his qui in circuitu nostro sunt. **P**osuiſti nos
in similitudinem gentibus: commotionem capitis
in populis. **T**ota die uerecundia mea contra
me est: et confusio faciei mee cooperuit me.
Auocce exprobratis et obloquentis: a fa-
cie inimici et persequentis. **E**cce omnia uenerunt
super nos nec obliti sumus te: et iniquus non egi-
mus in testamento tuo. **E**t non recessit re-
tro cor nostrum: et declinaſti ſemitas nostras a
uia tua. **Q**uoniam humiliasti nos in loco affli-
ctionis: et cooperuit nos umbra mortis.
Si obliti sumus nomen dei nostri: et si ex-
pandimus manum nostram ad deum alienum.
None deus regret ista: ipse enim nouit
abſcondita cordis. **Q**uoniam propter te mortifi-
camur tota die: extimamur sicut oues
occisionis. **E**xurge quare obdormis do-
mic: exurge et ne repellas in finem. **Q**uare
faciem tuam auertis: obliuisceris inopiam
nostram et tribulationem nostram. **Q**uoniam
humiliata est in puluerem aia nostra: con-
glutinator est in terra uenter
noster. **E**xurge domine adiuua nos: et redime
nos propter nomen tuum. **psalmus dauid.**
Eructauit cor meum uerbum bonum: di-
ce ego opera mea in genitum. **L**ingua mea
calamus scribe: uelociter scribetis. **S**pe-
ciosus forma pre filiis hominum: diffusa est
gratia in labiis tuis: propterea benedixit te de-
us in eternum. **A**ccingere gladio tuo su-
per femur tuum: potentissime. **S**pecie tua
et pulchritudine tua: intende, prospere, pce-

de et regna. **P**ropter ueritatem et mansue-
tudinem et iusticiam: et deducet te mirabilis
dextera tua. **S**agitte tue acute: populi
sub te cadent in corda inimicorum regis. **S**e-
des tua deus in seculo seculi: uirga dire-
ctionis uirga regni tui. **D**ilexisti iusticiam
et odisti iniquitatem: propterea unxit te deus de-
us tuus: oleo leticie pre personis tuis. **M**ir-
ra et gutta et cassia a uestimentis tuis a do-
mibus eburneis: ex quibus delectauit
te filie regum in honore tuo. **A**stitit re-
gina a dexteris tuis in uestitu deaurato:
circumdatus uarietate. **A**udi filia et uide et
inclina aurem tuam: et obliuiscere popu-
lum tuum: et domum patris tui. **E**t concu-
piscet rex decorem tuum: quoniam ipse est
dominus deus tuus: et adorabunt eum. **E**t
filie tyri in muneribus: uultus tuum de-
precabuntur omnes diuites plebis. **O**m-
nis gloria eius filie regis ab intus in ſum-
mis aureis: circumamicta uarietatibus.
Adducentur regi uirgines post eam:
proxime eius afferentur tibi. **A**fferentur
in leticia et exultatione: adducentur in te-
plum regis. **P**ro patribus tuis nati sunt
tibi filii: constitues eos principes super
omnem terram. **M**emores erunt nomi-
nis tui domine: in omni generatione et
generationem. **P**ropterea populi con-
fitebuntur tibi in eternum: et in seculum
seculi. **ant.** Eructauit cor meum uerbum bonum.
antiphona. Adiutor. **psalmus dauid.**
Deus noster refugium et uirtus: ad-
iutor in tribulationibus que inue-
nerunt nos nimis. **P**ropterea non time-
bimus dum conturbabitur terra: et trans-
ferentur montes in cor maris. **S**onu-
erunt et turbate sunt aque eorum: con-
turbati sunt montes in fortitudine eius. **A**lu-
minis impetus letificat ciuitates dei: sac-
tificauit tabernaculum suum altissimus.
Deus in medio eius non commouebi-
tur: adiuuabit eam deus mane diluculo.
Conturbate sunt gentes et inclinata sunt
regna: dedit uocem suam et mota est terra.
Dominus uirtutum nobiscum: suscep-
tor noster deus iacob. **V**enite et uidete
opera domini: que posuit prodigia super

18.
terram: auferens bella usque ad finem terre
et cum coteret et confringeret arma: et scuta
comburent igni. Vacate et uidete quoniam
ego sum deus: exaltabor in gentibus
et exaltabor in terra. Omnis uirtutis
nobiscum: susceptor noster deus iacob.

psalmus dauid.

Quoniam omnes gentes plaudite manibus:
iubilare deo in uoce exultationis.

Quoniam dominus excelsus: terribilis
rex magnus super omnem terram. Sub
iecit populos nobis: et gentes sub pedi
bus nostris. Elegit nobis hereditatem
suam: speciem iacob quem dilexit. Et se
dit deus in iubilo: et dominus in uoce tu
be. Psallite deo nostro psallite: psallite
regi nostro psallite. Quoniam rex om
nis terre deus: psallite sapienter. Regna
bit deus super gentes: deus sedet super
sedem sanctam suam. Principes popu
lorum congregati sunt cum deo abraham:
quoniam dii fortes terre uehementer ele
uati sunt. *antiphona* Adiutor in tribulati
onibus. *ant.* Magnus dominus. *psal. dauid.*

Magnus dominus et laudabilis ni
mis: in ciuitate dei nostri in monte
sancto eius. Undatur exultatione uni
uerse terre: mons sion latera aquilonis
ciuitas regis magni. Deus in domibus
eius cognoscetur: cum suscipiet eam. Quo
niam ecce reges terre congregati sunt:
perueniunt in unum. Ipsi uidentes sic admi
rati sunt turbati sunt: commoti sunt: tremor app
rehendit eos. Ibi dolores ut parturientis:
in spiritu uehementi conterres naues
tharsis. Sicut audiuius sic uidimus
in ciuitate domini uirtutum: in ciuitate
dei nostri: deus fundauit eam in eternum.
Suscepimus deus misericordiam tuam
in medio templi tui. Secundum nomen
tuum deus sic et laus tua in fines terre: ius
ticia plena est dextera tua. Et exultent filie inde: propter iudicia
tua domine. Circumdate sion et cōplecti
mini eam: narrate in turribus eius. Po
nite corda uestra in uirtute eius: et distri
buite domos eius: ut enarretis in proge
nie altera. Quoniam hic est deus deus

noster in eternum et in seculum seculi: ip
se reget nos in secula. *psalmus dauid.*

Edite hoc omnes gentes: auribus
percipite omnes qui habitatis or
bem. Quis terrigena et filius hominum:
simul in unum diues et pauper. Os me
um loquitur sapientiam: et meditatio cor
dis mei prudentiam. Inclino in pa
rabolam aurem meam: aperiam in psal
terio propositionem meam. Cur time
bo in die mala: iniquitas calcanei mei cir
cūdabit me. Qui confidunt in uirtute
sua: et in multitudine diuitiarum suarum
gloriantur. Rater non redimet redimet
homo: et non dabit deo placationem su
am. Et precium redemptionis anime
sue: et laborabit et uiuet adhuc in finem.

Non uidebit interitum cum uiderit sa
pientes morientes: simul insipiens et stul
tus peribunt. Et reliquent alienis diui
tias suas: et sepulchra eorum domus illo
rum in eternum. Tabernacula eorum
in progenie et progenie: uocauerunt no
mina sua in terris suis. Homo cum in
honore esset non intellexit: cōparatus est
iumentis insipientibus: et similis factus
est illis. Et uia illorum scandalum ip
sis: et postea in ore suo complacebit. Si
cut oues in inferno positi sunt: mors de
pascet eos. Et dominabitur eorum in
fili in matutino: et auxilium eorum uetera
scet in inferno a gloria eorum. Verūta
men deus redimet animam meam de ma
nu inferi: cum acceperit me. Ne time
ris cum diues factus fuerit homo: et cum
multiplicata fuerit gloria domus eius.

Quoniam cum interierit non sumet om
nia: neque descendet cum eo gloria eius.

Quia anima eius in uita ipsius bene
dicetur: confitebitur tibi cum benefece
ris ei. Introibit usque in progenies pa
trum suorum: et usque in eternum non ui
debit lumen. Homo cum in honore es
set non intellexit: comparatus est iumen
tis insipientibus: et similis factus est illis.

antiphona. Magnus dominus et laudabi
lis nimis. *ant.* Deus deorum. *psal. dauid.*

Deus deorum dominus locutus ē:
et uocauit terram. **A** solis ortu us
que ad occasum: ex sion species decoris e
ius. **D**eus manifeste ueniet: deus nō et
nō silebit. **I**gnis ī p̄spectu ei⁹ exardescet:
et in circuitu eius tēpestas ualida. **A**d
uocauit celum defursum: et terrā discerne
re populū suū. **C**ongregate illi sanctos
eius: qui ordināt testamentū eius sup sacri
ficia. **E**t annūciabūt celi iusticiā eius:
quā deus iudex est. **A**udi ppl̄s meus et
loquar israel: et testificabor tibi: deus de
us tuus ego sū. **N**ō in sacrificijs tuis ar
guaz te: holocausta aut tua in p̄spectu
meo sūt semp. **N**on accipias de domo
tua uitulos: neq; de gregib⁹ tuis hyrcos.
Quoniam mee sūt omnes fere siluarum:
iumenta in montibus et boues. **C**ogno
ui oīa uolatilia celi: et pulchritudo agri
mecum est. **S**i esuriero nō dicā tibi: me
us est cū orbis terre et plenitudo eius.
Nunquā māducabo carnes tauroꝝ: aut
sanguinē hircorū potabo. **I**mmola dō
sacrificiū laudis: et redde altissimo uota
tua. **E**t inuoca me in die tribulationis: e
ruam te et honorificabis me. **P**eccato
ri aut dixit deus: quare tu enarras iusti
cias meas: et assumis testamentū meum
per os tuū. **T**u uero odisti disciplinā: et
p̄iecasti sermōes meos retrorsū. **S**i uid
bas furē currebas cum eo: et cū adultis
portionē tuā ponebas. **O**s tuū abunda
uit malitia: et lingua tua p̄cinabat dolos.
Sedens aduersus fratrem tuū loqueba
ris: et aduersus filiū matris tue ponebas
scādalū: hec fecisti et tacui. **E**xistimasti
iniquz q; ero tui filius: arguā te et statuā cō
tra faciez tuā. **I**ntelligite hec q; obliuif
cimini deū: nequādo rapiat et nō sit qui
cripiat. **S**acrificiū laudis honorificabit
me: et illic iter quo ostēdā illi salutare dei.

psalmus dauid.

Quid gl̄iaris in malitia: qui potēs es
in iniquitate. **N**ota die iusticiāz co
gitauit lingua tua: sicut nouacula acuta
fecisti doli. **O**ilexisti malitiāz sup beni
gnitatē: iniquitatē magis quā loq; eq̄tatez.
Oilexisti oīa uerba p̄cipitatiois ligua

dolosa. **P**ropterea deus destruet te in
finē: euellet te et emigrabit te de tabnaculo
tuo: et radicē tuā de terra uiuentium.

Videbūt iusti et timebūt: et sup eū ride
bunt et dicent: ecce homo qui non posuit
deum adiutorē suū. **S**ed sperauit in mul
titudine diuitiarū suarū: et p̄ualuit in
uauitate sua. **E**go aut sicut oliua fructi
fera in domo dei: speraui in misericordia
dei in eternū et in seculū seculi. **C**onfite
bor tibi in seculū quia fecisti: et expecta
bo nomē tuū quā bonū est in p̄spectu sac
torū tuorū. *ant.* Deus dōꝝ dñs: locut⁹ ē. *ps.*
Immola dō: sacrificiū laudis. ps. Et redde al
tissimo: uota tua. *a. tēpore paschali.* Allā
allā. *ps.* Surrexit. dñs uere: allā. *ps.* Et
apparuit simoni: allā. *Ad laudes ant.* Dele
dñe: iniquitatē meā. *ps.* Misere mei deus.
ant. Salutare. *psalmus dauid.*

Iudica me deus et discerne causam
meā de gente non sancta: ab hōie
iniquo et doloso erue me. **Q**uia tu es d
eus meus fortitudo mea: quare me repu
listi et quare tristis incedo dū affligit me
inimicus. **E**mitte lucem tuā et uerita
tem tuā: ipsa me deduxerunt et adduxe
runt in montem sanctū tuum: et in taber
naculo tuo. **E**t introibo ad altare dei:
ad deum qui letificat inuentum meū.
Confitebor tibi in cithara deus deus
meus: quare tristis es anima mea et qua
re conturbas me. **S**pera in deo quo
niam adhuc confitebor illi: salutare uul
tus mei: et deus meus. *ant.* Salutare uul
tus mei: et deus meus. *antiphona.* Ad te d
luce uigilo deus. *psalmus.* Deus deus. *an
tiphona.* Lunctis diebus. *Lanticum.*

Ego dixi in dimidio dierum meorū:
quādam ad portas inferi. **Q**uesiui
residuum annorum meorum: dixi non
uidebo dominum deum in terra uiuen
tium. **N**on aspiciam hominem ultra: et
habitorē quietis. **G**eneratio mea ab
lata est et conuoluta est a me: quasi taber
naculo pastorum. **P**recisa est uelut a te
xente uita mea: dū adhuc ordiret succi
dit me: de mane usq; ad uesperam finiel
me. **S**perabā usq; ad mane: quasi leo

sic contriuit omnia ossa mea. **O**e mae
usq; ad uespaz finies mei: sicut pullus hy
rudinis sic clamabo meditabor ut colu
ba. **A**tenuati sunt oculi mei: suspicientes
in excelsis. **O**ne uim patior responde p
me: qd dica aut qd ridebit mihi cu ipse
fecerim. **R**ecogitabo tibi pēs ānos me
os: i amaritudine aie mee. **O**ne si sic ui
uit i talib' uita spūs mei corūpēs me
i uiuificabis me: ecce i pace amaritudo
mea amarissima. **M**u aut eruisi animā
meā ut nō pīret: pīcisti post tergū tuū
oīa peccata mea. **Q**uia nō infernus cō
fitebit tibi: neq; mors laudabit te: nō ex
pectabūt q descendūt in lacū ueritatē tu
am. **V**ines uiuēs ipse pītebit tibi: sicut
et ego hodie pī filiis notāz faciet uerita
tem tuā. **O**ne saluū me fac: et psalmos
nōs cātābimus cūctis diebus uite nre i
domo dñi. **an.** Lūctis diebus uite nostre:
saluos nos fac dñs. **an.** Omnes angeli eius:
laudate dñm de celis. **ps. ipm. Capitulum.**

Mor precessit dies aut appropiqua
uit: abijciamus ergo opa tenebra
rum: et induamur arma lucis: sicut i die
boneste ābulemus. **hymnus.**

Ales dici nūciūs: lucē propinquāz
precini: nos excitator mentiū: iam
chūstus ad uitā uocat. **M**uferte clamat
lectulos: egros sopore desides: castiq;
recte ac sobrie: uigilate iāz suz. **primus.**
Iesum ciem' uocibus: flentes pēates
sobrie: intenta supplicatio: dormire cor
mundū uetat. **M**u chūste somnū discu
te: tu ripe noctis uincula: tu solue pec
catū uetus: nouūq; lumen ingere. **O**eo
patrī. ***.** Repleti sumus mane: misericordia
tua. **R.** Exultauimus: et delectati sumus. **Ad
bñdictus an.** Erexit dñs nobis cornu salu
tis: in domo dauid pueri sui. **psal.** Benedic
tus. **seria quarta inuitatorius.** In manu
tua dñe: omnes fines terre. **ps.** Venite. **Ad
nocturnum hymnus.**

Rerum creator optime: rectorq; no
ster aspice: nos a gete noxia: mer
sos sopore libera. **R.** e sancte chūste po
scimus: ignosce tū criminibus: ad confi
tendum surgimus: morasq; noctis rum

pinus. **M**entem manusq; tollimus: p
phetam sicut nouimus: nobis gerendū
pcepit: paulus q gestis censuit. **V**ides
malum qd gessimus: occulta nostra pā
dimus: preces gementes fundimus: di
mitte qd peccauimus. **P**resta pater pi
issime. **an.** Auertit dñs. **antiphona tēpo
re paschali.** **Alla. psalmus dauid.**

One insipiens in corde suo: non ē
deus. **C**orrupti sunt et abhomina
biles facti sunt in iniquitatibus: non est q
faciat bonū. **O**eus de celo pīpexit su
per filios hominū: ut uideat si est intel
ligens aut requirens deum. **O**mnēs d
clinauerunt simul inutiles facti sunt: nō
est qui faciat bonū: non est usq; ad unū.
Nōne scient omnes qui operantur ini
quitatem: qui deuorant plebem meam:
ut cibum panis. **O**eum non inuocauē
runt: illie trepidauerunt timore ubi non
fuit timor. **Q**uoniam deus dissipauit of
sa eorum qui hominibus placent: cōsu
si sunt quoniam deus spreuit eos. **Q**uis
dabit ex sion salutare israel: cū auerterit
dominus captiuitatem plebis sue: exul
tabit iacob et letabitur israel. **psal. dauid**

Ene despereris: deprecationes meāz
intende mihi et exaudi me. **C**ontristat
suz in exercitatione mea: et conturbatus
sum a uoce inimici: et tribulatione pecca
toris. **Q**uoniam declinauerunt i me ini
quitates: et ira molesti erat mihi. **C**or
meum conturbatū est in me: et formido
mortis cecidit sup me. **M**imor et tremor
uenerunt super me: et contexerunt me te
nebre. **E**t dixi quis dabit mihi pennas
sicut columbe: et uolabo et requiescam.
Ecce elongaui fugiens: et mansi in soli
tudine. **E**xpectabam eum qui saluum
me fecit: a pusillanimitate spūs et tem
pestate. **P**recipita domine et diuide lin
guas eorum: quoniam uidi iniquitatem
et contradictionem in ciuitate. **O**ie ac
nocte circūdabit eam super muros eius
iniquitas: et labor in medio eius et in iu
sticia. **E**t non defecit de plateis eius:
usura et dolus. **Q**uoniam si inimicus

meus maledixisset mihi: sustinisset utique
Et si is qui oderat me super me magna
locutus fuisset: abscondissem me forsitan
ab eo. **U**ero homo unanimes: dux
meus et notus meus. **Q**ui simul mecum
dulces capiebas cibos: in domo dei am-
bulauimus cum consensu. **V**eniat mors
super illos: et descendant in infernum ui-
uentes. **Q**uoniam nequitie in habitacu-
lis eorum: in medio eorum. **E**go autem
ad dominum clamaui: et dominus salua-
uit me. **V**espere et mane et meridie nar-
rabo et annuntiabo: et exaudiet uocem me-
am. **R**edimet in pace animam meam ab
his qui appropinquant mihi: quoniam
inter multos erant mecum. **E**xaudiet de-
us et humiliabit illos: qui est ante secu-
la. **N**on enim est illis commutatio: et non
timuerunt deum: extendit manum suam
in retribuendo. **C**ontaminauerunt testa-
mentum eius: diuisi sunt ab ira uultus ei-
us: et appropinquauit cor illius. **M**ol-
iti sunt sermones eius super oleum: et ip-
si sunt iacula. **L**acta super dominum cu-
ram tuam et ipse te enutriet: et non dabit
in eternum fluctuationem iusto. **U**ero
deus deduces eos: in puteum interi-
tus. **V**iri sanguinum et dolosi non dimi-
diabunt dies suos: ego autem sperabo
in te domine. **antiphona.** Auertit dominus:
captiuitatem plebis sue. **antiphona.** Quoni-
am. **psalmus dauid.**
Miserere mei deus quoniam concul-
cauit me homo: tota die impugnans
tribulauit me. **C**onculcauerunt me iuni-
ci mei tota die: quoniam multi bellatores
aduersum me. **A**b altitudine diei time-
bo: ego uero in te sperabo. **I**n deo lau-
dabo sermones meos: in deo speraui si time-
bo quod faciat mihi caro. **N**ota die uerba
mea execrabantur aduersum me: omnes co-
gitationes eorum in malum. **I**nhabita-
bunt et abscondent: ipsi calcaneum meum
obscurabunt. **S**icut sustinuerunt animam
meam pro nihilo saluos facies illos: in
ira populos confringes. **D**eus uitam me-
am annunciaui tibi: posuisti lachrymas
meas in conspectu tuo. **S**icut et in pro-

missione tua: tunc conuertentur inimici
mei retrosum. **I**n quacunque die inuo-
caueris te: ecce cognoui quoniam deus
meus es. **I**n deo laudabo uerbum: in
domino laudabo sermonem: in deo spe-
raui non timebo quid faciat mihi homo.
In me sunt deus uota tua: que reddas
laudationes tibi. **Q**uoniam eripuisti a-
nimam meam de morte: et pedes meos
de lapsu: ut placeam coram deo in lumi-
ne uiuentium. **psalmus dauid.**

Miserere mei deus miserere mei: quo-
niam in te confidit anima mea. **E**t
in umbra alarum sperabo: donec transe-
at iniquitas. **C**lamabo ad deum altissi-
mum: deum qui benefecit mihi. **M**isit
de celo et liberauit me: dedit in opprobri-
um conculcantes me. **M**isit deus mise-
ricordiam suam et ueritatem suam: et eri-
puit animam meam de medio catulorum
leonum: dormiui conturbatus. **F**ilius ho-
minum dentes eorum arma et sagitte: et
lingua eorum gladius acutus. **E**xalta-
re super celos deus: et in omnem terram
gloria tua. **N**aqueum parauerunt pedi-
bus meis: et incurrauerunt animam me-
am. **R**oderunt ante faciem meam foue-
am: et inciderunt in eam. **P**aratus cor
meum deus paratus cor meum: cantabo et
psalmum dicam. **E**xurge gloria mea: exur-
ge psalterium et cithara: exurgat dilucu-
lo. **C**onfitebor tibi in populis domine: et
psalmum dicam tibi in gentibus. **Q**uonia
magnificata est usque ad celos misericor-
dia tua: et usque ad nubes ueritas tua.
Exaltare super celos deus: et super om-
nem terram gloria tua. **antiphona.** Quoni-
am in te confidit anima mea. **antiphona.** Iuste
iudicate. **psalmus dauid.**
Suere utique iusticiam loquimini:
recte iudicate filii hominum. **E**t
enim in corde iniquitates operamini in
terra: iniusticias manus uestre concinunt.
Alienati sunt peccatores a uulua: erra-
uerunt ab utero: locuti sunt falsa. **P**uroz
illis secundum similitudinem serpentis: sicut
aspidis surde et non obturatis aures su-
as. **Q**ue non exaudiet uocem incantatum:

et uenefici incantantis sapienter. **D**eus
peret dentes eorum in ore ipsorum: molas leo-
num confringet dominus. **A**d nihilum de
uenient tanquam aqua decurrens: intendit
arcum suum donec infirmetur. **S**icut
cera que fluit auferentur: super cecidit
ignis: et non uiderunt solem. **P**riusquam
intelligerent spine uestre ramum: sicut ui-
uentes sic in ira absorbet eos. **M**etabitur
iustus cum uiderit uindictam: manus su-
as lauabit in sanguine peccatoris. **E**t
dicit homo si unquam est fructus iusto: uti-
que est deus iudicans eos in terra. **psal.**
Ripe me de inimicis meis de me:
et ab insurgentibus in me libera me.
Ripe de operantibus iniquitatem: et
de uiris sanguinum salua me. **Q**uia ecce
ceperunt animum meum: irruerunt in me
fortes. **N**eque iniquitas mea neque pecca-
tum meum domine: sine iniquitate cucur-
ri et direxi. **E**xurge in occursum meum
et uide: et tu domine deus uirtutum: de-
us israel. **I**ntende ad uisitandas omnes
gentes: non miserearis omnibus qui o-
perantur iniquitatem. **C**onuertetur ad
uesperam: et famem patientur ut canes:
et circumbunt ciuitatem. **E**cce loquen-
tur in ore suo: et gladius in labiis eorum:
quoniam quis audiuit. **E**t tu domine
deridebis eos: ad nihilum deduces omnes
gentes. **P**ortitudo mea ad te custodi-
am: quia deus susceptor meus es: deus
meus misericordia eius preueniet me.
Deus ostendit mihi super inimicos me-
os ne occidas eos: nequando obliuiscan-
tur populi mei. **D**isperge illos in uirtu-
te tua: et depone eos protector meus do-
mine. **E**licitum oris eorum sermones
labiorum ipsorum: et comprehendatur
in superbia sua. **E**t de execratione et me-
dacio annuntiabuntur in consumatione:
in ira consumationis et non erunt. **E**t
scient quia deus dominabitur iacob: et
finem terre. **C**onuertentur ad uesperam
et famem patientur ut canes: et circumbunt
ciuitatem. **I**psi dispergentur ad mandu-
candum: si uero non fuerint saturati et
murmurabunt. **E**go autem cantabo for-

titudinem tuam: et exultabo mane mise-
ricordiam tuam. **Q**uia factus es susce-
ptor meus: et refugium meum in die tri-
bulationis mee. **A**diutor meus tibi psal-
laz: quia deus susceptor meus es: deus
meus misericordia mea. **ant.** Iuste iudica-
te: filii hominum. **ant.** Da nobis domine. **psal.**
Deus repulisti nos et destruxisti nos:
iratus es et misertus es nobis. **Q**uoniam
mouisti terram et conturbasti eam: sana
contritiones: quia commota est. **O**sten-
disti populo tuo dura: potasti nos uino
compunctionis. **E**didisti metuentibus
te significationem: ut fugiant a facie ar-
genti. **L**iberentur dilecti tui: saluum fac de
extrema tua et exaudi me. **D**eus locutus est
in sacro suo: letabor: et partabor: sicut
et conuallem tabernaculorum metabor.
Deus est galaad et meus est manasses:
et ephraim fortitudo capitis mei. **I**uda
rex meus: moab olla spei mee. **I**n idume-
am extendam calciamentum meum: mihi a
lienigene subditi sunt. **Q**uis deducet me
in ciuitatem munitam: quis deducet me
usque in idumeam. **N**onne tu deus qui repu-
listi nos: et non egredieris deus in uirtuti-
bus nostris. **D**a nobis auxilium de tri-
bulatione: quia uana salus hominis. **I**n
deo faciemus uirtutem: et ipse ad nihilum
deducet tribulantes nos. **psalmus 88.**
Exaudi deus deprecationem meam:
intende orationi mee. **I**n finibus
terre ad te clamaui: dum anxietur cor
meum: in petra exaltasti me. **E**duxisti
me quia factus es spes mea: turris forti-
tudinis a facie inimici. **I**nhabitabo in
tabernaculo tuo in secula: protegar in ue-
lamento alarum tuarum. **Q**uoniam tu
deus meus exaudisti orationem meam:
dedisti hereditatem timentibus nomen
tuum. **D**ies super dies regis adicies:
annos eius usque in diem generationis et
generationis. **P**ermanet in eternum in
conspectu dei: misericordiam et ueritatem
eius quis requirit. **S**ic psalmum dicam
in nomini tuo in seculum seculi: ut reddam
uota mea de die in diem. **antiphona.** Da
nobis domine auxilium de tribulatione. **ant.**

Domine deo. *psalmus ipsū.*

Domine deo subiecta erit aīa mea:
ab ipso eīm salutare meum. *N*ā
īpe deus meus ī salutaris meus: susce
ptor meus non moueboz āplius. *Q*uo
usqz irruitis ī homīnez: interficitis uni
uersi uos: tangz parietī īclinato ī mace
rie depulse. *V*erūtamen precium meūz
cogitauerunt repellere: cucurri ī siti: ore
suo benedicebant: ī corde suo maledice
bant. *V*erūtamen deo subiecta est aīa
mea: quonīam ab ipso patientia mea.

*Q*uīa īpe deus meus ī saluator meus:
adiutor meus non emigrabo. *I*n deo
salutare meum: ī glōria mea: deus auxi
lij mei ī spes mea ī deo est. *S*perate ī
deo omnis congregatio populi: effūdi
te coram illo corda uestra: deus adiutor
noster ī eternum. *V*erūtamen uani sū
lij homīnū: mendaces filij homīnum ī
stateris: ut decipiant ipsi de uanitate ī
id ipsum. *N*olite sperare ī iniquitate:
ī rapinas nolite concupiscere: diuitie sū
atruant nolite cor apponere. *S*emel lo
cutus est deus: duo hec audiui: quīa po
testas dei est ī tibi domine misericordia:
quīa tu reddes unicuiqz iuxta opa sua.

psalmus dauid.

Exaudi deus orationem meā cum
deprecor: a timore inīmici eripe a
nimā meam. *P*rotexisti me a conuentu
malignantium: a multitudine operantiū
iniquitatem. *Q*uīa exaceruerunt ut gladi
um linguas suas: intenderunt arcum rē
amaraz: ut sagittent ī occultis īmacula
tum. *S*ubito sagittabunt eum ī non tū
mebunt: firmauerunt sibi sermonē neqz.

*N*arauerūt ut absconderent laqueos:
dixerunt quis uidebit eos. *S*crutati sūt
iniquitates: defecerunt scrutantes scruti
nio. *A*ccedet homo ad cor altum: ī ex
altabitur deus. *S*agitte paruulorūz fa
cte sūt plage eorum: ī infirmate sūt cō
tra eos lingue eorum. *C*onturbati sūt
omnes qui uidebant eos: ī timuit oīs
homo. *E*t annūciauerunt opera dei: ī
facta eius intellexerunt. *L*etabitur iust
ī dño ī sperabit ī eo: ī laudabuntur

omnes recti corde. *ant.* *N*ōne deo subiecta
erit aīa mea. *ant.* *B*enedicite. *psal. dauid.*

Benedicite deo omnis terra: *psalmus*
dicite nomini eius: date glōriā lau
di eius. *D*icite deo qz terribilia sūt o
pera tua dñe: ī multitudine uirtutis tue
mentientur tibi inīmici tui. *O*mnis ter
ra adoret te ī psallat tibi: *psalmus* dicat
nomini tuo. *V*enite ī uidete opera dei:
terribilis ī consilijs super filios homīnū

*Q*uī conuertit mare ī aridaz: ī flumī
ne pertransibunt pede: ibi letabimur ī
ipso. *Q*uī dominatur ī uirtute sua ī
eternum: oculi eius super gentes respici
unt: qui exasperant non exaltentur ī se
metipsis. *B*enedicite gentes deum no
strum: ī audiam facite uocem laudis ei
us. *Q*uī posuit animā meā ad uitaz:
ī non dedit ī cōmotionē pedes meos.

*Q*uonīa probasti nos deus: igne nos
examinasti sicut examinatur argentum.

*I*nduxisti nos ī laqueum: posuisti tri
bulationes ī dorso nostro: īmposuisti
homīnes super capita nostra. *T*ransiui
mus per ignē ī aquam: ī eduxisti nos
ī refrigerium. *I*ntroibo ī domū tuā
ī holocaustis: reddā tibi uota mea que
distinxerunt labia mea. *E*t locutum est
os meū: ī tribulatione mea. *H*olocau
sta medulata offeram tibi cum incenso
arietum: offerā tibi boues cum byrcis.

*V*enite audite ī narrabo omnes qui tū
metis deum: qzta fecit anime mee. *A*d
ipsum ore meo clamaui: ī exultaui sub
lingua mea. *I*niquitates sū asperi ī cor
de meo: non exaudiet dominus. *P*ro
pterea exaudiuit deus: ī attendit uoci d
precationis mee. *B*enedictus deus qui
non amouit orationē meā ī misericor
diam suā a me. *psalmus dauid.*

Exurgat deus ī dissipentur inīmici
eius: ī fugiant qui oderunt eum a
facie eius. *S*icut deficit fumus deficiāt:
sicut fluit cera a facie ignis: sic pereant
peccatores a facie dei. *E*t iusti epulētur
ī exultent ī conspectu dei: ī delectentur
ī leticia. *C*antate deo *psalmum* dicite
nomini eius: iter facite ei qui ascēdit sup

occasum: dominus nomen illi. **Q**uanta
te in conspectu eius: turbabuntur a facie
eius p̄is orphanoꝝ ⁊ iudicijs uiduaz.
Quus in loco factio suo: deus q̄ in habi
tare facit unius moris in domo. **Q**ui e
ducit uictos in fortitudine: similis eos q̄
exasperat q̄ habitant in sepulchris. **Q**ue
us cum egrederis in p̄spectu ppli tui:
cum p̄transires i deserto. **T**erra mota ē
eterni celi distillauerunt a facie dei sinai: a
facie dei israel. **P**luuiā uolūtariā segre
gabis deus hereditati tue ⁊ firmata est:
tu uero p̄fecisti eam. **F**alicia tua habita
bunt in ea: parasti in dulcedine tua pau
peri deus. **C**ominus dabit uerbū eū
gelizantibus uirtute multa. **R**ex uirtutū
dilecti dilecti: ⁊ sp̄i dom̄ diuidere spo
lia. **I** dormiant inter medios ceros:
penne columbe dargētat: ⁊ posteriora
dorsi eius in pallore auri. **Q**uā discernit
celestis: reges sup eam nūte dealbabun
tur i selmon: mons dei mons pinguis.
Mons coagulatus mons pinguis: ut
qd̄ suspicāni mōtes coagulatos: **M**ōs
in quo beneplacitum est deo habitare i
eo: eterni dñs habitabit in finē. **C**urrus
dei decem milibus multiplex millia letā
tium: dñs in eis in sinai in factio. **H**scē
disti in altum: cepisti captiuitatem: acce
pisti dona in hominibus. **E**terni nō cre
dentes: inhabitare dñm deū. **B**ndict̄
dñs die quotidie: p̄sp̄erum iter faciet no
bis dñs salutarū nostroz. **D**eus noster
deus saluos facienti: ⁊ dñi dñi exitus
mortis. **V**erū tamen deus cōstringet ca
pita inūmicoꝝ suozum: uerticem capilli
perambulantius in delictis suis. **Q**uā
dominus ex basan conuertam: cōuertā
in profundum maris. **V**t intingat p̄s
tuus in sanguine: lingua canū tuozū ex
inūmiciis ab ipso. **V**iderūt ingressus tui
os deus: ingressus dei mei regis mei qui
est in sancto. **P**reueniūt principes cō
iuncti p̄sallentibus: in medio iuuentu
larum tympanistrarū. **I**n ecclesijs bñ
dicite deo dño de fontibus israel. **I**bi
beniamin adolescentulus in mentis ex
cessu. **P**rincipes iuda duces eozū: p̄i

cipes zabulon principes nephtalim.
Manda deus uirtuti tue: p̄firma deus
hoc qd̄ operatus es in nobis. **H**ic p̄lo
tuo in ierusalē tibi offerēt reges munera
Increpa seras arūdinis: congregatio
tauroꝝ in uaccis populoꝝ: ut excludāt
eos qui probati sunt argento. **C**assipa
gentes que bella uolunt ueniant legati
ex egypto: ethyopia p̄ueniet manus
eius deo. **R**egna terre cantate deo: p̄sal
lite dño. **P**salite deo qui ascēdit super
celum celi ad orientem. **E**cce dabit uo
ci sue uocem uirtutis: date gloriā deo su
per israel: magnificētia eius ⁊ uirtus ei⁹
in nubibus. **M**irabilis deus i factis su
is: deus israel ipse dabit uirtutē ⁊ fortitu
dinez plebi sue bñdictus deus. **ant.** Bñ
dicite gentes deū nostrum. **V.** Deus uitam
meā: annūciā tibi. **R.** Posuisti lachrymas
meas: in cōspectu tuo. **ant.** *tempore pascha
li.* Alla. alla. alleluia. **V.** Sauli sunt discipu
li alla. **R.** Uiso dño: alleluia. *ad laudes an
tiphona.* Amplius laua me dñe ab iusticia
mea. **psal.** Misere mei deus: scdm magnā
misericordiam tuā. **ant.** Te decet. **ps. ipsi.**
Te decet hymnus deus in sion: ⁊ ti
bi reddet uotū in ierlēm. **E**xaudi
orationem meam: ad te omnis caro ue
niet. **V**erba iniquoꝝ p̄ualuerunt sup
nos: ⁊ in pietatibus nris tu p̄pitiaberis
Beatius quē elegisti ⁊ assūpsisti: habita
bit in atrijs tuis. **R**eplebimur bōis do
mus tue: sanctū est templū tuū mirabile
in equitate. **E**xaudi nos deus salutaris
noster: spes omniū finū terre ⁊ in mari
longe. **P**reparans montes in uirtute
tua: accinctus potentia: qui conturbas
profundū maris sonum fluctuum eius.
Turbabuntur gentes ⁊ timebunt qui
habitant terminos a signis tuis: exitus
matutini ⁊ uespere delectaberis. **V**isita
sti terram ⁊ inebriasti eam: multiplicasti
locuplectare eam. **L**umen dei repletū
est aquis: parasti cibum illorum quoniam
ita est preparatio eius. **R**iuos eius
inebrians multiplica genimina eius: in
stillidijs eius letabitur germinans.
Benedices corone anni benignitatis

tue: et campi tui replebuntur ubertate.
Pinguet speciosa deserti: et exulta-
tione colles accingentur. **I**nduti sunt arie
tes ouium: et ualles abundabunt frumento:
clamabunt etiam hymni dicent. **an.** Te
debet hymnus deus: in sion. **an.** Labia mea
laudabunt te: in uita mea deus meus. **psal.**
Deus deus meus. **an.** Dominus
psalmus dauid.

Exultauit cor meum in domino: et exalta-
tum est cornu meum in deo meo. **Q**ui
latatum est os meum super inimicos meos: quia le-
tata sum in salutari tuo. **N**on est factus
ut esset dominus: neque enim est alius extra te: et non
est fortis sicut deus noster. **N**olite multipli-
care loqui sublimia gloriantes. **R**ecedant
uetera de ore uostro: quia deus scientiarum dominus
est: et ipsi preparantur cogitationes. **A**re
fortium superatus est: et infirmi acciti sunt robo-
re. **R**epleti prius per panem se locauerunt:
et famelici saturati sunt. **C**onsecratis pe-
perit plurimos: et que multos habebat
filios infirmata est. **D**ominus mortificat et uiui-
ficat: deducit ad inferos et reducit. **D**ominus
pauperem facit et ditat: humiliat et subleuat.
Suscitatus de puluere egenum: et de sterco-
re erigens pauperem. **V**t sedeat cum princi-
pibus: et solium glorie teneat. **Q**ui enim sunt
cardines terre: et posuit super eos orbem.
Sedes sanctorum suorum seruabit: et ipsi in te
nebris precescent: quia non in fortitudine sua
roborabit uir. **Q**ui formidabit aduer-
sarij eius: et super ipsos in celis tonabit.
Dominus iudicabit fines terre: et dabit spe-
rium regi suo: et sublimabit cornu christi
sui. **an.** Dominus iudicabit fines terre. **an.** Le-
li celorum: laudate deum. **psal.** Laudate dominum de
celis. **Capitulum.**

Non precessit dies autem appropinqua-
uit: abiciamus ergo opera tenebra-
rum et induamur arma lucis: sicut in die ho-
neste ambulemus. **hymnus.**

Non tenebre et nubila: confusa mun-
di et turbida: lux intrat albescit po-
lus: christus uenit discedite. **C**aligo ter-
re scindit: percussa solis spiculo: rebusque
iam calor redit: uultu nitentis sideris. **T**e
christe solum nouimus: te mente pura et sum-

plici: flendo et canendo quesumus: intende
nostris sensibus. **S**unt multa facis illita
que luce purget tua: tu lux eorum sideris:
uultu sereno illuina. **A**d eo patri. **R.** Re-
pleti sumus mane: misericordia tua. **R.** Exul-
tauimus: et delectati sumus. **A**d benedicere
an. De manu omnium qui nos oderunt: libera
nos domine. **psalmus.** Benedictus. **Seria quinta**
inuitatorium. Dominum qui fecit nos: uenite ad
oramus. **psalmus.** Venite.

hymnus.

Non atra rerum contigit: terre colo-
res omnium: nos confitentes posci-
mus: te iuste iudex cordium. **V**t auferas
peccata: sordescitque mentis abluias: donec
que christe gratiam: ut arceantur crimina.
Aens ecce torpet ipsa: quam culpa mor-
det noxia: obscura gestit tollere: et te re-
demptor querere. **R**epelle tu caliginem
intrinsecus quam maxime: ut in beato gaudeat
se collocari lumine. **P**ia patris. **an.** Domine
deus. **an.** tempore paschali. **alla.**

psalmus dauid

Saluum me fac deus: quoniam intrauerunt a-
que usque ad animam meam. **I**nsixi sum
in limo: perfudi: et non est substantia. **V**eni in
altitudine maris: et tempestas demersit me
Laboravi clamans: rauce facte sunt fauces
mee: defecerunt oculi mei dum spero in
deum meum. **M**ultiplicati sunt super capil-
los capitis mei: qui oderunt me gratis.
Quoniam sunt qui persecuti sunt me: inimici
mei iniuste: que non rapui tunc exolvebam.
Deus tu scis insipientiam meam: et delicta
mea a te non sunt abscondita. **N**on erubescant
in me qui expectant te domine: domine uirtutum.
Non confundantur super me qui que-
runt te: deus israel. **Q**uoniam propter
te sustinui opprobrium: operuit confu-
sio faciem meam. **E**xtraneus factus sum
fratribus meis: et peregrinus filijs matris
mee. **Q**ui zelus domus tue comedit me:
et opprobria exprobrantium tibi cecide-
runt super me. **E**t operui in ieiunio ani-
mam meam: et factum est in opprobrium
mihi. **E**t posui uestimentum meum ci-
licium: et factus sum illis in parabolam.
Ad uersum me loquebantur qui sede-

bant in porta: et in me psallebant qui be-
bebant uinum. Ego uero orationem
meam ad te domine: tempus beneplaci-
ti deus. In multitudine misericordie tue:
exaudi me: in ueritate salutis tue. Eri-
pe me de luto ut non infligat: libera me
ab his qui oderunt me: et de profundis
aquarum. Non me demergat tepestas
aque: neque obsobeat me profundum:
neque urgeat super me puteus os suum.
Exaudi me domine quoniam benigna
est misericordia tua: secundum multitu-
dinem miserationum tuarum respice in
me. Et ne auertas faciem tuam a pue-
ro tuo: quoniam tribulor uelociter exau-
di me. Intende anime mee et libera eam:
propter inimicos meos eripe me. Au-
scis improperium meum et confusione-
meam: et reuerentiam meam. In con-
spectu tuo sunt omnes qui tribulant me:
improperius expectauit cor meum et mi-
seriam. Et sustinui qui simul contrista-
retur et non fuit: qui consolaretur et non
inueni. Et dederunt in escam meam fel:
et in siti mea potauerunt me aceto. Fiat
mensa eorum coram ipsis in laqueum: et
in retributiones et in scandalum. Obscu-
rentur oculi eorum ne uideant: et dorsus
eorum semper incurua. Effunde super
eos iram tuam: et furor ire tue comprehen-
dat eos. Fiat habitatio eorum deserta:
et in tabernaculis eorum non sit qui in-
habitet. Quoniam quem tu percussisti
persecuti sunt: et super dolorem uulnerum
meorum addiderunt. Appone iniquita-
tem super iniquitatem eorum: et non in-
trent in iusticiam tuam. Eleantur de li-
bro uiuentium: et cum iustis non scriban-
tur. Ego sum pauper et dolens: salus
tua deus suscepit me. Laudabo nomen
dei cum cantico: et magnificabo eum in
laude. Et placebit deo super uitulum
nouellum: cornua producentes et ungu-
las. Videant pauperes et letentur: que-
rite deum et uiuet anima uestra. Quoni-
am exaudiuit pauperes dominus: et uin-
ctos suos non desepit. Laudent illius
celi et terra: mare et omnia reptilia in eis

Quoniam deus saluam faciet sion: et edi-
ficabuntur ciuitates iude. Et inhabita-
bunt ibi: et hereditate acquirunt eam. Et se-
men seruatorum eius possidebit eam: et qui di-
ligunt nomen eius habitabunt in ea. ps.

Domine in adiutorium meum intende: do-
mine ad adiuuandum me festina. Con-
fundantur et reuerentur qui querunt animas
meas. Auertantur retrosus et erubescant:
qui uolunt mihi mala. Auertantur statim
erubescences: qui dicunt mihi euge euge.
Exultent et letentur in te omnes qui que-
runt te: et dicant semper magnificetur do-
minus qui diligunt salutare tuum. Ego
uero egenus et pauper sum: deus adiuua
me. Adiutor meus et liberator meus es
tu: domine ne moreris. ant. Domine deus: in
adiutorium meum intende. ant. Esto mihi.

psalmus dauid.

In te domine speraui non confundar in
eternum: in iusticia tua libera me et
eripe me. Inclina ad me aurem tuam: et sal-
ua me. Esto mihi in deum protectorem et in
locum munitum: ut saluum me facias. Quo-
nia firmamentum meum: et refugium meum es
tu. Deus meus eripe me de manu peccato-
ris: et de manu praeter legem agentis et iniqui. Qui-
tu es patientia mea domine: domine spes mea a
iuuentute mea. In te speraui. sicut ex uero:
de uentre matris mee tu es protector meus. In-
te cunctatio mea semper: tamquam prodigium factus sum
multis: et tu adiutor fortis. Repleat os
meum laude: ut cuncte gloriar tuam: tota die ma-
gnitudine tua. Ne proicias me in tempore senec-
tutis: cum defecerit uirtus mea ne derelinquas
me. Quia dixerunt inimici mei mihi: et qui
studiebant animas meas: psallium fecerunt in unum
dicentes deus dereliquit eum: persequimini et pro-
prie habedite eum: quia non est qui eripiat. Deus ne elo-
geris a me: deus meus in auxilium meum respice.
Confundantur et deficiant detractores anime mee:
operiantur confusio et pudor qui querunt mala
mihi. Ego autem semper sperabo: et adiciam super
omnes laudem tuam. Os meum annuntiabit iusti-
ciam tuam: tota die salutare tuum. Qui si co-
gnoui liaturam: introibo in potentias domini: do-
mine memorabor iusticie tue soli. Deus
docuisti me a iuuentute mea: et usque nunc

pronunciabo mirabilia tua. **E**t usque in senectam et senium deus ne derelinquas me.

Quoniam annunciet brachium tuum: generationi que uetura est. **P**otentiam tuam et iusticiam tuam deus usque in altissima que fecisti magnalia: deus quod filius tibi. **Q**uanta ostendisti mihi tribulationes multas et malas: et peruersus uiuificasti me: et de abyssis terre iterum induxisti me. **M**ultiplicasti magnificentiā tuā: et peruersus consolator es me.

Nam et ego confitebor tibi in uasis psalmi ueritate tuā deus: psallā tibi in cithara factus israel. **E**xultabunt labia mea cum cantauero tibi: et anima mea quam redemisti.

Sed et lingua mea tota die meditabit iusticiā tuā: cum perfusi et reueriti fuerint qui querunt mala mihi. *psalmus dauid.*

Deus iudiciū tuū regi da: et iusticiā tuā filio regis. **I**udicare populum tuum in iusticia: et pauperes tuos in iudicio.

Rescipiant montes pacem populo: et colles iusticiam. **I**udicabit pauperes populi: et saluos faciet filios pauperum: et humiliabit calūniatorem. **E**t permanebit cum sole et ante lunā: in generatione et generationes.

Descendet sicut pluuia in uellus: et sicut stillicidia stillantia super terrā. **O**rietur in diebus eius iusticia et abundantia pacis: donec auferat luna. **E**t dominabitur a mari usque ad mare: et a flumine usque ad terminos orbis terrarum. **C**oram illo procedent cuncti principes: et inimici eius terrā liget.

Reges tharsis et insule mittere offerent: reges arabum et saba dona adducēt. **E**t adorabunt cum omnes reges: omnes gentes seruient ei. **Q**uia liberabit pauperem a potente: et pauperem cui non erat adiutor.

Procurabit pauperi et inopi: et animas pauperum saluas faciet. **E**xultabit et iniquitate redimet animas eorum: et honorabile nomen eorum coram illo. **E**t uiuet et dabit ei de auro arabie: et adorabunt de ipso sepe: tota die benedicent ei. **E**rit firmamentum in terra in summis montium: super extollet super libanum fructus eius: et florebit de ciuitate sicut fenulum terre.

Sit nomen eius benedictum in secula: ante solem permanet nomen eius. **E**t benedicentur in ipso omnes tribus terre: om-

nes gentes magnificabunt eum. **B**enedictus dominus deus israel: qui facit mirabilia solus.

Et benedictum nomen maiestatis eius in eternum: et replebitur maiestate eius omnis terra: fiat fiat. *ant.* Esto mihi dominus: in deum pectorem. *ant.* Liberasti uirgam. *ps. 66.*

Quam bonus israel deus: his qui directi sunt corde. **M**ei autem pene moti sunt pedes: pene effusi sunt gressus mei. **Q**uia zelauit super iniquos: paces peccatorum uidens. **Q**uia non est respectus mortis eorum: et firmamentum in plaga eorum.

In labore hominum non sunt: et cum hominibus non flagellabuntur.

Ideo tenuit eos superbia: operiti sunt iniquitate: et impietate sua. **P**rodiit quasi ex adipe iniquitas eorum: transierunt in affectum cordis.

Cogitauerunt et locuti sunt nequitias: iniquitatem in excelso locuti sunt. **P**osuerunt in celum os suum: et lingua eorum transiit in terra.

Ideo conuertetur populus meus hic: et dies pleni inuenientur in eis. **E**t dixerunt quomodo scit deus: et si est scientia in excelsis. **E**cce ipsi peccatores et abundantes in seculo: obtinuerunt diuitias.

Et dixi ergo sine causa iustificauit cor meum: et laui inter innocentes manus meas. **E**t fui flagellatus tota die: et castigatio mea in matutinis.

Si dicebam narrabo sic ecce narratione filiorum tuorum reprobaui. **E**xistimabam ut cognoscerem: hoc labor est ante me. **Q**uoniam intres in sanctuarium dei: et intelligas in nouissimis eorum.

Veritatem propter dolos posuisti eis: deiecasti eos dum alleuarentur.

Quomodo facti sunt in desolationem: subito defecerunt: perierunt propter iniquitatem suam. **V**elut somnium surgentium: domine in ciuitate tua imagines ipsorum ad nihilum rediges.

Quia inflatum est cor meum: et renes mei commutati sunt: et ego ad nihilum redactus sum et nesciui.

Vt iumentum factus sum apud te: et ego semper tecum. **A**enuisti manus dexteram meam: et in uoluntate tua deduxisti me: et cum gloria suscepisti me.

Quid enim mihi est in celo: et a te quod

uolui sup terrā: Defecit caro mea et cor
meū: deus cordis mei et ps mea deus in
eternū. **Q**uia ecce q elongāt se a te perī
bunt: pdidisti omnes q fornicātur abs te
Mibi autē adherere deo bonū ē: ponē
in dño deo spem meā. **V**t annūciē oēs
predicationes tuas: in portis filie sion.

psalmus dauid.

Ut qd deus repulisti in finē: iratus
est furor tuus sup oues pascue tue.
Memor esto cōgregatōis tue: quā pos
sedisti ab initio. **R**edemisti uirgā heredi
tatis tue: mōs sion in quo habitasti i eo.
Iscua manus tuas in supbias eorū in fi
nez: qzta malignatus ē iūmicus in factō:
Et gloriati sūt q oderūt te: i medio solē
nitatis tue. **P**osuerūt signa sua signa: et
nō cognouerūt sicut i exitu sup sūmum.
Quasi i filia lignorū securib⁹ exciderūt
ianuas eius i id ipsū: in securi et ascia de
iecerūt eā. **I**ncenderūt igni sactuariū
tuū in terra: polluerūt tabernaculū nois
tuū. **D**ixit in corde suo cognatio eorū
siml: qescere faciam⁹ oēs dies festos dei
a terra: **S**igna nra nō uidim⁹ iā nō ē p
phetā: et nos nō cognosceat ampli⁹. **V**t
qzquo deus iproperabit iūmicus: irritat
aduersarius nomē tuū in finē. **V**t quid
auertis manū tuā et dexterā tuā: de me
dio sinu tuo i finē. **D**eus autē rex n⁹ aīe
secula: opatus ē salutem in medio terre.
Au pfirmasti in uirtute tua mare: cōtri
bulasti capita draconū in aq. **A**u pfre
gisti capita draconis: dedisti eū escā po
pulis ethiopū. **A**u dirupisti fōtes et tor
rentes: tu siccasti fluuios ethan. **A**uus
est dies et tua ē nox: tu fabricatus es au
roram et solem. **A**u fecisti omnes termi
nos terre: estatē et uer tu plasmasti ea.
Memor esto huius iūmicus ipropauit
domino: et populus insipiens incitauit
nomen tuū. **P**etradas bestijs animas
confitentes tibi: et animas pauperū tuo
rum ne obliuiscaris in finem. **R**espice i
testamentū tuū: qz repleti sūt q obscurati
sunt terre domibus iūquitatū. **N**e auer
tatur hūilis factus pfusus: paup et iops
laudabit nomē tuū. **E**xurge de iudica

causam tuā: memor esto iproperiorū tu
orū: eorū que ab insipiente sūt tota die

Ne obliuiscaris uoces inimicorū tuorū:
supbia eorū qui te oderūt ascendit semp
an. **L**iberasti uirgā: hereditatis tue. an. **E**t
inuocabimus. *psalmus dauid.*

Consitebimur tibi deus psitebimur:
et inuocabimus nomen tuū. **M**ar
rabim⁹ mirabilia tua: cuz accepero tem
pus: ego iusticias iudicabo. **L**iquefac
ta est terra et omnes qui habitant in ea:
ego confirmaui colūnas eius. **D**ixi ini
quis nolite iniqz agere: et delinquentibus
nolite exaltare cornu. **N**olite extollere
in altum cornu uestrum: nolite loqui ad
uersus deum iniquitatem. **Q**uia neqz
ab oriente neqz ab occidente: neqz a de
sertis montibus: quoniam deus iudey
est. **H**unc humiliat et hūc exaltat: quia
calix in manu dñi uini meri plenus mix
to. **E**t inclinauit ex hoc in hoc: uerūta
mē fex eius nō est exinanita: bibent om
nes peccatores terre. **E**go autē anū
ciabo in seculum: cantabo deo iacob.
Et omnia cornua peccatorū pfringā:
et exaltabuntur cornua iusti. *psalmus.*

Deus in iudea deus: in israel ma
gnū nomen eius. **E**t factus est
in pace locus eius: et habitatio eius i si
on. **I**bi pfrigit potētias arcuū. scutū.
gladiū. et bellum. **I**lluminās tu mira
biliter a montibus eternis: turbati sunt
omnes insipientes corde. **D**ormierūt
somnia suū: et nihil inuenerunt om
nes uiri diuitiarū in manibus suis. **A**b
increpatōe tua deus iacob: dormitaue
runt qui ascenderunt equos. **A**u terri
bilis es et qz resistet tibi: ex tunc ira tua.
De celo auditū fecisti iudiciū: terra re
muit et quēuit. **Q**u exurgeret in iudiciū
deus: ut saluos faceret oēs māsuetos ter
re. **Q**m cogitatio hoīs psitebit tibi: et
reliqz cogitōis diē festū agēt tibi. **V**o
uete et reddite dño dō uō: oēs q i circui
tu ei⁹ affertis mūera. **T**erribili et ei q au
fert spm principū: tribili apd reges ire.
an. **E**t inuocabimus: nomen tuum domine.
an. **T**u es deus. *psalmus dauid.*

Audite mea ad dominum clamaui: uoce mea ad dominum: et intendit mihi. **I**n die tribulationis mee deum exqui sui manibus meis nocte contra eum: et non sum deceptus. **R**enuit consolari anima mea: memor fui dei et delectatus sum et exercitatus sum: et defecit spiritus meus. **A**nticipauerunt uigilias oculi mei: turbatus sum et non sum locutus. **C**ogitavi dies antiquos: et annos eternos in mente habui. **E**t meditatus sum nocte cum corde meo: et excitabar et scopebam spiritum meum. **N**unquid in eternum proiciet deus: aut non apponet ut complacitor sit adhuc? **A**ut in finem misericordiarum suarum abscedet: a generatione in generationem? **A**ut obliuiscetur misereri deus: aut continebit ira sua misericordias suas? **E**t dixi nunc cepi: hec mutatio dextere excelsi. **M**emor fui operum domini: quia memor ero ab initio mirabilium tuorum. **E**t meditabor in omnibus operibus tuis: et in adinventionibus tuis exercebor. **D**eus in sancto uia tua: quis deus magnus sicut deus noster: tu es deus qui facis mirabilia. **N**otam fecisti in populis uirtutem tuam: redemisti in brachio tuo populum tuum: filios iacob et ioseph. **V**iderunt te aque et timuerunt: et turbate sunt abyssi. **M**ultitudo sonitus aquarum: uocem dederunt nubes. **E**t cum sagitte tue transeunt: uox tonitruum tui in rota. **I**lluxerunt coruscationes tue orbi terre: commota est et contremuit terra. **I**n mari uia tua et semite tue in aquis multis: et uestigia tua non cognoscuntur. **E**duxisti sicut oues populum tuum: in manu moysi et aaron. **psal. dauid**

Atendite popule meus legem meam: inclinate aures uestras in uerba oris mei. **A**periam in parabolis os meum: loquar propositiones ab initio. **Q**uanta audiuimus: et cognouimus ea: et patres nostri narrauerunt nobis. **N**on sunt occulta a filiis eorum: in generatione altera. **N**arrantes laudes domini et uirtutes eius: et mirabilia eius que fecit. **E**t

suscitauit testimonium in iacob: et leges posuit in israel. **Q**uanta mandauit patribus nostris nota faciet ea filiis suis: ut cognoscat generatio altera. **F**ilii qui nascentur et exurgent: et narrabunt filiis suis. **E**t ponant in deo spem suam: et non obliuiscantur operum dei: et mandata eius exquirant. **N**e fiant sicut patres eorum: generatio praua et exasperans. **G**eneratio que non direxit cor suum: et non est creditus cum deo spiritus eius. **F**ilii ephraim intendentes et mittentes arcum: conuersi sunt in die belli. **N**on custodierunt testamentum dei: et in lege eius noluerunt ambulare. **E**t obliuiscuntur benefactorum eius: et mirabilia eius que ostendit eis. **Q**uoniam patribus eorum fecit mirabilia in terra egypti: in campo taneos. **I**nterripit mare et perduxit eos: et statuit aquas quasi in utre. **E**t deduxit eos in nube diei: et tota nocte in illuminatione ignis. **I**nterripit petram in heremo: et adaquauit eos uelut in abyssu multa. **E**t eduxit aquam de petra: et deduxit tanquam flumina aquas. **E**t apposuerunt adhuc peccare ei: in iram concitauerunt excelsum in iniquo. **E**t tentauerunt deum in cordibus suis: ut peteret escas a iacob filiis suis. **E**t male locuti sunt de deo: dixerunt nunquid poterit deus parere mensam in deserto? **Q**uoniam percussit petram et fluxerunt aque: et torrentes inundauerunt. **N**unquid et panem posuit dare: aut parere mensam populo suo? **I**deo audiuit dominus et distulit: et ignis accessus est in iacob: et ira ascendit in israel. **Q**uia non crediderunt in deo: nec sperauerunt in salutari eius. **E**t mandauit nubibus desuper: et ianuas celum aperuit. **E**t pluit illis manna ad manducandum: et panem celi dedit eis. **P**anem angelorum manducauit homo: cibaria misit eis in abundantia. **A**rastrulit austrum de celo: et induxit in uirtute sua aphricum. **E**t pluit super eos sicut puluerem carnes: et sicut arenam maris uolatilia penata. **E**t ceciderunt in medio castrorum eorum: circa tabernacula eorum. **E**t manducauerunt et saturati sunt nimis: et de siderum eorum attulit eis: non si fraudati a desiderio suo. **A**dhuc ecce eorum erant in ore

24.
ipsoꝝ: ⁊ ira dei ascendit super eos. **E**t
occidit pingues eorum: ⁊ electos israel
impediuit. **I**n oĩbus ijs peccauerunt ad
huc: ⁊ non crediderunt in mirabilibus
eius. **E**t defecerunt in uanitate dies eo
rum: et anni eorum cum festinatione.
Quĩ occideret eos querebāt eũ ⁊ reuer
tebātur: ⁊ diluculo ueniebāt ad eũ. **E**t
rememorati sũt qđ deus est adiutor eorũ:
⁊ deus excelsus redēptor eorũ est. **E**t
dilexerũt eũ in ore suo: ⁊ lingua sua me
tia sunt ei. **Q**uorũ at eorũ nō erat rectum
cum eo: nec fideles habiti sunt in testamē
to eius. **I**pse autē est misericors ⁊ p̃piti
us fiet peccatis eorũ: ⁊ nō disperdet eos.
Et abundauit ut auerteret iram suam:
⁊ non accendit omnē iram suam. **E**t re
cordatus est quia caro sunt: sp̃ritus ua
dens ⁊ non rediens. **Q**uoniam exacer
baucrunt eum in deserto: in ira concita
uerunt eum in iacoso. **E**t conuersi sũt
⁊ tentauerũt deũ: ⁊ sanctũ israel exacer
barunt. **N**on sunt recordati manũ eius:
die qua redemit eos de manu tribulan
tis. **S**icut posuit in egypto signa sua: ⁊
prodiga sua cāpo taneos. **E**t cōuertit
in sanguinē flumina eorum: ⁊ umbres eo
rum ne biberent. **M**isit eos cynomyi
am: ⁊ comedit eos: ranam ⁊ disperdit e
os. **E**t dedit crugni fructus eorum: et
labores eorũ locuste. **E**t occidit i gran
dine uineas eorũ: ⁊ moros eorũ in pri
na. **E**t tradidit grandini iumenta eorũ:
⁊ possessionem eorũ igni. **M**isit in eos
iram indignationis sue: indignationē et
iram ⁊ tribulationem: inuisiones per
angelos malos. **V**iam fecit semite ire
sue: ⁊ non pepercit a morte animas eo
rum: ⁊ iumenta eorum in morte conclu
sit. **E**t percussit omne primogenitũ in
terra egypti: primitias ois laboris eorũ
in tabernaculis cham. **E**t abstulit sicut
oues populum suum: ⁊ perduxit eos
tanq̃s gregem in deserto. **E**t deduxit e
os in spe et non timuerunt: et inimicos
eorum operuit mare. **E**t iduxit eos in
montem sanctificationis sue: montē quē
acquisiuit dextera eius. **E**t eiecit a fa

cie eorum gentes: et sorte diuisit eis ter
ram in funiculo distributionis. **E**t ha
bitare fecit in tabernaculis eorum: trib⁹
israel. **E**t tentauerunt et exacerbaueũt
deum excelsum: et testimonia eius non
custodierunt. **E**t auerterunt se et nō ser
uauerunt pactum: quemadmodum pa
tres eorum conuersi sunt in arcum pra
ui. **I**n irā concitauerũt eũ in collibus
suis: ⁊ i sculptilib⁹ suis ad emulationē eũ
puocauerunt. **A**udiuit deus et spreuit:
et ad nihilum redegit ualde israel. **E**t
repulit tabernaculum silo: tabernaculũ
suum ubi habitauit in hominibus. **E**t
tradidit in captiuitatem uirtutem eorũ:
pulchritudinem eorum in manus inimi
ci. **E**t conclusit in gladio populum su
um: et hereditatem suam spreuit. **I**uue
nes eorũ comedit ignis: et uirgines eo
rum non sunt lamentate. **S**acerdotes
eorum in gladio ceciderunt: ⁊ uidue eo
rum non plorabantur. **E**t excitatus ē
tanq̃s dormiens dominus: tanq̃s potēs
crapulatus a uino. **E**t percussit inimi
cos suos in posteriora: opprobriũ sem
piternum dedit illis. **E**t repulit taber
naculum ioseph: ⁊ tribum ephraim non
elegit. **S**ed elegit tribum iuda: montē
sion quē dilexit. **E**t edificauit sicut uni
corniũ sanctificium suum: in terra quā
fundauit in secula. **E**t elegit dauid ser
uum suum: ⁊ sustulit eum de gregibus o
uiũ: de post fetantes accepit eum. **P**a
scere iacob seruũ suũ: ⁊ israel heredita
tem suam. **E**t paut eos in innocentia
cordis sui: ⁊ intellectibus manũ suarum
deduxit eos. **antiphona.** Tu es deus qui
facis mirabilia. **antiphona.** Propitius esto
psalmus dauid.

Deus uenerunt gentes in heredita
tem tuam: polluerunt templũ sac
rum tuum: posuerunt ierusalem in poma
rum custodia. **P**osuerunt morticina
seruorum tuorum escas uolatilibus celi:
carnes sanctorum tuorum bestijs terre.
Effuderunt sanguinem eorum tanq̃s
aqua i circuitu ierl̃: ⁊ nō erat q̃ sepeliret.
Facti sum⁹ opprobriũ uicinis ñris: sub

sanatio et illusio ipsa: quia in circuitu nostro sunt.
Vis quoque domine irascere in fine: accedet
uelut ignis zelus tuus. **A**ffunde iram tuam
in gentes que te non nouerunt: et in regna
que nomen tuum non inuocauerunt. **Q**uia com-
miserunt iacob: et locum eius desolauerunt.
Ne memineris iniquitatum nostrarum antiqua-
rum: cito anticipet nos misericordia tua:
quia pauperes facti sumus nimis. **A**d diuina
nos deus salutaris noster: et propter gloriam
nominis tui domine libera nos: et propitius esto
peccatis nostris propter nomen tuum. **N**e for-
te dicant in gentibus ubi est deus eorum: et in-
notescat in nationibus coram oculis nostris.
Visio sanguinis seruatorum tuorum quia effusus
est: intreat in conspectu tuo gemitus compe-
ditorum. **S**ecundum magnitudinem brachij
tui: posside filios mortificatorum. **E**t red-
de uicinis nostris septuplum in sinu eorum:
improperium ipsorum quod exprobrauerunt ti-
bi domine. **N**os autem populus tuus et oues pas-
cue tue: consistebimus tibi in seculum. **I**n ge-
neratione et generatione: annuntiabimus
laudem tuam. **psalmus dauid.**
Qui regis israel intende: quia deducis ue-
lut ouem ioseph. **Q**ui sedes super
cherubim: manifestare coram ephraim be-
niamin et manasse. **E**xalta potentiam tuam
et ueni: ut saluos facias nos. **D**eus con-
uertere nos: et ostende faciem tuam et salui erimus.
Quia sic deus uirtutum: quousque irascere
super orationem serui tui. **Q**uiabis nos pa-
ne lachrymarum: et potum dabis nobis in la-
chrymis in mensura. **P**osulisti nos in con-
tradictionem uicinis nostris: et inimici nostri sub-
sanauerunt nos. **D**eus uirtutum conuertere
nos: et ostende faciem tuam et salui erimus.
Vis in eam de egypto transtulisti: cecisti
gentes et plantasti eam. **D**ux itineris fuisti
in conspectu eius: et plantasti radices eius et
impleuit terram. **A**peruit montes umbra eius
et arbuta eius cedros dei. **E**xtendit pal-
mites suos usque ad mare: et usque ad flu-
men propagines eius. **V**t quod destruxisti
maceriam eius: et uideriant eam omnes qui pre-
tergrediuntur uiam. **E**ximinauit eam aper-
de silua: et singularis seruis depastus est eam.
Deus uirtutum conuertere: respice de ce-

lo et uide: et uisita uineam istam. **E**t perfice
eam quam plantauit dextera tua: et super
filium hominis quem confirmasti tibi. **I**n-
censa igni et suffossa: ab increpatione uul-
tus tui peribunt. **F**iat manus tua super
uirum dextere tue: et super filium hominis
quem confirmasti tibi. **E**t non discedimus
a te uiuificabis nos: et nomen tuum inuo-
cabimus. **D**omine deus uirtutum con-
uertere nos: et ostende faciem tuam et salui
erimus. **antiphona.** Propitius esto: pecca-
tis nostris domine. **V.** Sandebunt labia mea:
dum cantauero tibi. **R.** Et anima mea: quam re-
demisti. **antiphona tempore paschali.** Alle-
luia. alleluia. alleluia. **V.** Surrexit dominus:
de sepulchro. alleluia. **R.** Qui pro nobis: pep-
dit in ligno. alleluia. **Ad laudes antiphona.**
Tibi soli peccauit: domine miserere mei. **ps.**
Miserere. **ant.** Domine refugium. **psalmus**
ipm. psalmus dauid.
Domine refugium factus es nobis:
a generatione et generatione. **P**ri-
usque montes fierent aut formaret terra et
orbis: a seculo usque in seculum tu es deus.
Ne auertas hominem in humilitate et diri-
sti peritumini filij hominum. **Q**uoniam mille
anni ante oculos tuos: tanquam dies hester-
na que preterijt. **E**t custodia in nocte:
que pro nihilo habetur: eorum animi erunt.
Ane sicut herba transeat: mane flore-
at et transeat: uespere decidat iduret et arescat.
Quia defecimus in ira tua: et in furore tuo
turbati sumus. **P**osulisti iniquitates nostras in
conspectu tuo: secundum nomen tuum illuminatio uul-
tus tui. **Q**uoniam omnes dies nostri defecerunt:
et in ira tua defecimus. **A**nni nostri si-
cut aranea multiplicabuntur: dies anno-
rum nostrorum: in ipsis septuaginta annis.
Si autem in potentatibus octoginta an-
ni: et amplius eorum labor et dolor. **Q**uoniam
superuenit mansuetudo: et corripimur.
Quis nouit potestatem ire tue: et pre ti-
more tuo iras tuas dinumerare. **D**exte-
ram tuam sic notam fac: et eruditos cor-
de in sapientia. **C**onuertere domine us-
que quo: et deprecabilis esto super seruos tu-
os. **R**epleti sumus misericordia tua:
exultauimus et delectati sumus in omnibus

diebus nris. **B**eatissimi sumus pro diebus
qbus nos humiliasti: ante qbus uidimus
mala. **R**espice in seruos tuos: et in opa
tua: et dirige filios eoz. **A**t sit splendor
dni dei nri sup nos: et opa manuu nra
dirige sup nos: et opus manuum nra
dirige. **R.** Dne refugiu factus es nobis. **R.**
In matutinis dne meditabor i te. **ps.** Deus
deus meus. **R.** Cantemus dno. **Lanticu.**

Cantemus dno gloriose eiz honori
ficatus e: equi et affessor deiecit i
mare. **R.** Oritudo mea et laus mea dno
et factus e mihi i salute. **I**ste deus meus:
et glorificabo eu: deus pns mei et exalta
bo eu. **O**ns quasi uir pugnator omis
nome eius: curus pharais et exercitum
eius piecit i mare. **A**lecti pncipes eius
submersi sut i mari rubro: abyssi opueit
eos: descenderunt i pfundum quasi lapis.

Oexter tua dne magnificata e in forti
tudine: dextera tua dne pcussit inimicu: et
in multitudine glie tue deposuisti aduer
sarios meos. **R.** Ipsi ira tua que duora
uit eos sicut stipula: et in spu furoris tui
cogregate st aque. **S**tenit uia flues: co
gregati sunt abyssi i medio maris. **O**i
rit inimicu psequar et coprehenda: diuida
spolia et implebit aia mea. **A**uaginabo
gladiu meum: interficiet eos manus mea.

Rlauit sps tuus: et opuit eos mare: sicut
mersi sut quasi plubu in aqs uehementi
bus. **Q**uis similis tui i fortib' dne: qs si
milis tui magnificus i sacitate: terribilis
atqz laudabilis et facies mirabilia. **A**r
tendisti manu tua et deuorauit eos terra
demisti. **E**t portasti eu i fortitudine tua
ad habitaculu sanctu tuu. **A**scenderunt
ppli et irati sut: dolores obtinuerunt habi
tatores philistiz. **R.** hic turbati sut prin
cipes edon: robustos moab obtinuit tre
mor: obriguerunt oes habitatores chana
an. **I**rruat sup eos formido et pauor: i
magnitudine brachij tui. **R**iant imobi
les quasi lapis: donec ptranseat ppls tu
us dne: donec ptranseat ppls tuus iste
que possedisti. **I**ntroduces eos: et pla
tabis in montem hereditatis tue firmisti

mo habitaculo tuo qd operatus es dne
Sanctuarium tuu domine qd firmaue
runt manus tue: dno regnabit in eternu
et ultra. **I**ngressus est enim eques pha
ro cum curribus et equitibus eius in ma
re: et reduxit super eos dominus aquas
maris. **R**ilij autem israel ambulauerunt
per siccum: in medio eius. **R.** Cantemus
domino gloriose. **R.** In sanctis eius laudate
deum. **psalmus.** Laudate dominu de celis.
Cap. Nox precessit ut supra. **Ad laudes
hymnus.**

Iuxta ecce surgit aurea: pallens fatif
cat cecitas: que nosmet in preceps
diu: errore traxit deuio. **H**ec lux sere
num conferat: purosqz nos prester sibi:
nihil loquamur subdolum: uoluamus
obscuru nihil. **S**ic tota decurrat dies
nec lingua medax nec manus: oculi nec
peccent lubrici: nec noxa corpus inqu
net. **S**peculator astat desuper: qui nos
diebus omnibus: actusqz nostros pro
spicit: a luce prima in uesperum. **O**co
patri. **R.** Repleti sumus mane misericordia
tua. **R.** Exultauimus et delectati sumus.

Ad bndictus. R. In sanctitate seruam' do
mino: et liberabit nos ab inimicis nostris.

psalmus. Benedictus. **Seria sexta ad ma
tutinus Inuitatorium.** Adoremus domi
num: quoniam ipse fecit nos. **psalmus.** Ele
nite. **Ad nocturnum hymnus.**

Trininitas unitas: orbe potet q
regis: attende lauduz cantica: que
excubates psallimus. **I**am lectulo con
surgimus: noctis geto tepore: ut flagite
mus uulnere: ad te medela oiu. **Q**uo
fraude qcqd demonu: in noctib' deliqui
mus: abstergat illd celitus: tue potestas
glorie. **N**e corpus adsit sordiduz: nec
torpor istet cordiu: nec criminis pragio
tepescat ardor sps. **O**b hoc redeptor
quesum: reple tuo nos lumine: p qd diez
circul: nullis ruamur actib'. **P**resta pa
ter. **antiphona.** Exultate deo. **antiphona**
Tepore paschali. Alleluia. **psalmus.**

Exultate deo adiutori nostro: iubi
late deo iacob. **S**umite psalmu et

date tympanum: psalteriū iocundū cūz
cithara. **B**uccinate in neomenia tuba: i
signi die solēnitatis uestre. **Q**uia pcep-
tum in israel est: et iudiciū deo iacob.
Testimoniū in ioseph posuit illud cūz
exiret de terra egypti: linguā quā nō no-
uerat audiuit. **Q**uērtit ab onerib⁹ dor-
sū eius: manus eius in cophino seruiē-
runt. **I**n tribulatione inuocasti me et li-
berasti te: et exaudiui te in abscondito tē-
pestatis: pbaui te apud aquā p̄radictio-
nis. **A**udi ppls meus et cōtestabor te:
israel si audieris me: nō erit in te deus re-
cens: neqz adorabis deū alienū. **E**go
eīm sum dñs deus tuus q̄ eduxi te d̄ ter-
ra egypti: dilata os tuū et implebo illud.
Et non audiuit ppls meus uocē meā:
et israel nō intendit mibi. **E**t dimisi eos
scdm desideria cordis eoz: ibūt in adin-
uentiōibus suis. **S**i ppls meus audis-
set me: isrl si i uis meis ābulasset. **P**ro-
nihilō forsitan inimicos eoz hūiliafset:
et super tribulātes eos misisset manum
meā. **I**nimici dñi mēti sūt ei: et erit tē-
pus eoz in secula. **E**t cibauit illos ex
adīpe frumētī: et de petra melle saturauit
eos. *psalmus dauid.*

Deus stetit in synagoga deoz: i me-
dio āt deos diiudicat. **V**sqz quo
iudicatis iniquitatē: et facies peccatorū su-
mitis. **I**udicate egeno et pupillo: hūilē
et pauperē iustificare. **A**ripite pauperē
et egenū: de manu peccatoris liberate.
Nescierūt neqz intellexerūt i tenebris
ambulant: mouebūt oīa fundamenta
terre. **E**go dixi dñs estis: et filij excelsi
omnes. **V**os autē sicut homines morie-
mini: et sicut unus d̄ p̄cipibus cadetis.
Surge deus iudica terrā: quonīaz tu
hereditabis in omnibus gentibus. *psalmus dauid.*

Deus quis similis erit tibi: ne taceas
neqz cōpescaris deus. **Q**uonīaz
ecce inimici tui sonuerūt: et qui oderūt te
extulerūt caput. **S**uper populum tuū
malignauerūt p̄siliū: et cogitauerūt ad-
uersus sāctos tuos. **A**ixerūt uenite et

disperdamus eos de gente: et nō memo-
retur nomē israel ultra. **Q**uonīaz cogi-
tauerunt unanimiter: simul aduersum te
testamentū disposuerūt: tabnacula idum
eorū et ismaelite. **M**oab et agareni gie-
bal et ammon et amalec: alienigene cum
habitantibus tyrum. **E**t eis asue uenit
cum illis: facti sunt in adiutorij filijs lot.
Rac illis sicut madian et sifare: sicut iabi
in torrente ciffon. **E**t disperierūt in endor
facti sunt ut stercus terre. **P**one p̄nci-
pes eoz sicut oreb: et zeb et zebbe et sal-
mona. **O**mnes p̄ncipes eoz: q̄ dixe-
runt hereditate possideamus sanctuariū
dei. **D**eus meus p̄ce illos ut rotam: et
sicut stipulam ante faciem uenti. **S**icut
ignis qui cōburit siluam: et sicut flamma
cōburens montes. **I**ta persequeris il-
los in tempestate tua: et in ira tua turba-
bis eos. **I**mp̄le facies eoz ignomia
et querent nomen tuū dñe. **E**t rubescant
et conturbentur in seculum seculi: et con-
fundantur et pereant. **E**t cognoscāt q̄a
nomen tibi deus: tu solus altissimus in
omni terra. *psalmus dauid.*

Quam dilecta tabernacula tua dñe
uirtutū: cōcupiscit et defecit anima
mea i atria dñi. **G**loria meū et caro mea:
exultauerūt in deū uiuū. **E**t eis p̄sler i
uenit sibi domū: et turtur nidū ubi repo-
nat pullos suos. **A**ltaria tua dñe uirtu-
tum: rex meus et deus meus. **B**eati qui
habitant in domo tua: in secula seculorū
laudabūt te. **B**eatus uir cuius ē auxiliū
abs te: ascēiones in corde suo disposuit
in ualle lachrymarū: in loco quē posuit.
Et eis b̄dictōez dabit legislator: ibūt
de uirtute in uirtute: uidebūt dñs dōz i s̄cō.
Tu sic deus uirtutū exaudi orōnē meā:
auribus p̄cipe deus iacob. **P**rotector
n̄ aspice deus: et respice i facie christi tui
Quia melior ē dies una i atrijs tuis s̄
milia. **A**legi abiect⁹ eē i domo dei mei
magisqz bitare i tabnaculis peccatorū.
Quia misericordiā et ueritatē diligit dñs:
gr̄as et gloriā dabit dñs. **N**on priuabit
bonis eos q̄ ābulāt in inocētia: dñe uirtu-
tum beatus homo qui sperat in te. *ant.*

Tu solus altissimus, super omnem terram. **ant.**
Benedixisti. **psalmus dauid.**

Benedixisti dñe terrā tuā: auertisti captiuitatē iacob. **R**emissi iūqta tem plebis tue: opulisti oīa peccata eorū. **M**itigasti omnē irā tuā: auertisti ab ira indignatiōis tue. **Q**uēte nos deus salutaris noster: et auerte irā tuā a nobis. **N**unqđ in eternū irasceris nob: aut extendes irā tuā a generatione in generatiōem. **D**eus tu puerus uiuificāb nos: et plebs tua letabit in te. **O**stēde nobis dñe misericordiā tuā: et salutare tuū da nobis. **A**udiā qđ loquat in me dñs deus: qm̄ loquet pacē in plebē suā. **E**t super factos suos et in eos q̄ puerūt ad cor. **E**rūt ppe timētes eū salutare ip̄ius: ut inhabitet gloria in terra n̄ra. **M**iseri cordia et ueritas obuierūt sibi: iusticia et pax osculate sūt. **V**eritas d̄ terra orta est: et iusticia de celo p̄perit. **E**t eis dō minus dabit benignitatē. et terra n̄ra dabit fructū suū. **I**usticia añ eū ābulabit: et ponet in uia gressus suos. **psalmus dauid.**
Inclina dñe aurē tuā et exaudi me: qm̄ iops et paup sū ego. **C**ustodi aīam meā qm̄ factus suz: saluū fac seruū tuum deus me⁹ sperantē in te. **M**iserere mei dñe qm̄ ad te clamaui tota die: letifi ca aīam serui tui: qm̄ ad te dñe aīam meam leuaui. **Q**m̄ tu dñe suauis et mitis: et multe misericordie oībus inuocantib⁹ te. **T**uribus p̄cipe dñe orationē meā: et in tende uoci deprecatiōis mee. **I**n die tribulationis mee clamaui ad te: q̄ exaudi sti me. **N**on ē filius tui in dijs dñe: et nō est scdm̄ opa tua. **O**mnes gētes quas cū qz fecisti: ueniēt et adorabūt corā te dñe: et glorificabūt nomē tuū. **Q**m̄ magnus es tu et faciēs mirabilia: tu es de⁹ solus. **E**duc me dñe in uia tua: et ingrediar in ueritate tua: letetur cor meū ut timeat nomen tuū. **C**onfitebor tibi dñe deus meus in toto corde meo: et glorificabo nomen tuū in eternū. **Q**uia misericordia tua magna est sup me: et eruiisti aīam meam ex inferno inferiori. **D**eus iniq̄ insurrexerūt super me: et synagoga pote

tium quesierunt aīas meā: et nō p̄posue runt te in p̄spectu suo. **E**t tu dñe deus miserator et misericors: patiens et multe misericordie et uerax. **R**espice in me et misere mei: da impiū tuū puero tuo: et saluū fac filiū ancille tue. **R**ac meuz si gnium in bonū: ut uideāt q̄ oderunt me et pfundant: qm̄ tu dñe adiuuisti me: et cō solatus es me. **ant.** Benedixisti dñe terraz tuam. **ant.** Fundamenta eius. **psalmus dauid.**

Fundamenta eius in montib⁹ sanc tis: diligit dñs portas sion: sup om nia tabernacula iacob. **G**loriosa dicta sunt de te: ciuitas dei. **M**emor ero raab et babilonis: scientium me. **E**cce alie nigene et tyrus: et populus ethyopiū: fuerunt illic. **N**unqđ sion dicet homo: et homo natus est in ea: et ipse fundauit eaz altissimus. **D**ñs narrabit in scriptu ris populorū: et principum horū qui fue runt in ea. **S**icut letantiū omnium: ha bitatio in te. **psalmus dauid.**

Domine deus salutis mee: i die cla mauī et nocte coram te. **I**ntret in conspectu tuo oratio mea: inclina aures tuas ad precē meam. **Q**uia repleta est malis aīa mea: et uita mea inferno appropinquauit. **A**stimatus sum cum descen dentibus in lacum: factus sum sicut ho mo sine adiutorio inter mortuos liber. **S**icut uulnerati dormiētes i sepulchris quorū nō es memor amplius: et ipsi de manu tua repulsi sunt. **P**osuerūt me in lacu inferiori i tenebrosis: et i umbra mor tis. **S**uper me confirmatus est furor tu us: et omnes fluctus tuos induxisti sup me. **M**ōge fecisti notos meos a me: po suerunt me abhominatiōē sibi. **R**adi tus sum et non egrediebar: oculi mei lā guerunt pre inopia. **C**lamaui ad te do mine: tota die expandi ad te manus me as. **N**ūquid mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabunt et confitebuntur tibi. **N**unquid narrabit aliquis i sepul chro misericordiam tuam: et ueritatem tuā in perditione. **N**unquid cognoscē tur in tenebris mirabilia tua: et iusticia tua i terra obliuiois. **E**t ego ad te dñe

clamauit: et mane oratio mea preueniet te.
Vt quod dominus repellis orationem meam: auer-
tis faciem tuam a me. **P**auper sum ego et in la-
boribus a iuuentute mea: exaltatus autem
humiliatus sum et turbatus. **I**n me transie-
runt ire tue: et terrores tui turbauerunt
me. **C**ircumdederunt me sicut aqua tota
die: circumdederunt me filii. **L**ongasti a me
amicum et proximum: et notos meos a miseria
antri. **F**undamenta eius: in montibus sanctis
antri. **B**enedictus. **psalmus.**

Misericordias domini: in eternum canta-
bo. **I**n generatione et generatione:
annuntiabo ueritatem tuam in ore meo. **Q**uia di-
xisti in eternum misericordia edificabit in
celis: preparabit ueritas tua in eis. **D**e ipso
fuit testamentum electis meis: iurauit dauid
seruo meo: usque in eternum parabo seminem
tuum. **E**t edificabo in generatione: et genera-
tione sedem tuam. **C**onsitebuntur celi mirabi-
lia tua domine: et eam ueritatem tuam in ecclesia
sanctorum. **Q**uia quod in nubibus equabitur
domino: filius erit deo in filiis dei. **D**eus qui
glorificat in consilio sanctorum: magnus et
terribilis super omnes: quod in circuitu eius sunt.
Nunc deus uirtutis quod filius tibi: potens
es domine et ueritas tua in circuitu tuo. **T**u
dominus potestati maris: motum autem fluctuum
eius tu mitigas. **T**u humiliasti sicut uulne-
ratum superbum: in brachio uirtutis tue duper-
sisti inimicos tuos. **T**u uisus celi et terra est
terra: orbem terre et plenitudinem eius tu fini-
disti: aglonem et mare tu creasti. **L**abor
et hermo in nomine tuo: exultabunt tuum bra-
chium cum potentia. **A**firmet manus tua:
et exaltet dextera tua: iusticia et iudicium
preparatio sedis tue. **M**isericordia et ueri-
tas precedet faciem tuam: beatus populus quod sicut iu-
bilationem. **N**unc in lumine uultus tui ambulabunt:
et in nomine tuo exultabunt tota die: et
in iusticia tua exaltabunt. **Q**uia gloria uir-
tutis eorum tu es: et in beneplacito tuo exal-
tabit cornu nostrum. **Q**uia dominus est assumptio
nostra: et sancti israel regis nostri. **N**unc locutus
es in uisione sanctis tuis: et dixisti posui ad
iutorium in potestate: et exaltaui electum de
plebe mea. **I**nueni dauid seruum meum:
oleo sancto meo unxi eum. **M**anus enim

mea auxiliabitur ei: et brachium meum por-
tabit eum. **N**ihil proficiet inimicus in eo: et fili-
us iniquitatis non apponet nocere ei. **E**t pro-
cidam a facie ipsius inimicos eius: et odien-
tes eum in fugam peruertam. **E**t ueritas mea et
misericordia mea cum ipso: et in nomine meo
exaltabit cornu eius. **E**t ponam in mari
manum eius: et in fluminibus dexteram eius.
Ipse uiocabit me pater meus es tu: deus
meus et susceptor salutis mee. **E**t ego
priogenitum ponam illum: excelsum pre regibus
terre. **I**n eternum seruabo illi misericordi-
am meam: et testamentum meum fidele ipsi. **E**t
ponam in seculum seculi seminem eius: et thronum
eius sicut dies celi. **S**i autem dereliquerit
filius eius legem meam: et in iudicijs meis non am-
bulauerit. **S**i iusticias meas prophana
uerit: et mandata mea non custodierit. **V**i-
sitabo in uirga iniquitates eorum: et in uerberi-
bus peccata eorum. **M**isericordia autem me-
am non dispargam ab eo: neque nocebo ei in ue-
ritate mea. **N**eque prophetabo testamentum
meum: et que precedunt de labijs meis non fa-
ciam irrita. **S**emel iurauimus in facto meo: si
dauid mentiar: seminem eius in eternum manebit.
Et thronus eius sicut sol in conspectu meo
et sicut luna perfecta in eternum: et testis in ce-
lo fidelis. **T**u uero repulisti et dispersisti:
distulisti christum tuum. **M**uertisti testam-
tum serui tui: prophetasti in terra sanctuari-
um eius. **D**estruxisti omnes sepes eius: po-
suisti firmamentum eius formidinem. **T**u iri-
puerunt eum omnes transcurrentes uiam: factus
est opprobrium uicinis suis. **E**xaltasti de-
xteram depauperatum eum: letificasti omnes inimi-
cos eius. **M**uertisti adiutorium gladii eius
et non es auxiliator ei in bello. **D**estruxisti eum
ab emundatione: et sedem eius in terra colli-
disti. **M**inorasti dies temporis eius: perfudisti
eum confusione. **V**is quoque domine auer-
tis in fine: exardescet sicut ignis ira tua.
Memorare que mea substantia: nunquid
eum uane constituisti omnes filios homi-
num. **Q**uis est homo qui uiuet et non ui-
debit mortem: eruet animam suam de manu
inferi. **V**bi sunt misericordie tue antequam
domine: sicut iurasti dauid in ueritate tua.
Memor esto domine opprobrij seruorum

tuorum: quod primum in sinu meo multatum
est. **Q**uod exprobrauerunt inimici tui
domine: quod exprobrauerunt commutationem
christi tui. **B**enedictus dominus in eternum:
fiat fiat. **psalmus dauid.**

Domine refugium factus es nobis: a
generatione in generationem. **P**ri
usque montes fieret: aut formaret terra et
orbis: a seculo et usque in seculum tu es de
us. **N**e auertas boiem in humilitate: et
dixisti puerimini filij boiurum. **Q**uoniam
mille anni ante oculos tuos: tanquam dies
hesterna que preterit. **E**t custodia in no
cte: que per nihil habent eorum anni est.
Quare sicut herba transiet: mane floreat
et transiet: uespere decidat iduret et arescat.
Quia defecimus in ira tua: et in furore tuo
turbati sumus. **P**osuerunt iniquitates nostras
in conspectu tuo: seculum nostrum in illumi
natione uultus tui. **Q**uia omnes dies nostri defece
runt: et in ira tua defecimus. **A**nni nostri si
cut aranea meditantur: dies annorum
nostrorum in ipsis septuaginta annis. **S**i
autem in potestatem octoginta anni et amplius
eorum labor et dolor. **Q**uia in superuenit ma
suetudo: et corripitur. **Q**uis nouit po
testatem ire tue: et pre timore tuo iram tuam
diminuerare. **E**xteram tuam sic nota fac: et
eruditos corde in sapientia. **Q**uoniam conuertere do
mine usquequo: et deprecabilis esto super
seruos tuos. **R**epleti sumus misericordia
tua: et exultauimus et delectati
sumus in omnibus diebus nostris. **B**eati su
mus per dies quibus nos humiliasti: annis
quibus uidimus mala. **R**espice in seruos
tuos et in opera tua: et dirige filios eorum.
Et sit splendor domini dei nostri in nos: et opera
manuum nostrarum dirige. **psalmus 88.**
Qui habitat in adiutorio altissimi: in
protectione dei celi commorabitur. **D**i
cet domino susceptor meus es tuus: et refugium
meum de me sperabo in te. **Q**uia ipse libe
rabit me de laqueo uenantium: et a uerbo
aspero. **S**capulis suis obumbrabit te:
et sub penis eius sperabis. **C**uto circu
dabit te ueritas eius: non timebis a timore
nocturno. **F**lagitta uolante in die: a ne

gocio pambulare in tenebris: ab cursu et
demonio meridiano. **Q**uod a latere
tuo mille: et decem milia a dexteris tuis: ad
te autem non appropinquabit. **V**erumtamen ocu
lis tuis considerabis: et retributionem pecca
torum uidebis. **Q**uia in te es domine spes mea:
altissimum posuisti refugium tuum. **N**on ac
cedet ad te malum: et flagellum non appropi
quabit tabernaculo tuo. **Q**uia angelis
suis mandauit de te: ut custodiant te in
omnibus uisibus tuis. **I**n manibus porta
bunt te: ne forte offendas ad lapidem pe
des tuos. **S**uper aspidem et basiliscum abu
labis: et concubabis leonem et draconem.
Quia in me sperauit liberabo eum: prote
gam eum quoniam cognouit nomen meum. **Q**uia
mabit ad me et ego exaudiam eum: cum
ipso sum in tribulatione: eripiam eum et
glorificabo eum. **I**longitudine dierum
replebo eum: et ostendam illi salutare me
um. **psalmus dauid.**

Bonum est confiteri domino: et psal
lere nomini tuo altissime. **A**d an
nunciandam mane misericordiam tuam:
et ueritatem tuam per noctem. **I**n deca
chorde psalterio: cum cantico in cithara
Quia delectasti me domine in factura tua:
et in operibus manuum tuarum exultabo
Quam magnificata sunt opera tua do
mine: nimis profunde facte sunt cogita
tiones tue. **V**ir insipiens non cognosceat:
et stultus non intelliget hec. **Q**uia exor
ti fuerint peccatores sicut fenix: et appa
ruerint omnes qui operantur iniquitatem
Vt intereant in seculum seculi: tu autem
altissimus in eternum domine. **Q**uia ecce inimi
ci tui domine: quoniam ecce inimici tui pibunt: et
dispentur omnes qui operantur iniquitatem.
Et exaltabitur sicut unicornis cornu
meum: et senectus mea in misericordia
uberi. **E**t desuper oculus meus inimi
cos meos: et insurgentibus in me mali
gnantibus audiet auris mea. **I**ustus
ut palma florebit: sicut cedrus libani mul
tiplicabitur. **P**lantati in domo domini:
in atrijs domus dei nostri florebit. **A**d
huc multiplicabuntur in senecta uberis:
et bene patientes erunt ut annuncient.

Quoniam rectus dominus deus noster: et non est iniquitas in eo. **psalmus dauid.**

Dominus regnavit decorem indu tus est: indutus est dominus fortitudinem et precinxit se. Et cum firmavit orbem terre: qui non commovebitur. **P**arata sedes tua ex tunc: a seculo tu es. **E**levauerunt flumina dominus: elevauerunt flumina vocem suam. **E**levauerunt flumina fluctus suos: a vocibus aquarum. **M**irabiles elationes maris: mirabilis in altis dominus. **T**estimonium tua credibilia facta sunt nimis: domum tuam decet sanctitudo domine in longitudine dierum. **ps.**

Deus ultionum dominus: deus ultionum libere egit. **Q**uare qui iudicas terram: redde retributionem superbis. **V**is quo peccatores domus: usquequo peccatores gloriabuntur. **A**ffabuntur et loquentur iniquitatem: loquentur omnes qui operantur iniustitiam. **P**opulum tuum domine humiliaverunt: et hereditatem tuam uxaverunt. **V**iduas et advenas interfecerunt: et pupillos occiderunt. **E**t dixerunt non videbit dominus: nec intelliget deus iacob. **I**ntelligite insipientes in populo: et stulti aliquando sapite. **Q**ui plantavit aurem non audiet: aut qui fixit oculum non considerat. **Q**ui corripit gentes non arguet: qui docet homines scientiam. **D**ominus scit cogitationes hominum: quoniam vane sunt. **B**eat homo quem tu erudieris domine: et de lege tua docueris cum. **V**t mitiges eum diebus malis: donec sodeatur peccatori fouea. **Q**uia non repellet dominus plebem suam: et hereditatem suam non derelinquet. **Q**uoadusque iusticia conuertatur in iudicium: et qui iuxta illam omnes qui recto sunt corde. **Q**uis confurget mihi adversus malignantes: aut quod stabit mecum adversus operantes iniquitatem. **N**isi quia dominus adiuvit me: paulominus habitasset in inferno anima mea. **S**i dicebam motus est pes meus: misericordia tua domine adjuvabat me. **S**ecundum multitudinem dolorum meorum in corde meo: consolationes tue le

tificaverunt animam meam. **Q**uoniam ad heret tibi sedes iniquitatis: qui fingis laborem in precepto. **C**aptabunt in animam iusti: et sanguinem innocentem commendent. **E**t factus est mihi dominus in refugium: et deus meus in adiutorium spei mee. **E**t reddet illis iniquitates ipsorum suum: et in malicia eorum disperdet eos: disperdet illos dominus deus noster. **ant.** Benedictus dominus in eternum. **antiphona.**

Laudate dominum. **psalmus dauid.**

Venite exultemus domino: iubilemus deo salutari nostro. **P**reoccupemus faciem eius in confessione: et in psalmis iubilemus ei. **Q**uoniam deus magnus dominus: et rex magnus super omnes deos. **Q**uia in manu eius omnes fines terre: et altitudines montium ipsius sunt. **Q**uoniam ipse est mare et ipse fecit illud: et sicca manus eius formaverunt. **V**enite adoremus et preciamur: et ploremus ante dominum qui fecit nos: quia ipse est deus noster. **E**t nos populos pascue eius: et oves manus eius: hodie si vocem eius audieritis: nolite obdurare corda vestra. **S**icut in irritatione: secundum dicent tetationis in deserto. **V**bi tetaverunt me patres vestri: probaverunt et viderunt opera mea. **Q**uadragesima annis offensus fui generationi illi: et dixi semper si errant corde. **E**t isti non cognoverunt vias meas: ut iuravi in ira mea: si introibunt in requiem meam. **psalmus dauid.**

Laudate dominum canticum novum: cantate domino omnis terra. **C**antate domino: et benedicite nomini eius: annunciate de die in diem salutare eius. **A**nnunciate in gentes gloriam eius: in omnibus populis mirabilia eius. **Q**uia magnus dominus: et laudabilis nimis: terribilis est super omnes deos. **Q**uia omnes domus gentium demonia: dominus autem celos fecit. **C**onfessio et pulchritudo in conspectu eius: sanctimonia et magnificentia in sanctificatione eius. **A**fferte domino precie gentium: afferte domino gloriam et honorem: afferte domino gloriam nominis eius. **T**ollite hostias: et introite in atria eius: adorare dominum in atrio sancto eius. **Q**uoniam commoveat a facie eius universa

terra: dicite in gentibus qd dñs regnavit.
Et eim correxit orbē terre: q nō cōmo
uebitur: iudicabit ppos in eqtate. **M**e
tentur celi ⁊ exultet tra: cōmoueat mare
⁊ plenitudo eius: gaudebūt cāpi ⁊ oīa
que i eis sūt. **N**unc exultabūt oīa ligna
siluaz a facie dñi qz uenit: qm uenit iudi
care terrā. **I**udicabit orbē terre i eqta
te: ⁊ ppos in ueritate sua. *psal. dauid.*

Dominus regnavit exultet terra: le
tent insule mltē. **N**ubes ⁊ caligo
in circuitu eius: iusticia ⁊ iudiciū correc
tio sedis eius. **I**gnis añ ipm pcedet: ⁊ i
flāmabit i circuitu inimicos eius. **F**luxer
unt fulgura ei⁹ orbi terre: uidit ⁊ cōmo
ta ē terra. **M**ōtes sicut cera fluxerūt a fa
cie dñi: a facie dñi oīs terra. **A**nnūcia
uerūt celi iusticiā eius: ⁊ uiderūt oēs po
puli gloriā eius. **C**ōfundāt oēs q ado
rant sculpiliā: ⁊ q gloriātur i simulacris
suis. **A**dorate eū oēs angeli eius: audi
uit ⁊ letata ē sion. **E**t exultauerūt filie
iude: ppter iudicia tua dñe. **Q**m tu do
minus altissim⁹ sup oēm terrā: numis ex
altatus es sup oēs deos. **Q**ui diligitis
dñm odite malū: custodit dñs aīas sanc
torū suorū: d manu peccatoris liberabit
eos. **L**ux orta ē iusto: ⁊ rectis corde
leticia. **L**etamini iusti in dño: ⁊ pitemi
ni memorie sctificatiōis ei⁹. *ant.* Cantate
dño: ⁊ bñdicite nomini eius. *⁊.* Intret oīo
mea: i cōspectu tuo dñe. *⁊.* Inclina aurē tuā:
ad precē meā. *⁊.* Alleluia. alleluia. allā. **A**d
laudes ant. Spiritu principali: cōfirma cor
meū deus. *ps.* Misere. *ant.* In ueritate
tua: exaudi me dñe. *psalmus.*

Domine exaudi orōnē meā: aurib⁹
pcepe obsecrationē meā: in uerita
te tua exaudi me in tua iusticia. **E**t nō
intres in iudiciū cū seruo tuo: qz nō iusti
ficabit in p̄spectu tuo oīs uiuēs. **Q**uia
psecutus ē inimicus aīam meā: humilia
uit in terra uitā meā. **C**ollocauit me in
obscuris sicut mortuos seculi: ⁊ anxiat⁹
est sup me spūs meus: in me turbat⁹ est
cor meū. **M**emor fui dierū antiquorū
meditatus sum: in oībus operibus tuis
⁊ in factis manū tuaz meditabar. **E**x

pandi manus meas ad te: aīa mea sicut
terra sine aqua tibi. **V**elocit⁹ exaudi me
dñe: defecit sp̄ritus meus. **N**ō auertas
faciē tuā a me: ⁊ filis ero descēdentibus
in lacum. **A**uditā fac mihi mane mise
ricordiaz tuā: quia in te speraui. **N**otā
fac mihi uiam in qua ambulē: qz ad te le
uaui aīam meā. **A**ripe me de inimicis
meis dñe ad te pfugi: doce me facere uo
luntatē tuā: qz deus meus es tu. **S**pūs
tuus bonus deducet me in terrā rectaz:
ppter nomen tuū dñe uiuificabis me in
equitate tua. **A**duces d tribulatiōe ani
mā meā: ⁊ in misericordia tua disper
des inimicos meos. **E**t perdes omes
qui tribulant aīam meā: quonīaz ego
seruus tuus sum. *ant.* Illumina dñe uultū
tuū: sup nos. *ps.* Deus deus meus. *antpho*
na. Dñe audiui auditū tuū: ⁊ timui. *psalm⁹*
ipm. ant. In tympano ⁊ choro: in chordis ⁊
organo laudate deū. *ps.* Laudate dñm d ce
lis. *hymnus.*

Terna celi gloria: beata spes mor
talium: celsi tonantis unice: caste
qz proles uirginis. **A**a dexteraz surgē
tibus: exurgat ut mens sobria: flagransqz
in laudem dei: grates rependat debitas
Artus refulget lucifer: sparsaqz lucez
nunciat: cadit caligo noctium: lux sanc
ta nos illuminet. **M**anensqz nostris sen
sibus: noctem repellat seculi: omniqz fi
ne diei purgata: seruet pectora. **Q**uesti
ta iam primū fides: radice altis sensib⁹:
secunda spes cōgaudeat: quo maior ex
tat caritas. **E**o patri sit gloria. *⁊.* Re
pleti sumus mane: misericordia tua. *⁊.* Exul
tauius: ⁊ delectati sumus. **A**d bñdict⁹ ant.
Per uiscera misericordie dī nī: uisitauit nos
oriens ex alto. **Sabbato Inuitatorium.**
Dñm deū nām: uenite adoremus. *hym.*

Summe deus clementie: mundi qz
factor machine: unus potentialit⁹:
trinūqz personaliter. **N**ostros pius cū
canticis: fletus benigne suscipe: quo cor
de puro sordibus: te perfruamur largi
us. **M**umbos iecorqz morbidum: adu
re igni congruo: accincti ut sint perpeti:
luxu remoto pessimo. **V**t quisqz horas

noctium: nunc percipiendo rumpimus: do-
nis beate patrie: ditemur omnes affarij
Presta pater. *ant. Alla. ant.* Quia mira-
bilia. *psalmus dauid.*

Quante dñs canticū nouū: q̄ mira-
bilia fecit. **S**aluauit sibi dexteraz
eius: et brachium sanctū eius. **N**on fe-
cit dñs salutare suū: in p̄spectu gentium
reuelauit iusticiam suam. **R**ecordatus
ē misericordie sue: et ueritatis sue domui
israel. **V**iderunt omnes termini terre:
salutare dei nostri. **T**ubilate domio om-
nis terra: cantate: et exultate: et psallite.
Psallite dñs in cithara: i cithara et uo-
ce psalmi: in tubis ductilibus: et uoce tu-
be cornee. **T**ubilate in p̄spectu regis do-
mini: moueatur mare et plenitudo eius:
orbis terrarū et uniuersi q̄ habitant eo
Rumina plaudent manu: simul mon-
tes exultabunt a conspectu dñi: qm̄ uic-
tudicare terram. **I**udicabit orbem ter-
rarum in iusticia: et populos in equitate

psalmus dauid.

Dominus regnauit irascatur popu-
li: q̄ sedes super cherubys: mouea-
tur terra. **D**ominus in sion magnus: et
excelsus sup̄ omnes pp̄los. **C**onfiteant̄
nomini tuo magno: quoniam terribile et
sanctū est: et honor regis iudiciū diligit
Tu parasti directiones: iudiciū et iu-
sticiam in iacob tu fecisti. **E**xultate dñs
deum nostrum: et adorare scabellum pe-
dum eius: quoniam sanctus est. **M**oyses
et aaron i sacerdotibus eius: et samuel in-
ter eos qui inuocant nomen eius. **I**n
uocabāt dominū et ip̄e exaudiebat eos:
in columna nubis loquebatur ad eos.
Custodiebant testimonia eius: et prece-
ptū qd̄ dedit illis. **D**omine deus noster
tu exaudiebas eos: deus tu pp̄tius fui-
sti eis: et ulciscens in omnes adinuentio-
nes eorum. **E**xultate dñm deum nrm̄:
et adorare in monte sancto eius: quoniam
sanctus domus deus noster. *ant.* Quia
mirabilia fecit dñs. *ant.* Jubilate deo. *ps.*

Jubilate deo omnis terra: seruite
domino in leticia. **I**ntroite in cō-
spectu eius: i exultatione. **S**ciote quo

niā dominus ipse est deus: ipse fecit nos
et non ipsi nos. **P**opulus eius et oues
pascue eius: introite portas eius in con-
fessione: atria eius in hymnis confitemi-
ni illi. **L**audate nomen eius: quoniam
suauis est dominus: in eternum miseri-
cordia eius: et usq; in generatiōe et gene-
rationem ueritas eius.

psalmus dauid.

Misericordiam et iudiciū: cantabo
tibi domine. **P**sallam et intelligā
in uia immaculata: quando uenies ad
me. **P**erambulabaz in innocentia cor-
dis mei: in medio domus mee. **N**on
proponebam ante oculos meos rem in-
iustam: facientes preuaricationes odiui
Non adhesit mihi cor prauus: declinā-
tem a me malignum non cognoscebas.
Etrabētem secreto proximo suo: hūc
persequer. **S**uperbo oculo et insatia-
bili corde: cum hoc non edebam. **C**u-
li mei ad fideles terre: ut sedent mecum:
ambulans in uia immaculata: hic mihi
ministrabat. **N**on habitabit in medio
domus mee qui facit superbiam: qui lo-
quitur iniqua non direxit in conspectu
oculorum meorum. **I**n matutino inter-
ficiebam omnes peccatores terre: ut dis-
perderē de ciuitate dñi omnes operātes
iniquitatem. *ant.* Jubilate deo ois terra.

ant. Amor meus. *psalmus dauid.*

Domine exaudi orōnes meā: et cla-
mor meus ad te ueniat. **N**ō auer-
tas faciem tuā a me: in quacūq; die tri-
bulor inclina ad me aurem tuā. **I**n qua
cūq; die inuocauero te: uelociter exaudi
me. **Q**uia defecerunt sicut fumus dies
mei: et ossa mea sicut cremiū aruerunt.
Percussus suz ut fenu et aruit cor meū:
q̄ oblitus sum comedere panē meū. **A**-
uoce gemitus mei: adhesit os meū carni
mee. **S**imilis factus sū pellicano solitu-
dinis: factus sū sicut nycticorax in domi-
cilio. **V**igilaui et factus sū sicut passer so-
litaris in tecto. **N**ota die exprobrabāt
mihi inimici mei: et q̄ laudabāt me aduer-
sum me iurabāt. **Q**uia cinerē tanq; pa-
nem māducabā: et poculū meū cū fletu

miscēbā. **F**acie ire indignationis tue:
qz eleuans allixisti me. **Q**ies mei sicut
umbra declinauerūt: et ego sicut fenum
arui. **T**u autē dñe in eternū pmanes: et
memoriale tuū in generatiōe et generati
onem. **T**u exurgēs misereberis sion: qz
tēpus miserēdi eius: qz uenit tps. **Q**m
placuerūt seruis tuis lapides ei⁹: et terre
eius miserebūt. **E**t timebūt gentes no
men tuū dñe: et oēs reges terre gloriā
tuā. **Q**uia edificauit dñs sion: et uidebi
tur in gloria sua. **R**espexit in orōne hu
miliū: et nō spreuit preces eoz. **S**cribā
tur hec in generatiōe altera: et ppls qui
creabit laudabit dñm. **Q**uia pspexit d
excelsō factō suo: dñs de celo in terrā a
spexit. **V**t audiret gemitus cōpeditoz:
ut solueret filios interēptoz. **V**t annū
cient in sion nomē dñi: et laudē eius i ie
rusalē. **I**n cōueniēdo pplos i unū: et re
ges ut seruiāt dño. **R**espōdit ei i uia uir
tutis sue: paucitatē dierū meoz nuncia
mibi. **N**e reuoces me in dimidio dierū
meorum: in generatiōe et generationem
anni tui. **I**nitio tu dñe terrā fūdasti: et
opa manū tuaz sūt celī. **I**psi pbiunt
tu autē dñe pmanes: et oēs sicut uestimen
tū ueterascēt. **E**t sicut optozū mutabis
eos et mutabūtur: tu autē idē ipse es: et an
ni tui nō deficiēt. **A**lij seruoꝝ tuoz ha
bitabūt: et semē eoz i seculū diriget. **ps.**
Benedic aīa mea dño: et oīa que in
tra me sūt nomini factō ei⁹. **B**ene
dic aīa mea dño: et noli obliuisci oēs re
tributiōes eius. **Q**ui ppiat oībus in
iqtatibus nris: q sanat oēs infirmitates tu
as. **Q**ui redimūt de iteritū uītā tuā: qui
coronat te i misericordia et miserationib⁹.
Qui replet in bōis desiderū tuū: reno
uabit ut aqle iuuetus tua. **A**ciēs mise
ricordias dñs: et iudiciū oībus iūria pa
tientib⁹. **M**otas fecit uias suas moysi: fi
lius isrl uolūtates suas. **M**iseratoꝝ et mi
sericōꝝ dñs: lōganimis et multū miseri
coris. **N**ō i ppetuū irasceat: neqz i eternū
cōminabit. **N**ō secundū peccata nra se
cūt nobis: neqz scdm iniqtates nras retrī
buit nobis. **Q**m scdm altitudinē celī a

terra: corroborauit misericordiā suā sup
timētes se. **Q**uāntū distat ortus ab occi
dente: lōge fecit a nobis iniqtates nras.
Quomō misereat pat filioꝝ: misertus ē
dñs timētib⁹ se: qm ipse cognouit signū
tū nrm. **R**ecordatus ē qm puluis sum⁹:
hō sicut fenū: dies ei⁹ tanqz flos agri sic
efflorescēt. **Q**m spūs ptransibit i illo et nō
subsistet: et nō cognosceat āplius locū suū.
Aīa autē dñi ab etno et usqz i eternū: su
per timētes eū. **E**t iusticia illi⁹ in filios
filioꝝ: ijs q seruāt testamentū eius. **E**t
memores sūt mādatoꝝ ipius: ad facien
dū ea. **D**ñs in celo parauit sedē suā: et
regnoz ipius oībus dñabit. **B**enedicite
dño oēs āgeli eius: potētes uirtute: faci
entes uerbū illius ad audiēdā uoces ser
monū eius. **B**enedicite dño oēs uirtutes
eius: mīstri eius: q facitis uolūtātē eius.
Benedicite dño oīa opa eius: in oī loco
dñatiōis eius. **B**enedic aīa mea dño. **ant.**
Clamor meus ad te ueniat deus. **ant.** **B**ē
dic. **psalmus dauid.**
Benedic aīa mea dño: dñe deus me
us magnificatus es uehemēt. **Q**uō
fessionē et decorē induisti: amictus lūine
sicut uestimēto. **E**t extendēs celum sicut
pellē: q tegis ags supiora ei⁹. **Q**ui po
nis nubē ascensū tuū: q ābulas sup pen
nas uetoz. **Q**ui facis āgelos tuos sps:
et mīstros tuos ignē urentē. **Q**ui fūda
sti terrā sup stabilitatē suā: nō inclinabit
in seculū seculi. **A**byssus sicut uestimē
tū amictus eius: sup mōtes stabūt aque.
Ab increpatiōe tua fugiēt: a uoce toni
trui tui formidabūt. **A**scēdūt mōtes et
descēdūt cāpi: i locū quē fūdasti eis. **T**er
minū posuisti quē nō trāsgrediēt: neqz p
uertēt opire terrā. **Q**ui emittis fontes
in puallibus: inf mediū mōtiū ptransibūt
aque. **P**otabūt oēs bestie agri: et expe
ctabūt onagri in siti sua. **S**up ea uolu
cres celī bitabūt: d medio petraz dabūt
uoces. **R**igās mōtes de supiorib⁹ suis:
de fructu opeꝝ tuoz satiabit ēra. **P**ro
ducēs fenū iumentis: et herbā seruītuti ho
minū. **V**t educaas panes de terra: et ui
nū lenificet cor hoīs. **V**t exbilaret faciē

in oleo: et panis cor hominis confirmet.
Saturabuntur ligna capi: et cedri libani
quas plantauit: illic passeret nidificabunt.
Herodij domus dux est eorum: motes excel
si ceruis: petra refugium erinacis. **E**cce
luna in tempore: sol cognouit occasum suum.
Posuit tenebras et facta est nox: in ipsa
pertransibunt omnes bestie silue. **C**atuli leo
num rugientes ut rapiant: et querant a deo
escam sibi. **O**ritur sol et congregati sunt:
et in cubiculis suis collocabuntur. **A**xi
bit homo ad opus suum: et ad operationem suam
usque ad uesperam. **Q**ua magnificata sunt
opera tua domine: omnia in sapientia fecisti: impleta
est terra possessione tua. **P**ro mare ma
re magni et spatiosi manibus: illic repti
lia quorum non est numerus. **F**ialia pusil
la cum magnis: illic naues pertransibunt. **R**a
co iste quem formasti ad illudendum ei: omnia
a te expectant: ut des illis escam in tempore.
O ante te illis colligetur: apiente te manu
tua omnia implebuntur bonitate. **P**uertente
autem te faciem turbabuntur: auferes spiritum
eorum et deficient: et in puluere suorum reuer
tentur. **M**itte spiritum tuum et creabuntur:
et renouabis faciem terre. **E**st gloria do
mini in seculum: letabitur dominus in operibus suis.
Qui respicit terram: et facit eam tremere:
qui tangit montes et fumigant. **Q**uanta
bono domino in uita mea: psallam deo meo quod
diu sum. **I**ocundum sit ei eloquium meum:
ego uero delectabor in domino. **D**eficiant
peccatores a terra: et iniqui ita ut non sint:
benedicite aia mea domino. **psalmus 88.**
Confitemini domino et inuocate nomen
eius: annunciate iter gentes opera
eius. **C**antate ei et psallite ei: narrate omnia
mirabilia eius. **L**audamini in nomine
sancto eius: letetur cor querentium dominum.
Querite dominum et confirmamini: querite
faciem eius semper. **M**emorate mirabilia
eius que fecit: prodigia eius et iudicia oris
eius. **M**emorate abraam serui eius: filij iacob
electi eius. **I**pse dominus deus noster: in uni
uersa terra iudicia eius. **M**emor fuit in
seculum testamenti sui: uerbi quod mandauit
in mille generationes. **Q**uod disposuit
ad abraam: et iuramenti sui ad isaac. **E**t

statuit illud iacob in preceptum: et israel in
testamentum eternum. **D**icens tibi dabo
terram chanaan: funiculum hereditatis ue
stre. **Q**uoniam essent numero breui paucissi
mi et incolae eius. **E**t pertransierunt de gen
te in gentem: et de regno ad populum alterum.
Non reliquit hominem nocere eis: et corru
puit pro eis reges. **N**olite tangere christi
stos meos: et in prophetis meis nolite
malignari. **E**t uocauit famem super terram:
et omne firmamentum panis contriuit.
Misit ante eos uirum: in seruum uenit
datus est ioseph. **H**umiliauerunt in con
pedibus pedes eius: ferrum pertransiit
animam eius: donec ueniret uerbum eius.
Eloquium domini inflamauit eum:
misit rex et soluit eum: princeps populo
rum et dimisit eum. **C**onstituit eum do
minum domus sue: et principem omnis
possessionis sue. **V**t erudiret principes
eius sicut semetipsum: et senes eius pru
dentiam doceret. **E**t intrauit israel in
egyptum: et iacob accolam fuit in terra chanaan.
Et auxit populum suum uehementer:
et firmauit eum super inimicos eius.
Conuertit cor eorum ut odirent popu
lum eius: et dolus faceret in seruos eius.
Misit moysen seruum suum: aaron quem
elegit ipsum. **P**osuit in eis uerba signo
rum suorum: et prodigiorum in terra chanaan.
Misit tenebras et obscurauit: et non ex
cerbauit sermones suos. **C**onuertit a
quas eorum in sanguinem: et occidit pi
sces eorum. **E**t dedit terra eorum ranas:
in penetrabilibus regum ipsorum. **D**ixit
et uenit cinomyia et scinifex: in omnibus
finibus eorum. **P**osuit pluias eorum
grandinem: ignem comburentem in terra
ipsorum. **E**t percussit uineas eorum: et ficulni
as eorum: et pertrixit lignum finium eorum. **D**ixit
et uenit locusta et bruchus: cuius non erat
numerus. **E**t comedit omne fenum in
terra eorum: et comedit omnem fructum
terre eorum. **E**t percussit omne primum
genitum in terra eorum: primitias omnis
laboris eorum. **E**t eduxit eos cum ar
gento et auro: et non erat in tribubus eo
rum infirmus. **M**etata est egyptus in p

fectione eorum: quia incubuit timor eo-
rum super eos. **E**xpandit nubem in p-
tectione eorum: et ignem ut luceret eis p
noctem. **P**etierunt et uenit coturnix: et
pane celi saturauit eos. **I**rupit petras
et fluxerunt aque: abierunt in sicco flumi-
na. **Q**uoniam memor fuit uerbi sancti
sui: quod habuit ad abraam puerum su-
um. **E**t eduxit populum suum in exul-
tatione: et electos suos in leticia. **E**t de-
dit illis regiones gentium: et labores po-
pulorum possederunt. **V**t custodiant iu-
stificationes eius: et legem eius requirant
ant. Benedic aia mea: dñm. **ant.** Visita nos
dñe. **psalmus dauid.**

Consitemini dño qm bonus: quo-
niam in seculum misericordia eius:
Quis loquitur potentias domini: au-
ditas faciet omnes laudes eius. **B**eati
qui custodiunt iudiciu: et faciunt iusticias
in omni tempore. **M**emento nostri do-
mine in bñplacito populi tui: uisita nos
in salutari tuo. **A**d uidendu in bonita-
te electorum tuorum: ad letandu in leticia
gentis tue: ut lauderis cum hereditate
tua. **P**eccauimus cum patribus nostris:
iniuste egimus iniquitate fecimus. **P**a-
tres nostri in egypto non intellexerunt
mirabilia tua: non fuerunt memores mul-
titudinis misericordie tue. **E**t irritaue-
runt ascendentes in mare: mare rubrum.
Et saluauit eos propter nomen suum:
ut notam faceret potentiam suam. **E**t i-
crepuit mare rubrum et exiccatum est: et
deduxit eos in abyssis sicut in deserto.
Et saluauit eos de manu odientium:
et redemit eos d manu inimici. **E**t ope-
ruit aqua tribulantes eos: unus ex eis
non remansit. **E**t crediderunt uerbis
eius: et laudauerunt laudem eius. **Q**uo
fecerunt obliti sunt operum eius: et non su-
stinuerunt consiliu eius. **E**t concupie-
runt concupiscentiam in deserto: et teta-
uerunt deum in aquoso. **E**t dedit eis
petitionem ipsorum: et misit saturitatem in
animas eorum. **E**t irritauerunt moysen
in castris: aarō sanctu domini. **A**perta
ē terra et deglutit dathan: et opuit sup

cōgregationē abiron. **E**t exarsit ignis
in synagoga eorum: flāma cōbussit pecca-
tores. **E**t fecerunt uitulum in oreb: et ad-
orauerunt sculptile. **E**t mutauerunt glo-
rias suam: in similitudine uituli comedē-
tis fenum. **O**bliti sunt deum qui salua-
uit eos: qui fecit magnalia in egypto: mi-
rabilia in terra cham: terribilia in mari
rubro. **E**t dixit ut disperderet eos: si nō
moyses electus eius stetit in confracti-
one in conspectu eius. **V**t auerteret irā
eius ne disperderet eos: et pro nihilo ha-
buerunt terram desiderabilem. **N**ō cre-
diderunt uerbo eius: et murmurauerunt
in tabernaculis suis: non exaudierunt
uocem domini. **E**t eleuauit manum su-
am super eos: ut prosterneret eos in dser-
to. **E**t ut deiceret semen eorum in acti-
onibus: et disperderet eos in regionibus.
Et iijciati sunt beelphegor: et comede-
runt sacrificia mortuorum. **E**t irritaue-
runt eus in adinventionibus suis: et mul-
tiplicata est in eis ruina. **E**t stetit phine-
es et placauit: et cessauit quassatio. **E**t re-
putatū est ei in iusticiam: in generatione
et generatione usqz in sempiternū. **E**t
irritauerunt eum ad aquas contradictio-
nis: et uexatus est moyses propter eos:
quia exacerbauerunt spiritus eius. **E**t
distinxit in labijs suis: nō disperdiderunt
gentes quas dixit dñs illis. **E**t cōmixti
sunt inter gentes: et didicerunt opera eo-
rum: et seruiuerunt sculptilibus eorum et
factum est illis in scandalum. **E**t imola-
uerunt filios suos: et filias suas demoni-
is. **E**t effuderunt sanguines innocentē:
sanguinem filiorum suorum et filiarū sua-
rum: quas sacrificauerunt sculptilibus
chanaam. **E**t interfecta est terra in san-
guinibus: et cōtaminata est in operibus
eorum: et fornicati sunt in adinventionib⁹
suis. **E**t iratus est furore dominus i po-
pulum suum: et abhominatus est heredi-
tatem suam. **E**t tradidit eos in manus
gentium: et dominati sunt eorum qui o-
derunt eos. **E**t tribulauerunt eos inimi-
ci eorum: et humiliati sunt sub manibus
eorum: sepe liberauit eos. **I**psi autem

exacerbauerunt eum in consilio suo: et humiliati sunt in iniquitatibus suis. **Et** uidit cum tribularentur: et audiuit orationes eorum. **Et** memor fuit testamenti sui: et penituit eius secundum multitudinem miserationum die sue. **Et** dedit eos in misericordias: in conspectu omnium quae ceperant eos. **Et** alios fac nos dominus deus noster: et congrega nos de nationibus. **Vt** confiteamur nomini sancto tuo: et gloriamur in laude tua. **Benedictus** dominus deus israel a seculo et usque in seculum: et dicet omnis populus fiat fiat. *psalmus dauid.*

Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius. **Et** dicant nunc qui redempti sunt a domino: quos redemit de manu inimici: et de regionibus congregauit eos. **Et** solis ortu et occasu: ab aquilone et mari. **Errauerunt** in solitudine in aquoso: uiam ciuitatis habitaculi non inuenerunt. **Et** surientes et siti entes: anima eorum in ipsis defecit. **Et** clamauerunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum eripuit eos. **Et** deduxit eos in uiam rectam: ut irent in ciuitatem habitationis. **Confiteatur** domino misericordie eius: et mirabilia eius filijs hominum. **Quia** satiavit animam inanem: et animam exurientem satiavit bonis. **Sedentes** in tenebris: et umbra mortis: uictos in medietate et ferro. **Quia** exacerbauerunt eloquia dei: et consilium altissimi irritauerunt. **Et** humiliatus est in laboribus eorum: et infirmati sunt nec fuit qui adiuuaret. **Et** clamauerunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum liberauit eos. **Et** deduxit eos de tenebris et umbra mortis: et uincula eorum dissipauit. **Confiteatur** domino misericordie eius: et mirabilia eius filijs hominum. **Quia** pertriuuit portas ereas: et uectes ferreos confregit. **Suscepit** eos de uia iniquitatis eorum: propter iusticias eius suas humiliati sunt. **Omnes** escam abhominata est anima eorum: et appropinquauerunt usque ad portas mortis. **Et** clamauerunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum liberauit eos. **Misit** uerbum

suum et sanauit eos: et eripuit eos de interitibus eorum. **Confiteatur** domino misericordie eius: et mirabilia eius filijs hominum. **Vt** sacrificent sacrificium laudis: et annunciet opera eius in exultatione. **Qui** descendit mare in nauibus: faciens operationem in aquis multis. **Ipsi** uiderunt opera domini: et mirabilia eius in profundo. **Et** exiit et stetit spiritus percellere: et exaltati sunt fluctus eius. **Et** ascendit usque ad celos: et descendit usque ad abyssos: anima eorum in malis tabescebat. **Turbati** sunt et moti sunt sicut ebrius: et omnis sapientia eorum deuorata est. **Et** clamauerunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum eduxit eos. **Et** statuit percellam eius in auram: et siluerunt fluctus eius. **Et** letati sunt quia siluerunt: et deduxit eos in portum uoluntatis eorum. **Confiteatur** domino misericordie eius: et mirabilia eius filijs hominum. **Et** exaltet eum in ecclesia plebis: et in cathedra seniorum laudent eum. **Posuit** flumina in deserto: et exitus aquarum in sitim. **Terram** fructiferam in salugine: a malitia inhabitantium in ea. **Posuit** desertum in stagna aquarum: et terram sine aqua in exitum aquarum. **Et** collocauit illic esurientes: et pertriuuerunt ciuitatem habitationis. **Et** seminauerunt agros et plantauerunt uineas: et fecerunt fructum natiuitatis. **Et** benedixit eis et multiplicati sunt nimis: et summenta eorum non minoraui. **Et** pauci facti sunt: et uerati sunt a tribulatione malorum et dolore. **Et** effusa est pretio super principes: et errantes fecit eos in inuio et non in uia. **Et** adiuuit pauperem de inopia: et posuit sicut oues familiaris. **Uidebunt** recti et letabuntur: et omnis iniquitas opprobabit os suum. **Quis** sapiens et custodiet hec: et intelliget misericordias domini. *ant.* Visita nos domine in salutari tuo. *ant.* **Confitebor** domino. *psalmus dauid.* **Paratum** cor meum deus paratum cor meum: cantabo et psallam in gloria mea. **Exurge** psalterium et cithara: exurgam in luculo. **Confitebor** tibi in populis domine: et psallam tibi in nationibus. **Quia** magna est super celos misericordia tua: et usque ad nubes ueritas tua. **Exaltare** super celos deus: et super omnem terram gloria tua: ut libe

reitur dilecti tui. **S**aluū fac dextera tua
 ⁊ exaudi me: deus locutus ē in seculo suo.
Exultabo ⁊ diuīdā sicimā: ⁊ cōuallez
 tabernaculoꝝ dimetiar. **D**eus ē galaad
 ⁊ meus ē manasse: ⁊ ephraim susceptō
 capitis mei. **I**uda rex meus: moab le
 bes spei mee. **I**n idumēā extendā calci
 amentū meū: mibi alienigene amici fa
 cti sunt. **Q**uis deducet me ī ciuitatē mu
 nitā: q̄s deducet me usq; ī idumēā. **N**ō
 ne tu deus q̄ repulisti nos: ⁊ si exibis de
 us ī uirtutibus n̄is. **Q**ua nobis auxili
 um de tribulatiōe: q̄ uana salus hominis
In deo faciemus uirtutē: ⁊ ipse ad ni
 bilū deducet inimicos n̄os. **ps. 88.**
Deus laudē meā ne tacueris: q̄ os
 peccatoris ⁊ os dolosi sup me ap
 tum ē. **L**ocuti s̄t aduersū me lingua do
 losa: ⁊ sermonib⁹ odij circūdederūt me:
 ⁊ expugnauerūt me gratis. **P**ro eo ut
 me diligeret detrahebāt mibi: ego autē
 orabā. **E**t posuerūt aduersus me mala
 p̄ bonis: ⁊ odij p̄ dilectiōe mea. **C**on
 stitue sup eū peccatorē: ⁊ diabolus stet a
 dextris eius. **C**um iudicat creat cōdē
 natus: ⁊ oīo eius fiat in peccatū. **R**iant
 dies eius pauci: ⁊ ep̄am eius accipiat al
 ter. **R**iant filij eius orphani: ⁊ uxor eius
 uidua. **P**utātes trāferantur filij eius: ⁊
 medicet: ⁊ eiciātur de habitatiōib⁹ suis.
Scutef fenerator oēm subam eius: et
 diripiāt aliē labores eius. **N**ō sit illi ad
 iutor: nec sit q̄ misereat pupill⁹ eius. **R**i
 ant nati eius in iteritū: ī generatiōe una
 delectat nomē eius. **I**n memoriā reddat
 iniquitas patrū eius ī p̄spectu dñi: ⁊ pecca
 tum m̄is eius nō delectat. **R**iant p̄tra dñs
 semp: ⁊ dispat de terra memoria eoz: p̄
 eo qd nō ē recordatus facei misericor
 diā. **E**t p̄secutus ē hoīem inopē ⁊ men
 diciū: ⁊ cōpunctū corde mortificare. **E**t
 dilexit maledictionē ⁊ ueniet ei: ⁊ noluit
 b̄ndictionē: ⁊ elōgabitur ab eo. **E**t idu
 it maledictionē sicut uestimentum: ⁊ itra
 uit sicut aqua ī interiora eius: ⁊ sicut o
 leum ī ossibus eius. **R**iant ei sicut uesti
 mentum quo operitur: ⁊ sicut zona qua
 semper precingitur. **H**oc opus eorum

qui detrahunt mibi apud dñm: ⁊ qui lo
 quūtur mala aduersus aīam meam. **E**t
 tu dñe domine fac mecum propter nomi
 num: quia suauis est misericordia tua.

Libera me quia egenus ⁊ pauper ego
 sum: ⁊ cor meum conturbatum est intra
 me. **S**icut umbra cui⁹ declinat ablat⁹
 sum: ⁊ excussus sum sicut locusta. **L**e
 nua mea infirmata sunt a ieiunio: ⁊ caro
 mea imutata est propter oleū. **E**t ego
 factus sum opprobrium illis: uiderunt
 me ⁊ mouerunt capita sua. **I**diuina me
 dñe deus meus: saluū me fac secūdu mi
 sericordiam tuam. **E**t scient quia man⁹
 tua hec: ⁊ tu dñe fecisti ea. **M**aledicent
 illi ⁊ tu benedices: qui surgunt in me cō
 fundentur: seruus autem tuus letabitur.

Induantur qui detrahunt mibi pudo
 re: ⁊ operiantur sicut diploide confusio
 ne sua. **C**onfitebor domino nimis in o
 re meo: ⁊ ī medio multorum laudabo
 eum. **Q**ui astitit a dextris pauperis: ut
 saluam faceret a persequētibus animam
 meā. **ant.** Allā. allā. allā. **r.** Cōfitebor dño
 nimis: in ore meo. **r.** Dñe exauditoīōne meā
r. Et clamor me⁹: ad te uēiat. **ad laudes. r.**
Benigne fac: ī bōa uolūate tua d. **ps. 138.** Misce
 rere. **r.** Bonū est cōfiteri dño. **ps. 138. r.**
Admirāt dñs: oēs fines terre. **ps. 138.** De⁹ deus
 meus. **r.** Date magnitudines. **ps. 138.** Audite
 celi. **ant.** In cymbalis bene sonantibus: lau
 date deum. **psalmus.** Laudate dominum
 de celis.

Hymnus.

Aurora iā sp̄git polū: terris dies illa
 bi: lucis resultat sp̄iclus: discedat
 oē lubricū. **A**ntasma noctis decidat: mē
 tis reat⁹ subruat: q̄cqd tenebris horridū:
 nox attulit culpe cadat. **E**t m̄ae illō ul
 timū: qd p̄stolamur cernui: ī lucē nobis
 esluat: dū hoc cāore p̄crepat. **O** eo p̄i.
r. Repleti sum⁹ m̄ae: misericordia tua. **r.** Ex
 ultauim⁹: ⁊ delectati sum⁹. **Ad b̄ndictus. r.**
Illūinare dñe bis q̄ ī tenebris sedēt: ⁊ dirige
 pedes n̄os ī uīā pacis deus isrl. **psalmus.**
Benedictus dominus deus israel ⁊ cetera.

Omine audiui auditionem tu
 am: ⁊ timui. **O**mine opus

tuum in medio annorum uinifica illud.
In medio annorum notum facies: cum iratus fueris misericordie recordaberis.
Deus ab austro ueniet: et factus de monte pharam. **A**puis celos gloria eius: et laudis eius plena est terra. **S**plendor eius ut lux erit: cornua in manibus eius. **I**bi abscondita est fortitudo eius: ante faciem eius ibit mors. **E**gredietur diabolus ante pedes eius: stetit et misus est terra. **A**spexit et dissoluit gentes: et prout sunt montes seculi. **I**ncuruati sunt colles mundi: ab itinerebus cinitatis eius. **P**ro iniquitate uidi toria ethyopie: turbabuntur pelles terre madian. **N**unquid in fluminibus iratus es dñe: aut in fluminibus furor tuus uel in mari indignatio tua? **Q**ui ascendes super equos tuos: et quadrigae tue saluatio. **S**uscitans suscitabis arcum tuum: iuramenta tribuum que locutus es. **F**luuios sancti des terre: uiderunt te et doluerunt montes: gurgites aquarum transiit. **E**dit abyssus uocem suam: altitudo manus suas leuauit. **S**ol et luna steterunt in habitaculo suo: in luce sagittarum tuarum ibunt in splendore fulgurantis haste tue. **I**n fremitu conculcabis terram: et in furore obstupescies gentes. **A**gressus es in salutem populi tui: in salutem cum christo tuo. **P**ercussisti caput de domo ipsius: denudasti fundamentum eius usque ad collum. **M**aledixisti sceptris eius: capiti bellatorum eius: uenientibus ut turbo ad dissipandum me. **E**xultatio eorum: sicut eius qui deuorat pauperem in abscondito. **V**iam fecisti in mari equis tuis: in luto aquarum multarum. **A**udiui et conturbatus est uenter meus: a uoce contremuerunt labia mea. **I**ngredietur putredo in ossibus meis: et subter me scateat. **E**t requiescam in die tribulationis: et ascendam ad populum accinctum nostrum. **R**icus enim non florebit: et non erit germen in uineis. **M**entietur opus oliue: et arua non afferent cibum. **A**bscidetur de ouili pecus: et non erit armentum in presepibus. **E**go autem in domino gaudebo: et exultabo in deo iesu meo. **D**eus dominus

fortitudo mea: et ponet pedes meos quasi ceruorum. **E**t super excelsa mea deducet me uictor in psalmis canentem.

psalmus dauid.

Audite celi que loquor: audiat terra uerba oris mei. **Q**uoniam crescat ut pluuia doctrina mea: fluat ut ros eloquium meum. **Q**uasi iber super herbam: et quasi stille super gramina: quia nomen domini inuocabo. **Q**uoniam magnificentiā deo nostro: dei perfecta sunt opera: et omnes uie eius iudicia. **D**eus fidelis: et absque ulla iniquitate iustus: et rectus: peccauerunt ei: et non filii eius in sordibus. **E**neratio praua atque peruersa: beccine reddis domino popule stulte et insipientes? **N**unquid non ipse est pater tuus: qui possedit et fecit et creauit te? **Q**uoniam emendatio dierum antiquorum: cogita generationes singulas. **I**nterroga patrem tuum: et annuntiabit tibi: maiores tuos et dicent tibi. **Q**uando diuidebat altissimus gentes: quando separabat filios adā. **Q**uoniam constituit terminos populorum: iuxta numerum filiorum israel. **P**ars autem domini populus eius: iacob funiculus hereditatis eius. **I**nuenit eum in terra deserta: in loco horrois: et in uaste solitudinis. **C**ircumduxit eum: et docuit: et custodiuit quasi pupillam oculi sui. **S**icut aquila prouocans ad uolandum pullos suos: et super eos uolitans. **E**t expandit alas suas: et assumpsit eos atque portauit in humeris suis. **D**ominus solus dux eius fuit: et non erat cum eo deus alienus. **C**onstituit eum super excelsam terram: ut comederet fructus agrosum. **V**t surgeret mel de petra: oleumque de saxo durissimo. **B**utirum de armento: et lac de ouibus cum adipe agnorum: et arietum filiorum basam. **E**t bircos cum medulla tritici: et sanguinem uue biberent meracissimum. **I**ncrassatus est dilectus et recalcitrauit: incrassatus impiguitus dilatatus. **E**reliquit deum factorem suum: et recessit a deo salutari suo. **P**rouocauerunt eum in dijs alienis: et in abominationibus ad iracundiam

concitauerunt. **I**mmolauerunt demo-
nias: et non deo dijs quos ignorabant.
Noui recentescq; uenerunt: quos non
coluere patres eorum. **E**cce q; te genuit
dereliquisti: et oblitus es dñi creatoris tui.
Vidit dñs et ad iracundiã peritatus est:
q; puocauerunt eũ filij sui et filie. **E**t ait
abscondã faciẽ meã ab eis: et considerabo
nouissima eorum. **G**eneratio enĩ puerfa
est: et infideles filij. **I**psi me puocauerunt
in eo q; nõ erat deus: et irritauerunt in ua-
nitatibus suis. **E**t ego puocabo eos i
eo q; nõ est ppius: et in gentẽ stultã irrita-
bo illos. **I**gnis succensus est in furore
meo: et ardebit usq; ad inferni nouissima
Quorabitq; terrã cum germine suo: et
montiũ fundamenta cõburet. **C**ongre-
gabo sup eos mala: et sagittas meas cõ-
plebo in eis. **C**õsument fame: et deuo-
rabunt eos aues morfu amarissimo. **E**t
bestiãz imittã in eos: cũ furore trabẽ-
tium sup terrã atq; serpentũ. **R**oris ua-
stabit eos gladius et inuis paor: iuuenẽ
simul ac uirginẽ lactentẽ cum hoie sene.
Et dixi ubi nam sunt: cessare faciãz ex
hominibus memorias eorum: **S**ed ppẽ
iram inimicorum distuli: ne forte super-
birent hostes eorũ. **E**t dicerent manus
nostra excelsa: et enĩ dñs fecit hec omnia.
Gens absq; consilio est et sine pruden-
tia: utinã saperent et itelligerẽt ac nouissi-
ma prouiderent. **Q**uomodo perseque-
bantur unus mille: et duo fugarent decẽ
milia. **N**on ideo quia deus suus uendi-
dit eos: et dominus conclusit illos. **N**õ
enĩ est deus noster: ut dii eorum: et ini-
mici nostri sunt iudices. **E**t uinea sodo-
morum uinea eorum: et de suburbanis
gomorre. **V**ua eorum una fellis: et bo-
trus amarissimus. **R**el draconũ uinu
eorum: et uenenum aspidum insanabile.
Nonne hec condita sunt apud me: et si-
gnata in thesauris meis. **M**ea est ultio
et ego retribuam eis in tempore: ut laba-
tur pes eorum. **I**uxta est dies perditio-
nis: et adesse festinant tempora. **I**udica-
bit dominus populum suum: et in seruis
suis miserebitur. **V**idebit q; infirmata

sit manus: et clausi quoq; defecerunt: re-
siduiq; consumpti sunt. **E**t dicent ubi
sunt dii eorum: in quibus habebant fidu-
ciam. **E**t e quorũ uictimis comedebrat
adipes: et bibebant uinum libaminum.
Surgant et opulentur uobis: et in ne-
cessitate uos protegant. **V**idete q; ego
sim solus: et non sit aliũs ppter me. **E**t
ego occidam et ego uidere faciam: percu-
tiam: et ego sanabo: et non est qui de ma-
nu mea possit eruere. **L**euabo ad celũ
manum meaz: et dicam uiuo ego in eter-
num. **S**i acuerio ut fulgur gladium me-
um: et arripuerit iudiciũ manus mea.

Reddã ultionem hostibus meis: et
his qui oderunt me retribuaz. **I**nebria-
bo sagittas meas sanguine: et gladius me-
us duorabit carnes. **E**t cruore occiso-
rum: et de captiuitate nudati inimicorum
capitis. **L**audate gentes populũ eius:
quia sanguinem seruatorum suorum ulcif-
cetur. **V**t uindictaz retribuet in hostes
eorum: et propicius erit terre populi sui.

In dominicis diebus ad uesperas ant.
Dixit dominus. **antiphona.** Alleluia.

psalmus dauid.

Dixit dñs domio meo: sede a dex-
tris meis. **E**t donec ponam inimi-
cos tuos: scabellũ pedum tuorum. **V**ir-
gam uirtutis tue: emittet dñs ex sion: do-
minare in medio inimicorum tuorum.

Recum principũ in die uirtutis tue:
in splendoribus sanctorum ex utero an-
te luciferum genui te. **I**urauit dominus
et non penitebit eum: tu es sacerdos in
eternum: secundum ordinem melchise-
dec. **D**ominus a dexteris tuis: confre-
git in die ire sue reges. **I**udicabit in na-
tionibus implebit ruinas: conquassabit
capita in terra multorum. **E**t e torrente
in uia bibit: propterea exaltauit caput.

antiphona. Dixit dominus domino meo:
sede a dextris meis. **antiphona.** Fidelia.

psalmus dauid.

Confitebor tibi domine in toto cor-
de meo: in consilio iustorum et cõ-
gregatione. **M**agna opera domini: ex-
quisita in omnes uoluntates eius.

Confessio et magnificētia opus eius: et
iusticia eius manet in seculū seculi. **M**e
moriam fecit mirabiliū suorum misericors et
misericors dñs: escā dedit timentibus se.

Memor erit in seculū testamēti sui: uir
tutem operum suorum annūciabit populo
suo. **V**t det illis hereditatē gentium: opa
manuum eius ueritas et iudiciū. **F**idelia
oīa mandata eius: confirmata in seculū
seculi: facta in ueritate et equitate. **R**e
demptionē misit dñs populo suo: mādā
uit in eternū testamētū suū. **S**anctum
et terribile nomen eius: initium sapientie ti
mor dñi. **I**ntellectus bonus omnibus
facientibus eius: laudatio eius manet in
seculū seculi. **antiphona** Fidelia oīa mā
data eius: cōfirmata in seculū seculi. **antipho**

na In mādatis. **psalmus dauid.**

Potens uir qui timet dominum: in
mandatis eius uolet nimis. **P**o
tens in terra erit semen eius: generatio
rectorum benedicetur. **G**loria et diuinitas
in domo eius: et iusticia eius manet in se
culum seculi. **E**xortum est in tenebris
lumen rectis: misericors et misericors et
iustus. **I**ocundus homo qui misereatur
et cōmodat: disponet sermones suos in
iudicio: quia in eternum non commoue
bitur. **I**n memoria eterna erit iustus:
ab auditione mala non timebit. **P**ara
tum cor eius sperat in dño: confirmatus
est cor eius: non cōmouebitur donec de
spiciat inimicos suos. **D**ispersit dedit
pauperibus: iusticia eius manet in secu
lum seculi: cornu eius exaltabitur in glo
ria. **P**eccator uidebit et irascetur: denti
bus suis fremit et tabescet: desiderium
peccatorū peribit. **ant.** In mandatis eius:
cupit nimis. **ant.** Sit nomen dñi. **ps. 88.**

Laudate pueri dñm: laudate nomē
dñi. **S**it nomen dñi benedictum:
ex hoc nunc et usq; in seculū. **S**olis or
tu usq; ad occasum: laudabile nomē do
mini. **E**xcelsum super oēs gentes dñs:
et super celos gloria eius. **Q**uīs sicut
dñs deus noster qui in altis habitat: et
humilia respicit in celo et i terra: **P**usci
tans a tera inopem: et de stercore erigēs

pauperem. **V**t collocet eum cum prin
cipibus: cū principibus populi sui. **Q**ui
habitare facit sterilem in domo: matres
filiorum letantem. **ant.** Sit nomen dñi bñ
dictū in secula. **ant.** Nos qui uiuimus. **ps.**

Exitus israel de egypto: domus
iacob d populo barbaro. **P**acta
est iudea sctificatio eius: israel potestas
eius. **M**are uidit et fugit: iordanis con
uersus est retrosum. **M**ontes exultaue
runt ut arietes: et colles sicut agni ouium.

Quid ē tibi mare quod fugisti: et tu ior
danis quia conuersus es retrosum? **M**ō
tes exultastis sicut arietes: et colles sicut
agni ouium.

Facie domini mota ē ter
ra: a facie dei iacob. **Q**ui conuertit pe
trā in stagna aquarum: et rupem in fon
tes aquarum. **N**on nobis domine nō
nobis: sed nomini tuo da gloriam. **S**u
per misericordia tua et ueritate tua: neq; nō
dicant gentes: ubi est deus eorum? **D**e
us autem noster in celo: omnia quecum
q; uoluit fecit. **S**imulacra gentium ar
gentum et aurum: opera manuum homi
num. **Q**ui habent et non loquentur: o
culos habent et non uidebunt. **A**ures
habent et non audiunt: nares habent et
non odorabunt. **M**anus habent et non
palpabunt: pedes habent et non ambu
labunt: non clamabunt in gutture suo.

Similes illis fiant qui faciunt ea: et om
nes qui confidunt in eis. **D**omus isra
el sperauit in dño: adiutor eorum et prote
ctor eorum est. **D**omus aaron sperauit
in dño: adiutor eorum et protector eorum est.

Qui timet dñm spauerūt in dño: adiu
tor eorum et ptector eorum est. **D**ñs memor
fuit nū: et bñdixit nob. **B**ñdixit domui
isrl: bñdixit domui aaron. **B**ñdixit oī
bus q timēt dñm: pusillis cū maioribus

Adiciat dñs sup uos: sicut uos et sicut filios
nros. **B**ñdicti uos dño: q fecit celū et
terrā. **Q**uē celi dñs: frā aut dedit filiis
hoīum. **N**ō mortui laudabūt te dñe: ne
q; oēs q descēdūt in infernū. **S**ed nos q
uiuim⁹ bñdicim⁹ dño: ex hoc nūc et usq;
in seculū. **N**os qui uiuimus: bñdicimus
dñm. **Alia. alia. alia. Capitulum.**

Benedictus deus et pater dñi nři ie
su christi: pat̃ misericordiarū et de
us totius psolatiōis: q̃ psolat nos in om
ni tribulatōe nra. *R. Deo gratias. Hym
nus hic singulis dñcis dicit nisi specia
lis assignetur.*

Lucis creator optime: lucē dierum
pferēs: primordiis lucis noue: mū
di parans originē. Qui mane iunctū uel
peri: diē uocari precipis: tetrūchaos il
labitur: audi preces cū fletib⁹. *De mēs
grauata crimie: uite sit exul munere: dū
nil penne cogitat: se seqz culpis illigat.*
*Q*eloꝝ pulset intinū: uitale tollat pmi
um: uitemus om̃e noxiū: purgemus oē
pessimū. *P*ia pater piissime. *Diriga
tur dñe oīo mea. R. Sicut incensur: in cōspe
ctu tuo. Marie uirginis canticum.*

Magnificat aīa mea dñm. *Et exul
tauit spiritus meus: in deo saluari
meo. Quia respexit hūilitatē acille sue:
ecce eim ex hoc beatā me dicent oēs ge
nerationes. Quia fecit mihi magna q̃
potens est: et sanctū nomē eius. Et mi
sericordia eius: a pgenie i pgenies timē
tibus cū. Fecit potentā i brachio suo:
dispisit sup̃bos mēte cordis sui. Deposu
it potētes de sede: et exaltauit humiles.
Et furientes impleuit bonis: et diuites dimi
sit in aneo. Suscepit isrl̃ puerū suū: re
cordans misericordie sue. Sicut locu
tus est ad p̃res ñros: abraam: et semini
eius in secula. ant. et oīo que cōpēit. Fe
ria secūda ad uesp̃as ant. Inclinauit dñs.
psalmus dauid.*

Oflexi: qm̃ exaudiet dñs: uocē oīo
nis mee. Quia iclinauit aurē suā
mihi: et in diebus meis iuocabo. Quicū
dederūt me dolores mortis: picula iser
ni iuenerūt me. Tribulationē et dolorē
inueni: et nomē dñi iuocaui. *Q*dñe libe
ra aīam meā misericors dñs et iustus: et
deus noster miseret. Custodiēs puulos
dñs: hūiliatus sū: et liberauit me. *Q*on
uertere aīa mea in requiē tuā: qz dñs bñ
fecit tibi. Quia eripuit aīas meā d morte:
oculos meos a lachrymis: pedes me
os a lapsu. *P*lacebo dño: in regiōe ui

uorum. *ant. Inclinauit dñs: aurē suā mihi.
ant. Credidi. psalmus dauid.*

Credidi propter q̃ locutus sū: ego
autem humiliatus sum nimis. *Q*uo
dixi in excessu meo: oīs homo men
dax. Quid retribuam domino pro om
nibus que retribuit mihi. *Q*alitem salu
taris accipiam: et nomen domini iuoca
bo. *V*ota mea dño reddam coram om
ni populo eius: preciosa in cōspectu do
mini: mors sanctorum eius. *Q*dñe q̃
ego seruus tuus: ego seruus tuus et fili⁹
ancille tue. *Q*irupisti uincula mea: tibi
sacrificabo hostiam laudis: et nomē do
mini iuocabo. *V*ota mea domino red
dam in conspectu omnis populi eius: i
atrijs domus domini in medio tui ieru
salem. *ant. Credidi: ppter q̃ locutus sum.
ant. Laudate dñm. psalmus.*

Laudate dñm omnes gētes: lauda
te cum omnes populi. *Q*m̃ cōfir
mata est sup̃ nos misericordia eius: et ue
ritas dñi manet in eternū. *ant. Laudate
dñm: omnes gētes. Ad tertiam hymnus.*

Munc sancte nobis sp̃us: unū patrī
cū filio: dignare p̃mptus igeri: no
stro refusus pectori. *Q*s lingua mēs sen
sus uigor: cōfessione p̃sonet: flammescat
igne caritas: accēdat ardor p̃rios. *P*ia
pater piissime. *ant. Alla. ant. Deduc me
dñe. psalmus dauid.*

Legē pone mihi dñe uīā iustificatio
nis meę: et exgrā eā sc̃p. *Q*a mihi
intellectū et scrutabor legē tuā: et custodiā
illā i toto corde meo. *Q*educ me i semī
tā mādatorū tuorū: qz ipsā uolui. *I*ncilia
cor meū in testionia tua: et ñ in auariciā.

Puerte oculos meos ne uideāt uanita
tem: i uia tua uiuifica me. *S*tatue seruo
tuo eloqū tuū: in timore tuo. *A*mputa
opprobriū meū q̃ suspicatus sū: qz iudi
cia tua iocūda. *E*cce cōcupiui mādāta
tua: i eq̃tate tua uiuifica me. *ps dauid.*

Et ueniat s̃i me misericordia tua dñe:
salutare tuū sc̃dm eloqū tuū. *Q*t
ridebo exprobrantibus mihi uerbum:
q̃a speraui in sermonibus tuis. *Q*t ne
auferas de ore meo uerbum ueritatis

usquequaque: quia in iudicijs tuis super spem.
Et custodi legem tuam semper: in seculum et in
seculum seculi. **E**t ambulabam in latitudi-
ne: quia mandata tua exquisivi. **E**t loquebar
de testimonijs tuis in conspectu regum: et non con-
fundebar. **E**t meditabar in mandatis tu-
is: que dilexi. **E**t levavi manus meas ad
mandata tua que dilexi: et exercebor in ius-
tificationibus tuis. *psalmus dauid.*

Memor esto verbi tui seruo tuo: in
quo mihi spes dedisti. **H**ec me con-
solata est in humilitate mea: quia eloquium tuum
vivificavit me. **S**uperbi iniquique agebant us-
quequaque: a lege autem tua non declinavi. **M**e-
mor fui iudiciorum tuorum a seculo domine: et con-
solatus sum. **O** efecit tenuit me: pro pecca-
toribus derelinquentibus legem tuam. **Q**uan-
ta viles mihi erant iustificationes tue: in loco
peregrinationis mee. **M**emor fui nocte no-
minis tui domine: et custodi legem tuam. **H**ec
facta est mihi: quia iustificationes tuas exqui-
si. *psalmus dauid.*

Portio mea domine dixi custodire legem
tuam. **D**eprecatus sum faciem tuam in to-
to corde meo: miserere mei secundum eloquium
tuum. **C**ogitavi vias meas: et perverti pe-
des meos in testimonia tua. **P**aratus sum
et non sum turbatus: ut custodi mandata
tua. **H**unc peccatorum circumplexi sunt
me: et legem tuam non sum oblitus. **M**e-
dia nocte surgebam ad confitendum tibi:
super iudicia iustificationis tue. **P**arti-
ceps ego sum omnium timentium te: et
custodientium mandata tua. **M**isericordia
tua domine plena est terra: iustificationes
tuas doce me. **G**loria patri. *psalmus dauid.*

Bonitatem fecisti cum seruo tuo do-
mine: secundum verbum tuum. **B**oni-
tatem et disciplinam et scientiam doce me: quia
mandatis tuis credidi. **P**riusquam humiliarer
ego deliqui: propterea eloquium tuum custodi
in. **B**onus es tu: et in bonitate tua doce
me iustificationes tuas. **M**ultiplicata est
super me iniquitas superborum: ego autem in
toto corde scrutabor mandata tua. **C**on-
agulum est sicut lac cor eorum: ego ve-
ro legem tuam meditatus sum. **B**onum
mihi quia humiliasti me: ut discam iusti-

ficationes tuas. **B**onum mihi lex oris
tui: super milia auri et argenti. *psalmus dauid.*

Manus tue fecerunt me et plasma-
verunt me: da mihi intellectus ut dis-
cam mandata tua. **Q**ui timent te vide-
bunt me et letabuntur: quia in verbo tuo
super speravi. **C**ognovi domine quia
equitas iudicia tua: et in veritate tua hu-
miliasti me. **R**at misericordia tua ut
soletur me: secundum eloquium tuum ser-
uo tuo. **V**eniant mihi miserationes tue
et vitam: quia lex tua meditatio mea est.
Confundantur superbi: quia iniuste in-
iquitatem fecerunt in me: ego autem exerce-
bor in mandatis tuis. **C**onvertantur
mihi timentes te: et qui novierunt testi-
monia tua. **R**at cor meum immaculatum in
iustificationibus tuis: ut non confundar.
ant. Alleluia. alleluia. alleluia. *In ferialibus
diebus ant.* Deduc me domine in semitam mandato-
rum tuorum. *Tempore paschali antiphona.*
Alleluia. alleluia. alleluia. *ad sextam
hymnus.*

Rector potens verax deus: qui tem-
peras rerum vires: splendore ma-
ne instruis: et ignibus meridies. **E**x-
tingue flamas linum: aufer calorem noxium:
confer salutem corporum: veramque pacem
cordium. **P**ater. *In diebus
et tempore paschali ant.* Allia. *In ferialibus
diebus x.* Adiuva me. *ant.* Alleluia. *ps.*

O efecit in salutare tuo anima mea: et in
verbum tuum super speravi. **O** efecerunt
oculi mei in eloquium tuum: dicentes quoniam con-
solareris me. **Q**uia factus sum sicut uter
in pruina: iustificationes tuas non sum obli-
tus. **Q**uot sunt dies servi tui: quoniam facies
de persecutoribus me iudicium. **N**arra-
verunt mihi iniquae fabulationes: sed non ut
lex tua. **O**ia mandata tua veritas: iniqui
secuti sunt me: adiuva me. **P**aulominus
presumaverunt me in terra: ego autem non de-
reliqui mandata tua. **S**ecundum miseri-
cordiam tuam vivifica me: et custodi testi-
monia oris tui. *psalmus dauid.*

In eternum domine: verbum tuum permanet in
celo. **I**n generatione et generatione
veritas tua: fundasti terram et permanet.

Ordinatio tua pseuerat dies: qm oia seruiunt tibi. **D**ixi q lex tua meditatio mea est: tunc forte pisset i humilitate mea. **I**n eternu no obliuiscar iustificationes tuas: qz i ipsis uiuificasti me. **T**uus suz ego saluu me fac: qm iustificationes tuas exqsiui. **E**xpectauerunt peccatores ut pderet me: testimonia tua intellexi. **O** is psumationis uidi finem: latu mandatu tuum nuniis. **psalmus dauid.**

Quomodo dilexi legē tuā dñe: tota die meditatio mea ē. **S**up iūcos meos prudentē me fecisti mandato tuo: qz in eternū mibi ē. **S**up oēs docentes me intellexi: qz testimonia tua meditatio mea ē. **S**up senes intellexi: qz mandata tua quesiui. **A**b oī uia mala. phibui pedes meos: ut custodiā uerba tua. **I**n iudicijs tuis nō declinaui: qz tu legē posuisti mibi. **Q**uam dulcia faucibus meis eloqa tua: sup mel ori meo. **M**andatis tuis intellexi: ppter ea odiui omne uiam iniquitatis. **psalmus dauid.**

Lumina pedib⁹ meis uerbū tuum: et lumen semitis meis. **T**urauī et statui: custodire iudicia iusticie tue. **H**umilitatus sum usqz uaqz dñe: uiuifica me secundū uerbū tuū. **V**olūtaria oris mei bñplacita fac dñe: et iudicia tua doceme. **A**ia mea in manib⁹ meis semp: et legē tuā nō suz oblitus. **P**osuerunt peccatores laqueū mibi: et de mādatis tuis non erraui. **H**ereditatē acqsiui testimōia tua in eternū: qz exultatio cordis mei sunt. **I**nclinaui cor meū ad faciendas iustificationes tuas in eternum: propter retributionem. **psalmus dauid.**

Aliquos odio habui: et legem tuā dilexi. **A**diutor et susceptor meus es tu: et in uerbū tuū sup speraui. **D**ecline a me maligni: et scrutabor mādata dei mei. **S**uscipe me secundū eloquiū tuum et uiuam: et non confundas me ab expectatione mea. **A**diuuā me et saluus ero: et meditabor in iustificationibus tuis semper. **S**preuisti omnes discedentes a iusticijs tuis: quia iniusta cogitatio eorum. **P**reuaricantes reputaui omnes

peccatores terre: ideo dilexi testimonia tua. **C**onfige timore tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timui. **psalmus dñi.**

Ecce iudiciū et iusticiam: nō tradas me calumniantibus me. **S**uscipe seruum tuum in bonum: non calūnietur me superbi. **O**culi mei defecerunt in salutare tuum: et in eloquiū iusticie tue: **R**acum seruo tuo secundū misericordiam tuam: et iustificationes tuas doce me. **S**eruus tuus ego sum: da mibi intellectum ut sciam testimonia tua. **T**em pus faciendi domie: dissipauerunt legē tuam. **I**deo dilexi mandata tua: super aurum et topazion. **P**ropterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem uiam iniquam odio habui. **I**n diebus dominicis ant. Alleluia. alleluia. alleluia. **tem pore paschali ant.** Alleluia. alleluia. alla. alleluia. **Capitulum diebus dominicis et ferialibus.**

Alter alterius onera portate: et sic adimplebitis legem christi. **Re. bre ue in dominicis.** In eternum dñe: pmanet xbu tuū. **V.** In seculū sedet ueritas tua pmaet. **Gloria patri.** In eternū dñe. **V.** Domini regit me: et nihil mibi deerit. In loco pascue: ibi me collocauit. **I**n ferialibus dieb⁹ ant. Adiuua me: et saluus ero domine. **Capitulu** Alter alterius. **ut supra Rem breue.** Bñdī eam dñm: in oī tēpore. **V.** Sēp laus eius: in ore meo. In oī tēpore. **Gloria patri.** Bñdīcā. **V.** Dñs regit me: et nihil mibi deerit. In loco pascue: ibi me collocauit. **Ad nonā hy.**

Rerum deus tenax uigor: imotus in te pmanens: lucis diurne tēpora successibus determinās. **A**rgire clarū uespe: quo uita nūqz decidat: sed pmiū mortis sacre: pēnis instet glia. **P**ia pī pīssime. **ant. i dñicis: et tpe paschali.** Alla. **I**n ferialib⁹ diebus ant. Aspice i me ant. Alla. **psalmus dauid.**

Mirabilia testimonia tua dñe: ideo scrutata ē aia mea. **D**eclaratio sermonū tuorū illūinat: et intellectu dat puul. **O**s meū apui et attraxi spm: qz mādāta tua dñiderabā. **A**spice i me et misere: re mei: scdm iudiciū diligētū nom tuū

Gressus meos dirige scdm eloquiū tu-
us: et nō dñes mei oīs iusticia. Redime
me a calūnijs hoīus: ut custodiā manda-
ta tua. **R**aciē tuā illumia sup seruiū tuū:
et doce me iustificatiōes tuas. **E**xitus a
quarū deduxerūt oculi mei: quia nō cu-
stodierunt legem tuam. *psalmus dauid.*

Latus es dñe: et rectū iudiciū tuū.
Mādasti iusticiā testimoniā tua: et vita-
tem tuā nimis. **T**abescere me fecit zel⁹
meus: qz obliti sūt uerba tua iūmici mei.
Ignitū eloquiū tuū uehemēter: et seru⁹
tuus dilexit illud. **A**dolēcentulus suus
ego et p̄ptus: iustificatiōes tuas nō suus
oblitus. **I**usticia tua iusticia in eternū:
et lex tua ueritas. **T**ribulatio et āgustia
inueniūt me: mādata tua meditatio mea
est. **E**rgas testimoniā tua ī eternū: intellec-
tum da mihi et uiuam. *psalmus dauid.*

Clamauī in toto corde exaudi me
dñe: iustificatiōes tuas regram.
Clamauī ad te saluū me fac: ut custodi-
am mādata tua. **P**reueni in maturita-
te et clamaui: qz in uerbo tuo sup spauī.
Preueniūt oculi mei ad te diluculo:
ut meditarer eloqa tua. **V**ocē meaz au-
di secūdu misericordiā tuā dñe: et scdm
iudiciū tuū uiuifica me. **A**ppropinqua
uerūt psequētes me iniquitati: a lege autē
tua longe facti sūt. **P**rope es tu dñe: et
ōes uie tue ueritas. **I**nitio cognoui de
testimonijs tuis: qz in eternū fundasti ea.
psalmus dauid.

Ide hūilitatē meā et eripe mē: qz le-
gē tuā nō sū oblīt⁹. **I**udica iudiciū
meū: et redime me: ppter eloquiū tuum
uiuifica me. **L**ōge a peccatorib⁹ salus:
qz iustificatiōes tuas nō exq̄sierūt. **M**ise-
ricordiē tue multe dñe: scdm iudiciū tuū
uiuifica me. **M**ulti q psequūtur me et tri-
bulāt me: a testimonijs tuis nō declinaui.
Vidi p̄uariātes et tabescebā: qz eloqa
tua nō custodiē. **V**ide qm mādata tua
dilexi dñe: misericordiā tua uiuifica me.
Pincipiū uerborū tuorū ueritas: ī eter-
nū oīa iudicia iusticie tue. *psal. dauid.*

Prinicipes psecuti sūt me gratis: et a
uerbis tuis formidauit cor meū.

Letabor ego sup eloqa tua: sicut q iue-
nit spolia multa. **N**iq̄tatē odio habui
et abhominatus sum: legem autem tuaz
dilexi. **S**epties in die laudem dixi tibi:
super iudicia iusticie tue. **P**ax multa dī-
ligentibus legem tuam: et non est illi scā-
dalum. **E**xpectabam salutare tuum do-
mine: et mādata tua dilexi. **C**ustodiuit
aīa mea testimoniā tua: et dilexit ea uehe-
menter. **S**eruauī mādata tua: et testimo-
niā tua: quia omnes uie mee in conspe-
ctu tuo. *psalmus dauid.*

Appropinquet deprecatio mea in
spectu tuo dñe: iuxta eloquiū tu-
um da mihi intellectus. **I**ntret postula-
tio mea in conspectu tuo: secundum elo-
quiū tuū eripe me. **A**ructabūt labia
mea hymnū: cū docueris me iustificatio-
nes tuas. **P**ronunciabit lingua mea e-
loquiū tuum: quia omnia mādata
tua equitas. **R**iat manus tua ut saluet
me: quoniam mādata tua elegi. **C**on-
cupiui salutare tuum domine: et lex tua
meditatio mea est. **V**iuēt anima mea et
laudabit te: et iudicia tua adiunabūt me.

Arraui sicut ouis que p̄st: quere seruū
tuum quia mādata tua non sum oblīt⁹.
*In dñicis diebus ant. Allā. allā. allā. ant.
tēpore paschali. Allā. allā. allā. allā. Cap.
diebus dominicis et serialibus.*

Emp̄i cū estis p̄cio magno glifica-
te: et portate deū ī corpore uestro.
*In dñicis: Bm. breue. Clamaui in toto cor-
de meo. Exaudi me dñe. Iustificatiōes tuas
requiraz. Exaudi. Gloria patri. Clamaui. **
*Ab occultis meis munda me dñe. Et ab a-
licnis pce seruo tuo. In serialibus diebus
ant. Aspice in me et miserere mei dñe. Cap.
Emp̄i cū estis. ut supa. In serialib⁹ die-
bus B. b. Redime me dñe. Et miserere mei.
Pes cū mens stetit ī uia recta. Et miserere
mei. Gloria. Redime. * Ab occultis meis
munda me domine. Et ab alicnis parce ser-
uo tuo. ant. Deinde dicuntur preces. ant.
Clamaui. psalmus dauid.*

Ad dominū cūz tribularer clama-
ui: et exaudiuit me. **O**ñe liba aīaz
meam a labijs iniq̄s: et a lingua dolosa.

Quid des tibi aut qd appōatur tibi ad
linguā dolosā. **S**agitte potētis acute:
cū carbōib⁹ dōlatozib⁹. **H**eu me qz ico
latus me⁹ plōgatus ē: hitani cū hitanti
bus cedat: multum incolā fuit aia mea.
Quā his qz odecit pacē erā pacificus: cū
loquebar illis ipugnabāt me gratis. **an̄t.**
Quamāui. et exaudiuit me. **an̄t.** Unde ueniet.
psalmus dauid.

Leuauit oculos meos i mōtes: uide
ueniet auxiliū mibi. **A**uxiliū me
um a dñō: qui fecit celū et terrā. **N**ō det
in cōmōtionē pedes tuū: neqz dormiet
qui custodit te. **A**ccenō dormitabit ne
qz dormiet. qz custodit isrl. **O** dñs custo
dit te: dñs pteccio tua: sup manū dexte
ram tuā. **P**er diē sol nō uret te: neqz lu
na p noctē. **O** dñs custodit te ab oī malo:
custodiat aīaz tuā dñs. **O** dñs custodiat
introitū tuū et exitū tuū: ex qoc nūc et us
qz in seculū. **an̄t.** Uñ ueniet auxiliū mibi.
an̄t. Alleluia. alla. alla. **Capitulum.**

Benedictus deus et pat dñi n̄i iesu
christi: pat misericordiarū et deus
totius p̄solatiōis: qz p̄solat nos in oī tri
bulatione nostra. **hymnus.**

Tamē celi p̄ditor: qz mixta nō cō
funderēt: aque fluenta diuidēs: ce
lum dedisti limitē. **R**umās locū celesti
bus: silqz terre riuulis: ut unda flāmas tē
peret: terre solū n̄ dissipet. **I**nside nūc
p̄ssime: donū p̄nis gīe: fraudis noue
ne casib⁹: nos error atterat uet⁹. **L**ucez
fides iueniat: sic lūmis iubar ferat: ut hec
uana cūcta terrat: hāc falsa nulla depri
mat. **P**ia pat. **✱** Dirigatur dñe oīo mea.

R. Sicut incensū in cōspectu tuo. **feria ter
tia ad uespas an̄t.** In dōz dñi. **an̄t.** Alle
luia. **psalmus dauid.**

Latus suz i his que dicta sūt mibi:
in domū dñi ibim⁹. **S**tātes erant
pedes n̄i: in atrijs tuis ierlm. **I**erusalē
que edificat ut ciuitas: cuius p̄cipatio
eius i id ipm. **I**lluc eim ascēderūt trib⁹
trib⁹ dñi: testimoniū israhel ad p̄sistendum
nomini dñi. **Q**uā illic sederūt sedes in
iudicio: sedes sup domū dauid. **R**oga
te que ad pacē sūt ierlm: et abundantia dī

ligentib⁹ te. **P**iat pax i uirtute tua: et ab
undātia in turrīb⁹ tuis. **P**ropter fratres
meos et p̄rios meos: loquebar pacē de
te. **P**ropt domū dñi dī n̄i: quesui bōa
tibi. **an̄t.** In domū dñi letantes ibim⁹. **an̄t.**
Qui habitas. psalmus dauid.

Teleuauit oculos meos: qz hitas
in celis. **E**cce sicut oculi seruorū
in māib⁹ dñorū suorū. **S**icut oculi an
cille in māib⁹ dñe sue: ita oculi nostri
ad dñm deum nostrū: donec misereatur
nostri. **M**iserere nostri domie miserere
nostri: quā multū repleti sumus despec
tione. **Q**uā multū repleta est aia n̄a:
opprobrium abūdantibus et despectio
superbis. **antiphona.** Qui habitas in ce
lis: miserere nobis. **antiphona.** Adiutoriū
nostrum. **psalmus dauid.**

Misi quā dñs erat i nobis dicat nūc
israhel: nisi quia dñs erat in nobis.
Qum exurgerent homines in nos: for
te uiuos deglutisset nos. **Q**uā irascere
furor eorū in nos: forsitan aqua obsor
bisset nos. **T**orrentē p̄transiuit anima
nostra: forsitan p̄transisset aia n̄a aquaz
intolerabilē. **B**enedictus dñs qz nō dedit
nos in captiōē dētib⁹ eorū. **A**nima
n̄a: sicut passer erepta est de laqueo ue
nantū. **U**aquē p̄trif⁹ ē: et nos libati su
mus. **A**diutoriū n̄m i noīe dñi: qz fecit
celū et trā. **an̄t.** Adiutoriū n̄m i noīe dñi.
Benefac domine. **psalmus dauid.**

Quā p̄fidit i dñō sicut mōs siō: n̄ cō
mouebit in etnū qz hitat in ierlm.
Mōtes i circuitu ei⁹: et dñs i circuitu po
puli sui: ex hoc nūc et usqz i seclz. **Q**uā
nō reliquet dñs uirgā peccatorū s̄i sorte
iustorū: ut n̄ extēdāt iusti ad liq̄tatē man⁹
suas. **B**enefac dñe bonis et rectis corde.
Eclinātes aut i obligatiōes: adducet
dñs cū opātib⁹ liq̄tatē: pax sup isrl. **an̄t.**
Benefac dñe bōis. et rectis corde. **an̄t.** Facti su
mus. **psalmus dauid.**

Inuertēdo dñs captiuitatez sion.
facti sum⁹ sicut p̄solati. **N**ūc reple
tum est gaudio os nostrum: et lingua no
stra exultatione. **N**unc dicent inter gen
tes: magnificauit dominus facere cum

eis. **M**agnificauit dñs facere nobiscuz:
facti sumus letātes. **Q**uēte dñe capti
uitatē nrām: sicut torēs in austro. **Q**ui
seminat in lachrymis: i exultatiōe metet
Quēs ibāt et flebāt mittētes semia sua
Veniētes autē ueniēt cū exultatiōe: por
tantes manipulos suos. **ant.** Facti sumus
sicut cōsolati. Alleluia alleluia alleluia allelu
ia. **Cap.** Bñdic' deus. **ut supra. hymn.**

Telluris igens p'ditor: mūdi solū q
cruēs pulsīs aque molestijs: irā de
disti imobile. **E**t germē aptū pferens:
fuluīs decora florib': secūda fructu siste
ret: pastūqz gratū idderet. **M**ētis puste
uulnera: mūda uigore g're: ut facta fletu
diluāt: motūqz p'auos atterat. **I**ussis
tuis obtēpet: null' malis app'oximet: bo
nis repleti gaudeat: et mortis actū nesci
at. **P**ia p'z. **Dirigatur dñe oratio mea.**
R. Sicut incensū in cōspectu tuo. **Feria. iiii.**
ad uespas ant. Nō cōfundetur. **ant.** Alle
luia. **psalmus dauid.**

Nisi dñs edificauerit domū: i uanū
laborauit q edificat eā. **N**isi dñs
custodierit ciuitates: frustra uigilat q cu
stodit eā. **V**anū ē uob an' lucē surgere:
surgite postqz sederitis q māducatis pa
nem doloris. **Q**uā dederit dilectis suis
somnia: ecce h'ditas dñi filij merces fruc
tus uētris. **S**icut sagitte i manu poten
tis: ita filij excussorū. **B**eat' uir q iplebit
desideriū suū ex ipsis nō pfundet euz lo
quet' inimicis suis i porta. **ant.** Nō cōfun
detur dñi loquetur inimicis suis i porta. **ant.**
Beati omnes: psalmus dauid.

Beatī qes q timēt dñm: q ābulant i
uijs ei'. **L**abores manū tuaz qā mā
ducabis: beat' es et bñ tibi erit. **V**xor
tua sicut uitis abūdās: i laterib' domus
tue. **F**iliij tui sicut nouelle oliuaz: in cir
cuitu mēse tue. **E**cce sic bñdicet hō: q
timet dñm. **B**ñdicat tibi dñs ex sion: et
uideas bōa ierlm oībus diebus uite tue
Et uideas filios filiorū tuorū: pacē sup
israel. **ant.** Beati qes: qui timēt dñm. **ant.**
Sepe. psalmus dauid.

Sepe expugnauerūt me a iuuetute
mea: dicat nūc israel. **S**epe expu

gnauerūt me a iuuetute mea: et eis nō po
tuerūt mibi. **S**upra dorsū meū fabrica
uerūt peccatores: plōgaueūt iniquitatē su
am. **N**is iustus p'cidet ceruices pecca
torū: pfundatur et p'uertant' retrorsū oēs
q oderūt sion. **R**āt sicut fenū tectorū: q
p'iusqz euellat' exaruit. **E** quo nō iple
bit manū suā q metet: et sinū suū q mani
pulos colliget. **E**t nō dixerūt q preteri
bant bñdictio dñi sup uos: benedixim'
uobis in noīe dñi. **ant.** Sepe expugnaue
runt me a iuuetute mea. **ant.** De profundis.
psalmus dauid.

De profundis clamaui ad te dñe: dñe
exaudi uocē meā. **R**āt aures tue
intēdentes: i uocē dep'catiōis mee. **S**i
iniquitatē obseruaueris dñe: dñe q's sustie
bit. **Q**uia apud te p'pitiatio ē: et p'pter
legē tuā sustinui te dñe. **S**ustinuit aīa mea
in uerbo eius: sperauit aīa mea i dño.
Custodia matutia usqz ad noctē: speret
israel i dño. **Q**uia apud dñm misericor
dia: et copiosa apud eū redēptio. **E**t ip
se redimet israel. ex oībus iniquitatib' ei'.
ant. De profundis clamaui: ad te dñe. **ant.**
Speret. psalmus dauid.

Domine nō est exaltatū cor meū: ne
qz elati sunt oculi mei. **N**eqz am
bulauī i magnis: neqz i mirabilib' sup
me. **S**i nō humiliter sentiebam: sed ex
altauī aīam meam. **S**icut ablactatus ē
super matrē suā: ita retributio i aīa mea
Speret israel i dño: ex hoc nunc et us
qz i seculum. **ant.** Speret israel i dño.
Alleluia alleluia alleluia alleluia. Capitulum.

Benedictus deus et pat' dñi nrī iesu
christi: pat' misericordiārū: et deus
totius pfolatiōis: q pfolat' nos i oī tribu
latione nrā. **R.** Deo gratias. **hymnus.**

Quēli deus sanctissime: qui lucidum
centrū poli: candore pingis igneo:
augens dcore lumine. **Q**uarto die qui
flameam solis rotam constituens: lune
ministrans ordinē: uagosqz cursus sīde
rum. **E**t noctibus uel lumini: direptio
nis terminum: primordijs et mensium: si
gnum dares notissimū. **I**llumina cor
hoīuz: absterge sordes criminū: resolue

culpe uinculum: euertere moles criminū.
Recta p̄. **R.** Dirigatur: oīo mea. **R.** Si
 aut iocūm: in conspectu tuo. **Seria gnta ad**
uesperas. ant. Et oīs. **ant.** **Alla. ps. dō.**

Memento dñe dauid: et oīs mansur-
 tudinis eius. **S**icut iurauit dñs:
 uotum uouit deo iacob. **S**i introiero i
 tabernaculū domus mee: si ascendero i
 lectum strati mei. **S**i dederō sōnū ocl-
 lis meis: et palpebris meis dormitatio
 nē. **E**t requiem tēporibus meis: donec
 iueniam locū dñs: tabernaculum deo ia-
 cob. **E**cce audiūmus eū in ephrata: in
 uenimus eū in cāpis silue. **I**ntroibim⁹
 in tabernaculū eius: adorabimus i loco
 ubi steterūt pedes eius. **S**urge dñe i re-
 quiem tuaz: tu et arca sanctificationis tue.
Sacerdotes tui induantur iustitiam: et
 sancti tui exultēt. **P**rop̄ dauid seruū tu-
 um: nō auertas faciem christi tui. **I**ura-
 uit dñs dauid ueritatē et non frustrabit
 eum: de fructu uētris tui ponā sup sedē
 tuā. **S**i custodierint filij tui testamentū
 meū: et testimonia mea hec que docebo
 eos. **E**t filij eorū usq; in seculū: sedebūt
 super sedem tuam. **Q**m̄ elegit dñs sion
 elegit eam in habitationē sibi. **E**c reg-
 es mea in seculū seculi: hic habitabo qm̄
 elegi eam. **V**iduiam eius benedicēs bñ
 dicam: paupes eius saturabo panibus.
Sacerdotes eius induā salutarē: et s̄c-
 ti eius exultatiōe exultabunt. **I**lluc p-
 ducā cornu dauid: parauī lucernaz chri-
 sto meo. **I**nimicos eius iduā p̄fusiōe:
 sup ipsū efflorescit sacrificatio mea. **ant.**
 Et oīs mansuetudinis eius. **ant.** Ecce q̄ bo-
 nū. **psalmus dauid.**

Ecce q̄ bonū et q̄ iocundū: habita-
 re fratres i unū. **S**icut unguentū
 i capite: qd descendit i barbā barbam aa-
 ron. **Q**d descendit i oram uestimēti ei⁹:
 sicut ros berron q descendit i mōtem si-
 on. **Q**m̄ illuc mandauit dñs benedictio
 nē et uitam: usq; in seculum. **ant.** Ecce q̄
 bonum: et q̄ iocundam. **psalmus dauid.**

Ecce nunc benedicite dñm: omnes
 serui dñi. **Q**ui statis i domo dñi:
 in atrijs dom⁹ dei nū. **I**n noctibus ex-

tollite manus uestras in s̄cta: et benedi-
 cite dñm. **B**enedicat te dñs ex sion: qui
 fecit celum et terrā. **ant.** Omnia. **ps. dō.**

Laudate nomen dñi: laudate serui
 dñm. **Q**ui statis in domo dñi: in a-
 trijs domus dei nū. **L**audate dñz quia
 bonus dominus: p̄fallite nomini ei⁹ quo-
 niam suaue. **Q**uoniam iacob elegit sibi
 dominus: israel in possessionē sibi. **Q**ui
 a ego cognoui q magnus est dominus:
 et deus noster p̄ omnibus dñs. **O**mnī
 a quecunq; uoluit dominus fecit in celo
 et in terra: in mari et in omnibus abyssis.
Aducēs nubes ab extremo terre: fulgu-
 ra i pluuiam fecit. **Q**ui producit uēros
 de thesauris suis: qui percussit primoge-
 nita egypti: ab homine usq; ad pecus.
Et misit signa et prodigia in medio tui
 egypte: in pharaonē et i omnes seruos ei-
 us. **Q**ui percussit gētes multas: et occidit
 reges fortes. **S**cō regē amorreorū et og
 regē basan: et oīa regna chanaā. **E**t de-
 dit terrā eorū hereditatez: hereditatē isra-
 el pp̄lo suo. **Q**ñe nomen tuū in eternū:
 dñe memoriale tuū i generatione et gene-
 rationē. **Q**uia iudicabit dñs pplū suū:
 et in seruis suis deprecabitur. **S**imulacra
 gētiū argentū et aurū: opa manūū hoīū
Qs hñt et nō loquūt: oculos hñt et nō
 uidebūt. **F**ures hñt et non audiūt: neq;
 eim ē sp̄s in ore ip̄sorū. **S**imiles illis fiāt
 q faciunt ea: et oēs q p̄fidunt in eis. **Q**o-
 m̄ isrl benedicite dñs: dom⁹ aaron bñdi-
 cite dñs. **O**mnēs leui bñdicite dñs: q tī
 metis dñm bñdicite dñs. **S**idic⁹ dñs
 ex sion: q habitat in ierusalē. **ant.** **D**ia q
 cunq; uoluit dñs fecit. **ant.** **Qm̄. ps. dauid.**

Confitemi dñs qm̄ bon⁹: qm̄ in s̄clz
 mīa ei⁹. **C**onfitemini deo: deorū.
Confitemini domino: dominoz. **Q**ui
 facit mirabilia magna: solus. **Q**ui fecit
 celos: i intellectu. **Q**ui firmauit terram:
 sup aquas. **Q**ui fecit lumina: magna.
Solem: i potestatem diei. **L**unā et stel-
 las: in potestatem noctis. **Q**ui percussit
 egyptum: cū primogenitis eorū. **Q**ui e-
 duxit israel: de medio eorū. **I**n manu
 potentis: et brachio excelso. **Q**ui diuisit
 d

mare rubrū i diuisiones. **E**t eduxit isra-
el: p medium ei⁹. **E**t excussit pharaonē
et uirtutē eius: i mari rubro. **Q**ui trāsdū-
xit pplm suū: p desertū. **Q**ui percussit:
reges magnos. **E**t occidit: reges fortes
S con: regē amorreorū. **E**t og: regē
basan. **E**t oīa regna: chanaā. **E**t dedit
terram eorū: hereditatē. **H**ereditatē
israel: seruo suo. **Q**uia i humilitate nra:
memor fuit nri. **E**t idem it nos: ab iūi-
cis nris. **Q**ui dat escā omni carni. **Q**u-
sitēmini deo: celi. **Q**uositēmini dño dño
rum: qm̄ in eternū mīa eius. **ant.** Qm̄ in
eternū: misericordia eius. **ant.** *hymnum can-*
tate. **psalmus dauid.**

Super flumina babilonis illic sedi-
mus et fleuim⁹: dūz recordaremur
tui sion. **I**n salicibus in medio eius: sus-
pendim⁹ organa nra. **Q**uia illic interro-
gauerunt nos: q captiuos duxerunt nos
uerba cantionum. **E**t qui abduxerunt
nos: hymnū cantate nobis de canticis si-
on. **Q**uomodo cantabim⁹ canticū dñi
in terra aliena? **S**i oblitus fuero tui ie-
rusalem: obliuioni dñi dextera mea. **N**e
hereat lingua mea faucibus meis: si non
meminero tui. **S**i non pposuero tui ie-
rusalem: i principio leticie mee. **M**emor
esto dñe filiorū edon: i die ierusalē. **Q**ui
dicunt exinanite: exinanite usqz ad fūda-
mentum i ea. **F**ilia babilonis misera:
beatus qui retribuet tibi retributionē tu-
am: quāz retribuisti nobis. **B**eatus qui
tenebit: et allidet paruulos suos ad pe-
tram. **ant.** *hymnū cantate nobis: d canticis*
sion. **ant.** Alleluia alleluia alleluia. **Caplm.**
Benedictus deus. *ut supra hymnus.*

Magne deus potētie: qui ex aqz or-
tum genus: partim remittis gurgi-
ti: partim leuas in aerea. **D**iuersa lym-
phis iprimens: subiecta celis irrogās: ut
stirpe una prodita: diuersa rapiant loca.
Margine cunctis seruulis: quos mūdāt
unda sanguis: nescire lapsus criminum:
nec ferre mortis tedium. **V**t culpa nllz
deprimat: nullū leuet iactantia: elisa mēs
ne pcidat: elata mēs ne corruat. **P**resta
pater. ***.** *Dirigatur: oīo mea.* **R.** *Sicut incē-*

sum: in p̄spectu tuo. **Seria sexta ad uespas.**
ant. *In conspectu.* **ant.** *Alla: psalmus dñi.*

Confitebor tibi dñe i toto corde me-
o: qm̄ audisti uerba oris mei. **I**n
p̄spectu angelorū psallā tibi: adorabo ad
templum sanctū tuū: et cōfitebor nomini
tuo. **S**uper misericordia tua et ueritate
tua: qm̄ magnificasti super omne nomen
sanctū tuum. **I**n quacūqz die iuocauē-
ro te exaudi me: multiplicabis i aīa mea
uirtutes. **C**onfiteant tibi dñe omnes re-
ges terre: qz audierūt oīa uerba oris tui.
Et cantēt in uis dñi: qm̄ magna est glo-
ria dñi. **Q**m̄ excelsus dñs et humilia re-
spicit: et alta a longe cognoscit. **S**i abu-
lauero in medio tribulatiōis uiuificabis
me: et super irā inimicorū meorū exten-
disti manum tuā: et saluū me fecit dexte-
ra tua. **C**ominus retribuet pro me: dñe
sericordia tua in seculum: opera manūū
tuarū ne despicias. **ant.** *In conspectu ange-*
lorū: psallaz tibi deus mē. **ant.** *Dñe.* **ps dñi.**

Comine probasti me et cognouisti
me: tu cognouisti sessionem meam
et resurrectiones meas. **I**n intellexisti co-
gitationes meas de longe: semitam meā
et funiculum meum inuestigasti. **E**t om-
nes uias meas preuidisti: quia nō est ser-
mo in lingua mea. **E**cce dñe tu cogno-
uisti oīa nouissima et antiqua: tu forma-
sti me: et posuisti super me manum tuā.
Mirabilis facta est sciētia tua ex me: p-
fortata ē et non potero ad eā. **Q**uo ibo
a spū tuo: et quo a facie tua fugiam? **S**i
ascendero in celum tu illic es: si descēde-
ro in infernū ades. **S**i sumpsero pēnas
meas diluculo: et habitauerō i extremis
maris. **E**t enī illuc man⁹ tua deducet
me: et tenebit me dextera tua. **E**t dixi
forsitan tenebre conculcābūt me: et nō
illuminatio mea in delicijs meis. **Q**uia
tenebre non obscurabuntur a te: et nō
sicut dies illuminābitur: sicut tenebre ei⁹
ita et lumen eius. **Q**uia tu possedisti re-
nes meos: suscepisti me de utero matris
mee. **C**onfitebor tibi quia terribili⁹ ma-
gnificatus es: mirabilia opera tua et aīa
mea cognoscet nimis. **N**ō ē occultatū

os meum a te q̄ fecisti i occulto: et substa-
tia mea in inferioribus terre. Imperfec-
tum meum uiderunt oculi tui: et in libro
tuo oēs scribentur: dies formabuntur et
nemo i eis. **Q**ui autē nimis honorifi-
cati sunt amici tui deus: nimis confortat⁹
ē principatus eorum. **Q**ui innumerabo e-
os: et super arenā multiplicabuntur: exur-
rent rex et adhuc sum tecum. **S**i occideris
deus peccatores: uiri sanguinum decli-
te a me. **Q**uia dicitis in cogitatione: ac-
cipiant in uanitate ciuitates suas. **N**on
ne qui oderunt te dñe oderam: et super iu-
micos tuos tabescebam. **P**erfecto odio
oderā illos: et inimici facti sūt mibi. **P**ro-
ba me deus et scito cor meum: interroga
me et cognosce semitas meas. **E**t uide-
si uia iniquitatis in me est: et deduc me in
uia eterna. **ant.** Dñe probasti me: et cogno-
uisti me. **ant.** A uiro iniquo. **psalmus 140.**
Eripe me dñe ab homine malo: a
uiro iniquo eripe me. **Q**ui cogita-
uerunt iniquitates in corde: tota die consti-
tuebant prelia. **I**ncuerunt linguas suas
sicut serpentes: uenenum aspidum sub la-
bijs eorum. **Q**uisti me dñe de manu
peccatoris: et ab hominibus iniquis eri-
pe me. **Q**ui cogitauerunt supplantare
gressus meos: absconderunt superbi la-
queum mibi. **E**t fines extenderunt i la-
queum: iuxta iter scandalum posuerunt
mibi. **Q**uia dñs deus meus es tu: exau-
di dñe uocem deprecationis mee. **N**e
domine uirtus salutis mee: obumbrasti
super caput meum in die belli. **N**ō tra-
das me dñe a desiderio meo peccatoris:
cogitauerunt contra me ne dereliquas me
ne forte exaltentur. **C**aput circuitus eo-
rum: labor labiorum ipsoꝝ operiet eos.
Quadent super eos carbonēs: in ignem
deiciēs eos: in miserijs non subsistent.
Vir linguosus non dirigetur i terra: ui-
rum iniustū mala capient i interitū. **C**o-
gnoui quia faciet dominus iudiciū in
opis: et uindictam pauperum. **V**erunta-
men iusti confitebuntur nomini tuo: et ha-
bitabūt recti cum uultu tuo. **ant.** A uiro
iniquo libera me dñe. **ant.** Dñe clamaui. **ps 140.**

Domine clamaui ad te exaudi me:
intende uoci mee cum clamaueo
ad te. **I**rigatur oratio mea sicut incen-
sum in conspectu tuo: eleuatio manuum
meorum sacrificium uespertinum. **P**o-
ne domine custodiam ori meo: et hostiū
circumstantie labijs meis. **N**on declies
cor meum in uerba malicie: ad excusan-
das excusationes i peccatis. **Q**um ho-
minibus operantibus iniquitatem: et nō
communicabo cum electis eorum. **Q**uor-
ripiet me iustus i misericordia et increpa-
bit me: oleum autem peccatoris non im-
piguet caput meum. **Q**uoniam adhuc
et oratio mea in beneplacitis eorum: ab-
sorti sunt iuncti petre iudices eorum. **A**u-
dient uerba mea quoniam potuerunt: si-
cut crassitudo terre erupta est sup terrā.
Dissipata sunt ossa nostra secus isernū:
quia ad te domine domine oculi mei: in
te speraui non auferas animam meam.
Quisti me a laqueo quem statuerunt
mibi: et a scandalis operantium iniquita-
tem. **Q**uadent in retiaculum eius pecca-
tores: singulariter sum ego donec transe-
am. **ant.** Domine clamaui ad te: exaudi me:
ant. Portio mea domine. **psalm 141.**
Poce mea ad dominū clamaui: uo-
ce mea ad dominū deprecatus sū.
Affundo in conspectu eius orationem
meam: et tribulationem meam ante ipm
pronuncio. **I**n deficiendo ex me spū-
tum meum: et tu cognouisti semitas me-
as. **I**n uia hac qua ambulabaz: absco-
derunt superbi laqueum mibi. **Q**uon-
rabam ad dexteram et uidebam: et non e-
rat qui cognosceret me. **P**erijt fuga a
me: et non est qui requirat animam meā.
Clamaui ad te domine: dixi tu es spes
mea: portio mea in terra uiuentium. **I**n-
tēde ad deprecationem meam: quia hu-
milatus sum nimis. **L**ibera me a per-
sequentibus me: quia confortati sunt su-
per me. **A**duc de custodia animam me-
am ad confitendum nomini tuo: me ex-
petant iusti donec retribuas mibi. **ant.**
Alleluia alleluia alleluia. **ant.** Portio mea
domine: sit in terra uiuentium. **hymnus.**

Plasmator hominis deus: qui cūc-
ta solus ordinans: humum iubeas
producere: reptantis ⁊ fere genus. Qui
magna rerum corpora: dictu iubentis in-
uida: ut seruiant per ordinem: subdens d-
disti homini. **R**epelle a seruis tuis: quic-
quid per immundiciam: aut moribus se
suggerit: aut actib⁹ se interfert. **G**audium
diorum premia: da gratiarum munera:
dissolue litis uincula: astringe pacis fede-
ra. **P**resta pater. **V.** Dirigatur domine:
oratio mea. **R.** Sicut incensum: in conspectu
tuo. **Ad magnific. ant.** Deposuit potentes:
sanctos persequētes: ⁊ exaltauit humiles: chri-
stum confitētes. **Sabbato ps.** Magnificat
ant. Alleluia. **ant.** Benedictus. **ps.**
Benedictus dñs deus me⁹ q⁹ docet
man⁹ meas ad prelium: ⁊ digitos
meos ad bellum. **M**isericordia mea et
refugium meum: susceptor meus ⁊ liba-
tor meus. **P**rotector meus ⁊ in ipso spe-
raui: qui subdis populum meum sub me.
Quomine quid est homo quia innotui-
sti ei: aut filius hominis quia reputas eum.
Homo uanitati similis factus est: dies
eius sicut umbra pretereunt. **Q**uomine
inclina celos tuos ⁊ descende: tange mō-
tes ⁊ fumigabunt. **A**ulgura coruscationem
⁊ dissipabis eos: emitte sagittas tuas
⁊ conturbabis eos. **M**itte manum
tuam de alto: eripe me ⁊ libera me de a-
quīs multis: ⁊ de manu filiorum alieno-
rum. **Q**uorum os locutus est uanitatē:
⁊ dextera eorum dextera iniquitatis. **Q**u-
omine canticum nouum cantabo tibi: in
psalterio de cithara psallam tibi. **Q**ui
das salutem regibus: qui redemisti da-
uid seruum tuum: de gladio maligno eri-
pe me. **E**t erue me d manu filiorum ali-
enorum: quorum os locutum est uanita-
tem: ⁊ dextera eorum dextera iniquitatis.
Quorum filij sicut nouelle plantatōes:
in iuuentute sua. **F**ilie eorum composi-
te: circūornate ut similitudo templi. **P**ro-
ptuaria eorum plena: eructantia ex hoc in
illud. **Q**ues eorum fetose abundantes
in egressibus suis: boues eorum crasse.
Non est ruina macerie: neq; transitus:

neq; clamor: i plateis eorum. **B**eatum
dixerunt populum cui hec sunt: beatus
populus cuius dominus deus eius. **ant.**
Benedictus dominus deus meus. **ant.** Per
singulos dies. **psalmus dauid.**

Exaltabo te deus meus rex: ⁊ bene-
dicam nomini tuo in seculum ⁊ in
seculum seculi. **P**er singulos dies bñdi-
cam tibi: ⁊ laudabo nomen tuum i secu-
lum ⁊ i seculum seculi. **M**agnus domi-
nus ⁊ laudabilis nimis: ⁊ magnitudinis
eius non est finis. **G**eneratio ⁊ genera-
tio laudabit opera tua: ⁊ potentiam tuā
pronunciabunt. **M**agnificentiaz glorie
sanctitatis tue loquētur: ⁊ mirabilia tua
narrabunt. **E**t uirtutem terribilium tu-
orum dicent: ⁊ magnitudinem tuam nar-
rabunt. **M**emoriam abundantie suaui-
tatis tue eructabunt: ⁊ iustitia tua exulta-
bunt. **M**iserator ⁊ misericors dominus:
patiens ⁊ multum misericors. **S**uauis
dominus uniuerfis: ⁊ miserationes eius
super omnia opera eius. **C**onfiteantur
tibi domine omnia opera tua: ⁊ sancti tui
benedicant tibi. **G**loriam regni tui di-
cent: ⁊ potentiam tuam loquentur. **V**t
notam faciant filiis hominum potentiam
tuam: ⁊ gloriam magnificentie regni tui.
Regnum tuum regnum omnium secu-
lorum: ⁊ dominatio tua in omni genera-
tione ⁊ generationem. **F**idelis domi-
nus in omnibus uerbis suis: ⁊ sanctus i om-
nibus operibus suis. **A**lleuat domi-
nus omnes qui corruunt: ⁊ erigit omnes eli-
sos. **C**uli omnium in te sperant domi-
ne: ⁊ tu das escam illorum i tempore op-
portuno. **P**eris tu manum tuam: ⁊ im-
ples omne animal benedictione. **I**u-
stus dominus i omnibus uis suis: ⁊ sanc-
tus in omnib⁹ opib⁹ suis. **P**rope ē dñs
ōibus inuocantibus eū: ōib⁹ inuocantib⁹
eū in ueritate. **V**oluntate timentium se fa-
ciat: ⁊ deprecationem eorum exaudiet: ⁊
saluos faciet eos. **C**ustodit dominus
omnes diligētes se: ⁊ omnes peccatores
disperpet. **L**audatiōem domini loque-
tur os meū: ⁊ benedicat omnis caro no-
mini sancto eius: in seculum ⁊ in seculis

seculi. *ant.* Per singulos dies benedicaz te domine. *ant.* Laudabo. *psalmus david.*

Lauda anima mea dominū: lauda bo dominum in uita mea: psallam deo meo q̄dūi fuero. Nolite confidere in principibus: in filiis hominum in quib' nō ē salus. *Ex*hibet spiritus eius et reuertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum. *B*ea tus cuius deus iacob adiutor eius: spes eius in domino deo ipsius qui fecit celū et terram: mare et omnia que in eis sunt. Qui custodit ueritatem in seculis: facit iudicium iniuriis patientibus: dat escā esurientibus. *D*ominus soluit cōpedi tos: dominus illuminat cecos. *D*omi nus erigit elisos: dominus diligit iustos. *D*ns custodit aduenas: pupillū et uidu am suscipiet et uias peccatorū disperdet. *R*egnabit dñs in secula de' tuus sion: i omni generatione et generationem. *ant.*

Laudabo deum meum in uita mea. *antipho na.* Deo nostro. *psalmus david.*

Laudate dominū quoniam bonus est psalmus: deo nostro sit iocūda decoraq; laudatio. *E*dicans ierusalē dominus: dispersiones israelis cōgrega bit. Qui sanat cōtritos corde: et alligat contritiones eorum. Qui numerat mltitudinem stellarum: et omnibus eis no mina uocat. *A*gnus dominus noster et magna uirtus eius: et sapientie eius nō est numerus. *S*uscipiens māsuetos do minus: humilians autem peccatores usq; ad terram. *P*recinite domino in cō fessione: psallite deo nostro in cythara. Qui operit celum nubibus: et parat ter re pluuiam. Qui producit in mōtibus fenum: et herbam seruituti hoīum. Qui dat iumentis escā ipsorum: et pullis cor uorum inuocantibus eum. *N*on in for titudine equi uoluntatem habebit: nec i tibijs uiri beneplacitum erit ei. *B*sipla citum est domino super timentes eum: et in eis qui sperant super misericordiā ei.

ant. Deo nostro iocūda sit laudatio. *ant.*

Lauda. *psalmus david.*

Lauda ierusalem dominum: lauda

deum tuum sion. Quoniam cōfortauit seras portarum tuarum: benedixit filiis tuis in te. Qui posuit fines tuos paces: et adipe frumenti faciat te. Qui emittit eloquium suum terre uelociter currit ser mo eius. Qui dat nīuem sicut lanaz ne bulam sicut cinerem spargit. *M*ittit cri stallum suam sicut bucellas: ante faciem frigoris eius q̄s sustinebit. *E*mittet uer bum suum et lique faciet ea: stabit spirit' eius et fluent aque. Qui annunciat uer bum suum iacob: iustitias et iudicia sua israel. *N*on fecit taliter omni nationi: et iudicia sua nō manifestauit eis. *ant.* Lau da ierusalem dñm. *ant.* Alleluia: alleluia: al leluia. *hymnus.*

Lux beata trinitas: et p̄cipalis u nitas: iam sol recedit igneus: infun de lumen cordibus. *T*e mane laudum carmine: te d̄prececur uesper: te nostra supplex gloria: per cuncta laudet secula. *C*eo patri sit gloria. *V*espertina oratio: ascēdat ad te dñe. *E*t descendat: sup nos mīa tua. *Ad completorium ant.* *M*iseret. *In paschate ant.* Alleluia. *ps.*

Quam inuocarem exaudiuit me de' iustine mee: in tribulatione dilata sti mibi. *M*iserere mei: et exaudi oratio nem meam. *F*ilij hoīz usq; quo graui corde: ut qd diligitis uanitatē et queritis mdatū. *S*citote qm̄ mirificauit dñs sã ctū suū: dñs exaudiet me euz clamaueo ad eum. *T*rascimi et nolite peccare que dicitis in cordibus uis: et in cubilib' ue stris compungimini. *S*acrificate sacrifi cium iustitie et sperate in dño: mlti dicūt quis ostendit nobis bona. *S*ignatus ē super nos lumē uultus tui dñe: dedisti le titiam i corde meo. *F*ructu frumētī uī ni et olei sui: multiplicati sunt. *I*n pace in id ipsū: dormiā et requiescā. *Q*m̄ tu dñe singulari in spe: cōstituiisti me. *ps.*

In te dñe speraui non confundar in e ternus: in iustitia tua liba me. *I*n clina ad me aurem tuam: accelera ut eru as me. *E*sto mibi in deum protectores et in domum refugij: ut saluus me facias. *Q*m̄ fortitudo mea et refugij meus es

tu: et propter nomen tuum deduces me et
enutries me. **Q**uoduces me de laqueo quem
absconderunt mihi: quoniam tu es protector
meus. **I**n manus tuas commendo spi-
ritum meum: redemisti me domine deus ue-
ritatis. *psalmus dauid.*

Quod si habitat in adiutorio altissimi: in
protectione dei celi commorabitur.
O icet domino susceptor meus es tu et refu-
gium meum: deus meus sperabo in eu.

Quoniam ipse liberauit me de laqueo uenā-
tium: et a uerbo aspero. **S**capulis suis
obumbrabit tibi: et sub pennis eius spa-
bis. **C**uto circumdabit te ueritas eius:
non timebis a timore nocturno. **A** sagit-
ta uolante in die: a negotio perambulā-
te in tenebris: ab incurfu et demōio meri-
diano. **A** cadent a latere tuo mille: et de
cem milia a dextris tuis: ad te autem non
appropinquabit. **V**eruntamen oculis
tuis considerabis: et retributiones pecca-
torum uidebis. **Q**uoniam tu es domine spes me-
a: altissimum posuisti refugium tuum. **N**on
accedet ad te malum: et flagellum non ap-
propinquabit tabernaculo tuo. **Q**uoniam an-
gelis suis mandauit de te: ut custodiant
te in omnibus uis tuis. **I**n manibus por-
ta bunt te: ne forte offendas ad lapidem
pedem tuum. **S**uper aspidem et basilis-
cum ambulabis: et conculcabis leonem
et draconem. **Q**uoniam in me sperauit libera-
bo eum: protegam eum quoniam cognouit no-
men meum. **C**lamauit ad me et ego ex-
audiam eum cum ipso sum in tribulatio-
ne: eripiam eum et glorificabo eum. **N**on
gaudine dierum replebo eum: et ostendā
illi salutare meum. *psalmus dauid.*

Ecce nunc benedicite dominum: om-
nes serui domini. **Q**ui statis in do-
mo domini in atrijs domus dei nostri.
In noctibus extollite manus uestras in
sancta: et benedicite dominum. **B**enedi-
cat te dominus ex sion: qui fecit celum
et terram. *an.* Miserere mihi domine: et exaudi
orationes meas. *Tempore paschali an.* Al-
leluia: alleluia: alleluia: alleluia. *hymnus.*

Tu lucis ante terminum: rerum cre-
ator: poscimus: ut solita clementia: sis pro-

cul ad custodia. **P**rocul recedant somnia
et noctium fantasinata: hostesque nostrum
comprime: ne polluantur corpora. **P**re-
sta pater omnipotens: per iesum christum
dominum: que tecum in perpetuum: re-
gnat cum sancto spiritu. amen. *Ad nunc
dimittis dicitur an.* Salua nos. *pa.*

Nunc dimittis seruum tuum domine secundum
uerbum tuum in pace. **Q**uia uiderunt
oculi mei: salutare tuum. **Q**uod parasti ante
faciem omnium populorum. **L**umen ad
reuelationem gentium: et gloriam plebis
tue israel. *Deinde dicitur an.* Salua nos
domine uigilantes: custodi nos dormientes:
ut uigilemus cum christo: et requiescamus in
pace. *Deinde dicitur oratio.* *Uisita qd. p*
ut suo in loco notatum est in oct. ephe.
Hymni per totum annum dicuntur sin-
gula prout in singulis locis ad notatum ē.
In prima dominica de aduentu ad uel-
peras hymnus.

Creditor alme syderum eterna lux
credentium: christe redemptor om-
nium exaudi preces supplicum. **Q**ui
dolens interitu mortis perire seculum sal-
uasti mundum languidum: donas reis re-
medium. **V**ergente mundi uespere: uti
sponsus de thalamo: egressus honestis-
sima: uirginis matris clausula. **Q**uius
forti potentie: genu curuantur omnia: ce-
lestia terrestria: nutu fatentur subdita. **A**e
deprecamur agie: uenture iudex seculi:
serua nos in tempore: hostis a telo perfidi.
Laus honor uirtus gloria: deo patri et fi-
lio: sancto simul paraclito: in seculorum
secula. amen. *Ad nocturnum hymnus.*

Uerbum supernum: pociens a patre olim
extens: quod natus orbi subuenis: cur-
su declinui temporis. **I**llumina nunc pectora:
tuorumque amore precrema: audito ut preconio
sint pulsa tandem lubrica. **I**udexque cum
post aderis: rimari facta pectoris: reddes
uicem pro additis: iustisque regnum pro bonis.
Non demum artemur: malis pro qualitate
criminis: sed cum beatis copotes: sumus pen-
nes celibes. **L**aus ho. *Ad laudes hy.*

Clarior clara ecce itonat: obscura que
que increpat: pellant enim somnia:

ab ethere christus pmicat. **M**ens iā re
surgat torpida: que sorde extat sauitia: sy-
dus refulget iam nouū ut tollat omne no-
xium. **A**ursū agnus mittit: laxare gra-
tis debitum: omnia p indulgentia uocem
denus cū lachrymis. **S**ecundo ut cui
fulserit: mundūqz horro: cinxerit: non p
reatu puniat: sed pius nos tunc ptegat.

Laus. *In natiuitate dñi ad uesperas.*

Christe redēptor oīum: ex patre pa-
tris unice: solus ante principū na-
tus ineffabiliter. **T**u lumen tu splendor
patris: tu spes pennis oīum: intēde quas
fundunt preces: tui p oīes famuli. **M**e-
mento salutis auctor: qd nū quondā cor-
poris: ex illibata uirgine nascendo formā
sumperis. **S**ic pfects testatur dies: cur-
rens p anni circūlū q solus a sede pīs:
mundi salus adueneris. **H**unc celū ter-
ra hunc mare: hūc omne quod in eis ē:
auctorem aduentus tui: laudat: exultans
canticō. **N**os quoqz qui sancto tuo: re-
dempti sanguine sum: ob diem natalis
tui hymnum nouum cōcīnūmus. **G**lo-
ria tibi dñe: qui natus es de uirgine cum
pīe sancto spū in sempiterna secula. amē.

In die natiuitatis ad laudes hymnus.

Solis orī cardine: ad usqz terre li-
mitem: christū canamus pīcipem
nati maria uirgine. **B**eāt auctor seclī:
seruile corpus iduit: ut carne carnē libe-
rans: ne pderet quos pdidit. **Q**aste pa-
rentis uiscera: celestis intrat gīa: uenit puel-
le baiulat: secreta que nō nouerat. **O**-
mus pudici pectoris: rēplū repēte sit dei:
intacta nesciens uirū uerbo pcepit filiū.

Enixa est puerpa: quem gabriel p dīce-
rat: quem mīs alio gestiens clausus io-
annes seferat. **R**eno iacere ptulit: pīsepe
non abhorruit: paruoz lacte pastus ē:
per quem nec ales esurit. **G**audet cho-
rus celestium: et angeli canunt deo: palā-
qz sit pastoribus: pastor creator omniū.

*Gloria tibi domine. In epiphanie do-
mīni ad uesperas hymnus.*

His herodes impie: christum ue-
nire quid times: non eripit morta-
lia: qui regna dat celestia. **I**bant magi

qz uiderant: stellam sequentes preuiam.
lumen requirunt lumine: deum. fatentur
muner. **L**auacra puri gurgitis: celestis
agnus attigit: peccata que non detulit:
nos abluendo sustulit. **N**ouum genus
potentie: aque rubescunt hydrie: uinūqz
iussa fūdere: mutauit unda origine. **G**lo-
ria tibi domine: qui apparuisti hodie cū
patre sancto spiritu i sempiterna secula.

*In quadragesima in seralibus diebus a
primo sabbato quadragesime usqz ad
sextam seriam ante dominicam de passi-
one ad uesperas hymnus.*

Adi benigne cōditor: nostras pre-
ces cum fletibus: in hoc facio ieiū-
nio: fufas quadragēario. **S**crutator al-
me cordium: infirma tuis uirum: ad te
reuerfis exhibet: remissiois gratia. **M**ul-
tum quidem peccauimus: sed parce con-
fidentibus ad laudem tui nominis: con-
fer medellas languidis. **S**ic corpus ex-
tra conter: dona per abstinentiam: ieiū-
net ut mens sobria: a labe prius crimi-
num. **P**resta beata trinitas: cōcede sum-
plex unitas: ut fructuosa sint tuis: ieiūnio
rum munera. amen. *Prima dominica
quadragesime ad nocturnum hymnus.*

Et more docti mystico: seruem hoc
ieiūniū: deno dierū circulo: duc-
tu quater notissimo. **L**ex et pphete pri-
mitus: hoc pretulerunt post modū: chri-
stus sacrauit oīum: rex atqz factor ipoz.

Vtamur ergo parcius: uerbis cibis et
potibus: sōno iocis et arcūs: perstemus
i custodia. **V**item aut pessima: que sub-
ruunt mītes uagas: nullūqz demus calli-
di: hostis locus tyrannidi. **Q**uicam oēs
cernui: clamem atqz singuli: ploremus
an iudicem: flectam iram iudicē. **N**is
malis offendim: tuā des clementia: effū-
de nobis de sup: remissio: indulgentiam.

Memro qd sumus tui: licet caduci plas-
matis: ne ds honorem nois: tui pcamur
alt. **M**axa malū qd fecim: auge bonū
qd poscimus: placere quo tandē tibi pos-
sum hic ppetim. **P**ia beata. *Ad laudes*

Am christe sol iustitie: mīs debis
cant tenebre: uirtutū ut lux redeat:

terris dic cum reparas. **D**ñs tps accep-
tabile. ⁊ penitēs cor tribue: conuertat ut
benignitas: quos longa suffert pietas.
Quidāq penitētie da ferre q̄uis grā
dium: maiore tuo munere: quo demptio
sit criminum. **D**ies uenit dies tua: i qua
reflorent oīa: letemur in hanc ut tue: per
hanc reducti gē. **A**erū uniuersitas:
clemens adoret trinitas: ⁊ nos noui per
ueniam: nouū canamus canticū. amen.

**Dñica prima quadragesime ⁊ dicit die-
bus dñicis usq ad dñicam de passione.**

Tres ad nās: deitatis preces: dñs i
clina: pietate sola: supplicū uota:
suscipe pcamur: famuli tui. **R**espice cle-
mens: solio de sancto: uultu sereno: lāpa-
des illustra: lumine tuo: tenebras depel-
le: pectori nō. **Q**rimia laxa: pietate mltā:
ablue sordes: uincula disumpe: parce
peccatis: releua iacentes: dexta tua. **A**e
sine tetra: mergimur. p̄fundo: labimur al-
ta sceleris subunda: brachio tuo: traba-
mur ad clarat: sydera celi. **C**hriste lux
uera: bonitas ⁊ uita: gaudiū mundi: pie-
tas inensa: qui nos a morte: roscō salua-
sti sanguine tuo. **I**nsere tuū petimus a-
more: mentib⁹ nōis fidei retunde: lumen
eternū: caritatis auge dilectionem. **T**u
nobis dona fontē lachrymarum: ieiunī-
orum fortia mīstra: uita carnis milia re-
tunde: framea tua. **P**rocul a nobis p̄si-
dus absistat: sathā a tuis uiribus p̄fract⁹:
sanctus assistat sps a tua: sede dimissus.
Glia dō sit eterno p̄i: sit tibi semper ge-
nitoris nate: cum quo equalis: sps p̄ cūc-
ta: secula regnat. amē. **Sabbato de passi-
one ad uesperas hymnus.**

Exilla regis. p̄deunt: fulget crucis
mysterium: quo carnis cōditor sus-
pensus ē panibulo. **Q**uo uulneratus in
sup mucrone dire lancee: ut nos lauaret
crimine manauit unda sāguine. **I**mpre-
ta sunt que p̄cinit: dauid fidelis carmine:
dicens in natiōibus: regnauit a ligno de-
us. **A**rbor decora ⁊ fulgida: ornata re-
gis purpura: electa digno stipite: tam sac-
ta membra tāgere. **B**eaata cuius brachi-
is: seculi pependit preciū: statera facta cor

poris: predāq tulit tartari. **C**ruce aue
spes unica: hoc passionis t̄p̄e: auge p̄is
iustitiam: reisq dona uenias. **A**e summa
deus trinitas: collaudet omīs sps: quos
per crucis mysteriū saluas: rege per secla.
amē. **In sabbato de passione ad uesperas.**

Pange lingua gloriosi preliū certa-
minis: ⁊ super crucis tropheū: dic
triumphū nobilem: qualiter redēptor or-
bis imolatus uicerit. **E** parentis. p̄to
plauisti: fraude facta cōdolens: qm̄ pomi
noxialis morte morsu corruit: ipse lignū
tūc notauit: dāna ligni ut solueret. **O**c
opus n̄e salutis ordo depoposcerat: mlti-
formis. p̄ditoris ars ut artem falleret: ⁊
medellā ferret: inde hostis unde leserat.

Qñ uenit ergo sacri plenitudo tēporis:
missus ē ab arce p̄is natus orbis condi-
tor atqz uētre uirgiali caro factus. p̄dijt.

Vagit infās inter arcta p̄ditus p̄sepi-
a: mēbra pannis inuoluta uirgo mater al-
ligat: ⁊ manus pedesqz crura: stricta cire-
xit fasciā. **G**lia ⁊ honor deo usqz quo al-
tissimo una patri filioqz inelyto paracly-
to: cui laus ⁊ potestas per eterna secula.

Dominica de passione ad laudes.

Istis sex qui iā pactis tempus in-
plens corporis se uolente nat⁹ ad
hoc passioni deditus: agn⁹ in cruce leua-
tur imolandus stipite. **I**c acetum sel a
rundo spūta: clauis lancea: mite corpus
p̄foratur: sanguis unda. p̄fluit: terra pon-
tus: astra mundus: quo lauant flumine.

Cruce fidelis iter omnes arbor una no-
bilis: nulla silua talem. p̄fert fronde flore
germine: dulce lignū dulces clauos: dul-
ce pōdus sustinet. **A**lecte ramos arbor
alta: tensa lassa uiscera: ⁊ rigor lentescat il-
le quem dedit natiuitas: ut superni mem-
bra regis miti tendas stipite. **S**ola di-
gna tu fuisti ferre seculi precium: atqz por-
tum preparare nauta mundo naufrago:
quē sacer cruor punxit: fusus agni corpo-
re. **G**lia ⁊. **Sabbato i alb ad uesperas.**

Scenam agni. puidi ⁊ stollis albi
candidi: p̄ transitum maris rubri:
ch: isto canam̄ principi. **Q**uius corpus
sanctissimū: in ara crucis torridū: cruore

eius rofeo: gustando uiuim' deo. **P**ro
tecti pascē uespere: ad euastāte angelo: erep
ti de durissimo pharaōis iperio. **I**am
pascā nām chāstus: q' imolatus agn' est:
sinceritatis azīma: caro eius oblata est.
Quere digna hostia: p quā fracta sunt
tartara: redēpta plebs captiuata: reddita
uite premia. **C**onsurgit christus tūmū
lo: uictor: reddit de baratro: tyrannū tru
dēs uinculo: et referans paradisu. **Q**ue
sum' auctor oīum: in hoc pascale gaudi
o: ab oī mortis ipetu: tuum defēde pplz.
Gloria tibi dñe: qui surrexisti a mortuis
cum p̄e sancto spū: in sep̄terna sc̄la. am.
Dñica in albis ad nocturnum.
Rex eterne dñe: rex creator omniū:
qui eras añ secula: semp cum p̄e fi
lius. **Q**ui mundi i primordio: adā plas
masti hoīem: cui tue imāginē: uultū dedi
sti similit. **Q**uē diabolus dēcepit: hostis
humāi generis: cui tu formaz corporis:
assumere dignat' es. **V**t hoīem redime
res: quē añ iam plasinaueras: et nos deo
p̄iūgeres: p carnis p̄ubermium. **Q**ue
edini ex uirgine: pauescit oīs aīa: p que
et nos resurgere: deuota mēte credimus.
Qui nobis p baptisimū: donasti indul
gentiā: q tenebamur uincul: ligati p̄scie.
Qui crucē pp hoīem: suscipe dignat' es
ddisti tuū sāguinē n̄e salutis p̄ciū. **Q**ue
sum' auctor. **G**loria. **In oct. pasce ad lau.**
Auroa lucis rutilat: celū laudibus
itonat: mūdus exultans iubilat: ge
mēs ifern' ululat. **Q**u rex ille fortissim':
mortis p̄fractis uiribus: pede p̄culans
tartara: soluit a pena miseros. **I**lle qui
clausus lapide: custodiē sub milite: trium
phās p̄pa nobili: uictor surgit de fūcē.
Solutis iāz gemitibus: et iferni dolori
b': qz surrexit dñs: resplendēs clamat an
gelus. **R**istes erāt apli: de nece sui dñi
quē pena mortis crudeli: sceni dānarunt
ipij. **S**ermone blādo angls: p̄dixit mu
lieribus: i galilea dñs uidendus ē q̄stoti
us. **I**lle dū pgunt p̄cite: aplis hoc dice
re: uidentes eū uiuere: osculantur pedes
dñi. **Q**uo agnito discipuli in galileam
pper: pgunt uidere faciē designatā dñi.

Qlato pascale gaudio: sol mundo nitet
radio: cum christū iam apostoli: uisu cer
nunt corporeo. **G**stenisa sibi uulnera: in
christi carne fulgida: resurrexisse dñm:
uoce fatetur publica. **R**ex christe clemē
tissime: tu corda n̄a posside: ut tibi laudē
debitas: reddam' oī t̄pre. **Q**uesum' auc
tor. **G**loria tibi domine. **In uigilia as
censionis ad uesperas hymnus.**
Iesu nostra redemptio: amor et desi
derium: deus creator omniū: hō
in fine temporum. **Q**ue te uicit clemen
tia: ut ferres nostra crimina: crudelē mor
tem paties: ut nos a morte tolleres. **I**n
ferri claustra penetrans: tuos captiuos
redimens: uictor: triumpho nobili: ad dex
teram p̄ris residens. **I**psa te cogat pie
tas ut mala n̄a superes: p̄cēdo et uoti
cōpotes: nos tuo uultu saties. **A**u esto
nām gaudium: q es futurus p̄mū: sit n̄a
in te gloria: per cuncta semper secula. am.
ad nocturnum hymnus.
Erne rex altissime: redēptor et fide
lium: quo mors soluta depit: datur
triumphus ḡe. **S**candēs tribunal dex
tere: patris potestas oīum: collata iesu ce
litus: que non erat humanitas. **A**e tria
rerum machina celestium terrestrium: et
infernorum condita: flectant genu iam
subdita. **A**remunt uidentes angeli: uer
sa uice mortaliū: clpat caro: purgat caro:
regnat d̄s dei caro. **A**u esto nām gaudi
um: manens olympe p̄diti: mūdi regis
q fabricā: mūdāna uincēs gaudia. **H**ic
te p̄cantes quesum': ignosce culpis oīb':
et corda sursum subleua: ad te superna ḡia.
Vt cū repente ceperis: clarere nube iu
dicis: penas repellas debitas: reddas co
ronas p̄ditas. **G**loria tibi dñe: qui scādis
supra sydera: cum patre sancto spiritu in
sempiterna secula. amen. **Ad uesperas
in pentecoste hymnus.**
Ceni creator spiritus: mentes tuorū
uista imple superna gratia: que tu
creasti pectora. **Q**ui paraclitus diceris:
donus dei altissimi: fons p̄uius ignis: ca
ritas: et spiritalis uictio. **A**u septiformis
mūere: dextre dei tu digil': tu rite p̄misso

patris sermone ditans guttura. **E**ccen
de lumen sensibus: infunde amorē cordi
bus: infirma nūi corporis: uirtute firmās
perdet. **H**ostes repellas longius pacē
qz dones p̄tinus: ductoꝝ sic te p̄uio: uī
temus om̄e noxiū. **P**er te sciam⁹ da
piem noscamus atqz filiū: te utriusqz spi
ritum credamus om̄i tempore. **G**loria
patri. **Ad nocturnum hymnus.**

Iam christus astra ascēderat regres
sus unde uenerat: p̄missū p̄is mu
nere sanctum daturus sp̄m. **S**olennis
urgebat dies: quo mystico septemplici or
bis uolutus species: signat beata tempo
ra. **Q**um hora cunctis tertia: repēte mū
dus intonat: orantibus apl̄is: deus uenit
se nuntiat. **E**t p̄is ergo lumine: decoꝝ
ignis almus est: qui fida christi pectora:
calore uerbi cōpleat. **I**mpleta gaudet
uiscera: afflata sāto sp̄u: uoces diuersas
intonant: fantur dei magnalia. **E**x om̄i
gente cogniti: grecis latinis barbaris: cū
ctisqz admirantibus: linguis loquuntur
omnibus. **I**udea tunc incredula: uesā
na toruo sp̄u: ructare musti crapulam: a
lumnos christi conrepat. **S**ed signis
et uirtutibus occurrit et docet petrus: fal
sa p̄fari perfidos ioele teste cōprobans.

Gloria patri dño: natoqz qui a mortuis
surrexit ac pacito: in seculorū secula. am̄.

Beatā nobis gaudia: an **Ad laudes.**

Bni reduxit orbita: cum sp̄s paracl̄i
tus: effulset in discipulos. **I**gnis uibrā
te lumine: lingue figuram detulit: uerbis
ut essent profluī: et caritate feruidi. **L**in
guis loquuntur oīum: turbe paient gen
tilium: musto madere d̄putant: quos spi
ritus repleuerat. **P**atrata sūt hec mysti
ce: p̄asce peracto tempore: sāto dierum
munere: quo lege sit remissio. **E**t nunc
d̄s p̄issimē: uultu p̄camur cernuo: illap
sa nobis celitus: largire dona sp̄s. **Q**u
dum sacrata pectora: tua replesti gratia:
dimitte nunc peccamina: et da quīeta tē
pora. **G**loria patri dño. **In sc̄to sācte**

trinitatis ad uesperas hymnus.

O Pater sancte mitis atqz p̄cio iesu
christe fili uenerande: paciteqz spi

ritus et alme deus eterne. **T**rin̄itas sāc
ta: unitasqz una: diuinitas uera: bonitas
immensa: lux angelorū salus orphano
rum: sp̄esqz cunctorum. **S**eruiunt tibi
cuncta quod creasti: te nūc cuncte laudāt
creature: nos quoqz tibi p̄fallim⁹ d̄uotē:
tu nos exaudi. **G**loria tibi d̄s trīn⁹ et un⁹:
magn⁹ et eternus te decet hymn⁹: honor
et d̄c⁹ sit tritati nūc et i euī. am̄. **ad noct.**

Desto sancta trinitas: pax splēdor
una deitas: qui extat rex om̄ium si
ne fine principium. **E**t celorum milia
laudat adorat predīcat: trīnusqz p̄manē
tia benedicat per secula. **A**ssum⁹ et nos
cernui te adorantes famuli: uotaqz p̄ces
supplicium: hymnum iunge celestibus.

Vnum te lumen credim⁹: qz et tibi idēz
colimus alpha et o quē dicim⁹: te laudat
omnis sp̄ritus. **A**us patri sit īgenito:
laus eius unigenito: laus sit sp̄ritui sanc
to: trīno deo et simplici. am̄. **ad laudes.**

Eneranda trinitas: laudanda ual
de benigna: gloriāqz digna nostras
exaudi preces: quibus tibi canim⁹ hym
num. **E**t inuocamus atqz adoramus:
teqz laudamus trinitas beata: tu nobis
dona scelerum cunctorum remissionēz.

Vt ualeamus mentibus deuotis agē
digna quoqz tibi lauds die ac nocte ho
minis et momentis sēper dicentes. **G**lo
ria īgens sine fine manens sit trinitati sū
mi: deitati cuncta per secula uoce simul
una cuncti dicamus. am̄. **ad uesperas hy.**

Pange lingua gloriosi corporis my
sterium: sanguinisqz preciosi: quēz
in mundi precium: fructus uentris gene
rosi: rex effudit gentium. **N**obis datus
nobis natus: ex ī tacta uirgine et ī mun
do conuersatus sparso uerbi semine: sui
moras incolat⁹: miro clausit ordie. **I**n
supreme nocte cene recumbans cū sub⁹:
obseruata lege plene cibis ī legalibus: ci
bū turbe duodene: se dat suis manibus.

Verbū caro panē uer⁹: uerbo carnē effi
cit: sitqz sanguis christi merum: et si sēsus
deficit: ad firmandum cor sincerum sola
fides sufficit. **A**antum ergo sacramen
tum: ueneremur cernui: et antiquum

documentū nouo cedat ritui: prestet fides
supplementū sensui: defectui. **S**enito-
ri genitoq; laus et iubilatio: salus bono-
rum quoq; sit et benedictio: precedenti ab
utroq; compar sit laudatio. **In festo cor-
poris christi ad matutinum hymnus.**

Sacris solēis iuncta sint gaudia: et
exprescordijs sonent preconiā: rece-
dāt uetera noua sint omnia: corda uoces
et opa. **N**octis recolit cena nouissima:
qua christus creditur agnū et azimā: d-
disse fratribus iuxta legitimā priscis idul-
ta patribus. **P**ost agnū tipicū exple-
tis epulis: corpus dñicum dātur discipu-
lis: sic totum omnibus: qd totū singulis
eius fatemur manibus: dedit fragilibus
corporis ferculū: dedit et tristibus sangui-
poculum: dicens accipite qd trado uasculū:
omnes ex eo bibite. **S**ic sacrificiū
istud instituit: cuius officium cōmitti uo-
luit: solis presbyteris qbus sic congruit:
ut sumant et dent ceteris. **P**anis angeli-
cus sit panis hominum: dāt panis celicus si-
guris terminū: o res mirabilis māducat
dñm: paup seruus et humilis. **T**ec trina
deitas unaq; poscimus: sic nos uisitas si-
cut te colimus: p tuas semitas duc nos
quo tendimus: ad lucē quāz inhabitas.
amen. **Ad laudes hymnus.**

Terbum supernum p dicens: nec pa-
tris linquens dexterā ad opus suū
exiens uenit ad uite uesperā. **I**n morte
a discipulo suis tradendus emulis: prius
uite ferculo: se tradidit discipulis. **Q**ui
bus sub bina spē carnem dedit et sangui-
nē: ut duplici sba totum cibaret hominē.
Senascens dedit focū: conuescens in
edulū: se moriens in preciū: se regnās
dat in premiū. **Q** salutaris hostia: que
celi pandis hostiū: bella premunt hosti-
lia: dā robur fer auxiliū. **V**ni trinoq;
dño sit sepiterna gloria: q uitam sine ter-
mino: nobis donet in patriā. amen. **In
conuersione sancti pauli ad uesperas hy.**

Quotor egregie paulē mores istue:
et mente polū nos trāsferre satage:
donec perfectū largiā pleni: euacuato
q ex parte gerimus. **S**it trinitati sempit-

na gloria: bonor potestas atq; iubilatio
in unitate cui manet imperiū: ex tunc et
modo per eterna secula. amen. **In festi-
uitatibus beate marie ad uesperas hy.**

Ale maris stella dei mater alma at-
q; semp uirgo felix celi porta. **S**u-
mens illud aue: gabrielis ore: fūda nos
in pace: mutans cūc nomen. **S**olue ut-
cla reis: pfer lumen cecis mala nra pelle
bona cuncta posse. **M**onstra te esse ma-
trem sumat p te preces qui p nobis nāt-
tulit esse tuus. **V**irgo singularis: int om-
nes mitis: nos culpis solutos: mittes sac-
et castos. **V**itam presta purāz iter para-
tū: ut uidentes iesū: semper collecte-
mur. **S**it laus deo pā: sūmo christo de-
cus: spiritui sancto: tribus bonor unus.
amen. **Ad nocturnum hymnus.**

Quem terra pont' ethera colūt ado-
rant predicant: trinam regentē ma-
chinam: claustrū marie baiulat. **Q**ui lu-
na sol et omnia: deseruiunt per tpra: perfu-
sa celi gratia: gestant puelle uiscera. **B**e-
ata mater munere: cuius superni artifex:
mundum pugillo continens: uentris sub
archa clausus ē. **B**eata celi nūtio: feci-
da sancto spū: desideratus gentibus cui-
per alium fufus ē. **G**loria tibi dñe: qui
natus es de uirgine: cum pte sancto spū:
in sempiterna secula. am. **Ad laudes hy.**

Gloriosa dña: excelsa supra syōra:
qui te creauit: pūde: latasti sacro u-
bere. **Q**d eua tristis abstulit: tu reddis
almo gerimine: intret ut astra flebiles ce-
li fenestra facta es. **T**u regis alti ianua:
et porta lucis fulgida: uitā datam p uirgi-
nē: gentes redempte plaudite. **G**loria tibi
domine. **In cathedra sancti petri ad ue-
spas hymnus.**

Quodcumq; uinculis super terram
strinxerit: erit in astris religatū for-
tis: et qd resoluit in terris arbitrio erit so-
lutū sup celi radium: in fine mudi iudex
erit seculi. **G**loria deo per immensa se-
cula: sit tibi nate decus et imperium: bo-
nor potestas sanctoq; spiritui: sit trinita-
ti salus indiuidua: per infinita seculorū
secula. amen. **Ad laudes hymnus.**

I Am bone pastor petre clemēs acci-
pe uota precantium: et peccati uicu-
la dissolue: tibi potestate tradita: qua cūc-
tis celum uerbo claudis: aperis. **S**it tri-
nitati sempiterna gloria: honor potestas
atq; iubilatio: in unitate cui manet impe-
rium: ex tūc et modo per eterna secula. amē.

In festo sancti iohannis baptiste ad uesperas hy-

Queat lapsis resonare fibris: mi-
ra gestorum famuli tuorum: solue
polluti labij reatum: sancte iohānes. **N**ū-
cuis celso ueniens olympo: te patri ma-
gnum fore nasciturum: nomen et uite feri-
en gerende: ordine promit. **I**lle promi-
si dubius superni: perdidit prompte mo-
dulos loquēte: sed refo: masti genitus p-
ente: organa uocis. **V**entris obruso: re-
cubans cubili: senseras regem thalamo
manentem: huic parēs nati: meritis uter-
q; abdita pādīt. **G**loria patri geniteq;
proli: et tibi compar utriusq; semper: spūi-
tus alme deus unus: omni tempo: seclī.
amen. **Ad nocturnum hymnus.**

Altra deserti: teneris sub annis ciui-
um turmas fugiens petisti: ne leui
saltē maculare uitam fame posses.

Prebuit hirtum tegūmen camellis: ar-
tibus sacris strophium bidentes: cui la-
tex haustum: sociata pastum mella locu-
stis. **Q**uēti tantum cecinere uatum: cor
de prefigo: iubar ad futurum: tu quide;
mundi scelus auferentem: idice prodīs.

Non fuit uasti spatium per orbis: sanc-
tior quisq; genit' iohanne: qui nefas seclī
meruit lauātem: tigere lymphis. **G**lo-
ria patri geniteq;.

Ad laudes hymnus.

Olimis felix meritisq; celsi: nesciens
labem niuei pudoris: p̄potēs mar-
tyr heremiq; cultor maxime uatū. **S**er-
ta terdenis alios coronāt: aucta cremē-
tis duplicata quosdam: trina centeno cu-
mulata fructu te sacer ornant. **I**nc po-
tens nostri meritis opimis: pectoris du-
ros lapides repelle asper: planans iter:
et reflexos dirige calles. **V**t pius mūdi
fator et redēptor: mentibus pulsa liuione
puris: rite dignet ueniēs sacratos ponere
gressus. **L**audibus ciues celebrant su-

pernite deus simplex pariq; trine sup-
plices at nos uenias precamur: parce re-
demptis. amen. **In uigilia apostolorum
petri et pauli ad uesperas hymnus.**

Area luce et deco: roseo: lux lucis
horie perfudisti scilicet: decorās celos
inlyto martyrio: hac sacra die: que dat
reis ueniam. **I**anitor celi doctor orbis
pariter iudices seclī: uera mundi lumina
per crucem alter: alter ense triumphans:
uite senatum laureati possident. **S**it tri-
nitati sempiterna gloria: honor potestas
atq; iubilatio: in unitate cui manet impe-
rium: ex tūc et modo per eterna secula.
amen. **Ad laudes hymnus.**

Alm bone pastor petre clemens ac-
cipe uota precantium: et peccati uin-
cula resoluē: tibi potestate tradita: qua
cunctis celum uerbo claudis aperis. **In
comemoratione sancti pauli ut supra.**

Dector egregie paulē mores istue
et mente polum nos transerre fata
ge: donec perfectus largiatur plē: eua-
cuato q; ex parte gerimus. **S**it trinitati
sempiterna gloria: honor potestas atq;
iubilatio. in unitate cui manet imperiū:
ex tūc et modo per eterna secula. amē.

In festo sancte marie magdalene ad ues-

peras et nocturnum hymnus.

Ardi maria pistici: sumpsit libram
mox optimi: uixit beatos domini:
pedes rigando lachrymis. **H**onor de-
cus imperium: sit trinitati unice: patri na-
to paraclito: per infinita secula. amen.

Ad laudes hymnus.

Huius obtentu deus alme nostris:
parce iam culpis uicia remittens:
quo tibi puri resonemus alimum pecto-
ris hymnum. **G**loria p̄i geniteq; plē: et ti-
bi cōpar utriusq; semper: sp̄s alme deus u-
n' oī: t̄p̄e seclī. amē. **In uincul sancti petri
ad uesperas et nocturnum hymnus.**

En' beat' cathenaz laqueos: chri-
sto iubete rupit mirabil' : custos o-
uiliis et doctor ecclē: pastorq; gregis p̄ser-
uator ouū: arcēs lupoz triculētā rabiē.
Gloria deo p̄ inēsa seclā: sit tibi nate dē
et ipiū: honor p̄as scōq; spūi: sit trinitati

salus idiuina per infinita seculorum secu-

la. amen. *Ad laudes hymnus.*
Amen bone pastor.

In festo sancti michaelis archangeli ad uesperas et ad nocturnum hymnus.

Ibi criste splendor patris uita uirtus
cordium: in conspectu angelorum uotis
uoce psallim: alternantes precando me-
los damus uocibus. *Collaudemus uene-
rantes: oes celi milites: sed precipue prima-
tem celestis exercitus: michaelis in uirtute
coterentis zabulon. Quo custode. pul-
pelle rex christe piissime: omne nefas iuni-
ci mundo corde et corpore: paradiso redde
tuo: nos sola clementia. Gloria patri melodis
psaltem uocibus: gloriam christo canamus:
gloriam pacifico: quod deus trinus et unus extat
an scilicet. amen. Ad laudes hymnus.*

Christe sanctorum decem angelorum: rec-
tor humani generis et auctor: nobis
eternum tribue benignum scendere celum. *An-
gelum pacis michael ad istam: celitus mitte
rogitem aulam: nobis ut crebro ueniente.
crescat prospera cuncta. Angelis fortis ga-
briel ut hostis: pellat antiquum uoluit ab
alto: sepius templum ueniens ad istud uiscerum
nunc. Angelum nobis medicum salutis: mit-
te de celis raphael ut omnes: sanet egro-
tos: pariterque nostros dirigat actus. Sic
dei nostri genitrix maria: totus et nobis
chorus angelorum: semper assistat simul et
beata contio tota. Prestet hoc nobis
deitas beata: patris ac nati pariterque sanc-
ti: spiritus cuius roborat in omni gloria mun-
di. amen. In uigilia omnium sanctorum
ad uesperas et ad nocturnum hymnus.*

Christe redemptor omnium cōserua
tuos famulos: beate semper uirginis
placatus sanctis precibus. *Beata quo-
que agmina: celestium spirituum: preteri-
ta presentia: futura mala pellite. Vates
eterni iudicis apostolorum domini suppliciter
exposcimus: saluari uestris precibus. Mar-
tyres dei incliti: confessorumque lucidi: ue-
stris orationibus nos ferte in celestibus.
Chorus sanctarum uirginum: monacho-
rumque omnium: simul cum sanctis omnibus:
consortes christi facite. Gentes auferte*

perfidam credentium de finibus: ut christo
laudes debitas psoluiamus alacriter. *Lo-
ria patri ingenito eiusque unigenito una cum
sancto spiritu: in sempiterna secula. amen.*

Ad laudes hymnus.

Esu saluator seculi: redemptis ope sub
ueni: et pia dei genitrix: salutem po-
sce miseris. *Quibus omnes angelici: patri-
archarum cuncti: et prophetarum merita
nobis precetur ueniam. Baptista chris-
ti preuius: et clauiger ethereus cum cete-
ris apostolis: nos soluant nexu criminis.
Chorus sacratus martyrum: confessio
sacerdotum: et uirginalis castitas nos a
peccatis abluant. Monachorum suffra-
gia: omnesque ciues celici: annuant uotis
supplicum: et uite poscant premium. Laus
honor uirtus gloria: deo patri et filio una
cum sancto spiritu: in sempiterna secula.
amen. In natiuitatibus apostolorum ad
uesperas et nocturnum hymnus.*

Exultet celum laudibus: resulet ter-
ra gaudiis: apostolorum gloriam:
sacra canunt solennia. *Vos seculi iusti iu-
dices: et uera mundi lumina: uotis prece-
mur cordium: audite preces supplicum.
Qui celum uerbo clauditis: serasque ei-
soluitis: nos a peccatis omnibus soluite
iussu quesumus. Quorum precepto sub
ditur: salus et langor omnium: sanate e-
gros moribus: nos reddentes uirtutibus.
Et cum iudex aduenerit: christus in fi-
nem seculi: nos sempiterni gaudij faciat
esse compotes. Deo patri sit gloria.*

Ad laudes hymnus.

Terna christi munera apostolorum
gloria: laudes canentes debitas le-
tis canamus mentibus. *Acclesiarum
principes: belli triumphales duces: cele-
stis aule milites: et uera mundi lumina.
Quota sanctorum fides: inuicta spes
credentium: perfecta christi caritas: mun-
di triumphat principem. In his pater-
na gloria: in his uoluntas spiritus: exul-
tat in his filius: celum repletur gaudio.
Ac nunc redemptor quesumus: ut ip-
sorum consortio: iungas precantes seruu-
los in sempiterna secula. amen.*

In natiuitate unius martyris ad uesperas et nocturnum hymnus.

Oeus tuorum militum: fors et corona premium: laudes canentes martyris: absolue nexum criminis. **H**ic nempe mundi gaudia: et blandimenta noxia: ca duca rite deputans: peruenit ad celestia.

Penas cucurrit fortiter: et sustulit uiriliter: per te effundens sanguinem: eterna dona possidet. **O**b hoc peccati supplicium: pos cinus piissime: in hoc triumpho martyris: dimitte noxam seruulis. **M**aus et pen nis gloria: deo patri et filio: sancto simul pa clito: in sepiterna secula. *Ad laudes hy.*

Martyr dei qui unicuique: patris sequendo filium: uictis triumphans hostibus: uic tor fruens celestibus. **A**ui precatus mu nere: nam reatu dilue: arcens mali ptagi um: uite remouens tedium. **S**oluta sunt iam uincula: tui sacrati corporis: nos solue uinculis: seculi amore: fili dei. **O** eo patri.

In natiuitate plurimorum martyrum ad uesperas hymnus.

Sanctorum meritis in clyta gaudia: pa gamus socij gesta:q; fortia: nam gliscit ani mus: premere cantibus: uictorum genus optimi. **H**ic sunt quos retines mudus in horruit: ipsum nam sterili: flore per aridum spre uere penitus: teq; secuti sunt: rex christe bone celitus. **H**ic per te furias atq; feroci a: calcarunt hominum seuaq; uerba: cessit his lacerans fortiter ungula: nec carpsit penetralia. **Q**edum gladijs more bidetium: non murmur resonat: non querimonia: sed corde tacito mens bene conscia: conseruat patientiam. **Q**ue uox: que poterit lingua retexere: que tu martyribus: mu nera preparas: rubri nam fluide sanguine laureis ditant bene fulgidis. **A**c summa deitas unaq; poscimus: ut culpas abluas: noxia subtrahas: des pacem famulis: nos quoq; gloria: per cuncta tibi secula. amen. *ad noct. hy.*

Etterna christi munera: et martyrum uictorias: laudes canentes obitas letis canamus mentibus. **E**rrone uicto seculi penitus spreto: corporis: mortis sa cre compendio: uitam beatam possident. **T**radunt igni martyres: et bestiarum den

tibus: armata secuit ungulis: tortoris isa ni manus. **D**udata pendet uiscera: sanguis sacratus fundit: sed permanent immobiles: uite perennis gratia. **E**t nunc redemptor quesumus: ut martyrum sortio: iungas pre cantes seruulos: in sempiterna secula. amen. *Ad laudes hymnus.*

Rex gloriose martyrum: corona confi tentium: qui respuentes terrena: per ducis ad celestia. **L**ure benignam patris: appone nostris uocibus: trophea sacra pangimus: ignosce quod delinquimus. **A**u uicis in martyribus: peccando confessoribus: tu uince nostra crimina: donando in dulce tiam. **O** eo patri sit gloria. *In natiuitate unius confessoris ad uesperas hymnus.*

Iste confessor domini sacra: festa plebs cuius celebrat per orbem: hodie letus meruit secreta scandere celi. **Q**ui pius prudens humilis pudicus: sobrius castus fuit et getus: uita dum presens ue getauit eius corporis art. **A**d sacrum cuius tumultum frequenter: membra languen tum: modo sanitati: quolibet morbo: fuerit grauata: restituit. **V**nde nunc non cho rus in honore: ipsius hymnus canit hunc libenter: ut pijs eius meritis inueniam de pecum. **S**it salus illi decus atq; uirtus q; supra celi residens cacumen totius mundi machinam gubernans: trinus et unus. amen. *Ad laudes hymnus.*

Iesu redemptor omnium: pater corona per sulum: in hac die clementius nostris fateto precibus. **A**ui sacri quod nominis: con fessor almus claruit: huius celebrat annua deuota plebs solennia. **Q**ui rite mundi gaudia: huius caduca respuens: cum an gelis celestibus: letus potius premijs. **H**u ius benigne annue: nobis sequi uestigia: huius peccati seruulis: dimitte noxam cri minis. **S**it christe rex piissime tibi pa tris gloria: cum spiritu paraclito: et nunc et in perpetuum. amen. *In confessoribus non pontificibus hymnus ad laudes.*

Iesu corona celsior: et ueritas subli mior: qui confitenti seruulo: reddis pene premium. **O**a supplicanti cetui op tectum huius optimi: remissionem criminum

rumpendo nexum uiculi. **A**nni recur-
so tempore: dies illuxit lumine: quo sanc-
t' hic de corpore: polū migravit p'potes.

Hic uana terre gaudia: et lutulenta pre-
dia: polluta sorde deputas: ouans tenet
celestia. **M**e christe rex piissime: hic cō-
fitendo iugiter: calcauit hostem fortiter:
superbum ac satellitem. **V**irtutum actu
et fide: confessionis ordine: ieiuna membra
deferens: daptes supernas obtinet. **P**ro-
inde te piissime: precamur omnes suppli-
ces: ut huius almi grā: nobis remittas o-
bita. **G**loria tibi domine: glia unigenito:
una cum sācto spū: in sēpiterna sēla. amē.

In nati. uirginū ad uesp. et ad laudes hy.

Est corōa uirginū: quē mī illa cōce-
pit: quē sola uirgo pepit: hec uota
clēm̄s accipe. **Q**ui pascis inter: lilia sep-
tus choreis uirginū: sponsus decor' glo-
ria: sponsusq; reddens premia. **Q**uocū-
q; pergis uirgines: sequunt atq; laudib':
post te canentes cursitāt: hymnosq; dul-
ces personant. **M**e deprecamur largi:
nostris ad auge sensibus: nescire prius
omnia corruptionis uulnera. **M**aus ho-
nor uir' gloria: deo pū et filio: sācto sumt
paradīto: in sēpiterna secula. amē. **Ad**
nocturnum hymnus.

Uirginis ples opifexq; matris: uir-
go quē gessit: peperitq; uirgo: uir-
ginis festum: canimus tropheum accipe
uotu. **H**ec tua uirgo duplici beata: for-
te dū gessit fragilem domare: corporis se-
rum: domuit cruentū: corpor' seclī. **V**n-
de nec mories: nec amica mortis: seu pe-
narum genera pauescens: sanguine fuso
meruit sacrum scandere celum. **H**ui'
obtentū dōs alme nostris: pce iam culpīs
uicia remittens: quo tibi puri resonem'
almm pectoris hymnum. **G**loria pū ge-
nitq; plē: et tibi cōpar utriusq; semp: spī-
ritus alme de' unus omī: tpe seculi. amē.

**In dedicatione ecclesie uel altaris et an-
nuetario eorū ad uespas et noct. hy.**

Circa beata ierusalē dicta pacis ui-
sio: quē p'struit i cel: uiuis ex lapidi-
bus: et angelis coornata: ut spōsata comi-
te. **N**oua ueniens de celo: nuptiali tha-

lamo: preparata ut sponsata: copuletur
dño: platee et mui ei': ex auro purissimo.

Porte nitent margaritis: abditis paten-
tibus: et uirtute merito: illuc introducūt:
omīs qui ob christi nomen: hic in mūdo
premitur. **R**uſionibus pressuris: expol-
liti lapides: suis coaptant locis: per ma-
num artificis: disponunt p'māsurī sacris
edificijs. **G**loria et honor deo: usq; quo al-
tissimo: una patri filioq; inēlyto pacīto
cui laus est et potestas: per imēnsa secu-
la. amen. **Ad laudes hymnus.**

Angularis fundamētum: lapis chri-
stus missus est: qui compage parie-
tis in utroq; nectit: quem sion sācta susce-
pit: in quo credens pmanet. **O**mnis il-
la deo sacra: et dilecta ciuitas plena mo-
dulis in laude: et canore iubilo: trinū de-
um unūq; cum fauore predicat. **H**oc
in templo summe dōs exoratus adueni: et
clementi bonitate precū uota suscipe: la-
gam bñdictionē hic infunde iugiter. **H**ic
p'mereantur omīs petita acquirere: et ad-
epta possidere cū sanctis penniter: para-
disum introire trāslati in requiē. **G**loria
et honor deo: usq; quo altissimo: una pū
filioq; inēlyto pacīto: cui laus est et po-
testas p imēnsa secula. amen.

Christi noie inuocato ac eius pie genitricis: ordo breuiarij: iuxta ritum romane curie incipit.

In primo sabbato aduentus ad uesperas capitulum.

Atrates scientes qz hora est iaz nos de somno surgere: nunc autem propior est nra salus qua cu credidimus.

R. Deo gras. **Et in fine oium capitulorum totius anni eo modo. hymnus** Conditor

alme. **R.** Rorate celi de sup: et nubes pluant iustum. **R.** Aperiat terra: et germiet saluatorem.

Ad mag. ant. Ecce nomen dñi uenit d longinquo: et caritas eius replet orbem terrarum.

oratio.

Exalta qs dñe potetiam tuam et uenit: ut ab imminutibus peccatorum nostrorum piculis te mereamur. ptegentem te eripit: te liberante saluari.

Qui uiuis et

Ab isto die usqz ad octaua pentecostes de aplis nec de sanctis quoru specialis mentio fit in pprijs ecclesijs: neqz de pace ulla fit comemoratio nec in festiuitatibus sancte crucis: angeloz et sctoiz duplium: nec infra octauas earum.

De officio completorii et prime ac psalmis nocturnis et diurnis: tam dñice qz serie: quere in psalmista post oct. epiphanie. Dñica prima de aduentu ad matu. iuitat.

Regem uenturum dñm: uenite adoremus. ps. Venite. hym. Verbum supnum.

In primo nocturno ant. Veniet ecce rex excelsus cu potestate magna ad saluandas gentes alla.

ps. Beatus uir. cum reliquis ut i psal. ant. Confortate man dissolutas: conforta

mini: dicite. ecce deus ueniet: et saluabit nos al lelui. ps. Dñe deus me. cum reliquis ant.

Gaudete oes et letamini: ecce qz ueniet dñs ultionis adducet retributionem: ipse ueniet et saluabit nos. ps. Saluus me fac. cum reliquis.

Et sion: spes decoris eius. R. Deus nri: manifeste ueniet. Pater nri secreto. R. Et ne nos. R. Sed libera. Absolutio.

Exaudi dñe iesu chris te preces ser uorum tuoz et miserere nobis: q cu pte et spiritu sancto uiuis et regnas i secla seculorum. **R. Amen. sequitur.** Iube don

ne benedicere. benedictio. Benedicite

petua: benedicat nos pater eternus. **R. Amen.**

Hac nocte ponitur ysaias ppheta: et usq ad natiuitatem dñi taz in dñicali qz in se

riali officio legitur. Et sciendum qz p totum annu pterqz in triduo ante pascha: et in lectionibus defunctor: i sine cu

iuslibet lectionis dicit lector. Tu autē dñe miserere nostri. R. Deo gras. Lectio. i.

Istio ysaiē fili amos quas uidit sup iudam et ierlm. In diebus ozie ioa

than agazar et ezechie regu iuda. Audi te celi et auribus pcepe terra: qm dñs locutus est. Filios enutruui et exaltaui. Ipi autem spreuerunt me. Cognouit bos pos

sessorem suu: et asinus presepe dñi sui: isrl autem non cognouit me: pplis me non i

tellerit. Ube geti peccatrici: populo gra ui iniquitate. Semini neqz: filijs scelera

tis. Dereliquerunt dñm: blasphemauerunt sanctus israel: ab alienati sunt retro: sum. Super quo percutiam uos ultra. Ad

dentes preuaricationem. R. Aspiciens a longe ecce uideo dei potentiam uenientem: et ne

bulam totam terrā tegentem: Ite obuias ei dicite. Nuncia nobis si tu es ipse: qui regnatur es in ppo isrl. R. Quisq terrigena et filij ho

minum: sil in unum diues et pauper. repetitio. Ite. di usqz. Nuncia. R. Qui regis israel iten

det: qui deducis uelut onem ioseph. repetitio. Nuncia. et di usqz. Qui regnaturus. R. Tol

lite portas principes uias: et deuamini porte eternales: et introibit. repetitio. Qui regnaturus. R. Gloria patri. postea reiteratur. As

piciens a longe. Iube done. bñdi. Unigeni tus dei filius nos benedicere et adiuuare digne

tur. R. Amen. Lectio secunda.

Ome caput languidum et oñe cor merens a planta pedis usqz ad uer

ticem: non est in eo sanitas. Uulnus et li uor et plaga tumens: nō ē circūligata nec

curata medicamine: neqz feta oleo. Terra uestra deserta: ciuitates uestre succese sunt igni. Regionem uestram corā uobis

alieni deuorant. Et desolabitur sicut i na stitate hostili: et derelinquetur filia sio: ut

umbraculum in uinea. Et sicut tuguriu in cucumerario: et sicut ciuitas que uasta

tur. Nisi dñs exercituum reliquisset nob

is. Amen. benedictio. Benedicite

petua: benedicat nos pater eternus. R. Amen.

semen quasi sodomam fuisset: et quasi gomorra siles cinis. *R.* Aspicebas in uisu noctis et ecce in nubibus celi filius hominis ueniebat: et datum est ei regnum et honor. Et omnis populus tribus et lingue seruiet ei. *V.* Potestas eius potestas eterna que non auferetur: et regnum eius que non corrumpetur. Iube domine benedicere. *benedictio.* Spiritus sancti gratia illuminet sensus et corda nostra. *R.* Amen.

Lectio tertia.

Audite uerbum domini principes sodomorum: auribus percipite legem dei uiri populi gomorre. Quo mihi multitudinem uictimarum uestrarum dicit dominus: plenus sum: holocausta arietum: et adipem pinguium: et sanguinem uitulorum et agnorum et hyrcorum nolui. Cum ueneritis ante conspectum meum: quis quesierit hec de manibus uestris ut ambularetis in atriis meis: Ne offeratis ultra sacrificium frustra. Incensum abominatio est mihi. Procomenias et sabbatum et festiuitates alias non feram: inique sit ceteris uestris. Lendas uestras et solennitates uestras odiuit anima mea: scia sunt mihi molesta. Et cum extenderitis manus uestras auertam oculos meos a uobis: et cum multiplicaueritis orationem non exaudiam: manus enim uestrae sanguine plene sunt. *R.* Diffusus est gabriel angelus ad mariam uirginem desponsatam ioseph: nunciatus ei uerbis et expauescit uirgo de lumine: ne timeas maria inuenisti gratiam apud dominum: Ecce concipies et paries: et uocabitur altissimi filius. *V.* Dabit ei dominus deus sedem dauid patris eius: et regnabit in domo iacob in eternum. *Ecce. In. ij. noctur. ant.* Gaude et letare filia ierusalem: ecce rex tuus ueniet tibi sion noli timere: quia cito ueniet salus tua. *ps.* Conserua me. *ant.* Rex noster adueniet christus: quem iohannes predicauit agnum esse uenturum. *ps.* Exaudi domine. *ant.* Ecce uenio cito et merces mea mecum est dicit dominus: dare unicuique secundum opera sua. *ps.* Diligam te. *V.* Emitte agnum domine dominatorem terre. *R.* De petra deserti ad montem filie sion. *Pr.* *secreto.* Et ne nos. *R.* Sed libera. *abs.* **I**ustus pietas et misericordia nos adiuuet qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat in secula seculorum. *R.* Amen. Iube domine

benedicere. *benedictio.* Deus pater omnipotens sit nobis propitius et clemens. *R.*

Sermo sancti leonis pape Lectio. iij.

Sanciam et desiderabilem gloriosam et singularem solennitatem hoc est natiuitatem domini saluatoris fides dilectissimi deuotione fidelissima suscepturi totis uiribus nos debemus cum ipsius adiutorio preparare: et omnes latebras anime nostre diligenter aspicerere: ne forte sit in nobis aliquod peccatum absconditum: quod et consciam nostram profundat ac mordeat: et oculos diuine maiestatis offendat. Nam si christus dominus noster post passionem suam resurrexerit: et in celum ascenderit: considerat tamen ut credimus et diligenter attendit qualis se unusquisque seruorum eius sine auaritia: sine ira: sine superbia: atque luxuria ad celebrandam eius festiuitatem studeat preparare: atque ponere: et secundum quod unusquisque ornatu bonis moribus uiderit: ita ille gratias sue misericordie distribuit. Si quidem non uiderit caritatis luce uestitum: iustitie uel misericordie margaritis ornatum: castum: humilem: misericordem benignum: et sobrium: si tale inuenit uel agnouerit corpus et sanguinem suum ei non ad iudicium sed ad remedium: per sacerdotum suorum misterium dispensabit. Si uero aliquem uiderit adulterum: ebriosum: cupidum: et superbum: timeo ne hoc illi dicatur quod in euangelio dominus ipse predixit. Amice quod huc intrasti non habes uestem nuptialem: et quod dominus auertat fiat illi hoc quod sequitur. Ligate illi manus et pedes et piscite eum in tenebras exteriores. Ibi erit fletus et stridor dentium. Ecce qualem sententiam in die iudicii excipiet: qui sine remedio ad festiuitatem domini uitiorum sordibus inquinatus accesserit. *R.* Aue maria gratia plena dominus tecum: Spiritus sanctus superueniet in te et uirtus altissimi obumbrabit tibi: quod enim ex te nascetur sanctus uocabitur filius dei. *V.* Quo modo fiet istud quoniam uirum non cognosco: et respondens angelus dixit ei. Spiritus sanctus. Iube domine benedicere. *benedictio.* Domine Iustus perpetue det nobis gaudia uite. *R.* Amen. **I**n natali enim domini fides ca: et ecce christi quasi in nuptiis spiritualibus

45
sponse sue ecclesie christus adiunctus ē.
Tunc ueritas de terra orta ē: tūc iustitia
de celo p̄spexit: tūc p̄cessit sponsus de
thalamo suo. hoc est uerbū dei de utero
uirginali. Processit eim cum sponsa sua
ecclesia. i. humanam carnem suscepit. Ad
istas ergo taz sc̄as nuptias inuitati ⁊ ad
p̄uuium p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄s sancti intrati
uideamus qualibus indumentis debeat
mus ornari. Et ideo mundemus q̄tum
possumus cū dei adiutorio corda simul
⁊ corpora nostra: ut celestis ille inuitator
nihil in nobis sordidum: nihil fetidū: ni
hil obscurum: nihil oculis suis deprehē
dat indignū. Nec ergo fratres carissimi
non transitorie sed cum ingenti tremore
debemus attendere. Inuitati enim sum⁹
ad nuptias: ubi nos ipsi si bene agimus
sp̄se erimus. Cogitem⁹ ad quales nup
tias: cogitem⁹ ad qualem sponsū ul⁹ ad
quale p̄uuium inuitati sumus. Inuitati
eim sumus ad mensam ubi non inueniū
cibus hoīum: sed panis ponitur angelo
rum. Et ideo uideamus ne forte intus in
aīa ubi debemus bonorū operū marga
ritis ornari: ibi appareamus uitiorū p̄
nis ueteribus inuoluti: ut q̄i eos qui bo
ni sunt in oculis dei castitas reddet cādi
dos: nūc eos qui mali sunt: reddat luxu
ria sordidos. Et ideo quotienscūq; aut
dies natalis domini aut relique festiui
tates adueniunt: sicut frequenter am
monui: non solum ab infelici concubina
rum consortio: sed etiam a proprijs uxo
ribus abstinete: ⁊ ab omni iracundia uos
aliēos effcite: ut peccata p̄terita p̄ ele
mosynam ⁊ penitentiam redimātur. *R.*
Saluatorem expectamus dominum iesū chr̄
stum. Qui reformabit corpus humilitatis no
stre configurat⁹ corpori caritatis sue. *R.* So
bue ⁊ iuste ⁊ pie uiuamus hoc seculo: expectā
tes beatam spem ⁊ aduentū glorie magni dei.
Qui. Iube dōne benedicere. *br̄d.* Ignis sui
amoris accendat deus in p̄dibus nostris.

Lectio t̄ta.

Contra nullum hominem odium
in corde teneatur: quod solebat ua
nitas per gulam perdere: incipiat iustitia

per misericordiam pauperibus erogare
Quod luxuria uel gula dissipauit in mū
do pietas repōat in celo. Et licet hoc ex
pediat ut semper elemosynas facere de
beamus precipue tamen in sanctis solē
nitatibus secundum uires nostras abun
danti⁹ erogare debemus. Pauperes
ante omnia frequentius ad conuiuiū re
uocemus. Non est enim iustum ut in sac
ta solennitate in populo christiano ad u
num deum pertinentes Alij inebriemur
alij famis periculo cruciētur. Et nos ⁊ o
nis populus unius domini serui sumus
uno p̄ctio redempti sumus: pari condi
tione in hoc mundo intrauimus. Simili
etiam exitu migraturi sumus: ⁊ si bene
agimus ad unam deitūdinē pariter ue
niemus. Et quare pauper nō accipiat te
cum cibum: qui tecum accepturus est re
gnum: Quare pauper non accipiat uel
ueterem tunicam qui tecum recepturus
est immortalitatis stolam: Quare paup
non mereatur panem tuum qui tecū me
ruit accipere baptismi sacramentum: cur
indignus sit accipere reliquias ciborum
tuorum: qui tecum ad conuiuium inuita
tus est angelorum. *R.* Obsecro domine mūt
te quem missurus es: uide afflictionem populi
tui. Sicut locutus es ueni ⁊ liba nos. *R.* Qui
regis israel intende: qui deducis uelut oues io
seph. Sicut. *In tertio nocturno an̄t.* Da
br̄d angelus locutus est marie dicens: aue gra
tia plena dominus tecum: benedicta tu inter
milles: ⁊ benedictus fructus ventris tui. *ps.*
Leli enarrant. *an̄t.* Maria dixit putas qual
est ista salutatio: quia cōturbata est anima mea
⁊ quia paritura sum regem qui claustrū uirgi
nitatis mee non uiolabit. *ps.* Exaudi. *an̄t.*
In aduentu summi regis mudentur corda ho
minum: ut digni ambulemus i occurſu illius
quia ecce uenit ⁊ non tardabit. *ps.* Domine
i uirtute. *R.* Egredietur dominus de loco sac
to suo. *R.* Veniet ut saluet populū suū. Pa
ter noster. *R.* Et ne nos. *R.* Sed libera nos.

Absolutio.

A Vinculis peccatorum nostrorum
absoluat nos omnipotens ⁊ mise
cors dominus. *R.* Amen. *sequitur.* Aube

dōne benedicere. **b̄ndictio** Euāgelica lectio
sit nobis salus et protectio. Et quando legi-
tur duo euangelia dicitur in secunda b̄n-
dictione. Per euangelica dicta deleantur no-
stra delicta. Et quādo legitur tertium euā-
gelium dicitur. Verba sancti euangelij do-
ceat nos christus filius dei. **Iste** tres su-
pproposite absolutiones hoc ordine p̄ to-
tum annum ante iube donne benedicere
dicuntur quādoque nouem lectiones
leguntur: excepto triduo ante pascha et
officio mortuorum: in quibus nec absolu-
tiones nec iube donne dicuntur. **Lectio**
sancti euangelij secundum lucam.

In illo tempore dixit iesus discipu-
lis suis: erunt signa in sole et luna et
stellis et in terris pressura gentium. Et
reliqua om̄. sancti gre. pape. **Lectio. vij.**
Lectionem sancti euangelij quā mo-
do uestra fraternitas audiuit paulo
superius dominus premisit dicens: Exur-
get gens contra gentem: et regnabit aduer-
sus regnum: et terremotus magni erunt
per loca et pestilentie et fames: et quibus-
dam interpositis: hoc quod modo audi-
stis adiunxit: et erunt signa in sole et luna
et stellis: et in terris pressura gentium: pre
confusione sonitus maris et fluctus. Ex
quibus profecto omnibus alia iam facta
cernimus: alia e proximo uentura formi-
damus. Nam gentem super gentes exur-
gere earūque pressuras terris insistere: pl̄
iam in nostris tribulationibus cernim̄:
quā in codicibus legimus. Quod terremo-
tus urbes inuēras subruat: ex alijs mun-
di partibus scitis quā frequenter audiui-
mus: pestilentiam sine cessatōe patimur.
Signa uero in sole et luna et stellis adhuc
aperte minime uidemus. Sed quia et hec
non longe sunt: ex ipsa iam aeris immuta-
tione colligimus quāuis priusquam italia ge-
nili gladio ferienda traderetur: igneas in
celo acies uidim̄: ipsūque postea effusus ē
humani generis sanguine coruscātes. **Re.**
Ecce uirgo concipiet: et pariet filiū dicit domi-
nus. Et uocabitur nomē eius admirabilis de-
us fortis. **Super solium dauid et super re-**
gnum eius sedebit in eternum. Et uocabitur.

Iube donne. benedictio. Diuinum auxiliū
maneat semper nobiscum. **Re. Amen.** Si ue-
ro festum aliquod fuerit dicitur. Cuius fe-
stum colimus: ipse uel ipsa intercedat p̄ nobis
ad dominum. Si uero plurimum sanctorum
et sanctorum in plurali benedictio dicitur.

Confusio autem maris et fluctus nec
dum noua exorta est. Sed cū mul-
ta iam prenunciata completa sint: dubiū
nō est: quod sequantur et pauca que restant.
Quia sequentium rerum certitudo ē pre-
teritorum exhibitio: hec nos fratres caris-
simi iocundo dicimus: ut ad cautele studi-
um uestre mentes euigilent: ne securitate
torpeant: ne ignorantia languescant: sed
semper eas et timor sollicitet: et in bono
opere sollicitudo perficiat. Pensantes hoc
quod redemptoris nostri uoce subiungitur.
Arescentibus hominibus pre timore et
expectatione que superueniet uniuerso
orbi. Nam uirtutes celorum mouebun-
tur. Quid enim dominus uirtutes celo-
rum nisi angelos: archangelos: thronos
dinationes: principatus: et potestates ap-
pellat. Que in aduentu districti iudicis
nostri: tunc oculis uisibiliter apparent: ut
districte tunc a nobis exigant hoc quod nos
mō inuisibilis cōditor equanimiter portat. **Re.**
Audite uerbum domini gentes et annunciate
illud in finibus uestris. Et in insulis que p̄cul-
sum sunt dicite: saluator noster adueniet. **Annū-**
ciate: et audite: facite: loquimini et clamate. Et
in insulis. **Iube donne benedicere b̄ndictio.**
Ad societatem ciuium supernorum: perducit
nos rex angelorum. **Re. Amen. Lectio. ix.**

Si et subditur: Et tunc uidebunt
filius hominis uenientem in nubi-
bus celi in potestate magna et maiestate:
ac si aperte diceretur. In potestate et ma-
iestate uisuri sunt: quem in humilitate po-
situm audire noluerunt: ut uirtutem eius
tanto tunc districtius sentiant: quanto nunc
cervicem cordis ad eius patientiam non in-
clinant. Sed quia hec pro reprobos dic-
ta sunt: mox ad electorum consolationem
uerba uertuntur. Nam subditur: Illis autē
fieri incipientibus: respicite et leuate capi-
ta uestra: quoniam appropinquat redemptio

uia: Ac si apte ueritas electos suos amoneat dicens: Lū plage mundi crebrefcunt: cum terror iudicij uirtutibus cōmotis ostēditur: Leuate uos capita idest exbilarate corda: quia dum finitur mundus cui amici non estis: prope sit redēptio quā quesistis. In scriptura reij sacra sepe caput p mēte ponitur: quia sicut capite reguntur membra: ita cogitationes mente disponuntur. Leuare itaqz est capita mentes nostras ad gaudia patrie celestis erigere. Qui ergo deum diligūt ex fine mundi gaudere atqz bilarēscē iubētur: qui uidelicet cū quē amant mox inuēiunt dū trāsīt is quem non amauerūt. *Re.* Ecce dies ueniunt dicit dñs: et suscitabo dauid germen iustum: et regnabit rex et sapiens erit: et faciet iudicium et iustitiam i terra: et hoc ē nomē quod uocabunt cum dominus iustus nū. *Hy.* In diebus illis saluabitur iuda: et israel habitabit confidenter. *Et.* *Notandus qd a dominica prima de aduentu usqz ad natiuitatem domini: et a dominica lxx. usqz ad pascha noñ. Re. in dñicis diebus cātāt: qz te deum laudamus non dicitur tunc nisi in festo. ix. lectō. Ad laudē et p horas. x.* In illa die stillabunt montes dulcedines: et colles fluent lac et mel: allā. *ps.* Dominus regnauit. *ant.* Jocundare filia sion: et exulta satis filia hierusalem: alleluia. *ps.* Jubilate. *ant.* Ecce dominus ueniet et omnes sancti eius cum eo et erit in die illa lux magna: alleluia. *ps.* Deus meus. *ant.* Omnes sitientes uenite ad aquas: querite dominum dūz inueniri potest: alleluia. *ps.* Benedicite. *ant.* Ecce ueniet ppheta magnus: et ipse renouabit hierusalem: allā. *ps.* Laudate. *caplin.* Fratres sci. *hy.* Vox. *Re.* Vox clamantis in deserto parate uia dñi. *Re.* Rectas facite semitas eius. *Ad bñd. ant.* Sp̃s sanctus in te descendet maria: ne timeas habebis in utero filium dei: allā. *oio.* Excita. *Ad primam hy.* Jam lucis. *Ant.* laud. *ad primam tertia. vi. et ix. recto ordie seruato dicuntur et per hebdomadā similit quarta ant pretermissa. Eodem mō de laudibus aliarum dominicarum usqz ad natiuitatem domini fit: nisi quando in feriis occurrunt ant. speciales. ps.* De de

meus. cum reliquis ut in ps. capitulum.

Regi seculorum immortalis et inuisibilis soli deo honor et gloria in secula seculorum amen. *Re. b.* Chaste fili dei uiui miserere nobis. *Hy.* Qui uenturus es in mundū. *Re.* Misere. *Hy.* Gloria. *Re.* Chaste. *Hy.* Exurge chaste adiuua nos. *Re.* Et libera nos propter nomen tuum. *Et sic dicitur quondam usqz ad natiuitatem domini. kizielefon chrisi steleison kyrieleyso. 22. sicut in ps. Ad ablationes capli. lectio.* Non in comessationibus. *Notandum qd in dominicis diebus ab aduentu usqz ad octauā epiphanię: et a septuagesima usqz ad pascha ac oībus festis. ix. et trium lectionū ad absolutionem capituli caplin. legitur qd in. ix. dicitur. Ad tertiam hy.* Nunc sancte nobis. *ps.* Legem pone. *cur reliquis caplin.* Fratres sci. *Re. b.* Veni ad liberandum nos domine deus uirtutum. *Hy.* Ostende faciem tuam et salui erimus. *Re.* Domine. *Hy.* Gloria. *Re.* Veni. *Hy.* Timebunt gentes nomen tuum domine. *Re.* Et omnes reges terre gloriam tuam. *oro.* Excita. *Ad sextam hy.* Rector potēs. *ps.* Defecit. *cur reliquis capitulum.*

Nox precessit dies autem appropinquauit: abiciamus ergo opera tenebrarū et induamur arma lucis: sic ut in die honeste ambulemus. *Re. b.* Ostēde nobis dñe miam tuam. *Hy.* Et salutare tuum da nobis. *Re.* Adiam. *Hy.* Gloria. *Re.* Ostēde. *Hy.* Memēto nostri dñe in bñplacito ppli tui. *Re.* Visita nos in salutari tuo. *Ad nonam hy.* Rerum deus. *ps.* Mirabilia. *caplin.* Non in comessationibus et ebrietatibus non in cubilibus et ipudiciis non in contentione et emulatiōe: s; induimini dñm iesum christum. *Re. b.* Super te hierusalem orietur dñs. *Hy.* Et gloria ei i te uidebitur. *Re.* Quietur. *Hy.* Gloria. *Re.* Super. *Hy.* Domine deus uirtutū conuerte nos. *Re.* Et ostēde faciem tuam et salui erimus. *Ad uesperas ant.* In illa die. *cur reliquis ant.* de laudibus. *ps.* Dixit dñs. *cur reliquis de ps. caplin.* Fratres sci. *hy.* Conditor. *Hy.* Rorate celi desuper et nubes pluant iustū. *Re.* Aperiatur terra et germinet saluatorem. *Ad mag. ant.* Ne timeas maria inuenisti gratiaz

apud dñm ecce percipies et paries filium: alla. oio.
Exalta. *Feria. ij. iiii.* Regem ueturu dñm
uenite adoremus.

*Et cantatur per totu
aduentum in seralibus diebus usqz ad
seria quartam. iiii. tpm in tono seriali. Itē
hy. .x. et b. R. per totu aduentu dicuntur p
ordinem sicut in prima dñica: nisi qñ oc
currit festu. Item ant. noct. et laud. et ues
peroz in hac feria et in oibus alijs dicitu
tur de ps. usqz ad uigiliā natiuitatis dñi
exceptis laudibz que hñt ant. spales. .x.*

Ex sion spes decoris eius. R. Dñs nñ mani
fe. ue. *abolutio.* Exaudi dñe iesu chris. *ut
supra* *Lectio prima.*

Usuamini mundi estote: auferte ma
lum cogitationum ueststrarum ab
oculis meis. Quiescite agei peruerse: dis
cite benefacere: querite iudiciu: subue
nite oppresso: iudicate pupillo: defēdite
uiduam. et uenite et arguite me dicit dñs.
Si fuerint peccata uestra ut coccinū qua
si nix dealbabuntur: et si fuerit quasi uer
miculus: uelut lana alba erunt. Si uolu
eritis et audieritis me: bona terre come
detis. Qd si nolueritis et me ad iracundiā
puocaueritis: gladius duorabit uos qz
os domini locutus est. R. Suscipe uerbū
uirgo maria: quod tibi a domino per angelu
transmissum est: concipies et paries deum pari
ter et hominem: ut benedicaris iter omnes mu
lieres. .x. Paries quidem filiū et uirginitatis
non patieris detrimentu: efficietis grauida:
et eris mñ semper intacta. *Ut. Lectio scda*

Quomodo facta ē meretrix ciuitas
fidelis plena iudicij: Iustitia bita
uit in ea: nunc autem homicida. Argen
tum tuum uersum ē in scoriam uinū tuū
mixtum est aqua. Principes tui infide
les socij furum. Oes diligunt munera: se
quuntur retributiones. Pupillo non iu
dicant: et causa uidue non ingreditur ad
eos. Propter hoc ait dñs deus exercitu
um fortis israel. Ideo ego consolabor su
per hostibus meis et uindictabor de iimi
cis meis. R. Letentur celi et exultet terra: iu
bilate montes laudes: qz dñs noster ueniet: et
pauperū suorū miserebitur. .x. Orietur i diebz
eius iustitia et abundantia pacis. *Et. Lec. iij*

Et conuertam manum meā ad te
et excoqz ad purū scoriam tuā et au
feram de stagnum tuum: et restitua iudi
ces tuos ut fuerunt prius et psilarios tu
os sicut antiquitus. Post hoc uocabis
ciuitas iusti urbs fidelis: sion in iudicio
redimetur: et reducent eā in iustitiā. Con
teret scelestos et peccatores fil: et qui dere
liquerunt dñm consumentur. Confundēt
enim ab idolis quibus sacrificauerunt:
et erubescetis sup hortis quos deieratis
et cum fueritis uelut querē defluentibz
folijs et uelut hortus absqz aqua: et erit
fortitudo uestra ut fauilla stupe et opus
uestrum quasi scyntilla: et succidetur utrū
qz simul: et non erit qui extiguit. *risouu.*
Alieni non transibunt per ierlm amplius: nam
in illa die stillabunt montes dulcedinem et col
les fluent lac et mel dicit dñs. .x. Deus a liba
no ueniet et sanctus de monte umbrato et pde
so. Nam. *Ad laudes ant. Miserere. cum
reliquis ant. et ps. caplin.*

Uenite ascendamus ad montē dñi
et ad domum dei iacob et docebit
nos uias suas: et ambulabimus i semitis
eius: quia de sion exiit lex: et uerbuz do
mini de hierusalem. *hymnus. Vox da.
.x. Vox clamantis in deserto. Ad benedic
tus ant. Angelus domini nunciauit marie
et cepit de spu sancto alla. kyrieison chris
teison kyrie. Pater n. aliquantulu alte. .x.
Et ne nos. R. Sed libera nos. .x. Ego dixi
dñe miserere mei. cum reliqs pcibus ut ha
bentur in ps. p. oct. ephie oio. Exalta.
Sciendū qz oiones dñicales semp sicut
i dñica et p hebdomadā et ad oes horas
qñ agit de feria dicunt: exceptis quadr.
iij. tpi bz aduent et hebdoma. pasce et pē.
Ad primā ant. In illa die ps. De in noie
cū reliquis ut hñtur in ps. caplin*

Pacem et ueritatē diligite ait dñs oī
potēs. .x. Quis te fili dei uini. R. Qui
uetur: kyrie. Pñ nñ. .x. Et ne nos. R. Sz li.
Credo in deum. .x. Carnis resurre. R. Uita
eternam. .x. Et ego ad te. cū rel. pcibus ut
habent in ps. p. oct. ephie. *Ad absoluti*

Onom capituli.
Omne nñ misere: te eis expectauit

mus esto brachius nrm in mane: et salus
nra in tpe tribulationis. *Et di in seriali-
bus diebus usqz ad natiuitates domini.
Ad tertiam capitulum.*

Ecce dies ueniunt dicit dñs: et susci-
tabo dauid germen iustū: et regna-
bit rex et sapiens erit: et faciet iudiciū et
iustitiā i terra. *R. b. et. ut supra. Ad. vi.*

In diebus illis saluabit iu *caplm.*
da et israel habitabit p̄fidenter: et hoc
est nom qd uocabunt eū dñs iustus no-
ster. *Ad nonam capitulum.*

Rope est ut ueniat tps eius: et dies
non elongabuntur: miserebitur. n.
dñs iacob: et israel saluabitur. *Ad uespe-
ras ant. Inclinauit dñs. cuz reliquis ant.
et ps. de ps. capitulum.*

Non auferetur sceptrū de iuda nec
dux de femore eius: donec ueniat
qui mittendus ē: et ipse erit expectatio gē-
tiū. *hymn. Conditor. R. Rorate celi. Ad
mag. ant. Leua hierusalem oculos tuos et ui-
de potentiam regis: ecce uenit saluator soluere
te a uinculo. Et notandum qd predicta
capla ordine predicto usqz ad uigiliam
natiuitatis dñi dicunt. Feria. iij. R. Emitte
agn. absolutio. Ipsa pietas. ut supra. L. c. i.*

Urbuz qd uidit isaías filius amos
super iudā et iherlm: et erit in nouissi-
mis diebus p̄paratus mons domus dñi
in uertice montū: et eleuabitur super col-
les: et fluent ad eū oēs gētes et ibunt ppli
multi et dicent: Venite ascendam⁹ ad mō-
tem dñi et ad domum dei iacob: et doce-
bit nos uias suas: et ambulabimus in se-
mitis eius: Quia de sion eribit lex: et uer-
bum dñi de hierusalem: et iudicabit gētes:
et arguet p̄p̄los multos: et p̄stabūt gladios
suos i uomeres et lāceas suas i falces. *R.*
Montes israel ramos uos expandite: et flo-
rete: et fructus facite. prope ē ut uēiat dies dñi.

*R. Rorate celi desup et nubes pluant iustum
apiatur terra et germiet saluator. Prope. l. ij.*

Non leuabit gens p̄ gentem gladii
nec exercebuntur ultra ad preliū.
Domus iacob uenite et ambulem⁹ in lu-
mine dñi dei nri. *Proieci. n. pplm tuū
domū iacob: qz repleti sunt ut olū: et au-*

gures hūerunt ut philisti et pueris alle-
nis adheserunt: repleta ē terra auro et ar-
gento: et non ē finis thesaurorū eius. Et
repleta ē terra ei⁹ eqs et innumerabiles qua-
drige ei⁹. Et repleta est ira eius idol: op⁹
manuū suarū adorauerunt qd fecerūt di-
giti eorum: et incuruauit se homo et hu-
miliatus est uir: ne ergo dimittas eis. *R.*
Erumpant montes iocunditatem et colles iu-
sticiam: qz lux mundi dñs cuz potentia uenit.
*R. De sion eribit lex: et uerbu dñi de hierusa-
lem. Quia.*

Lectio tertia.

Ingredere i petrā: absconde i fossa
humo a facie timoris dñi: et a glia
maiestatis eius. Oculi sublimis hōis hu-
miliati sunt: et humiliabit altitudo uiroz.
Exaltabitur aut dñs solus in die illa: qz
dies dñi exercituum super oēm supbum
et excelsū et super oēm arrogantē: et humi-
liabitur: et sup oēs cedros libāi sublimes
et erectas et sup oēs quere⁹ basan et super
oēs montes excelsos et super oēs colles
eleuatos: et super oēm turri excelsam: et
sup oēm murū munitum: et super oēs na-
ues tharsis: et sup oē qd uisu pulchru ē.
Et incuruabit oīs sublimitas hōiū: et
humiliabit altitudo uiroz: et eleuabitur
dñs solus i die illa: et idola penitus p̄tere-
tur: et itrobunt i spelūcas petrarū: et i uo-
ragines terre a facie formidinis dñi: et a
glia maiestatis eius cū surrexerit pcutere
terrā. *Tertiu. R. incipit a. ij. R. historie. f.
aspiciebā. Et notādū qd qñcūqz historia
explet in dñica. i. die hebdomade q̄ can-
tatur de historia incipit a. ij. R. seqnti die
a relicto illi⁹ diei et ita p ordinē i circuitu.
Quā uero historia si explet in dñica sicut
i ista: qm. R. q. ij. et. iij. fer. ponuntur sunt
de historia dñice: prima die hebdomadē
qua cantat de ea: incipit a primo relicto.
R. ita p ordinē ut dictum est. Primo tñ
R. sc̄p et p hebdomadā p̄termisso: et si p̄-
tigat historiā ista hebdomadā p̄io p̄olā.
Aliq̄ puenirent inuenta est maria hñs in utero
de spu sancto: alla. *Ad magnif. ant. Querite
dñm dum inueniri pōt: inuocate eū dum ppe ē
alla. Feria. iij. R. Egredietur dñs. Isti oēs
R. supradicti p̄scripto ordine dñr. Feria**

.v. vi. et sabbato. Et hic ordo. .x. seruatur
p bebdom. in officio seriali usqz ad uigi-
liam natiuitatis dñi: et sibi sit de alijs spali-
bz. .x. qui certis spibz pluries repetunt.
absolutio. Auiculis pecoz ut supra. Su-
pradice tres absolutiones dñr supradco
ordine ser. v. vi. et sabbato. et hic modus abs.
p totu anni circulum obseruatur: qñ tres
lectiones leguntur. Lectio prima.

In die illa pñciat hō idola argenti
sui: et simulacra auri sui que fecerat
sibi: ut adoraret talpas et uestipiliōes. Et
igrediet scissuras petraz et cauernas saxo-
rum a facie formidis dñi et a glia maiesta-
tis eius: cū surrexerit pcutere terrā. Qui
escite ergo ab hōie cuius sps in naribus
ei: qz excelsus reputatus ē ipse. Ecce eim
dñator dñs exercituum aufert ab iherlm et a
iuda ualidū et fortē. Dē robur panis et
dē robur aque et fortē et uirū bellatorem
et iudicē et pphetā et hartiolum et senē pri-
cipē sup quingenta et honorabilez uul-
tu et pñtariū et sapientēz de architectis et
prudētē eloquiū mystici. **Lectio. ij.**

Et dabo pueros principes eoz et
effeminati dñabunt eis. Et corruet
ppls uir ad uirū unusquisqz ad pplm su-
um. Tumultuabit puer p senem: et igno-
bilis p nobilem. Apphendet eiz uir frēz
suum domesticū pñs sui et dicit: Uestimē-
tum tibi ē: princeps esto nū. Ruina autēz
hec sub manu tua: et rñdebit i die illa di-
cens: Non suz medicus: et in domo mea
non est panis neqz uestimentum: nolite
pstituere me principē ppli. Ruit eim iherlm
et iudas pcidit: qz lingua eoz et adinuen-
tiones eoz p dñm: ut puocarent oculos
maiestatis eius.

Lectio tertia.

Agnitio uultus eoz rñdebit eis: et
pccm suū quasi sodoma predicaue-
runt nec absconderūt. Ue aīe eoz: qñ
reddita sūt eis mala. Dicite iusto qñ bñ
qñ frustū adinventionū suaz comedit.
Ue impio in malū. retributio. n. manuū
eius fiet ei. Ppls meū exactores sui spo-
liauerunt et mulieres dñate sunt ei. Po-
pule meus q beatū te dicunt: ipsi te deci-

piunt: et uia gressuū tuoz dissipant. Stat
ad iudicandū dñs: et stat ad iudicandūz
ppls: dñs ad iudiciū ueniet cū senibz
ppli sui et principibus eius. Uos. n. dpa-
sti estis uineā meā: rapina pauperū i do-
mo uīa. **ad bñdic. ant.** De sion exiit lex et
uerbū dñi de hierusalem: alla. **ad mag. ant.**
Ueniet fortior me post me: cuius nō sū digni
soluere corrigiā calciamentoz eius. **Seria. v.**
ad bñd. ant. Benedicta tu in mulieribz: et bñ-
dictus fructus uētris tui. **ad mag. x.** Expec-
tabo dñm saluatorem meū: et prestolabor cum
dū ppe est: alla. **Seria. vi. ad bñd. ant.** Ec-
ce ueniet dñs et hō dō domo dauid sedere i thro-
no: alla. **ad mag. ant.** Ex egypto uocaui fili-
um meū: ueniet ut saluet pplm. **Sabbato ad**
bñd. ant. Sion noli timere ecce dñs tuus ueni-
et: alla. **Ad uesperas caplm.**

Ratres qñqz scripta sunt ad nām
doctrinā scripta sūt: ut p patientiam
et p solationem scripturarū spem hēam.
ad mag. ant. Ueni dñe uisitare nos in pace
ut letemur coram te corde pfecto. **oro.**

Ecce dñe corda nā ad prepādas
unigēti tui uias: ut p ei aduēti pu-
rificationis tibi mētibz seruire mereamur. q.
Adñica. ij. de aduentu inuitat. Surgite ut
gilemus: uēite adorem: qz nescimus horā qñ
ueniet dñs. **ps. Uenite. hy. x. noct. ps. .x.**
et. b. sicut i prima dñica de aduentu dñi.

Lectio prima.

Erediet uirga d radice iesse et flos
de radice eius ascendet: et req̄scet
sup eum sps dñi. Sps sapientie et itellec-
tus sps pñlij et fortitudinis: sps scie et pie-
tatis: et replebit eum sps timoris dñi: nō
scdm uisionem oculoz iudicabit: neqz se-
cundū auditum aurii arguet. Sed iudi-
cabit i iustitia paupes: et arguet i equita-
te p mansuetis terre: et pcutiet terraz uir-
ga oris sui: et spū labioz suoz interficiet
ipsum. Et erit iustitia cingulū lumborū
eius et fides cinctoriū renū eius. **R. Die**
rusalem cito ueniet salus tua: quare meroze cō-
sumeris: nunqd pñtariū non ē tibi: qz inno-
uauit te dolor: Saluabo te et liberabo te noli
timere. .x. Ego enim sum dñs deus tuus: scā-
tus israel redemptor tuus. Saluabo. Ac. ij.

Habitabit lupus cum agno et pardus cum hodo accubabit utulus et leo et omnis filius morabitur: et puer paruulus mabit eos. Utulus et ursus pascunt filii: rege fecit catuli eorum: et leo quasi bos comedit paleas: et delectabitur infans ab ubere super foramine aspidis et in caverna reguli: qui ablactatus fuerit manum suam mittet: non nocebunt et non occidit in uniuerso monte sancto meo: quia repleta est terra scientia domini sicut aqua maris opientes. **R.** Ecce dominus ueniet et omnes sancti eius cum eo: et erit in die illa lux magna: et erunt de hierusalem sicut aqua munda et regnabit dominus super omnes gentes. **R.** Ecce dominus cum uirtute ueniet et regnabit in manu eius et potestas et imperium. **Sup.**

Lectio tertia.

In die illa radix iesse que stat in signum populi ipsam gentes deprecabuntur: et erit sepulchrum eius gloriosum et erit. in die illa adiciet dominus secundo manum suam ad possidendum residuum populi sui: quia relinquitur ab assyriis et ab egypto et ab ethiopia et ab elan et a senaar et ab emath: et ab insulis maris et leuabit signum in nationibus: et congregabit profugos israel: et dispersos iuda colliget a quattuor plagis terre. Et auferet zelus ephraim et hostes iuda peribunt. Ephraim non emulabit iudam et iudas non pugnabit contra ephraim: et uolabunt in humeros philistinum: et per mare filii peribunt filios orientis. **R.** Ciuitas hierusalem noli flere: quoniam doluit dominus super te. Et auferet a te omnem tribulationem. **R.** Ecce dominus in fortitudine ueniet et brachium eius dominabitur. **Et. Sermon. Ambrosii epi Lectio quarta.**

Hec tempus fratres carissimi in christo non sine causa domini aduentus uocatur. Ideo namque sancti patres domini celebrare ceperunt aduentum: et sermones de his diebus ad populum fecerunt: ut se unusquisque fidelis prepararet et emunderet: ut digne dei ac domini sui natiuitates ualeat celebrare. Ecce si quis uirum seniozem suum in domum suam suscipere debuisset: ab omnibus sordibus et immundis rebus ipsam domum mundasset: et queque honesta et necessaria essent secundum suam possibilitatem preparasset. Et si hoc faceret

mortalis suscepturus mortales: quanto magis se mundare debet creatura ut suo creatori appetenti in carne non displiceat. **R.** Ecce ueniet dominus pectoris nostri sanctus israel. Coronam regni habens in capite suo. **R.** Et dominabitur a mari usque ad mare et a flumine usque ad terminos orbis terrarum. **Coro. Lectio quinta.**

Ille iustus uenit ad peccatores ut ex peccatoribus faceret iustos: pius uenit ad ipsos ut nos faceret pios: humilis uenit ad superbos ut ex superbis faceret humiles. Quid plura: ille natura bonus uenit ad homines qui erant pleni omnibus malis. Quia propter hoc tamur ut his diebus abundanter elemosynas faciatis: ad ecclesiam frequentius ueniat: confessionem peccatorum uestrorum purissime faciatis. Et non solum ab omni immunditia sed et ab uxoribus propriis studiosissime uos contineatis. Quod si nihilominus ira et indignatione clamores et blasphemiam superbiam atque iactantiam cum omni carnali delectatione perculi a uobis repellatis: ut cum dies domine natiuitatis aduenerit salubriter ipsius celebrare possitis. **R.** Sicut mater consolatur filios suos ita consolabor uos dicit dominus: et de hierusalem ciuitate quam elegi ueniet tibi auxilium: Et uidebitis et gaudebit cor uestrum. **R.** Dabo in sion salutem et in hierusalem gloriam meam. **Et. Lectio sexta.**

Et sicut multi sunt solliciti de carnalibus diuitiis et de preciosis uestibus ut honorabiliores ceteris uideantur in die illa: ita uos sollicitiores estote de spiritualibus diuitiis et uestimentis: quia sicut anima melior est carne: ita delitie spirituales meliores sunt quam carnales: et multo melius est animam ornare uirtutibus quam corpus preciosis induere uestibus. hec ammonitio fratres ideo ad uos facta est: ut qui boni sunt per hanc sint meliores: et qui malos se esse recolunt citissime conuertantur: ut poterint in die domine natiuitatis letari spiritualiter mereantur. Ipso presentante qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat per infinita secula seculorum amen. **responsorium.** Hierusalem plantabis uincam in montibus tuis et exultabis: quia dies domini ueniet:

surge sion puertere ad deum tuū gaudere et letari
iacob: Quia de medio gentium saluator tuus
ueniet. *Exulta satis filia sion iubilare filia hierusalem. Quia. Lec. i. euā. scōz mattheū.*

In illo tpe cū audisset iohannes i uisceribus opera christi: mittens duos d discipulis suis ait illi: tu es qui uenturus es an aliū expectam? Et reliqua. *Om.*

Sancti gregoriū pape Lectio septima.

Querendū nobis ē fr̄es carissimī iohannes ppheta et plusqz ppheta q uenientē ad iordanis baptisma dñm ostendit dicens: Ecce agnus dei: ecce q tollit peccata mundi: q et humilitatē suam et diuinitatis eius potentiā cōsiderans dicit: Qui de terra ē de terra loquitur: q autē de celo uenit sup oēs est. Cur in carcere positus mittens discipulos requirit: tu es qui uentur⁹ es an aliū expectamus: tanqz si ignoret quem ostendit: an et ipse sit nesciat quē ipsum eē pphetando baptizādo ostendendo clamauerat. Sed hec citius q stio soluitur: si geste rei tps et ordo pensetur. Ad iordanis eim fluenta posuit: qz ipse redemptor mūdi esset asseruit. Adissus uero in carcere: utrū aliū expectent an ipse ueniat requirit: non qz ipsū esse mūdi redemptorē dubitet: s; querit ut sciat si is qui per se in mundum uenerat: per se etiam ad infernū claustra descendat. Quēz enim precurrens mundo nūciauerat hūc moriendo et ad inferos premittebat. *R.* Egrediet dñs d samaria ad portā que respicit ad orientē: et ueniet i bethleē ambulans sup a⁹ quas redēptionis iud. Tunc salu⁹ erit oīs hō qz ecce ueniet. *Et pparabit i mīa soliuzei: et sedebit super illud in ueritate. Tūc. Lec. viij.*

Alt ergo tu es qui uenturus es: an alius expectamus: ac si aperte dicat sicut p hōibus nasci dignatus es: an etiam p hōibus mori digneris insinua: ut qui natiuitatis tue pcurzor extitit: mortis et pcurzor fiam: et uenturū in inferno te nunciem: quem iam uenisse mundo nunciam. Unde et inquisit⁹ dñs enumeratis potentie sue miraculis: de mortis sue p̄tinus humilitate r̄ndit dicens: Lecti uidēt: claudi ambulant: leprosi mundant: surdi

audiunt: mortui resurgūt: pauperes euāgelizantur. Et beatus est q non fuerit scandalizatus in me. Uisus tot signis tantisqz uirtutib⁹ nō scandalizari quisqz potuit sed admirari. Sed infidelium mors graue in illo scandalū ptulit cum eum et post tot miracula morientem uidit. Unde et paulus dicit: nos autē predicamus christum crucifixum: iudeis quidē scandalum gentibus autē stultitiā. Stultum qppe hominibus uisum est: ut pro hominibus auctor uite moreretur: et inde contra eius homo scandalū sumpsit: unde et ei plus debitor fieri debuit. Nam tanto deus ab hominibus dignius honorandus est: quanto pro hominibus et indigna suscepit. *R.*

Festina ne tardaueris dñe: et libera pplm tuū. Veni dñe et noli tardare relaxa faciora. Er.

Quid ē ergo dicit: beatus q si *Lec. ix.* fuerit scandalizatus i me: nisi apta uoce abiectioez mortis sue humilitatē qz significat. Ac si patenter dicat: Adira quidē facio: sed abiecta perpeti nō dedignor. Quia ergo moriendo te subsequor cauenduz ualde ē hōibus ne in me mortem despiciant qui signa uenerantur. S; dimissis iohāne et discipulis: qd de eodez iohanne turbis dicat audiam. Quid exstis in desertum uidere: Arundine uenio agitatum: Qd uidetis nō asserendo s; negando intulit. Arundine quippe mox ut aura ptigerit: in partē alteram deflectit: et quid p arundine nisi carnalis anim⁹ designatur: qui mox ut fauore uel detractōe tangitur statim in ptez quālibet inclinatur. Si. n. ab humano ore aura fauoris flauerit illico extollitur toniqz se quasi i gratiam flectit. Sed si inde uentus de tractionis eruperit: unde laudis aura ueniebat: mox hūc quasi i ptem alteram ad uim furoris inclinatur. Sed arundo uento agitata iohānes nō erat: quia hunc nec blādum gratia nec cuiuslibet detractio in iram asperum faciebat: nec prospera hunc erigere: nec aduersa nouerāt inclinare. Arundo ergo uento agitata non erat: quem a statu sue rectitudinis nlla rerum uarietas inflectebat. *R. Ecce domin⁹*

ueniet cū splēdore descendens ⁊ uirtus eius
cum eo. Usitare populum suum in pace ⁊ cō
stituire super eum uitam sempiternam. *Ec
ce dñs noster cū uirtute ueniet. Usita. Ec
ce ab austro uenio ego dicit dñs deus noster:
usitare uos in pace. Aspiciam uos ⁊ cresce
re faciam: multiplicabimini ⁊ firmabo pactum
meum uobiscum. Usita. Rex noster adue
niet christus: quem iohannes predicauit agnus
esse uenturum. Super ipsum continebunt
reges os suum: ipsum gentes deprecabuntur.
Quem. Montes israel ramos uestros ex
pandite: ⁊ florete: ⁊ fructus facite: ppe est ut ue
niat dies domini. Rorate celi desup: ⁊ nu
bes pluant iustum: aperiatur terra ⁊ germinet
saluatorem. Prope. *Ad laudes ant.* Ecce i
nubibus celi dñs ueniet cū potestate magna:
alla. *ps.* Dñs regnauit. *cum reliquis ant.*
Urbs fortitudinis nre sion saluator: ponetur
in ea murus ⁊ antemurale: aperite portas qui
a nobiscum deus: alla. *ant.* Ecce apparebit
dñs ⁊ non mentietur: si moram fecerit expecta
eum: quia ueniet ⁊ non tardabit: alla. *ad
tes ⁊ colles cantabunt coram deo laudes ⁊ oia
ligna siluarū plaudēt manibus: qm ueniet dñs
dnator in regnū eternū: alla. Ecce do
minus nre cum uirtute ueniet: ⁊ illuminabit oca
los seruoꝝ suorum: alla. capitlin.* Fratres que
cunq. *ad bñd. ant.* Iohannes aut cū audis
set in uinculis opera christi: mittēs duos d̄ dis
cipulis suis ait illi: tu es qui uenturus es an a
lium expectamus? *oio. ut supra. Ad tertiā
caplin.* Fratres quecūq. *Ad sextā caplin.*
Quis autē patietie ⁊ solatis det uob
idipsum sapere in alterutroꝝ scdm ie
sum christum: ut unanimes uno ore ho
norificetis deum ⁊ patrem dñi nostri ie
su christi. *Ad nonam capitulum.*
Quis autem spei repleat uos omni
gaudio ⁊ pace in credendo: ut a
bundetis in spe ⁊ uirtute spiritus sancti.
Ad uesperas ant. Ecce in nubibus. *cū reli
quis ant. de laudibus. ps.* Dixit dñs. *cū
reliquis de ps. capitlin.* Fratres quecūq.
Ad magni. ant. Tu es qui uenturus es an
alium expectamus: dicite iohanni que uidistis:
ad lumen redeunt ceci: mortui resurgunt: pau
pes euangelizātur: alla. *Seria. ij. ad bñd. a.**

De celo ueniet dnator: dñs ⁊ in manu ei⁹ ho
nor ⁊ imperium. *ad magni. ant.* Ecce rex uenit
et dominus terre: ⁊ ipse auferet iugū captiuita
tis nre. *Seria. iij. ad bñd. ant.* Super te
hierusalem orietur dñs: ⁊ gloria eius in te ui
bitur. *ad mag. ant.* Vox clamantis in deser
to parate uiaꝝ dñi: rectas facite semitas dei no
stri. *Seria. iij. ad bñd. ant.* Ecce mie
to angelum meū qui preparabit uiam meā an
te faciem tuam. *ad magni. ant.* Sion reno
uaberis ⁊ uidebis iustum tuum qui uenturus
est in te. *Seria. v. ad bñd. ant.* Tu es qui uē
turus es dñe quem expectamus: ut saluum fa
cias populum tuum. *ad mag. ant.* Qui post
me uenit: ante me factus est: cuius non sum
dignus calciamenta soluere. *Seria. vi. ad bñ
di. ant.* Dicite pusillanimes confortamini: ec
ce dominus deus noster ueniet.

ant. Cantate domino canticum nouum: laus
eius ab extremis terre. *Sabbato ad bñd.
ant.* Leuabit dominus signū in nationibus
⁊ congregabit disperfos israel. *Infra hebdo
madam. Lectio prima*

I Dumea ⁊ moab preceptū manus
eorū ⁊ filij amon obedientes erūt.
⁊ desolabit dñs linguam maris egypti:
⁊ leuabit manum suam super flumen in
fortitudine sps sui: ⁊ percutiet eum in sep
tem riuīs ita ut transcant per eum calcia
ti. Et erit uia residuo populo modo qui
relinquetur ab assyrijs: sicut fuit israel i
die qua ascendit de terra egypti: ⁊ dices
in die illa. Confitebor tibi dñe quoniam
iratus es mihi: conuersus est furor tu⁹ ⁊
consolatus es me. *Onus babylonis qd̄
uidit isaias filius amos super montes ca
ligiosum leuate signū ⁊ exaltate uocem.
Leuate manus ⁊ igrediantur portas du
ces. Ego mandauī sanctificatis meis et
uocaui fortes meos in ira mea. Lec. ij.*

Vox multitudinis in mōtib⁹ qua
si populorum frequentium: uox so
nitus regum ⁊ gētūꝝ ꝓgregatarū. Domi
nus exercituum precepit militibus belli
uenientib⁹ d̄ ira pcul. A sūmitate celi d̄s:
⁊ uasa furois eius ut dispdat oem terrā.
Uallulate quia prope est dies dñi: quasi
uasitas a dño ueniet: propter hoc oēs

manus dissoluentur: et omne cor hominis
tabescet et perteretur. Tormentum et dolores
timebunt quasi paupertas: dolebunt:
unusquisque ad proximum suum stupebit:
facies combuste uultus eorum. *Lec. iij.*

Ecce dies domini ueniet crudelis et
indignationis plenus et ire furoris:
quod ad ponendam terram in solitudinem:
et peccatores eius perederos de ea. Quo-
niam stelle celi et splendor earum non ex-
pandent lumen suum. Obtenebratus est
sol in ortu suo: et luna non splendet in
lumine suo: et uisitabo super orbis mala:
et contra impios iniquitatem eorum et re-
quiescere faciam superbiam infidelium et
arrogantiam fortium humiliabo. *Lec. i.*

Preciosior erit uir auro et homo mun-
do obizzo. Super hoc celus turba-
bo et mouebit terra de loco suo propter in-
dignationem domini exercituum: et prop-
ter diem ire furoris eius: et erit quasi damu-
la fugiens et quasi onis: et non erit qui per-
greget. Unusquisque ad populum suum
conuertetur: et singuli ad terram suam fu-
gient. Omnis qui inuentus fuerit occide-
tur: et omnis qui supuenerit cadet in gla-
dio: infantes eorum allidentur in oculis
eorum diripientur domus eorum: et uxo-
res eorum uiolabuntur. Ecce ego susci-
tabo super eos medos qui argentum non
querant nec aurum uelint. Sed sagittis per-
uulos interficient et lactentibus uteri non
miserabuntur: et super filios non parcat
oculus eorum. *Lectio secunda.*

Erit babilon illa gloriosa in re-
gnis inclita in superbia caldeorum: sicut
subuertit dominus sodomam et gomor-
ram non habitabitur usque in finem et non
fundabitur usque ad generationes et gene-
rationem: nec ponet ibi tentoria arabs.
nec pastores regescent ibi: sed regescent ibi
bestie: et replebunt domus eorum draconibus
et habitabunt ibi structiones et pilosi sal-
tabunt ibi: et ridebunt ibi uulue in edibus
eius et syrene in delubris uoluptatis.

Prope est ut ueniat tempus eius. *Lec. iij.*
et dies eius non elongabunt. Absce-
rebit. n. dominus iacob et eliget adhuc de israel

et requiescent eos faciet super humum suum.
Adiungetur aduenia ad eos: et adhaerebit
domui iacob: et tenebunt eos populi: et ad-
ducent eos in locum suum: et possidebit eos
domus israel super terram domini in seruos et
ancillas: et erunt capientes eos qui se ce-
perant: et subijcient exactores suos: et erit
in die illa cum requies dederit tibi deus
a labore tuo et a concussione tua et a ser-
uitute dura qua ante seruisti. sumes para-
bolam istam per regem babilonis et dices:
Quo cessauit exactor: quoniam tributum.

Lectio prima.

Quoniam dominus baculus impii: uirga
indignationum cedente populos in indigna-
tione: plaga insanabili subijcientem in furo-
re gentes persequentem crudeliter. conqueuit
et siluit omnis terra gaudia et exultauit.
Abietes quoque letate sunt super te et cedri
libani. Ex quo dormisti non ascendit qui
succidat nos: infernus subitus perturbatus
est in occursum aduentus tui suscitauit tibi
gigantes. Omnes principes terre surrexerunt
de solis suis: omnes principes nationum. uni-
uersi ridebunt et dicent tibi: et tu uulne-
ratus es sicut nos: non filius effectus es. De-
tracta est usque ad inferos superbia tua. Pro-
cidit cadauer tuum: subter te sternent tine-
a et operimentum tuum erunt uermes. *Lec. ii.*

Quomodo cecidisti de celo lucifer
qui mane oriebaris. Corruisti in ter-
ram qui uulnerabas gentes: qui dicebas in
corde tuo: in celum ascendam super astra
dei: exaltabo solium meum: sedebam in mon-
te testamenti in lateribus aquilonis. As-
cendam super altitudinem nubium sum-
mis ero altissimo. ueruntamen ad infernum
detraheris profundum laci. Qui te uide-
runt ad te inclinabuntur teque prospicient:
nunquam iste est uir qui conturbauit terram
qui concussit regnum: qui posuit orbem
desertum: et urbes eius destruxit uinctis
eius non aperuit carceres: omnes reges
gentium uniuersi dormierunt in gloria:
unusquisque in domo sua. tu autem pieceris de
sepulchro tuo quasi stirps inutilis sicut fa-
mie pollutus et obuolutus cum his qui infecti sunt
gladio et descenderunt ad fundamenta

lati. Quasi cadaver putridum non habet
confortium: neque cum eis sepultura.
tu enim terram tuam disperdidisti: tu po-
pulum tuum occidisti: non uocabitur in
eternum semen pessimorum. **Preparate**
filios eius occisionis in iniquitate patrum
eorum: non consurgent nec hereditabunt
terram: neque implebunt faciem orbis ci-
uitatum.

Lectio tertia.

Et confurgas super eos dicit do-
minus exercituum: et perdas babylonis
nomen et reliquias et germen et proge-
niem ait dominus: et ponam eam in pos-
sessionem exercituum et in paludibus aquarum
et scopabo eam in scopis: terram dicit do-
minus exercituum. Iurauit dominus exer-
cituum dicens: Si non ut putavi ita erit
et quomodo mente tractavi sic eueniet: ut
conteram assyrium in terra mea: in mon-
tibus meis conculcem eum: et auferetur
ab equis iugum eius et onus illius ab hu-
mero eorum tolletur. hoc consilium quod
cogitavi super omnem terram: et hec est
manus extenta super uniuersas gentes.
Dominus enim exercituum decreuit et
quis poterit infirmare: et manus eius ex-
tenta: et quis auertet eam? **Sabbato ad**

ueneras capitulum.

Ratres gaudete in domino semper
iterum dico gaudete: modestia ue-
stra nota sit omnibus hominibus domi-
nus prope est. **Ad magnificat antiphona.**
Ante me non est formatus deus: et post me non
erit: quia mihi curuabitur omne genu: et confi-
tebitur omnis lingua. **oratio.**

Arem tuam quesumus domine pre-
cibus nostris accommoda: et mentis
nostre tenebras gratia tue uisitationis il-
lustra. **Qui ui. Omnia. iij. de aduentu iuxta.**
Domine prestolamur aduentum tuum ut cito
uenias: et dissoluas iugum captiuitatis nostre.
ps. Venit. hy. ant. noc. ps. b. dicam
tur sicut i prima omnia de aduentu. Lec. f.

Qui profundi estis corde ut a do-
mino abscondatis consilium. Quo-
rum sunt in tenebris opera et dicunt. Quis
uidet nos: et quis nouit nos? Peruersa est
hec uestra cogitatio: quasi si lunum con-

tra figulum cogitet: et dicat opus factorum
suum: non fecisti me: et figmentum dicat sibi
suo non intelligis: nonne adhuc in modico
et in breui periet libanum in charmel et char-
mel in saltum reputabit: et audient in illa die
sardi uerba libri: et de tenebris et caligi-
ne oculi cecorum uidebunt. **responsorium.**
Ecce apparebit dominus super nubem candi-
dam: et cum eo sanctorum milia: et habebit in ue-
stimento et in femore suo scriptum rex regum et
dominus dominantium. **Apparebit in finem**
et non mentietur si moram fecerit: expecta cum
quia ueniens ueniet. **Et. Lectio secunda.**

Et addent mites in domino letitiam: et pau-
peres homines in sancto israel exulta-
bunt: quoniam deficit qui preualebat et
consumatus est illusor: et succensi sunt om-
nes qui uigilabant super iniquitatem. Qui
peccare faciebant homines in uerbo et
arguentem in porta supplantabant: et de-
clinauerunt frustra a iusto. Propter hec
dicit dominus ad domum iacob qui rede-
mit abraam. non modo confundetur ia-
cob: si modo uultus eius erubescet: sed
cum uiderit filios suos opera manuum
meorum in medio sui sanctificantes no-
men meum. Et sanctificabunt semen ia-
cob et deum et israel predicabunt: et sci-
ent errantes spiritu intellectum et musita-
tores discant legem. **Bethleem ciuitas**
dei summi: ex te exiet dominator israel: et egres-
sus eius sicut a principio dierum eternitatis: et
magnificabitur in medio uniuerse terre: et pax e-
rit in terra nostra dum uenerit. Loquetur
pacem gentibus: et potestas eius a mari usque
ad mare. Et. Lectio tertia.

Filij desertores dicit dominus:
ut faceretis consilium et non ex me
et ordiremini tela et non per spiritum meum: ut adde-
retis peccatum super peccatum. Qui ambulatis ut o-
scendatis in egyptum et os meum non interroga-
stis: spantes auxilium in fortitudine phara-
onis: et habentes fiduciam in umbra egypti:
et erit uobis fortitudo pharaonis in
confusionem: et fiducia in umbra egypti
in ignominiam. Ierant enim in tanis
principes tui: et nuntij tui usque tance
peruenerunt omnes confusi sunt super

pplo: qui eis prodesse nō potuit: non fuerunt in auxilium et in aliquam utilitatē sed in confusionem et in opprobrium. *R.* Qu uenturus est ueniet et non tardabit: iā nō erit timor in finibus nostris: qm̄ ipse est saluator noster. *Deponet omnes iniquitates nostras: et proiciet in profundum maris omnia peccata nostra. Qm̄. Sermo sancti ambrosii episcopi Lectio quarta.*

Sanis abunde dixisse me credo superiori tractatu quemadmodum compri uel nitidi natales domini suscipere debeamus: et superuenientem festiuitatem eius ab omni ambitione retinere: retinere inq̄ ut si dies natalis ei⁹ transeat apud nos: tam sanctificationis ei⁹ beatus tardo permaneat. Nec enim gratia natalis est dñi saluatoris: ut in futurum ad predestinatos transeat: et in preteritis maneat ad deuotos. *Opportet ergo ad deuotos nos esse sanctitate puros: mundos purificati: nitidos honestate ut quo diem festum aduenire propinquius cernimus accuratius incedamus.* Si enim muliercule solent aliquas serias suscipere maculas uestis suarū aqua diluere: cur nō magis nos excepturi natales domini maculas aiarum nostrarum flectibus abluamus? Et ille quidem si adeo infecte foribus extiterint: q̄ maculā sola aqua nō purgat: addunt molitiā olei saponis etiam acrimoniam. Nos quoq̄ si tā graue peccatum fuerit: ut minime solis flectibus abluatur: addamus mē oleum acrimoniamq̄ ieiunij. Nullum enim tā graue delictum est q̄ non purgetur abstinentia: elemosinis extingatur. *Aut enī sicut pheta: Sicut aqua extinguit ignem ita elemosyna extinguit peccatum. R.* Egypte noli flere quia dñator tuus ueniet tibi ante cuius conspectum mouebuntur abyssi: liberare pplm suum de manu potentie. *Ecce ueniet dñs exercituum deus tuus cum potestate magna. Libera.*

Lectio quinta.
Magna ergo est elemosyna que ardentium criminum globos beniuolentie sue fonte refrigerat: et quodam irriguo largitatis obruit incendia delictorum

ut quis offensus de: quis criminib⁹ puocatus cogat liberare elemosinis: que disposuerat punire peccis. *Logit. n. a nobis quodamō dum cōpellit p actib⁹ nostris mutare sententiam et in uno eodēq̄ hoie nunc seueritate iudicis pmoueri: nunc patris pietate blandiri.* *Pd enī nobis de est cum bene agimus: iudex nō est cū peccamus.* *Cōpellit ergo opibus nris dñs ut nobis misericordiam suā largiat: atq̄ iō i euāgelio scō dicit. A diebus ioānis baptiste regnū celoz cogit. Que sententia quem intel lectū hēat uideam⁹.* *Regnum celoz non nisi christus ē dñs q̄ regnat i celis.* *Logi aut uerbū nūc solet dici quasi res aliqua rarior assidua opatione densat.* *Ex quo ergo ioānes baptista saluatoris aduentus pdicauit: ex eo regnū celoz qd pri⁹ fluidū et remissū iacebat apud iudeos creditum pploz cepit assiduitate densari: et oīs illa regni raritas pdicationum frequē tione solidari.* *Tā eim apd iudeos rarū fuit regnū ut transiret ad gētes: tā fluidū ut emanaret ad pplos: nunc aut tāta credentium cogit densitate: ut fixū et solidū maneat sine fine.* *Sicut scriptura dicit: Et regni eius non erit finis.* *Responsoriū.* *Prope est ut ueniat tempus eius: et dies eius non elongabuntur.* *Discrebitur dñs iacob et israel saluabitur.* *Reuertere uirgo israel: reuerte ad ciuitates tuas.* *Discrebit.*

Lectio sexta.
Cogimus. n. regnū celoz et uī quodammodo facimus: sicut ait euāgelica lectio: Et uim facientes diripiunt illō. *Uim inq̄ facim⁹ dñō cōpellendo.* Sed ipsi regnare debem⁹ i nobis: ut regnum possim⁹ diripi saluatoris. *Aut euāgelij: Et uī facientes diripiunt illud.* *Raptores igitur sum⁹: raptores aut nī nisi diripiunt aliā.* *Agnosco uerā eē sententiam.* *Christi. n. ecclesiam rapuit synagoge et aliene gentes uim faciendo possident.* *Nam saluator missus sub lege: nutritus iuxta legem: dū a iudeis negligitur: a gentibus occupatur: et dum a sacerdotibus repellit a peccatorib⁹ inuenit: sicut ipse ait: Publici et peccatores precedēt uos i regno celoz*

Ergo fratres carissimi natalem domini
suscepturi ab omni conscientias nostras
fecerunt mundemus. Accuremus nos non
sericis uestibus sed operibus preciosis.
Vestimenta enim nitida membra operi
re possunt: conscientia ornare non possunt:
nisi quod maioris est uerecundie: nitidum
membris incedere: et pollutum sensibus
ambulare. Interioris igitur hominis prius
ornemus affectus: ut exterioris quoque sit
amictus ornatus. Spirituales maculas
abluamus ut carnalia in nobis fulgeant ue
stimenta. Nihil autem potest fulgere uesti
bus et sordere flagitijs. Ubi enim consci
entia tenebrosa est: totum corpus obscu
rum est. Habemus autem quod conscientie
maculas abluamus. Scriptum est enim
date elemosynam et omnia munda sunt uo
bis. Bonus elemosyne mandatum: per
quod manibus operamur corde munda
tum. Prestante domino nostro iesu christo
qui cum patre et spiritu uiuit et regnat de
us in secula seculorum amen. *missorium.*
Descendet dominus sicut pluuia in uellus: dicitur
diebus eius iustitia et abundantia pacis. *Ps.*
Et adorabunt eum omnes reges terre: omnes gen
tes seruient ei. dicitur. *Lectio sancti euan
gelij secundum iohannem.*

In illo ipse. Adierunt iudei ab iero
solymis sacerdotes et leuitas ad io
annem ut interrogarent eum tu quis es.
Et reliqua omnia. sancti gre. pape Lec. vij.
Et huius nobis lectiois uerbis: fra
tres carissimi iohannis humilitas com
mendatur: qui cum tante uirtutis esset ut
christus credi potuisset: elegit solide sub
sistere in se: ne humana opinione rapere
tur inaniter super se. Nam confessus est et non
negauit: confessus est quod non sum ego christus.
Sed quod dixit non sum: negauit plane quod non
erat. Sed non negauit quod erat: ut ueritate
loquens: eius membrum fieret cuius sibi no
me fallaciter non usurparet. Cum ergo non
uult appetere nomen christi: scis est mem
brum christi: quod dum infirmitatem suam
studuit humiliter agnoscere: illius celsitudi
nem meruit ueraciter obtinere. Sed cum
electione alia redemptoris nostri senten

tia ad mentem reducit: ex huius nobis lec
tiois uerbis questio ualde iplexa generatur. *Re.*
Ueni domine et noli tardare: relaxa facinorosa plebs
tuam: et reuoca dispersos in terram suam. *Ps.* Ex
cita domine potentiam tuam et ueni: ut saluos faci
as nos. Et reuoca.

Lectio. viij.

Ilio quoque in loco inquisitus a disci
pulis dominus de helie aduentu ridit:
Helias uenit et non cognouerunt eum: sed
fecerunt in eo quodcumque uoluerunt: et si uul
tis scire iohannes ipse est helias: requisit autem
iohannes dicit: non sum helias. Quid fies
carissimi: quod quod ueritas affirmat: hoc pro
pheta ueritatis negat. Valde namque ita
se diuersa sunt ipse et non sum: quod ergo uerita
tis est: si eiusdem ueritatis sermonibus procor
non est. Sed subtiliter ueritas ipsa reqratur:
hoc quod in se primum sonuit: quod primum non
sit inuenit. Ad zachariam namque de iohannis
promissione angelus dicit ipse prebit ante illum
in spiritu et uirtute helie. Qui ideo uetur
in spiritu et uirtute helie dicit: quod sicut helias
secundum domini aduentum preueniet: ita iohan
nes preuenit primum. Sicut ille precur
sor uentur est iudicis: ita iste precursor: scis est
redemptoris. Iohannes igitur in spiritu helias erat
persona helias non erat. Quod ergo domi
nus fatetur de spiritu: hoc iohannes denegat de
persona: Quia et iustus sic erat ut discipulis
dominus spiritaliter de iohanne sententias diceret: et io
hannes idem turbis carnaliter non de suo
spiritu sed de corpore rideret. Contrarium
ergo uidetur esse ueritati quod iohannes sonuit
sed tamen a ueritatis tramite non recessit: quod se
est prophetam negauit: qui uidelicet non solu
poterat redemptorem predicare sed et demonstra
re. Quis namque sit continuo exprimit: cum
subiungit: Ego uox clamantis in deserto. *Re.*
Ecce radix iesu ascendet in salutem populi: ipsi
gentes deprecabuntur. Et erit nomen eius gloriosum. *Ps.*
Dabit ei dominus deus sedem dauid patris eius et
regnabit in domo iacob in eternum. Et erit.

Lec. ix.

Sitis fies carissimi quod uni
genitus filius uerbi patris uocatur: iohan
ne attestante: qui ait: In principio erat uer
bum et uerbum erat apud deum: et deus
erat uerbum. ex ipsa uerba locutione agnoscitur

qz prius uox sonat ut uerbis postmodū
possit audiri. Ioannes ergo uocē se esse
asserit: qz uerbum precedit. Aduentum
itaqz dñici precurrens uox dī: qz p eius
ministerium p̄s uerbum ab hōibus au
ditur. Qui ē in deserto clamat: qz dñe
te ac destitute iudee: solatium sue redēpti
onis annunciat. Quid autē clamat insinuat:
cum subiungit: dirigite uia dñi dixit ysai
as ppheta. Uia dñi ad cor dirigitur: cu
ueritatis sermo humiliter audit. Uia do
mini ad cor dirigētum ad preceptū uita
pparat. Uñ scriptū ē: Siquis diligit me
sermonē meum seruabit: et p̄ meus dili
get eum: et ad eū ueniamus et mansiones
apud eum faciemus. Quisquis ergo in
supbiam mētē eleuat: quisqz auaritie est
bus anhelat: quisqz se luxurie in quina
tionibus polluit: cordis hostiū contra ue
ritatem claudit: et ne ad se dñs uēiat clau
stra animi seris uitioꝝ damnat. Sed ad
huc qui missi sūt percunctant. Quid ergo
baptizas si tu non es christus neqz heli
as neqz ppheta? Qd qz non studio co
gnoscende ueritatis: sed malicia exercen
de emulationis dī. Euangelista tacite in
notuit qui subiungit dicēs: Et q missi fue
rant erat ex phariseis: ac si aperte dicat:
Illi ioannem de suis actibus requirunt:
qui doctrinā nesciunt querere sed inuide
re. Sed scs quisqz et cum a peruersa mē
te requiritur: a bonitatis sue studio non
mutatur. Unde ioānes quoqz aduerba
inuidie p̄dicamenta rñdit uite: naz p̄tin
subiungit: Ego baptizo i aqua: medius
autem uim stetit quē uos nescitis. *R.* De
cebit nos dñs uias suas et ambulabimus i se
mitis eius: qz de sion eribit lex et uerbum dñi
de ierusalem. *✠.* Venite ascendamus ad mō
tem dñi et ad domus dei iacob. Quia *R.* An
multum tps pphetauit ezechiel: uidi portam i
domo dñi clausam: et ecce dñs ante secula ex ea
p̄cedebat p salute mundi: et iterum erat clausa
demonstrans uirginem: qz post partū p̄mansit
uirgo. *✠.* Porta quam uidisti dñs solus trā
sibit p eam. Et *R.* Erumpant montes iocun
ditatem et colles iustitiā. Quia lux mūdi dñs
cum potentia uenit: *✠.* de sio eribit lex et uerbū

dñi de ierusalem. Quia. *Ad laudes an̄.* Ve
niet dñs et non tardabit et illuminabit abscon
dita tenebrarum: et manifestabit se ad oēs gen
tes allā. *ps.* Dñs regnauit. *cum reliquis.* a
Ierusalem gaude gaudio magno: qz ueniet tibi
saluator allā. *an̄.* Dabo in sion salutes: et
in ierusalē glām meā allā. *an̄.* Adōtes et oēs
colles humiliabūtur: et erunt praua indirecta et
aspera in uias planas ueni dñe et noli tardare
allā. *an̄.* Iuste et pie uiuamus expectantes be
atam spem: et aduentum dñi. *caplin.* Frates
gaude. *Ad bñdic.* an̄. Super solium dauid
et super regnū eius sedebit in eternū allā. *oio*
ut supra. *Ad tertiam caplin.* Frates gaude
te. *Ad sextam caplin.*
M. Ibil solliciti sitis. sed in oī oīone et
obsecratione cum gr̄a actione pe
titiones uestre innotescant apud deum.
Ad nonam caplin.
E. Pax dei que exuperat omnē sen
sum custodiat corda uestra et intel
ligentias uestras in christo iesu dño nro.
Ad uespas an̄. Veniet dñs. *cuz reliquis*
an̄ de laudibus ps. Dixit dñs. *cū reliqz*
de ps. capitulum. Frates gaudete. *ad mag.*
an̄. Beata es maria que credidisti perficer
tur in te que dicta sunt tibi a dño allā. *Seria*
.ij. ad bñdic. an̄. Dicit dñs p̄tiam agite ap
propinquabit enim regnum celozū allā. *Ad*
mag. an̄. Beatam me dicent oēs generati
ones: qz ancillam humilem respexit dñs. *Seria*
.iij. ad bñd. an̄. Consurge consurge indu
ere fortitudinem brachium dñi. *ad mag.*
an̄. Eleuare eleuare consurge ierusalem solve
uincula colli tui captiua filia sion. *Seria. iij.*
ad bñd. an̄. Ponam in sion salutes: et iera
salem gloriāz meā allā. *ad mag.* an̄. Ponent
dño gloriā et laudē eius i insulis annuntiabūt
qz ecce ueniet et nō tardabit. *Seria. v. ad bñ.*
an̄. Consolamini consolamini ppl̄e meus dīc
teus uester. *Ad mag.* an̄. Letamini cum ier
usalem et exultate in ea: oēs qui diligitis eam
in eternum. *Seria. vi. ad bñd.* an̄. Dies dñi
sicut fur ita in nocte ueniet: et uos estote parati
qz qua hora non putatis filius hominis ueniet.
ad mag. an̄. Hoc est testimonium qd p̄hibu
it ioannes: qui post me uenit ante me factus ē.
Sabbato ad bñd. an̄. Quomodo fiet istd

angeles dei quia uirum in concipiendo non potuit. an
di maria uirgo christi spiritus sanctus superueni
et in te: et uirtus altissimi obumbrabit tibi. **Ad
mag. ant.** Dabit ei dominus deus sedem david pa
tris sui: et regnabit in eternum. **Ant. maiores
ad magnificat.**

O Sapientia que ex ore altissimi prodisti: attri
ges a fine usque ad finem: fortiter suauiterque
disponens omnia: ueni ad docendum nos uias
prudentie. **antiphona.**

O Adonay et dux domus israel qui moysi in igne
flamme rubi apparuisti: et ei in syna legem de
disti: ueni ad redimendum nos in brachio extenso.

O Radix iesse qui stas in signis populo: super
que ptimebunt reges os suum: que gentes de
precabunt: ueni ad liberandum nos in noli tardare.

O Clavis david: et sceptrum domus israel qui ape
ris et nemo claudit. claudis et nemo aperit:
ueni et reduc uinctum de domo carceris: sedentem in
tenebris et umbra mortis. **ant.**

O Oriens splendor lucis eterne: et sol iusticie: ueni
et illuina sedentes in tenebris et umbra mortis.

O Rex gentium et desiderat caput. lapisque agu
laris: qui facis utraqque unum: ueni salua homines
quem de limo formasti. **antiphona.**

O Emanuel rex et legislator noster: expectatio
gentium: et saluator eorum: ueni ad sal
uandum nos domine deus noster.

Ant. vij. ant. supraposite ultimo die ante
uigiliam natiuitatis domini complentur: ita quod
quolibet die exceptis dominicis una illarum
cantatur ad mag. cum oratione de dominica:
etiam si quatuor tempora fuerint. Et si fe
stum interuenerit post orationem festi can
tatur cum oratione de dominica. **Feria secunda.
lectio prima.**

O Plus iumentorum austrum in terra tribu
lationis et angustie. Leena et leo ex
eis. uipa et regius uolans portantes super
humeros iumentorum diuitias suas: et super
gibbum camelorum thesauros suos: ad po
pulum qui eis prodesse non poterit. Egy
ptus enim frustra et uane auxiliabitur. Ideo
clamaui super hoc superbia tua est: quiesce.
Nunc ergo ingressus scribe eis super buxum:
et in libro diligenter exara illud. **Lecc. ij.**

Erit in die nouissimo in testimonio
um usque in eternum. Populus enim

ad iracundiam prouocatus est et filii menda
ces. Filii nolentes audire legem dei. Qui di
cunt nolentibus nolite uidere: et aspicien
tibus nolite aspicere ea que recta sunt. Lo
quimini nobis placetia. Videte nobis erro
res. auferte a me uiam: declinate a me semi
tam: cesset a facie uestra sanctus israel. Pro
pterea hec dicit dominus sanctus israel. Pro eo
quod reprobastis uerbis hoc et sperastis in
caluniam et tumultum: et innixi estis super
eos. **Lectio tertia.**

Propterea erit uobis iniquitas hec:
sicut interruptio cadens: et requisita in
muro excelso. Quam subito dominus non sperat:
ueniet peritio eius et comminuetur sicut perit
tur lagena figuli peritione pualida: et non
inuenietur de fragmentis eius testa: in qua
portetur igniculus de incendio: aut hau
riatur parum aque de fouea: quia hec dicit do
minus deus factus israel. Si reuertami
ni et quiescat: salui eritis. In silentio et in spe
erit fortitudo uestra: et nolueritis et dixistis
nequaquam: sed ad eos fugiemus. Ideo fugi
etis: et super ueloces ascendemus. Ideo uelo
ces erunt qui persequuntur uos. **Iste specia
les ant. laud. sequentium semper suis diebus
ant. uigil. natiuitatis domini cantat: ita tamen
quod si natiuitas domini uenerit in dominica: aut. ij.
uel. iij. feria omnes ille ant. in prima pre
cedenti hebdomada dicende sunt. hoc ex
cepto quod ille que dicende essent in die qua
occurrit festum sancti thome: dicunt in alia
hebdomada precedenti tali die quali oc
current festum sancti thome. Quocumque uero
alio die infra hebdomadam natiuitatis domini
euenierit: ant. laud. que in illa hebdoma
da dici non potuerunt: in precedenti hebdoma
da diebus dicuntur. Hoc addito:
quod si natiuitas domini in sexta feria euenierit:
ant. que cantande erunt. ij. feria qua occur
rit festum sancti thome anno illo dicende sunt
sine nota cum suis psal. tamen in. ij. feria prece
dentis hebdomade. completo officio nocte.
sancte lucie quod in dicta feria anno illo trans
fertur. Ad laudes et per horas ant. Ecce ue
niet dominus princeps regum terre: beati qui parati sunt
occurrere illi. **psal. feriales de ps. ant.** Cum
uenerit filius hominis putas inueniet fidem super terram.**

.f.

an. Ecce iam uenit plenitudo tēporis: in quo
misit deus filiū suū in terris. **an.** Haurietis
aquas in gaudio de fontibus saluatoris. **an.**
Egredietur dñs de loco sancto suo: ueniet ut
saluet populū suū. **Ad benedi.** **an.** Egredie
tur uirga de radice iesse: et replebr oīs trā glia
dñi: et uidebit oīs caro salutare dei. **Ad uesp**
as an. Inclinauit dñs. **Cū reliqs de psal.**

Seria tertia. lectio prima.

Quoniam ille hoies a facie terroris sumus:
et a facie terroris quicquid fugietis: do
nec relinquamini quasi malus nauis in
uertice mōtis: et quasi signū super colles:
Propterea expectat dñs ut misereat ue
stri. Et idcirco exaltabit parces uob: quia
deus iudicij dñs. beati omēs q expectāt
eum: populus eim sion habitabit i ieru
salem. Plorās nequaquā plorabis: mise
rans miserebit tui: ad uocē clamoris tui
statim ut audierit rīdebit tibi. **Lec. ij.**

Quod dabit uobis dñs panem arcu
z aquā breuē et non faciet aduola
re ultra ad te doctore tuū. Et erunt oculi
tui uidētes preceptorem tuū: et aures tue
audient uerbū post tergū monētis. **Hec**
uia. ambulate in ea: neqz ad dexteraz ne
qz ad sinistras. Et cōtaminabis lāminas
sculptiliū argenti tui: et uestimentū p̄lati
les auri tui: et dispges eos sicut imūdi
am mēstruate. egredere dices ei. Et dabi
tur semini tuo pluuia ubiqz seminaue
ris i terra: et panis frugū terre erit uberrī
mus et pinguis. **Lectio tertia.**

Pascetur in possēssione tua i die illo
agnus spatiose. et tauri tui et pulli asī
norū q operātur terrā cōmixtū mygma
cōmedēt: sic in area uentilatū est. Et erūt
sup omnē montē excelsū: et sup omnē col
lem eleuatū riuū currentū aquarū in die i
terfectionis multorū cū ceciderūt tures.
et erit lux lune sicut lux solis: et lux solis
erit septēplīcī: sicut lux septem dierū in
die qua alligauerit dñs uulnus populi
sui: et percussuram plage eius sanauerit.

Ad lectiones et p horas an. **R**orate celi
desup et nubes pluant iustū: apiatur terra et ger
minet saluatorē. **psal. seriales de psal. an.**
Emitte agnū dñe dñatorē terre: de petra deser

ti ad montē filie sion. **an.** **U**t cognoscām do
mine in terris uia tuam: in oibz gentibus sa
lutare tuū. **an.** Da mercedē dñe sustinētibz
te: ut pphete tui fideles iueniātur. **an.** **L**ex p
moysen data est: gratia et ueritas p iesū christū
facta est: alla. **Ad bñdic.** **an.** Tu bethleē ter
ra iuda nō eris minima: ex te eim exiet dux q
regat populū meuz israel. **an.** Nolite timere
quia eim die ueniet ad nos dñs noster.

Hec an. si festum beate thome nō uene
rit in dominica semper in eodē festo cā
tatur hoc ordine. dicta oratione festi can
tatur tota anti. deinde an̄ dicitur gloria
patri. quo cōpleto iterū cantatur eadē
et parū altius: postea et sicut erat. et itē
tertio altius repetitur: et deinde dicitur et
si. et oratio de dominica. Si uero i domi
nica uenerit: quia ad diē sequentē festi
celebratio transferretur p̄dicta an̄. can
tatur i dominica ad. b. loco anti. f. **Aue ma**
ria: que transferretur ad magnificat eiusdē
dici dominice. **Hoc uero ordine cantat**
primo tota antiphona. deinde di psal.
benedic. cum gloria patri. postea iterum
an̄. cantatur parū altius. deinde et si. Si
cut erat: et tertio iterū altius cantatur. Si
uero p̄dictū festum uenerit in quatuor
temporibus cantatur p̄dicta anti. sicut
supra dictum est cum oratione serie. **Ad**
magni. an. **M**aria autē conseruabat om̄ia
uerba: hec cōferens in corde suo. **Seria. iij.**
quatuor tēpo. iuita. **P**rope est iaz dñs: ue
nite adoremus. **psal. Venit.** **Hoc inuitato**
rium continue in serialis diebus usqz
ad uigil. natiuitatis domini cantatur.

Secundum lucam.

In illis tēporibus missus est gabri
el angelus a deo in ciuitatem galī
lee cui nomen nazareth: ad uirginem ui
ro cui erat ioseph de domo dauid: et no
men uirginis maria. et reliqua.

Omelia sancti ambrosij episcopi.

Ualent quidez diuina mysteria: nec
facile iuxta propheticum dictū q
qz hominum potest scire consiliū dei.
sed tamen ex certis factis atqz p̄ceptis
domini saluatoris possumus intelligere

hoc propensioris fuisse consilij: q̄ ea po-
tissimū electa est: ut dñm pareret: q̄ erat
despōsata uiro. Cur aut̄ nō ateq̄ despō-
saretur iplēta est: fortasse ne diceret q̄ cō-
cepat ex adulterio. Et bñ utriq̄ posuit
scriptura ut despōsata esset et uirgo. Vir-
go ut expers uirilīs p̄ortij uideret: ne te-
merate uirginitatis adureret infamia: cui
grauis aliū corruptele uideret insigne
preferre. Maluit aut̄ dñs aliquos d̄ iuo-
ctu q̄ d̄ matris pudore dubitare. Sci-
ebat eim tenerā ee uirginis uerecūdiam
et lubricas famā pudoris: nec putauit or-
tus sui fides: matris iūrijs astruendam.

*Sciēdū q̄ Basoria subscripta quarte qn-
te et septe ferie: ac sabbati. cū anti. de cuiā
gelio ad bre. semp i hebdomada. iiii. tpo.
suis dieb⁹ dicūt. Si uero festū scti tho-
me aliqua dierū dictaz occurrerit Baso-
ria dici illius dimittuntur: cū ant. ad bre.
q̄ si quattuor tēpora in penultima hebdo-
mada celebrantur: tūc loco dictarū anti.
dicūtur ad bre. In ultima hebdomada
si necesse fuerit ille que dicēde erant i cō-
similibus diebus: laudibus in suis locis
remanentibus: que non mutantur nisi p̄
festo sancti thome ut supra dictum est.*

*R. Alama in fortitudine q̄ annūcias pacē in ie-
rusalem. Dic ciuitatibus iude: et hitatorib⁹ sio
Ecce deus nr̄ quē expectabamus adueniet.*

**. Sup montē excelsum ascēde tu q̄ euangeli-
zas sion: exalta in fortitudine uocē tuā. Dic.*

Lectio secunda.

Seruatur itaq̄ sctē marie sicut pu-
dore itēgra: ita inuiolabilis opinio-
ne uirginitas. Oportet eim sctos et ab-
bis testimoniū habere q̄ foris sūt: nec de-
cūt uirginib⁹ sinistra opiniōe uiuētibus
uelamē excusatiōis relinq̄: q̄ ifamata ma-
ter quoq̄ dñi uideret. Quid autē iude-
is: Quid herodi possit ascribi: si natū ui-
deret ex adulterio p̄leg: quēadmodū au-
tem ipse diceret. Nō ueni soluere legem
sed adimplere. Si uideret cepisse a legis i-
iuria: cū partus inupte lege dānet. Qui
etiā locupletior testis pudoris maris ad-
hibet: qui potuisset dolore iniurie et uin-

dicare opprobriū si nō agnosceret sacis.
Quicqd etiā fidei marie uerbis magis
ascribitur: mēdacijs causa remouet. Uide-
retur eim culpā obumbrare uoluissē mē-
dacio inupta pregnās. Lausaz aut̄ mē-
dacijs indepōsata habuit: despōsata non
habuit: cum coniugij premium gratia
nuptiarum partus sit seminarum.

*R. Orietur stella ex iacob: et exurget homo d̄
israel: et confringet oēs duces alienigenaz. Et
erit oīs terra possessio eius. * Et adorabunt
eum oēs reges terre et oēs gētes seruiēt ei. Et*

Lectio tertia.

Non mediocris quoq̄ causa est: ut
uirginitas marie falleret principes
mūdi: q̄ cū despōsata uiro cerneret: par-
tū nō potuit hē suspectū. Fallēdi aut̄ p̄i-
cipē mūdi fuisse cōsiliū: ipsius dñi uerba
declarāt: cū apli iubēt tacere de christo:
cū sanati phibētur gloriari de remedio:
cū demones precipiuntur silere de dei fi-
lio. Fallēdi ut dixi principē mūdi fuisse
cōsiliū: etiā aplius declarauit dicēs. Sed
loquimur dei sapientiā i mysterio abscondi-
tam: quā nemo principū istius seculi co-
gnouit. Si eiz cognouissent nunq̄ dñm
glorie crucifixissent. Hoc est nūq̄ me re-
demī morte fecisset. Fecellit ergo pro no-
bis: fecellit ut uinceret: fecellit diaboli cū
tētaretur: cum rogaretur: cū dei filius di-
ceretur: ut nūq̄ diuinitatē p̄p̄iā fateret
sed tamen magis fecellit principē seculi.
Diabolus eim: et si aliqui dubitauit cum
diceret: Si filius dei es mitte te deorsuz:
tamē sero cognouit: et discessit ab eo. Lo-
gnouerunt et demones qui dicebant: no-
uim⁹ q̄ sis iesus filius dei. Quid uēisti añ
tps torquere nos: et ideo uenisse cogno-
uerūt: q̄ precognitū habebāt ee uenturū.
*R. Modo ueniet dñator dñs. Et nomē eius
emanuel uocabitur. * Orietur i diebus eius
iusticia et abūdātia pacis. Et. Ad laudes et
p̄ horas ant. Prophete predicauerūt nasci
saluatorē de uirgine maria. psal. feriales de
ps. ant. Spūs dñi sup me: euāgelizare paupi-
bus misit me. * Propter sion nō tacebo do-
nec egrediatur ut splendor iustus eius.*

an. Ecce ueniet dñs ut sedeat cū principibus
et solū glorie teneat. **r.** Annūciate populis et
dicite: ecce dñs saluator noster ueniet. **Ad be-**
nedictus an. Missus est gabriel āgelus ad
mariā uirginē desponsatā ioseph. **Oratio.**

P. Resta q̄s omnipotēs deus: ut redēp-
tionis nre uentura solēnitās: et pre-
sentis nobis uite subsidia pferat: et eter-
ne beatitudinis p̄mia largiat. **p.** Et dñs p ho-
ras. **preterq̄s in uespis.** **Ad magni. an.**
Ecce ancilla dñi: fiat mihi secundū uerbū tuū.
r. Ecce ancilla dñi. **Dicit ad mag. in quar-**
ta feria quatuor tēporū: nisi aliqua de sep-
tes maioribus ānis illo die occurrerit di-
cenda. **Ad mag. an.** Ioseph fili dauid no-
li timere accipe mariā coniugē tuā: qđ cū in ca-
natū est: de spiritu sancto est: allā. **Feria quinta**

lectio prima
Ecce nomē dñi uenit de longiquo
ardens furor eius: et grauis ad por-
tandū. Labia illius impleta sunt indignati-
one: et lingua eius quasi ignis deuorans.
Spūs eius uelut torēs inundās usq̄ ad
mediū collis: ad p̄dendas gētes in nihilū:
et frenū erroris qđ erat in maxillis p̄p̄loꝝ
canticū erit uobis: sicut uox sc̄ificate so-
lēnitatis et leticia cordis: sicut q̄ p̄git cum
tybia ut intret in mōtē dñi ad forē israel.
R. Egredietur dñs et p̄liabit p̄tra gentes: Et
stabunt pedes eius supra mōtes oliuarum ad
orientē. **r.** Et deuabit sup oēs colles: et fluent
ad eū oēs gētes. **Et. Lectio secunda.**

Etauditam faciet dñs gloriā uo-
cis sue: et terrore brachijs sui osten-
det in cōminatione furoris: et flāme ignis
deuorantis. Allidet in turbīne et in lapidē
gradinis. A uoce eiꝝ domini pauebit as-
sur uirga percussus: et erit transitus uirge
fundatus: quā requiescere dominus faci-
et super eum. In tympanis et in citbaris
et i bellis p̄cipuis expugnabit eos. Pre-
parata est enī ab herithopbech a rege
preparata: profunda: et dilatata. nutrimē-
ta eiꝝ ignis et ligna multa. flatus domini
sicut torrens sulphuris succendens eas.
R. P̄cursor p nobis igreditur. agnus sine
macula: fm ordinē melchisedech. P̄dūter fa-

ctus est in eternū et in seculū seculi. **r.** Ipse est
rex iusticie: cuius generatio non habet finem.
Ponti. Lectio tertia.

Et qui descēdūt in egyptū ad auxi-
lium in equis sperantes: et habētes
fiduciā sup quadrigis quia multe sūt. et
super equibus q̄ p̄ualidi sunt nimis: et
nō sunt confisi super sanctū israel. et do-
minū nō requisierunt. Ipse autem sapi-
ens adduxit malum et uerba sua non ab-
stulit. Et cōsurgēt contra domū pessimo-
rum: et contra auxiliū operantiū iniq̄-
tatem. Egyptus homo et non deus. et eq̄-
eorum caro et non spiritus. et dominus i-
clinauit manū suā: et corruet auxiliator:
et cadet cui p̄stat auxiliū. silq̄ oēs p̄sumēt.

R. Videbūt gētes iustū tuū et cuncti reges ni-
dytū tuum: Et uocabr tibi nomē nouū qđ os
dñi nominauit. **r.** Et eris corona glorie i mānū
dñi: Et diadema regnī in manu dei tui. **Et.**

Ad laudes et p horas an. De sion ueniet
dñs oipotens: ut saluū faciat p̄p̄m suū. **psal-**
feriales de ps. r. Cōuertere dñe aliq̄stulum
et ne tardes uenire ad seruos tuos. **r.** De sio
ueniet q̄ regnaturus est: dñs emanuel magnū
nomē eius. **r.** Ecce dñs meus et honorabo eū.
deus patris mei et exultabo eū. **r.** Dñs legi-
fer noster. dñs rex nr: ipse uēiet et saluabit nos.
Ad bñdic. an. Vigilate aīo: i p̄ximo ē do-
minus deus nr. **Ad mag. an.** Intuemini q̄s
tus sit gloriosus iste q̄ igredit ad saluādos po-
pulos. **Feria sexta secundum lucam.**

In illis i. Exurgens maria abiit in
montana cuz festinatiōe in ciuitatē
iude: et intrauit in domū zacharie et salu-
tauit elisabet. Et reliqua. **Omelia sancti**
ambrosij. lectio prima.

Morale est omnibus ut qui fides et
ignunt: fidem astruant. Et ideo cum
angelus abscondita nunciaret: ut fides
astrueretur exemplo senioris femine ste-
rilisq̄: conceptum uirginis marie nunci-
auit: ut possibile deo omne qđ ei placue-
rit assereret. Ubi audiuit hoc maria nō
quasi icedula de oraclo: nec quasi icerta

denūcio: nec quasi dubitans de exēplo:
sed quasi leta p uoto: iligiosa p officio:
festina p gaudio i mōtana prexit. Quō
cū iam deo plena nisi ad supiora cū se
stinationū pscenderet. Nescit tarda molī
mina sancti spūs gratia. Discite uos san
cte mulieres sedulitatē quā pregnantib⁹
debeat exhibere cognatis. Maria q̄
ante sola in intīmīs penetralibus uerfa
batur: nō a publico uirginitatis pudor:
non a studio asperitas montū: nō ab of
ficio prolixitas iticris retardauit. In mō
tana uirgo cum festinatione: uirgo officij
memor: iniurie immemor: affectu urgen
te nō sexu relicta perrexit domo. **Respō**
so. Emitte agnū dñe dñatorē terre. De petra
deserti ad montē filie sion. **✠.** Ostende nobis
dñe misericordiā tuā: et salutare tuū da nobis.
De lectio secunda.

Conscrite uirgines non circūcurrere p
alienas edes: non demorari in pla
teis: non aliquos in publico miscere ser
mones. Maria in domo sera festinat in
publico: mansit apud cognatā suā trib⁹
mensibus. Et cū que ppter officiū ue
nerat: inherabat officio. Māsit trib⁹ mē
sibus non q̄ domus eā delectaret aliēa:
sed quia frequētius uideri in publico dis
plicebat. Didicistis uirgines pudorē ma
rie. discite hūilitatē. Uenit p̄p̄qua ad p
ximā. iunior ad seniorē: nec solū uenit: s̄
etiam prior salutauit. Decet cū ut quā
to castior uirgo: tāto hūilior sit. Nouerit
deferre senioribus: sit magistra hūilitatis
in qua est p̄fessio castitatis. Est et causa
pietatis: est etiam et norma doctrine. Lō
tuendū est eīz quia superior uenit ad infe
riorem ut inferior adiuuetur. Maria ad
elisabet: christus ad ioannē. deniqz etia
postea ut sc̄ficaret baptismum ioannis
dominus uenit ad baptismum.

R. Rorate celi desuper et nubes pluāt iustus:
Aperiatur terra et germiet saluatorē. **✠.** Emit
te agnū dñe dñatorē terre: de petra deserti ad
montē filie sion. Aperi.

Lectio tertia.

Cito quoqz aduentus marie et pre

sentie dōinice beneficia declarantur. Si
mul cū ut audiuit salutationem marie
elisabet. exultauit infans in utero eius: et
repleta est spiritu sancto elisabet: et excla
mauit uoce magna et dixit ad mariam.
Uide distinctionem singulorum: uerbo
rum proprietatis. uocē prior elisabet au
diuit: sed prior ioannes gratia sensu. Il
la nature ordinē audiuit: iste exultauit ra
tione mysterij. illa marie: iste domini sen
sit aduentum. Semina mulieri: et pignus
pignori. Iste gratia loquūtur: illi intus
operantur. pietatisqz mysterium: mater
nis adoriunt p̄fectibus. Dupliciqz mi
raculo: pphetant matres spiritu paruū
lorum. Exultauit infans repleta est mar.
non prius mater repleta q̄z filius. sed cū
filius esset repletus spiritu sancto: reple
uit et matrem. Exultauit ioannes: exulta
uit et marie spiritus. exultare ioanne re
pletur elisabet. Mariā tamen non reple
ri spiritu: sed spiritū eius exultare cogno
uimus. Incōprehensibilis enim incom
prehensibiliter operatur in matre. et illa
post conceptus repletur: ista ante conce
ptum. Benedicta tu inter mulieres: et be
nedictus fructus uētris tui. Et unde hoc
mibi: ut uēiat mater domini mei ad me:
nouit sermonem suum spiritus sanctus:
nec unqz obliuiscit. Et pphetia n̄ solū re
rū pplet miracul: s̄ et p̄p̄tate uerborū
R. Germinauerūt cāpi heremi germē odoris
israel: qz ecce deus n̄ cū uirtute ueniet. Et splē
dor eius cum eo. **✠.** Ex sion spēs decoris a⁹
deus noster manifeste ueniet. Et **Ad laudes**
et p horas aūt. Constantes estote uidebitis
auxiliū dñi sup uos. **psal. seriales de ps.**
aūt. Ad te dñe leuaui aīam meam uenit: et cri
pe me dñe ad te cōfugi. **aūt.** Uenit dñe et noli
tardare: relaxa facinora plebis tue isrl. **a.** De
us a libano ueniet: et splendor eius sicut lumē
erit. **a.** Ego aūt ad dñm aspiciā: et expectabo
deum saluatorē meum. **Ad benedi. aūt.** Ex
quo facta est uox salutationis tue aurib⁹ meis:
exultauit in gaudio infans in utero meo.

Oratio.

Ecce que sumus dñe potentiā mā
et uenit: ut hi q in tua pietate pñdūt
ab omni citius aduersitate liberētur: qui
ui. Et dñs p horas pñterq in uestis.

Notandū q hec a. ecce cōpleta. semper
dicitur ab ultimo die ante uigil. natiuita
tis dñi: et si pñgat dici in dominica añt.

Aue maria. Dicit ad mag. eadē die añt.
Ecce cōpleta sunt oīa que dicta sūt p angelum
de uirgine maria. **Sabbato secundū lucā**

Anno qntodecimo impij tyberij ce
saris: pcurante pontio pilato iude
am: et reliqua. **Omelia sacti gregorijs pa
pe. Lectio prima.**

Redemptoris precursor quo tempo
re uerbū predicationis accepit: me
morato romane reipu. pñcipe et iudee
regibus designatur: cū dñs anno qntode
cimo iperij tyberij cesaris. pcurante pō
tio pilato iudeā. tetrarcha aut galilee he
rode. philippo aut fratre eius tetrarcha
itree et tracōiditis regionis. et lisania a
biline tetrarcha sub pñcipibus sacerdo
tibus anna et calpha: factū est uerbū domi
ni super ioannē zacharie filiū in deserto.
Quia eiz illū pñdicare ueniebat: qui et ex
iudea quosdam: et multos ex gētibz re
dempturus erat. per reges gentiū: et pñ
cipes iudeorū predicationis eius tēpora
designatur. Quia aut gentilitas colligen
da erat: et iudea pro culpa perfidie disp
genda: ipsa quoqz descriptio terreni pñ
cipatus ostendit: quoniam et in romana
republica unus pñfuisse describitur: aut
in iudee regno per quartā partē plurimi
pñcipabāt. **Egredietur uirga de radice
iesse: et flos de radice ei⁹ ascēdet: Et erit iusticia
cingulum lumborum eius: et fides cinctorium
reum eius. Et regesect super eum spñtus
dñi: spñs sapientie et intellectus. spñs consilij
et fortitudinis. Et erit. **Lectio secunda.****

Ecce eim redemptoris nostri dicif.
Omne regnū in se ipsum diuisum
desolabitur. Liqueat ergo q ad finem re
gni iudea peruenerat: que tot regibus di
uisa subiacebat. Ap̄te quoqz non solum
quibus regibus: sed sub quibus etiaz sa
cerdotibus actū sit demonstratur. ut qa

illū ioānes baptista pñdicaret q fil rex et sa
cerdos existeret: lucas euāgla pñdicationis
ei⁹ tñra p regnū et sacerdotiū designaret:
et uenit in omnem regionē iordanis pre
dicans baptismū pñie in remissionē pec
catorū: cūctis legētibz liquet. qz ioānes
baptismū penitētie non solū predicauit:
uerū etiā qbusdā dedit. sed tamē baptis
mū suū in remissionē peccatorū dare nō
potuit. Remissio eteim peccatorū in solo
nob baptismate christi tribuit. Notādus
itaqz qd dicif. predicas baptismū penitē
tie in remissionē peccatorū. quoniam bap
tismū qd peccata solueret. quia dare nō
poterat predicaat. ut sicut incarnatum
uerbū patris pñcurreret uerbo pñdi
cationis: ita baptismū pñtentie quo pec
cata soluūtur pñcurreret suo baptisma
te: quo peccata solui nō possunt. Et qa
eius sermo pñcurreret pñsentia redem
ptoris: ipsum quoqz eius baptismū pñce
dendo fieret umbra ueritatis. **Radix
iesse qui exurget iudicare gētes: in eū gētes spa
būt. Et erit nomē eius bñdictū in secula. Sup
ipm cōtinebūt reges os suū: ipm gentes
deprecabūtur. Et. **Lectio tertia.****

Eqz sic scriptū ē i libro sermonum
isaie. pphete. uox clamantis i deserto
pate uiaz dñi: rectas facite semitas ei⁹. Et
de uero ioānes baptista requisitus qd esset
rñdit. Ego uox clamantis in deserto: qz si
cut añ nos dictū est: ideo uox a ppheta
uocatus ē: qz uerbū pñbat. Quid aut cla
maret ap̄iat: euz subdit. Parate uia dñi
rectas facite semitas eius. Omnis qui si
dem rectam et bona opera predicat: qd
aliud qz uenienti domino ad corda au
dientium uiam parat: ut hec uis gratie
penetret: lumen ueritatis illustret: ut re
ctas deo semitas faciat: dum mundas in
animo cogitationes per sermonem bñe
predicationis format. Omnis uallis im
plebitur: et omnis mons et collis humili
abitur. Quid hoc loco uallium nomie:
nisi hñiles: qd mōtiū et collū: nisi supbi
hoies dñgnat. In aduētū igit idēptoris
nostri ualles implete: montes uero et col
les humiliati sunt: quia iuxta eius uocēz

Omnia qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabitur. Vallis etiam impleta crescit: mons autem et collis humiliatus decrescit: quia nimis in fide mediatoris dei et hominum hominis christi iesu: et gentilitas plenitudinem gratie accepit: et iudea per errorem perfidie hoc unde timebat perdidit. **R.** Veni domine et noli tardare: relaxa facinora plebi tue: Et reuoca dispo in terram suam. **V.** Excita domine potentiam tuam et ne natus saluos facias nos. **Et.** **Ad laudes antiphona de feria. f.** Benigne fac. **C.** In suis psal. Sed ad canticum sabbati. **Prime precedentis nati. dñi ant.** Expectetur sicut plura. **Semp dicitur: nisi uigilia dicte natiuitatis dñi in sabbato uenerit: qz tunc ant. expectet. dicitur ad canticum in sabbato hebdomade precedentis ant.** Expectetur sicut plura eloquii mei: et descendat super nos sicut ros deus noster. **psal.** Audite et. **Ad benedic. x.** Quomodo fiet istud: angeli dei: quoniam uirum in concipiendo non potuit. audi maria uirgo christi: spiritus sanctus superueniet in te: et uirtus altissimi obumbrabit tibi. **Oratio.**

Qui qui conspicias: quia ex nostra prauitate affligimur: concede propitius ut ex tua uisitatione cōsolemur: quoniam uiuis. **Et dicitur per horas. Ad uespas capitulum.**

Antes sicut nos existimet homo: ut mistros christi et dispensatores ministeriorum dei. **Hic ita queritur in dispensatores ut fidelis quis inueniat. oio**

Excita domine potentiam tuam et uenit: et magna nobis uirtute succurre ut per auxilium gratie tue quod nostra peccata prepediunt: indulgentia tue propitiationis acceleret. Qui ui. Dominica. iiii. de aduentu inuitatorum. Ecce uenit rex occurramus obuiam saluatori nostro **psalmus** Venit. **Hymnus x. noct. ps. xi. Raso** ria bre. dicuntur sicut in prima dominica de aduentu. **Lectio prima.**

Et orauit ezechias ad dñm dicens. Dñe exercituum deus israel: qui sedes super cherubim: tu es deus solus omnium regnorum terre. Tu fecisti celum et terram inclina dñe aurem tuam et audi: aperit oculos

tuos dñe et uide: et audi omnia uerba senacherib que misit ad blasphemandum deum uiuentem. Vere enim dñe desertas fecerunt reges assyriorum terras et regiones earum: et dederunt deos earum igni: non enim erant dii sed opera manuum hominum: ligna: et lapides: et comminuerunt eos. Et nunc dñe deus noster salua nos de manu eius: et cognoscant omnia regna terre: quia tu es dñs deus solus. **R.** Canite tuba in sion: uocate gentes: annunciate populis et dicite. Ecce deus saluator noster aduenit. **V.** Annunciate et auditum facite: loquimini et clamate. Ecce. **lec. ii.**

Et misit isaias filius amos ad ezechias dicens. Hec dicit dñs deus israel: pro quibus rogasti me de senacherib rege assyriorum. Hoc est uerbum quod locutus est dñs super eum: desperit te: subserauit te: uirgo filia sion: post te caput mouit uirgo filia iherusalem cui exprobasti: et quem blasphemasti: et super quem exaltasti uocem tuam: et leuasti altitudinem oculorum tuorum ad sanctum israel. **R.** Non auferetur sceptrum de iuda: et dux de semine eius: donec ueniat qui mittendus est: Et ipse erit expectatio gentium. **V.** Dulciores sunt oculi eius uino: et dentes eius lacte candidiores. **Et.** **Lectio tertia.**

In manu seruatorum tuorum exprobasti dñs et dixisti in multitudine quadrigarum mearum ego ascendi altitudines montium iuga libani: et succidas excelsa cedrorum eius et electas abietes illius: et iterum ibo altitudinem summitatis eius: saltum carmeli eius. Ego fodi et bibi aquas: et siccaui uenigia pedis mei omnes riuos aggerum: nunquid non audisti quod olim feceris ei: ex diebus antiquis ego plasmaui illud et nunc adduxi: et factum est in eradicatione collium compugnantium et ciuitatum multarum: habitatores earum breuiata manu pertremuerunt et confusi sunt: facti sunt sicut fenulum agri et grammen pascue: et herba tectorum quae exaruit antequam maturesceret. **R.** Ade oportet minui illum accrescere. Qui pro me uenit antequam me factus es: cuius non sum dignus corrigiam calciamenti soluere. **V.** Ego baptizauit uos aqua: ille autem baptizabit uos spiritu sancto. **Qui.** **Sermo sancti augustini episcopi.**

pi. Lectio quarta.

Vos inquit conuenio o iudei q usqz in
hodiernū diē negastis filiū dei: nō
ne uox uestra est illa qñ uidebatis eū mi
racula facientē atqz tēpantes dicebatis
quousqz aīas nostras crucias: Si tu es
christus dic nobis palam. Ille aut ad
siderationē miraculoꝝ uos mittebat di
cens. Opa que ego facio ipa testimoniū
phibēt de me: ut christo testimoniū dice
rēt: nō uerba sed facta. Vos aut nō agnos
centes saluatore q opabatur salutē in me
dio uestre terre: adijciētes in malo aīstis
Tu de teipso testimoniū dicis: testimoniū
tuū nō est ueꝝ. Sed ad hec ille qd uobis
riderit aduertere nolulistis: nōne scriptū
est in lege uestra q duoꝝ hominū testio
niū uerū sit. preuicatorēs legis itēdite
legem. Testimoniū queritis de christo.
In lege uestra scriptū est: q duoꝝ hoīū
testimoniū uerū sit. Procedāt ex lege
uestra nō tñ duo: sed etiā plures testes
christi: et cōuincāt auditores legis et non
factores. Dic isaīas testimoniū de xpo: ec
ce in qz uirgo in utero cōcipiet: et pariet
filiū: et uocabit nōm ei⁹ emanuel: qd ē in
pretatū nobiscū deus. Accedat et ali⁹ tes
tis. Dic et tu hieremias testimoniū de xpo
Hic est inqꝛ deus nꝛ: et nō extimabit ali⁹
ad illū. Hic adiuuenit oēm uīā sciētie et dē
dit eā iacob puero suo: et isrl dilecto suo.
Post hec in trīs uisus ē et cū hoīib⁹ cō
uersatus ē. Ecce duo testes idonei ex le
ge uīa quoꝝ testimoniū nō sūt compūcta
corda uīa: sed aliq atqz aliq christi testes i
troducātur: ut frōtes durissime iūmicōꝝ
durissime ptereātur. Veniat et ille daniel
sāctus iuueis qdē etate: scīor uero sciētia
ac māsuēdudie: et puicat oēs falsos testes
sicut puincit seniores ipudicos: ita suo te
stimonio xpi pterat iūmicos. Dic sancte
daniel dic de christo qd nosti cū uenerit
inquā sanctus scōꝝ cessabit unctio uīa.

R. Pāscet nobis paruulus et uocabr deus for
tis. Ipse sedebit sup thronū dauid pās sui: et i
perabit cuius potas sup hūeꝝ eius. In ip
so bñdicētur oēs tribus terre: oēs gētes serui

Quare illo pñte cui isultātes diceba
tis: tu de teipso: testimoniū tuū nō est ue
rū: cessauit unctio uīa: nisi qz ipse est qui
uenerat sāctus scōꝝ: sed si ut uos dicitis
nōdū uenit sed expectat ut ueniat scūs
sāctoz: demōstrate unctionē. Si autē q
uerū est: cessauit unctio uīa agnoscite ue
nisse scūm sanctorū. Ipse ē cim et lapis il
le abscīsus de mōte sine manib⁹ abscidē
tū. i. christus natus de uirgīe: sine mani
bus cōplectentū: q tantū creuit: ut mōs
magnus fieret et ipleret uniuersas facies
terre: de quo mōte dicit ppheta. Venite
ascēdamus i montē dñi: et de quo dauid
dicit. Mons dei mōs uber: ut qd suspi
camini mōtes i caseatos. Montē i quo
placuit deo bitare in ipso. Cū eīz dñs ie
sus discipulos suos interrogaret: quē dice
rent hoīes eē filiū hoīs. rīderūt alij beli
am: alij hieremiā aut unū ex pphetis. et
ille ut qd suspicamini mōtes icaseatos:
Montem in quo placuit deo habitare.
Hunc cognouit petrus dicens. Tu es
christus fili⁹ dei uiuī. Agnouit montes et
ascendit in montē: testimonium dixit ue
ritati et dilectus est a ueritate. Supra pe
tram fundatus est petrus: ut mōte fūci
pet illū amādo: quē ter negauerat timido

R. Ecce iā uenit plenitudo tēporis in quo mi
sit deus filiū suū in terris natū d muliere factū
sub lege: ut eos q sub lege erāt redimeret. Propter
nimiam caritatē suā qua dilexit nos
dñs filiū suū misit i similitudinē carnis peccati ut.

Lectio sexta.

Quare et tu moyses legis latoꝝ dux po
puli israel testimoniū de christo. p
pheta uobis excitauit deus de fratribus
uestris. Omnis aīa que nō audierit: pro
phetam illum exterminabit de populo
suo: prophetā autem dictū christū: ipsū
audite in euāgelio christū: nō est inqꝛ p
pheta sine honore i patria sua. Accedat
autem sanctus dauid testis fidelis ex cu
ius semine processit ipse: cui lex et pphē
te testimoniū dicūt. Dicat et ipse de chri
sto. Adorabunt inquit eū omnes reges
terre: omnes gentes seruiēti ei: cui serui
ent: dic cui seruiēt et uis audire cui. Dixit
dominus dño meo: sede a dextris meis.

donec ponam inimicos tuos: scabellum pedum tuorum. Dic adhuc expressius atque nominatim: quare inquit tumultuatae sunt gentes: et populi meditati sunt inania. Assisterunt reges terre: et principes puenerunt in unum: aduersus dominum et aduersus christum eius. Accedat et alius testis. Dic et tu abacuch propheta testimonium de christo. Domine audiui inquam auditum tuum et timui: confide rami opera tua et expaui: que opera dei iste miratus expaui: nunc quid fabrica mundi iste miratus expaui: sed audi: quid iste miratus expaui. In medio duum aialium cognosceris. opera tua deus uerbum caro factum est. In medio inquit duum aialium cognosceris quod quousque descendisti: expauescere me fecisti. Verbum per quod facta sunt omnia in presepe iacuisti. Agnouit bos possessorem suum: et asinus presepe domini sui.

R. Virgo israel reuertere ad ciuitates tuas usque quo dolens auerteris: generabis dominum saluatorem: oblationem nouam in terris: abundabunt homines in saluationem. **✠.** In caritate perpetua dilexi te: non attraxi te miseris usque quo tui. **Scd. lucia**
Anno quingentesimo imperij tyberij cesaris procurante pontio pilato iudeam: et reliqua. Omelia sancti gregorii papae **Lec. septima.**

Occubat iohannes ad turbas que exierant ut baptizarentur ab eo. Veni mina uiperarum quis ostendit uobis fugere a uentura ira: uentura ira est: aia aduersio ultionis extreme quam tunc fugere peccator non ualet: quod nunc ad lamenta penitentiae non recurrit. Et notandum quod male soboles malorum parentum actiones imitantes genimina uiperarum uocant: quia per hoc quod bonis inuident. eosque persequuntur: quod quibusdam mala retribuunt: quod lesiones proximis exquirunt: quoniam in his omnibus priorum suorum carnalium uias sequuntur quasi ueneni nati filij de uenenatis parentibus nati sunt. Sed quia iam peccauimus: dicat quid nobis faciendum sit: ut fugere a uentura ira ualeamus. **R.** Iurauit dominus ut ultra non irascar super terram: montes enim et coles suscipient iusticiam meam. Et testamentum pacis erit in iherusalem. **✠.** Iuxta est salus mea ut ueniat: et iusti

cia mea ut reueletur. **Lectio octaua.**

O Equitur facite ergo fructus dignos penitentiae. In quibus uerbis notandum est: quod amicus sponsi non solum fructus penitentiae sed dignos penitentiae amonet esse faciendos. Aliud namque est fructus facere: et aliud dignum penitentiae facere. Ut enim secundum dignos penitentiae fructus loquamur sciendum est: quia quisque illicita nulla commisit huic iure conceditur ut licitis utatur: sicutque pietatis opera faciat ut tamen si noluerit ea que in mundo sunt non reliquat. At si quis in fornicationis culpa uel fortasse quod est grauius in adulterio: lapsus est: tanto a se licita debet abscidere quanto se meminit et illicita perpetrasse neque enim par fructus esse boni operis debet eius qui minus et eius qui amplius deliquit. aut eius qui in quibusdam facinoribus cecidit: et eius qui in multis lapsus est. Per hoc ergo quod dicitur facite dignos fructus penitentiae: uniuscuiusque conscientia conuenitur: ut tanto maiora querat bonorum operum lucra per penitentiam quanto grauiora sibi intulit damna per culpam: sed iudei de generis nobilitate gloriantes. idcirco agnoscere se peccatores nolabant: quia de abrahe stirpe descenderant: quibus recte dicitur. Et ne ceperitis dicere. Patrem habemus abraham. Dico enim uobis quia potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrahe. **R.** Non discedimus a te uiuificabis nos domine: et nomen tuum inuocabimus ostende nobis faciem tuam et salui erimus. **✠.** Memeto nostri domine in beneplacito populi tui: uisita nos in salutari tuo. **Et Lectio nona.**

Quid enim lapides nisi corda infidelium fuerunt: ad intellectum dei omnium potentis insensibilia. Sicut etiam quibusdam ex iudeis dicitur. Auferam cor lapideum de carne uestra: nec immerito lapideum nomine gentes significare sunt que lapides coluerunt. Unde scriptum est: sumiles illis fiant qui faciunt ea: et omnes qui confidunt in eis de quibus nimirum lapidibus filij abrahe suscitati sunt: quia dum dura corda gentilium in abrahe semine. i.

in christo credere: cuius filij facti sunt:
cuius semini sunt uniti. An eisdem genti-
bus per egregium predicatorē dī. Si autē
uos christi: ergo abrahe semē estis. Si igitur
nos p fide christi abrahe ias semen exi-
stimus: Judei ppter pfidiā abrahe filij eē
desierunt. Quia uero in illa die tremēdi
examinis parētes boni malis filiis pdes-
se nō possūt: testat ppheta quī dīc. Noe
et daniel et iob. si fuerint i medio eius ui-
uo ego dicit dñs deus: qz filiū et filiā nō
liberabunt: sed ipsi iusticia sua liberabūt
aias suas. *R.* Intuemini qstus sit iste qui in-
greditur ad saluādas gentes: ipse est rex iusti-
cie: Cuius generatio nō habet finem. *P.* Pre-
cursor pro nobis igreditur scdm ordinem mel-
chisedech: pontifex factus est in eternū. Cuius

Ad laudes et p horas ant. Canite tuba in
sion: qz ppe est dies dñi: ecce ueniet ad saluan-
dum nos: alla: alla. *ps.* Dñs reg. *r.* Ecce ue-
niet desideratus cūctis gentibus: et replebitur
gloria domus domini: alla. *ps.* Jubilate. *r.*
Erunt praua indirecta: et aspera in uias pla-
nas. ueni domine et noli tardare: alla. Deus d-
us. *r.* Dñs ueniet occurrere illi dicentes: ma-
gnū principū: et regni eius nō erit finis: deus
fortis: dñator: princeps pacis: alla: alla. *ps.*
Bened. *r.* Omnipotēs sermo tuus dñe a re-
galibus sedib' ueniet: alla. *ps.* Lauda. *Cap.*
Fratres sic nos. *Ad bñdic. ant.* Aue maria
gratia plena dñs tecum: bñdicta tu in mulieri-
bus: alla. *Ad tertiā capitulū.* Fratres sic
nos. *Ad sextam capitulum.*

M. Ibi aut p minimo est ut a uobis
iudicer aut ab hūano dic: sed neqz
meipm iudico. *Ad ix. capitulum.*

I. Itaqz nolite ante tempus iudicare
quoadusqz ueniat dñs: qui et illū
nabit abscondita tenebrarū: et manifesta-
bit consilia cordiū: et tūc laus erit unicū
qz a deo. *Ad uesperas ant.* Canite tuba.
Luz reliquis. psal. Dixit dñs. *Cum reli-*
quis de ps. capitulū. Fratres sic. *Ad ma-*
gnā ant. Ioseph fili dauid noli timere accipe
maria coniugem tuā: qd cū in ea natū est: de
spiritu sancto est: alla. *Sed si natiuitas dñi*
i tertiā seu qnta feria uenerit: dicitur anti.
Aue maria. Infra hebdomadā. Lec. priā.

H. Abitationē tuam et ingressus tuus
et introitum tuū ego cognoui: et in
sancta tua contra me est: Cum fureres ad-
uersum me: superbia tua ascendit in au-
res meas: ponā ergo circulum in narib'
tuis et frenū in labijs tuis: et reducam te
in uiam per quā uenisti. Tibi autē hoc
erit signū: comedere hoc anno que sponte
nascuntur: et in anno secūdo pomis uel-
cere: in anno autem tertio seminare et me-
tite: et plantate uīneas et comedite fruct'
earum. *Lectio secunda.*

E. T mittet id qd saluatum fuerit de
domo iuda: et q reliquū est radicē
deorsum: et faciet fructum sursum: quia
de ierusalem exhibunt reliquie: et caluatio
de monte sion. zelus domini exercitūz
faciet istud: propterea hec dicit domin'
de rege assyriorum. non intrabit ciuitatē
hanc et non iaciet ibi sagittam: et non oc-
cupabit eam clypeus: et non mittet i cir-
citu eius aggerē: in uia qua uenit p eaz
reueretur: et ciuitatem hanc non ingredi-
etur dicit dominus: et protegam ciuitatē
istam ut saluem eam propter me: et prop-
ter dauid seruum meum. *Lectio terna.*

E. Gressus est aut angelus domini et
percussit in castris assyriorum cen-
tum octoginta quinque milia: et surrexerūt
mane: et ecce omnia cadauera mortuorū
et egressus est et abiit. Et reuersus ē sena-
cherib rex assyriorū et habitauit i nini-
ue. Et factum est cum adoraret in tēplo
nefrach deum suum adramelech et sara-
sar: et regnauit assaradon filius eius pro
eo. *Lectio prima.*

I. In diebus illis egrotauit ezechias
usqz ad mortem: et intrauit ad euz
isaías filius amos ppheta et dixit ei. hec
dicit dominus: dispone domū tue: quia
morieris tu et non uiues: et conuertit eze-
chias faciem suam ad parietem: et orauit
ad dominum et dixit. Obsecro domine
memento queso quomodo ambulaueri
coram te in ueritate et in corde perfecto:
et q bonū est in oculis tuis fecerim et sic
uit ezechias fletu magno. *Lectio secūda*

Quod factum est uerbum domini ad isaias dicens. Uade et dic ezechie. hec dicit dominus deus dauid patris tui. Audiui orationem tuam et uidi lachrymas tuas. Ecce ego adiciam super dies tuos. xv. annos: et de manu regis assyriorum eruiam te et ciuitatem istam et protegam eam. hoc autem erit tibi signum a domino: quia faciet dominus uerbum hoc quod locutus est. Ecce ego reuertere faciam umbram linearum per quas descenderat in orologio achaz: in sole retrosum. x. lineis: et reuersus est sol decem lineis per gradus quos descenderat.

Lectio tertia.

Scriptura ezechie regis iude cum egrotasset et conualuisset de infirmitate sua. Ego dixi in dimidio dierum meorum: uadam ad portas inferi quecumque residuum annorum meorum. dixi: non uidebo dominum deum in terra uiuentium et cetera. Et iussit isaias ut tollerent massam de ficis et cathaplasma rent super uulnus et sana retur: et dixit ezechias. Quid erit signum quia ascendam in domum domini.

Lectio prima.

In tempore illo misit marodach: baladai filius baladam rex babilonis libros et munera ad ezechias. Audierat eis quod egrotasset et conualuisset. Letatus est autem super eis ezechias: et ostendit eis cellam aromatum: et argenti et auri et odoramentorum: et unguenti optimi: et omnes apothecas suppellectilis sue: et uniuersa que inuenta sunt in thesauris eius. non fuit uerbum quod non ostenderet eis ezechias in domo sua et in omni potestate sua.

Lectio secunda.

Introiuit autem isaias propheta ad regem ezechiam et dixit ei: quod dixerant uiri isti et unde uenerunt ad te: Et dixit ezechias de terra longinqua uenerunt ad me. de babilone. et dixit quod uiderunt in domo tua: et dixit ezechias. omnia que in domo mea sunt uidere: non fuit res quam non ostenderem eis in thesauris meis.

Lectio tertia.

Quod dixit isaias ad ezechiam. Audi uerbum domini exercituum. Ecce dies ue-

nient et auferent omnia que in domo tua sunt: et que thesaurizauerunt patres tui usque in diem hanc in babilone: non relinquet quicquam dicit dominus. et de filiis tuis qui exhibunt de te quos generis tollent: et erunt eunuchi in palatio regis babilonis. et dixit ezechias ad isaias. Bonum est uerbum domini quod locutus est. et dixit. fiat tamen pax et ueritas in diebus

meis. Lectio prima.

Accedat ad me insule: et gentes mutant fortitudinem. Accedat: et tunc loquatur sibi ad iudicium. propinquas. Quis suscitauit ab oriente iustum: uocauit eum ut sequeretur se: dabit in conspectu eius gentes: et reges obtinebit. Dabit quasi puluerem gladio eius: sicut stipulam uento raptam arcui eius. persequetur eos: transibit in pace: semita in pedibus eius non apparebit: quia hoc operatus est et fecit: uocas generationes ab exordio. Ego dominus: primus et nouissimus: ego sum. uiderunt insule et timuerunt: extrema tre ob stupere. appropinquauerunt et accesserunt. unusquisque proximo suo auxiliabitur: et fratri suo decet confortare.

Lectio secunda.

Confortabit sabel erarius percutiens cum malleo qui cudebat tunc temporis: dicens glutino bonum est et confortauit eum clauis ut non moueat. Et tu israel serue me. iacob quem elegi: semine abraam amici mei: in quo approbabit ab extremis terre et a longinquis eius uocaui te: et dixi tibi. Scruius me es tu: elegi te: et si abiici te: ne timeas: quia tecum ego sum. ne declines: quia ego sum deus tuus. confortauit te et auxiliatus sum tui: et suscepit te dextera iusti mei. Ecce perfundetur et erubescet omnis qui pugnat aduersum te. erunt quasi non sint: et peribunt uiri qui perdicunt tibi. Que res eos et non inuenies uiros rebelles tuos. erunt quasi non sint. et ueluti peremptio hominis bellantis aduersum te: quia ego dominus deus tuus approbans manum tuam: dicensque tibi ne timeas: quia ego adiunxi te: noli time re uermis iacob: quia mortui estis. ex israel. Ego auxiliatus sum tui dicit dominus re demptor tuus sanctus israel. Ego posui te quasi plaustrum triturans nouum: habes ro sea serantia.

Lectio tertia.

Triturabis montes et conuies: et
colles quasi puluerem pones. Uentilabis
eos et uentos colles et turbo disperget
eos. Et tu exultabis in domino: et in
sancto israel letaberis. Egredi et pauperes
querunt aquas: et non sunt. lingua eorum
siti aruit. Ego dominus exaudiam eos deus israel.
non derelinquam eos. Apicem in supinis
collibus flumina: et in medio camporum
fontes. Donam desertum in stagna aquarum:
et terram inuiam in riuos aquarum. dabo in
solitudine cedrum et spinam: et myrrum: et li
gnum oliue. Donam in deserto abietem
ulmum: et buxum simul: ut uideant: et sciant:
et recogitent: et intelligant pariter: quia ma
nus domini fecit hoc: et sanctus israel cre
auit illud. **Notandum** quod si uigilia na
tuitatis domini uenerit in dominica: of
ficium fit hoc modo. In uigilia. de uigilia.
hymnus de aduentu. antiphona. psalmus. uersus. lectio
nes et responsoria in primo nocturno et in se
cundo de dominica dicuntur. In tertio
uero nocturno antiphona. et psalmus de dominica:
uersus. de uigilia tres lectiones de omni. ui
gil. cum responsorijs suis. Laudes uero de ui
gilia cum communi de dominica. Similiter
autem per totum diem de uigilia cantat et legit.
Antiphona. uero de laudibus dominice dicunt ad
laudes sabbati precedentes: ita tamen quod ad
canticum sabbati. Audite celi dicitur autem ex
pectetur et ad bene autem. Ecce completa sunt
Item notandum quod si natiuitas domini die do
minico uenerit. iij. tempora celebrantur in
penultima hebdomada: quia tunc in sab
bato proximo ante nati. agit officium de
uigil. Ultimo die ante uigil. natiuitatis uel
pere pro mortuis non dicunt. ad mat. uig.
non dicitur officium beate uirginis: sed resu
mitur post octauam natiuitatis: et dicitur usque
post completorium ante uigil. epiphaniæ. De
inde uero non dicitur usque octauam epi
phaniæ. In uigilia nati. domini inuitatorium.
Hodie scietis quia ueniet dominus: et mane uidebitis
gloriam eius. ps. Venite. Hymnus de ad
uentu anni. et psalmus de feria. Hodie scietis
quia ueniet dominus. Et mane uidebitis gloriam eius.
Secundum matheum.

Quam esset desponsata mater iesu ma
ria ioseph: antequam conuenirent: in
uenta est in utero habens de spiritu san
cto: et reliqua. **Semelia origenis.**

Que fuit necessitas ut desponsata esset
maria ioseph: nisi propter quod quatenus
hoc sacramentum diabolo celaretur: et ille
malignus fraudis comenta aduersus de
sponsatam uirginem nulla peccata inuenisset.
uel ideo desponsata fuerat ioseph: ut na
to infanti uel ipsi marie curam uideret ge
rere ioseph: siue in egyptum iens uel inde
denuo rediens. Ideo desponsata fuit io
seph: non tamen in concupiscentia iuncta. Ma
ter inquam eius. mater immaculata. mater in
corrupta. mater intacta. Mater eius. cu
ius eius: mater dei: unigeniti domini: et re
gis omnium plasmatoris: et creatoris con
torum. Illius qui in celis sine matre et in
terra est sine patre. Ipse qui in celis se
cundum diuinitatem in sinu est patris: et in terris secun
dum corporis susceptionem in sinu est matris.
R. Sanctificamini hodie et estote parati: quia
die crastina uidebitis. **Maiestatem dei in uobis**
R. Hodie scietis quia ueniet dominus: et mane uide
bitis. **Maie.** **Lectio secunda.**

Magne admirationis gratia: o in
enarrabilem suauitatem: o ineffabile ma
gnitatem sacramentum. Ipsa eadem uirgo ip
sa et mater domini. ipsa et genitrix. ipsa et e
ius ancilla. plasmatio eius: ipsa que genu
it. Quis unquam audiuit ista: quis uidit ta
lia: et quis hoc excogitare potuit: ut ma
ter uirgo esset: intacta generaret: que et ui
go permansit: et genuit. Sicut enim quod
daz rubus comburi uidebatur: et ignis enim
non tangebatur. et sicut tres pueri in camino
ignis inclusi habebantur: et tamen eos non
ledebat incendium nec odor fumi erat in
eis. uel quemadmodum danieli intra lacum
leonum incluso claustris non aptis allatum
est prandium ab abachuch. ita et hec uirgo
sancta genuit dominum: sed intacta permansit.
R. Constantes estote uidebitis auxilium domi
ni super uos. iudea et iherusalem nolite timere. Cras
egrediemini et dominus erit uobiscum. **R.** Sanctifica
mini filij israel: et estote parati. Cras. **lec. iij.**

Mater effecta sed uirginitatē nō amittit. genuit infāntē. Et ut dictum est uirgo pmanſit. Virgo genuit: et uirgo pmanſit. Mater filij facta eſt: et caſtitaſis ſigillum nō pdidit. Quare: quia non hō eſt tantū qui uidebat: ſed unigenit⁹ erat deus q i carne aduenerat: nec ſubito carnaliter genitus eſt: ſed pfecta diuinitas in corpore uenit. Ergo integer iſte et indiuiſus deus in hūano aduenit uel genit⁹ eſt corpore: quicqz deus et hō figurā ſerui ſuſcepit. Nō eīm pars unigeniti uenit i corpore: nec ſeipm diuiſit: ut dimidi⁹ apd patrē et dimidi⁹ eſſet in uirgine. ſed tot⁹ apud patrē: tot⁹ in uirgine: tot⁹ in ſinu patris: tot⁹ in hūano corpore: nō relinquens ſupiora: uenit querere terrē: que in celis ſunt pſeruās: et que in terra ſunt ſaluans. Ubicqz oīpotens: iſciſ ſus: indiuiſus. hic ſanctus unigenitus deus. Si eīm hoc uerbum humanū et corporale imiſſum in auribus plurimorum nō diuiditur per ſinglōs: ut pars i alio: et pars ſit in ſim in alio: ſed in omnibus integrum plenū habetur: ut in unoquoqz totum ſit. q̄to magis uerbum dei unigenitus ubiqz tot⁹ eſt. et in celo: et in terra et apud patrē: et in uirgine: et non diuidit ut dict⁹ eſt: neqz ſcindit: neqz in partes efficitur. Sed tot⁹ totum tenet: totū implet: totum illuſtrat: et poſſidet. Hui⁹ in q̄ unigeniti dei dicitur hec mater uirgo maria: digna digni: imaculata ſacti: una unius: unica unici: nec eīm alter unigenitus ſuper terraz uenit: aut alia uirgo unigenitum genuit. **Reſponſorium.** Sanctificamini filij iſrael dicit dñs: i die ei⁹ craſtina deſcēdet dñs: Et auferet a uob omne languorē. **Cractina die delebr iniquitas terre: et regnabit ſup nos ſaluator mūdi. Et. Te deū laudamus nō dī. Ad laudes et p horas aūt.** Judea et ierlīm nolite timere: cras egredie mini: et dñs erit uobcū: allā. **ps.** Dñs regna. **Lū reliqs aūt.** Hodie ſciētis qz ueniet dñs: et mane uidebitis gloriā ei⁹. **Cractina die delebr iniquitas terre et regnabit ſup nos ſaluator mūdi. ps.** Dñs ueniet occurrere illi dicētes magnū p̄ncipiū: et regni ei⁹ nō erit ſinis: dñs

fortis: dñator: p̄nceps pacis: allā: allā. **Cractina erit uob ſal⁹ dicit dñs dñs exercitū. Cap.** Paulus ſeruus ieſu chriſti uocatus ap̄lus: ſegregatus in euāgelii dei: qd añ. p̄miſerat p pphetas ſuos i ſcripturis ſactis de filio ſuo: qui factus ē ei ex ſemie dauid ſcōm carnē. **Cractina die delebr iniquitas terre. R.** et regnabit ſup nos ſaluator mūdi. **Ad bñdic. aūt.** Dicit ſicut ſol ſaluator mūdi et deſcēdet in uter⁹ uirginis: ſicut imber ſup grām: allā. **Oratio.**

Pater qui nos redēptionis n̄re aīa expectatione letificas: preſta ut unigenitum tuū quem redēptorem leti ſuſcipimus: uenientem quoqz iudicem: ſecuri uideamus dominū uoſtrū ieſum chriſtū filiū tuū. Qui tecū: **Et dicitur p horas diei.** Prima dicitur per omnia ſicut in duplici feſto etiaſ ſi uenerit in dominica. **Et hoc ſeruatur tam in cōpletorio q̄ in p̄ia uſqz p octauā epiphāie. Ad abſolutionē cap.** Per quē accepti. **Ad tertiā cap.** Paulus ſeruus. **R. bre.** Hodie ſciētis qz ueniet dñs. **Et mane uidebitis gloriā ei⁹. R. Quia. Gloria. R. Hodie. R. Coſtātes eſtote. R. Uidebitis auxiliū dñi ſup nos.**

Ad ſextam capitulum

Qui predeſtinatus eſt filius dei i uirtute ſecundū ſp̄ritū ſanctificatiōis ex reſurrectione mortuorum ieſu chriſti domini noſtri. **Reſponſorium breue.** Cractina die delebitur iniquitas terre. **uerſi.** Et regnabit ſup nos ſaluator mūdi. **R. Iniq. Gloria. R. Cractina. R. Cractina erit uob ſalus. R. Dicit dñs deus exercitū. Ad nonam capitulum.**

Pater quem accepimus gratiā et apoſtolatum ad obediendum fidei in omnibus gentibus pro nomine ei⁹ in quib⁹ eſtis et uos uocati ieſu xpi dñi n̄ri. **R. bre.** Cractina erit uob ſalus. **R. Dicit dominus deus exercitū. R. Erat. Gloria. R. Cractina. R. Cractina die delebr iniquitas. R. Et regna ſup nos ſaluator mūdi. Ad ueſperas aūt.** Rex pacificus magnificatus ē: cui⁹ uultū deſiderat uniuersa terra. **ps.** Dixit dñs **Lū reliqs i fine ps.** Laudate dñz omnes gētes. **aūt.** Magnificatus eſt rex pacificus ſup oēs reges uniuersę terre. **aūt.** Cōpleti ſē dies

marie ut pareret filium suum primogenitum. *scitote* quia prope est regnum dei: amen dico uobis quia non tardabit. *Leuate capita uestra* ecce appropinquabit redemptio uestra. **Capitulum.**

Apparuit benignitas et humanitas saluatoris nostri dei: non ex opibus iusticie que fecimus nos: sed secundum suam misericordiam saluos nos fecit. **Hym.** Christus redemptor. *Craftina die* delebitur iniquitas. *Et regna. sup. n. s. m.* **Ad mag. ant.** Dum ortus fuerit sol de celo uidebitis regem regum. procedentem a patre tanquam sponsus de thalamo suo. **Oratio.**

Concede quoniam omnipotens deus: ut nos unigeniti tui noua per carnem natiuitatis liberet: quos sub peccati iugo uictus seruitus tenet. per eundem. **In natiuitatis domini ad matut. iuita.** Christus natus est nobis: uenite adoremus. *ps.* Venit. **Hym.** Christus rex. **In primo noc. ant.** Dominus dixit ad me: filius meus es tu ego hodie genui te. *psal.* Quare fre. **ant.** Tanquam sponsus dominus procedens de thalamo suo. *ps.* Celi enar. **ant.** Diffusa est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in eternum. *psal.* Eructauit. *Et.* Tanquam sponsus. *Et.* Dominus procedens de thalamo suo.

Lectio prima.

Primo tempore alleuiata est terra zabulon et terra nephtalim: et nouissimo aggrauata est uia maris trans iordanem galilee. gentium populus qui ambulabat in tenebris uidit lucem magnam. habitantibus in regione umbre mortis: lux orta est eis. Multi plicasti gentem et non magnificasti leticiam. letabitur cor tuum sicut qui letatur in messe: sicut exultant uictores capta preda: quando diuidunt spolia. Iugum enim oneris eius: et uirga bueri eius: et sceptrum exactoris eius superasti sicut in die madian: quia omnis uiolenta perdatio cum tumultu: et uestimentum mixtum sanguine: erit in combustione et cibus ignis. paruulus enim natus est nobis: et filius datus est uobis: et factus est principatus super humerum eius: et uocabitur nomen eius admirabilis: consiliarius: deus fortis: pater futurum seculi: princeps pacis. multiplicabitur eius imperium: et pacis non erit finis. Super so-

luis dauid et super regnum eius sedebit ut perfirmit illud et corroboret in iudicio: et iusticia a modo et usque in sempiternum zelus domini exercituum faciet hoc. Verbum mihi sit dominus in iacob et cecidit in israel.

Et. Hodie nobis celorum rex de uirgine nasci dignatus est: ut hominem perditum ad regna celorum reuocaret. Gaudet exercitus angelorum: quia salus eterna humano generi apparuit. *Et.* Gloria in excelsis deo: et in terra pax hominibus bone uoluntatis. Gaudet. *Et.* Gloria patri. **Ita repetitur.** **Baso.** Hodie nobis. **Lectio secunda.**

Consolamini consolamini popule meus dicit dominus deus noster. Loquimini ad cor iherusalem et aduocate eam: quoniam completa est malicia eius: dimissa est iniquitas illius. Suscepit de manu domini duplicia: per omnes peccatis suis. Vox clamantis in deserto: parate uiam domini: rectas facite in solitudine semitas dei nostri. Dis uallis exaltabitur: et omnis mons et collis humiliabitur: et erunt praua indirecta: et aspera in uias planas. Et reuelabitur gloria domini: et uidebit omnis caro pariter quod os domini locutum est. Vox dicentis clama. et dixi. Quid clamabo: omnis caro fenum et omnis gloria eius quasi flos agri: exsiccatum est fenum et cecidit flos: quia spiritus domini sufflauit in eo. Vere fenum est populus: exsiccatum est fenum: et cecidit flos. Verbum autem domini manet in eternum super montem excelsum. ascende tu qui euangelizas sion: exalta in fortitudine uocem tuam qui euangelizas iherusalem. exalta noli timere. dic ciuitatibus iude. Ecce deus noster: ecce dominus deus in fortitudine ueniet et brachium eius dominabitur: ecce merces eius cum eo: et opus illius coram eo. Sicut pastor gregem suum pascet: in brachio suo congregabit agnos: et in sinu suo leuabit: fetas ipse portabit. Quis mensus est pugillo aquas et celos palmo ponderauit: quis appendit tribus digitis molem terre: et liberauit in pondere montes: et colles in statera: Quis adiunxit spiritum domini: aut quis consiliarius eius fuit: et ostendit illi: Cum quo inuinit

59.
consilium et instruxit eum: et docuit eum
semitam iusticie: et erudiuit eum scientia: et
uiam prudentie ostendit illi. *R.* Hodie no
bis de celo pax uera descendit. Hodie per to
tum mundum mellisui facti sunt celi. *V.* Ho
die illuxit nobis dies redemptionis nostre repa
rationis antike felicitatis eterne. Hodie.

Lectio tertia.

Consurge et surge iduere fortitudine
tua sio: induere uestimentis glie tue
ierlm ciuitas sancta: quia non adiciet ul
tra: ut transeat per te iherosolus et imun
dus. Excute de puluere: consurge: sede
ierusalem. Solue uincula colli tui capti
ua filia sion: quia hec dicit dominus. Bra
tis uenudati estis: et sine argento redime
mini: quia hec dicit dominus deus. In egyptum
descendit populus meus in princi
pio: ut colonus esset ibi: et assur absque ul
la causa calumniatus est eum: et nunc quid
mibi est hec dicit dominus: quoniam ab
latus est populus meus gratis. Diato
res eius iniqua agunt dicit dominus. Et
ingiter nomen meum tota die blasphema
tur. Propter hoc sciet populus meus no
men meum in die illa: quia ego ipse qui lo
quebar ecce adsum. Quam pulchri sunt mo
tes pedes annunciantis: et predicantis pa
cem annunciantis bonum: predicantis salu
tem dicentis. Sion regnabit deus tuus.
Vox speculatorum tuorum. Leuauerunt uo
cem. simul laudabunt: quia oculum ad
oculum uidebunt cum conuerterit domi
nus sion. Gaude et laudate simul deser
ta ierlm: quia consolatus est dominus popu
lum suum: redemit ierusalem. Parauit dominus
brachium sanctum suum in oculis omnium
gentium: et uiderunt omnes fines terre salu
tare dei nostri. *R.* Quem uidistis pastores
dicite: annunciate nobis in terris quis apparu
it. Natum uidimus: et choros angelorum collan
dantes dominum. *V.* Dicite quid nam uidistis: et an
nunciate christi natiuitatem. *Natus.* *In secundo*
noct. a. Suscepimus deus misericordiam tuam
in medio templi tui. *psal.* Magnus dominus
ant. Orietur diebus domini abundantia pacis: et
dominabitur. *psal.* Deus iudicium. *ant.* Ve
ritas de terra orta est: et iusticia de celo prospexit

psal. Benedixisti. *V.* Speciosus forma pre
filiis hominum. *R.* Diffusa est gratia in labijs
tuis.

Lectio iij.

Galuator noster dilectissimi hodie
natus est: gaudeamus. Neque enim
fas est locum esse tristitie: ubi natalis est
uite. Que consueto mortalitatis timore
ingerit nobis de promissa eternitate leti
ciam. Neque ab huius alacritatis partici
patione secernitur. Una cunctis leticie
communis est ratio: quia dominus noster
peccati mortisque destructor: sicut nullum
a reatu liberum repperit: ita liberandis om
nibus uenit. Exultet factus: quia appro
pinquat ad palmam. Gaudeat peccator:
quia inuitat ad ueniam. Alietur gentilis: quia
uocatur ad uitam. Denique filius secundum
plenitudinem temporis quam diuini consilij
inscrutabilis altitudo disposuit reconci
liandam auctori suo naturam generis super
sit humani: ut inuentor mortis diabolus
per ipsam qua uicerat uiceretur. In quo
conflictu pro nobis inito magno et laudabi
li equitatis iure certatum est: dum omnipotens
dominus cum sceuissimo hoste: non in sua ma
iestate: sed in nostra humilitate progreditur:
obijciens ei eandem formam: eandemque na
turam: mortalitatis quidem nostre parti
cipem: sed peccati totius exemptum. Alienus
quippe ab hac natiuitate est quod de omni
bus legitur. Nemo mundus a sordibus: nec
infans cuius est unius diei uita super ter
ram. Nihil in ista singulari natiuitate de
carnis concupiscentia contraxit. nihil de
peccati lege manauit. *Responsorium.*

O magnum mysterium et admirabile sacra
mentum ut a talia uideretur dominum natum:
Iacentem in presepio: beata uirgo cuius uiscera meruerunt
portare dominum christum. *V.* Aue maria gratia
plena dominus tecum. Iacentem. *Lectio v.*

Ergo regia dauitice stirpis eligit
que sacro grauidanda fetu: diuina
humanamque prolem prius conciperet me
te quam corpore. Et ne superni ignara consi
lij: ad inuitatos paueret affatus: quod in ea
operandum erat a spiritu facto: colloquio
discit angelico: nec damnum credidit puto
ris dei genitricis: mox futura. Cum eis de

conceptionis nouitate desperet: cui effici-
entia de altissimi uirtute promittitur: Cō-
firmatur credentis fides etiam precūis
attestatione miraculi: donatq; elisabet i-
opinata fecunditas: ut qui conceptum
dederat sterili: daturus non dubitaretur
et uirgini. Verbum igitur dei deus: filius
dei: qui in principio erat apud deum: per
quem facta sunt omnia: et sine quo factū
est nihil: propter liberandum ab eterna
morte hominem factus est homo. Ita se
ad susceptionem humilitatis nostre sine
diminutione sue maiestatis inclinans: ut
manens qd erat: assumensq; qd nō erat:
ut ueram formam serui: forme in qua dō
patri equalis est uniret: et tanto federe na-
turam utrūq; consereret: ut nec inferiorē
consumeret glorificatio: nec superiorem
minueret assumptio. Salua igitur propie-
tate utriusq; substantie: et in unam cocun-
tem personam: suscipitur a maiestate hu-
militas: a uirtute infirmitas: ab eternita-
te mortalitas. Et ad deponendum cōdi-
tionis nostre debitum: natura inuolabi-
lis: nature est infusa passibili.

R. Beata dei genitrix maria cuius uiscera in-
tacta pmanent: Hodie genuit saluatōre seculi.

R. Beata que credidit: qm̄ pfecta sūt oīa que
dicta sunt ei a domino. Hodie.

Lectio sexta.

Quēsq; uerus homo: uerus in uni-
tate domini tēpatur: ut qd nostris
remedijs congruebat: unus atq; idē dei
hominūq; mediator: et mori possit ex
uno: et resurgere possit ex altero. Meri-
to uirgineę integritati nihil corruptio-
nis intulit partus salutis: quia custodia su-
ir pudoris edictio ueritatis. Talis ergo
dilectissimi natiuitas decuit dei uirtutē:
et dei sapientiam christum: qua nobis et
humanitate congrueret: et diuinitate pre-
celleret. Nisi enim esset uerus deus. non
asserret remediū. Nisi enim esset homo
uerus: non preberet exemplū. Ab exul-
tantibus angelis nascente domino glo-
ria in excelsis deo canit: et pax i terra ho-
minibus bone uoluntatis annunciat.

Uidetur enim celestem ierusalē ex omni-
bus mundi gentibus fabricari. De quo
enarrabili diuine pietatis opere q̄tum
letari debet humilitas hominum: cū tan-
tum gaudeat sublimitas angelorum. A-
gamus ergo gratias dilectissimi deo pa-
tri per filium eius in spiritu sancto: qui
propter multam caritatem suam qua di-
lexit nos: misertus est nostri: et cum esse
mus mortui peccatis: cōiunificauit nos
christo: ut essemus i ipso noua creatura:
nonunq; figmentum. Deponamus er-
go ueterem hominem cum actibus suis
et adepti participationem generationis
christi: renunciemus operibus malis.

R. Sācta et imaculata uirginitas: qbus te lau-
dibus effera nescio. Quia quē celi cape nō po-
terāt tuo gremio ptulisti. **R.** Bñdicta tu i mu-
lieribus: et bñdictus fructus uētris tui. Quia.
In tertio noc. ant. Ipse iuocabit me al: pat-
re meo es tu: alla. **psal.** Misericordias dñi. **ant.**
Letetur celi et exultet terra añ facie dñi: qm̄ ue-
nit. **psal.** Cantate. j. **ant.** Notū facit dñs al.
salutare suū: alla. **psal.** Cantate. ij. **R.** Ipse iuo-
cabit me: alla. **R.** Pater meus es tu: alleluia.

Secundum lucam.

In illo tempore. Exiit edictum a ce-
sare augusto ut describeretur uni-
uersus orbis. Et reliqua.

Sermō sancti gregoriū pape.

Quia largiente domino missarum
solennia ter bodie celebraturi su-
mus: loqui diu de euangelica lectione nō
possumus: sed nos aliquid uel breuiter
dicere: redemptoris nostri natiuitatis ip-
sa compellit. Quid est qd nascituro do-
mino mundus describitur: nisi hoc qd
aperte monstratur: quia ille ueniebat in
carnem: qui electos suos ascriberet i eter-
nitate: Quo contra de reprobis per pro-
phetas dicitur. Deleantur de libro uiuē-
tiū: et cū iustis non scribantur. Qui bñ ē
in bethleē nascit. Bethleē qppe domus
panis interpretatur. Ipse nanq; est qui ait.

Ego sum panis uiuus: qui de celo descē
di. Locus ergo in quo dñs nascitur: do
mus panis ante uocatus est: quia futu
r profecto erat: ut ille ibi per materiaz car
nis appareret: qui electoz mentes inter
na facietate reficeret. Qui non in paren
tū domo: sed in uia nascitur ut profecto
ostenderet: quia per humanitatē quā as
sumpserat: quasi in alieno nascebat. Alie
num uidelicet non secundū potestātē di
co: sed secundū naturā. Nam de potesta
te eius scriptū est. In propria uenit. In
natura etēz sua ante tempora natus est:
qui per nostram uenit ex tempore. Qui
ergo eternus permanens temporalis ap
paruit: alienū est ubi descendit. Et quia
per prophetam dicitur omnis caro scī.
factus deus homo: nostrū scī. uertit i fru
mentū. Quid de se metipso ait. Nisi gra
num frumenti cadens in terra mortuum
fuerit: ipsum solū manet. Unde et natus
in prespio reclinatur: ut fideles omēs ui
delicet sancta animalia carnis sue frumē
to reficeret: ne ab interne intelligentie
pabulo ieiunia remanerēt. *Beata uis
cera marie uirginis que portauerunt eterni pa
tris filium: et beata ubera que lactauerunt dñi
stomachum. Quia hodie pro salute mundi de
uirgine nasci dignatus ē. Dies sacrificatus
illuxit nobis: uenite gentes et adorare dominū*
Quia. Secundum lucam.

*In illo tēpore. Pastores loquebā
tur adinuicem. Transcamus usqz
bethleē: et uideamus hoc uerbū qd scī
est: qd dominus ostendit nobis. Et reli
qua. Oratio sancti ambrosij episcopi.*

Lectio octaua.

Qui etiam pastores in illa faciebāt
regione uigilare: custodientes uigi
lias noctis supra gregē suū. Videte eccle
sie surgentis exordiu. Christus nascit: et
pastores uigilare ceperunt: qui gentium
greges pecudum more ante uiuentes: in
aulam dñi congregarent: ne quos spī
tualium bestiari per effusas noctū tene
bras paterentur incursum. Et bene pasto
res uigilant: quos bon⁹ pastor informat.
Grex igitur populus. nox seculuz. pasto

res sūt sacerdotes. aut fortasse etiā ille sit
pastor cui dicitur. Esto uigilans et confir
mare: quia non solū episcopos ad tuer
dum gregem dñs ordinauit: sed etia an
gelos destinauit. Ecce angelus domini
stetit ante illos. Videte quēadmodū di
uina cura fidem astruat: Angelus mariā
angelus iosep. angelus pastores edocet.
Non satis est semel missum. Duob⁹ eim
et tribus testibus stat omne uerbum. Et
facta est cum angelo multitudo celestiu
exercitus laudantiū dominū et dicentiū.
Gloria in altissimis deo: et i terra pax ho
minibus bōe uoluntatis. Bene angelo
rum nominatur exercitus: qui duces mi
litie sequebantur. Cui igitur laudem an
geli: nisi domino suo dicerent. Iuxta qd
scriptum est. Laudate dñm de celis: lau
date eum in excelsis: laudate eum omēs
angeli eius. Impleta igitur prophetia ē
Laudat de celis dñs: et uidetur in terris
De quo sanctus marcus ait. Quia cum
bestijs erat: et angeli ministrabant ei: Ut
in altero misericordie isigne: in altero di
uine idiciū potestatis agnoscas. *Ver
bum caro factum est et habitabit in nobis. Et
uidimus gloriā eius gloriā quasi unigeniti a
patre: plenum gratie et ueritatis. Omnia p
ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil. Et*

Secundum iohannem.

In principio erat uerbum: et uerbū
erat apud deū: et deus erat uerbū.
Et reliqua. *Omelia sancti augustini epis
copi. Lectio nona.*

Nulle aliquid putares: quale psue
soleres audire. Audi quid cogites. deus
erat uerbum. exeat nūc nescio quis ifide
lis arrian⁹: et dicat quia uerbū dei factū
est. Quomō potest fieri: ut uerbum dei
factum sit: quādo deus p uerbū fecit om
nia: sed et uerbū ipsum factū: p qd aliud
uerbum factū est. Si hoc dicis: quia est
uerbū uerbi per qd factū est illud: ipsum
dico ego unicū filium dei. Si autē nō di
cis uerbum uerbi: cōcede nō factū: p qd
facta sunt oia. Nō eim p se ipsuz fieri po
tuit: p qd facta sunt omnia. Crede ergo

euangeliste. Poterat eim dicere. In principio fecit deus uerbus: quomodo dixit moyses: In principio fecit deus celus et terram. et omnia sic enumerat. Dixit deus: et factum est. Si dixit: quis dixit. uti quod deus. Et quid factum est: creatura aliqua. Inter dicentem deum et factam creaturam quid est quod factum est nisi uerbum: quia dixit deus et factus est. Hoc uerbum incommutabile. quous per uerbum mutabilia fiant: ipsius incommutabile est. Noli tu ergo credere factum per quod facta sunt omnia: ne non reficiaris per uerbum: per quod reficiuntur omnia. Jam eis factum est per uerbum: sed oportet te refici per uerbum. Si autem mala fuerit fides tua de uerbo: non poteris refici per uerbum. Et si tibi contigerit fieri per uerbum: ut per illud factus sis: per te deficiis. Et si per te deficio: ille te reficiat qui te fecit. Si per te deterior efficeris: ille te recreet qui te creauit. Quomodo autem te recreet per uerbum: si male aliquid sentias de uerbo: Euangelista dicit. In principio erat uerbum: et tu dicis in principio factum est uerbum. Ille omnia per ipsum facta sunt dicit: et tu dicis quia et ipsum uerbum factum est. Poterat dicere euangelista. In principio factus est uerbum: sed ait in principio erat uerbum. Si erat: non est factus: ut ista omnia per ipsum fierent: et sine ipso nihil. Si ergo erat in principio uerbum: et uerbum erat apud deum: et deus erat uerbum. Si non potes cogitare quid sit differ ut crescas. Ille cibus est. Accipe lac ut nutrias: ut sis ualidus ad accipiendum cibum. **Post nonam lectionem dicitur.** Te deum laudamus. Interim sacerdos preparat se ad missam celebrandam. **Finis.** Te deum dicit. Dominus uobiscum. Et cum spiritu tuo. **Oremus.** Concede quesumus. per eundem. Deo. Vnde dicamus. **Celebrat missa ordine suo. quia finita dicitur laudes.** Deus in adiutorium. **Luz.** Gloria patri. **Ad laudes et per horas ant.** Quem uidistis pastores dicite: annunciate nobis in terris quis apparuit: natus uidimus: et choros angelorum collaudantes dominum: alla: alla. **psal.** Dominus regna. **Luz reliquo**

ant. Genuit puerpa regem: cui nomen in eternum: et gaudium matris habens: cum uirginitate pudoris: nec primam simile uisa est: nec habere sequentes: alla. Angelus ad pastores ait: annuntio uobis gaudium magnum: quia natus est nobis hodie saluator mundi: alla. **ant.** Facta est cum angelo multitudo celestis exercitus laudantium: et dicentium: gloria in excelsis deo: et in terra pax hominibus bone uoluntatis: alleluia. **ant.** Par uultus filius hodie natus est nobis: et uocabitur deus fortis: alleluia: alleluia. **Capitulum.**

Ultipbaria multisque modis: olim deus loquens patribus in prophetis: nouissime diebus istis locutus est nobis in filio: quem constituit heredem uniuersorum: per quem fecit et secula. **hym.** A solis ortus. **Notu** fecit dominus: alleluia. **R.** Salutare suum alleluia. **Ad bndic.** Gloria in excelsis deo: et in terra pax hominibus bone uoluntatis: alleluia: alleluia. **Oratio.** Concede quesumus. **Sciendum quod omnes hym. in de nati. quod alijs festis in tono de nati. usque ad octauam nati. cantantur. et in fine dicitur.** Gloria tibi domine qui natus es. **Exceptis hym.** Sanctorum meritis. **Et.** Iste confes. qui cantatur in suo tono. **Sumo mane dicit prima: et interius sacerdos preparat se ad cantandum missam.** **Ad prima ant.** Quem uidistis. **R. breue.**

Chiste filij dei uiui miserere nobis. **R.** Qui natus es de maria uirgine. **Miserere.** **R.** Gloria. **Et sic dicitur per octauam.** **Ad tertiam capitulum.** **Ultipbariam.** **R. breue.** Uerbum caro factum est: alleluia: alleluia. **R.** Et habitauit in nobis. **R.** Alleluia. **R.** Gloria. **R.** Uerbum. **R.** Ipse inuocabit me: alla. **R.** Patre meus es tu: alleluia. **Ad sextam capitulum.**

Et tu in principio domine terrarum fundasti: et opera manuum tuarum sunt celi. **R. breue.** **Notu** facit dominus: alleluia: alla. **R.** Salutare suum. **R.** Alla. **R.** Gloria. **R.** Notu. **R.** Uiderunt omnes fines freta: alla. **R.** Salutare dei nostri: alleluia. **Ad nonam capitulum.**

Ipsi pibunt tu autem permanebis: et omnes sicut uestimentum ueterascunt: et uelut idem ipse es: et anni tui non deficient. **R. breue.** Uiderunt omnes fines terre: alleluia: alla. **R.** Salutare dei nostri. **R.** Alleluia. **R.** Gloria

R. Videre. **V.** Verbu caro factu est: alla. **R.**
Et habitauit in nobis: alla. **Ad uespas ant.**
Tunc principiu in die uirtutis tue i splendori
bus sanctoru: ex utero an luciferu genuite. **ps.**
Dixit dñs. **V.** Redēptionē misit dñs populo
suo: mādauit in eternū testamētū suū. **ps.** Lō
fite. **V.** Exortū est i tenebris lumē rectis corde
misericos et miserator: et iustus dñs. **ps.** Bea
tus uir. **V.** Apud dñm misericordia et copio
sa apud eū redēptio. **ps.** De pfūdis. **V.** De
fructu uētris tui: ponā sup sedē meā. **ps.** De
mento. **Lapinulū.** Multiphariaz. **Hym.**
Christe redēptor. **V.** Notū fecit deus: alla. **R.**
Salutare suū: alla. **Ad mag. ant.** Hodie chri
stus natus est. hodie saluator apparuit. hodie
in terra canūt angelī: letātur archangelī: hodie
exultant iusti dicētes: gloria in excelsis deo: al
leluia. **Oratio.** Lōcede. **Deinde p sancto**
stephano ant. Stephanus aut plen⁹ grā et
fortitudine: faciebat signa magna i populo. **V.**
Gloria et ho. **R.** Et cōsti. **Oratio.**

O A nobis quesumus dñe imitari q
colimus: ut discamus et iūmicos di
ligere: q eius natalia celebramus: qui ui
uit et pro persecutoribus exorare: domi
num nostrum iesum christum filiū tuū.
Qui tecum. **In sancti stephani proto**
martyris ad matut. inuitatorū. Christū
natū qui beatum hodie coronauit stephanū.
Venite adorem⁹. **ps.** Venite. **Hym. anti.**
noct. cum suis psalmis et uersi. dicuntur
de uno martyre. Lectio prima.

In diebus illis crescente numero
discipulorum: factus est murmur
grecozum aduersus hebreos: eo q des
picerēt in ministerio quotidiano uidu
re eorum. Conuocantes autem duodeci
multitudinem discipulorū dixerunt. Nō
est equū nos derelinquere uerbum dei:
et ministrare mēsis. Considerate ergo fra
tres uiros ex uobis boni testimonij sep
tē plenos spiritu sancto et sapientia: quos
constituamus super hoc opus. Nos ue
ro orationi et ministerio uerbi instantes
erimus. Et placuit sermo corā omni mlti
titudine. Et elegerunt stephanum uiroz
plenū fide et spiritu sancto: et philippuz: et
prochorū: et nichanorē: et thymonem: et

parmenā: et nicholaū aduenam: anthy
chenuz. Hos statuerunt ante conspectū
apostolorum: et orantes iposuerunt eis
manus. Et uerbum dñi crescebat: et mul
tiplicabat nūerus discipulorū in ierusa
lem ualde. Multa etiā turba sacerdotū
obediebat fidei.

R. Stephanus aut plenus grā et fortitudine: fa
ciebat signa magna et pdigia in pplō. **V.** Sur
rexit aut quidā de synagoga disputātes cū
stephano: et nō poterāt resistere sapientiē: et spūi
qui loquebatur. **fa. Lectio secunda.**

Stephanus autē plenus gratia et
fortitudine faciebat prodigia et si
gna magna in populo. Surrexerunt au
tem quidam de synagoga: que appella
batur libertinorum et cyrenensium. et ale
xandrinorum: et eorum qui erant a cili
cia et asia disputantes cum stephano: et si
poterant resistere sapientiē et spiritui qui
loquebatur. Tunc sūmiserunt uiros qui
dicerent se audisse eum dicentem uerba
blasphemie in moyses et i deum. Lōmo
uerūt itaqz plebē et seniores et scribas: et
pcurrentes rapuerūt eū: et adduxerunt i
concilium: et statuerunt testes falsos qui
dicerent. Homo iste non cessat loqui ad
uersus locum sanctū et legē. **Bludiuū**
enim eum dicentes: quoniam iesus naza
renus hic: destruet locum istum: et muta
bit traditōes quas tradidit nob moyses
R. Videbāt omēs stephanū q erat in cōcilio.
Et intuebātur uultū eius tāqz uultū angeli stā
tis inter illos. **V.** Plenus grā et fortitudie fa
ciebat signa magna et pdigia in populo. **Et.**

Lectio tertia.
Entuētes eum omnes qui sede
bant in concilio: uiderunt faciē ei⁹
tanqz faciē angeli stantis inter illos. **Di**
xit autem princeps sacerdotū stephāo:
si hec ita se habent. Qui ait. Viri fratres
et patres audite. Deus glorie apparuit
patri nostro abraam cui⁹ esset in mesopo
tamia: priusqz moraretur i charā: et dixit
ad illum. Exi de terra tua et de cognatio
ne tua: et ueni in terram quā monstraue
ro tibi. Tunc exiit de terra chaldeorum
et habitauit in charam. Et inde postqz

mortuus est pater eius: transtulit illuz in terraz istam: in qua nunc uos habitatis: Et non dedit illi hereditatem in ea: nec passum pedis: sed repromisit illi dare eā in possessione: et semini eius post ipsum: cum non haberet filium. Locutus autē est deus: quia esset semen eius accola in terra aliā. et seruituti eos subiiciet: et male tractabunt annis quadrigentis. Et gētez cui seruerint iudicabo ego dixit dominus deus. Et post hec exhibit et seruiet mihi in loco isto. Et dedit illi testamētuz circūcisionis: et sic genuit isaac iacob. et iacob duodecim patriarchas.

Be. Intuens in celuz beatus stephanus: uidit gloriā dei et ait. Ecce uideo celos apertos: et filium hominis stantem a dextris dei. **¶** Cū esset stephanus plenus spiritu sancto intēdēs in celum uidit gloriā dei et ait. Ecce. **Sermo sancti augustini epi. Lectio quarta.**

Heritres carissimi heriterna die celebrāmus temporālē regis nostri natalem. Hodie celebrāmus triumphalem militis passionem. heri eim rex nosti trabea carnis indutus: de aula uteri uirginalis egrediens: uisitare dignatus est mundum. Hodie miles de tabernaculo corporis exiens triumphator migrāuit ad celos. Ille sempitēne deitatis maiesta te seruata: seruire tentoriū carnis i huius seculi campo pugnaturus intrauit: iste dpositis corruptilibus corporis indumtis ad celi palatium perēniter regnatur⁹ ascēdit. Ille descendit carne uelatus. iste ascendit sanguine coronatus. Ascendit iste lapidantibus iudeis: quia ille descendit letantibus angelis.

Gloria in excelsis deo. heri exultantes sancti āgeli cantauerunt: hodie stephanum exultantes in suum consortiū susceperūt. Heri dominus exiuit de utero uirginis: hodie egressus est seruu⁹ de ergastulo carnis. Heri christus p nobis pānis est inuolutus: hodie stephan⁹ stola est ab eo immortalitatis indutus. Heri pcepis angusta christus portauit isātem: hodie imensitas celi suscepit stephanum triumphātem. Solus descendit do

minus: ut multos eleuaret: humiliāuit se rex noster: ut suos milites exaltaret. Qui enīz corpori suo uirginis preparauit uterū: ipse martyri suo apire dignat⁹ ē celū.

Be. Lapidabant stephanū inuocantem et dicētem. Dñe iesu christe accipe spiritum meū: et ne statuas illis hoc peccatum. **¶** Positis autēz genibus clamauit uoce magna dicens Dñe.

Lectio quinta.

Dominus christus angusta intrare non dedignatus est uteri: ut animā stephani latitudo susceperet celi. Accessariuz nobis est fratres agnoscere: quibus armis precinctus est stephāus: et se uiciā iudeorūz quomodo potuit superare: ita ut mereretur feliciter triumphare. Neqz enī paruipendenda est talis uirtus: talis qz triūphus. Naud uero uilibus armis potuit premuniri: qui a multis non potuit superari. Inuicte nāqz in eo enituit infigne uirtutis: quia nec frementū seuitiaz formidabat: nec lapidantium ictibus deuicta succubuit. Usqz adeo inter frementes permansit intrepidus: et inter lapidū fuit cruciamenta securus: ut incredulitate iudeorūz fidenter argueret: et benign⁹ pro lapidantibus exoraret. Quid est ergo tam magnum: atqz insuperabile gen⁹ armorum quo munitus seuites mitis argueret: nec timeret: lapidantes non re percutiens: sed patiens superaret. Insup occisus: aulam celestis regni uiuus et coronatus intraret. Procul dubio muni mine regio septus: nullatenus est ab aduersariis superatus. Quonīaz rex noster cum sit altissimus pro nobis humilis uenit: sed inanis uenire n̄ potuit. Magnū quippe donatiū suis militibus attulit: quo eos non solum copiose ditauit: sed etiam ad certandū inuictissime conforta uit. Attulit nāqz donum caritatis: qd pduceret homines ad consortiū deitatis. Quod ergo attulit erogauit: nec sibi aliquid minuit: sed mirabiliter et suorum fidelium pauperiem ditauit: et indeficientibus thesauris plenus ipse permansit.

Be. Impetū fecerūt unanimiter in eum: et eiecerunt eum extra ciuitatem. inuocantē et dicentem,

*Domine accipe spiritum meum. Et testes depo-
suere uestimenta sua secus pedes adolescentis
qui uocabatur saulus: et lapidabant stephanum
inuocantem et dicentem. Domine. lectio. vi.*

Caritas ergo que ad terras de celo
deposuit christum: ipsa stephanus
de terris eleuauit ad celum. Caritas que
precessit in rege: ipsa subsequenter efful-
sit in milite. *O* admiranda ubique potentia
saluatoris. *O* predica in indefinenter gra-
tia redemptoris. *O* stendit in matre uirgi-
nitatis eterne miraculum: demonstraui-
t in martyre inuicte caritatis indicium. In-
tegritas quippe intemerata permansit in
uirgine. dilectionis uirtus inuicta perse-
uerauit in martyre. Et sicut in matre do-
mini non potuit uirginitas uiolari: sic in
martyris mente non potuit christi caritas
trahi seculum agnoscere superari. Stephanus er-
go ut nominis sui coronam meruisset ac-
cipere: caritatem pro armis habebat: et
per ipsam ubique uincebat. Per caritatem
dei seuiuentibus iudeis non cessit: per ca-
ritatem proximi pro lapidantibus inter-
cessit. Per caritatem arguebat errantes
ut corrigerentur: per caritatem pro lapi-
dantibus orabat ne punirentur. Carita-
tis uirtute subnixus uicit saulum crude-
liter seuiuentem. Et quem habuit in terra
persecutorem in celo meruit habere com-
sortem. Ipsa scilicet et indefessa caritas dissi-
dauit orando acquirere: quos nequit mori-
do conuertere.

R. Impij super iustum iacturam fecerunt: ut cum
morti traderent. At ille gaudens suscepit lapi-
dem ut mereretur accipere coronam glorie.

R. Continuerunt aures suas et ipse fecerunt una
nimiter in eum. At ille. *Secundum mattheum*

In illo tempore dixit iesus turbis iu-
deorum et principibus sacerdotum.
Ecce ego mitto ad uos prophetas: et sa-
pientes: et scribas: et ex illis occiditis: et
crucifigitis: et ex eis flagellabitis in syna-
gogis uestris. Et reliqua. *Sermone sancti*
hieronymi presbyteri. lectio septima.

De quod antea dixeramus. implete
mensam patrum uestro: ad per-
sonam domini pertinere: eo quod occiden-

mus esset ab eis. potest et ad discipulos
eius referri: de quibus nunc dicit. Ecce
ego mitto ad uos prophetas et sapientes:
et scribas: et ex illis occiditis: et crucifige-
tis: et ex eis flagellabitis in synagogis ue-
stris: et persequemini de ciuitate in ciuita-
tem: ut impleatis mensuram patrum ue-
stro. Similiterque obserua iuxta aposto-
lum scribentem ad corinthios uaria do-
na esse discipulorum christi. Alios prophe-
tas qui uentura predicent. alios sapien-
tes qui nouerint quando debeant profer-
re sermonem. alios scribas in lege do-
ctissimos. Ex quibus lapidatus est stepha-
nus. paulus occisus. crucifixus petrus.
flagellati in actibus apostolorum discipu-
li: et persecuti eos sunt de ciuitate in ciuita-
tem. expellentes de iudea: ut ad gentium
populum transmigrarent. Ut ueniat su-
per uos omnis sanguis iustus qui effu-
sus est super terram. A sanguine abel iu-
sti usque ad sanguinem zacharie filij bara-
chie: quem occidistis inter templum et al-
tare. De abel nulla est ambiguitas: quin
is sit quem chaim frater occiderit. Iustus
enim non solum ex domini nunc sententia:
sed ex genese testimonio comprobatur
ubi accepta eius adeo narratur muna.

R. Stephanus seruus dei quem lapidabant iu-
dei: uidit celos apertos: uidit et introiit. Bea-
tus homo cui celi patebit. Cum igitur saxo-
rum crepitantium turbine quateretur: inter
celestes aule celestis sinus diuina ei claritas fuit.

Beatus. lectio octaua.

Queritur quis sit iste zacharias fili-
us barachie: quia multos legimus za-
charias. Et ne libera nobis tribuatur er-
roris facultas: Additum est. Quem occidi-
stis inter templum et altare. In diuersis
diuersa legi: et debeo singulorum opinio-
nes exponere. Alij zachariam filium bara-
chie dicunt: qui in duodecim prophetis
undecimus est. patrisque nomen in eo con-
sentit. sed ubi occisus sit inter templum et
altare scriptura non loquitur: maxime cum
temporibus eius uix ruine templi fuerit.
Alij zachariam patrem iohannis intelligi
uolunt: ex quibusdam apocriphorum sonis

approbantes. q̄ propterea occisus sit: quia saluatoris predicaret aduentū. Hoc quia de scripturis nō habet auctoritatē: eadem facilitate contēnitur qua probat. Alij istū uolunt esse zachariam qui occisus est a ioas rege iude inter templum et altare: Sicut regū narrat historia. Sed obseruandum qd̄ ille zacharias nō fuit fili⁹ barachie: s; filius ioiade sacerdotis. Unde et scriptura refert. Non fuit recordatus ioas patris eius ioiade que sibi fecisset bona. Cū ergo zacharias teneam⁹ et occisionis eius consentiat locus: querimus quare barachie dicatur filius et nō ioiade. Barachias in lingua nostra bñdictus domini dicitur. et sacerdotis ioiade iusticia hebreo nomine demonstrat. In euangelio quoq; utuntur nazari p̄ filio barachie filium ioiade scriptum reperimus. Simpliciores fratres inter ruinas templi et altaris: sicut in portarū exitibus que syloan ducunt: rubra saxa monstrantes: zacharie sanguine putant esse polluta: non condēnamus errorem qui de odio iudeorū et fidei pietate descendit.

R. Patet facte sūt ianue celi christi martyri beato stephano: qui in numero martyrum inuentus est primus: Et ideo triumphat in celis coronatus. **R.** Mortem enim quā saluator noster dignatus est pro nobis pati: hanc ille primus reddidit saluatori. Et. **Lectio nona.**

Consequamur breuiter quare sanguis abel filij barachie ab illa generatiōe queratur: cum neutrum eorum occiderit. Regula scripturarum est duas generationes bonorum et malorum nosse: hoc est singulorum singulas. De bonis sumamus exemplū. Quis ascendet in montem dñi: aut quis requiescet in monte sancto eius: Cūq; plures qui ascensuri sunt in montē dñi descripsisset: qui diuersis fuere etatibus postea infert. Hec est generatio que rentium dominū: querentius faciem dei iacob. Et in alio loco de omnibus sc̄is. Generatio rectorū benedicetur. De malis uero ut in presenti loco. Generatio uiperarum: et requiruntur omnia a genera

tione ista. Et i ezechiele. Cū peccata terre descripsisset sermo propheticus: adiecit. Si noe et iob et daniel ibi fuerint inuenti: non dimittā peccata terre illi. Omnes iustos qui similes florent uirtutibus eorum. Noe et iob et daniel uolēs intelligi. Ergo quia isti similia chayim et ioas contra apostolos gessere: de una generatiōe esse referuntur. Ierusalē ierusalē que occidis prophetas: et lapidas eos qui ad te missi sunt. quotiens uolui congregare filios tuos: quēadmodum gallina congregat pullos suos sub alas: et noluiisti. Ierusalē non saxa et edificia ciuitatis: s; hitatores uocat: quā p̄is plāgit affectu. Sicut et in alio loco legimus: q̄ uidens eaz fleuerit. In eo autem q̄ dicit: quotiens uolui congregare filios tuos: omnes retro prophetas a se missos esse testatur.

R. Hesternā die dominus natus est in terris: ut stephanus nasceretur in celis. Ingressus est dominus mundū: ut stephanus ingrederetur in celum. **R.** Hec enim rex noster trabea carnis indutus: de aula uteri uirginalis egrediens uisitare dignatus est mundum. Ingressus.

Ad laudes et per horas anti. Lapidauerunt stephanum et ipse inuocabat dominū dicens. ne statuas illis hoc peccatum. **ps.** Dominus regna. **Cum reliquis anti.** Lapidēs torrentis illi dulces fuerunt: ipsum sequuntur omnes anime iuste. **R.** Adhesit anima mea post te: quia caro mea lapidata est pro te deus meus. **R.** Stephanus uidit celos apertos: uidit et introiuit: beatus homo cui celi patebunt.

R. Ecce uideo celos: et iesus stantem a dextris dei. **Capitulum.**

Stephanus autem plenus gratia et fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo. **R.** Sepeliere stephanū uiri timorati. **R.** Et fecerunt planctū magnū super eum. **Ad benedic. anti.** Stephanus autem. **Oratio.** Da nobis quesumus. **Cōmemoratio de nat. anti.** Gloria in excelsis. **R.** Notum fecit dominus alleluia. **R.** Sal. f. alleluia. **Oratio.** Concede quesumus. **Ad tertiam capitulum.** Stephanus autē. **R.** Fortia bre. et. **R.** de uno martyre. **Ad sextā capitulum.**

Surrexerunt autem quidam de synagoga: que appellabatur libertiorum et cyrenensium et alexandrinozum: et eorum qui erant a cilia et asia: disputantes cum stephano: et non poterant resistere sapientie et spiritui qui loquebatur.

Ad nonam. Capitulum.

Postis autem genibus clamauit uoce magna dicens: domine ne statuas illis hoc peccatum: et cum hoc dixisset obdormiuit in domino. **Ad uesperas antiphona.** Tecum principium. **Cum relige antiphonis et psalmis suis. Capitulum.**

Stephanus autem. **V.** Stephanus uidit celos apertos. **R.** Uidit et introiuit: beatus homo cui celi patebunt. **Ad magnificat anti.** Sepelierunt stephanum uiri timorati et fecerunt planctum magnum super eum. **Oratio.** Domine nobis quesumus. **Pro sancto iohanne anti.** Iste est iohannes qui supra pectus domini in cena recubuit: beatus apostolus cui reuelata sunt secreta celestia. **V.** Valde honorandus est beatus iohannes. **R.** Qui supra pectus domini in cena recubuit. **Oratio.**

Eccliam tuam domine benignus illustra: ut beati iohannis apostoli tui et euangeliste illuina doctrinis: ad dona perueniat sempiterna: per. **Pro na. a. domini anti.** Hodie christus. **V.** Notus fecit deus alleluia. **R.** Salutare su. alleluia. **Oratio.** Concede quesumus: **In sancti iohannis apostoli et euangeliste ad manui. inuitatorium.** Regem apostolorum. **Hy. anti. noctur. cum suis psalmis et sciculis dicuntur de comuni apostolorum.**

Lectio prima.

Secundam post nerone persecutio nem christianorum domicianus exercuit. Huius temporibus beatus iohannes apostolus et euangelista apud urbem ephesum a proconsule comprehensus amonebatur iuxta edictum imperiale: ut negaret christum et a predicatione cessaret. At ille respondens dicebat. Obedire oportet deo magis quam hominibus. Proinde nec christum dominum meum nego: nec a predicatione nominis eius quiescam donec consumam cursum ministerij

quod suscepi. Ad cuius responsionem mo tus proconsul: iussit eum uelut rebellem cesaris: in dolium feruentis olei mergi. Qui statim ut coniectus est in illud: uelut fortis athleta unctus non adustus de uase exiit. Ad quod miraculum stupefactus proconsul uoluit eum libertati sue reddere: et fecisset nisi timuisset iussioni regie contra ire. Tunc precepit eum in exilium duci: in insulam que dicitur pathynos. In qua insula apocalypsim quam ei dominus reuelauit: manu propria conscripsit.

R. Valde honorandus est beatus iohannes qui supra pectus domini in cena recubuit. Cui christus in cruce matrem uirginem: uirgini commendauit.

V. Virgo est electus a domino atque inter ceteros magis dilectus. Cui. **Lectio secunda.**

Domicianus autem eodem anno quo iussit sanctum iohannem exiliari: a senatu romano interfectus est. Et quoniam deo cura fuit de apostolo suo extitius senatusconsultum hoc diffinitum est: ut quicquid domicianus fieri uoluit cassaretur. Hinc factum est quod sanctus iohannes qui uoluntate domiciani cum iniuria fuerat deportatus: cum honore ad ephesum remearet. Occurrit autem illi omnis populus uirozum ac mulierum. omnes exultantes et dicentes. Benedictus qui uenit in nomine domini. Cum autem ingrederetur ciuitatem drusiana que sepe eum secuta fuerat: et aduentus eius desiderio fuerat fatigata: efferebatur mortua. Tunc sanctus iohannes uidens flentes pauperes et parentes ac uiduas simul cum orphanis clamantes et dicentes. Sancte iohannes apostole dei: ecce drusiana efferrimus mortuam: que sanctis monitis tuis obtemperans: nos omnes alebat: seruans deo in castitate et humilitate: et quotidie desiderabat reditum tuum dicens. Si uideam apostolum dei oculis meis antequam moriar. Ecce tu uenisti et te uidere non potui. Tunc beatus iohannes iussit deponi feretrum: et coram omnibus iussit resolui corpus eius: et uoce clara ait. Dominus iesus christus excitet te drusiana. Surge et pedibus tuis reuere ad

domus tuam: et prepara mihi refectionem.
R. Hic est discipulus qui testimonium perhibet de his: et scripsit hec. Et scimus quia uerum est testimonium eius. **✱.** Fluenta euangelij de ipso sacro dominici pectoris fonte potauit. Et

Lectio tertia.

Altera die crato phus in foro proposuerat de contemptu mundi huius spectaculum: ut duos iuuenes fratres ditissimos produceret: quos fecerat distracto patrimonio suo: gemmas emere singulas: quas in conspectu omnium frangerent populorum. Quod cum facerent pueri: contigit ut transitus haberet inde apostolus. Et cum uocatus ad se cratonem phum ait. Stultus est iste mundi contemptus: qui hominum ore laudatur: sed condemnatur diuino iudicio. Sicut enim uana medicina ex qua non absceditur morbus: ita uana doctrina est: ex qua non uicia curantur animarum et morum. Magister itaque meus iuuenem cupientem ad uitam eternam attingere: his uerbis instruxit quibus diceret: ut si uellet esse perfectus: uenderet omnia sua et daret pauperibus. Quo facto thesaurum in celo acquireret: et uitam que finem non habet inueniret.

R. Hic est beatissimus euangelista et apostolus iohannes: qui privilegio amoris precipui ceteris altius a domino meruit honorari. **✱.** Hic est discipulus ille quem diligebat iesus: qui super pectus domini in cena recubuit. Qui.

Lectio quarta.

Crato dixit. Humane cupiditatis fructus in medio positus est. Sed si uere deus est magister tuus: et uult hoc fieri: ut pauperibus erogetur census precij harum duarum gemmarum: faciat eas reintegrari: ut quod ego feci ad famam hominum: tu facias ad gloriam eius fieri quem tuum magistrum esse commemoras. Tunc beatus iohannes colligens fragmenta gemmarum et ponens in manu sua: eleuauit

oculos ad celum et ait. Domine iesu christi cui nihil est impossibile: qui fractum mundum per lignum crucis tue in tuis fidelibus restaurasti: quoniam nato ceco oculos quos natura negauerat reddidisti. qui lazarus mortuum et sepultum post quartum diem ad superos reuocasti: et omnes morbos: omnemque egritudinem uirtutis tue uerbo curasti: adesto nunc super istos lapides preciosos: quos ignorantes fructus elemosine ad plausum hominum confregerunt: tu domine per sanctorum angelorum tuorum manus modo recupera: ut precio eorum misericordie usus exple tuus faciat sibi credentes peruenire ad tuum imperium: qui cum patre et spiritu sancto uiuis et regnas in secula seculorum. Tunc respondissent fideles qui cum apostolo erant et dixissent amen: ita sunt soli data fragmenta gemmarum: ut nec signum aliquod: de eo quod fractum fuerat remaneret.

R. Qui uicerit faciam illum columnam in templo meo dicit dominus. Et scribam super eum nomen meum: et nomen ciuitatis noue ierusalem. **✱.** Vincenti dabo edere de ligno uite: quod est in paradiso dei mei. Et.

Lectio quinta.

Tunc craton phus simul cum his iuuenibus: et cum uniuersis discipulis suis: pedibus eius prouolutus credidit: et baptizatus est cum omnibus: et cepit fidem domini nostri publice predicare. Tunc illi duo iuuenes uenundantes omnia que habere poterant: et dantes uniuersa egentibus: sequebantur apostolum per ciuitates uerbum domini predicantes. Contigit autem ut intrantes urbem pergami uiderent seruos suos sericis indutos uestibus procedentes: et seculari gloria fulgentes. Et hinc factum est: ut sagitta diaboli percussis tristes efficerentur. quod se in uno pallio uiderent egentes: suos uero seruos potentissimos atque fulgentes. Sed hos dolos diaboli intelliges

apostolus ait. Uideo uos mutasse aios uestros et uultus: propterea quod doctrinam domini nostri iesu christi secuti: omnia que habere potuistis pauperibus contulistis. Unde si uultis recuperare que in auro et argento et lapidibus preciosis habuistis: deserte mihi uirgulas rectas in singulis fascibus. Quod cum fecissent: in uocata trinitate domini conuerse sunt in aurum. Item dixit eis. Deserte mihi lapides minutos a litore maris. Quod cum fecissent inuocata trinitate domini: conuersi sunt in gemmas.

R. Diligebat autem cum iesus: quoniam specialis prerogatiua castitatis ampliori dilectione fecerat dignum. Quia uirgo electa ab ipso uirgo in eum permansit. **A.** In cruce denique moriturus huic matrem suam uirginem uirgini commendauit. Quia.

Lectio sexta.

Tunc dicit eis sanctus apostolus. Per septem dies ite per aurifices et gemmarios: et dum probaueritis uerum aurum: et ueras gemmas nunciatis mihi. Eunt autem ambo post septem dies reuersi sunt ad apostolum dicentes. Domine omnium aurificum officinas circuiimus: et omnes dixerunt: tam purum aurum: et tam optimas gemmas nunquam uidisse. Et dicit eis sanctus iohannes. Ite et redimite uobis terras quas uendidistis. Emite uobis sericas uestes: ut pro tempore fulgeatis sicut rosa: que dum flos eius: et odorem parit: et ruborem offendit repente marcescit. Suspirastis enim in uestro rum seruatorum aspectu: et uos effectos pauperes genuistis. Estote floridi ut marcescatis. Estote diuites temporaliter: ut in perpetuum mendicetis. Nunquid non ualeat manus domini: ut faciat seruos suos diuitibus affluentes? Sed certamen statuit animarum: ut credant se eternas habituros diuitias: qui pro eius nomine temporales opes habere uoluerunt. Hec dicente sancto iohanne apostolo: ecce effere

batur a matre uidua iuuenis mortuus: qui triginta dies habebat quod uxorem acceperat. Venientes autem turbe que exequias faciebant simul cum matre uidua iectauerunt se ad pedes apostoli: omnes pariter mugitus et gemitus et fletus emittentes: rogabant ut in nomine domini dei sui sicut drusianam: sic et hunc iuuenem suscitaret. Tantis autem omnium extitit fletus: ut etiam ipse sanctus apostolus uix a fletu et lachrymis temperaret. **R.** In medio ecclesie aperuit os eius. Et impleuit eum dominus spiritu sapientie et intellectus. **A.** Iocunditatem et exultationem thesaurizauit super eum. Et.

Secundum iohannem.

In illo tempore. Dixit iesus petro. Sequere me. Conuersus petrus uidit illum discipulum quem diligebat iesus sequentem. Et reliqua.

Sermon sancti augustini episcopi. lectio septima.

Ouas itaque uitas sibi diuinitus predicatas et commendatas nouit ecclesia. Quarum una est in fide, altera in spe. Una in tempore peregrinationis, altera in eternitate mansionis. Una in labore, altera in requie. Una in uia, altera in patria. Una in opere actionis, altera in mercede contemplationis. Una declinat a malo et facit bonum, altera nullum habet a quo declinet malum: et magnus habet quo fruatur bonum. Una cum hoste pugnat, altera sine hoste regnat. Una fortis est in aduersis, altera nihil sentit aduersi. Una carnales libidines frenat, altera spiritualibus delectationibus uacat. Una est uincendi cura sollicita, altera uictorie pace secunda. Una in tentationibus adiuuatur, altera sine ulla tentatione in ipso adiutore letatur. Una subuenit indigenti, altera ibi est ubi nullum inuenit indigentes. Una aliena peccata ut sua sibi ignoscantur ignoscit: altera nec patitur

q̄ ignoscat: nec fac q̄ sibi poscat ignosci.
Una flagellatur malis: ne extollatur in
bonis: altera tanta plenitudine gratie ca
ret omni malo: ut sine ulla tentatione su
perbie cohereat summo bono. Una bo
na et mala discernit: altera sola que sunt
bona cernit.

R. In illum dicit suscipiam te seruum meum:
et ponam te sicut signaculum in conspectu meo.
Quonia ego elegi te dicit dominus. **¶** Esto
fidelis usq̄ ad mortem: et dabo tibi coronam
uite. Quonia. **Lectio octaua.**

Tota hic agitur ista usq̄ in finem se
culi huius: et illic inuenit finē. Dif
fertur illa complenda post huius seculi
finem: sed in futuro seculo non habet fi
nez. Ideo dicitur huic. sequere me. de il
lo autem. sic euz uolo manere donec ue
niam. Quid ad te. Tu me sequere. Quid
enim est hoc. Tantum sapio: quantum ca
pio. Quid est hoc: nisi tu me sequere p
imitationem perferendo temporalia ma
la: ille maneat donec ueniam sempiterna
redditurus bona. Quod apertius ita di
ci potest. perfecta me sequatur actio isor
mata mee passionis exemplo: inchoata
uero contemplatio maneat donec ueni
am: perficienda cum uenero. Sequitur
eum christum perueniens usq̄ ad mortē
pia plenitudo patientie: maneat autē do
nec ueniat christus: tunc manifestanda
plenitudo scientie. Hic quippe toleran
tur mala huius mundi in terra morienti
um. ibi uidebuntur bona domini in ter
ra uiuentium. Quod enim ait dominus
de iohanne: sic eum uolo manere donec ue
niam: non sic intelligendum est: quasi di
xerit: remanere uel permanere. sed expe
ctare: quoniam qd̄ per eum significatur:
non utiq̄ nunc: sed cum uenerit christus
implebitur. Quid autē per petrū signi
ficatur: cui dictum est: tu me sequere: nisi
nūc agat. si pueniet ad illud qd̄ expectat.

R. Iste est iohannes qui supra pectus domini
in cena recubuit. Beatus apostolus cui reuela
ta sunt secreta celestia. **¶** Fluente euangelij d̄
ipso sacro dominici pectoris fonte potauit. Be

tus. **Lectio nona.**

In hac ergo actiua uita quanto ma
gis christum diligimus: tanto facilius li
beramur a malo. At ipse nos minus di
ligit quales nūc sumus: et hinc ideo libe
rat ne semper tales simus. Ibi uero am
plius nos diligit: quoniam qd̄ displiceat
ei: et qd̄ a nobis auferat nō habebimus.
Nec ob aliud hic nos diligit: nisi ut faciat
et transferat ab his quem non diligit. hic
ergo minus ubi non uult remaneamus:
ibi amplius quo uult transcamus: et un
de non uult pereamus. Amet ergo cum
petrus: ut ab ista mortalitate liberemur.
Ametur ab eo iohannes: ut in illa imorta
litate seruemur. Sed ista ratione illud o
stenditur: cur amplius iohannem q̄ petrū
amauerit christus: non cur amplius pe
trus q̄ iohannes amauerit christum. Ne
q̄ enim si plus nos diligit christus in fu
turo seculo: ubi cū illo sine fine uiuem⁹:
q̄ in isto unde eruiamur: ut illic semper si
mus. propterea nos tunc cum minus di
lecturi sumus: quoniam meliores erim⁹:
cum meliores utiq̄ nisi cum amplius di
ligēdo nullo modo esse possumus. Cur
ergo iohānes minus eum diligebat q̄ pe
trus: si eam uitam significabat: in qua mē
to amplius est diligendus: nisi quia pro
pterea dictum est. uolo euz manere. i. ex
pectare donec ueniam. Quonia et ipsuz
amorem qui tūc multo amplior erit: nō
dum habemus: sed futurum expectam⁹:
ut cum ipse uenerit habeamus.

R. Libauit illum dominus pane uite et intelle
ctus: et aqua sapientie salutaris potauit eū. Et
exaltauit eū apud proximos suos. **¶** In me
dio ecclesie aperuit os eius: et impleuit eū spiri
tu sapientie et intellectus. Et. **Ad laudes et
per horas anti.** Valde honorandus est be
atus iohānes qui supra pectus domini in cena
recubuit. **ps.** Dominus regna. **Cū reliqs.
anti.** Hic est discipulus ille qui testimonium
perhibet de his: et scimus quia uerum est testio
nium eius. **¶** Hic est discipulus meus: sic eū
uolo manere donec ueniam. **¶** Sūt de hic sta
tibus qui non gustabunt mortē: donec uideāt

Capitulum.

Orbavit illum pane vite ⁊ intellect⁹:
⁊ aqua sapientie salutaris potavit
illum dominus deus noster. *Ad nonas*
caplin.

Oratio.

pháo antiph. Sepelierunt stephanum.✠.

Stephanus uidit celos apertos. **R.** Uidit et
introiuit: beatus homo cui celi patebunt. **Oratio.**

Da nobis. In festo sanctorum innocen-
tium. Inuita. Hym. anti. psal. ⁊ ❧i. dici-
tur de comuni plurimorum martyrum.

Sermo sancti augustini episcopi.

Hodie fratres carissimī. natales illo-
rum infantium colimus: quos ab
herode crudelissimo rege interfectos ēē
euangelij textus eloquitur. Et ideo cum
summa exultatiōe gaudeat terra nostra
celestium militum: ⁊ tantorum parēs fe-
cunda uirtutū. Ecce prophanus hostis
nūq̃ beatīs paruulīs tantum prodere
potuisset obsequio: quātū profuit odio.
Nam sicut sacratissima presentis diei fe-
sta manifestant: q̃stuz contra beatos par-
uulos iniquitas abundauit: tantum i eis
gratia diuine benedictionis effulsit. Be-
ata es o bethleē terra iuda que herodis
regis imanitate i puerorum extinctione
perpeffa es: que sub uno tempore candi-
datam plebem i bellis infantie deo offer-
re meruisti. Digne tamen natalem illoꝝ
colimus: quos beatius eterne uite mun-
dus edidit: q̃z quos maternorum uisce-
rum paratus effudit. Sigdē añ uite ppe-
tue adepti sūt dignitate q̃z usurā pñtis ac-
cipēt. *℟.* Lēu quadragintaquatuor milia qui
non sunt de terra: bi sunt qui cū mulieribus
empit sunt coinquinati. Virgines enim perma-
serunt: ideo regnant cum deo: ⁊ agnus dei cū
illis. *℣.* Isti sunt qui uenerūt ex magna tribula-
tione: ⁊ lauerunt stolas suas in sanguine agni.
Virgines.

Lectio secunda.

Liorum quidem preciosa mors
martyrum laudem in confessione
promeruit. horum in consumatione cō
placuit: quia in incipientis uite primordi
is ipse eis occasus initium glorie dedit:
qui presentis uite terminum imposuit:
quos herodis impietas lactentes matz
uberibus abstraxit. Qui iure dicūt mar
tyrum flores: quos in medio frigore infi
delitatis exortos: uelut prias erupentes
ecclesie gēmas: quedā psecutiōis pruina

decoxit. Et ideo dignus est interfectis p
christo infantibus bonorum ipendere ce
rimonias non dolorum. sacramentis da
re uota non lachrymis: quia ipse illis fuit cau
sa pene quod extitit et corone. ipse odij causa: quod et
pater. Prater autem herode puulis necesse: io
seph per angelum monetur ut christum in
in egyptum transferat. egyptum nempe
regionem idolis plenam. Iam post iudeo
rum persecutiones: et ad occidendum chri
stum prophane plebis assensum: christus
ad gentes idolis deditas transire dignatur: et
iudeam reliquit: ignoranti seculo colendo inferi.
R. Sub altare dei audiui uoces occisorum dice
tium. Quare non defendis sanguinem nostrum: et ac
ceperunt diuinum responsum. adhuc sustinere
modicum tempus donec impleatur numerus fra
trum uestrorum. **V.** Uidi sub altare dei animas
interfactorum propter uerbum dei: et propter te
simoniam quod habebant uoce magna dicentes.
Quare.

Lectio tertia.

Et quia in scripturis diuinis fratres
carissimi bonos et iustos uiros p
secutionem malorum semper sustinuisse
cognoscimus: si diligenter consideramus
illos maiora supplicia sustinere qui faci
unt: quam qui sustinere uidentur. Omnis
enim homo qui alium in corpore perse
quitur: prius ipse in corde persecutioem
sustinere cognoscitur. Nam si etiam ille
qui persequitur aliquid de substantia il
lius tulerit: maius ipse sibi dispendium
facit: quia nemo habet iniustum lucrum
sine iusto damno. ubi lucrum ibi et dam
num. Lucrum in archa: damnum in con
scientia. Tulit uestem et perdidit fidem.
Acquisit pecuniam et perdidit iusticiam.
Sed hoc homines ideo faciunt: quia di
em nouissimum attendere nolunt. Si eis
dies mortis sue cogitare iugiter uellent:
animos suos ab omni cupiditate et ma
litia cohiberent. Sed quod modo nolunt fa
lubriter cogitare: necesse habent postea
sine ullo remedio sustinere. Veniet enim
illis dies nouissimus. ueniet dies iudicii:
quando eis nec penitentia licebit agere:
nec bonis operibus se ab eterna morte pote

runt redimere. Quia percutiuntur etiam hac
animaduersione peccator: ut moriens ob
liuiscatur sui: qui dum uiueret obliuiscitur dei.

R. Adorauerunt uiuentem in secula seculorum.
M.ittentes coronas suas ante thronum domini
dei sui. **V.** Et cecidere in conspectu throni in
facies suas: et benedixerunt uiuentem in secula se
culorum. **M.**ittentes.

Lectio quarta.

Veniet dies iudicii quando moue
buntur fundamenta montium: et
ardebit terra usque ad inferos deorsum.
quando celi ardentes soluentur. quando
sol obscurabitur: et luna non dabit lum
suum. quando stelle cadent de celo. quan
do peccatores et impij mimentur in stagnum
ignis: et sumus tormentorum illorum as
cendet in secula seculorum: ubi erit fletus
et stridor dentium. Sed ueniet tempus
fratres carissimi: quando nulli bono erit
male: et nulli malo erit bene. Veniet inque
nouissima dies: quando discernentur pii
ab impijs: iusti ab iniustis: laudatores dei
a blasphematoribus dei. Veniet quando
discernentur: ut nulli sicut dictum est bo
no sit male: nulli malo sit bene. Quare
ergo et modo non sic: forte et modo sic.
Sed quod nunc est in occulto: tunc erit in
manifesto. Lege scripturam diuinam. In
gredere mecum si potes in sanctuarium
dei. Forte ibi si possis doceo te: imo dis
ce mecum ab eo qui docet me: etiam
nunc non esse malis bene: non esse bonis
male. et melius esse bonis quam malis: quam
nudum uenerit bonorum plena felicitas.
nudumque uenerit malorum pena nouissima.

R. Effuderunt sanguines sanctorum uelut aquam
In circuitu iherusalem: et non erat qui sepeliret.
V. Posuerunt mortalia seruatorum tuorum escas
uolantibus celi: carnes sanctorum bestijs terre.
In circuitu.

Lectio quinta.

Et legem dei diligenter attendas:
forte intelligis mecum non esse be
ne malis. Rogo enim te et quero abs te.
Tibi quare male est? Responsum es. Es
gestas agit. premit difficultas. dolor for
tasse membrorum. timor ab iniquo.

Tibi ideo male est: quia pateris malum: et bene est illi: qui est ipsum malum. Multum inter est inter malum pati et malum esse. Tu quod pateris non est malum. Malum enim non pateris: si tu malus non es. Ille autem malum non patitur et malus est. Noli ergo falli: potest fieri ut tibi male sit quia pateris malum: et illi bene sit: qui est malus. Cum enim est malus: quomodo dici potest quia non patitur malum cum patitur seipsum. Multum inter est inter malum et malum. Tibi male est: quia alienum malum pateris in corpore tuo: et illi bene est: qui malum seipsum patitur in corde suo. Tibi male est: quia malam habes vitam: et bene illi esse potest: qui malam habet animam. Esto bonus qui habes bona. Bone sunt diuitie: bonum est aurum: bonum est argentum: bone familie: bone possessiones. Omnia ista bona sunt: sed unde facias bene: non que te faciant bonum. habes ergo et tu bona que facias. Que si iniques bona ista: fac iudicium et iusticiam. Esto et tu bonus inter bona tua. Erubescere de bonis tuis: esto bonus mansurus inter bonos spiritus. Erubescere de bonis tuis: noli esse malus in eis: ne peas cum eis.

R. Isti sunt sancti qui passi sunt propter te domine: iudica eos. Quia clamant ad te quoti die. **V.** Iudica domine sanguine sanctorum: qui effusus est. Quia.

Lectio sexta.

I. Ta ergo aurum et argentum distribuit hominibus conditor rerum: et administrator deus: ut ipsa per se natura: et generi suo bonum sit. Lopia uero ei non extollat bonum: nec excruciet iopia. Malus autem et cum offertur excedit: et cum aufertur excruciat. Quia et cum offeruntur diuitie falsam leticiam tribuit: et cum perduntur ueram tristitiam. Discamus ergo amare ueras diuitias: id est castitatem et iusticiam: pacem et misericordiam. Iste enim iuste dicuntur diuitie: quia bonis meritis iustisq; tribuit. Ille uere dicuntur diuitie: quia quisquis eas habuerit non egebit: dum iuxta apostolum habens uictum et uestitum his contentus

erit. Istas uero diuitias iniustum est putare diuitias: que non auferunt egestatem. Tantum enim unusquisque ardebit egestate auaricie: quanto magis eas plus diligens maiores habuerit. Quomodo ergo sunt diuitie: quibus crescentibus crescit inopia: que amatoribus suis quantum fuerint ampliores non afferunt satietatem: sed inflamment cupiditatem? Diuitie tu putas qui minus indiget: et si minus habuerit. Unde bene quidam sapiens dixit. Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit. Cum pecunie enim incremento rabies cupiditatis augetur. Nam omnes auari et cupidi: uelut hydropisis morbo egrotare uidentur. Quomodo enim hydropicus quantum plus bibit tanto amplius sitit: ita et auarus uel cupidus accipiendo periclitatur. Nos uero fratres cogitantes nos peregrinos et hospites esse in hoc seculo: hoc tantum quod ad uictum et uestitum opus est nobis in itinere uite huius reseruemus: et quantum possumus in eterna beatitudine per elemosynam diligamus: ut cum in die iudicii cupidi et auari pro sterilitate bonorum operum audire meruerint. discedite a me male dicti in ignem eternum: qui paratus est diabolo et angelis eius. nos pro bonis operibus audire possimus. uenite benedicti patris mei precipite regnum quod uobis paratum est ab origine mundi: quia esuriui et dedistis mihi manducare. nudus fui et operuistis me. Ad istam ergo beatitudinem nos pius dominus sub sua protectione perducatur: cui est honor et gloria in secula seculorum. amen.

R. Isti sunt sancti qui non ingnauerunt uestimenta sua. Ambulabunt mecum in albis quia digni sunt. **V.** Isti sunt qui cum mulieribus non sunt coingnati: uirgines enim sunt. Ambulabunt.

Secundum mattheum.

I. N illo tempore. Angelus domini apparuit in somnis ioseph dicens. Surge et accipe puerum et matrem eius: et fuge in egyptum: et esto ibi usque dum dicam tibi. Et reliqua.

Oio sancti hieronymi presbyteri.

Lectio septima.

Quando tollit puerum et matrem eius
ut in egyptum transferat nocte tol-
lit et tenebris. Quando uero reuertitur in
iudeam: nec nox nec tenebre ponuntur in
euangelio. Ut adimpleretur quod dictum est
a domino per prophetam dicentem. Ex
egyptu uocaui filium meum. Respondeant
qui hebreorum uoluminum denegant ue-
ritates: ubi hoc in septuaginta legatur in
preteritis. Quod cum non inuenit: nos eis
dicamus in osee propheta dictum: sicut ex
emplaria probare possunt que nup edic-
dimus. Possumus autem locum istum
et aliter consolari propter contentiosos:
quorum consuetudinem paulus aposto-
lus se habere denegat: et ecclesiam christi.
et testimonium proferimus ex numeris dice-
te balaaz. Deus ex egypto uocauit eum:
gloria eius sicut unicornis. Tunc adim-
pletum est quod dictum est per ieremiam pro-
phetam. Vox in rama audita est: ploratus et
ululatus multus: rachel plorat filios suos.
De rachel natus est beniamin: in cuius
tribu non est bethleem. **Responsori-**

us. Cantabant sancti canticum nouum ante sedes
dei et agni. Et resonabat terra in uoces eorum.

¶ Ibi empti sunt ex omnibus primitie deo et
agnio: et in ore ipsorum non est inuentum men-
dacium. **Et. Lectio octaua.**

Queritur ergo quomodo rachel fi-
lios. id est bethleem quasi suos ploret.
Respondemus breuiter: quia sepulta
sit iuxta bethleem in ephrata: et materni
corporeculi hospitio matris nomen acce-
perit: siue quoniam iuda et beniamin due
tribus iuncte erant: et herodes preceperat
non solum in bethleem interfici pueros
sed in omnibus finibus eius. Per occa-
sionem bethleem intelligimus multos
etiam de beniamin fuisse occisos. Plorat
autem filios suos et non recipit consola-
tionem. secundum duplicem intelligentiam:
siue quod eos in eternum mortuos existima-
ret: siue quod consolari se nollet de his quos
sciret esse uicturos. Quod autem dicit in
rama: non putemus nomen loci esse quod

est iuxta gabaa: sed rama excelsum inter-
pretatur: ut sit sensus. Vox in excelsu au-
dita est: id est longe lateque dispersa.

¶ Uidi sub altare dei animas interfectorum propter
uerbum dei quod habebant et dara uoce dicebant.
Vindicta domine sanguinem seruatorum tuorum qui effu-
sus est. **¶** Sub throno dei omnes sancti cla-
mant. **Uin. Lectio nona.**

Quoniam significamus ergo martyres non
quod grauibus subiacerent periculis:
sed quia iusticie causa eadez tolerauere sup-
plicia. Nam plurimos sceleratorum peio-
res penas uidimus esse perpeffos: sed
nihil eis profuit: quia martyres causa iu-
stificat: sceleratos conscientia sua damnat.
Summo igitur et precipuo loco propter fi-
dem habendi sunt martyres beati. Uide
te autem quem idem locum apud homines
mereantur: qui apud deum locum sub al-
tari meruerunt. Dicit enim sancta scriptura.
Uidi enim sub altare dei animas occiso-
rum propter uerbum dei: et propter testi-
monium quod habebant et clamabant. Et
quod domino sanctus et uerus: non ui-
dicas sanguinem nostrum de his qui habi-
tant in terra: Sub ara inquit dei uidi animas
occisorum. Quid reuerentius. quid hono-
rabilius dici potest: quam sub illa ara requi-
escere: in qua deo sacrificium celebratur.
in qua offeruntur hostie: in qua dominus
est sacerdos: Sicut scriptum est. Tu es
sacerdos in eternum secundum ordinem
melchisedech. Recte ergo sub ara mar-
tyres collocantur: quia super aram christus
imponitur. Recte sub altari iustorum
anime regescunt: quia super altare domini corpus
offertur. Nec immerito illic iusti uindicta
sanguinis postulantur: ubi etiam pro pec-
catoribus christi sanguinis effunditur.

¶ Isti qui amicti sunt stolis albis qui sunt et
unde uenerunt. Et dixit mihi. Ibi sunt qui uene-
runt de tribulatione magna: et lauerunt stolas su-
as: et dealbauerunt eas in sanguine agni. **¶** Uidi
sub altare dei animas interfectorum propter uer-
bum dei: et propter testimonium quod habebant. **Et
nonum responsum cantatur: quia te de-
um laudamus non dicimus: nisi uenerit i-
dominica.**

Ad laudes et horas antiphona. Herodes iratus occidit multos pueros in bethleem iude de ciuitate dauid. *psalmus.* Dominus rex. *Lumen reliquis antiphona.* Ab imatu et infra occidit multos pueros herodes propter dominum. *antiphona.* Angeli eorum semper uident faciem patris. *antiphona.* Vox in rama audita est ploratus et ululatus multus: Rachel plorans filios suos. *antiphona.* Sub throno dei omnes sancti clamant: uindicta sanguinem nostrum deus noster.

Capitulum.

Vidi supra montem sion agnum stantem: et cum eo centum quadraginta quatuor milia habentes nomen eius: et nomen patris eius scriptum in frontibus suis. *Antiphona.* Herodes iratus occidit multos pueros. *In bethleem iude ciuitate dauid. Ad benedictionem antiphona.* Ibi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati: uirgines enim sunt: et sequuntur agnum quocumque ierit. *Oratio.* Deus cuius hoc. *Deinde fit commemoratio de natali et sancto stephano. ut supra pro sancto iohanne antiphona.* Iste est iohannes. *Antiphona.* Iste est discipulus ille qui te. *psalmus.* Et scimus quia uerum est te. *Oratio.* Ecclesiam. *Ad tertiam capitulum.* Uidi supra. *Rasoria bre. et de ceteris plurimorum martyrum. Ad sextam capitulum.*

I sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati: uirgines enim sunt: et sequuntur agnum quocumque ierit. *Ad nonam capitulum.*

I empti sunt ex omnibus primitie deo et agno: et in ore ipsorum non est inuentum mendacium: sine macula eis sit ante thronum dei. *Ad uespertinum. Tercium precipuum supra capitulum.* Uidi supra montem. *Antiphona.* Sub throno dei omnes sancti clamant. *Rasoria.* Uindicta sanguinem nostrum: deus noster. *Ad magnam antiphona.* In nocentes pro christo infantes occisi sunt: ab ini quo regi lactentes interfecti sunt: ipsum sequuntur agnum sine macula: et dicunt semper gloria tibi domine. *Oratio.* Deus cuius hoc. *Pro sancto thoma martyre. Antiphona.* Iste scimus. *Antiphona.* Gloria et honore eius. Et consuetudo. *Oratio.*

Deus pro cuius ecclesia gloriosus ponsifer thomas: gladiis ipsorum occubuit: presta quesumus ut omnes qui

eius implorent auxilium: petitionis sue salutarem consequantur effectum. per. *Et fit commemoratio de natali et sancto stephano ut supra. Postea pro sancto iohanne antiphona.* Exist sermo. *Antiphona.* Iste est discipulus ille qui te. *psalmus.* Et scimus: quia uerum est testis eius. *Oratio.* Ecclesiam. *In sancti thome episcopi et martyris.*

Lectio prima.

Gloriosi martiris thome fratres carissimi natalem celebrantes: quod totius uite conuersationis eius insignia recollere non sufficimus: passionis eius modum ceteris succinctus sermo percurrat. Beatus igitur thomas sicut in cancellarie: uel archidiaconatus officio in rebus gerendis incomparabiliter extiterat strenuus: ita et post susceptum pastoris officium supra humanam existimationem factus est deo deuotus. Consecratus enim repente mutatus est in uirum alium. ciliatium clauum induit. femoralibus etiam usus est usque ad poplites cilicinis: et sub uestibus clericali honestatis habitum celans monachalem: carne profusus coegit seruire spiritui: deo studens omnium uirtutum exercitio sine intermissione placere. Sciens itaque se cultorem positum in agro domini co. in uinea custodem: pastorem in caulis. ministerium sibi traditum studiose compleuit. Iura et dignitates ecclesie quas publica sibi potestas usurpauerat resarcire: et in statum debitum reuocare conatus est. Unde graui questione super iure ecclesiastico et regni consuetudinibus inter ipsum et regem anglorum exorta: coacto concilio propositae sunt consuetudines ille: quas idem rex tam archiepiscopi quam suffraganeorum suorum scripto roborari pertinaciter exegit. Negauit constanter archiepiscopus manifesta in eis asserens libertatis ecclesiastice subuersionem.

Lectio secunda.

Affectus igitur contumeliis immensis: damnis grauioribus attritus: et innumeris laceratus iniurijs. Tandem morte sibi intentata: quia causa ecclesie

nōdus plene innotuerat: et personalis ui
debatur persecutio. Beatus thomas ce
dendū censuit esse malicie. Actus ergo i
exiliū a dño papa Alexādro tertio: seno
nis honorifice susceptus est: et in mōaste
rio pōtiniacensi studiose cōmēdatus est.
Cōfiscātur interz in anglia omnes archi
episcopi redditus: uastantē predia: posses
siones diripiunt: et excogitato nouo sup
plicij genere: tota simul thome prescribi
tur cognatio. Omnes etiā amici eius ul
familiares uel quicūqz cum quocūqz ti
tulo contingebant: sine delectu conditio
nis aut fortune dignitatis: aut ordine eta
tis: aut sexus parit̄ relegant. Nā et senes
et decrepiti: uagientes i cunis: et mlieres i
puerperio decubantes in exiliū acti sūt.
Quotquot autē discretionis annos atti
gerant: tactis sacrosactis iurare cōpussi
sunt: qd̄ mari trāsito statī cātuariēs archi
ep̄o se representarent: ut uel cōpassionis
gladio totiens confusus conceptum ani
mi rigorem: ad regis uoluntatez inflecte
ret. Sed uir dei manū suam mittens ad
fortia. exiliū. damna. contumelias: et
opprobria parentū: et amicoz proscripti
onem pro christi nomine constanter su
stinuit: nulla proflus fractus aut mutat⁹
iniuria. Tanta nāqz fuit confessoris chri
sti constātia: ut omnes coexules suos do
cere uideret: quoniā omne solū forti pa
tria est. *Lectio tertia.*

Adiens autem rex imobilē eius p
stantiam: directus p abbates quos
dam cisterciensis ordinis: ad capitulū ge
nerale cōminatoris: eū a pontiniaco per
turbare curauit. Timens autem beatus
thomas occōne sui uiris sanctis imminere
dispendiū sponte recessit: sed anteqz ide
progrediretur: diuina reuelatione cōfor
tatus est: ostenso sibi celitus indicio qd̄
ad ecclesiam suam rediturus esset cum
gloria: et per martyrii palmā migraturus
ad dñm. Perturbatū igitur a pontiniā
co excep̄ sumo cum honore christianissi
mus francoz rex lodouicus: et cum hūa
nissime donec pax reformaret exhibuit.
Sēpius tamen et ipse licet i cassus pulsa

tus est: ne regis angloz proditori aliqd̄
humanitatis bñficiū ipenderet. Proce
sit ulterius furoz immanis et piis aurib⁹
horrenda crudelitas. Cum eim catholi
ca etiā pro hereticis et scismaticis et pfi
dis iudeis oret ecclesia: prohibitū est ne
quis cum orationum suffragiis iuuaret.
Sex igitur annis continuis exulans: ua
riis et innūeris afflictus iniuriis: et quasi
lapis uiuus in structuraz celestis edificii
multimodis tursionibus atqz pressuris
cōquadratus: quo magis impulsus est ut
caderet: eo firmus et imobilis stare pba
tus est. Neqz eim aurum tam anxie exa
minatū exuri potuit: ul domus supra fir
mam petrā fundatam conuelli. *Lec. iiii.*

Eniqz cum sumo pontifice tunc re
ge francoz procurante: reforman
de pacis p̄stituti sunt dies plurimi: quā
quia dei seruus si nisi saluo honore dei
et salua honestate ecclesie suscipere uolu
it: discordes ab inuicē discessere. Miser
tus tandē sumus pontifex anglicane de
solationem ecclesie propositis cōmiato
ris uix tandem extorsit: ut pax ecclesie
redderetur. Causa sunt ergo regna: qd̄
rex archiep̄m receperat in gratiam: alijs
credentibus negociū agi ueraciter: ali
is aliud cōnicientibus. Igit̄ exilij sui an
no septimo redijt pastor nobilis in angli
am: ut uel oues christi a moribus lupo
rum liberaret: uel pro grege sibi credito
seipm ipederet. Suscipitur a clero et po
pulo cum gaudio inextimabili illachry
mantibus omnibus et dicentibus. Bñ
dictus qui uenit in nomine domini. Sz
post dies paucos iterū damnis et iniuri
is supra modū et nūez affectus est: et edi
cto publico ecclesie sue septa exire p̄bi
bitus. Quisquis ei uel alicui suorum fa
ciem hylarez pretendebat: hostis publi
cus censebatur. In omnibus his nō est
fractus aius eius: sed ad ecclesie liberati
onem manus eius extenta. Hanc iugit̄
suspirabat. Ob hanc uigilijs et ieiunijs
et orationibus insistebat. pro hac obtinē
da seipm impendere summope desidera
bat. *Lectio quinta.*

Quinto uero dñice natiuitatis die
 ueniūt cantuariā aulici quatuor: ui
 ri quide p̄clari genere: sed malefactis fa
 mosi: 7 ingressi pontificē uerbis p̄tuelio
 sis aggrediūtur. Lacesunt cōuinijs: tādē
 qz minas ei graues intēāt. Rēdit uir dī
 modeste iuxta qd ratio exigebat ad sin
 gula: adiciēs multas sibi 7 ecclesie dei:
 p̄ pacis reformationē irrogatas eē inui
 rias: nō eē q errata corigeret: dissilare se
 de cetero nec posse nec uelle: qn cure pa
 storalis officii exerceret. Turbati sūt igit
 insipientes corde: 7 iniquitates in excelsio lo
 cuti exierūt p̄tinuo. Quibus egressis p̄
 cessit p̄tifer in ecclesiaz: ut laudes christo
 uespinas exsolueret. Sequūtur a tergo
 gladijs exctis. satellites loricati: armatoz
 manu multa seq̄ntes: aditū ecclesie mōa
 chis precludētibz. Accurrēs dei sacer
 dos 7 hostia christi mor futurus hosti
 bus hostiū referauit. Non est inqens ec
 clesia ut castrū obseruāda. Irripētibz ill
 7 alijs ubi sit p̄ditor: alijs ubi sit archie
 piscopus: furibūda uoce querētibz: p̄ces
 sit eis obuiā christi cōfessor: itrepidus itē
 tantibus eius mortē. Et ego inq̄t p̄ dei
 ecclesia: mortē libēter suscipiā: sed ex pte
 dei p̄cipio ne meoz cuiqz noceatis. chri
 stum uidelicet imitatus i passiōe dicētes.
 Si me q̄ritis finite hos abire. *Lect. vi.*
Iruētes igit in pastore p̄iū lupi ra
 paces: in patrē p̄p̄iū degeneres si
 lii. in hostiā christi crudelissimi lictores p̄
 secratā capitis coronaz funestis gladijs
 amputare: 7 christū dñi solotenus preci
 pitates cerebraz cum sanguie qd dictu
 quoqz horēduz est: p̄ pauimentū crude
 lissime sparserunt. Sic itaqz granum fru
 menti oppressit palea. sic uincee custos in
 uinea: dux in castris: i caulis pastor: cul
 tor in area cecus est. sic iustus ab iniustis
 occisus: domū luteā celesti palatio p̄mu
 tauit. Ultima uero martyris uerba q̄ pre
 cōfusione clamoris discerni uix poterāt:
 iuxta p̄p̄ius astantiū assertiones hec fue
 re. Deo 7 beate marie: 7 sācto dionysio:
 7 sāctis huius eccle p̄ionis me christus
 cōmendo: 7 eccle cām. In oībz autem

cruciatibus quos inuictissimus athleta
 dei p̄tulit: nō clamorem emisit: nō edidit
 gemitū: non brachiū aut uestē opposuit
 ferētī: s; caput qd iclinatū gladijs expo
 fuerat: donec p̄sumaret: tenēs immobile
 quasi ad oīonē prostratus obdormiuit i
 domino. *Lectio septima.*

Egressio uero uiri scelerati i sc̄ti pō
 nificis palatiū: ut passionē seruī pas
 sioni dñi plenius assilaret diuisere sibi ue
 stimenta sua. aurū 7 argentū: uasa precio
 sa 7 equos electos: 7 qcqd preciosūz po
 tuerūt inuenire: statuere qd qd tolleret. Et
 milites qdē hec fecerunt. Letera qd refe
 rat sine fletu. Tantus erat meror omniū:
 tanta lamēta singulorū: ut iterū putares i
 pletum p̄phetiū illud. Vox i rama au
 dita est ploratus 7 ululatus mutus. Fe
 cit tñ repēte cū tentatione puentū diuina
 clemētia: 7 p̄ uisioēs quasdā futuris qua
 si precludēs miraculis. Martyrē in p̄xi
 mo signis glorificandū: redituram p̄ lu
 ctum leticiā: 7 turbā languidoz bñificio
 rum grām inuit eē p̄secuturā. Et uere sā
 ctus iste glorificāduz erat. Si eiz causa.
 imo qz causa martyre facit: cui unqz sc̄to
 rum martyriū titulus extitit gloriosior: p̄
 ecclesia certās: i ecclesia passus ē in loco
 sacro. Sacro dñice natiuitatis tēpore: in
 ter cōsacerdotes 7 manus religiosoz:
 quatenus in agone pontificis: sic oēs cir
 cūstantie cōcurrerent: ut patiētis titulū p̄
 petuo illustraret: 7 p̄sequentū reuelaret i
 pietatē: 7 nomē eoz sempiterno macula
 rent opprobrio. *Lectio octaua.*

Ideo uero i martyris p̄secutores ul
 tio diuina disceuit: ut in breui sub
 lati de medio nō cōparerēt. Et alij qdez
 sine p̄fessione 7 uiatico subito rapti. alij
 digitos uel linguas p̄p̄ias frustatz den
 tibus decerpētes. alij sanie defluentes: 7
 toto corpore tabefacti: 7 torfioibus inau
 dius ante mortē cruciati. alij paralisi dis
 soluti. alij amētes affecti. alij cū isania ex
 pirantes. manifesta reliquerūt indicia: qz
 iniuste p̄secutiōis 7 excogitati patricidij
 penas exsoluerēt. Gaudeat igitur uirgo
 mater ecclesia: nouū martyre de hostibz

reportasse triūphū. Gaudeat nouus pro
sui liberatōe zachariā imolatū in tēplo.
Gaudeat noui abel sanguinē p se cōtra
uiros sāguinū clamare ad dñs. Uox eiz
sāguinis effusi: uox celebris funestoz satel
liti gladijs dispsi: z mūdū sil z celus cele
brī clamore cōpleuit. Ad clamorē nāqz
sāguinis hui' cōmota ē z tremuit terra:
sz z uirtutes celo z mote st adeo: ut quasi
in ultionem sanguinis inocētis: surgeret
gēs ptra gentē: z regnū aduersus regnū:
imo ut regnū in seipm fieret diuīsu terro
resqz de celo: z signa magna fierent.

Lectio nona.

Primo tñ martyrii sui tpe: inusita
tis cepit martyr coruscare miracul.
cecis uisu. claudis gressū. surdis auditiū.
loquelā mutis restituens. Deinde lepro
sos mūdans: cōsolidans paraliticos hy
dropisim: z oīa morboz incurabiliū ge
nera curās. resuscitās mortuos. demoni
is etiā clemētis oībus mirabilr ipās. ad
inuitata quoqz z inaudita signa potētē
sue manū extēdit. Nā z oculis z mēbris
genitalib' priuati: meritis ipius noua mē
bra meruerūt suscipe. Quidā aut q sācti
miracula deprauare p̄supere repete per
cussi: coacti sūt ea p̄dicare uel iuiti. Deni
qz aduersus oēs em̄los suos usqz adeo
martyr christi preualuit: q singulis fere
dieb' iteratū uideres i sc̄to: qd de unige
nito legitur. Veniet ad te q detrahebant
tib: z adorabūt uestigia peduz tuorum.
Passus aut est egregius dei athleta tho
mas: anno ab incarnatiōe dñi secūdum
dionysii millesimo cētesimo septuagesi
mo quarto kalē ianuarij feria .iij. hora
quasi undecia: ut dñi natalis ad labores
eius fieret natalis ad reqē. Ad quā nos
pducere dignet idē: z dñs n̄ iesus christ'
qui cū p̄e z spiritu sc̄to uiuit z regnat p
oīa secula seculoz. amē. *In laudibus fit
cōmemo. de nati. z sācto stephano z san
cto ioāne ut supra. postea de inocētibus
aūt. Ibi st q cū mulierib'. Sub throno dei
oēs sācti clamabant. R. Vindica sanguinem
nostrū deus n̄. Dio. Deus cui' bodierna.
Ad uespas aūt. Tecū principiū. Luz reli*

qs anti. z psal. suis. Sciendū q in cōme
morationib' octauaz. post nati. dñi dicū
tur isti x̄i. uidelicet p nati. x̄i. Notus fecit
dñs allā. R. Salutare suū allā. *Pro sācto
stephano x̄i. Stephanus uidit celos aptos.
R. Uidit z itroiuuit: beatus hō cui celi patebūt
Pro sācto ioāne x̄i. Hic est discipulus ille
qui testi. pbi. de his. R. Et scimus q uerū est
te. eius. Pro inocētibus x̄i. Sū throno di
oēs sācti clamabāt. R. Vindica sāguinē deus
noster. Illo die quo nō agit de festo alio
qz de octa. nati. incipitur a secundo Ba
lorio nati. z oct. R. p̄st. O regē celi. Ser
lectiones legūtur de sermonib' sācti augu
stini ep̄i. Hodie fies carissimū uel castissimū
marie uirginis. Et tres de ome. sup euan
gelii. Pastores loquētes. Sermo sancti
augustini ep̄i. *Lectio prima.**

Hodie fies carissimū x̄pus natus est:
nos renati. Hodie saluator mundi
p matrē nascēdi accepit tps: q de p̄e na
tiuitatis nō habet tps: q in eternū ē cū
cto z creator: hodie de m̄e nascēdo fact'
est nob saluator. Natus ē nobis hodie i
tpis uolubilitate: ut nos pducāt ad p̄is
eternitatē. Factus ē deus hō: ut hō fieret
deus. Ut panē angeloz māducaret hō:
dñs angeloz hodie fact' ē hō. Hodie i
pleta ē illa p̄phetia que dicit. Rorate ce
li desup z nubes pluāt iusti. apiaf terra
z germinet saluatorem. *Lectio secūda.*

Hic actus ē igit q fecerat: ut iueniret q
perierat. Sic eiz in psalmis hō p̄i
tetur. Priusqz hūiliarer ego peccaui. Et
iter. Erraui sic ouis q pierat. Peccauit
hō z factus est reus. natus ē hō deus: ut
liberaret reus. Hō igit cecidit: sed d̄s de
scēdit. Cecidit hō miserabilr: descēdit de
us misericordi. Cecidit hō p supbiā: de
scēdit deus cum gratia. *Lectio tertia.*

Sic nāqz mater dñi ab angelo audi
uit. Aue ḡia plena dñs tecū. Qui
natus ē prim' sine matre i celis: hodie na
tus est sine p̄e in terris. Natus ē christ'
deus de p̄e: hō de m̄e. De p̄is imorta
litate: d̄ m̄is uirginitate. De p̄e sine ma
tre: d̄ m̄e sine p̄e. De p̄e sine tpe: de ma
tre sine semine. De p̄e principiū uite: de

me finis et mortis. De pie ordinās oēm
diē: de matre cōsecrās istū diē. **Lectio iiii.**

Premisit eim boiem iohannē q tunc
cū nasceret: dies inciperet minui: et
natus ē ipse cū dies incipiunt crescere: ut
ex hoc pfiguret qd ait ipse iohānes. Illuz
oportet crescere: me at minui. Debz eim
uita hūana i se deficere: in xpo p̄ficere: ut
q uiuit iā nō sibi uiuat: sed ei q p oībus
mortuus ē et resurrexit. Et dicat unusqz
qz uiz qd dicit apls. **Quino aut iā nō ego:**
uiuit uero in me xps. **Lectio quinta.**

Lū oportet crescere: me at minui.
Laudāt eū p̄digne oēs angeli et: q
cibus etnis ē. incorruptibili eos sagi
na uiuificās: qz uerbū dei ē: cuius uita ui
uit: cui etnitate semp uiuit: cui bonita
te sep beate uiuit. Illi eiz p̄digne laudāt
deū apud deū: et dāt gloriā i excelsis dō.
nos aut plebs ei et oues pascue ei: pro
modulo iſmūtatis nre: pacē p bonā uo
luntatē recōciliari mereamur. Ipsoz eiz
angeloz uera et hodierna uox ē: quā na
to nob saluatore exaltādo fudere. Glia i
excelsis deo: et i terra pax hoib bone uo
luntatis. **Lectio sexta.**

Laudāt illi cōpetent: laudem et nos
obediēt. Sūt illi nūcij ei: simus et
nos pecora eius. Impleuit i celo mēsam
ipsoz: impleuit i terra p̄sepe nām. Pleni
tudo mēse ipsoz ē: qz i p̄cipio erat uer
bū. Plētudo p̄sepis uzi est: qz uerbū ca
ro factū est et hitauit i nob. **Celebrem**
ergo natale dñi frēs carissimī: aduentuz
dei et hois celebremus: ut nos reuertāur
ad deū. Igit diē festū celebrem: nō hūa
ne deuotiōis sed diuine dignatiōis: nō iſmū
tatis sed etnitate: nō formatiōis: s; re
formatiōis dñi nā iesu xpi. Qui cū p̄e
et spiritu scō uiuit et regnat i secula secu
lorum. amen. **Sermo sancti augustini.**

Lectio prima.

Cristissimā marie uirginis uterz spō
se uirginis clausuz: uētris cubiculū
signatū pudore filij uirginis signaculo:
merito plenissime collaudare: si messē
metere quā nō semiauit. Dēiqz sic ait apls.
Quicūqz semiauerit hō hec et metet. Et

uerū est. **Omnio uerū est:** hoc oēs hoies
metere qd semiauit. Sic ipse fili uirginis
in quadam euangelij sui lectiōe ait. **De**
to ubi nō semiauit: et colligo ubi nō spar
si. **Dicat.** dicat solus. dicat nat ex uirgie
filius marie: dicat spōsus mī sue. **De**
to ubi nō semiauit: et colligo ubi nō spar
si. **Dicat et maria.** Ecce ego te filiū generaui: s;
uirginitatē meā nō uiolaui. **Regnū** tenco
uirginitatis: et regem genui castitatis. In
grediētē et egrediētē hūi i palatio uētris
filiū ipatoris: et de manib meis nō amisi
clauē regnū pudoris. **Porta** facta sū celi:
ianua scā sū dei. **Illa** porta scā sū clausa:
de qua i uisiōe diuina diē ezechiel p̄phe
ta. **Vidi** portā in domo dñi clausā. Et di
xit āgelis ad me. **Porta** hec quāz uidēs
nō apiet: et hō nō trāsibit p eā: qm dñs sol
intrat: et egredit p eā: et clausa erit i etnū.

Lectio secunda.

Ed mirabilor ē p̄phetie adimpletio.
Quid ē porta i domo dñi clausa:
nisi q maria sep erit itacta: Et qd ē hō nō
trāsibit p eam: nisi q ioseph nō cognouit
eā: Et qd ē sol dñs intrat et egredit p eā:
nisi q spūs scīs ipregnauit eā: et de āge
loz nascit p eā: Et qd ē clausa erit i eter
nuz: nisi q maria uirgo ē aī partū et uir
go post partū: **Dicat ergo maria.** porta
facta sū celi: ianua facta sū filio dei. **Illi**
facta sū iāua clausa: q post suā resurrecti
onē igressus est p hostia clausa: p q egres
sus ē ad suos crucifixores. Ad discipulos
aut suos clauso cenaculi hostio igressus
est claustra: q nat ē de uētre meo: me ma
trē dimisit itactā. **Ad**impleuit uētrē meuz
diuinitate: et uterz meū nō euacuauit ca
stitate. **Exiuit** de uētre meo gygas occur
su magnificus: et uent me non ē pudore
euacuat. **Nec** in p̄ceptiōe iuenta sū sine
pudore: nec in parturitōe inuenta sū cū
dolore. **Lectio tertia.**

Cōtra et laudabilis int feminas: in
qua ab angelo salutā uirginitas.
Sola ipregnata nec uiciata. exonerata
nec euacuata: qz sic ē ab āgelo salutata.
Que inqt gratia plena dñs tecum. **Felix**
umbilicus castitatis: quē amplexus non

tetigit maritalis. Considero pceptū tuū
beata uirgo: et expauesco: intueor partū
tuū et tremisco: adoro filiū tuū et reuiuis
co. Enarra obsecro mihi quomodo me
ruiſti dici mater dei: spōsaq; filij dei. Ad
ergo rogo indica mihi: sed tū colloquēti
tecum ignosce mihi. Ignosce mihi inq;
qd audeā seruus atq; utinā uel bonus et
non etiā inutilis et malus seruus. Et idō
malus seruus: quia nō tecū cū timore lo
quor ut seruus. Ignosce ergo mihi q
audeam cum sponsa dñi mei cōfabulari
Et tū indica mihi quomodo potuerit dī
filius p te generari. *Lectio quarta.*

Audite fratres audite mariā nobis
cum loquentē: carne absente: spī
tu presentem: uerecūdia uirginitatis uul
tum auertentē a collocutore: et indicātes
quomō ipregnata sit a creatore. Eram i
quit maria i domo mea puella iudea: ex
semīne dauid regis generata. Adulta sū
et desponsata sum piugi: et placui alteri: nō
interueniente adulterio: sed iterueniente
spīritu sancto. Desponsata sum hominī
iudeo: et placui altissimo deo. Desponsa
uit me uir iudeus: et adamauit me chrī
stus. Ignorauit quidem ioseph spōsus
meus: q me adamasset deus meus: et pu
tauit q de adulterio ipregnatus eēt uen
ter meus. Nam ignorante ioseph spon
so meo: uenit ad me quidam magn' chrī
sti paranympus. Non patriarcha pri
mus: aut propheta egregius: sed gabriel
ille archangelus: facie rutilans: ueste co
ruscans: ingressu mirabilis: aspectu terri
bilis. Visitauit et perturbauit me. Salu
tauit et grauidauit me. Dixitq; mihi. A
ue gratia plena dñs tecū. Dñs inqt tecū
sed plus q; mecum. In me cū licz dñs
sit: memet ipm creauit: per te aut genera
tus est dñs. Ita est dñs tecum: ut sit i cor
de tuo: et in utero tuo. Adimpleat mētes
tuā. adimpleat uentrē tuū. *Lectio qnta.*

Procedat formosus de utero tuo:
tanq; spōsus de thalāo suo. Egre
diatur rex de cubili suo. Procedat prin
ceps ex aula regalī: et uirginitatem tuam
nō faciat uiolari. Dixitq; ei. Quomodo

fiet istud ut utero grauida sum pudico: et
imunis sum a marito: quoniam uirū pē
tus non cognosco. Desponsata sum ho
mini iusto: sed si cū illo non conuenero
unde erit q generabo? Sed si potest fie
ri ut concipiam intacta: et generem clau
sa indica modo: et paratum inuenies ani
mū meum. Omnibus cūm modis exop
to me ego deo meo: ut habeam prolem:
et non perdā pudorē. Refert angelus ga
briel modū pceptiōis: q in uerbo fieret
saluatoris: et ita ait ad eā. Q iqt maria uir
go dī: spōsa dei: dilecta dei: famlā dī: mā
dei: si hunc a me modū requiris: quomo
do uirgo cōcipias: uirgo pareas: et post
partum uirgo perman eas: uel quomō fi
at in te: qui fecit te. Audi me: et ne pertur
beris. Spīritus sanctus superueniet i te:
et uirtus altissimi obūbrabit tibi. Ita eiz
te uirtus altissimi obumbrabit: ut nec in
cestum patiaris libidinis: et mater sis cre
atoris. *Lectio sexta.*

Nescit interea ioseph marie spōsus
quid cum ea egerit angelus. Subi
toq; ioseph intuitu famulari et licentia
maritali aspicit mariam piugem suā. U
det in ea stumescētes uenas in gutture:
attēuari faciē quotidie: obluterari pallo
ribus colorem uirgineū. i. ruborem in fa
cie. Postremo uidet eam gressibus gra
uari: intellexit marie uterum grauidari.
Turbat homo iustus: q marīa quaz de
tēplo accepit: et nōdum cognouerat gra
uidam sentiebat: et quā nōdū meruerat i
piugij honorem habere: iam haberet i
fusionem. secūq; diu estuans disputat di
cēs. Unde hoc ptingit? Quid euenit? Nō
cognoui. nō noui. nō tetigi. nō uiolam. nō
grauidauī. Heu heu qd ptingit? Quid pu
tas euenit: per quē maria sic cecidit. Quē
sibi plus q; me adulatē inuenit. Ego eiz
cū licetiā hēm maritalē: an thoz nupti
arū: puellarē nō uexauī pudorē. Tūmū
multūq; ptinui: qd in illo libro moysi le
gis sentēciali uerbo prescripto: cū legeret
audiui. Quēcūq; uirgo paternā domū
sedauerit adulterio: moriēda lapidibul
subiacebit. Sili et uir q pudoris uestimū

patri non detulerit: coraq; uestibus non replicauerit: pudorisq; signaculum non demonstrauerit: moriendus et ipse cum uirgine erit. Utriusq; ergo libidinaris. hanc moyses sententiam simulq; adulteros perire mandauit: Sic namq; ait. Auserte opus probrium de domo israel: et omnis qui audierit timebit: et non aget impie. Hanc moysi sententiam precauendam: ipsamq; luxuriam in meo corpore refrenaba: maxime quia dauid filium me esse sciebam: et de regali me sacerdotio natum per noscebam. *Secundum lucam.*

In illo tempore. Pastores loquebantur ad inuicem: transeamus usq; bethleem: et uideamus hoc uerbum quod factum est: quod dominus ostendit nobis. Et reliqua.

De omelia sancti ambrosij epi. Lec. xij.
Et facta est cum angelo multitudo celestis exercitus: laudantium dominum et dicentium. Gloria in altissimis deo: et in terra pax hominibus bone uoluntatis. Bene angelorum nominatur exercitus qui ducem militie sequebantur. Cui igitur laudem angelis: nisi domino suo diceret? Juxta quod scriptum est. Laudate dominum de celis: laudate eum in excelsis. Laudate eum omnes angeli eius. Impleta igitur prophetia est. Laudatur de celis dominus: et uidetur in terris. De quo sanctus marcus ait. Quia cum bestiis erat: et angeli ministrabant ei. Et in altero misert cordie isigne: i altero diuicidiiu potestatis agnoscas. Tuum est quod bestias patitur: suum quod ab angelis predicatur. *Lec. xij.*

Et aiunt. Uideamus hoc uerbum quod factum est sicut dominus ostendit nobis. Et uenere festinanter. Uides festinare pastores. Nemo enim cum desideria christum requirit. Uides pastores angelo credidisse: et tu patri filio. spiritui sancto. angelis. prophetis. apostolis crede. Uide quam signanter scriptura singulorum libet momenta uerborum. Festinant inquit uerbum uidere: et eum cum caro domini uidetur: uerbum uidetur quod est fili. Non mediocre fidei tibi hoc uideatur exemplum: non uilis persona pastorum. *Lec.*

te quo uilior ad prudentiam: eo preciosior ad fidei. Non gymnasia choris referata sapientum: sed plebem dominus simplicem requisit: que fallere audita: et fuscare nesciret. Simplicitas enim queritur: non ambitio desideratur.

R. O regem celi cui talia famulatur obsequia: stabulo ponitur quod continet mundum. Jacet in presepio et in celis regnat. *V.* Natus est nobis hodie saluator: quod est christus dominus in ciuitate dauid. Jacet.

Lectio nona.

Mecum tenenda putes quasi uerba uirginalia prophetarum. A pastoribus et maria fidem colligit. a pastoribus populus ad dei reuerentiam congregatur. Absinthium cum sunt de his que dicebantur a pastoribus ad ipsos. Absinthia autem seruabat omnia uerba hec conferens in corde suo. Discamus sancte marie uirginis in omnibus castitatem: que non minus ore pudica quam corpore: argumentata fidei conferebat in corde. Si maria a pastoribus discit: cur tu declinas discere a sacerdotibus? Si maria ante precepta apostolica tacet: cur tu post apostolica precepta: magis cupis docere quam discere? Disce persone uitium esse non sexus. Sexus enim sanctus. Denique maria preceptis non accipit: exemplum edidit. *Si festum natiuitatis domini. sancti stephani. sancti iohannis. sanctorum innocentium. uel sancti thome martyris uenerit in dominica: ipsa die nihil sit de dominica. Sed die proximo post festum sancti thome martyris sit officium dominice. De dominica uero que tunc uenerit in oct. festi. nihil penitus agitur. Sabbato dominice infra octa. nati. domini ad uesperas. Capitulum.*

Matres. quanto tempore heres paruulus est: nihil differt a seruo cum sit dominus dominus: sed sub tutoribus et actoribus eiusque ad presinitum tempus a patre. *hym.* Christe redemptor. *V.* Verbum caro factum est alla. *R.* Et habitauit in nobis alla. *Ad mag. a.* Dum medium silentium teneret omnia: et nox in suo cursu medium iter pageret: omnipotens finis tuus dominus a regalibus sedibus uenit: alleluia. *Oratio.*

Omnipotens sempiternus deus: dirige

actus nostros in beneplacito tuo: ut in o-
mine dilecti filij tui mereamur bonis ope-
ribus abundare: per eundem. **Deinde fit**
comemoratio de nati. et alijs octauis. Do-
minica infra octa. nati. dni: si festum si sit
agitur officium dici nati. preter. cap. asit.
ad mag. et b. orationem. lectiones. et pu-
rum. qd qui omittitur. et octauu po-
nunt. Regem celi. Sermo sancti leonis
pape. Lectio prima.

Excedit quidem dilectissimi multu
qz supereminet humani eloqui fa-
cultatem: diuini operis magnitudo. Et
inde oritur difficultas fandi: unde adest
ratio non tacendi. Quia in iesu christo fi-
lio dei: non solu ad diuinam essentiam:
sed etiam ad humanam spectat naturam:
qz dictum est per prophetam. Generatores
eius quis enarrabit. Utraqz eiz substan-
tiam in unam conuenisse personam: nisi
fides credat sermo non explicat. Et ideo
nunqz materia deficit laudis: quia nunqz
sufficit copia laudatoris. Gaudeamus
igitur qz ad eloquendum tante misericor-
die sacramentu impares sumus: et cu sa-
lutis nostre altitudinem explicare no ua-
lemus: sentiamus nobis bonu esse quo
uincimur. Nemo enim ad agnitione ue-
ritatis magis propinquat: qz qui intel-
ligit in rebus diuinis: etiam si multu pro-
ficiat semper sibi superesse qd querat. na
qui ad qd tendit peruenisse presumit: no
quesita reperit: sed in inquisitione defi-
cit. **Lectio secunda.**

Nostre infirmitatis nostre ptur
bemur angustijs: euangelice nos et
pphetice adiuant uoces. Quibus ita
accendimur et docemur: ut nobis natiui-
tatem domini qua uerbum caro factum
est: non tam preteritam recolere qz prese-
tem uideamur inspicere. Quod eim pa-
storibus pro gregu suorum custodia uigi-
lantibus angelus dni nunciavit: etia nrm
impleuit audiri. Et ideo dniciis ouibus
presum: quia uerba diuinis edita cor-
dis aure seruam. Tanqz et in hodierna
festiuitate dicitur. Euangelizo uob gau-
diu magnu qd erit omni populo: qz na-

tus est nobis hodie saluator: qui est chri-
stus dnus in ciuitate dauid. Cuius predi-
cationis summitati exultatio innuerabiliu
iungitur angeloz: ut excellentius fieret te-
stimoniu cui militie celestis multitudo p-
cineret: et in honore dei una benedictio
dicentiu. Gloria in altissimis deo: et i ter-
ra pax hominibus bone uoluntatis.

Lectio tertia.

Ei ergo gloria est ex matre uirgie
christi nascentis infantia: et repa-
ratio humani generis: merito in laude sui
refertur auctoris. Quia et ipsi beate ma-
rie missus a deo gabriel angelus dixerat.
Spus sanctus supueniet in te: et uirtus al-
tissimi obumbrabit tibi. Ideoqz et qd nas-
cetur ex te sanctum uocabitur filius dei.
In terra autem illa pax conditur: que ho-
mines bone efficit uoluntatis. Quo eiz
spiritu de itemate matris uisceribz nas-
citur christus: hoc de sancte ecclesie ute-
ro renascitur christianis: cui uera pax e
a dei uoluntate non diuidi: et in his solis
que deus diligit delectari. Natale igit
dilectissimi die dni celebremus: qui ex oi-
bus preteritoz tepoz diebus electus e.
Licet dispensatio actionu corporaliu sic
eterno consilio fuerat preordinata tran-
sierit: totaqz redemptoris humilitas i gloria
paine maiestatis euecta sit: ut in nomine
iesu de genu flectat: celestiu. terrestriu. et i
fernozu. et ois lingua pfiteat: qm dnus ie-
sus christus in glia est dei patris. Unde ne-
ter tñ ipm partu salutare uirginis ado-
remus: et illa uerbi et carnis idissolubiles
copula no min⁹ suscipiam⁹ in psepe iace-
tem qz in throno pñe altitudinis conse-
dentem. **Lectio quarta.**

Idemutabil⁹ eiz deitas: qz uis itra
semetipaz: et claritate sua et potestate
pñeret: no ideo tñ erat pñerta nasceti: qz
humano aspectui n patebat: ut p ueri hois
iustitiam primordia ille agnosceret genit⁹:
q regis dauid et dnus eoz et fili⁹. Ipse eim
pphetico spu canit. Dixit dnus dño meo
sede a dextris meis. Quo testimonio sicut
euangelu refert pfutata e impietas iudeoz.
Na cu iesu introgate iudeos cuius filiu

71
dicerent christum: et respondissent dauid. Prestis
dñs cecitate eorū arguēs ait. Quō ergo i
spīritu uocat eū dauid dñm dicēs. Dixit
dñs dñs meo sede a dextris meis. Inter
clusistis uobis iudei et intelligētē uā: et
dū solā naturā carnis aspiciēs: tota uos
ueritatis luce priuastis. Expectātes eim
scdm uē p̄suasiōis fabulosa signēta da
uid filiū de sola stirpe corporea: dū spem
uām in hoīe tm̄ p̄stituitis: dñm dei filiū
repulistis: ut qd nobis p̄fiteri glorioſus
est: uobis p̄desse nō possit. Nā et nos in
terrogati cui sit filius xps: uoce apli p̄fi
temur: q̄ factus ē ex semine dauid scdm
carnē. Et de ipso iūto euāgelice p̄dicatio
nis iſtruimur legētes. Liber generatōis
iesu christi filij dauid. **Lectio quinta.**

Sed idō a uā ipietate discernimur:
q̄ quē ex p̄genie dauid hoīes nō
uimus natū: eundē scdm qd uerbū caro
factū est deū de deo: p̄i credim⁹ coetnū:
Vñ si teneres o israel tui noīs dignitatē:
et p̄pheticas denūciatiōes nō obsecato
corde p̄curreres: Isaias tibi euāgelicam
p̄aderet ueritatē: et nō surdus audires dī
uina inspiratione dicentē. Ecce uirgo in
utero p̄cipiet pariet et filiū: et uocabit nō
mens eius bēnāuel: qd ē interpretat⁹ uo
biscū dō. Quē si i tāta p̄prietate sacri nō
minis nō uidebas: i dauidica salteſ uoce
didicisses: ne p̄tra testificatiōē noui et
ueteris testamētī: iesū xpm dauid filium
dnegares: quē dauid dñm nō facis. Qua
p̄pter dilectissimū quē p̄ ineffabilē grām
dei ecclesia fidelīū gentiū p̄secuta est: car
naliū iudeorū synagoga nō meruit. Dī
cētē dauid. Notū fecit dñs salutare suū:
in conspectu gentiū reuelauit iusticiā
suā. Et Isaiā fili p̄dicātē. Populus qui
sedebat i tenebris lucē uidit magnā. Qui
habitabāt in regione mortis: lux orta ē eis.
Et iterū. gētes q̄ te nō nouerūt iuocabūt
te: et ppli q̄ te nesciūt ad te p̄fugiēt. **lec. vi.**

Exultem⁹ i die salutis nre: et p̄ nouū
testamētū i p̄fortiū eius assumpti: cui
a p̄re dī p̄phetā. Filius me⁹ es tu: ego
hodie genui te. Postula a me et dabo tibi
bī gētes hereditatē tuā: et possessiōes tuā

termios terre. In adoptatiōis nos miseri
cordia glemur: q̄ sicut apls ait. non acce
pistis spm̄ seruitutis itez in timore: sed
accepistis spm̄ adoptionis filiorum in
quo clamamus abba pat. Dignū est eiz
atqz p̄ueniēs: ut testātis patris uoluntas
adoptiuis filiis impleat. Et dicētē aplo: si
cōpatimur et glorificamur. Sint humili
tatis xpi p̄participes: q̄ glie futuri sūt co
heredes. Nonoret i infantia sua dñs: nec
ad deitatis ferāt iūria: exordia et icremē
ta corporea: qm̄ nature icōmutabili: nec
addidit aliqd nafa nra nec miuit. S3 q̄ i
similitudie carnis peccati dignat⁹ est ho
minib⁹ eē cōformis: i unitate deitatis pa
tri permanens equalis: cum quo et cum
spīritu sc̄o uiuit et regnat i secula seculo
rum amen. **Secundum lucam.**

In illo tpe. Erat ioseph et maria m̄
eius admirātes sup his que dicebā
tur de illo. Et reliqua. **Symelia origenis**
Lectio septima.

Congregem⁹ in unū ea q̄ in ortu Je
su dicta scriptaqz sūt de eo: et tūc sci
re poterim⁹ singula q̄qz digna eē miracu
lo. Quāob̄ mirabat⁹ et pat. Sic eim ap
pellatus est ioseph: q̄ nutritor eius fuit.
Mirabat⁹ et mat: sup oib⁹ que dicebāt d
eo. Que nā ergo sūt d̄ paruulo iesu dca:
Pastores erāt i regiōe illa: uigilantes et
obscurātes custodias noctis. Venit an
gelus sub ipsa hora natiuitatis iesu: et ait
ad eos. Ite et inuenietis infantē iuolūtū pā
nis: et positū in p̄sepio. Nec dū angelus
uerba finierat: et ecce multitudo celestis
exercit⁹: laudare cepit et b̄ndicere deum.
Cū hec pastores trepidi p̄spexissēt et an
gelus recessissēt ab eis: dixerūt ad se iui
cem. Eam⁹ usqz bethleē: et uideam⁹ hoc
sc̄m qd dñs oñdit nobis. Venerūt et iue
nerūt paruulū. Tam illi q̄ pastores que
facta fuerāt mirabāt. Sup hoc et d̄ syme
one scribit: qd rumore auxerit: et miracu
li uel magna ps fuerit. Tenuit eiz puerū
in brachijs suis et ait. Nūc dimittis seruū
tuū dñe scdm uerbū tuū in pace: q̄ uide
rūt oculi mei salutare tuū. **lec. viij.**

Astigiū: et ut ita dicā culinē sup his
b4

que iactabatur de iesu: et pater et mater
illius mirabantur: sermo symeonis fuit. Non
enim sufficit ei tenere puulum: et ea que de se
metipso sunt. proloquor. sed pater et mater benedixit il
lius. Et de seipso prophetizauit dicens. Ec
ce positus est hic in ruinam et in resurrectione
multorum in israel: et in signum cui traditi
cerent. Tu autem quoque ipsius animam praesibit
gladius: ut reuelent de multis cordibus
cogitationes. Quid sibi uult hoc quod ait:
ecce positus est hic in ruinam: et in resurrectione
multorum in israel. Huius quoddam sile in
euangelio secundum iohannem scriptum repperi. In iu
diciu ego in istum mundum ueni: ut non uide
tes uideant: et qui uident ceci fiant. Quo er
go in iudiciu ueni: ut non uidentes de na
tionibus uiderent: Et qui prius uidebant de
israel: ceci fierent: sic ueni in ruinam: et in re
surrectionem multorum in israel. *Lectio. ix.*

In aduentu eius domini saluatoris: qui pri
us steterat conuerit: et qui ceciderat
surrexerunt. Una hec est interpretatio quod scri
ptum est. Ecce iste est positus in ruinam et in resur
rectionem multorum in israel. Est autem et alius in
telligendum aduersus eos maxime qui contra
ditors latrant: et hinc inde de ueteri testame
to que non intelligunt testimonia congregantes
simpliciu corda decipiunt. Alii enim eis. Ecce
dominus legis prophetarum. Videte qualis sit.
Ego inquit occidam: et ego uiuificabo: percuti
am et ego sanabo: Et non est qui eruat de ma
nu mea. Audiunt occidam: et non audiunt ui
uificabo. Audiunt percutiam: et audire percuti
sanabo. Iustus moysi occasioibus auctores
calumniatur. Igitur antequam interpretetur que sensus
habeat: ego interficiam et uiuificabo: percutiam et
sanabo: opponam illis testimoniu euange
lij: dicamque aduersus hereticos. Innuera
biles quippe hereses sunt: que euangelium secu
dum lucam recipiunt. Si propterea cruciatus
est tantus iudex et crudelis est perditio: quia dicit
ego interficiam et uiuificabo percutiam et sana
bo. Manifestissimum est et iesu ipius esse filium.
Eadem siquidem de eo scripta sunt. Ecce hic po
situs est in ruinam: et in resurrectionem multo
rum in israel. Non in resurrectionem tantum: sed in
ruinam. Si malum est interficere: malum est in rui
nam uenire. *Ad b. ant.* Dum mediū silentiū

teneret omnia et nos in suo cursu mediū iter page
ret: omnis sermo tuus domine a regalibus sedi
bus uenit alla. *Et sit come. de oibus octa.*

Ad tertiā cap. Fratres quanto tempore. *Respo
ria b. et x. dicunt de nati. Ad. vi. capitulu.*

Aubi uenit plenitudo temporis misit
deus filium suum. Factum ex muliere: fa
ctum sub lege: ut eos qui sub lege erant redie
ret: ut adoptionis filios recipemus.

Ad nonam capitulu.

Itaque iam non est seruus sed filius: quod si fi
lius et heres per deum. *Ad mag. anti.*

Puer iesus proficiebat etate et sapientia coram
deo et hominibus. *In uigili. sancti siluestri pa
pe et confes. ad uesperas ant.* Tecum principi
um. ut supra cap. hym. x. et ad mag. ant.

dicunt de confes. pontifice. Oratio.

Quod omnipotens deus: ut beati silue
stri confessoris tui atque pontificis ue
neranda sollemnitas: et deuotionem nobis au
geat et salutem. per. *Et sit commemoratio de
octauis. Lectio prima.*

Constantinus imperator: monarchiam tenens:
cum plurimas strages nostrorum dedisset: et
innumerabile populum per omnes puercias fecisset:
uariis penarum generibus interfici: elephanta
tic a deo lepra percussus est. Huius cum uniuersa
medicorum et magorum agmina subueni
re non possent: capitolij pontifices hoc de
creuerunt consilium. piscinam infantium occisorum
sanguine repleri debere: in quo sanguine cali
do: statim ut nudus descenderet augustus:
mox possint uulnera illius lepre munda
ri. Abscessus est igitur: et de rebus uel patrimonio
regis: tria milia et eo amplius infantes ad
ducti ad urbem romam: pontificibus traditi sunt
capitolij. Die autem constituto egrediente con
stantino de palatio: ad hoc eunte in capito
lium ut sanguis innoxius funderetur: occurrit mul
tudo innumerabilium mulierum: que omnes resolu
tis crinibus: nudatisque pectoribus: dantes ulu
latus et gemitus coram eo se in platea fidentes
lachrymas strauerunt. Percuncta itaque
qua de causa multitudo hec mulierum ista fa
ceret: didicit has esse matres filiorum eorum:
quorum effundendus sanguis tam diu esset: quous
que piscina repleteretur: in qua medendi causa ipse
lauandus ascenderet et sanandus. Tunc ipsa

72
tor: exhoruit facin: et se tatoꝝ criminuꝝ
reū fieri apud deū existimās: quātoꝝ fue
rit noxiuꝝ puerorū: iussit stare carucam.

Lectio secunda.

Ex Reges igit se ipator et puocās uni
uerfos dixit. Audite me cōmilito
nes: et oēs ppli q astat. Sic semp nra p
tra hostes certamia in plijs stetit nūcu
pan: ut reus eēt legib⁹ et capitali sentētia
puniret: quicūq; aliqū occidisset ifantē.
Eratq; hoc statutu i bello: ut facies quā
pubertas nō nouerat gladiū bellatoruꝝ
euaderet: et uite icolumis pmāceret. Nūc
igitq; qd in hostiū filiis custoditū ē: in fi
liis nōꝝ ciuiū exercebim⁹. Ne sim⁹ legi
bus rei qui pugnādo fidelit i oī gēte me
ruim⁹ eē uictores. Quid iuuat barbaros
supasse si a crudelitate uicamur: Nam ui
cisse extraneas natiōes bellatoruꝝ uirt⁹ est
populoꝝ: uincere aut uirtia et peccata uir
tus ē moꝝ. In illis aut plijs fortiores ex
titimus illis: hic nobis ipis fortiores si
mus. Uicimus cū nos ipos dū a mala
nos uolūate excludim⁹: et qd icōsulte de
sideram⁹ sulte et uiliter exercemus. Hoc
aut facimus qn uolūates deoꝝ nris uo
lūtatibus aīponimus: et diuinis deside
ris obuiātes: nra desideria ipugnamus.
In hoc ergo certamine uictos nos eē:
hac ergo ratōe gaudeam⁹: ut agnoscam⁹
ptra nram salutē noluisse pugnare. Nam
q conat ppetrare qd malum est: captiua
re utiq; studet libratē. Cū ergo fuerit in
isto certamine supatus: uictoriā optiet ui
ctus. Qm uictoria pditiōem iuenerat: et
malā captiuitatē icurrerat post triūphū:
si tñ triūphus dici pōt: qn ipietas a piete
te uincit: et iusticia a iusticia supat. Uicat
ergo nos pietas in iusto cōgressu. Bene
ergo oīum aduersantiū poterimus eē ui
ctores: si a sola pietate uincamur. Omni
um etēim se esse uerum dñm cōprobat: q
uerum se seruū ostenderit.

Lectio tertia.

Ex Amq; ad istam pentionē omīs ex
ercitus: omnisq; populus diuissit
me declamasset: iussit in conspectu omni
um filios suos matribus reddi: dona si

mul aplissima: et uehicula infinita: et an
nonam iussit expendi: ut gaudentes re
uerterentur ad propria: que flentes uene
rant ad patriam alienam. Hac igit trans
acta die: nocturno facto regi silentio: sō
ni tempus aduenit. Et ecce adsunt sancti
apostoli petrus cū paulo dicentes. Qm
flagitijs imposuisti terminū: et effusioneꝝ
innocentis sanguinis horuisti: missi su
mus a christo domino dare tibi recupe
rande sanitatis cōsiliū. Audi ergo mo
nita nostra: et fac omnia quecūq; indica
mus tibi. Siluester episcopus ciuitatis
rome: ad montem syraptiz persecutiōes
tuas fugiens: in cauernis petrarum cum
suis clericis latebram fouet. Nunc cum
ad te adduxeris: ipse tibi piscinam piete
tis ostendet: in quam dum te tertio mise
rit: omnis te ualutudo ista deseret lepre.
Quod dum factum fuerit hanc uicissitu
dinem tuo saluatori compensa: ut iussu
tuo per totum orbem romanum ecclesie
restaurentur. Te autē ipsum in hac par
te purifica: ut relictā omni superstitione
idolorum deum uiuū qui uerus est: et so
lus adores et excolas: et ad eius uolūta
tem attingas.

Lectio quarta.

Ex Surgens igitur constantinus a sō
no conuocat omnes qui obserua
bant palatium eius. Et secunduz tenorē
somnia sui misit ad montem syraptiz: ubi
sanctus siluester in cuiusdam christiani
agro persecutionis causa cum suis cleri
cis receptus: lectioni et oratiōi isistebat.
At ubi a militibus se circumdatus uidit:
credidit se ad martyrii coronam euoca
ri. Et conuersus ad clericos omnes qui
cum eo erant dixit. Ecce nunc temp⁹ ac
ceptabile. ecce nūc dies salutis. Venit tē
pus in quo nos lectio docuit: ut operuꝝ
nostroꝝ assignet effectum. Ecce domi
nus iterum inter homines ambulat. Si
quis uult post eum uenire abneget se
metipsum sibi: et tollat crucem suam et se
quatur eum. Et hec dicens: orationeꝝ d
dit: oēq; misterii pmedāo deo suā aīaꝝ
adimpleuit. Et dāns pacem oīb⁹ pfect⁹ est

Secuti sunt autē eū uniuersi clerici: cum
pbris. xxx. et diacones. v. optātes sū pas
sioni succūbere: meli^o arbitrātes eū illo
tribulari: q̄ i absētia illius epulari. Erat
autē trāq̄llo semp aīo et sereno: ita omēs
clericos diligēs: ut sicut gallia pullos su
os euocat: ita hic circa uniuersos carū
amorē oñderet: et in oī hora mōitis cele
stibus erudiret. Un factū est: ut oēs eru
ditiois sagina relecti: passionē magis di
ligerēt q̄ timerēt: et sinul alacres ppera
rent. Profect^o itaqz ut dictū est pūit ad
regē. Cui cū nūtiatū fuisset: igressus ē cū
tribus pbris et duob^o diaconib^o. Quem
prior salutauit rex dicens. Bñ te aduenis
se gratulamur. Et ille rīdit. pax tibi et ui
ctoriā de celo submīstret. Et cū illuz ala
cri aīo: et uultu placidissimo suscepisset:
oīa illa que dicta et que facta: uel q̄ reue
lata sūt scdm textū superius comprehen
sum exposuit. *Lectio quinta.*

Post finē uero narrationis sue pū
ctabat q̄ isti dij eēt petrus et paul^o:
q̄ illū uisitassent: et ob quā cāz salutis sue
latebrā dixerissent. Cui factus siluester re
spondit. Hos qdem deos nō dici debe
re: sed idēos seruos christi: et aplos ab
eo missos: ad inuitationē gentiū ut credē
tes salutē psequantur. Cūqz hec et his si
milis diceret: interrogare augustus cepit.
Utrū nā istos aplos hiet aliqua imāgie
expresos: ut ex pictura disceret hos esse
quos reuelatio docuerat. Tūc factus sil
uester misso diacono imāgines aploz
exhiberi pcepit. Quos ipator aspiciens:
ingēti clamore cepit dicere: ipos eē quos
uiderat: nec debere tā differre ostēsiōez
piscine: quā istos pmississe sue saluti pme
morabat. Tūc factus siluester dixit. Au
dime rex: et salutis tue piscinā necessariā
hoc ordine regre: ut prius credas xpm fi
liū dei: ideo de celo uenisse: et inf hoies p
uersatū eē: ut istā piscinā credētib^o mani
festaret. Piscia ergo hec oīs aqua est: si
ue maris siue fontū: siue fluminū. Tāta ē
ergo uirtus noīs dñi: ut ad iuocatōez ei^o
peccata uniuersa abluat: et salutē cōferat
quā fides postulātis exposcit. S3 ut ma

nifestet tibi rex ita esse: pfitere mō p igno
rantia te erroze passū: q̄ xpianis psecuti
onē iduxeris: et ipm eē saluatore corpore
et aīaz nō solū loquēdo s3 credēdo pro
nūcia. Et dū hoc dixeris igredere ther
mas palatij tui: ut dū tu itus in calore fu
eris: ego foris mysteriū xpi inuocē in pi
scinā: et egressus te a calore: aqua sanctifi
cata suscipiat: credentem patrē et filiū et
spiritum sanctum. *Lectio sexta.*

Tunc constantinus ipator dixit. Con
stat oēs cultores hoīz iani supsti
tiōe deficere: nec posse ibi diuinitatis gli
am inuenire: ubi mendax assertio deū dicē
esse quē fec. Nā si inuisibilis iste ē q̄ iuoca
tus hanc uirtutē aquis concedit: ut pec
cata aīari abluat et corporibus conferat
medicinā: constat hūc esse uerum deū:
cuius apostoli me uisitare dignati sunt et
hoc monere: ut unum deū credas salua
tozē meū. Tunc indixit sanctus siluester
biduanū ieiuniū omni ecclesie. i. sexta fe
ria et sabbato: orōnibus insistentis eū oī
clero: presbyteris et diaconibus uacāz:
ipsūqz secū augustū ieiunantē mōitis in
struens: pstantia erigens fide certissimū
reddens. Vespē itaqz dici sabbati iubet
lauacru coloris sui i palatio lafanēsi au
gustū igredi. Quo igresso ad bñdictiōez
fontis accessit. Benedicto itaqz sōte au
gustus ingreditur. Quem siluester cum
chrisinate sancto perfunderet: interrogat
si ex toto corde crederet i p̄ez et filiū et
spiritum sanctū. Qui cū credere se dara
uocē diceret: et se pōpal diaboli toto cor
de continere: misit manu sua confite
tis augusti in piscina positi totum corp^o
siluester dicens. Qui mundasti in iorda
ne lepram naaman syri: et cecinati oī
los aperuisti: et paulo per baptisimū oī
los quos amiserat reddidisti: et fecisti no
bis ex persecutore doctores: tu emunda
hunc seruū tuum terrenozum p̄ncipes
constantinū: ut sicut aīaz eius ab oī ster
core peccati mundasti: ita corpus ei^o ab
oī lepra elephantie ablue: ut ex p̄scante
credentē et defensorē se hīc uirum hunc
tua sācta catholica ecclia gloriē. p dñm

nostrum iesum christum filiū tuū: qui te
cum et cum spiritu sancto uiuit et regnat:
per omnia secula seculorū. *Lectio septima.*

Quam igitur beatus siluester cōplef
set orationē: omnesq; simul respon
dissent amē: subito quasi fulgur et lux in
tolerabilis per dimidiā fere horā emicu
it: que omniū et mentes exterruit: et aspe
ctus obtexit. Et ecce sonus in aqua qua
si sartaginis stridentis: uelut pisciū ingen
tium crustis: totam illam piscinā fontis
ostendit repletam. De qua mundus ex
urgens constantinus christum se uidisse
confessus est. Et indutus est uestibus cā
didis. Prīa igit die baptismatis sui hāc
legem dedit: christum deum esse uerum:
qui se mundasset a lepre periculo: et hūc
debere colī ab omni orbe romano. Se
cunda die dedit legem: ut qui christum
blasphemare probatus fuerit puniret.
Tertia die promulgauit hanc legem: ut
qui christiano fecisset iniuriā omniū
bonorum suorum facultatem dimidiā
amitteret. Quarta die priuilegiū ecclē
sie romane pontifici contulit: ut in toto
orbe romano sacerdotes ita hunc caput
habeant: sicut omnes iudices regē. Qui
ta die ut in quocunq; loco fuerit fabrica
ta ecclesia: consecrationis sue hanc uirtu
tem obtineat: ut quicunq; reus ad eam
confugerit: defensetur. Sexta die ut nul
li intra muros cuiusq; ciuitatis habeant
licentiā ecclesiam construendi: nisi ex
consensu presentis episcopi: quē aposto
lice sedis probasset antistes. Septima
die omniū possessionū regaliū decias:
manu iudiciaria exigi: et ad edificationē
ecclesiarū dari. Octaua die processit al
bis depositis totus mundus et sanus. Et
ueniens ad confessionem petri apostoli
ablato dyademate capitis sui: totū se ple
num proiciens in faciem: tantas illic la
chrymas effudit ut omnia illa insignia ue
stis purpuree infunderentur. Dans uo
ces inter amaras lachrymas: quibus se
errasse et peccasse: reum se esse de persecu
tione christianorum cōmemorans: et nō
esse dignum eius limina contingere: cui

ingenti gemitu exclamabat. Quot ibi la
chryme ab omni populo fuse sint. quis
hoc memorare sufficiat. *Lectio octaua.*

Quāt autem tale gaudiū flentibus
plene: quale solet esse in caris mor
tuis suscitatis: aut in his qui uicinos dē
tes leonum euadere potuerunt. Verum
quoniam de his longum est enarrare: di
camus quid fecerit. Prīma hac die pro
cessionis sue exuens se chlamydem: et ac
cipiens bidentem terram primus aperu
it: ad fundamenta basilice construenda.
Deinde i numerum duodecim apostolo
rum duodecim cophinos plenos: suis
humeris suppositos: baiulans de eo lo
co ubi fundamenta basilice apostolorū
erāt fundanda: et ita gaudens et exultās
in caruca sua cum episcopo sedens ad
palatiū rediit. Altera uero die simili mo
do intra palatium suum lateranense basi
licam fabricare cepit: dans talem legem
que in his uerbis concluditur. Sit om
nibus notum nos ita christi cultores ef
fectos: ut intra palatium nostrum tēplū
huius nominis construamus: in quo po
pulus christianus una nobiscum conue
niens: deitati eius gratias referant. Hac
itaq; lege data constituit: ut si quis pau
per christianus fieri aut baptizari uoluis
set: de facultatibus regis uestimenta can
dida: et xxx. solidos de archa regis acci
peret: qui palatiū episcopi detulisset. Fa
ctum est autem hoc ne cupiditas impa
ret fallacie: et non credentibus uel tentā
tibus ista dona proficerent. Tanta autē
eodem anno credidit multitudo: ut uiro
rum numerus baptizatorum ad septem
milīa tenderetur: excepta mulierum et i
fantium populositate. *Lectio nona.*

Quoniam gloriosus siluester antī
tes quotidianis ieiunijs assiduūq;
uigilijs suum in domini seruitute mace
rans corpus: uite in eo semper merita cu
mulabantur. Cum iam omnipotens de
us eius labori: illiusq; magno certamini
pennem gloriā tribuere decreuisset: ap
propinquate uite eius terminio molestiaq;

corporis superueniente: cum uideret se relicto pondere carnis: ad purū etheris euocari fulgorem: conuocatis omnibus sacerdotibus: cunctisq; leuitis: omnem q; clerum excelsi nominis: inuocationē sanctorūq; benedicens apostolorū osculatusq; singulos: taliter allocutus est. **I**ā me filij carissimi etas p̄pellit ad transitū: iā origiariā ad ius suū reuocat fra p̄ticulā. **H**ec est eim hereditas dñi: ut refert p̄pheta: cū dederit dilectis suis sōnuz. **A**n oīa amplissimā in uobis oīb' caritatē cōmendo: in qua oīuz uirtutū bona consi'stunt. **C**ōmēdo eccliam dñi ap̄licis fūdatam doctrinis: q; semp uīs exhortationibus: uisq; monitis: de die in diē sc̄tis p̄ficiat ieremētis. **E**t ne lupus gregē dñicū inuadat: dñicūq; in terra tritici: ne imicus sup̄seminet zizania: semp estote solliciti. **Q**ui dū ista et alia plura p̄dicaret: flētibus oīb' q; aderāt atq; psallētib; iter diuina colloq; spiritū celo reddidit: et thereasq; lucidissimas mansiōes angelicis deportatus officijs: sine fine possellurus intrauit: lucemq; seclī nostri sup̄erna habitatiōe cōmutauit. **Q**uicūq; ibi pat̄ aduenit: diabolicis erroribus liberatū clāmitabat ab eo filium. **Q**uēcūq; mater filiā. **E**t in tanta multitudine hominū non solum romane amplissime urbis: s; etiam uicinarum urbium que illic cōuenerant: nullus inuentus est: qui beneficiis illius nō fuisset adiutus. **E**t quoniam ille cū hyndicis angelorū agmibus: sanctorūq; choris: celesti letat in gloria: letemur et nos in fr̄is positi: eius gloriā celebrantes. **S**epultus itaq; est cūz omni reuerentia: multisq; aromatib' i cimiterio priscille: in a fallaria ab urbe miliario tertio. pridie calēdas ianuarij. **R**egnāte domino nō iesu christo: q; uiuū et regnat in secula seculorum amen.

Si festum sancti siluestri in dominica uenerit: agitur de festo cum cōme. de dñica ad mag. et b. et ultima lectōe. **I**n uig. osee nati. dñi ad uespas a. **O** mirabile cōmertum. **C**ū reliqs de laudib'. psal. de sancta maria. **C**apitulum.

Apparuit gr̄a dei saluatoris nū oībus hōinib' erudiēs nos: ut abnegātes ipietatē et secularia d̄sideria: sobrie et iuste et pie uiuamus in hoc seculo.

hym. **C**hriste redēptor. **✠.** **U**erbū caro sc̄m est allā. **✠.** **E**t habitabit i nobis allā. **A**d mag. **an̄t.** **P**ropter nimā caritatē suā qua dilexit nos deus: filiū suū misit in similitudinē carnis peccati: alleluia. **O**ratio.

Oeus qui salutis eterne beate marie uirginitate secūda hūano generi p̄mā p̄stitisti tribue q̄s: ut ipam p̄ nobis incedere sentiam': p̄ quā meruim' auctore uite suscipe: dñm n̄m iesū xp̄m filium tuū. **Q**ui tecū. **E**t nulla sit cōmemoratio

Ad matut. iuita. **C**hristus natus ē nobis. uenite adorem'. **ps.** **U**enite. **hy.** **C**hriste redēptor. **I**n primo noct. **an̄t.** **D**ñs dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. **ps.** **Q**uare fre. **a.** **I**n sole posuit tabernaculū suū: et ipse tanq; sp̄s p̄cedēs de thalamo suo.

ps. **C**eli enar. **a.** **E**leuamini porte eternales: et introibit rex glorie. **ps.** **D**ñi est terra. **✠.** **T**ā q̄s sp̄s. **✠.** **D**ñs p̄cedens de thalamo suo

Sermo sancti augustini leonis pape.

Lectio prima.

Estuitat' bodierne dilectissimi: uerus uenerator est et pius cultor: qui nec de incarnatione domini aliquid falsū: nec de deitate aliquid sentit indignū. **P**aris eim periculi malum est: si illi aut nature nostre ueritas: aut paterne gl̄ie ne gatur equalitas. **C**um ergo ad intelligēdū sac̄s natiuitatis christi: qua de matre uirgine est ortus accedimus: abigatur p̄cul terrenarum caligo rationum: et ab il lumine fidei oculis. mundane sapientie fumus abscedat. **D**iuina est eim auctoritas cui credimus: diuina est doctrina quā sequimur. quoniam siue legis testificationi: siue oraculis prophetarum: siue euangelice tube interiorē admoueam' auditum: uerum est qd̄ beatus iohannes spū sc̄to plen' itonuit. **I**n principio erat uerbū: et x̄bū erat ap̄d deū: et d̄s erat uerbū. **H**oc erat i principio apud deū. **O**ia per ipsum facta sunt: et sine ipso factū est nihil. **E**t filius uerū ē qd̄ idē p̄dicato: adicē

Verbum caro factum est: et habitauit in nobis: Et uidimus gloriam eius: gloria quasi unigeniti a patre.

R. Ecce agnus dei qui tollit peccata mundi: ecce qui post me uenit ante me factus est. Qui non sum dignus corrigiam calciamenti soluere. **V.**

Qui de terra est de terra loquitur: qui de celo uenit super omnes est. **Luius.**

Lectio secunda.

In utraq; ergo natura idem est dei filius nra suscipiens et propria non amittens. In homine homines renouans: in se incommutabilis pseuerans. Deitas enim quod illi cum patre communis est: nullum detrimentum omnipotentis subiit: nec dei formam serui forma uiolauit: quod summa et sempiterna essentia que se ad humani generis inclinauit salutem: nos quidem in sua gloriam transiit: sed quod erat esse non desistit. Quia cum unigenitus dei minorem se patre profiteretur: cui se deus equalis: ueritatis in se formam utriusque demonstrat: ut et humanam probet imparitatem: et diuinam declaret equalitatem. Maiestati igitur filii dei corporis natiuitas nihil abstulit: nihil consulit: quod suba incommutabilis: nec minui potuit nec augeri. Quod enim uerbum caro factum est: non hoc significat quod in carnem sit dei natura mutata: sed quod a uerbo in unitatem persone sit caro suscepta. In cuius uitaque nomine homo totus accipitur: cum quo intra uirginis uiscera sancto spiritu secundata et nunquam uirginitate caritura: tam inseparabilis dei filius est unicus: ut quod erat inter temporalis de essentia patris genitus: ipse sit temporalis de uero uirginis natus. Aliter enim ab eterne mortis uiculis non poteram absolui: nisi in nostris fieret humilis: qui in suis permanebat omnipotens. Nascens igitur dominus iesus christus homo uerus: qui nunquam esse destitit uerus deus: noue creature in se fecit exordium: et in ordine sui forma dedit humano generi spirituale principium: ut ad carnalis generatiois abolenda preteritiam esset regenerandis origo sine semine criminis. De quibus dicit. Qui non ex sanguinibus neque ex uoluntate uiri: neque ex uoluntate carnis: sed ex deo nati sunt. **R.** Dies sanctificatus illuxit nobis: uenite gentes et adorate dominum. Quia hodie descendit lux magna in terris.

R. Hec dies quam fecit dominus exultemus et letemur in ea. **Quia.**

Lectio tertia.

Que hoc sacramentum mens prebenedere: que hanc gratiam ualeat lingua narrare: Redit in innocentiam iustas: et in nouitatem uetustas. In adoptionem ueniunt alieni: et in hereditatem ingrediuntur extranei. De ipsis iusti. de auaritis benigni. de incontinentibus casti. de terrenis incipiunt esse celestes. Que autem est ista mutatio: nisi dextere excelsi? Quia filius dei uenit soluere opera diaboli: et ita se nobis nosque inseruit sibi: ut dei ad humanam descensio: fieret hominis ad diuinam per uocatio. In hac autem dilectissimi misericordia dei: cuius erga nos magnitudinem explicare uero possumus: multa sollicitudine precauendum est christianis: ne diaboli eis iterum capiatur insidijs: et eisdem rursum quibus renouauerunt erroribus implicentur. Non enim desinit hostis antiquus: transfigurans se in angelum lucis: deceptorum laqueos ubique pretendere: et ut quoquo modo fidem credentium corumpat instigare. Mouit cui adhibeat esset cupiditatis: cui illecebras gula ingerat. cui apponat incitamenta luxurie. cui infundat uirum inuidie. Mouit que merore conturbet: quem fallat gaudium: quem metu opprimit: quem admiratione seducat. Omnium discutit consuetudines: uentillat curas: scrutatur affectus: et ibi causas querit nocendi: ubi quemque uidetur studiosius occupari. Habet etiam multos ex eis quos tenacius obligauit aptos artibus suis: quorum ad alienos decipiendos et ingenijs utatur et linguis. **R.** Benedictus qui uenit in nomine domini: deus dominus et illuxit nobis. **Alla. alleluia.** **R.** Hec dies quam fecit dominus: exultemus et letemur in ea. **Alleluia.** **In secundo nocturno anti.** Speciosus forma pre filiis hominum: diffusa est gratia in labijs tuis. **psal.** Eructa. **ant.** Homo natus est in ea: et ipse fundauit eam altissimus. **psalmus.** Funda. **anti.** Exultabunt omnia ligna siluarum ante faciem domini: quoniam uenit. **psalmus.** Cantate. **j. R.** Speciosus forma pre filiis hominum. **R.** Diffusa est gratia in labijs tuis.

Lectio quarta.

Per istos remedia egritudinum: indicia factorum: placationes demonum: et depulsiões pmissum umbrarum. Addunt se et illi qui totam huius uita ordinem de stellarum pendere effectibus mentiuntur. Et quod est aut diuine uoluntatis: aut nostre: indeclinabilem dicunt esse factorum. Que tamen ut cum latius noceat: spoliunt se posse mutari si illi que aduersantur sideribus supplicent. Vnde commentum impium sua ratione destruit: quod si per dicta non permanet: non sunt astra ueneranda. De talibus institutis et illa generat impietas: ut sol inchoatione diuine lucis exurgens: a quibusdam insipientibus de locis eminentioribus adoret. Ad finem et christiani adeo se religiose facere putant: ut priusquam ad beatum petrum apostoli basilicam: quam uni deo uiuio et uero est dedicata perueniant: superatis gradibus ad suggestum superioris arcis ascendit: conuerso corpore ad nascentem se solē reflectant: et curuatis ceruicibus in honorem se splēdidi de urbis inclinauit. Ad fieri partem ignorantie uitio: partem paganitatis spiritus: multum tamen bescimus et dolemus. Quia et si quidam forte creator potius pulchri luminis: quam ipsum lumen quod est creatura ueneratur: abstinent tamen est ab ipsa specie huius officij: quam cum natus inuenit: quod deorum cultum reliquit. Nōne hanc secum pariter opiniois uetustate tanquam probabilem retenta bit: quam christiani et ipsi uiderit esse cōe. **R.** Congratulamini mihi oēs qui diligitis dominum. Quia cum essem paruula placui altissimo: et de meis uisceribus genui deum et hominem. **Bea** tam me dicent oēs generationes: quia ancilla huius leui respexit deus. Quia.

Lectio quinta.

Absciat ergo a consuetudine fidelium damnanda pueritas: ne honor uni deo debitus: eorum ritibus qui creaturis seruiunt misceatur. Dicit enim scriptura diuina. Dominum deum tuum adorabis: et illi soli seruias. Et beatus iob. homo sine querela ut ait dominus: et protinus se ab omni re mala. Numquid uidi iugum solē cum fulgeret: et lunam incedentē clare: et letatum est in abscondito cor meum: osculatus sum manum meam: que est iniquitas maxima: et negatio contra deum altissimum. Quid est autem

sol uel quod est luna: nisi uisibilis creature et corporee lucis incrementa: Quorum unum maioris claritatis: aliud minoris est luminis. Sicut alia diurna: alia nocturna sunt tempora: ita diuersas in luminaribus qualitates creator instituit. Cum tamen prius quam hec fieret: et dies sine solis officio: et noctes sine lune mysterio precessissent. Sed condebatur ista ad faciendi hominis utilitatem: ut rationabile animal: nec in distinctione mensuram: nec in recursum annorum: nec in diminutione temporum falleretur: cum per inequalitatem horarum: ipse moras: et dissimilium ortuum signa manifesta et annos sol concluderet: et menses luna renouaret. Quarto namque ut legimus die dixit deus. Fiant luminaria in firmamento celum: et luceant super terram: et diuidant inter diem et noctem: et sint in signa et tempora: et in dies et in annos: et sint in firmamento celum: et luceant super terram.

R. Confirmatum est cor uirginis in quo diuina mysteria angelo nuntiante precepit. tunc forma per filium hominum castis suscepit uisceribus. Et benedicta in eternum deum nobis. protulit et hominem. **Domus** pudici pectoris templum repetit sit dei: intacta ne sciens uirum uerbo concepit filium. Et.

Lectio sexta.

Expergiscere o homo: et dignitate tue agnosce nature. Recordare te factum ad imaginem dei: que et si in adam corrupta: in christo tamen est reformata. Utere quomodo utendum est uisibilibus creaturis: sicut uteris terra. mari. celo. aer. fontibus: atque fluminibus. et quicquid in eis pulchrum atque mirabile est refer ad laudem et gloriam conditoris. Noli esse deditus ei luminis: quo uolucres et serpentes: quo bestie et pecudes: quo musce delectantur et uermes. Lucem corpoream sensu tange corporeo: et toto mentis affectu. Illud lumen uerum amplectere: quod illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum. Et de quo dicit propheta. Accedite ad eum et illuminamini: et uultus uestri non erubescant. Si enim templum dei sumus: et spiritus dei habitat in nobis

plus est qđ fidelis qsqz i suo hz afo: qđ qđ
mirat i celo. Nō unqz uobis dilectissimi
hoc at idicim aut suadem: ut dīpiciatis
opa dei: aut p̄trariū aliqd fidei uze i his
q̄ bonus bona p̄didit estimetis: s; ut om
ni creaturaru spē: et uniuerso mūdi hui
ornatu rōnabiliē et tēpanter utami. Que
eīm uidēt sicut ait apls t̄palia sūt: q̄ autēz
nō uident etna sūt. Un qz ad p̄ntia sum
nati: ad futura at renati: n̄ t̄paliū bōis
dedim: sed eternis sum intēti. Et ut spem
nām possim, p̄pius itueri i ipso sacra m̄
to natalis dñi: cogitemus qđ nature nre
ḡa diuina ptulerit. Audiam aplm dicē
tez. Mortui eiz estis: et uita uestra abscō
dita ē cū christo in deo. Cū eīm christus
apparuerit uita uia: tūc et uos cum ipso
apparebitis i gloria. Qui uiuit et regnat
cū p̄e et sp̄itu sc̄o i secla seculor. amē.
R. Beata et uenerabilis uirgo que sine tactu
pudoris inuēta ē mater saluatoris: Jacebat in
presepio et fulgebat in celo. **V.** Dñe audiui au
ditū tuū et timui: cōsideraui opa tua et expaui.
in medio duorū asalium. Jacebat. **In tertio
noct. a.** In principio et añ secula deus erat
uerbū: et ipe natus ē hodie saluator mūdi. **ps.**
Dñs reg. exul. **a.** An luciferū genitus et ante
secula dñs saluator n̄r hodie nasci dignatus ē
psal. Canta. ij. **a.** Nato dño angelorū chor
canebat dicēs: salus dō n̄r sedēti sup throno
et agno. **psal.** Dñs iras. **V.** Notum fecit dñs
alla. **R.** Salutare suū: alla. **Secundū lucā.**
In illo t̄pe postqz p̄sumati sūt dies
octo: ut circūcidere puer: uocatus
est nomē eius iesus. Et reliqua. **Sermō
sancti augustini episcopi. lectio septima.**

Quid ē aut hoc fies carissimi: qđ oc
taua die circūcidit puer: Ille puer
q̄ erat uerbū i p̄cipio apud p̄em: et de
erat uerbū: hoc erat i p̄cipio apd deū.
Dīa p̄ ipz facta sūt: et sine ipso sc̄m ē nihil.
Qđ factum est i ipso uita erat: et uita erat
lux hoīuz: et lux i tenebris lucet. Quid ē
hoc ut octauo die circūcidere puer: qđ
alibi p̄termisi cū uerus eēt dō: et erat sep
apd patrē: ita uerus homo propter nos
et uerā carnē suscepit propter salutez no

stram. Et ita erat xps dñs in duabz s̄stā
tiis. i. in suba dei et i suba hoīs absqz pec
cato. S; i p̄ia. i. in suba dei secūdu natu
rā: in alia aut. i. hoīs suba: p̄p̄ nos erat.
Sed nūc una persona est christus iesus
in trinitate: qm̄ caro eius non uidit cor
ruptionē. Et hō eius quē p̄ nostra susce
pit redēptione in dño assūptus est. Et in
ea pte ex suba qua erat dō: nullo ipedi m̄
to aut d̄trūto ditas aut potestas potat i
pediri: sed fult i celo et in terra et quocū
qz uoluit. **R.** Cōtinet in gremio celū et terraz
qz regentē uirgo dei genitrix. p̄ceres comitan
tur herlem. Per quos orbis ouans christo
sub p̄cipe pollet. **V.** Virgo dei genitrix quē
totus nō capit orbis: in tua se clausit uiscera fa
ctus homo. Per quos. **Lectio octaua.**

In ea uero parte qua uerus homo
erat: ea que sunt hominis propter
nos suscepit: sed absqz peccato. Quoniā
ex uiri semine non suscepit carnes: s; uir
tutez sp̄itus sancti: uirgo concepit et pe
perit filius suū primogenitū. Et ideo pri
mogenitus appellatur: quia ineffabiliter
ante secula et omnē creaturā: siue in celo
siue in terra: principatum siue p̄ncipiūz
obtinēt. Sed in ea substātia qua erat ho
mo sicut diximus: in ea parte circūcisus
est. Et infans iesus et puer uocatus est: et
crescens: et gratia dei erat cum illo. Et a
parentibus ducitur ad templum et puri
ficatur secūdu legem moysi: et a symeo
ne qui erat p̄pheta b̄ndicitur: et accipit i
māibus ille qui erat inuisibilis: et palpa
tur impalpabilis: qui erat redēptur iisrl.
id est omnes sanctos qui crediderant in
illo. Et anna prophetissa filia phanuel:
de illo prophetizat omnia que uentura
sunt ei in ierusalem. Si dicat aliquis cir
cūcisus est christus et purificatus est in tē
plo secūdu legem moysi: Responde
bimus: quoniāz non uenit iesus soluē
legem: sed adimplere: ut non esset dissimilis
patribus: id est abrahe et isaac et iacob: ex
quorum progenie erat secūdu carnē:
ut n̄ excusaret iudei et dicerent. dissimilis
es patribus: ideo uolumus credere i te.

Sed qđ fecerunt illi in carne: ille fecit in spiritu. *R.* Nesciens mater uirgo uirum peperit sine dolore: Saluatore seculorū: ipsum regē angelorum: sola uirgo lactabat ubere de celo pleno. *V.* Domus pudici pectoris templū repente fit dei: intacta nesciens uirum uerbo concepit filium. Saluatorem. *Lectio nona.*

Circūcisio enim christi quid est: nisi castitas nostra: qua deus delectat in nouissimis tēporibus: Quoniā in primo seculo preceptū est. Crescite et multiplicamini et replete terram. Et cū impleta est: et nunc precipitur ut qui habent uxores sint tanq̃ non habentes. Et sunt eunuchi qui seipsos castrauerunt propter regnum celorū. Qui potest capere capiat. Ac si dixisset alijs uerbis. Qui nō potest capere: et seipsos castrare uoluerit: regnum celorū non possidebit. Et nos itaq̃ oportet circūcidi non in carne sed in spiritu: et preputiū nostrū id est uitiū oē a nobis abscidi: ut scimus sancti et imaculati in medio nationis prauę et peruersę: inter quos luceamus sicut luminaria in mundo: uerbum uite p̃tinentes. Christus autem sicut suscepit pro nobis mortem: ita circūcisionem nō respuit: ut nos spiritu circūcideremur: quoniā circūcisione cordis delectatur: sicut propheta dicit. In nouissimis diebus circūcidet dominus cor tuū et aiam tuā. Et iterū. Circūcidite corda uestra et nō corpora. Hec est eīm circūcisio cordis: ut deponamus ueterem hominē cum actibus eius: qui corūpitur secundum desideria erroris. Et deponētes omnē irā et blasphemiam: et fornicationē et imundiciā: et auariciā et cupiditatē que est idolorū seruitus: et cetera his similia: et induamus nouū hominē. i. christū qui renouabitur de die in diem. i. mandata eius custodiamus: et sicut ille ambulauit: ita ābulare debem⁹. Sicut dicit iohannes apostolus. Qui dicit se christi esse debet sicut ille ambulauit: ita ābulare. Lege euangelium: et inuenies quomō ambulauit: et tu fac similiter. *Ad laudes et per horas añt.* O admirabi

le cōmertiū creator generis humani aiatū corpus sumens: de uirgine nasci dignatus est: et pcedens hō sine semine: largitus est nobis suaz deitatem. *ps.* Dñs reg. *Lum reliqs añt.* Quādo natus es ineffabiliter ex uirgine: tūc implete sunt scripture sicut pluuia in uellus descendisti: ut saluū faceres genus humanum: te laudamus deus noster. *a.* Rubrū quez uiderat moyses incōbustum: conseruatam agnouimus tuam laudabilem uirginitatē: dei genitrix intercede pro nobis. *a.* Germinauit radix iesu: orta est stella ex iacob: uirgo peperit saluatorem: te laudamus deus noster. *a.* Ecce maria genuit nobis saluatorem: quez iohannes uidēs exclamauit dicens: ecce agnus dei: ecce q tollit peccata mūdi: allā. *Capitulu.* Apparuit gratia. *V.* Uerbum caro factum est: alleluia. *R.* Et habitauit in nobis: allā. *Ad b.* Admirabile mysteriū declaratur hodie. innouantur nature: deus homo factus ē. id qđ fuit permāsit: et qđ nō erat assumpsit. nō cōmixtionē passus neq̃ diuisionem. *Oratio.* Deus qui salutis *Ad tertiam capitulum.* Apparuit gratia. *R.* *Rosaria b. et v. dicuntur de nati. dñi.* *Ad sextā et nonā capitula dicuntur sicut in nati. dñi ad uesperas añt.* O admirabile. *Cū reliquis psal. de sancta maria capitulu.* Apparuit gratia. *V.* Notum fecit dñs allā. *R.* Salutare suū: allā. *Ad mag. añt.* Magnum hereditatis mysteriū: templū dei factus est uterus nesciens uirum: non est pollutus ex ea carne assumens: omnes gentes ueniunt dicentes gloria tibi domine. *Oratio.* Deus qui salutis. *Pro sancto stephano añt.* Stephanus autē plenus gratia et fortitudine faciebat signa magna in populo. *V.* Stephanus uidit celos apertos. *R.* Uidit et introiuit. *b.* homo cui celi patebit. *Oratio.*

Omnipotens sempiternus deus: qui p̃mitias martyru in beati leuite stephani sanguine dedicasti: tribue que sumus: ut pro nobis intercessor existat: q̃ pro suis etiā persecutoribus exorauit dominū nostrum iesum christum filium tuum. Qui tecū uiuit et regnat. *De alijs uero octauis nihil fit.* In octa. sancti stephani: omnia dicuntur sicut in festo. p̃c̃ orationes que dicuntur. Omnipotēs sēpitē

deus. Et fit commemoratio de alijs octa
uis. Ad uespas a. Lapidauerunt stephanu.
Cum reliquis psal. de uno martyre cap.
Qui timet deus. *Psalm.* Exultet ce. *V.* Val
de honorandus e beatus iohannes. *R.* Qui
supra pectus dñi in cena recubuit. *Ad mag.*
ant. Iste e iohannes qui supra pectus dñi in ce
na recubuit: beatus apostolus cui reuelata sūt
secreta celestia. *Oratio.* Ecclesiam. *Postea*
fit commemoratio de sancto stephano anti.
Sepelierunt stephanu uiri timorati: et fecerunt
placitū magnū sup eū. *R.* Stephanus uidit
celos apertos. *R.* Uidit et introiuit: beatus
hō cui celi pate. *Oratio.* Omnipotēs sēpitne.
Deinde fit cōme. de inocētib. In oct. sc̄i
ioānis. oīa dñi p ordinē sic in festo ei. *Et*
fit cōme. de inocētib. ad uespas a. Valō
honorandus ē. *Lū rel. psal. de aplis. Cap.*
Uidi supra. *hy.* Sc̄oz meris. *Sb* trono
dei oēs sc̄i da. *R.* Uēdica sāguinē nr̄z dñi nr̄.
Ad mag. ant. Hi sūt q cū mulierib nō sūt
coīgnati: uirgēs eīz sūt: hi sequūt agnū quo
cūqz ierit. *Oratio.* De cui hodierna. *Et fit cō*
me. de sc̄to ioāne a. Exijt sermo int̄ fr̄es q
discipulus ille n̄ moritur: et n̄ dixit iesus n̄ mo
ritur: s; sic eū uolo māere donec ueniā. *R.* Hic
est discip̄s ille q testi. phi. de his. *R.* Et sc̄im?
q: uep ē testi. a. *Oratio.* Ecclesiaz. In oct. sc̄io
rū inocentū oīa dñi sic in festo. Sed non
h̄n. n̄ cātā: q: te deū laudam dñi. *Ad ues*
peras a. Herodes irat. *Luz rel. psal. de*
martyrib. *Cap.* Fr̄es quāto tpe. *hy.* Ch̄i
steredēptor. *R.* Notū fecit dñs allā. *R.* Salu
tare suū allā. *Ad mag. ant.* Puer iesus p̄fi
ciebat etate et sapiētia corā deo et hoīb. *Oratio.*
Dipotēs sēpitne dñs dirige. *Deinde fit cō*
memoratio de inocētib a. Innocētes p
xpo īfates occisi sūt: ab īquo rege lactētes īterfe
ci sūt ipm sequūtur agnū sine macula: et dicūt
sēmp glia tibi dñe. *R.* Sub throno dei oīes
sc̄i da. *R.* Uēdica sāguinē nr̄m dñi nr̄. *Oratio.*
De cui hodierna. In uigil. epi. ad mat. et
p horas dici oīa dñi. sic in oct. nati. p̄ter
lectiōes. Et p̄ter cap. a. ad b. et oīonē q di
cūt de dñica. In oīb uero hy. dñi. Glia ti
dñe q nat. Et cātā in tono nati. dñi.
Sermo sancti augustini epi. lectio prima.

Adidistis fr̄es carissimī quēadmodū

nobis bt̄is euāgelista hodie generatōis
christi retulit sac̄m. Christi inq̄ genera
tio sic erat. Dñs n̄ iesus fr̄es carissimī q i
eternū ciūtoz est creator: hodie nasce
do de matre: factus est nobis saluator.

Natus ē nobis hodie ī tēporis uolubili
tate: ut nos pducāt ad patris eternitatē.
Fact' ē dñs hō: ut hō fieret dñs. Et ut panē
āgeloz māducaret hō: dñs āgeloz fact'
ē hodie hō. hodie īpleta ē pphetia illa
q dīc. *Rozate celi desup: et nubes pluant*
iustum: apīatur terra et germīnet saluato
rem. Factus ē īgīt q fecerat: ut iueniret q
perierat. Sic eūm in psalmis homo con
fitef. Priusqz hūiliarer ego peccaui. Et
iterū. Erraui sicut ouis que perit. Pec
cauit hō et factus ē reus. natus ē hō de:
ut liberaret reus. hō īgīt cecidit. sed dñs
descendit. Cecidit homo miserabiliter:
sed deus descendit misericorditer. Ceci
dit homo per superbiam: descendit de
cum gratia. Sic nāqz mater dñi ab ange
lo audiuit. Huc gratia plena domus te
cum. Qui natus est primo sine matre in
celis: hodie natus est sine patre ī terris.

Lectio secunda.

O Miracula o. pdigia fr̄es carissi
mi: nature iura mutātur in homie
deus nascitur. uirgo sine uiro grauidat.
Hōz uiri nesciam sermo dei maritat.
Simul facta est mater et uirgo. Mat fa
cta: sed incorrupta. Virgo habens filius
nesciens uirum. Semper clausa: sed non
insecunda. Solus eūm sine peccato nat'
est: quem sine uirili complexu non cōcu
piscētia carnis: sed obediētia genuit mē
tis. Virgo concepit: oīa uulnēri nostro
medicinā parere potuit: que nō ex pecca
ti uulnere germen pie prolis emisit. O
mira et inēquisita cōpago: o noua et iau
dita cōmixtio. Deus qui est et qui erat fit
creator creatura. Qui est īmensus capīf.
Diuites constituens: pauper efficiē. In
corpore: carne uestit. Sermo crascescit.
Uidetur inuisibilis: palpatur īpalpabil.
Immortalis occidit. Cōprehenditur in
comprehensibilis. Quem celum et terra
benedicit: in p̄sepi angusto collocatur.

Numeratur in seculo qui est ante secula
Christus iesus heri et hodie: idem ipse et
et in secula. Heri dixit propter mortalitatem
hodie propter eternitatem. Ad heri hodie lo
cuti sunt celi: gratulati sunt angeli: pastores
iocundati: magi imitati: reges tributum: mar
tyres coronati: demones effugati. *Lectio iij.*

Iste cum gaudio dicam sancte uirgini
marie: matri domini nostri iesu christi: di
camus et non confundamur. Lacta mihi christus:
et dominum nunc et cibum: Lacta panem de celo
uenientem. Lacta enim quod tale fecit te ut ipse fi
eret in te. quod tibi et munus secunditatis attulit
conceptus: et donum uirginitatis non abstu
lit natus. Qui sibi antequam nasceretur et ute
ri de quo nasceretur: et tempus quo nasceretur:
et diem in quo nasceretur: et ciuitatem in qua nas
ceretur elegit. Et ipse perdidit quod elegit. Sic
namque olim predictum est. Quia sion dicit homo:
et homo factus est in ea: et ipse fundauit eam altis
simus. O potentia nascetis. o magnificen
tia de celo ad terram descendetis. Adhuc in
utero portabatur: et ex utero matris a iohanne
baptista salutabatur. *Lectio quarta.*

Tunc ille symeon senex famosus. an
nosus. probatus. coronatus. tunc agno
uit. tunc adorauit. tunc dixit. Et nunc domine di
mitte seruum tuum in pace: quia uiderunt oculi
mei salutare tuum. Differrebat exire de se
culo: ut uideret natum per quem perditus est secu
lum. Agnouit infantem senex factus est in pue
ro puer. Innouatus est in etate: quia plenus
erat pietate. Rogo uos fratres carissimi quod
sit iste senex symeon: quam magnitudinem
sentiebat in paruo. Quod uidebat matrem por
tabat. Quod intelligebat: mundum regebat. Ipse
se ferebat et christus regebat. Symeon senex
ferebat christum infantem: et christus regebat syme
onem in senectute. Quid ergo dixit symeon
audite. Nunc domine dimitte seruum tuum in pa
ce. In pace in qua comedaturus est dicentes
discipulis. Pax mea do uobis: pacem re
linquo uobis. Dictum ei fuerat a domino: quod
non gustaret mortem nisi uideret christum dominum
natum. Natus est christus: ille ueniebat: et iste
ibat. Sed nisi ueniret ille: iste ire nolebat.
Iam senectus matura excluderebat: sed since
ra pietas detinebat. At ubi natus est christus:

at ubi manibus matris portatum uidit et diui
nam infantiam pia senectus agnouit: et ac
cepit eum in manibus suis et dixit. Nunc di
mitte domine seruum tuum in pace. *Lectio quinta.*

Adimpletum est desiderium senis in mu
di ipsius senectute. Ipse ad senem ho
minem uenit: quod mundum iuenerat iuuenit. In
isto quod seculo diu esse nolebat: et christus
in hoc seculo uidere cupiebat: cantans cum
propheta et dicens. Confide nobis domine mise
ricordia tua: et salutare tuum da nobis. Be
nignus ut noueritis ita esse: istius leticia con
clusit dicens. Nunc dimittis domine seruum tuum
in pace: quia uiderunt oculi mei salutare tu
um. Hec sunt testimonia tua domine iesu: ante
quam tibi substernerent fluctus maris: capite
derent ipsanti. Antequam uenire te iubente si
luisent mortui te uocante resurrexissent.
sol te moriente palluisset. terra te surgente
tremuisset. celum te ascendente patuisset. Ad
huc enim manibus matris portabaris: et
iam dominus orbis agnoscebaris. Ubique enim
christus dominus pulcher occurrebat. Pul
cher in celis. pulcher in terris. pulcher in
patre uerbum. pulcher in matre caro uer
bum. Pulcher in utero uirginis: ubi non
amisit diuinitatem cum suscepit humani
tatem. Quia cum hic fuisset: cum manibus
portaretur locuti sunt celi: gaudentes sunt an
geli. magos stella direxit. adoratus est in
presepio cibaria mansuetorum. Pulcher
ergo christus in miraculis. in flagellis. in
sermonibus. in uberibus pulcher. Non
curans mortem: et mortuos suscitans. Pul
cher in ligno. pulcher in celo. pulcher in
sepulchro. *Lectio sexta.*

Quis igitur fratres carissimi non ad
oret primum et nouissimum: initium
et finem: alia et o: Quis inquit non adoret
per quem aspirauit dies effugate sunt tene
bre: Natus est in tempore: ut aboleretur
peccator. Sic enim scriptum est. Infirma
mundi elegit deus: ut confundat fortia.
Dominus enim iesus christus per carnem
quam suscepit: tribuit nobis magnam spem:
magnam consolationem: magnam gra
tiam. Natus est quem non noueramus:
lactatus est a matre: surrexit quod noueramus.

77
Meratus est a nobis qđ hic abundat
nasci et mori. Resurgere et in eternū uiue
re: nō hic erat. Inuenit hic uiles merces
terrenas: et terrestrib⁹ attulit pegrinas et
celestes. Si ex paucis o quis es audi
tor: morte christi ama resurrectionē xpi.
Multi qđem pēpserūt humilē christū:
et nō puerunt usq; ad altitudinē christi.
Qui autem adorauerūt hūiles iuenerūt
excelsus. Audiūt iudei et dicunt. Noster
est xps. O iudei ceci: si uerū agnouissetis
quare occidistis. Dñs qđem suscepit cir
cūcisionem ablaturus ipsam circūcisio
nem. Suscepit umbrā: daturus lucē. Sus
cepit figuram: impleturus ueritatem.

Alius sermo sancti augustini epi. Lect. i.

Temporalis scđm carnem filij dei
dñi nři natiuitas añ secula predesti
nata: in hoc seculo pñtata: a pphetis pre
nūciata. ab aplis pñcata. in ueteri testa
mento figuris cōgruentibus obuoluta.
in nouo testamēto rebus manifestissimis
reuelata. patribus pñssa. nobis exhibi
ta. fratres carissimi cōmendat deus i no
bis gratia: caritate. Statuit qđe no
bis ipendit deus dilectionē: qđus gratia
unigeniti sui misit redēptionem. De quo
paulo añ tota cātāuit ecclesia. Redēptio
nem misit dñs populo suo. Qđ de xpo i
telligendū esse: beatus paulus oñdens
ait. Qui factus est sapientia nobis a dō
et iusticia: et sanctificatio et redēptio. Ista
uero natiuitas filij dī quā hodie celebra
mus nō est de utero dei patris: sed dē ute
ro uirginis matris. Huic natiuitati sue
p̄posuit iñtium mundi: qui factor ē mun
di. Nec solū iñtium mundi p̄posuit: sed qđ
est uirabilis plenitudinē t̄pis. Ista nati
uitatem suā ille filius seruauit: quē eter
nus pater sine t̄pe generauit. Sic nanq;
nascendo dignat⁹ filius a patre mitti: qui
nunq; potest a patre dimitti. Nō ē ergo
ista eius prima natiuitas. sed secunda.

Lectio secunda.

Istam natiuitatē filij dei hūanitas
materna p̄cessit: cuius primā na
tiuitatem p̄fina diuinitas nullaten⁹ ante
cessit. Qui ergo nō posterio: patri: idē

faci⁹ est posterio: m̄i. Inde ē qđ hodie cele
briamus sancte uirginis partū. illius nan
q; uirginis: quā sic ueracit⁹ pñcamus et
matrem: cuius uirginitatē glorificauit ue
ra secunditas: et cuius uerā secunditates
glorificauit intemerata uirginitas. Huic
eiz uirgini grā secunditatis accessit: sed ab
ea uirginitatis gratia non recessit. Huic
eim uirgini est factus: ut ei nullaten⁹ ista
possit inesse secunditas: nisi pmaneret ei⁹ i
temerata uirginitas. Sola hec uirgo sin
gularem grām sūme diuinitatis accepit:
soli donatū est: ut in illa et de illa rex oñū
creator: misericordit⁹ crearet: institutor se
minar⁹ sine semine cōcipet⁹: et deus sine iñ
tione natus: iñtialit⁹ nasceret⁹. Ista filij dei na
tiuitatem que in t̄pe facta est: doctor gen
tiū iñnuas ait. Cū aut uenerit plenitudo
t̄pis: misit dñs filiū suū factū ex muliere scđm
sub lege: ut eos q sub lege erant redieret:
ut adoptionem filioz recipemus. Qui
bus uerbis beatissimus paulus fecit cor
da nra ad itelligentiam nre saluationis i
tenta. *Lectio tertia.*

Quinoz nāq; fidelis et sciens archa
noarū pñcauit nobis multū mira
bile: multum amabile: multū laudabile
sacramentū. Quare mirabile: quia sic
factum est. Quare amabile: quia pro no
bis factum est. Quare laudabile: quia il
le qui natus est uerus deus ex deo: idē
natus est ex homie uerus homo. Quid
eū tā mirabile qđ ut uerus deus: q natu
raliter dominus natus est de p̄e: idē ser
uus nasceret⁹ ex uirgine: et creator omniū
tempoz crearet⁹ i tempore. Quare nob
hoc admirabile sacramentū: Quia uni
genitus q est in sinu patris: ideo nasci dī
gnatus ē ex uirgine uerus homo: ut nos
nasci fecisset ex deo. Et autem ad ipsum
qđ dicimus cūctis audietib⁹ plen⁹ ino
tescat ea q de unigeniti dei hūana natiui
tate siml⁹ audiūmus denuo reuoluāus.
Cū autem uenit inqt plenitudo t̄pis: mi
sit deus filiū suū factū ex muliere factū
sub lege. Ecce qualit⁹ deus uerus nat⁹ est
hō uerus. Quid aut uobis tā mirabilis
dī hūana natiuitas ptulerit: oñdēs aplis

ait. Et eos q sub lege erāt redimeret: ut adoptionē filiorū recipem⁹. *Lec. quarta.*

Ecce quēadmodū natus deus hō: fecit ut nos hoīes nasceremur ex deo. Et eim p grām ex deo nati sum⁹: qñ adoptionē filiorū dei credendo accepim⁹. Ex deo eim natos: beatus iōānes ostendens ait. Quotquot autē recepunt dedit eis potestatem filios dei fieri: his q credunt in noīe eius. Qui nō ex sanguinibus: neq; ex uoluntate carnis: neq; ex uoluntate uiri: sed ex deo nati sunt. Hāc adoptionē diuine gratie recepimus i hōmine secūdo: quā pdideramus i primo. Istam gratiam nō habuimus qñ in iniquitatibus pcepti: et in delictis nati sumus: Quia prius cognoscimur pdidisse quā si nasceremur in carne. In quo oēs peccauerunt: in ipso adoptionis gratiam pdiderunt. Lōmendat aut suam caritatem deus in nobis: q; factum est ut unigenit⁹ per quē facta sunt oīa: fieret inter oīa. In plenitudine tēporis factus: p quē factus est tempus. Discernendū est autē fratres carissimī quomō potuerit fieri per quem facta sunt omnia. uel qualī plenitudine temporis factus asserit p quem facta sūt tempora. Utrūq; eīz sancti. pphete apostolīq; dixerunt: utriq; nobis ueracius ipsius ueritatis discipuli tradiderūt. Chriſtus eim qui huius natiuitatis sue testes misit apostolos natus: ipse pphetas mittere dignatus est nasciturus. Et pphete igitur et apostoli a ueritate missi uenerūt: et ab eadem quē nobis dicerēt audierūt. In quorū uerbis nihil est falsum: nihil ē dubium: sed totū manifestissime uerum: totum uerissime manifestū. *Lec. qnta.*

Ecce frēs carissimī. pphetica apostolicaq; doctrīna dum dei filiū et factorem dicit et factū. dū creatorē asserit et creatū. dū tēporalē pdicat: et eternū nūllatenus a se ipsa discrepat: nec ipaz uitiō falsitatis oppugnat: sed salutē fidei ueritatem utriusq; natiuitatis uera. pfectiōe cōseruat. Manet eim. p̄sus in dño unigēito utraq; natiuitas uera: i quo uera manet hūana diuīaq; suba. Hāc ē q idubi-

tanter catholica ecclesia: unū eundēq; dei filiū creatorē redemptorēq; suūz cognoscit. Creatorē. s. q; scdm diuinitatē fecit illam. redemptorē uero q; scdm carnes factus ē. p̄p̄ illā. Nouit certissime sponsū suū castissimā spōsa: q; illi ē utriusq; nature plenitudine ac ueritate p̄iuncta. Nouit ipsū caput suū: nō solum ex patre atq; in patre māere sempiternū atq; incōmutabilem dñm: uerū et de m̄e ipm deū hoīem tēporalēz extitisse pfectū. Nouit i eo unā diuinitatis cū p̄e naturā: nouit unā cum m̄e carnis aīeq; subam. Nouit unū eundēq; chriſtū: q; et eē cepit: et esse non cepit

Lectio sexta.

Unigenitū qppe dei filiū: quē nouit ecclesia catholica: ex etno deo eternum deū: ipm nouit ex hoīe t̄pali tēporalem factū. Prop̄ hec sācta ecclesia unū eundēq; dei filiū et p̄i equalem pdicat et minorē: q; nouit unū mediatorē dei: et hoīz hoīez xpm iesum nature saluatoris et saluate participē. Naturā qppe nostrā quā ex nobis deus totā: gratuita bonitate saluauit: totā deus unigenitus ut saluaret accepit. Atq; ita factus est: ut et deus pat̄ hōīni salutē p unigenitū deum diuinitatis sue participēz daret: et homo saltem a deo p eundē unigenitū deū participem humanitatis acciperet: atq; ita in uno eodemq; dei filio uera salus fidelium pmaneret. Hec est uera catholice fidei regula. Hec ē diuina sanaq; doctrīa: utranq; ueram credere in filio dei: et ex hoc utranq; natiuitatem unius eiusdemq; filij ueraciter confiteri. Sit igitur frēs in uestris cordibus certum: fixū. sit fidei ueritate fundatum: sit caritatis plenitudine radicum: unigenitū deum p quē facta sunt omnia: scdm ueritatem natum semel sine tēpore semel in tēpore. Semel sine initio: semel a certo iūio. Semel a dō patre: semel a dei uirgine matre. De deo patre sine aliqua matre. De uirgine uero matre: non omnino sine aliquo patre: s; sine homīne patre.

Secundum mattheum.

In illo tpe. Defuncto herode ecce angelus dñi apparuit i somnis ioseph i egypto dicens. Surge et accipe puerum et matrem eius et uade in terra isrl: defuncti sunt enim qui querebant animas pueri. Et reliqua. *Omnia scti Jeronimi presbyteri. Lectio septima.*

Et hoc loco intelligimur: non solum herodes sed et sacerdotes et scribas eodem tpe necesse dñi fuisse meditatores. Qui surgens accepit puerum et matrem eius. Non dixit accepit filium suum et uxorem suam: sed puerum et matrem eius: quasi nutritum non maritum. Audiens autem quod archelaus regnaret in iudea, per herode sic suo timuit illo ire. *Lectio viii.*

Multi propter ignorantiam eiusdem esse herodem a quo i possessione sua dominus irridet: et qui nunc mortuus esse refert. Ergo herodes ille qui cum pilato postea amicitias fecit: huius herodis filius est fratris archelai. Quia et ipse theobertus cesar lugdunum qui galliarum est ciuitas relegauit: fratremque eius herodem successorem regni fecit. Lege iosephi historiā. Et uenies habitauit in ciuitate que uocatur nazareth. ut adimpleret quod dictum est per prophetas: quoniam nazareth uocabitur. *Lectio nona.*

Si fixum de scripturis posuisset exemplum: nunquam diceret quod dictum est per prophetas: sed simpliciter quod dictum est per prophetam. Nunc autem pluraliter prophetas uocans ostendit se non uerba de scripturis sumpsisse: sed sensum. Nazareth scilicet interpretatur sanctum autem dominum futurum omnis scriptura commemoratur. Possumus et aliter dicere: quod et eiusdem uerbis: iuxta hebraicam ueritatem in ista scriptura sit. Exiet uirga de radice iesse: et nazareth de radice pascet. *Ad uespas. x. An luciferum. Cuius de laud. ps. Dixit dominus. Cuius rex. In fine ps. Laud. do. o. gentes. Cap.*

Surge illuminare iherusalem: quia uenit lumen tuum: et gloria domini super te orta est. *hym.* Hosius herodes. Reges tharisi et isule munera offerent. Reges arabum et sabba dona adducent. *Ad mag. x.* Magi uidentes stellam dixerunt adinuicem: hoc signum magni regis est: eam et igitur eum: et offeramus ei munera. aux. thus. et myrrham. *Oratio.*

Deus qui hodierna die unigenitum tuum gentibus stella duce reuelasti: concede propitius: ut qui iam te ex fide cognouimus: usque ad contemplandam speciem tue celsitudinis perducamur: per eum. *In epiphania domini ad mat. Non dicit. Domine labia mea: nec deus in adiutorium: sed absolute incipit hebdomadarius. x.* Afferte domino filij dei: adorare dominum in aula sancta eius. *ps. Ipsi. x.* Fluminis impetum leuificat alleluia. ciuitatem dei alleluia. *ps. Deus in re. r.* Psallite deo nostro psallite psallite regi nostro psallite sapienter. *ps. Omnes gentes. x.* Omnis terra adoret te et psallat tibi. *R.* Psalmum dicat nomini tuo domine. *Lectio prima.*

Adnes sitientes uenite ad aquas: et qui non habetis argentum prope rate: emite: et comedite. Venite emite absque argento: et absque ulla commutatione uinum et lac. Quare appenditis argentum non in panibus: et laborem uestrum non in saturitate: Audite audientes me: et comedite bonum: et delectabit in crassitudine anima uestra. Inclinate aurem uestram et uenite ad me: audite et uiuet anima uestra. Et serua uobiscum pactum septimum. misericordias dauid fidelis. Ecce testem populus dedi tui: ducere ac preceptorem gentibus. Ecce gentem quam ne sciebas uocabis: et gentes que non cognouerunt te ad te current: propter dominum deum tuum: et sanctum israhel qui glorificauit te. Querite dominum dum inueniri potest: inuocate eum dum prope est. Derelinquat impius uiam suam: et uir iniquus cogitationes suas et reuertatur ad dominum et miserebitur eius: et ad deum nostrum quoniam multum est ad ignoscendum. Non eis cogitationes mee cogitationes uestrae: neque uie mee uie uestre dicit dominus: quia sicut exaltatur celi a terra: sic exaltate sunt uie mee a uis uis: et cogitationes mee a cogitationibus uestris. Et quomodo descendit imber et nix de celo: et illuc ultra non reuertitur: sed inebriat terram et infundit eam: et germinare eam facit: et dat seminem ferenti et panem comedenti: sic erit uerbum meum quod egredietur de ore meo. Non reuertetur ad me uacuum: sed faciet quicquid uoluerit: et prosperabit in his ad que misit illud: quia in leticia egrediemini et in pace deducemini. Adhes et colles cantabunt coram

nobis laudem et omnia ligna regionis plaudent manibus per saluuncula ascendet ab eis: et per ortica crescet myrtus: et erit dominus noxiatus in signum eternum quod non aufertur. **Hec dicit dominus.** Custodite iudiciu: et facite iusticia: quia iuxta est salus mea ut ueniat: et iusticia mea ut reueletur. **R.** Hodie in iordane baptizato domino apti sunt celi: et sicut columba super eum spiritus mansit: et uox patris innotuit. **Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacuit.**
¶ Descendit spiritus sanctus corporali specie sicut columba in ipsum: et uox de celo facta est. **Hic est.**

Lectio secunda.

Surge illuminare iherusalem quia uenit lumen tuum: et gloria domini super te orta est. Quia ecce tenebre operirent terram: et caligo populos. Super te autem orietur dominus: et gloria eius in te uidebitur. Et ambulabunt gentes in lumine tuo: et reges in splendore ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos et uide: omnes isti congregati sunt uenerunt tibi. Filii tui de longe ueniunt: et filie tue de latere surgent. Tunc uidebis et afflues: et miraberis et dilatabitur cor tuum: quia puerpera fuerit ad te multitudo maris: fortitudo gentium uenerit tibi. In undatio camelorum operiet te dromedarii: madiam et ephraim. Des de sabba ueniet aurum et thus deferentes: et laudem deo annunciantes. Omne pecus cedar congregabit tibi arietes nabayoth ministrabunt tibi. Offerenst super placabili altari molo: et domum maiestatis mee glorificabo. Qui sunt isti qui ut nubes uolant: et quasi ut colube ad fenestras suas. Ab eis enim insule expectant: et naues maris in principio: ut adducant filios tuos de longe. Argentum eorum et aurum eorum cum eis nomini dei tui. Et sancto israel qui glorificabit te. Et edificabunt filii peregrinorum muros tuos: et reges eorum ministrabunt tibi. In indignatione enim mea percussi te: et in reconciliatione mea misertus sum tui. Et apientur porte tue iugiter die et nocte non claudentur: ut auferat a te fortitudo gentium: et reges eorum adducantur. Sens enim et regnum quod si seruerit tibi pibit: et gentes solitudinis uastabuntur. Gloria libani ad te uenit: abies et buxus et pinus simul ad ornandum locum sanctificationis mee: et locum pe-

dum meorum glorificabo. Et ueniet ad te curui filii eorum qui humiliauerunt te: et adorabunt uestigia pedum tuorum omnes qui detrahebant tibi: et uocabunt ciuitatem domini sancti israel. Pro eo quod fuisti derelicta et odio habita: et non erat qui pertransiret. Pona te in superbia seculorum: et gaudium in generatione et generatione: et sugges lac gentium: et mamilla regum lactaberis. Et scies quia ego dominus saluans te: et redemptor tuus fortis iacob. Pro eo quod auferam auxilium: et per ferro auferam argenti: et per lignis es: et per lapidibus ferrum. Et ponam uisitationem tuam pacem: et prepositos tuos iusticiam. Non audietur ultra iniquitas in terra tua: uastitas et pruritio in finibus tuis. Et occupabit salus muros tuos: et portas tuas laudatio. Non erit tibi sol amplius ad lucendum per diem: nec splendor lune illuminabit te: sed erit tibi dominus in lucem sempiternam: et deus tuus in gloriam tuam. **R.** In colube specie spiritus sanctus uisus est: penna uox audita est. **Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacuit.**
¶ Celi apti sunt super eum: et uox patris innotuit. **Hic.**
Lectio. iii.
Gaudens gaudebo in domino: et exultabit anima mea in deo meo: quia induit me uestimento salutis: et idumento iusticie circumdedit me. Quasi sponsam decoratum coronam: et quasi sponsam ornatam monilibus suis. Sicut enim terra profert germen suum: et sicut ortus semen suum germinat: sic dominus deus germiauit iusticiam et laudem coram uniuersis gentibus. Propter hoc non tacebo: et propter iherusalem non quiescam: donec egrediat ut splendor iustus eius: et saluator eius ut lapsus accedat. Et uidebunt gentes iustum tuum: et cuncti reges israel tuum. Et uocabunt tibi nomen nouum quod os domini nominauit. Et eris coram glorie in manu dei tui: non uocaberis ultra derelicta: et terra tua non uocabitur amplius desolata: sed uocabis uoluntas mea in ea: et terra tua inhabitabit: quia complacuit domino in te: et terra tua inhabitabitur. habitabit enim iuuenis cum uirgine: et habitabunt in te filii tui. Et gaudebit sponsus super sponsam: et gaudebit super te deus tuus. Super muros tuos

ierlm pstitui custodes: tota die et nocte p
petuo nō tacebūt. Qui reminiscimī dñi
ne taceatis: et ne detis silētiū ei dōec stabi
liat: et donec ponat ierlm laudē in terra.
Iurauit dñs in dexta sua: in brachio for
titudinis sue. Si dederō triticū tuū ultra
cibū inimicis tuis: et si biberit filij alieni
uinū tuū i quo laborasti: qz cōgregabūt
illud comedēt et laudabūt dominū: et q
cōportant illud bibēt i atris sctis meis.
Trāsīte trāsīte p portas pparate uias po
pulo: planū facite iter et eligite lapides: et
eleuate signū ad pplos. Ecce dñs audi
tūz fecit i extremis terre. Dicēte filie sio.

Ecce saluator tuus uenit: ecce merces ei
cū eo: et op^{us} eius corā ipso. Et uocabunt
eos ppli scti redēpti a dño. Tu aut uo
caberis ciuitas q̄sita et nō derelicta. *Ps.*

Reges tharsis et insule mūera offerēt. Reges
arabum et sabba dona dño deo adducent. *Ps.*

Dñs de sabba ueniet: aux et thus deferentes.

Reges. *In secūdo noc. a.* Dis terra ado
ret te et psallat tibi: psalmū dicat nōmī tuo dñe

ps. Iub. deo ois tra ps. *a.* Reges tharsis
et insule mūera offerēt regi dño. *ps.* De iud.

a. Dñs gētes quascūqz fecisti ueniet: et adora
būt corā te dñe. *ps.* Indina. *a.* Reges thar
sis et insule mūera offerēt. *ps.* Reges arabū et

sabba dona adducēt. *Sermo sancti augu*

stini episcopi. Lectio quarta.

Ab partū uirginis adorandū magi
ab oriēte uenerūt. Hūc diē hodie
celebram^{us}: huic debitūz solēnitati sermo
nēqz psolui^{us}. Illis dies iste prim^{us} illuxit:
anniuersaria nobis festiuitas redit. Illi
erāt primitie gentiū: nos ppli gentium.
Nobis hoc ligua nūciauit aploz: stella
illis tāqz lingua celo: et nobis idez apli
tāqz alij celi enarrauerūt gloriā dei. Cur
eīm nō agnoscam^{us} eos celos: qz facti sūt se
des dei: Sicut scriptū est. Hia iusti sedes
est sapiētie. Per hos eīm celos ille celo
rū fabricator et bitator itonuit: quo toni
truo mūdus tremuit. *ps.* Illūinare illūina
re ierlm uenit lux tua. Et glia dñi sup te orta ē.

a. Et ambulabūt gētes in lumie tuo: et reges i
splēdore ortus tui. Et. *Lectio quinta.*

Ecce iā redit magnū facim. In pre

sepe tunc iacebat et magos ab oriente
adducebat. Abscōdebatur in stabulo: et
agnoscebat in celo: ut agnitus i celo ma
nifestaret i stabulo: et appellaret epipha
nia dies iste: qd latine māifestatio dici po
test. fil eius celsitudinē hūilitatēqz cōmē
dans: ut q i apto celo sideris signis mō
strabat: in angusto diuersorio q̄litus iue
niret: iualidus i infāilib^{us} mēbris: iuolūt^{us}
pānis: adoraret a magis: timeret a mal^{is}.

ps. Dñs de sabba ueniet: aux et thus deferen
tes: et laudē dño annūciātes. *Alla. alla. alla. a.*

Reges tharsis et insule mūera offerēt: reges ara
bū: et sabba dona adducēt. *Alla. Lec. sexta.*

Imuīt eīm cū rex herodes eisdem
magis sibi nūciātib^{us}: cū adhuc q̄
rerēt paruulū quē cognouerāt celo teste
iā natū. Quid erit tribunal iudicātis: qñ
supbos reges cuna terreat isātis: Quā
to psultius reges nō sicut herodes iterfi
cere querūt: sed sic magi potius adorare.
Iā presertī eū qz et ipam mortē quā cupie
bat iūmic^{us} iferre: et p ipis iūmicis ab ami
cis sustinuit: eāqz i suo corpe occis^{us} occidit

ps. Magi uenūt ab oriēte ierosolymā querē
tes et dicētes ubi ē qz nā ē: cui^{us} stellā uidimus.

Et uenim^{us} adorare dñm. *a.* Uidim^{us} stellā ei^{us}
in oriēte. Et. *In tertio noc. a.* Venite ado
remus eū: qz ipse est dñs ds n^{ost}r. *ps.* Venite ex

ultemus. *Post duos vsus psalmi: anti. ali*

quantulus ant. reitatur. excepto qz quan

do puentum fuerit ad uersum. Venite ad

oremus. anti. cantatur loco vsus: et post

ultimum uersum qui singulariter dicitur

reitatur anti. siliter. Deinde. Gloria pa

tri. Et Sicut erat. Et reitatur anti. ps.

Venite exultemus dño. iubilē^m deo salu
tari n^{ost}ro. Proccupe^m facie ei^{us} i p^{ro}fectioe:
et i psalmis iubilemus ei. *a.* Venite adorem^{us}.

Qm deus magnus dñs: et rex magnus super
omnes deos. Quia i manu eius sūt oēs fines
terre: et altitudines montium ipsius sunt. *a.*

Venite adoremus. Quoniam ipsius est mare
et ipse fecit illud: et siccam man^{us} eius formauerūt

anti. Venite adoremus. Et nos populus pas
cue eius. et oues manus eius. hodie si uocem
eius audieritis: nolite obdurare corda uestra.

Sicut in irritatione secundum diem tētatiōis

in deserto. **antiphona.** Venite adoremus.
Ubi tentauerunt me patres uestri probauerunt
et uiderunt opera mea. Quadraginta annis of
fensus fui generationi illi: et dixi semper hi errant
corde. **r.** Venite adoremus. Et isti non cogno
uerunt uias meas: ut iuravi in ira mea: si intra
bunt in requiem meam. **r.** Venite adoremus
Gloria patri et filio et spiritui sancto. Sic erat
in principio et nunc et semper et in secula seculo
rum amen. **r.** Venite adoremus. **afit.** Ado
rate dominum alleluia: in aula sancta eius alleluia.
psal. Cant. i. **afit.** Adorate deum alla. oēs
angeli eius alla. **psal.** Dominus regna. exul. **r.**
Adorate dominum alla. **R.** In aula sancta eius
alleluia.

Secundum mattheum.

Quam natus esset iesus in bethleem
iude in diebus herodis regis. Ec
ce magi ab oriente uenerunt ierosolymam
dicentes. Ubi est qui natus est rex iudeo
rum. Et reliqua. **Sermone sancti gregorii**
pape.

Lectio septima.

Sicut ex lectione euangelica fratres
carissimi audistis celi rege nato rex
terre turbatus est: Quia nimirum terrena
altitudo confunditur cum celsitudo cele
stis aperitur. Sed querendus nobis est.
quid nam sit qui redemptore nato pasto
ribus in iudea angelus apparuit: atque ad
adorandum hunc: ab oriente magos non
angelus sed stella perduxit. Quia uideli
cet iudeis tanquam ratione utentibus: ratio
nale animal. id est angelus predicare debuit.
Gentiles uero: quia uti ratione nesciebant
ad cognoscendum dominum: non per uo
cem sed per signa perducuntur. Quia et
illis prophetie tanquam fidelibus non infi
delibus: et istis signa: tanquam infidelibus
non fidelibus data sunt. **R.** Stella quam uide
rant magi in oriente antecedeat eos donec ue
niant ad locum ubi puer erat. Uidentes autem
eum gausi sunt gaudio magno. **r.** Et intra
tes domum inuenerunt puerum cum maria ma
tre eius: et procidentes adorauerunt eum. U
identes.

Lectio octaua.

Et notandum quod redemptorem no
strum cum iam perfecte esset etatis
eisdem gentibus apostoli predicant: cum
quod paruulus et nec dum per humani cor
poris officium loquentem stella gentibus
denunciat. Quia nimirum rationis ordo
poscebat: ut et loquentem iam dominum
loquentes nobis predicatorum innotesce
rent: et nec dum loquentem elementa mu
ta predicarent. Sed in omnibus signis
que uel nascere domino uel moriente mo
strata sunt: considerandum nobis est: quam
ta fuerit in quorundam iudeorum corde
duritia: que hunc neque per prophetie do
num neque per miracula agnouerunt. **R.**
Uidentes stellam magi gausi sunt gaudio ma
gno. Et intrantes domum inuenerunt puerum
cum maria matre eius: et procidentes adoraue
runt eum: et apertis thesauris suis obtulerunt
ei munera. aurum. thus. et myrrham. **r.** Ste
lla quam uiderant magi in oriente antecedeat
eos: usque dum ueniens staret supra ubi erat pu
er. Et.

Lectio nona.

Omnia quippe elementa mundi au
ctorem suum uenisse testati sunt. Ut
enim de his quidam usu humano loquar:
deum hunc celi esse cognouerunt: quia
protinus stellarum miserunt. Mare cognouit:
quia sub plantis eius se calcabile pre
buit. Terra cognouit: quia eo moriente
contremuit. Sol cognouit: quia lucis sue
radios abscondit. Saxa et parietes agno
uerunt: quia tempore mortis sue scissa sunt.
Infernus agnouit: quia hos quos tene
bat mortuos reddidit. Et tamen hunc
quem deum omnia insensibilia elemen
ta sensere: adhuc infidelium iudeorum
corda deum esse minime cognouerunt:
et duriora saxi scindi ad penitentiam no
lunt. Eumque confiteri abnegant quem ele
menta ut diximus: aut signis aut scissio
bus deum clamant. **Respon.** Tria sunt
munera preciosa que obtulerunt magi domino
in die ista: et habent in se diuina mysteria. In

auro ut ostendatur regis potentia. In thure sacerdotem magnum considera: et in myrrha dominicam sepulturam. **M.** Salutis nostre auctorem magi venerati sunt in cunabulis: et de thesauris suis mysticas ei munerum species obtulerunt. **Respon.** Venit lumen tuum iherusalem: et gloria domini super te orta est: Et ambulabunt gentes in lumine tuo: et res in splendore ortus tui. **M.** Filij tui de longe venient: et filie tue de latere surgent. **Et. Respon.** Descendit de celis deus uerus a patre genitus: introiit in uterum virginis: nobis ut appareret uisibilis: indutus carne humana protoparentis edita. Et exiit per clausam portam deus et homo: lux et uita: conditor mundi. **M.** Tanquam sponsus dominus procedens de thalamo suo. **Et.** **Respon.** Hic est dies preclarus in quo saluator mundi apparuit. Quem prophete predixerunt: angeli annuntiauerunt: cuius stellam magi uidentes gaussi sunt et munera ei obtulerunt. **M.** Dies sanctificatus illuxit nobis uenite gentes et adorete dominum. **Quem. Respon.** Interrogabat magos herodes quod signum uideritis super natum regem: stellam magnam fulgentem cuius splendor illuminat mundum. Et nos cognouimus: et uenimus adorare dominum. **M.** Magi ueniunt ab oriente inquirentes faciem domini et dicentes. **Et. Ad laudes et per horas antiphona.** Ante luciferum genitus: et ante secula dominus saluator noster hodie mundo apparuit. **psalmus.** Dominus regna. **Lum. reliqua antiphona.** Venit lumen tuum iherusalem: et gloria domini super te orta est: et ambulabunt gentes in lumine tuo: alleluia. **antiphona.** Apertis thesauris suis obtulerunt magi domino aurum, thus, et myrrham alleluia. **antiphona.** Maria et flumina benedicite domino: hymnum dicite fontes domino alleluia. **antiphona.** Stella ista sic flamma conuulsa: et regem regum deum demonstrat: magi eam uiderunt: et magno regi munera obtulerunt. **Capitulum.** Surge illumina te. **Hymnus.** Hostis herodes. **Et dicitur hodie tantum in laudem.** quia infra octauam ad laudes dicitur hymnus. **Enixa est.** In suo tono uersi Adorate deum alleluia. **Respon.** Omnes angeli eius alleluia. **Ad bñ**

Letua i circuitu oculos tuos ⁊ uide
omnes isti cōgregati sunt uenerūt
tibi: filij tui de longe ueniēt: ⁊ filie tue
de latere surgent. **Responsorium breue.**
Omnes de sabba ueniēt alleuia. alleuia.
uerſiculus. Aurum ⁊ thus deferentes. **Re**
sponsorium. Alleuia. uerſiculus. Gloria
Responsorium. Omnes. uerſiculus. Ad
orate dominum alleuia. **Responsorium.**
In aula sancta eius alleuia.
Ad nonam capitulum.

O Adnes de sabba uenient aurum et
thus deferentes: ⁊ laudem domio
annunciantes. **Responsum breue.**
Adorate dominum. Alleluia. alleluia. **uerſi.**
In aula ſancta eius. **Reſponſorium.** Alle
luia. **uerſculus.** Gloria. **Reſponſorium.**
Adorate. **uerſculus.** Adorate deum allelu
ia. **Reſponſorium.** Omnes angeli eius al
leluia. **Ad ueſperas antiphona.** Ante lu
ciſcrum. **Cum reliquis. psalmus.** Dixit
dominus. **Cum reliquis.** In ſine. **psal.**
In exitu. **Et dicitur uſq; poſt octauam.**
Capitulum. Surge illuminare. **Hymnus**
Hoſtis herodes. **uerſculus.** Reges thar
ſis ⁊ inſule munera offerent.

R. Reges arabū et sabba dona adducēt. **Ad mag. a.** Tribus miraculis ornatū diē factū colimus. hodie stella magos duxit ad p̄sep̄iū. hodie uinū ex aqua factū est ad nuptias. hodie a iōāne x̄ps baptizari uoluit ut saluaret nos al. **Oio.** De q̄ hodierna. **Infra oct. iuitato.** X̄pus apparuit nobis. Venite adoremus. **ps.** Venit. **hym.** Hostis. **Alia dicūt de epi.** **pret. aūt. septia loco cui dī a.** Hō factus ē in ea ipse sudauit eā altissimū. **ps.** Sūdamen. **Sex lectiōes legūtur de sermone sancti augustini epi.** Nūp celebrauimus uel d̄ sermone sancti leonis pape. **Celebrato. uel de sermone epi.** Ad partū. **Raso. supra. et tres de omel. epi.** **Lectio prima de sermone sancti augustini episcopi.**

Pse timeāt reges ad p̄is dexterā iā sedētē: quē rex ip̄ius timuit adhuc m̄is ubera labentē. Audiāt q̄ scriptū ē. Et nūc reges intelligite: erudimī q̄ iudicatis terrā. Seruite d̄no in timore: et exultate ei cū tremore. Ille eim rex ultor: ip̄io rū regū et rector pioꝝ: nō ita nat⁹ est ut reges nascūt in seculo: q̄ et ille nat⁹ est cui⁹ regnū nō est de hoc seculo. Nobilitas fuit nascētis i uirginitate parietis: et nobilitas parietis i diuinitate nascētis. Bēiq̄ cū mlti iā nati atq̄ defūcti eēt reges iudeoꝝ: nūqd̄ quēq̄ eoꝝ celo loquēte adorādū magi quesierūt: Nō q̄ nec quē q̄ eoꝝ celo loquēte didicerūt.

Lectio secunda.

Uerū qd̄ p̄fēdū nō est. hec magoꝝ illuminatio magnū testimoniū cecitatis extitit iudeoꝝ. In ira eoꝝ isti regrebāt: quē illi i sua n̄ agnoscebāt. Apud eos isti iuenerūt: quē illi apud se negauerūt. In his fr̄is de lōginq̄o isti pegrini p̄uēx̄ x̄pm̄ nōdū uerba p̄mētē adoraue rūt: ubi ciues illi iuuenē miracula faciētē crucifixerūt. Isti in mēbris paruis deus agnouerūt. Illi i factis magnis nec tāq̄ hōmī pepcerūt. quasi plus fuerit uidere nouā stellā in ei⁹ natiuitate fulgentē: q̄ solē in eius morte lugentē.

Lectio tertia.

Iam uero q̄ eadē stella q̄ magos p̄duxit ad locū ubi erat cū matre uir

gine deus infans: q̄ utiq̄ potat eos et ad ip̄as p̄ducere ciuitatē: s̄ tñ s̄braxit: sc̄ nec eis p̄sus apparuit: donec de ciuitate in qua x̄ps nasceret ijdē ipsi int̄rogarent iudei: ipsi eā sc̄m diuine scripture testimoniū noiarent. ipsi dicerēt in bethleē iude: sic eim scriptū ē. Et tu bethleē terra iuda nō eris minia i principib⁹ iuda: ex te eim exiet dux: q̄ regat pplm̄ meū isrl̄. Quid aliud significauit hic diuina p̄uidētia: nisi ap̄d iudeos solas lias remāsūrus: q̄bus gētes istruerēt: illi excecarent: quas porta rēt nō ad adiutoriiū salutis sue: sed ad testimoniiū salutis n̄e.

Lectio quarta.

Maper celebrauimus diē quo ex iudeis dominus natus est: hodie celebramus quo a gentibus adoratus est. Quoniam salus ex iudeis: sed hec salus usq̄ ad fines terre. Nam et illo die pastores adorauerūt: hodie magi. Illis angelis: istis stella nunciavit. Utriq̄ de celo didicerunt: cum regem celi in terra uiderent: ut esset gloria in excelsis deo: et in terra pax hominibus bone uoluntatis. Ip̄se est enī pax nostra qui fecit utraq̄ unum. Iā hic infans natus atq̄ annūciatus ostenditur: lapis ille āgularis. Iā in ip̄so p̄mordio natiuitatis apparuit: duos ex diuerso parietes in se copulare iam cepit. Pastoꝝ: es a iudea: magos ab oriente perducēs: ut duos conderet in se in unum hominem: faciens pacem his qui longe: et pacem his qui prope.

Lectio quinta.

Ideoq̄ illi ip̄so die de proximo uenientes: de longinquo isti hodie p̄uenientes duos diēs celebrandos postea signauerunt: unam tamen lucem mūdi utriq̄ uiderunt. Sed hodie de istis loquendū est: quos de remotis terre fides duxit ad christū. Uenerunt enim et que fieri eum dicentes. Ubi est rex iudeoꝝ qui natus est? Uidimus enim stellā eius in oriente: et uenimus adorare eum. Annunciant et interrogant: credunt et querūt: tanq̄ significātes eos qui ambulant per fidem et desiderant sp̄s. Nonne alij

reges iudeorū tā toties i iudea nati erāt. Quid est q̄ iste ab aliēigenis i celo agno-
scit: in ira querit: in alto fulget: i hūili la-
tet. In oriete magi uidēt stellā: i iudea
natū itelligūt rege. Quis ē iste rex tā par-
uus tā magn⁹: nōdū i terris loquēs iā in
celis edicta pponēs. *Lectio sexta.*

Eritū p̄p̄i nos q̄b⁹ d̄ scripturis su-
is sc̄is inotescere uoluit: ipos etiā
magos q̄bus iā claz signū i celo d̄derat:
et quorū cordib⁹ se insinuādū eē reuelauē-
rat: p̄phetis tñ suis de se credere uoluit.
Querēdo eiz ciuitatē i qua nat⁹ erat: quē
uidere atq; adorare cupiebāt: necesse ha-
buerūt p̄c̄itari p̄c̄ipes iudeorū: ut illi d̄
sc̄ta scripta quā i ore nō i corde gestabāt
infideles fidelib⁹: de gr̄a dei rīderēt. Adē
daces a se ueraces p̄tra se. Quātū eiz erat
utile illis: ut q̄rētib⁹ xp̄m comites fierēt:
cū ab eis audissēt: qd̄ uisa stella ei⁹ uene-
rūt eū adorare cupientes. Ip̄i eos ad be-
thleē iude quē de libris diuinis idicaue-
rāt: ducerent: parit uiderent: parit adora-
rent. *Secundum mattheum.*

Quā natus ēet iesus i bethleē iude
in dieb⁹ herodis regis: ecce magi
ab oriēte uenerūt ierosolymam dicētes.
Ubi est q̄ nat⁹ ē rex iudeorū. Et reliqua.

Omelia sc̄i gregoriū pape. lectio prima.

Quā ē ad dānationis sue curū: uir-
tū quē natū despiciūt: nascitur lō-
ge an p̄scierāt. Et nō solū q̄ nasceretur
nouerāt: sed et ubi nasceret. Nā ab hero-
de requisit: locus natiuitatis ei⁹ exp̄mūt:
quē scripture auctoritate didicerunt. Et
testimoniū p̄ferūt qd̄ bethleē honorari
natiuitate noui ducis osidit: ut ip̄a eorū
sciētia: et illis fieret ad testimoniū dāna-
tionis: et nobis ad adiutorii credulitatis.
Quos p̄fecto bñ ysaach cū iacob filius
suū bñdiceret designauit. Qui et caligati-
bus oculis et p̄phetas i p̄ntes filiū suū n̄
uidit: cui tñ multa i postez p̄uidit. *lec. ij.*

Quia nimirū iudaicus ppl̄is p̄phe-
tie sp̄u plen⁹ et cecus: eū de quo m̄l-
ta i futuro p̄dixit: i p̄nti positū n̄ agnouit.
S; natiuitate regis nū cognita: herodes
ad callida argumēta puerit: ne terreno

regno priuaret. Renūciari sibi ubi puer
inueniret postulat: adorare se uelle silar:
ut quasi hūc si iucire possit extinguat. S;
quāta ē hūana malicia p̄tra p̄siliū diuini-
tatis: Scriptū q̄ppe ē. Nō est sapiētia: n̄
est prudētia: nō ē p̄siliū p̄tra dñm. Nam
eāq; apparuit magos stella p̄ducit: natū
reges repiunt: mīera deferūt: et ne redire
ad herodē debeāt i sōnis admonentur.

Lectio tertia.

Sicq; sit ut iesū quē q̄rit herodes: i-
uenire nō possit. Cui⁹ i p̄sona q̄ alij
q̄z hypocrite designāt. Qui dū fice que-
rūt iuenire deū nūq; merēt. Sed int̄ hec
sciendū est q̄ p̄siliū hūc heretici: nasci
unūquēq; hoies sub p̄stitutiōib⁹ stellaz
putāt: et hoc in adiutorii sui erroris assu-
mūt: q̄ noua stella exiit: cum dñs i carne
apparuit. Cui⁹ fuisse fatū: eādē que appa-
ruit stellā putāt. S; si euāgelij uerba p̄-
sam⁹: q̄bus d̄ eadē stella d̄r. usq; dñ ueni-
ens staret supra ubi erat puer. dū n̄ puer
ad stellā: sed stella ad puerū cucurrit: si dī
ei liceat: nō stella fatū pueri: s; fatū stelle
is q̄ apparuit puer fuit. *Secūda die ser-
monis sancti augustini episcopi.*

Lectio prima.

Nunc uero alijs demōstrato uite fō-
te ip̄i sūt mortui siccitate. Facti sūt
eis iudei tāq; lapides q̄ amiliario uiato-
rib⁹ ābulātib⁹ aliqd̄ onduūt: s; ip̄i solidi
atq; imobiles remāserūt. Adagi q̄rebāt
ut iuenirēt: herodes querebat ut p̄deret.
Iudei ciuitatē nascētis legebāt: tps ueni-
entis n̄ itelligebāt. Int̄ magorū piū amo-
rē: et herodis crudelē timorē. Illi euānu-
erūt bethleēz demōstrātes xp̄m q̄ ibi na-
tus est n̄ questū s; uisū postea negaturi.
Felix potius infantius ignorantia: quos
herodes persecutus est territus: q̄z istoꝝ
scientia quos consuluit perturbatus. Il-
li pro chasto potuere pati: quem nūdūz
poterant confiteri.

Lectio secunda.

Isti docentis nō secuti sunt uerita-
tez: cuius nascentis nosse potuerāt
ciuitatē. Adagos sane ad ip̄m quippe lo-
cū ubi dei uerbum infans erat illa stella

pduxit. Hinc iā erubescat stulticia sacri
lega: et quedā ut sic dicā indocta doctri
na: que iō putat xp̄s sub stellaz decreto
esse natum: q̄ scriptum est in euangelio:
q̄n xp̄s natus ē stellam eius magos i ori
ente uidisse. Qd̄ uerū de xp̄o nō ē: nec
si homines sub decreto huiusmodi nas
ceretur: q̄ nō sic filius dei pp̄ia uolūta
te: sed nature mortalis conditione nascū
tur. Nūc aut̄ tñ abhorret a uero substel
lato fato natū ē xp̄m: ut nullū hoīz ita
nasci credat q̄squis recte credit i ch̄istū

Lectio tertia.

Sed de naturis hoīz uani hoīes
loquātur: qd̄ insipier̄ opināt. Ne
gent uolūtatē qua peccāt: p̄singāt neces
sitatē qua peccata defendāt. Perdītōs
mores p̄ quos i terra ab hoīibus dete
stātur: in celo etiā figere conēt: et de sideri
bus manere mētiant. Uideat tñ unusq̄
quis eoz quēadmodū nō uitā: sed fami
liā suā quācūq̄ potestate regendaz pu
ter: q̄n qdem ista sentiēdo seruos suos in
domo peccātes uerberare non sinitur:
nisi prius deos suos i celo radiātes blas
phemare cogatur. Christum tamen isti
nec scdm̄ suauissimas pietas: et nō sane
fatidicos: sed plane falsidicos libros pos
sunt ideo putare sub stellaz decreto esse
natū: q̄ eo nato stellā magi i oriēte uide
runt. *Lectio quarta.*

Hinc ē potius xp̄s nō sub dñatu ei⁹
sed dñs ei⁹ apparuit: q̄ illa nō i ce
lo sidereas uias tenuit: sed hominib⁹ que
rentibus xp̄m: usq̄ ad locū in quo nat⁹
fuerat demonstrauit. Uñ nō ip̄a xp̄m fecit
mirabilis uiuere: sed ip̄a xp̄us fecit mira
biliter apparere. Nec ip̄a xp̄i mirabilia
decreuit: sed ip̄am xp̄s int̄ sua mirabilia
demonstrauit. Ip̄se ei⁹ nat⁹ ex matre de ce
lo terre nouū sidus ondit: q̄ nat⁹ ex p̄e ce
lū terrāq̄ formauit. *Lectio quinta.*

Eo nascēte lux noua ē in stella reue
lata: quo moriente solis ē claritas
obscurata. Eo nascēte sup̄i nouo hono
re claruere: quo moriente iheri nouo tre
more patuere: quo resurgēte discip̄i no
uo amore exarseret: quo ascendente celi

nouo obsego patuere. Celebrem⁹ ergo
duota solēnitāte hūc diē quo cognitū
christus magi ex gentibus adorauerūt:
sicut celebrauim⁹ illū diē quo natū xp̄m
pastores ex iudea uiderūt. Ip̄se est eim
dñs deus n̄r q̄ elegit ap̄los: ex iudea pas
tores: per quos cōgregaret saluādos: et
ex gentib⁹ peccatores. Qui uiuit et regnat
in secula seculorū amen. *Lectio sexta.*

Celebrato p̄xio diē quo itemerata
uirginitas humani generis edidit
saluatore: epiphania nobis dilectissimi
ueneranda festiuitas dat p̄seuerantiā gau
deorū: ut inter cognatarū solēnitatū ui
cina sacia exultatiōis uigor et seruior fidi
nō tepefcat. Ad omniū eim hoīum spe
ctat salutē: qd̄ isātia mediatoris dei et ho
minū iam uniuerso declarabat mundo:
cum adhuc exiguo detineret opidulo.
Quāuis eim israeliticā gentē: et ip̄ius ge
tis unā familiā delegisset: de qua naturā
uniuerse hūanitatis assumeret: uoluit tñ
in terra matris hitationis angustias or
tus sui latere primordia. S; mox ab oī
bus uoluit agnosci q̄ dignat⁹ est p̄ oībus
nasci. *Secundum mattheum.*

Quā nat⁹ ē iesus i bethleē iude in
dieb⁹ herodis regis: ecce magi ab
oriēte uenerūt iherosolimā dicētes. Ubi
est q̄ natus ē rex iudeoz. Et reliqua.

Omelia sc̄i gregoriū pape. Lectio p̄ia.

Sed absit hoc a fidelīz cordib⁹: ut
ēē aliqd̄ fati dicāt. Uitā qp̄pe ho
minū solus hāc p̄ditor q̄ creauit admini
strat. Neq̄ eim p̄pter stellas hō: sed stel
le p̄pter hoīes facte sūt. Et si stella fatūz
hoīs d̄r: ip̄is suis mīsterijs subēē hō per
bibet. Certe cū iacob de ufo egrediens:
prioris fris plantā teneret manu: prior p̄
fecte nequaq̄s egredi potuit: nisi et suble
quēs inchoasset. Et tñ cū uno t̄p̄e eodē
q̄s momēto utrūq̄ mas fūderet: nō una
utriusq̄ uite equalitas fuit. S; ad bec so
lēt mathēatici rīdere: q̄ uirt⁹ p̄stellatōis
in ictu puncti est. Quibus e diuerso nos
dicimus: quia magna est mora natiuita
tis.

Lectio secunda.

Siguit i ictu pūcti pstellatō pmutat:
neceſſe iā erit ut tot dicāt fata: quot
ſt mēbra naſcētū. Fateſi et mathēatici ſo
lēt: qđ qſqſ ſigno aquarij naſcīt: i hac uī
ta piſcatoris miſteriū ſortiat: piſcatores
ut fertur getulia non habet. Quis igitur
dicat: qđ nēo illic in ſtella aquarij naſcīt:
ubi piſcator oī mō non habet. Rurſum
quos naſci ſigno libre aſſerūt. trapeziſas
futuros dicūt. Et trapeziſas multaz gen
tium. puicie ignorāt. Fateſi ergo neceſſe
eſt aut hoc i eis ſignū decē: aut actū fata
lenullo modo habere. *Lectio tertia.*

In perſaz quoqz frāconūqz terra:
reges ex genere pdeūt. Quibz pro
fecto naſcētibz: qđ eſtmet quātū eiſdē mo
mentis horaz ac tēpōz ex ſeruili pōitio
ne naſcūtur. Et tñ regnū filij uno eodez
qz ſidere cū ſeruīs nati ad regnū pſciūt:
cū ſeruī q ſecū fuere geniti i ſeruitute mo
riūtur. Nec o ſtella breuiſ dixim: ne ma
thematicoz ſtulticiā indiſcuſſaz pterſiſſe
uideamur. Magi uero aux. thuf. et myr
rba deferūt. Aurum qppe regi cōgruit.
Thuf uero in dei ſacrificio ponebatur.
Myrrha aut mortuoz corpora cōdiūt.
Cum ergo magi quē adorāt et myſticis
mūeribz pdicāt. Auro regē. thure deuz.
myrrha mortalem. *Tertia die ſermo ſā
cī leonis pape. Lectio prima.*

Tribus igit magis i regiōe oriētis:
ſtella noue claritatis apparuit: q il
luſtrior cetis: pulchriorqz ſideribz: facile
in ſe ituentū oculos aīoſqz puerteret: ut
pſeſtim puerteret nō eē ocioſuz: qđ tā in
ſolitū uidebat. Dedit ergo aſpiciētibz in
tellectū qui pſtitit ſignū. Et qđ fecit itelli
gi: fecit inqri: et ſe iueniendū obtulit req
ſitū. Sequūt tres uiri ſupni lūinis ductū
et pſeuij fulgoris monitū: intēta pteplati
one comitātes: ad agnitōez ueritatis gīe
ſplēdore ducūt: q būano ſeſu ſignificatū
ſibi regis ortum eſtimauerūt i ciuitate re
giā eē querendū. Sed q ſeruī ſuſceperat
formā: et nō iudicare uenerat ſed iudica
ri: bethleē plegit natiuitati: ieroſolymā
paſſioni. *Lectio ſecunda.*

Herodes uero audiēs iudeoz pīci

pem natum. ſucceſſorem ſuſpicatus ex
pauit. Et molitus neceſſe ſalutis auctori
falſum ſpōdōit obſequiū. Quā felix ſo
ret ſi magozū imitaret fidē: et uerteret ad
religione: qđ diſponebat ad fraudez. O
ceca ſtulte emulationis ipietas: que per
turbandum putas diuinū tuo furore cō
ſilium. Dñs mundi temporale non que
rit regnum qui preſtat eternum. Quid i
cōmutabilē diſpoſitarum rerū ordinem
uertere: et aliorum facinus preoccupare
conaris: Adors chriſti non eſt tempo
ris tui. Ante p̄dendū eſt euangelii: ante
predicandū eſt dei regnum: ante ſanita
tes donande: ante ſunt facienda miracu
la. Cum qđ alieni futuruz eſt operis: tui
eſſe uis criminis: et nō habiturus effectū
ſcleris: in ſolum te reatus precipitas uo
luntatis. *Lectio tertia.*

Nihil hac molitione proficis: nū il
peragis. Qui uoluntate ſua natus
eſt: arbitrij ſui poteſtate morietur. Conſu
mant ergo magi deſiderium ſuum: et ad
puerum dominū ieſum chriſtum eadem
ſtella p̄eunte perueniunt. Adorant in
carne uerbum: in infantia ſapientiam: in
infirmiſ uirtutem: et in homine uerita
tis dominū maietatis. Utqz ſacramen
tum fidei ſue intelligentiqz manifeſtent:
qđ cordibus credunt muneribus prote
ſtantur. Thuf deo: myrrham homini.
aurum offerunt regi. Sciēter humanā
diuināqz naturam in unitate uenerātes:
quā qđ erat in ſubſtantia propriū nō
erat in poteſtate diuerſum.

Lectio quarta.

Ruerſis autem magis in regione
ſuam: et translato ieſu in egyptum:
ex amonitione diuina: exardeſcit fruſtra
ta in meditationibus ſuis herodis inſa
nia: necari omnes in bethleē paruulos
iubet. Et quoniam quem metuat neſcit
infantem. generalem ſentētiā in ſuſpectā
ſibi tendit etatē. Sed quos rex ipius exi
mit mundo: chuſtus inſerit celo. Et qui
bus nundum ſanguinis ſui impendit re
demptionē: iam martyrij tribuit dignita
tē. Erigite ergo dilectiſſimi fideles aīoſ

ad coruscantē gratiam lūmīs sempiterni: et ipse hūane salutis facia uenerātes: studium uestrū his que p nobis gesta sūt subdite. **Lectio quinta.**

Quod illigite castimōie puritatē: qz xps ē uirginitatis filius. Abstīnēte uos a carnalibus desideriis que militāt aduersus animā: quēadmodū uos pns beatus apłs suis ut legim⁹ uerbis hortat. Adalicia paruuli estote: qz dñs glie se mortaliū pfortauit isatīe. Sectamini hūilitatē: quā dei filius discipulos suos docere dignatus ē. Induite uos uirtute patiētīe: i qua aias uias possitis acqrere: qm q cūctorū est redēptio: ipse est diuiz foritudo. Que fursū sūt sapite: nō q sup terrā. Per uias ueritatis et uite pstant icedite: nec uos impediāt irena: qbus pata sunt celestia. p xpm dñm nrm. **Lectio sexta.**

Pse timeāt reges ad pñs dexterā iā sedentē: quē rex ipius timuit adhuc mīs ubera labentē. Audiāt qd scriptus est. Et nūc reges itelligite erudimini q iudicatis terrā. Seruite dño i timore: et exultate ei cū tremore. Ille cim rex ultor i pioz regū: et rector pioz nō ita nat⁹ ē: ut reges nascūt in seculo: qz et ille natus est cū regnū nō ē d hoc seculo. Nobilitas fuit nascētis i uirginitate parietis: et nobilitas parietis i diuinitate nascentis.

Secundum mattheum.

Quam natus ēet iesus i bethleē inde in dieb⁹ herodis regis: ecce magi ab oriente uenerūt ierosolymā dicentes. Ubi ē q nat⁹ est rex iudeoz. Et reliqua.

De omelia sacti gregoriū pape. lec. pñā.

Sunt nōnulli heretici qui hunc deum credūt: s; ubiqz regnare nequa qz credūt. Illi pfecto et thus offerūt: sed offerre et aux nolūt. Et si nōnulli q hūc regē existimāt: sed deū negant. Ibi uideli cet ei aux offerūt: sed thus offerre nolūt. Et si nōnulli q hūc et deū et regē fatent: s; assūpsisse carnē mortālē negant. Ibi nimirum ei aurū et thus offerunt: sed offerre myrrhā assūpte mortalitatis nolūt. Nos igitur nato domino offeramus aurū: ut hunc ubiqz regnare fateamur. Offera

mus thus: ut credamus q is q i tempore apparuit: deus ante tempora extitit. Offeramus myrrhā: ut eū quē credim⁹ i sua diuinitate ipassibilē: credam⁹ et i nra fuisse carnē mortalem. **Lectio secunda.**

Quod uāuis i auro thure. et myrrha potest et aliud itelligi. Auro nāqz sapientia designat salamōe attestāte qui ait. Thesaurus desiderabilis reqescit in ore sapientis. Thure aut qd deo icendit: uirtus oratiōis exprimit: psalmista testante q dixit. Dirigat oratio mea sicut incensuz in cōspectu tuo. Per myrrhā uero carnis nostre mortificatio figurat. Uñ in sācta ecclia de suis oparijs: usqz ad mortē pro deo certatibus dī. Adanus mee distillauerunt myrrham. **Lectio tertia.**

Nato ergo regi aux offerimus si in cōspectu illius claritate supne sapientie resplendemus. Thus offerimus si cogitationes carnis p sancta orationū studia i ara cordis icendimus: ut suaue aliqd deo p celeste desiderii redolere ualeamus. Myrrhā offerimus: si carnis uita p abstinentiaz mortificamus. Per myrrhā nāqz ut diximus agitur: ne mortua caro putrefiat. Mortuā nō carnē putrescere ē hoc mortale corp⁹ fluxui luxurie deferuire. Sic de qbusdā p pphetā dī. Cōputruerēt iūmīta i stercore suo. Jūmēta qppe i stercore suo putrescere ē carnales homines i fetore luxurie uitam finire. Myrrhā ergo dō offerim⁹: qñ hoc mortale corp⁹ a luxurie putredie. p cōdūmentū pñetie custodim⁹. **Quarta die de sermōe scti augustini epī. Lectio prima.**

Quod Eniqz cū mlti iā nati atqz defuncti ēent reges iudeoz: nūqd quēqz eorū ad adorādū magi qñere: qz nec quēqz eoz celo loqnte didicere. Vexti q pñeū dū n est: hec magoz illuatiō magnuz te stimōiuz cecitans extitit iudeoz. In ira eoz isti regrebāt: qd illi i sua nō agnoscebāt. Apud eos isti iuenerē: quē illi apud se negauerūt. In his iris de lōgiquo isti et pegrini puez xps fiduz xba. pmetē ad orauerūt: ubi ciues illi iuuenēz miracula facietē crucifigere. **Lectio secunda.**

Isti in mēbris paruis deū agnoue
re: illi in factis magnis: nec tanq̃
hōmī peccere. Quasi plus fuerit uidere
nouā stellā in eius natiuitate fulgentē: q̃
solem in eius mortem lugentem. Jam
uero q̃ eadem stella que magos perdu
xit ad locum ubi erat cum matre uirgi
ne deus ifans: que utiq̃ poterat eos ad
ipsam pducere ciuitatē: sed tñ subtraxit:
nec eis p̃fusus apparuit donec de ciuitate
in qua christus nasceret: idē ipsi inroga
rent iudei. Ipsi eā secundū diuine scriptu
re testimoniū noiarent ipi dicerēt. In be
thleem iude. Sic eīz scriptū est. Et tu be
thleem nō eris minia in principib⁹ iuda.
Ex te eīm exiit dux: qui regnat populū
meum israel. *Lectio tertia.*

Quid aliud significauit hec diuina p
uidetia: nisi apud iudeos solas lit
teras remāsuras: q̃bus gētes ifruerētur.
illi excecarentur. quas portaret: nō ad ad
iutoriū salutis sue: s̃ ad testimoniū salutis
nostre. Nā hodie quascūq̃ pmissas pro
phetias de christo pferim⁹. iā rex cōple
tat⁹ luce dclaratas. Si forte pagāi quos
luctari uolumus dixerit nō eas tñ ante
p̃dictos: sed post eoz euentus: ut ea que
facta s̃t p̃phetata: putaret a nobis eē cō
ficta iudeoz codices recitam⁹: ut tollat
dubitatio paganoz: q̃ iam in magis silfi
gurabātur: quos iudei de ciuitate i qua
natus ē christus diuinis eloq̃is ifruebāt:
et cum eis ipsi: nec regrebant nec agnos
cebant. *Lectio quarta.*

Nunc ergo carissimī gē filij: et here
des uidete uocationē uāam: et māi
festato iudeis et gētib⁹ christo tanq̃ an
gulari lapidi: p̃seueratissima dilectioe co
herete. Manifestat⁹ eīm ē i ipis cunabu
lis ifantie sue his qui ppe et his q̃ longe
erant. Iudeis in pastoꝝ p̃pinq̃tate: gen
tibus in magoꝝ lōginq̃tate. Illi ip̃o die
quo nat⁹ est: isti ad eūz hodie uenisse cre
dūtur. Manifestatus ergo est nec illis do
ctis: nec istis iustis. P̃denalet nanq̃ im
peritia in rusticitate pastoꝝ et impietas
sacriligijs magoꝝ. Utrosq̃ sibi lapis
ille angularis applicuit. *Lectio q̃nta.*

Quippe qui uenit stulta mūdi elige
re: ut confunderet sapientes: et non
uocare iustos sed peccatores: ut nullus
magnus superbiret: nullus infimus de
speraret. Unde scribe et pharisei dum ni
mis docti: et nimis iusti sibi uiderentur:
cuius nascentis ciuitatem ostendere pro
phetica eloquia recitantes: hunc repro
bauerunt edificantes. Sed quia factus ē
in caput anguli: et qd̃ natus ostendit, pas
sus impleuit. Hūc nos inheremus cū
alio pariete habente reliquas israel: que
per electionem gratie saluē factę sunt.

Lectio sexta.

Es enīz pastores illi p̃figurabāt
de proximo coniūgendos: ut etiāz
uos quorum ex longinquo uocationēz
magoꝝ significabat aduentus: Jam
nō peregrini et inquilini: s̃ ciues sanctoꝝ
et domestici dei coedificati supra funda
mentum apostolorum et prophetarum:
ipso sūmo angulari lapide christo iesu:
qui fecit utraq̃ unum: ut in uno habea
mus unitatē ad colligendos ramos: q̃ et
d̃ oleastro iferto p̃ supbiā fracti et heñici
facti s̃t. Qm̃ potes ē d̃s itez iferere illos:
ut bēamus ifatigabilē caritatē. p̃ dñm no
strū iesū xp̃m: Qui cū p̃re et spiritu sācto
uiuit et regnat i secula seculoꝝ amen.

Secundum mattheū.

Quam natus ē iesus i bethleē iude i
diebus herodis regis. Ecce magi
ab oriente uenerūt ierosolymam dicētes.
Ubi ē q̃ natus ē rex iudeoz. Et reliqua.

De omelia sācti gregori pape.

Lectio prima

Magnū uero nobis aliqd̃ magi inu
unt qd̃ i regionē suā p̃ uiaꝝ aliaꝝ re
uertunt. In eo nanq̃ qd̃ ammoniti faci
unt: profecto nobis insinuant quid facia
mus. Regio quippe nostra paradysus ē
ad quā iesu cognito redire per uiaꝝ qua
uenimus prohibemur. A regione et eīm
nostra superbiendo: inobediendo: uisibi
lia sequendo: cibum uetitum gustando:
discernis⁹: s̃ ad ea necesse ē ut flēdo: obe
diēdo: uisibilia p̃tēdo: atq̃ appetitum
carnis frenādo rediaꝝ⁹. Ergo p̃ aliaꝝ uia

ad regionem nostram regredimur: quoniam qui a paradisi gaudiis per delectamenta discessimus ad hoc per lamenta reuocemur. *Lectio secunda.*

Adde necesse est fratres carissimi: ut semper pauidi semperque suspecti: posamus ante oculos cordis hinc culpas operis: illic extreme iudicium districtio nis. Pensamus quod districtus iudex ueniat qui iudicium mittit et latet. Terrores peccatoribus intentat: et tamen adhuc sustinet. Et idcirco uenire citius differt: ut minus inueniat quos condēnet. Posuimus fletibus culpas: et cum psalmiste uoce posuimus ueniamus faciem eius in confessione. Noluptatum nos ergo fallacia nulla decipi at: uana leticia seducat. In proximo namque eum iudex qui dixit. Ne uobis qui ride tis nunc: quia lugebitis et flebitis. Hinc eum salomon ait. Risus dolore miscet: et extrema gaudij luctus occupat. Hinc iterum dicit. Risum deputaui merorem et gaudio dixi. Quid frustra decipieris. Hinc rursum ait. Cor sapientium ubi tristitia et cor stultorum ubi leticia. *Lec. iii.*

Pertimescamus igitur precepta dei si celebramus ueraciter solennitates dei. Gratum namque deo sacrificium est aspicit contra peccatum: psalmista testatur qui dixit. Sacrificium deo spiritus contribulatus. Peccata uestra preterita in baptismatis perceptione donata sunt. Et tamen post baptismum multa omisimus: sed lauare iterum baptismatis aqua non possumus. Quia ergo et post baptismum iniquauimus uitam: baptizemus lachrymis conscientiam. quatenus regionem nostram per uiam aliam repetentes: qui ex ea bonis delectati discessimus: ad eam malis amari cari redeamus. *Nota quod in festis quorundam historiarum per octauas cantant. tribus diebus incipit a primo Ranso. Ipsa die festi. In octaua et in dominica que est infra octauam. Letis uero diebus prima die qua cantat de octaua a secundo incipit Ransorio. secunda die a tertio. et ita per ordinem donec omnia Ransoria expleantur. Expletis uero omnibus Ransoriis semper incipitur a secundo*

Antiphona subscripta dicuntur infra octauam epiphaniæ ad b. et mag. Ad b. anti. Ab oriente uenerunt magi in bethleem adorare dominum: et apertis thesauris suis preciosa munera obtulerunt: aurum sicut regi magno. thus sicut deo uero. myrrham sepulture eius alla. *Ad mag. anti.* Uidentes stellam magi gaudiis sunt gaudio magno: et intrantes domum obtulerunt domino aurum: thus: et myrrham. *Ad b. anti.* Tria sunt munera que obtulerunt magi domino aurum: thus: et myrrham filio dei: regi magno: alleluia. *Ad mag. anti.* Lux de luce apparuit christi: cui magi munera offerunt: alla. alla. *Ad b. anti.* Uidimus stellam eius in oriente: et uenimus cum muneribus adorare dominum. *Ad mag. anti.* In interrogabat magos herodes: quod signum uidistis super natum regem: stellam uidimus fulgentem cuius splendor illuminat mundum. *Ad b. anti.* Omnes nationes uenient a longe portantes munera sua alla. *Ad mag. anti.* Omnes de sabba uenient aurum et thus deferentes alla. alla. *Ad b. anti.* Venient ad te qui detrabant tibi: et adorabunt uestigia pedum tuorum. *Ad mag. anti.* Admoniti magi in sonis ab angelo: per aliam uiam reuersi sunt in regionem suam. *Si festiuitas epiphaniæ in dominica uenerit totum officium dominice fit in proximo sequenti sabbato modo subscripto. De festiuitatibus que infra octauam epiphaniæ uenerint: nihil tunc agit. Sympacta octaua de illis et loco et tempore congruenti uel latius in rubricis nouis nuncupatis prestat. Sabbato infra octauam epiphaniæ ad uesperas capitulum.*

Ratres obsecro uos per misericordiam dei: ut exhibeatis corpora uestra hostiam uiuentem: sanctam deo placentem: rationabile obsequium uestrum.

Hym. xi. sicut in epipha. ad mag. anti. Remansit puer iesus in iherusalem: et non cognouerunt parentes eius existimantes illum esse in comitatu: et regebant eum inter cognatos et notos. *Oratio.*

Ora quod domine supplicantis populi agenda sunt uideant et adimplenda que uiderint conualescant. per. *Ant. de epiphania quod copenit dicitur.* Oes de sabba uenient: alla. *B. Aug. et thus deferentes: alla. Oratio.*

Deus qui hodierna. **Dominica isra octa.**
uā epiphaniē. totum officium dicitur de
epiphania. preter lectiones. cap. anti. ad
b. 7 mag. 7 orationem. Sermo sancti leo
nis pape. **Lectio prima.**

Iustum 7 rationabile dilectissimi 7
uere pietatis obsequium est: in die
bus qui diuine opera misericordie prote
stantur: toto corde gaudere: 7 honorifi
ce ea que ad salutem nostram gesta sunt
celebrare. Vocante nos ad hanc deuoti
onem ipsa recurrentiū temporū lege: q̄
nobis post diem in quo coeternus pat̄
filius dei natus ex uirgine est breui inter
uallo epiphaniē itulit festum ex appariti
one domini consecratū. In quo magnū
fidei nre presidium prouidentia diuina cō
stituit: ut dum solēni ueneratione recolit̄:
adorata 7 exordijs suis saluatoris infan
tia per ipsa originalia documēta proba
retur ueri in christo hominis certa natu
ra. Hoc est eim qd̄ iustificat impios: hoc
est qd̄ ex peccatoribus facit sanctos: si i
uno eodeqz domino iesu christo: 7 uera
deitas 7 uera credatur humanitas. Dei
tas quia ante omnia secula in forma dei
equalis est patri. humanitas quia in no
uissimis diebus in forma serui unitus est
homini. Ad roborandam ergo hanc fi
dez: qua contra omnes premiuebamur
errores: ex magna factum est diuini pie
tate cōsiliij: ut gens in longinque orienta
lis plage regione consistens: que spectā
dorum siderum arte pollebat: signū na
ti pueri qui super omnem israel esset re
gnaturus acciperet. Noua 7 eiz claritas
apud magos stelle illustrioris apparuit:
7 intuentium animos ita amiratione sui
splendoris impleuit: ut nequaqz sibi cre
derent negligendum, qd̄ tāto nunciabat
indicio. **Lectio secunda.**

Precerat autem sicut res docuit, hu
ic miraculo gratia dei: ut cum ch̄
sti natiuitatem nec ipsa adhuc bethleem
tota didicisset: iam illam credituris gen
tibus inferebat: 7 qd̄ nundū poterat hu
mano eloquio differi: celo faciebat euā
gelizante cognosci. Quāuis autem diuini

ne dignationis esset hoc munus: ut cogno
scibilis gentibus fieret natiuitas saluato
ris: ad intelligendum tamen miraculum
signi: potuere magi etiaqz de antiquis ba
laam pronūciationibus cōmoueri. Sci
entes olū esse predictum 7 celebri mēo
ria diffamātū. Orietur stella ex iacob: et
exurget homo ex israel: 7 dñabitur gen
tium. Tres itaqz uiri fulgore insoliti fide
ris diuinitus incitati: preuiū micantis lūi
nis cursum sequuntur: existimātes se signi
ficatum puerū ierlīs in ciuitate regia re
perturū. Sed euz eos hec opinio fefellit
set: p̄ iudeorū scribas atqz doctores: qd̄
sacra de ortu christi prenūciabat scriptu
ra didicere: ut gemino testimonio confir
mati: ardentiori fide expeterent: quem 7
stelle claritas: 7 pphetie manifestabat au
toritas. Proloato autem diuino oraculo
p̄ responsa pontificum: 7 declarata sp̄i
tus uoce que dicit. Et tu bethleem terra
iuda nō eris minima inf̄ principes iuda.
Ex te eim exiet dux qui regat populum
meum israel. **Lectio tertia.**

Quam facile 7 qz psequens fuit: ut he
breorū p̄ceres crederent qd̄ doce
bant. S3 apparet illos carnalit̄ cū hero
de sapuisse: 7 regnū xpi cōe cū huius mun
di pot̄ atib⁹ extimasse: ut 7 isti sp̄ale spera
rent ducē 7 terrenū metueret ille p̄sente.
Supfluo herodes timore turbatis: 7 fru
stra i suspectū tibi puez seuire moliris.
Nō capit xpm regio tua: nec mūdi dñs
p̄tatis tue sceptris ē p̄ter angustis. Quē
in iudea regnare nō uis: ubiqz regnat. et
felicius ipse regnare: si ei⁹ ipio subdere
ris. Cur sincero officio n̄ facis q̄ subdo
la falsitate p̄mittis. Perge cū magis et
uerū deus simplicit̄ adorandū uenerare:
Sed tu iudaice sequacior cecitatis: n̄ imi
taris gentiū morē: corqz puerū ad crud
les puertis insidias: nō illū occidere quez
metuis: nec illis nociture quos perimis.
Deducti igit̄ dilectissimi in bethleem ma
gi stelle p̄cedētis obsequio: gauisi sunt gau
dio magno ualde: sicut euangelista nar
rauit. Et itantes domū inuenerūt puez
cū maria m̄e ei⁹: 7 p̄cidentes adorauerūt

eum. Et aptis thesauris suis obtulere ei
mūera. aurum. thus. et myrrham. O pfecte
sciētie mirabilē fidē: quā nō terrena sciē
tia erudiuit: sed spūs scs iſtituit. Uñ eim
hī uiri cū pficiſcerent e patriā: q nūdū uī
derāt iēſū: nec aliqd intuitu eiūs: qd tam
ordinate uenerat aduerterāt. *Lectio iij.*

Hinc dſerēdoꝝ mūez seruauere rō
nez: niſi qꝫ pꝛeter illā ſtelle ſpēm: q
corporeū incitauit obtinū: fulgētiꝝ uerī
tatis radiꝝ eoꝝ corda pꝛoducit: ut pꝛiuſ
qꝫ laborē itineris ichoarēt eū ſibi ſignifi
care itelligerēt: cui i auro regiꝝ honor.
in thure diuina ueneratio. i myrrha mor
talitatis pſeſſio deberet. Et hec qdē quā
tum ad illūinationē fidei pꝛinebat: potu
erunt illis credita et itellecta ſufficere: ut
corporeali ituitu nō ingrerēt: qd pleniffi
mo uiſu mētis iſpexerāt: ſz diligētia ſaga
cis officiꝝ uſqꝫ ad uidendū pꝛueꝝ pſeue
rans: et nū tēporis populis: ſeculi hōi
bus ſeruiebat: ut ſicut oībus nobis pſu
it: qd pꝛ resurrectionē dñi uestigia uulne
rū in carne eiūs. thome aplī explorauit
manꝫ: ita ad nām utilitatē. pſiceret: qd in
fantia ipſius magoꝝ. pꝛbuit aspectus.
Uiderūt itaqꝫ magi et adorauerūt pꝛueꝝ
de tribu iuda: de ſemie dauid ſecundum
carnē natū ex mliere: factū ſub lege: quā
nō ſoluere uenerat ſz adimplere. Uiderūt
et adorauerūt pꝛueꝝ quātitate paruū: alie
ne opīs idignū: ſādī ipotē: et nllā ab hūa
na iſtātie generalitate diſcerptum. Quia
ſicut fidelia erāt teſtionia que in eo maie
ſtatē uiſibilis diuinitatis aſſererēt: ita p
batiffimū eē debebat uerbū carnē factū:
et ſempitnā illā eſſentiā filij dei uerā hoīs
ſuſcepiffē naturā: ne uel ineffabiliū opꝛ
ſecutura miracula: ul excipiēday ſuppli
cia paſſionē ſacim fidei ex rez diuerſita
te turbarēt: cū iuſtificari oīo nō poſſent:
niſi q dñm iēſū et uerū deū et uerū hoīez
credidiſſent. *Lectio quinta.*

Hic ſingulari fidei dilectiffimū: et p
dicatē p oīa ſecula ueritatē: diaboli
ca māicheoꝝ reſiſtit ipictas: que ſibi ad
interficiēdas deceptorū aīas: neſādī dog
matis ſerale cōmēnū de ſacrilegiis et ſabu

loſis mēdacīis texuere: et p has infanay
opinioniū ruinas: eo uſqꝫ pꝛipites corru
erūt: ut ſibi falſi corporeis fingerēt xpm: q
nihil i ſe ſolidū: nihil uerū: oculis hoīez
actiōibꝫ pꝛbuerit: ſed ſilate carnis ua
cuam imaginē demōſtraret. Iudignum
eim iudei uolūt ut credatur dñs dei filius
ſemineis ſe inſeruiſſe uiſceribꝫ: et maieſta
tem ſuā huic cōtumeliē ſubdidiffē: ut na
ture carnis imixtus: in uere hūane ſube
corpore naſceret: cum totum hoc opus
nō iūria ſit ipſius: ſed potētia: nec credē
da pollutio: ſed glorioſa dignatio. Si eiꝫ
lux iſta uiſibilis nullis imundiciꝝ qbus
fuerit ſupſuſa uiolaſ: nec radiꝝ ſolis ni
tozem: que corporeā creaturā eē non du
bium eſt: loca illa ſordētia uel cenosa cō
tamināt: qd illius ſempitnē et icorporee
lucis eſſētia potuit qualibet ſui qualita
te polluere: q ſe ei quā ad imaginē ſuay
cōdidit ſociando creature purificationē
pꝛeſtitit: nō maculā recipit: Et ſic ſanauit
uulnera infirmitatis: ut nulla pateret dā
na uirtutis. *Lectio ſexta.*

Quod diuine pietatis magnū et in
effabile ſacramentū eſt: qꝫ oībꝫ ſan
ctarū ſcripturarū eſt teſtificationibꝫ nūci
atus. Iſti de qbus loqꝫmur aduerſariꝝ ue
ritatis legē p moysen datā et inſpiratā di
uinitus: et pꝛphetarū oracula reſpueꝝ:
ipſaſqꝫ euāgelicas et apoſtolicas pagias
quedam auferendo: et quedam inſerēdo
uiolarunt: conſingentes ſibi ſub apoſto
loꝝ noībus: et ſub uerbis ipſius ſalua
toꝝ multa uolumina falſitatis: quibꝫ et
rozis ſui cōmēta munirēt: et decipiēdoꝝ
mentibus mortiferū uīrus inſuderēt. Uñ
debant enī ſibi uniuērſa ſubſiſtere: oīa
reclamare: Et non ſolum nouū: ſed etiā
uetus teſtamentꝫ ſacrilege ipictas ſue
dementiā conſutare: et tamen in furioſis
mendaciis perſiſtentes: eccleſiam dei de
ceptiōibꝫ ſuis perturbare nō deſinūt.
hoc miſeris quos illaqueare potuerūt
perſuadentes: ut negent a domino iēſu
chriſto humanam naturam uere eſſe ſuſ
ceptam: negent de eiꝫ latere lancea uul
nerato ſanguinem redemptionis et aquā

fluxisse baptismatis: negent eum sepultū
ac die tertio suscitatum: negent eum in
spectu discipulorum ad consedendū in
dexteram patris: super omnes celorum
altitudines eleuatum. Et tota symboli a
postolorum ueritate sublata: nullus me
tus terreat impios: nulla spes incitet san
ctos.

Secundum lucam.

Quam factus esset iesus annorum duo
decum ascendentibus illis ierosoly
mam secundum consuetudinem diei festi. Et
reliqua. *Omelia origenis. Lec. septia.*

Puer iesus crescebat: et confortaba
tur et replebatur sapientia. hoc ho
minum natura non recipit: ut ante duo
decim annos sapientia cōpleatur. Aliud
est cum potestatem habere sapientie: ali
ud sapientia esse cōpletum. Non ambi
gamus ergo diuinum aliquid in iesu car
ne apparuisse: et non solum super homi
nem: sed super omnem quoque rationabi
lem creaturam crescebat. Humiliauerat
enim se formam secundū accipiens: et ea
dem uirtute qua se humiliauerat cresce
bat. Apparuerat infirmus: quia infirmū
corpus assumpserat: et ob id iterumque
fortabatur. Euacua uerat se filius dei: et
propterea rursus complebatur sapientia:
et gratia dei erat super eum. Non quan
do uenit ad adolescentiam: non quando
manifeste docebat: sed adhuc cum esset
paruulus habebat gratiam dei. Et quo
modo omnia in illo mirabilia fuerunt:
ita pueritia mirabilis fuit: ut dei sapientia
cōpleret. Ibat itaque parentes eius iuxta
consuetudinem in ierusalem ad solennem diē
pasche. Et cum factus esset iesus annorum
duodecim. Diligenter obserua. prius quā
duodecim esset annorum: sapientia dei et
ceteris que scripta sunt de eo cōplebat.

Lectio octaua.

Quam ergo ut diximus. xij. esset āno
rum: et iuxta morem dies solenni
tatis expleti essent: et reuerterentur parē
tes cum in fantulo iesu: remansit puer in
ierusalem et nesciebant parētes eius. Ex
hoc sublimius quidam quā humana na
tura patitur intelligi potest. Non eis sim

pliciter remansit: et parentes eius ubi eēt
ignorabant. Sed quomodo in iohannis
euangelio scriptum est: quando insidia
bantur ei iudei: elapsus est de medio illo
rum et non apparuit: sic et nunc puto re
mansisse puerum in ierusalem: et parētes
eius ubi remanserit ignorasse. Nec mire
mini parentes uocatos: quorum alii ob
partum: alter ob obsequium matris et pa
tris meruere uocabula. Sequitur dolen
tes querebamus te. Non puto eos itcir
co doluisse: quia putarent errasse puerum
uel perisse. Nec poterat accidere ut ma
ria que sciebat de spiritu sancto se conce
pisse: que et angelum loquentem: et curre
tes pastores ac symeonem audierat pro
phetantem: timeret ne puerum perderet
oberrantem. Ad hanc opinionem maxi
me de ioseph cui ab angelo preceptum ē
ut tolleretur puerum: et egyptum pergeret:
qui audierat: ne timeas tollere mariam
uxorem tuam: quod enim in eo natum est
de spiritu sancto est. nunquā fieri poterat ut p
ditum formidaret infantem: quem diui
num esse cognouerat.

Lectio nona.

Aliud quiddam dolor et questio pa
rentum quā simplex lector intelligi
sonat. Quomodo enim tu si quando scriptu
ras legis queris in eis sensum cum dolo
re quodam atque tormento? Nunquid scri
pturas errasse aut perperam quid habere
arbitreris: sed quod ille intrinsecus habeat
ueritatem: sermonem: atque rationem: et tu
nequeas inuenire quod uerum est? Ita et il
li querebant iesum ne forte recessisset ab
eis: ne relinqueret eos ad alia transmigra
set: et quod magis puto ne reuertisset ad ce
los: cui illi placuisset iterū descensurus.
Dolentes ergo querebant filium dei: et
dum quererent non inuenere inter cogna
tos et notos. Neque eis poterat humana
conditio dei filium continere: Non inue
nerunt inter notos: quia maior erat noti
cia scientiaque mortali. Abi igitur inuene
runt eum: In templo. Ibi enim inuenit
filius dei. Si quando et tu quesieris filiū
dei quere primum in templo: illuc ppera

ibi christū sermonē atq; sapientiā. i. filiū
dei reperies. Quā uero paruulus erat in
uenitur in medio p̄ceptorū: n̄ eos docēs:
sed interrogans. Quia paruulus erat in
uenit in medio sanctificās: et erudiēs eos
non docens sed interrogans. Et hoc p̄
etatis officio: ut nos doceret qd pueris
q̄uis sapientes et eruditi sint cōueniret:
ut audiant prius magistros q̄ docere d̄
siderent: et se uana ostentatiōe nō iactēt.
Interrogabat inquā magistros: nō ut ali
quid disceret: sed ut interrogans erudiret.
Ex uno quippe doctrine fonte manat: et
interrogare et respondere sapiēter: et eius
dez scientie est scire: qd interrogēs: qdue
respondeas. Sporuit primū saluatorez
erudita interrogatiōe magistrū fieri: ut
postea interrogantibus responderet iux
ta rationem dei atq; sermonem. **Ad be
nedictus a.** Remansit puer iesus. **R.** *Ansorie
retro. ad mag. i. primis uespis. Dio.* Vo
ta q̄s. **Deinde sit cōme. de epiphania a.**
Hodie celesti. Omnes de sabba uenient
alla. **R.** Aurū et thus deferētes alla. **Oratio**
Deus q̄ hodierna. **Ad tertiā capitulum.**
Fratres obsecro uos. **R.** *Ansoria breuia et a.
dicuntur de epiphania ad sextā capitulū.*

Quo cū per gratiā dei que data ē
mibi oib; q̄ sunt inter uos: nō plus
sapere q̄ oportet sapere: sed sapere ad so
brietatem. **Ad nonā caplm.**

Sicut eiz i uno corpore mltā mēbra
habem; oia aut mēbra nō eūdem
actū hnt: ita multi unū corp; sum; i xpō.
singuli aut alter alterius mēbra: i christo
iesu dño nostro. **Ad uespas cap.** Fratres
obsecro uos. **Ad mag. ant.** Filij qd fecisti
nobis sic: ego et pater tuus dolētes querebam;
te: et qd est q̄ me querebatis: nesciebatis q̄ i
his que patris mei sūt oportet me esse. **Et sit
cōme. de epiphania a.** Tribus miraculis.
Omnes de sabba uenient alla. **R.** Aurū
et thus deferētes alla. **Dio.** Deus qui hodi
erna. **In uigil. octa. epiphanie ad uespas
a.** Ante luciferū. **Lum. rel. ps.** Dixit dñs.
Lū rel. in fine ps. In exitu. **Cap. et hym.**
de epiphania a. In colūbe specie spūs sc̄s
uifus est. **R.** Paterna uox audita ē: hic est fi

lius meus dilectus. **Ad mag. a.** Descendit
spūs sc̄s corporali specie sic colūba i ipm et uox
de celo facta ē: hic est fili; meus dilect; al. **oio.**

Deus cuius unigenitus in suba n̄e
carnis apparuit: p̄sta q̄s: ut per euz
quē silez nobis foris agnouim;: intus re
formari mereamur. Qui tecū. **In octa.
epiphanie ad matut. inuita.** Christus ap
paruit. **Hym.** Hostis herodes. **In primo
noct. ant.** Ueterē hoiez renouās saluator ue
nit ad baptisimū: ut natura que corrupta erat p
aquā recuperet incorruptibili ueste circūamē
tens nos. **ps.** Dñe dñs noster. **ant.** Te q̄ in
sp̄itu et igne purificas humana contagia: de
um ac redēptorez oēs glorificemus. **ps.** Leli
enar. **a.** Caput draconis saluator p̄truit i ior
dane flumie: ab eias p̄late omnes eripuit. **ps.**
Dñi est f. **a.** Vox dñi sup aquas. **R.** Deus
maiestatis intonuit. **Sermo sancti ambro
sij episcopi. Lectio prima.**

Euāgelica scripta refert: sicut lectus
nuper audiuius dñz ad iordanē
baptismi causa uenisse: et in eodem flumi
ne mysterijs se celestibus consecrari uo
luisse. Quod mirari non debemus cur
hoc baptismum ipse dominus fecerit et
magister. Quia ipse ait. Qui fecerit sic et
docuerit maximus uocabit in regno ce
lorum. Facere igitur prius uoluit qd fa
ciendum omnib; impabat. Ut bon; ma
gister doctrinam suam: non tam uerbis
insinaret q̄ actibus exerceret. Et ad fi
nez nos gestu pariter p̄firmaret et sensu.
Hoc aut totū hodierna die gestū eē ma
nifestū est. Ad ita uer; eē ipa possumus
colligere rōne. **Ansoria dicuntur sicut in
die epiphanie preter octauū: qd in suo
loco erit.** Hodie celi aperti sunt. **Lec. ij.**

Ratio eim illa exigit: ut post diē na
talis dñici: licet in p̄positis ānis: eo
dē aut t̄p̄e hec festiuitas sequerē. Quā
et ipaz festiuitatē natalē appellādā puto.
Tūc eim natus hoibus. hodie renatus
est faciūs. Tūc eim p uirginē editus. ho
die per mysterium generatus. Ita enim
disposuit dominus non longe iter se ho
minum uota distare: ut i uno tēpore quē
genitū gratulabāt in terra: sanctificatum

letaretur in celis. Et q partu uirginis angelis nunciantibus possidebat: dei filium celis testantib' retineret. Tertiqz eent hoi nes qz ipse e filius dei: quez uirgo pepat diuinitas agnoscebat. **Lectio tertia.**

In qui eim part' noua meretur obse qua. Ibi cu scdm ioane nascit: mat cu maria sinu circūfouet. Hic cu secundu mysteriu gignit: pat eu ds uoce cōplecti tur. Aut eiz. Hic e filius me' dilect' i quo mibi bñ cōplacui ipz audite. Adat ergo partui molli blādū gremio: pat filio pio testionio famlat. Adat inquā eu adorandū magis igerit: pat colendū gētib' māi festat. Siuu igit retinet a mēe cu nascit: sz pat ei sinus sui forū iugit submistrat. Legimus eim eu sine inuissioe in pīs gremio qescere. Dicite euāgelista. Deū ne mo uidit unqz: nisi unigenit' filius q e in sinu pīs. **In. ij. noct. a.** Baptista tremuit et n̄ audet tāgere factū dei dūcē: sz clamat cu tre more: sanctifica me saluator. **psal. Afferte. a.** Magnū mysteriū dclatur hodie: qz creator oium in iordane expurgat nra facinora. **ps.** Quēadmodū. **a.** Aqua cōburit peccatū hodie apparet liberator: et rozat oēm mūdū diuinitatis ope. **ps.** Deus n̄ refug. **a.** Veniet ad te q detrahēbat tibi. **Re.** Et adorabūt uestigia pedum tuorum. **Lectio quarta.**

Ibi ergo qescit dñs in sinu scio rui. Un' et ioānes euāgelista sinū ut in eo accūberet libent' elegit. Sin' ergo in quo xps regescit n̄ corporis gremio p parat: nec uestimētoz ābitioe cōponit: sed celestiu uirtutū opatōe colligit. Naz xpi sinus erat i ioāne euāgelista. fides in deo pte diuinitas i maria mēe uirginitas. Ibi sinus xpi e: ubi bitaculū e uirtutum. Ibi reclinat caput suū: ubi domiciliū celestiu iuenit pceptorū. Nā ideo peccatoribus isidelib' dicit. Alpes foueas hñt: et nolucres celi nidos: filius aut hoīs nō hz ubi caput reclinet. **Lectio quinta.**

Igitur dñs iesus hodie uenit ad baptismū: et corpus suū scum uoluit aqua dilui. Dicit fortasse aliqs. Qui scit us est quare uoluit baptizari: Audi ergo. ideo baptizatur christus: non ut san

ctificetur ab aquis: sed ut aquas ipse sanctificet: et purificatione sui purificet fluēta illa que tangit. Consecratio eim xpi psecratio maior est elementi. Cum enim saluator abluir: iam tunc in nostruz baptismum tota aqua mundatur: et purificat fons: ut secuturis postmodum populis lauacri grā mistret. Precedit ergo xpus ad baptismū: ut xpiani post eu p̄sidenter populi subsequantur. **Lectio sexta.**

Intellige ergo mysteriū. Nā ei' colūna ignis precessit p mare rubrū: ut intrepidū iter filii isrl subsequerentur: et ipsa prius p aquas egressa est ut uenientibus post se intrādī semitaz prepararet. Quod factum sicut apostolus dicit mysterium baptismi fuit. Baptismum plae quodāmodo fuit. ubi homines nubes operiebat unda portabat. Sed hec oia operatus est xpus dñs idē q et mō. Quia sicut tūc p mare filios isrl in signis colūna precessit: ita nunc per baptismū chritianos populos in corporis sui colūna precedit. Ipsa inqz est colūna que tūc lumen sequentiū oculis pstitit: modo lucē credentiū cordib' submistrat. Tunc in fluctibus undarū solidauit semitā: mō i lauacro fidei corroboret uestigia: p quā fidē sicut filii isrl q intrepidus ābulauerit psecutorem egyptiūz non hēbit. **inertio noct. a.** Pater de celis filiū testificatur: spūs sancti pñia aduenit: unū edocens q baptizatur xps. **ps.** Deus iudi. **a.** Peccati aculeus cōteritur hodie baptizato dño: et nobis donata ē regeneratio. **ps.** Uoce mea. **a.** Baptizatur xps: et sanctificatur oīs mūdus: et tribuit nob remissionē peccatoz: aqua et spū oēs purificaur. **ps.** Lant. ij. **a.** Et erit nomē eius bñdictū in secula. **Re.** Et añ solē pmanet nomē eius.

Secundum ioannē

In illo tpe uidit ioānes iesū uenientem ad se et ait. Ecce agnus dei: ecce q tollit peccata mūdi. Et reliqua.

Sermō sancti augustini epi. lec. vij.

Imo sibi arroget et dicat: qz tpe auferat peccata mūdi. iam intendite cōtra quos supbos itendebat ioānes dīgnum. Mundum erant natī heretici: et

demōstrabatur: iā intendebat p̄tra illos.
Cōtra illos clamabat tūc a fluuio: cōtra
quos mō clamat ex euāgelio. Venit ie-
sus. Et qd dicit ille. Ecce agn' dī. Si agn'
inocēs: et iōānes agnus: an nō et ipse ino-
cēs. S3 q's inocēs: Aut quātū inocēs:
Dēs ex illa radice ueniūt: et ex illa p̄pa-
gine de qua cātar gemēs dauid. Ego iū
q̄tatib' p̄ceptus sū et i peccatis mī mea i
utero me aluit. Solus ergo ille agn' q n̄
sic uenit. Nō eim i iūq̄tate p̄ceptus est: q
non de mortalitate p̄cept' est: nec euz in
peccatis mat' ei' i ufo aluit: quē uirgo p̄-
cepit: uirgo pepit: qz fide suscepit. Ergo
ecce agn' dei. Nō h3 iste traduce d' adā.
Carnē tñ assūpsit de adā: peccatū nō as-
sūpsit. Qui nō assūpsit de massa n̄ia pec-
catū: ipse ē q tollit peccatū n̄m. Ecce
agn' dei: ecce q tollit peccata mūdi. Nō
stis qz qdā homies dicūt aliq̄: nos tolli-
mus peccata hōinib' q s̄cti sūm'. Si eiz
nō fuerit sc̄s q baptizat: quō tollit pecca-
tū aliū: cū sit ille hō plen' p̄cō. **lec. viij**
Cōtra istas disputatōes uerba no-
stra nō dicam'. hunc legam'. Ecce
agn' dei: ecce q tollit peccatū mūdi. Nō
sit p̄sūptio hōinib' i hoies: nō trāsmi-
grat passer i mōtes i dño p̄fidat. Et si le-
uet oculos suos i mōtes: unde auxiliū
ueniet ei'. Intelligat qz auxiliū ei' a dño
q fecit celū et terrā. Tāte erat excellētie iō-
annes q dī ei. Tu es xps: Dic nō. Tu
es helyas: Dic nō. Tu es p̄pheta: Dic
nō. Quare ergo baptizas: Ecce agn' dei
inq̄: ecce q tollit peccata mūdi. Nō ē de
quo dixi. Post me uenit uir: q aī me fa-
ctus ē: qz p̄ior me erat. Post me uēit: qz
poster' nat' est. Aī me fact' est: qz p̄lat' ē
mibi. P̄ior me erat: qz i p̄cipio erat
uerbū: et uerbū erat apud deū: et d's erat
uerbū: et ego nesciebā eū. Sed ut māse
staret i isrl: p̄p̄ea ego uenī i aqua bap-
tizās: Et testioniū p̄hibuit iōānes dicēs.
quā uidi sp̄m de celo descendēte: quasi
colūbā: et māsit sup eū: et ego nesciebam.
Sed q me misit baptizare i aqua: ille mī
hī dixit. Sup quē uideris sp̄s descēden-
tē: et manētē sup eū: hīc ē q baptizat i sp̄u

sc̄o. Et ego uidi: et testioniū p̄hibui: quā
hīc ē filius dei. **Lectio nona**

Istēdat mō caritas uīa. Iōannes
qz didic' xps miss' ē eiz ut baptiza-
ret i aqua. Quēsitū est quare: ut manife-
staret i isrl dixit. Quid p̄fuit baptismus
iōānis fr̄es carissimī. Si p̄fuit aliquid: et
modo maneret et baptizaret hoies i bap-
tismo iōānis: et sic uenirēt ad baptismū
christi. Sed qd ait: ut manifestaret i isrl:
id est i ip̄sis israhel: p̄p̄s israhel ut manife-
staretur xps uenit baptizare i aqua. Ac-
cepit mysteriū baptismi iōānes i aqua
penitētie parare uīa dño: nō existēs dñs.
At ubi cognitus ē dñs sup̄flua ei uīa pa-
rabatur: qz cognoscētib' se ipse fact' est
uīa: Itaqz nō durauit diu baptismus iō-
annis. Sed quō demōstratus ē dñs b̄i
lis: ut ideo acciperet baptismū iōannis: in
quo et ego itrogās cito r̄ideo baptizare
tur: ut ipse dñs. Et opus erat ip̄si domio
baptizari: Op' erat dño crucifigi: opus
erat dño mori: Opus erat domino sepe-
liri: Si ergo tantam suscepit p̄o nobis
humilitatem: baptismum non erat susce-
pturus: Et quid profuit qz suscepit bap-
tismus serui: Et tu nō dedignareris sus-
cipere baptismum domini. intendat ca-
ritas uestra. Futuri erant i ecclesia aliq̄
excellioris gratie cathecumini. Sit enim
aliquando ut uideas cathecumini absti-
nentem ab omni concubitu: ualefaciētē
seculo: renunciantem omnibus que pos-
sidebat: distribuentem pauperibus: et ca-
thecuminus est: instructus etiā forte do-
ctrina salutari sup̄a multos fideles.

Ad l. p̄ horas a. Baptizat miles regē: seru'
dñm suū: iōānes saluatore: aqua iordanis stu-
puit: colūba p̄testatur: paterna uox audita est:
hīc est filius meus dilectus. **psal.** Dñs reg.

Lum. rel. a. Celi apti sunt sup eum: et uox fa-
cta est de celo dicēs. Nō ē filius meus dile-
ctus i quo mibi b̄i cōplacui. **a.** Christo da-
tus ē principatus et honor regnū: oīs populus
tribus et lingue seruiēti ei i eternū. **a.** Fon-
tes aquarū s̄ctificati sunt christo apparente i
gloria orbis terraz: haurite aquas de fonte sal-
uatoris: s̄ctificauit eū nunc omnē creaturam

87
christus deus noster. *¶* Vox de celo sonuit:
et vox patris audita est. *¶* Hic est filius meus in
quo mihi complacui ipm audite. *Cap.* Surge
illuminare. *hym.* *¶* Hodie celesti
spon. iuncta est ecclesia. *¶* Quia in iordane la
uit xps eius crimina. *Ad bñdic.* *¶* Precu
sor ioanes exultat: cu iordane baptizato dño:
facta est orbis terrarum exultatio: facta e pecca
toru nroꝝ remissio: sacrificas aquas: ipsi omnes
clamemus miserere nobis. *Oro.* Deus cuius
unigenitus. *Ad ternā sextā et nonā capi.*
Sanctio. b. et .x. dicuntur sicut in epiphania
Ad uespas .x. Baptizat miles. Lū rel. ps
cap. et hym. dicunt sicut in epiphania .x.

Hodie celesti spōso iuncta e ecclesia. *¶* Quia
in iordane lauit xps eius crimina. *Ad mag.*
ant. Sup ripā iordanis stabat beatus ioanes
indutus e splēdore: baptizans saluatōre. bapti
za me ioanes baptiza: bñdicā te: et tu iordanis
cōgaudēs suscipe me. *Oro.* Deus cui
unigenitus. *¶* Notandū q quocūqꝫ die post
octa. epi. primo occurrerit agendū de do
minica aut. de fer. sit officiū de ps sicut p
tali die psequēter ordinat. *¶* Sabbato pri
mo post octa. epi. *Ad uespas capitulu:*

¶ Altitudo diuinitatꝫ sapiētie et sciētie
dei: qz incōprehensibilia sūt iudicia
eius: et inuestigabiles uie ei. *hym.* *¶* O lux.
¶ Qui usqꝫ ad officia primā quadragesime
et ab octa. pent. usqꝫ ad aduentum dñi.
¶ Uespina oro ascēdat ad te dñe. *¶* Et de
dat sup nos misericordia tua. *Ad mag. .x.*
Suscepit deus isrl puer suū: sicut locutus ē ad
abraā et semē eius: exaltare hūiles usqꝫ in sedē
eius. *¶* Que ad mag. quolibet sabbato usqꝫ ad
septuagesimā tñ dicuntur. *Oro.*

¶ Omnipotēs sempitē dñs: q celestia
simul et trena moderaris: supplica
tiōes populi tui clemēter exaudi: et pacē
tuā nris pcedē tēporibꝫ. *¶* p. *Deide p apo*
stolis .x. Petꝫ apls et paulus doctoz gentiū
ipsi nos docuerūt legē tuā dñe. *¶* Cōstitues
eos pñces sup oēm terram. *¶* Admōres
erūt nomis tui dñe. *Oratio.*

¶ Deus cuius dextera beatū petrum
ambulante i fluctibꝫ ne mergere
erexit: et coaplū eius paulū tertio naufra
gantē de pfundo pelagi liberauit: exau

di nos ppitius et cōcede: ut amboꝝ me
ritis eternitatis gloriāz psequamur. *p. d.*
nostrū iesum xpm. *¶* Deinde sunt spales
cōmemoratiōes sanctorꝫ sanctarū ue ut
puta de his sub quoz titulis ecclesie de
dicatē sūt: ac de his etiā: erga quos quas
ne deuotio tendit eoz q diuina dicunt of
ficia: nec nō sup his quoz ecclesia roma
na generalitꝫ aut i aliquibus puincijs siue
terris aut locis cōmemoratiōes facere
sueuit. *¶* Ultimo de pace .x. Da pacē dñe in
diebus nris: qz nō est alius q pugnet p nobis
nisi tu deus nr. *¶* Fiat pax in uirtute tua. *¶*
Et abūdantia in turribꝫ tuis. *Oratio.*

¶ Sus a quo sācta desideria recta cō
silia: et iusta sūt opa: da seruis tuis
illā quā mūdus dare n pōt pacē: ut et cor
da nra mādatis tuis dedita: et hostiū sub
lata formidine: tēpā sint tua pteciōe tāqꝫ
la. *p.* Ab hac dñica usqꝫ ad dñicā de pas
siōe et ab oct. pent. usqꝫ ad aduentū: i oibꝫ
uespis sabbati et matutinis ac uespis do
minice supradicta suffragia predicto mō
dicūt. *¶* Et i oibꝫ uespis et matutinis nouē
et triū lectionū eandē tēpōꝫ: exceptis fe
stis duplicibꝫ: eū oct. corū: ac festis aplo
raz petri et pauli. sācte crucis. sācti micha
elis: nec nō excepto q in mat. dñi p aplis
et. *¶* Olli pñces. *¶* In oēs terrā. *¶* Et in fi
nes orbis. *Ad cōpletoriū dñi.* Inbe domne
bñdicere. *¶* Bñdictio. *¶* Noctē getaz et finē pfe
ctū: pcedat nob oipotēs dñs. *¶* Amē. *lectio*

¶ Patres sobrii estote et uigilate: qz
aduersariꝫ uꝫ diabolꝫ tāqꝫ leo rugi
ens circuit: qres quē deuoret: cui resistite
fontes i fide. Tu aut dñe miserere nobis.
¶ Deo grās. *¶* Deide .x. Adiuutoriū nrm in
noīe dñi. *¶* Qui fecit celū et terrā. *¶* Dea dñi
pñ nre secreto. *¶* Et nō pñciat. *¶* Et ne nos
sed absolute sit pñssio. *¶* Cōfiteor deo oī
potēti et beate marie uirgini et beatif apo
stolis dñi petro et paulo et oibꝫ scis: et tibi
pñ me grauit peccasse. p supbiā i lege dñi
mei cogitatione. delectatiōe. omisiōe. cō
sensu. uisu. uerbo. opere. mea culpa. mea
culpa. mea maxima culpa. Ideo precor
beatissimā et gloriosam uirginem mariā
et omnes sāctos et sanctas dei et uos frēs

orare pro me. **Rūdetur.** Misereatur tui
ōipotens deus: et dimissis ōibus peccatis tuis
pducatur te ad uitā eternā. **R. Amē.** **Deinde**
di absolutio. Indulgentiā absolutionē et re
missionē ōiū peccatorū nrorū: tribuat nobis ōi
potēs et misericors dñs. **R. Amē.** **Deinde di**
*. Cōuerte nos dñs salutaris nri. **R.** Et auerte
irā tuā a nobis. ***.** Deus in adiutoriū meū i
tende. **R.** Dñe ad adiuvandū me festina. **Cū**
Gloria patri. **et.** Sicut erat. ***.** Misere.
psal. Cū inuocē. **psal.** In te dñe speravi.
usqz ibi. Deus ueritatis. **psal.** Qui hitat.
psal. Ecce nūc. ***.** Misere mibi dñe: et ex
audi orōnē meā. **brm.** Te lucis. **Caplin.**

Tu autē in nobis es dñe: et nomē tu
um iuocatū est sup nos: ne derelin
quas nos dñe deus nri. **R.** Deo grās. **Gla**
rim sequitur sal. b. In man⁹ tuas dñe cōmen
do spm meū. ***.** Redemisti nos dñe deus ue
ritatis. **R.** Cōmēdo. ***.** Gloria. **R.** In man⁹
tuas dñe: cōmēdo spūz meū. ***.** Custodi nos
dñe ut pupillā oculi. Sub umbra alaz tuarū
ptege nos. **Ad canticū a.** Salua nos dñe
uigilātes: custodi nos dormiētes: ut uigilemus
cū xpō et regescam⁹ in pace. **psal.** Nūc dimit
tis. Kyf. xpc. kyf. Pf nri. **secreto *.** Et ne
nos. **R.** Sz liba nos. **symbolū** Credo i de
um. **secreto *.** Carnis resurrectionē. **R.** Vi
tam eternā amē. ***.** Bñdictus es dñe dñs pa
trū nostroz. **R.** Et laudabilis et glīosus i secu
la. ***.** Bñdicam⁹ pñz et filiū cum scō spū. **R.**
Laudem⁹ et supexaltem⁹ cū i secula. ***.** Bñ
dictus es dñe in firmamēto celi. **R.** Et lauda
bilis et glīosus: et supexaltat⁹ in secula. ***.** Bñ
dicat et custodiat nos ōipotēs: et misericors do
minus. **R.** Amē. ***.** Dignare dñe nocte ista
R. Sine peccato nos custodire. ***.** Misere
nri dñe. **R.** Misere nri. ***.** Siat misericor
dia tua dñe sup nos. **R.** Quēadmodū spau
mus in te. ***.** Dñe exaudi orōnē meā. **R.** Et
clamoꝝ me⁹ ad te ueniat. ***.** Dñs uobiscū. **R.**
Et cū spiritu tuo. **Oratio.**

Tu ista q̄s dñe habitatōez istā: et ōēs
insidias iūmici ab ea lōge repelle: et
angeli tui facti habitēt i ea: q̄ nos i pace
custodiāt: et bñdictio tua sit sup nos sēp.
p. ***.** Bñdicamus dñō. **R.** Deo gratias. **se**
quitur benedictio. Bñdicat et custodiat nos

omnipotēs et misericors dñs: pater filius et spi
ritus sanctus. **R.** Amen. **Notandū q̄ p̄e**
script⁹ cōpletōrij ordo p̄ totum annū in
dñicis diebus et festis. ix. et triū lectionū
observatur. hoc excepto q̄ i festis dupli
cibus et per octauas eoz dicta sūt. post
ps. Nunc dimittis. statim sequitur *. Dñs
uobiscū. **Lum oratione.** **Uisita q̄s.** Inui
tatoria subscripta singula sigulis dñicis
diebus usqz ad septuagesimā dicuntur
a calēdis octobris usqz ad aduentū. **In**
uita. **Uēite exultem⁹ dñō.** **Jubilem⁹ dñō saluta**
ri nro. **ps.** **Preoccupem⁹.** **Aliud inuita.**
Preoccupem⁹ faciē dñi. **Et i psalmis iubilem⁹**
ei. **ps.** **Venit.** **Aliud inuita.** **Qm̄ deus ma**
gnus dñs. **Et rex magn⁹ sup oēs deos.** **psal.**
Venit. **Aliud inuita.** **In manu tua dñe.**
omnes fines terre. **psal.** **Venit.** **Aliud in**
uita. **Venite adoremus dñm.** **Qui fecit nos**
psal. **Venit.** **Aliud inuita.** **Dñm qui fecit**
nos. **Venite adoremus.** **psal.** **Venit.** **Do**
minica p̄ia post oct. epi. ad mat. inuita.
Venite exultemus dñō. **Jubilem⁹ deo saluta**
ri nro. **psal.** **Preoccupem⁹.** **brm.** **P̄rio**
dierū. **In p̄io noct. a.** **Seruite dñō in timo**
re: et exultate ei cū tremore. **psal.** **Beatus uir**
psal. **Quare fre.** **psal.** **Dñe qd mul.** **ps.**
Dñe ne infurore. ***.** **Deus iudex iustus for**
tis et lōganimis: nūqd irascetur p̄ singulos di
es. **psal.** **Dñe dñs me⁹ in te.** **psal.** **Dñe do**
minus nri. **psal.** **Cōfite.** **psal.** **In dñō p̄si**
a. **Tu dñe seruabis nos: et custodies nos p̄**
Saluū me fac. **psal.** **Usqz quo.** **psal.** **Di**
xit insip. **psal.** **Dñe q̄s hitat.** ***.** **Admor**
fui nocte nois tui dñe. **R.** **Et custodiui legem**
tuā **Hac nocte eplē pauli ponūt: et de ip**
sis tā in seriali qz in dñicali officio usqz
ad septuagesimā legūt p̄ia pauli eplā ad
romanos. Lectio prima.

Paulus seruus iesu xpi uocat⁹ apo
stolus: segregat⁹ in euāgeliū dei: qd
an̄ p̄miserat p̄ p̄phetas suos i scripturā
sanctis de filio suo: q̄ factus ē ei ex semie
dauid scōm carnē: q̄ predestinatus ē fili⁹
dei in uirtute secundū sp̄itū sanctificati
onis ex resurrectionē mortuorū iesu xpi
fili dñi nri: p̄ quē accepim⁹ grām et aplānū
ad obediendū fidei in ōib⁹ gētib⁹ p̄ noīe

cuius in quibus estis et uos uocati iesu xpi
dñi nostri: oibus qui sunt rome dilectis dei
uocatis factis: gratia uobis: et pax a deo pa-
tre nostro et dño iesu xpo. Primum quod
gratias ago deo meo per iesum xpm per o-
mnes uobis: quia fides uestra annunciat in
uniuerso mundo. Testis enim mihi est de-
us cui serui in spiritu meo in euangelio filij
eius: quod sine infusione memoria uestri
facio semper in orationibus meis: obsecrans
si quo modo tandem aliquando prosperum iter ha-
beam in uoluntate dei ueniendi ad uos.

R. Dñe ne in ira tua arguas me: neque in furo-
re tuo corripas me. **Miserere mei dñe: quoniam in-
firmus sum.** **V.** Timor et tremor uenerunt super
me: et preterit me tenebre: et dixi. **Miserere.**

Lectio secunda.

Confido enim uidere uos: ut aliquid
partiar uobis gratie spiritualis ad
confirmandos uos: id est simul consolari
in uobis: per eam que iuncta est fide uestram
atque meam. Nolo autem uos ignorare fratres:
quia sepe proposui uenire ad uos: et prohibe-
tum usque adhuc ut aliquem fructum habeam
in uobis sicut et in ceteris gentibus. Grecis
ac barbaris: sapientibus et insipientibus
debitor sum: ita quod in me promptum est et
uobis qui rome estis euangelizare. Non
enim erubescam euangelium. Virtus enim
dei est: in salutem omni credenti. iudeo pri-
mus et greco. Iusticia enim dei in eo reue-
latur ex fide in fidem sicut scriptum est.
Iustus autem ex fide uiuit. **R.** Deus qui sedes
super thronum: et iudicas equitate: esto refugium pau-
perum in tribulatione. Quia tu solus labor et do-
lor consideras. **V.** Tibi cum derelictus est pauper: pu-
pillo tu eris adiutor. Quia.

Lectio tertia.

Ruelatur enim ira dei de celo super
omnem impietatem et iniusticiam homi-
num eorum qui ueritatem dei in iustici-
am detinent: quia quod notum est dei mani-
festum est in illis. Deus enim illis mani-
festauit. Inuisibilia enim ipsius a creatura
mundi per ea que facta sunt intellecta
percipiuntur. Sempiterna quoque eius uir-
tus et diuinitas: ita ut sint inexcusabiles.
Quia cum cognouissent deum: non sicut

deus glorificauerunt aut gratias egerunt:
sed euauerunt in cogitationibus suis: et
obscuratum est insipiens cor eorum. Di-
centes enim se esse sapientes: stulti facti sunt.

R. A dextris est mihi dominus ne commoue-
ar. Propter hoc dilatatum est cor meum: et ex-
ultauit lingua mea. **V.** Dominus pars heredi-
tatis mee: et calicis mei. Propter. **In secundo
nocturno antiphona.** Bonorum meorum
non indiges: in te speraui conserva me domine
psalmus. Conserva. **antiphona.** Prop-
ter uerba labiorum tuorum: ego custodiui ui-
as duras. **psal.** Exaudi. **antiphona.** Vi-
liga te domine uirtus mea. **psalmus.** Ipsi
V. Quoniam tu illuminas lucernam meam do-
mine. **R.** Deus meus illumina tenebras me-
as.

Lectio quarta.

Et mutauerunt gloriæ incorrupti-
bilis dei in similitudinem imaginis
corruptibilis hominis: et uoluerunt: et quadru-
pedum: et serpentium. Propter quod tradidit
illos deus in desideria cordis eorum: et in in-
ditiis: ut contumeliis afficiant corpora sua
in semetipsis. Qui commutauerunt ueritates
dei in mendacium: et coluerunt et seruiuerunt
creature potius quam creatori: qui est benedictus in
secula amen. Propterea tradidit illos deus
in passiones ignominie. Nam semine eorum in
mutauerunt naturale usum: in eum usum qui est con-
tra naturam. Sicut autem et masculi relicto na-
turali usu seminis: exarserunt in desideriis su-
is: inuicem masculi in masculos turpitu-
dinem operantes: et mercedem quam oportet
erroris sui in semetipsis recipientes.

R. Notas mihi fecisti uias uite. Adimplebis
me leticia cum uultu tuo delectationes in dextera
tua usque in finem. **V.** Tu es qui restitues here-
ditatem meam mihi. Adimplebis.

Lectio quinta.

Et sicut non probauerunt deus ha-
bere in noticiam: tradidit illos de-
us in reprobam sensum: ut faciant ea que
non conueniunt: repletos omni iniquita-
te. malicia. fornicatione. auaricia. nequi-
cia. plenos inuidia. homicidiis. contumelia do-
lo. malignitate. susurriones. detractores
doli. odibiles. contumeliosos superbos. elatos.

inuictores malorum. paratibus non obedientibus. insipientes. incompósitos. sine affectu abique sedere. sine misericordia. Qui cum iusticiam dei cognouissent non intellexerunt: quoniam quod talia agunt digni sunt morte: non solum quod faciunt ea: sed et quod patiuntur facientibus.

R. Diligam te domine uirtus mea: dominus firmamentum meum. Et refugium meum. **R.** Liberator meus dominus meus adiutor meus. Et refugium meum.

Lectio sexta.

Propter quod inexcusabilis es o homo omnis qui iudicas. In quo enim iudicas alterum teipsum condemas. Eadem enim agis quod iudicas. Scimus enim quoniam iudicium dei est secundum ueritatem in eos qui talia agunt. Existimas autem hoc o homo qui iudicas eos qui talia agunt et facis ea: quia tu effugies iudicium dei. An diuitias bonitatis eius: et patientie et longanimitas peruenis. Ignoras quod benignitas dei ad penitentiam te ducit. Secundum duritiam autem tuam et impenitentem cor thesaurizas tibi iram in die ire: et reuelationis iusti iudicii dei: qui reddet unicuique secundum opera eius. His quidem secundum patientiam boni operis gloriam et honorem: et incorruptionem querimus uitam eternam. his autem qui sunt ex contentione: et qui non acquiescunt ueritati: credunt autem iniquitati: ira et indignatio. tribulatio. et angustia in omnem aiam hominis operantis malum: in deis primum et grecis. Gloria autem et honor et pax omni operanti bonum: iudeo primum et greco.

R. Domini est terra et plenitudo eius. Orbis terrarum et uniuersi habitant in eo. Ipse super maria sudauit eam: et super flumina preparauit eam. Orbis.

In tertio nocturno. Non sunt loquere neque fmo-
nes: quorum non audiatur uoces eorum. **Ps.** Celi
enim. Exaudiat te dominus in die tribulationis. **Ps.**
Ipsius. Domine in uirtute tua letabitur rex. **Ps.**
Ipsius. Exaltare domine in uirtute tua. **R.** La-
tabimur et psallimus uirtutes tuas.

Secundum iohannem.

In illo tempore Nuptie facte sunt in chana galilee: et erat mater iesu ibi. Vocatus est autem iesus et discipuli eius ad nuptias. Et deficiente uino dicit mater eius ad eum. Vinum non habent. Et reliqua. **Omelia sancti augustini episcopi**

Lectio septima.

Ansit dominus deus noster: ut donet nobis reddere quod promissimus. Hesterno enim die si meminisset sanctitas uia: cum temporis excluderemur angustia: ne sermonem inchoatum impleremus: in hoc diurnum diem distulimus: ut ea que in hoc facto euangelice lectionis mystice in sacris posita essent: ipso adiuvante aperirentur. Non itaque opus est iam morari diutius in commedando miraculo dei. Ipse est enim deus qui per uniuersam creaturam quotidiana miracula facit: que hominibus non facilitate sed assiduitate uiluerit. Rara autem que sancta sunt ab eodem domino. id est a uerbo propter nos incarnato maiorem stuporem hominibus attulere. Non quia maiora erant quam sunt ea que quotidie sunt tamque naturali cursu paguri. Illa uero efficaciam potentie tanquam perfectis exhibuisse uidentur oculis hominum.

R. Ad te domine leuavi aiam meam. Deus meus in te confido non erubescam. Custodi aiam meam et eripe me. Deus meus. **Lectio octaua.**

Omnis primus sicut meministis resurrexit unus mortuus: obstupere homines: cum quotidie nasci qui non erant nato mirentur. Sic aqua in unum uersa quod si mirentur: cum hoc animis omnibus deus in uerbis faciat. Sed quia omnia que fecit dominus iesus non solum ualent ad excitanda corda nostra miraculis: sed et ad edificanda in doctrina fidei. scrutari nos oportet quod sibi uelint ista omnia. id est quod significet. Horum enim omnium significationes sicut recordamini in die hodiernum distulimus. Quod autem dominus iuuitatus uenit ad nuptias: et excepta mystica significatione confirmare uoluit quod ipse fecit. Futuri enim erant de quibus dixit apostolus prohibentes nubere et dicentes quod male essent nuptie: et quod diabolus eas fecisset: cum idem dominus dicat in euangelio: introgatus utrum liceat homini dimittere uxorem suam ex qualibet causa: Respondit non licere: excepta causa fornicationis. In qua responsione si meministis hoc ait. Quod deus coniunxit homo non separet.

R. Duo seraphim clamabant alter ad alterum. Sanctus. sanctus. sanctus. dominus deus sabaoth. Plena est omnis terra gloria eius. Tres sunt qui testimonium dant in celo: pater. uerbum. et spiritus sanctus: et hi tres unum sunt. Sanctus. Gloria. Plena.

Ab hac dñica usq; ad septuagesimam: et
ab octa. pen. usq; ad aduentu. predictus
psal. in diebus dñicis cantat qñ officiu
agit dñicale: et octauo loco ponit.

Lectio nona.

Et qui bñ eruditi sūt in fide catho-
lica nouerūt q; deus fecerit nupti-
as. Et sicut cōiugiū a deo: ita diuortiū a
diabolo fit. Sed ppter ea in causa forni-
cationis licet uxorem dimittere: quia ipa
uxor primo uoluit que fidē coniugalem
marito nō seruauit. Nec ille que uirgini-
tate deo uouent: quāq; ampliorē gradū
honoris et sāctitatis in ecclesia teneant si
ne nuptiis sūt. Nā et ipse pñent ad nup-
tias cū tota ecclesia: in qbus nuptiis spō-
sus est christus. Ac per hoc ergo dñs in
uitatus uenit ad nuptias: ut coniugalīs
castitas firmaret: et ostēderet sacm nup-
tiarū: q; et illarū nuptiarū spōsus psonaz
dñi figurabat: cui dictus est. Seruasti ui-
num bonū usq; ad huc. Bonū eiz uinū
xp̄s seruauit usq; adhuc. i. euangelium
suū. **Ad laudes ant.** Alleluia alla. **psal.**
Dñs re. psal. Jub. psal. Deus deus me-
us. **r.** Tres pueri iussu regis in fornace missi
sunt: nō timētes flāmā ignis: dicentes bñdic-
tus deus. **psal.** Bened. oia opa. **ant.** Alleluia
alla. alla. **ps.** Laudate dñs de celis. **Cap.**
Benedictio et claritas et sapientia et
gratiarū actio. honor. uirtus. et for-
titudō deo nro in secula seculorū amen.
hym. Eterne rerum. **Predicti duo hym.**
i. Primo dicū. et Eterne rerū in dñicis di-
ebus usq; ad dñicam primā quadragesi-
me. Et a calēdis octob. usq; ad aduentū
cātāt. **Dñs** regnauit decorē induit. **Et** in-
duit dñs fortitudinē et precinxit se. **Et dñs usq;**
ad dñicā septuagesime. Et ab octa. pen.
usq; ad aduentū. Ad bñdic. r. Nuptie fa-
cte sunt in chana galilee: et erat ibi iesus cū ma-
ria matre eius. **Oratio.** Omnipotēs sempit-
ne deus. **Deinde fit cōmemoratio de apo-**
stolis. ant. Gloriosi principes terre quomō i-
uita sua dilexerunt se: ita et in morte nō sunt se
parati. **In omnem terrā exi. so. eorum. r.**
Et in fines orbis terre uerba eorū. Oratio.
Deus cuius de f. Deinde fiūt pticulares

cōmemorationes ut supra dñ in rubrica
in uespis. ultimo loco d pace. **r. v. et oio.**
ut supra in uespis ad primā hym. **Iaz lu-**
cis orto. r. Alla. alla. alla. **psal.** Deus de-
meus re. **ps.** Dñs regit. **psal.** Dñs est f.
psal. Ad te dñe leuauit. **psal.** Iudica me
dñe. **psal.** Deus in no. **psal.** Cōfitemini
psal. Beati immaculati. **psal.** Retribue.
psal. Quicūq; uult saluus. **Capitulum.**

Regi seculorum immortalī et inuisibili:
soli deo honor et gloria in secula se-
culorum amen. **r. bre.** Christe fili dei uiui
miserere nobis. **r.** Qui sedes ad dexterā pa-
tris. **r.** Misereere. **r.** Gloria. **r.** Christe. **r.**
Exurge christe adiuua nos. **r.** Et libera nos
ppter nomen tuū. **Deinde.** Ky. xpe. ky.
Pater noster. **secreto.** Et ne nos. **r.** Sz
libera nos. **Deinde.** Credo in deū. **secreto**
r. Carnis resurrectionē. **r.** Vitam eternā.
r. Et ego ad te dñe claman. **r.** Et mae oio
mea pueniet te. **r.** Repleatur os meum lau-
de. **r.** Et cantē gloriāz tuā tota die magnitu-
dinem tuā. **r.** Dñe auerte faciē tuam a pecca-
tis meis. **r.** Et omnes iniquitates meas dele.
r. Cor mundum crea in me deus. **r.** Et spi-
ritum rectum innoua in uisceribus meis. **r.**
Ne proicias me a faciē tua. **r.** Et spiritū san-
ctū tuū ne auferes a me. **r.** Redde mihi leticiā
salutaris tui. **r.** Et spiritu principali confirma
me. **r.** Adiutorium nostrum in nomine domi-
ni. **r.** Qui fecit celum et terram. **Deinde fit p-**
fessio ut supra in cōpletorio. Quia finita
post. Misereatur. Indulgentiam. et. **dñ.**
Dignare dñe die isto. **r.** Sine peccato nos
custodire. **r.** Misereere nostri dñe. **r.** Misere-
ere nostri. **r.** Fiat misericordia tua dñe sup
nos. **r.** Quēadmodū sperauimus in te. **r.**
Dñe exaudi oronem meam. **r.** Et clamor me-
us ad te ueniat. **r.** Dñs uobiscū. **r.** Et cum
spiritu tuo. **Oratio.**

Omnine deus omnipotens: qui ad
principium huius diei nos perue-
nire fecisti: tua nos hodie salua uirtute:
ut in hac die ad nullum declinemus pec-
catum: sed semper ad tuam iusticiam fa-
ciendam nostra procedant eloquia: di-
rigantur cogitationes et opera. per dñm
nostrum iesum christum.

Et sciendum qd psal. supradicti dicuntur
ad primā de dñica p totū annū preterqz
a pascha usqz pēt. Excepto etiaz q a sep
tuagesima usqz ad pascha dicitur ad pri
mam ps. Dominus regnavit. loco. Cōfite
mini. Inter psal. Deus i nomine tuo. psal.
Beati immaculati. et psal. Retribue. Ad pri
mā cuiuslibet festi tantū dicitur etiaz si
in dñica celebretur. Cap. Regi seculorū.
Lū precibus p̄fessione et oratione predictis.
Similr per totū annū in dñicis diebus
et festis. tā. ix. quā triū lectionū dicit: Ex
cepto q in festis duplicib⁹. et p octavas
eorū post. Exurge christe. et libera
nos. statim seqt. Dñs uobiscum. et. orō.
Dñe deus omnipotens. Itē cap. Regi seculo
rum. dicit quotidie ab octa. pasche usqz
p oct. pent. Post primā scē marie p̄nu
ciatur datariū calendarij et luna cū festi
uitate seqntis dici. Deo gratias. seqtur
Preciosa in cōspectu dñi. et. Adors sancto
rum eius. Deinde absolute dicit sine ore
mus. Sancta maria et oēs sancti intercedant
p nobis ad dñm: ut nos mereamur ab eo ad
iuuari et saluari: Qui uiuit et regnat in secula se
culorū amē. Deus in adiutorij meū inten
de. Dñe ad adiuuandū me festina. Et sic di
citur ter. Deinde Gloria p̄i. Et. Sicut
erat. Ky. xpe. ky. Pater nr. secreto. et.
ne nos. Sed libera nos. Respice i ser
uos tuos dñe: et in opa tua: et dirige filios eoz
Et sit splendor dñi dñi nrī sup nos: et opa māuū
nrarū dirige sup nos: et opus manūū nrarū
dirige. Gloria patri. Et. Sicut erat. Dio.
Grige sanctificare regere et guberna
re. dignare: dñe deus rex celi et tre:
hodie corda et corpora nra. sc̄sus. sermo
nes et actus nostros in lege tua: et i ope
ribus mandatorū tuoz: ut hic et in cūū
te auxiliante salui et liberi esse mereamur
saluator mundi. Qui uiuis et regnas i se
cula seculorū amē. Deinde lector dicit.
Iube domine benedicere. Benedictio. Di
es et actus meus i tua pace disponat dominus
omnipotens. Amen. lectio Dominus
autem dirigat corda: et corpora nostra in cari
tate dei: et patientia christi. Et in fine dicitur
Tu autem domine miserere nobis. Deo

gratias. Ad absolutionem capituli tam
in ferialibus qz in dominicis diebus. ab
octaua epiphanie usqz ad dominicā sep
tuagesime. Et a dominica septuagesime
in ferialibus diebus usqz ad dominicā
primam quadragesime. Et ab octa. pen
tecostes tam in dominicis qz in ferialib⁹
diebus usqz ad aduentum supradicta le
ctio semper dicitur. Adiutorium nostrū
in nomine domini. Qui fecit celum et terrā
Benedicite. Deus. Dominus nos be
nedicat: et ab omni malo defendat: et ad uitam
perducatur eternam. Et in fine dicitur. Et fīo
lium anime per dei misericordiam requiescant
in pace. Amen. Preciosa modo pie
dicto per totum annum dicitur excepta
lectione que aliquando mutatur. Ad ter
tiam hymnus. Nunc sancte. ant. Alleluia
alleluia alleluia. psal. Legem po. psalmus.
Memor esto. psalmus. Bonitatem. Capi
tulum.

Deus caritas est: et qui manet in ca
ritate in deo manet: et deus in eo.
Breue. Inclina cor meum deus: in testimo
nia tua. Auerte oculos meos ne uideant
vanitatem: in uia tua uiuifica me. In testimo
nia. Gloria. Inclina. Ego dixi do
mine miserere mei. Sana animam meam:
quia peccaui tibi. Oratio. Omnipotēs sem
piternus deus. Ad sextā hymnus. Rector
po. Alla. alla. alla. ps. Defecit. ps. Quomō
di. ps. Iniquos. Capitulum.

Alter alterius onera portate: et sic
adimplebitis legem christi. bre.
In eternū dñe permanet uerbu tuū. In se
culum seculi ueritas tua. Permanet. Gloria.
in eternū. Dñs regit me et nihil
mibi deerit. In loco pascue ibi me colloca
uit. Ad ix. hym. Rex deus te. Alla. alla. al.
ps. Mirabilia. ps. Clamaui. ps. Princi
pes. Capitulum.

Aspi cū estis p̄cio magno: glorifi
cate: et portate deū in corpore uro.
bre. Clamaui in toto corde meo. Exaudi
me dñe. Justificatiōes tuas regā. Ex
audi. Gloria. Clamaui. Ab oculis
meis munda me dñe. Et ab alienis parce
seruo tuo.

Notandum q per totum annum ad p[ri]mam. tertiam sextam: et nonam et cōple-
torium dicitur h[ym]n. supradicti preter
q[ue] a quinta feria cene domini usq[ue] ad
sabbatum in alb. Et excepto q non di-
citur h[ym]nus. Nūc sancte nobis. Ad ter-
tiam diei pent. nec per oct. sed d[icitu]r h[ym]n[us].
Veni creator spiritus. Ad uespas ant. Di-
git dñs domo meo sede a dextris meis. ps.
Ipsū. a. Fidelia oia mādāta eius: p[er]firma-
ta in seculū seculi. ps. Cōfir. a. In mādatis
eius caput nimis. ps. Beatus uir. a. Sit no-
men dñi bñdictū in secula. ps. Laudate. a.
Nos q uiuimus bñdicimus dño. ps. In ext[er]i-
tu. Capitulum.
Benedictus deus et p[ater] dñi nostri ie-
su christi: p[ater] misericordiar[um]: et d[omi]n[us]
totius cōsolatiōis: q cōsolat nos i oī tribu-
latione n[ost]ra. H[ym]n. Lucis creator. Qui d[icitu]r
usq[ue] ad dominicā primā quadragesime:
Et ab octa. pent. usq[ue] ad aduentū dñi. ✠.
Dirigatur dñe o[ra]tio mea. R. Sicut incensū in
cōspectu tuo. Ad mag. ant. Deficiente uino
iussit iesus impleri hydrias aqua: que in uinum
cōuerse sūt alla. Dio. Omnipotēs sempit[er]ne
deus. Notandū q quando agitur offi-
ciū dominicale. ps. ad nocturnos. tertā
fertā nonā et uesp[er]os per omnes domini-
cas añi sicut i p[re]dicta dominica dicitur.
Item ant. nocturnales et uesp[er]oz cedē
dicuntur i dñicis diebus ab octa. epipha-
nie usq[ue] ad pascha. Et ab octa. pent. usq[ue]
ad aduentū. Item ✠iculi nocturnoz et
uesp[er]oz: idē dicunt in dñicis diebus ab
octa epiphāie: usq[ue] ad primā dominicā
quadragesime: et ab octa. pente. usq[ue] ad
aduentū. Itē ant. laud. prime. tertie sexte
none. cedē. Ac capitula p omnes horas
eadem dicuntur: in dominicis diebus ab
octa. epiphāie usq[ue] ad septuagesimā: et
ab octa. pente. usq[ue] ad aduentū. Itē p[er]
foria breuia et ✠iculi per horas eadē di-
cuntur in dñicis diebus ab octa. epipha-
nie usq[ue] ad dominicā primā quadragesi-
me: et ab octa. pente. usq[ue] ad aduentum.
Feria secunda iuita. Venite exultem[us] dño
psal. Jubilem[us]. H[ym]n. Sōno relectis. Ad
noct. ant. Dñs defensor uite mee. psal. Do-

minus illumia. psal. Ad te dñe clamaui. ant.
Adorate dñm in aula facta eius. psal. Miser-
te. psal. Exultabo. ant. In tua iusticia libera
me dñe. psal. In te dñe speravi. psal. Beati
quorū. ant. Rectos decet collaudatio. psal.
Exultate. ps. Bened. ant. Expugna i expu-
gnantes me. psal. Iudica domine no. psal.
Dixit iniustus. ant. Reuela dño uiam tuaz.
psal. Noli emul. psal. Dñe ne in furore. ✠.
Domine in celo misericordia tua. R. Et usq[ue]
ad nubes ueritas tua. Lectio prima.
In eim est personarum acceptio
apud deum. Quicūq[ue] eis sine lege
peccauerunt: sine lege peribunt. Et qun-
q[ue] in lege peccauerunt: per legem iudica-
buntur. Non eim auditores legis iusti s[ed]
apud deus: sed factores legis iustificabū-
tur. Cum enim gentes que legem nō ha-
bent: naturaliter ea que legis sunt faciūt:
eiusmodi legem non habentes: ipsi sibi
sunt lex. qui ostendūt opus legis scriptū
in cordibus suis: testimoniū reddente il-
lis conscientia ipsorum: et inter se inuicē
cogitationum accusantium: aut etiam
defendentium in die qua iudicabit deus
occulta hominum secundum euangeli-
um meum per iesum christum.
R. Quam magna multitudo dulcedinis tue
domine: Quam abscondisti timentibus te. ✠.
Et perfecisti eis qui sperant in te domine in cō-
spectu filiorum hominum. Lectio secunda.
Si autem tu iudeus cognominaris
et requiescis in lege: et gloriaris in
deo: et nosti uoluntatem eius: et probas
utiliora instructus per legem: confidis te
ipsum ducem esse cecorum: lumen eorū
qui in tenebris sunt: eruditorem insipien-
tium: magistrum infantium: habentē for-
mam scientie: et ueritatis in lege. Qui er-
go aliū doces: te ipsum non doces: Qui
predicas non furandum furaris: Qui di-
cis non mechandum mecharis: Qui ab
hominaris dola sacrilegium facis: Qui
in lege gloriaris: per preuaricationem le-
gis deum in bonoras.
R. Adiutor meus esto deus: Ne dereliquas
me. ✠. Neq[ue] despicias me deus salutaris me-
us. Ne.

Lectio tertia.

Nomen enim dei per uos blasphematur inter gentes: sicut scriptum est. Circūcisio quidem prodest: si legem obserues. Si autem preuicator legis sis: circūcisio quidem tua preputium facta est. Si igitur preputium iusticias legis custodiat: nonne preputium illius in circūcisione reputabitur: et iudicabit quod ex natura est preputium legem consumas: te: quod per legem et circūcisionem preuicator legis es. Non enim quod in mai festo iudeus est: neque quod in manifesto i carne circūcisio: sed quod in abscondito iudeus est: et circūcisio cordis in spiritu non in legem cuius laus non ex hominibus: sed ex deo est. *Be. Benedicā dñm in omni tēpore. Semp laus eius in ore meo. In dño laudabit aia mea audiat māsueti et letetur. Semp. Ad laudes aūt. Misere mei deus. ps. Ip̄m. a. In tellige clamorē meū dñe. ps. Verba mea. a. Deus dñs meus ad te de luce uigilo. ps. Ip̄z. a. Conuersus est furor tuus dñe: et consolatus es me. ps. Confitebor tibi dñe quoniam ira. a. Laudate dñm de celis. ps. Ip̄m.*

Capitulum.

Nox precessit: dies autem appropinquauit: abijciamus ergo opera tenebrarum et induamur arma lucis: sic ut i die honeste ambulemus. *Hy. Splendor paterne. Repleti sumus mīe misericordia tua. Exultauimus et delectati sumus. Ad benedic. aūt. Benedictus deus israel. ps. Ip̄sum. Ky. xpc. ky. Notandum quod i laudibus et in uesperis pater noster dicitur aliquāuluz alta uoce. Ceteris horis sub silentio. Item sciendum quod in seralibus diebus per omnes horas. cum uenit ad pater noster. qd̄ atē preces dicitur ab oībus genu flectitur. Sed cum peruentus fuerit ad dñs uobiscū sacerdos orationem cum nota dicturus surgit. Et alij cum dixerit. Per dominum. similiter surgunt. Pater noster. Et ne nos. Be. Sed libera nos. Ego dixi domine miserere mei. Be. Sana animā meā: quia peccaui tibi. Conuertere domine usquequo. Et deprecabilis esto super seruos tuos. Fiat misericordia*

tua domine super nos. *Be. Quemadmodum sperauimus in te. Sacerdotes tui induantur iusticiam. Et sancti tui exultent. Domine saluum fac regem. Et exaudi nos in die qua inuocauerimus te. Saluum fac populum tuum domine: et benedic hereditati tue. Et rege eos et extolle illos usque in eternum. Memento congregationis tue. Quā possedisti ab initio. Fiat pax in uirtute tua. Et abundantia in turribus tuis. Oremus pro fidelibus defunctis. Requiem eternam dona eis domine: et lux perpetua luceat eis. Requiescant in pace. Amen. Pro fratribus nostris absentibus. Saluos fac seruos tuos deus meus sperantes in te. Pro afflictis et captiuis. Libera eos de omnibus tribulationibus suis. Mitte eis domine auxilium de sancto. Et de sis tuere eos. Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te ueniat. De profundis. Cum. Gloria patri. Et. Sicut erat. In omnibus alijs horis dicitur. Misere. Deinde dicitur. Domine deus uirtutum conuertere nos. Et ostende faciem tuam: et salui erimus. Exurge christe ad iuuuā nos. Et libera nos propter nomen tuum. Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te ueniat. Dominus uobiscum. Et cum spiritu tuo. Oratio dominica. Item notandum quod preces dicuntur modis predictis in seriali officio ad matut. tertiam. sextam. nonā. et uesperas per totum annum. p̄terquam in tri duo ante pascha. Et inter pascha et pentecostes. Incipiunt suffragia que dicuntur in serialibus diebus ab hac die usque ad dominicam de passione. Et ab octa. pentecostes usque ad aduentum in uesperis et matutinis. Excepto qd̄ in uesperis mutatur antiphona cum. M. de apostolis sicut in uesperis precedentis sabbati expressum est. Oratione de feria dicta al te addita commemoratione speciali. ut supra cum benedicamus domino. Suffragia sequentia flexis genibus sine nota dicuntur. Et in fine ultie orationis. Per christū dominum nostrum. Amē. De cruce antipho. Per signū crucis de inimicis nostris*

libera nos deus noster. *Omnia terra ad
orat te: et psallat tibi. Psalium dicat no
mini tuo. Oratio.*
Perpetua nos q̄s dñe pace custodi:
quos p lignū scie crucis rediere dignat̄
es. *Deinde de aplis a* Gloriosi p̄cipes ter
re. quō in uita sua dilexerūt se: ita et in morte n̄
sūt sepati. *In oēm terrā exiit sonus eorū.*
Et i fines orbis terre uerba eorum. Dio.
Deus cui⁹ dexta. *De pace r.* Da pacē do
mine. *Ut supra.* Fiat pax i uirtute tua. *Et*
Et abundātia i turbis tuis. *oio.* Deus a quo
sācta desideria. *ut supra.* Per. xpm dñz n̄z
Amē. Ad primā hym. Jā lucis oio.
r. Beati q̄ ābulāt in lege tua dñe ps. Deus
in no. ps. Beati imaculati ps. Retribue.
Cap. Pacē et ueritatē diligite: ait dñs omni
potens *Et b.* Xpe fili dei uiui misere nob. *Et*
Qui sedes. *Et b.* Misere. *Et b.* Gloria. *Et b.* Xpe
Et Exurge ch̄ste adiuua nos. *Et* libera
nos. Kyri. xpe. kyri. Pater n̄. *Secreto.* Et
ne nos. *Et b.* Sz liba nos. Credo in deū. *Secre
to.* Carnis resurrectionē. *Et b.* Uita eternaz.
Et ego ad te dñe clamaui. *Et b.* Et m̄e oio
mea pueniet te. *Et b.* Reple os meus laude. *Et*
Ut cantē gl̄ia tuā tota die magnitudinē tuā.
Et b. Dñe auerte faciē tuā a peccatis meis. *Et*
oēs iūctates meas dele. *Et b.* Cor mūdū crea i me
deus. *Et b.* Et sp̄m rectū in noua i uisceribus
meis. *Et b.* Ne p̄icias me a faciē tua. *Et b.* Et spi
ritū s̄ctū tuū ne auferas a me. *Et b.* Redde mi
hi leticiā salutaris tui. *Et b.* Et sp̄a p̄cipali cō
firma me. *Et b.* Eripe me dñe ab hoīe malo. *Et b.*
A uiro iniquo eripe me. *Et b.* Eripe me de iūmi
as meis dñs meus. *Et b.* Et ab iūrgētib⁹ in me
libera me. *Et b.* Eripe me de op̄atibus iniquitatē
Et b. Et de uiris sāguinū salua me. *Et b.* Sic psal
mū dicā nōini tuo i seculū seculi. *Et b.* Ut reddā
uota mea de die in diē. *Et b.* Exaudi nos deus
salutaris n̄. *Et b.* Spes omnium finitū terre et in
mari long. *Et b.* Deus i adiutorū meū intēde.
Et b. Dñe ad adiuuādū me festina. *Et b.* Sāctus
deus. sc̄s fortis. sc̄s et immortalis. *Et b.* Misere
nobis. *Et b.* B̄ndic aīa mea dñō. *Et b.* Et oīa q̄
itra me sūt nōini sc̄to eius. *Et b.* B̄ndic aīa mea
dñō. *Et b.* Et noli obliuisci oēs retributōes eius
Et b. Qui p̄piciat oīb⁹ iūctatibus tuis. *Et b.* Qui
sanat oēs infirmitates tuas. *Et b.* Qui r̄dūit de

infecta uita tuā. *Et b.* Qui corōat te i misericordia
et miserationibus. *Et b.* Qui replet in bonis desi
deriū tuū. *Et b.* Renouabitur ut agle iuuentus
tua. *Et b.* Adiutorium nostrū in nomine domi
ni. *Et b.* Qui fecit celum et terram. *Confessio.*
Confiteor: et misereatur: et indulgentiā. *Et b.* Di
gnare domine diē isto. *Et b.* Sine peccato nos
custodire. *Et b.* Misere nobis domine. *Et b.*
Misere nobis. *Et b.* Fiat misericordia tua do
mine super nos. *Et b.* Quēadmodum speraui
in te. *Et b.* Domine exaudi orationem meam.
Et b. Et clamor meus ad te ueniat. *psal.* Mi
serere. *Cum.* Gloria patri. *Et b.* Sicut erat.
Et b. Domine deus uirtutum conuertere nos. *Et b.*
Et ostende faciē tuam et salui erimus. *Et b.* Ex
urge ch̄ste adiuua nos. *Et b.* Et libera nos p
pter nomen tuum. *Et b.* Domine exaudi oratio
nem meam. *Et b.* Et clamor meus ad te ueniat.
Et b. Dominus uobiscum. *Et b.* Et cum spiritu
tuo. *Oratio.* Domine deus. *Ut supra.*
*Notandum q̄ supra posite preces cum
capitulo. Pacem et ueritatem. dicuntur ad
primam in seralibus diebus per totum
annum. preterq̄ ab octaua pasche usq̄
post octauā pentecostes. Ad tertiā hym
nus. Punc sancte nobis. antiphona. De
duc me domine in semitam mandatorum tuo
rum. psalmus. Legem po. psalmus. De
mor esto. psalmus. Bonitatem.*

Capitulum.

Sana me domine et sanabor: saluus
me fac et saluus ero: quoniam laus
mea tu es. *Et b.* breue Sana animam meam.
Quia peccaui tibi. *Et b.* Ego dixi domine mise
rere mei. *Et b.* Quia. *Et b.* Gloria. *Et b.* Sana. *Et b.*
Adiutor meus esto ne derelinquas me. *Et b.*
Neq̄ despicias me deus salutaris meus. *Ad
sextā hymnus. Rector po. antiphona.*
Adiuua me domine et saluus ero. *psalmus.*
Defecit. *psalmus.* Quomodo. *psalmus.*
Iniquos.

Capitulum.

Alter alterius onera portate: et sic
adimplebitis leges ch̄sti. *Et b.* breue. Be
nedicam dominum in omni tempore. *Et b.* Sē
per laus eius in ore meo. *Et b.* In. *Et b.* Gloria.
Et b. Benedic. *Et b.* Dominus regit me: et nihil
mibi derit. *Et b.* In loco pa. ibi me collo.

Ad. ix. hym. Rerum deus. **a.** Aspice i me
 et miserere mei dñe. **ps.** Mirabilia. **ps.** La
 maui. **ps.** Principes. **Cap.** Empti eiz estis
 p̄cio magno. **et. b.** Redime me dñe: et mise
 rere mei. **et.** Des eim meus stetit in uia recta
et. **et.** Gloria. **et.** Redi. **et.** Ab oculis
 meis munda me dñe. **et.** Et ab alienis parce
 seruo tuo. **Ad uespas ant.** Inclinauit dñs
 aure suam mihi. **ps.** Dilexi. **a.** Credidi pp
 qd locutus suz. **ps.** Ipsum. **a.** Laudate do
 minū omnes gentes. **ps.** Ipsuz. **a.** Clama
 ui et exaudiuit me. **ps.** Ad dñm cū tribu. **a.**
 Unde ueniet auxilium mihi. **ps.** Leuaui ocu
 los. **Cap.** Benedictus deus. **hym.** Imme
 se ce. **et.** Dirigatur dñe oratio mea. **et.** Sic i
 cen. in cō. **et.** **Ad mag. ant.** Magnificat aia
 mea dñm: q̄ respexit deus humilitatem meaz.
Completozium dicitur sicut in precedēti
sabbato notatus est. Excepto q̄ in preci
bus post. et. Dñe exaudi orationē meam. **et.**
 Et clamor meus ad te ueniat. **Adit psal.**
Miserere. Lum. Gloria patri. **et.** Sicut
 erat. **Deinde sequitur. et.** Dñe deus uirtu
 tum conuerte nos. **et.** Et ostende faciem tuaz
 et salui erimus. **et.** Exurge chris̄te adiuua nos
et. Et libera nos propter nomen tuū. **et.** Do
 mine exaudi orationem meam. **et.** Et clamor
 meus ad te ueniat. **et.** Dñs nobiscum. **et.** Et
 cum spiritu tuo. **Postea sequitur oratio.** Vi
 sita quesum. **et.** **Ut supra. Feria t̄ia iuita.**
Jubilemus deo: saluari nostro. psal. Uēte
hym. Confor. **Ad noct. ant.** Ut nō delin
 quam. **ps.** Dixi custodiā. **Lum reliquis**
anti. et psal. ut in psalmista et. Immola dō
 sacrificium laudis. **et.** Et redde altissimo uo
 ta tua. **Lectio prima.**

Quid ergo amplius est iudeo. aut
 que utilitas circūcisionis? Multū
 per omnem mundum. Prīmū quidem
 q̄ credita sunt illis eloqa dei. Quid est si
 quidam illorum non credidere? Nūqd
 incredulitas illoz fidem dei euacuauit?
 Absit. Est autem deus uerax: omnis au
 tem homo mendax: sic scriptum est. Ut
 iustificeris in sermonibus tuis: et uincas
 cum iudicaris. Si autem iniquitas n̄ra
 iusticiam dei cōmendat: quid dicemus?
 Nūquid iniquus dñs qui inseri irā: Se

cundum homines dico absit. Alioquin
 quomō iudicabit deus hunc munduz.
 Si enim ueritas dei in meo mendacio
 abundauit in gloriā ipsius: quid adhuc
 et ego tanq̄ peccator iudicor. Et non sē
 blasphemamur: et sicut aiunt quidā nos
 dicere: faciamus mala ut ueniant bona:
 quorum damnatio iusta est.

et. Auribus percipe domine lachrymas me
 as: ne silcas a me remitte mihi. Quoniam inco
 la ego sum apud te et peregrinus. **et.** Cōplace
 at tibi domine ut eripias me: dñe ad adiuuan
 dum me festina: Quoniam. **Lectio secūda.**

Quid igitur precellim⁹ eos? Nequa
 q̄. Lausati enim sumus iudeos et
 grecos omnes sub peccato esse: sic scriptū
 est. Quia non est iustus quisq̄: non est i
 telligens. non est requirens deum. Om̄s
 declinauerunt simul inutiles facti sunt: n̄
 est qui faciat bonuz: non est usq̄ ad unū
 Sepulchrum patens est guttur eoz: lin
 guis suis dolose agebant. Venenū aspi
 dum sub labijs eozum: Quoz os male
 dictione et amaritudine plenum est. Ve
 loces pedes eozum ad effundendū san
 guinem. Contritio et iselicitas in uis eoz
 um: et uiam pacis non cognouerunt. n̄
 est timor dei ante oculos eozum. Scim⁹
 autem quoniam quecunq̄ lex loquitur
 his qui i lege sunt loquitur: ut omne os
 obstruat: et subditus fiat ois mūdus dō:
 q̄ ex opib⁹ legis nō iustificabit ois caro
 corā illo. Per legē eiz cognitio peccati.
et. Statuit dominus supra petram pedes me
 os: et direxit gressus meos deus meus. Et imi
 sit in os meum canticum nouū. **et.** Exaudiuit
 preces meas: et eduxit me de lacu miserie. **et.**

Lectio tertia.

Nunc autē sine lege iusticia dei mā
 festa ē testificata a lege et ppbetis.
 Iusticia autem dei per fidem iesu chris̄ti
 in omnes et super omnes qui credunt in
 eū. Non enim est distinctio. Omnes eiz
 peccauerunt: et egent gloria dei: iustifica
 ti gratis per gratiam ipsius: per redēpti
 onem que est in chris̄to iesu: quem ppo
 suit deus propiciatorem per fidem i san
 guine ipsius ad offensionem iusticie sue

propter remissionē precedentū delicto
rum: in sustentatione dei ad ostensionē iusti-
cie ei⁹ in hoc tpe: ut sit ipse iustus: et iusti-
ficās eū q est ex fide iesu xpi. Ubi ē ergo
glorificatio tua: Exclusa ē. p quā legē. factoz:
Nō: sed p legē fidei. Arbitramur eiz iusti-
ficari hoies p fidē sine opib⁹ legis. An iu-
deoz dō tñ: Nōne et gentiū: Immo et
gentiū. Quidē unus dō q iustificat cir-
cūcisionē fidei: et preputiū p fidē. Legē er-
go dstruiz p fidē: Absit. S; legē statui⁹.
R. Ego dixi dñe miserere mei. Sana animaz
meam quia peccavi tibi. **R.** Ab omnibus in-
iquitatibus meis eripe me domine. Sana. **Ad**
laudes a. Vele dñe. **psal.** Miserere. **cū**
reliqs anti. et psal. ut in psalmista. Cap.
Nox precessit. **hym.** Alas dici. **R.** Repleti
sumus. **R.** Exultauim⁹. **Ad bñdic. a.** Exerit
dñs nobis cornu salutis: in domo dauid pue-
ri sui. **Ad uespas anti.** In domū dñi. **psal.**
Letatus. **cū reliqs anti. et psal. put in**
psalmista. Cap. Bñdictus. **hy.** Telluris.
R. Dirigatur dñe. **R.** Sicut incensum. **Ad**
mag. anti. Exultet spūs meus: i dño deo sa-
lutari meo. **Vio** occurrēs. **Seria. iij.** **Ad**
mat. inuita. In manu tua dñe: oēs fines tre.
psal. Venite. **hym.** Rerū creator. **Ad no-**
cur. a. Auertit dñs. **psal.** Dixit insipiens
Lū reliqs anti. et psal. put in psalmista.
Deus uita meā annūciaui tibi. **R.** Posuisti la-
chrymas meas in specu tuo. **Lectio pñia.**
Quid ergo dicimus inuenisse abraā
patrē nām scdm carnē. Si eiz abra-
am ex opibus legis iustificat⁹ ē h; gliaz:
sed nō apud deū. Quid eim scriptura di-
cit. Credidit abraā deo: et reputatum illi
ad iusticiā. Ei aut q opatur nō merces re-
putat⁹ scdm grām sed scdm debitū. Ei
uero qui operatur: credēti aut i eū q iusti-
ficat scdm ppositū grē dei: sicut in da-
niel dicit. Beatitudine hois cui de⁹ ac-
cepto fert iusticias sine operibus. Beati
quoz remisse sūt iniquitates: et quoz tecta
sūt peccata. Beatus uir cui nō imputauit
dñs peccatū. Beatitudo hec i circūcisio-
ne manet: an etiā in preputio. Dicimus
eim q reputata ē abrae fides ad iusticiā.
Quomodo ergo reputat⁹ in circūcisione

an in preputio. ergo signum accepit cir-
cūcisionis signaculum iusticie fidei que
est in preputio: ut sit pater omniū credē-
tium per preputium: ut reputetur et illis
ad iusticiā: ut sit pater circūcisionis: non
his tantum q sunt ex circūcisione: sed et
his qui sectantur uestigia fidei: que ē in p
preputio patris nostri abrae.

R. Ne pdideris me dñe cū iniquitatibus meis.
R. Neq; in finem iratus: reserues mala mea. **R.**
Nō intres iudicium cū seruo tuo dñe. **R.** Neq;

Lectio secunda.

Non eim p legem promissio abrae
aut semini eius ut heres esset mū-
di: sed per iusticiam fidei. Si eim qui ex
lege heredes sunt: exinanita ē fides abo-
lita est. pmissio. Lex eiz irā operat⁹. Ubi
est lex nec preuaricatio. Ideo ex fide ut
secūdm gratiā firma sit pmissio omni
semini non ei qui est ex lege solum: sed
ei qui ex fide est abrae. qui est pater om-
niū nostrū: sicut scriptum est: quia pñz
multarum gentium proposui te ante de-
um cui credidisti. qui uiuificat mortuos:
et uocat que non sunt tanq; ea que sunt.
Qui contra spem in specie credidit: ut fi-
eret pater multarum gentium secundū
q dictum est ei. sic erit semen tuum sicut
stelle celi: et sicut arena que est in littore
maris.

R. Paratus cor meū de⁹ paratū cor meū. **Lā**
tabo et psalmū dñi dñe. **R.** Exurge glia mea
exurge psalteriū et cythara: exurgā diluculo.
Lanta. **Lectio tertia.**

Et nō infirmatus est fide: nec consi-
derauit corpus suū emortuum: cū
fere centum annorum esset: et emortuam
uulū sarre. In repromissione etiam dei
non excitauit diffidentia: sed confortatus
est fide: dans gloriā deo: plenissime sci-
ens: quia quecumq; promisit potens est
et facere. Ideoq; et reputatum est ei ad iu-
sticiā. Nō est autem scriptum propter
ipsum: q reputatum est illi ad iusticiā:
sed propē nos quibus reputabitur credē-
tibus in eum: q suscitauit iesū christū do-
minū nostrum a mortuis: qui traditus ē
ppter delicta nra: et resurrexit. ppē iustifi-

cationem nostram.

R. Adiutor meus tibi psallā: q̄r d̄s susceptor meus es tu. Deus meus misericordia mea. **V.** Letabor et exultabo in te: et psallā nōi tuo altissime. Deus. **Ad laudes R.** Ampli. **ps.** Misereere. **Cū reliq̄s ant. et psal. ut in psalmista. Cap.** Nox p̄cessit. **by.** Nox et. **V.** Repleti. **R.** Exultauit. **Ad bñ. R.** De māu oīuz q̄ oderūt nos: liba nos dñe. **Ad uespas R.** Nō p̄fudetur. **psal.** Nisi dñs. **Cū rel. ant. et psal. ut in ps.** **Cap.** Bñdictus. **by.** Leli d̄s. **V.** Dirigatur. **R.** Sic icē. **Ad mag. R.** Respexit d̄s hūilitatē meā: et fecit i me magna q̄a potens est. **Seria q̄nta iuita.** Dñm q̄ fec nos: uenite adorem. **psal.** Venite. **hym.** Nox atra. **ad noc. ant.** Dñe d̄s. **psal.** Saluū me fac. **Cū rel. psal. ut in ps.** **V.** Gaudebūt labia mea dū cantauero tibi. **R.** Et anima mea quā redemisti. **Lectio prima.**

Iustificati igit̄ ex fide: pacē hēamur ad deū p̄ dñm n̄m iesū xp̄m: p̄ quē et accessū hēamus p̄ fidē et i grām istam in qua stam et glīamur i spe glīe filioꝝ dei. Nō solū aut̄: et glīamur i tribulatiōib⁹ sciētes qd̄ tribulatio patiētiā opat̄. Patiētia aut̄ p̄bationē: p̄batio uero spem: spes aut̄ nō p̄fudit: q̄ caritas dei diffusa ē in cordib⁹ n̄is p̄ spūz sc̄m q̄ dat̄ ē nob. Et qd̄ eim xp̄s cū adhuc infirmi eēmus se cundū tps p̄ ip̄is mortuus ē. Alix eīz p̄ iusto q̄s mori. Nā p̄ bono forsā quis audeat mori: Cōmēdat suā caritatē de⁹ i nobis: qm̄ adhuc p̄ccōres eēmus: xp̄s p̄ nobis mortuus ē. Multo igit̄ iustificati nūc in sāguie ipsius: salui erim⁹ ab ira p̄ ip̄m. Si eim cū inimici essem⁹ reconciliati sum⁹ deo p̄ mortē filij ei⁹: multo magis recōciliati salui erim⁹ i uita ipsi⁹. Nō solū aut̄ et glīamur i deū p̄ dñm n̄m iesū xp̄s p̄ quē nūc recōciliationē accepim⁹. **R.** Deus i te sp̄auit nō p̄fudar i eternū: i tua iusticia liba me: Et eripe me. **V.** Inclina ad me aure tuā et salua me. **Et. Lectio secunda.**

Propterea sic p̄ unū hoīez in hunc modū p̄cēs itrauit: et p̄ p̄cēs mors: ita et i oēs hoīes mors p̄trāsīt: i quo oēs peccauerūt. Usq̄ ad legē eim p̄cēs erat in mūdo. Peccatū aut̄ nō ip̄uat cū lex nō

est: s; regnauit mors ab adā usq̄ ad moysen et in eos qui nō peccauerūt in similitudinem p̄uaricationis adē: qui ē forma futuri. Sed nūc sicut dicitur: ita et donū. Si enim unius delicto multi mortui sunt: multo magis gratia dei et donum: gratia unius hominis iesu christi ip̄s abundauit. Et nō sicut per unū peccatū: ita et donum. nam iudiciū ex uno in p̄dēnationē: gratia aut̄ ex multis delictis in iustificationem. **R.** Repleatur os meum laude tua: ut hymnū dicā glīe tue: tota die magnificētia tua: noli me proicere in tempore necectutis. Dum defecerit uirtus mea ne dereli quas me. **V.** Gaudebūt labia mea dum cantauero tibi: et aīa mea quā redemisti. Dum.

Lectio terna.

Si enī in unius delicto mors regnauit per unum: multo magis abundantiam gratie et donatiōis et iusticie accipientes in uita regnabunt per unū iesum christum. Igitur sicut per unius delictum omnes homines in cōdēnationem: et sic per unius iusticiā omnes hoīes iustificationem. Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi: ita per unius obedientiam iusti constituunt̄ multi. Lex autem subintrauit: ut abundaret delictum. Si autem abundauit delictum: superabundauit et gratia: ut sicut regnauit peccatum in mortem: ita et gratia regnet per iusticiam in uitam eternam per iesum christum dominum nostrū. Quid ergo dicemus. P̄māebimus in peccato ut gratia abundet. Absit. Qui enim mortui sumus peccato: quomodo adhuc uiuimus in illo. An ignoratis quia quicūq̄ baptizati sumus. Consepulti eim sumus cum illo per baptismū in mortem: ut ex quo surrexit christus a mortuis per gloriam patris: ita et nos in nouitate uite ambulemus. **R.** Gaudebunt labia mea dū cantauero tibi: Et anima mea quā redemisti dñe. **V.** Sed et lingua mea meditabitur iusticiam tuam: tota die laudem tuam. **Et. Ad laudes ant.** Tibi soli. **Cum reliquis psal. et ant. ut in psalmista. capitulum.** Nox p̄cessit.

Hym. Lux ecce sur. **R.** Repleti. **R.** exulta
uinitis. **Ad bñ. r.** In fāctitate seruam' dño:
et liberabit nos ab inimicis nris. **Ad uespas**
r. Et ois. **psal.** Memeto. **Cū rel. anti. r.**
ps. ut i psalmista. Cap. Magna de' potē
tie. **R.** Dirigatur. **R.** Sic incensu. **Ad ma**
gnū. ant. Fac deus potētiā i brachio tuo: dis
perde supbos: et exalta hūiles. **Feria sexta i**
inuita. Adorem' dñm: qm ipse fecit nos. **ps.**
Venite. hym. Tu trinitatis. **Ad noct. r.**
Exultate. psal. Ipm. **Cū rel. psal. r. ant. ut**
in psalmista. Intret oīs mea i aspectu tuo
R. Inclina aurē tuā ad precē meā. **Lec. pñia**
S I eim cōplāti facti sum' similitudini
mortis ei: sū et resurrectiōis ei'.
Hoc sciētes qz uetus hō nō sū crucifixus
est: ut destruat corp' peccati: ut ultra nō
seruiam' peccato. Qui eim mortuus est
iustificat' est a pccō. Si aut mortui sum'
cū xpō: credim' et uiuē' cū ipso: scien
tes qz xpō resurgēs ex mortuis iā nō mori
tur mors illi ultra nō dñabit. Qd eiz pec
cato mortuus ē: semel mortuus ē: qz aut
uiuē: uiuē deo. Ita et uos existimate uos
mortuos qd eē peccato: uiuētes aut dō
in xpō iesu. Nō ergo regnet pccm i uō
mortali corpore: ut obediat' cōcupiscē
tijs eius: s; nec exhibeat' mēbra uā ar
ma iniquitatis pccō: s; exhibite uos dō tā
qz ex mortuis uiuētes: et mēbra uā arma
iusticie deo. Peccatū eim nobis nō dñā
bitur. Nō eim estis sub lege sed sub grā.
Quid ergo peccauit: qm nō sum' sub lege
s; sub grā: Absit. Nescitis qm cū exhib
tis uos seruos ad obediēdū serui estis ei
ius cui obeditis: siue peccat' ad mortem
siue obediētijs ad iusticiam. **Respon.**
Cōfitebor tibi dñe dñs i toto corde meo: et ho
nouificabo nomē tuū i eternū. Quia misericor
dia tua dñe magna ē sup me. **R.** Deus meus
es tu et cōfitebor tibi: deus me' es tu et exaltabo
te. Quia. **Lectio secunda.**

G Ratias aut deo qz fuistis serui pec
cati: obedistis aut ex corde i ea for
ma doctrine in qua traditi estis. Libera
ti aut a peccato: serui facti estis iusticie.
Hūanū dico ppter ifirmitatē carnis nre.
Sicut eim exhibuistis mēbra uā seruire

inuidicie: et iniquitati ad iniquitatem: ita nūc
exhibete mēbra uestra seruire iusticie i iu
stificationem. Cum eim serui essetis pec
cati: liberi fuistis iusticie. Quem ergo fru
ctum habuistis iusticie tūc: in qbus nūc
erubescetis: Nā finis illorum mors est.
Nūc uero liberati a peccato: serui autēz
facti deo: habetis fructum uestrum in sā
ctificationē: finem uero uitam eternam.
Stipedium enim peccati mors. Gratia
autem dei uita etna: in xpō iesu dño nro.
An ignoratis fratres: scientibus enim le
gem loquor: quia lex in homine dñatur:
quanto tempore uiuit. Nāqz sub uiro est
mulier: uiuente uiro alligata est legi. Si
aut mortuus fuerit uir eius: liberata est a
lege uiri ut non sit adultera si fuerit cū
alio uiro. Itaqz fratres mei et uos morti
ficati estis legi per corpus christi: ut sitis
alterius qui ex mortuis surrexit: ut fru
ctificetis deo.

R. Misericordia tua dñe magna est sup me:
Et liberaisti aīam meā ex inferno inferiori. **R.** In
die tribulatiōis mee clamaui ad te: qz exaudisti
me. **Et. Lectio tertia.**

Quam eim essemus in carne: passio
nes peccatorum que per legē erāt
operabantur in mēbris nostris ut fructi
ficarent mortē. Nunc autem soluti sum'
a lege mortis in qua detinebamur ita ut
seruiamus in nouitate spiritus et non i ue
litate littere. Quid ergo dicemus. Lex
peccatum est: absit. Sed peccatum non
cognoui nisi per legem. Nam concupis
centiam nesciebam: lex cum diceret non
concupisces. Occasione autem accep
ta peccatum per mandatum operatū est
in me omnem concupiscentiam. Sine le
ge enim peccatum mortuum erat. Ego
autem uiuebam sine lege aliquando. S; cum
uenisset mandatu: reuiuiscit pecca
tum. Ego autem mortuus sum: et inuētū
est mihi mandatum qd erat ad uitā hoc
esset ad mortem. Nam peccatum occasi
one accepta per mandatum seduxit me:
et per aliud occidit. Itaqz lex quidem sā
cta: et mandatum sanctum: et iustū et bo
num. Quod ergo bonum est: mihi factū

est mors: absit. Sed peccatus ut appare
at peccatū p bonū operatū est mibi mor
tem: ut scia supra modum peccans pec
catum per mandatum.

R. Factus ē mibi dñs in refugiu. Et dñs me⁹ i
auxiliū spei mee. **V.** Eripuit me de inimicis me
is fortissimis: et factus ē dñs pector me⁹. **Et**

Ad laudes a. Spiritu principali. **psalm⁹.**

Miserere. **Cū relis anti.** et **psal.** ut i **psal**
mista. **Cap.** Nox precessit. **hym.** Eterna ce

li gloria. **V.** Repleti. **R.** Exultauimus. **Ad**
bn. **R.** Per uiscera misericordie dei nrī: uisita

uit nos oriēs ex alto. **Ad uespas a.** In con
spectu. **psal.** Cōfitebor. **Cū rel. ann.** et **ps.**

ut in **psalmista.** **Cap.** Bñdictus. **hym.**

Plasmator. **V.** Dirigatur. **R.** Sic incensū.

Ad mag. a. Deposuit potētes: sctos pseqn

tes: et exaltauit hūiles xpm cōfiteōtes. **Sabba**
to iuita. Dñm deū nrī. Venite adoremus.

psal. Venite. **hym.** Sūme deus: **Ad no**
cur. a. Quia mirabilia. **psal.** Lātate. **Luz**

reli. anti. et **psal.** ut in **psalmista** **V.** Dñe ex

audi orōne meā. **R.** Et clamor meus ad te ue

niat. **Lectio prima.**

Sūm. n. q. lex spūalis est. Ego autē

carnalis suz: uenūdatus sub peccō.

Quod eim oportet nō intelligo. Nō eiz

qđ uolo bonum hoc ago: sed qđ odi il

lud facio. Si autē qđ nolo illud facio cō

sentio legi quoniam bona est. Nūc autē

iam non operor illud: sed qđ habitat in

me peccatū. Scio eim quia non habitat

in me: hoc est in carne mea bonum. Nā

uelle adiacet mibi. perficere autē bonū

nō inuenio. Nō eim qđ uolo bonū hoc

facio: sed qđ nolo malū hoc ago. Si at

qđ nolo illud facio: nō ego operor illō:

sed qđ habitat in me peccatum. Inuēio

igitur legem uolenti mibi facere bonuz:

quoniam mibi malum adiacet. Conde

lector enim legi dei: scdm interiorē homi

nem. Video autem aliam legē i mēbris

meis repugnātē legi mentis mee: et cap

tiuantem me in lege peccati: que ē in mē

bris meis. Infelix ego homo: quis me li

berauit de corpore mortis huius: Sīa

dei per iesum christum dominū nostrū.

Igitur ego ipse mente seruiō legi dei:

carne autem legi peccati.

R. Misericordiā et iudiciū cantabo tibi dñe.

Psallā et intelligā in uia imaculata qñ uenies

ad me. **V.** Perambulabā i innocentia cordis

mei: in medio domus mee. **Psallam.**

Lectio secunda.

Nihil ergo nunc dñationis est his

qui sunt in christo iesu: qui non se

cundū carnem ambulant. Lex eiz xpus

uite in christo: liberauit me a lege pecca

ti et mortis. Nāz qđ impossibile erat legi

in quo infirmabatur per carnem: deus

filium suum mittens in similitudinez car

nis peccati: de peccato damnauit pecca

tum in carne: ut iustificatio legis iplere i

nobis: qui nō secundū carnem ambula

mus: sed secundū spiritum. Qui eiz secū

dum carnem sunt: que carnis sunt senti

unt. Qui uero secundum spiritum: que

sunt spū sentiunt. Nam prudentia carnis

mors est. Prudentia autē spūs uita et par:

qm sapiētia carnis iūmica ē dō. Legi eiz:

nō est subiecta nec eim pōt. Qui autē sūt

in carne: deo placere nō possūt. Vos at

in carne n̄ estis: sed in spū: Si tñ dei spūs

bitat i uobis. Si qđ at spūm xpi nō hz:

hic nō est eius. Si autē christus in uobis

est: corpus quidē mortuū est propē pec

cati: spūs uero uiuit ppē iustificationē.

Quod si spiritus eius qui suscitauit iesū

a mortuis: uiuificabit et mortalia corpo

ra uestra pp inhabitantē spm ei⁹ in uobis.

R. Dñe exaudi orōne meā: et clamor me⁹ ad

te ueniat. Quia nō spernis deus pces paupū.

V. Fiat aures tue itendētes i orōne serui tui.

Quia. **Lectio tertia.**

Ergo fratres debitores sumus nō

carne: ut scdm carnē uiuamus. Si

eim secundum carnem uixeritis morie

mini. Si autem spiritu facta carnis mor

tificaueritis: uiuetis. Quicunqz eim spū

dei aguntur: hi filij sunt dei. Non eim ac

cepistis spiritum seruitutis iteruz in timo

re: sed accepistis spiritum adoptionis fi

liorum: in quo clamamus abba pater.

Ipse eim spiritus testimoniū reddit spi

ritui nostro: qđ sumus filij dei. Si autem

filij et heredes: heredes quidē dei: cohe

redes autem christi. Si autem compati
mur ut glorificemur. Existimo enim quod non
sunt condigne passionibus huius tempo
ris ad futuram gloriam que reuelabitur
in nobis. Nam expectatio creature reuelationes
filiorum dei expectat. Vanitati enim creata
subiecta est non uolens: sed propter eum qui subiecit
in spe: quia et ipsa creatura liberabitur a serui
tute correctionis in libertate glorie filiorum dei.
Scimus enim quod omnis creatura iugum habet et
parturit usque adhuc. Non solum autem illa: sed
nos ipsi primicias spiritus habentes: et ipsi intra
nos gemimus ad optionem filiorum dei ex
pectantes redemptionem corporis nostri. Spes
enim salui facti sumus. Spes autem que
uidet non est spes. Nam quod uidet quis
quod sperat? Si autem quod non uidimus spe
ramus: per patientiam expectamus.

R. Velociter exaudi me domine: Quia defecerunt
sicut fumus dies mei. **V.** Dies mei sicut umbra
declinauerunt: et ego sicut senex arui. Quia. **Ad**
laudes. Benigne fac. **psal.** Miserere.
Lum. rel. anti. et **psal.** ut in psalmista. **Cap.**
Prox pcessit. **hym.** Aurora. **V.** Repleti. **R.**
Exultauimus. **Ad bñ. a.** Illuminare domine his: qui
in tenebris sedent: et dirige pedes nostros in uiam pa
cis deus israel. **Notandum** quod qui anti. incipit
sicut ps. cato: non reincipit a capite sed p
sequitur psalmum. Sabbato ad uespas anti.
Benedictus. **Cap.** hym. **V.** et anti. ad mag.
dicuntur sicut in precedenti sabbato. oio.

Omnipotens sempiterna deus infirmi
tate nostra propitius respice: atque ad
protegendum nos dexteram tue maiestatis ex
tende. p. d. **Sciendum** quod **psal.** ad mat. et p
omnes alias horas dicuntur secundum ordinem supra
dicte hebdomade per totum annum in officio
seriali. Excepto quod ps. laudis mutatur a
pascha usque post oct. pent. Item anti. feria
les nocturnorum et uesporum: cedunt sepe dicuntur
nisi inter pascha et pent. et anti. laud sunt
nisi inter pascha et pent. ac ultimis septuagies
aduent ac quadragesie. Item capla hy. **V.**
ac **anso.** breuia et anti. ab b. et horas dici
predicto modo dominus de feri. usque ad qua
dragesimam: et ab oct. pent. usque ad aduen
tum. Excepto quod a die cinerum inchoant ad
b. anti. spaleo. Item anti. ad mag. cedunt dicuntur

94
in serialibus diebus usque ad septua
gesimam. Item inuita. serialia predicto modo
usque ad dominicam de passione: et ab oct. pen
te. usque ad aduentum dicuntur. **Notandum** quod
si tempus breue fuerit a dominica prima post
octa epi. usque ad septuagesimam: ita quod of
ficia dominicalia non possint expleri suis diebus
de residuis dominicis nihil sit per hebdoma
dam: nisi quod missarum officia distribuuntur:
si festum non impediat. Sicut fit de dominicis post
octa. pent. usque ad aduentum. Dominica secun
da post octa. epi. ad mat. inuita. **Proocu**
pemus faciem dominum: et in psalmis iubilemus ei.
psal. Venit. **Epistola pauli prima ad co**
rintbios. Lectio prima.

Paulus uocatus apostolus iesu christi: per uo
luntatem dei: et sostenes frater ecclesie
dei qui est corinthi scripticatus in christo iesu uoca
tis sanctis: cum omnibus qui inuocant nomen domini nostri
iesu christi in omni loco ipsorum et nostro: gratia uobis et
pax a deo patre nostro et domino iesu christo.
Gratias ago deo meo semper pro uobis
in gratia dei que data est uobis in christo iesu:
quia in omnibus diuites facti estis in illo in omni
uerbo: et in omni scientia: sicut testimonium christi confir
matum est in uobis: ita ut nihil uobis de
sit in ulla gratia: expectantibus reuelatio
nem domini nostri iesu christi: qui et confirmabit uos
usque in finem: sine crimine in die aduentus domini
nostri iesu christi. Fidelis deus per quem uo
cati estis in societate filiorum eius domini iesu christi
Ansoria dicuntur de dominica preterita usque
ad septuagesimam in dominicis diebus tantum.

Lectio secunda.

Obesecro autem uos fratres per nomen domini
nostri iesu christi: ut id ipsum dicatis omnes
et non sint in uobis schismata. Sitis autem
perfecti in eodem sensu et in eadem scientia.
Significatum est enim mihi de uobis fra
tres mei ab his qui sunt cleros: quia con
tentiones sunt inter uos: hoc autem dico
quod unusquisque uestrum dicat. Ego quidem
sum pauli. Ego autem apollo: ego uero
cephe: ego autem christi. Diuisus est christi
stus. Numquid paulus crucifixus est pro
uobis aut in nomine pauli baptizati estis:

Lectio tertia.

Gratias ago deo meo quod neminem

uestri baptizati nisi crispi et gaudi: ne quod
dicat quod in nomine meo baptizati estis. Bap-
tizati autem et stephani domum. Letex nescio
si quem unum alium baptizaueri. Non enim misit
me christus baptizare: sed euangelizare. non in sapi-
entia ubi ut non euacuetur crux christi. Verbum
enim crucis penitentibus quod est stulticia est. His
autem qui salui sunt: id est nobis et vobis dei est. Scrip-
tum est enim. Perda sapientiam sapientium:
et prudentiam prudentium reprobabo. Ubi
sapientia: Ubi scriba: Ubi perquisitor huius se-
culi: Nonne stultam fecit deus sapientiam
huius mundi. **Lectio quarta.**

Mam quod in dei sapientia non cognouit
mundus per sapientiam dei: placuit deo
per stulticiam predicationis saluos facere cre-
dentes. Quia et iudei signa petunt: et greci
sapientiam querunt. Nos autem predicamus christum
crucifixum: iudeis quod est scandalum: gentibus autem
stulticia. Ipsi autem uocatis iudeis atque
grecis christum dei ueritatem et dei sapi-
entiam: quod quod stultum est dei: sapientia est hominibus:
et quod infirmum est dei: fortius est hominibus. Uide-
te enim uocationem uestram fratres: quod
non multi sapientes secundum carnem: non
multi potentes: non multi nobiles: sed que
stulta sunt mundi elegit deus: ut confundat sapie-
tes. et infirma mundi elegit deus: ut confundat
fortia. et ignobilia mundi: et preceptibilia ele-
git deus: et ea que non sunt ut ea que sunt destrueret:
ut non gloriaretur ois caro in conspectu eius. **lec. v.**

Et ipso autem uos estis in christo iesu: qui fa-
ctus est sapientia uobis a deo. et iusti-
cia. et sanctificatio. et redemptio: ut quemadmo-
dum scriptum est qui gloriatur in domino gloriatur. Et ego
cum uenissem ad uos fratres ueni non in sublimi-
tate sermonis: aut sapientie: annuncians uobis
testimonium christi. Non enim iudicavi scire me
aliquid iter uos: nisi christum iesum et hunc cruci-
fixum. Et ego infirmitate et timore: et tremo-
re multo fui apud uos: et sermo meus et
predicatio mea: non in persuasibilibus humane sa-
pientie uobis: sed in ostensione spiritus et virtutis:
ut fides uestra non sit in sapientia hominum: sed in
virtute dei. Sapientiam autem loquimur in se-
cretis. Sapientiam que non est huius seculi: neque prin-
cipum huius seculi qui destruiunt: sed loquimur
dei sapientiam in misterio que abscondita est

quam predestinauit deus ante secula in glo-
ria nostra: quam nemo principum huius seculi
cognouit. **Lectio sexta.**

Si enim cognouisset non quidem dominum glie
crucifixissent. Sed sicut scriptum est. quod
oculus non uidit nec auris audiuit nec in
cor hominis ascendit: que preparauit deus his
qui diligunt illum. Nos autem reuelauit deus per
spiritum sanctum suum. Spiritus enim omnia scrutatur et
profunda dei. Quis enim scit hominum que sunt
homines nisi spiritus hominum qui in ipso est. Ita et que
dei sunt nemo cognouit nisi spiritus dei. Nos
autem non spiritum huius mundi accepimus: sed
spiritus qui ex deo est: ut sciamus que a deo
donata sunt nobis: que et loquimur: non in do-
ctis humane sapientie uobis: sed in doctrina spi-
ritus spiritualibus spiritualia comparantes.
Naturalis autem homo non percipit ea que sunt spiritus
dei. Stultitia enim est illi et non potest intellige-
re: quia spiritualia examinatur. Spiritualis autem iudi-
cat omnia: et ipse a nemine iudicatur. Quis enim
cognouit sensum domini: aut quis instruxit eum:
Nos autem sensum christi habemus.

Secundum mattheum.

In illo tempore. Cum descendisset iesus de
monte secute sunt eum turbe multe. Et
ecce leprosus ueniens adorabat eum. Et re-
liqua. **Omelia origenis. Lectio septima.**
Decete in monte domino discipuli erant
cum ipso: sicut alacres: sic desiderantes:
proximi: sic amici uel fratres: quibus datum
erat celestis doctrine nosse secreta: per quam
salutis scientia brutorum corda saluarent: ce-
corumque oculis: per mundane delectationis te-
nebras caligantibus luce patefaceret ue-
ritatis. Unde et dominus ad eos. Uos igitur estis
sal terre. uos et luminaria mundi. Nunc uero
descendente eo de monte: turbe secute sunt
eum. In monte. id est ascendere nequaquam poterant
ut pigri populi: ut negligentes: ut inspecti:
quia quos delictorum sarcina deprimat ad
mysteriorum sublimia nisi abiecto onere
scandere minime ualent. Idcirco filii israel
primitus in monte ascendere non ualue-
runt propter suam irreligiositatem et im-
pietatem. ad obuiandum deo pergere non
poterant: quia egyptiaca grauati puer-
satione prepediebantur: sed solus moyses

ascendit: et pauci seniorum israel cum eo. Vclu-
ti denique tunc cum domino discipuli soli in monte
ascenderunt: et tardiores dorsum steterunt. Sic
et modo uigilantes: et alacres: et fideles aie:
deum timeamus: et dominum diligentes: regna cele-
stia desiderantes: dominum semper sequentes: post
dominum in illum montem celestem ascendant: audien-
tes apostolum dicentem. Que sursum sunt sapite: ubi
christus est in dextera dei sedens. **Lectio octaua.**

O Escendite nunc domino: hoc est inclinante
se ad infirmitatem et inopertiam ceterorum:
misertus inspectio eorum uel infirmitati: secute
sunt eum turbe multe. Quidam propter caritatem:
plerique propter doctrinam: nonnulli propter admi-
rationem et curationes. Et ecce homo leprosus:
unus ex illis qui curam querebant: qui leuamen de-
siderabant. Et ecce leprosus ueniens adora-
bat eum dicens. Domine si uis: potes me mun-
dare. Deorsum currens. rogas hominem: et in monte
nihil dicis. Quare sic? Quia tempus ad tempora
dei rei sub celo. Tempus doctrine et tempus cu-
rationis. In monte docuit. illuminauit. mo-
nuerat. animam curauit. corda sanauit. Propte-
rea ergo illa maiora tectare noluit: illa su-
ma tardare passus fuit. Ipsi ergo ab illo
completis deorsum eo de monte ad curandus:
sicut de celestibus montibus ad saluandos car-
nales descendente. Venit ergo ad eum homo
leprosus adorans eum. Aliquis peteret adora-
re cepit. aliquis rogaret culturam ostendit. Ad-
orauit eum. Pro hoc ipso deum et dominum eum in
uocans: adorabat eum. Sic illi beati magistri
us peridentes adorauerunt eum: ita et demum
ei munera obtulerunt. Eodem modo et nunc iste
cadens adorabat: et sic simpliciter obtulit po-
stulationem. Domine dicens tu qui digne adora-
ris: et merito coleris: te ergo ut deum ado-
ro: ideoque et dominum dico: opera patris prestans:
et sic uerba loquens. **Lectio nona.**

P Et te enim omnia facta sunt: tu ergo domine
si uis potes me mundare. Uoluiisti
ut hec inmundissima lepra super me ueniret:
siue propter mea peccata correptus penitus es. seu
propter tuam pudentiam: ut mirabilis me mudas
magnificeris. Dia dispellat: et pudentia fa-
cis: et salutem largiris. Siue ergo hac lepra
propter mea peccata portauit: dimittens culpa
meas munda me: seu propter pudentiam tuam

mirabilis me munda: ut ab omnibus magnifice-
ris. Domine si uis potes me mundare. Uolun-
tas tua opera est: quia et opera uoluntati tue obe-
diunt: ideoque si uis potes me mundare. Non
dubitas fallor: nec dico sic ille qui filius salu-
tem deprecabatur: si quid potes adiuua nos: sed
scio quia omnia potes. Idcirco non potentiam pe-
to nec fortitudinem quoro: has enim scio indefi-
cientes: sed tuam uoluntatem tuam deprecor: et sequens
uirtus statim hac gratia adimplebit. Domine si uis
potes me mundare. Adhibi ad beneficium: tibi
ad laudem: uidentibus autem ad miraculum et perfi-
ciendi doctrinam. Domine si uis potes me mu-
dare. Tu pater ait naaman principem syrie per
belyseum in iordane tingens lepra mudasti:
et me modo si uis potes mundare. Cui respon-
dens dominus ait. Confidens. perferis quia ego pos-
sum: et si uolo fit: ideo uolo mundare.
Uoluntatem precaris: potentiam perferis. uolo
mundare. Magnifice credis: magnifice
mudaris. Plenissime perferis: plenissime
letificaris. Uolo mundare. Non dubitasti
credere: non tardo sanare. Non distulisti
fessionem: non differam te mundare. Uolo mu-
dare. Et ut magnam gratiam tibi ostendam: manu
ad te porrigo. **Ad bñ. a.** Cum autem descendisset
iesus de monte: ecce leprosus ueniens adorabat
eum dicens. Domine si uis potes me mundare: et exten-
dens manum tetigit eum dicens. uolo mundare.

Oio. Omnipotens. ut supra ad mag. a.

Domine si uis potes me mundare: et ait iesus: uo-
lo. mundare. **Infra hebdomadam.**

Lectio prima.

Ego fratres non potui uobis lo-
qui quasi spiritualibus: sed quasi
carnalibus. Tanquam paruulis in christo:
lac potum uobis dedi: non escam. Non
enim poteratis: sed et nec nunc qui-
des potestis. Adhuc enim carnales estis.
Cum enim sit inter uos zelus et contritio
nonne carnales estis: et secundum homi-
nem ambulatis? Cum enim quis dicit. ego
quidem sum pauli. alius autem ego apol-
lo. Quid uero paulus? Minister eius cui
credidistis. Et unicuique sicut dominus dedit.
Ego plantaui: apollo rigauit: sed deus in-
crementum dedit. Itaque neque qui plantat
est aliquid: neque qui rigat: sed qui incrementum

dat deus. Qui plantat autem et qui rigat unus sunt. *Lectio secunda.*

Unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. Dei enim sumus adiutores: dei agricultura estis: dei edificatio estis. Secundum gratiam dei que data est mihi: ut sapiens architectus fundamentum posui. Alius autem superedificat. Unusquisque autem uideat quomodo superedificet. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere preter id quod positum est quod est Christus Iesus. Si quis autem superedificat supra fundamentum hoc: aurum, argentum, lapides preciosos, ligna, fenum stipulam, unuscuiusque opus manifestum erit.

Lectio tertia.

Deus enim domini declarabit: quia in igne reuelabitur. Et unuscuiusque opus quale sit ignis probabit. Si cuius opus arserit: detrimentum patietur. Ipse autem saluus erit sicut tamen quasi per ignem. Si cuius opus manserit quod superedificauerit: mercedem accipiet. Nescitis quia templum dei estis: et spiritus dei habitat in uobis. Si quis autem templum dei uiolauerit disperdet illum deus. Templum eius dei factum est quod estis uos. *Lectio prima.*

Nemo uos seducat. Si quis uidet in uos sapientes esse in hoc seculo: stultus fiat ut sit sapiens. Sapientia enim huius mundi stulticia est apud deum. Scriptum est enim. Conprehendite sapientes in stulticia eorum. Et iterum. Dominus nouit cogitationes sapientium quam uane sunt. Itaque nemo gloriatur in hominibus: sed in Iesu Christo domino nostro. Quia enim uia sunt. siue Paulus, siue Apollo, siue Cephas, siue hic mundus, siue uita, siue mors, siue presentia, siue futura. Quia enim uia sunt, uos autem Christi: Christus autem dei. *Lectio secunda.*

Sic nos existet homo ut mistros Christi: et dispensatores misteriorum dei: hic iam queritur in dispensationibus: ut fidelis quis in ueniat. Mihi autem per minimum est: ut a uobis iudicer aut ab humano die: sed neque me ipsum iudico. Nihil enim mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum. Qui autem me iudicat dominus: et itaque nolite ante tempus iudicari: quo ad usque ueniat dominus: qui et illuminabit abscondita tenebrarum: et manifestabit consilia cordium: et tunc laus erit unicuique a

deo. *Lectio tertia.*

Ecce autem fratres transfigurauimus in me et Apollo propter uos: ut in uobis discatis: ne supra quod scriptum est: unus aduersus alterum inflatur per alterum. Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem accepisti: quid gloriaris quasi non acceperis? Iam saturati estis: iam diuites facti estis. Sine nobis regnatis: et utinam regnaretis: ut et nos uobiscum regnaremus. Puto enim quod deus nos apostolos nouissimos ostendit: tamquam mortui destinatos: quia spectaculum facti sumus mundo: et angelis et hominibus.

Lectio prima.

Nos stulti propter Christum: uos autem prudentes in Christo. Nos infirmi uos autem fortes. Nos nobiles: nos autem ignobiles. Usque in hanc horam et esurimus et sitimus et nudus sumus: et colaphis cedimus: et instabiles sumus: et laboramus operantes manibus nostris. Maldicimur et benedicimus. Persecutionem patimur: et sustinemus. Blasphemamur: et obsecramus. Tanquam purgamenta huius mundi facti sumus omnium. puissima usque adhuc. Non ut confundam uos hec scribo: sed ut filios meos carissimos moneo. Nam si decem milia pedagogorum habetis in Christo: sed non multos patres. Nam in Christo Iesu per euangelium ego uos genui. *Lectio secunda.*

Ergo ergo uos fratres imitatores mei estote: sicut et ego Christi. Ideo misi ad uos timotheum: qui est filius meus carissimus et fidelis in domino: qui uos cognoscere faciat uias meas: que sunt in Christo Iesu: sicut ubique in omni ecclesia doceo. Tamquam non uenturus sum ad uos: sic inflati sunt quidam. Veniam autem cito ad uos si deus uoluerit: et cognoscam non sermonem eorum qui inflati sunt: sed uirtutes. Non enim in sermone est regnum dei: sed in uirtute. Quid multis? In uirga ueniam ad uos: an in caritate et spiritu mansuetudinis?

Lectio tertia.

Domino auditur inter uos fornicatio: et talis fornicatio qualis in gentes non est: ita ut uxorem patris sui aliquis habeat. Et uos inflati estis: et non magis luctum habuistis ut tollat de medio uestrum qui hoc opus fecit. Ego quidem absens corpore presens autem spiritu: iam iudicavi ut presens eum qui sic operatus est in uomine domini nostri iesu christi. Non bona est gloriatio uestra. Congregans uobis in eo spiritu cum uirtute domini iesu tradere huiusmodi sathane in interitum carnis: ut spiritus saluus sit in die domini nostri iesu christi.

Lectio prima.

Nescitis quia modicum fermentum totam massam corrumpit: Expurgate ergo uetus fermentus ut sitis noua conspectio sicut estis azimi. Et cum pascha nostrum immolatus est christus. itaque epulemur. Non in fermento ueteri neque in fermento malicie et nequicie: sed in azimis sinceritatis et ueritatis. Scripsi uobis in epistola ne commisceamini fornicariis. Non utique fornicariis huius mundi: aut avaris: aut rapacibus: aut idolis seruientibus. Alioquin debueratis de hoc mundo exisse. Nunc autem scripsi uobis non commisceri. Si is qui frater nominatur est fornicator: aut avarus: aut idolis seruientis: aut maledicus: aut ebriosus: aut rapax: cum eiusmodi nec cibum sumere. Quid enim mihi de his qui foris sunt iudicare? Nonne deus iudicabit: auferte malum ex uobis ipsis. **Lectio secunda.**

Adert aliquis uestrum huiusmodi negotium aduersus alterum iudicari apud iniustos et non apud sanctos: An nescitis quoniam sancti de hoc mundo iudicabunt? Et si in uobis iudicabitur mundus: indigni estis qui de minimis iudicetis. Nescitis quoniam angelos iudicabimus. Quanto magis secularia: Secularia igitur iudicia si habueritis contemptibiles qui sunt in ecclesia: illos constituite ad iudicandum: ad uerecundiam dico. Si non est inter uos sapiens quod quis qui possit iudicare inter fratrem et fratrem suum: sed frater cum fratre in iudicio

ptendit: et hoc apud infideles. **Lectio. iiii.**

Iam quidem omne delictum est in uobis quod iudicia habetis inter uos. Quare non magis iniuriam accipitis? Quare non magis fraudem patimini? Sed uos iniuriam facitis: et fraudatis et hoc fratribus. An nescitis quia inique regnum dei non possidebunt? Nolite errare: neque fornicariis: neque idolis seruientes: neque adulteri: neque molles: neque masculorum percubitores: neque fures: neque auari: neque ebriosi: neque maledici: neque rapaces: regnum dei possidebunt. Et hec aliquando quidem fuistis sed absoluti estis: sed sanctificati estis: sed iustificati estis in nomine domini nostri iesu christi et in spiritu dei nostri. Via mihi licet: sed non omnia expediunt. Omnia mihi licet sed ego sub nullius redigar potestate. Et ea uentri: et uenter escis. deus autem et iesus has destruet. **Dominica tertia post octauam epiphanie oratio.**

Eus qui nos in tantis periculis constitutos pro humana scis fragilitate non posse subsistere: da nobis salutem mentis et corporis: ut ea que pro peccatis nostris patimur: te adiuuante uincamus. p. d. n. **Ad mat. inuit.** Quoniam deus magnus dominus. Et rex magnus super omnes deos. **ps.** Venit. **Pauli epistola ad corinthios secunda. Lectio prima.**

Paulus apostolus iesu christi per uoluntatem dei: et timotheus frater ecclesie dei que est corinthi: cum sanctis omnibus que sunt in uniuersa achaya: gratia uobis et pax a deo patre nostro et domino iesu christo. Benedicere deus et pater domini nostri iesu christi: per misericordiam et deus totius consolationis: qui consolatur nos in omni tribulatione nostra: ut possumus et ipsi consolari eos qui in omni pressura sunt: per exhortationem qua exhortamur et ipsi a deo. Quoniam sicut abundat passio iesu christi in nobis: ita et per christum abundat consolatio nostra. Siue autem tribulamur per uiam exhortationis et salutis: siue consolamur per uiam consolationis et salutis: siue exhortamur per uiam exhortationis et salutis: que operatur tolerantiam eandem passionum quas et nos patimur: et spes nostra firma sit per uobis. Sciatis quoniam sic loci passionum estis: sic et consolationis eritis. **Lectio secunda.**

Non enim uolumus uos ignorare fratres
de tribulatione uestra que facta est in asyria:
quasi supra modum grauati sumus supra uir-
tute: ita ut tederet nos et uiuere. Sed et
ipsi in nobis ipsius risum mortis habuerunt: ut si
mus fideles in nobis: sed in deo qui suscitatur
mortuos: quod de tantis periculis eripuit nos
et eruit: in quem speramus quasi et adhuc eripiet:
adiuuantibus et uobis in oratione pro nobis: ut ex
multarum personarum faciebus ei que in nobis est dona-
tionis: per multos gratie agamus pro nobis. Nam glo-
ria nostra hec est testimonium conscientie nostre: quod in
simplicitate et sinceritate dei: et non in sapien-
tia carnali: sed in gratia dei peruersati sumus in hoc
mundo abundanter autem ad uos. *Lectio. iij.*

Non eis alia scribimus uobis quam que
legistis et cognouistis. Spiritus autem qui
usque in finem cognoscetis: sic et cognouistis
nos ex parte: quia gloria uestra sumus: sic et uos nostra
in die domini nostri iesu christi. Et hac perfidena uo-
lui prius uenire ad uos: ut secundam gratiam habere-
tis: et per uos transire in macedoniam: et iterum
a macedonia uenire ad uos: et a uobis de-
duci in iudeam. Cum hoc ergo uoluissetis non
quod leuitate usus sum: aut quod cogito secundum
carnem cogito: ut sit apud me: est et non. Si
delis autem deus: quia sermo noster qui fuit apud uos:
non est in illo est et non: sed est in illo est. *Lectio. iij.*

Qui eis filius iesus christus qui in uobis predica-
tus est per me: et siluanum et tymotheum
non fuit in illo est et non: sed est in illo fuit. Quot
quot eis promissiones dei scripsi in illo est. Ideo et
per ipsos amen dicimus deo ad gloriam nostram. Qui
autem confirmat nos uobiscum in christo: et qui iunxit
nos deus est: et qui signauit nos et dedit pignus
spiritus in cordibus nostris. Ego autem teste dei in
uoco in animas meas: quod parcens uobis non ue-
ni ultra corinthum: non quia diuamur fidei ue-
stre: sed adiutores sumus gaudij uestri. Nam si
de statis. *Lectio quinta.*

Sed etiam hoc ipsum apud me in
tristitia iterum uenire ad uos. Si enim
ego tristis uos: et quod est quod me letificet: non
si qui tristat ex me: Et hoc ipsum scripsi uo-
bis: ut si cum uenero tristitia super tristitiam
habeas: de quibus oportuerat me gaudere: perfi-
des in omnibus uobis: quia meum gaudium omnium uestrum
est. Nam ex multis tribulatione et angustia cor

dis scripsi uobis per multas lachrymas: non
ut tristemini: sed ut sciatis quam caritate ha-
beam abundanter in uobis. *Lectio sexta.*

Qui autem tristat me: non me tristat
uiusque ex parte ut non onerem deos uos.
Sufficit illi qui eiusmodi est oburgatio hec que
sit a plerisque: ita ut e contrario magis doceatis:
et consolemini: ne forte abundantiore tristitia
absorbeat qui eiusmodi est. Propter quod obse-
cro uos ut confirmetis in illam caritatem. Ideo
eis hec scripsi ut cognoscant expimentum uestrum:
an in omnibus obediens sitis. Qui autem aliquid
donastris et ego. Nam et ego quod donauimus si quod
donauimus propter uos in persona christi: ut si circumue-
niamur a sathana. Non enim ignoramus
cogitationes eius. *Secundum mattheum.*

In illo tempore. Ascendite iesu in nauiculas
secuti sunt enim discipuli eius. Et ecce mo-
tus magnus factus est in mari: ita ut nauicula
operiret fluctibus. Ipse uero dormiebat. Et re-
liqua. *Emel. origenis. Lectio septima.*

In eundem discipuli eius. Non ibecilles: sed firmi
et stabiles in fide: mansueti et piji: spiritus enim
dum non duplici corde sed simplici. Unde ergo
secuti sunt enim: non tamen gressus eius sequentes: sed ma-
gis scientiam eius commutantes: et iustitiam eius se-
cutantes. Et ecce tempestas magna facta est in ma-
ri: ita ut nauicula operiret fluctibus. Cum enim
multa magna et miranda ostendisset in terra transiit
ad mare: ut et ibidem adhuc excellentiora
opera demonstraret: quatenus terre marisque dominus
se esse cunctis ostenderet. Ingressus ergo nauicula
fecit turbare mare. commouit uentos.
percutauit fluctus. Cur hoc? Ideo ut discipu-
los mitteret in timore: et suum auxilium postu-
larer: suamque potentiam rogantibus manifestaret.
Ipsa tempestas non ex se orte est: sed potesta-
ti paruulorum imperantis: qui educit uentos de the-
sauris suis: qui terminum mari arenam consti-
tuit. Dixit eis ei. Usque huc uenies et non ul-
tra gradieris: sed in temetipso perfringet flu-
ctus tui. Quibus ergo iussione et precepto or-
ta est tempestas in mari propter occasiones
superius memoratas. *Lectio octaua.*

Acta est tempestas magna et non pusilla:
ut magnum opus et non pusillum
ostenderet. Quamquam fluctus nauiculae irruebant

tanto magis timor discipulos perturbabat: ut plus magis desideraret ad libandū se mirabilia saluatoris. Dñs x̄o dormiebat. Tres mirabils et stupēdaz: q nūqz obdormit: dormit. Is q nūqz dormit ne qz dormitat ipe dormire dī. Dormiebat qdē corpe: s; uigilabat diuinitate. Dormiebat corpe: s; diuio nutu turbabat mare. Erigebatqz fluct: et aplos perturbabat: suam onifurus potētiā. Dormiebat corpe sicuti et apud puteū de itiere lassus l'fati gatus sedebat: dñmōstrās qz uere hūanū portabat corp⁹ qd corruptibile iduerat. In ipso corpe dormiebat: diuinitate x̄o cōcitabat mare: et iterū placabat. Dormiebat itaqz corpe: ut aplos suscitaret et uigilare faceret. **Lectio nona.**

Precipue aut oēs nos amonet: ne unqz aio dormiam: ne ue intellectu aut prudētia: s; uigilare i oī tpe et iubilā dñō: et salutē ab eo postulare studeam⁹. Nā ipse q dormiebat corpe illud scz uer bñ dīc. Ego dormio et cor meū uigilat. Ad quē accedētes discipuli suscitabāt euz dicētes. Dñe salua nos: pīm⁹. Tanto fuerāt metu pñiti et pene aio alienati: ut irruerēt i eū n modste ut leuif surgeret: s; turbulentē suscitaret eū dicentes. Dñe salua nos: pīm⁹. D bñ ueracesqz discipuli: dñz saluatorē uobiscū hētis: pīculūqz timetis uobiscū uita ē: et de morte solliciti estis. Adaris tremētes turbine creatorē ei⁹ presentē: ita suscitatis quasi dormiētē corpe: fluct⁹ n possit sedare l'mitigare. S; quid rīdēt bī discipuli. Paruuli sum⁹ iquit ad hoc ifirmi: et nudū robusti: iōqz timem⁹: nec nō trepidam⁹: nec dū uident⁹ crucez: passio nos nec dū pfirmamur: nec resurrectio dñi: ascēso ue i excelsis: nec scī paracleti defecio missi spūs: ppteā fragilitate mutāur: iccirco et a dño sepi⁹ audiuimus increpatōez pusille fidei. Supportamus toleram⁹ libēter: uolūtariē sustiem⁹. Un et nūc dīc dicēte dño. Quare perturbati estis pusilli fidei. Cur n hētis fortitudinē: Cōfidentia et fiducia apud uos quare n tenetis: Et si mors irrueret n eā obuistis pstatissime sustinere. Ad bñ. a. Ascēdente

iesu i nauiculā: ecce motus magn⁹ factus est in mari: et suscitauerūt eū discipuli ei⁹ dicētes. Dñe salua nos: pīm⁹. Ad mag. a. Dñe salua nos pīm⁹ impa: et fac dñs trāglutātē. Infra hebdo madam. **Lectio prima.**

Quam uenisset aut troadē pp euāgelii xpi: et hostiū mibi aptū cēti dño n hūi reqē spui meo: eo q n iuenerim ty tū frēz meū: sed ualefaciēs eis pfect⁹ suz in macedoniā. Deo aut grās q semp triumphat nos i christo iesu: et odorē noticie sue māifestat per nos i oī loco: qz christi bonus odor sumus deo i his q salui fiunt: et i his q pereūt: et alijs qdem odor mortis i mortē. alijs at odor uite in uitā. Et ad hoc quis tā idoneus: Nō eūm sumus sic plurimī adulterātes x̄bū dei: s; ex sinceritate sicut ex deo corā deo i xpo loquimur. **Lectio secunda.**

Incipim⁹ itez uos met ipsos cōmēdā: Aut nūqd egem⁹ sic qdā cōmēdaticijs eplis ad uos aut ex uob: Eplā nā uos estis scripta i cordibus nris: que scit et legit ab oīb⁹ hōinib⁹ manifeste: qm eplā estis christi mistrata a nob: et scripta nō atramēto: sed spū dī uiuū: nō i tabulis lapideis: sed i tabulis cordis carnalib⁹. Fidutiā aut talem hēmus per xpm ad dūm: n q sufficientes scimus cogitare aliqd a nobis quasi ex nob: sed sufficientia nā ex deo est. Qui et idoneos nos fecit mistros noui testamenti: nō līa sed spū. Līa eis occidit: spūs at uiuificat. **Lec. iij.**

Quod si mistratio mortis līs deformata i lapidibus fuit i gloria: ita ut nō possent intendere filii israhel in faciem moysi ppter gloriā uultus eius q euacuatur: quomō nō magis mistratio spūs erit i gloria: Nā si mistratio dñationis ē i gloria: multo magis abundat misterium iusticie i gloria. Nā nec glorificatiū ē qd claruit in hac parte ppter excellentē gloriā. Si eūm qd euacuat per gloriā est: multo magis qd manet in gloria est.

Lectio prima.

Abentes igit talē spē: mltā fiducia utimur Et n sic moyses pōbat uelamē sup faciē suā: ut n intēderēt filij isrl.

in facie ei⁹ qđ euacuatur: s; obtrusi sūt sensus
eorū. Usq; i hodiernū diē ad ipm uelam
in electiōe uetis testamēti manet n̄ reuela
tū: qm̄ in xpo euacuatur. S; usq; i hodie
nū diē cū legūt: moyses uelamē ē positus
sup cor eorū. Cum aut puerus fuerit ad
dñm tūc auferet uelamē. Dñs aut spūs
est: ubi aut spūs dñi: ibi libtas. **Lec. ii.**

Dñs uero oēs reuelata facie glām
dñi specularē: i eadē imaginē trās
formatur a claritate i claritatē: itaq; a dñi
spū. Ideo hñtes hanc mīstrationē: iuxta
qđ misericordiā psecuti sum⁹ n̄ deficim⁹:
sed abdicam⁹ occulta dedecoris: nō abu
lātes i astutia: neq; adulterātes uerbum
dei: s; i māifestatiōe ueritatis: cōmēdātes
nos metipos ad oēs psciētiā hoīus corā
deo. Qđ si ē optū ē euāgelū nām: i hīs
q pcut ē optū. In qđ deus hui⁹ seclī ex
cecauit mētes ifidelū: ut nō fulgeat illūi
natio euāgelij glie xpi q ē imago dei.

Lectio tertia.

Dñs n. nos metipos pdicam⁹ s; iesū
dñm nām: nos aut seruos uos per
iesum. Qm̄ dñs q dixit de tenebris lucem
splēdescere: ille illuxit in cordib⁹ nris ad
illūinationē sciētie claritatis dei i facie ie
su xpi. Habem⁹ aut thesaurū istū in uasis
ficilibus: ut sublimitas sit uirtutis dei:
et n̄ ex nobis. In oib⁹ tribulatiōez patiur
sed n̄ angustiamur. Aperimur: s; n̄ destitui
mur. Persecutiōez patimur: s; n̄ derelin
quimur. Humiliamur: s; n̄ pfundimur. Reici
mur: s; n̄ pīm⁹. Sēp mortificationez iesu
xpi i corpe nro circūferētes: ut et uita iesu
xpi in corpore nris māifestet. **Lec. p̄ia**

Semp eis nos q uiuim⁹ i morte tra
dimur ppter iesū: ut et uita iesu mani
festet i carne nra mortali. Ergo mors in
nobis opat⁹: uita at a nobis: hñtes at eun
dē fidei spūm sic scriptū ē. Credidi ppter
qđ locut⁹ sū: et nos credim⁹ ppter qđ et loq
mur: sciētes qm̄ q suscitauit iesū et nos cū
iesu suscitabit: et pstituet nos uobis. Dia
eīm ppter uos: ut grā abūdans p multas
grāz actiōes abūdet in gloriā dei: ppter
qđ nō deficim⁹. Sed licet is q de foris ē
n̄ hō corūpūt: tñ is q itus est renouat⁹ d

die in diem. Lectio secunda.

Deim qđ in pñti ē momētaneū et
lene: tribulatiōes nre supra modū
in sublimitate etnū glorie pōdus opāt in
nobis: nō pteplātib⁹ nobis q uidēt: sed q
nō uidēt. Que eis uidēt tēporalia sūt: que
aut n̄ uidētur etna sūt. Scim⁹ eīm qm̄ si ter
restris dom⁹ nra hui⁹ bitatiōis dissoluatur
q edificatiōez ex deo hēm⁹: domū n̄ ma
nu factā sed etnā i celis. Nā et hoc inge
mīscim⁹ bitationē nostrā q de celo ē sup
ide diu cupiētes: si tñ uestitū n̄ nudi iueni
amur. Nā et q sum⁹ i tabernaculo isto in
gemīscim⁹ grauati: eo q nolum⁹ expoli
ari: sed supuestiri ut absorbeatur qđ morā
le est a uita. Qui aut efficit nos i hoc ip̄s
deus q dedit nob pign⁹: spūm. **Lec. iii.**

Adentes igit sep et sciētes: qm̄ dñs
in hoc corpore sum⁹ pegrinamur a
dño. Per fidē eis ambulam⁹: et n̄ p spēs.
Audem⁹ at et bonā uolūtatē hēm⁹ pegri
nari a corpore: et pñtes eē ad dñz: et iō cō
tēdim⁹ siue abñtes siue pñtes placere illi.
Dñs eīm nos manifestari oīs an tribunal
xpi: ut referat unusq; p p̄ia corporis p
ut gessit siue bonū siue malū. **Lectio. i.**

Sciētes ergo timorē dñi hōinib⁹ sua
dem⁹: dō aut māifesti sum⁹. Spero
aut et i psciētijs uis māifestos nos esse.
Nō itēz cōmēdam⁹ nos uobis: s; occasi
onē dam⁹ uobis gliandi p nobis: ut ha
beatis ad eos q i facie gliant⁹: et n̄ i corde
Siue eīm mēte excedim⁹ deo: siue sobrijs
sum⁹ uobis. Caritas eīm xpi urget nos:
estimātes hoc: qm̄ si un⁹ p oib⁹ mortuus
ē ergo oēs mortui sūt. Et p oib⁹ mortuus
ē xps: ut et q uiuūtiā n̄ sibi uiuāt: s; ei q p
ipsis mortuus ē et resurrexit. **Lectio. ii.**

Itaq; nos ex hoc neminē nouim⁹
secundum carnem. Et si cognoui
mus scdm carnē xpm: s; nūc iā n̄ nouim⁹
Si qua igit i xpo noua creatā ē: uetā trā
siere: ecce facta sunt omnia noua. Omnia
autem ex deo qui reconciliauit nos sibi
p xpm: et dedit nob mīsteriū recōciliatiōis.
Quidē deus erat in xpo mūdū recō
cilians sibi: nō reputās illis dīcta ip̄oz:
Et posuit i eis uerbū recōciliatiōis. Pro

xpo ergo legatioe fungimur: tãqz deo exhortate p nos. *Obsecram* p xpo recõci liamini deo. *Enim* q nõ nouerat pcem p nobis p ecclatũ fecit: ut nos efficerẽur iusticia dei in illo. *Lectio tertia.*

Adiuantes aut exhortamur ne i uacuam glãm dei recipiatis. Aut eiz tẽpore accepto exaudiui te: et die salutis adiuui te. Ecce nũc tẽps acceptabile: ecce nũc dies salutis. Remini dantes ullã of fensionẽ: ut nõ uitupet misteriu nãm. Sz in oĩbus exhibeam nos metipos sic dei mistros in multa paciẽtia. in tribulatiõibus. i necessitatib. in angustijs. in plagis in carcerib. in seditiõib. in laborib. i uigilijs in ieiunijs. i castitate. i scia. in lãga nimitate. in suauitate. in spiritu sancto. in caritate nõ ficta. i uerbo ueritatis. i uirtute dei. Per arma iusticie a dextris et a sinistris. Per gliaz et ignobilitatẽ. Per infamiam et bonã famã. Et seductores et ueraces. Sic q ignoti et cogniti. Quasi morientes: et ecce uiuim. Et castigati et nõ mortificati. Quasi tristes: semp aut gaudetes. Sic egẽtes multos aut locupletãtes. Tanqz nihil hãtes: et oia possidẽtes.

Officia. iij. post octauã epiphãie oratio.

Amiliam tuã qz dñe pĩtua pietate custodi: ut q in sola spe grẽ celestis inuit: tua semp ptectiõe muniat. p xpm.

Ad matu. iuita. In manu tua dñe. Dñs si nos terre. *psal.* Venit. *Ep̃la pauli ad galathas. Lectio prima.*

Paulus apostolus non ab hominibus neqz p hoĩem: sed p iesu xpm: et deũ et patrẽ: q suscitauit eũ a mortuis: et q mecu sunt: omnes fr̃es ecclis galatie. Da uobis et pax a deo pĩe nostro: et domino iesu xpo. Qui dedit semetipm p peccatis nostris: ut eripet nos de pĩti seculo neqz: secundum uoluntatem dei et pĩis nĩ: cui est glia in secula seculorũ amĩ. *Adiroz* qz sic tã cito trãsserimini ab eo q uos uocauit in grãz xpi. in aliud euãgelium: qd nõ est aliud nisi sũt aliq q uos cõturbat et uolũt puertere euãgelium xpi. Sz licet nos aut angelus de celo euãgelizet uobis pĩf quã q euãgelizauim uobis

anathema sit. *Lectio secunda.*

Sicut predixi: et nunc iterum dico: Si qz uobis euãgelizauerit pp id qd accepistis anathema sit. *Ado* enim hoĩ nib suadeo an deo: Aut qro hoĩnibus placere: Si adhuc hoĩb placere xpi seruus nõ eẽm. Notũ enim uobis faciã fr̃es euãgelium qd euãgelizatũ e a me: qz nõ est secũdũ hoĩem. Neqz enim ab hoĩe accepi illud neqz didici: sed p reuelationez iesu xpi. Audistis enim aliqñ puerfatiõez meã in iudaismo: qm̃ supra modũ pseq bar eccliam dei: et expugnabã illã: et pficebam in iudaismo supra mltos coetaneos meos: i genere meo abũdãt emulatores existẽs pĩnaz meaz traditõuz. *lec. iij.*

Quam autẽ placuit ei q me segregauit ex uĩto mĩis mee et uocauit p grãz suã ut reuelaret filiũ suũ i me: ut euãgelizare illũ i gẽtib: pĩuo nĩ acceui carni et sãguĩ neqz ueni ierosolymã ad antecessores meos aplos: sz abij i arabiam: et itez reuersus sũ damascũ. Deide p' anos. iij. ueni ierosolymã uidei petrũ: et mĩsi apd eũ dieb. xv. Aliũ aut aploz uidi neminẽ: nisi iacobũ frẽm dñi. Que at scribo nob ecce coram deo: qz nĩ mĩtor. Deide ueni i ptes syrie et cilicie. Erã at ignor facie ecclis iudee que erãt i xpo iesu. Tm̃ at auditũ hẽbãt de me: qm̃ q pseqbãt nos aliqñ: nũc euãgelizat fidẽ quã aliqñ expugnabat: et in me glificabãt deũ. *Lectio quarta.*

Quĩde p' anos. xiiij. itez ascendĩ i ierosolymã cũ barnaba: assũpto et tyto. Ascendĩ at scdm reuelatõez: et pĩuli cũ illis: euãgelium qd pĩdico i gẽtib. Seorsũ aut bi q uidebãt aliqd eẽ: ne forte i uacuum currere aut cucurrisses. Sz neqz tyt q mecu erat cũ eẽt gẽnĩ pĩpulsus e circũci di. Sz pp sub itroductos falsos fr̃es q sũ itroierũt explorare libtatẽ nĩaz qz hũm i xpo iesu: ut nos i seruitutẽ redigerent. Quib neqz ad horã cessim sbiectiõĩ: ut uitas euãgelij pĩmãeat apd nos. Ab his aut q uidebãt eẽ aliqd: quales aliqñ fuerint nihil mea interest. *Lectio quinta.*

Quĩs enim psonam hoĩs nõ accipit. *Adibĩ* aut q uidebãtur eẽ aliquid

nihil ptulerūt. Sz ecōtra cū uidissēt qđ
creditū ē mibi euāgeliū pputij: sic z petro
circūcisiōis. Qui eiz opat' ē petro i apo
stolatū circūcisiōis: opat' ē z mibi inf' gē
tes. Et cū cognouissent grāz q̄ data ē mi
bi inf' gētes: iacobus z cephas z ioānes
qui uidebāt colūne esse: dextras dedere
mibi z barnabe societatis: ut nos inf' gē
tes euāgelizemur: ipsi aut' i circūcisiōe:
tñ ut paupū mēores essem'. Qđ ēt solli
citus fui hoc ipsum facere. **Lectio sexta.**

Quā aut' uenisset petr' antiochiā i
faciē ei restiti: qz repbēibilis erat.
Petr' eim qz uenirēt qdā a iacobo cū gē
tib' edebat. Cū aut' uenisset subtrahēbat
z segregabat septimēs eos q ex circūcisiō
ne erāt: z silatōi ei' p̄sensere ceti uidei: ita
ut z barnabas duceret ab eis i illā silati
onē. Sz cū uidissēm q nō recte ābulazēt
ad euāgelij ueritatē dixi cephe corā oib'
Si tu cū iudeus sis gentiliū z nō iudaice
uiuis: quō gētes cogis iudāizare? Nos
natura iudei z nō ex gētib' peccatores

Secundū mattheum.

In illo tpe dixit iesus discipulis su
is parabolā hāc. Sile est regnū ce
lorū hōi q semiauit bonū semē in agro
suo. Et reliqua. **Omelia sancti augustini
episcopi. Lectio septima.**

Quā negligēt agerēt p̄positi eccle
sie: z dormitiōe mortis acciperēt
apli: uenit diabol' z supsemiauit eos quos
malos filios dñs interpretat. Sz recte qrit
utri heretici sint: an male uiuētes catho
lici. Possūt eiz dici mali filij ēt heretici:
q ex eodē euāgelij semē z xpi noīe p̄re
antiprāuis opiniōib' ad falsa dogmata p̄
uertūt. Sz qz dic' eos i medio tritici semī
natos quasi uidēt illi significari q unius
cōiōis sūt. Uertū qz dñs agrū nō eccle
siā sz hūc mūdū interpretat: intelligūt hereti
ci: qz nō societate unī' eccle uel unī' fidei
sed societate solius noīs xpiani: in hoc
mūdo pmiscēt bonis: ut illi q in eadē fīd
mali sūt: palea potius qz zizania reputēt
quia palea ēt fundamētū ipm bz cūz fru
mēto radiceqz cōez. **Lectio octaua**

In illa plane sarena qua pcludunt

boni z mali p̄sces: non absurde mali ca
tholici intelligūtur. Aliud est mare qđ si
gnificat magis istū mūdū: aliud sarena
qđ unī' fidei ul' unī' eccle cōiōe uidēt
ōndere. In hēricos z malos catholicos
hoc infest: qz heretici falsa tradūt: illi aut
uera credētes nō uiuūt ita ut credunt. So
let aut' qri ēt schismatici qđ ab hereticis
distēt: z hoc iueniri: cū schismaticos fīd
diuersa nō faciat: sz cōiōis disrupta socie
tas. Si utz inf' zizania nūerādi sint dubi
tari pōt. Magis eim uident sp̄cis coru
ptis ēē filiores sicut scriptū est. Ueto aut
corrupti filij iiquis uel paleis aristis
fractis: ul' scissis z de segete ereptis. Quo
eim altiores sūt: id est supiores: eo fragili
ores leuioreqz sūt: nec tñ psequēs est ut
ois hereticus aut schismaticus ab eccle
corporalit' separetur. **Lectio nona.**

Si eiz falsa de eo credit: l' de aliqua
pte doctrine q ad fidei ptinet edifi
cationē: ita ut nō qrentis ciuitatiōe tēpat'
sit: sz i hoc p̄cussē credētis: nec oio sciētis
opione atqz errore discordas hūcū ē:
z foris ē aio qzuis it' ēē corporalit' uideat.
Ad istos eiz tales portat eccle: qz nō ita de
fendūt falsitatē sūie sue: ut itentā multitudi
nē faciāt: qđ si fecerit tūc pellūt. Itē qz
qz iuidēt bonis ita ut qras occasione ex
cludēdi eos: ul' dgradādū: l' crimia sua sic
defēdere pati sūt: si obiecta l' p̄dita fuerit:
ut ēt p̄uēculoꝝ segregatiōes ul' i eccle p
turbatiōes cogitēt excitare: iā schismatici
sūt: z ab unitate corde discisi: ēt sine inuēnt
occōib' aut occlatiōis scis: factio eccle cor
pali puerfatōe sociēt. Qua pp illi soli si ca
tholici mali recte deputāt: qz qzuis x̄a p̄
dicēt q ad fidei ptinet doctrinā: z si q for
te nesciūt z qredū existiant: salua pietate
discutiūt sine aliquo p̄iudicio x̄itatis: et
bōos: aut quos bonos putāt amāt atqz
bōozāt qzū p̄nt: tñ flagiciose faciozoseqz
uiuūt: qz quā uiuēdū ēē credūt. **Ad bñ.**

Dñe sine bonū semē semiaisti i agro tuo: vñ
go bz zizania: z ait illis. hoc fecit inimicus hō.

Ad mat. 23. Colligite primū zizania: z alliga
te i fasciculos ad p̄burēdū: triticiū aut cōgrega
te i horreum meum dicit dominus.

Intra hebdomadam. **Lectio prima.**

Sciēs autē qd n̄ iustificat hō ex opib⁹ legis: nisi p̄ fidē iesu xpī: et nos in xpo iesu credim⁹: ut iustificemur ex fide iesu xpī et n̄ ex opib⁹ legis. Propt̄ qd ex opib⁹ legis n̄ iustificabit oīs caro. Qd si q̄retes iustificari i xpo iuenti sum⁹ et ipi peccatores: Nūqd xps peccati mīster ē? Absit. Si eim q̄ destruxi: hoc itē reedifico puaricatorē me eē p̄stituo. Ego eim p̄ legē dei mortuus sū legi: ut deo uiuaz xpo p̄stus sū cruci. Uiuo autē iā n̄ ego uiuūt uero i me xps. Qd autē nūc uiuo in carne: in fide uiuo filij dei: q̄ dilexit me et tradidit semetip̄m p̄ me. Nō abijicio gratiā dei. Si eiz p̄ legē iusticia ē: ergo xpus gratis mortuus est. **Lectio secunda.**

Insensati galat̄es: q̄s uos fasciāuit nō obediūt ueritati: ante quorū oculos xps iesus p̄script⁹ ē: et i uobis crucifixus. hoc soluz uolo a uobis discere. Ex opib⁹ legis sp̄m accepistis: an ex auditu fidei? Sic stulti estis: ut cū spū cepistis: nō carne p̄sumini. Tāta passi estis sine cā. Qui ergo tribuit uobis sp̄m: et opat̄ uirtutes i uob ex opib⁹ legis: an ex auditu fidei? Sic scriptū ē. Credidit abraā deo et reputatū ē illi ad iusticiā. Cognoscite ergo qd ex fide sūt: hi sūt filij abrae. **lec. iij.**

Pro uobis uidēs autē scriptura: qd ex fide iustificat gētes dūs: P̄nūciāuit abraē: qd b̄ndicet in te oēs gētes. Igit̄ qd ex fide sūt: b̄ndicet cū fideli abraā. Quicūqz eim ex opib⁹ legis sūt: sub maledicto sūt. Sic scriptū ē. Maledict⁹ oīs q̄ n̄ p̄māserit i oibus q̄ scripta sūt in libro legis: ut faciat ea. Qm̄ autē i lege nō iustificat apd̄ deū: manifestū ē: qd iust⁹ ex fide uiuūt. Lex autē n̄ ē ex fide: sed q̄ fecerit ea uiuēt i illis.

Lectio prima.

Currit nos i dimit d̄ maledicto legis fact⁹ p̄ nobis maledictū: qd scriptū est. Maledict⁹ hō q̄ p̄det i ligno: ut i gētib⁹ b̄ndictio abrae fieret i xpo iesu: ut pollicitatōez spūs accipiam⁹ p̄ fidē. Fr̄es scōz boiem dico: n̄ hois p̄firmatū testamētū nō sp̄nit aut sup̄ordiat. Abrae dicit sūt p̄missiōes et semini ei⁹. Nō dicit et se-

minib⁹ quasi i mltis: sed quasi in uno: et semini tuo q̄ est xps. Hoc at̄ dico testamētū p̄firmatū a deo: q̄ p̄ quadrigētos et triginta ānos scā ē lex: n̄ irritū fac̄ ad euacuandā p̄missiōē. Nā si ex lege hereditas: iā n̄ ex rep̄missiōe. **Lectio secunda.**

Abrae autē p̄ rep̄missiōē dōauit d̄s. Quid igit̄ lex? Propt̄ trāsgressiōes posita ē donec uēiret semē cui p̄miserat: ordiata p̄ angelos i manu mediato- ris. Mediator autē un⁹ nō ē: d̄s autē un⁹ est. Lex ergo aduersus p̄missā dei: Absit. Si eim data eēt lex q̄ posset iustificāre: uere ex lege eēt iusticia. S3 p̄clūsit scriptura oīa sub peccato: ut p̄missio ex fide iesu xpī daret credētib⁹. P̄n̄ autē q̄z uēiret fides sub lege custodiebamur: p̄clūsi in eā fidē q̄ reuelāda erat. **Lectio tertia.**

Itaqz lex pedagog⁹ n̄ fuit in xpo: ut ex fide iustificemur. At ubi uēit fides: iā nō sum⁹ sub pedagogo. Dēs eiz filij dī estis p̄ fidē i xpo iesu. Quicūqz n̄ i xpo baptizati estis: xpm̄ iduistis. Non est iude⁹ neqz grec⁹: n̄ ē seru⁹ neqz liber: n̄ est masculus neqz femia. Omēs eiz uos unū estis i xpo iesu. Si at̄ uos estis unū in xpo iesu: ergo abrae semē estis: secūdu p̄missiōē heredes. **Lectio prima.**

Ico autem. Quanto tempore hīs puulus ē: n̄b̄l differt a seruo cū sit dñs oīz: s3 sub tutorib⁹ et actorib⁹ ē usqz ad p̄finitū tps a p̄e. Ita nos cū essem⁹ paruuli sub elemētis hui⁹ mūdi eramus seruit̄es. At ubi uenit plenitudo tps: misit d̄s filiū suū factū ex muliere factūqz sub lege: ut eos q̄ sub lege erāt redieret: ut adoptionē filioz recipem⁹. Qm̄ autē estis filij dei misit d̄s sp̄m filij sui i corda uīra clamāre abba p̄. Itaqz iā n̄ ē seruus s3 fili⁹. Qd si fili⁹ et heres p̄ deū. S3 tūc qd ē ignorantēs deum hīs qui natura nō sūt dij seruibatis. Nūc autē cū cognoueritis deū: imo cogniti estis a deo: quō conuertimini itē ad iirma et egēa elemēta: qbus denuo seruire uultis. Dies obseruat̄is et mēses et tpra et ānos. Timeo ne forte sine cā laborauerim in uobis. Esto te sicut ego: qd et ego sicut uos.

Lectio secunda.

Patres obsecro uos nihil me lesistis. Scitis autē quia p infirmitatē carnis euāgelizauī uobis iam pridem: et tērationes uestrā in carne mea non spreuistis: neq; respuistis: sed sicut angelum dei excepistis me: sicut iesū christū. Ubi est ergo beatitudo uestra: Testimoniūz eim phibeo de uobis: quia si fieri potuisset oculos uestros eruissetis et dedissetis mihi. Ergo inimicus uobis factus sū uerum dicens uobis. Emulantur uos non bene sed excludere uos uolūt ut illos emulemini. Bonum autem emulari i bono semp: et non tñ cū pñs sum apud uos

Lectio tertia.

Filioli mei quos iterum parturio: donec formeī xps i uobis. Vellem autē esse apud uos modo: et mutare uocem meā: qm confundo: in uobis. Dicitē mihi qui sub lege uultis esse: legem nō legistis: Scriptum est enim: qm abraam duos filios habuit: unum de ancilla et unum de libera. Sed qui de ancilla secū dum carnem natus est. Qui autem de libera per repromissionē que sunt per al legoricam dicta. Hec eim sunt duo testamēta. Unum qdem in monte syna i seruitutē generans que est agar. Syna eim mons est i arabia: qui pñctus est ei que nūc est ierlm: et seruit cum filiis suis. Illa autem que sursum est ierusalem libera ē que est mater nostra. *Lectio prima*

Criptū est eim. Letare sterilis que nō paris: erūpe et clama que nō parituris: quia multi filij deserte magis qz ei que hz uirū. Nos autē fratres secundum Isaac promissionis filij sumus. S; quō tunc is qui secundum carnem natus fuerat persequēbatur eum qui secundū spiritum: ita et nunc. Sed quid dicit scriptura: Ejce ancillam et filium eius. Nō eim erit heres filius ancille cum filio libere. Itaqz fratres non sumus ancille filij sed libere. Qua libertate christus nos liberauit. *Lectio secunda.*

State ergo et nolite iterum iugo seruitutis pñneri. Ecce ego paulus di

co uobis: quoniam si circūdamini xpus uobis nihil pderit. Testificor autē rursum omni hōi circūcidēti se: quoniam debitor est uniuēse legis faciēde. Euacuati estis a christo qui i lege iustificamini a gratia excidistis. Nos enim spiritu ex fide spem iusticie expectamus. Nam i xpo iesu neqz circūcisio aliquid ualet neqz preputium sed fides que per caritatē opatur. Currebatis bene. Quis uos fascinauit ueritati non obedire: Memini p senseritis. persuasio eim hec nō est ex eo q uocat uos. *Lectio tertia.*

Odicū fermentū totā massā corumpit. Ego confido de uobis i domino q nihil aliud sapiētis: nisi q dñi estis. Qui autē p̄turbat uos: portabit iudiciū qcuqz ille ē. Ego autem frēs si circūcisionem adhuc predico quid adhuc psecutionē patior: Ergo euacuātū est scādalum crucis. Utinam et abscidatur qui uos conturbāt. Uos eim in libertatē uocati estis frēs tantum ne libertatē in occasione detis carnis: sed p caritatem spiritus seruite inuicem. Dis eiz lex i uno sermone impletur. Dilige proximum tuum sicut teipsum. Nō si inuicē mordetis et comeditis: uidete ne ab inuicē psumamini.

Lectio prima.

Ico autē in christo. spiritu ambulante et desideria carnis non pficiēti. Caro eim p̄cupiscit aduersus spm: sps autē aduersus carnē. Hec eiz inuicē aduersant: ut non quecuqz uultis illa faciatis. Quod si spiritu ducemini nō estis sub lege. Manifesta autē sūt opa carnis. q sūt. fornicatio. imūdicia. ipudicitia. luxuria. auaricia q ē idolorū seruitus. uēficia. inuicicie. p̄tētiōes. emulatōes. ire. rixē. dissensioēs secte. inuidie. hōicidia. ebrietates. comessatioēs. et his filia: q p̄dico uobis sic p̄dixi: qm q talia agūt regnū dī n psequēt. Fructus autē sps ē caritas. gaudiū. pax. p̄nētia. lōgānimitas. hōitas. benignitas. māsuetudo. fides. modestia p̄nētia. castitas. Aduersus huiusmōi nō ē lex. Qui autē sūt xpi carnē suā crucifixerunt cū nitijs et cōcupiscētijs. *Lectio secunda.*

Spiritu uiuimus spiritu et ambulemus. Non efficiamur inanis gratie cupiditate iuicere puocantes iuicere inuidetes. Fratres et si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto: uos qui spirituales estis huiusmodi instruere in spiritu lenitatis: consideras teipsum: ne et tu teteris. Aliter alteri onera portate: et sic ad implebitis legem christi. Nam si quis existiat se aliquid esse cum nihil sit: ipse se seducit. Spiritus autem suum probet unusquisque: et sic in semetipso tantum gratias habebit: et non in alio. Unusquisque enim suum portabit. Loquetur autem is qui cathetizat uerbo: et qui se cathetizat in omnibus bonis.

Lectio tertia.

Nolite errare: deus non irridet. Que enim seminauerit homo: hec et metet. Qui enim seminat in carne sua: de carne et metet corruptionem. Qui autem seminat in spiritu: de spiritu metet uitam eternam. Bonum autem facientes non deficientes tempore cum suo metemur non deficientes. Ergo dum tempus habemus operamur bonum ad omnes. Maxime autem ad domesticos fidei. Videte qualibet litteris scripsi uobis mea manu. Quicunque enim uoluit placere in carne: ibi cogunt uos circumcidi tamen ut crucis christi persecutionem non patiantur. Neque enim qui circumcidunt legem custodiunt: sed uolunt uos circumcidi: ut in carne uiam glorificent. Mihi autem absit gloriari: nisi in cruce domini nostri iesu christi per quem mihi mundus crucifixus est et ego mundo. *Beati ca quia post octa. epiphania. oio ut supra ad mat. iuita. Venite adoremus dominum. fecit nos. psalm. Venit. Epistola pauli ad ephesios. Lectio prima.*

Paulus apostolus iesu christi per uoluntatem dei omnibus sanctis qui sunt ephesi et fidelibus in christo iesu: gratia uobis et pax a deo patre domini nostri iesu christi qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in celestibus in christo: sicut eligit nos in ipso ante mundi constitutionem: ut eumus sancti et immaculati in conspectu eius in caritate. Qui predestinauit nos in adoptionem filiorum per iesum christum in idipsum: secundum propositum uoluntatis sue: in laudem glorie gratie sue: in qua gratificauit nos in dilecto filio suo: in quo habemus redemptionem per sanguinem eius: in remissionem peccatorum secundum diuitias gratie eius: qui super abundauit in nobis in omni sapientia et pruden-

tia: ut notum faceret nobis sacramentum uoluntatis sue: secundum bonum placitum eius quod proposuit in eo: in dispensationem plenitudinis temporis: in statuare omnia in christo qui in celis et qui in terra sunt in ipso. In quo et nos forte uocati sumus: predestinati secundum propositum eius: qui omnia operabatur secundum propositum uoluntatis sue: ut sumus in laudem glorie eius: nos qui ante spauimus in christo. In quo et uos cum audissetis uerbis ueritatis euangelii salutis uite: in quo et credentes signati estis spiritu promissionis sancto: qui est primitiua hereditatis uite in redemptionem acquisitionis: in laudem glorie ipsius. *Lectio ii.*

Propterea et ego audies fide uestram que est in domino iesu: et dilectionem in omnes factos: non cesso gratias agere pro uobis memoriam uestri faciem in orationibus meis: ut deus domini nostri iesu christi patris glorie det uobis spiritum sapientie et reuelationis in agnitionem eius illuminatos oculos cordis uestrum: ut sciatis que sit spes uocationis eius: et que diuitie glorie hereditatis eius in sanctis: et qui sit supereminens magnitudo uirtutis eius in nos qui credidimus secundum operationem potentie uirtutis eius quam operatus est in christo: suscitans illum a mortuis: et constituit illum ad dexteram suam in celestibus supra omnem principatum et potatem et uirtutem et dominationem: et de nomen quod nominatur non solum in hoc seculo sed in futuro. Et omnia subiecit sub pedibus eius: et ipsum dedit caput supra omnes ecclesiam que est corpus ipsius: et plenitudo eius qui per omnia in omnibus adimplet. *Lectio tertia.*

Et uos cum essetis mortui delictis et peccatis uestris: in quibus aliqui ambulastis secundum seculum mundi huius: secundum principem potatis aeris huius: spiritus qui nunc operatur filios diffidentie: in quibus et nos omnes aliqui peruersati sumus in desideriis carnis nostre: facientes uoluntatem carnis et cogitationum: et eramus natura filij ire sicut et ceteri. Deus autem qui diues est in misericordia: propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos: et cum essemus mortui peccatis prouidit nos in christo: cuius gratia saluati sumus. Et coresuscitauit et sedere fecit in celestibus in christo iesu: ut consideret in seculis superuenientibus abundantes diuitias gratie sue in bonitate super nos in christo iesu.

Lectio quarta

Ratia eiz saluati sumus p fidem: et hoc non ex uobis. Dei donū est non ex opibus: ut neqs gloriatur. Ipsi eim sumus factura creati in christo iesu: in operibus bonis: que prepaui deus: ut in illis ambulemus. Propter qd me mores estote q aliqui uos qui gētes eratis in carne: q dicebamini preputiuz: ab ea que dicitur circūcisio in carne manu facta: q in illo tēpore eratis sine christo alienati a persione israel: et hospites testamentorū pmissionis: spem si hntes et sine deo in hoc mūdo. Nūc autem in christo iesu uos qui aliqui eratis longe: facti estis ppe in sanguie christi. **Lec. v.**

Ips eim est pax uestra q fecit utraqz unū: et mediū parietem macerie soluens inimicitias in carne sua: legē mādatorum decretis euacuās: ut duos condat in semetipso in unū nouū hoīem faciens pacem: ut recōciliet ambos in uno corpore deo p crucem: interficiens inimicitias in semetipso. Et ueniens euāgelizauit pacem uobis q longe fuistis: et pacē his qui ppe: qm p ipm habem⁹ accessū ambo in uno spū ad patrem. Ergo iā nō estis hospites et aduē: s; estis ciues scōz et domestici dei: supedificati supra fundamentū aploz et pphetaz: ipso sūmo angulari lapide christo iesu. In quo ois edificatio pstructa: crescit in templū scdm in dño. In quo et uos coedificamini in bitaculū dei in spū scō. **Lec. sexta.**

Huius rei grā ego paulus uinctus christi iesu p uobis gentibus: si tñ audistis dispensatōem gracie dei q data est mihi in uobis: qm scdm reuelatiōem notū mihi factū ē facim: Sic supra scripsi in breui: put potestis legētes itelligere. prudentiā meā i misterio christi q aliis generatiōibus nō est agnītū filiis hoīum: sicut nūc reuelatuz est scīs aplīs eius et pphetis in spū esse gentes coheredes et corporales et cōparticipes pmissionis eius in christo iesu: p euāgeliū eius factus sū mister: scdm donū grē dei q data est mihi scdm opationē xutis ei⁹. **Eua gelium sanctorie in dñica precedenti In**

fra hebdomadam. Lectio prima.

Ibi oīum scōz mīmo data ē grā hec in gentib⁹ euāgelizare iuestigabiles diuitias xpī: et illūinare oēs que sit dispēsatio faci absconditi a seculis i deo qui oīa creauit: ut inotescat principibus et pstatibus i celestibus: p eccliam multi formis sapientie dei: scdm pfectionem seculorū quā fecit i christo iesu dño nō: i quo habemus fiduciā et accessū in cōfidentia p fidem eius. Propt qd peto ne deficiatis i tribulatōibus meis p uobis que est grā uza. Huius rei grā flecto genua mea ad pīem dñi nā iesu christi: ex quo ois pīritas i celo et i terra noiatur: ut det uobis secundum diuitias sue glorie xutē corroboreari per spūm eius i riorē hoīem christū bitare per fidē in cordibus uis. In caritate radicati et fūdati: ut possitis pprehēdere cum oībus scīs que sit latitudo. lōgitudo. et sublimitas. et pfundū. Scire et supeminētē scientie caritatē xpī: ut impleamini i omnem plenitudinem dei. **Lectio secunda.**

Et autem q potens est oīa facere superabundatē qz petimus: aut itelligimus scdm xutem que operat i nob: ipi glia i ecclia et i christo iesu i oēs generatiōes seculi seculorū. amen. Obsecro itaqz uos fies ego uictus i dño ut digne abuletis uocatione qua uocati estis: cū oī humilitate et māsuetudie: cū patientia supportates inuicem i caritate. Solliciti seruare unitatē spūitus i uiculo pacis. Unum corpus: et unus spūitus: sic uocati estis i una spe uocatiōis uze. Unus dñs. una fides. unum baptisma. Unus deus et pater omnium: q super oēs: et per oīa: et i oībus uobis. **Lectio tertia.**

Incuiqz autem uim data est grā secundum mensurā donatiōis christi ppter qd dicit. Ascendens i altum captiua duxit captiuitatem dedit dōa hoīibus. Qd autem ascendit. qd est eim nāsi qz et descendit primuz i inferiores partes terre. Qui descendit ipse est: q et ascendit super omnes celos ut adimpleret oīa. Et ipse dedit quosdā qdem aplos: quosdā

aut prophetas: alios uero euangelistas: alios aut pastores et doctores ad persuadendos scilicet in opere misterij: in edificatione corporis christi: donec occurramus omnes in unitate fidei et agnitionis filij dei in uirum perfectum: in mensura etatis plenitudinis christi: ut iam si sumus paruuli fluctuantes: et circumferamur omni uento doctrine in nequitia hominum: in astutia ad circumuersionem erroris. **Lectio prima.**

Eritate autem facientes in caritate crescimus in illo per omnia quae est caput christus: ex quo totum corpus copactum et connexum per omnem iuncturam submistrationis secundum operationem in mensura uniuscuiusque membri: augmentum corporis facit in edificationem sui in caritate. Hoc igitur dico et testificor in domino: ut iam non ambuletis sicut et gentes ambulantes in uanitate sensus sui: tenebris obscuratum habentes intellectum: alienati a uia dei per ignorantiam quae est in illis: propter cecitatem cordis ipsorum: qui desperantes semetipsos tradidere impudicitiae in operatione immundicie omnis auaricie. **Lectio II.**

Qui autem non ita didicistis christum si tamen illum audistis: et in ipso edocti estis: si cut est ueritas in iesu. Deposite uos secundum praestitam peruersationem ueterem hominem qui corrumpitur secundum desideria erroris. Renouamini autem spiritu mentis uestrae: et induite nouum hominem qui secundum deum creatus est in iusticia et sanctitate uitae. Propter quod deponetes mendacium: loquimini ueritatem unusquisque cum proximo suo: quoniam sumus inuicem membra. **Lectio tertia.**

Nascimini et nolite peccare. Sol si occidat semper iracundiam uestram. Nolite locum dare diabolo. Qui furabatur: iam non furetur. Magis autem laboret operando manibus suis quod bonum est: ut habeat unde tribuat necessitatem patienti. Dis sermo malus ex ore uestro non procedat: sed si quod bonum ad edificationem fidei ut det gratiam audientibus. Et nolite contristare spiritum sanctum dei: in quo signati estis in die redemptionis uestrae. Dis amaritudo uia et indignatio: et clamor: et blasphemia tollatur a uobis cum omni malicia. Estote autem inuicem benigni: mi-

sericordes: donantes inuicem sicut deus in christo donauit uobis. **Lectio prima.**

Estote ergo imitatores dei sicut filij carissimi: et ambulate in dilectione sicut et christus dilexit nos: et tradidit semetipsum pro nobis: oblationem et hostiam deo in odore suauitatis. Fornicatio autem et omnis immundicia: aut auaricia: nec noie in uobis: sicut decet sanctos: aut turpitudine: aut stultiloquiis: aut scurrilitas quae ad rem non pertinet: sed magis gratiae actio. Hoc enim scitote intelligentes quod omnis fornicator: aut immundus: aut auarus quod est idolorum seruitor non habet hereditatem in regno christi et dei.

Lectio secunda.

Nemo uos seducat inanibus uerbis. Propter hoc enim uenit ira dei in filios diffidentie. Nolite ergo effici participes eorum. Eratis enim aliquando tenebrae: nunc autem lux in domino: ut filij lucis ambulate. Fructus enim lucis est in omni bonitate et iusticia et ueritate. Probantes quod sit beneplacitum deo. Et nolite concitare operibus infructuosis tenebras: magis autem redarguite. Quae enim in occulto sunt ab ipsis: turpe est dicere. Quia autem quae arguuntur a lumine manifestantur. Quod eis quod manifestat lumen est: propter quod dicit. Surge quod dormis: et exurge a mortuis: et illuminabit te christus. **Lectio tertia.**

Videte itaque fratres quod caute ambuletis: non quasi insipientes sed ut sapientes. Redimetes ipsis quoniam dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes: sed intelligentes quae sit uoluntas dei. Et nolite inebriari uino in quo est luxuria: sed impleamini spiritu sancto: loquentes uobis metipsis in psalmis et hymnis et canticis spiritualibus: cantantes et psallentes in cordibus uestris domino. Gratias agentes semper per omnia in nomine domini nostri iesu christi deo et patri: subiecti inuicem in timore christi. **Lectio prima.**

Mulieres uiris suis subdite sint sicut domino. quoniam uir caput est mulieris sicut christus caput ecclesiae et ipse saluator corporis eius. Sed ut ecclesia subiecta est christo: ita et mulieres uiris suis in omnibus. Viri diligite uxores uestras: sicut et christus dilexit ecclesiam: et tradidit semetipsum pro ea: ut illam sanctificaret

mundans eam lauacro aque in uerbo ui
te: ut exhiberet ipse sibi gloriosam eccle
siam non habentē maculā neq; rugam:
aut aliquid eiusmodi: sed ut sit sancta et
imaculata. *Lectio secunda.*

Ita et uiri debēt diligere uxores su
as ut corpora sua. Qui uxorem su
am diligit: seipsum diligit. Nemo eis un
q; carnem suam odio habuit: sed nutrit
et fouet eā: sicut et christus ecclesiā. Quia
membra sumus corporis eius: de carne ei
et de ossibus eius. Propter hoc reliquet
homo patrem et matrem suam: et adhibebit
uxori sue: et erunt duo in carne una. Sa
cramentū hoc magnū est. Ego autem di
co in christo et in ecclesia. Verūm et uos
singuli unusquisq; suam uxorem sicut se
ipsum diligit. Uxor autem timeat uirum
suum. *Lectio tertia.*

Illi obedite parentibus in domino:
hoc enim iustum est. Honora patrē
tuū et matrem tuā: qd est primū manda
tum in pmissione: ut bene sit tibi: et sis lō
geus super terram. Et uos patres nolite
ad iracundiam puocare filios uos:
sed educate illos in disciplina et correptione
dñi. Serui obedite dñis carnalibus
cum omni timore et tremore i simplicitate
cordis uestri sicut christo. Nō ad oculum
seruientes quasi hominibus placentes:
sed ut serui christi facientes uolunta
tem dei ex aīo: cum bona uoluntate ser
uientes sicut dño et nō hominibus. Sci
entes quoniam unusquisq; qd cūq; se
cerit bonum: hoc percipiet a dño: siue ser
uus siue liber. Et uos dñi eadem facite
illis: remittentes minas: scientes quia et il
lorum et noster dñs est in celis: et persōa
rum acceptio non est apud deū. *Lectio i.*

Ecetero fratres confortamini i do
mino et in potētia uirtutis eius. In
dute uos armaturam dei: ut possitis sta
re aduersus insidias diaboli: quia nō est
uobis colluctatio aduersus carnem et sā
guinem: sed aduersus principes et pote
states: aduersus mundi rectores tenebra
rum harum: contra spiritalia nequicie
in celestibus. Propterea accipite arma

turam dei: ut possitis resistere in die ma
lo et in omnibus perfecti stare. *Lectio ii.*

State ergo succincti lūbos uestros
in ueritate: et induti lorica iusticie:
et calciati pedes in preparatione euange
lij pacis. In omnibus sumentes scutum
fidei: in quo possitis omnia tela nequissi
mi ignea extinguere: et galeam salutis as
sumite: et gladius spūs qd est uerbum dei. p
omne orationē et obsecrationē orantes
omni tempore in spiritu: et in ipso uigila
tes in omni instantia et obsecratione pro
omnibus sāctis: et pro me: ut detur mihi
sermo in apertione oris mei: cuius fiducia
notum facere mysterium euangelij: pro
quo legatione fungor in cathena: ita ut i
ipso audeam prout oportet me loqui.

Lectio tertia.

Et autem et uos sciatis que circa me
sunt quid agam: omnia nota faciet
uobis titicus meus carissimus frater: et fi
delis mīster in dño: quem misi ad uos in
hoc ipso ut cognoscatis que circa nos
sunt: et consoletur corda uestra. Pax fra
tribus et caritas cum fide a deo patre no
stro et dño iesu christo. Gratia uobis cū
omnibus qui diligunt dñm nostrū iesum
christum in corruptione. amen. *Si i sab
bato septuagesime purificationis festus
celebretur: in ultimis uesperis post orati
onē festi sit cōmēoratio d dominica et in
fine dicatur. Bñdicamus dño. alla. alla. R.
Deo grās alla. alla. Sabbato septuagesi
me ad uesperas. Capitulum.*

Fratres nescitis qd hi qui in stadio
currunt: omnes quidē currunt: sed
unus accipit brauiū: sic currite ut cōpe
hendatis. *Oratio. O lux beata. Vesper
na oīo ascendat ad te dñe. R. Et descēdat su
p nos misericordia tua. Ad mag. ant. Dixit
dñs ad adā: de ligno qd est in medio paradisi
ne comedas: in qua hora comederis morte
moriēris. Oratio.*

Preces populi tui qd dñe clemēter
exaudiat: ut qui iuste p peccatis no
stris affligimur: pro tui noīis gloria mise
ricorditer liberemur. p. Bñdicamus dño
alla. alla. R. Deo grās. alla. alleluia. alleluia.

Deinceps usque ad sabbatum sanctum non dicitur. Dominica in septuagesima ad matutinum. inuitatorium. Venite adorem dominum. Qui fecit nos. psalmus. Venit. by. Primo dicitur. Alie nocte et uesperorum cum suis psalmis in dominicis diebus et ferialibus usque ad pascha de officio psalmiste dicunt. Item scilicet nocturnorum et uesperorum usque ad dominicam primam quadragesime de psalmis dicuntur. Hac nocte ponit liber genesis: et de eo legitur usque ad quartam feriā cinerum etiam in feriali officio. *Lectio i.*

In principio creauit deus celum et terram. Terra autem erat inanis et uacua: et tenebre erant super faciem abyssi: et spiritus dei ferebatur super aquas. Dixitque deus. Fiat lux. Et facta est lux. Et uidit deus lucem quod esset bona: et diuisit lucem a tenebris. Appellauitque lucem diem: et tenebras noctem. Factusque est uesper et mane dies unus. Dixit quoque deus. Fiat firmamentum in medio aquarum: et diuidat aquas ab aquis. Et fecit deus firmamentum: diuisitque aquas quod erant sub firmamento ab his quod erant super firmamentum. Et factum est ita. Vocauitque deus firmamentum celum. Et factum est uespere et mane dies secundus.

R. In principio fecit deus celum et terram: et creauit in ea hominem. Ad imaginem et similitudinem suam.

R. Formauit igitur dominus hominem de limo terre: et inspirauit in faciem eius spiraculum uite. Ad imaginem. *Lectio secunda.*

Dixit uero deus. Congregentur aque que sub celo sunt in locum unum: et appareat arida. Factusque est ita. Et uocauit deus aridam terram: congregationesque aquarum appellauit maria. Et uidit deus quod esset bonum et ait. Germinet terra herbam uirentem: et facient semina: et lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum: cuius semine in semetipso sit super terram. Et factus est ita. Et protulit terra herbam uirentem: et afferentem semen iuxta genus suum: lignumque faciens fructum: et habens unumquodque seminem secundum speciem suam. Et uidit deus quod esset bonum: factusque est uespere et mane dies tertius.

R. In principio deus creauit celum et terram: et spiritus domini ferebatur super aquas. Et uidit deus cum ea quod fecerat: et erat ualde bona. *R.* Igitur per-

fecti sunt celi et terra: et omnis ornatu eorum. Et.

Lectio tertia.

Dixit autem deus. Fiant luminaria in firmamento celi: et diuidant diem ac noctem. Et sint insignia: et tempora: et dies: et annos: et luceant in firmamento celi et illuminent terram. Et factum est ita. Fecitque deus duo magna luminaria: luminare maius ut pesseret diem: et luminare minus ut pesseret noctem. Et stellas. Et posuit eas in firmamento celi: ut lucerent super terram et pesserent diem ac noctem: et diuiderent lucem a tenebris. Et uidit deus quod esset bonum: et factum est uespere et mane dies quartus. Dixit et deus. Producat aque reptile anime uiuentis: et uolatile super terram sub firmamento celi. Creauitque deus cetera grandia et omnem animam uiuentem atque motabiles: quas produxerat aque in species suas: et de uolatile secundum genus suum. Et uidit deus quod esset bonum: benedixitque eis dicens. Crescite et multiplicamini: et replete aquas maris: auisque multiplicet super terram. Et factum est uespere et mane dies quintus.

R. Formauit igitur dominus hominem de limo terre: et inspirauit in faciem eius spiraculum uite: et factus est homo in animam uiuentem. *R.* In principio fecit deus celum et terram: et plasmavit in ea hominem. Et.

Lectio quarta.

Dixit quoque deus. Producat terra animam uiuentem in genere suo: iumentum et reptilia: et bestias terre secundum species suas. Factusque est ita. Et fecit deus bestias terre iuxta species suas: et iumenta et de reptile terre in genere suo. Et uidit deus quod esset bonum et ait. Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram: et possit piscibus maris: et uolatilibus celi: et bestiis uniuersaeque terre: omniaque reptilia quod mouetur in terra. Et creauit deus hominem ad imaginem et similitudinem suam: ad imaginem dei creauit illum: masculum et feminam creauit eos. Benedixitque illis deus et ait. Crescite et multiplicamini: et replete terram: et subijcite eam: et dominamini piscibus maris: et uolatilibus celi: et uniuersis animantibus que mouentur super terram. Dixitque deus. Ecce dedi uobis omnem herbam afferentem semen super terram: et uniuersa ligna que habent

in semetipsis sementem generis sui: ut sit
uobis in escā et cunctis aiantibus terre: oī
qz uolucris celi et uniuersis que mouētur
in terra: et in quibus est aīa uiuens: ut hē
beant ad uestendū. Et factum est ita. Vi
ditqz deus cuncta que fecerat: et erāt ual
de bōa. Et sēm ē uesp̄e et māt̄e dies sext⁹.

R. Tulit ergo dñs hoīem: et posuit eū in para
diso uoluptatis. Ut oparetur et custodiret illū.

R. Plātauerat aut dñs deus paradisu uolu
ptatis a principio: in quo posuit hoīem quem
formauerat. Ut operaretur. **Lectio quinta.**

I. Situr perfecti sūt celi et terra et oīs
ornatus eorum. Compleuitqz die
septimo opus suū qd fecerat: et requieuit
die septimo ab uniuerso opere qd patra
rat. Et benedixit diei septimo et sanctifi
cauit illum: quia in ipso cessauerat ab oī
opere suo qd creauit deus ut faceret. Is
te generationes celi et terre qñ create sūt
in die quo fecit deus celum et terrā et oē
uirgultū agri: ante qz oriretur i terra: om
nēqz herbaz regionis prius qz germina
ret. Nō eīz pluerat dñs dō sup frāz et hō
si erat q oparet terrā: sed fons ascēdebat
e terra irrigans uniuersā sup̄ficiēz terre.

R. Dixit dñs deus nō est bonū ē hoīez solū
faciam⁹ ei adiutorū sile sibi. **R.** Ade uero nō
inueniebatur adiutor silis sibi dixit uero deus
faciamus. **Lectio sexta.**

P. Ormauit igitur dñs deus hoīez de
limo terre: et ispirauit in faciē eius
spiraculū uite: et factus est i aīaz uiuentē.
Plātauerat aut dñs deus paradisu uo
luptatis a principio: in quo posuit hoīez
que formauerat. Produxitqz dñs deus
de humo omne lignū pulchrū uisu: et ad
uestendū suauē: lignū etiā uite in medio
paradisi: lignū scientie bōi et mali. Et flu
uius egrediebatur d loco uoluptatis ad
irrigandū paradisum: qui inde diuiditur
in quatuor capita. Nomen uni physon.
Ipse est qui circuit omnem terrā euilath
ubi nascitur aurū: et aurum terre illi⁹ op
timū est: ibiqz iuenitur bdellium: et lapis
onichinus. Et nomē fluuii secūdo gō.
Ipse est q circuit oēs terrā ethiopie. No
mē hō fluuij tñj tygris. Ipse uadit d asy

rios. Fluiuius at quartus ipse ē eufrates.
R. Immisit dñs soporē in adā: et tulit una de
costis eius. Et edificauit costā quā tulerat dñs
de adā in mulierē: et adduxit eaz ad adā ut ui
deret qd uocaret eā: et uocauit nomē eius uira
go: qz de uiro suo sūpta ē. **R.** Lūqz obdormi
set tulit unā de costis ei⁹: et repleuit carnē p ea.

L. **Secundum mattheum.**

I. In illo tēpore. Dixit iesus discipul
suis parabolā hāc. Sile est regnū
celoz bōini patrifamilias: qui exist pri
mo mane pducere oparios in uineā suā.
Et reliqua. **Omelia sancti gregori pape**

Lectio septima.

I. In explanatione sua multa ad loqñ
dū scī euāgelij lectio postulat: quā
uolo sub breuitate si possūz pstringere:
ne uos extēsa pcessionē et plura expō
sitione uidear onerare. Regnū celoz pī
familias sile dō: q ad excolendā uineam
suam operarios pducit. Quis uero pa
trifamilias similitudinē rectius tenet: qz
cōditor noster qui regit quos cōdidit: et
electos suos sic in hoc mundo possidet
quasi subiectos dñs i domo. Qui habz
uineam uniuersā. i. ecclesiam: que ab abel
iusto usqz ad ultimū electū q in fine mū
di uēturus ē: quot sc̄tos pūlit quasi tot
palmites misit. Hic itaqz pīfamilias ad
excolendā uineā suā: mane hora tñā. sex
ta. nona. et undecima oparios pducit: qz
a mūdi huius initio usqz in finē ad erudi
endam plebē fidelīū p̄dicatores congre
gare nō destitit. Nunc et eim mūdi sunt
ab adam usqz ad noe. hora uero tertia a
noe usqz ad abraā. Sexta quoqz ab abra
am usqz ad moysen. Nona aut a moysē
usqz ad aduentū dñi. Undecima uero ab
aduentu dñi usqz ad finē mundi: in qua p
dicatores sancti apostoli missi sunt: qui
mercedē plenā et tarde ueniētes accepe

R. Plātauerat aut dñs deus paradisu uolu
ptatis a principio. In quo posuit hoīem quez
formauerat. **R.** Produxitqz dñs deus de hu
mo omne lignū pulchrū uisu et ad uestendū sua
uē: lignū ē uite in medio paradisi. In quo po
suit. **Lectio octaua.**

I. Derudiendam ergo dñs dñs plebem

suā quasi ad excolendā uineā suā nullo
tēpore destitit oparios mittere: qz ꝛ pꝛp
pꝛes: ꝛ postmodū p legis doctores et p
phetas: ad extremū ꝛo p aplos dū pleb
sue mores excoluit: quasi p oparios i ui
nee cultura magnope laborauit. Quan
uis i quolibet modulo uel mēsurā qsqz
cū fide recta bone actiōis extitit huiꝰ ui
nee oparius fuit. Opꝛ ergo mane hora
tertia. sexta ꝛ nona. antiquus ille ꝛ ebraicꝰ
populus designat: q in electis suis ab ip
so mūdi exordio dū recta fide studuit de
um colere: quasi nō destitit i uinee cultu
ra laborare. Ad undecimā uero gētes
uocātur: qbus ꝛ dicitur. Quid hic statis
tota die ociosi. Qui eiz trāfacto tā lōgo
mundi tēpore p uita sua laborare negle
xerāt: quasi tota die ociosi stabāt. Pesa
te frēs qd ingiū. Respōdeant. Dicit eiz
qz nēo nos ꝛduxit. Nullus quippe ad e
os patriarcha: nullus ppheta uenerat.
Et qd est dicere ad labore nēo nos ꝛdu
xit: nisi uite nobis uias nemo ꝛdicauit.
Quid ergo nos a bono ope cessantes i
excusatiōe nostra dicturi sumus: q pene
a matris utero ad fidē uenimus: qui uer
ba uite ab ipis cunabulis audiuius: q
ab uberibus sancte ecclesie poniz super
ne ꝛdicatiōis sūpsimꝰ cū lacte carnis.
R. Ecce adam quasi unus ex nobis factus est
sciens bonū ꝛ malū. Videte ne forte sumat de
ligno uite ꝛ uiuat i eternū. **S.** Fecit quoqz dñs
deus ade tunicā peliceā: ꝛ iduit eū ꝛ dixit. Vi
dete ne forte. **Lectio nona.**
Possumus uero ꝛ easdez diuersita
tes horaz et ad unūqueqz hoīem
per etatis momenta distinguere. Adane
qꝛpe intellectus nostri puericia est. Ho
ra autem tertia adolescentia intelligi po
test: quia quasi iam sol in altum proficit:
dum calor corporis crescit. Sexta uero
iuuentus est: quia uelut in centro sol figi
tur: dum in eo plenitudo roboris solida
tur. Nonā autem senectus intelligitur in
qua uelut sol ab alto axe descendit: quia
etas a calore iuuentutis deficit. Undecia
uero est ea etas que decrepita uel uetē
na dicitur. Unde ꝛ greci ualde seniores

non gerōtas sed ꝛesbyteros appellant.
ut plus qz senes esse insinuent quos ꝛo
uectiores uocant. Quia ergo ad uitam
bonam alius in puericia. alius in adoles
centia: alius in iuuetute: alius in senectu
te: alius i decrepita etate perducitur: qua
si diuersis horis operarij ad uineam uo
cātur. Abores ergo uios frēs aspiciēte: et
si iaz dei operarij estis uidete. penset unꝰ
quisqz quid agat: et consideret si i dei ui
nea laborat. Qui enim in hac uita ea q
sua sunt querit. adhuc ad dñi uineam
non uenit. Illi nanqz deo laborant qui
non sua sed lucra domini cogitant: qui
zelo caritatis studio pietatis inseruiunt:
animabus lucrandis inuigilant: ꝛ alios
perducere secum ad uitam festinant. Nā
qui sibi uiuit: qui carnis sue uoluptatibꝰ
pascitur recte ociosus redarguitur: quia
fructum boni operis non sectatur.
R. Ubi est abel frater tuus dixit dñs ad cain.
nescio dñe: nūqd custos frīs mei sū ego. ꝛ dixit
ad eū: qd fecisti. Ecce uox sanguis frīs tui abel
clamat ad me de terra. **S.** Maledictꝰ eris sup
terrā q aperuit os suū ꝛ suscepit sāguinē fratris
tui de manu tua. Ecce. **Nonū Rn. cantatur**
usqz ad pascha in dñicis diebus: qz te de
um laudamus nō dñ. R. Dū deambularet
dñs i paradisu ad aurā post meridiē clamauit
ꝛ dixit. Adā ubi es. audiui dñe uocē tuam. Et
abscondi me. **S.** Uocē tuā audiui i paradiso ꝛ
timui eo q nudus eēm. Et. **R.** In sudore uul
tui uelceris pane tuo dixit dñs ad adā: cū opa
tus fueris terrā nō dabit fructus suos. Sz ipi
nas ꝛ tribulos germiabit tibi. **S.** Quia audi
sti uocē uxoris tue: ꝛ comediisti d ligno ex quo
ꝛcepam ne comederes maledicta terra i ope
tuo. Sed. **Ad laud. R.** Misere mei deꝰ ꝛ a
delicto meo mūda me: qz tibi soli peccaui. **ps.**
37m. R. Consuebor tibi dñe qm exaudisti me
psal. Consuebor tibi. R. Deus deus meus ad te
de luce uigilo: qz factus es adiutor meꝰ. **psal.**
37ps. R. Bñdictus es i firmamēto celi: ꝛ lau
dabilis in secula deus nr. **psal. Bñdictus.**
ant. Laudate dñm de celis. psal. Ipsum.
psalmi supradicti non mutantur in lau
dibus dominice usqz ad pascha. Capit.
Frates nescitis. Hymnus. Etenne rerum.
m 4

R. Dñe refugiu factus es nobis. **R.** A gene-
ratione et pgenie. **Ad bñdic. añt.** Simile est
regnu celoz hñi pñfamilias: q exijt primo
mane cōducere oparios in uinea suā dicit dñs
Oio. Preces populi. **Ad primā añt.** Cō-
uentione at facta cū operarijs ex denario diur-
no misit eos in uinea suā. **psal.** Deus deus
meus respice. **Cū ceteris psal. dñicilib⁹**
excepto q loco. Cōfitemini dñi ps:
regnavit deco. **In dñicis dieb⁹ usqz ad**
pascha. **Ad terciā añt.** Ite et uos in uineaz
meā: et qd iustu fuerit dabo uobis. **Capitulu**
Fratres nescitis. **Rosoria breuia et si. dñr**
de psalmista usqz ad dñicam quadragesi-
me. **Ad sextā añt.** Quid hic statis tota die
ociosi: rñderunt et dixerūt: qz nō nos pduxit.
O Anis eiz q in agone pñdit **Cap.**
ab hñb⁹ se abstiet: et illi qdē ut cor-
ruptibile coronā accipiāt: nos aut incor-
ruptā. **Ad nonā añt.** Loca oparios et red-
de illis mercedē suā dicit dñs. **Capitulum.**
B Ibebāt aut de spuali psequēti eos
petra: petra aut erat xps. **Ad uelpe-**
ras añt. Dixit dñs. **Cū rel. caplm.** Fr̃es
nescitis. **Ad mat. añt.** Dixit pñfamilias ope-
rarijs suis: quid hic statis tota die ociosi. At
illi rñdenies dixerūt: qz nemo nos pduxit. ut i
uinea meā et qd iustu fuerit dabo uobis. **Añt**
subscriptie dicuntur ad mat. per hebdoma-
dam añt. Ibi nouissimi una hora fecere et pa-
res illos nobis fecisti q portauim⁹ pōdus diei
et estus. **R.** Dixit aut pñfamilias amice nō fa-
cio tibi iuriā: nōne ex denario puenisti mecū:
tolle qd tuū est et uade. **R.** Amice nō facio tibi
iuriā: nōne ex denario puenisti mecū: tolle qd
tuū est et uade. **R.** Tolle qd tuū est et uade: qz
ego bonus sū dicit dñs. **R.** Nō licet mibi qd
uolo facere: an oculus tuus nequā ē: quia ego
bonus sum dicit dñs. **añt.** Sic erunt nouissi-
mi primi: et primi nouissimi. multi eim sūt uoca-
ti: pauci uero electi. **Infra hebdomadam:**
Lectio prima.

T Ulit ergo dñs deus hoiez et posuit
eū in paradiso uoluptatis: ut opa-
retur et custodiret illū. Precepitqz ei di-
cens. Ex omni ligno paradisi comedet: d
ligno aut sciētie bñi et mali ne comedas.
In quacunqz eim die comederis ex eo:

morte morieris. Dixit quoqz dñs deus.
Nō est bonū eē hoīem solū: faciamus ei
adiutoriū simile sibi. Formatis igit dñs
deus de humo cunctis aiantibus terre
et uniuersis uolatilib⁹ celi: adduxit ea ad
adam ut uideret quid uocaret ea. Dñe
eim qd uocauit adā aīe uiuētis ipm ēno-
men eius. Appellauitqz adā nōinib⁹ su-
is cūcta aiantia: et uniuersa uolatilia celi
et oēs bestias terre. **Lectio secunda.**

A De uero n̄ iueniebat adiutor simi-
lis eius. Immisit ergo dñs deus so-
porē in adā. Cūqz obdormisset tulit unā
de costis eius: et repleuit carnez p ea. Et
edificauit dñs deus costaz qz tulerat de
adam in mulierē: et adduxit eaz ad adā.
Dixitqz adā. Hoc nūc os ex ossib⁹ meis
et caro de carne mea. Hec uocabit uira-
go. qm̄ de uiro sumpta est. Quā ob rē re-
linquet hō pñez suū et mīez suā et adhere-
bit uxori sue: et erunt duo in carne una.
Erat aut uterqz nudus adā. s. et uxor ei⁹ et
nō erubescēbāt. **Lectio tertia.**

S Ed et serpens erat callidior cunctis
animantibus terre que fecerat dñs
deus. Qui dixit ad mulierē. Cur pcepit
uobis deus ut nō comederitis de omni
ligno paradisi: Cui rñdit mulier d fructu
lignoz q sūt in paradiso uestimur: d fru-
ctu uero ligni quod est i medio paradisi
precepit nobis deus ne comederemus
illud ne forte moriamur. Dixit autem ser-
pens ad mulierē. Nequaquā morte mo-
riemini. Scit eiz dñs qd i quocūqz die co-
mederitis ex eo apient oculi uiri: et eritis
sicut dii sciētes bonū et malū. **Lectio i.**

A Idit ergo mulier qd bonū esset li-
gnum ad uestendum: et pulchrum
oclis: aspectuqz dlectabile: et tulit d fructu
illius et comedit: deditqz uiro suo. Qui
comedit: et apti sūt oculi amboz. Cūqz
cognouissent se eē nudos pserūt folia fi-
cus: et fecerūt sibi pñomata. Et cū audis-
sent uocē dñi dei deambulātis i paradi-
so ad aurā post meridiē: abscondit se adā
et uxor eius a facie dñi dei i medio ligni
paradisi. Vocauitqz dñs deus et dixit ei
Ubi es: Qui ait. Vocē tuā dñe audiui i

paradiso et timuit eo quod nudus esset: et abscondi me. Cui dixit dominus. Quis ei indicavit tibi quod nudus esses: nisi quod ligno de quo preceperam tibi ne comederes comediisti. **Lectio secunda.**

Terxitq; adam. Mulier quam dedisti mihi sociam dedit mihi de ligno et comedi. Et dixit dominus deus ad mulieres. Quare hoc fecisti? Que respondit. Serpens decepit me et comedi. Et ait dominus deus ad serpentem. Quia fecisti hoc maledictus eris inter omnia animantia et bestias terre. Supra pectus tuum gradieris: et terram comedes cunctis diebus vite tue. Inimicitias ponam inter te et mulieres: et semen tuum et semen illius. Ipsa conteret caput tuum: et tu insidiaberis calcaneo eius. Mulieri quoque dixit deus. Multiplificabo erunas tuas et conceptus tuos. In dolore paries filios tuos et sub viri potestate eris: et ipse dominabitur tui.

Lectio tertia.

Ad deum uero dixit. Quia audisti uoces uxoris tue et comediisti de ligno ex quo preceperam tibi ne comederes: maledicta terra in opere tuo. In laboribus comedes ex ea cunctis diebus vite tue. Spinas et tribulos germinabit tibi: et comedas herbas terre. In sudore uultus tui uesceris pane tuo donec reuertaris in terram de qua sumptus es: quia pulvis es et in puluerem reuerteris. Et uocauit adam nomen uxoris sue eua: eo quod mater esset cunctorum uiuentium. **Lectio prima.**

Ecce quoque dominus deus ade et uxori eius tunicas pelliceas: et induit eos et ait. Ecce adam factus est quasi unus ex nobis sciens bonum et malum. Nunc ergo ne forte mittat manum suam et sumat etiam de ligno uite et comedat et uiuat in eternum: emisit eum dominus deus de paradiso uoluptatis ut operaretur terram de qua sumptus est. Eiecitq; adam et collocauit ante paradisum uoluptatis cherubin: et flammam gladium atq; uersatilem ad custodiendam uiam ligni uite. **Lectio secunda.**

Ad am uero cognouit eam uxorem suam: que concepit et peperit chain dicens. Possedi hominem per deum: rursumq; peperit fratrem eius abel. Fuit autem abel pastor ouium: et chain agricola. Factum est autem post multos dies ut offerret chain de fructibus terre munera domino. Abel quoque obtulit de primo genitis gregis sui: et adipibus eorum. Et respexit dominus ad abel et ad munera eius: ad chain uero et ad munera eius non respexit. Iratusq; est chain uehementer: et concidit uultus eius. Dixitq; dominus ad eum. Quare iratus es: et cur concidit facies tua? Nonne si bene egeris incipies? Sin autem male: statim in foribus peccatum aderit. Sed sub te erit appetitus eius: et tu dominaberis illius. **Lectio tertia.**

Terxitq; chain ad abel fratrem suum. Egrediamur foras. Cumq; essent in agro consurrexit chain aduersus fratrem suum abel et interfecit eum. Et ait dominus ad chain. Ubi est abel frater tuus? Qui respondit nescio. Nunquid custos ego fratris mei sum? Dixitq; ad eum. Quid fecisti? Vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc ergo maledictus eris super terram: que aperuit os suum et suscepit sanguinem fratris tui de manu tua. Cum operatus fueris eam non dabit tibi fructus suos: sed uagus et profugus eris super terram omnibus diebus uite tue. **Lectio prima.**

Terxitq; chain ad dominum. Maior est enim iniquitas mea quam ut ueniam merear. Ecce eiecis me hodie a facie terre: et a facie tua abscondar: et ero uagus et profugus in terra. Omnis igitur qui inuenit me occidet me. Dixitq; ei dominus. Nequaquam fiet ita: sed omnis qui occiderit chain septuplum punietur. Posuitq; dominus in chain signum ut non eum interficeret omnis qui inuenisset eum. Egressusq; chain a facie domini: habitauit in terra profugus ad orientalem plagam eden. **Lectio secunda.**

Cognouit autem cain uxorem suam que
cepit et peperit enoch: et edificauit ci-
uitatem: uocauitque nomen eius ex noie filij sui
enoch. Porro enoch genuit irad: et irad
genuit mameel: mameel genuit mathu-
sael: et mathusael genuit lamech: Qui ac-
cepit uxores duas nomine uni ada: et nomi-
alteri sella. Genuitque ada iabal qui fuit pa-
scentium in tentorijs atque pastor: et nomi-
frat eius iubal. Ipse fuit pater canentium cytha-
ra et organo. Sella quoque genuit cubal-
thain: qui fuit maleator et faber in cuncta
opera eris et ferri. Soror uero cubal-
thain noema. *Lectio tertia.*

Genuitque lamech uxores suas ade-
e et selle. Audite uocem meam uxores la-
mech: ascultate sermonem meum: quoniam occidi
uirum in uulnere meo: et adolescentulum
in liuore meo. Septulum ultio dabitur
chain. De lamech uero septuagies septi-
es. Cognouit quoque adhuc adam uxorem
suam: et peperit filium: uocauitque nomen eius seth
dicens. Posuit mihi deus semen aliud pro
abel quem occidit chain. Sed et seth natus
est filius quem uocauit enos. Ipse cepit in-
uocare nomen domini. *Lectio prima.*

Hic est liber generationis adam in die
qua creauit deus hominem ad imagi-
nem dei fecit illum. Masculum et feminam cre-
auit eos: et benedixit illis: et uocauit nomen
eorum adam in die qua creati sunt. Uixit
autem adam centum triginta annis: et ge-
nuit filium ad similitudinem et imaginem suam:
uocauitque nomen eius seth. Et facti sunt
dies adam postquam genuit seth octingenti
anni: genuitque filios et filias. Et factum est
omne tempus quod uixit adam anni nongē-
ti triginta: et mortuus est. *Lectio secunda.*

Uixit seth centum quinque annis et
genuit enos. Uixitque seth priusquam
genuit enos octingentis septem annis:
genuitque filios et filias. Et facti sunt omnes
dies seth: nongentorum duodecim anno-
rum et mortuus est. Uixit uero enos no-
naginta annis: et genuit cainan. Post cu-
ius ortum uixit octingentis quindecim
annis: et genuit filios et filias. Factique sunt
omnes dies enos nongentorum quinque

annorum et mortuus est. Uixit quoque ca-
inan septuaginta annis: et genuit malale-
bel. *Lectio tertia.*

Uixit cainan postquam genuit mala-
lebel octingentis quadraginta an-
nis: genuitque filios et filias. Et facti sunt
omnes dies cainan nongenti decem an-
ni et mortuus est. Uixit autem malalebel
sexaginta quinque annis: et genuit iareth.
Et uixit malalebel postquam genuit iareth
octingentis triginta annis: et genuit filios
et filias. Et facti sunt omnes dies malale-
bel octingenti nonaginta quinque anni et
mortuus est. Uixitque iareth centum sexa-
gita duobus annis: et genuit enoch. *Lectio quarta.*

Uixit iareth postquam genuit enoch
octingentis annis: et genuit filios et
filias. Et facti sunt omnes dies iareth no-
genti sexaginta duo anni et mortuus est.
Porro enoch uixit septuaginta quinque
annis: et genuit mathusalem. Et ambula-
uit enoch cum deo. Uixit autem enoch
postquam genuit mathusalem trecentis an-
nis et genuit filios et filias. *Lectio quinta.*

Et facti sunt omnes dies enoch tre-
centi sexaginta quinque anni: et am-
bulauit cum deo: et non apparuit quod tulit
eum deus. Uixit quoque mathusalem cen-
tum octoginta septem annis et genuit lamech.
Et uixit mathusalem postquam genuit lamech
septingentis octoginta duobus annis et genuit
filios et filias. Et facti sunt omnes dies mathu-
sale nongenti sexaginta nouem anni et mortuus
est. *Lectio sexta.*

Uixit autem lamech centum octogita duo-
bus annis: et genuit filium. uocauit filium:
uocauitque nomen eius noe dicens. Ipse consolabit
nos ab operibus et laboribus manuum no-
strarum in terra: cui maledixit dominus. Uixitque la-
mech postquam genuit noe quinque nonaginta
ta quinque annis et genuit filios et filias. Et fa-
cti sunt omnes dies lamech septingenti septuaginta
septem anni et mortuus est. *Sabbato sexta
gesime ad uesperas. Capitulum.*

Retres libet suffertis insipientes cum si-
tis ipsi sapientes: sustinetis eis si quis uos
in seruitute redigit: si quis duorat: si quis acci-
pit: si quis extollit: si quis in faciem uos cecidit.

Ad matutinum antiphona.

Dixit dñs ad noe: finis uniuersę carnis uenit coram me: fac tibi arcam de lignis leuigatis ut saluetur uniuersum semen in ea. *Oratio.*

One q̄spicis: q̄ ex nulla n̄a acti aduersa oīa doctoris gentiū p̄tectōe muniamur. p̄ xpm̄ dñm n̄m. *Basilica in sexta gesima ad mat. inuitat.* Prodeūpemus facie dñi: et in psalmis iubilemus ei. *psal.* Uenit. *Lectio prima.*

De uero cū q̄ngentorū eēt annoꝝ genuit sem cham et iaphet. Lūq̄ cepissent hoīes multiplicari sup̄ terrā et filias p̄creasset: uidētes filij dei filias hominū q̄ eēt pulchre: acceperunt sibi uxores ex oībus quas elegerāt. Dixitq̄ dñs. Nō p̄manebit spūs meus in hoīe i cū q̄ caro est. Erātq̄ dies illius centū uiginti annoꝝ. Gigātes aut̄ erāt sup̄ terrā i diebus illis. Postq̄ eīm igressi sūt filij dei ad filias hoīs: illeq̄ genuerūt: isti sūt potētes a seculo uiri famosi. Vidēs at̄ deus q̄ multa malicia hoīū eēt in terra: et cū cta cogitatio cordis itenta esset ad malū omni tēpore: penituit euz q̄ hoīem fecisset in terra. Et precauēs in futurū et tactus dolore cordis intrinsecus: delebo inq̄t hominem quē creauī a facie terre: ab hoīne usq̄ ad animantia: a reptili usq̄ ad uolucres celī: penitet enim me fecisse eos.

B. Dixit dñs ad noe: finis uniuersę carnis uenit corā me: repleta est iniquitate eoz. Et ego disperdā eos cū terra. *A.* Fac tibi arcam de lignis leuigatis: mansiuculas in ea facies. Et ego.

Lectio secunda.

De uero iuenit grā corā dño. De sūt generatōes noe. Noe uir iustus atq̄ p̄fectus fuit in generatōib⁹ suis. Cum deo ābulauit et genuit tres filios sem. chā et iaphet. Corrupta est aut̄ ira corā deo: et repleta ē iniquitate. Lūq̄ uidisset dñs trā eē corruptā: oīs q̄ppe caro corrupat uias suā sup̄ terrā: dixit ad noe. Finis uniuersę carnis uenit corā me: Repleta ē terra iniquitate a facie eoz: et ego disperdā eos cū terra. Fac tibi arcam de lignis leuigatis: mansiuculas in arca facies: et bitumē li nico intrinsecus et extrinsecus: et sic facies eā.

Trecentorū cubitoꝝ erit lōgītudo arce: quinquaginta cubitorum latitudo: et triginta cubitorum altitudo illius.

R. Noe uir iustus atq̄ p̄fectus cū deo ābulauit: Et fecit oīa quecūq̄ p̄cepit ei deus. *A.* Fecit sibi arcam ut saluaretur uniuersū semē. Et fecit omnia. *Lectio tertia.*

Afenestram in arca facies: et in cubito sumabis similitudinem eius. Hostium aut̄ arce pones ex latere deorsum. Lenacula et trilega facies in ea. Ecce ego adducā diluuiū aquas sup̄ terrā: et interficiā oēm carnē in qua spūs uite ē sub celis: et uniuersa que in terra sūt p̄sumēt. Pōnāq̄ sedes meū tecū: et igredieris i arcam tu et filij tui: uxor tua et uxores filioꝝ tuorum tecū. Et ex cūctis aiantib⁹ uniuersę carnis bina iduces i arcam: ut uiuāt tecū: masculini sexus et feminini. De uolucris iuxta genus suū: et de iumentis in genere suo: et ex oī reptili terre scdm̄ genus suū: bina de oīb⁹ igrediet̄ tecū: ut possint uiuere. Tolles igitur tecum ex omnib⁹ escis que mandi possunt: et cū portabis apud te: et erunt tibi quā illis in escas.

B. Quadraginta dies et noctes apti sūt celi: et ex oī carne hñte spūm uite ingressi sūt in arcam. Et clausit afforis hostiū dñs. *A.* In articulo diei illius ingressus ē noe in arcam: et filij eius: uxor illius: et uxores filioꝝ eius. Et clausit.

Lectio quarta.

Ecce ergo noe oīa que p̄ceperat illi deus. Dixitq̄ dñs ad eum. Ingredere tu et omnis domus tua i arcam. Te eīm uidi iustum coram me in generatione hac. Ex omnibus aiantibus mundis tolles septena et septena masculinum et feminam. De aiantibus uero non mundis duo et duo masculinum et feminā. S et de uolantibus celi septena et septena masculinum et feminam: ut saluaret semen super faciem uniuersę terre. Adhuc eīm et post septem dies ego pluam super trā. xl. diebus et xl. noctibus. et delebo omnem substantiam quā feci de superficie terre. Fecit ergo noe omnia quecūq̄ mandauerat ei deus. Erātq̄ sexcentorū annorū qñ diluuiū aque inundauerunt

sup terras. Et ingressus est noe et filij ei:
uxor eius et uxores filiorum eius cum
eo in arcam propter aquas diluuij.

R. Edificauit noe altare dño offerēs sup illud
holocaustū: odoratusq; ē dñs odores suauita-
tis: et bñdixit eis dicens. Crescite et multiplicami-
ni et replete terrā. **¶** Ecce ego statuā pactū meū
uobiscū et cū semine uō post uos. Crescite.

Lectio quinta.

O E aiantibus quoq; mūdīs et imū-
dis: et de uolucris: et ex omī qđ
mouetur sup terrā: duo et duo igressa sūt
ad noe in arcam masculus et femina: sic
precepat dñs noe. Cūq; trāsissent. vij. di-
es aque diluuij inundauerūt sup terras.
Anno sexcentesimo uite noe mēse secun-
do: septimodecimo die mensis rupti
sunt omnes fontes abyssi magne: et ca-
taracte celi aperte sūt: et facta est pluuia
sup terrā. xl. diebus et xl. noctib⁹. In arti-
culo diei illius ingressus est noe: et sem-
et cham: et iapheth: filij eius: uxor illius:
et tres uxores filiorū eius cū eis in arcā.
Ipsi et omne aial scđm genus suum uni-
uersaq; iumēta in genere suo: et omē qđ
mouetur super terrā in genere suo: cūctū
q; uolatile secundū genus suū. Uniuer-
se aues: et omnes uolucres ingresse sunt
ad noe in arcam: bina et bina ex omī car-
ne i qua erat spiritus uite. Et que igresse
sūt masculus et femina ex omī carne itroierūt:
sic pcepit ei dñs et iclusit eū de foris dñs.

R. Pōnā arcū meū in nubib⁹ celi dixit dñs
ad noe. Et recordabor federis mei qđ pepigite
cum. **¶** Cūq; obduxero nubib⁹ celū: appare-
bit arcus meus i nubib⁹. **Et. Lectio sexta.**

Actūq; est diluuiū. xl. dieb⁹ sup trā
et xl. noctib⁹: et multiplicata sūt aq:
et leuauerūt arcam in sublimē a trā. Ae-
hemēter eis inundauerūt: et oīa repleue-
rūt in supficie terre. Porro arca ferebat
sup aquas et aque preualuere nimis sup
terrā. Optiq; sūt oēs mōtes excelsi sub
uniuerso celo. Quidēdecim cubitis altior
fuit aqua super mōtes quos operuerat.
Cōsūptaq; est omnis caro que moueba-
tur super terram: uolucris: aiantium: be-
stiarum. omniūq; reptiliū que reptāt su-

per terras. Uniuerſi homines: et cuncta
in quibus est spiraculū uite in terra mor-
tua sunt. Et deleuit omne substantiā que
erat super terras: ab hoīe usq; ad pecus
tā reptile q; uolucres celi: et deleta sūt d
tra. Remāsit at sol⁹ noe: et q cū eo erāt i
arca. Optinuerūtq; aque trās. c. l. dieb⁹.

R. Pōmetipm iurauī dicit dñs: ut nō adijci-
am ultra aquas diluuij sup terrā: pacti mei re-
cordabor. Et nō pdā aq; diluuij oēm carnē.

¶ Arcū meū pōnā in nubib⁹: et erit signū fede-
ris int me et inter terrā. Et nō perdam.

Secundum lucam.

In illo tempore. Dixit iesus turbis
similitudinem hanc. Erit qui semi-
nat seminare semen suum. Et dum semi-
nat aliud cecidit secus uiam et conculca-
tum est: et uolucres celi comedere illud.
Et reliqua. **Omelia sancti gregorij pa-
pe. Lectio septima.**

Lectio sancti euangelij quā mō fra-
tres carissimi audistis expositione
non indiget sed amonitione. Quā enim
per semetipsam ueritas exposuit: hanc
discutere humana fragilitas non presu-
mit. Sed est qđ sollicitē in hac ipsa expo-
sitione dominica pensare debem⁹. Quia
si nos uobis semen uerbum: agrum mū-
dum. uolucres demonia: spinas diuitias
significare diceremus. ad credendū no-
bis: mens forsitan uestra dubitaret. Un-
de et isdem dominus per semetipsū di-
gnatus est expōere qđ dicebat: ut sciat
rerum significationes querere: in his eti-
am que per semetipsum uoluit explana-
re. Exponendo ergo qđ dixit: figurate se
loqui innotuit: quatenus certos nos red-
deret cum uobis nostra fragilitas uerbo-
rum illius figuras aperiret. Quis enim
mibi unq; crederet si spinas diuitias int
pretari uoluissē: maxime cum ille pun-
gant iste delectent: Et tamen spine sunt:
quia cogitationum suarum punctōe mē-
tes lacerant. Et cum usq; ad peccatum p-
trahunt: quasi inflicto uulnere cruentāt.
Quas bene in loco alio euangelista at-
testante nequaq; dominus diuitias sed
fallaces diuitias appellat. Fallaces eis sūt

que nobiscum diu permanere non possunt. Fallaces sunt que mentis nostre inopia non expellunt. Sole autem diuitie uere sunt: que nos diuites uirtutibus faciunt.

R. Benedixit deus noe et filiis eius: et dixit ad eos. Crescite et multiplicamini et replete terras.

R. Ecce ego statuam pactum meum uobiscum: et cum semine uostro post uos. Crescite. **Lectio. viij.**

S. Ergo fratres carissimi uere diuites esse cupitis: ueras diuitias amate. Si culmen ueri honoris queritis: ad celeste regnum tendite. Si gloriam dignitatum diligitis: illa suprema angelorum curia ascribi festinate. Verba dei que aure percipitis: mente retinete. Librum enim mentis est sermo dei. Et quasi acceptus cibi stomacho languente resicit: quando auditus sermo in uentre mentis non tenetur. Si quisque alimenta non retinet: huius profecto uita despat. Eterne ergo mortis periculum formidate: si cibum quem sancte exhortationis non accipitis: si uerba uite: id est alimenta iusticie in memoria non tenetis. Ecce transit deus quod agitis: et ad extremum iudicium sine ulla momenti inopositioe quotidie uolentes nolentesque propteris. Cur ergo amat quod relinquitur? Cur illud negligitur ad quod peruenitur? Memoro quod dei. Si quis habet aures audiendi audiat. Deus enim quod illis aderat aures corporis habebat. Si quod cunctis aures habebat: si quis habet aures audiendi audiat: dicat aures percul dubio cordis requirit. Curate ergo ut acceptus sermo in cordis aure remaneat. Curate ne semen iuxta uiam cadat: ne malignus spiritus ueniat: et a memoria uerbum tollat. Curate ne petrosa terra semen excipiat: et fructum boni operis sine perseverantie radicibus mittat.

R. Ecce ego statuam pactum meum uobiscum: et cum semine uostro post uos. Neque erit deceptor diluuii dissipans terram. Arcum meum ponam in nubibus: et erit signum federis inter me et inter terras. Neque erit. **Lectio nona.**

M. Altis enim libet quod audiunt: boni operis uita proponitur: sed mox ut fatigari aduersitatibus ceperint inchoata derelinquunt. Petrosa ergo terra humoris non habuit: quia hoc quod germinauerat ad fructum perseverantie non perduxit. Multum

namque cum uerbum contra auariciam audiunt: eandem auariciam detestantur: rerum omnium contemptum laudant. Sed mox ut uiderit animus quod concupiscat: obliuiscitur quod laudabat. Multi namque cum uerbum contra luxuriam audiunt: pollutiones carnis non solum perpetrare non appetunt: sed etiam perpetratas erubescunt. Sed mox ut carnis species eorum oculis apparet: sic mens ad desiderium rapitur: ac si adhuc ab ea nihil sit contra hec eadem desideria deliberatum. Et danda agit que quicquid egisse se meminit iam et ipse damnauit. Sepe etiam contra culpas compungimur: et tamen post fletum ad easdem culpas redimus. Sic balaam israelitici populi tabernacula contemplatus fleuit: cumque se similem fieri in mortem deprecaretur dicens. Moriamur anima mea morte iustorum: et fiant nouissima mea horum similia. Sed mox ut hora compunctionis transiit in auaricie nequicias exarsit. Nam propter promissa munera in eius populi mortem consilium dedit: cuius morti se fieri simile optauit. Et oblitus est quod plangere erat cum exiguere uoluit quod per auariciam ardebat.

R. Cum turba plurima ueniret ad iesum: et de ciuitatibus properaret ad eum dixit per similitudinem. Exiit quod seminat seminare semine suum. Et dum seminat aliud cecidit in terram bonam et ortum fecit frumentum centuplum. Exiit quod seminat. **Dicitur et non canitur infra hebdomadam: quod est de euangelio dominice.** In articulo diei illius ingressus est noe in arcam et filii eius: Uxor illius: et uxores filiorum eius. Deleta sunt uniuersa de terra: remansit autem solus noe et qui cum eo erant in arca. Uxor illius. Recordatus dominus noe adduxit spiritum super terram: et imminuit sunt aque. Et prohibe sunt pluuie de celis. Reuersaque sunt aque de terra: cuntes et redeuntes et ceperunt minui post centum. xl. dies. Et prohibite. **Ad laudes antiphonae.** Secundum magnam misericordiam tuam misere mei deus. **psal.** Misere. **Cum res. sicut in precedenti dominica.** Si mihi dominus saluator fuerit: non timebo quod faciat mihi homo. In uelamento clamaui ualde diluculo: deus deus meus ad te de luce nigilo.

ant. Hymnū dicamus dño deo nostro. **ant.**

In tympano ⁊ choro: in chordis ⁊ orgão lau-
date deum. **Caplin.** Fratres libenter. **x.**

Domine refugium factus es nobis. **R.** A ge-
neratione ⁊ progenie. **Ad bñ. ant.** Cum tur-
ba plurima conuenirent ad iesum: ⁊ de ciuitati-
bus properarent ad eum dixit per similitudi-
nem: exijt qui seminat seminare semen suum.

Oratio. Deus qui conspicias. **Ad primam**

antiphona. Semē cecidit i terrā bonā: et
attulit fructum in patiētia. **Ad tertiā a.** Qui

uerbū dei retinēt corde pfecto ⁊ optio: fructum
afferēt in patiētia. **Cap.** Frēs libeter. **Ad sec-**

tā ant. Semē cecidit i terrā bonā: ⁊ attulit fru-
ctū: aliud centesimū: ⁊ aliud sexagesimū. **Cap.**

T. Er uirgis cesus sū: seml' lapidatus

sū: ter naufragiū feci: nocte ac die i
pfundū maris sui. **Ad nonā a.** Si uere

frēs diuites ēē cupitis: ueras diuitias amate.

T. Ibi uenit igit gloriabor i iſirmi. **Cap.**

Statibus meis: ut inbūet i me xpus

xpi. **Ad uespas a.** Dixit dñs. **Cū relige**

Cap. Frēs libent. **Ad mat. a.** Uob datuz

est nosse mysteriū regnū dei: cetis aut i parabo-
lis dixit iesus discipulis suis. **Infra hebdo-**

madā ad mat. ant. Si calmē ueri honoris

gritis: ad illā celestē patriā q̄totius pperate.

ant. Semē ē uerbū dei: sator autem xps: ois

qui iuenit eū manebit in eternū. **ant.** Qd aut

cecidit in terrā bonā: bi sūt q̄ in corde bono et

optimo fructū afferēt in patiētia. **Infra heb-**

domadam. Lectio prima.

R. Recordatus est autem dñs noe cū

ctorūq; aiantū ⁊ omniū iumento

rūm q̄ erāt cū eo in arca: ⁊ adduxit spūz

su per terrā: ⁊ iminute sunt aque: ⁊ clausi

sūt fontes abyssi: ⁊ cataracte celi: ⁊ p̄hibi-

te sūt pluuiē d' celo. Reuerseq; sūt aque

de terra cūtes ⁊ redeūtes: ⁊ ceperūt miui

post. c. l. dies. Regeuitq; arca mēse septi-

mo: uicesima septia die mēsis: sup mōtes

armenie. At uero aque ibant ⁊ decreſce-

bāt usq; ad decimā mensez. Decio eim

mense prima die mēsis apparuerūt cacu-

batur: donec siccarēt aque super terras.

Emisit quoq; colūbā post eū: ut uideret

si iā cessassent aque sup faciē terre. Que

cū nō iuenisset ubi regesceret pes eius re-

uerſa est ad eū in arcā. Aque erāt super

uniuersam terrā. Extenditq; manū suāz

⁊ apprehensaz itulit in arcā. Expectatū

aut ultra septē diebus alijs: rurſū dimisit

colūbam ex arca. At illa uenit ad eū ad

ueſpam portās ramū oliue uiuentib' ſo-

lijs in ore ſuo. Intellexit ergo noe q̄ ces-

sassent aque sup terram. Expectauitq; ni-

hilominus septē alios dies ⁊ emiſit colū-

bam: que non est ultra reuerſa ad eum.

Lectio tertia.

T. Situr ſexcentesimo primo anno ui-

ce noe: mēse primo: prima die men-

ſis iminute sunt aque super terram. Et a-

periens noe tectum arce aspexit: uiditq;

q̄ ex ſiccata eſſet ſuperficies terre. Aden-

ſe ſecundo: ſeptima ⁊ uiceſima die mēſis

arefacta est terra. Locutus est autē dñs

ad noe dicēs. Egredere de arca tu et ux-

or tua: ⁊ filij tui: ⁊ uxores filioz tuoz te-

cum. Luncta animantia que ſunt apud

te ex omni carne: tam in uolatilibus q̄ i

beſtijs ⁊ uniuerſis reptilibus que reptāt

super terras edue tecum: ⁊ ingredimini

super terram. Creſcite ⁊ multiplicamini

super eam.

Lectio prima.

E. Greſſus est ergo noe ⁊ filij eius ut

exirent illius ⁊ uxores filioz ei' cū eo.

Sed ⁊ omnia animantia iumenta et

reptilia que reptant super terram ſecun-

cent. *Lectio secunda.*

Benedixitq; dñs noe et filiis eius: et dixit ad eos. Crescite et multiplicamini et replete terram: et terror uester ac tremor sit super cuncta aialia terre: et super omnes uolucres celi cum uniuersis que mouentur i terra. Omnes pisces maris manui uestre traditi sunt: et omne qđ mouetur et uiuit erit uobis i cibū. Quia si olera uirentia tradidi uobis omnia: ex cepto qđ carnem cum sanguine nō come detis. Sanguinem eim aiarum uestrarū regram de manu cunctarum bestiarum: et de manu hominis. *Lectio tertia.*

Quicumq; effuderit humanū sāguinem: fundetur sanguis illius. Ad imaginem quippe dei factus est homo. Vos autēz crescite et multiplicamini: et igredimini sup frā: et implete eā. Hec quoq; dixit dñs ad noe et ad filios eius cū eo. Ecce ego statuā pactū meū uobiscū et cū semie uō p' uos: et ad oēm aiam uiuētē qđ est uobiscū: tā i uolucib' qđ i iumētis et pecudib' ire: cūctisq; qđ egressa sūt de archa et uniuersis bestiis ire. Statuā pactū meū uobiscū: et nequaquā ultra interficietur oīs caro aqđ diluuii: neq; erit deinceps diluuiū dissipās frā. *Lectio prima.*

Oxitq; dñs. hoc signū federis qđ do int me et uos et ad oēs aiam uiuētē qđ est uobiscū i generatōes sēpitiāas. Arcū meū ponā in nubib': et erit signū federis int me et iter frā. Quāq; obduxero nubib' celū: apparebit arcus me' in nubib' et recordabor federis mei uobiscū: et cūz oī aia uiuētē qđ carnē uegetat: et nō erunt ultra aque diluuii ad delēdā uniuersam carnē. Erītq; arcus me' i nubib': et uidebo illū: et recordabor federis sēpitiā qđ pactū est int deū et int oēm aiam uiuētē uniuerse carnis qđ est sup frā. *Lectio ii.*

Oxitq; deus noe. Hoc erit signū federis qđ p'stitiui int me et oēs carnē sup terrā. Erāt igit filij noe qđ egressi sūt de archa sem. chā. et iaphet. Porro chā: ipse est p' chanaā. Tres isti filij noe sūt: et ab istis disseminatū ē oē hōinū genus super uniuersam terram. Lepitq; noe uir agri

cola exercere terram et plantauit uineā: bibensq; uinum inebriatus est: et nudat' in tabernaculo suo. Quod cum uidisset cham pater chanaam uerenda. s. patris sui esse nudata: nūciauit duobus fratrib' suis foras. At uero sem et iaphet palliūz iposuerūt hūeris suis: et icedentes retroz suz operuerunt uerenda patris sui. Faci esq; eorum auerſe erant: et patris uirilia non uidere. *Lectio tertia.*

Euigilans autem noe ex uino cum didicisset que fecerat ei filius suus minor ait. Maledictus puer chanaā seruus seruoz erit fratribus suis. Dixitq; Benedictus dominus deus sem: sit chanaam seruus eius. Dilatet deus iaphet et habitet in tabernaculis sem: sitq; chanaā seruus eius. Vixit autem noe post diluuiū trecentis. l. annis: et impleti sūt omnes dies eius nonagētorum. l. ānorum: et mortuus est. De generationes filiorum noe. sem. cham. et iaphet. Patiq; sunt eis filij post diluuiū. Filij iapheth. goimer. et magog et mada. et iauan. et tubal. et mosoch et tyras. Porro filij goimer. asenez. et riphat. et thogorma. filij at iauan. helisa. et tharsis cethiz. et dodamū. Ab his diuise sunt insule gentium in regionibus suis. *Lectio prima.*

Ausquisq; secundum linguā suā et familias suas in nationibus suis. Filij autēz chā chus. et mesraim et phat et chanaan. Filij autem chus saba et ciuila. et sabatha. et regma. et sabathaca. Filij regma saba. et dadam. Porro chus genuit nēroth. ipse cepit esse potens i fra et erat robustus uenator corā dño. Ab hoc exiuit. puerbū quasi nēroth robust' uenator corā dño. Fuit at p'cipiū regni eius babylō. et arach et achat. et chalan ne i terra sennaar. De terra illa egressus est assur: et edificauit ninuiem: et plateas ciuitatis. et chale. Refen quoq; inter ninuiem et chale. hec ē ciuitas magna. At uero mesraim genuit ludim. et ananīm. neptūm. et phetrusim. et celuim. De quibus egressi sunt phylistiim et capturim.

Lectio secunda.

Chanaan autem genuit sidonē pri-
mogenitum suū: etheum et iebuse-
um. et amorreū et gergesum. cueū et ara-
cheū. cineum et aradium. samarthen et
amathē. Et per hos disseminati sunt po-
puli chanaanorū. Factiqz sunt termini
chanaan uenientibus a sidone ieraram
usqz gazam: donec ingrediaris sodomā
et gomorram. et adaman. et sobim usqz ie-
sa. Hi sunt filij cham in cognationibz: et
linguis et generationibus certis et gētibz
suis. De sem quoqz nati sūt patres omni-
um filiorū heber fratre iafeth maiore. Fi-
lij sem. elam et assur. et arphaxat. et lut. et
aram. Filij aram. bus et bul et gether. et
mes.

Lectio tertia.

Ara arphaxat genuit sale: d quo-
rort est heber. Natiqz sūt heber filij
duo. nomē uni phaleg: eo qd i dieb' ei' di-
uisa sit fra: et nomē fratris ei' iecthā. Qui
iectham genuit elimodab. et saleph. et a-
farnothiare. et aduram. et iazal. et deda.
et hebal. et abumabel. et saba. et iophir. et
ciula. et ioab. Omnes isti filij iecthaz. Et
facta est habitatio eorum de messa pgen-
tibus usqz sephar montem orientalem.
Isti sunt filij sem scdm cognatiōes et lin-
guas et regiōes in gentibus suis. Hec sa-
milie noe iuxta populos et natōes suas.
Ab his diuise sunt gentes i terra post di-
luuiū. *Lectio prima.*

Rat autē terra labij uni: et sermo
eorundē. Lūqz pficeretur d ori-
ente: inuenere campum i terra sennaar:
et habitauerūt in eo. Dixitqz alter ad p-
ximū suū. Venite faciamus lateres et co-
quamus eos igni. Habuerūtqz lateres
p saxis: et bitumē p cemēto. Et dixerunt
Venite faciamus nobis ciuitatē: et turri-
cuius culmen ptingat ad celū: et celebre
nomen nostrum anteqz diuidat in
uniuersas terras. Descendit autem deus
ut uideret ciuitatē et turrim quā edifica-
bant filij adam. Et dixit. Ecce unus est
populus: et unus labium omnibz. Lepe-
runtqz hec facere: nec desistent a cogita-
tionibus suis donec eas opere comple-
ant. *Lectio secunda.*

Enite igitur descendamus: et cōfi-
damus ibi linguam eorū: ut nō au-
diat unusquisqz uocē proximi sui. Atqz
ita diuisit eos dñs ex illo loco in uniuersas
terras: et cessauerunt edificare ciuita-
tem. Et iccirco uocatum est nomen eius
babel: qz ibi pfusū est labiū uniuerse tre.
Et inde dispersit eos dñs super faciē eie-
tarum gentium. Hec sunt generatiōes se-
sem erat annoz centum quando gēuit
arfaxat biēnio post diluuiū. Vixitqz sez
postqz genuit arfaxat quingētis annis: et
genuit filios et filias. Porro araphaxat
uixit. xxxv. annis et genuit sale. et cetera.

Lectio tertia.

Amqz finitus esset sermo loquen-
tis cū eo ascēdit dominus ad abra-
am. Tulit autem abraam hismaclē filiū
suū: et omnes uernaculos domus sue:
uniuersosqz quos emerat: cūctos mares
ex omnibus uiris domus sue: et circūci-
dit carnem preputij eorum statim in ip-
sa die sicut precepit ei dñs. Abraam no-
naginta nouē erat annoz quando circū-
cidit carnē preputij sui: et hismacl filius
eius. xiiij. annos impleuerat tempore cir-
cūcisionis sue. Eadem die circūcisus est
abraam et hismacl filius eius: et oēs uiri
domus illius: tam uernaculi qz emptici
et alienigene pariter circūcisi sūt. *Leci.*

Aparuit autem ei dñs in conual-
lem mabre sedenti in hostio tabna-
culi sui in ipso seruire diei. Lūqz eleua-
set oculos apparuere ei tres uiri stantes
ppe eum. Quos cum uidisset occurrit
occursum eorum de hostio tabernaculi
sui: et adorauit in terrā et dixit. Dñe si in
uēi gratiā oculis tuis: ne transeas seruiū
tuū: sed afferam pauxillum aque: et lauē-
tur pedes uestri: et requiescite sub arbore.
Donāqz buccellam panis et confortet
cor uestrum: postea transibitis. Iccirco
eīm declinastis ad seruum uestrum. Qui
dixerunt. Fac ut locutus es. *Leci.*

Estinauit abraam in tabernaculo
ad sarrā. Dixitqz ei. Accelera tria
saxa simul cōmisce: et fac subcinericios
panes. Ipse uero ad armētum cucurrit:

et tulit inde uitulū tenerrimū et optimū
deditq; puero. Qui festinauit et coxit il
lum. Tulitq; butirū et lac et uitulū quem
coxerat: et posuit corā eis. Ipse uero sta
bat iuxta eos sub arbore. Quāq; comedis
sent dixerunt ad eū. Ubi est sarra uxor
tua? Ille rīdit. Ecce in tabernaculo est.
Qui dixit. Reuertens ueniam ad te tēpo
re isto uita comite: et habebit filius sarra
uxor tua. **Lectio tertia.**

Quo audito sarra risit post hostiū
tabernaculi. Erant autem ambo se
nes puerq; etatis: et desierant sarre
muliebria. Que risit occulte dicens. P
q; p̄senui: et dñs meus uetulus ē: uolup
tati opam dabo. Dixit aut dñs ad abra
am. Quare risit sarra dicēs. Nō uere pa
ritura sum anus: Nunqd deo est quicq;
difficile? Juxta cōditum reuertar ad te:
hoc eodez tēpore uita comite: et habebit
sarra filium. Negauit sarra dicēs. non ri
si timore p̄terita. Dñs aut. Nō est ingi
ta: sed risisti. **Lectio prima.**

Cum ergo ide exisset uirū direxerūt
oculos p̄tra sodomā: et abraā siml
grediebatur deducens eos. Dixitq; do
minus. Nō celare potero abraā que ge
sturus sum: cū futurus sit ingentiē magnā
ac robustissimā et b̄ndicende sint in illo
omnes nationes terre. Scio eim q; pre
cepturus sit filiis suis et domui sue post
se ut custodiāt uia dñi: et faciant iusticiā
et iudiciū: ut adducat dñs p̄pter abraā
oīa que locutus est ad eum. Dixit itaq;
dñs. Clamor sodomoz et gomozorum
multiplicatus est: et peccatū eorū aggra
uatiū est nimis. Descendā et uidebo utrū
clamorem qui uenit ad me opere cōple
uerint: an nō est ita ut sciam. Cōuerterūt
q; se inde et abierūt sodomā. **Lectio. ij.**

Abraam uero adhuc corā dño sta
bat: et appropinquans ait. Nunqd
p̄des iustū cū impio? Si fuerint ququa
ginta iusti in ciuitate: pibunt simul et non
parces loco illi p̄pter ququaginta iustos
si fuerint in eo. Absit hoc a te ut rē hāc
facias: et occidas iustum cum ipio: fiatq;
iustus sicut ipius. Nō est hoc tutum q; ui

dicas omnē terrā. Nequaq; facies iudi
ciū hoc. Dixit dñs ad eū. Si iuenero so
domis ququaginta iustos in medio ciui
tatis: dimittā omni loco p̄pter eos. Re
spondens abraam ait. Quia semel cepi
loquar ad dñm meū: cū sim puluis et ci
nis. Quid si minus. i. iustus fuerūt. v. de
lebis p̄pter. xlv. uniuersā urbez. Et ait.
Nō delebo si iuenero ibi. xlv. Rursūq;
locutus est ad eum. Si aut. xl. iuenti fue
rint quid facies? Ait. Nō p̄cutiā propter
xl. Ait rursū. Ne queso indigneris in
quit dñe si loquar. Qd si inuenti ibi fue
rint. xxx. Rīdit nō faciā si iuenero ibi. x
xx. Quia semel ait cepi loquar ad dñm
meū. Qd si iueneris. xx. Dixit. Nō inter
ficiā p̄pter. xx. Obsecro igit ne irascaris
dñe si loquar adhuc semel. Qd si inuen
ti ibi fuerint. x. Dixit non delebo propi
decem. **Lectio tertia.**

Abiit dñs postq; cessauit loqui ad
abraam: et ille reuersus est in locū
suū. Veneruntq; duo angeli sodomā
uespe sedente loth i forib; ciuitatis. Qui
cum uidisset eos surrexit et iuit obuiam
eis: adorauitq; pronus in terra et dixit.
Obsecro domini declinate in domum
pueri uestri et manete ibi. Lauate pedes
uestros: et mane p̄ficiamini in uia uest
ram. Qui dixerūt. Adinime sed in pla
tea manebimus. Cōpulit illos oppido
ut diuerterent ad eū. Ingressisq; domū
illius fecit conuiuiū. Loxit azima et cōe
derunt. Prius autem q; irent cubitum
uirū ciuitatis uallauerunt domum a pu
ero usq; ad senes: omnis populus siml.
Uocauerūtq; loth et dixerunt ei. Ubi
sunt uiri qui introierūt ad te nocte: educ
illos huc ut cognoscām; eos. Egressus
ad eos loth post tergum accludens ho
stium ait. Nolite queso fratres mei noli
te malū hoc facere. Habeo duas filias q;
nec dum cognouerunt uirum. Educam
eas ad uos: et abutimini eis sicut placue
rit uobis. dūmodo uiris istis nihil facia
tis mali: quia igressi sunt sub umbra cul
minis mei. At illi dixerunt. Recede illuc
Rursus ingressus es iquū ut aduena

nunqd ut iudices. Te ergo ipm magis
q̄s hos affligemus. Vm̄q̄s faciebāt loth
uehemētissime: iāq̄s p̄pe erāt ut infringe
rent portas. **Sabbato q̄nquagesime ad
uesperas. capitulum.**

Patres: si linguis hoīuz loquar et
angelorū caritatē aut nō beam: fa
ctus suz uelut es sonans aut cymbalum
tinnēs. **Ad mat. 2.** Pater fidei n̄re abraaz
sumus: obtulit holocaustū sup altare p̄ filio.

Preces n̄ras q̄s dñe clemēter **O**
exaudi: atq̄s a peccato ⁊ uiculis ab
solutos: ab oī nos aduersitate custodi. p̄
dñm. **Bñfca in q̄nquagesima ad mat. in
uitatorū.** Quonā deus magnus dñs: Et
rex magnus sup oēs deos. **psalm.** Venit.

Lectio prima.

Exit aut dñs ad abraā. Egredere d̄
terra tua: ⁊ de cognatiōe tua: ⁊ de
domo patris tui: et ueni in terrā quā mō
strauero tibi. Faciāq̄s te in gentē magnā
⁊ bñdicā tibi: et magnificabo nomē tuū:
erisq̄s bñdictus. Bñdicā bñdicētib⁹ tibi:
et maledicā maledicētib⁹ tibi: atq̄s in te
bñdicentur uniuerse cognationes terre.
Egressus est itaq̄s abraā sicut precepat ei
dñs: et iuit cū eo loth. Septuagitaq̄s
annoz erat abraam cum egredereetur de
aram. Tulitq̄s saray uxore suā: et loth fi
lium fratris sui: uniuersaq̄s subam quas
possederāt: et aīas quas fecerāt in aram:
et egressi sunt ut irent in terrā chanaam.

R. Locutus est dñs ad abraā dicens: egrede
re de terra tua ⁊ de cognatione tua: ⁊ ueni i ter
ram quā mōstrauero tibi. Et faciā te crescere i
gentem magnā. **Bñdicens bñdicā tibi: et
magnificabo nomē tuū: erisq̄s bñdictus. Et fa
ciā.** **Lectio secunda.**

Quāq̄s uenissent in eam: pertransi
uit abraam terram usq̄s ad locum
syche: et usq̄s ad puallem illustrem. Cha
naneus autem tunc erat in terra. Appa
ruitq̄s dñs ad abraaz et dixit ei. Semini
tuo dabo terram hāc. Qui edificauit ibi
altare domino qui apparuerat ei: et iuo
cauit nomen eius. Et inde transgrediēs
ad montē qui erat contra orientē bethel
tetendit ibi tabernaculuz suū: ab occidē

te habens bethel et ab oriente hai. Edi
ficauit quoq̄s ibi altare domino: et inuo
cauit nomen eius. Perrexitq̄s abraā ua
dens et ultra progrediens ad meridiē.
Descenditq̄s abraam in egyptum: ut pe
grinaretur ibi. Preualuerat enim fames i
terra. **R.** Dum staret abraam ad ilicēz mābz
uidit tres uiros ascendentes per uiam. Tres
uidit et unū adorauit. **R.** Ecce sarra uxor tua
pariet tibi filium: et uocabis nomē eius Isaac
Tres. **Lectio tertia.**

Quāq̄s prope esset ut ingrederetur
egyptum dixit sarai uxori sue. No
ui q̄ pulchra sis mulier: et cum uiderit
te egypti dicturi sunt: uxor illius est: ⁊ in
terficient me et te referuabunt. Sic ergo
obsecro te q̄ soror mea sis: et bene sumi
bi propter te: ⁊ uiuat anima mea ob gra
tiam tuā. Cum itaq̄s ingressus esset abra
am egyptum: uiderunt egypti mulieres
q̄ esset pulchra nimis. Et nunciauerunt
principi pharaoni: et laudauerūt eum a
pud illum. Et sublata est mulier i domū
pharaonis. Abraam uero bene usu sunt
propter illam. Fuereq̄s ei oues ⁊ boues
et asini: ⁊ serui: et familie: et asine: et came
li. Flagellauit autem domus pharaonē
plagis maximis et domuz eius propter
sarai uxorem abraam. Vocauitq̄s pha
rao abraaz et dixit ei. Quid nā est q̄ feci
sti mihi? Quare nō indicasti q̄ uxor tua
esset? Quam ob causā dixisti esse sorore
tuam: ut tollerem eam mihi in uxorem?
Nunc igitur ecce coniunx tua: accipe eā
et uade. Precepitq̄s pharao sup abraaz
uiris et deduxerunt eum ⁊ uxorem eius
⁊ omia que habebat. **R.** Tentauit d̄s abra
am ⁊ dixit ad euz. Tolle filium tuū quem di
ligis Isaac: ⁊ offeres illum ibi holocaustus su
per unum montiū quez dixerō tibi. **R.** Voca
tus quoq̄s a domino respondit adsum: ⁊ ait ei
dñs. Tolle filium. **Lectio quarta.**

Descendit ergo abraam de egypto
ipse ⁊ uxor eius ⁊ omia que habe
bat: et loth cum eo ad australem plagā.
Erat autem diues ualde in possesiōe ar
genti et auri. Reuersusq̄s est pariter quo
uenerat a meridiē in bethel usq̄s ad locū

ubi prius fixerat tabernaculum inter be-
thel et hai. i loco altaris qd fecerat prius
et inuocauit ibi nomen domini. Sed et
loth qui erat cum abraam fuerunt gre-
ges ouium: et arma et tabernacula: nec
poterat eos capere terra: ut habitarent si-
mul. Erat quippe substantia eorum mul-
ta: et non quibant habitare comuniter.
Unde et facta est rixa inter pastores gre-
gum abraam et loth.

R. Angelus dñi uocauit abraam dicens. Ne
extendas manū tuā super puerum eo qd time-
as dñm. **V.** Quis extendisset manū ut imola-
ret filium: ecce angelus dñi de celo clamauit di-
cens. Ne extendas. **Lectio quinta.**

Et autem tempore chaneus et
isereus habitabant in illa terra.
Dixit ergo abraam ad loth. Ne queso
sit iurgium inter me et te: et inter pastores
meos et pastores tuos: fratres enim sumus.
Ecce uniuersa terra coram te est: recede
a me obsecro. Si tu ad sinistram ieris:
ego dexteram tenebo. Si tu dexteram le-
geris: ego ad sinistram pergā. Eleuatis
itaqz loth oculis uidit omnē circa regio-
nem iordanis que uniuersa irrigabatur:
anteqz subuerteret dominus sodomam
et gomoram sicut paradisus domini: et si-
cut egyptus uenientibus i segor. Elegit
qz sibi loth regionem circa iordanem: et
recessit ab oriente. Diuisiqz sunt alteru-
trum a fratre suo.

R. Vocauit angelus dñi abraam de celo secu-
do dicens: benedicam tibi. Et multiplicabo te
sicut stellas celi. **V.** Possidebit semen tuū por-
tas inimicorum tuorum: et benedicentur in se-
mine tuo omnes reges terre. **Lectio sexta.**

Abraam habitauit in terra chanaā
et loth moratus est in oppidis que
erant circa iordanem: et habitauit i sodo-
mis. Homines autem sodomite pessimi
erant et peccatores nimis corāz domio.
Dixit autem dominus ad abraam post
qz diuisus est loth ab eo. Leua oculos
tuos et uide a loco in quo nunc es ad a-
quilones et meridiem. ad orientem et oc-
cidentem. Omnem terrā quā conspicias

tibi dabo et semini tuo usqz in sempiter-
num. Faciqz semen tuum sicut pulcrē
terre. Si quis potest hominū numerare
puluerem terre. semen quoqz tuum nu-
merare poterit. Surge et perambula ter-
raz in longitudine et latitudine sua: quia
tibi daturus sum eam. Mouens igitur
abraam tabernaculum suum uenit et ha-
bitauit iuxta conuallem manbre que est
in ebron. Edificauitqz ibi altare domio.

R. Deus dñi mei abraam dirige uiam meā.
Et cum salute reuertar in domū dñi mei. **V.**
Obsecro dñe fac misericordiam cū seruo tuo.
Et cum. **Secundum lucam.**

In illo tēpore assumpsit iesus duo-
decim discipulos suos et ait illis.
Ecce ascendimus hierosolymam et con-
sumabuntur omnia que scripta sunt per
prophetas de filio hominis. Et reliqua.

**Sermō sancti gregoriū pape. Lectio sep-
tima.**

Redemptor noster preuidēs et pas-
sione sua discipulorum animos p-
turbandos eis longe ante eiusdem passi-
onis penam et resurrectionis sue gloriā
predicit: ut dum cum morientem sicut p-
dictum est cernerent: etiam resurrecturū
non dubitarent. Sed quia carnales ad
huc discipuli nullo modo ualebant ca-
pere uerba mysterij: uenit ad miracu-
lum. Ante eorum oculos cecus lumē re-
cepit: ut qui celestis mysterij uerba non
caperent: eos ad fidem celestia facta soli-
darent. Sed miracula domini et saluato-
ris nostri sic accipienda sunt fratres mei
ut et in ueritate credantur facta: et tamen
per significationem nobis aliquid innu-
ant. Opera quippe eius et per potentias
aliquid ostēdunt: et per mysterium aliqd
loquūtur. Ecce eim quis iuxta hystoriz
cecus iste fuerit ignoramus: sed tamen p-
mysterium quid significet nouimus. Ce-
cus quippe est genus humanus: qd i pa-
rente primo a paradisi gaudijs expulsus
claritatem superue lucis ignorans: dam-
nationis sue tenebras patitur: sed tamen
per redemptoris sui presentiam illumina-
tur: ut etne lucis gaudia iā per desiderū

uideat atq; in uia uite boni opis gressus ponat. **R.** Veni hodie ad fontem aque et ora ut dñm dicēs. Dñe deus abraā tu pspere fecisti desiderium meū. **V.** Igitur puella cui dixero da mihi aquā de hydra tua ut bibaz: et illa dixerit bibe dñe: et camelis tuis potū tribuā: ipsa est quā pparuit dñs filio dñi mei. Domine.

Lectio octaua.

Notandum uero est: q; cum iesus iericho appropinquare dicitur cecus illūinatur. Iericho quippe interpretatur luna. Luna autem in sacro eloquio pro defectu carnis ponit: quia dum menstruis momentis decrescit defectum nostre mortalitatis designat. Dum igitur cōditōr noster appropinquat iericho cecus ad lumen redit: quia dum diuinitas defectum nostre carnis suscipit humanū genus lumen qd amiserat recipit. Unde ei deus humana patitur: inde homo ad diuina subleuatur. Qui uidelicet cecus recte et iuxta uiam sedere et mendicans eē describitur. Ipsa eim ueritas dixit. Ego sum uia. Qui ergo eterne lucis claritate nescit cecus est. Sed si iam in redemptorem credit: iuxta uiam sedet. Si autē iam credidit sed ut eternā lucem recipiat rogore dissimulat: atq; a precibus cessat: cecus quidem iuxta uiam sedet: sed minie medicat. Si uero et credit et exorat: et iuxta uiam sedet cecus et mendicat. Quisq; ergo cecitatis sue tenebras agnoscit: quis quis hoc qd sibi deest: lumen eternitatis intelligit: clamat medullis cordis: clamat et uocibus mētis dicens. Jesu fili dauid miserere mei. Sed qd clamante ceco subiungitur audiamus. Et qui preibant in crepabant eum ut taceret. Quid autem designant isti qui iesū uenientē precedūt: nisi desideriorū carnaliū turbas tumultusq; uitiorum: Qui prius qm iesus ad cor nostrum ueniat tentationibus suis cogitationem nostram dissipant: et uoces cordis in oratiōe perturbant. **Responsoriū.** Factus est sermo dñi ad abraā dicens. Noli timere abraā ego pector tuus sum: et merces tua magnanimitas. **V.** Ego cū sum dñs deus tuus: q; eduxi te de hur chaldeor. Noli timere.

Lectio nona.

Sepe nāq; dum pueri ad deū post perpetrata uitia uolumus: dum cōtra hec eadem exorare uitia que ppetrauiumus conamur: occurrūt corde fantasmatata peccatorum que fecimus: mentis nostre aciem reuerberant: confundunt animum: et uocem nostre deprecationis premunt. Et qui preibant ergo increpabant eum ut taceret: quia prius qm iesus ad cor nostrum ueniat mala que fecimus cogitationis nostre suis imaginibus illisa: ipsa nos nostra oratione perturbant. Sed quid ad hec illumināndus iste cecus fecerit audiamus. Sequitur. Ipse uero magis ac magis clamabat. Fili dauid miserere mei. Ecce quem turba in crepat ut taceat: magis ac magis clamat. Quia quanto grauiori tumultu cogitationum premimur: tāto orationi insistere ardentius debemus. Contradicit turba ne clamemus: quia peccatorū nostrorū fantasmatata plerūq; et in oratione patiuntur. Sed nimirum necesse est ut uox cordis nostri quo durius repellitur: eo ualentius insistat: quatenus cogitationis illicite tumultum superet: atq; ad pias aures dñi nimietate sue iportunitatis erumpat. In se ut suspicor recognoscit unusquisq; qd dicimus: quia dum ab hoc mundo animum ad deum mutamus: dum ad orationis opus conuertimur: ipsa que prius delectabiliter gessimus: iportuna post et grauiā in oratione nostra toleramus. Uix eorum cogitatio manu sancti derij ab oculis cordis abigitur: uix eorū fantasmatata per penitentie lamēta supāt. **R.** Cecus sedebat secus uiaz trāscunte dño et clamauit ad eum et ait illi dñs. Quid uis ut faciam tibi: dñe ut uideam lumen. **V.** Scis autē iesus iussit illū adduci ad se: et cū appropinquasset interrogauit eū dicens. Quid uis. **Dicitur.** **R. n. nō cāta infra hebdomadā. R.** Mo uens igitur abraā tabernaculū suū: uenit et habitauit iuxta cōuallem mēbre. Edificauitq; ibi altare dño. **V.** Dixit autē dñs ad eum: leua oculos tuos et uide: omne terrā quā conspicias tibi dabo: et semini tuo in sempiternū. Edificauitq;

R. Credidit abraā deo: et reputatū ē ei ad iusti-
ciam. Et ideo amicus dei appellatus ē. **Su-**
it aut iustus corā dño: et ambulauit in uis ei.
Et ideo amicus **Ad laudes an.** Secundus
similitudinē miserationū tuarū dñe: dele iniqui-
tem meā. **psal.** Misere. **Lū rel. sicut in**
dñica septuagesime. Deus meus es tu et

cōfitebor tibi: deus meus es tu et exaltabo te.
a. Ad te de luce uigilo deus: ut uideā uirtutē
tuā. **a.** Hymnū dicite et superexaltate eū in secu-
la. **a.** Dñs angeli eius laudate dñm de celis

Caplin. Frēs si linguis. **a.** Dñe refugiu fa-
ctus es nobis. **R.** A generatione et pgenie.

Ad bñdic. an. Ecce ascendimus hierosoly-
mam et cōsumabūtur oīa que scripta sūt de filio
hoīs: tradetur eū gentib⁹ et illudetur: et flagel-
labitur. et cōspuetur: et postq̃ flagellauerūt occi-
dent eū: et tertia die resurget. **Dio.** Preces

Ad primā an. Iter faciente iesu dñs appro-
pinquaret iericho: cecus clamabat ad eū ut lu-
men recipere mereretur. **Ad tertiā an.** Trā-
seunte dño clamabat cecus ad eū: miserere mei

fili dauid. **Caplin.** Fratres si linguis. **Ad**
seriā an. Et q̃ precib⁹ increpabāt eū ut tace-
ret ipse uero multo magis clamabat: miserere
mei fili dauid. **Capitulum.**

Sue pphetie euacuabūtur: siue lin-
gue cessabūt: siue scientia destruet⁹:
ex parte eim cognoscim⁹ et ex parte pro-
phetizamus. **Ad nonā an.** Cecus magis
ac magis clamabat: ut eū dñs illūinaret. **Cap.**

Nunc aut manēt fides. spes. caritas.
tria hec. maior aut horū ē caritas.

Ad uespas an. Dixit dñs. **Lū rel. caplin.**
Fratres si linguis. **Ad mat. an.** Stās autē

iesus iussit eū adduci ad se et ait illi. quid uis
ut faciā tibi: dñe ut uideam: et iesus ait illi respice.
fides tua te saluū fecit: et pfect⁹ uidit: et seque-
batur illū magnificans deum. **Seria secūda**

Lectio prima.

Actū ē aut i illo tēpore. ut āraphel
rex sennar: et arioth rex ponti: et co-
dorlaomor rex elamitar: et thadal rex
gentium inirent bellū: ptra bassā regē
sodomor: et ptra bersā regē gomorre: et
ptra sennab regē adame: et ptra semeber
regem seboin: cōtraq̃ regē bale ipsa ē se-
gor. Omnes hī puenerūt in uallē silue

strem que nunc est mare salis. Duodeci-
eim annis seruierant codorlaomor: et ter-
tiodecimo anno recesserunt ab eo. Igit⁹
anno quartodecimo uēit codorlaomor
et reges qui erant cū eo: percusseruntq̃ ra-
phais in astaroth: carnaym et zuzim cū
eis. Et eim in saue cariatbaim: et chore-
os: i mōtib⁹ seir usq̃ ad cāpestria pha-
ran que est in solitudine. **Lectio secūda.**

Reuersi q̃ sūt et cōuenerunt ad son-
tem mepheth: ipsa ē cades. Et per-
cusserūt oēm regē amalechitar: et amo-
reor qui habitabant in asafonthamar.
Et egressi sūt rex sodomor et rex gomor-
re: rex adame: et rex seboim. nec nō et rex
bale que est segor: et direxerunt acie ptra
eos in uallē siluestri. s. aduersū codorla-
omor regem elamitarū: et thadal regē gē-
tium: et āraphel regem sennar: et arioth
regē ponti: quatuor reges aduersus quī-
q̃. Vallis autē siluestris habebat pu-
teos multos bituminis. **Lectio tertia.**

Itaq̃ rex sodomorum et gomorre-
terga uertere: cecideruntq̃ ibi et q̃
remanerant fugere ad montē. Tulerūt
autē omnem substantiā sodomorū et
gomorre: et uniuersa que ad cibum perti-
nent: et abierunt. Nec non et loth: et sub-
stantiam eius: filium fratris abraam qui
habitat i sodomis. Et ecce unus qui
euaferat nūciauit abraaz hebreo qui ha-
bitabat in conualle manbre amorrei fra-
tris escol et fratris aner. Hi enim pepige-
rant sedus cum abraam. Quod cum au-
disset abraam captū uidelicet loth fratrē
suū numerauit expeditos suos. ccc. x. et
viii. et persecutus est eos usq̃ dan. Et di-
uisis socijs irruit super eos nocte. Per-
cussitq̃ eos et persecutus est usq̃ sobact-
phenicē que ē ad leua damasci. Redu-
xitq̃ omnem substantiā: et loth fratrem
suū cum substantia illius. Mulieres quo-
q̃ et populum. **Ad maturi. antiphona.**

Et qui precib⁹ increpabant eū ut taceret: ipse
uero multo magis clamabat: miserere mei fili
dauid. **Seria tertia. Lectio prima.**

Cressus est autem rex sodomorū
in occursum eius postq̃ reuersus

est a cede codorlaamor et regu qui cu eo
erant i ualle saue: que est uallis regis. At
uero melchisedech rex salem: proferens
panem et uinum. erat eis sacerdos dei al
tissimi bndixit eis et ait. Benedictus abraa
deo excelsio qui creauit celum et terram.
et bndictus deus excelsus: quo protegē
te hostes in manibus tuis sunt. Et dedit
ei decimas ex omnibus. Dixit autē rex
sodomorum ad abraam: da mihi aias:
cetera tolle tibi. Qui respondit ei. Leuo
manum meam ad dominū deum excel
sum possessorem celi et terre: q a filo sub
tegininis usq ad corrigiam. calige non
accipias ex omnibus que tua sunt: ne di
cas ego ditauī abraam: exceptis his q
comederūt iuuenes: et partibus uiuorū
qui uenerūt mecu. aner. escol. et mābre.

Isti accipient partes suas. *Lectio scda.*

Dixit itaq trāfactis: factus est sermo
dñi ad abraam per uisionē dicens.
Noli timere abraā. Ego protector tuus
suz: et merces tua magnanimis. Dixitq
abraam. Dñe deus quid dabis mibi:
Ego uadaz absq liberis: et filius. cura
toris domus mee: iste damascus eliezer.
Addiditq abraā. Adibi autem non oīdi
sti semen: et ecce uernaculus meus: heres
meus erit. Statimq sermo domini factus
est ad eum dicens. Non erit hic heres tu
us: sed qui egredietur de utero tuo ipsuz
habebis heredem. Eduxitq eum foras
et ait illi. Suspice celuz et numera stellas
si potes. Et dixit ei. Sic erit semen tuuz.
Credidit abraam deo: et reputatum est il
li ad iusticiam. Dixitq ad eum. Ego do
minus qui eduxi te de bur chaldeorum
ut darem tibi terram istam. et possideres
eam. At ille ait. Domine deus unde sci
re possum q possessorus sum eam: Re
spondens dominus sume inqt mibi uac
cam triennē et capram trinam: et arietem
annorum triuz: turturē et columbā. Qui
tollens uniuersa hec: diuisit ea p mediū:
et utraq partes contra se altrinfecus po
suit: aues autē non diuisit. *Lectio tertia.*

Escenderuntq uolucres sup cada
uera: et abigebat eas abraam. Lun

qz sol occūberet sopor irruit sup abraaz:
et horor magnus et tenebrosus inuasit eū
Dixitqz ē ad eum. Scito pnosces qd pe
grinum futurum sit semē tuum in terra n̄
sua: et sibi ciēt eos seruituti: et affligēt qua
dringentis annis. Veritāmē gentes cui
seruituri sunt ego iudicabo. Et post hec
egredientur cum magna substantia. Tu
autē ibis ad patres tuos in pace sepulc̄i
senectute bona. Generatione autē quar
ta reuertetur huc. Nec dum eim cōplete
sunt iniquitates amozeorum usq ad pre
sens tempus. Cum ergo occubuisz sol:
scā ē caligo tenebrosa: et appuit ei ciban
fumigans et lāpas ignis transiēs inf diui
siones illas. In die illo pepigit dominus
cū abraā sed^o dicens. Scini tuo dabo ter
ram hanc a fluuiō egypti usq ad fluuiū
magnū euphratē. Lineos: et cenezcos: et
ethecos: et ferezcos: raphain quoqz et am
morecos: euecos: chananeos: et gerge
cos: et iebusecos. *Seria tertia mag.*

Ad
serere mei fili dauid: quid uis ut facias tibi: do
mine ut uideam. *Ab ista seria quarta cine
rum usq in cena domini et nullo alio tē
pore: ante inchoationem matutinarū ab
solute incipitur canticū gradum in seria
li officio et sexto trium lectionū tantūmo
do. Psalmi semp dicuntur sedēdo. Orati
ones uero et uersiculi in seria flexis geni
bus. In sexto trium lectionū stando. ps.
Ad dñm cum tribu. Cum reliquis usq
psal. Qui confid. sine gloria patri. Requiem
eternam. In fine ultimi psal.
tum dicitur. Requiem eternam dona eis
domine. Et lux perpetua luceat eis. Pat
noster. secreto. Et ne nos. Sed liba
nos. A porta inferi. Erue domine ani
mas eorū. Requiescant in pace. Amē.
Dñe exaudi orationem meam. Et cla
mor meus ad te ueniat. Domin' uobiscū.
Et cum spiritu tuo. Oratio*

Absolue quesumus dñe aias famu
lorum famularūqz tuarum: et oīuz
fidelium defunctorum ab omni uinculo
delictorū: ut in resurrectionis gloria inf
sanctos et electos tuos resuscitati respi
rent. per christum dñm nostrū. Amē.

Postea psal. Qui p[ro]f[und]is. *Lū rel usq[ue] ad
psal. De p[ro]fundis. In fine cuiuslibet ps.
dicitur. Gloria patri. Et. Sicut erat. De*

*de. Kyri. ch[rist]el. kyri. Pater noster. secreto
*. Et ne nos. R. Sed libera. *. Mem[or]eto
congregationis tue. R. Quā possedisti ab ini
tio. *. Domine exaudi orationem meā. R.
Et amor meus ad te ueniat. *. D[omi]n[us] uobis
cum. R. Et cum sp[iritu] tuo. Oratio.*

Oeus cui p[ro]p[ri]ū est misereri semp et
parcere suscipe deprecationē nostrā:
et nos et oēs famulos tuos quos delictor[um]
cathena p[ro]stringit miseratio tue pietatis
absoluat. p[er] ch[ristu]m d[omi]n[u]m nostru[m]. *R. Amē.*

*Deinde d[icitur] psal. De profundis. Lū rel. us
q[ue] psal. Laudate nomen d[omi]ni. In fine cu
iuslibet psal. d[icitur]. Gloria patri. Et. Sicut erat*

*Deinde. Kyri. ch[rist]el. kyri. Pater n[ost]r[us]. secre
to *. Et ne nos. R. Sed lib[er]a nos. *. Sal
uos fac seruos tuos et ancillas tuas. R. Deus
meus sperantes i[n] te. *. D[omi]n[us] exaudi orationē
meā. R. Et amor meus ad te ueniat. *. Do
minus uobiscu[m]. R. Et cum sp[iritu] tuo. oratio.*

Pretende d[omi]n[us] famulis et famulab[ur]
tuis dexterā celestis auxiliij ut toto
corde p[er]quirāt et que digne postulāt et
sequi mereāt. p[er] ch[ristu]m d[omi]n[u]m n[ost]r[u]m. *R. Amen*

*Postea d[icitur] officium sancte marie. Feria
quarta cinerum. Secundum mattheu[m].*

*In illo t[em]p[or]e dixit iesus discipulis suis.
Lū ieiunatis nolite fieri sicut hypo
crite tristes. Et reliqua. Omelia facti au
gustini episcopi. Lectio prima.*

Quam ieiunatis inquit nolite fieri sicut
hypocrite tristes. Extermināt eis fa
cies suas ut appareāt hominib[us] ieiunan
tes. Amē dico uobis receperūt mercedē
suā. Vos autē ieiunātes ungite capita ue
stra: et facies u[est]ras lauare: ne uideamini ab
omnib[us] ieiunātes: sed p[ro]p[ri]ū u[ost]r[u]m q[uo]d est in ab
scōdito: et pater u[ost]r[u]s q[ui] uidet i[n] absco[n]dito red
det uobis. Manifestū est his p[re]ceptis oēs
n[ost]ram intētiōem i[n] inf[er]iora debere gaudia di
rigi: ne foris q[ue]rentes mercedē huius secu
lo p[ro]formemur: et amittam[us] p[ro]missiōes tā
to solidioris atq[ue] firmitioris q[uam]o l[ite]rioris
beatitudinis: qua nos elegit d[omi]n[us] p[ro]formes
fieri imaginē filiij sui. In hoc autē capitulo

maxie aduertendū est: nō in solo rerū
corporearū nitore atq[ue] p[ro]p[ri]a: s[ed] et in ip[s]is
sordibus lutosos eē posse iactantiā: et eo
periculosiorē quo sub nomine seruitu
tis dei decipit. *Lectio secunda.*

Qui ergo imōdato cultu corporis
atq[ue] uestitu uel ceterarū rerū nitore
fulget facile p[er]uincitur rebus ip[s]is p[ro]p[ri]arū
seculi esse sectator: et nequaquā fallit dolo
sa imagine sanctitatis. Qui autē in p[ro]fessi
one christianitatis: inusitato squalore ac
sordibus intētos in se hoīum oculos fa
cit: cū id uoluntate faciat non necessitatē
patiatur: ex cet[er]is eius opib[us] p[ot]est p[er]uici
utru[m] hoc p[re]ceptu[m] superflui cultus aut am
bitione aliqua faciat: quia nobis ouina
pelle cauendos lupos d[omi]n[us] p[re]cipit. S[ed]
ex fructibus iquit eorū cognoscetis eos.
Lū eim ceperint aliquibus tentationib[us]
ea ipsa uel subtrahit: uel negari que i[n] isto
uelamine uel consecuti sunt: uel p[er]seq[ui] cu
piunt: tunc necesse est ut appareat utru[m]
lupus in ouina pelle sit: an ouis i[n] sua.
Non eim propterea ornatu superfluo d[omi]n[us]
bet aspectus hominū m[is]cere christianū:
quia illum parcu[m] habitu ac necessarium
etiam simulatores sepe usurpant: in cau
tos decipiāt. Quia et ille oues nō debet
deponere pelles suas: si aliquādo eis lu
pule contegunt. Queri ergo solet quid
sit q[uo]d ait. Vos autem ieiunantes ungite
capita uestra: et facies uestras lauare ne
uideamini ab hoīb[us] ieiunātes. *Lect. iij.*

Non eim quispiā recte p[re]cepit: q[uo]uis
faciem quotidiana consuetudine la
uemus: unctis etiam capitibus cum ieiu
namus nos esse debere. Quod si turpissi
mum hominū fatetur. intelligendū est
hoc p[re]ceptu[m] inungendi caput et faciē
lauandi ad interiorem hominē pertinē
re. Ungere ergo caput ad leticiam perti
net: lauare autem facies ad mundiciam.
Et ideo caput ungit qui letatur interius
mente atq[ue] ratione. Hoc eis recte accipi
mus caput q[uo]d i[n] anima p[re]minet: et quo
cetera hominis regi et gubernari manife
stum est. Et hoc facit qui non foris que
rit leticiā: ut de laudibus hoīum carnaliū

gaudeat. Caro enim que subiecta esse debet: nullo modo est totius nature humane caput. Nemo quidem unquam carnem suam odio habuit: sicut apostolus dicit: cum de diligenda uxore precepisset. caput mulieris uir: cui uirum caput est christus. Interius ergo gaudeat in ieiunio suo eo ipso quo sic se ieiunando auertit a uoluptate seculi ut subditus christo: qui secundum hoc preceptum caput unctum desiderat habere. Ita enim et facies lauabit id est cor mundabit: quo uisurus est deum: non iniposito uelamine. propter infirmitatem tractatam de sordibus: sed firmus et stabilis quoniam mundus et simplex. Lauamini igitur mundi estote. auferite nequitias ab animis uestris: atque a conspectu oculorum uestrorum. Ab his igitur sordibus facies uestra lauanda est: quibus deus dei aspectus offenditur. **Ad beati dic. asit.** Cum ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. **Oratio.**

Presta domine fidelibus tuis: ut ieiuniorum ueneranda solennia et congrua pietate suscipiant: et secunda deuotione percurrant. per christum dominum nostrum. **Ab isto die usque in cena domini in officio feriali tantum: post laudes defunctorum septem psalmos penitenciales flexis genibus dicimus: uidelicet psal. Domine ne in furore. i. psal. Beati quorum. psal. Domine ne in furore. ii. psal. Misere mei deus. psal. Domine exaudi. i. psal. De profundis. ps. Domine exaudi. ii. Sub hac antiphona.** Ne reminiscaris domine delicta nostra uel parentum nostrorum: neque uindictam sumas de peccatis nostris. **Cum letania sumissa uoce sine cantu.**

Kyrieleyson.

Christeleyson.

Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de celis deus miserere nobis.

Fili redemptor mundi deus miserere nobis.

Spiritus sancte deus miserere nobis.

Santa trinitas unus deus miserere nobis.

Santa maria ora pro nobis.

Santa dei genitrix ora pro nobis.

Santa uirgo uirginum ora pro nobis.

Sancte michael ora pro nobis.

Sancte gabriel ora pro nobis.

Sancte raphael ora pro nobis.

Dei sancti angeli et archangeli orate pro nobis.

Omnes sancti beatorum spirituum ordines orate pro nobis.

Sancte iohannes baptista ora pro nobis.

Dei sancti patriarche et prophete orate pro nobis.

Sancte petre ora pro nobis.

Sancte paulo ora pro nobis.

Sancte andrea ora pro nobis.

Sancte iacobe ora pro nobis.

Sancte iohannes ora pro nobis.

Sancte iacobe ora pro nobis.

Sancte philippe ora pro nobis.

Sancte thoma ora pro nobis.

Sancte bartholomee ora pro nobis.

Sancte matthee ora pro nobis.

Sancte simon ora pro nobis.

Sancte thadee ora pro nobis.

Sancte matthia ora pro nobis.

Sancte barnaba ora pro nobis.

Sancte luca ora pro nobis.

Sancte marce ora pro nobis.

Omnes sancti apostoli et euangeliste orate pro nobis.

Omnes sancti discipuli domini orate pro nobis.

Omnes sancti innocentes orate pro nobis.

Sancte stephane ora pro nobis.

Sancte laurenti ora pro nobis.

Sancte uincenti ora pro nobis.

Sancte fabiane ora pro nobis.

Sancte sebastiane ora pro nobis.

Sancti iohannes et pauli orate pro nobis.

Sancti cosma et damiane orate pro nobis.

Sancti geruali et pfasij orate pro nobis.

Dei sancti martyres orate pro nobis.

Sancte siluester ora pro nobis.

Sancte gregori ora pro nobis.

Sancte martine ora pro nobis.

Sancte augustine ora pro nobis.

Sancte ambrosi ora pro nobis.

Sancte hieronyme ora pro nobis.

Sancte nicolae ora pro nobis.

Sancte lodouice ora pro nobis.

Omnes sancti pontifices et confessores orate pro nobis.

Omnes sancti doctores orate pro nobis.

Sancte benedicte ora p nobis.
 Sancte francisce ora pro nobis.
 Sancte antoni ora pro nobis.
 Sancte dominice ora pro nobis.
 Dñs scñ mōachi z heremite orate p nob
 Dñs scñ sacerdotes z leuite orate p nob
 Sācta maria magdalena ora p nobis.
 Sancta agnes ora p nobis.
 Sancta lucia ora pro nobis.
 Sancta cecilia ora pro nobis.
 Sancta agatha ora p nobis.
 Sancta catharina ora pro nobis.
 Sancta clara ora p nobis.
 Sancta belisabet ora pro nobis.
 Dñs scñe uidue z uirgines orate p nob.
 Omnes scñi z sacte dei incedite p nob.
 Propitius esto parce nobis domine.
 Propitius esto exaudi nos domine.
 Ab omni malo libera nos domine.
 Ab omni peccato libera nos domine.
 Ab ira tua libera nos domine.
 A subitanea z i pūsa morte lib. nos dñe
 Ab insidijs diaboli libera nos dñe.
 Ab ira z odio z omni mala uoluntate li
 bera nos domine.
 A spiritu fornicationis lib. nos dñe.
 A fulgore z tempestate libera nos dñe.
 A morte ppetua libera nos dñe.
 Per mysteriū sancte icarnatōis libera.
 Per aduentū tuū libera nos dñe.
 Per natiuitatē tuā libera nos dñe.
 Per baptisimū z scñm ieiuniū tuū lib.
 Per crucē z passionē tuā lib. nos dñe.
 Per mortē z sepulturā tuam libera.
 Per sanctā resurrectionē tuam libera.
 Per admirabilē ascensionē tuā libera.
 Per aduentū spūs sancti paracleti liba.
 In die iudicij libera nos domine.
 Peccatores te rogamus audi nos.
 Ut nob parcas. te rogamus audi nos.
 Ut nobis idulgeas. te rogam⁹ audi nos
 Ut ad uerā pñaz nos pducere digneris
 te rogamus audi nos.
 Ut donū aplicū z oēs ecclasticos ordi
 nes i scia iligōe pseruare digneris. te R.
 Ut iūmicos scñe ecclie hūiliaz digner. te.
 Ut regib⁹ z principib⁹ xpianis pacē z ue
 ram pcordiā donare digneris. te R.

112

Ut cūcto populo xpiano pacē z unitatē
 largiri digneris. te rogamus audi nos.
 Ut nos met ipos in tuo sacto seruitio cō
 fortare z pseruare digneris. te R.
 Ut mentes nias ad celestia desideria cri
 gas. te R.
 Ut oib⁹ bñfactorib⁹ nias sempīma bona
 retribuas. te R.
 Ut aias nias: frūz: ppinquoz: z bñfcoz
 nioz ab eīna dānatōe cripias. te R.
 Ut fruct⁹ ire dāi z pseruare digneris. te.
 Ut oib⁹ fidelib⁹ defūctis regem eternaz
 donare digneris. te R.
 Ut nos exaudire digneris. te R.
 Fili dei. te rogamus audi nos.
 Agnus dei q tollis peccata mūdi parce
 nobis dñe.
 Agn⁹ dei q toll' peccā mūdi: exaudi nos
 dñe.
 Agn⁹ dei q toll' peccā mūdi: miserere nob
 Chrīste audi nos. Chrīste exaudi nos.
 Kyrieleyson. Xpēleyson. Kyrieleyson. Ps
 noster. **secreto** *. Et ne nos. R. Sed liba
 nos. ps. Deus i adiutoriū. **Totū cū** Bñ
 pri. **Et** Sic erat. *. Saluos fac seruos tuos
 R. De me spātes i te. *. Esto nob dñe turris
 fortitudinis. R. A facie iūmici. *. Nihil pficiat
 inimic⁹ i nob. R. Et fili⁹ iniquitatis n̄ appōat no
 cere nob. *. Dñe n̄ fm peccā nīa facias nob. R.
 Neq fm iniquitates nias retribuas nobis. *.
 Orem⁹ p pōtūce nro. R. Dñs pfuit eū: z ui
 uificet eū: z beatū faciat eū i tra z n̄ tradat eū in
 aīam inimicorum eius. *. Oremus p bñfa
 ctorib⁹ nris. R. Retribuere dignare dñe oib⁹
 nobis bōa faciētib⁹ ppter nomē tuū uitā eternā
 amē. *. Orem⁹ p fidelib⁹ defūctis. R. Regē
 eternā dona eis dñe: z lux ppetua luceat eis. *.
 Regescāt i pace. R. Amē. *. Pro frīb⁹ nris
 absentib⁹. R. Saluos fac seruos tuos dñs me⁹
 spantes i te. *. Mitte eis auxiliū de scō. R.
 Et de sion tuere eos. *. Dñe exaudi orōnem
 meā. R. Et clamor meus ad te ueniat. *. Do
 minus uobiscū. R. Et cū spiritu tuo. **Oro.**
O Deus cui propriū est misereri semp
 z parcere: suscipe oꝛpreatōez niaz:
 z nos z oēs famulos tuos quos delicto
 rum cathena constringit: miseratio tue pi
 etatis absoluat. **Oratio.**

Exaudi quesumus dñe supplicū p-
ces ⁊ consentiūz tibi parce pecca-
tis: ut pariter nobis indulgentiam tribu-
as benignus ⁊ pacem.

Oratio.

Incorrumpibilem nobis dñe misericor-
diaz tuā clementē ostēde: ut sū nos ⁊
a peccatis oib⁹ exuas ⁊ a penis quas p-
bis meremur eripias. *Oratio.*

Omnis q culpa offenderis: penitētia
placaris: preces ppli tui supplican-
tis ppriū respice ⁊ flagella tue iracūdie
q p peccatis nris meremur auerte. *Oro.*

Omnipotēs sempitēne dñs: misere-
re famulo tuo pōnifici nro ⁊ dirige eū
scdm tuā clementiā in uia salutis eterne:
ut te donante tibi placita cupiat: ⁊ tota
uirtute perficiat. *Oratio.*

Omnis a quo facta desideria recta cō-
silia ⁊ iusta sūt opa. Da seruis tuis
illā quā mūd⁹ dare si pōt pacē: ut ⁊ corda
nostra mādatis tuis dedita: ⁊ hostiū sub
lata formidine tēpora sint tua protectiōe
tranquilla. *Oratio.*

Re igne sancti spūs renes nostros
⁊ cor nostrum dñe: ut tibi casto cor-
pore seruiam⁹: ⁊ mūdo corde placeam⁹.

Ideliū deus oīz pōitor ⁊ re *Oro.*
demptor: aīab⁹ famuloz famulaz
qz tuaz remissionē cūctoꝝ tribue pecca-
toꝝ: ut indulgētiā quā semp optauerunt
pīse supplicatiōibus psequant. *Oratio.*

Aduerſiones nostras qñs dñe aspirādo
pveniat: ⁊ adiuuādo psequere: ut
cūcta nra oīo ⁊ opatio a te semp icipiat:
⁊ per te cepta finiatur. *Oratio.*

Omnipotēs sempitēne dñs q uiuorū
dñaris simul ⁊ mortuoz omniūqz
misereris: quos tuos fide ⁊ ope futuros
esse pnoscis te supplices exorā: ut p-
qbus effūdere pces decreuim⁹: quosqz i
pīse seculū adhuc i carne retinet uel futu-
rū iā exutos corpore suscepit: incedenti-
bus omībus factis tuis: pietatis tue cle-
mentia omniū delictoz suoz ueniaz cō-
sequantur. per dñm nostrū iēsu christū fi-
liū tuū: q tecū uiuit ⁊ regnat i unitate spī-
ritus sancti deus. per oīa secula seculoz.

*R. Amē. V. Dñs nobiscum. R. Et cum spū-
tuo. Sequitur.* Exaudiat nos omnipotēs
⁊ misericors dominus. *Responsio.* Amen.
*Item hac die ⁊ duobus sequētib⁹ die-
bus dicuntur uespere hora consueta. A
sabbato uero in aī usqz ad pascha dici-
tur ante comestionem tam in festis qz
in feriis exceptis dominiciis dieb⁹ in qb⁹
dicuntur hora consueta. Ad matut. aī.*
Thesaurizate nobis thesauros in celo: ubi ne-
qz erugo nec tinea demolitur. *Oratio.*

Inclinātes se domine maiestati tue
propiciatus intende: ut qui diuino
munere sūt reſecti: celestibus semper nu-
triant auxilijs: per dominum nostrum.

Seria quinta. Secundum mattheum.

In illo tempore. Cū intrasset iēsus
capharnaum accessit ad eum cen-
turio rogans eum ⁊ dicens. Domine pu-
er meus iacet paraliticus in domo ⁊ ma-
le torquetur. Et ait illi iēsus. Ego ueniaz
⁊ curabo eum. Et reliqua. *Omelia san-
cti augustini episcopi. Lectio prima.*

Ideamus utrum de seruo centuri-
onis sibi mattheus lucasqz consen-
tiat. Mattheus eīm dicit. Accessit ad eū
centurio rogans eū ⁊ dicens. Puer me-
us iacet in domo paraliticus. Cui uide-
tur repugnare qd lucas ait. Et euz audis-
set de iēsu misit ad eum seniores iudeo-
rum: rogans eum ut descenderet ⁊ salua-
ret seruum eius. At illi cum uenissent ad
iēsum rogabant euz sollicitē dicentes ei:
quia dignus est ut hoc ei prestes. diligit
eīm gentem nostram: ⁊ synagogam ipse
edificauit nobis. Iēsus autem ibat cum
illis. Et cum iam non longe essent a do-
mo: misit ad euz centurio amicos dicens.
Domine noli uexari. Non eīm dignus
sum ut intres sub tectum meum: propt̄
qd ⁊ me ipsum non sum dignus arbitra-
tus ut uenirem ad te: sed dic uerbo ⁊ sa-
nabitur puer meus. *R. Domine puer me-
us iacet paraliticus i domo ⁊ male torquetur.
Amen dico tibi: ego ueniam ⁊ curabo eum.
Domine non sum dignus ut intres sub tectū
meum: sed tantum dic uerbo ⁊ sanabitur puer
meus. Amen dico tibi.*

Hoc ratio. tantum hac die dicitur. alia duo & dicitur de historia abrahe. Lectio scda.

Sic enim ita hoc gestum est quomodo erit uerum quod mattheus narrat. Accessit ad eum quidam centurio: cum ipse non accesserit: sed amicos miserit. Nisi diligenter aduertentes intelligamus mattheum non omnimodo deferuisse usitatum modum loquendi. Non enim solum dicere solemus accessisse aliquem etiam antequam pueniat illuc quo dicitur accessisse. Unde et dicimus parum accessit uel multum accessit eo quod appetit puenire. Vnde etiam ipsa puentio cuius adipiscendi causa acceditur. Dicimus plerumque factum: et si eum ad quem puenit non uideat ille qui puenit: cum per amicum puenit ad aliquem cui rei fauor est necessarius. Quod ita tenuit consuetudo: ut iam et uulgo puentores appellentur: qui ad potentes quorumlibet tanquam inaccessibiles amicos per puentium personarum interpositio nem ambitionis arte pertingunt. Si ergo ipsa puentio usitate dicitur per alios fieri: quanto magis accessus per alios fieri potest: quod plerumque infra puentiones remanet: quoniam poterit quilibet plin accedere quidem: sed tamen non poterit peruenire. **Lectio tertia.**

Non ergo absurde mattheus etiam quod uulgo possit intelligi per alios factum accessum centurionis ad dominum comprehendere uoluit: accessit ad eum centurio. Verum non negligenter intuenda est etiam sancti euangeliste multitudo mystice locutionis: secundum quod scriptum est in psalmo. Accedite ad eum et illuminamini. Proinde inde: quia fide centurionis qua uere acceditur ad iesum ipse ita laudauit ut diceret: non inueni tantam fidem in israel. Ipsum potius accessisse ad iesum christum dicere uoluit prudens euangelista: quam illos per quos uerba sua miserat. Porro autem Lucas ideo totum quemadmodum gestum esset aperuit: ut ex hoc intelligere cogeremur quemadmodum dixerit alius qui mentiri non posset. Sic enim illa mulier que sanguinis fluxum patiebatur: quous fimbrias uestimentis eius tenuerat: magis tamen tetigit dominum. Ita et centurio quo magis creditur: eo magis accessit ad dominum. Ita ce

tera in hoc capitulo que alter dicit: et aliter pretermittit superfluo pertractantur: cum ex illa regula primitus commendata nihil inueniatur contrarium. **Ad benedictus**

antiphona. Domine puer meus iacet paraliticus in domo et male torquetur. Amen dico tibi ego ueniam et curabo eum. **Oratio.**

Deus qui culpa offenderis: penitentia placaris: preces populi tui supplicantis propitius respice: et flagella tue iracundie: que pro peccatis nostris mere mur: auerte. per dominum. **Ad mattheum. asit.** Dne non sum dignus ut intres sub tectum meum sed tantum dic uerbo: et sanabitur puer meus.

Oratio.

Parce domine parce populo tuo: ut dignis flagellationibus castigatus: in tua semper miseratione respiret. p

Seria sexta. Secundum mattheum.

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis. Audistis quia dictum est antiquis. Diliges proximum tuum: et odio habebis inimicum tuum. Et reliqua.

Sermone origenis. Lectio prima.

Sicut illa alia precepta data eis fuerant in lege sic et hoc. Sicut etiam ad dimittendas uxores iussum fuit ne eas interficerent: sic et ad odiendum inimicum mandatum fuit: et ut amicum non odisset. Concessa sunt autem ista populo illi ueteri adhuc rudi et infirmo: quiaque inimicum qui odio habendus dicitur iuxta subtiliorem intellectum diabolus posset intelligi. Ceterum in euangelio quod lege ueteri longe excellentius et perfectius est: quid magister perfectionis dicat audiamus. At enim discipulis suis. Diligite inimicos uestros: benefacite maledicentibus uobis: benefacite et his qui oderunt uos: et orate pro persequentibus uos. Secundum legem: diliges proximum et odies inimicum tuum. Et secundum euangelium inimicum et proximum diliges. Diligite inimicos uestros in perfectionem legis euangelium adimpleuit.

Lectio secunda.

Affirmitate eorum quod sub circuncisione erant: hi qui sub gratia fuerunt confirmati:

qb^o uelut firmissimis et perfectis uiris: dominus hoc mandabat dicens. Diligite inimicos uos-
tros. uos mansueti. uos mites. uos benigni. uos imaculati. uos imitatores mei.
Uos me sequentes. uos diligite inimicos
uos: siue paganos idolorum cultores siue
hereticos infideles. Isti enim inimici nostri: isti
sunt ueritatis aduersarii. Istos igitur diligite:
mala aduersus eos non cogitantes: mala
eis non facientes: non aduersa eis operantes. Sed
diligite eos ut patres: et horum errorem sper-
nite sicut abhominacionem. Ita ergo diligite in-
micos uos siue publicos: siue occultos
siue eos qui foris sunt: omnes diligite. Circa omnes
benigni et mites estote. Memores dauid
mansuetudinis: reminiscimini beati ima-
clati ipsius innocencie. quod dilexit eum. Quo-
modo dilexit et percussit absoluit et omnibus ini-
micis suis. Sub lege enim cum esset legem
transcendit: in eo quod inimicos dilexit. Simi-
lemus bonitati eius: sequamur uestigia
eius: propterea ut possimus dicere cum
eo. Si reddidi retribuuntibus mihi ma-
la.

Lectio tertia.

Benedicamus maledicentes nos.
Benedicti ait estis: sanctificati estis:
propterea maledictum de ore uestro non
creat. Prius sermo de ore uestro non
procedat. Benedicite: quia benedictus
ille in uobis habitat. Benedicite: qui ad
benedictionem uocati estis. Benedicite
maledicentes uos. eos spernentes. Ostra-
bentes. blasphemantes qui dicunt uer-
bum malum aduersus uos mentientes:
benedicite maledicentes uos. Qui bene-
dicit benedictus in eadem benedictione
in ea qua alium benigne benedicat. Si
enim dignus est benignus est benedictio
ne ille: qui benedicit et qui benedicitur. Et
si indignus est ille cui benedicitur: super
eum qui benedicit conuertitur benedictio.
Et ille qui benedictus est: sine particula
benedictionis erit pro indignitate sua.
Benedicite ergo maledicentes uos: be-
nefacite his qui oderunt uos. Prius he-
lyseus homo dei exercitum syria se per-
sequentem a deo in potestatem accepit:
et quod uoluerat adimpleuit inimicis suis be-

nefacere. Nec eos oppressatus est: aut ma-
ligne aduersus malignantes egit: sed ci-
bum eis et potum concedens ad prop-
riam remeare in pace sine lesione permisit.
Ita et quidem uos benedicite his qui o-
derunt uos. illis qui a fide uos seducere
querunt: et scandalizare de pietatis et san-
ctitatis uia uos desiderantes per terrores
inducere: uos benefacientes fidem eos
instanter ueritateque docete: fideles et ue-
races eos discipulos facere festinate: per
doctrinam uiuite eos illuminare. **Ad bñ.**
ant. Cum facis elemosynas nesciat sinistra tua
quod faciat dextera tua. **Oratio.**

Inchoata ieiunia quesumus domi-
ne benigno fauore prosequere: ut
obseruantiam quam corporaliter exhibe-
mus: mentibus etiam sinceris exercere
ualeamus. per dominum nostrum iesum chri-
stum. **Ad mat. ant.** Tu autem cum oraueris intra
in cubiculum tuum: et clauso ostio ora patrem tuum.

Tuere domine populum tuum: et ab omnibus o-
mnibus peccatis clementer emunda: quia ei nulla
nocebit aduersitas: si nulla ei dominus iniquitas
per. **Sabbato secundum marcum.**

In illo tempore. Cum sero esset scilicet: erat na-
uis in medio mari: et ipse solus in terra.
Et uidens eos laborantes in remigando. Et
reliqua. **Omelia uenerabilis beati pbr.**

Lectio prima

Et cum dimississet eos abiit in monte sol-
itare. **Orare.** Non omnis qui orat ascendit in mon-
tem. Est eis oratio quod peccatum facit. Sed qui bene orat
quod deum oratio querit. Hic a frenis ad supio-
ra pergradiens: hinc cure sublimioris asce-
dit. Qui non de diuitiis aut de honore se
culi: aut certe de inimici morte sollicitus ob-
secrat: ipse in infimis iacens uiles ad deum pre-
ces mittit. Orat autem dominus non ut pro se obsecret:
sed ut pro me impetret. Nam et si omnia posuerit propter
in pietate filij: filius tamen ut formam hominis impleret
obsecrandum precibus putat esse pro nobis quia
aduocatus est. Aduocatum enim inquit
habemus apud patrem dominum iesum christum.
Si aduocatus est debet pro meis interue-
nire peccatis. Non ergo quasi infirmus: sed
quasi pius obsecrat. Uis scire quod omnia
que uelit possit: et aduocatus et iudex et

In altero pietatis officium: in altero infirmitate est potestas. *Lectio secunda.*

Et cum sero esset erat nauis in medio mari: et ipse solus in terra: et uidentur eos laborantes in remigando: erat eis uentus contrarius eis. Labor discipulorum in remigando et contrarius eis uentus labores sancte ecclesie uarios designat: que inter undas seculi aduersantis: et inuidorum status spirituum ad quietem patrie celestis quasi ad fidem littoris stationem peruenire conatur. Ubi bene dicitur quia nauis erat in medio mari: et ipse solus in terra. Quia nunquam ecclesia tantis gentium pressuris: non solum afflicta: sed et sedata est. ut si fieri posset redemptor ipsius eas prorsus deseruisse ad tempus uideretur. Unde est illa uox eius iter undas procellarum et tentationum uergentium deprehendere: atque auxilium protectionis illius gemitibus clamore querentis. Et quid domine recessisti longe despicias in opportunitatibus in tribulatione: Que pariter uocem inimici persequens exponit in sequentibus psalmis subiiciens. Dixit enim in corde suo oblitus es deus: auertit faciem suam usque in finem. Uerum ille non obliuiscitur orationem pauperum: neque auertit faciem suam a sperantibus in se: quoniam potius et certantes cum hostibus ut uicem adiunget: et uictores in eternum coronat. Unde hic quoque aperte dicitur: quia uidit eos laborantes in remigando. *Lectio tertia.*

Uidet quippe dominus laborantes in mari: quia ipse positus in terra. Quia et si horum differre uidetur auxilium tribulationis impendere: nihilominus eos ne in tribulationibus deficiant sue respectu pietatis corroborat. Et aliquando etiam manifesto adiutorio uictis ad uersitatibus quasi calcatis sedatisque fluctuum uoluminibus liberat. Sicut hic quoque subsequenter insinuat cum dicitur. Et circa quartam uigiliam noctis uenit ad eos ambulans super mare. Stationes et uigilie militares intra horarum spatia diuiduntur. Quando ergo dicitur quarta uigilia noctis uenisse ad eos dominum. Ostendit tota nocte periclitatos: et extre-

mo noctis tempore eius auxilium prebiturum. Laborabant ergo toto noctis opere pace tempore. Sed diluculo appropinquante: et lucifero solis dieique exortum promittente uenit dominus et superabundans timida freti terga comprimere. Quia cum pressuris obsita fragilitas humana pusillitate uirium suarum considerat: nil erga se aliud quam tenebras angustiarum: et est cernit hostium confluentium. Cum igitur mentem ad superni lumen presidij et perpetue dona retributionis erexerit: quasi inter umbras noctis repente exortum luciferi conspiciat: qui diem proximum nuntiaret. Lucifer namque cum plurimum tres horas noctis: id est totam uigiliam matutinam illuminare perhibetur. Adieritque dominus: qui sopitis tentationum periculis plenam libertatis fiduciam sue protectionis attribuat. *Ad bñdictus asit.*

De et eum de die in diem querunt: et scire uias meas uolunt. *Oratio.*

Adesto domine supplicationibus nostris et concede: ut hoc solenne ieiunium quod animis corporibusque curandis salubriter institutum est: de uoto seruitio celebremus. per. *Sabbato ad uesperas capitulum.*

Res hortatur uos ne inuacuum gratiam dei recipiatis. ait eis. tempore accepto exaudiui te: et in die salutis adiuui te. *hym.* Audi benigne. *Ps.* Angelis suis deus mandauit de te. *R.* Et custodiatur te in omnibus uis tuis. *Ad mag. a.* Tunc inuocabis et dominus exaudiet: clamabis: et dicet. ecce adsum. *Oratio.*

Quos quod ecclesiarum tuarum annua quadragesimali obseruatione purificas postea famule tue: ut quod a te obtinere abstinentes nutrit hoc bonis operibus exequatur. per dominum nostrum.

Officia prima in quadragesima ad matutinam. Non sit uobis uanum mane surgere ante lucem. Quia promissit dominus coronam uigilantibus. *ps.* Venite. *hym.* Ex more. *Ad nocturnam.* Seruite. *Luce rel. a.* Ipse liberauit me de laqueo uenientium. *R.* Et a uerbo aspero. *De epistola pauli ad corinthios. Lectio prima.*

Adiuantes autem exhortamur ne inuacuum gratiam dei recipiatis. Ait eis

Tēpore accepto exaudiui te: et in die salutis adiui te. Ecce nūc tēp acceptabile ecce nūc dies salutis: nemini dantes ullā offensionē: ut non uitupet misterii nūm. Sed in oīb⁹ exhibeam⁹ nosmet ipsos sic dei mistros i multa patiētia. in tribulationib⁹. i necessitatib⁹. in angustijs. i plagis. in carcerib⁹. in seditionib⁹. in laborib⁹. in uigilijs. in ieiunijs. in castitate. in sciētia. in longanimitate. i suauitate. i spū sācto. in caritate nō ficta. i uerbo ueritatis. i uirtute dei. p arma iusticie a dextris et a sinistris. p gloriā et ignobilitatē. p infamiā et bonā famā: ut seductores et ueraces. Sic q ignoti et cogniti. Quasi morietes et ecce uiuim⁹. Ut castigati et nō mortificati. Quasi tristes semp aut gaudētes. Sicut egētes multos aut locupletates. Tanq³ nihil hñtes et oīa possidētes. **R.** Ecce nūc tēpus acceptabile: ecce nūc dies salutis: comedemus nosmetipsos in multa patiētia. In ieiunijs multis p arma iusticie uirtutis dei. **R.** In oībus exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros in multa patiētia. In ieiunijs multis.

Lectio secunda.

OS nūm patet ad uos o corinthi: cor nūc dilatatū est. Nō angustiamini i nobis: angustiamini aut in uiscerib⁹ uis. Tandē aut habentes remunerationē: tā q³ filijs dico: dilatatamini et uos. Nolite iugum ducere cū infidelibus. Que eiz participatio iusticie cū iniquitate: Aut que societas lucis ad tenebras: Que aut puentio christi ad belial: Aut pars fidelis cū infideli: Quis aut consensus templo dei cū idolis: Vos eim estis templum dei uiui sicut dicit dñs. Quā inhabitabo i illis et inter eos inambulabo: et ero illorū deus: et ipsi erunt mibi populus. Propter qd exite de medio eorū et separamini dicit dominus: et immūdum ne tetigeritis: et ego recipiam uos: et ero uobis in patrem. et uos eritis mibi in filios et filias dicit dominus omnipotens.

R. In oībus exhibeamus nos sicut dei ministros i multa patiētia. Ut nō uitupetur misterium nūm. **R.** Ecce nūc tēpus acceptabile: ecce nūc dies salutis: comedemus nosmetipsos in

multa patiētia. Ut nō. **Lectio tertia.**

Has igitur habentes promissiones carissimi mundemus nos ab oīi ingnamento carnis et spiritus: perficientes sanctificationem in timore dei. Lapi te nos. Meminem lesumus: neminez corrupimus: neminem circūuenimus. Nō ad condēnationem uestram dico. Pre dixi eim q³ in cordibus uestris estis ad p moriendum et ad conuiuendum. Abba mibi fiducia ē apud uos: multa mibi gloriatio pro uobis. Repletus suz consolatione: superabundo gaudio in omni tribulatione uestra. Nam et cum uenissē⁹ macedoniam nullam requiez habuit caro nostra: sed omnem tribulationem passi: foris pugne. intus timoris. Sed qui p solatur humiles consolatus est nos de in aduentu tyti. Non solum autem in aduentu eius sed etiam in solatio qui cōsolatus est nos in uobis: referēs nobis uestrum desiderium: uestrum fletum: uestā emulationem pro me: ita ut magis gauderem: quoniam et si contristauit uos in epistola non me penitet.

R. In ieiunio et fletu orabāt sacerdotes dicentes. Parce dñe: parce poplo tuo: et ne dea hereditatē tuā in pditionē. **R.** Inter uestibulū et altare plorabant sacerdotes dicentes. Parce. **In secūdo noct.** **R.** Scapulis suis obumbrabit tibi. **R.** Et sub pēnis eius sperabis.

Sermo sancti augustini epi. Lec. iiii.

Ancte quadagesime rōnē cū⁹ bo die iūtiū celebram⁹ frequē edidim⁹: et cur tātoz diez nūero ieiunem sepe docuim⁹. Dixim⁹ eiz q³ dñs iesus xps hūc eūdē nūez ieiunij psecrauit: et pūuatis dieb⁹ noctibusq³ nō capies cibū unū ieiunij corp⁹ effecerit. Hoc est h diei ordo noctis intrūpet aduētū: nō tñ intrūpet⁹ ē ordo ieiunij. Un erāt apud dñz plura qdē tēporū curricula s; abstinentie dies una. Qñē dens uob ita nos hūc nūez itegz ieiūare debere: ut q totā quadagesimā cōplecti nō possumus: sopito et uno ieiunio uel solido quotidianis eandē sine intermissione ieiunij celebremus. Et si quisq³ unam diem abstinendo pēmissit totā

quadragesima uiolauit: et ppter modici
ipris cibū magni fructū laboris amiserit

Emendem? i melius que ignoranter pecca-
uimus: ne subito preoccupati die mortis: que
ramus spatium penitentie et inuenire nō possim?

Attende dñe et miserere quia peccauimus tibi
Adiua nos deus salutaris noster: et ppter
honorem nominis tui dñe libera nos. **Atten-**
de. Lectio quinta

Sed dicit aliquis. Quadragesima
aliquotiens accepimus rationem:
et eam consecratam a dño frequenter au-
diuimus: sed cur eadem quadragesima
quadraginta et duos dies habeat audire
gestimus. Legimus in ueteri testamento
cū factus moyses filius isrl de iugo egypti
captiuitatis erueret: ut in terras eos
repromissionis induceret quadraginta
et duorum dierum eum ad memoratā ter-
ram mansionibus puenisse. Tantoq; il-
lū temporū numero petiū esse pmissis:
quanto et nobis promissis a saluatore p-
frui gratulamur. Eodem inquā nūero
moyses per mansiones peruenit ad req-
uem: quo et nos per ieiunia propam⁹ ad
celum. Ieiunia eim nostra mansiones q̄
dam sunt per que iter spiritualiter facien-
tes anime uirtutibus ambulamus: et di-
uino profectu repromisse uero terre uici-
niores efficiuntur: ita ut citius perueniat
qui deuotius ieiunauerit. Pedes eim q̄
dam aīe pñices sunt fides atq; ieiunium
qui cito de hūilioribus ad altiora pscen-
dunt: cito d̄ terrenis ad celestia gradiūt.
De his pedib⁹ dicit apls. Quā speciosi
pedes euāgelizantiū pacē: euāgelizantiū bo-
na. Hos pedes lauare pcepit dñs: sic ait
apls de iuda. Si factorum pedes lauit.

Derelinquat impius uiam suam: et uir ini-
quus cogitationes suas: et reuertatur ad domi-
num et m. seribitur eius. Quia benignus et mi-
sericors est et prestabilis super malicia: domi-
nus deus noster. **Nō** uult dominus mor-
tem peccatoris: sed ut conuertatur et uiuat.

Quia. Lectio sexta.

Ignī eim honore euāgelizantiū
pedes sunt: qui spirituales ac niri-
di doctrina super hominū corda gradiūt

tur. Quadraginta enim et duorum dierū
numero israel populus peruenit ad fluē-
ta iordanis: eodem quoq; dierum circu-
lo christianus populus peruenit ad fluē-
ta baptismatis. Et sicut ait propheta ior-
danis conuersus est retrosum. Illic itro-
eunte israel in qua fluminis unda super
fugit: hic descendente christiano in fonte
criminum peccata diffugiunt. Et mirum
inmodum. Illic retrosum cōuersus flu-
uius in originem suam reuertitur: hic in
posterum reuocatus homo in originis
sue infantiam reparatur. Ibi fontem suū
de quo egressa fuerat unda perquirīt:
hic hominem suum a quo exierat inno-
centia recognoscit. Ibi exinanit alueus
fluctibus: hic euacuantur corda crimini-
bus: ita ut seruos dei illic aqua cenosa si-
madidet: hic famulos dei conscia terra
non polluat. Jordanis enim quidā est
fons lauacri: per quem qui transierit reli-
ctis sordibus paradysum repromissionis
ingreditur. In hoc ergo quadragenario
et duali nūero israel populus relinques
egyptum rubri maris fluentia transcedit:
et uos quoq; in ipso numero relinqntes
mundi egyptum: genne ardentis stagna
transiimus. Illos in fluctibus unda su-
stetatur: nos ignis flāma non urit. Illis so-
lidatur aqua: nobis refrigerat incendiū:
et contra nature usum per estum siccatur
mare: p fontem baptismi genna mitescit.
In hoc inquā mystico numero filij israel
puenientes ad marath: cum pre amari-
tudinē aquā haurire nō possent. Habetat
enim foris aquā: sed dulcedinem nō ha-
bebat: erat delectabilis ad uisionē: s; sin-
cerus non erat ad saporem. Iniecto i eū
p moysen ligno. Dulcedinem suauitate
potauerunt. **¶** Paradisi portas aperuit
nobis ieiunij tempus: suscipiamus illud oran-
tes et deprecantes. Et in die resurrectionis cū
domino gloriamur. **¶** In omnibus exhibea-
mus nos metiplos sicut dei ministros in mul-
ta patientia. Et in die. **In tertio nocturno**
¶ Scuto circūdabit te ueritas eius. **¶** Nō
timebis a timore nocturno.

Secundum maubcum.

sancti gregorii pape. Lectio septima.

et miserebitur eius. Quia. **Lectio octava.**

11

despexeris. Tunc. **L**ectiq nona.

In hoc ergo diabolus parenē no-
strum ad supbiam traxit: q̄ euz ad
auariciam sublimitatis excitauit. Sed q̄
bus modis primū hominē strauit: eisdē
modis secundo homini tētato succubu-
it. Per gulam qppe tentat cū dicit. Dic
ut lapides isti panes fiāt. Per uanā glo-
riam tētat cum dicit. Si filius dei es mīt-
te te deorsum. Per sublimitatis auarici-
am tētat: cum regna mundi oīa ostendit
dicens. Hec omnia tibi dabo si cadens
adoraueris me. Sed eisdem modis a se-
cundo homine uincitur: q̄bus primū ho-
minē se uicisse gloriatur: ut a nostris cor-
dib⁹ ip̄o auditu captus exeat: quos nos
aditu intromissus tenebat. Sed est ali-
ud frēs carissimī qd̄ in hac tētatoē dñica
pensare debeamus: quia tentatus a dia-
bolo dñs: sacri eloquiū p̄cepta respon-
dit. Et qui solo uerbo tentatorē suū mer-
gere in abyssū poterat: uirtutem sue potē-
tie n̄ oñdit. Sola diuine scripture p̄cepta

edidit: quatenus nobis sue patietie prebe
ret exemplū: ut quoties a prauis hōinibus
aliqd patimur ad doctrinā excitāur poti
us q̄ ad uictā. **P̄fate** quāta est patie
tia dei: quāta ipatietia n̄ra: nos si niurijs
aut aliqua lesiōe puocamur: furore per
moti: aut quānū possum⁹ nosmetipsos ul
ciscimur: aut qd nō possum⁹ facere mina
mur. **R.** Angelis suis deus mādauit de te ut
custodiāt te in oībus uijs tuis. In manib⁹ por
tabūt te: ne unq̄ offendas ad lapidē tuū. **V.**
Sup aspide et basiliscū ambulabis: et p̄calb
leonē et draconē. In manibus. **R.** Abscōdite
elemosynā in sinu paupū: et ip̄a orat p̄ uobis
ad dñm. Quia sicut aqua extinguit ignem: ita
elemosyna extinguit peccatū. **V.** Date elemo
synam: et ecce oīa mūda sūt uobis. Quia. **Ad
laudes.** **R.** Lor mūdū crea in me deus: et spi
ritū rectū innoua i uisceribus meis. **ps.** **Ad
serere.** **Cū rel.** **R.** O dñe saluū me fac: o dñe
bñ p̄perare. **R.** Sic bñdicā te in uita mea do
mine: et in nomie tuo leuabo manus meas. **R.**
In spiritu hūilitatis et in aīo p̄rito suscipiāur
dñe a te: et sic fiat sacrificiū n̄m ut a te suscipiāt
hodie: et placeat tibi dñe deus. **R.** Laudate de
um celi celoz et oēs aque. **Caplm.** **R.** S̄res hor
tamur. **hym.** **Iā** ch̄uste. **R.** Angelis suis d̄s
mādauit de te. **R.** Et custodiāt te in oībus ui
is tuis. **Ad bñdic.** **an̄t.** Ductus ē iesus i de
sertū a spiritu ut tentaret a diabolo: et cū ieiūas
set. xl. dieb⁹ et xl. noctibus: postea esurijt. **oīo.**
Deus q̄ cediam. **Ad primā an̄t.** Iesus autē
cū ieiūasset. xl. diebus et xl. noctib⁹: postea esu
rijt. **Ad tertiā an̄t.** Tūc assūpsit cū diabolus
in sanctā ciuitatē et statuit eū supra pinaculū tē
pli et dixit ei: si filius dei es mīte te deorsum.
Cap. **R.** Fratres hortamur. **R. b.** Ip̄e liberauit
me de laqueo uenantium. **V.** Et a uerbo aspo.
R. De laqueo. **V.** Gloria. **R.** Ip̄e. **V.** Sca
pulis suis obūbrabit tibi. **R.** Et sub pēns a
sperabis. **Ad sextā an̄t.** Nō in solo pane ui
uit homo: sed in oī uerbo qd p̄cedit de ore dī.
Ecce nūc tēpus acceptabile. **Capl.**
Ecce nūc dies salutis: nemini dātes
ullā offensionē: ut nō uiupeet mīsterium
n̄m. **R. b.** Scapulis suis obūbrabit tibi. **V.**
Et sub pēns eius sperabis. **R.** Obūbrabit. **V.**
Gloria. **R.** Scapulis suis. **V.** Scuto circū

dabit te ueritas eius. **R.** Non timebis a timo
re nocturno. **Ad nonā an̄t.** Dñm deū tuū
adorabis et illi soli seruies. **Capitulum.**

Castigati et non mortificati quasi
tristes: semp autē gaudentes sicut
egentes multos aut locupletantes tāq̄
nihil habētes et oīa possidentes. **R. bre.**
Scuto circūdabit te ueritas eius. **V.** Nō time
bis a timore nocturno. **R.** Ueritas. **V.** Glia.
R. Scuto. **V.** Angelis suis deus mādauit d̄
te. **R.** Et custodiāt te in oībus uijs tuis. **Ad
uespas an̄t.** Dixit dñs. **Cū rel. cap.** **R.** S̄res
hortamur. **hym.** **Aures ad.** **R.** Angelis su
is deus mādauit de te. **R.** Et custodiāt te in
omnibus uijs tuis. **Ad mag. an̄t.** Ecce nūc
tempus acceptabile: ecce nūc dies salutis: i his
ergo diebus exhibeamus nosmetipsos: sic dei
mīstros in multa patientia. in ieiunijs. in uigi
lijs. et in caritate nō ficta. **Oratio ut supra.**
hym. **R. b.** supra dicto modo i domi
nicis diebus et ferijs usq̄ ad dominicas
de passiōe dicūtur excepto hymno. **Au
res ad nostras.** **Qui tm̄ dicit in uesp̄is dōi
nice.** **Seria secūda.** **V.** Ip̄e liberauit me de
laqueo uenantium. **R.** Et a uerbo aspero.

Secundum mattheum.

In illo tempore dixit iesus discipul
suis. Cum uenerit filius hominis
in maiestate sua: et omnes angeli ei⁹ cum
eo: tunc sedebit super sedem maiestatis
sue: et congregabuntur ante eum omnes
gentes. Et reliqua. **Omelia sancti augu
stini ep̄i. Lectio prima.**

Cum autem uenerit filius hominis
in maiestate sua: tunc sedebit i sede
maiestatis sue: et congregabūtur ante eū
omnes gentes: et separabit eos ab inuicē
sicut pastor segregat oues ab hedīs: et
statuet quidem oues a dexteris: hedos
autem a sinistris. Tunc dicet eis qui a d̄
xteris eius erunt. Venite benedicti p̄ris
mei percipite regnum qd uobis paratū
est ab origine mundi. Ubi lumen indefi
ciens. ubi gaudium sempiternum. ubi ui
ta pennis et immortalis: et leticia sempiter
na cum angelis et apostolis. Ubi lux lu
cis et fons luminis. Ubi ciuitas sanctoꝝ
ierlm̄ celestis. ubi conuentus martyrum

et patriarcharum: cum abraam Isaac:
et iacob et sanctorum omnium. Ubi do-
lor nullus nec tristitia post gaudiū. Ubi
nox effugiet: et senectus non apparebit.
Ubi caritas in explebilis: ubi pax idiui
dua. Ubi assistunt angeli: et uniuerse po-
testates. Ubi māna id est cibus celestis:
et uita angelica. Et ut infinita in breui cō-
prehendam omnis dolor et omne malū
non uidebitur: et omne bonum non de-
esse unq̄ poterit. *Lectio secunda.*

Tunc iusti ad hec respondebunt di-
centes. Domine cur tantam et talē
nobis gloriam preparasti? Tunc et ipse
eis respōdebit. Pro misericordia uestra
et fide: pro hilaritate et paciētia. Pro lon-
ganimitate et mansuetudine et iusticia: p
ptinentia et humilitate. Pro hospitalita-
te et affabilitate. Pro gaudio ad pegri-
nos et ignotos. Pro iusticia et sactitate.
Pro tristitia uestra i malo pximi. Pro
leticia uestra in bonis eius. pro gaudio
uestro in his qui nec sermonem ociosus
de ore suo proferunt. Pro timore dei q
nec transgrediūtur pactus iota unū: aut
unum apicem de lege domini. Pro eo
q non accepistis munera super innocen-
tem: nec mendacium pro ueritate. Pro
eo q uisum cordis uestri: nec non et cor-
poris succidistis: et nihilominus seculū
spiciuistis: et non tantum diabolo renun-
ciastis et operibus eius: et seculo huic et
pompis ei: sed et uos metipsos abnega-
stis et tulistis crucem eius: et secuti estis e-
um. *Lectio tertia.*

Tunc respondebunt iusti dicentes.
Domine quādo i nobis bona ista
uidisti uel in proximo fecimus: quid ad
tuam pertinet curaz? Et dicet illis. Amē
dico uobis q̄diu fecistis uni de minori-
bus his mihi fecistis et in pspectu meo.
Et uos qd fecistis in absconso: Ego uo-
bis reddā in palam. Tunc dicet rex his
qui a sinistris erunt. Ite maledicti i ignē
eternum: quem preparauit pater diabo-
lo et angelis ei: ubi erit fletus et stridor
dentium. Ubi sunt oculi eorum lachry-
me. Ubi mors optatur et nō datur. Ubi

uermes eorū non morientur: et ignis eo-
rum non extinguetur. Ubi aliud nō pa-
ratur nisi pena. Ubi nullus nec domus
super seruum. Nec senis reuerentia nec
iuuenis ad ministerium. Ubi nullū gau-
diū nec leticia post tristitiam. Ubi nul-
lus honor nec requies post penaz. Ubi
tenebre eternales et horroz pene. Ubi ar-
dor sitis et terra obliuionis. Ubi ardor
flamme et dolor uermium. Ubi nihil ui-
detur nisi pena: et nullus auditus nisi ge-
mitus. Ubi nulla consolatio: ubi infernū
id est profunditas genne. De qua pphe-
ta dixit. In inferno autē quis confitebi-
tur tibi? Id est nullus. In illo loco quis
potest confiteri domino? Deficit ab eis
omnis materia operandi. Ubi erunt di-
uersa genera penarū. Ubi est draco quē
formauit dominus ad illudendū ei. Ue-
his cum quibus est draco ille quem do-
minus in cruce triūphando alligauit ut
passerem. Si homines in mundo princi-
patum eius ferre non poterant: quanto
magis hi euz quibus est. *Ad laudes an-
tiphona. Miserere. Cū reliquis de ps.*

Capitulum.
Quama ne cesses: quasi tuba exalta
uocē tuaz: et annūcia populo meo
scelera eorū: et domui iacob peccata eo-
rum. *Ad benedictus antiphona.* Ueni
te bñdicti p̄ris mei p̄cipite regnū: qd uobis pa-
ratū est ab origine mūdi. *Oratio.*

Qonuerte nos de salutaris noster:
et ut nobis ieiunū quadragesima-
le proficiat: mentes nostras celestibus i-
strue discipulis. per. *Ad primā antipho-
na.* Quia ego dicit dominus: nolo mori pe-
catoris: sed ut magis cōuertatur et uiuat. *Ad
absolutionem cap. Lectio.*

Querite dominū dūz iueniri potest
inuocate euz dum prope est. *Et di-
citur usq̄ ad dominicā de passione in se-
rialibus diebus. Ad tertiā antipho-
na.* Aduenerunt nobis dies penitentie ad redimē-
da peccata: ad saluandas animas. *Capitulum.*

Qonuertimini ad me in toto corde
et scindite corda uestra et non uestimenta

uestra: ait dominus omnipotēs. **Ad sex
tam ant.** Comendamus uosmetipsos in mul
ta patientia: in ieiunijs multis per arma iusticie.

Capit. Relinquit ipsius uia sua: et re
uertat ad dñm et miserebit eius: et ad de
um nostrum: quoniam multus est ad ignoscendum.

Ad nonā ant. Per arma iusticie uirtutis di
comendamus nos metipsos in multa patientia.

Capit. Range esuriēti panē tuū. **Capit.**
et egenos uagosque induc in domus
tuam: cum uideris nudū operi eus: et car
nem tuā ne despexeris. **Ad uespas anti.**

Indinavit dñs. Cū rel. de ps. **Capitulum.**

Iter uestibulum et altare plorabāt
sacerdotes ministri dñi dicentes.

**Parce dñe: parce populo tuo: et ne des
hereditatem tuā in opprobrium: ut nō do
minetur eis nationes.** **Ad mag. anti.** Quod
uni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis dicit
dominus. **Oratio.**

Absolue quod dñe nostrorum uincula
peccatorum: et quicquid per eis meremur
propiciatus auerte. p. **Capitulum supradē**

**et ante per horas non mutant in ferialibus
diebus usque ad dominicam de passione.**

Seria tertia. Scapulis suis obstrabit ti
bi. Et sub pennis eius sperabis. **Secun
dum mattheum.**

In illo tempore cum intrasset iesus
hierosolimā comota est uniuersa
ciuitas dicens. Quis est hic? Et reliqua.

Omnia sancti augustini epi. Lectio prima.

Et ueniunt hierosolimā: et cum intro
isset templū. cepit eiecere uendētes
et emētes de templo: et mensas nūmula
riorum: et cathedras uendentium colūbas
euerit. Quod maledicēdo ficū infructuo
sam per figuram fecit dñs: hoc idem mox
apertius ostendit: eiciendo improbos de
templo. Neque enim aliquid peccauit ar
bor que esuriēte domo poma non ha
buit: quorum nec dum tempus aduene
rat. Sed peccauere sacerdotes qui in do
mo dñi secularia negocia gerebant: et fru
ctum pietatis que debuerant: quēque in
eis dñs esuriebat: ferre recusabant. Are
fecit dominus arborem maledictam: ut

homines hoc uidentes siue audientes:
multo magis intelligerent se diuino con
ternēdos esse iudicio: si absque opere fru
ctu de plausu tantum sibi religiosi sermo
nis blandirent uelut de sonitu et blandi
mento uiridantium foliorum. **Lectio secunda**

Erum quia non intellexerunt con
sequēt in ipsos districtionem me
rite ultionis exercuit. Eiecitque commercia
rerum humanarum de domo illa: in qua
diuinas res tantum agi: hostias et oblati
ones deo offerri: uerbum dei legi: audiri
et decantari: preceptum erat. Et quidem
credendum est quod ea tantum uendi uel emi
reperuerat in templo: que ad ministerium
templi eiusdem necessaria erant. iuxta hoc
quod alias factum legimus: cum idem tem
plum ingrediens inuenit in eo ementes
et uendētes oues et boues et columbas.
Que nimirum omnia non nisi offerrentur in do
mo domini: eosque qui de longe uenerāt
ab indigentis comperare credendum est.
Si ergo dominus nec ea uolebat in tem
plo offerri uidelicet propter studium aua
ricie siue fraudis: quod proprium solet esse ne
gociantium facinus: quanta putas animad
uersione puniret si inuenisset alios ibi ri
sui uel uaniloquio uacantes: aut alio cui
libet uicio mancipatos. Si enim ea que
alibi libere geri potuerāt dominus in do
mo sua temporalia negocia geri non pa
titur: quanto magis ea que nullus fieri li
cet plus celestis ire merentur: si in edibus
deo sacratis agantur. **Lectio tertia.**

Erum quia spiritus sanctus in co
lumba super dominum apparuit: re
cte per columbas spiritus sancti carisma
ta figurantur. Qui autem sunt in templo
dei hodie qui columbas uendunt: nisi qui
in ecclesia precium de ipositione sancti spi
ritus celitus dant. Columba igitur uen
ditur cum manus impositio per quam spi
ritus sanctus accipitur ad precium prebe
tur. Sed redemptor noster cathedras uen
dentium columbas euerit: quia talium
negociatorum sacerdotium destruitur.
Hinc est quod sacri canones simoniacorum he
resim damnant: et eos sacerdotio priuari

precipiunt qui de largiendis ordinibus
precium querunt. Cathedra ergo uendē
tius columbas euerit: quia hi qui spi
ritualem gratiam uendunt: uel ante hu
manos: uel ante dei oculos sacerdotio
priuantur. Et non sinebat ut quisq; tras
ferret uas per templum. De uasis dicit il
lis: que mercadi gratia inferebantur. Le
terum absit ut uasa deo dicata dominus
eiceret de templo: ul' introferri prohibe
ret in templum: sed potius inuicta et p
phana eliminat uasa de tēplo: ac ne diu
tius inferantur. Ubi sui futuri examinis
insigne pretendit exemplum: quando nō
solum de ecclesia omnes repellit: ac diu
pat reprobos: uerum etiam ne ultra ad
turbandaz ecclesiam intrent eterno eos
uerbere compescit. *Ad b. an.* Intrauit ie
sus in templum dei: et eiciebat omnes uenden
tes et ementes: et mensas numulariorū: et cathe
dras uendentium columbas euerit. *Oratio.*

Respice domine familiam tuam et
presta: ut apud te mens nostra tuo
desiderio fulgeat: que se carnis macerati
one castigat. per dominū. *Ad mag. an.*
Scriptum est eim quia domus mea domus
orationis est cunctis gentibus: uos autem feci
stis illam spelūcam latronum: et erat quotidie
docens in templo. *Oratio.*

Ascendant ad te domie preces no
stre: et ab ecclesia tua cunctas repel
le nequiciam. per dominū nostrum. *Fe
ria quarta quatuor temporū.* Scuto cir
cūdabit te ueritas eius. *Re.* Non timebis a ti
more nocturno. *Versus supradicti in tribus
sequentibus diebus ordine quo supra re
petuntur. Secundum mattheum.*

In illo tempore. Accesserūt ad iesū
scribe et pharisei dicentes. Magi
ster uolumus a te signum uidere. Et reli
qua. *Sermō sancti augustini episcopi.*

Lectio prima.
Et que de sancto euangelio reci
tata sūt fratres mei si omnia per
tractare cupiamus: uix tēpus sufficit sin
gulis: quanto magis ergo non sufficit oī
bus ionam prophetam qui deiectus in
mari belue marine utero exceptus est: et

die tertio uiuus euomitur: figuram gessit
se saluatoris: qui passus est: et die tertia re
surrexit: ipse saluator ostendit. Accusatus
est populus iudeorū i cōparatiōe niniui
tarum: quoniam niniuite ad quos redar
guēdos missus est ionas propheta: agē
do penitētiā iram dei placauerunt: et
misericordiam meruerunt. Ecce inquit
plus q̄ ionas hic uolens intelligi se ip̄s
dominus iesus. Audierūt illi seruum: et
uias suas conuerterunt. audierunt isti do
minum: et insuper occiderūt. Regina au
stri exurget inquit in iudicio cum genea
tione hac et condēnabit eam. Venit eim
a finibus terre audire sapientiaz salamo
nis: et ecce plus q̄ salamon hic.

Lectio secunda.

Non fuit magnum christo plus esse
q̄ ionas: plus esse q̄ salamon. ille
eim dominus: illi serui erant. Sed tamē
quales sunt qui presentem dominum cō
tēperunt: quando alienigene seruos su
os audierunt. Deinde sequitur. Luz au
tem inmundus spiritus exierit ab homie
ambulat per loca arida querens requi
em et non inuenit. Tunc dicit. Reuertar
in domum meam unde exiui: et ueniens
inuenit eam uacantem scopis mundatā
et ornatam. Tunc uadit et assumit secum
septem alios spiritus nequiores se et intrā
tes habitant in ea: et sunt nouissima ho
minis illius peiora priorib'. Sic erit ge
nerationi huic pessime. Hoc ut intelliga
tur si congruenter exponatur multū ser
mo immorabitur. Breuiter tamen attin
gam quantum dominus dōat: ne uos ab
huius rei intellectu ieiunos dimittam.

Lectio tertia.

Quando sit in sacramentis remissio
peccatorum mundatur domus: s;
habitator est necessarius spiritus factus:
spiritus autem sanctus non habitat nisi
in humiles corde. Deus eim dicit. Sup
quem requiescet spiritus meus. Et respo
det proposito super humilem: et quietus
et tementem uerba mea. Ille ergo cum
fuerit habitator. implet. regit. agit. refrenat
a mal. ad bōa excitat. suauē facit iusticiā

ut homo bene faciat amore recti: si timore supplicij. Hoc quod dixi agere per semetipsum homo minus idoneus est. Sanctum spiritum si habitatorem habuerit: ipsum in omnibus bonis inueniet adiutorem. Superbi autem quidam peccatis sibi remissis si presuperint ad bene uiuendum: de solo libero humane uoluntatis arbitrio: ipsa superbia a se excludunt spiritum sanctum: et remanet domus quasi munda a peccatis: sed inanis omnibus bonis. Dimissa sunt tibi peccata tua: caruisti malis: sed non te nisi spiritus sanctus impleuit bonis: hunc repellit superbia: presumis de te: dimittit te. confidis tibi in donis tibi. **Ad bñ. anti.** Generatio hec praua et peruersa signum querit: et signum non dabitur ei nisi signum iohanne prophete. **Oratio.**

Preces nostras quesumus domine clementer exaudi: et contra cuncta nobis aduersantia dexterarum tue maiestatis extende: per dominum nostrum. **Ad mag. anti.** Sicut fuit ionas in uentre ceti tribus diebus et tribus noctibus: ita erit filius hominis in corde terre. **Oratio.**

Mentes nostras quesumus domine lumine tue claritatis illustra: ut uidere possimus que agenda sunt: et que recta sunt agere ualeamus: per. **Seria quia secundum mattheum.**

In illo tempore. Egressus iesus secessit in partes tyri et sidonis. Et reliqua. **Omelia origenis. Lectio prima.**

Atrates dicit aliquis ex uobis: feci peccata multa et magna. Et quis ex uobis est qui non peccet? Tu dicis. Erraui super omnes homines: sufficit tibi in sacrificio ista confessio. Dic tu prior iniquitates tuas ut iustificeris. cognosce teipsum: quoniam peccator es. habeas tristitiam cum conuerteris. esto mestus et noli desperare: sed lachrymas compunctus effunde. Numquid aliud fuit in meretrice quam lachrymarum effusio. Ex hac perfusione inuenit presidium: et accepta fiducia accessit ad fontem dominum iesum. Sed ueniamus ad causam. Quid ergo dicit euangelista. Et inde transiens dominus uenit in partes

tyri et sidonis: et ecce mulier chananea. Mira res o euangelista. Et ecce mulier caput peccati. arma diaboli. expulsio paradisi. delicti mater. corruptio legis antiquae. Et ecce mulier ueniebat ad dominum iesum. Mulier alienigena de gentibus nouella plantatio. Dixit negotium. Iudei fugiunt. chananea sequitur. Domestici derelinquunt: alienigena heret: iungere ac proxinare cupit. **R.** Tribularer si nescirez misericordias tuas domine: tu dixisti nolo mortem peccatoris: sed ut magis conuertatur et uiuat. Qui chananeam et publicanum uocasti ad penitentiam. **R.** Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes tue letificauerunt animam meam. Qui chananeam. **Lect. ii.**

Ecce mulier de finibus illis egressa clamabat dicens. Misere mei domine fili dauid. Mulier hec euangelista efficitur. Probauit enim diuini consilij sacramentum: quando et diuinam uirtutem obsecrat: et carnis naturam confitetur dicens. Misere mei fili dauid. Considera pulchritudinem mulieris mentes: uide quid dicat. Non est bonum inquit in actibus meis: non mihi de conuersione iusticia. ad misericordiam tuam confugio: ubi nunc sedet nec requiritur locus saluandi. Et quomodo ausa est mulier legis ignara tam iniqua sic abrupte accedere ad fontem salutis? Non petit iacobum. non rogauit iohannem. non accessit ad petrum. sed hoc intermittens quid dicit? Non est mihi necessarius fide iussor. Suscepit in se penitentiae patrociniuz: et sola currit ad dominum: et tenuit eum in uoce ac dixit. Misere mei fili dauid. Ideo descendisti: ideo carnes suscepisti: ut ego loquar ad te et cum fiducia petam. Cherubin aspectum eius tremunt in celo: et in terra mulier non formidat. Angeli metuntur in excelsis: et mulier in terra non ueretur. Instat opportune: et uoces suam exaggerat dicens. Misere mei fili dauid. Non habeo opus sponsore: per me accedo: per me obsecro. Misere mei fili dauid.

Lectio tertia.

Quid tibi opus est? Misericordias

quero. Quid pateris? Dolo rem quē nō
suffero. Quid habes? Filia mea captiua
tenetur. Quid illi est? Male a demonio
uexatur. Et quid nūc? Misere mei do
mine: pignus meum consumitur: et pars
corporis uiolatur. Opinio iniqua exit d
filia mea. Noli me uidere peccatricem et
miseram. Tu es deus qui secreta confid
ras. Filia mea male uexatur. Quid desi
deras? Ut liberetur a demonio. Misera
bilis luctus conclusit uterum meum: et
animam meam perturbat seuita tēpestas.
Quid faciam? nescio. Patitur misera: nec
sentit tormenta. Nec mortem scit timere:
nec uitam sperare: misere mei. Jacet
confusa: et causas tormenti ignorat. De
aspice domine: me exaudi: uide diuturna
uulnera mea. Illa patitur: et ego deficio.
Passio eius pauore incutit cunctis. Fa
cta sum omnibus expectaculum. Quid
faciam: aut quo uadam? Nescio. Non
possum ab illa diuellere: non potest sola re
linqui. Non enim de foris uenit: sed in
tus est expugnator. In se habet hostem
et gladium. Pauiis est que de se concitat
tempestatem. Non inueni nomen passi
onis eius: misere mei fili dauid. Utinā
defuncta fuisset filia mea q̄ sic uiueret.
Si enim mortua fuisset et sepulta: transac
to iam tempore oblita fuisset: nec memi
nissem uulneris ac doloris. Nunc uero
cadauer semper est in domo mea. Casa
mea sepulchrum eius. Augetur quotidie
uulnus meum: crescit et opprobrium. Quo
modo uideo oculis meis torui aspectum
torqueri manus: crinū uittas dissolui: di
lacerari: spumas ex ore diffundi: dari uo
ces et mugitum horrendū: sentire intus i
uisibilem inimicum: et pugnam manifestā.

Ad bñdic. ant. Egressus iesus secessit in par
tes tyri et sidonis: et ecce mulier chananica a fini
b⁹ illis egressa clamabat dicens: misere mei fi
li dauid. **Oratio.**

Orationem populi tui quesumus
domine benignus intende: ut qui
per abstinentiam macerantur in corpore:
per fructum boni operis reficiant in me
te. per. **Ad mag. ant.** O mulier: magna ē si

des tua: fiat tibi sicut petisti. **Oratio.**

O quesumus domine populus xpi
anīs: et que profitentur agnoscere:
et celeste munus diligere qd frequentat.
per. **Seria sexta. Secundum iohannem.**

In illo tempore. Erat dies festus iu
deorum: et ascendit iesus hierosoly
mam. Et reliqua. **Sermō sancti augusti
ni episcopi. Lectio prima.**

Orum non esse debet a deo factus
miraculum: mirum enim esset si ho
mo fecisset. Magis gaudere q̄ mirari d
bemus: quia dñs noster et saluator iesus
christus homo factus est: q̄ q̄ diuina mi
racula inter homines deus fecit. Plus
est enim ad salutem nostram q̄ factum est
propter homines: q̄ q̄ fecit inter homi
nines. Et plus est q̄ uicia sanauit aiaꝝ
nostrarum: q̄ q̄ sanauit languores cor
porum mortuorum. Sed quia ipsa aia nō
eum nouerat a quo sananda erat: et o
culos habebat in carne unde facta corpo
ralia uideret: nūdum habebat sanos in
corde: unde deus latentem cognosceret.
fecit q̄ uideri poterat: ut sanaret unde ui
deri non poterat. Ingressus est locū ubi
iacebat magna multitudo languentium.
cecorum. claudorum. aridorum. Et cū
esset medicus et aiaꝝ et corporum: et ue
nisset saluare omnes aias crediturorum:
de illis languentibus unum elegit quem
sanaret: ut unitatem significaret.

Lectio secunda.

Si mediocri corde et quasi humāo
capto et ingenio consideremus fa
cientem: et qd ad potestates pertinet non
magnum aliquid pfecit: et qd ad benigni
tatem parum fecit. Tot iacebant et unus
curatus est: cum posset uno uerbo omnes
erigere. Quid ergo intelligendum est: ni
si quia potestas illa et bonitas illa magis
agebat quid aie in factis eius pro salute
eterna intelligerent: quā q̄ pro tempora
li salute corpora merentur. Corporum
enim salus que uera expectatur a domio:
erit i fine i resurrectōe mortuorum. Tūc qd
uiuēt nō morietur. Tūc qd sanabit nō
egrotabit. Tūc qd faciabitur nō esuriet:

aut sitiet. Tūc qđ n̄ renouabit n̄ ueteres
cet. Nūc uero in illis factis dñi ⁊ saluato
ris n̄i iesu xp̄i: ⁊ cecoꝝ apti oculi morte
clausi sunt: ⁊ paraliticoꝝ mēbra p̄stricta
morte dissoluta sūt: ⁊ quicqđ sanātū ē tē
porali in mēbris mortalib⁹ in fine defec̄.
Alia uero q̄ credidit ad uitā eternā trāsi
tū fecit. Hic ergo crediture cui⁹ peccata
dimittere uenerat: ad cui⁹ lāguozes sanā
dos se hūiliauerat: de hoc lāguido sana
to magnū signū dedit: cui⁹ rei: cui⁹ signi
p̄fundū facim̄ quātū dñs donare digna
tur: attēti⁹ uob: ⁊ oꝝādo adiuuātib⁹ ifir
mitatē n̄āz: loquar ut poſo. Quicqđ at
nō poſſuz supplebit i uobis ip̄e: quo ad
iuuātē facio qđ poſſuz. De hac p̄scina q̄
qñqz porticib⁹ cingebat: in qb⁹ iacebat
magna mltitudo lāguentiū: assidue nos
tractasse me memini: ⁊ rē dictur⁹ sū quaz
cūplures recognoscūt pot⁹ qz cognos
cant. Uex̄ nihil est ab re ēt nota repetē:
ut ⁊ q nō nouerūt iſtruāt. ⁊ q nouerāt cō
p̄firmēt. Pro idē tāqz nota breuif p̄strin
gēda sūt: nō ocioſe inculcāda. P̄scina il
la ⁊ aqua illa p̄p̄m mibi uidet̄ significaf
ſe iudeoꝝ. Significari eim p̄p̄s nomine
aquaꝝ apte nobis idicat i apocalyp̄ſio
annes: ubi eim cū oñderēt aque multe ⁊
introgallz qđ eēnt: respōſū accepit p̄p̄s
eſſe: aquas quas uidistis populi ſūt. Aqua
ergo illa id ē p̄p̄s ille qñqz libris moꝝſi:
tāqz qñqz porticib⁹ claudēbat. Sed illi
libri p̄debāt ⁊ lāguidos n̄ sanabāt. Lex
eim peccatores p̄uinciebat non absolue
bat. Ido ſc̄a sine gr̄a reos faciebat quos
p̄ſtitēs gr̄a libabat. Nā hec dicit apl̄us.
Si eim lex poſſet uiuificare: oīo ex lege
eſſet iuſticia. Querit̄ ergo quare data eſt
lex: Seq̄ ⁊ dicit. Sꝫ p̄clufit ſcrip̄a oīa
sub peccato: ut p̄miſſio ex fide iesu xp̄i
daret̄ credentib⁹. *Ad bñ. aūt.* Angelus do
mini deſcendebat de celo ⁊ mouebatur aqua: ⁊
sanabatur unus. *Oratio.*

*E*sto dñe. p̄p̄i plebi tue ⁊ quātibi
facis eē deuotā: benigno refoue mi
ſeratus auxilio: p. *Ad mag. aūt.* Qui me
sanū fecit ille mibi dixit: tolle grabatū tuū ⁊
ambula in pace. *Oratio.*

*E*audi nos misericors deus: ⁊ mē
tibus nostris gratie tue lumē oſtē
de. p̄ dominū. *Sabbato. Secundū mat
thcum.*

*I*n illo tēpore. Assumpsit iesus pe
trum. ⁊ iacobum. ⁊ iohannem frēm
eius: ⁊ duxit illos in mōtem excellū seor
sum. Et reliqua. *Sermō sancti leonis
pape. Lectio prima.*

*E*angelica lectio dilectissimi: q̄ per
aures corporis interiorem mentiū
nostrarum pulsauit auditum: ad magnū
sacramēti nos intelligentiā uocat. Quā
p̄spirante gratia dei facilius assequāur:
si p̄siderationem nostram ad ea que pau
lo superius sunt narrata referamus. Sal
uator eim humani generis deus chr̄st⁹:
concedens eam fidem que impios ad iu
sticiam: ⁊ mortuos reuocat ad uitaz: ad
hoc discipulos suos doctrine monitis:
⁊ operum miraculis ibuebat: ut idem et
unigenitus dei ⁊ filius hominis credere
tur. Nam unum horum sine alio non p̄
derat ad salutē: ⁊ equalis erat piculī do
minū nostrum iesum chr̄stum: aut deus
tantūmodo sine homine: aut sine deo so
lum hominē credidisse: cum utrūqz eſſet
pariter confitendum. Quia sicut deo ue
ra humanitas: ita homini inerat uera di
uinitas. *Lectio secunda.*

*I*n cōfirmandam ergo huius fidei
salubritatem: interrogauerat disci
pulos suos dominus: inter diuersas ali
orum opiniōes: quid ipi de eo crederēt:
quidue sentirent. Ubi apostolus petrus
per reuelationem sūmī patris corporea
superans: ⁊ humana transcendens: uidit
oculis mentis filium dei uiuū: ⁊ cōfessus
eſt gloriam deitatis: quia nō ad solaz re
sperit substantiaz carnis ⁊ sanguinis. Tā
tūqz i hac fidei sublimitate cōplacuit: ut
beatitudinis felicitate dotatus sacram in
uiolabilis petre acciperet firmitatem: su
pra quā fundata ecclesia portis inferni ⁊
mortis legibus preualeret. Nec in soluē
dis aut ligandis quorūcūqz causis ali
ud ratum eſſet in celo: qz qđ petri sedis
set arbitrio. Nec aūt dilectissimi laudate

intelligentie celsitudo instruenda erat de inferiori substantie sacramento: ne apostolica fides ad gloriāz confitende in xpo deitatis euecta: infirmitatis nostre receptionem indignam impassibili deo incongruam iudicaret. Et ita iam in ipso hūa nam crederet esse glorificatam naturam ut nec supplicio posset affici: nec morte dissolui. *Lectio tertia.*

Et ideo dicente domino q̄ oportet eum ire hierosolymaz: et multa pati a senioribus: et scribis: a principib⁹ sacerdotib⁹: et occidi: et tertia die resurgere: cum beatus petrus qui superno illustratus lumine de ardentissima filij dei confessione seruebat: contumelias illusionū et crudelissime mortis opprobriūz religio so ut putabat et libero fastidio respuit: benigna ab iesu increpatione correptus: ad cupiditatem participande cū eo passionis animatus est. Subsequens ei⁹ exhortatio saluatoris hoc inspirauit: hoc docuit: ut uolentes eum sequi negarent se sibi: et pro fide eternorum leuissimū ducerent temporalium detrimentum: quia id demū animā suam saluam faceret: quā eaz pro christo perdere non timeret. Ut ergo istam felicitis constantie fortitudinez toto apostoli corde aspiceret: et nihil de suscipiende crucis asperitate trepidaret: ut de supplicio christi nō erubescerent: nec pudendum sibi: eam patientiā crederet: que subitura erat seuitiā passionis: ut nō amitteret gloriā potestatis. Assumpsit ie sus petrum et iacobum: et fratres eius io annem: et cōsenso cū eis seorsum precesam claritatez illis sue glorie demonstrauit. *Ad benedic. ant.* Assumpsit iesus discipulos suos et ascendit in montem: et transfiguratus est ante eos. *Oratio.*

Depulsum tuum quesumus domine propitius respice: atq; ab eo flagella iracundie clementer auerte. per dominum nostrum. *Ad uesperas capitulum.*

Patres rogamus uos et obsecram⁹ in dño iesu: ut quēadmodum accepistis a uobis quomodo uos oporteat ambulare et placere deo: sic et ambuletis

ut abundetis magis. *Ad mag. a.* Vñsioez quā uidistis nemini dixeritis: donec a mortuis resurgat filius hominis. *Oratio.*

Eus qui conspicias omni nos uirtute destituit: interius exteriusq; custodi: ut ab omnibus aduersitatibus muniatur in corpore: et a prauis cogitationibus mundetur in mente. p dominū nostrum iesum christum. *Dominica secunda in quadragesima ad mat. inuitatoriū* Non repellet dominus plebem suam. Quia in manu eius sunt omnes fines terre.

Lectio prima.

Enuit autem isaac et caligauerunt oculi eius: et uidere nō poterat. Vocauitq; esau filium suum maiorem: et dixit ei. Fili mi. Qui respondit. Adfui. Cui pater. Uides inquit q̄ senuerim: et ignorem diem mortis mee. Sume arma tua pharetrā et arcum: et egredere foras. Cūq; uenatu aliquid apprehenderis: fac mihi inde pulmentum sicut uelle me nosti: et affer ut comedam: et benedicat tibi anima mea antequā moriar. Quod cū audisset rebecca: et ille abiisset in agrum ut iussionez patris expleret: dixit filio suo iacob. Audiui patrem tuum loquentem cū esau fratre tuo et dicente ei. Affer mihi de uenatione tua: et fac cibos ut comedam: et benedicam tibi coram domino anteq; moriar. *R.* Tolle arma tua pharetrā et arcū: et affer de uenatione tua ut comedam. Et benedicat tibi aīa mea. *A.* Cūq; uenatu aliqd attuleris: fac mihi inde pulmentū ut comedaz. Et benedicat. *Lectio secūda.*

Nunc ergo fili mi acquiesce consiliis meis: et pergens ad gregez: affer mihi duos bedos optimos ut facias ex eis escas patri tuo quibus libenter uescitur. Quas cū intuleris et comederit: benedicat tibi priusq; moriā. Cui ille respondit. Nosti q̄ esau frater meus homo pilosus sit: et ego senis. Si attrectauerit me pater meus et senserit: timeo ne putet me sibi uoluisse illudere: et inducat super me maledictionē pro benedictione. Ad quē mater. In me sit aīa ista maledictio fili mi tantum audi uocē meam et perges affer

que dixi. Abiit et attulit, deditque matri. Parauit illa cibos sicut nouerat uelle patrem illius: et uestibus esau ualde bonis: quas apud se habebat domi induit eum. Pelliculasque hedorum circumdedit manibus: et colli nuda protexit. Deditque pulmentum: et panes quos coxerat tradidit. Quibus illatis dixit. Pater mi. At ille respondit. Audio. Quis es tu fili mi. Dixitque iacob. ego sum esau primogenitus tuus. Feci sicut precepisti mihi. Surge sede et comede de uenatione mea ut benedicat mihi anima tua. **Responsorium.** Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni quibus dixit dominus: crescere te faciat deus sicut arenam maris. Et donet tibi de rore celi benedictionem. **Deus autem omnipotens benedicat tibi atque multiplicet. Et donet.**

Lectio tertia

Rursum isaac ad filium suum. Quo modo inquit tam cito inuenire potuisti fili mi? Qui respondit. Voluntas dei fuit: ut cito mihi occurreret quod uolebam. Dixitque isaac. Accede huc ut tangam te fili mi et probem utrum tu sis filius meus esau an non. Accessit ille ad patrem: et palpato eo dixit isaac. Vox quidem uox iacob est: sed manus manus si esau. Et non cognouit eum: quia pilose manus similitudinem maioris expressebant. Benedicens ergo ait illi. Tu es filius meus esau. Respondit ego sum. At ille. Affer mihi inquit cibos de uenatione tua fili mi ut comedam: et benedicat tibi anima mea. Quos cum oblatos comedisset obtulit ei et uinum. Quo hausto dixit ad eum. Accede ad me et da mihi osculum fili mi. Accessit et osculatus est eum. Statim ut sensit uestimentorum illius fragrantiam: benedicens ait. Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni: cui benedixit dominus. Det tibi deus de rore celi et de pinguedine terre abundantiam frumenti uini et olei: et seruiant tibi populi et adorent te tribus. Esto dominus fratribus tuis et incuruentur ante te filii matris tue. Qui maledixerit tibi: sit ille maledictus: et qui benedixerit tibi benedictionibus repleatur.

R. Det tibi deus de rore celi: et de pinguedine terre abundantiam: seruiant tibi tribus populi. Esto dominus fratribus tuis. **Et incuruentur ante te filii matris tue. Esto dominus. Sermo sancti iohannis osauri. Lectio quarta.**

Portabat rebecca geminos in uero fratres: ante ortus principia bellatores. Certantes filios mater ante sentit quod nouit: ante patitur quod uidet: ante sustinet quod agnoscit. Licuit filiorum bella sentire quos non deliuit generare. Certamen iter fratres in utero geritur: bellum inter natos committitur: materna uiscera quatuntur. Nec ad ortus principia properat: sed ante principia noua certamina celebrantur. Vellem causas tanti certaminis nosceret: uelle isti pugne negocia tractare. Quid intercesserat: Quid factum fuerat: Que pugnandi ratio: Que causa uicendi: Quo spectore id geritur: Quo iudice celebratur: Quid uictori promittitur: Quid uicto contrario denegatur: Quis certare docuerat: Quis pugnare monstrat: Sed notum est cunctis istorum certamine fratrum causas duorum exprimi populorum. Vult enim deus ante ostendere futura quod ueniant: ante uentura monstrare quod fiant. Certum preiudicari non potest pugna: si pugne non sentiant merita. Sed futuro rum prescius deus: monstruosum certamen uoluit exerceri. Dat certandi affectum uincendi uota ostendit: spectatorem constituit: se iudicem demonstrauit. **R.** Dux exiret iacob de terra sua uidit gloriā dei et ait: Quā terribilis est locus iste: non est hic aliud nisi domus dei et porta celi. **Uere deus est in loco isto: et ego nesciebam. Quam.**

Lectio quinta

Adeo geritur certamen presente domino qui genuit: et matre teste que sentit. Sed mater certamen sentire potuit: uideri non potuit. Denique interrogat dominum. Quid est inquit domine istud quod geritur: Quid est inquit quod in utero meo te teste tractatur: Quid facient nati qui sic luctantur innati: Aut que natorum uota suscipiam cum sic luctantur innatorum percutiar.

Duo sūt iquit dñs populi i utero tuo: et
due gētes d uētre tuo diuidēt: et ppl's po
pulum supabit: et maior seruiet minori.
O uenerāda p̄sciētia dei: designātur i
utrisq; fratrib' gētes: in singulis populis
declarātur: imo ipse gētes et populi nun
cupātur: futuroꝝ sobolū noīa inatos se
rūtur: adhuc inatoꝝ noīa ignorant. Du
cūtur eim parētes q nec dū filij nomē ac
ceperāt. Appellāt p̄res: q nati nō fuerāt:
ut fierēt genitores anteq; filij: fierēt parē
tes ateq; nati. Quidūtur amboꝝ merita:
et opatiōis nūdū est causa. Quid quisq;
mereat edicīt: et meriti cause silent. Sñia
a deo p̄fert: et adhuc q meret nō nascit.
Iudiciū diuinū celebrat: et adhuc i ufo
q iudicaturus est detinet. Precedit mo
res iudiciū. sentētia actib' prior est. Nec
expectat tēpus ut merita disponat. Dis
putatoris potētia atē nouit oīa q; nascāt.
Si dñs dñs mē fuerit meū i uia ista p quā
ego ābulo et custodierit me et dederit mibi pa
nem ad edendū: et uestimētū quo opiar: et reuo
cauerit me cū salute. Erit mibi dñs in refugiu
et lapis iste insignū. Surgēs ergo mane ia
cob tulit lapidē quē supposuerat capiti suo et
erexit in titulū fundēsq; oleū desup duxit. Erit
mibi. *Lectio sexta.*

Interea certamē nec nascētib' defu
it: dum minor maioris plante ine
rus aut prior nasci dñderet: aut se uicto
rem tali gestu demonstrat. Maior tñ ppe
rat in lucē: et adhuc tenet in uentre. Que
rit prior nasci ne et in hoc posset a sic de
uinci. Cupit pudores pperantia tegeret:
desiderat ignominia festinatōe mutare:
Timet uideri uictus anteq; natus: s; iaz
matri prouectus certaminis indicauerat
deus indicat et nascentiu ortus unde di
gne iacob supplātator est uocitat. S; di
uidit i amore uterq; parēs utriq; nascē
tem. Sic pat maiorē: minorē mat assuit.
Pater in utero uictum amore solat: ma
ter uero uictorē diligit quē pugnātē n ui
dit. Optat p uictori uictū equari si uicti
mores possent a malicia imutari. Igitur
pperant impleri predicta: festinat geri que
fuerant diuinitus nūciata. Deniq; cogt

iacob pulmentū p̄stitutus i domo: desid
rio rapit ueniēs esau de campo. S; ma
le desideratur: qd in dānum salutis assū
tur: q; contrarie esuritur quando salus
māducādo digerit: aut in uite iteru cru
ciatur. Abolesta eim fames est q ad hoc
saginat ut perdat. Perniciosa esuries q
iccirco excluditur ut peior i homine nu
triat. Quoniam damnosa mercatio ē:
si sal p cibo ipēdit: aut magis uilia opāt.
Erit mibi dñs in deū: et lapis iste quē cre
di in titulū uocabitur dom' dei: et de uniuersis q
dederis mibi: Decimas et hostias pacificas of
feram tibi. Si reuersus fuero p̄spe ad do
mū patris mei. Decimas.

Secundū mattheum.

In illo tēpore. Assumpsit iesus pe
trum. et iacobum. et ioannem frēm
eius et duxit illos in montē excelsum se
orsum. Et reliqua.

*Sermō s̄cti ambrosij episcopi. Lectio
septima.*

Ico autem uobis uere sunt aliqui
hic stantes qui non gustabūt mor
tem donec uideant regnū dei. Semper
dominus sicut ad p̄mia erigit futura
tutum: atq; utilem secularium rerum do
cet esse contemptū: ita etiam infirmitates
mentis humane presentium remunerati
one sustentat. Arduum quippe est cru
cem tollere: et animā periculis mortis cor
pus offerre. Negare q sis: cum uelis eē
q non sis. Raroq; quāuis excelsa uirt'
futuris cōmutat p̄sētia. Difficile quip
pe uidetur hominibus: ut speꝝ periculis
emant damnoq; presentium: future locū
mercetur etatis. Ergo bonus et moralis
magister ne quis d̄speratione frangatur
aut tedio: quoniam uite dulcis illecebra
constantem quoq; mulcet affectum: con
tinuo seuiendi successus fidelib' pollice
tur. Frigent eiz solatia sub metu mortis:
magnūq; amor integre blandicias spei
cum appetite salutis errore compenlat.
Nō habes igitur qd querās: nō habes
qd excuses. Arbitr omnium dedit: et uir
tutum p̄mium et infirmitatis remediū:
ut p̄sentib' sustineat infirmitas et futuris

121.
R. Dicit angelus ad iacob. Dimitte me auro
ra est. Rndit ei nō dimittam te nisi bñdixeris
mibi: et benedixit eum in eodem loco. **✱.** Lū
q̄ surrexisset iacob: ecce uir luctabatur cum eo
usq; mane: et cum uideret q̄ eum superare non
posset: dixit ad eum. Dimitte.

Lectio octaua.

S. Fortis es p̄tēne mortē: si ibecillis
es fuge. Sed nēo pōt fugere mor
tez: nisi uita sequat. Vita tua xps est: ip̄a
est uita que mori nescit. Itaq; si uolum⁹
mortē nō timere: stem⁹ ubi xpus est: ut d
nobis dicat. Vere sūt aliq̄ hic stantes q
nō gustabūt mortē. Nō satis est stare: nisi
ubi xpus est stetur. Soli eim nō querūt
gustare mortē: q̄ possūt stare cū ch̄isto.
In quo licet ex uerbi ip̄ius qualitate p
pēdere: ut tenuē quidē sensus mortis ha
bituros: q̄ ch̄isti uideātur meruisse p̄for
tia. Certe mors corporis libando gus
tur: uita aīe possidēdo teneatur. Sed qd
est gustare mortē: ne forte quēadmodū
panis uita est: ita etiam panis mors sit.
Sunt eim qui māducant panē doloris:
Sūt et ethiopū populi qui acceperūt in
escam draconē. Absit a nobis uenenum
draconis uorare. habemus eim panē ue
rum qui descendit de celo. Panē illum
manducat: qui ea que scripta sūt seruat.
R. Uidi dñm facie ad faciem. Et salua facta ē
aīa mea. **✱.** Et dixit mibi nequaquā uocaberis
iacob: sed isrl̄ erit nomē tuum. Et salua.

Lectio nona.

S. Ant ergo qui mortem nō gustent:
donec uideant regnū dei. Sunt eti
am qui mortē nō uideāt sicut scriptū est.
Quis est hō qui uiuet et nō uidebit mor
tem: Sed quis est hō qui nō moriā: euz
resurrectio uisi mortis eē nō possit. Quā
uis de enoch et de helia nullam mortem
corporis acceperimus: et de iōāne euan
gelista dñs dixerit. Si euz uolo manere
donec ueniā. Qm̄ nō de uno iōanne hic
putemus expressum: sed generale d̄ mul
tis hoc esse preceptum. nō hic mors cor
poris sed aīe denegatur. Sūt eim q̄ mor
tū uiuūt: qm̄ sūt qui mortui sunt uiuētes
sicut illa que uiuēs mortua ē. Sic scriptū

est. Veniat mors super eos et descēdant
in infernū uiuētes. Sic ergo uiuus q̄s i in
fernū descendit. Peccato eim mortis in
infernū descendit habitaculū. Sunt pro
fecto quib⁹ nec i morte corporis iterrup
tus sit ordo uiuendi: sicut abraam Isaac
et iacob: quos uiuere diuine sentētie auc
toritate cōperim⁹. Quod cū sit d̄s abraā
Isaac. et iacob. non utiq; deus mortuoz
est sed uiuentiū. Itaq; nō de uno s; d̄ plū
mis dicit. Neq; eim petrus mortuus est
cui iuxta dñicāz sententiā iseri porte pre
ualere non potuerunt. Nec iacobus et
ioannes mortui filii tonitruī: quibus in
uisu glorie celestis assumptis: non preua
lent terrena sed subiacent. Esto ergo et tu
petrus deuotus fidelis pacificus: ut por
tas ecclesie aperias. portas mortis eua
das. Esto filius tonitruī. Dicis quomō
possum esse filius tonitruī: potes esse si n̄
in terra sed in pectore ch̄isti recumbas.
Potes esse filius tonitruī: si te terrena n̄
moucant: sed ipse potius ea que terrena
sūt mentis tue uirtute cōcutias. Tremāt
te terrena non capiāt. Vereatur caro po
testatez animi tui et cōcussa subdatur. **R.**

Cum audisset iacob q̄ elau ueniret contra eū:
diuisit filios suos et uxores dicens. si percusse
rit elau unam turmam saluabitur altera. Libe
ra me domine qui dixisti mibi: multiplicabo se
men tuum sicut stellas celi: et sicut arena maris
que p̄ multitudinem numerari non potest. **✱.**
Domine qui dixisti mibi reuertere in terrā na
tiuitatis tue: domine qui pascis me a iuuentu
te mea. Libera. **R.** Dum iret iacob de berfa
bee et pergeret aram: locutus est ei deus dicens.
Terrā in qua dormis tibi dabo et semini tuo.

✱. Edificauit ex lapidibus altare i honore do
mini: fundens oleum desuper: et benedixit euz
deus dicens. Terram. **R.** Apparuit deus ia
cob et benedixit eum. et dixit ego sum deus be
thel ubi unxisti lapidem et uotum uouisti mibi
Crescere te faciam et multiplicabo te. **✱.** Vere
deus est in loco isto: et ego nesciebam: Crescere.

Ad laudes aūt. Domine labia mea aperies:
et os meum annūciabit laudem tuam. **psal.**

Miserere. Lūz reliquis. aūt. Dexterā do
mini facit uirtutē: dexterā domini exaltauit me

afit. Factus est adiutor meus deus meus. **r.**

Trium puerozum cantemus hymnū: quē can-
tabant in camino ignis benedicentes dominū

afit. Statuit ea in eternum et in seculum seculi:
p̄ceptum posuit et non p̄teribit. **Capitulum**

Fratres rogamus. **Ad bñdic. afit.** Assump-
sit iesus discipulos suos: et ascendit in montē:

et transfiguratus est ante eos. **Oratio.** Deus
qui conspicias. **Ad primā et tertiā afit.** Do-

mine bonum est nos hic esse: si uis faciam⁹ hic
tria tabernacula. tibi unum. moysi unum. et he-

lye unum. **Capitulum.** Fratres rogamus. **Ad**
secundā afit. Faciamus hic tria tabernacula: tibi

unum moysi unum. et helye unum. **Capitulum.**

Hec est eim uoluntas dei sanctifica-
tio uestra: ut abstineatis uos a for-

nicatione: ut sciat unusquisqz uestrū uas
suum possidere in sanctificatione et hono-

re. **Ad nonā anti.** Visionē quā uidistis ne
mini dixeritis: dōc a mortuis resurgat filius

hominis. **Capitulum**

Men eim uocauit nos deus in imū
diciam sed in sanctificationē i chri-

sto iesu domino nostro. **Ad uespas afit.**
Dixit dominus. **Cum reliquis. Capitulum**

Fratres rogamus. **Ad mag. afit.** Visionē.

ut supra. Feria secunda. Secundū iōanē.

In illo tempore. Dixit iesus turbis
iudeorū. Ego uado et queritis me:

et i peccato uestro moriemini. Et reliqua

Sermō sancti angustini episcopi. Lectio

prima.

Iscutus est dominus iudeis dicēs
Ego uado et queritis me: non desi-

derio sed odio. Nam illū posteaqz abscef-
sit ab oculis hominū inquisire: et q̄ ode-

rant et qui amabant. Illi persequēdo illi
habere cupiendo. In psalmis ait ip̄e do-

minus per prophetā. Perijt fuga a me:
et nō est qui requirat aīam meā. Et iterū

ait alio loco in psalmo. Confundātur et re-
uereantur requirentes animā meā. Cul-

pauit qui nō requirerēt: dānaui qui req-
rerent. Malum est eim nō querere aīaz

christi: sed quomō eam quesire discipu-
li. Et maluz est querere aīam christi: sed

quomō eam quesierunt iudei. Illi eiz ut
haberent: illi ut perderent. Deniqz isti qz

sic querebant more malo: corde peruer-
so: quid secutus adiūxit: Queritis me: et
ne putetis q̄ non bene me queritis: i pec-
cato uestro moriemini. Hoc est christus
male querere in peccato suo mori. Hoc
est illum odisse: per quē solus posset sal-
uus esse. Cum eim homines quorū spes
in deo est: non debeant mala reddere p̄
malis: reddebant isti mala p̄o bonis.

Lectio secunda.

PRenūciauit ergo illis de⁹: dixitqz
sententiā p̄scius q̄ i peccato suo
morerentur. Deinde adiūgit. Quo ego
uado uos non potestis uenire. Hoc et
discipulis alio loco dixit: nec tamen eis
dixit i peccato uestro moriemini. Quid
autē dixit q̄ et istis: Quo ego uado uos
uenire non potestis. Nō abstulit spes s̄
predixit dilationem. Quādo eim hoc di-
cipulis dñs loquebatur: tūc non poterāt
uēire quo ille ibat: sed postea uēiri erāt.
Isti autem nunqz quibus p̄scius dixit
in peccato uestro moriemini. His audi-
tis uerbis: quō solent carnalia cogitātes
et secūdu carnem iudicantes: et totuz car-
naliter audientes atqz sapiētes dixerūt.
Nunquid interficiet semetip̄m: quia dic
quo ego uado uos non potestis uenire.
Stulta uerba omnino et insipientie plēa
Quid eis: Nō poterant illo uenire: quo
ille perrexisset si interficeret semetip̄m. nū-
quid non ipsi erant morituri: Quid ē er-
go: Nunquid non interficiet semetip̄m:
quia dixit: quo ego uado uos non pote-
stis uēire. Si de morte hominis diceret:
quis hominū non moritur. Ergo quo
ego uado dixit: non quo itur ad mor-
tem: sed quo ibat ip̄e post mortem. Illi
utiqz non intelligentes ista responderūt.

Lectio tertia.

Et dominus ad eos qui terrena sa-
piebāt qd ait: Et dicebat eis. Uos
deorsū estis: et trena sapitis: qz sic serpen-
tes frā māducatis. Quid est frā māduca-
tis: Terrenis pascimini. terrenis delecta-
mini. terrena inbiatis. sursum cor: nō ha-
betis. Uos deorsū estis. ego nō sū d hoc
mūdo. Quō eis erat d mūdo p̄ quē fac-

est mūdus: Omnes d mūdo post mūdū
quia prius mūdus et sic homo d mūdo.
Prius aut xps et deinde mūdus: qm an
te mūdū christus: ante christū nihil. qā
in pīcipio erat uerbū oīa p ipm facta sūt.
Si ergo erat ille de supnis. De qbus su
pnis: De aere: Absit. ibi et aues uolūtāt.
De celo qd uidemus: Et hoc absit. ibi et
stelle. et sol. et luna circueūt. De angelis:
Neqz hoc itelligatis. Per illū et angeli
facti sūt p quē oīa facta sūt. De qbus er
go supnis xps. Ab ipso patre. Nihil illo
supius qui uerbū genuit equale sibi. coe
ternū sibi. unigenitū sibi. sine tēpore per
quem conderet tempora. Sic ergo acci
pe christū de supnis: ut excedas cogitati
one tua oē qd factū est: uniuersā omnio
creaturā. omne corpus. omnem cōditūz
spūm. oēm rē quoquomō mutabilē totū
excede sicut excessit iōānes ut ptingeret.
In pīcipio erat uerbū: et uerbum erat
apud deum: et deus erat uerbu. **Ad be**

nedic. aut. Ego pīcipiū q et loquor uobis.

P Restā qd dīpotens deus ut faciat
milia tua que se affligendo carnez
ab alimētis abstinet: sectādo iusticiam a
culpa ieiunet. p. **Ad magni. antiphona.**

Qui me misit mecū est et nō reliquit me soluz:
quia que placita sūt ei facio semper. **Oratio.**

Adesto supplicatiōib⁹ nris dīpotēs
deus: et qbus fiduciā sperande pie
tatis idulges: p̄sue misericordie tribue
benignus effectum per. **Feria tertia.**

Secundum mattheuz

In illo tēpore. Locutus ē iēsus ad
turbas et ad discipulos suos dicēs.
Sup cathedram moysi sederūt scribe et
pharisei. Dia ergo qūqz dixerit uob ser
uate et facite: secundū uero opa eorū nolite
facere. Et reliqua. **Omelia facti hīero
nymi presbyteri. Lectio prima.**

Quid mansuetius qd benignius do
mino: Tentat a phariseis: p̄fringū
tur insidie eorū: et scdm psalmistā: sagitte
paruulorū facie sūt plage eorū: et nihilo
minus ppter sacerdotiū: et noīs dignita
tem hortat populos ut subiiciantur eis:
nō operam sed doctrināz considerātes.

Ad aut ait: super cathedraz moysi fede
runt scribe et pharisei. Per cathedrā do
ctrināz legis ostēdit. Ergo et illud qd dī
in psalmo. In cathedra pestilētie nō sedet:
et cathedras uidentū colūbas euerit:
et p cathedram doctrinā debem⁹ accipe.
Alligant autem onera grauiā et ipotabi
lia: et iponūt ea in humeros hominū: di
gito autem suo nolunt eos mouere hoc
generaliter aduersus omnes magistro
dictum est: qui grandia iubent et minora
non faciunt. **Lectio secūda**

Notādū at qd būeri et digiti et onera
et uicula qd allegāt onera spūali i
telligeda sūt. Dia xō sua opa faciunt ut ui
deātur ab hominibus. qūqz igit ita fac
qd libet ut uideatur ab hominib⁹ scriba
est et phariseus. Dilatant philateria sua
et magnificāt fimbrias. Amāt quoqz pri
mos accubitus in cenis: et primas cathe
dras in synagogis et salutatiōes in foro:
et uocari ab hominibus rabbi. Ne uob
miseris ad quos phariseorum uicia tran
sierunt. Dominus cum dedisset manda
ta legis per moysen ad extremū intulit.
Ligabis eos in manu tua: et erunt imo
ta ante oculos tuos. Et est sensus. Pre
cepta mea sint in manu tua: ut opere cō
pleantur. Sint ante oculos tuos: ut die
ac nocte mediteris in eis. Hoc pharisei
male interpretantes scribebant in mēbra
nulis decalogum moysi: id ē decē legis
uerba: p̄plicantes ea et ligantes in frōte:
et quasi coronā capiti faciētes: ut semper
ante oculos mouerētur. Qd usqz hodie
indī et perse: et babylonij faciunt: et qui
hoc habuerit quasi religiosus in popu
lo iudicatur. **Lectio tertia.**

Afferat quoqz aliud moyses: ut in
quatuor angulis palliorum facicti
nas fimbrias facerent ad israelis populū
dignoscendum: ut quomodo in corpori
bus signa circūcisio iudaice gētis daret:
ita uestis haberet aliquā differentiā. Su
persticiosi magistri: captantes auraz po
pularum: atqz ex mulierculis sectantes
lucra: faciebant grandes fimbrias: et
acutissimas in eis spīnas ligabant: ut

uidelicet ambulantes et sedentes interdus
pungerent: et quasi hac comonitione re
traheretur ad officia dei: et ad misteria ser
uitutis eius. Quia ergo dixerat dominus ope
ra sua omnia faciunt: ut uideantur ab hominibus
quod generaliter accusabat: nunc in partes di
uidit. Parabola illa decalogi philate
ria uocabant: quod quicumque habuisset
ea quasi ob custodiam et munimentum sui
haberent: non intelligentibus phariseis: quod hec
in corde portanda sunt non in corpore. alio
quin et armaria: et arce haberet libros: et dei
noticia non haberet. Nec apud nos supsti
ciose muliercule in paruulis euangelis in
crucis ligno: et in istius modi rebus que
habent quidem celum dei: sed non iuxta scien
tiam usque hodie facitiant culicem liquantes: et
camelum gluentes. *Ad benedictus ant.*
Unus est cum magister uester qui in celis est christus
dominus.

Oratio.

Perfice quesumus domine benigne in
nobis obseruatione sancte subsidium: ut
que te auctoritate facienda cognouimus: te
operante impleamus. p. *Ad mag. ant.* Deus
autem uos fratres estis: et patrem nolite uocare uobis
super terram: unus est cum pater uester qui in celis est
nec uocem magistrum: quia magister unus est christus.

Proptiare domine supplicationi ois.
bus nostris: et aiam nostram medere lan
guoribus: ut remissionem precepta in tua sem
per benedictione letemur. per. *Seria quar
ta. Secundum mattheum.*

In illo tempore. Ascendens iesus hiero
solyman: assumpsit duodecim disci
pulos suos et ait illis. Ecce ascendimus
hierosolyman et filius hominis tradet princi
pibus sacerdotum et scribis: et condemnabit eum
morte. Et reliqua. *Omelia sancti ambro
sij episcopi. Lectio prima.*

Considerandum est quod mater filiorum zebe
dei eorum filijs et pro filijs petat. Ma
ter est unusquisque cui pro filijs honore sollici
te immoderatio: quod est: si tamen ignoscenda mensu
ra uoto est. Atque mater etate longeva. stu
dio religiosa. solatio destituta. que tunc temporis
quoniam uel inuadenda uel alenda foret: ualide pro
lis auxilio abesse sibi liberos patiebatur: et
uoluntatis sue mercedem sequentium christum

pretulerat filiorum. Qui prima uoce uoca
ti a domino ut legimus relictis retibus et pisci
bus cum sunt eum. Nec igitur studio matris seduli
tatis indulgentior obsecrabat saluatorem di
cens. Dic ut sedeant hi duo filij mei unus
ad dexteram tuam: et alius ad sinistram in regno
tuo. Et si error pietatis tamen error est. Res
ciunt enim viscera materna pietatem. Et si
uoti auara: tamen uenerabilis cupiditas
que non pecunie est auida sed gratie. Nec inue
recunda petitio que non sibi sed liberis con
sulebat. *Lectio secunda.*

Matrem considerate: matrem cogitate.
Sed nihil mirum si uilis uobis uide
tur circa filios affectus parentum: qui etiam
omnipotentis patris uilem putatis esse
circa unigenitum filium caritatem. Dominus ce
li atque terrarum uerecundabatur: ut secundum
assumptionem carnis et uirtutis anime lo
quar uerecundabatur inquit. et ut ipsius uer
bo utar confidebatur matri pro filijs po
stulanti: etiam sue sedis consortium dene
gare. Vos eterni dei filium proprium in
terdum pro ministerio stare contenditis
interdum famulatorium. Hoc est non ex
maiestatis unitate: sed ex patris precepti
one uultis eius esse consensum. Et nega
tis hoc deo uero dei filio: quod ille homini
bus aperte noluit denegare. Considera
bat enim matris dilectionem que filiorum
mercedem grandem solabatur senectate:
et desiderijs licet fessam maternis: carissi
morum pignorum tolerabat absentiam.
Considerate etiam feminam. hoc est sexum fra
giliorum quam dominus propria nudum con
firmauerat passione. Considerate inquit
eue illius prime mulieris hereditatem trans
fusam in omnes: imoderate cupiditatis
successione labentem: quam dominus ad
huc proprio sanguine non redemerat: nu
dum inolitam affectibus omnium inmo
dici contra fas honoris appetenda: suo
iesus cruore diluerat hereditario.

Lectio tertia.

Estur mulier delinquebat errore.
Et quid mirum si mater pro filio
rum suorum quod est tolerabilius quam pro
se: quando etiam apostoli ipsi uenerunt

sicut legimus de sui prelatione certabat. Non debuit igitur medius oīz destitutā matre et egrā adhuc mentē pudoris pūitio sauciare: nec postulato sibi supius de negato: quasi imoderate petitiōis dānata inhereret. Deniqz dñs q honorandaz sciret eē pietatē nō mulieri: sed filiis eius rñdit dicēs. Potestis bibere calicē quez ego bibiturus sū: Dicentib⁹ aut illis possumus. ait illis iēsus. Calicē quidē meūz bibetis: sedere aut ad dexterā meā ul' ad sinistrā nō est meū dare uobis: sed qbus paratū est a patre meo. Quā patēs et de mens dñs: quā alta sapiētia et bona caritas. Volēs eīm ostēdere: qz nō pfunctori am rē aliquā discipuli postularēt: sed tanqz ipetrare nō possent: prerogatiūaz eis pame honorificatiōe referuauit: nō metuens ne qd iuri pprio derogaret: q nō rapinaz arbitratus est esse se equalē deo: sil diligens discipulos: quia sicut habes usqz in finem dilexit eos. **Ad bñdict⁹ aut.** Ecce ascēdimus hierosolimā et filius hoīs tradetur ad crucifigendū. **Oratio.**

Populum tuum quesumus domine propitius respice: et quos ab elcīs carnalibus precipis abstinere: a noxijs quoqz uitijs cessare concede. per dominum nostruz. **Ad magnificat antiphōa:** Tradetur eīm gētib⁹ ad illudēdū: et flagellādum: et crucifigendū. **Oratio.**

Opus innocentie restitutor et amator: dirige ad te tuorum corda seruorum: ut spiritus tui seruoze concepto: et in fide inueniantur stabiles: et in opere efficaces. per dominum. **Seria quinta: Secundum lucam.**

In illo tēpore. Dixit iēsus discipulis suis parabolam hanc. Homo quidam erat diues: et induebatur purpura et bysso: et epulabatur quotidie splēdide. Et reliqua. **Omēlia sacti gregoriū pape. Lectio prima.**

In uerbis sacri eloquiū fratres carissimi prius seruanda est ueritas historie: et post modū requirēda spiritua lis intelligentia allegorie. Tunc nanqz allegorie fructus suauiter capitur: cu3 pri

us per historiam ueritatis radice solidatur. Sed quia nonnūqz allegoria fidem edificat: et historie moralitatem: nos qui auctore deo iam fidelibus loquimur: nō abre credimus si ipsuz loquendi ordinē postponamus: quatenus qui fidem iam firmam tenetis prius de allegoria aliqd breuif audire debeatis. Et qd uobis de mortalitate historie ualde est necessariū: hoc in expositionis nostre ordine seruet extremum: quia ea plerūqz solent meli⁹ recoli que contingit postmodū audiri. Sensus ergo allegoricos sub breuitate transcurramus: ut ad mortalitatis latitudinem citius uenire ualeamus.

Lectio secunda.

Homo quidam erat diues: et induebatur purpura et bysso: et epulabatur quotidie splēdide. Quez fratres carissimi quē diues iste qui induebat purpura et bysso: et eplabatur quotidie splēdide: nisi iudaicum populum significat. qui cultum uite exterius habuit. qui accepte legis delicias ad nitore usuz ē glorie non ad utilitatem. Quem uero Lazarus ulceribus plenus: nisi gētilem populum figuraliter exprimit: qui dum cōuersus ad deum peccata sua confiteri si cruciuit: huic uuln⁹ in cute fuit. In cui⁹ quippe uulnere uirus a uisceribus trahitur et foras erumpit. Quid ergo est peccatorū confessio: nisi quedam uulneruz ruptio. Quia peccati uirus salubriter aperitur i confessione qd pestifere latebat in mēte. Uulnera et eīm cutis in superficiem trahunt humorē putredinis. Et confitendo peccata quid aliud agimus: nisi malum qd i nobis latebat aperimus: Sed lazarus uulneratus cupiebat saturari de micis que cadebant de mensa diuitis et nemo illi dabat. Quia gentilem quēqz ad cognitionem legis admittere superbus ille populus despiciebat. qui du3 doctrinam legis non ad caritatem habuit: sed ad elationem: quasi de acceptis operib⁹ tumuit. Et quia ei uerba defluebāt d sciētia: quasi mices cadebant de mensa.

Lectio tertia.

Altera iacentis pauperis uulne-
nera lungebant canes. Non uero so-
lent in sacro eloquio per canes predica-
tores intelligi. Canum et cum lingua uul-
nus dum lingit curat. Quia et doctores
sancti dum in confessione peccati nostri nos
instruunt quasi uulnus mentis per linguas
tangunt. Et quia nos loquendo a pecca-
tis eripiunt: quasi tangendo uulnera ad
salutem reducit. Quia enim canum nomi-
ne predicatorum lingua signatur: audi dominus
per psalmistam dicentem. Lingua canum
tuorum ex inimicis ab ipso. Ex iudeis quippe
infidelibus sancti predicatorum electi
sunt: qui in assertionem ueritatis contra
fures latronesque uenientes magnos pro-
domio: ut ita dicam: latratus odere. Quo
contra de quorundam reprobatione dicitur
Canes muti non ualentes latrare. Quia
igitur predicatorum sancti peccata dam-
nant: confessionem uero peccatorum ap-
probant dicentes. confitemini alterutrum
peccata uestra: et orate pro iuicem ut sal-
uemini: ulcera lazari canes lingunt. San-
cti et enim doctores dum gentiliu con-
fessionem accipiunt: mentium uulnera sa-
luti restituunt. Unde et bene lazarus in-
terpretatur adiuuus: quia ipsi hunc ad e-
rectionem iuuant: qui eius uulnera per lin-
gue correptionem curant. **Ad bñdic. x.**

Sili recordare quia recepisti bona in uita tua:
et lazarus similiter mala. **Oratio.**

Presta nobis quesumus domine auxi-
lium gratie tue: ut ieiuniis et oratio-
nibus conuenienter intenti: liberemur ab
hostibus mentis et corporis: per dominum.

Ad mag. ant. Diues ille guttam aque petijt
qui micam panis lazaro negauit. **Oratio.**

Adesto domine famulis tuis: et per
petuam benignitatem largire pos-
sentibus: ut his qui te auctoritate et gub-
natore gloriantur: et congregata restaures
et restaurata conserues. per dominum no-
strum iesum. **Seria sexta. Secundum mat-**

theum.
In illo tempore dixit iesus discipulis
suis et turbis iudeorum. Non erat pa-
terfamilias qui plantauit uineam: et sepe

circūdedit eam. Et reliqua. **Sermonia san-
cti ambrosii epi. Lectio prima.**

Per uarias significaciones d ui-
nee appellatione deriuant. Sed cui
denter ysaias uineam domini sabaoth:
domum israel esse commemorat. Hanc
uineam quis alius nisi deus condidit: hic
est ergo qui locauit eam et peregre profe-
ctus est. Non quia ex loco ad locum, profe-
ctus est dominus qui ubique semper pre-
sens est: sed quia presentior est diligentibus:
negligentibus abest. Multis autem te-
poribus absuit: ne propterea uideretur ex-
actio. Nam quo indulgentior liberalitas
eo inexcusabilior peruiacia. Unde beatus
secundum mattheum habes: quia et sepe
circūdedit eam. hoc est diuine custodie
munitione uallauit: ne facile pateret iur-
sibus bestiarum. **Lectio secunda.**

Et fodit in ea torcular. Quomodo
intelligimus quid sit torcular: nisi
quia forte psalmi de torcularibus inscri-
buntur: eo quod in his mysteria dominice
passionis modo musti sancto seruente spi-
ritu prophetarum ardentius estuantur.
Denique ebrii putabantur: quibus spiritus
sanctus inundabat. Ergo et hic fodit tor-
cular: in quo uice rationalis fructus inte-
rior spiritali infusione deflueret. Edifi-
cavit turrim uertices. id est leges attollens: at-
que ita hanc uineam munitam. instructam
ornatam. locauit iudeis. Et tempore fru-
ctuum seruuolos suos misit. Bene tempus
fructuum posuit non prouentus. Nullus
fructus extitit iudeorum: nullus uinee hu-
ius prouentus. Denique dominus ait. Ex-
pectaui ut faceret uinas: fecit autem spiritalis
Itaque non leticie uino: non spiritali mu-
sto: sed cruento prophetarum sanguine
torcularia redunderet. **Lectio tertia.**

Enique ieremias in lacum missus est.
Hec enim erant iam torcularia iudeo-
rum: non uino repleta sed rubore. Et hoc
generaliter prophete uideatur exprimi:
dat tamen lectio ut illum qui lapidatus
est nabuthan esse credamus. Quis et si
nullum acceperimus propheticum uer-
bum: quia multos per uineam futuros martyres

pprio sanguine pphetauit. Quis autem ille q in capite uulneratus ē? Nimirum isaias. Cuius facilius ppaginē corporis serua diuinitas q fidem inclinauit. pstantiā uero dñi trinitas aut uigorē mētis exercuit. Igitur factum est: ut cū plures alios destinasset: et quos iudei in honores et inanes sibi dē qbus nil potuere pficere dimiserūt. Nō uisissime ē filium suū unigenitū mitteret. Quē pfidi quasi heredē remouere cupiētes: occiderūt crucifigendo: eiecere negādo. Breuiter itaqz q magna q multa. primū q naturalis est bonitas q plexqz credit idignis. Deinde q postremū malouū remediū xp̄us aduenit. Tū qm̄ qui heredē negat: de auctore d̄sp̄rat. Heres autē xp̄s idēqz testator. heres qz mortis p p̄rie semp supra uiuit. Et testamētū que ip̄e p̄tulit tanqz hereditaria in n̄ris pfecti bus emolumenta psequitur. **Ad bñ. anti.** Malos male p̄det: et uincā suā locabit alijs agricolis qui reddāt ei fructū tēporib⁹ suis.

O A q̄s d̄ipotens deus: ut sacro oīo. nos purificāte ieiunio: sinceris mētibus ad sancta uentura facias puenire: p dñm nostrū. **Ad mag. anti.** Querētes eū tenere timuerūt turbā: quia sicut pphetam eū habebant. **Oratio.**

O A q̄s dñe populo tuo salutē mētis et corporis: ut bonis opib⁹ iherēdo tue semp uirtutis mereat p̄tectione defēdi. p dñm nostrū. **Sabbato. Secundum lucam.**

In illo t̄p̄e. Dixit iesus discipulis suis. Nō quidā habuit duos filios: et dixit adoleſcētior ex illis patri. Pat da mihi portionē sube que me ptingit. Et reliqua. **Omelia sancti ambrosij episcopi.**

Lectio prima. Ides q diuinū patrimoniu petētib⁹ datur. Nec putes culpa patris q adoleſcentiori dedit. Nulla dei regno infirma etas: nec fides grauat ānis. Ip̄e certe se iudicauit idōcū q poposcit: atqz utinā nō recessisset a p̄rie ipedimētū nescisset etatis. Sed postea qz p̄gre p̄fectus est: dissipauit substantiā suā uiuēdo luxuriose. Adrito ergo p̄degit p̄imōiū

qui recessit ab ecclesia. Postea quaz domum inq̄t p̄riam derelinquēs p̄gre p̄fectus est in regionē longinquā. Quid lōginiū qz a se recedere? Nec regionibus sed morib⁹ separi: studijs discertum esse nō teris. Et quasi iterfuso luxurie secularis estu: diuortia h̄ie factoz. Et eiz q se a xp̄o sepat: exul ē p̄rie: ciuis est mūdi. Sed nos nō sum⁹ aduene atqz p̄grini: sed sumus ciues sanctorū et domestici dī. Qui eim eram⁹ longe: facti sum⁹ p̄pe in sanguie ch̄isti. **R.** Pater peccauī in celū et corā te: iā nō sum dignus uocari filius tuus. Fac me sic unū ex mercenarijs tuis. **R.** Quāti mercenarij in domo p̄ris mei abūdant panibus: ego autē fame peo: surgā et ibo ad p̄rē meū et dicā ei. Fac me sicut. **Lectio secunda.**

Non inuideam⁹ de longinqua regione lōgiqua: sic ysaias docet. Sic eiz habes. Qui sedebāt i regione umbrē mortis lux orta est eis. Regio ergo lōgiqua umbra mortis est. Nos autē qbus spūs ante faciē xp̄us est dñs: in umbra uiuim⁹ xp̄i. Et ideo dicit ecclesia. In umbra ei⁹ cupiui et sedi. Ille igit uiuēdo luxuriose p̄supsit oīa nature ornāmēta. Vñ tu q accepiſti imaginē dei: q habes similitudinē ei⁹: noli eaz irrōnabili ſeditate p̄sumere. Opus dei es: noli ligno dicere. pat me⁹ es tu: nec accipias similitudinē ligni: qz scriptū est. Similes illis fiāt qui faciunt ea. Facta est fames per regionē illā. Fames non epularū sed bonoz operū et uirtutum. Que miserabiliora ieiunia: Et eim qui recedit a uerbo dei: esurit. Quia nō in solo pane uiuit homo: sed in oī uerbo dei. Qui recedit a fonte sitit. Qui recedit a thesauro eget. Qui recedit a sapientia: hebetatur. Qui recedit a uirtute: dissoluitur. **Lectio tertia.**

O Er̄ito iste egere cepit: q thesauros sapientie et ſcientie dei diuitiarūqz celeſtium altitudinem dereliquit. Egere ergo ideo cepit: et famem pati: quia nihil p̄digie satis est uoluntati. Sēper fames patitur sui: qui alimētis perpetuis nescit impleri. Abiſt igitqz et heſit unī ciuiū. Qui

p

eim beret in laqueo est. Et uidetur ciues iste princeps esse istius mundi. Deniqz ad uillam eius mittitur qui emit: qui excusat a regno. Et pascit porcos: illos utiqz in quos petit diabolus introire: quos precipitat in mare istius mundi: in fetore ac sordibus uiuentes. Et cupiebat inquit d filijs implere uentre suu. Nequa eiz alia cura est luxuriosis: nisi ut uentre suu impleat: quoz deus uent est. Qui aut apti or huiusmodi hoibus cib qz his q filique mo intus ianis: foris mollis est: quo corp no reficit sed iple: ut sit magis oneri qz usui. Snt qui porcos accipiant p gregibus demonu: filiquas p exili uite inaniu hoium: sermonuqz iactantia q nibil pdesse possut: inani quada pbi losophie seductione: et quoda sonoro facundie plausu: pompa magis qz utilitate aliqua demostantes. Sed hec diurna oblectamenta esse no possunt. Et ideo ne mo illi dabat. Erat eiz in regioe illius q nemine habz: quia eos qui sut no habz. Oes qppe gentes in nibilu extimant. solus aut deus q uiuificat mortuos: uocat que no sut tanqz que sut. *Ad bñd. anti.*
Vado ad prem meū et dicā ei: pater fac me sic unum ex m. reuocariis tuis. *Oratio.*

Quādo dñe nris effectū ieiunij salu-
tarem: ut castigatio carnis assūpta
ad nram uegetationē transeat aiaz. p do-
minum. *Ad uesperas capitulum.*

Hatres estote imitatores dei sicut
filij carissimi: et ambulate in dilecta-
tione sicut et xp̄us dilexit uos: et tradidit
semetipm p uobis: oblationē et hostiam
deo in odore suauitatis. *Ad mag. anti.*
Dixit aut pat ad suos suos cito pferre stolaz
primā et induite illū: et date anulū in manu ei
et calciamēta in pedibus eius. *Oratio.*

Quesumus oipotens deus uota bu-
miliū respice: atqz ad defensionem
nostra dexterā tue maiestatis extende. p.

Oratio tertia in quadragesima ad matu.
inuū. Uēite adoremus dñm. Qui fecit nos.
psal. Venit. Lectio prima.

Ioseph cū sedecim esset annoz pas-
cebat gregē cū sribus suis adhuc

puer: et erat cū filiis bale et celphe uxor
patris sui. Accusauitqz fr̄es suos apud
p̄rem crimine pessimo. Isrl̄ at diligebat
ioseph sup oēs filios suos eo q in senec-
tute genuisset eū. Fecitqz ei turicaz poli-
mitā. Uidentes aut fr̄es eius q a p̄e plus
cūctis filiis amaret: odrāt eū: nec posant
ei qcqz pacifice loqui. Accidit quoqz ut
uisum somniū referret fratribus suis q cau-
sa maioris odij semariū fuit. Dixitqz ad
eos. Audite somniū meū qd uidi. Puta-
bā nos ligare manipulos in agro et qua-
si psurgere manipulū meū et stare: uosqz
manipulos circūstantes adorare māpu-
lū meū. Responderunt fratres eius. Nū-
quid rex noster eris: aut subiiciemur di-
tioni tue? Hec ergo causa somniorū at-
qz sermonum: inuidie et odij fomitez mi-
nistrauit. Aliud quoqz uidit somniū qd
narrans fratribus ait. Uidi per somnū
quasi solem et lunam et stellas undeci ad-
orare me. Quod cū patri suo et fratribus
retulisset: crepauit eū p̄ et dixit. Quid si
bi uult hoc somniū qd uidisti? Nūqd e-
go et mater tua et fratres tui adorabim
te super terram? Inuidebant igitur ei fra-
tres sui. Pater uero rez tacitus conside-
rabat. *Rn.* Uidentes ioseph a longe loque-
batur mutuo fr̄es dicētes. ecce somniator: uenit
Uenite occidamus eū: et uideamus si p̄sint illi
somnia sua. *R.* Cūqz uidissent ioseph fr̄es sui
q a patre cūctis fratribus plus amaretur: ode-
rant eū: nec poterant ei quicqz pacifice loqui:
unde et dicebant. Uenite. *Lectio secunda.*
Quāqz fratres illius in pascendis
gregibus p̄is moraret in sichez: di-
xit ad eum israhel. Fr̄es tui pascunt oues
in siccimis ueni mittam te ad eos. Quo
respondente p̄esto sum ait. Dixitqz ei.
Vade et uide si cūcta prospera sint erga
fratres tuos: et pecora: et inūcia mibi qd
agatur. Misit de ualle ebzon uenit in
sichem. Inuenitqz eum uir errantem in
agro: et interrogauit quid quereretur. At il-
le respondit. Fratres meos quero: idica
mibi ubi pascant greges. Dixitqz ei uir.
Recessere de loco isto. audiui autē eos
dicentes. camus in dothaim. Qui cum

uidissent euz procul anteq̃ accederet ad
eos cogitauerunt illum occidere: ⁊ mu-
tuo loquebatur. Ecce somniator uenit.
Venite occidamus eū: ⁊ mittamus in ci-
sternam ueterē: dicemusq̃ fera pessima
deuorauit eum: ⁊ tūc apparebit quid illi
psint somnia sua. Audiens autēz hec ru-
ben nitebatur liberare eum de manibus
eorū: ⁊ dicebat. Non interficiamus ani-
mam eius: nec effundamus sanguinem:
sed p̃ijcite eū in cisternam ueterem que
est in solitudine: manusq̃ uestras serua-
te innoxias. Hoc autē dicebat uolens
eripere eum de manibus eorum ⁊ redde-
re p̃i suo. *R.* Dixit iudas fr̃i suis: ecce bys-
maelite transiit: uenite uenidetur: ⁊ man⁹ n̄re
n̄ polluantur. Caro eiz ⁊ frater n̄r est. *Q.* Quid
eim prodest si occiderimus fr̃em nostrū: ⁊ cetera
uerimus sanguinē ipsius: melius est enim ut ue-
nidetur. Caro. *Lectio tertia.*

C. Onestum igitur ut p̃uēt ad fratres
suos: nudauerūt eum tunica talari
⁊ polimita: miserūtq̃ eum in cisternā ue-
terem que nō habebat aquā. Et sedētes
ut comederent panē uiderunt ismaelitis
uiatores uenire de galaad: ⁊ camelos eo-
rum portātes aromata ⁊ rasinā ⁊ stacten
in egyptum. Dixit ergo iudas fratribus
suis. Quid nobis p̃dest si occideremus
fratrem nostrū: ⁊ celauerimus sanguinē ip-
sius. Melius ē ut uenidēt bysmaelitis:
⁊ manus n̄re nō polluantur: frater eim et
caro nostra ē. Acceperūt fratres sermo-
nibus illius: ⁊ p̃recauntibus madianitis
negociatoribus extrahentes eū de cister-
na uendiderūt eū bysmaelitis uiginti ar-
gentis: qui duxerunt eum in egyptum.
Reuersusq̃ ruben ad cisternam non iue-
nit puerum: ⁊ scissis uestibus pergēs ad
fratres suos ait. Puer non comparet: et
ego quo ibo. Tulerunt autē tunicam
eius: ⁊ in sanguine edi quem occiderant
inxerunt: mittentes qui ferent ad patres
⁊ dicerent. Hanc inuenimus: uide utruq̃
tunica filij tui sit an non. Quam cum co-
gnouisset pater ait. Tunica filij mei est. fe-
ra pessima comedit eum: bestia deuora-
uit ioseph. Scissisq̃ uestibus indutus ē

cilitio: lugens filiū suū multo tempore.
Congregatis autē cūctis liberis eius
ut lenirent dolorem patris noluit conso-
lationem accipere: sed ait. Descendā ad
filium meum lugens in isernū. Et illo p̃-
seuerante in fletu: madianite uendiderūt
ioseph i egypto phutisari eunucho pha-
raonis mg̃io militum. *R.* Extrahentes io-
seph de lacu uendidere bysmaelitis triginta ar-
gentis. Reuersusq̃ ruben ad puteum: ⁊ cum
nō inuenisset eum: scidit uestimenta sua cum fle-
tu ⁊ dixit: puer non comparet: ⁊ ego quo ibo.

Q. At illi intincta tunica ioseph in sanguine be-
di miserunt q̃ ferret eā ad patrē ⁊ diceret: uide
si tunica filij tui sit an nō. Reuersus. *Sermo
sancti iohannis oesauri. Lectio quarta.*

M. Mittitur a iacob patre sanctissimo io-
seph sanctus ad fratres: qui salutēz
patris ad illos: ⁊ illorum ad patres affer-
ret: ut inter absentes medius utriusq̃ nū-
cius extitisset: ⁊ qd̃ d̃ semetipsis absentes
scire nō poterāt: ioseph referente cognos-
cerent: ⁊ disiunctos huius relatio iunge-
ret: quos locorum diuersitas separabat.
Quem cum uenientem de longe conspi-
cerent: ecce inquit. ecce somniator ille.
Venite itaq̃ occidamus illum: ⁊ uidea-
mus quid illi prosint somnia sua. Ne
phanda rabies iniquoz nō licet ioseph:
non licet inq̃ impuniti esse q̃ bonus ē:
non licet meliorem tūc esse cum malis.
Et quasi inuidi aliquid perdant: aut dis-
pendiūz alicuius rei incurrant: sic bono-
rum uita detrimentum est pessimorum.
zelant mansuetum inuidi. modestum su-
perbi. probum improbi: mitem tumidi.
inimica emulacione lacescunt. Patitur
⁊ ioseph sanctus innocētis uite inuidiā:
⁊ emulos in se fratres sancta exercitat ui-
ta. Bonus mali uidere non possunt. De-
niq̃ uenientes ad se lacerant. seuiunt. ne
care festinant. Nolunt meliorem uiuere:
ne degeneres ipsi possent ipso peria susti-
nere. *R.* Uidens iacob uestimenta ioseph: sci-
dit uestimenta sua cum fletu ⁊ dixit. Fera pes-
sima deuorauit filium meum ioseph. *Q.* Tule-
runt autē fratres eius tunicam illius mitten-
tes ad patrem: quā euz cognouisset pater ait.

Sera pessima.

Lectio quinta.

Quod innocentem zelus inimica fraternitas. Cur inuides bono. Cur patrum simplicem non potes. Cur modestum persequeris. Cur probum non diligis. Cur rea innocentis sanguis iueneris. Saltem distrahtus aliquatenus uiuat: ne te accusator innocens sanguis ut chaim aliquando existat. Serua tibi. serua inimica fraternitas uiuum quem sentias aliquando placatum. Serua incolumem: quem necessitatis tempore inuenias puerosorem. Forsitan enim adueniet tempus quo eum seruum fecisse peniteat. parricidium non perpetrasset colubeat. Leuius crimine est seruus seruituti adici: grauius nihil est quam innocentem animam iugulari. In seruo quo curretur inuenies in parricidio non reperies: quod excuses. Multis prouides si istum distraheris. Tibi non cueris si innocentem animam iugularis. Distrahatur igitur ioseph sanctus et ducitur in egyptum accepturus totius prouincie principatum. Veniatur in seruum. in famulum adiciatur. in innocentem fraternam crudelitatem operatur. Suscipit seruitutis notam: quem dominus preparabat ad gloriam. humiliatur ad tempus imminenti tempore regnaturus. ministrat ut seruus. ut famulus pareat. domestica compleret officia: nec obsequendo deest in aliquo. humilitatem percipere: quicquid illi ingenue mentis gloria prestisset. Ad extremum sublimatur in domo tantum famulis cunctis prefertur: tantum a seruis omnibus honoratur: ut quantum ei dominus: tantum ipse familie imperaret. Fit rector et propositus domus: fit cunctis imperator solus: fit domesticis cure aptissimus. **R.** Ioseph dum intraret in terram egypti: linguam quam non nouerat audiuit: manus eius in laboribus seruierunt. Et lingua eius inter principes loquebatur sapientiam. **R.** Humiliauerunt in copedibus pedes eius: ferrum pertransiit animam eius: donec ueniret uerbum eius. Et lingua.

Lectio sexta.

Sed his prosperis celesti dono con-

cessis: tentatio inimica non desuit. Pudet cum iuuenem patrona appetit impudica: ut diabolus qui in eius necem fratres armaverat contra eum armaret et feminam. Sed tam hoc dei iudicio concidit: quod fratres deus ab eius parricidio separauit. Deinde solus sola aggreditur: et cuius casto puero incesta mulier fabulatur. Tandem inquit optatum tempus inueni: et ad cupiditatem uoluptatis implende aptissimum silentium repperi. Nullus internus arbitris testis existit. nec maritus reperit: nec familia recognoscit. nec aliquis de externis interuenit. inter nos solummodo causa est. Nullus potest existere qui possit quod gerimus indicare. Fac quod quod peto. exple animum cupientem ut posco. Desiderantis preces ne aspernas exoro. Ego te muneribus honorem: ego te marito commendens. Ego te libertatem condonem: nec quisquam te mihi carior poterit inueniri si mihi quod desidero contigerit adipisci. Frustra igitur ioseph. frustra niteris inimica tentatio: frustra me innocentem appetis: frustra castissimum mihi lasciuie uerba imittis. Ego eis quod loqueris fugio. quod queris nolo: quod desideras phoresco. Solus metuo in cecibus deum: cuius disciplinam seruo: integritatem diligo: castitatem custodio. Si enim domus uestre totam potestatem accepit: si nihil mihi preter te meus dominus denegauit: quomodo faciam istud quod dicis: ut et dominorem deum et patronum tam liberalem offendam. Nam si in me per me dadium crimen conuerteris: et quod nolo me uoluisse defenderis: dei erit liberare: quem in presenti desidero non offendere. **R.** Memento mei dum bene tibi fuerit. Ut suggeras pharaoni ut educat me de isto carcere: quia furtim sublatum sum: et hic innocens in lacum missus sum. **R.** Tres enim adhuc dies sunt post quos recordabitur pharaon ministerium tuum: et restituet te in gradum pristinum: tunc memento mei. Ut suggeras.

Secundum lucam

In illo tempore. Erat iesus eiciens demonium: et illud erat mutum. Et cum eiecisset demonium locutus est mutus: et

et admire sunt turbe. Et reliqua.

Sermon sancti hieronymi presbyteri.

Lectio septima.

Tunc oblatus est iesu demoniacus existens cecus et mutus: et curauit eum ita ut loqueretur et uideret. Tria signa simul in uno homine perpetrata sunt. Cecus uidet. mutus loquitur. possessus a demone liberatur. Quod tunc carnaliter factum est quod tunc impletur in conuersatione credentium ut expulsio demonis: primum fidei lumen aspiciant: deinde in laudes dei tacetia per ora laxentur. Iesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis. Omne regnum diuisum contra se desolabitur. Turbe stupebant et confitebantur eum: quia tanta signa faciebat filius dauid. Pharisei uero operum: principi demoniorum deputabant. Quibus dominus non ad dicta: sed ad cogitata respondet: ut uel sic compelleretur credere potestatem eius quod cordis uidebat occulta.

R. Adrito hec patimur quia peccauimus in fratrem nostrum uidentes angustiam anime eius dum deprecaretur nos et non audiuius. **R.** Iecirco uenit super nos tribulatio. **R.** Dixit ruben fratribus suis: numquid non dixi uobis nolite peccare in puerum: et non audistis me. **R.** Iecirco.

Lectio octaua.

Sathanas sathanam eicit aduersus se diuisus est. Quomodo ergo stabit regnum eius? Non potest ciuitas et regnum contra se diuisum stare. Sed quomodo concordia paruere crescit sic discordia maxime dilabuntur. Si ergo sathanas pugnat contra se: et demon inimicus est demoni: debet iam mundi uenire consumatio: nec haberent in eo locum aduersarie potestates: quarum iter se bellum pax hominum est. Si autem putatis o scribe et pharisei quod recessio demonis obedientia sit in principem suum: ut homines ignorantes fraudulenta simulatione deludant: quid potestis dicere de corporum sanitatibus quas dominus perpetravit? Aliud est si membrorum quoque debilitates et spiritualium uirtutum insignia demonibus assignetis. Si ergo in belzeub eicio demones: filii uestri in quo eiciunt.

Ideo ipsi iudices uestri erunt. Filios: in deorum idem exorcistas gentis illius ex more significat: uel apostolos ex eorum stirpe generatos: qui ad inuocationem dei eiciebant demones: hos coartat interrogatione prudenti: ut confiteantur spiritus sancti opus esse. Quod si expulsio inquit demonum in filiis uestris deo et non demonibus deputatur: quasi in me id opus non eandem habet causam? Ergo idem ipsi iudices uestri erunt. non potestate sed operatione: dum illi expulsionem demonum deo assignant: uos belzeub principi demoniorum. Sin autem de apostolis dictum est quod et magis intelligere debemus: ipsi erunt iudices eorum: quia sedebunt in duodecim solis iudicantes duodecim tribus israel. Si ego ergo in spiritu dei eicio demones: igitur percutit in nos regnum dei.

R. Dixit ruben fratribus suis: numquid non dixi uobis nolite peccare in puerum: et non audistis me. En signis eius exquiritur. **R.** Adrito hec patimur: quia peccauimus in fratrem nostrum uidentes angustiam anime eius: dum deprecaretur nos et non audiuius. En. **Lectio nona.**

In luca istum locum ita legimus scriptum. Si autem in digito dei eicio demones. Iste est digitus quem confitentur et magi: qui contra moysen et aaron signa faciebant dicentes. Digitus dei est iste: quo tabule lapidee scripte sunt in monte syna. Si igitur manus et brachium filius dei est: et digitus eius spiritus sanctus. patris et filii et spiritus sancti una substantia est non te scandalizet membrorum inequalitas. cum edificet corporis unitas. Peruenit in uos regnum dei: uel seipsius significat: de quo in alio loco scriptum est. regnum dei intra uos est: et medius stat inter uos quem uos nescitis. uel certe est illud regnum quod et iohannes et ipse dominus predicauerat. Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. Est et tertium regnum scripture sancte: quod auferetur a iudeis: et traditur genti facienti fructus eius. Aut quomodo potest quisque intrare in domum fortis: et uasa eius diripere nisi prius alligauerit fortem: et tunc domum

illius diripiet. **N**ō debemus esse seueri. Aduersarius noster fortis: uictoris quoq; uocibus comprobatur. Domus illius mundus qui in maligno positus est: non creatoris dignitate sed magnitudie delinquentis. Vasa illius nos quondam fuimus. alligatus est fortis et relegatus in tartarum: et domini contritus pede: et direptis sedibus tyrāni captiua ducta captiuitas. **R.** Lamentabatur iacob de duobus filiis suis. heu me dolens suus de ioseph pedito: et tristis nimis de beniamin ducto pro alimōis. Precor celestem regem: ut me dolentem nimium faciat eos cernere. **V.** Prosternens se iacob uehementer cum lachrymis pronus in terram: et adorans ait. Precor. **R.** Tollite hinc uobiscum munera: et ite ad dominū terre: et cū inueneritis adorare eum super terram. Deus autem meus faciat eum uobis placabilem: et remittat: et hunc fratrem uobiscum: et eum quem tenet in uinculis. **V.** Sumite de optis terre frugibus in uasis uestris: et deserte uiro munera. Deus. **R.** Iste est frater uester minimus de quo dixeratis mihi: deus misereatur tibi fili mi. Festinauitq; in domo et plorauit: quia erūpbat lachryme: et non poterant se continere. **V.** At tollens autem ioseph oculos: uidit beniamin stantem: comota sunt omnia viscera eius super fratre suo. Festinauitq;. **R.** Dixit ioseph unde cū fratribus suis. ego sum ioseph quem uēdi distis in egyptum: adhuc uiuit pater noster senior de quo dixeratis mihi. Ite adducite eum ad me ut possit uiuere. **V.** Biennium enim est quod cepit esse fames in terra: adhuc restant anni quatuor: quibus nec arari poterit nec meti. Ite. **R.** Puncianerunt iacob dicentes: ioseph filius tuus uiuit: et ipse dominatur in tota terra egypti: quo audito reuixit spiritus eius et dixit. Sufficit mihi uadam et uidebo eum antequam moriar. **V.** Cumq; audisset iacob quod filius eius uiueret: quasi de graui somno euigilans ait. Sufficit mihi. **Ad laudes antiphona.** Fac benigne in bona uoluntate tua ut edificetur domus muri iherusalem. **psalmus.** Audire. **Cum reliquis antiphona.** Dominus mihi adiutor est: non timebo quid faciat mihi homo. **antiphona.** Deus misereatur nobis: et benedicat nos. **antiphona.** Uim uirtutis sue oblitus

est ignis: ut pueri tui liberarentur illesi. **antiphona.** Sol et luna laudate deum: quia exaltatus est nomen eius solius. **Capitulum.** Fratres estote. **Ad benedictus antiphona.** Cum fortis armatus custodit atrium suum: in pace sunt omnia que possidet. **Oratio.** Quiescat omnipotens. **Ad primas antiphona.** Et cum eiecisset iesus demonium locutus est mutus: et admirate sunt turbe. **Ad tertiam antiphona.** Si in digito dei eicio demonia profecto peruenit in uos regnum dei. **Capitulum.** Fratres estote. **Ad sextā antiphona.** Qui non colligit mecum dispergit: et qui non est mecum contra me est.

Capitulum.

Hoc autem scitote intelligentes: quia omnis fornicator aut imundus: aut auarus quod est idolorum seruitus: non habet hereditatem in regno christi et dei.

Ad nonam antiphona. Cum imundus spiritus exierit ab homine ambulans per loca inaquosa: querens requiem et non inuenit.

Capitulum.

Quatis enim aliquando tenebre: nunc autem lux in domino ut filii lucis ambulate: fructus enim lucis est in omni bonitate. et iusticia. et ueritate. **Ad uesperas antiphona.** Dixit dominus. **Cum reliquis.** **Capitulum.** Fratres estote. **Ad magnificat antiphona.** Extollens uocem quedam mulier de turba dixit: beatus uent qui te portauit et ubera que suxisti: at iesus ait: qui imo beati qui audiunt uerbum dei: et custodiunt illud. **Oratio.** Quiesumus omnipotens **Feria secunda. Sermo sancti augustini episcopi. Lectio prima.**

Dominus deus noster nolens aliquem nunc perire: colens ecclesiam suam uelut agrum suum: querens fructum de arboribus suis: antequam tempus securis adueniat: cui necesse erit infructuosas arbores amputare: non cessat nos admonere: ut cum tempus est nobis cum dei adiutorio duos in nostra potestate consistit bona opera faciamus. Cum enim transierit tempus bene operandi: non restat nisi recipiendi. Nemo tibi dicturus est post resurrectionem mortuorum in regno dei.

frange esurienti panem tuum: et egenos
uagosque induc in domum tuam: quia si
inuenies esurientem neque egentem. Ne
mo dicturus est uesti nudus: ubi omnium
unica immortalis erit. Nemo dicturus est
suscipe peregrinos: ubi omnia in patria
sua uiuent. Nam modo sumus inde pe
grini. Nemo enim dicet uisita egrum: ubi
est sempiterna sanitas. Nemo dicet sepe
li mortuum: ubi mors morietur. Ista
omnia pietatis officia in uita eterna ne
cessaria non erunt: nisi sola pax erit et le
ticia sempiterna.

Lectio secunda.

In isto autem tempore ut nouerim
quantum nobis commendat deus
opera misericordie ipsos suos sanctos
egere fecit: ut cum sunt hic amici de
māmona iniquitatis recipiant et ipsi ami
cos suos in tabernacula eterna: id est ut
cum serui dei pii dum iugiter deo uacāt
aliquotiens indigent: illi qui habent mū
di diuitias elemosynas largiatur. Quo
modo eos participes faciunt in terrena
substantia: sic cum illis partem habere
merebuntur in uita eterna. Hoc dixit p
pter electionem regnorum quam primo au
diuimus. Nunquid deus defecerat pas
cere seruum suum beliam: non illi cui
deerant boies alites ministrabant. Nō
ne illi panem offerebat coruus mane et
ad uesperam carnes: Ostendit ergo de
us quia unde uoluerit pascere seruos su
os potest. Et tamen ut posset cum religi
osa uidua pascere: fecit eum egere. Egres
tas autem anime sancte: in abundantia
uerfa est anime religiose. Nō poterat be
lias d. misericordia dei dare sibi quod lagū
cule dedit.

Lectio tertia.

Uidistis nempe et manifestū ē quod ali
quando serui dei non habent ut p
betur quod habet. Et tamen illa uidua nihil
habebat. Quod illi reliquum erat finitus fu
erat: et cum filiis suis moritura. Proce
ssit ergo ut faceret sibi panem: collegerat
duo ligna: et tunc uidit eam belias. Tūc
eam homo dei uidebat quādo illa duo

ligna querebat. Mulier illa typum gere
bat ecclesie: et quia duo ligna crucem fa
ciunt querebat moritura unde semper es
set uictura. Adhibito ergo mysterio be
lias loquitur ad eam quod audiuit: narrat
illa dispositionem suam: morituram se di
cit cum consumauerit quod remāserit. Ubi
est ergo quod dominus belie dixerat: uade
in sareptam sydonie ibi enim mandauit
mulieri uidue ut pascat te. Uidetis quē
admodum mandat deus non in aure sed
in corde. Nunquid legimus quia missus
est aliquis propheta ad illam mulierem
et dictum est ei. Ecce dicit dominus. Uē
turus est ad te esuriens seruus meus: et
ex eo quod habes: ministra illi: inopiam no
li metuere: ego supplebo quod dederis.
Hoc enim dictū non legimus: nec hoc legi
mus quod in somnis ad eum missus fuerit
angelus: et prenūciauerit beliam esurien
tem esse uenturum: et de illo pascendo a
liquis mulierem illam amonuerit. Sed
mandat deus miris modis quod in cogita
tionibus loquitur. **Ad benedictus anti
phona.** Amen dico uobis quia nemo pro
pheta acceptus est in patria sua. **Oratio.**

Quod uobis nostris quicquid domi
ne gratiam tuam benignus infun
de: ut sicut ab eis corporalibus abstine
mus: ita sensus quoque nostros a noxi
is retrahamus excessibus. per **Ad ma
gnificat anti.** Iesus autem transiens per mediū
illorum ibat. **Oratio.**

Subueniat nobis domine misericor
dia tua: ut ab imminētibus peccato
rum nostrorum periculis: te mereamur
protegente eripi te liberante saluari. per
Seria tertia. Secundum mattheum.

In illo tempore. Respiciens iesus i
discipulos suos: dixit simōi petro.
Si peccauerit in te frater tuus: uade et
corripe eum inter te et ipsum solus. Et re
liqua. **Omelia sancti augustini episcopi**

Lectio prima.

Quare illū corripis: Quia doles quod
peccauit in te. Absit. Si amore tuo
id facis: nihil facis. Si amore illius facis
optie facis. Denique in ipsis uerbis attēde

cuius amore id facere debeas: utrum tuum an illius. Si te audierit inquit lucratus eris fratrem tuum. Ergo propter illum fac: ut lucraris illum. Sic faciendo lucraris: nisi fecisses perierat. Quid est ergo quod plerique homines ista peccata continent et dicunt: quid magnum feci? In homines peccavi. Noli continere quod in hominem peccasti. Vis nosce quia in hominem peccando peristi. Si te ille in quem peccasti corripuerit inter te et ipsum solum: et audieris illum lucratus est te. Quid est lucratus est te: nisi quia perieras si non lucraretur te. Nam si non perieras quomodo te lucratus est. Nemo ergo contineat quando peccat in fratrem. Aut enim in quodam loco apostolus. Sic autem peccantes in fratres et percutientes conscientiam eorum infirmam in christum peccatis: ideo quia membra christi omnes facti sumus. Quomodo non peccas in christum qui peccas in membra christi. *Lectio secunda.*

Nemo ergo dicat quia non peccaui in deum: sed peccaui in fratres. In hominem peccaui leue peccatum est vel nullum peccatum est. Forte tamen dicis: leue est quia cito curatur. Peccasti in fratres fac satisfactionem et sanatus es. Cito fecisti rem mortiferam: sed remedium cito inuenisti. Quis uestrum speret regnum celorum fratres mei: quando dicit euangelium: qui dixerit fratri suo satue: reus erit genne ignis. Magnus terror: sed uide ibi remedium. Si obtuleris munus tuum ad altare: et ibi recordatus fueris quod frater tuus habet aliquid aduersum te: relinque ibi munus tuum ante altare. Non irascitur deus quia differas imponere munus tuum: te querit deus magis quam munus tuum. Nam si malum animum gerens aduersus fratrem tuum: adueneris cum munere ad deum tuum: respondebit tibi. Tu peristi mihi quid attulisti? Offerens munus tuum et tu non es munus dei. Plus querit christus quem redit sanguine suo quam quod tu inuenisti in horreo tuo. Ergo relinque ibi munus tuum ante altare: et uade prius reconciliari fratri tuo: et sic ueniens of

feres munus tuum. Ecce ille reatus genne cito solutus est. Mundum reconciliatus reueras genne. Reconciliatus securus offeres munus tuum ad altare.

Lectio tertia.

Homines autem faciles sunt ad irrogandas iniurias: et difficiles ad concordiam requirendam. Pote inquit ueniam ab homine quem offendisti: ab homine quem lesisti. Respondet. Non me humiliabo. Vel deum tuum audi: si fratres tuum contemnis. Qui se humiliat exaltabit. Non uis humiliare qui cecidisti? Multum inter est inter se humiliantem: et in terra iacentem. Jam iaces: et humiliare te non uis. Bene diceris nolo descendere si non uis ruere. Hoc ergo debet facere qui fecit iniuriam. Qui autem te passus est: quid debet quod audiuius hodie. Si peccauerit in te frater tuus corripe eum inter te et ipsum solum. Si neglexeris peior es. Ille iniuriam fecit: et iniurias faciendo graui se ipsum uulnere percussit. Tu uulnus fratris tui contemnis: tu eum uides pisse et negligis. Peior es tacendo quam ille conuiciando. Quando ergo in nos aliquis peccat: habeamus magnam curam non pro nobis. Nam gloriosum est iniurias obliuisci: sed obliuiscere iniuriam tuam non uulnus fratris tui. Ergo corripe inter te et ipsum solum: intuens correctioni: parcens pudori. Forte enim pro uerecundia incipit defendere peccatum suum: et cum uis facere correctionem facis peiorem. *Ad bñdictus antiphona.* Si duo ex uobis consenserint super terram: de omni re quacumque petierint fiet illis a patre meo: dicit dominus.

Oratio.

Exaudi nos omnipotens et misericors deus: et continetie salutaris propitius nobis dona concede. per dominum.

Ad magnificat antiphona. Ubi duo uel tres congregati sunt in nomine meo: in medio eorum sum dicit dominus. *Oratio.*

Tua nos domine protectione defende: et ab omni semper iniquitate custo

di. per dominum. Feria tertia. Secundus mattheum.

In illo tempore. Accesserunt ad iesu
ab hierosolymis scribe et pharisei
dicentes. Quare discipuli tui transgrediun
tur traditiones seniorum? Et reliqua.

Sermone sancti hieronymi presbyteri.

Lectio prima.

Mira phariseorum scribarumque stulti
tia dei filium arguit quare hominum
traditiones et precepta non seruient. Non
enim lauant manus suas cum pane man
ducant. Manus id est opera non corpo
ris sed anime lauande sunt: ut fiat in illis
humus dei. Ipse autem respondens ait illis.
Quare et uos transgredimini mandatum
dei propter traditionem uestram? Falsa
caluniam uera responsione confutat cum
inquit. uos propter traditionem hominum
precepta dei negligatis: quare discipulos
meos arguendos creditis quod seniorum ius
sa paruipendant ut dei scita custodiant?
Nam deus dixit: honora patrem tuum
et matrem: et qui maledixerit patri uel matri
morte moriatur. Vos autem dicitis: qui
cumque dixerit patri aut matri. munus quod cum
que est ex me tibi proderit: et non honorifi
cabit patrem suum aut matrem.

Lectio secunda.

Honor in scripturis non tantum in sa
lutationibus et officiis deferendis
quantum in elemosinis ac munerum ob
latione sentitur. Honora inquit aposto
lus uiduas que uere uidue sunt. Sic ho
nor donum intelligitur. Et in alio loco. ps
byteri duplici honore honorandi sunt:
maxime qui laborant in uerbo et doctri
na dei. Et per hoc mandatum iubemur
ut boui trituranti os non claudamus: et
dignus sit operarius mercede sua. Pre
ceperat dominus uel ibecillitates uel eta
tes uel penurias parentum considerare:
ut filij honorarent etiam in uite necessariis
ministrandis parentes suos. Hanc pro
uidentissimam dei legem uolentes scribe
phariseique subuertere: ut impietates sub
nomine pietatis inducerent: docuerunt
pessimos filios: ut si quis ea que paren
tibus offerenda sunt: deo uouere uoluerit:
qui uerus est pater: oblatio dei prepona

tur parentum muneribus: uel certe ipsi
parentes: que deo consecrata cernebant:
ne sacrilegij crimen incurrerent declinan
tes egestate conficiebant. Atque ita fiebat ut
oblatio liberorum sub occasione templi et dei
in sacerdotum lucra cederet. Nec pessima
phariseorum traditio de alia occasione ueni
ebat. Multi homines obligatos ere alieno
et uolentes sibi creditum reddere delegabant
sacerdotibus: ut exacta pecunia ministris tem
pli et eorum usibus deferuieret. *Lectio tertia.*

Prodest autem et in hoc loco breuiter habe
re sensum. munus quod ex me est tibi
proderit. Compellitis inquit filios ut dicant
parentibus suis quodcumque donum oblatu
rus eram deo in tuos consumo cibos: si
bi quoque proderit o pater et mater. Et illi timi
des accipere quod deo uidentur mancipatus:
inopem magis uellent uitam ducere quam co
medere de consecratis. Non quod intrat in
os coinquinat hominem. Verbum com
proprie scripturarum est et publico sermo
ne non teritur. Populus iudeorum par
te dei se esse iactans: ceteros cibos uocat qui
bus omnes utuntur homines. Verbi gratia.
suillam carnem. ostreas. leporem. et is
tiusmodi animantia que ungulam non scin
dunt: nec ruminant: nec squamosa in pi
scibus sunt. Unde et in actibus apostolo
rum scriptum est: quod deus sanctificauit: tu
ne comederis. Comune ergo quod ceteris
hominibus patet: et quasi non est de parte dei
per imundo appellatur. Non quod intrat in os
coinquinat hominem: sed quod procedit ex
ore hoc coinquinat hominem. Opponat
prudens lector et dicat: si quod intrat in os
Non coinquinat hominem: quare idola
tricus non uescimur? Et apostolus scribit.
Non potestis bibere calices domini et ca
licem demoniorum. Sciendum igitur quod
ipsi quidem cibi et dei creatura per se om
nis munda sunt: sed idolorum ac demonum
inuocatio ea facit imunda. Tunc accedentes
discipuli eius dixerunt ei. Scis quia
pharisei audito hoc uerbo scandalizati
sunt? Sermonem uno omnis superstitio
observationum iudaicarum fuerat elisa:
qui in cibis sumendis abominandisque

religionem suam sitam arbitrabantur.
Et q̄ crebro teritur in ecclesiasticis scrip-
turis scandalū: breuif dicēduz qd signifi-
cet scalon ⁊ scandalū. nos offendiculuz:
uel ruinā ul ipactionē pedis possumus
dicere. Qd ergo legim⁹ q̄cunqz de mini-
mis istis scādalisauerit quēpiā hoc itelli-
gimus: q dicto factoue occasionez ruine
cuiqz dederit. At illerndens ait. Dis plā-
tatio quā nō plantauit paf me⁹ celestis
eradicabit. Etia que plena uidēt in scrip-
turis: plena sunt questionib⁹. *Ad bñdic.*
ait. Audite ⁊ itelligite traditiōes quas dñs
dedit uobis.

Oratio.

Presta nobis q̄s dñe: ut salutarib⁹
ieiunijs eruditi: a noxijs quoqz ui-
tijs abstinentes: pp: ciationē tuā facilius i-
petremus. p dñm. *Ad mag. ait.* Nō lotis
manibus māducare: nō coingnat boēm.

Oratio

Quoniam q̄s dīpotens dñs: ut q̄ p̄tecti-
onis tue grām querim⁹ libati a ma-
lis oībus secunda tibi mēte seruiam⁹. per
dñm. *Feria q̄nta. Secundum lucam.*

In illo t̄p̄e. Surgens iesus de syna-
goga: itrauit i domū simonis. So-
crus aut sumōis tenebat magnus febrib⁹.
Et reliqua. *Omelia sancti ambrosii ep̄i
copi. Lectio prima.*

Quod clementia dñi saluatoris nec i
dignatione cōmotus: nec scelere of-
fensus: nec iniuria uiolat⁹: iudeā deseruit.
Quin et imemor iniurie: memor clemen-
tie: nūc docendo: nūc liberādo: nūc sanā-
do: plebis corda demulcet. Et bñ factus
Lucas uirū a spū neqcie liberatū ante p̄-
misit: ⁊ substituit femine sanitatē. Utqz
eīm sexum dñs curaturus aduenerat. Et
prior sanari debuit qui prior creatus est.
Nec pretermitti illa debuit que mobili-
tate magis animi q̄z prauitate peccaue-
rat. Sabbato dominice medicine opera
cepta significat: ut inde creatura noua ce-
perit: ubi uetus creatura ante desinit: nec
sub lege eē dei filiū: sed supra legem i ip-
so principio designaret: nec soluere legē
sed adimplere. Neqz eīm per legem sed

uerbo factus est mundus sicut legimus.
Uerbo domini celi firmati sunt. Nō sol-
uitur ergo lex: sed impletur: ut fiat reno-
uatio hominis iam labentis. Unde ⁊ a-
postolus ait. Expoliantes uos ueterem
hominem induite nouum qui secundus
christum creatus est.

Lectio secunda.

Quod bene sabbato cepit: ut ipsum se
ostenderet creatorem: qui opera o-
pibus itexeret: ⁊ persequeretur opus qd
ipse iam ceperat: ut si faber domus reno-
uare disponat non a fundamentis sed a
culminibus incipit soluere uetustas. Ita
qz ibi prius manum admouet ubi ante
desierat. Deinde a minoribus incipit:
ut ad maiora perueniat: liberare a dōmo
ne homines. sed in uerbo dei possunt. Re-
surrectionem mortuis imperare diuine
solius est potestatis. Nec quēqz mouere
debet q̄ iesu nazareno nomen in hoc li-
bro diabolus dixisse prius inducitur.
Nec eīm ab eo christus nomen accipit:
qd de celo angelus ad uirginem detulit.
Est huius impudentie: ut inter homines
aliquid prius usurpet: ⁊ ad homines
quasi nouum deferat quo terrorem sue
potestatis incutiat. Deniqz in genesi pri-
mus deum homini nuncupauit. Sicut
enim habes. Et diabolus dixit mulieri.
Quid utiqz dixit deus: ne edatis de om-
ni ligno. Uterqz igitur adam deceptus
est sanatus a christo.

Lectio tertia.

Sequere cetera ⁊ euangelice lectio-
nis disce mysteria atqz in duorum
sanitate: publice sacramentum salutis a-
gnosce. Sicut eīm in adam omnes mori
untur: ita ⁊ in christo omnes uiuificabū-
tur. Quis est ille qui in synagoga spiritū
demonij habebat immundus: nisi popu-
lus iudeorum: Qui quasi serpentinis spi-
ris: simulatam corporis mundiciam inte-
rioris mentis sordibus inquinabat. Et
bene in synagoga homo erat qui spiri-
tum immundum habebat: quia spiri-
tum sanctum amiserat. Introierat enim

diabolus unde christus exierat. Simul
ostenditur natura diaboli non improba: opa
iniqua. Nam quem superiorem naturam
deum confitetur: opere negat. Et in hoc
apparet eius nequitia: improbitas iudeo
rum quod ita populo uesano cecitatez men
tis effudit: ut populus neget quem dmo
nes confitentur. O peior magistro disci
pulorum hereditas. Ille uerbo dñm ten
tat: illi facto. Ille dicit mitte te: isti adoriū
tur ut mittant. Si altiori consilio ista pēda
mus animi: debemus intelligere et corpo
ris sanitatē: ut prius animus quam serpentinis
laborabat insidijs absolutus sit. Alia est
nunquam a corpore uincere: nisi prius a di
abolo tentare. Nam cum anima corpus agat
uiuificet et gubernet quemadmodum in eius
illecebras captiua rapetur: nisi et ipsa su
perioris alicuius potestatis uinculis stri
geretur. Denique non prius eua esuriuit quam
serpens eam uersucia tentauit. Et ideo ad
uersus ipsum auctorem peccati prius debuit
medicina salutis operari. **Ad bñdict. asit.**

Exibant autem demonia a multis damiana et di
centia: quia tu es christus filius dei: et increpans
non sinebat ea loqui: quia sciebant ipsum esse christum.

Oratio.

Magnificet te domine sanctorum tuorum
colme et damiani beata solennitas:
qua et illis gloriam sempiternam: et opem
nobis ineffabili prouidentia contulisti. p.

Ad mag. asit. Omnes qui habebant infirmos
ducebant illos ad iesum et sanabatur. **Pro.**

Subiectum tibi populum quesum
domine propiciatio celestis amplificet:
et tuis semper faciat seruire mandatis. p.
dominum. **Scia sexta. Secundum iohā**

nem.

In illo tempore. Venit iesus in ciui
tate samarie que dicitur sychari: u
rta prediū quod dedit iacob ioseph filio suo
Et reliqua. **Omelia sancti augustini episcopi**

copi. Lectio prima.

Erat autem ibi fons iacob. Pute
us erat: sed omnis puteus fons: non
omnis fons puteus. Ubi enim de terra
aqua manat et usui prebetur haurientibus
fons dicitur. Sed si in promptu et superfi

cie sit: fons tantum dicitur. Si autem in
alto et in profundo sit: ita puteus uocatur:
ut fontis nomen non amittat. Iesus autem
fatigatus ex itinere sedebat sic super fon
tem. Hora erat quasi sexta. Iam incipiunt
mysteria. Non est frustra fatigatur iesus.
Non enim frustra fatigatur uirtus dei. Non
enim frustra fatigatur: per quem fatigati re
creantur. Non est frustra fatigatur: quo
deserente fatigamur: quo presente firma
mur. Fatigatur tamen christus et fatigatur
ab itinere et sedet: et iuxta puteum sedet:
et hora sexta fatigatus sedet. Omnia ista
innuunt aliquid: indicare uolunt aliquid.
Intentos nos faciunt: ut pulsemus hor
tatur. Ipse ergo nobis aperiat et uobis:
qui dignatus est ita hortari ut diceret.
Pulsate et aperietur uobis. Ita fatigatur
est ab itinere iesus. Inuenimus uirtutes
iesu: et inuenimus infirmitatem iesu: for
tem et infirmum. Fortem quia in princi
pio erat uerbum: et uerbis erat apud de
um: et deus erat uerbis: hoc erat in princi
pio apud deum. Uis uidere quod iste for
tis sit. Omnia per ipsum facta sunt et sine
ipso factum est nihil: et sine labore facta
sunt. Quid ergo illo fortius: per quem si
ne labore facta sunt omnia. Infirmum uis
nosse. Uerbum caro factum est et habitauit
in nobis. Fortitudo christi te creauit. Infir
mitas christi te recreauit. Fortitudo christi
fecit ut quod non erat esset. Infirmitas chri
sti fecit: ut quod erat non periret. Condidit
nos fortitudine sua: quesuit infirmitate
sua.

Lectio secunda.

Non erat ergo ipse infirmus infirmos:
tanquam gallina pullos suos. Quic enim
nimis similem se fecit. Quotiens inquit ad
iherusalem uolui congregare filios tuos
tanquam gallina pullos suos sub alis suis et
noluisti. Videtis autem fratres quemad
modum gallina infirmetur cum pullis
suis. Nulla enim alia avis quam sit mater: sic
agnoscitur. Videmus nidificare passe
res quoslibet ante oculos nostros. irundi
nes. ciconias. columbas quotidie uidi
mus nidificare. Quos nisi quando

in nidiis uidemus parentes esse nō agno-
scimus. Gallina uero sic infirmatur in
pullis suis: ut etiam si ipsi pulli non se
quantur: et filios non uideas matrem
tamē agnoscas. Ita fit alis demissis. plu-
mis hyssida. uoce rauca. omnibus mē-
bris demissa et abiecta: ut quēadmodū
dixi: et si filios non uideas: matrem tamē
intelligas. Sic ergo iesus ifirmus fatiga-
tus ex itinere. Ite ipsius caro assumpta
pro nobis. Quomodo eim iter habet q-
ubiqz est: Qui nusqz deest quo it: Aut
unde it nisi quia ad nos non ueniret: ni-
si formam uisibilis carnis assumeret: q-
a ergo uenire ad nos eo modo dignatus
est: ut in forma serui assumpta carne ap-
pareret: ipsa carnis assumptio est iter ei.
Ideo fatigatus ex itinere quid aliud est
qz fatigatus a carne. Infirmus in carne
iesus: sed noli tu infirmari. In illius infir-
mitate tu fortis esto: quia qd infirmus est
deo: fortius est hominibus.

Lectio tertia.

Sub hac rerum imagine adam qui
erat forma futuri: prebuit nob ma-
gnū indicium sacramenti: imo deus in il-
lo prebuit. Nam et adam dormiens meru-
it accipere uxorem et de costa eius facta
est uxor: quoniam de christo in cruce dor-
miente futura erat ecclesia d latere eius.
de latere. scilicet dormientis: quia de latere in
cruce pendētis lancea percusso. sacramē-
ta ecclesie profuxerunt. Sed quare hoc
dicere uolui fratres: nisi quia infirmitas
christi nos facit fortes. Magna ibi ima-
go precessit. Potuit dominus carne de
trahere homini unde faceret feminam et
magis uidetur quasi congrue potuisse.
Fiebat eim sexus infirmior et magis de
carne infirmitas fieri debuit qz de osse.
Ossa eim in carne firmiora sunt. Non d-
traxit carnem unde faceret mulierem: s-
d detraxit os: detracto osse formata ē mu-
lier: et in loco ossis caro adimpleta est. Po-
terat pro osse os facere. poterat ad facien-
dam mulierem non costam sed carnem
dtrahere. Quid ergo significauit: Facta
est mulier in costa tanqz fortis. Factus ē

adā i carne tanqz ifirmus. Christus est et ec-
clesia. Illius infirmitas nostra est fortitu-
do. *Ad benedictus antiphona.* Aqua quā
ego dederō qui biberit ex ea non sitiet in eter-
num. *Oratio.*

Ieiunia nostra quesumus domine:
benigno fauore prosequere: ut sic
ab alimentis abstinemus in corpore: ita
a uiciis ieiunemus in mente. per. *Ad ma-
gnificat antiphona.* Domine ut uideo pro-
pheta es tu. patres nostri in mōte hoc adora-
uerunt. *Oratio.*

Pro ista quesumus omnipotēs dūs
ut qui in tua protectione cōfidim-
us cuncta nobis aduersantia te adiuvante
uincamus. per.

Sabbato secundum iohannem.

In illo tempore. Perrexit iesus in
monte oliueti: et diluculo iterū ue-
nit in templum. Et reliqua.

*Sermō sancti augustini episcopi. Lec-
tio prima.*

In montē autem oliueti: in montes
fructuosum: in montem unguenti:
in montem chrisimatis. Ubi eiz decebat
docere christum: nisi in montem oliueti.
Christi eim nomen dictum est a chrisma-
te. Chisma autē grece: latine unctio no-
minatur. Ideo autem nos unxit: quia lu-
ctatores contra diabolum fecit. Et dilu-
culo iterum uenit in templum: et omnis
populus uenit ad eum. Et sedens doce-
bat eos: et non tenebatur: quia nūdū pa-
ti dignabatur. Nunc iam attendite ubi
ab inimicis tentata sit domini mansuetu-
do. Adducunt autem illi scribe et phari-
sei mulierem in adulterio deprehensam
et statuere eam in medium: et dixerunt ei.
Magister hec mulier modo deprehēsa
est in adulterio. In lege autem moyses
mandauit nobis huiusmodi lapidare.
Tu ergo quid dicis: Hec autē dicebāt
tentantes eum: ut possent accusare eum.
Unde accusare: Nunquid ipsum in ali-
quo facinore deprehenderāt. Aut illa mu-
lier ad eum aliquo modo pertinuisse di-
cebat: Quid ergo tentantes eum: ut pos-
sent accusare eum.

Lectio secunda.

Intelligimus fratres admirabilem mansuetudinē in dño fuisse. Aliad uertant eum nūmū esse mīcē: nūmūz esse mansuetū. De illo quippe fuerat ante p̄dictus. Accingere gladio tuo sup̄ femur tuū potentissime. Specie tua ⁊ pulchritudine tua: itēde p̄spere procede. ⁊ regna. Propter ueritatē ⁊ mansuetudinē ⁊ iusticiam. Ergo attulit ueritatē ut doctor: mānsuetudinē ut liberator: iusticiam ut cognitor. Propter hoc eum p̄pheta in sp̄ritu sancto esse uenturū predixerat. Cum loqueretur ueritas agnoscebat. Cū ad uersus iūmicos nō moueretur: mansuetudo laudabat. Cū ergo de duobus istis id est de ueritate ⁊ mansuetudine eius. iūmici liuore ⁊ inuidia torquerētur: in tertio id est iusticia. scandalum posuere. Quare: Quia lex iusserat adulteros lapidari. Et utiqz lex: qđ iniustus erat iubere non poterat. Si aliquid aliud diceret qđ lex iusserat: iniustus deprehenderetur. Dixere ergo apud semetipsos. Uerax putatur mansuetus uidetur. de iusticia illi querēda est calūnia. Offeramus ei mulierem i adulterio deprehensam. Dicamus quid de illa in lege preceptum sit. Si eaz iusserit lapidari mansuetudinē non habebit. Si eam dimitti censuerit: iusticiam non tenebit. Et autem mansuetudinez inquit non perdat in qua iāz populis amabilis factus est: sine dubio eaz dimittere dicturus est. Hinc nos inuenimus accusandi occasionem: ⁊ rerum faciemus tanqđ legis preuaricatorem dicentes ei. Hōstis es legis contra moysen respondes: imo contra eum qui p̄ moysen legez dedit. Reus es mortis. cum illa: ⁊ tu ip̄e es lapidandus. Posset his uerbis atqz his sententijs iſlāmari inuidia: seruere accusatio. flagitari damnatio.

Lectio tertia.

Ed cui hec p̄uersitas rectitudinē: falsitas ueritati: corruptum cor directo: stultitia sapientie. Quando illi laqueos preparant: in quos non prius ip̄i caput iniicerent. Ecce dominus in respō

dendo: ⁊ iusticiam seruaturus est: ⁊ a mīa suetudine non recessurus. Non est captus cui tendebantur laquei: sed potius capti sunt qui tendebant: quia in eum qui eos posset d̄ laqueis eruere non credebant. Quid ergo ispōdit dominus iesus? Quid ergo respondit ueritas. Quid respondit sapientia. Quid respondit ipsa cui calūnia parabatur iusticia. Non dixit non lapidetur: ne contra legem dicere uideret. Absit autem ut diceret lapidetur. Venit eis non perdere qđ inuenerat: sed querere qđ perierat. Quid ergo respōdit. Videte qđ plenum sit iusticia: plenum mansuetudine ⁊ ueritate. Qui sine peccato est uestrum inquit prior in illa lapidem mittat. Responso sapientie quomodo in tromisit iuste: foris eis calumniabant: se ipsos intrinsecus non perscrutabantur. Adulteraz uidebant: se non respiciebāt. preuaricatores legis legez implere cupiebant: ⁊ hoc calūniando: nō uere tanqđ adulteraz castitate damnando. Audistis iudei. Audistis pharisei. Audistis doctores legis: legis custodē: sed nōdū intellexistis legislatores. Quid uobis aliud significat cum diceret. Digito scribebat in terra. Digito eim lex dei scripta est: s; p̄pter duos in lapide scripta est. Nūc iam dominus in terra scribebat: quia fructus querebat. **Ad benedictus antiphona.**

Indignauit se iesus ⁊ scribebat in terra: si quis sine peccato est mittat in eam lapidem.

Oratio.

Presta quesumus omnipotens deus: ut qui se affligendo carnem ab alimentis abstinent: sectando iusticiāz a culpa ieiunent. per dominum. **Ad uelpe ras capitulus.**

Fratres scriptum est: quoniā abraā duos filios habuit: unum de ancilla: ⁊ unum de libera: sed qui de ancilla secundum carnem natus est: qui autem de libera per repromissionem que sunt per allegoriā dicta. **Ad magnificat antiphona.** Nemo te condēnauit mulier. nemo domine: nec ego te condemnabo: iam amplius noli peccare.

Oratio.
Quoniam deus omnipotens deus: ut qui
ex merito nostre actionis affligimur:
tue gratie consolatione respicere. per dominum nostrum
iesum. **Antica quarta in quadragesima**
ad mat. inuit. Populus domini et oves pascue
eius. Venite adoremus deum. **ps. Venit.**

Lectio prima.
Moyses autem pascebat oves iethro
soceris sui sacerdotis madian. Cum
quod minasset gregem ad interiora deserti: uenit
ad montem dei horeb. Apparuitque ei
dominus in flamma ignis de medio rubi: et uidebat
quod rubus ardebat et non comburet. Dixit
ergo moyses. Uadam et uidebo uisiones
hanc magnam: quare non comburatur rubus. Respon-
dens autem dominus quod pergeret ad uidendum: uo-
cauit eum de medio rubi et ait. Moyses
moyses. Qui respondit. Adsum. At ille. Ne ap-
propias inquit huc. Solue calciamentum de pe-
dibus tuis: locus enim in quo stas: terra sancta
est. Et ait. Ego sum deus patris tui: deus abra-
am: et deus isaac: et deus iacob. Abscon-
ditque moyses faciem suam: non enim auso
erat aspicere contra dominum. Cui ait dominus.
Uidi afflictionem populi mei quod est in egypto:
et clamorem eius audiui: propter duriciam
cordis eorum quod presunt opibus. Et scies dolo-
rem eius descendere ut liberare eum de manibus
egyptiorum: ut educam de terra illa in
terram bonam et spatiosam: in terra que fluit
lacte et melle ad loca cananei. ethei. et amo-
reici. ferezei. et euei. et iebusei. Clamor
ergo filiorum israel uenit ad me: uidique af-
flictionem eorum qua ab egyptiis opprimun-
tur. Sed ueni mittere te ad pharaones ut
educas populum meum filios israel de egypto.
R. Locutus est dominus ad moysen dicens.
descende in egyptum dic pharaoni. Ut dimittat
populum meum: induratus est enim cor pharaonis
non uult dimittere populum meum nisi in ma-
nu forti. **R.** Clamor filiorum israel uenit ad me:
uidique afflictionem eorum: sed ueni mittere te ad
pharaonem. Ut dimittat.

Lectio secunda.
Exiitque moyses ad deum. Quis ego
sum ut uadam ad pharaones ut edu-
cam filios israel de egypto: Qui dixit ei

Ego ero tecum: et hoc habebis signum quod
misericordia te. Cum eduxeris populum meum
de egypto: imolabis deo super montem istum
Ait moyses ad deum. Ecce ego uadam ad
filios israel et dicam eis. Deus patris uostri
misit me ad uos. Si dixerint mihi quod no-
men est eius quod dicam eis: Dixit dominus ad
moysen. Ego sum: quod sum. Sic dices filiis
israel. Qui est misit me ad uos. Dixit
quoque iterum deus ad moysen. Hec dices filiis
israel. Dominus deus patrum uostri. deus abra-
am. deus isaac. et deus iacob. misit me ad
uos. Hoc nomen mihi est in eternum: et hoc
memoriale meum in generatione et genera-
tione. Uade et congrega seniores israel: et
dices ad eos. Dominus deus patrum uostri ap-
paruit mihi deus abraam. deus isaac. et de
us iacob dicens. Visitans uisitauit uos: et
uidi omnia que acciderunt uobis in egypto:
et dixi ut educam uos de afflictione egypti in
terram cananei. et ethei. et amoreici. et ferezei
et euei. et iebusei: ad terram fluentem lacte
et melle: et audient uocem tuam. **R.** Ste-
tit moyses coram pharaone et dixit: hec dicit do-
minus. Dimittite populum meum ut sacrificet
mihi in deserto. **R.** Dominus deus hebreo-
rum misit me ad te dicens. Dimittite populum.

Lectio tertia.
Ingredierisque tu et seniores israel ad
regem egypti et dices ad eum. Do-
minus deus hebreorum uocauit nos. Ibi-
mus uiam trium dierum in solitudinem
ut imolemus domino deo nostro. Sed
ego scio quod non dimittet uos rex egypti
ut eatis nisi per manum ualidam extendam
quod manum meam et percutiam egyptum in
cunctis mirabilibus meis que facturus sum
in medio eorum. Post hoc dimittet uos
daboque gratias populo huic coram egyptiis:
et cum egrediemini non exibitis uacui
sed postulabit mulier a uicina sua et ab
hospita sua uasa argentea et aurea: ac ue-
stes. poteritisque eas super filios et filias ustras:
et spoliabitis egyptum. Respondens moyses
ait. Non credet mihi neque audient uocem
meam: sed dicet. Non apparuit tibi dominus. Di-
xit ergo dominus ad eum. Quid est quod tenes in
manu tua: Respondit uirga. Dixit dominus.

Proiecit eam in terrā. Proiecit et uersa
est in colubum ita ut fugeret moyses.
Dixitque dñs. Extēde manū tuam et app-
hende caudā eius. Extēdit et tenuit: uer-
saque est in uirgā: ut credant inqt q appa-
ruerit tibi dñs deus patrū tuorū de abra-
am. et deus Isaac. et deus iacob. **R.** Lan-
temus dño gloriose cū honorificatus ē: equū et
assessorem piecit in mare. Adiutor et pector
factus est mibi dñs in salutē. **R.** Dñs quasi
uir pugnator: dīpotēs nomē eius. Adiutor.

Sermo scti iohannis osauri.

Lectio quarta.

Stabat moyses in mōte nō armis:
sed p̄cib⁹ pugnaturus. Stabat ex-
tēsis ad celū manib⁹ deuoto orans affe-
ctu: nō de terra s; de celo auxiliū postula-
bat. Pugnabat cū hostib⁹ absens: cū ex-
teris sine bello decertabat: ut quē loci di-
uersitas ab iūmicis scūperat: oñis effe-
ctus bellatorē p̄ntem hostib⁹ exhiberet.
Sit moyses orāte pugna occulta: s; mani-
festa uictoria. Latent dimicat: ut euiden-
ter deuicat. Solus orat: ut mlti saluent.
Stabat moyses in mōte: iā p̄xim⁹ celo:
iam uicin⁹ siderib⁹. Et quāto eū sublimi-
tas mōtis extulerat: tanto oīo deo proxi-
mū exhibebat. Sit moyses orāte uictoria:
cessante mesticia. Potēti⁹ hostis effici-
tur: iusti corpore fatigato. Desinit isrl' ui-
cere: moyses desistente i prece: ut dū diue-
sa populis exhiberētur: oñis nob po-
tentia mōstraret. Deniq; tam diu ista di-
uersitas ualuit q; diu iugis oratio defuit.
Perseuerāte prece pleuerās uictoria ro-
boratur. Iā gerit pugna cum hoste: iam
amalech p̄cib⁹ debellat. **R.** In mari ue-
nie et semite tue in aquis multis. Deduxisti si-
cut oues populū tuū i mān moysi et aaron. **R.**
Trāstulisti illos mare rubrū: et trāstuxisti eos
per aquam nimā. Deduxisti. **Lectio quinta.**

Comendatur hebreorum populus
deo: quē hostilis imanitas puoca-
rat ad bellū. Oratio in ultionē iūmici di-
rigitur: cuius scelera iā interitum puoca-
bant. Nec dū moysi oratio circa uictorie
effectū minus ualeret: inimici uirtus i po-
pulum dei potēti⁹ esset. Non iā celeste

humanū certamē ab oībus putaretur.
Quis eiz iustorū nō orando pugnauit?
Quis non hostē orando deuincit? Ora-
tionibus danieli uisa pandūtur: sopiunt
flāme. sere ebetescūt. cadunt hostes: iūmi-
ci uincūtur. Quātoq; eiz purior: frequen-
tiorq; fuerit celebrata oīo: tanto celerior
erit de iūmici uindicta. Licet colloq; cū
dño orando: licet cū eo fabulari cū uel:
licet precibus mercari qd optas. Et quā-
uis uocem eius audire non possis: tamē
dū id qd desideras accipis: colloq; tecū
et si non uerbis tamen beneficijs dignat.
Et factum est inqt cum leuaret man⁹ mo-
yses preualebat israel. Ubi autē submi-
serat man⁹: iualecebat amalech. Bellū
christianis indictū hoc exemplo mōstra-
tur. Et belli effectus oñis instantia ap-
tur. Orat enim moyses et uincit. cessat et
uincitur. **R.** Qui persequēbatur populū tuū
dñe: dimicisti eos in profundum. Et in colū-
na nubis ductor eorum fuisti dñe. **R.** Dedu-
xisti sicut oues populū tuū in manu moysi et
aaron. Et. **Lectio sexta.**

Cidit christianus qd gerat: iuenit
qd fugiat. Didit iquā unde aut ui-
ceatur aut uincat. Quāuis instantius chri-
stiano orandum sit: quia et preliator ho-
stis est: et pro seipso nō pro altero pugnat.
Moyse enim et contra hominem: et pro
alijs orando pugnabat. Christianus ue-
ro et pro se ipso: et p̄tra diaboli pugnat.
Nec quisq; poterit excusari: qui hostem
uincere noluit deus orando cessauit. Et
tamen in moyse corpus deficiebat: non
uoluntas aliquando cessabat. Si ergo
fragilitatis causa in moyse excusari non
potuit: quēadmodum in nobis uolūtas
poterit excusari. Unō apparet uires ho-
sti illum dare qui cessat: et sese ei subicere
qui non orat. Quod totū est odisse sua:
diligere aliena: sibi ipsum hostem existe-
re: dum contra hostem nolit iugiter exo-
rare. Hostis enim dum oras premitt: dum
cessas erigitur. Iniuriā nobis ab ho-
mine non nunq; illataz impatienter qd
non licet ferimus: et maiorem contume-
liā in illum qui intulit reuocamus.

Tu pumeliā tuā a te tibi illatā quō teip
sum poteris uidicare: q ab illo illatā nō
poteris sustinere: Aut tu in te ultionē cū
mādabis cū ptra teipm hostē erigis: dū
eū in te nō orando admittis: Dio iugis
ifirmitas hostis. Ceterū ipse se tela mini
strat q hostē pēu instātia nō fatigat. Qua
re: Dionis istātia hostis seuitia debelle
tur. Nō resumatur dū parcm: nō erigatur
dū aliqñ cessam. Oportet inq̄t sēp orare
et nō deficere. Dū oportet dicē necessitatē
inducit: Necessitas aut tāta uī dīstringit:
ut q necesse ē ēt sine nobis p̄fere nō pos
sis. Deniqz māducādī. bibedī. uestiendī.
necessitas. natura illata p̄firi nō pōt: si
ne qbus gerī uita ista non possit: aut p̄ter
mitte ista et uiue sine qbus uiuere nō po
tes: si p̄termittis. Igit si ista p̄termitti nō
possūt: sine qb̄ uita ista nō pōt celebrari:
quēadmodū tur̄ ab hoste eē possit: qd
oportet sēp orare p̄tēpsit. *R.* Moyses
famulus dei ieiūauit. xl. dieb̄ et xl. noctib̄. Et
legē dñi mereretur accipe. *R.* Ascēdēs moyses
in mōtē sinai ad dñm: fuit ibi. xl. diebus et xl.
noctibus. *Et. Secundum iohannem.*

In illo tpe. Abiit iēsus trāsmare ga
lilee: qd ē thryberiadiis et sequebat̄
eū multitudo magna: q̄a uidebant signa
que faciebat sup̄ his q̄ ifirmabāt. Et reli
qua. *Sermō sc̄i augustini ep̄i. Lec. vij.*
Miracula q̄ fecit dñs n̄ iēsus xp̄us:
sūt qdē diuina opa et ad intelligēdū
deū de uisibilib̄ admonēt hūanā mētē.
Quia eim ille n̄ est tal̄ subē q̄ uideri ocul̄
possit: et miracula ei⁹ qb̄ totū mūdū re
gīt uniuersaqz creaturā admiſtrat assidui
tate uiluerūt: ita ut pene nēo digneſ attē
dere opa dī mira et stupēda ī quolibet se
minis grano scdm̄ ipam suā misericordi
am seruauit sibi qdā q̄ faceret opportūo
tpe: p̄f̄ usitatū cursū ordinēqz nature:
ut nō maiora sed isoluta uidēdo stupē: q
bus quotidiana uiluerūt. Mai⁹ eim mi
raculū est gubnatio totū mūdū qz satura
tio qnqz milū hoīuz de. v. panib̄. Et tñ
hoc nēo mirat̄. Illud mirant̄ hoies: non
q̄ mai⁹ est: s̄ q̄a rax est. Quis eiz et nūc
pascit uniuersū mūdū: nisi ille q de pau

cis granis segetes creat. Fecit ergo quō
deus. Un̄ eim multiplicat de paucis gra
nis segetes: ide ī manib⁹ suis multiplica
uit. v. panes. *R.* Splēdida facta ē moysi dū
respiceret in eū dñs. Vidētes seniores clari
tem uultus eius admirātes timuerūt ualde. *R.*
Cūqz descēdisset de mōte sinai: portabat duas
tabulas testimonij: ignorās q̄ comuta esset fa
cies eius ex cōsortio sermōis dñi. Vidētes se
niores. *Lectio octaua.*

Propterea eim erat in manib⁹ xp̄i: pa
nes aut illi qnqz quasi semina erāt:
nō qdē terre mandata: sed ab eo q terrā
fecit multiplicata. Hoc ergo admotū est
sensibus quo erigeretur mēs. Exhibuit
oculis ubi exerceretur intellectus: ut iui
sibilem deum per inuisibilia opera mira
remur: et erecti ad fidez et purgati p̄ fidē
esse ipsum inuisibiliter uidere cuperem⁹:
quem de rebus uisibilibus inuisibilē nos
ceremus. Nec sufficit hec intueri miracu
lis christi. Interrogemus ipsa miracula
quid nobis loquūt de christo: habent
enim si intelligātur linguam suam. Nam
qz ipse christus uerbum patris est: et sc̄z
uerbi uerbus nobis est. Hoc ergo mira
culum sicut audiūmus qz magnus sit: q
ramus etiam qz profundū sit. Non tātū
eius superficie delectemur: sed etiam alti
tudinem perscrutemur. Habet eiz aliqd
intus hoc: qd miramur foris. Vidim⁹ et
expectamus magnū quiddā: p̄clarum
quiddā: imo omnio diuinū qd fieri nisi
a deo possit. Laudauimus de facto scō
rem. Sed quēadmodū si litteras plures
alicuius inspiceremus nō nobis suffice
ret laudare scriptoris articulum qm̄ eas
pariles: equales: decoras fecit: nisi etiam
legeremus qd nobis per illas indicaue
rit. Ita factū hoc qui tantūz inspicit dele
ctatur pulchritudine facti: ut amiretur ar
tificem: qui autēz intelligit quasi legit. *R.*
Ecce mitto angelum meum qui p̄cedat te et
custodiat semper. Obserua et audi uocem meā
et inimicus ero inimicis tuis: et affligētes te affli
gam: et p̄cedet te angelus meus. *R.* Israel si
me audieris: nō erit in te deus recens: neqz ad
orabis deum alienū ego eim dñs. Obserua.

Lectio nona.

Aliter enim uidetur pictura: aliter ut dicitur hic. Pictura cum uideris hoc est totum uidisse et laudasse. Uias cum uideris non hoc est totum: quoniam comoueris et eas legere. Et cum dicis cum uideris uias: si forte non nosti eas legere. Quid putamus esse quod hic scriptum est: Interrogas quid sit cum ias uideas aliquid. Aliud tibi demonstratur est a quo quis cognoscere quod uidisti. Alios ille oculos habet. Alios tu. Nonne similiter apices uidetis: Sed non solum signa cognoscitis. Tu ergo uides et laudas. ille uidet: laudat: legit et intelligit. Quia ergo uidi mus: quia laudauimus: legamus et intelligamus. Dominum in monte multo magis intelligamus: quia dominus in monte uerbum est in alto. Proinde non quasi humiliter iacet quod in monte factus est: nec transeundo per tereundum est sed suscipiendum. Turbas uidit esurientes agnouit: misericorditer pauit. non solum pro bonitate: uerum etiam pro potestate. Quid enim sola prodesset bonitas ubi non erat panis unde turba esuriens pascereetur. Nisi bonitati adesset potestas ieiuna illa turba esuriens remaneret. Denique et discipuli qui erant cum domino in fame et ipsi turbas uolebant pascere: ut non remaneret ianes: sed unde pascere non habebant. **R.** Attendite popule meus legem meam: Inclinate aurem uestram in uerba oris mei. **V.** Aperiam in parabolis os meum loquar: propositiones ab initio seculi. Inclinate **R.** Uos qui transiuri estis iordanem edificate altare domino. De lapidibus quos ferrum non tetigit: et offerte super illud holocausta et hostias pacificas deo uestro. **V.** Cum intraueritis terram quam dominus daturus est uobis: edificate ibi altare domino. De lapidibus. **R.** Audi israel precepta domini: et ea in corde tuo quasi in libro scribe. Et dabo tibi terram fluentem lac et mel. **V.** Obserua igitur et audi uocem meam: et inimicus ero inimicis tuis. Et. **R.** Sicut fui cum moyses: ita ero tecum dicit dominus. Confortare et esto robustus: introducens populum meum ad terram lac et melle manantem. **V.** Noli timere quoniam tecum sum: ad quemcumque prexeris non dimittam te neque derelinquam. Confortare. **R.** Adduxi

nos per desertum. xl. annis ego dominus non sunt attrita uestimenta uestra. **Adana** de celo plui nobis: et obliti estis me dicit dominus. **V.** Ego edu xi uos de terra egypti: et de domo seruitutis liberavi uos. **Adanna.** **Ad laudes ant.** Tunc acceptabis sacrificium iusticie: si auerteris faciem tuam a peccatis meis. **psal.** **Miserere. Cum reliquis ant.** Bonum est sperare in domino quod sperare in principibus. **V.** Benedicat nos deus deus noster: benedicat nos deus. **V.** Potens es domine eripe nos: de manu fortis liberare nos deus noster. **V.** Reges terre: et omnes populi laudate deum. **Capitulum.** Fratres scriptum. **Ad benedic. ant.** Cum subleuasset oculos iesus et uidisset maximam multitudinem uenientem ad se: dixit ad philippum. unde ememus panes ut manducent hi: hoc autem dicebat tentans eum: ipse enim sciebat quid esset facturum. **Dico.** Concede quesumus. **Ad primam ant.** Accepit ergo iesus panes: et cum gratias egisset: distribuit discipulis. **Ad tertiam ant.** De quibus panibus et duobus piscibus faciauit dominus quibus milia hominum. **Capitulum.** Fratres scriptum. **Ad sextam ant.** Saciauit dominus quibus milia hominum de quibus panibus et duobus piscibus. **Capitulum.** **I** Etare sterilis que non parit. erumpe et clama que non parturit: quia multi filii deserte magis quam eius que habet uirum. **Ad nonam ant.** Illi ergo homines cum uidissent quod fecerat iesus signum dicebant: quia hic est uere propheta quem uenturus est in mundum. **Capitulum.**

I Taque fratres non sumus ancille filii sed liberi: qua libertate christus nos liberauit. **Ad uesperas ant.** Dixit dominus **Cum reliquis. capitulum.** Fratres scriptum **Ad magnificat ant.** Subiit ergo in montem iesus: et ibi sedebat cum discipulis suis. **Dico.** Concede quesumus. **Feria secunda. Secundum iohannem.**

In illo tempore. Prope erat pascha iudeorum: et ascendit iesus hierosolimam. Et inuenit in templo uendentes oues et boues. Et reliqua. **Omelia sancti augustini episcopi. Lectio prima.**

Quid audiuius fratres: Ecce templum illud figura adhuc erat: et eiecit inde dominus omnes qui sua querebant

qui ad nudinas uenerant. Et que illi uē
debāt: Illa q̄ opus habebāt boies in sa
crificijs illius tēporis. Mouit eiz caritas
uīa q̄ sacrificia illi populo p̄ ei⁹ carnali
tate ⁊ corde adhuc lapideo talia data sūt:
q̄bus teneret ne in idola deflueret: ⁊ imo
labāt ibi sacrificia. boues. ⁊ oues. ⁊ colū
bas. Hostis q̄ legistis. Nō ergo magnū
peccatū si hoc uēdebāt in tēplo: qd̄ eme
bāt ut offerret in tēplo: ⁊ tamē eiecit ide
illos. Quid si ibi ebriosos iueniret qd̄ fa
ceret dñs: Si uēdentes ea q̄ licita sūt ⁊ s̄
iusticiam nō sūt eiecit. Que eim honeste
emūt: nō illicite uēdunt. Expulit tñ ⁊ nō
ē passus domū orōnis fieri domū nego
ciationis. Si negociatiōis domus nō de
bet fieri domus dei: potationis debet fi
eri: *Lectio secūda.*

Mos aut̄ qm̄ ista dicim⁹: stridet denti
bus suis aduersus nos. Et psalat
nos psalmus quē audistis: striderūt sup
me dentib⁹ suis. Mouimus ⁊ nos audiz
unde curemur: ⁊ sic ingeminant flagella
christo: quia flagellat sermo ipius. Con
gregata sūt inquit in me flagella ⁊ nescie
runt. Flagellatus est flagellis iudeorū:
flagellatur blasphemis falsorum christi
anorum. Multiplicant flagella domio
suo ⁊ nesciūt. Faciamus nos q̄tum ipse
adiuuat. Ego autem cum mihi molesti
essent induebam me cilicio: ⁊ humiliabā
in ieiunio aiām meam. Dicimus tamen
fratres: si eim ⁊ ipse peccit illis qui flagel
landus ab eis erat: prior tamen illos fla
gellauit. Signum quoddā nobis osten
dit: quia fecit flagellum de resticulis: ⁊ in
de indisciplinatos negociationem in dei
templo facientes flagellauit.

Lectio tertia

Et eim qd̄ unusq̄sq̄ peccator i pec
catis suis restem sibi textit. p̄pheta
dicit. Ne his qui trahunt peccata sicut re
stem longā. Quis facit restem longam:
Qui peccato addit peccatum. Quomo
do addit̄ur autē peccata peccatis: Lū
peccata que facta sunt coopiuntur aliis
peccatis. Furtum fecit aliquis. Ne inue
niatur qui fecit: querit mathematicum.

Suffecerat furtum fecisse. Quare uis ad
iungere peccatum peccato: Ecce qui sic
agit: duo peccata. Lūz ad mathematicū
prohiberis accedere blasphemias ep̄m.
Ecce tria peccata. Lūm audis mitte illū
foras d̄ ecclesia. Dicis. Duco me ad par
tem donati. Ecce addis quartum. Cres
cit restis: time restem. Bonum est tibi ut
hic ide cū flagellaris: corrigaris: ne i fine
tibi dicatur. Ligat illi manus ⁊ pedes
⁊ proiscite eum in tenebras exteriores.
Trinaculis eim peccatorum suorum un⁹
quisq̄ constringitur. Illud dominus di
cit: illud ⁊ alia scriptura dicit: sed utriq̄
dominus dicit. De peccatis suis ligatur
homines: ⁊ mittuntur in tenebras exte
riores. Qui sunt tamen qui uendunt boues
uideamus: ut i figura queramus myste
rium facti. Qui sunt qui oues uendunt:
columbas. Ipsi sunt qui oues uendunt
ecclesia: non que iesu christi. Venale ha
bent totum quia nolunt redimi. Eim no
lunt: ⁊ uendere uolunt. *Ad bñdic. aut̄.*

Auferte ista hinc dicit dñs: ⁊ nolite facere do
mum patris mei domū negociatiōis. *Oratio*

Presta quesumus omnipotēs dñs
ut obseruationes sacras ānua duo
tiōe recolentes: ⁊ corpore tibi placeam⁹
⁊ mente. p. *Ad mag. aut̄.* Soluite tēplum
hoc dicit dñs: ⁊ post tridūz reedificabo illud.
hoc aut̄ dicebat de templo corporis sui. *Oratio*

O Ep̄e cationē nostram quesumus do
mine benignus exaudi: ⁊ quib⁹ sup
plicandi prestat effectum: tribue defensi
ōis auxilium. per. *Seria tertia. Secun
dum iohannem.*

In illo tempore. Jam die festo me
diante ascendit iesus in templū ⁊
docebat: ⁊ admirabantur iudei. Et reli
qua. *Omelia sancti augustini ep̄iscope.*

Lectio prima.

Ille qui latebat docebat ⁊ palam
loquebatur: ⁊ non tenebatur. Illū
eiz ut lateret erat causa exempli: hoc po
testatis. Sed cum doceret mirabatur iu
dei. Omnes quidem quantum arbitror
mirabatur: sed non omnes conuertebat
Et unde admiratio: Quia mlti nouerūt

ubi natus: quē admodū fuerit educatus. Nunquā eū uiderāt discētem līas. Audiebant autē dē lege disputantē: legis testimonia pferentē: q̄ nō poterat pferre nisi legisset: nō legere nisi līas didicisset. Et iō mirabāt. Eorū autē admiratio magistra facta ē insinuāde altius uītatis occasio. Ex eorū qppe admiratōe ⁊ x̄bis: dixit dñs aliqd p̄fundū ⁊ diligētius ispici ⁊ discuti dignū. Prop̄ qd̄ intēta facio caritatē uīam non solū ad audiēdū p uobis: sed et ad orandū p uobis. *R.* Quid me queritis interficere hoīem q̄ uera locutus sū uobis. Si male locutus sū testimoniū phibe de malo si autē bñ: cur me cedis? *A.* Multa bōa opa operatus sū uobis: ppter qd̄ op̄ uultis me occideri. Si male. *Lectio secunda.*

Q. Quid ergo dñs rīdit eis admiranti? *A.* Quis quō sciret līas quas nō didicerat. *A.* Ista doctrīna igit nō ē mea s̄ ei q̄ misit me. *Hec ē eim p̄funditas p̄ia.* Uidetur eim paucis uerbis quasi contraria locutus. Non eim ait ista doctrīna nō ē mea: s̄ mea doctrīna nō ē mea. Si nō tua quomodo tua? Si tua quomodo nō tua? Tu eim dicis utrūq̄ ⁊ mea doctrīna ⁊ nō mea. Nam si dixisset ista doctrīna nō ē mea nulla eēt questio. Nunc uero fratres p̄mitis intēdite questionē ⁊ sic ex ordine expectate solutionē. Nam qui non uidet questionem que proponitur: quomodo intelligit qd̄ exponitur? *Hoc ē ergo in questioe q̄ ait: mea ⁊ nō mea.* *Hoc uidetur eē contrarium: quomodo mea: quomodo nō mea.* Si ergo diligēt intueamur qd̄ ipse in exordio dicit sanctus euangelista. In principio erat x̄bus ⁊ x̄bum erat apud deum: ⁊ deus erat x̄bum. inde pēdet huius solutio questiois. Que ergo ē doctrīna patris nisi x̄bū patris. Ipse ergo christus doctrīna patris: si x̄bum patris. Sed quia uerbū nō potest esse nullius s̄ alicuius: etiā suā doctrīnam dixit seipsum: ⁊ nō suam: quia patris est uerbum. Quid eim tam tuum q̄ tu. Et quid tam non tuum q̄ tu si alicuius ē qd̄ es. Verbum ergo ⁊ deus est: ⁊ doctrine stabilis uerbum est: non sona

bilis per syllabas ⁊ uolatilis: sed manentis cū patre ad quem conuertamur manentem: sonis transeuntibus admoniti. Non eim nos ita admonet qd̄ transit: ut ad transitoria uocet. *Lectio tertia.*

A. Tōtū hoc qd̄ dixi syllabe fuerūt: percussū aerem uerberauerunt ut ad sensum uestrarum aurium puenirēt sonādo transierunt. Nō tamen illud qd̄ uos admonui transire debet: quia ille quē uos diligere admonui non transit. Et cū transeuntibus syllabis admoniti ad eum cōuersi fueritis: nec uos transibitis: s̄ cum manēte manebitis. *Hoc ē ergo magnū in doctrīna: altum ⁊ eternum qd̄ manet: quo uocant omnia quē tēporaliter transeunt: quando bñ significant: nec mēdaci ter proferuntur.* Omnia quippe signa q̄ proferimus: sonis aliquid significant qd̄ nō ē sonus. non eis due breues syllabe deus ē: ⁊ duas breues syllabas colimus ⁊ duas syllabas breues adoramus: ⁊ ad duas breues syllabas puenire desideramus: que p̄ne ante desinūt sonare q̄ ceperint: nec in eis sedere locus ē: nisi p̄ia transierit. Manet ergo aliquid magnū qd̄ dicitur deus: q̄uis non maneat son⁹ cū dicitur deus. Sic intendite doctrīnā christi: ⁊ peruenietis ad uerbum dei. Cū autem perueneritis ad uerbum dei intēdite: deus erat uerbum: ⁊ uidebitis x̄bū dictum eē mea doctrīna. Intendite etiā cuius est uerbum: ⁊ uidebitis recte dēm eē non est mea. *Ad bñdictus antiphōa.* Quid me queritis interficere hominē: qui uera locutus sum uobis. *Oratio.*

S. Accre nobis quesumus domine obseruationis ieiunia: ⁊ p̄e conuersationis augmētū: ⁊ tue propiciationis cōtinuum prestet auxilium. p dominū. *Ad magnificat antiphōa.* Nemo in eum misit manū: q̄ nūdū uenerat hora eius. *Oratio.*

M. Miserere domine populo tuo: ⁊ cōtinuis tribulationibus laborantē: propitius respirare concede. per. *Sena quarta secundum iohannem.*

I. Illo tēpore. Prefices iesus uidit q̄

hominem cecum a natiuitate: et interro-
gauerunt eum discipuli eius. Rabbi quod
peccauit hic: aut parentes eius ut cecus
nasceretur: Et reliqua. *Omelia facti au-*
gustini episcopi. Lectio prima.

Exiens iesus uidit hominem cecum
non utrumque cecum sed a natiuita-
te. Et interrogauerunt eum discipuli ei.
Rabbi. Scitis quia rabbi magister est.
Magistrum appellabant: quia discere
desiderabant. Questionem quippe domino
proposuerunt tanquam magistro. Quis pec-
cauit hic: aut parentes eius ut cecus nasce-
retur. Respondit iesus. Neque hic pec-
cauit: neque parentes eius: ut cecus nasce-
retur. Quid est quod dixit. Si nullus homo si-
ne peccato: nunquid parentes huius ceci
sine peccato erant. Nunquid ipse uel sine
originali peccato natus erat: uel uiuen-
do nihil addiderat. An quia oculos clau-
sos habebat: percipie minime uigilabat.
Quanta enim mala ceci committunt a quo
malo abstinet mens mala: etiam oculis
clausis. Non poterant uidere: sed noue-
rat cogitare: et forte concupiscere aliquid
quod cecus non posset implere. Sed in cor-
de iudicari a nullo potest: nisi a cordis per-
scrutatore. *Lectio secunda.*

Sed ergo et parentes eius habuerunt
peccatum: et iste habuit peccatum:
quare dominus dixit: neque hic peccauit
neque parentes eius: nisi ad rem de qua in-
terrogatus est: ut cecus nasceretur. Ma-
gebant enim parentes eius peccatum: sed
non ipso peccato factum est ut cecus na-
sceretur. Si autem non peccato parentum
factum est ut cecus nasceretur: quare ce-
cus natus est. Audi magister docentem.
Querit credentem ut faciat intelligentem.
Ipse cum dicit quare cecus ille sit natus:
Neque hic peccauit inquit neque parentes
eius: sed ut manifestentur opera dei in il-
lo. Deinde sequitur. Ne oportet operari
opera eius quod misit me. Ecce enim ille mis-
sus in quo faciem lauit cecus: et uidete quod
dixerit. Ne oportet operari opera eius
qui misit me donec dies est. Ne mentote
quod uniuersarum gloriam illi dat de quo est:

quia habet filium qui de illo sit: ipse non
habet de quo sit. Sed quare dixisti domine
donec dies est. Audi quare. Veniet nox
quando nemo potest operari. Nec tu domine:
Ita ne tantum ualebit nox illa: ut nec tu
etiam illa possis operari: cuius opus est
nox. *Lectio tertia.*

Proto enim domine iesu imo non pu-
to: sed credo atque confirmo: te ibi
fuisse quando dixit deus. Fiat lux: et facta
est lux. Si enim uerbo fecit per te fecit. Et
ideo dictum est. omnia per ipsum facta
sunt: et sine ipso factum est nihil. Diuisit
deus inter lucem et tenebras: lucem uoca-
uit diem et tenebras uocauit noctem. Que
est illa nox que cum uenerit nemo pote-
rit operari. Audi quid sit dies: et tunc in-
telliges que sit nox. Unde sumus auditu-
ri. Quis nam sit dies iste ipse dicat. Qua-
diu in mundo sum: lux sum mundi. Ecce
ipse dies est. Lauat oculos cecus in die:
ut uideat diem. Quadiu inquit in mun-
do sum lux sum mundi. Ergo nescio que
nox erit: quando ibi ipse non erit. Ideo nemo
poterit operari. Restat inquirere fratres
mei: patienter accipite inquirentem me.
Uobiscum quero: uobiscum inueniam a
quo quero. Constat expressum ac defini-
tum est diem commemorasse dominum:
hoc loco seipsum: id est lumen mundi.
Quadiu inquit sum in hoc mundo: lux
sum mundi. *Ad benedictionem. an. Rabbi quod pec-*
cauit homo iste: quod cecus natus est: respondit iesus et di-
xit: neque hic peccauit neque parentes eius: sed ut
manifestentur opera dei in illo. Oratio.

O Deus qui et iustis premia meritorum: et
peccatoribus per ieiunium ueniam pre-
bes: miserere supplicibus tuis: ut ream nostram
confessio indulgentiam percipere ualeat
delictorum. per dominum. *Ad magnificat an.* Ille homo qui dicitur iesus lutum fecit et
spuit: et liniuit oculos meos et modo uideo. *Dio.*

Pateant aures misericordie tue do-
mine precibus supplicum: et ut pe-
nitentibus desiderata concedas: fac eos qui
tibi sunt placita postulare. per dominum
nostrum iesum. *Feria quinta. Secundum
lucam.*

In illo tempore. Ibat iesus i ciuitate
que uocat naim: et ibat cum eo discipu-
li eius: et turba copiosa. Et reliqua.

Omnia sancti ambrosii epi. Lectio prima.

In locus ad utranque reducat gratia
ut et cito flecti diuinam misericordiam
matris uidue lamentatione credamus:
eius precipue que inuinit filium uel labore
uel morte frangatur. Cui tamen uidue
grauitatis meritum exequiarum turba
concliet. Et hanc uiduam populorum
turba septem plus uideri esse quam semiam
que resurrectione uniti adolescentis filij
sui lachrymis meruit ipetrare: eo quod sanc-
ta ecclesia populum iuniorum a pompa fune-
ris atque supremis sepulchris suarum reuo-
cet ad uitam contemplatione lachrymarum.
Que flere prohibetur eum cui resurrectio
debebat. Qui quidem mortuus in locu-
lo: materialibus quatuor ad sepulchrum
ferebatur elementis: sed spem resurgendi
habebat: quia ferebatur in ligno. Quid
et si nobis ante non perderat: tamen postea
quod iesus id tetigit perficere cepit ad uitam: ut
esset indicio salutis populo: per crucis pa-
tulum refundendam. *Lectio secunda.*

Adito igitur dei uerbo: steterunt acer-
bi illi funeris portitores: qui corpore
humani letali fluxu nature materialis ur-
gebant. Quid enim aliud nisi quasi in quo-
dam feretro: hoc est supremi funeris instru-
mento iacemus exaies: cum uel ignis mo-
dice cupiditatis exstuat. uel frigidus hu-
mor exudat: uel pigra quadam corporis
ebitudine uigor ebetat animus: uel concet-
noster spiritus labe pure lucis uacuis alit
mentem. Hi sunt namque funeris portitores.
Sed quamuis suprema mortis spe uite omnis
aboleuerit: et tumulo propria corpora iace-
ant defunctorum: uerbo tamen dei iam mortura re-
surgunt cadauera. Vox redit: reddit fili-
us matris: reuocat a tumulo: eripitur a sepul-
chro. Quis est iste tumultus tuus: nisi mali
mores: Tumulus tuus perfidia est. Sepul-
chrum tuum guttur est. Sepulchrum enim pa-
tens est guttur eorum. unde uerba mortua
proferuntur. *Lectio tertia.*

Ab hoc sepulchro te liberet christus.

Ab hoc tumulo resurges: si audias dei
uerbum. Et si graue peccatum est: quod peniten-
tie tue lachrymis ipse lauare non possis:
flet pro te mater ecclesia: que per singulis
tanquam per unicis filiis uidua mater infuenit.
Compatitur enim quodam spirituali dolore na-
ture cum suis liberos letalibus uiciis ad mor-
tem cernit uergere. Uiscera sumus o uisce-
ribus eius. Sunt enim et spiritualia uiscera que
habet paulus dicens. Ita fratres ego te fruor
in domino. Refice uiscera mea in christo. Nos
ergo uiscera ecclesie sumus: quoniam membra su-
mus corporis eius: et de carne eius et de
ossibus eius. Doleat igitur pia mater
et assistat turba. Non solum turba sed etiam
multa compatitur pariter bone. Iam resur-
ges in funere: iam liberaberis a sepulchro.
Stabit illi ministri tui funeris: incipias ui-
talia loqui: timebunt omnes. Unum enim exem-
plo plurimi corriguntur. Laudabunt etiam
deum qui tanta nobis remedia uitae mor-
tis indulerit. *Ad bndic. ant.* Ibat iesus i
ciuitate que uocatur naim: et ecce defunctus esse
rebat filius unicus matris sue. *Dio.*

Propterea quod omnipotens deus: ut quos
ieiunia uotiuca castigat: ipsa quoque
diutius facta letificet: ut terrenis affectibus
mitigatis facilius celestia capiamus. per do-
minum. *Ad mag. ant.* Propheta magnus sur-
rexit in nobis: et quod deus uisitauit plebem suam. *Oio.*
Depulsi tui deus institutor et rector: pec-
cata quibus impugnatur expelle: ut se-
per tibi placitus: et tuo munimine sit securus
per dominum. *Seria sexta. Secundu iohannes.*

In illo tempore. Erat quidam laqueus
Lazarus abethania de castello ma-
rie et marthe sororis eius. Et reliqua.

Omnia sancti augustini epi. Lectio prima.

In superiori lectione meministis quod
dominus exiit de manibus eorum qui lapidari
eum uoluerant: et discessit transiordanem: ubi
ioannes baptizabat: ibi domino constituto isir-
mabat in bethania. Lazarus: quod castellum
erat proximum hierosolymis. Maria autem
erat que unxit dominum unguento: et extersit
pedes eius capillis suis: cuius lazarus fra-
ter infirmabat. Miserunt ergo sorores eius
ad eum dicentes. Iam intelligimus quo

miserunt ubi erat dñs: quoniam absens erat. Trāsiordanē. s. miserunt ad dñm: nūcian-
tes q̄ egrotaret frater earum: ut dignaret
uenire: et ex ab egritudine liberare. Ille
distulit sanare: ut possit resuscitare. Quid
ergo annūciauerunt sorores eius: Dñe
ecce quem amas infirmatur. Non dixe-
runt ueni. Amanti enim tantūmodo nūci-
andū est. Nō aūse s̄ dicere ueni et sana:
n̄ aūse s̄ dicere ibi iube et hic fiet. *Lec. ij.*

Quod enim nō et iste: si fides illius cētu-
rionis inde laudat: Ait enim. Non
sum dignus ut intres sub tectum meum:
sed tantū dic uerbo et sanabitur puer me-
us. Nihil horum iste. Sed tantūmodo. Do-
mine ecce quem amas infirmatur. Sufficit
ut noueris: nō enim amas et deseris. Sed
dicit aliquis: quomō per lazarus pecca-
tor significabatur: et a dño sic amabatur:
Audiant eum dicentē. Non ueni uocare
iustos s̄ peccatores. Si enim peccatores
dñs non amaret: de celo ad terras nō de-
scenderet. Audiens autē iesus dixit eis.
Infirmas hec non est ad mortem: sed
pro gloria dei: ut glorificetur filius dei p̄
eam. Talis glorificatio ipsius: non ipsius
auxilium s̄ nobis pfuit. Hoc ergo ait. Nō
est ad mortem quia et ipsa mors nō erat
ad mortem sed potius ad miraculū: quo
facto crederent homines in christū et ui-
tarent ueram mortem. Sane uidete quē
admodū tanq̄ ex obliquo dñs se deus
dixit propter quosdam qui negant. Naz-
sunt heretici qui hoc negant q̄ filius dei
non sit deus. Ecce audiant. Infirmas
hec inquit non est ad mortem: sed p̄ glo-
ria dei. Qua gloria: Cuius dñs: Audi qd̄
scriptum est. Ut glorificetur filius dei: in-
firmas hec inquit nō est ad mortem s̄
pro gloria dei: ut glorificetur filius dei p̄
eam. Per quā: Per illam infirmitates.

Lectio tertia.

Quod illebat autem iesus marthā: et so-
rorem eius mariam et lazarus. Ille lan-
guens: iste tristes omnes dilecti: sed dili-
gebat eos et languentium saluator: imo
etiam mortuorum suscitator et tristū cō-
solator. Ut ergo audiuit: quia infirmaba-

tur tunc quidem mansit in eodem loco
duobus diebus. Nūciauerunt ergo ille:
mansit illic ille. Tam diu tempus ducū
est quousq̄ quadriduū cōpleretur. Non
frustra nisi quia forte imo quia certe ip-
se numerus dierum intīmat aliquod sa-
cramentum. Deinde dicit post hec disci-
pulis suis. Eamus in iudeam iterū. Ubi
pene fuerat lapidat: qui p̄pterea ide dis-
cessisse uidebatur ne lapidaretur. Disces-
sit eis ut homo: sed in redeūdo quasi ob-
litus infirmitatē ostēdit potestātē. Eam
inquit in iudeam. Deniq̄ hoc dicto uidē
te quēadmodū discipuli territi fuerūt. Di-
cunt ei discipuli. Rabbi. Nūc querebāt
te iudei lapidare et iterū uadis illuc: Re-
spondit iesus. Nōne. xij. hore sunt die:
Quid sibi uult ista respōsio: Illi dixerūt.
Quod te lapidare uolebant iudei: et ite-
rum uadis illuc ut te lapident: Et domi-
nus. Nōne. xij. hore sunt die: Si q̄s am-
bulauerit in die non offendit quia lux
huius mūdi uidet. Si autem ambulaue-
rit in nocte offendit: quia lux non est in
eo. De die quidem locutus est: sed in no-
stra intelligentia quasi adhuc nox est. In-
uocemus diem ut pellat noctem: et cor lu-
mine illustret. Quid enim dominus dice-
re uoluit: Quantum mihi uidetur quan-
tum subluet altitudo profunditasq̄ sen-
tentie: redarguere uoluit illorum dubita-
tionem et fidei debilitatem. Uoluerit eis
consilium dare domino ut moreretur: q̄
uenerat mori: ne ipsi morerentur. *Ad be-*

nedictus aūt. Lazarus amicus noster dormit
eamus et a somno excitemus eum. *Oratio.*
Quod Eus qui in effabilibus mundus re-
nouas sacramētis presta quesum:
ut ecclesia tua et eternis proficiat institutis
et temporalibus nō destituatur auxiliis.
per dominū. *Ad mag. aūt.* Domine si hic
fuisse lazarus non esset mortuus: ecce iam se-
tet quadriduanus in momento. *Oratio.*

Quod A quesumus omnipotens deus:
ut qui infirmitatis nostre conscij
tua uirtute confidimus: sub tua semper
pietate gaudeamus. per dominū *Sab-*
bato. Secundum iohannem.

In illo tēpore. Dicebat iesus turbis iudeorum. Ego sum lux mundi. Qui sequitur me nō ambulabit in tenebris: sed habebit lumen uite. Et reliqua.

Sermō sancti augustini episcopi. Lectio prima.

Quod nūc ait dominus. Ego sum lux mundi: clarum puto esse eis q habent oculos unde huius lucis participes fiant. Qui autem non habent oculos nisi in sola carne mirantur q dictum est a domino iesu christo. Ego sum lux mundi. Et forte non desit qui dicat apud se metipsum. Nunquid forte dominus est christus sol iste qui ortu et occasu suo pagit diem: Non eū defuere heretici qui ista senserunt. Manichei solem istū oculis carnis uisibilem expositum et publicum non tantum hominibus: sed etiam pecoribus ad uidendū christū esse putauerunt. Sed catholice ecclesie recta fides improbat tale cōmentum et diabolicam doctrinam esse cognoscit. Non solum cognoscit credendo: sed in quibus potest pūcīt etia disputando. Improbemus itaqz huiusmodi errorem: quem sancta ab initio anathematizauit ecclesia

Lectio secunda.

Non arbitremur dominū iesū hunc esse solem quem uidemus oriri ab oriente: occidere in occidente: cuius cursui nox succedit: cuius radij nube obumbrantur: qui certe de loco in locum motione transmigrat. Non est hic dominus iesus christus. Non est christus sol factus: sed p quē sol factus est: omnia p ipsū facta sunt: et sine ipso factum est nihil. Est ergo lux qui fecit hanc lucem. Hāc amemus: hanc intelligere cupiamus: ipam sitiamus: ut ipsa duce ad ipam aliquādo ueniamus: et in illa uiuamus ut nunqz oī no moriamur. Ista eīm lux est de qua olim propheta premissa ita cecinit in psalmo. *Domines et iumenta saluos facies domine: sicut multiplicata est misericordia tua deus.* Psalmi sancti ista uerba sunt. Auertite quid de tali luce antiquus sanctorum omnīū dei sermo premiserit. *Domines*

inquit: et iumenta saluos facies domine: sicut multiplicata est misericordia tua deus. Quoniā eiz deus es: et habes multiplicem misericordiā. puenit eadem multiplicitas misericordie tue non solū ad homines quos creasti ad imaginem tuam: sed etiam ad pecora que hominibus subdidisti. *Lectio tertia.*

Huic enim salus hominis ab illo et salus pecoris. Non erubescas hoc sentire de domino deo tuo: imo presumas et fidas: et caueas ne aliter sentias. Qui saluū fecit te: ipse saluū facit equum tuum: ipse ouem tuam. Ad minia omnino ueniamus. ipse galinam tuā: et ita de saluat: monet. Interrogas. *Adior quia dubitas. Bedignabit saluā: qd dignat est creare: Dñi est salus: angeloz hoīūz pecorūqz. Dñi est salus.* Sicut nemo est a se ipso: ita nēo saluus ē a se ipso. Prode uerissime psalmus atqz optie ait. *Domines et iumenta saluos facies domine. Quare: Sicut multiplicata est misericordia tua deus. Tu eīm deus: tu creasti: tu saluas: tu dedisti esse: tu das saluos esse.* Si ergo sicut multiplicata est misericordia dei ab illo homines et iumenta saluantur: nōne habent homines aliquid aliud qd eis deus prestat creator qd iumentis non prestat. Nulla ne discretio est inter animal factum ad imaginem dei: et aial subditum imagini dei: Est plane preter istam salutē cōmunē nobis cum animantibus mutis: Est qd nobis prestat deus: illis autem nō prestat. Quid est hoc: Sequere in eodem ps. Filij autem hominū sub tegmine alarum tuarum sperabunt.

Ad bñdictus ait. Qui sequitur me nō ambulat in tenebris: sed habebit lumen uite dicit dñs.

Oratio.

Et dñe qd p grām tuā fructuosus nostre deuotiōis affectus: qz tunc nobis pderūt suscepta ieiunia: si tue sint placita pietati. p dñm. *Ad uespas capiz.*

Ratres christus assistens pontifex futuroz bonorum per amplius et perfectius: tabernaculum non manufactum: id est non huius creationis. *Hym.*

Uexilla. * Eripe me dñe ab hoc malo. **R.**
A uiro iniquo eripe me. **Ad mag. ant.** Ego
sum q testimoniu phibeo de me ipo: et testimo
niu phibet de me q misit me pater. **Dio.**

Quesumus omnipotens deus fami
liar tuar ppitius respice: ut te largie
te regatur in corpore: et te seruante custo
diatur in mente. per dominum. **Ab isto**
sabbato usqz ad sabbatum post pen. nō
sit cōmemoratio d apostolis: nec de san
cto: cuius aliqua ecclesia cōsueuit facere
spales cōmemorationē: neqz de pace: ne
qz sūt suffragia in dieb serialib. Officia
de passione ad matuti. iuita. Hodie si uo
cē dñi audieritis. Nolite obdurare corda uia
psal. Venit. sine. Gloria patri. Et cū pue
nitur ad ppriū locū. Hodie si uocē. Can
tatur toti iuitatoriū. Et illi q cantāt. Ve
nite nō recipiūt. Hodie si uocē. Sed inci
piūt. Sic in exacerbatōe. Notandum q
ad iuitatoriā et ad Rnsoria tam breuiā qz
matutinalia usqz ad pascha non dī. Glo
ria patri. sed a capite recipiūt ubi Glo
ria pñi debet dici. In festiuis uero diebus
et officiis sancte marie dicitur Gloria pñi.
hym. Pange lingua. Ad nocturnū anti.
Seruite. Cū reliqz. Erue a framea deus
aiar meā. Et de manu canis unicā meam.
De Jeremia. Lectio prima.

Uerba ieremie filij elchie de sacer
dotibus q fuerūt in anathoth: i ter
ra beniamin. Qd factū est. uerbū dñi ad
eū in dieb iose filij amō regis iuda i ter
tio decio anno regni eius. Et factū est in
diebus ioachi filij iose regis iuda: usqz
ad psumationē undecimi anni sedechie
filij iose regis iuda: usqz ad trāsmigratio
nem ierlm in mēse qnto. Et factū est uer
buz dñi ad me dicēs. Prius qz te forma
rem in utero noui te: et anteqz exires de
uulua sctificauī te: et pphetā in gentib
dedi te. Et dixi. A. a. a. dñe deus ecce nef
cio loq qa puer ego sū. Et dixit dñs ad
me. Noli dicere puer sum: qm ad omnia
que mittā te ibis: et uniuersa quecūqz mā
dauero tibi loqueris. Ne timeas a facie
eorū: qz ego tecū sū ut erua te diē dñs dō
R. Isti sūt dies quos obseruare debetis tem

poribus suis. **Quartadecia die ad uesperum**
pascha dñi ē: et in qntadecia solēnitātē celebra
bitis altissimo dño. Locutus ē dñs ad mo
ysen dicens: loquere filiis isrl et dices ad eos.
Quartadecima. Lectio secunda.

Et misit dñs manū suā et tetigit os
meū. Et dixit dñs ad me. Ecce ddi
uerba mea i ore tuo: ecce pstitui te hodie
super gētes et sup regna: ut euellas et def
ruas. et dispdas: et dissipes. et edifies. et
plantes. Et factū est uerbū dñi ad me di
cens. Quid tu uides ieremia: Et dixi.
Uirgā uigilantē ego uideo. Et dixit dñs
ad me. Bñ uidisti: qz uigilabo ego super
uerbo meo ut faciā illud. Et factū ē uer
bū dñi secūdo ad me dicēs. Quid tu ui
des: Et dixi. Ollā succensam ego uideo:
et facies eius a facie aglonis. Et dixit do
minus ad me. Ab aglone pandetur om
ne malū sup oēs habitatores tre. Quia
ecce ego cōuocabo oēs cognationes re
gionum aquilonis ait dominus.

R. Multiplicati sūt q tribulāt me et dicūt nō
est salus illi in deo eius. Exurge dñe saluū me
fac deus me. ***.** Neqñ dicat inimicus meus q
ualui aduersus eū. Exurge. **Lectio tertia.**

Et uenient et ponet unusqzqz solū
suū i introitu portaz ierusalem: et su
per oēs muros ei i circuitu: et sup uniuersas
urbes iuda: et loquar iudicia mea cū
eis: sup oī malicia eoz q dreliquerūt me
et libauere dijs alienis: et adorauerūt op
manuū suar. Tu ergo accige lūbos tu
os: et surge et loquere ad eos oīa q ego p
cipio tibi. Ne formides a facie eoz: nec
eiz timere te faciā uultū eoz. Ego qppe
dedi te i ciuitatē munitā hodie: et in colū
nam ferreā: et i murz encū sup oēm terrā
regib iuda: et pñcipib ei et sacerdotib:
et oī populo tre. Et bellabunt aduersum
te: et non preualebunt: quia ego tecū sū
ait dominus ut liberem te.

R. Usqzquo exaltabitur imic meus sup me.
Respice et exaudi me dñe dō meus. ***.** Qui
tribulāt me exaltabit si motus fuero: ego aut i
misericordia tua spabo. Respice. **In secūdo**
noct. *. De ore leonis liba me dñe. **R.** Et a
cornibus unicornioz hūilitatē meā.

Sermo sancti ambrosij epi.

Lectio quarta.

Citote fr̃es q̃ cuius opa q̃sq̃ facit eius ⁊ filius uocat. Vñ cū iudei dixerent p̃ez suū eē abraā audierūt a dño: sicut mō cū euāgeliū legeret audistis. Si filij abrae estis opa abrae facite. Qui euz itez dixerunt: deū se habere p̃em: audierūt. Si d̃s p̃r uē eēt diligeretis utiq̃ me. His ṽbis aptissime demonstrat q̃ mali ⁊ cupidī: nec abrae: nec dei filij sūt. Nam cuius filij sūt: sequētia māifestāt. Vñ eiz. Vos ex p̃e diabolo estis. Ac si dicat. Cur patrē mutatis: nūc abraā nūc deū? Ego uobis oñdā p̃em uim. Pat̃r uē diabolus est: nō creādo sed d̃cipiēdo. Fugite talem patrē fugite: sicut p̃pheta am mōet. Vñ eiz. Obluiscere pplm tuum ⁊ domū patris tui. Populum appellat uiciā atq̃ peccata. Domū uero p̃is: dicit mundū in quo h̃tat diabolus. Ille obliuiscitur populū suū: qui reliq̃t uiciā suā: ⁊ ille obliuiscit̃ domū p̃is sui: q̃ mundi huius falsas diuitias contēnit: p̃ quas diabolus tenet captiuū. Pater iste non diligit filios suos s̃z odit. Sic amat diabolus filios suos ut perdat: sicut amat glutō porcellum ut comedat.

R. Deus meus es tu ne discedas a me. Qm̃ tribulatio p̃xia ē ⁊ nō est q̃ adiuet. **V.** Tu aut̃ dñe ne elōgaueris auxiliū tuū a me: ad defensionem meā aspice. Qm̃.

Lectio quinta.

Citete fratres mendaciū: quia omnes qui amant mendaciū filij sūt diaboli: qui non solum mendax est: sed etiam ⁊ pater: id est inuentor: ipsius mendaciū est. Omnis simulatio ⁊ omnis duplicitas mendaciū est. Ergo non solus in falsis uerbis: sed etiam in simulatis operibus mendaciū est. Mendaciū est christianū se dicere: ⁊ opera christi nō facere. Mendaciū est sacerdotē uel clericū se profiteri: ⁊ ōria huic ordini operari. Pertimescenda sūt hec quia dei uerba sunt. Vñ eim̃ propheta dei. Perdes omnes qui loquuntur mendaciū. Transi te ea propter fratres a mendaciō ad ueritatem:

si non uultis habere diaboliū patrem. Nā qd̃ alibi legitur omnis homo mendax intelligendum est in quantū homo: in quantum carnalis: non in quantū spūalis. Deinde monet nos euangelica lectio ut sitis patientes. Ecce cum multa conuicia dñs a iudeis audisset: patienter eos tolerauit: ⁊ patienter portauit: patienter sustulit. Et si dominus patientiam inter uerba habuit blasphemie: qui suos inimicos uno uerbo poterat in abyssum d̃ mergere: quare miseri homines pleni peccatis: non habēt patientiam qm̃ dura audiūt uel qm̃ p̃ suis iniquitatib⁹ corrigūt.

R. In te iactatus sū ex ufo de uētre m̃ris mee deus meus es tu ne discedas a me. Qm̃ tribulatio p̃xia ē ⁊ nō ē q̃ adiuet. **V.** Salua me ex ore leōis: ⁊ a cornib⁹ unicorniū humilitatē meam.

Lectio sexta.

Citete fratres ne per opera uel cogitationes malas lapidatis iesum. Lapidatis saluatorem: cum iudeis incredulis de quibus dicitur. Tulerunt ergo lapides ut iacerent in euz. Forte dicitis. Ad alium fecerunt iudei qui cum lapidare uoluerūt: ⁊ qui eum crucifixerūt. Scitote ⁊ firmiter credite: quia hoc faciunt christiani hodie male uiuentes qd̃ tunc fecere iudei christū persequentes. Quid uero c̃jesus nisi ueritas: ⁊ pax ⁊ iusticia? Ergo qui p̃ falsitate relinquit ueritatem: ⁊ qui p̃ cupiditate dirūpit ⁊ odit pacē: ⁊ p̃ aliquo premio occultat iusticiā: nūq̃ aliud facere uidetur q̃z lapidare ⁊ crucifigere ⁊ occidere christū: quia ipsius dona extinguit in seipso. Q̃z pauci sunt in tanta multitudine christianorum: qui iesum non persequantur: ⁊ lapident: ⁊ occidant. Sed ue illis quia iesus abscondit noticiam suam: talis existit de templo cordium eorum: ⁊ manifestat se amatoribus suis: ⁊ habitat in illis: sicut ipse dilectori suo superius promisit. Ego ⁊ pater inquit ad eum ueniemus: ⁊ mansionem apud eū faciem⁹. Quia nolum⁹ uos fr̃es grauari multa loq̃ndo: oramus ne scitis de illoꝝ nūero q̃ iesū lapidatū uoluerunt

sed cū illis potius habeatis partem: qui
super omnia illū amando: ei⁹ grāz i suis
cordibus suscepunt. Quod ipse nobis ꝑ
cedat q uiuit ⁊ regnat cūz patre in unita
te spūs scti deus ꝑ infinita ⁊ immortalia se
cula seculorū amē. *R.* In ꝑximo ē tribula
tio mea dñe: ⁊ nō est q adiuuet: ut sodiāt man⁹
meas ⁊ pedes meos: libera me de ore leonis.
Et narrē nomē tuū frīb⁹ meis. *R.* Erue a fra
mea deus aīam meā: ⁊ de manu canis unicaz
meā. *Et. In tertio noc. R.* Ne ꝑdas cū ipi
s deus aīam meā. *R.* ⁊ cū uiris sāguinū uitaz
meam. *Secundum iohannem.*

*I*n illo tēpore. Dicebat iesus turbis
iudeorū ⁊ principib⁹ sacerdotum.
Quis ex uobis arguet me de peccato:
Si ueritatē dico uobis: quare non credi
tis mibi: Et reliqua. *Omelia sancti gre
gorij pape. Lectio septima.*

*P*ensate frēs carissimī māsfuetudiez
dī: relaxare peccata uenerat ⁊ dice
bat. Quis ex uobis arguet me de pecca
to: Nō dedignatur ex rōne ostendere se
peccatōrē nō esse: q ex uirtute diuinitatis
poterat peccatores iustificare. Sed terri
bile ē ualde qd subdī. Qui est ex deo ⁊
ba dei audit: ꝑpterea uos nō auditis qz
ex deo nō estis. Si eim uerba dei audit
q ex deo est: ⁊ audire uerba eius nō pōt
quisqz ex illo nō est: interroget unusqz
si uerba dei in aure cordis ꝑcipit: ⁊ intel
ligat unde sit. Celestē patriaz desiderare
ueritas iubet: carnis desideria ꝑterere: a
mūdi gloria declinare: aliēna nō appete
re: ꝑpria largiri. Penset ergo unusqz
qz uestrū apud se: si hec uox dei i cordis
eius aure cōualuit: ⁊ qz iam ex deo sit co
gnoscat. Nā sūt nōnulli q ꝑcepta dī nec
aure cordis ꝑcipe dignant: Et sūt nōnul
li qui hec quidē cordis aure ꝑcipiūt: sed
nullo ea mētis desiderio cōplectūt. Et sī
nōnulli q libēter uerba dei suscipiūt: ita
ēt ut in flētib⁹ cōpūgātur: sed post lachry
maz tēpus ad iniquitatē redeūt. Ibi ꝑfec
to uerba dei nō audiūt: q hoc exercere o
pere cōtēnunt. *R.* Tota die contristatus in
grediebar dñe: quoniam anima mea cōpleta ē
illusionibus. Et uim faciebant qui querebant

animā meam. *R.* Amici mei ⁊ proximi mei ad
uersum me appropinquauerūt ⁊ steterunt: ⁊ q
iuxta me erant de longe steterūt. Et uim.

Lectio octaua.

*E*tiam ergo uīam frēs carissimī āte
mētis oculos reuocate: ⁊ alta ꝑsō
ratōe ꝑtimefcite hoc qd ex ore ueritatis
sonat. ꝑpterea uero nō auditis qz ex
deo nō estis. Sed hoc qd d reprobis xi
tas loquitur: ipsi hoc de semetipīs repro
bi suis opib⁹ ostēdūt. Nā sequit. Respō
derunt ergo iudei: ⁊ dixerūt. Mōne bñ
dicimus nos qz samaritanus es tu ⁊ de
moniū habes: Accepta autē tanta ꝑne
lia: qd deus rīdeat audiamus. Ego de
moniū nō habeo sed honorifico patres
meū: ⁊ uos inhonorastis me. Quia eim
samaritanus interpretatur custos: ⁊ ipse
ueraciter custos est de quo ꝑsalmista ait
Nisi dominus custodierit ciuitatem: inua
num uigilāt qui custodiūt eā. Et cui ꝑ
isaiam dicitur. Custos qui de nocte: cu
stos q de nocte. Respōdere noluit domi
nus samaritanus nō sum: sed ego demo
num non habeo. Duo quippe ei illata
fuerant. unum negauit: aliud tacendo cō
sensit. Custos nāqz humani generis ue
nerat: ⁊ si samaritanum se esse nō diceret
esse se custodem negaret. Sed tacuit qd
recoḡnouit: ⁊ patienter repulit qd dictū
fallaciter audiuit dicens. Ego demoniū
non habeo. In quibus uerbis quid ali
ud nisi superbia nostra cōfunditur. ques
i exagitata uel leui⁹ fuerit atrociores red
dit iniurias qz acceperit. Facit mala que
potest. minatur ⁊ que non potest facere.

R. Ne auertas faciem tuam a puero tuo dñe.
Quoniam tribuloz uelociter exaudi me. *R.*
Intende anime mee ⁊ libera eam: ꝑpter ini
micos meos eripe me. Quoniam:

Lectio nona.

*E*cce iniuriā suscipiens deus non
irascitur: non contumeliosa uerba
respondit. Quod si eisdem ista dicentib⁹
respondere uoluisset demoniūz uos ha
betis: ueꝑ ꝑfecto diceret: quia nisi impleti
dmōio tā puerfa d deo loq n pōssēt. Sꝫ
accepta iuria ē qd ueꝑ erat dicere xitas

137

noluit: ne non dixisse ueritate: sed p[ro]uocatus contumeliā reddisse uideretur. Et qua re q[uo]d nobis inuitur nisi ut eo tēpore quo a p[ri]mis ex falsitate cōtumeliā accipimus: eo[rum] etiā uera mala taceamus: ne misteriū iuste correctionis in arma uertamur furoris. Sed quia quisq[ue] dei zelo utit[ur] a p[ra]uiis hominib[us] debone statur: in semetip[s]o nobis dñs patientie p[re]buit exemplū qui ait. S[ed] honorifico patrem meū: et uos inhonorastis me. Sed q[uo]d nobis ad ista faciendū sit adhuc exēplo nos amonet cui[us] subiungit. Ego autem nō quero gloriā meā: est q[ui] querat et iudicet. Scimus certe q[uo]d scriptū est: q[uia] pater omne iudiciū dedit filio. Et tamē ecce idem filius iurias accipiens gloriā suā nō querit: illatas p[ro]tumeliās p[at]ris iudicio seruat ut nobis p[er]fecto insinuet quātum nos eē patietes debeamus: dū se adhuc ulcisci nō uult et ipse q[ui] iudicat. Cui[us] uero malor[um] pueritas crescit: nō solū frangi p[er] dicatio nō debet: sed etiā augeri. Quod suo dñs exemplo nos amonet. q[uo]d postq[ui] habere demoniū dictus ē: p[re]dicatōis sue b[en]eficia largius ipendit dicens. Amē amē dico uobis: si quis sermonem meū serua uerit: mortē nō uidebit in eternū. **R.** Quis dabit capiti meo aquā: et oculis meis fontes laetymarum: et plorabo die ac nocte: quia frat[er] p[ro]pinquus supplantauit me. Et omnis amicus fraudulenter incedit in me. **V.** Fiant uie eorum tenebre et lubricum: et angelus dñi persequens eos. Et omnis. **R.** Deus meus eripe me de manu peccatoris: et de manu contra legem agētis et iniqui. Quoniam tu es patientia mea. **V.** Deus meus ne elongeris a me: deus meus in auxiliū meū respice. Quoniam tu **R.** Qui custodiebant aīam meā consiliū fecerūt in unum dicentes: deus dereliquit eū. Persequimini et comprehēdit eum: q[uia] nō est qui liberet eum: deus meus ne elongeris a me: deus meus in adiutorium meū intende. **V.** Omnes inimici mei ad uersum me cogitauerunt mibi mala: uerbū iniquū mandauerunt aduersū me dicentes. Persequimini. **R.** Pacificē loquebātur mibi inimici mei: et in ira molesti erāt mibi. Uidisti domine ne sileas ne discedas a me. **V.** Ego autē

etiam mibi molesti essent induēbam me alitio et humiliabam in ieiunio aīam meam. Uidisti. **R.** Adiutor et susceptor meus es tu domine: et in uerbum tuum speraui. Declinate a me maligni et scrutabor mādata dei mei. **V.** Iniquos odio habui: et legem tuam dilexi. Declinate. **R.** Doccam iniquos uias tuas: et impij ad te conuertentur. Libera me de sanguinibus dñs salutis mee. **V.** Domine labia mea aperies: et os meum annuntiabit laudem tuam. Libera. **R.** Ne perdas cum impijs deus aīam meam: et cum uiris sanguinum uitam meam. Redime me domine. **V.** Eripe me domine ab homine malo: a uiro iniquo libera me. Redime. **Ad laudes antiphona.** Uide domine afflictionem meam: quoniam erectus est inimicus meus. **psalmus.** Misereere. **Cui[us] reliquis antiphona.** In tribulatione inuocaui dñm: et exaudiuit me in latitudine. **V.** Iudicasti domine causam anime mee: defensor uite mee domine deus meus. **V.** Popule meus quid feci tibi: aut quid molestus fui responde mibi. **V.** Nunquid redditur pro bono malum: quia foderunt foueas aīe mee. **Capitulum.** Fratres christus affli. **hym.** Lustris sex. **V.** Eripe me de inimicis meis deus meus. **R.** Et ab insurgētibus in me libera me. **Ad benedictus antiphona.** Dicebat iesus turbis iudeorū et p[ri]ncipibus sacerdotum: qui ex deo est uerba dei audit: propterea uos non audistis: quia ex deo non estis. **Oratio.** Quæsumus omnipotens deus. **Ad primā antiphonā.** Ego demoniū nō habeo sed honorifico patrem dicit dñs. **Capitulum.** Regi seculorum. **R. bre.** Christus fili dei uiui miserere nobis. **V.** Qui sedes. **R.** Misereere. **V.** Christus fili. **Et sic dicitur singula responsoria per omnes horas per totam passionem sine gloria. Ad tertiam antiphonā.** Ego gloriā meam non quero: est qui querat et iudicet. **Capitulum.** Fratres christus affli. **Responsorium breue.** Erue a framea deus aīam meam. **V.** Et de manu canis unicam meam. **R.** Deus. **V.** Erue. **R.** deus. **V.** De ore leōis libera me domine. **Responsorium.** Et a cornibus unicorniorum humilitatem meam. **Ad sextam antiphonā.** Amen dico uobis si quis sermonem meum seruauerit mortē non gustabit in eternum. **Capitulum.**

Neqz p sanguine hyrcorū aut uitulo
rum: sed p ppriū sāguinē itroiuit se
mel i sācta etna redēptiōe inuēta. *R. b.*
De ore leonis libera me dñe. *Et a cornibus
unicorniorū humilitatē meam. R. Libera. **
De ore. *R. Libera. ** Ne perdas cū ipiis d
us aiam meā. *R. Et cū uiris sāguinū uitā meā*
Ad nonā ant. Tulerūt lapides iudei ut iace
rent in eū: iesus aut abscondit se et exiit d tēplo

Capitulum.

Et idō noui testamēti mediator est:
ut morte infcedēte in redemptione
eaz preuicationū q erant sub piori te
stamēto repromissionē accipiāt q uocati
sūt eterne hereditatis: i xpo iesu dño no
stro. *R. b.* Ne pdas cū ipiis Deus aiaz meā
Et cū uiris sanguinū uitā meā R. Deus.
Ne pdas. R. Deus. * Eripe me dñe ab
hoīe malo. *R. A uiro iniquo eripe me. Ad*
mag. ant. Abrahā pat nū exultauit ut uideret
diē meū: uidit et gauisus ē. *Oio. Quēsumus*
ōipotens deus. Hym. xli. et R. solia bre.
ordie quo supra dicuntur usqz ad quartā
feriā maioris hebdomade. Fetiā secūda i
uita. Hodie si uocē dñi audieritis: nolite ob
durare corda uia. psal. Venit. Et dicitur p
totā hebdomadā in feriali officio. * Erue
a framea dō aiam meā. *R. Et de manu canis*
unicā meam. Secundum iohannem.

In illo tēpore. Miserūt principes et
pharisei mistros: ut apprehēderēt
iesum. Et reliqua. *Omelia sancti augusti*
ni episcopi. Lectio prima.

Quomodo apprehēderēt adhuc no
lentem: Quia ergo non poterant
apprehendere nolentem: missi sunt ut au
dirent docentem. Quid docentē: Dixit
ergo iesus. Adhuc modicū tempus uo
biscum sum. Quod modo uultis facere:
facturi estis sed non modo quia nolo.
Qua? adhuc modo nolo: Quia adhuc
modicū tēp° uobiscū sum: et tūc uado ad
eum qui me misit. Implere debeo dispē
sationem meam: et sic peruenire ad passi
onem meam. Queritis me et non inueni
etis: et ubi ego sū uos nō potestis uēire.
Hic iāz resurrectionē suāz predixit. Nō
luerūt eim eum agnoscere pntem: et post

ea quesierūt eū cū uiderūt in eū multitu
dinem iam credentē. Magna eim signa
facta sūt etiā cū domin⁹ resurrexit et ascen
dit in celū. Tūc p discipulos facta sūt si
gna magna: sed ille per illos: qui et per se
ipm. Ipse illis quippe dixerat. Sine me
nihil potestis facere. Quando claudus
ille qui sedebat ad portam ad uocem pe
tri surrexit: et suis pedibus ambulauit: ut
homines mirarent: sic eos locutus ē pe
trus: quia non in sua potestate ista fecit:
sed in uirtute illius quem ipsi occiderāt.
Multi ppuncti dixerunt. Quid faciem⁹:
Uiderūt eim se ingenti crimine impieta
tis astrictos quando illū occiderūt: quēz
uenerari et adorare obuerūt: et hoc puta
bant esse inexpiable..

Lectio secunda.

Magnū enim facinus erat cuius cō
sideratio illos faceret despare. Sꝫ
non debebant desperare: pro qb⁹ i cruce
pendens domin⁹ est dignat⁹ orare. Dixe
rat eim. Pater ignosce illis quia nesciūt
quid faciūt. Uidebat quosdā suos inter
multos alienos. Illis iā petebat uenias:
a qbus adhuc accipiebat iniuriā. Nō eiz
attēdebat q ab ipsis moriebat: sed quia
p ipsis moriebat. Multū est qd illis con
cessum est: et ab ipsis et p ipsis: ut nemo d
sui peccati dimissione desperet: quando
et illi ueniā meruerūt qui christū occide
rūt. Mortuus ē xps p nob sꝫ nūqd ano
bis: At uero illi uiderūt xpm suo scelere
morientē: et credidere in xpm suis sceleri
bus agnoscentē. Quousqz biberēt sāgui
nez quē fuderāt d sua salute despauerāt.
Ergo hoc dixit: queritis me et non inueni
etis: et ubi sū ego uos si potestis uenire:
qz quesituri illū erāt post resurrectionē
cōpuncti. Nec dixit ubi ero: sed ubi sūz.
Semp eim ibi erat xpus quo fuerat redi
turus. Sic eiz uenit ut nō recederet. Un
de alio loco ait. Nemo ascendit in celus
nisi qui descendit d celo: filius hominis
qui est in celo. Nō dixit qui fuit in celo.
In terra loquebatur et i celo se esse dice
bat. Sic uenit ut ide si abscederet. Sic re
dijt ut nos si dereliqret. Quid miramini

Deus hoc facit. Homo enim secundum corpus in loco est: et de loco migrat: et cum ad alium locum uenerit in loco unde uenit non erit. Deus autem implet omnia: et ubique totus est non secundum spatia tenet locis. *Lectio tertia*

Erat tamen dominus iesus christus secundum uisibilem carnem in terra: secundum inuisibilem maiestatem et in celo et in terra. Ideo ait. Ubi ego sum uos non potestis uenire: nec dixit si poteritis: sed non potestis. Tales enim tunc erant qui non possent. Nam ut sciatis non hoc ad desperationem dictum: et discipulis suis dixit tale aliquid quo ego uado uos non potestis uenire: cum per illis orans dixerit. Patet uolo ut ubi ego sum et ipsi sint mecum. Denique hoc petro exposuit: et ait illi. Quo ego uado non potes tu me sequi modo: sequeris autem postea. Dixerunt ergo iudei: non ad ipsum sed ad discipulos. Quo hic iturus est: quia non inuenimus eum: nunquid in dispersione gentium iturus est et docturus gentes? Non enim sciebant quod dixerunt: sed quia ille uoluit prophetizauerunt. Iturum enim erat dominus ad gentes: non peritiam corporis sui: sed tamen pedibus suis: quia qui ierunt erant pedes eius. Quos pedes concutere uolebat persequendo saulus: quando ei caput clamauit. Saule saule quid me persequeris? Quis est hic sermo qui dixit queritis me et non inuenietis: et ubi ego sum uos non potestis uenire? Unde hoc dixit dominus nescientes pronuntiauerunt. Dixit enim hoc dominus: quia locum si locus dicendus est id est sinum patris unde nunquam discessit unigenitus filius non illi nouerant. Nec cogitare idonei erant: ubi erat christus: unde non recessit christus: quo rediturus erat christus: ubi manebat christus. Unde hec cordi humano cogitare nec dum lingua explicare. *Ad laudes antiphona. Miserere. Cum reliqua de psalmo capitulum.*

Enite mittam lignum in panem eius: et eradamus eum de terra uiuentium: et nomen eius non memoretur amplius. Eripe me de inimicis meis deus meus. Et ab insurgentibus in me libera me. *Ad benedictionem antiphona. In die magno festiuitatis stabat*

iesus et clamabat dicens: si quis sitit ueniat ad me et bibat. *Oratio.*

Sanctifica quod domine nostra ieiunia: et cunctarum nobis indulgentiam propitius largire culparum. *Ad absolutionem capituli.*

Aciem meam non auerti ab increpantibus et conspuentibus in me: domine deus auxiliator meus: et ideo non sum confusus. *Et dicitur usque ad feriā quartarum maioris hebdomade in ferialibus diebus.* *Ad primam antiphona. Libera me domine et pone me iuxta te: et cuius uis manus pugnet contra me.* *Ad tertiam antiphona. Iudicasti domine causam aie mee: defensor uite mee domine deus meus.*

Capitulum.

Omnino omnes qui te derelinquunt confundantur: recedentes a te in terra scribentur: quoniam dereliquerunt uenam aquarum uiuentium dominum. *Ad sextam antiphona. Popule meus quod feci tibi: aut quod molestus fui responde mihi.* *Capitulum.*

Confundantur qui me persequuntur et non confundar ego: paueat illi et non paueam ego: induc super eos diem afflictionis et duplici perditione coterere eos domine deus noster.

Ad nonam antiphona. Nunquid redditur pro bono malum: quia foderunt foueam aie mee. *Capitulum.*

Recordare quod steterim in conspectu tuo ut loquerer pro eis bonum: et auerterem indignationem tuam ab eis. *Ad uesperas Capitulum.*

Ant domine sabaoth qui iudicas iuste et perbas renes et corda: uideam ultionem tuam ex eis: tibi enim reuelavi causas meam domine deus meus. Eripe me domine ab omni malo. *Antiphona. A uiro iniquo eripe me.*

Ad magnam antiphona. Si quis sitit ueniat et bibat: et de uentre eius fluent aque uiue. *Oratio.*

O quod domine populo tuo salutem mentis et corporis: ut bonis operibus liberando: tua semper merear protectione defendi per dominum.

Capitula supradicta superscripto ordine in feriali officio usque ad quartam feriā maioris hebdomade dicuntur. Antiphona. Non pro horis usque ad dominicam in palmis tamen. Feria. uel. Non. De ore leonis libera me domine. Et a cornibus uniuersorum humilitatem meam. Secundum iohannem.

In illo tempore. Ambulabat iesus in galylea: non enim uolebat in iudea ambulare: quia querebant eum iudei interficere. Et reliqua. *Sermone sancti augustini episcopi. Lectio prima.*

Dominus noster iesus christus deus et homo. Deus cum patre semper: homo non bis cum ex tempore. Non enim quereretur quod fecerat: nisi ipse quod fecerat fieri uoluisset. Verum hoc mementote et de cordibus uestris nolite dimittere: sic esse christum homines scimus: ut non desisterit deus esse. Manens deus accepit hominem qui fecit hominem. Quia ergo latuit ut homo non potentiam perdidisse putandus est. sed exemplum nostre infirmitati prouidisse. Ille enim qui uoluit deus esse: qui uoluit occisus esse. Sed quoniam futura erant membra eius: id est fideles eius: qui non haberent illam potestatem quam habebat et ipse dominus noster: quod latebat: quod se tamquam non occideretur occultabat. Hoc indicabat futura esse membra sua: in quibus utique membris suis ipse erat. Non enim christus in capite et non in corpore: sed christus totus in capite et in corpore. Ad ergo membra eius hoc ipse: quod aut ipse non continuo membra eius. Nam si ipsi non essent membra eius si diceret saulo. Quid me persequeris? Non enim saulus ipsum sed membra eius: id est fideles eius in terra persequeretur. Noluisset tamen dicere sanctos meos: seruos meos. Postremo honorabilis fratres meos sed me: hoc est membra mea quibus ego sum caput.

Lectio secunda.

Is predictis puto nos in hoc capitulo quod modo lectum est non esse laboraturos. Sepe enim significatum est in capite quod futurum erat in corpore. Propter hec inquit ambulabat iesus in galyleam: non enim uolebat in iudea ambulare: quia querebant eum iudei interficere. Hoc est quod dixi. infirmitati nostre prebebat exemplum. Non ipse perdidit potestatem: sed nostram consolabatur fragilitatem. Futurum enim erat ut dixi ut aliquis fidelis absconderet se ne persecutoribus inueniretur. et ne illi pro crimine obiceretur latibulum precessit in capite quod in membra confirmaret. Sic enim dictum est noluit ambulare in

iudeam: quia querebant eum iudei interficere: quasi non posset christus et ambulare inter iudeos: et non occidi a iudeis. Hanc enim potentiam quando uoluit demonstrauit. Nam cum iam passum tenere. uellent: ait illis. Quem queritis? Responderunt iesum. Et ille ego sum. Non se occultans sed manifestans. Ad eam tamen manifestationem illi non subistere sed recedentes retro ceciderunt. Et tamen quia pati uenerat surrexerunt. tenuerunt ad iudicem adduxerunt: et occiderunt. Sed quid fecerunt? Quod ait quedam scriptura: Terra data est in manus impij: caro domini data est in potestate iudeis: et hoc propterea ut quasi sacculus cum scinderetur unde nostrum peccatum emanaret. *Lectio III.*

Erat autem in proximo dies festus iudeorum scenophegia. Quid sit scenophegia: Scripturas que legere nouerunt faciebant die festo tabernacula: ad similitudinem tabernaculorum in quibus habitauerunt egipti ex egipto educti peregrinarentur in heremo. Iste erat dies festus. Magna solennitate celebrabant hunc iudei: uelut reminiscens beneficia domini qui occisuri erant dominum. Hoc ergo die festo: quia plures erant dies festi: sic enim appellabatur apud iudeos dies festus: ut non esset unus sed plures. Locuti sunt fratres eius ad dominum christum. Fratres eius sic accipite sicut nostis. Non enim nouum est quod auditis. Consanguinei uirginis marie fratres domini dicebant. Erat enim consuetudinis scripturarum appellare fratres quoslibet consanguineos: et cognatos proprios: et ex usu nunc si quo more nos loquimur. Nam quod dicit fratres: auunculum et filium sororis: Scriptum est et huiusmodi cognatos fratres appellat. Nam abraha et loth fratres sicut dicti: cum esset abraham patruus loth. Et laban et iacob sicut dicti fratres cum esset laban auunculus iacob. Cum ergo auditis fratres domini. marie cogitate. consanguinitatem si iteque parietis ullam propagine. Sic enim in sepulchro ubi positus est corpus domini nec ante nec post eam mortuus iacuit: sic uirginitas marie nec ante nec post eam quicquam mortale concepit.

Ad bñdic. afit. Tempus meū nundū adue-
nit: tēpus aut uestrū semp est paratū. *Oio.*

Nōstra tibi domine q̄s sint accepta
ieiunia: que nos ⁊ expiādo gratia
tua dignos efficiāt: ⁊ ad remedia pducāt
eterna. p. *Ad mag. afit.* Vos ascendite ad
diem festū hunc: ego aut nō ascendā: q̄ tēpus
meum nundum aduenit. *Oratio.*

OA nobis q̄s dñe p̄seuerantē in tua
uolūtate famulatū: ut in dieb⁹ n̄is
⁊ merito ⁊ numero populus tibi seruies
augeat. p. dñm. *Feria quarta. Vñ.* Ne per-
das cū ip̄is deus aīam meam. *R.* Et cum ui-
ris sanguinum uitam meam. *Versus supra*
scripti his tribus diebus sequētib⁹ suo
ordine repetuntur. Secundū iohannem.

In illo tēpore. Facta sūt encenia in
ierlis: ⁊ hyems erat. Et ābulabat
iesus in templo i porticu salomonis. Et
reliqua. *Omelia sancti augustini episco-
pi. Lectio prima.*

Encenia festiuitas erat dedicatiōis
templi. Brece eīz cenō dicit nouū.
Quādocūq; eim nouū aliquid fuerit de-
dicatū encenia uocat. Jam ⁊ usus habz
hoc uerbū. Siquis noua tunica induat
enceniare dicit. Illū ergo diē quo tēpluz
dedicatū est iudei solēniter celebrabant.
Ipse dies festus agebat: cuz ea que lecta
sūt locutus est dñs. Hyems erat: ⁊ ābu-
labat iesus in porticu salomonis. Circū
dederūt ergo eū iudei ⁊ dicebāt ei. Quo
usq; aīam nostrā tollis? Si tu es ch̄st⁹
dic nobis palā: Nō ueritatem desidera-
bāt sed calumniā preparabāt. Hyems e-
rat: ⁊ frigidī erāt. Ad illū eīz diuinū ignē
accedere p̄gri erāt. Sed accedere est cre-
dere. Qui credit accedit: qui negat rece-
dit. Nō mouet aīa pedib⁹: sed affectib⁹.
Frigidī erāt nō diligēdo caritatē: ⁊ arde-
bant nocēdi cupiditate. Lōge aberāt: et
ibi erant. Nō accedebāt credēdo: ⁊ p̄me-
bant p̄sequēdo. Querebāt audire a dño
ego sum ch̄stus. Et fortasse d̄ ch̄sto se-
cundū hominē sapiebant.

Lectio secunda.

Predicauerūt eīz prophete ch̄stū
sed diuinitatē ch̄sti ⁊ in p̄phetis

⁊ in ip̄so euāgelio nec heretici intelligūt.
Quanto minus iudei q̄z diu uelamen est
sup cor eoz. Deniq; quodaz loco sciēs
eos dñs iesus de ch̄sto secundū hoīem
sapere non secundū deū: secundum id q̄
homo erat nō secundū id q̄ deus: etiam
assūpto hoīe permanebat ait illis. Quid
uobis uidetur d̄ ch̄sto: cuius filius est?
Responderūt secundū opationē suam.
Dauid. Sic eim legerant: ⁊ hoc soluz te-
nebant: quia diuinitatem eius legebant:
sed non intelligebant. Dominus autem
ut eos suspenderet ad querendam eius
diuinitatem cuius contēnebant infirmi-
tatem. Respondit eis. Quomodo ergo
dauid in spiritu dicit eum dominū. Dix-
it dominus domino meo: sede a dextris
meis: donec ponam inimicos tuos sub
pedibus tuis? Si ergo dauid in spiritu
dicit eum dominū quomodo filius eius
est? Non negauit sed interrogauit ne q̄s
hoc cū audierit putet q̄ dominus iesus
negauerit se filium esse dauid. Filium da-
uid dñs ch̄stus si se negaret: cecos sic e-
um inuocantes non illuminaret. Transi-
ebat eim aliquando ⁊ duo ceci sedētes
iuxta uiam clamauerunt: miserere nostri
fili dauid. Qua uoce audita miseratus ē.
Stetit. sanauit. lumen dedit: quia nomē
agnouit. Dicit ⁊ apostolus paulus. Qui
factus est ei ex semine dauid secundum
carnem. Et ad timotheum quoq; . Ab e-
mor esto iesus ch̄stū resurrexisse a mor-
tuis ex semine dauid secundum euange-
lium meuz. Quia de semine dauid origi-
nez maria uirgo ducebat: inde dicitur d̄
semine dauid. *Lectio tertia.*

De pro magno iudei a x̄po quere-
bant: ut si diceret ego sū x̄ps: scdm
q̄ illi solū sapiebāt de semie dauid calū-
niarēt q̄ sibi arrogaret regiā p̄fatē. *Id⁹*
est q̄ eis respondit. illi de filio dauid uo-
lebant calumniari: ille filium dei se eē re-
pondit. Et quomodo? Audite. Respon-
dit eis iesus. Loquor uobis ⁊ non credi-
tis: opera que ego facio i nomine patris
mei hec testimonium perhibent de me:
sed uos non creditis. Quia non estis

ex ouibus meis. Iam superius didicistis
que sunt oues. Estote et uos oues. Oues
credendo sunt. Oues pastorem sequendo
sunt. Oues redemptorem non contēnē
do sunt. Oues per hostium intrando sūt.
Oues exeundo et pascua inueniendo sūt.
Quare ergo istis dixit nō estis ex ouib⁹
meis. Quia uidebat eos ad sempiternū
interitū predestinatos: non ad uitā eter
nā sui sāguinis precio cōparatos. Oues
mee uocem meā audiunt. Et cognosco
eas: et sequūtur me: et ego uitam eternā
do eis. Ecce sunt pascua si recolitis q̄ su
perius dixerat: et ingreditur: et egrediet
et pascua inueniet. Ingressi sumus credē
do: et egrediemur moriendo. Sed quo
modo per hostium fidei ingressi sum⁹: sic
fideles de corpore exeamus. Sic eim p
istum hostium egrediamur: ut pascua in
uenire possimus. Bona pascua uita eī
na dicitur. ubi nulla herba arefcit totum
uiret: totum uiget. Solet quedam herba
dici semperuiua: ibi solum uiuere inueni
tur. Vitam eternam inquit dabo eis oui
bus meis. Vos calūnias ppter ea queri
tis: quia de uita presenti cogitatis. Et nō
peribunt in eternum. Subaudis tāq̄ eis
dixerit: uos peribitis in eternum quia nō
estis ex ouibus meis. **Ad benedictus an
tiphona.** Oues mee uocē meā audiūt: et ego
deus agnosco eas. **Oratio.**

Sanctificato hoc ieiunio deus tuo
rum corda fidelium miserator illu
stra: et quibus deuotiōis prestas affectū
prebe supplicantibus pius benignus au
ditum. per dominū. **Ad mag. ant.** Adul
ta bōa opera opatus sū uobis: ppter qd op⁹
uultis me occidere. **Oratio.**

Adesto supplicationibus nostris oī
potens deus: et quibus fiduciā spe
rande pietatis indulges: consuete miseri
cordie tribue benignus effectum. per do
minum. **Seria quinta. Secundū lucam.**

In illo tempore. Rogabat iesum q̄
dam phariseus: ut manducaret cū
illo. Et ingressus domū pharisei discubu
it. Et reliqua. **Omelia sancti gregori pa
pe. Lectio prima.**

Roganti mihi de marie penitētia:
fieri magis libet q̄ aliquid dicere.
Cuius eim uel saxeus pectus ille huius
peccatricis lachryme ad exemplum pei
tendi non emoliūt. Considerauit nanq̄
qd fecit: et noluit moderari quid faceret.
Super cōuiuentes ingressa est: nō iussa
uenit: iter epulas lachrymas obtulit. Di
cite quo dolore ardet: que flere et in epu
las non erubescit. Hanc uero quā lucas
peccatricem mulierē: iohannes mariā no
minat. illam esse mariā credim⁹ de qua
marcus. vij. demonia eiecta fuisse testat.
Et quid per. vij. demones nisi uniuersa
uicia designantur. Quia eim septem die
bus omne tempus cōprehenditur: recte
septenario numero uniuersitas figurat.
Septem ergo demonia maria habuit q̄
uniuersis uicijs plena fuit. Sed ecce ga
turpitudinis sue maculas aspexit: lauan
do ad fontem misericordie cucurrit: con
uiuentes non erubuit. Nam quia semet
ipsam grauer erubescere intus: nihil
eē credidit qd uerecūderet foris. Quid
igitur miramur fratres. Mariam ueniē
tem an dñm susipientem. Quia nimirū
ipse eam per misericordiam traxit intus: q̄
per mansuetudinem suscepit foris. Sed
iam textū sancti euāgelij percurrentes ip
sum quoq̄ ordinem quo uenerat sanan
da uideamus. Attulit alabastrum unguē
ti et stans retro secus pedes dñi iesu. La
chrymis cepit rigare pedes eius: et capil
lis capitis sui tergebat: et osculabatur pe
des eius: et unguento ungebat.

Lectio secunda.

Liquet fratres q̄ illicitis actib⁹ pa
mulier intenta unguentum sibi p
odore sue carnis adhibuit. Quod ergo
sibi turpiter exhibuerat: hoc iam domo
laudabiliter offerebat. Oculis terrena p
cupierat: sed hos iam per penitentiā cō
terens flebat. Capillos ad cōpositiones
uultus exhibuerat: sed iā capillis lachry
mas tergebat. Ore superba dixerat: sed
pedes domini osculans hoc in redemp
toris sui uestigia figebat. Quot ergo in se
habuit oblectamenta: tot de se inuenit

holocausta. Conuertit ad uirtutes nūc
crimini: ut totū seruiret dō i penitētia qd
quid ex se deū contēpserat in culpa. S3
hoc phariseus intuens despiciat: et nō so
lum uenientem peccatricem mulierem:
sed etiam suscipientem dominū reprobē
dit dicens intra se. Hic si esset propheta
sciret utiqz que et qualis esset mulier que
tangit eum quia peccatrix est. Ecce pha
riseus ueraciter apud se superbus: et sal
laciter iustus: egram reprobendit de egrī
tudine: medicū de subuentione: qui ipse
quoqz de elationis uulnere egrotabat et
ignorabat. Inter duos autem egros me
dicus aderat: sed unus eger in febre inte
grus sensum tenebat. Alter uero in febre
carnis et sensum perdidit mentis. Ille
quippe flebat qd fecerat phariseus falsa
iusticia elatus: uis sue ualitudinis exage
rabat. In egritudine ergo et sēsū pdiderat
qui hoc ipz quoqz qd a salute longe eēt
ignorabat. *Lectio tertia.*

Sed inter hec nos gemitus cogit:
quosdam nostri ordinis uiros itu
eri: qui sacerdotali officio predicti: si quid
fortasse iuste exterius uel tenuiter egerit:
ptinus subiectos dēpiciūt: et peccatores
quosqz in plebe positos dedignātur: eis
qz cōpati culpam suā confitēb^r nolūt:
ac uelut pharisei more a peccatrice mul
iere tangi despiciunt. Que pfecto mulier
si ad pharisei pedes uenisset: nimirū cal
cibus repulsa abscederet. Inquinari eis
se alieno peccato crediderat: sed qz hūc
uera sua iusticia nō replebat: o alicō uul
nere egrotabat. Unde necesse semp ē ut
cū peccatores quosqz conspiciamus: nos
metipsos prius in illoz calamitate defle
amus: qz fortasse i silibus aut lapsi sum^r:
aut labi possumus si lapsi nō sum^r. Et si
censura magistrū debet semp uirtute dis
cipline uicia psequi: oportet tñ ut sollici
te discernamus: qz districtionē debemus
uiciis: cōpassionē nature. Si eim feriē^r
est peccator: nutriēdus ē. prius. Cum
uero iā p penitētiā pcutit ipse qd fecit. iā
noster. prius peccator nō ē: qz euz dei
iusticia ptra se dirigit: et hoc i se punit qd

iusticia diuina reprobēdit. Sed iā iste su
perbus et arrogas qua sentētia puincat
audiamus. De duobus qppe ei debito
ribus padigma opponit: quoz un^r min^r
alius amplius debebat. Utroqz dōbito
dimisso quis amplius largitorē debiti di
ligat interrogat. Quibus uerbis ptinus
ille respōdit. Ille plus diligit cui plus di
mittitur. *Ad bñdic. anr.* Magister dicit tē
pus meum ppe est: apud te facio pascha cum
discipulis meis. *Oratio.*

Resta qz omnipotens deus ut di
gnitas cōditionis humane p imo
derantiā sauciata: medicinalis parsimo
nie studio reformetur. p dñm. *Ad mag.*

ar. Desiderio desiderauit hoc pascha māduca
re uobiscum anteqz patiar. *Oratio.*

Esto quesumus domine propitius
plebi tue ut que tibi nō placent res
puentes: tuorum potius repleantur dle
ctationibus mandatorum p dominū no
strum. *Seria sexta. Secundū iohannem.*

In illo tempore. Collegerunt pon
tifices et pharisei consilium et dice
bant. Quid facimus: quia hic homo mī
ta signa facit. Et reliqua. *Omelia sancti
augustini episcopi. Lectio prima.*

Pontifices et pharisei sibi psubebāt:
nec tñ dicebant credamus. Plus
eim perdit homines cogitabāt quomo
do nocerent ut perderent: qz quomodo
sibi consulerent ne perirent. Et tamen ti
mebant et quasi consulebant. Dicebant
eim. Quid facimus: quia hic homo mu
ta signa facit: si dimitimus eum sic omēs
credent in eum: et uenient romani et tol
lent locum nostrum et gentem. Tempo
ralia quidem perdere timuerunt et uitaz
eternam non cogitauerunt: ac sic utrūqz
amiserunt. Nam et romani post domini
passionem et gloriātionem tulerūt eis
locum et gentem expugnando: et transse
rendo: et illud eos sequitur qd alibi dēm
est. Filii autem regni ibunt i tenebras ex
teriores. Hoc autem timuerant. ne si om
nes in christum crederent: nemo remāe
ret qui aduersus romanos ciuitatez dei
templūqz defenderet: quoniam contra ipz

templum: et propterea suas paternas leges doctrinam christi esse sentiebant. **Lectio secunda.**

Ultus autem ex ipsis caiphas nomine cuius erat pontifex anni illius dixit illis. Vos nescitis quicquam nec cogitatis: quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo: et non tota gens pereat. Hoc autem a se ipso non dixit. Sed cum esset pontifex anni illius prophetavit. Hic docemur et per homines malos prophetie spiritum futura predicere. Quod tamen euangelista diuino tribuit sacro: quia pontifex fuit id est summus sacerdos. Pontifex autem mouere quod dicitur pontifex anni illius: cum dominus unum constituerit summum sacerdotem: cui mortuo unum succederet. Sed intelligendum est per ambiguitates et potentiores inter iudeos postea constitutum ut plures essent: et per annos singulos uicibus ministrarent. Nam et de zacharia dicitur hoc. Factum est autem cum sacerdotio fungeretur in ordine uicis sue ante deum secundum consuetudinem sacerdotum: forte existit ut incensum poneret ingressus in templum domini. Hinc apparet plures eos fuisse: et uices suas habuisse. Nam incensum non licebat ponere nisi summo sacerdoti. Et forte etiam uno anno plures administrabant quibus alio anno alij succedebant: ex quibus forte exiebat qui incensum poneret. **Lectio tertia.**

Quid est ergo quod caiphas prophetauit: Quia Iesus moriturus erat pro gente et non tamen pro gente sed ut filios dei qui erant dispersi congregaret in unum. Hoc euangelista addidit. Nam caiphas de sola gente iudeorum prophetauit: in qua erant oues de quibus ait ipse dominus. Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. Sed non uerat euangelista esse alias oues que non erant ex hoc ouili quas oportebat adducere: ut esset unum ouile et unus pastor. Hec autem secundum predestinationem dicta sunt. Namque oues eius nec filij dei adhuc erant: quia nudum crediderant. Ab illo ergo die cogitauerunt interficere eum. Iesus ergo iam non in palam ambulabat apud iudeos: sed abiit in regionem iuxta desertum in ciuitate que dicitur effrem: et ibi morabatur cum discipulis suis. Non quia eius

potentia defecerat in qua utique si uellet palam cum iudeis puerfaretur: et nihil ei facerent: sed in hominis infirmitate uiuendi exemplum discipulis demonstrabat. In quo apparet non esse peccatum si fideles eius qui sunt membra eius: oculis persequentium se subtraherent: et furorem scelerato et latendo potius deuitarent quam se ostendendo magis offenderent. **Ad bñdict. añt.** Appropinquabat autem dies festus: et querebant principes sacerdotum quomodo Iesum interficerent: sed timebant plebem. **Oratio.**

Quod dicitur nunc quod dominus gratiam tuam benignus infunderet: ut peccata nostra uoluntaria castigatione cohibentes: temporaliter potius maceremur quam supplicis deputemur eternis. per dominum. **Ad mag. añt.** Principes sacerdotum consilium fecerunt ut Iesum occiderent: dicebant autem non in die ne tumultus fieret in populo. **Oratio.** Concede quesumus omnipotens deus: ut qui protectionis tue gratiam quimus: liberati a malis omnibus secunda tibi mente seruiamus. per dominum. **Sabbato secundo iohannem.**

In illo tempore. Dicebat Iesus ad eos qui crediderunt ei iudeos. Si uos manseritis in sermone meo uere discipuli mei eritis. Et reliqua. **Emiliaianus augustini episcopi. Lectio prima.**

Quoniam rex iusticie sederit in throno: sicut scriptura loquitur: quis gloriabitur castum se habere cor: aut quis gloriabitur mundum se esse a peccato: Adulterum nos terruit o fratres mei dicendo. Seruus non manet in domo in eternum. Ad iungit autem et dicit. Filius manet in eternum. Ergo solus in domo sua erit christus. Nullus ei populus coherabit: Cui erit caput si non erit corpus: An forte totus hoc filius caput et corpus. Non eis sine causa terruit et spem dedit. Terruit ne peccatum amaremus. Spem dedit: ne de peccati solutione diffideremus. Dis inquit qui facit peccatum seruus est peccati. Seruus autem non manet in domo in eternum. Que ergo nobis spes est: qui non sumus sine peccato: Audi spei tuam. Filius manet in domo

in eternum. Si ergo filius uos liberaue-
rit tunc uere liberi eritis. Nec spes nostra est
fratres: ut a libero liberemur. Et liberan-
do seruos nos fac. Serui enim eramus cupi-
ditatis: liberati serui efficiamur caritatis.
Hoc et apostolus dicit. Vos autem fratres in liber-
tate uocati estis tantum: ne libertate in oc-
casionem carnis detis: sed per caritatem ser-
uite inuicem. *Lectio secunda.*

Non ergo dicat christianus liber sum:
in libertate uocatus sum: seruus eram:
sed redemptus sum et in ipsa redemptione li-
ber effectus sum. facias quod uolo. Nemo
me prohibeat a uoluntate mea si liber sum.
Sed si ista uoluntate peccatum facis: ser-
uus es peccati. Noli ergo libertate abu-
ti ad libere peccandum: sed utere ad non
peccandum. Erit enim uoluntas tua libera:
si fuerit pia. Eris liber si fueris seruus. Li-
ber peccati seruus iusticie: dicente aplo.
Cum serui essetis peccati liberi fuistis iusti-
cie. Nunc autem liberati a peccato: serui autem
facti deo habetis fructum uiam in sanctifica-
tione: sine uero uita eterna. Hoc conetur:
id agamus. Prima libertas est carere cri-
minibus. Intendite fratres carissimi ite-
dite: ne forte possim perducere uobis ad
sensum: et qualis modo sit: et qualis futu-
ra sit ista libertas. Quilibet ualde iustum
discutias in hac uita: quis iam sit dignus
iusti uocabulo: non est tamen sine pecca-
to. Audi ipsum sanctum iohannem cuius
hoc euangelium est in epistola sua dice-
te. Si dixerimus inquit quod peccatum non ha-
bemus: nos ipsos decipimus: et ueritas in
nobis non est. Solus hoc dicere potuit
in mortuis liber. De solo dici potuit qui
non nouerat peccatum. De solo enim dici
potuit: et cum expertus est omnia secundum
similitudinem sine peccato. Solus dice-
re potuit. Ecce ueniet princeps mundi hu-
ius: et in me nihil inueniet.

Lectio tertia.

Quemcumque alium licet iustum dis-
cussis non omnimodo est sine pec-
cato. Nec qualis erat iob cui dominus tale te-
stimonium perhibebat: ut diabolus inui-
deret: et postularet tetandum: tetans sup-

aretur: ut ille probaretur. Ideo autem ille
probatus est non quia latebat deum coronan-
dus: sed ut innotesceret hominibus imi-
tandus. Etiam ipse iob quid dixit. Quis
est mundus: Nec infans cuius est unius
diei uita super terram. Sed plane multi
iusti dicti sunt sine querela quod intelligit si-
ne crimine. Nulla enim querela iusta est
de his rebus humanis que non habent
crimen. Crimen est autem peccatum gra-
ue accusatione et damnatione dignissimum.
Non ergo deus quedam peccata dam-
nat: quedam iustificat et laudat. Nulla lau-
dat: odit omnia. Quomodo odit medi-
cus egritudinem egroti: et id agit curan-
do ut egritudo pellatur: eger leuetur. sic
deus gratia sua hoc in nobis agit: ut pec-
catum presumatur homo liberetur. Sed
quando consumitur iniquitas: Si minuitur
quare non consumitur: minuitur autem
in uita proficientium: quod in uita presumit p-
sectorum. Prima est ergo libertas care-
re criminibus. Ideo et apostolus paulus
quando elegit ordinandos: uel presbyte-
ros: uel diacones: et quicumque ordinandus
est ad proposituras ecclesie: non ait si quis
sine peccato est. Hoc enim si diceret omnis
homo reprobaretur nullus ordinaretur.
Sed ait. Si quis sine crimine est: sicut est
homicidium: adulterium: aliqua imundicia
fornicationis. furtum. fraus. sacrilegium
et cetera huiusmodi. *Ad benedictus ant.*

Clarifica me propter apud te metipsum caritate quam
habui prius quam mundus fieret. *Oratio.*

Proficiat quod domine plebs tibi dicata
pie deuotionis affectu: ut sacris acti-
onibus erudita: quanto maiestati tue sit
gratior: tanto donis potioribus augeatur.
per. *Ad uesperas Capitulum.*

Fratres hoc enim sentite in uobis quod
et in christo iesu qui cum in forma dei
esset non rapinam arbitratus est esse se e-
qualem deo. *Ad mag. ant.* Proinde iuste mun-
dus te non cognouit: ego autem noui te: quia tu
me misisti. *Oratio.*

Omnipotens sempiterna deus qui humano
generi ad imitandum humilitatis exem-
plum saluatorem nostrum carnem sumere et cruce

subire fecisti pcedere ppiu: ut et patietie ip
sius hie documenta: et resurrectionis pfor
tia mereamur. p eundē. **Domínica i pal
mis ad matutinum inuitatorum.** Ipsi ue
ro nō cognouerūt uias meas: quibus iurauī
in ira mea: si introibunt in requiem meā. **psal.**
Venit. Sed cū puenitur ad ppiū locū
scilicet. Ipsi uero. **Chorus cantat ipsum**
sicut inuitatorū. et illi q cantant Venite.
reincipiunt inuitatorū. s. Ipsi uero. Et cā
tatur usqz ad feriā quartā in ferialib' die
bus. De Jeremia ppheta. Lectio pīa.

Quid dicit dñs. Nunqd solitudo
fact' sū isrl: aut terra serotia: Qua
re ergo dixit populus meus recessimus
non inueniemus ultra ad te: Nunquid
obliuiscitur uirgo ornamentū suū: et spon
sa fascie pectoralis sue: Populus uero
meus oblitus est mei diebus innumeris
Quid niteris bonā ostēdere uia tuā ad q
rendam dilectionez: que insup malicias
tuas docuisti uias tuas: et in aliis tuis iue
tus est sanguis aīaz paupum et innocen
tium: Nō in fossis iueni eos: sed i oībus
que supra mēorauī. Et dixisti. Absqz pec
cato et innocēs ego sū: et ppter ea auerta
tur furor tuus a me. Ecce ego iudicio cō
tendā tecum eo q dixeris non peccaui.
Quam uilis facta es nimis iterans uias
tuas: et ab egypto confunderis sicut con
fusa es ab assur. Nam ab ista egredieris
et manus tue erunt super caput tuū: quo
niam obtriuuit dñs cōfidentia tuā et nihil
habebis. **psal.** In die qua inuocauī te
dñe dixisti noli timere. Iudicasti cām meam: et
liberasti me domine deus meus. In die tri
bulationis mee clamaui ad te: quia exaudisti
me. Iudicasti. **Lectio secūda.**

Quid dicit. Si dimiserit uir uxore
suā: et recedēs ab eo duxerit uirum
alterū: nunqd reuertet ad eū ultra: Nun
quid nō polluta et ptaminata erit mulier
illa: Tu aut fornicata es cū amatoribus
multis: tñ reuere ad me dicit dñs et e
go suscipiā te. Leua oculos tuos i direc
tum et uide ubi nūc pstrata sis. In uis
sedebas expectans eos quasi latro in so
litudine: et polluisti terram in fornicatiōi

bus tuis et in malicijs tuis. Quā obrem
prohibite sunt stille pluuiarū et serotinus
imber non fuit. Fronis mulieris meretri
cis facta est tibi: noluisti erubescere. Et
go saltem amodo uoca me: pater meus
dux uirginitatis mee: tu es. Nunqd irasce
ris in perpetuū: aut perseuerabis i finē:
Ecce locuta es: et fecisti mala et potuisti.
R. Fratres mei elongauerunt a me: et noti mei
Quasi alieni recesserunt a me. **R.** Derelique
runt a me proximi mei: et qui me nouerunt.
Quasi alieni. **Lectio terna.**

Quid dicit dñs ad me in diebus iosie
regis. Nunquid uidisti que fecerit
aduersariū isrl. Abiit sibi met sup omne
montē excelsū: et sub oī ligno frondoso:
et fornicata est ibi: et dixi cum fecisset bec
oīa: ad me reuere et nō est reuerfa. Et
uidit puaricatrix soror eius iuda: qz pro
eo q mechata ēt aduersariū isrl dimis
sem eā et dedissem ei libellū repudiij: et nō
tiuit puaricatrix iuda soror ei: sed abiit et
fornicata ē etiā ipsa: et facilitate fornicati
onis sue ptaminauit terrā: et mechata est
cum lapide et ligno. Et in oībus his nō
est reuerfa ad me puaricatrix soror ei
iuda i toto corde suo: sed in mēdacio ait
dñs. Et dixit dñs ad me. Iustificauit ani
mā suā aduersariū isrl cōpatione pua
ricatricis iuda. Uade et clama sermones
istos contra aqlones et dices. Reuere
aduersariū isrl ait dñs: et non auertam
faciem meā a uobis: qz sanctus ego sum
dicit dñs: et nō irasce in perpetuū. Uez
tñ scito iniquitatē tuam: quia in dñm deū
tuū puaricata es. Et dispisisti uias tuas
alienis sub omni ligno frondoso: et uocē
meam nō audisti ait dñs. **R.** Attende do
mine ad me et audi uoces aduersariorum meo
rum. Nunquid redditur pro bono malus: qz
foderunt foueā anime mee. **R.** Recordare q
steterim in conspectu tuo ut loquerer pro eis
bonum et auerterem indignationem tuam ab
eis. Nunquid.

Sermo sancti leonis pape. Lectio. iij.
Quēdam qdem hebraici exitis et
uerba mysterij frēs carissimi audi
tis: quō agnus imolat' est: et quō plebs

saluata est: et quomodo pharao per mysterium uerberatus est. Intelligite dilectissimi quod admodum sit nouum ac uetus: temporale et eternum: corruptibile et incorruptum: mortale et immortale paschale mysterium. Uetus quidem secundum legem: nouum secundum uerbum. Temporale per exemplum: eternum per gratiam. Corruptibile per uictimam pecudis: incorruptibile propter dominum uitam. Mortale propter sepulturam: immortale propter resurrectionem. uetus quidem est lex: nouum autem uerbum. Temporale exemplar: sed sempiterna est gratia. Corruptibilis ouis: incorruptibilis dominus. Non comminutus ut agnus: sed resuscitatus ut deus. Et cum ut ouis ad uictimas ductus est: sed non erat ouis. Et sicut agnus sine uoce sed non erat agnus. Illa enim in figura fiebant: hic uerius reperiuntur. Pro agno et cum deus factus est: et pro pecude homo. Homo autem christus in quo capiuntur omnia. Isaias autem ait Sicut ouis ad occisionem ductus est: et sicut agnus coram tondente se sine uoce: sic non aperuit os suum. In humilitate iudicium eius sublatum est. generatione eius quis enarrabit. *Reclaudit uias meas inimicus: insidiator factus est mihi sicut leo in abscondito: repleuit et inebriauit me amaritudine deduxerunt in lacum mortis uitam meam: et posuerunt lapidem contra me. Uide domine iniquitates illorum: et iudica causam anime mee deus sensor uite mee.* Factus sum in derisum omni populo meo canticum eorum tota die. Uide.

Lectio quinta.

Multa quidem et alia plurima a prophetis predicta sunt in pasche mysterium iesu christi. Ipse enim adductus est ut agnus: occisus ut ouis ueluti ab egypto: nos a mundi cultura redemit: et saluauit nos de manu diaboli: quasi de manu pharaonis et consignauit animas nostras proprio spiritu: et membra corporis nostri suo sanguine precioso. Hic est qui in confusionem mortem induit: et diabolum in planctum constituit. Hic est qui iniquitatem percussit et iniusticiam: sicut moyses egyptum sterilitate damnauit.

Hic est qui nos eripuit de seruitute ad libertatem: de tenebris ad lucem: de morte ad uitam: a tyrannide in regnum perpetuum. Hic est qui in multis multa sustinuit. Hic est qui in abel occisus est: et in isaac pedibus colligatus est: et in iacob pegri natus est: et in ioseph uenundatus est: et in moyses obuolutus est: et in amne a matre expositus: et in agro iugulatus: et in dauid persecutus: et in prophetis exhonorus. Hic est qui in terra sepultus est: et resurgens a mortuis ad celorum excelsa ascendit. Hic est agnus sine uoce. Hic est qui de grege assumptus est. ad uictimam uel pere immolatus: qui in nocte sepultus est. Hic est iesus christus dominus noster qui resurrexit a mortuis: et de inferiori sepulchro hominem resuscitauit ad uitam. Hic itaque in medio iherusalem interemptus est. A quibus? Ab israel. Quia ob causas: Quia claudos eorum curauit: et leprosos mundauit: et cecos illuminauit: et mortuos suscitauit. *Reclaudit uias meas fac deus quoniam intrauerunt aque usque ad animam meam: ne auertas faciem tuam a me. Quia tribulor exaudi me deus meus.* Intende anime mee et libera eam: propter inimicos meos eripe me. Quoniam. *Lectio sexta.*

Quid fecisti o israel tam nouam iniusticiam: Ignobilitalisti eum qui te nobiliter fecerat. Ignominialisti eum qui te glorificauerat. Retinulisti eum qui te predicauerat. Occidisti eum qui te uiuificauerat. Nonne scriptum est: non effundas sanguinem innocentem ne pessime moriaris. Ego inquit israel hoc feci: quia pati eum oportuit. Erras o israel cum taliter sapias. Pati eum oportuit sed non per te. Oportuerat eum crucis suspendi patibulo: sed minime per tuam dexteram debuit fieri. Hic o israel uoce ad dominum clamare debueras. Domine si uoluntas tua ita decreuit ut filius tuus patiar: sed minime per me patiar. Plene ab aliis enigis diiudicet ab icircucis: a quolibet tyranno clauis perfigatur. Absit ut per me hoc piaculum perpetretur. Hic o israel uoce proclamare minime uoluisti: nec inferre in dominum tuum manus proprias pepercisti. Non es ueritatis opera eius. nulla

tibi incussit uerecundiam cum manus arri-
da proprio corpori restituta esset incolu-
mis: neque cum obturati oculi patefacti fuis-
sent: nec cum dissoluta membra per eius con-
solida sunt uocem. Sed neque reces illud
erubuit miraculum: quod iam quadridua
nus mortuus ad uocis eius ipsi de septi-
mo surrexit. *R.* Noli esse mihi domine alie-
nus: parce mihi in die mala: profundatur omnes
qui me persequuntur. Et non profundar ego. *L.* Co-
fundatur omnes inimici mei qui querunt animam meam.
Et secundum mattheum.

In illo tempore. Cum appropinquas-
set iesus hierosolymis: et uenisset
bethphage ad montem oliueti: tunc misit du-
os ex discipulis suis dicens eis. Ite in ca-
stellum quod contra uos est: et statim inuenietis asi-
nam alligatam et pullum cum ea: soluite: et ad-
ducite mihi. Et reliqua. *Omelia sancti
ambrosii. Lectio septima.*

Palchre autem relictis iudeis habitu-
rus in affectibus gentium templum domini
ascendit. Hoc enim templum est uerum in quo non
in littera sed in spiritu domini adoratur. Hoc
dei templum est quod fidei series: non lapidum
structura fundauit. Deseruntur ergo qui ad-
orant: eliguntur qui maturi erant. Et ideo ad
montem uenit oliueti ut nouellas oliuas in
sublimi uirtute plantaret: quarum maior est il-
la que sursum est iherusalem. In hoc monte est ille
celestis agricola ut plantati omnes in domo
domini possint in ueritate dicere. Ego autem si
cut oliua fructificauit in domo domini. Et for-
tasse ipse mons est christus. Quis enim alius
tales fructus ferret oleam non curuescentium
ubertate baccharum: sed spiritus plenitudine
gentium secundarum. Ipse est per quem ascendimus
et ad quem ascendimus. ipse est ianua: ipse enim
qui aperit et qui aperit: qui pulsatur ab ingredi-
entibus: et ab egredientibus adoratur. Ergo in ca-
stello erat: et ligatus erat pullus cum asina:
non poterat solui nisi iussu domini. Soluit enim
manus apostolica. talis actus. talis uita. talis
gratie. Esto talis ut possis ligatos soluere.
R. Dominus mecum est tanquam bellator fortis: pro-
pterea persecuti sunt me et intelligere non potuerunt: domine pro-
bane renes et corda. Tibi reuelauit causam meam.
R. Vidisti domine iniquitates eorum aduersum me: iudi-

ca iudicium meum. Tibi. *Lectio octaua.*

Nunc consideremus quod fuerit illi: quod erro-
re detecto de paradiso eieci in ca-
stello sint religati. Et uides quemadmodum
quos mors expulerat: uita reuocauerit.
Et ideo secundum mattheum et asinam et pullum
legimus: ut quia in duobus hominibus
uterque fuerat sexus expulsus: in duobus
animalibus uterque reuocetur. Ergo ille in asina
matrem quasi eam figurauit heredis:
hic autem in pullo generalitatem populi
gentilis expressit. Et ideo pullus sedet
asine: et bene in quo nemo sedet: quia nul-
lus antequam christus nationum populos
uocauit ad ecclesiam. Denique secundum
marcum sic habes. Quem nemo adhuc
sedet hominum. Alligatus autem per
die uinculis tenebatur. In quo additus
domino errori famulatur: sed dominum
uendicare sibi non poterat quem domi-
num fecerat non natura sed culpa. Et ideo
cum dominus dicitur unus agnoscitur. Nam
et multi dii: et multi domini: sed generaliter unus
deus et unus dominus. Itaque si non ex-
primitur dominus. definitur non iam per ad-
ditionem persone: sed per uniuersitatem natu-
re. *R.* Dixerunt impii apud se non recte cogitan-
tes: circumeuimus istum quoniam contrarius est ope-
ribus nostris: promittit se scientiam dei habere:
filium dei se nominat: et gloriatur patrem se ha-
bere deum. Videamus si sermones illius ueri
sunt: et si est uere filius dei liberet illum. de manibus
nostris: morte turpissima peruenimus eum.
R. Tanquam nugaces existimati sumus ab illo:
et abstinet se a uitiis uestris tanquam ab imundicijs:
et profert nouissima iustorum uestrorum. Videamus. *Lectio
nona.*

Arcus autem induxit ligatum anteia-
nuam: quia extra christum quicum-
que est foris est inuia. Qui autem in chri-
sto est: foris non est. In transitu addidit:
ubi nullius certa possessio. non presep:
non alimenta: non stabulum. Adisera se
uiuis cui uagum ius est. Plures enim do-
minos habet: qui unum non habet. Alii
enim alligant ut possideant: iste soluit ut te-
neat. Vehementiora enim dona nouit esse
quam uincula. Nec illud ociosum quod duo

discipuli diriguntur. Petrus ad corneli-
um. Paulus ad reliquos. Et ideo non
personas destinauit: sed numerum desi-
niuit. Tamen si quis est qui personas ex-
igat: potest existimare de philippo que-
spus misit in gazam: quando candacis
regie baptizauit eunuchum: et ab azoto
in cesaream per omnes ciuitates uerbum
domini seminauit. Nec illud pretereun-
dum quod mox remittendos asserit: quia di-
rigendi erant qui dominum iesum in sinibus
gentium predicaret. Illi ergo directi cum
soluerent pullum nunquid suis uerbis
usi sunt. Adinime. Sed dixerunt sic di-
xerat illis iesus: ut agnoscas quod non suo
sermone sed uerbo dei: nec proprio sed
christi nomine fidem populis infundere
gentilibus: Atque aduersarie potestates
que sibi nationum obsequia uendicabant:
mandato cessare diuino. Unde et aposto-
li propria christo uestimenta substernunt:
siue quod facti gloriam euangelica predica-
tione preferrent. **Caplin.** Circumcederunt me uiri me-
daces. sine causa flagellis ceciderunt me. Sed
tu domine defensor iudica me. **Quonia** tri-
bulatio proxima est et non est qui adiuuet. **Sz**
Ad laudes asit. Dominus deus auxiliator meus
et ideo non sum confusus. **psal.** Miserere.
Cum reliquis asit. Circumdantes circumdederunt
me: et in nomine domini iudicabor in eis. **sz**
Iudica causam meam: defende: quia potens es do-
mine. **Lum** angelis et pueris fideles inuicia
mur triumphatori mortis clamantes osanna
in excelsis. **sz** Confundatur qui me persequun-
tur: et non confundar ego domine deus meus.
Caplin. Fratres hoc etiam sentite. **sz** Eripe me
de inimicis meis deus meus. **sz** Et ab insurgen-
tibus in me libera me. **Ad benedictus asit.**
Turba multa que conuenerat ad diem festum
clamabat domino: benedictus qui uenit in nomine
domini osanna in excelsis. **Oratio.** Omnipotens
sempiternus deus. **Ad primam asit.** Pueri he-
breorum tollentes ramos oliuarum obuiaue-
runt domino clamantes et dicentes osanna in
excelsis. **Ad tertiam asit.** Pueri hebreorum ue-
stimenta prosternebant in uiam: et clamabant dice-
tes osanna filio dauid: benedictus qui uenit in
nomine domini. **Caplin.** Fratres hoc etiam sen-

tite. **Ad seriam asit.** Tibi reuelanti causam meam
domine: defensor uite mee dominus deus meus.

Caplin

Humiliauit semetipsum factus obedi-
ens usque ad mortem mortem autem cru-
cis: propter quod et deus exaltauit illum: et dona-
uit illi nomen quod est super omne nomen. **Ad no-**
nam asit. Inuocabo nomen tuum domine: ne auertas
faciem tuam a clamore meo. **Caplin.**

In nomine iesu omne genu flectatur ce-
lestium: terrestrium: et infernorum: et omnis
lingua confiteatur quod dominus noster iesus chris-
tus in gloria est dei patris. **Ad uespas sz.**
Dixit dominus. **Cum reliquis.** **Caplin.** Fratres hoc
etiam sentite. **sz** Eripe me domine ab homine malo. **sz**
A uiro iniquo eripe me. **Ad mag. sz.** Scrip-
tum est cum peccata peccatorum et dispertitur oues gre-
gis. postquam autem resurrexero precedam uos in ga-
lileam: ibi me uidebitis dicit dominus. **Oio.** Diplo-
mas sepulture des. **Feria secunda ad matutinu-**
num inuitationum. Ipsi uero etc. **Ad noct.**
asit. Dominus defensor. **Cum reliquis.** **Secundus**
ioannem.

In illo tempore. Ante sex dies pas-
che uenit iesus bethaniam ubi fue-
rat lazarus quem suscitauit iesus. Et reli-
qua. **Sermone sancti augustini episcopi.**
Lectio prima.

Deputarent homines fantasma esse
factum quia mortuus resurrexit: la-
zarus unus erat ex recubentibus. Uive-
bat. loquebatur. consolabatur. ueritas ostende-
batur. infidelitas iudeorum confunde-
batur. Discutebat ergo dominus cum
lazarus et ceteris. ministrabat martha una
ex sororibus lazari. Maria altera soror
lazari accepit libram unguenti nardispi-
stici preciosi: et unxit pedes iesu: et exersit
capillis suis pedes eius: et domus impleta
est ex odore unguenti. Factum audiuimus
requiramus mysterium. Quocumque anima
fidelis uis esse cum maria: ungue pedes
domini precioso unguento. Unguentum
illud iusticia fuit ideo libera fuit. Erat autem un-
guentum nardispestici preciosi. Quod autem pistici
locum aliquem credere debemus: unde hoc
erat unguentum preciosum. Nec tamen
hoc uacat et sacramento optime resonat.

R. Viri ipsi dixerunt opprimamus virum iustum iniuste: et degluciamus eum tanquam infernus viuum auferamus memoriam illius de terra: et de spoliis eius sortem mittamus inter nos. ipsi enim homines de thesaurizauerunt sibi mala. Insuperantes et maligni oderunt sapientiam et rei facti sunt in cogitationibus suis. **R.** Hec cogitauerunt et errauerunt: et excecavit illos malicia eorum. Insuperantes.

Lectio secunda.

P. Istis grece dicitur fides. Querebas operari iusticiam iustus ex fide uiuit. Ange pedes iesu bene uiuendo: omnia secutare uestigia. Capillis terge si habes superflua: da pauperibus et domini pedes terfisti. Capilli enim superflua corporis uidentur. Habes quod agas de superfluis tuis. Tibi superflua sunt: sed domini pedibus necessaria sunt. Forte in terra domini pedes iesu indigent. De quibus enim nisi de membris suis in fine dicturus est. Quod uni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Superflua uestra impendistis: sed pedibus meis obsecuti estis. Domine autem repleta est odore: mundus impletus est bona fama. Nam odor bonus bona fama est. Qui male uiuit et christiani uocant: iniuriam christo faciunt. De quibus dictum est: quod per eos nomen dei blasphematur. Si per tales nomen dei blasphematur: per bonos nomen dei laudatur. Audi apostolum. Christi bonus odor sumus inquit in omni loco. Dicitur et in canticis canticorum. Unguentum effusum est nomen tuum. Ad apostolum reuoca intentionem. Christi inquit bonus odor sumus in omni loco: et in his qui perierunt: et in his qui salui sunt. Aliis sumus odor uitae ad uitam: aliis autem odor mortis ad mortem. Et ad hec quis idoneus?

R. Opprobrium factus sum nimis inimicis meis: uiderunt me et mouerunt capita sua. Adiua me domine deus meus. **R.** Locuti sunt aduersum me lingua dolosa: et in omibus odiis circumdederunt me.

Lectio tertia.

O. Causatione nobis prebet prius lectio sancti euangelij de isto odore ita loquitur: ut a nobis sufficenter dicatur: et a nobis diligenter audiat apostolo ipso dicente. Et ad hec quis idoneus? Ergo ut inde nos conemur loqui nunc idonei sumus? Aut uos hec audire idonei estis? Nos quidem

non idonei sumus: sed idoneus est ille qui per nos digne dicere quod a uobis possit audiri. Ecce apostolus. bonus odor est sicut dicit ipse. Sed ipse bonus odor: aliis odor uitae ad uitam: aliis odor mortis ad mortem. Tamen bonus odor. Nunc quid enim ait. aliis sumus odor bonus ad uitam: aliis malus odor ad mortem. Bonum odorem se dixit non malum. Et eundem bonum odorem: aliis dixit ad uitam: aliis dixit ad mortem. Felices qui bono odore uiuunt. Quid autem infelices illis qui bono odore moriuntur? Et quis est ne aliquis quem bonus odor occidit? Hoc est quod ait apostolus. Et ad hec quis idoneus? Quod ea facit dominus miris modis: ut et bono odore boni uiuant: et mali moriantur. quod sit. dicam quantum dominus inspirare dignatur. Nam fortassis ibi latet et altior intellectus: qui a me non potest penetrari. Tamen quousque penetrare possumus: uobis non debet denegari. **R.** Insurrexerunt in me uiri inique absque misericordia quesierunt me interficere: et non pepererunt in faciem spuerunt: et lanceis suis uulnera uerunt me: et contusa sunt omnia ossa mea. Ego autem existimabam me tanquam mortuum super terram.

R. Effuderunt furorem suum in me: fremuerunt contra me dentibus suis. Ego. **Ad laudes et per horas anni.** Faciem meam non auerti ab increpantibus et conspuentibus in me. **Psalmi feriales anni.** Fraxea suscitare aduersus eos qui dispergunt gregem meum. **R.** Apprehenderunt mercedem meam triginta argenteis: qui bus appreciatus sum ab eis. **R.** Inundauerunt aque super caput meum. dixi. perij inuocabo nomen tuum domine deus. **R.** Labia insurgentium et cogitationes eorum uide domine. **Ad benedictum.** **R.** Clarifica me pater apud temetipsum claritate quam habui priusquam mundus fieret. **Dio.**

O. A quesumus omnipotens deus: ut qui in tot aduersis ex nostra infirmitate deficimus: intercedente unigeniti filij tui passione respiciamus. per eundem.

Ad uesperas anni. Inclinauit dominus. **Cum reliquis. capitulum.** Tu autem domine sabaoth. **Hymnus.** **R.** Eripe me domine ab homine malo. **R.** A uiro iniquo eripe me. **Ad mag. anni.** Non haberes in me potestatem nisi desuper tibi

datū fuisset. *Oratio.*

Ad diuina nos deus salutaris noster: et ad beneficia recolenda quibus nos instaurare dignatus es: tribue uicere gaudentes. per. *Notandum* quod si festū nouū lectionum accidat in hac feria uel duabus sequentibus: ante laudem omittuntur. Responsoria uero secunde ferie in tertiam et tertie transferuntur in quartam. Feria tertia. Sermo sancti augustini episcopi. *Lectio prima.*

Quod domino et saluatore nostro frēs dilectissimi ante multa tempora prophetatum est. Ascendit sicut uirgultum: et sicut radix de terra sitiēti. Quare ut radix: Ideo quia non est spēs illi: neqz honor. Passus est. humiliatus est. conspuus est. non habebat speciem. homo apparebat: cuius deus esset. Sed quomodo radix nō est pulchra: sed intus habet uiz pulchritudinis sue. Attendite fratres mei: uidete misericordiam dei: attendentes azebozem pulchram. amenam. folijs uirentem. fructibus opulentam. Laudas. delectat aliquid de fructu eius capere: sub umbra eius sedere et requiescere ab estu. Laudas illam totam pulchritudinē. Si radix ostendatur tibi: nulla pulchritudo in ea est. Noli contēnere quod abiectum ē inde. pcessit quod miraris: ut radix sit in terra sitiēti. Attendite mō claritatem arboris: creuit ecclesia. crediderūt gētes. uicti sūt terre principes sub noīe xpī ut essent uictores in orbe terrarū. Positū ē collū sub iugo christi. Persequebāt aī christiānos. ppter idola: psequūt idola pp christū. Omnes pfugiūt ad auxiliū ecclesie in omni pressura: in oī tribulatōe sua. *R.* Contumelias et terrores passus sū ab eis qui erāt pacifici mei: et custodientes latus meū decipiamus eū et preualiamus illi: sed tu dñe mecum es tanqz bellator fortis. Cadant i opprobriū sempiternū ut uideā uindictā i eis: quia tibi reuelauī causam meā. *V.* Iudica domine causam aīe mee: redemptor uite mee. Cadant. *Lectio secunda.*

Quod reuit illud granū sinapis. factū ē maius sup oīa olera. Veniūt uola

tilia celi: supbi seculi: et reqescūt sub rāie ei. Unde est tāta pulchritudo: Nescio d qua radice surrexit: et ista pulchritudo in magna glia ē. Queram radicē. pspit ē. humiliatus est. flagellatus ē. crucifixus est. uulneratus est. pteptus est. Ecce hic spēs nō est: s; i ecclia glia radices pollet. Ergo ipm describit sponsū illū pteptū inhonoratū abiectū. Sed modo habere uidetis arborē que surrexit de ista radice: et impleuit orbē terrarū. Radix in terra sitiēti: nō est spēs illi neqz honor: et uidimus illū: et nō habuit spēs neqz decorē. Nōne hic ē fabri filius: qui nō habuit dcorē ut diceret. nōne uep dicim? quod dmoniu hēs? In nomine aut ipius dmonia fugiebāt: et illi obiciat: quod dmoniu hēs. S; cur hoc? Uidim? eū et nō hēbat spēm neqz decorē. Que spēs illi? itus erat ubi nō uidebat. In principio erat xbu et xbu erat apud deū et dū erat uerbū. Que est spēs ipius? Qui cū i forma dei ēēt nō rapinā arbitratus ē esse se equalē deo. Et ubi uisus ē nō hēc spēm neqz decorē. Et nō habuit species. Si uultus ei abiectus et deformis positio eius ab oībus hōinib. Nō i plaga: i plaga hō: aī plagā de: post plagā hō dū. hō i plaga: et q sciat ferre ifirmitates. Infirmitates quoz: ppoz a qbus patiebatur. Medicus ferebat ifirmitates freneticoz: et cū ipse crucifigeretur orabat et dicebat. Pater ignosce illis quia nesciūt quid faciūt. Deus israel. ppter te sustinui ipoperiū operauī reuerentia faciem meā: extraneus factus sum fratribus meis: et hospes filiis matris mee. Quoniam zelus domus tue cōcōdit me. *V.* Intende anime mee et libera eam propter inimicos meos eripe me. Quoniam zelus. *Lectio tertia.*

Atendite amen? spōsus: quāto magis deformis nobis cōmēdat: tāto carior: tāto dulcior ē fact? spōse. Prop? quod et auertit se: auertit se ne illū itelligeret illi qui eum crucifigebant. Facies eius iuriata est: nec magni estimata est. Nō sic i firmitates nostras portat: et pro nobis i doloribus est: et nos existimauimus illū in doloribus esse: et in plaga: et in pena.

Ipsē autē uulneratus est ppter peccata
nra: et infirmatus ppter iniquitates nostras.
Eruditio pacis nre in eū: liuore ei⁹ sanati
sumus. Oēs ut oues errauim⁹: et dñs tra
didit illū p peccatis nris. Euāgelium ē an
ppheta: Quid dicūt ptra ista iudei: Nō
ne mirum audire illos ista habere: illos
ista legere: illos ista nō iuenire de quo di
ci potuerūt nisi de illo uno q in euāgelio
predicat p orbē terrarū: et adhuc nō esse
christianos sed eē illos cecos aduersus
euidētissima eloqa pphetarū. Noli imi
tari cecitatē iudeorū de xpō. Ecce transit
qđ dicit de spōso: incipit dici de sponsa.
Et quomō in spōso miraberis cecitates
iudeorū: sic in spōsa miraberis cecitatem
hereticorū. Jā modo miremur cecitates
iudeorū. Dñs tradidit illū pro peccatis
nostris: et ipse qm traditus ē nō apuit os.
Et ouis ad imolandū duct⁹ est: ut agn⁹
ante eū q se tōderet fuit sine uoce: sic nō
apuit os suū. In hūilitate iudiciū ei⁹ sub
latū est et ne ptenas: generationē ei⁹ quis
enūerabit: Quā generationē: Ante luci
ferū genui te. *Ps.* Synagoga populorū cir
cūdederūt me: et nō reddidit retribuētib⁹ mibi
mala. Consuetur dñe negocia peccatorū et dirige
iustū. *Ps.* Iudica me dñe secundū iusticiā meā:
et secundū innocentia meā sup me. Consumetur
Ad laudes et p bonos aſt. Uide dñe et cō
sidera qm tribulo: uelociter exaudi me. *psal.*
seriales aſt. Discerne cam meā dñe ab hoīe
iniquo et doloso eripeme. *aſt.* Dñi tribularet
clamaui ad dñm de uētre inferi et exaudiuit me
aſt. Dñe uim patior respōde p me: qz nescio
quid dicam inimicis meis. *aſt.* Dixerūt impij
opprimamus uirum iustū quonā cōtrarius ē
operibus nostris. *Ad benedic. aſt.* Ante di
em festum pasche sciens iesus quia uenit hora
cui⁹ cū dilexisset suos in finē dilexit eos. *oro.*
Omnipotēs sempitēne deus da no
bis ita dñice passionis sacramēta p
agere: ut indulgentiā pcipere mereamur.
p cū. *Ad uespas aſt.* In domū dñi. *Luz*
reliquis. psal. Letatus. *Lū ref.* *Ad ma*
gnificat aſt. Potestatem habeo ponēdi ani
mam meā: et iterum sumendi eam. *Oratio.*

Tua nos misericordia deus et ab oī

subreptione uetustatis expurget: et capa
ces sancte nouitatis efficiat. per dominū
Seria quarta. Sermo sancti ambrosij
episcopi. Lectio prima.

Legimus quia christus peccata no
stra portat: et pro nobis dolet. Do
les ergo domine non tua sed nostra uul
nera: non tuam mortem. sed nostram infir
mitatem: et nos estimauimus te esse i do
loribus cum tu nō pro te: sed pro me do
leres. Infirmitas eim es sed propi peccata
nostra. Nō quia tibi illa infirmitas
erat ex patre assumpta sed pro me susce
pta: quia nil proderat ut eruditio pacis
nostre esset in te: nisi liuore tuo uulnera
nostra sanares. Sed quid mirum si pro
omnib⁹ doluit qui pro uno fleuit: Quid
mirum si moriturus pro omnibus tede
at: qui lazari resuscitaturus illachrymat.
Sed et ibi pie sororis lachrymis cōmo
uetur quia mentem humanā tangebatur:
et hic alto aperitur affectu: ut quia in car
ne sua peccata nostra premebat: moriet
quoqz anie nostre sue anime meror abo
leret. Et fortasse ideo tristis est: quia post
ade lapsus tali transitu nobis erat d hoc
seculo recedendum ut mori esset necesse.
Deus eim mori nō fecit: nec letat in pdi
tione uiuorū: et ideo fastidit qđ ipse nō fecit
Deniqz ait. Trāsser a me calicē istū: qua
si hō mortē recusans: quasi deus senten
tiam suā reseruās. *Ps.* Locuti sūt aduersus
me lingua dolosa: et sermonib⁹ odiū circūde
re me: pro eo ut diligeret me detrahēbāt mibi.

Ego autē orabā et exaudisti me dñe deus me⁹.

Ps. Et posuere aduersū me mala pro bonis: et
odiū pro dilectione mea. Ego. *Lectio scda.*

Oportet eim nos mori seculo: ut re
surgamus deo: ut iuxta diuinā sen
tentiā lex maledictiōis resoluta in terre
lūmū nature sine soluatur. Duas uolūta
tes in christo itellige. Qđ autē ait: nō mea uo
lūtas sed tua fiat: suam ad hoīem retulit
patris ad diuinitatē. Volūtas eim hoīs
temporalis. Volūtas diuinitatis etna.
Non alia uolūtas patris: alia filij. Una
uolūtas: ubi una diuinitas. Disce tamē
deo esse subiectus: ut non quod ipse uis

eligas: sed qđ deo scias esse placitum.
Deinde uerborū ipsoꝝ pꝑrietatē p̄sidere
mus. Tristis est aia mea usq; ad mortē.
Et alibi. Nūc aia mea turbata est ualde.
Nō ergo suscipiens: sed suscepta turbat.
Aia eim obnoxia passionibꝫ: diuinitas
libera. Deniq; spūs p̄mptus: caro autē i
firma. Tristis est autē nō ipse: sed aia. Nō
est tristis sapiētia: nō diuina substantia: sed
aia. Suscepit corpus meū: nō me fefellit
ut aliud eēt: et aliud uideret. Tristis uide
batur et tristis erat: nō p̄ sua passione sed
p̄ nostra disp̄sione. *R.* Fr̄es mei elōgaue
runt a me et noti mei. Quasi alieni recesserūt a
me. *R.* Dereliquerūt me p̄ximi mei: et qui me
nouerunt. Quasi. *Lectio tertia.*

Quēq; ait. Percutia pastores et dis
pergetur oues gregis. Tristis erat
quia nos paruulos relinquebat. Leterū
qđ stant se morti obtulerit scriptura de
clarat. Quādo quidē querētibꝫ occurret
turbatos confirmauit: trepidos puoca
uit: p̄ditores osculi dignatione suscepit.
Nec illud distat a uero: si tristis erat pro
p̄secutoribus suis quos sciebat in malis
sacrilegij penas duros. Et ideo dixit.
Trāsser calicem hunc a me: nō quia dei
filius mortē timebat: sed quia uel malos
perire nolebat. Deniq; ait. Pater ne sta
tuas illis hoc peccatū: ut passio sua esset
omnibus salutaris. Iuda osculo filiū ho
minis tradis: Magna diuine significatio
potestatis: magna disciplina uirtutis: et
p̄siliū p̄ditoris ap̄itur: et adhuc patien
tia nō negatur. Quidisti domine quez p̄
deret dum occulta manifestas. Ostendi
sti etiam quem traderet: dum dicis filiū
hominis: quia caro non diuinitas comp̄
benditur. Illud tamen post confutat in
gratum qđ eum tradiderit: qui cum esset
dei filius propter nos tamē filius homi
nis esse uoluisset. Quasi dicat. pro te sus
cepi ingrate: qđ tradis in hypocrisi. *R.*
Attende domine ad me et audi uoces aduersa
riorum meorum. Nūquid redditur pro bono
malum: quia foderunt foueam anime mee. *R.*
Recordare qđ steterim in conspectu tuo ut lo
querer p̄ eis bonum et auerterem indignatōez

tuā ab eis. Nunqd. *Ad laudes et per ho
ras ant.* Libera me de sanguinibus deus de
us meus: et exultabit lingua mea iusticiam tuā
Psalm. seriales ant. Contumelias et terrores
passus sum ab eis: et dominus mecum est tan
qđ bellator fortis. *ant.* Ipsi uero in uanū que
sierunt aiam meam introibunt in iscriora terre
ant. Omnes inimici mei audierunt malū me
um: domine letati sunt quoniam tu fecisti. *ant.*
Alliga domine in uinculis nationes gentiū:
et reges earum in cōpedibus. *Ad bñdictus
ant.* Simōn dormis nō potuisti una hora ui
gilare mecum. *Oratio.*

Deus: ut qui nostris excessibus inces
santer affligimur per unigēiti filij tui pas
sionem liberemur. Qui tecum. *Ad ues
peras anti.* Non confundetur. *Cum reli
quis psal.* Nisi dominus Cum reliquis
Ad mag. ant. Ancilla dixit petro. uere tu ex
illis es. nam et loquela tua manifestum te facit.
Oratio.

Respice quesumus domine sup hāc
familiam tuam pro qua dominus
noster iesus christus non dubitauit māi
bus tradi nocentium: et crucis subire tor
mentum. Qui tecum. *Non dicuntur ues
pere mortuorum nec ulterius dicitur of
ficium pro defunctis usq; post octauam
pentec.* Cōpletorium de beata uirgine di
citur: sed de cetero non dicitur officium
beate uirginis usq; ad uesperas sabbati
post pascha. Idis tribus sequentibus di
ebus hebdomadarius omnibus alijs p̄
termiſsis absolute incipit ad matutinum
antipho. p̄mi psal. Item antiphōe ma
tutinales et uesperoz dicuntur sicut in
festo duplici. psal. dicuntur sine. Gloria pa
tri. per omnes horas. Feria quinta in ce
na domini. In p̄mo nocturno antipho
na. zelus dom̄ tue comedit me: et opprobria
exprobrantiū tibi ceciderunt super me. *psal.*
Saluum me fac. *antiphona.* Auertantur
retrosum: et erubescant qui cogitant mibi ma
la. *psal.* Deus in adiutorium. *antipho.*
Deus me eripe me de manu peccatoris. *psal
mus.* In te domine. *ij. R.* Auertantur retro
sum et erubescant. *R.* Qui cogitant mibi mala

Deinde. Pater noster. sub silentio. Et nō
pnnunciatur Et ne nos. Neqz dicitur ab
soluio. In hoc triduo lectioes legūtur
sine Iube domne. et sine Tu aut. Sed i tri
bus primis lectionibz Jeremie loco Tu
aut. semper dicitur. Hierusalem hierusa
lem conuertere ad dominum deū tuū.
Incipit lamentatio Jeremie prophete.
Lectio prima. Aleph.

Quamodo sedet sola ciuitas plena
populo: facta ē quasi uidua dñi gē
tū: princeps prouinciarū facta est sub tri
buto. **Verb.** Plorās plorauit i nocte: et
lachryme eius i maxillis eius. Nō est q
psulet eā: ex oibz caris eius. Dēs amici
eius spreuerūt eā: et facti sūt ei iūmici. **By
mel.** Abigrauit iuda ppter afflictionem
et multitudinē seruitutis: habitauit inter
gentes: nō inuenit requiem. Omnes pse
cutores eius apprehederūt eum interan
gustias. **Deleth.** Et sion lugent eo q nō
sunt qui ueniant ad solēnitatem. Omnes
porte eius destructe: sacerdotes eius ge
mentes: uirgines eius squalide: et ipa op
pressa amaritudine. **Be.** Facti sunt ho
stes eius in capite: iūmici illius locupleta
ti sūt: quia dñs locutus est super eā: ppter
multitudinē iniquitatū eius. Paruuli ei
ius ducti sunt in captiuitatē: ante faciem
tribulantis. **Uau.** Et egressus est a filia
sion omnis decore eius: facti sūt pñcipes
eius uelut arietes non inuenientes pas
cua: Et abierūt absqz fortitudine ante fa
ciem subsequētis. **3ay.** Recordata ē hie
rusalem dierum afflictionis sue: et pñcia
ricationis omnium desiderabilium suo
rum que habuerat a diebus antiquis cū
caderet populus eius in manu hostili et
non esset auxiliator: uiderūt eam hostes
et deriserunt sabbata eius. **Eth.** Pecca
tum peccauit ierlm ppterea instabilis fa
cta est. Omnes qui glorificabāt eaz spre
uerunt illam: qm uiderūt ignominia ei.
Ipsa autē gemens: et conuersa est retror
sum. **Teth.** Sordes eius in pedibus ei:
nec recordata est finis sui. Deposita ē ue
hemēter nō habens psolatorē. Uide
domine afflictionem meam: quoniam ere

cuis est inimicus. Ierlm ierlm conuertere
re ad dominum deum tuum. **Re.** In mon
te oliueti orauit ad patrem: pater si fieri potest
transseat a me calix iste. Spūs quidē pñptus
est caro aut infirma fiat uoluntas tua. **4.** Uigi
late et orate ut non intretis in tētatōē Spūs.

Lectio secunda. Beth.

Quoniam misit hostis ad omnia
desiderabilia eius: quia uidit gētes
ingressas sanctuarium suū: de quibus p
ceperas ne intrarent i eccliaz tuā. **Laph.**
Omnis populus eius gemens et querēs
panem: dederunt preciosa queqz pro ci
bo ad refocillandam animā. Uide dñe
et cōsidera quoniam facta sum uilis. **La
mech.** O uos omnes qui transitis p uia
attendite et uidete si est dolor sicut dolor
meus: quoniam uindemiauit me ut locu
tus est dominus in die furoris sui. **Mem.**
De excelsu misit ignem in ossibus meis
et erudiuit me. Expandit rete pedibz me
is conuertit me retrorsum. posuit me de
solatam tota die merore confectā. **Nun.**
Uigilauit iugum iniquitatum mearum
in manu eius conuolute sunt et imposite
collo meo. Infirmata est uirtus mea. de
dit me dominus in manu de qua nō po
tero surgere. **Samech.** Abstulit oēs ma
gnificos meos dominus de medio mei.
Uocauit aduersus me tempus ut conte
reret electos meos. Torcular calcauit dñs
xgini filie iuda. **Ayn.** Iecirco ego plo
rans et oculus meus deducens aquam:
quia longe factus est a me consolator:
uertens animam meā. Facti sūt filij mei
pediti: qm inualuit iūmicus. **Phe.** Expā
dit sion manus suas: non est qui console
tur eam. Abandauit dominus aduersus
iacob in circuitu eius hostes eius: facta
est hierusalē quasi polluta menstruis int
eos. **Sade.** Iustus est dominus: quia os
eius ad iracundiam prouocauit. Audite
obsecro uniuersi populi et uidete dolorem
meum. Virgines mee et iuuenes mei ab
ierunt in captiuitatez. **Loph.** Uocauit a
micos meos et ipsi decipiunt me. Sacer
dotes mei et senes mei i urbe psupti sūt:
quesierūt cibū sibi ut refocillaret aiaz suā

Jerlm ierlm puertere ad dñm deū tuū.
R. Tristis est anima mea usq; ad mortem: su-
 stinete hic et uigilate mecum: nunc uidebitis tur-
 bam que circumdabit me. Vos fugam capie-
 tis: et ego uadam inolari pro uobis. **Psalm.**
 Ecce appropinquat hora: et filius hominis tra-
 detur in manus peccatorum. Vos.

Lectio tertia. Res.

Quā dñe qm̄ tribulor uenter meus
 turbatus ē. Subuersū est cor me-
 um i memet ip̄a: qm̄ amaritudine plena
 suz. Foris interficit gladius: et domi mors
 filis est. **Sen.** Audierūt q; igemisco ego
 et nō est q; p̄solet me. Dēs inimici mei au-
 dieūt malū meū letati sūt qm̄ tu fecisti. Ad-
 duxisti diē p̄solatiōis et sicut similes mei.
Thau. Ingrediat de malū cor et corā te:
 et deuindemia eos sicut uindemiafisti me
 ppter oēs iniquitates meas. Multi eiz ge-
 mitus mei et cor meuz merens. **Aleph:**
 Quō obtegit caligine in furore suo dñs
 filiam sion. p̄iecit de celo in terrā iclytas
 isrl: et nō recordatus ē scabelli pedū suo-
 rum in die furoris sui. **Beth.** Precipi-
 tauit dñs nec pepercit oia speciosa iacob.
 Destruxit in furore suo: munitiōes uirgi-
 nis iuda deiecit in terrā: polluit regnū et
 principes eius. **Gymel.** Cōfregit in ira
 furoris sui de cornu isrl. auertit retro suz
 dexterā suā a facie iūmici: et succendit i ia-
 cob quasi ignē flāme deuorātis in gyro.
Deleb. Tetēdit arcū suū quasi inimicū:
 firmavit dexterā suā quasi hostis: et occi-
 dit oē qd̄ pulchrū erat uisu in tabernacu-
 lo filie sio: effudit quasi ignē indignationē
 suā. **Re.** Factus est dñs uelut iūmicus p̄-
 cipitauit isrl. Precipitauit oia menia ei:
 dissipauit munitiōes ei: et repleuit i filia
 iuda būiliatū et humiliatā. **Uau.** Et dis-
 sipauit quasi ortū tētorū suū: demolitus
 est tabernaculū suū. Oblitiōi tradidit
 dñs in sion festiuitatē et sabbatū: et op̄-
 bzio i indignatōe furoris sui regē et sacer-
 dotem. **347.** Repulit dñs altare suū: ma-
 ledixit sactificatiōi sue. Tradidit i manu
 iūmici muros turriū eius. Vocē dederūt
 in domo dñi: sicut in die solēni. Jerlm ie-
 rusalem conuertere ad dñm deū tuum.

R. Ecce uidimus cū non habentē spēm neq;
 decorem: aspectus eius in eo nō est: hic pecca-
 ta nostra portauit: et p nobis dolens: ip̄e autē
 uulneratus est ppter iniquitates nostras. Lu-
 ius liuore sanati sumus. **R.** Vere languores
 nostros ip̄e tulit: et dolores nostros ip̄e porta-
 uit. Cuius. **In secūdo nocturno. ant.** Libera-
 uit dñs pauperem a potēte: et inopem cui non
 erat adiutor. **psal.** Deus iudiciū. **antipho.**
 Cogitauerūt ip̄i et locuti sūt nequitia: iniquitatē i
 excelso locuti sūt. **psal.** Quā bonus israel. **R.**
 Exurge dñe et iudica cām meā. **psal.** Ut qd̄
 deus rep. **R.** Deus meus eripe me de manu
 peccatoris. **R.** Et de manu p̄tra legem agētis
 et inique. **Ex tractatu sancti augustini ep̄i
 super psalmos. Lectio quarta.**

Exaudi deus orationes meam et ne
 despereris deprecationem meam:
 intende mihi et exaudi me. Satagentis
 solliciti in tribulatiōe positi uerba sūt ista.
 Orat multa patiens de malo liberari d̄
 siderans. Superest ut audiamus i quo
 malo sit: et cum dicere ceperit agnoscat
 nos ip̄i esse: ut cōmunicata tribulatiōe
 coniungamus orationem. Contristatus
 sum inquit in exercitatiōe mea et contur-
 batus sum. Ubi contristatus: Ubi con-
 turbatus: In exercitatione mea inquit.
 homines malos quos patitur cōmemo-
 ratus est. Tandēq; passionem malorum
 hominum exercitationem suam dixit.
 Ne putetis gratis esse malos in hoc mū-
 do: et nihil boni de illis agere deū. Dis-
 malus aut ideo uiuit ut corrigatur: aut
 ideo uiuit ut per eum bonus exerceat.
 Utinam ergo qui nos modo exercent
 conuertantur: et nobiscum exerceantur.
 Tamen qz diu ita sunt ut exerceant nos
 non eos oderimus. Quia in eo q; malū
 est quis eorum utq; usq; ad finem per-
 seueraturus sit ignoramus. Et plerunq;
 cum tibi uideris odisse inimicum: fratrē
 odisti et nescis. **R.** Amicū meū osculū me tra-
 didit signo: quem osculatus fuero ip̄e est tene-
 te eum: hoc malum fecit signum: qui per oscu-
 lum adimpleuit homicidium. Infelix pretermi-
 sit precium sāguinis et i sine laqueo se suspēdit.
R. Bonum erat ei si natus non fuisset homo

Alle. Inſelix. **Lectio quinta.**

Quodabolus et angelus eius in scripturis sanctis manifesti sunt nobis: quod ad ignem eternum sunt destinati. Ipse etiam despectus est correctio propter quos habemus occultam lucem. Ad quam lucem armat nos apostolus dicens. Non est nobis pluctatio aduersus carnem et sanguinem: id est aduersus homines quos uidetis: sed aduersus principes et potestates et rectores mundi tenebrarum harum. Non forte cum dixisset mundi intelligeres demones esse rectores celi et terre: mundi dixit tenebrarum harum: mundi dixit amatorum: mundi dixit impiorum et iniquorum: mundi dixit de quo in euangelio dicit. Et mundus eum non cognouit. Si enim mundus non cognouit lucem que in tenebris lucet: et tenebre eam non comprehenderunt. Et ipse tenebre que non comprehendunt lucem praeferunt mundi nomine appellatur. Harum tenebrarum sunt illi rectores. De ipsis ergo rectoribus habemus determinatam scripture sententiam: quod omnis inde reditus alicuius eorum sperandus non est. At uero de ipsis tenebris quarum illi rectores sunt non sumus certi: ne forte que erant tenebre fiant lux. Fidelibus quippe iam factis dicit apostolus. Fuiſtis aliquando tenebre nunc autem lux in domino. Tenebre in nobis: lux in domino. **R.** Judas mercator pessimus osculum petijt domino: ille ut agnus innocens non negauit iude osculum. Denarium numero christum iudeis tradidit. **R.** Delius illi fuerat si natus non fuisset. Denarioque.

Lectio sexta.

Ergo fratres omnes mali sunt exercent bonos. Ecce eis breuiter audite et intelligite. Si bonus es: inimicum non habes nisi malum. Porro etiam tibi bonitatis regula prefixa est: ut imiteris bonitatem patris tui qui facit solem suum oriri super bonos et malos: et pluit super iustos et iniustos. Neque enim tu habes inimicum: et deus non habet. Tu quidem cum habes inimicum qui tecum creatus est: ille uero cum quem creauit. Inimicos ergo dei malos et iniquos sepe in scripturis legimus: et parcat eis ille qui non habet: quod illi imputet inimicus: cui omnis amicus ingratus. Ab illo enim habet quicquid boni habet. Ab ipso enim habet misericordiam: quicquid etiam unde tribulatur. Ad hoc enim tribulatur ne superbiat: ad hoc tribulatur ut humilis excelsus agnoscat. Tu ergo inimico tuo quem intolerabiliter pateris quod prestitisti: Si ille cum habet inimicum qui ei tanta prestat: et facit solem suum oriri super bonos et malos: et pluit super iustos et iniustos: tu qui nec solem poteris oriri facere: nec super terras plueret: aliquid unum seruare non poteris inimico tuo: ut sit tibi pax in terra hominum bone uoluntatis. Ergo quoniam niam hec tibi dilectionis regula figitur ut imitans patrem diligas inimicum. Diligite inimicos uestros inquit. In hoc precepto quod exercetis si nullum inimicum pateris.

R. Unus ex discipulis meis tradet me hodie uel illi per quem tradar ego. Delius illi erat si natus non fuisset. **R.** Qui intingit mecum manum in parapside: hic me traditurus est in manus peccatorum. Delius. **In tertio noct. antiphona.** Dixi iniquis nolite loqui aduersus deum iniquitatem. **psal.** Confitebimur autem Terra tremuit et quicquid dum exurgeret in iudicio deus. **psal.** Notus in iudea. **ant.** In die tribulationis mee deum exquisiui manibus meis. **psal.** Voce mea. **R.** Exurge domine. **R.** Et iudica causam meam. **De epistola pauli ad corinthios prima. Lectio septima.**

Quoniam uenientibus ergo uobis in unum iam non est dominicam cenam manducare. Unusquisque enim suam cenam presumit ad manducandum: Et alius quidem esurit: alius autem ebrius est. Nunquid domos non habetis ad manducandum et bibendum. Aut ecclesiam dei contemnitis et confundetis eos qui non habent? Quid dicam uobis: Laudo uos: in hoc non laudo. Ego enim accepi a domino quod et tradidi uobis quoniam dominus iesus in qua nocte tradebatur accepit panem: et gratias agens: fregit et dixit. Accipite et manducate: hoc est corpus meum quod pro uobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter et calicem postquam cenauit dicens. Hic calix nouum testamentum est in meo sanguine. Hoc facite quotienscumque biberitis in meam commemorationem.

R. Unusquisque enim suam cenam presumit ad manducandum: Et alius quidem esurit: alius autem ebrius est. Nunquid domos non habetis ad manducandum et bibendum. Aut ecclesiam dei contemnitis et confundetis eos qui non habent? Quid dicam uobis: Laudo uos: in hoc non laudo. Ego enim accepi a domino quod et tradidi uobis quoniam dominus iesus in qua nocte tradebatur accepit panem: et gratias agens: fregit et dixit. Accipite et manducate: hoc est corpus meum quod pro uobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter et calicem postquam cenauit dicens. Hic calix nouum testamentum est in meo sanguine. Hoc facite quotienscumque biberitis in meam commemorationem.

Quotienscūq; eū manducabitis panē
hunc: et calicē bibetis: mortē dñi annūci
abitis donec ueniat. Itaq; quicūq; man
ducauerit panē: uel biberit calicem dñi
indigne: reus erit corporis et sanguis do
mini. Probet autē semetipm hō: et sic de
pane illo edat: et de calice bibat. Qui eīz
māducet et bibit indigne: iudiciū sibi mā
ducat et bibat: nō diiudicās corpus dñi.
Ideo inter uos multi infirmi et ibecilles
et dormiūt multi. Ad si nos metipfos di
iudicemus: nō unq; iudicemur. Dñi
iudicāur autē a dño corripimur: ut nō cū
hoc mundo damnemur. **R.** Eram quasi
agnus inocēs duct' sū ad imolādū: et nesciebā:
piliū fecerūt iūmici mei aduersū me dicētes. Ve
nite mittam' lignū i panē ei' et eradamus eū de
terra uiuētū. **R.** Dēs iūmici mei aduersū me
cogitabāt mala mihi: vbi iniquū mādaucrūt
aduersū me dicētes. Venite. **Lectio octaua**
Itaq; fratres mei conueniētib' uo
bis ad manducādū inuicē expecta
te. Si quis clurit domi manducet: ut nō
in iudiciū pueniat. Cetera autem cum
uenero disponā. De spūalibus autē nolo
uos ignorare frēs. Scitis qm cū gentes
ecētis ad simlacha muta put ducebami
ni eūtes. Ideo notū uobis facio q nēo i
spiritu dei loquens: dicit anathema iesu.
Et nēo pōt dicere dñs iesus nisi in spiri
tu sancto. Diuisiones uero grāz sūt idē
aut spūs et diuisiones mīstratōnū sūt idē
autem dominus et diuisiones opationū
sūt: idē uero deus q opatur oīa in oīb'.
Unicūq; aut datur māifestatio spūs ad
utilitatē. Alij qdē p spūm dat sermo sapi
entie. Alij aut sermo sciētie secūdū eūde
spūm. Alij fides in eodē spiritu. Alij grā
sanitātū in uno spiritu. Alij opatio uirtu
tum. Alij pphetia. Alij discretio spiritu
um. Alij genera linguarū. Alij interpreta
tio sermonū. Hec autem omnia operat
unus atq; idē spūs diuidēs singulis pro
ut uult. **R.** Una hora nō potuistis uigilare
mecū q exhortabamini mori p me. Vel iudā
nō uidetis quō si dormit: s; festinat tradere me
iudeis. **R.** Quid dormitis: surgite et orate ne i
tretis in tentationē. Vel. **Lectio nona.**

Sicut eim corpus unū est: et mēbra
mēbra habet. Ita autē mēbra corpo
ris cum sint multa unū corpus sunt: ita et
christus. Et eim in uno spiritu oēs nos
in unū corpus baptizati sumus: siue iudē
siue gentiles: siue serui: siue liberi: et oēs
uno spiritu potati sumus. Nam et corp'
non est unum mēbrum sed multa. Si di
xerit pes quoniam nō sum manus: nō suz
de corpore nō ideo: non est de corpore.
Si totum corpus oculus: ubi auditus?
Et si totum auditus: ubi odoratus? Nūc
aut posuit dñs mēbra: et unūq; eoz i
corpore sicut uoluit. Quod si esset omnia
unum mēbrum: ubi corpus? Nunc autē
multa quidem mēbra: unum autem cor
pus. Non potest autem dicere oculus ma
nui opera tua non indigeo: aut iterū ca
put pedibus non estis mihi necessarij.
Sed multo magis que uidentur mēbra
corporis infirmiora esse: necessaria sūt.
Et que putamus ignobiliora mēbra eē
corporis: his honorem abundantiorē
circūdamus. Et qui inhonesta sunt nra:
abundantiorē honestatem habent. Hō
nesta autem nostra nullius egent. Sed tē
perauit corpus ei cui deerat: abundanti
orem tribuendo honorē: ut non sit schis
ma in corpore: sed in idipm pro inuicē
sollicita sint mēbra. Et si quidem patitur
unū mēbrum cōpatiūtur omnia mēbra.
Cū gloriatur unū mēbrū cōgaudent oīa
mēbra. Uos autē estis corpus christi et
mēbra de mēbro. **R.** Seniores populi con
siliū fecerūt. Ut iesū dolo tenerēt et occiderent
cū gladijs et sustib' exierūt tāq; ad latronē. **R.**
Collegerūt pōntifices et pharisei piliū. Ut iesū.
Ad laudes. Justificeris dñe i sermōib' tu
is: et uincas cū iudicaris. **ps.** Miserere. **R.**
Dñs tāq; ouis ad uictimā duct' ē: et nō apuit
os suū. **ps.** Dñe refu. **R.** Cōtritu ē cor meū i
medio mei: tremuerūt oīa ossa mea. **ps.** De
us dñs. **R.** Exhortat' es i uirtute tua: et i resecti
one scā tua. **ps.** Lātem'. **R.** Oblat' est q: ipē
uoluit: et peccata nra ipse portauit. **psal.** Lau
date. **R.** Hō pacis mee in quo sperabaz. **R.**
Qui edebat panes meos āpliauit aduersū me
supplantationem.

Ad benedic. asit. Traditor autem dedit eis signum dicens: quem osculatus fuero ipse est tene te cum. **Anteq̃ compleantur laudes** extinguuntur omnia luminaria preter duas candelas: quarum altera absconditur reliqua extinguuntur. quando incipitur asit. Traditor autem: **psal.** Benedictus. alta nocte cantatur: et post ant. **Christus factus est pro nobis obediens usq̃ ad mortem.** **Qui prima nocte terminat sibi** Usq̃ ad mortem. **Secunda nocte additur.** Mortem autem crucis. **Tertia nocte additur.** Propter qd̃ et deus exaltavit illum: et dedit illi nomē qd̃ est super omne nomen. **Et sicut in matutinis ita dicitur per horas diei.** Excepto qd̃ nō cantatur nisi in matutinis istorum trium dierum et in uesperis huius diei tantus. **Finis uero hoc uersu flexis genibus si ne ky. dicitur.** Pater noster. **Item sub silentio postea.** **psal.** Misere. aliquantulum altius ad inuicem. **Quo finito in die sine oramus dicitur oratio.** Respic quesumus. **simili uoce.** Sed. **Qui tecū dicitur sub silentio: postea lumen abscondi uisū reponitur.** Item prima. tertia. sexta et nona absolute incipiuntur a **psal.** consuetis: quibus finis dicitur. **Christus factus est.** **Deinde.** Pater noster. **Misere.** et oratio. Respic quesumus domine. **Actis gōbus sicut in matutinis.** In hoc triduo non annūciatur aliquid de martylogio nec p̃dica. **De uespere incipiuntur absolute a prima illi sunt.** Calicem salutis accipiam: et nomen domini inuocabo. **psal.** Credidi. **asit.** Cum his qui oderant pacem eram pacificus dum loquebar illis impugnabāt me gratis. **psal.** Ad dñm cum tribu. **anti.** Ab hominibus iniquis libera me dñe. **psal.** Eripe me. **anti.** Custodi me a laqueo quem statuerunt mihi et ab scandalis operantiū iniquitatem. **psal.** Dñe clamaui. **anti.** Considerabam ad dexteram et uidebam: et nō erat qui cognosceret me. **psal.** Uoce mea. **Cap. hym.** **si. non dicitur.** Ad mag. **anti.** Lenantib⁹ autem accepit iesus panem: benedixit: ac fregit deditq̃ discipulis suis. **Christus factus ē pro nobis obediens usq̃ ad mortem.** **Ad cōple torum nec iube domine dicitur nec lectio**

Sed facta confessione et absolutione absolute incipitur psal. Cum inuoca. et dicitur psal. consueti. **Et nūc dimittis.** **Deinde.** **Christus factus est.** Cum reliquis ut supra in matutinis. **Notandū qd̃ in hoc triduo usq̃ ad uesperas sabbati omnes hore terminantur sicut dictum est supra.** **Seria sexta in parasceue ad matutinū in primo noctur. asit.** **Assiterunt reges terre: et principes cōuenerunt in unū aduersus dominum: et aduersus christum eius.** **psal.** Quare fre. **asit.** Diuiserūt sibi uestimenta mea: et super uestem meam miserunt sortem. **psal.** Deus dñs me⁹ respi. **asit.** Insurrexerūt in me testes iniqui: et mēta est iniquitas sibi. **psal.** Dñs illu. **Christus.** Diuiserunt sibi uestimenta mea. **Et super uestem meam miserunt sortem.**

Lectio prima. Ierem.

Quod dixit dñs dissipare murū sion: tetendit funiculum suū: et non auertit manū suā a perditione. **Luxit** qz ante murale: et murus pariter dissipatus est. **Ierem.** Defixe sunt in terra porte eius: perdidit et contriuit uectes eius: regem eius: et principem eius in gentib⁹. **Non est lex: et prophete eius nō inueniunt uisionem a dño.** **Ierem.** Sederunt in terra: cōticuerūt senes. **Filie sion cōspersere cinere capita sua: uirgines ierusalem accincte sunt cilicijs.** **Abiecerunt in fra capita sua uirgines iuda.** **Cap. b.** Defecerunt pre lachrymis oculi mei: et cōturbata sunt uiscera mea. **Effusum est in terra iecur meum super contritione filie populi mei: cum deficeret paruulus et lactans in plateis oppidi.** **Lamech.** **Abatribus suis dixerunt:** ubi est triticum et uinum: cui deficerent quasi uulnerati in plateis ciuitatis: cū exaltarent aīas suas in sinu matrum suarum. **Bem.** **Lui cōparabo te uel cui assimilabo te filia ierlm:** **Lui exequabo te et consolabor te:** uirgo filia sion: **Magna est eim uelut mare contritio tua.** **Quis medebit tui?** **Rum.** **Prophete tui uiderunt tibi falsa et stulta:** nec aperiebant iniquitatem tuā: ut te ad penitentiam puocarent. **Uiderunt autem tibi assūptiōes falsas et eiectiōes.** **Ierlm**

hierusalē conuertere ad dñm deū tuū. **R.**
Omnes amici mei dereliquerūt me: et pualue-
runt insidiātes mibi: tradidit me quē diligebā.
Et terribilib' oculis: plaga crudeli percutiens:
acetō potabant me. **V.** Inter iniquos piecēti
me: et non pepercerunt anīme mee. **Et.**

Lectio secunda. Samech.

Plauserūt sup te manibus oēs trā-
scētes per uiam: sibilauerūt et mo-
uere caput suū super filias ierusalē. hec
cine est urbs dicentes. pfecti decoris gau-
dium uniuēse terre. **Ayn.** Aperuerunt
super te os suum omnes inimici tui sibi
lauerunt et fremuerūt dentib' et dixerūt.
Deuorabimus. En ista est dies quaz ex-
pectabamus iuenimus. uidimus **De.**
Fecit dñs que cogitauit: cōpleuit sermo-
nem suū quē precepit a diebus antiq's.
Destruxit et nō pepcit: et letificauit super
te inimici: et exaltauit cornu hostiū tuo-
rum. **Sade.** Clamauit cor eoz ad dñm
super muros filie sion. Deduc quasi tor-
rentē lachrymas per diē et noctē. Non
des requies tibi neqz taceat pupilla ocu-
li tui. **Loph.** Consurge lauda in noctē
principio uigiliā: effunde sicut aqua cor-
tuū ante p'spectū dñi. Leua ad deū ma-
nus tuas p' aiabus paruulor' tuor': qui
defecerunt in fame in capite omniū cōpi-
torum. **Rea.** Vide dñe et considera quē
uidemaueris ita. Ergo ne comedēt mu-
lieres fructū suū: paruulos ad mensurā
palme. Si occidit in s'ctuārio dñi sacer-
dos et ppheta. **Sen.** Jacuerūt in ira fo-
ris puer et senex: uirgines mee: et iuuenes
mei ceciderūt in gladio. Interfecisti me
in die furoris tui. percussisti nec misert' es.
Thau. Vocasti quasi ad diē solennē qui
terrent me d' circuitu et nō fuit in diē fu-
roris dñi qui effugeret et relinqueretur.
Quos educaui et nutriui iūmicus me' cō-
sūpsit eos. Ierlm ierlm pueriere ad dñm
deū tuū. **R.** Velut templi scissum est. Et om-
nis terra tremuit: latro de cruce clamaui dicēs
memento mei domine dum ueneris in regnū
tuū. **V.** Petre scisse sunt: et mōumenta aperta
sunt: et multa corpora sanctorū qui dormiētā
surrexerunt. Et oīs. **Lectio tertia. Aleph.**

Ego uir uidens paupertatē meā i uir-
ga indignatiōis eius. **Aleph.** De-
minauit et abduxit in tenebris et nō in lu-
cem. **Aleph.** Tantū in me uertit et puer-
tit manū suā tota diē. **Beth.** Actustam
fecit pellem meā et carnē meā: et p'triuit of-
sa mea. **Beth.** Edificauit in gyro meo
et circūdedit me felle et labore. **Beth.**
In tenebrosis collocauit me quasi mor-
tuos sempiternos. **Symel.** Circūedifica-
uit aduersum me ut nō egrediar: aggra-
uit cōpedē meū. **Symel.** Sed et cū cla-
mauero et rogauero exclusit orationem
meā. **Symel.** Conclusit uias meas lapī-
dibus quadris: semitas meas subuertit.
Deleth. Ursus insidians factus ē mibi:
leo in absconditis. **Deleth.** Scētas me
al' subuertit: et pfregit me: posuit me deso-
latā. **Deleth.** Tetendit arcum suū: et po-
suit me quasi signū ad sagittā. **De.** Adi-
sit in renib' meis filias pharetre sue. **De**
factus sum in derisū dī populo meo: can-
ticū eoz tota diē. **De.** Repleuit me ama-
ritudinib': iebriauit me absctibio. **Uau.**
Cōfregit ad numerū dentes meos: ciba-
uit me cinere. **Uau.** Et repulsa est a pace
aīa mea: oblitus sum bonor'. **Uau.** Et
dixi. Perijt finis meus: et spes mea a do-
mino. **3ay.** Recordare paupertatis et trans-
gressiōis mee: absctibij et sellis. **3ay.** De-
morā memor ero: et tabescet in me anīa
mea. **3ay.** Hec recolens in corde meo: i
deo sperabo. Ierlm ierlm conuertere ad
dñm deū tuū. **R.** Uinea mea electa ego te
plantaui. Quō puerfa es i amaritudine: ut me
crucifigeres: et barabā dimitteres. **V.** Sepiui
te: et lapides elegi ex te: et edificauit turris. Quō
In secūdo noc. aūt. Uim faciebant q' quere-
bant aīam meā. **psal.** Dñe ne in furore iū.
aūt. Cōfundātur et reuerēatur q' querūt aīam
meam: ut auferant eā. **psal.** Expectās. **aūt.**
Alieni iurrexerūt in me: et fortes quēsierūt ani-
mam meā. **psal.** Deus in noīe. **V.** Insurrexe-
runt in me testes inīg. **R.** Et mēta est inīgtas
sibi. **Extractu sancti augustini epī super**
psalmos. Lectio quarta.

Proteristi me deus a conuētū ma-
lignantium a multitudine opantiū

iniquitates. iaz ipsum caput nām tueāur.
Alti martyres talia passi sunt: sed nībīl
sic elucet quomodo caput martyri. Ibi
melius intuemur qđ illi experti sunt. p
tectus est a multitudine malignantium:
protegente se deo. Protegente carnem
suam in ipso filio et homine quem gere
bat: quia filius hominis et filius dei est.
Filius dei propter formam dei: filius ho
minis propter formam serui: habens po
testatem ponere aiam suam et recipere eā.
Quid enī potuerunt facere iūnici: Oc
ciderunt corpus aiam autem non occid
runt. Intendite: parum ergo erat domi
nū hortari martyres uerbo: nisi firmaret
exemplo. Nostis qui cōuentus erat ma
lignantium iudeorum: et que multitudo
operantium iniquitatem. Quā iniquita
tem: Quia uoluerunt occidere dominū
iesum xpm. Tanta opera bona inqt ostē
di uobis: ppter qđ horū multis me occid
re. Pertulit omnes infirmos eorum: cu
rauit omnes languidos eorum: p̄dicauit
regnum celorum: non tacuit uicia eorū:
ut ipa potius eis displicerent: nō medic
a quo sanabātur. Tanq̄ ad latronē exi
stis cū gladiis cōprehendere me. Quotidie a
pud uos eram in tēplo docens: et nō tenuistis
me: et ecce flagellatū ducitis ad crucifigendū.
Cūq̄ inieisset manus in iesum: et tenuisset
eum dixit ad eos. Quotidie. **Lectio q̄nta.**
In omnibus curationibus eius l
grati: tanq̄ multa febre frenetici in
sanientes in medicum qui uenerat cura
re eos: excogitauerunt consiliū per dē
di eum: tanq̄ ibi uolentes probare utrū
uere homo sit qui mori possit: an aliqd
sup hoīes sit: et mori se non p̄mittat. Uer
bum ipsorum agnoscamus in sapiētia sa
lomonis. Morte turpissima inquit cō
demnemus eum. Erit eī respectus i ser
monibus ipsius. Si eim uere filius dei ē
liberet eū. Uideamus qđ ergo factū sit:
qđ exaceruerunt gladiū linguas suas. Si
lij hominū dentes eorū arma et sagitte: et
lingua eorū gladius acutus. Quod dicit
alius psalmus sic et hic. Exaceruēt tāq̄
gladiū linguas suas. Nō dicant iudei n̄

occidimus christum. Et eim p̄pterea de
derunt eum iudici pilato: ut quasi ipsi a
morte eius uiderent imunes. Nam cum
dixisset eis pilatus: uos eū occidite. Re
spoderunt. Nobis nō licet occidere quē
q̄. Iniquitatem facinoris sui: in iudicē ho
minē refūdere uolebāt. Sed nūqđ deus
iudicem fallebant. Quid facit pilat? In
eo ipso qđ fecit aliquatūlū particeps fuit:
sed in cōpatione eorum multo ipse inno
centior. **Tenebre** facte sunt dū crucifixus
iesum iudei: et circa horā nonaz exclamauit ie
sus uoce magna: deus ut quid me dereliquisti
Et indinato capite emisit spūm. **Exclamās**
iesus uoce magna ait: pater in manus tuas cō
mendo spūm meum. Et. **Lectio sexta.**
Institit eim quantum potuit ut illū
ex eorum manibus liberaret. Nāz
flagellatus propterea produxit ad eos.
Non persequendo deum flagellauit: sed
illorum furori satisfacere uolens: ut uel
sic iam mitescerent et desinerent uelle oc
cidere eum quem flagellatum uiderent.
Fecit et hec. At ubi perseuerauerunt: no
stis illum lauisse manus et dixisse qđ ipse
non fecisset: mundum se esse a morte illi
us. Fecit tamen. Sed si reus quia fecit i
inuitus. Illi innocentes qui coegerūt ut
faceret. Nullo modo. Sed ille dixit i eū
sententiam: et iussit eum crucifigi: et quasi
ipse occidit. Et uos o iudei occidistis.
Ubi occidistis: Gladio lingue. Acuistis
eim linguas uestras. Et quando percussis
istis: nisi quando clamastis: crucifige cru
cifige. Propterea non est p̄termittēdū
quia uenit in mentem: ne forte aliquē p
turbet lectio diuinorum librorum. Qui
dam euangelista ait hora sexta crucifixū
dominū: et quidam hora tertia: si non i
telligamus perturbamur. Jam incipien
te sexta hora dicitur pilatus sedisse pro
tribunali. Et reuera quando leuatus est
dominus in lignum: hora sexta erat. Sz
alius euangelista intuens aium iudeorū
qui uolebant se imunes uideri a morte
domini: narrando: eos ostendit reos di
cens: hora tertia dominum crucifixerūt.
Animam meaz dilectam tradidi in manus

iniquorum: et facta est mihi hereditas mea sicut leo
in silua: dedit contra me uoces aduersarij dicentes:
cogregamini et pperate ad deuorandū illū: po
suerūt me in deserto solitudinis: et luxit sup me
ois terra. Quia nō est inuentus q me agnosce
ret: et faceret bñ. *Insupererūt i me uiri absq
misericordia: et non peperunt aie mee. Quia.*
In tertio noc. r. Ab insurgētibz in me li
bera me dñe: quia occupauerunt aiam meam.
psal. Eripe me de iūmicis. *ant.* Longe se
cisti notos meos a me traditus sū: et nō egredi
ebar. *psal.* Dñe deus saluū. *ant.* Laptabūt
in aiam iusti et sanguinē innocentē pdenabunt
psal. Deus ulti. *r.* Locuti sūt aduersū me li
gua dolosa. *r.* Et sermonibus odiij circūdede
re me. *De epistola pauli ad hebreos. Le
ctio septima.*

Estinemus ergo ingredi in illā req
uem: ut ne in id ipm quis incadat in
credulitatis exemplū. Alius est eiz ser
mo dei et efficax: et penetrabilior omi gla
dio ancipiti: et ptingens usqz ad diuilio
nem anime ac spiritus: compagum quo
qz et medularū: et discretor cogitatioz:
et intentionum cordis: et non est ulla cre
atura inuisibilis in conspectu eius. Om
nia autem nuda et aperta sūt oculis eius
ad quem nobis sermo. Habentes ergo
pontificem magnum qui penetrauit ce
los iesum filium dei: teneamus nre spei p
fessionē. Non enim habemus pontificē
qui non possit cōpati infirmitatibus nō
stris: tentatum autem per omnia pro fili
tudie absqz peccato. Adeamus ergo cū
fiducia ad thronum gratie eius: ut mise
ricordiam consequamur: et gratiā iuenia
mus in auxilio opportuno. *r.* Tradide
re me in manus ipioz: et inter liquos pceccāt
me: et nō peperunt aie mee: cōgregati sunt ad
uersum me fortes. Et sicut gigātes steterūt con
tra me. *r.* Alieni insurrexerūt aduersū me: et for
tes quesierūt aiam meā. Et. *Lectio octaua.*

Abhis nāqz pōtifex ex hominibz
assūptus: p hominibz pstituit i his
que sunt ad deum: ut offerat dōa et sacri
ficia p peccatis: qui condolare possit his
qui ignorant et errant: quoniam et ipse cir
cūdatus est infirmitate. Et propterea de

bet quēadmodum et populo: ita etiam et
pro semetipso offerre pro peccatis. Nec
quisquā sumit sibi honorem: sed qui uo
catur a deo tanqz aaron. Sic et christus
nō semetipm clarificauit ut pōtifex fieret
sed qui locutus est ad eum. Filius meus
es tu ego hodie genui te. Quēadmodū
et i alio loco dicit. Tu es sacerdos i eter
num scdm ordinem melchisedech. Qui
in diebus carnis sue preces supplicatio
nesqz ad eū qui possit saluum illū a mor
te facere cū clamore ualido et lachrymis
offerens: exauditus est pro sua reuerētia
r. Iesum tradidit ipius sumis principibus
sacerdotum et senioribus populi. Petrus aut
sequebatur a longe ut uideret finem. *r.* Addu
xerunt autem eum ad caipham principē sacer
dotū: ubi scribe et pharisei conuenerant. Pe
trus. *Lectio nona.*

Et quidem cum esset filius dei: di
dicit ex his que passus est obedie
tiam et consumatus: factus est omnibus
obtemperantibus sibi causa salutis eter
ne: appellatus a deo pontifex: iuxta ordi
nē melchisedech. De quo nobis grādif ser
mo et interpretabilis ad dicendum: quo
niam ibecilles facti estis ad audiendū.
Et eim cum debetis magistri esse propē
tempus: rursus indigetis ut uos doceā
mini que sint elementa exordij sermonū
dei: et facti estis quibus lacte opus sit nō
solido cibo. Omnis eim qui lactis ē par
ticeps: expers est sermonis iusticie. Par
uulus eim est. Perfectorum autem ē so
lidus cibus: eorum qui pro consuetudie
exercitatos habent sensus ad discretōez
boni ac mali. Quia propter intermitten
tes inchoationis christi sermonem: ad p
fectionem eius feramur: non rursus iacie
tes fundamentum penitentie ab operibz
mortuis et fidei ad deum baptisimatū do
ctrine: impositionis quoqz manuum: ac
resurrectionis mortuorum et iudicij eter
ni: et hoc faciemus si quidem permiseris
deus. *r.* Caligauerunt oculi mei a fletu meo:
quia clongatus est a me qui consolabatur me:
uid. te omnes populi. Si est dolor similis sic
dolor meus. *r.* O uos omnes qui transitis p

uiam attendite et uidete. Si est dolor. **Ad laudandum aſi.** Proprio filio suo non peperit deus: sed pro nobis omnibus tradidit illum. **psal.** Miſere-
 rere. **aſi.** Anxiatus est in me ſpūs meus: in me
 turbatum est cor meum. **psal.** Dñe exaudi
 .ii. **aſi.** Aut latro ad latronem: nos quidem
 digna factis recipimus: hic autē quid fecit: me-
 mento mei domine dum ueneris in regnū tuū
Deus deus me. **aſi.** Dum conturbata
 fuerit anima mea: domine miſericordie meor-
 eris. **ps.** Dñe audiui. **aſi.** Memento mei
 domine dum ueneris in regnum tuum. **ps.**
 Laudate. **a.** Collocauit me in obſcuro. **ps.**
 Sicut mortuos ſeculi. **Ad bñdictus aſi.**
 Poſuerunt ſuper caput eius cauſā ipſius ſcri-
 ptam: ieſus nazarenus rex iudeorū. **aſi.** Ori-
 ſtus factus est pro nobis obediens uſq; ad mor-
 tem. Mortem autē crucis. **Ad ueſpas. aſi.**
 et **psal.** preteriti dicuntur ſine cau. **Ad ma-
 gniſicat aſi.** Cum accepiſſet acetum dixit cō-
 ſumatum eſt: et inclinato capite emiſit ſpiritum.
Sabbato ſancto ad matutinū aſi. In pa-
 ce id ipſum dormiam et requeſcam. **psal.** Cū in-
 uoca. **aſi.** Habitabit in tabernaculo tuo: re-
 queſcet in monte ſancto tuo. **psal.** Dñe qd ha-
 bitat. **aſi.** Caro mea requeſcet in ſpe. **psalm.**
 Conſerua. **a.** In pace in id ipſum. **ps.** Dormi-
 am et requeſcam. **Lectio prima. Beati.**
Miſericordie dñi quia non ſumus
 ſumpti: quia non defecerūt miſera-
 tiones eius. **Job.** Noui diluculo: mul-
 ta eſt fides tua. **Job.** Pars mea domi-
 nus dixit aia mea: propterea expectabo
 eum. **Job.** Bonus eſt dominus ſperā-
 tibus in eum: anie querenti illum. **Job.**
 Bonum eſt preſtolari cum ſilentio: ſalu-
 tare domini. **Job.** Bonum eſt uiro cū
 portauerit iugum domini ab adoleſcētia
 ſua. **Job.** Sedebit ſolitariuſ et tacebit:
 quia leuauit ſe ſuper ſe. **Job.** Ponet i
 puluere os ſuum: ſi forte ſit ſpes. **Job.**
 Dabit percutienti ſe maxillam ſaturabit
 opprobriis. **Loph.** Quia non repellet i
 ſempiternum dominus. **Loph.** Quia ſi
 abiecit: et miſerebitur ſecundum multitu-
 dinem miſericordiarum ſuarum. **Loph.**
 Non eim humiliauit ex corde ſuo: et ab-
 iecit filios hominum. **Lamech.** Et con-

tereret ſub pedib; ſuis omnes uinctos
 terre. **Lamech.** Et declinaret iudiciū
 uiri in pſpectu uultus altiffimi. **Lamech.**
 Et peruerteret hominē in iudicio ſuo:
 dominus ignorauit. **Gen.** Quis eſt iſte
 qui dixit: ut fieret domino non iubente?
Gen. Ex ore altiffimi non egrediētur
 nec mala nec bona. **Gen.** Quid mur-
 murauit homo uiuens: uir pro peccatis
 ſuis. **Gen.** Scrutemur uias noſtras: et q-
 ramus: et reuertamur ad dominū. **Gen.**
 Leuemus corda noſtra cum manibus
 ad dominū in celis. **Gen.** Nos inique
 egimus: et ad iracundiam prouocauim;
 iccirco tu iexorabilis es. **Samech.** Ope-
 ruiſti in furore et percuiſti nos: occidiſti
 nec peperciſti. **Samech.** Oppoſuiſti nu-
 bem tibi ne trāſeat oratio. **Samech.** Era-
 dicationem et abiECTIONem poſuiſti me i
 medio populorum. **Gen.** Aperuerūt ſu-
 per nos os ſuum omnes inimici. **Gen.**
 Formido et laqueus factus eſt nobis: ua-
 ticinatio et contritio. **Gen.** Diuiſiones
 aquarum deduxit oculus meus: in con-
 tritione filie populi mei. **Fe.** Oculus me-
 us afflictuſ eſt nec tacuit: eo q non eſſet
 requies. **Fe.** Donec reſpiceret et uideret
 dominus de celis. **Fe.** Oculus meus de
 predatuſ eſt aiam meam: in cunctis filia-
 bus urbis mee. **Sade.** Venatione cepit
 me quaſi auem inimici mei gratis. **Sade.**
 Laſa eſt in lacum uita mea: et poſuerūt
 lapidem ſuper me. **Sade.** Inundauerūt
 aque ſuper caput meum: dixi pij. **Loph.**
 Inuocaui nomen tuū domine de lacu
 nouiſſimo. **Loph.** Vocem meam audi-
 ſti: ne auertas aurē tuam a ſingultu meo
 et clamoribus. **Loph.** Appropinquavi
 i die qñ inuocaui te: dixiſti ne timeas. **Res.**
 Iudicaſti dñe cām anime mee redēptor
 uite mee. **Res.** Uidiſti dñe iniquitatē eo-
 rum aduerſum me: iudica iudiciū me-
 um. **Res.** Uidiſti omnem furorem uni-
 uerſas cogitationes eorū aduerſū me.
Gen. Audiſti opprobria eorū domie:
 omnes cogitationes eorū aduerſū me
Gen. Labia inſurgentium mihi et medi-
 tationes eorū aduerſum me tota die.

Sen. Sessionem eorum et resurrectionem
 eorum uide ego sum psalmus eorum. **Tbau.**
 Redde eis uicem domine: iuxta opera
 manuum suarum. **Tbau.** Dabis eis scu-
 tum cordis: laborem tuum. **Tbau.** Per-
 sequeris in furore et conteres eos sub ce-
 lis domine. Ierlm ierusalem conuertere
 ad dominum deum tuum. **R.** Sicut ouis
 ad occasionem ductus est: et dum male tractare
 tur non aperuit os suum: traditus est ad mor-
 tem. Ut uiuificaret populum suum. **R.** Tradi-
 dit in mortem animam suam: et inter sceleratos
 reputatus est. **Ut. Lectio secunda. Aleph.**
Quomodo obscuratum est aurum:
 mutatus est color optimus: disper-
 si sunt lapides sanctuarij in capite omni-
 um platearum. **Beth.** Filij sion incylti et
 amicti auro primo: quomodo reputati
 sunt in uasa testea: opus manuum figuli.
Symel. Sed et lamie nudauerunt mam-
 mam: lactauerunt catulos suos. Filia po-
 puli mei crudelis: quasi structio in deser-
 to. **Delath.** Adhesit lingua lactentis ad
 palatum eius insiti. paruuli petiere pa-
 ne et non erat qui frangeret eis. **He.** Qui
 uescebantur uoluptuose interierunt in ui-
 sis: qui nutriebantur a croceis amplexati
 sunt stercoza. **Hau.** Et maior effecta est in-
 quitas filie populi mei peccato sodomio-
 rum: que subuersa est in momento et non
 ceperunt in ea maritus. **347.** Candidiores
 nazarei ei: niue: nitidiores lacte: rubicu-
 diiores eboze antiquo: saphyro pulchri-
 ores. **Heb.** Denigrata est super carbo-
 nes facies eorum: et non sunt cogniti in pla-
 teis. Adhesit cutis eorum ossibus: aruit: et
 facta est quasi lignum. **Leth.** Adhuc fu-
 it occisus gladio quod interfecit fame: quoniam
 isti extabuerunt consumpti a sterilitate
 terre. **Ioth.** Manus mulierum misericor-
 diuz coxerunt filios suos: facti sunt cibus
 earum: in contritione filij populi mei. **capb.**
 Compleuit dominus furorem suum: effu-
 dit iram indignationis sue: et succendit ignem
 in sion et deuorauit fundamenta eius. **Lamech.**
 Non crediderunt reges terre: et uni-
 uersi habitatores orbis: quoniam ingre-
 deretur hostis: et inimicus per portas ie-

rusalem. **Beth.** Propter peccata ppheta-
 rum eius: et iniquitates sacerdotum eius:
 qui effuderunt in medio eius sanguinem ius-
 torum. **Hau.** Errauerunt ceci in plateis
 polluti sunt in sanguine. Lingue non pos-
 sent tenuerunt lacinias suas. **Samech.**
 Recedite polluti clamauerunt eis. rece-
 dite. abite. nolite tangere. Iurgati quip-
 pe sunt et commoti dixerunt inter gentes. si
 addet ultra ut inhabitet in eis. **Fe.** Faci-
 es domini diuisit eos: non addet ut res-
 piciat eos. facies sacerdotum non erubu-
 erunt: neque senum miseri sunt. **Hyn.** Cum
 adhuc subsisteremus defecerunt oculi no-
 stri ad auxilium nostrum uanum: cum re-
 spiceremus attenti ad gentem que salua-
 re nos non poterat. **Sade.** Lubrificaue-
 uestigia nostra in itinere platearum nra-
 rum: appropinquauit finis noster: com-
 pleti sunt dies nostri: quia uenit finis no-
 ster. **Loph.** Velociores fuere persecutores
 nostri aquilis celi. Super montes perse-
 cuti sunt nos in deserto insidiati sunt no-
 bis. **Res.** Spiritus oris nostri christus
 dominus. captus est in peccatis nostris:
 cui diximus in umbra tua uiuemus in gen-
 tibus. **Sen.** Gaude et letare filia edon quod
 habitas in terra bus: ad te quoque perue-
 nit calix inebriaberis atque nudaueris.
Tbau. Completa est iniquitas tua filia
 sion: non addet ultra ut transmigret te. **U.**
 Sitauit iniquitatem tuam filia edon: discoope-
 ruit peccata tua. Ierlm ierlm conuertere
 ad dominum deum tuum. **R.** Ierusalem lu-
 ger exue te uestibus iocunditatis: induere cine-
 re et cilicio. Quia in te occisus est saluator isrl.
R. Deduc quasi torrentem lachrymas per di-
 em: et nocte non taceat pupilla oculi tui. Quia
 in te est. **Incipit oratio hieremie pphete**
Lectio tertia.

R. Recordare domine quid acciderit
 nobis: iturere et respicere opprobri-
 um nram. Hereditas nostra uersa est ad
 alienos: domus nostre ad extraneos. Pu-
 pilli facti sumus absque patre: matres no-
 stre quasi uidue. Aquam nostram pecu-
 nia bibimus. ligna nostra precio compera-
 uimus. Cervicibus nostris minabamur

lassis nō dabatur requies. Egypto dedi
mus manū ⁊ assyrijs ut saturarētur pāe.
Patres nostri peccauerūt ⁊ non sunt: et
nos iniquitates eorum portauimus. Ser
ui dñati sunt nostri: non fuit qui redime
ret de manu eorum. In animabus nris
ferebamus panem nobis: a facie gladij
in deserto. Pellis nostra quasi clibanus
exusta est a facie tempestatū famis. Mu
lieres in sion humiliauerūt: ⁊ uirgines i
ciuitatibus iuda. Principes manu suspē
si sunt: facies senū nō erubuerūt. Adoles
centibus ipudice abusi sunt: ⁊ pueri in li
gno corruerunt. Senes de portis defece
runt: iuuenes de choro psallentiū. Desi
cūt gaudium cordis nostri: uersus est i lu
ctum chorus noster. Cecidit corona ca
pitis nostri: ue nobis quia peccauimus.
Propterea mectū factū est cor nostrum:
ideo cōtenebrati sunt oculi nostri. Pro
pter montē sion quia dispit. Alpes am
bulauerunt in eo. Tu autē dñe in eternū
pmanebis: solium tuū in generatione et
generatione. Quare ipectuū obliuiscere
ris nostri: derelinquis nos in longitudi
nem dierum. Conuerte nos dñe ad te et
puertemur: innoua dies nostros sicut a
principio. Sed piscēs repulisti nos: ira
tus es ptra nos uehemēter. Ierlm ierlm
cōuertere ad dñm deū tuū. *Ps.* Plāge qua
si uirgo plebs mea: ululate pastores in cinere ⁊
clitio. Quia ueniet dies dñi magna ⁊ amara
ualde. *Accingite uos sacerdotes: ⁊ plangi
te ministri altaris: aspergite uos cinere. Quia.*
In secūdo nocturno ant. Eleuamini por
te eternales ⁊ introibit rex glorie. *psal.* Dñi ē
ter. *ant.* Credo uidere bona dñi in terra uiuē
tium. *psal.* Dñs illumina. *ant.* Dñe abstra
xisti ab inferis aīam meam. *psal.* Exaltabo
te. Tu autē dñe miserere mei. *Et resuscita
me: ⁊ retribuam illis.* *Ex tractatu sancti au
gustini episcopi super psalmos. Lectio*

quarta.
Accedet homo ad cor altum: ⁊ exal
tabitur dñs. Illi dixerūt. Quis nos
uidebit: Defecerūt scrutātes scrutatiōes
psilia mala. Accessit hō ad ipa psilia: pas
sus ē se teneri hō. Nō eīm teneret nisi hō

aut uideret nisi homo: aut credetur nisi
homo: aut crucifigeret ⁊ moreret nisi ho
mo. Accessit ergo homo ad illas omnes
passiones que in illo nihil ualerent nisi
esset homo. Sed si ille nō esset homo si
liberaret homo. Accessit homo ad cor
altum: id est cor secretum obijciens aspe
ctibus humanis hominem seruans inus
deum. Celans formam dei in qua equa
lis est patri. ⁊ offerens formam serui qua
minor est patri. Ipse eīm dixit utrūq: s;
aliud ex forma dei: aliud ex forma serui.
Dixit ex forma dei: ego ⁊ pater unus su
mus. Dixit ex forma serui: quoniam pater
maior me est. Unde ex forma dei: ego et
pater unum sumus. Quia cum in forma
dei esset non rapinam arbitratus est esse
se equalē deo. Unde ex forma serui quo
niam pater maior me est: quia semetipm
exinanīuit formam serui accipiens. *Re
cessit pastor noster fōs aque uiue: ad cuius
transitum sol obscuratus est. Nam ⁊ ille cap
tū est qui captiuū tenebat primū hominē: bodie
portas mortis ⁊ seras pariter saluator noster
disrupit. Destruxit quidem claustra iherlm:
⁊ subuertit potentias diaboli. Nam.*

Lectio quinta.

Accessit ergo homo ad cor altum: ⁊
exaltatus est deus. Occiditur hō:
exaltatur deus. Quod eīm occisus ē: ex
infirmitate humana fuit. Quod resurre
xit ⁊ ascendit: ex potestate diuina. Acce
det homo ad cor altum: cor secretū: cor
abditum. Non ostendens quid nosset: nō
ostendens quid esset. Illi putantes hoc
totū esse qd uidebatur: occidunt homi
nem in corde alto: ⁊ exaltatur deus i cor
de diuino. Potentia eīm maiestatis ex
altatus est. Et quo exaltat? Unde reced
sit humiliatus. Accedet homo ad cor al
tum ⁊ exaltabitur deus. Propterea iam
attendite fratres mei cor altū hominis.
Cuius hominis? Adā sion dicet homo
⁊ homo factus est i ea: ⁊ ipse fundauit eaz
altissimus. In ipsa ciuitate factus est ho
mo quā ipse fundauit altissimus: quia i ea
factus est homo. Ergo accessit homo ad
cor altū. Intuere hominem i corde alto:

nude quantum potest in potestatem dei. In corde
alto accessit homo. Et quia deus erat: et
quia passurus erat uolens: et quia exemplum
prebitorum erat infirmis: et quia nihil ei fac
turi erant: quia seuebatur tanquam passuro deo
sed in homine: sed in carne. *R.* Quos oes qui
transitis per uiam attendite et uidete. Si est dolor: si
milia sicut dolor meus. *A.* Attendite uniuersi
populi et uidete dolorem meum. Si est. *Lectio*
secunda.

*Q*uid sequitur: Sagitte infantium facte
sunt plage eorum. Ubi est ita seuitas?
Ubi est iste fremitus leonis populi rugi
entis et dicentis: crucifige crucifige: Ubi
sunt insidie arcum tendentium? Nonne sagitte in
fantium facte sunt plage eorum? Hostis quem ad
modum sibi faciunt de canitijs sagittas infan
tes. Quid ferunt aut unde ferunt? Que ma
nus aut quod telum: que arma aut que me
bra? Sagitte infantium facte sunt plage eo
rum. Acuat nunc linguas suas tanquam gla
dijs: firmet sibi sermonem malignum. Aderi
to sibi confirmauerunt: quia infirmate sunt super
eos lingue eorum. Numquid poterat esse hoc
firmum aduersus deum? Mentita est iustas
inquit sibi. Infirmate sunt lingue eorum super
eos. Ecce resurrexit dominus qui occisus erat.
Transiebatur ante crucem: uel stabatur: et in
tuebatur illi: sicut psalmus ante predixerat.
Foderunt manus meas et pedes meos:
diminuerunt omnia ossa mea. Ipsi uero per
siderauerunt et conspexerunt me. Tunc caput
agitabant dicentes. Si filius dei est discen
dat de cruce. Tentauerunt quodammodo
utrum filius dei esset: et quasi inuenerant quod
non esset: quia insultantibus illis de cruce non
descendebat. Si descenderet de cruce fili
us dei esset. Quid tibi uidetur: qui de cru
ce non descendit: de sepulchro surrexit. *R.*
Ecce quomodo moritur iustus et nemo percipit cor
de: et iusti tolluntur et non considerat a facie iu
stas sublati sunt iusti. Et erit in pace memo
ria eius. *A.* Tanquam agnus coram deo se obmuta
uit: et non aperuit os suum: de angustia et de iudicio sub
latus est. *Et. In tertio not. asit.* Deus adiu
ua me: et dominus susceptor est anime mee. *psal.* De
us in nomine. *asit.* In pace factus est locus eius:
et in sion habitatio eius. *psal.* Notus in iu

dea. *asit.* Factus sum sicut homo sine adiutorio:
inter mortuos liber. *ps.* Domine deus salutis
meae. In pace factus est locus eius. *R.* Et in sion
habitatio eius. *De epistola pauli ad he
breos. Lectio septima.*

*C*hristus assistens pontifex futurorum
bonorum per amplius et perfectius: tab
ernaculum non manufactum: id est non huius cre
ationis. Neque per sanguinem hyrcorum aut
uitulorum: sed per proprium sanguinem introiit se
mel in sancta eterna redemptione inuenta.
Si enim sanguis hyrcorum et taurorum: et cinis
uitule aspersus in quinquatos sanctificat ad
emundationem carnis: quanto magis san
guis christi qui per spiritum sanctum semetipsum
obtulit immaculatum deo emundabit conscien
tiam nostram ab operibus mortuis ad ser
uiendum deo uiuenti. Et ideo noui testam
ti mediator est ut morte intercedente in re
demptionem earum preuentionum que
erant sub priori testamento repromissio
nem accipiant: qui uocati sunt eterne he
reditatis. Ubi enim est testamentum mors
necesse est ut intercedat testatoris. Testa
mentum enim in mortuis confirmatum est.
Alioquin nudum ualeat dum uiuit qui te
status est. Unde nec primum quidem sine
sanguine dedicatum est. *R.* Assiterunt reges
terre et principes conuenire in unum. Aduersus
dominum et aduersus christum eius. *A.* Quare fremitu
ere gentes et populi meditati sunt in animis. Aduer
sus dominum. *Lectio octaua.*

*L*ecto enim mandato legis a moyse
uniuerso populo: accipiens sangui
nem uitulorum et hyrcorum: cum aqua
et lana coccinea et isopo: ipsi quoque librum
et omnem populum aspersit dicens. Hic
sanguis testamenti quod mandauit ad uos
deus. Etiam tabernaculum et omnia uas
sa ministerij sanguine similiter aspersit: et
omnia pene in sanguine mundantur secun
dum legem: et sine sanguinis effusione non
fit remissio. Necesse est ergo exemplaria
quidem celestium his mundari: ipsa autem
celestia melioribus hostijs quam istis. Non
enim in manufactis sanctis introiit iesus
exemplaria uerorum. sed in ipsum celum
ut appareat nunc uultum dei pro nobis.

Neque ut sepe offerat semetipsum: quemadmodum pontifex intrauit in sancta per singulos annos in sanguine alieno. Alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi. Nunc autem semel in consuetudine seculorum ad destitutionem peccati per hostiam suam apparuit. Et quemadmodum statutum est hominibus semel mori: post hoc autem iudicium sic et Christus semel oblatus est ad multorum ex haurienda peccata: secundo autem sine peccato apparebit expectantibus se in salutem. *R.* Estimatus sum cum descendebus in lacum. Factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber. *R.* Posuerunt me in lacu inferiori in tenebris et in umbra mortis factus. *Lectio nona.*

Quia enim habens lex futurorum bonorum. non ipsam imaginem rerum: per singulos annos eisdem ipsis hostiis quas indefinenter nunquam potest accedentes perfectos facere. Alioquin cessassent offerri: ideo quod nullam haberent ultra conscientiam peccati cultores semel mundati. Sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos fit. Impossibile enim est sanguine taurorum et hyrcorum auferri peccata. Ideo ingrediens mundum dicit. Hostiam et oblationem noluit: corpus autem aprasti mihi. Hoc locaustomata et pro peccato non tibi placuerunt: tunc dixi ecce uenio. In capite libri scriptum est de me ut faciam deus uoluntatem tuam. Superius dicens: quia hostias et oblationes et holocaustomata et pro peccato noluit: nec placita sunt tibi que secundum legem offeruntur. Tunc dixi. Ecce uenio ut faciam uoluntatem tuam. Aufert primum ut sequens statuatur. In qua uoluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Iesu Christi semel. Et omnis quidem sacerdos presto est quotidie ministrans: et easdem sepe offerens hostias: que non possunt auferre peccata. Hic autem una pro peccatis offerens in sempiternum hostiam. Sedet in dextera dei patris: de cetero expectans donec ponantur inimici eius scabellum pedum

eius. Una enim oblatione consumauit in sempiternum sanctificatos. Contestatur autem nos et spiritus sanctus. *R.* Sepulchro domino signatum est monumentum: uolentes lapidem ad hostium monumentum. Ponentes milites qui custodirent illum. *R.* Accedentes principes sacerdotum ad pilatum petierunt illum. Ponentes. *Ad laudes anti.* O mors ero mors tua: mortuus tuus ero inferne. *psal.* Misere. *anti.* Plangent eum quasi unigenitum: quia innocens dominus occisus est. *ps.* Iudica me deus. *anti.* Attendite universi populi et uidete dolorem meum. *psal.* Deus deus meus. *antiphona.* porta inferi: rue domine anima meam. *psal.* Ego dixi. *antiphona.* O uos omnes qui transitis per uiam attendite et uidete: si est dolor sicut dolor meus. *psal.* Laudate. *R.* Caro mea requiescet in spe. *R.* Et non dabis scilicet tuum uidere corruptionem. *Ad benedicti. ant.* Mulieres sedentes ad monumentum lamentabantur fientes dominum. *R.* Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem. mortem autem crucis. Propter quod et deus exaltauit illum: et dedit illi nomen quod est super omne nomen. *Facta coione sacerdotis in missa statim cantat in choro pro uesperis ant.* Alle. alle. alle. *psal.* Laudate dominum omnes gentes. *Lum.* Gloria patri. *Et.* Sicut erat. *Et reiteratur ant.* Alle. *Capitulum hym.* *Ant.* non dicuntur. *Ad magnificat. ant.* Vespere autem sabbati: que lucebat in prima sabbati uenit maria magdalene et altera maria uidere sepulchrum alleluia. *psal.* Magnificat. *Ant.* Gloria patri. *Et.* Sicut erat. *Et reiteratur antiphona.* Vespere autem sabbati. *Post hec sacerdos dicit.* Dominus uobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. *Oratio*

Spiritus nobis domine tue caritatis infunde: ut quos sacramentis paschalibus faciasti tua facias pietate concordare. per in unitate eiusdem. Deinde. Dominus uobiscum. *Postea diaconus dicit.* Ite missa est cum duplici. Alle. eodem modo rhodetur. Deo gratias. *Ad completorium post.* Iube domine. Noctem quietam. *Post lectionem.* Fratres sobrii estote. *Et adiutorium.* Facta paus confessione di

152
citur. *Conuertere nos. Deus in adiutorium*
Gloria patri. Deinde sine ant. dicuntur ps
confecti in octauo tono. Capitulum. hym
et si. non dicuntur. ant. Vespere autem. psal.
Nunc dimittis. Et reiteratur ant. Vespere
autem. Et supra in uesperis. oratio. Visti
ta. Dominica resurrectionis domini ad
matu. inuitatorum. Surrexit dominus uere
alla. psal. Venit. Hym. caplin non dicitur
in aliqua horarum usque ad uesperas
sabbati nec. nisi ad noct. Ad noctur. a
Ego sum qui sum: et consilium meum non est cum
impijs: sed in lege domini uoluntas mea est al-
leluia. *psal. Beatus uir. ant. Postulaui*
patri meo alleluia. dedit mihi genes alleluia. in heredi-
tatem alleluia. *psal. Quare fre. ant. Ego dormi*
ni et somnum cepi: et resurrexi quia dominus sus-
cepit me alleluia. *psal. Domine quid mul.*
Surrexit dominus de sepulchro alleluia. R.
Qui pro nobis pendit in ligno alleluia.

Secundum marcum.
In illo tempore. Maria magdale-
ne et maria iacobe: et salome: abeu-
tes emerunt aromata ut uenientes unge-
rent iesu. Et reliqua. *Omelia sancti gre-*
gorij pape.

Lectio prima.

Multis uobis lectionibus fratres ca-
rissimi per dictamen loqui consue-
ui: sed quia lacescens stomacho ea que
dicta uero legere ipse non possum: quos-
dam uestrum minus libenter audientes
intueor. Unde nunc a me met ipso exige-
re contra morem uolo: ut inter sacra mis-
sarum solennia lectiones sancti euangelij
non dictando sed colloquendo edissera-
re: sicque excipiat ut loquimur. Quia col-
locationis uox corda torpentia plusque
lectionis sermo excitat: et quasi quadam
manu sollicitudinis ut euigilent pulsat.
Et quidem ad hoc opus me sufficere pos-
se non uideo: sed tamen uires quas iperi-
tia denegat: caritas ministrat. Scio nan-
que qui dixit. Aperi os tuum et ego adim-
plebo illud. Bonum ergo opus nobis
in uoluntate sit: nam ex diuino adiutorio
erit in perfectione. Dat loquendi ausum
etiam resurrectionis dominice tanta so-

lenitas: quia et indignum ualde est: ut eo
die laudes debitas taceat lingua carnis:
quo uidelicet die caro resurrexit aucto-
ris. *R. Angelus domini descendit de celo et*
accedens reuoluit lapidem: et super eum sedit:
et dixit mulieribus. Nolite timere scio enim quia
crucifixum queritis iam surrexit: uenite et uide-
te locum ubi positus erat dominus alleluia. Et
trocantes in monumentum uiderunt iuuenem
sedentem in dexteris coopertum stola candida
et obstupuerunt qui dixit illis. Nolite. *Glo-*
ria patri. Et reiteratur responsorium.

Lectio secunda.

Audistis fratres carissimi: quod sancte
mulieres que dominum fuerant se-
cute cum aromatibus ad monumentum
uenerunt et ei quem uiuentem dilexerant
etiam mortuo studio humanitatis obse-
quuntur. Sed res gesta aliquid in sancta
ecclesia significat gerendum. Sic quippe
necesse est ut audiamus que facta sunt:
quatenus cogitemus etiam que nobis sunt
ex eorum imitatione facienda. Et nos er-
go in eum qui est mortuus credentes si
odore uirtutum referti cum opinione bo-
norum operum dominum querimus: ad
monumentum profecto illius cum aromatibus
uenimus. Ille autem mulieres angelos
uident que cum aromatibus uenerunt.
Quia uidelicet ille mentes supernos ci-
ues aspiciunt que cum uirtutum odoribus
ad deum per desideria sancta profiscun-
tur. Notandum uero nobis est quid nam
sit quod in dexteris sedere angelus cernit.
Quid namque per sinistram nisi uita presentis:
Quid uero per dexteram nisi perpetua uita si-
gnatur. Unde scriptum est. Leua eius sub
capite meo et dextera illius amplexabit
me. Quia igitur redemptor noster iam
presentis uite corruptionem transierat: rec-
te angelus qui nunciare perennem eter-
nitatem uenerat in dextera sedebat. Qui
stola candida coopertus apparuit: quia
festiuitatis nostre gaudia nuntiavit. Lador
et eum uestis splendor nostre denunciat so-
lenitatis. Solennitatis nostre dicam an sue:
Sed ut fateamur uerius et sue dicam et

nostre. **R.** Dñi trāisset sabbatū maria magda
lene et maria iacobi et maria salome emere aro
mata. Et ueniētes ungerent iesū al. al. **R.** Et
ualde mae una sabbatoꝝ ueniūt ad monumē
tum orto iaz sole. Et. glia. al. **Lectio tertia.**

Illa q̄ppe redemptoris n̄r̄i resurrec
tio: et n̄ra festiuitas fuit: q̄ nos ad i
mortalitatē reduxit: et angeloz festiuitas
extitit: q̄ nos reuocādo ad celestia corū
numez impleuit. In sua ergo ac n̄ra festiui
tate angelus in albis uestibus apparuit:
q̄ dñi nos p̄ resurrectionē dñicaz ad sup
na reducimur: celestis patrie dāna repa
ratur. Sed qd ueniētes feminas affatur
audiamus. Nolite expauescere. Ac si ap
te dicat. Paueāt illi q nō amāt aduentū
supnoꝝ ciuiū. Pertimescāt q carnalib⁹
desiderijs pressi: ad coz se societate p̄in
gere posse desperāt. Vos autē cur p̄mes
citis q̄ uos cōciues uidetis: Un̄ et mat
theus angelū apparuisse describēs ait.
Erat aspectus ei⁹ sicut fulgur: et uestimen
ta eius sicut nix. In fulgore et eim terror
timoris ē: in n̄ue autē blādimentū cando
ris. Quia uero oipotens deus et terribil⁹
est peccatoꝝ: et blandus iustis: recte te
stis resurrectionis ei⁹ angelus in fulgore
uultus: et in cādore h̄ius demōstrat: ut d̄
ipsa sua spē et terneret reprobos et mulce
ret p̄ios. Unde recte quoq̄ pplm p̄ d̄ser
ta gradientē colūna ignis i nocte: et colū
na nubis p̄rebat in die. In igne et enim
terror est i n̄be autē uisiois lene blādū
tum. Dies uero uita iusti: et nox accipit
uita peccatoꝝ. Unde et de p̄uersis pec
catoꝝibus paulus dicit. Fuistis aliquan
do tenebre: nūc autē lux in dño. **Ad lau
des aut.** Angelus autē dñi descēdit de celo: et
accedēs reuoluit lapidē: et sedebat sup eū al. al
leluia. **psal.** Dñs regnauit. **Cū reliqs aut.**
Et ecce terremotus factus est magnus: agelus
autē dñi descēdit d̄ celo alla. **ant.** Erat autē aspe
ctus eius sicut fulgur: uestimenta eius sicut nix
alla. **alia. ant.** P̄re timore autē eius exterriti sūt
custodes: et facti sūt uelut mortui alla. **ant.** Re
spondens autē angelus dixit mulieribus: noli
te timere scio eim q̄ iesus queritis alla. **Pro
caplo hym. et. si. dicit aut.** Hec dies quā

fecit dñs exultemus et letemur in ea. **Et sic cō
tatur p̄ oēs horas. Ad b̄ndictus aut.** Et
ualde mane una sabbatoꝝ ueniūt ad monumē
tum orto iam sole alla. **Oratio.**

Oeus qui hodierna die p̄ unigenitū
mū eternitatis nobis aditū deuicta
morte reserasti: uota n̄ra que pueniendo
aspiras: et adiuuādo psequere. p. e. Dñs
uobiscū. **postea.** B̄ndicamus dño alla. alla.
Et dicit cū duplici alla. in uesp̄is et mat.
tantū usq̄ ad uesp̄as sabbati. **Ad primā
ternā. sextā. et nonā post.** Deus in adiutor
um. **Et.** Gloria patri. **immediate cantantur**
**psal. cōfueti in secūdo tono. Quibus fini
tis cantat anti.** Hec dies. et postea dicitur
oratio. **Ad absolutionem capituli.**

Si cōsurrexistis cū x̄po que sursum
sūt querite: ubi x̄pus est in dextera
dei sedens: que sursum sūt sapite nō que su
per terrā. **Et dicit usq̄ ad ascensionē taz**
in dñicis q̄ in serialibus diebus nisi sit
festū. Ad uesp̄as aut. Angelus autē dñi. **Cū**
reliqs in fine. ps. In exim. **Et sic dicitur**
usq̄ ad uesp̄as sabbati. Postea. r. Hec
dies. **Ad mag. aut.** Et respiciētes uiderūt re
uolutū lapidē erat q̄ppe magnus ualde alla.
Oratio. Deus q̄ hodierna. **Ad cōpletoꝝ**
um facta prius p̄fessio. post. Conuertere
nos. et. Deus in adiutorū. et. Gloria patri.
Immediate cantat psal. psueti i octauo
tono. Quib⁹ finis dicit. alla. alla. alla. alle
luia. in tono de aut. Adserere. postea ps.
Nūc dimittit. In secūdo tono. quo finito
dicit aut. Hec dies. **Seq̄ o. Vltima**
p̄scriptus modus horarū seruaf usq̄
ad uesp̄as sabbati i albis. Infra octauas
p̄asche nō sit de aliquo alio festo: sed per
acta octaua celebraf. Feria. ii. Inuitatori
um aut. et psal. ad noc. et laud. dicitur sic
i pascha: et p̄ totā hebdomadā similiter.

R. Surrexit dñs de sepulchro alla. **R.** Qui p̄
nobis pepedit in ligno alla. **Scdm lucam.**

In illo t̄p̄e. Duo ex discipul̄ iesu ibāt
ip̄a die i castellū qd erat i spatio sta
dioꝝ sexagita ab ierlm: noie emaus: et ip
si loquebāt ad iuicē de his oib⁹ que ac
ciderāt. **Et rel. Omelia sc̄i gregori pa
pe. Lectio prima.**

In quotidiana nobis solenitate la-
borantibus pauca loqnda sunt: et for-
tasse hec utilius pderunt: qz sepe et alime-
ta que min^o sufficiunt: auditis sumunt. Le-
ctionis ergo euagelice sumatiz sensu sta-
tui no p singula uerba discutere: ne dilec-
tionis uiam ualeat sermo. plixior: exposi-
tionis onerare. Ecce audistis frs caris-
simi quia duobus discipulis ambulanti-
bus in uia: no quide credib^o: sed tamen
de se loquentibus: dñs apparuit: sed eis
spem qua recte cognosceret no ostendit.
Hoc ergo egit foris dñs i oculis corpo-
ris: qd apud ipos agebat itus i oculis.
cordis. Ipi naqz apud semetipos intus
et amabant et dubitabat. Eis aut dñs so-
ris: et pñs aderat: et qd eēt no ostendebat.
De se ergo loquentib^o pñtiaz exhibuit:
sed de se dubitantibus cognitiois sue spēs
occultrauit. Verba qdē ptulit: duricia uel
lectus increpauit. Scripture sacre myste-
ria que de ipo erant apuit: et qz adhuc in
eoz cordibus pegrinus erat a fide ire se
longius finxit. **R.** Maria magdalena et al-
tera maria ibant diluculo ad monumentū. Je-
sum que queritis no est hic surrexit sicut locut^o
est: pcedet uos in galilea: ibi eū uidebitis alla.
alla. **R.** Et ualde mane una sabbatoz ueniūt
ad monumentū orto tā sole: et introeūtes uide-
runt iuuenē sedentē in dextris: q dixit illis. Je-
sum. **Lectio scda.**

Angere naqz cōponere dicim^o. An-
de et compositores lutifugulos uo-
cam^o. Nihil ergo simplex ueritas p du-
plicitatem fecit: sed talem se eis exhibuit
in corpore: qualis apud illos erat i me-
te. Probandi aut erant si hi qui eum et
si nec dum ut deum diligere: salte ut
peregrinum amare potuissent. Sed qa
esse extranei a caritate non poterant: hi
cum quibus ueritas gradiebat: eū ad
hospitium quasi peregrinū uocant. Cur
autem dicimus uocant: cum illic scriptū
sit: et coegerunt eum: Ex quo nimirū ex
emplū colligitur: quia peregrini ad hos-
pitium non solum inuitandi sunt: sed et
trahendi. Mensam ponunt: cibos offe-
runt: et deum quem in scripture sacre ex-

positione non cognouerāt: in panis fra-
ctione cognoscunt. Audiendo ergo pre-
cepta dei illuminati non sunt faciendo il-
luminati sunt. Quia scriptum est. No au-
ditores legis iusti sunt apud deum: s; fa-
ctores legis iustificabūtur. Quisquis er-
go uult audita intelligere: festinent ea q
iam intelligere potuit opere complere.
Ecce dñs non est cognitus dum loque-
retur: sed dignatus est cognosci duz pas-
ceretur. Hospitalitatem ergo fratres ca-
rissimi diligite: caritatē opera amate: hic
et eis p paulum dicitur. Caritas fraterni-
tatis maneat in uobis: et hospitalitatem
nolite obliuisci. Per hanc eim placuere
quidam angelis hospitio receptis. Hic
petrus ait. Hospitales inuicem sine mur-
muratione. Hinc ipsa ueritas dicit. Hos-
pes fui et suscepistis me. **R.** Congratulami-
ni mihi omnes qui diligitis dñm: quia quem
querebam apparuit mihi. Et dum flerem ad
monumentum uidi dñm meum. alla. **R.** Rece-
dentibus discipulis no recedebat: et amoris ei^o
igne succensa ardebam desiderio. Et.

Lectio tertia.

Opinata res est ualde: et senioz no-
stroz nob relatōe tradita. Quidā
pfamilias cum tota domo sua magno
hospitalitati studio seruiebat. Lūqz quo-
tidie ad mensam suam pegrinos suscipe-
ret: quadam die peregrinus quidam inf-
alios uenit: ad mensam ductus est. Buz
qz pfamilias ex hūilitatis p̄suetudine:
uellet aquā in eius manibus fundere: q
uersus urceum accepit: sed repente cum
in cuius manibus aquam fundere uole-
bat non inuenit. Lūqz hoc factum secu-
ip̄e miraretur: eadē nocte ei dñs p uisio-
nem dixit. Leteris diebus me in mēbris
meis: hesterno autem die me in memet
ip̄o suscepisti. Ecce in iudicium ueniēs
dicet. Quod uni ex minimis meis fecisti
mihi fecisti. Ecce autem iudicium cum p
membra sua suscipitur: susceptores suos
etiam p semetipm requirit: et tamen nos
ad hospitalitatis gratiam pigri sumus.
P̄sate fratres quāta hospitalitatis uir-
tus sit. Ad mēsas uias christū suscipite:

ut uos ab eo suscipi ad p[er]u[er]sa et[er]na uale
atis. Prebete m[od]o p[er]gri[us] xpo hospitiu[m]
ut uos in iudicio n[on] quasi p[er]grinos nes
ciat: sed ut p[ro]prios recipiat ad regnu[m]. **Ad
benedictus ant.** Iesus iuxit se discipulis suis
in uia: et ibat cu[m] illis. oculi eor[um] tenebatur ne cu[m]
agnoscerent et increpauit eos dicens. o stulti et
tardi corde ad credendu[m] in his que locuti sunt
p[ro]phete. alla. **Oratio.**

Eus qui solennitate paschali m[un]do
remedia contulisti: populum tuu[m]
quesumus celesti dono. p[er]sequere: ut et p[er]
fectam libertatem consequi mereatur: et
ad uitam proficiat sempiterna. per. **Ad
mag. ant.** Qui s[un]t hi sermones quos c[on]feris
adiuicem: ambulantes et estis tristes. **Oratio
ut supra. Feria tertia *.** Surrexit d[omi]n[u]s ue
re alla. **R.** Et apparuit simoni alla. **Sermo
sancti augustini episcopi. Lectio prima.**

Pascha christi fratres carissimi reg
num e[st] celorum: salus mundi: occa
sus inferni: gloria supernorum: uita credē
tium: resurrectio mortuorum: testimoniū
misericordie diuine: precium redemptio
nis humane: contritio mortis abolite.
Que festiuitas dei sacra mysteria et inco
gnita sacramenta uirtutem dominice re
surrectionis per angelos indicat: p[er] popu
los manifestat. Hec igitur est dies dilec
tissimi qua[m] fecit d[omi]n[u]s ut audistis: excelsior
cunctis: dulcior uniuersis: in qua d[omi]n[u]s re
surrexit: in qua nouam sibi plebem ut ip
si uidetis generationis spiritu p[er]quisiuit:
in qua singulorum mentes gaudio et ex
ultatione pfudit. Sic ergo dies resurrectio
nis christi defunctis uita: peccatorib[us] ue
nia. sanctis est gloria. Sic quidem opera
tiones uirtutum eleuat de spinis: suscitāt
de terrenis: collocat in excelsis: cōsumat
iustos: firmat dubios: dānat incredulos.
Ad hoc eim d[omi]n[u]s surrexit: ut imagine[m]
future resurrectionis ostenderet. Et ideo
hodie ut uitale lauacrum resurgens dei
populus: ad instar resurrectionis ecclesi
am nostram splendore niueo illuminat.
Gratias deo nostro agere debemus: q[uod]
dus sancti pasche solennitatem colimus:
future resurrectionis speciem iam uide

mus. Resurrecturum est eim genus hu
manum in seculi consumatione p[er] mor
tem: nunc resurgit in baptismum. Susci
tandus est tunc dei populus post sopore[m]:
nunc suscitandus post infidelitatem.
Liberandus est tunc a mortali conditio[n]e
nunc liberatur ab ignorantie cecitate. Re
nasciturus est ad eternitatem: nunc renas
citur ad salutem. **R.** Virtute magna redde
bant apostoli. Testimoniū resurrectionis iesu
christi d[omi]ni nostri. al. al. **R.** Repleti quidē spi
ritu sancto loquebantur cum fiducia uerbu[m] dei.
Testimoniū. Lectio secunda.

Omnes eim qui olim in christo ba
ptizati assumere non possunt cādi
dam uestem: conuersationem saltem cā
didam non relinquant. Solet sub nigro
habitu aia satis pura latitare. Nec mul
tum interest si non habet quis candidaz
uestem. Talis fuit latro ille in euangelio
qui crucifixus cu[m] saluatore clamasse di
citur. Memento mei domine d[omi]ne d[omi]n[u]s uene
ris in regno tuo. Attendite ergo dilecti
simi et uidete quis noctis preterite grati
laborem: quis diei huius extimare po
terit leticiam. Dies autē ista q[uam] imodera
ta gaudia p[re]cauit. Diem istu[m] inter cete
ros dies nobis d[omi]n[u]s peculiariter fecit:
ultemus et iocundemur in eo. Ammōe di
ligenter iudee crudelis sepulchru[m]. adij
ce custodias militu[m]: manda uigilias: ut
probes mortuū quē noluisse cognoscere
uiuū. Jam surrexit iam in celis ascendit.
Iā glificat[ur] est p[ro]pter nos: q[uod] seip[s]u[m] hūiliane
rat p[ro]pter nos. Iudei q[uod] estis facturi: fac
ti ex amicis acerrimi iūmici. Quē eiz zelā
tes p[er]uixistis: ipse uenit i[n] noie p[er]is sui. De
d[omi]n[u]s illuxit nobis: et uos subdidit pedibus
n[ost]ris. **Ps.** p[er]pleuit p[er] filio q[uod] q[uod] p[ro]pheta
dixerat. Dixit d[omi]n[u]s d[omi]no meo sede ad dex
terā meā. donec ponā inimicos tuos sca
bellū pedū tuor[um]. Et ad d[omi]n[u]m p[er]is sedet
et si t[ra]n subpedaneū xpi: quātū sub pedi
bus seruo[rum] ei[us] uos iudeos adduxit. S[ed]
ad lectōes sc[ri]pti euāgelii auius p[er]uertam. **Al**
la nobis placeant: illa delectent. que n[ost]re
festiuitati conueniunt. **R.** Tulerunt domi
num meum et nescio ubi posuere eum: dicunt

eis angeli: mulier qd p[ro]p[ri]as: surrexit sic dixit.
 Precedet uos i galylea ibi eu uidebitis. al. al.
 Cum ergo fletet inclinauit se et p[ro]spexit mo-
 numentu[m]: et uidit duos angelos in albis seden-
 tes q[ui] dicunt ei. Precedet uos. **Lectio tertia**
P Ergit maria magdalene ut flet ad
 sepulchru[m]. Et que e[m] maria magda-
 lene. Ne uirgine putetis. No[n] e[st] ipsa q[ui] ge-
 nuit saluato[r]e. Illa quidem pia mater im-
 mani dolore iubilans: pectora delicata et
 tundens. ita ip[s]a uiscera oiaq[ue] fatigauerat
 membra ut iam incessu deficiens uix per-
 uenire potuisset ad christi funus. Ibi fue-
 rat quidem et ipsa: illic se lametauerat: s[ed]
 illi primu[m] apparuit dominus. Maria est
 eim magdalene sicut alius euangelista lo-
 cutus est de qua excluderat saluator de-
 monia septem. Si consideremus fratres
 dilectissimi quonia[m] qui plus dilexit: p[ro]
 diligitur: non se manifestauerat adhuc
 domini discipulis nec ipsi genitrici. Fre-
 quentabat eim maria magdalene sepul-
 chrum: nec uspiam recedebat sicuti e[st] so-
 litum mulieribus dilectoru[m] cadauerib[us]
 iubilantes inherere. Venit igitur ad mo-
 numentu[m]: uidit angelos: uidit ip[s]u[m] d[omi]nu[m]
 dicentem sibi. Maria inquit. Tunc illa
 respiciens uocem agnouit et uultu[m]: ac di-
 cens. Rabboni q[uo]d e[st] magister bone. Qua-
 liter poterat triupha[r]e du[m] respiceret uiu[u]
 que[m] desiderabat uidere uel mortuu[m]. Qua[m]
 ta illa me[n]s nacta fuerat secute leticie. Il-
 lud e[st] qualite[r] refera[m] q[uo]d aplis i co[n]gregatio[n]e
 apparuerit medius: quado latera ferro
 effossa: atq[ue] clauorum in manibus loca
 demonstraui[t]. At ueruz persuaderet dis-
 cipulis diei huius leti gaudia contestan-
 tur. Hoc consensit dominus patri. hoc
 egit filius dei i quo spiritus sanctus per-
 mansit. Propterea nos leti cantauimus
 dicentes. Hec est dies quem fecit domi-
 nus exultemus et letemur in ea. Conuer-
 si ad dominu[m] ip[s]u[m] deprecemur pro
 nobis et pro omni plebe sua adstate no-
 biscum in atrijs domus sue: qua[m] custodi-
 re protegereq[ue] dignetur: per iesum xpm
 filium suu[m] dominu[m] nostru[m]: qui cu[m]
 eo uiuit et regnat in secula seculoru[m] ame[n].

Ad benedictus ant. Stetit iesus in medio
 discipulorum suorum et dixit eis. pax uobis
 alla. alla. **Oratio.**

Eus qui ecclesiam tuam nouo sep-
 setu multiplicans concede famulis
 tuis: ut sacramentu[m] uiuendo teneat q[uo]d
 fide perceperunt. per. **Ad mag. ant.** Vi-
 dete manus meas et pedes meos: quia ego ip-
 se sum: al. al. **Seria quarta** **Missus.** Gaudeat
 discipuli al. **Verso d[omi]no al. al.** **Versus su-**
p[er] scriptu[m] repetitur his tribus sequenti-
bus diebus suo ordine. Secundum io-
annem.

In illo tempore. Manifestauit se ite-
 rum iesus discipulis suis ad mare
 thiberiadis. manifestauit autem sic: Erant
 simul simon petrus et thomas qui dicitur
 didimus. Et reliqua. **Semelie sancti gre-**
gorij pape. Lectio prima.

Lectio sancti euangelij que modo i
 uestris auribus lecta est fratres ca-
 rissimi questione animu[m] pulsatur: sed pulsa-
 tione sua uim discretionis indicat. Que-
 ri et eim potest cur petrus qui piscator a[n]-
 te conuersionem fuit post conuersionem
 ad piscationem rediit. Et cum ueritas di-
 cat nemo mittens manum suam ad ara-
 trum et aspiciens retro aptus est regno
 dei: cum repetit q[uo]d reliquit. Sed si uirtus
 discretionis inspicitur: citius uidetur: quia
 nimirum negociu[m] q[uo]d ante conuersio[n]em
 sine peccato extitit: hoc etiam post con-
 uersionem repetere culpa non fuit. Nam pis-
 catorem petrum mattheu[m] uero thelona-
 riu[m] scimus. Et post conuersionem suam
 ad piscationem petrus rediit: mattheus
 uero ad theloni negociu[m] non resedit.
 Quia aliud est uictum per piscatione[m] q[uam]
 rere: aliud theloni lucris pecunias au-
 gere. Sunt enim pleraq[ue] negocia que si-
 ne peccatis exhiberi aut uiuere aut nullate-
 nus possunt. Que ergo ad peccatu[m] im-
 plicant: adhuc necesse est ut post conuer-
 sionem animus non recurrat. Queri etiam
 potest cur discipulis i mare laborantib[us]
 post resurrectionem suam dominus i lit-
 tore stetit: qui ante resurrectionem suam
 coram discipulis suis in fluctibus maris

ambulavit. Cui rei ratio festine cognos-
cit si ipsa que tunc inerat causa pensetur.

R. Ecce uicit leo de tribu iuda radix dauid
aperire librum et soluere septem signacula eius. **Al.**
alla. **Al.** **R.** Dignus est agnus qui occisus est acci-
pere uirtute et diuinitate et sapientia et fortitudi-
nem et honorem et gloriam et benedictionem. **alla. alla.**

Lectio scda

Quid et cum mare nisi prius seculum de-
signat quod se calisaz tumultibus et
undis uite corruptibilis illidit: Quid per
soliditatem littoris nisi illa perpetuitas
getis eterne signatur. Quia igitur disci-
puli adhuc fluctibus mortalitatis uite ierant
in mare laborabant. Quia autem redemptor
noster iam corruptionem carnis ex-
cesserat: post resurrectionem suam in litto-
re stabat: ac si ipsum resurrectionis sue my-
sterium rebus discipulis loqueretur di-
cens. Jam uobis in mare non apparen-
do: quia uobiscum in perturbationis flu-
ctibus non sum. Hinc est quod in alio loco
post resurrectionem suam eisdem discipulis
dicit. Hec sunt uerba que locutus sum ad
uos cum adhuc essem uobiscum. Neque et
eius cum ipsis non erat quibus presens cor-
poraliter apparebat. Sed tamen iam se
esse cum ipsis denegat: a quorum mortali
corpe carnis immortalitate distabat. Quod
illuc cum ipsis positus fateatur non se esse cum
ipsis: hoc quoque hic situ corporis indicat
cum adhuc nauigantibus se esse iam in lit-
tore demonstrat. Facta est autem disci-
pulis piscationis magna difficultas: ut
magistro ueniente fieret admirationis
magna sblimitas. Qui perit dixit. Abi-
te in dexteram nauigij rete: et inuenietis.

R. Ego sum uitis uera et uos palmites. Qui
manet in me et ego in eo: hic fert fructum multum.
alla. alla. R. Sicut dilexit me pater: et ego dile-
xi uos. Qui manet. **Lectio tertia.**

Bis in secundo euangelio legitur quod domi-
nus dixit uel iussit: ut ad piscandum
retia mitterentur: ante passionem uideli-
cet et post resurrectionem. Sed prius quam
redemptor noster pateretur et resurgeret:
mitti quidem rete ad piscandum iubet: sed utrum
in dextera an in sinistra mitti debuisset non iubet

Post resurrectionem et discipuli apparen-
tem rete in dextera iubet. In illa piscatione
tanti capti sunt retia ruperetur. in ista autem et
multi capti sunt: et retia rupta non sunt. Quis
eius nesciat bonos dextera et malos sinistra
figurari. Illa ergo piscatio in qua spiritualis
in qua parte mitti rete debeat non iubet.
presentes ecclesia designauit: que bonos
ac malos se colligit nec elegit quos tra-
bat: quod et quos eligeret possit ignorat. Hec
autem piscatio que post domini resurrectionem
facta est in sola dextera missa est: quod ad uiden-
dam claritatis eius gloriam sola electo-
rum ecclesia pertingeret: que de sinistro
opere nihil habet. In illa piscatione per
multitudinem piscium rete rumpebatur:
quia nunc ad confessionem fidei: etiam cum
electis reprobi tanti intrant qui ipsam quo-
que ecclesiam heresibus scindant. In ista
uero piscatione et multi pisces et magni
capiuntur et rete non rumpitur: quia san-
cta electorum ecclesia in continua aucto-
ris sui pace requiescens nullis iam dis-
sensionibus dilaniatur. **Ad benedict. ant.**

Ant. Ite in dextera nauigij rete et inuenietis. **Al.** **O**
Eius qui nos miserationis domini
ce annua solennitate letificas conce-
dit propitius: ut per temporalia festa que
agimus: peruenire ad gaudia eterna me-
reamur. per. **Ad mag. ant.** Dixit iesus disci-
pulis suis: afferte de piscibus quos prendidi-
stis nunc: ascendit autem simon petrus et traxit
rete in terram plenum magnum piscibus.

**Oro. ut supra. Feria quinta Secundus
lucam.**

In illo tempore stabat. Maria ad
monumentum foris plorans. Domini
ergo fieret inclinauit se: et prospexit in mo-
numentum: et uidit duos angelos in al-
bis sedentes: unum ad caput et unum ad
pedes ubi positus fuerat corpus iesu. Et
reliqua. **Sermone sancti gregorii pape.**

Lectio prima.

Maria magdalene que fuerat ciui-
tate peccatrix amando ueritatem:
lauit lachrymis maculas criminis: et uox
ueritatis impletur qua dicitur. Dimissa
sunt ei peccata multa quoniam dilexit multum.

Que eim frigida prius peccādo remāse
rat: postmodū amādo fortit ardebat. Nā
postq̄ uenit ad monumentū ibiq̄ corp⁹
dominici nō iuenit: sublatū credidit: at
q̄ discipulis nūciauit: q̄ uenientes uide
runt: atq̄ ita eē ut mulier dixerat credid
rūt. Et de eis p̄tinus scriptū est. Abierūt
ergo discipuli ad se metip̄os. Ac deinde
subiūgitur. Maria aut̄ stabat ad monu
mentū foris plorās. Quā in re pensādū
est huius mulieris mētez quāta uis amo
ris accēderat que a monumēto dñit̄ etiaz
discipulis recedētib⁹ nō recedebat. Exq̄
rebat quē nō iueniebat. Flebat ingredō
et amoris sui igne succēsa eius quez abla
tum credidit ardebat desiderio. Un̄ cōti
git ut tūc eū sola uideret que remansit ut
quereret. Quia nimīz uirtus boni opis
pseuerātia ē. et uoce ueritatis dicit̄. Qui
aut̄ pseuerauerit usq̄ in fines hic saluus
erit. **R.** Surrexit pastor bonus qui animā su
am posuit p̄ ouibus suis: et p̄ grege suo mori
dignatus est. **Al. al. al.** **R.** Et eim pascha n̄m
imolatus est christus. **Al. al. al.** **Lectio. ij.**
C T bñ precepto legis cauda hostie
i sacrificio iubet offerri. In cauda
quippe finis ē corporis. Et ille bene imo
lat qui sacrificiū boni opis usq̄ ad fines
debite pducit actionis. Hinc ioseph iter
reliquos fr̄es talarē tunicā habuisse d̄scri
bitur. Tunicā qppe usq̄ ad talū ē bonū
opus usq̄ ad p̄sumationē. S̄z cū maria
fletet: inclinauit se et p̄spexit in monumē
tū. Certe iā monumentū uacū uidrat.
iam sublatū dñm nūciauerat. Quid ē qd̄
se itez inclinat. itez uidere desiderat: S̄z
amāti semel insperxisse nō sufficit: q̄ uis
amoris intentionē inq̄sitōis multiplicat.
Quesiuit igit̄ prius: et minie iuenit. Per
seuerauit ut quereretur: unde et p̄git ut in
ueniret. Actūq̄ est ut d̄sideria dilata cres
cerēt: et crescētia capent qd̄ iuenisset. Hic
est eim qd̄ de eodē sponso ecclesia in can
ticis canticorū dicit. In lectulo meo per
noctes quesiui illū et nō iueni. Surgā et
circuibō ciuitatē p̄ uicos et plateas: et que
ram quē diligit aia mea. Que defectum
quoq̄ inuentionis ingemiat dicēs. Quesi

ui illū et nō iueni. Sed quia diu inuentio
nō elōgat: si inq̄sitio nō desistit adiungit.
Inuenerūt me uigiles q̄ custodiūt ciuita
tē. Nō quē diligit aia mea uidistis. Pau
lulum cū p̄transissem eos iueni quez dili
git aia mea. **R.** De ore prudentis procedit
mel al. dulcedo mellis est lingua eius al. **Fau⁹**
distillans labia eius al. al. **R.** Sapientia reges
cit in corde eius: et prudentia in sermone oris
illius. **Fauus.** **Lectio tertia.**

C O S̄lectum nāq̄ in lectulo querim⁹:
quando in presentis uite aliquātu
la requie redēptoris nostri desiderio sus
piram⁹. Per noctē querimus: q̄ et si iāz
in illo mens uigilat: tamē adhuc oculus
caligat. S̄z q̄ dilectū suū nō iuenit: restat
ut surgat: ciuitatē circueat id ē s̄cta et ele
ctoꝝ ecclesiā mēte et inq̄sitione pcurrat.
Per uicos eū et plateas querat: id est p̄
āgusta et lata gradiētes aspiciat: ut si qua
inuenire i eis ualeat: eius uestigia exqui
rat. Quia sūt nōnulli etiā uite secularis:
q̄ imitandū aliqd̄ habēt de actiōe uirtu
tis. Querentes aut̄ nos uigiles inueniūt q̄
custodiunt ciuitatem: quia sancti patres
qui ecclesie statum custodiunt: bonis no
stris studiis occurrūt: ut suo uel uerbo l̄
scripto nos doceant. Quos cum paulu
lum pertransimus: inuenimus quem di
ligimus: quia redemptor noster: et si bñā
nitate homo inter homines: diuinitate
tamen super homines fuit. Cum pertrā
seuntur uigiles dilectus inuenitur: quia
cum prophetas et apostolos infra ipsū
esse conspiciamus: illum qui natura deus
est esse supra homines consideramus.
Prius ergo non inuentus queritur: ut
post inuentus strictius teneatur. S̄cta
eim desideria ut prediximus dilatōe cre
scunt. Si autem dilatione deficiunt desi
deria non fuerunt. **Ad benedictus anti.**

Maria stabat ad monumentū plorans et
uidit duos angelos in albis sedentes et sudari
um qd̄ fuerat super caput iesu allā. **Oratio.**

C Eus qui diuersitatem gentium in
confessione tui nominis adunasti:
da ut renatis fonte baptismatis: una sit fi
des mentium et pietas actionum. per.

Ad mag. ant. Tulerant dñm meū ⁊ nescio
ubi posuerit eū: si tu sustulisti eū dicito mihi. al
leluia. ⁊ ego eum tollam al. **Oratio ut supra**
Feria sexta sermo sancti ambrosij episcopi
pi. Lectio prima.

Adistis frēs carissimī q̄ sancte mu
lieres q̄ cū aromatib⁹ ad monumē
tum uenerūt: angelos uiderunt: ⁊ maria
magdalēa que artius iēsū diligebat: apo
stolis ad domū de qua cucurrerāt: reuer
tentib⁹ nūciauit. Quia erga sepulchrū p
seuerauit deus primū omniū cognouit.
Nos p hoc monemur ut cū aromatib⁹
id est cū odore bonorū opē ⁊ pleni uir
tutibus deū queramus. Sūt qui uident
deum querere sed ociosi sūt: ⁊ a uirtutib⁹
alieni: ideo illū uidere nō merent. Quid
quererāt ille fācte mlires ī momēto: ni
si corpus dñi iēsū. Et uos qd queritis ī
ecclesia nisi iēsū id ē saluatore: Sed si
cupitis illū iuenire: orto sole uenite: id ē
nō sint ī cordib⁹ uīs tenebre uiciorum.
Carnalia uero desideria ⁊ opa mala te
nebre sunt. In quorū cordib⁹ tales tene
bre sunt nō uident lucē: nō intelligūt xp̄s
quia xp̄s lux est. Repellite a uobis frēs
tenebras id ē omnes delectatiōes ⁊ oīa
opera mala: ⁊ curate habere aromata:
hoc est orationem mundā: dicentes cū
psalmista. Dirigatur oratio mea sicut ī
censum ī p̄spectu tuo. **R.** Surgens iēsus
dñs n̄ stans ī medio discipulorū suorū dixit.
Pax uobis. alla. gaudī sūt discipuli uiso dño
alla. **V.** Una ergo sabbatorū cū fores eēt clau
se ubi erāt discipuli cōgregati uēit iēsus: ⁊ stetit
ī medio eorū ⁊ dixit eis. Pax. **Lectio scda**

Ecce maria pseuerādo ad monumē
tum quem querebat iuenit: q̄ qui
pseuerauerit usq; ī finē hic saluus erit.
Unde sicut necesse est ut malum a uobis
repellatis: ita expedit oīo ut ī bono qd
iam īchoastis firmissime perseueretis: si
dominum uidere ⁊ ad celestem patriam
peruenire desideratis. Jam quia fāctum
pascha celebratis: obetis scire frēs quid
est pascha. Pascha trāsitus dicitur. Ido
tali nomine uocata est ista festiuitas: q̄ ī
ipsa transierunt filiū israhel de egypto: ⁊ ī

ista transiuit filius dei ex hoc mundo ad
patrem. Et quid uobis pdest q̄ pascha
celebratis: si nō imitamini qd colitis: hoc
est si nō trāsitis de egypto id ē a tenebris
uiciorū ad lucem uirtutū: ⁊ a mūdi bui⁹
amore: ad desiderīū celestis patrie: Sūt
eīm multi xp̄iani q̄ gaudent ī ista festiui
tate: ⁊ colunt hāc solēnitatē: ⁊ tñ male et
malo suo: quia nō transeunt ex hoc mū
do ad p̄em id ē non transeunt a mundi
cupiditate ⁊ a carnali delectatione ad ce
lestis patrie amorē. **R.** Expurgate uel sermō
tū ut scitis noua cōspicio: ⁊ eīz pascha n̄m imo
latus ē xp̄us. Itaq; epulemur ī dño alla. **V.**

Mortuus ē ppter delicta n̄ra: ⁊ resurrexit p
pter iustificatiōes n̄ras. Itaq; **Lectio terna**

Miseri christiani qui ī egypto sit
id est sub potestate diaboli ⁊ gau
dent ī malis suis. Moneo quapropter
frēs ut pascha celebratis: id est transitum
faciatis. Quicūq; mali hanc festiuitatem
celebratis transite de uiciis ad uirtutes.
Quicūq; uero boni: transite de uirtuti
bus ad uirtutes: ⁊ ita sit ut nullus remāe
at qui transitum non faciat. Et sicut iudē
quando pascha celebrabant per septem
dies azīma comedebant: ita omnis xp̄ia
nus qui ueri agni id ē xp̄i carnem come
dit: per omne tempus uite sue: que p sep
tem uoluitur dies: simplicitē ⁊ innocentē
debet conuersari. Videte fratres. uidete
ne fermentum uetus sit apud uos: sicut
monet apostolus dicendo. Expurgate
uetus fermentum id est ueteris hominis
conuersationē. Tunc eīm eritis ueri xp̄i
ani si omne malū declinaueritis: quod
designatur per uetus fermentum: ⁊ hoc
qd ī baptismo promissistis custodieritis
Quod ipse nobis cōcedat: Qui uiuit et
regnat per infinita secula seculorū amen.

Ad bñdictus ant. Undecim discipuli ī ga
lileam uidentes dñm adorauerūt. alla. **Pro.**

Omnipotēs sēpitne deus q̄ pascha
le facim ī reconciliationis huma
ne federe contulisti: da mentibus n̄ris ut
qd p̄fessione celebrā imitemur effectu
per dominum. **Ad magnificat antipho**
na. Data est mihi omnis potestas ī celo ⁊ ī

terra. alleluia. *Oio ut supra. Scdm ioanē.*

In illo tempore. Una sabbati maria magdalene uenit mane cū adhuc tenebre eēnt ad monumentū. Et reliqua

Omelia sancti gregori pape. Lectio. i.

Ractus longa molestia stomachi diuine caritati uie delectationis euangelice loq̄ expositioe phibuit. Vox namq̄ ipsa a clamoris uirtute succūbit: et quia multis audiri nō ualeo: loq̄ fateor iter multos erubesco. S3 hāc in me uerecūdiam: et ipse rep̄bendo. Quid eim: Nunquid si multis p̄desse nequeo: ne paucis curabo: Et si ex messe portare māiplos multos nō possum: nūqd̄ nāz debeo ad aream uacuius redire: Quāuis eiz quantoa debeo ferre non ualeo: certe uel paucos: certe uel duos: certe uel unū feram. Habet nāq̄ ipsa isirmitatis itēio mercedis sue certitudinē: q̄ sup̄n̄ arbit̄ noster et si p̄odus p̄siderat in retributiōe. tamen uires p̄fat̄ i p̄dere. *Lectio sancti euangelij quā modo fr̄es audistis ualde in sup̄ficie historica est aperta: sed eius nobis s̄t mysteria sub breuitate req̄rēda. Maria magdalene cū adhuc tenebre eēnt uenit ad monumentū. Iuxta historiā notatur boza: iuxta intellectū uero mysticū req̄rētis signatur itelligentia. Maria eim auctorem omniū quē carne uiderat mortuū querebat in monumento: et quia hunc minime inuenit furatū credidit. Ch̄ist̄ refurgens ex mortuis: iāz moritur mors illi ultra nō dñabitur: qd̄ autē mortuus est peccato mortuus est semel. Quod aut̄ uiuit uiuit deo. alla. alla. Mortuus est enim p̄pter delicta nostra et resurrexit p̄pter iustificationes n̄ras.*

Lectio secunda.

Ad huc ergo erant tenebre cū uenit ad monumentū. Lucurrit ergo cū discipulis nūciauit. S3 illi p̄ ceteris cucurrerūt: qui p̄ ceteris amauerūt uidelicet petrus et iohannes. Currebāt at̄ duo simul. S3 iohānes p̄cucurrit cit̄ petro: et uenit p̄ior ad monumētū: et ingredit̄ nō p̄sūpsit. Uenit ergo posterior petrus et itrauit. Quid fratres: quid cursus iste significat: Nūquid hec tam subtilis

euangeliste descriptio a mysterijs uacare credenda est: Minime. Neq̄ enim se iohannes et p̄cūisse et non intrasse diceret: si in ipsa sua trepidatione mysterium de fuisse credidisset. Quid ergo per iohannē nisi synagoga: Quid per petrū nisi ecclesia designatur: Nec mīz esse uideat̄ q̄ p̄ iuniorē synagoga: p̄ seniorē uero ecclesia signari phibet. Quia et si ad dei cultū p̄ior est synagoga q̄ ecclesia gentiū. Ad usum tamē seculi p̄ior est multitudo gentiū q̄ synagoga: paulo attestante q̄ ait. Quia non p̄ius qd̄ sp̄iale est: sed qd̄ aīale. Per seniorē ergo petrū signat̄ ecclesia gentium. Per iuniorē iohannē synagoga iudeorū. Lucurrerūt ambo simul: quia ab ortu sui temporis usq̄ ad occasus pari et cōmuni uia: et si non pari et cōmuni sensu gentilitas cum synagoga decucurrit. *Isti sunt agni nouelli qui annūciauerūt alla. modo uenerūt ad fontes. Repleti sūt claritate. alla. al. In cōspectu agni amicti sunt stolis albis: et palme in manibus eorum. Repleti.* *Lectio tertia.*

Uenit synagoga p̄ior ad monumentum sed minime intrauit: quia legis quidē mandata p̄cepit: p̄phetias de icarnatione ac passione dñice audiuit: s3 credere in mortuū noluit. Uidit eim iohānes posita linteamina nō tamē introiuit: quia uidelicet synagoga et si scripture sacre sacramēta cognouit: tamē fidem passionis dñice credendo intrare distulit. Quēdiū longeq̄ p̄phetauit presentem uidit et renuit hominē esse d̄sperit: deū carnē mortale factū credere noluit. Quid ergo ē nisi quia citius cucurrit: et tamen aī monumentum uacua stetit. Uenit autem simō petrus sequens eum et introiuit in mōumētum: quia secuta posterior ecclesia gentium mediatorē dei et hominē hominem ch̄istū iesum: et cognouit carnē mortuū et uiuentē credidit deū. Uidit linteamina posita et sudariū qd̄ fuerat sup̄ caput eius: non cum linteaminibus positum s3 sepatim inuolutus in uno loco. Quid eē fratres credimus q̄ sudariū capitis domini cū linteaminib̄ n̄ inuenitur i mōumēto

nisi quia attestare paulo caput xpi deus:
et diuinitatis incomprehensibilia facia ab in-
firmitatis nre cognitiōe disiuncta sūt: eius
qz potētia creature trāscēdit naturā. **Ad
bndic. ant.** Currebāt duo simul et ille ali' disci-
pul' pcurrit cit' petro: et nēit prior ad monu-
mentū allā. allā. **Oratio.**

Quoniam qd omnipotens deus: ut q se-
sta paschalia uenerādo egim': per
hec pungere ad gaudia eterna mereāur.
per. **Ad uespas ant.** Allā. allā. allā. **psal.**
Bndictus. Cum reliquis. Capitulum.

Quoniam qd natus ē ex deo uin-
cit mundū: et hec est uictoria q uin-
cit mundū fides nra. **Hym.** Ad cenam
Dane nobiscū dñe allā. **R.** Qm aduersas
cit allā. **Ad mag. ant.** Cum cēt sero die illo
una sabbatoz: et fores eēt clausē ubi erāt disci-
puli cōgregati in unū: stetit iesus in medio: et
dixit eis pax uobis allā. **Oratio.**

Resta qd omnipotens deus: ut q pas-
chalia festa peginus: hec te largiē-
te moribus et uita teneam'. p. **Deinde d
cruce ant.** Crucē sanctā subiit q infernū cōfre-
git: accinctus ē potētia: surrexit die tertia allā.
R. Dicite i nationib' al'. **R.** Quia dñs regna-
uit a ligno allā. **Oratio.**

Quoniam q p nobis filiū tuū crucis pa-
ribulum subire uoluisti: ut iūmici a
nobis expelleres potestate: cōcede nob
famulis tuis: ut resurrectionis ei' grāz cō-
sequamur. p eūdē. **Bndicamus dño. sine
allā. Cōpletoriū dicit sicut p̄suetū est qsi
fiunt. ix. lectiōes. Excepto q loco ane su-
per ps dicit. allā. allā allā. allā. Et i fine an-
ti. Salua nos. additur allā. Ad Ranzonia
brenia et xi. per oēs horas iūgitur allā.
usqz ad sabbatū post pent. Et notādum
q quādoqz. allā. breui Ranzonio iungit
duplicat: et in xi. dicitur tñi semel. Que
sumus auctor oīum. dicit tñi hymnis pas-
chalibus. Gloria tibi dñe q surrexisti. dicit
ad oēs hymnos etiā festiuos: q nō debēt
dici nisi in tono paschali. **Officia in octa.
pasche ad matutinū inuita.** Surrexit do-
minus uere allā. **ps.** Venit. **hym.** Rex eter-
ne. **In primo noc. ant.** Allā. lapis reuolut'
est allā. ab hostio monumētū allā. **ps.** Beat'**

uir. **Cum reliqz psal. dñicalibus usqz
serua. R.** Surrexit dñs de sepulchro allā. **R.**
Quia p nobis pepēdit in ligno allā. **Libet
actū apostolorū incipit. Lectio prima.**

Primū qdē sermonē feci de omni-
bus o theophile que cepit iesus fa-
cere et docere: usqz i diē qua p̄cipēs apo-
stolis p spūm sanctū quos elegit assūp-
t' est. Quibus et p̄buit se ipm uiuū p' passi-
onē suam in multis argumentis p dies
.xl. apparens eis et loquēs d regno dei.
Et p̄uēscens p̄cepit eis ab ierl'm ne disce-
derent: sed expectarēt p̄missionē patris
quā audistis inqt p os meū: qz iōānes q
dēmi baptizauit aqua: uos autē baptiza-
mini spiritu sancto nō post mltō hos di-
es. Igitur q p̄uenerant inrogabāt eū di-
centes. Dñe si in tēpore hoc restitues re-
gnū isrl': Dixit aut eis. Nō est uestrū
nosse tēpora uel momēta: que p̄s posuit
in sua potestate: sed accipietis uirtutē su-
perueniētis spūs sancti i uos: et eritis mibi
testes in ierl'm: et i omni iudea et samaria:
et usqz ad ultimū terre. Et cū hoc dixisset
uidētibz illis eleuatus est: et nubes sus-
cepit eū ab oculis eorū. **R.** Angelus dñi
descendit de celo: et accedēs reuoluit lapidē
sup eū sedit: et dixit mulieribz. Nolite timere
scio eim quia crucifixū queritis: iā surrexit: uē-
te et uidete locū ubi posuit erat dñs alleluia. **R.**
Et introcūtes in monumētū uiderūt iuuenēz
sedentē in dexteris coop̄ti stola candida et ob-
stupēcti: q dixit illis. Nolite. **Lectio secūda.**
Quoniam q intuerētur i celū euntē illū:
Ecce duo uiri astiterūt iuxta illos i
uestibus albis: q et dixerunt. Viri galilei
qd statis aspicientes in celū: Idic iesus q
assūpnus ē a uobis i celū sic ueniet: quēz
admodū uidistis eū euntē in celū. Tunc
reueri sūt hierosolymā a mōte q uocat'
oliueti: qui est iuxta ierl'm: sabbatū habēs
iter. Et cū introissent in cenaculū ascēde-
runt ubi manebant. petrus. et iōānes. iā-
cobus. et andreas. philippus. et thomas.
bartholomeus. et mattheus. iacobus al-
phei. et simō zelotes. et iudas iacobi. **Idi**
omnes erant perseverantes unanimiter
i orōne cū mulierib': et maria matre iesu

157
et fratribus eius. *R.* Angelus domini locutus est mulieribus dicens: quem queritis an iesum queritis: iam surrexit. Venite et uidete al. *R.* Iesum queritis nazarenum crucifixum. Venite. *Lectio tertia.*

In diebus illis exurgens petrus in medio fratrum dixit. Erat autem turba hominum simul uere centum uiginti. Viri fratres oportet implere scripturam quam predixit spiritus sanctus per os dauid d iuda: qui fuit dux eorum qui comprehenderunt iesum: qui connumeratus erat in nobis: et sortitus est sortem misterij huius. Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis: et suspensus crepuit medius: et diffusa sunt omnia viscera eius. Et notum factum est omnibus habitantibus ierusalem ita ut appellaretur ager ille lingua eorum acheldemach: hoc est ager sanguinis. Scriptum est enim in libro psal morum. Fiat habitatio eius deserta: et non sit qui habitet in ea: et episcopatum eius accipiat alter. *R.* Dum transisset sabbatum maria magdalene et maria iacobi et salome emerunt aromata. Ut uenientes ungerent iesum al. *R.* Et ualde mane una sabbatorum uenit ad monumentum orto iam sole. *Ut. In secundo nocturno.* Alla quem queritis mulier al. uidentem cum mortuis al. al. *psal.* Cōserua *psal.* Exaudi domine. *ps.* Diligam. *R.* Surrexit dominus uere al. *R.* Et apparuit si moni al. *Sermo sancti leonis pape. Lectio quarta.*

Retinet sanctitas uestra fratres carissimi sumi superiori tractatu: in quo scripsimus sanctum thomam apostolum ad confirmandam fidem omnium post resurrectionem dominici corporis membra palpasse: et ad repellendam ambiguitatem uniuersorum: uulnere eius cicatrices scrutari uoluisse. Non enim propter se tantum operatus est beatus apostolus: sed quod sibi gessit cunctis profecit. Cum suam enim confirmaret sollicitudinem: fidem omnium confirmauit. Quis ex hoc dubitet rediisse a mortuis saluatores: cuius post inferos presentiam agnoscat oculus: at trectet manus: digitus perscrutetur. Quas

uis igitur modice fidei homo: quous ibe cillis igeni christianus: nunquam sollicitudinem suam inquisitioni thome equiparare potuisset. Nunquam enim post agnitionis conuersionem et loquelam ausus esset petere ut etiam tactu christum perscrutaretur in christo: et in ipso homine quem cerne ret: hominis corpus inquireret. Et resurrectionem eius non tam mirabilem crederet gloriam quam passionis iniuriam comprobaret. *R.* Maria magdalene et alia maria ibant diluculo ad monumentum. Iesum quem queritis non est hic: surrexit sicut locutus est: percedet uos in galileam ibi eum uidebitis al. al. *R.* Et ualde mane una sabbatorum uenit ad monumentum orto iam sole: et introeuntes uiderunt iuuenem sedentem in dextris: qui dixit illis. Iesum. *Lectio quinta.*

Thomas ergo cum esset sanctus: fidelis: et iustus: hec omnia fideliter requisit: non quod ipse aliquid dubitaret: sed ut omnem suspensionem incredulitatis excluderet. Nam sufficit illi ad fidem propriam uidisse quem nouerat: sed nobis operatus est: ut tangeret quem uidebat. Ut si forte diceremus delusos esse eius oculos: si possemus dicere manus fuisse delusas. In resurrectionis enim manifestatione de aspectu ambigi potest: de tactu non potest dubitari. Constat enim iuxta ueritatem ipsius testimonium rediisse ab inferis saluatorem. Quis non spem suam collocet: quis non spem suam ponat in domino: Ut dum illud credit ab inferis resurrexisse: ipse resurgat a mortuis. Dicit beatus apostolus. Si enim mortui non resurgunt: neque christus resurrexit. Suscitabitur et mortui: quia si resurrexit dominus et serui reuiuiscunt. Ipse enim est sic ait apostolus priogenitus ex mortuis. Priogenitus ergo christus uocatur ex mortuis eo quod primum illum ex inferni tenebris in lucem resurrectionis partus ediderit. Partus est enim dicitur: ubi permutatione quadam anima tartari legibus moritur: ut recidiuo corporis usui renascatur. *R.* Congratulamini mihi omnes qui diligitis dominum: quia quem querebam apparuit mihi

Et dum flerem ad monumentū uidi dominū
meum allā. allā. *Recedentibus discipulis
non recedebat: et amoris eius igne succensa ar
debam desiderio. Et dum. Lectio sexta.*

Mortuū est eim resurrectionis apud
superos mors quedam est infero
rum. Unde ipsa mors mortem quodam
modo patitur: dum ei tanta defunctorū
multitudo subtrahitur. Nam sicut beatus
apostolus dicit: nouissima autem inimi
ca destruetur mors. Absorta est mors in
uictoria et reliqua. Cum ergo absumitur
mors in uictoria defectionis quodam sui
internitione destruitur. Defectionem au
tem patitur cum potestas eius cunctis re
surgentibus uacuatur. Videamus autē
quid sit quod ait mortem in uictoria esse con
sumptā. Absorta est plane mors in uicto
ria sua: dum christum inferni legibus subii
ciens: ipsa se cum eū uicit obtinuit. In eo
eim in quo illum quem superasse se cred
bat: passus est ab illo cuius resurrexit. To
tam ergo fidem nostram in resurrectionis
gloria collocare debemus: et de uita fu
tura magis sperare de domino. Sic eim
ait sanctus apostolus. Si in hac uita tan
tum sperantes sumus in christo: misera
biliores sumus omnibus hominibus. Miser
ergo est qui in hac uita tantum sperat in
domino. Miser plane est quia cito spes
eius subducitur dum citius hec breuis
uita finitur. Nam spes illius caduca effi
citur: dum temporali transiit uoluptas
elabitur. De tali eim spe dicebat aposto
lus. Spes autem que non uidetur non
est spes et reliqua. In futura igitur spere
mus in domino que solida est atque per
petua: ut non miserabiliores cunctis ho
minibus: sed miserabiliores et meliores
esse possimus. per eundem dominum nostrum
iesum christum. Qui uiuit et regnat in se
cula seculorum amen. *Beate uirtute magna
reddebant apostoli. Testimoniū resurrectionis
iesu christi dñi nostri allā. allā. Repleti qui
dem spū sancto loquebatur cum fiducia uerbū
dei. Testimoniū. In tertio noct. afu. Allā.
noli fleremaria allā. resurrexit dñs al. alle. ps.
Celi enar. ps. Exaudi. psal. Dñe in uir*

tute. *Gausti sunt discipuli alleluia. Beate
dño alleluia. Secundum iohannem.*

In illo tempore. Cum esset sero die
illo una sabbatorum et fores essent
clausę ubi erant discipuli congregati p
pter metū iudeorum: uenit iesus et stetit i
medio: et dixit eis. Pax uobis. Et reli.
*Semelia sancti gregori pape. Lectio sep
tima.*

Prima lectionis huius euangelice
questio animū pulsatur: quomodo post
resurrectionem corpus dominicū uerū
fuit: quod clausis ianuis ad discipulos ingre
di potuit. Sed sciendum nobis est quod di
uina operatio si ratione comprehenditur
non est admirabilis nec fides habet me
ritum cui humana ratio prebet experi
mentū. Sed hec ipsa redemptoris nostri
opera: que ex se metipsis comprehendere ne
quaquam possunt: ex alia eius operatione pē
sanda sunt: ut rebus mirabilibus fidem
prebeant facta mirabiliora. Illud enim
corpus domini intrauit ad discipulos ia
nuis clausis: quod uidelicet ad humanos
culos per natiuitatem suam clauso exiit
utero uirginis. Quid ergo mirum si clau
sis ianuis post resurrectionem suam i cter
num iam uicturus intrauit: qui moriturus
ueniens non aperto utero uirginis exiit?
Sed quia illud corpus quod uideri potat
fides intuentium dubitabat: ostendit eis
pūnus manus et latus. Palpandā car
nem prebuit: quā clausis ianuis introdux
it. Quia in re duo mira et iuxta humanā ra
tionē sibi ualde contraria ostendit: dū post
resurrectionem suā corpus suū et incorru
ptibile et tamen palpabile demonstrauit.
Itaque et corrupti necesse ē quod palpat: et pal
pari non potest quod non corrumpitur. *Tale
rūt dñm meū et nescio ubi posuerūt eū: dicit ei
angelus: mulier quod ploras: Surrexit sicut dixit.
Precedet uos in galileā ibi eū uidebitis allā.
allā. Dū ergo fleret inclinauit se et aspexit i
monumentū et uidit duos angelos in albis se
dentes: qui dicunt ei. Precedet. Lec. viii.
Sed miro modo atque inextimabili
redemptor noster et incorruptibile post
resurrectionē et palpabile corpus exhibuit*

ut monstrando incorruptibile inuitaret
ad premiū: prebēdo palpabile formaret
ad fidem. Et incorruptibile signo: et pal
pabilem demonstrauit: ut pfecto esse post
resurrectionē ostenderet corpus suū: et
eiusdē nature et alterius glorie. Dicit eis
Pax uobis. Sicut misit me pater et ego
mitto uos. Id est sicut misit me pater de
us deum: et ego mitto uos homo homi
nes. Pater filiū misit qui hūc p redēpti
one generis humani incarnati cōstituit.
Quē uidelicet in mūdo uenire ad passio
nē uoluit: s; tñ amauit filiū quē ad passi
onem misit. Electos uero apostolos do
minus nō ad mūdi gaudia: sed sicut ipse
missus est ad passiones i mundo misit.
Quia ergo et filius amat a p̄re: et tamen
ad passionē mittit: ita et discipuli amātur
a dño: q tñ ad passionē mittuntur in mun
dū. Itaq; dicitur. Sicut misit me pater et
ego mitto uos: id est ea caritate uos dili
go cū inter scādala psecutorū mitto: qua
me caritate pater diligit: quē uenire ad
tolerādas passiones fecit. Quāuis mitti
etiam iuxta naturam diuinitatis possit
aliter itelligi. *Ecce uicit leo de tribu iuda*
radix dauid aperire libū: et soluere septē signa
cula eius. Allā. allā. Dignus ē agnus qui
occisus est accipere uirtutē: et diuinitatē: et sapi
entia; et fortitudinē: et honorē: et gloriā: et bene
dictionem. Alleluia. Lectio nona.

Ecim ipso a patre filius mitti dici
tur: quo a patre generatur. Nā san
ctum quoq; spiritum: qui cū sit coequa
lis patri et filio: non tamen incarnatus ē:
isdē se filiū mittere perhibet dicens. Cū
uenerit paraclitus quē ego mittam uob
a patre. Si eim mitti solummodo incarna
ri deberet itelligi sanctus procul dubio
spiritus: nullo modo diceretur mitti: qui
nequaquā incarnatus est. Sed eius mis
sio ipsa processio est: qua de patre proce
dit: ita et filius non incōgrue mitti dicit:
quia generatur. Hoc cum dixisset insus
flauit et dixit eis. Accipite spiritum sanc
tum. Querendū nobis est quid est q spi
ritum sanctum dñs noster et semel dedit
in terra consistens: et semel celo presidēs

158
Neq; enim in alio loco datus spiritus
sanctus aperte monstratur: nisi tunc cu;
per insufflationem percipitur: et postmo
dum cum de celo ueniens in linguis ua
riis demonstratur. Cur ergo prius in ter
ra discipulis datur postmodum de celo
mittitur: nisi q; duo sunt precepta carita
tis. dilectio uidelicet dei: et dilectio proxi
mi. In terra spiritus ut diligatur proxi
mus: e celo spiritus ut diligatur deus. Si
cut ergo una est caritas et duo precepta:
ita unus spiritus est et duo data. *Ad laudes*
an. Allā. al. al. al. al. al. al. al. al. psalmus
Dominus regnauit. ps. Jubilate. psal.
Deus deus meus. an. Surrexit christus
de sepulchro qui liberauit tres pueros d cami
no ignis ardentis allā. psal. Benedictus. an
ti. Allā. al. al. psal. Laudate. Capitulum.
Carissimi omne qd natum. Hymn. Aurora
lucis. In resurrectione tua christus al. ps.
Celi et terra letetur allā. Ad benedictus x.
Cū cēt sero die illo una sabbatorum et fores cēt
clausē ubi erant discipuli congregati in unum:
stetit iesus in medio et dixit eis. Pax uobis al
leluia. Oratio. Presta quesumus. ut supra
Postea de cruce an. Crucifixus surrexit
a mortuis: redemit nos allā. al. Dicite in na
tionibus al. Quia dñs regnauit a ligno al
leluia. Oratio. Deus qui pro nobis. Ad
primam hymnus. Jam lucis. Allā. al.
alle. alle. psal. Deus in nomine. ps. Bea
ti. psal. Retrib. psal. Quicūq;. Qui iun
gitur predictis ps. omnis diebus tantum
usq; ad ascensionem. Capitulum. Regi
secu. R. b. Christe fili dei uiui miserere nobis
alle. alle. Qui surrexisti a mortuis. R. Alle.
Gloria. R. Christe. Exurge christe adiu
ua nos alle. Et libera nos ppter nomē tuū
alleluia. Et sic dicitur quotidie usq; ad as
ensionem. Deinde. Ky. xpc. ky. Pater
noster. Et reliqua sicut notata sunt in do
munica de psal. Et sic dicitur prima quo
tidie usq; ad ascensionē. Ad tertiam an.
Allā. alle. alle. alle. psal. consueti. Capitulum
Carissimi omne qd natū. R. b. Surrexit dñs
de sepulchro alle. alle. Qui pro nobis pepē
dīt in ligno. R. Alle. Gloria. Surrexit.
Surrexit dñs uere alleluia. Et apparuit

simoni alleluia. **Ad sextam antiphona.** Alleluia, alleluia, alla, alleluia. **Capitulum.**

Quis est autem qui uincit mundum nisi qui credit quoniam iesus est filius dei: hic est qui uenit per aquas et sanguinem iesus christus: non in aqua solus sed in aqua et sanguine. **R. bre.** Surrexit dominus uere alleluia alla. **R.** Et apparuit si monti. **R. Alleluia.** **Gloria.** **R. Surrexit.** **R.** Gausi sunt discipuli alleluia. **R. Uiso domino alleluia.** **Ad nonam ant.** Alleluia, alla, al, alleluia. **Capitulum.**

Si testimonium hominum accipimus testimonium dei maius est: quoniam hoc est testimonium dei quod maius est: quod testificatus est de filio suo qui credit in filium dei habet testimonium dei in se.

R. so. breue. Gausi sunt discipuli alleluia alleluia. **R. Uiso domino.** **R. Alleluia.** **Gloria.** **R. Gausi.** **R. Mane nobiscum domine alleluia.** **R. Quoniam aduersperascit alleluia.**

Ad uesperas ant. Alleluia, alleluia, alleluia alleluia. **psal. Dixit dominus. Cum reliquis de psalmita.** **Capitulum.** Carissimi omne quod natum.

Hymnus. **Ad cenam.** **R. Mane nobiscum domine alleluia.** **R. Quoniam aduersperascit alleluia.** **Ad magnificat.** **R. Post dies octo ianuis clausis ingressus dominus dixit eis: pax uobis alleluia, alleluia.**

Oratio. **Presta quesumus. Deinde de cruce ant.** **Crucem sancta.** **Ps. et oratio ut supra.**

Notandum quod iurat. ant. noct. et uesperis cum suis psal. et si dicuntur per omnes dominicas modo predicto usque ad ascensionem.

Item hym. si. b. responsoria ante laudum et per horas diei. Exceptis ant. in uesperis dicuntur simili modo sicut predictum est tam in dominicis quam in feriis usque ad ascensionem.

Item comemoratio de cruce simili modo fit ut supra dictum est quotidie usque ad ascensionem: nisi festus duplex occurrat: uel festum sancte crucis. Feria secunda. Inuita.

Ant. alla, alleluia. ps. Venit. Ad nocturnum ant. Alla, alleluia, alla, alla. psal. Dominus illuminatio. Ca relique de psalmita.

Surrexit dominus de sepulchro alla. R. Qui pro nobis pepedit in ligno alla. Et ac

tibus apostolorum per totam predoma

Lectio prima.

Quod et ex his uiris qui nobiscum sunt congregati in omni tempore quo intraui et exiit inter nos dominus iesus: incipiens a baptiste iohannis usque in dies quae assumptus est a nobis teste resurrectionis eius nobiscum fieri unum ex istis. Et statuerunt duos. ioseph qui uocabatur barfabas qui cognominatus est iustus: et mattheus. Et orantes dixerunt. Tu domine qui corda nostri omnium ostende quem elegeris ex his duobus unum accipere locum misterij huius et apostolus: de quo preuaricatus est iudas ut abiret in locum suum. Et dederunt eis sortes. Et cecidit sortis super mattheum: et annumeratus est cum xi. apostolis. **R. Ego sum uerus uera et uos palmite. Qui manet in me et ego in eo hic fert fructum multum. alla, al. R. Sic dilexit me pater: et ego dilexi uos. Qui manet.**

Lectio secunda.

Et cum complerentur dies pentecostes erant omnes discipuli pariter in eodem loco. Et factus repente de celo sonus tanquam aduenientis spiritus uehementis et repleuit totam domum ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispartite lingue tanquam ignis: seditque supra singulos eorum. Et repleti sunt omnes spiritu sancto: et ceperunt loqui uariis linguis prout spiritus factus dabat eloquium illi. Erant autem in ierusalem habitantes uiri religiosi ex omni natione que sub celo est. Facta autem hac uoce conuenit multitudo et mente confusa est: quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes. **R. Surrexit pastor bonus qui animam suam posuit pro ouibus suis: et pro suo gregem morti dignatus est. Alla, al. alla. R. Et cum pascha nunc imolatur est christus. Alla. **Lectio tertia.****

Nonne ecce omnes isti qui loquuntur galilei sunt: Et quomodo nos audiuimus unusquisque lingua nostra in qua nati sumus? Parthi et medii et elamite: et qui habitant in mesopotamia, iudea et capadocia, pontus et asiam, phrygia et paphlagonia, egyptum et partes libye: quod est circa cirenem: et aduenne romani. Iudei quoque et phelini, cretes et arabes, audiuiimus eos loquentes nostra lingua magnalia dei. Stupebatur autem omnes et mirabatur ad uicem dicentes. Quid nam

uult hoc esse: Alij aut irridentes dicebāt
q: iniusto pleni sūt isti. **Sciendū q: psal.**
seriales noc. et uespore usq: ad ascēsiōez
cantātur sub Alla. in moduz prime seria
lis alic. sup psal. Ad laudes a. Alla. Et
supra in dñica. Capitulum.

Quistus resurgēs ex mortuis: iā nō
morit: mors illi ultra nō dñabitur:
q: eim mortuus ē peccato mortu? ē seml
q: aut uiuit uiuit deo. **Añt. subscripta di**
cuntur ad b. in serialibus diebus usq: ad
ascensionē. añt. Surgēs iesus mane prima
sabbati: apparuit pñio marie magdalene: de q
eiecerat septē demōia alla. **añt.** Precedā uos
in galileam: ibi me uidebitis sicut dixi uobis.
alla. al. **añt.** Ego sum uitis uera al. uos palmi
tes ueri alla. al. **añt.** Ardens est cor meū: deside
ro uidere dñm meū: quero et nō inuenio ubi po
fuerūt cum alla. al. **añt.** Venerūt ad monumē
tum maria magdalene et altera maria uidere se
pulchrū alle. **añt.** Eūtes in mundū alle. doce
te oēs gentes alle. **añt.** Eūtes in munduz do
cite oēs gentes: baptizātes eos in noie patris.
et filij. et spūs sācti alle. **añt.** Ite nūciate fratribus
meis alla: ut eant in galileā: ibi me uidebūt al.
alle. alla. **añt.** Tu solus pegrinus es et nō au
disti de iesu quō tradiderūt cū in damnationē
mortis alle. **añt.** Nōne sic oportuit pati christū
et ita intrare in gloriā suā alla. **añt.** Et incipēs
a moyse et oib? pphetis interpretabāt illis scrip
turas que de ipō erant alle. **añt.** Et coegerūt il
lum dicētes: mane nobiscū dñe: quoniā aduel
perascit alla. **añt.** Mane nobiscū quoniam ad
uelpascit et inclinata est iā dies alla. alle. **añt.** Et
strauit cū ill et factū ē dū recūberet cū illis: acce
pit panē et bñdixit: fregit: ac pōngebat ill. al. **añt.**
Cognouerūt dñz iesuz alle. i fractōe pñis alle.
añt. Nōne cor nīm ardens erat in nobis: duz
loqretur nobis in uia alle. **añt.** Pax uobis
alle. nolite timere al. **añt.** Spūs carnē et ossa nō
habet sicut me uidetis habere: iā credite alle. **añt.**
Optulerūt discipulī dñō partē piscis assī: et fa
uū mellis alle. alle. **añt.** Isti sūt sermōes quos
dicebā uobis cū essem uobiscum alle. alle. **añt.**
Oportebat pati christū: et resurgere a mortuis
alle. **añt.** Iesum q crucifixus ē queritis alle. nō
est hic: surrexit eim sicut dixi uobis alle. **Ad**
tertū capim. Quistus resurgēs. **Ad sextā**

capitulum.

Quistus resurrexit a mortuis primi
cie dormientiū: qm qdē p hominē
mors: et p hominem resurrectio mortuo
rum: et sicut in adā oēs moriūtur: ita et in
christo oēs uiuificabūtur. **Ad nonā cap.**

Quistus semel p peccatis nris mor
tuus est: iust? p iustis: ut nos offer
rent deo mortificatos qdēz carne: uiuifi
cados aut spiritu. **Ad uespas añt.** Alle. al
le. alle. **psal.** Dilexi. **Lū reliq.** **Capitulu**
Christus resurgens. Sciendū q: inuita. et
capla supradicta nō mutātur i serialibus
dieb? usq: ad ascensionē. Infra hebdoma
dam ad mag. añt. Pax uobis ego suz alle.
nolite timere alleluia. **añt.** Mitte manū tuā
et cognosce loca clauoz alle. et noli ēē incredulus
sed fidelis alle. **añt.** Quia uidisti me thoma cre
didisti: beati q nō uiderūt et crediderūt alle. **añt.**
Nisi digiti meū in fixuras clauoz et manum
meā in latus eius: et dixi dñs meus et deus me
us alle. **añt.** Multa qdē et alia signa fecit ie
sus in conspectu discipuloz suoz alle: que non
sunt scripta in libro hoc alleluia. **añt.** Nec autēz
scripta sunt ut credatis q: iesus est filius dei et
ut credentes uitam habeatis in nomine ipsius
alleluia. **Seria tertia ad noc. añt.** Alleluia.
alle. alle. **psal.** dixi custō. **Lū reliq. ut in**
psalmista. * Surrexit dñs uere alle. **añt.** Et
apparuit simoni alleluia. **Lectio prima.**

Sans aut petrus cū undecis: leua
uit uocē suā et locutus est eis. Viri
iudei et q habitatis irīm uniuersi: hoc no
tuz uobis sit: et aurib? pcpite uerba mea
Nō eim sicut uos estimatis hi ebrij sunt:
cuz sit hora diei tertia: sed hoc ē qd dñm
est p pphetā iobel. Et erit in nouissimis
diebus dicit dñs: effundā de spiritu meo
sup omnē carnē: et pphetabunt filij uī et
filie uīe. Iuuenes uī uisōes uidebūt: et
seniores uestri somnia somniabūt: Et qui
dem sup seruos meos et sup ancillas me
as in diebus illis effundā de spū meo et
pphetabūt. Et dabo p̄digia i celo sursum
et signa in terra deorsū sanguinem et ignē
et uaporem fumī. Sol conuertetur i tene
bras: et luna in sanguinem: anteqz ueniat
dies dñi magnus et manifestus. Et omīs

quicumque inuocauerit nomen domini saluus erit. **R.** De ore prudentis procedit lac et mel al. dulcedo mellis est lingua eius alle. Fauus distillans labia eius alle. alle. **V.** Sapientia regescit in corde eius: et prudentia in sermone oris illius.

Fauus. Lectio secunda.

Atri israelite audite uerba hec. Iesum nazarenum uirum approbatum a deo in uobis uirtutibus et prodigiis et signis que fecit per illum deus in medio uiri sicut uos scitis. Hunc definito consilio et prescientia dei traditum per manus iniquorum affligentes intere misisti: quem deus suscitauit solutis doloribus inferni: iuxta quod impossibile erat ostendere illum ab eo. Dauid enim dicit in eum. Proinde habebam dominum in conspectu meo semper: quoniam a dextris est mihi ne commouear. Propter hoc letatum est cor meum et exultauit lingua mea: super et caro mea regescet in spe. Quoniam non derelinques animam meam in inferno: neque dabis sanctum tuum uidere corruptionem. Potas mihi fecisti uias uite: replebis me iocunditate cum facie tua. **R.** Surgens iesus dominus noster stans in medio discipulorum dixit. Pax uobis alle. gaudium fuit discipuli uiso domino alle. **V.** Una ergo sabbatorum cum fores essent clausae ubi erant discipuli congregati: uenit iesus et stetit in medio discipulorum et dixit eis. Pax.

Lectio tertia.

Atri fratres liceat audere dicere ad uos de patriarcha dauid: quoniam defunctus est et sepultus est: et sepulcrum eius est apud nos usque in hodiernum diem. Propheta igitur cum esset et sciret quod iureiurando iurasset illi deus: de fructu lumbi eius sedere super sedem eius: pronidens locutus est de resurrectione christi: quod neque derelictus est inferno: neque caro eius uidit corruptionem. Hunc iesus resuscitauit deus: cuius omnes nos testes sumus. Dextera igitur dei exaltatur: et promissione spiritus sancti accepta a patre effudit hunc quem uos uidetis et auditis. Non enim aliud ascendit in celos. Dicit autem ipse. Dixit dominus domino meo sede a dextris meis. donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Certissime ergo sciat omnis domus israel: quia et dominum eum et christum deus fecit: hunc iesum quem uos crucifixistis. **Ad**

uespas asit. Alle. alle. alle. psal. Letatus. Cum reliquis. Feria quarta ad nocturnum anti. Alle. alle. alle. ps. Dixit insipiens. Cum reliquis. V. Gaudium fuit discipuli alle. **R.** Uiso domino alle.

Lectio prima.

His auditis compuncti sunt corde et dixerunt ad petrum et ad reliquos apostolos. Quid faciemus uiri fratres? Petrus uero ait ad illos. Penitentiam inquit agite: et baptizet unusquisque uirum in nomine iesu christi in remissionem peccatorum uestrorum: et accipietis donum spiritus sancti. Quod enim et filius uestris est repromissio et omnibus qui longe sunt quousque aduocauerit dominus deus noster. Alijs etiam uerbis pluribus testificatus est: et exhortabatur eos dicens. Saluamini a generatione ista praua. Qui ergo receperunt sermones eius baptizati sunt. Et apposite sunt illi die anime circiter tria milia. **R.** Expurgate uetus fermentum ut sitis noua conspersio: et enim pascha nostrorum immolatus est Christus. Ita quoque epulemur in domino alle. **V.** Mortuus est propter delicta nostra et resurrexit propter iustificationes nostras. Ita quoque.

Lectio secunda.

Erant autem perseverantes in doctrina apostolorum: et comunicatione fractionis panis et orationibus. fiebat autem omni anime timor. Multa quoque signa et prodigia fiebant per apostolos in iherosolymis. et metus erat magnus in uniuersis. Deos etiam qui credebant erant pariter: et habebant omnia communia. Possessiones et substantias uendebant: et diuidebant illa omnibus prout cuiusque opus erat. Quotidie quoque perdurantes unanimiter in templo: et frangentes circa domos panes sumebant cibum cum exultatione et simplicitate cordis collaudantes deum: et habentes gratiam ad omnem plebem. Dominus autem augebat qui salui fiebant in id ipsum quotidie. **R.** Christus resurgens ex mortuis: iam non moritur: mors illi ultra non dominabitur: quod autem mortuus est peccato mortuus est semel. Quod autem uiuit uiuit deo alleluia. **V.** Mortuus est eis propter delicta nostra

stra: et resurrexit propter iustificationes nostras.
Quod autem uiuit.

Lectio tertia.

Petrus autē et iohannes ascendebāt in templum ad horam oratiōis nōnam. Et quidāz uir qui erat claudus ex utero matris sue baiulabatur: quem ponebāt quotidie ad portā tēpli que dī speciosa: ut peteret elemosynā ab introeūtibz in templum. Is cū uidisset petrū et iohannem incipiens intrare in templū rogabat ut elemosynā acciperet ab eis. Intuens autem in eum petrus cum iohanne dixit. Respice in nos. At ille intendebat in eos sperans se aliquid accepturū ab eis. Petrus autem dixit ei. Argētū et aurum non est mibi: qđ autem habeo hoc tibi do. In nomine iesu christi nazareni surge et ambula. Et apprehensa manu eius dextera alleuauit eum. Et protinus consolidate sunt bases eius et plāte: et exiliens stetit et ambulabat. Et intrauit cum illis in templū ambulans et exiliens et laudans deum. **Ad uesperas antiphona.** Alla. alla. alla. **psal.** Misit dominus. **Cum reliquis. Feria quinta ad nocturni.** Alla. alla. alla. **psal.** Saluum me fac **Cum reliquis.**

Lectio prima.

Quidit populus omnis eum ambulātem et laudātem deum. Cognoscebant autem illum quia ipse erat qui ad elemosynas sedebat ad speciosā portā templi. Et repleti sunt omnes stupore et extasi in eo qđ contigerat illi. Cum tenerent autem petrū et iohannem cucurrerit omnis populus ad eos ad portā que appellabatur salomonis stupentes. Ad dens autem petrus respondit ad populum. Viri israelite quid admiramini in hoc aut quid intuemini nos: quasi nostra uirtute aut pietate fecerimus hunc ambulare. Deus abraam: et deus isaac: et deus iacob: deus patrum nostrorum glorificauit filium suum iesum: quem uos quidē tradidistis et negastis ante faciē pilati iudicante illo dimitti. Vos autem istū et sanctum negastis: et petistis uirū homici-

dam donari uobis: auctorem uero uite interfecistis quem deus suscitauit a mortuis: cuius nos testes sumus: et in fide nominis eius hunc quem uidetis et nostis confirmauit. Nomen eius et fides que per illum est: dedit illi integram sanitatem in conspectu omnium uestrum. **R.** Isti sūt agni nouelli qui annūciauerūt alleluia: modo uenerunt ad fontes. Repleti sunt claritate alleluia alleluia. **V.** In conspectu agni amicti sunt stolis albis: et palme in manibus eorum. Repleti. **Lectio secunda.**

Matres scio quia per ignorantiam fecistis hoc malum: sicut et principes uestri. Deus autē qui pronūciauit per os omnium prophetarum pati christum impleuit sic. Penitentiam igitur agite: et conuertimini: ut deleantur peccata uestra: ut cum uenerint tempora refrigerij aspectu domini et miserit cum qui predicatus est uobis iesum christum quem oportet quidem celum suscipere usqz in tempora restitutionis omnium que locutus est ei deus per os sanctorum suorum omnium prophetarum. Moyses quidē dixit patribz uestris. Quia prophetaz uobis suscitabit deus de fratribz uis tanqz me ipsum audietis: iuxta omnia qđ locutus fuerit uobis. **R.** Dum transisset sabbatum. **Require supra in die palme.**

Lectio tertia.

Quit autem omnis anima que non audierit prophetam illum exterminabitur de plebe sua: et omnes prophete a samuele: et deinceps qui locuti sunt annūciauerunt dies istos. Vos estis filij prophetarum: et testamenti qđ disposuit deus ad patres uestros dicens ad abraam. In semine tuo benedicentur omnes familie terre. Uobis prius suscitauit deus filium suum: et misit eum benedicentē uobis: ut peruertat unusquisqz se a nequitia sua. loquentibus autē illis ad populum superuenerunt sacerdotes et magistratus templi: et saducei dolentes qđ docerent populum: et annūciarent in iesu resurrectionē ex mortuis. Et iecerūt eos man: et posuerūt in custodia usqz in crastinū

Erat eim iam uespa. Multi aut eoz qui audierat uerbu crediderunt: et factus nunc rus uiroz qnqz milia. *Ad uespas anti.*

Alla. al. al. ps. Memoro dñe dauid. Cū reliq. Feria sexta ad noc. r. Alla. al. al. alla. psal. Exultate. Cū reliq. Lectio. i.

HActu est aut in crastinu ut cōgregaretur principes eoz et seniores et scribe in ierlm: et annas princeps sacerdotu et chaiphas: et ioānes et alexāder: et quotquot erāt de genere sacerdotali. Et statuētes eos in medio īfrogabāt. In qua uirtute aut in quo noie fecistis hoc uos? Tūc petrus replet⁹ spū sancto dixit ad eos. Principes populi et seniores isrl audite. Si nos hodie diiudicamur in bñficio hois ifirmi i quo iste saluus factus ē: notū sit oībus uobis: et oī plebi isrl: qz in noie iesu christi nazareni quē uos crucifixistis: quē deus suscitauit a mortuis: i hoc iste astat corā uobis sanus. *R. Maria magdalene et altera maria. Regre supra isra octauā pasche feria secunda. Lectio secunda.*

Hic est lapis q reprobatus est a uobis edificatibus: q factus ē in caput anguli: et nō est i alio aliquo salus. Nec eiz nomē aliud ē sub celo datū hōinibus in quo oporteat uos saluos fieri. Uidētes aut petri pstantiā et ioānis: cōpto qz oēs essent sine litteris et idiote admirabātur: et cognoscebāt eos qm̄ eiz iesu fuerant. Idcirco quoqz uidētes stantē cū eis qui curatus fuerat: nihil poterāt ptradere. Iusserūt aut eos foras extra piliū secedere: et cōferebant ad inuicem dicentes. Quid facient hominib⁹ istis? Qm̄qde notū signū factū est p eos oībus bitantibus ierlm. Danis stū est et nō possum⁹ negare. Sed ne āplius diuulget in pplm cōminem⁹ eis n: ultra loquatur in noie hoc ulli hoīuz. Et uocātes eos denūciauerūt ne omnio loquerent⁹: nec docerēt i noie iesu. *R. Cōgratulamini mibi oēs. Regre supra in eadē feria. Lectio tertia.*

Petrus uero et ioānes rīdētes dixerūt ad eos. Si iustū ē i p̄pectu dei uos potius audire qz deū: iudicate. Nō

eim possus q uidimus et audiimus nō loq. Et illi cōminātes dimiserūt eos: nō inueniētes quō punirēt eos. ppter pplz: qz oēs clarificabāt id qd factū fuerat in eo qd acciderat. Annoz ei erat amplius quadragita hō: in quo factū erat signū istud sanitatis. Dimissi aut uenerūt ad suos: et annūciauerūt eis quāta ad eos principes sacerdotu et seniores dixerāt. Qui cū audissent unanimi leuauerūt uocem ad dñm et dixerūt. Tu dñe q fecisti celū et terrā: mare et oīa que i eis sūt: q spū sancto p os p̄is nā dauid pueri tui dixisti. Quare fremuerūt gētes et ppli meditati sūt iania. Astiterūt reges terre: et principes conuerūt in unū aduersus dñm et aduersus christum eius. Conuerūt eiz uere in ciuitate ista aduersus sanctū puerum tuū iesum quē unxisti herodes et pont⁹ pilatus cū gentibus et populis israel facere que manus tua et consiliū tuū de creuerūt fieri: et nunc dñe respice minas eozum: et da seruis tuis cū omni fiducia loqui uerbum tuum in eo q manus tuā extēdas ad sanitates: et signa et prodigia fieri: per nomē sancti filij tui iesu. *Ad uespas anti. Alla. al. al. psal. Confitebor. Cum reliquis. Sabbato ad noctur. anti. Alla. alla. alla. psal. Cant. Cum reliquis. Lectio prima.*

Et cum orassent: motus est locus i quo erant congregati: et repleti sūt omnes spū sancto: et loquebātur uerbum dei cum fiducia. Multitudinis autem credentium erat cor unum et anima una. Nec quisqz eozum que possidebat aliquid suum esse dicebat: sed erant illis omnia cōmunia. Et uirtute magna reddebant apostoli testimoniū resurrectōis iesu christi domini nostri: et grā magna erat in omnibus illis. Neqz cū quisqz agens erat inter illos. Quotquot eiz possessores agrorum aut domoz erāt uedētes afferebāt precia eoz que uendebant et ponebāt ante pedes apostolor. Diuidebant aut singlis prout cuiqz op⁹ erat. Ioseph aut q cognomiat⁹ est barnabas ab apostolis: qd est interpretatum filius

cōsolationis leuites: cyprius genere: cui
haberet agrū uendidit eū: et attulit preci
um: et posuit ante pedes apłorū. *R.* Vir
tute magna. *Require ubi supra feria ter
tia. Lectio secunda.*

Cirāt qdā noīe anaias cū saphyra
uxore sua: uēdidit agz et fraudauit
de precio agri cōscia uxore sua: et afferēs
partē quādā ad pedes apostolorū posu
it. Dixit autē petrus ad eū. Anania cur tē
tauit sathanas cor tuū mentiri te spiritui
fācto: ut fraudares de precio agri? Non
ne remanēs tibi manebat: et uenūdatum
in tua erat potestate? Quare posuisti in
corde tuo hāc rem? Nō es mentitus hōi
nibus sed deo. Audiēs autē anaias hec
uerba cecidit: et expirauit. Et factus est ti
mor magnus in oēs qui audierāt. Sur
gentes autē iuuenes amouerūt eū: et effe
rentes sepelierūt. *R.* Tulerūt dñm meum.

Regre in eadē feria tertia. Lectio terna.

Actū est autē quasi horarū triū spā
um: et uxor ipsius nesciēs qd factus
fuerat introiit. Dixit autē ei petrus. Dic
mibi mulier. Si tāti agrū uēdidisti: At
illa dixit. Enā tantū. Petrus autē ad eā.
Quid utiqz cōuenit uobis tentare spūm
dñi? Ecce pedes eoz q sepelierūt uirum
tuū ad hostiū: et efferent te. Et cōsestis ce
cidit ad pedes eius et expirauit. Intran
tes autē iuuenes inuenerūt illā mortuā:
et extulerūt et sepelierunt ad uirū suū. Et
factus est timor magnus in uniuersa eccle
sia et in oēs qui audierūt hec. Per manū
autē apostolorū fiebāt signa et p̄diga mul
ta in plebe. Et erāt unanimiter oēs i por
ticu salomonis. Ceteroz autē nemo au
debat p̄iungere se illis: sed magnificabat
eos populus. Magis autē augebāt cre
dentiū in dño multitudo uiroz ac mul
erum: ita ut in plateas eijcerēt isirmos et
ponerēt in lectulis et grabatis: ut uenien
te petro saltē umbra illius obumbraret
quēquā illoz: et liberarēt ab isirmitatib⁹
suis. *Ad uespas r.* Allā. al. al. *psal.* Be
nedictus. *Cū reliqz. Capitulum.*

Quissimū christus passus ē p nob:
uobis relinqns exēplū ut sequami

ni uestigia ei⁹: q peccatū nō fecit nec iuen
tus est dolus i ore ei⁹. *Ad mag. asit.* Ego
sū pastor ouīū: ego sū uia ueritas et uita: ego sū
pastor bonus et cognosco meas et cognoscunt
me mee allā. al. *Oratio.*

Eus q in filiis tui hūilitate iacentem
mundū erexisti fidelib⁹ tuis ppetuā
cōcede leticiā: ut quos ppetue mortis ex
pūisti casib⁹: gaudijs facias sēpīnis per
frui. p eūdē dñm n̄r. *Dñica secūda post
pascha ponit liber apoc. et legit p duas
hebdomadas.*

Lectio prima.

Apocalypsis iesu xpi quā ddit illi
de palā facere seruīs suis q̄ opor
tet fieri cito: et significauit mittēs p āgelū
suū seruo suo iōāni: q testimoniū phibu
it uerbo dei: et testimoniū iesu xpi q̄cun
qz uidit. Beat⁹ q legit et q audit uerba p
phetie hui⁹ et pseruat ea q̄ i ea scripta sūt.
Tempus eim ppe ē. Iōānes septē eccle
siis que sūt i asia. Gratia uobis et pax ab
eo qui est et qui erat. et qui uenturus est: et
a septē spiritibus qui i aspectu throni ei⁹
sunt: et a iesu christo qui est testis fidelis
primogenitus mortuoz: et princeps re
gum terre. Qui dilexit nos et lauit nos a
peccatis nostris in sanguine suo: et fecit
nos regnum: et sacerdotes dō patri suo.
Ip̄i gloria et iperium in secula seculorū
amen. Et ecce uenit cum nubibus: et uī
debit euz oīs oculus et q eū pupugerūt.
Et plangent se super eum omnes tribus
terre: etiam amen. Ego sum alpha et ω.
principium et finis dicit dominus deus.
qui est: et qui erat: et qui uenturus est omī
potēs. *R.* Dignus es dñe accipere librum et
aperire signacula eius: quoniam occisus es et
redemisti nos deo. In sanguine tuo alleluia.
R. Fecisti eim nos deo nostro regnum et sacer
dotium. In sanguine.

Lectio secunda.

Ego iōānes frater uī et p̄iceps i tri
bulatione: et regno: et patientia in
iesu: fui in insula que uocat pathmos pp
uerbū dei: et testimoniū iesu xpi. Fui i spū
in dñica die. Et audiui post me uocē ma
gnā tanqz tube dicētis. Qd uides scribe

i libro: et mitte. vij. ecclesijs q̄ s̄t i asia ephesū et smirna. et pergamus. et thiatyram et sardis. et philadelphia. et laodicia. Et cōuersus sum ut uiderē uocē que loquebatur mecū. Et puerus uidi. vij. candelabra aurea: et in medio septē candelabrorū aureorū: similē filio hoīs uestitū podere: et precinctū ad mamillas zona aurea. La put aut̄ eius et capilli erant candidi tāq̄ lana alba et tanq̄ nix: et oculi eius uelut flāma ignis: et pedes eius siles auricalco sicut in camino ardētī. Et uox illius tanq̄ aquarū mltarū. Et habebat i dextera sua stellas septē: et de ore ei⁹ gladi⁹ ex utraq̄ parte acutus exibat: et facies ei⁹ sic sol cū lucet in uirtute sua. Et cū uidissem eū cecidi ad pedes eius tāq̄ mortuus. Exposuit dexterā suā sup me dicēs. Noli timere. Ego sū primus et nouissimus et uiuus et fui mortuus. Et ecce sū uiuēs in secula seculorū et habeo clauēs mortis et i ferni. *Re.* Ego sicut uitis fructificauī suauitatē odoris al. Transite ad me omnes qui cōcupiscitis me: et a generatiōibus meis adimplemini allā. allā. *Re.* In me omnis gratia uite et ueritatis: in me omnis spes uite et uirtutis. Transite

Lectio tertia.

Scribe ergo que uidisti: et que sunt et que oportet fieri post hec. Sacramentum. vij. stellarum quas uidisti i dextera mea: et septem candelabra aurea. Septem stelle angeli sunt septem ecclesiarū: et candelabra septē septē ecclesie s̄t. Et angelo ephesi ecclesie scribe. *Re.* dicit qui tenet septē stellas in dextera sua: qui ambulat in medio septem candelabrorū aureorū. Scio opera tua et laborem tuū: et patientiam tuā: et quia nō potes sustinere malos: et tentasti eos q̄ se dicūt apostolos esse et non sunt: et iuenisti eos mendaces. Et patientiā habes. Et sustinuiisti eos propter nomen meū: et nō defecisti. Sed habeo aduersum te pauca q̄ caritatem tuam primam dereliquisti. Admoneor esto itaq̄ unde excide ris: et age penitentiā: et prima opera fac. Sin autem uenio cito et mouebo cādē labrum tuum de loco suo nisi penitenti

am egeris. S̄ hoc habes bonum: quia odisti facta nicholaitarū: que et ego odi. Qui habet aures audiendi audiat quid spiritus dicat ecclesijs. Vincētī dabo edere de ligno uite: qd̄ est i paradiso dei mei. *Re.* Audiui uocem de celo tanq̄ uocem tonitruī magni al. regnabit deus noster in eternū al. Quia facta est salus et uir: et potestas christi eius al. al. *Re.* Et uox de throno exiit dicens: laudem dicite deo nro oēs sancti eius: et qui timetis deam pusilli et magni. Quia.

Lectio quarta.

Et angelo ecclesie smirne scribe. *Re.* dicit primus et nouissimus: qui fuit mortuus et uiuit. Scio tribulationē tuam et paupertatē tuam: sed diues es: et blasphemaris ab his qui se dicunt iudeos esse et non sunt: sed sunt synagoga sathane. Nihil horum timeas que passus es. Ecce missurus est diabolus ex uobis in carceres ut tētemini: et habebitis tribulationē diebus. x. Esto fidelis usq̄ ad mortem et dabo tibi coronā uite. Qui habet aures audēdi audiat qd̄ sp̄s dicat ecclesijs: Qui uicerit non ledetur a morte secūda. Et angelo pergamē ecclesie scribe. *Re.* dicit qui habet rōpheas ex utraq̄ parte acutam. Scio ubi habitas: ubi est sedes sathane: et tenes nomen meū et nō negasti fidem meam. Et in diebus illis antiphas testis meus fidelis qui occisus ē apd̄ uos ubi sathanas habitat. Sed habeo aduersus te pauca: quia habes illic tenentes doctrinam balaam: qui docebat balac mittere scandalum coram filiis israel edere et fornicari. Ita habes et tu tenentes doctrinam nicholaitarū. Similiter penitentiā age. Si quo minus. ueniam tibi cito: et pugnabo cum illis in gladio oris mei. Qui habet aures audiat quid spiritus dicat ecclesijs. Vincētī dabo ei mānam absconditū: et dabo illi calculum candidum: et in calculo nomen nouum scriptū qd̄ nemo scit: nisi q̄ accipit. *Re.* Locutus est ad me unus ex septē angelis dicens: ueni ostendā tibi nouā nuptā sponas agni. Et uidi ierlm̄ descēdentē de celo ornataz monilibus suis alleluia. alleluia. alleluia.

Et sustulit me in spiritu in montem magnū
et altum. Et uidi.

Lectio quinta.

Et angelo thiatbire ecclesie scribe.
Hec dicit fili dī q̄ h̄z oculos ut flāma
ignis et pedes ei⁹ siles auricalco. Ploui o
ra tua. et caritatem. et fidē. et mysterium et
patientia tuā: et opera tua nouissima plu
ra prioribus. Sed habeo aduersus te q̄
pmittis mulierē iezabel que se dicit pro
phetā docere et seducei seruos meos for
nicari: et manducare id idoloticis. Et de
di ei tēpus ut penitentia ageret: et nō uult
penitere a fornicatiōe sua. Ecce mitto eā
in lectū: et qui mechātur cū ea erūt in tri
bulatione maxia: nisi penitentia egerint
ab opibus suis: et filios eius interficiāz in
morte: et scient omnes ecclesie q̄ ego suz
scrutans corda et renes et dabo unicuiq̄
uestriū scdm opera sua. Uobis autē dico
ceteris qui thiatbire estis. Quicūq̄ n̄ ha
bent doctrinā hāc qui nō cognouerūt al
titudinē sathane queadmodū dicunt: nō
mittā sup uos aliud pōdus: tamē id qd
habetis tenete donec ueniā. Et q̄ uicerit
et qui custodierit usq̄ in finē opera mea:
dabo illi potestātē sup gētes: et regit eas
in uirga ferrea: et tanq̄ uas figuli cōfrin
gentur: sicut et ego accepi a patre meo: et
dabo illi stellam matutinā. Qui habz au
res audiat qd spūs dicat ecclesijs. **Senso.**
Audiui uocem in celo angeloz multoz dicen
tium. Timete dñm et date claritātē illi: et adora
te eum q̄ fecit celū et terrā: mare et fontes aquaz
al. at. **U**idi angelū dei forte uolantē p me
dium celū uoce magna clamantē et dicentem.
Tunc dominum. **Lectio sexta.**

Et anglo ecclesie sardis scribe. hec
dicit q̄ habz septē spūs dei: et septē
stellas. Scio opa tua: q̄ nomē habes q̄
uiuas et mortuus es. Esto uigilās et p̄fir
ma cetera que moritura erāt. Nō eim in
uenio opa tua plena corāz deo meo. In
mente ergo habe qualif accepis et audi
eris: et serua: et penitentia age. Si ergo n̄
uigilaueris ueniā ad te. Sed habes pau
ca noīa in sardis: qui nō inqnauerūt ue
stimenta sua: et ambulabūt mecū in alb

quia digni sūt. Qui uicerit sic uestiet uē
stimentis albis: et nō delebo nomē ei⁹ de
libro uite: et cōfitebor nomini eius corā
p̄e meo et corā angelis eius. Qui habet
aures audiēdi audiat qd spūs dicat eccle
sijs. Et angelo philadelphie ecclesie scri
be. Hec dicit factus et uerus q̄ habet cla
uez dauid. qui apit et nemo claudit: clau
dit et nemo aperit. Scio opera tua. Ecce
dedi coram te hostiū apertū: qd nēo pōt
cludere: quia modicam habes uirtutez
et seruaisti uerbū meū: et non negasti no
men meum. Et ecce dabo de synagoga
sathane qui dicūt se iudeos esse et nō sūt
sed mentiuntur. Ecce faciam ut illi ueni
ant et adorent ante pedes tuos: et sciēt q̄
ego dilexi te. Quoniā seruaisti uerbū pa
tientie mee: et ego seruabo te ab hora tē
tationis que uentura est in orbē uniuersū
tentare habitantes in terra. **Re.** Uē
iens a libano q̄ pulchra facta est alla. Et odor
uestimentorum eius super omnia aromata al.
al. **S**auus distillās labia ei⁹: mel et lac sub l
gua eius. Et odor. **Secundum iohannem.**

In illo tempore. Dixit iesus phari
seis. Ego sum pastor bonus. Bo
nus pastor aīam suam ponit pro ouib⁹
suis. Et reliqua. **Sermō sancti gregori
pape. Lectio septima.**

Audistis fratres carissimi ex lectiōe
euangelica eruditionem uestram:
audistis ex lectione euangelica periculū
uestz. Ecce eim is qui non ex accidenti
dono sed essentialiter bon⁹ est dicit. Ego
sum pastor bonus: atq̄ eiusdem bonita
tis formaz quā nos imitēur adiungit di
cens. Bonus pastor animam suam po
nit pro ouibus suis. Fecit qd monuit: o
stendit qd iussit. Bonus pastor pro ou
ibus suis animam suā posuit: ut in sacra
mento nostro corpus suum et sanguinez
uerteret: et oues quas redemerat carnis
sue alimento faceret. Ostensa nobis est
igitur de contēptu mortis uia quā sequa
mur: apposita forma cui iprimāur. Pri
mum nobis est exteriora nostra miseri
corditer ouib⁹ eius ipedere. Postremū
uero si necesse ē ēt uitam nīaz p eisdem

ouibus ministrare. A primo aut hoc mi-
nimo peruenitur ad postremū mai⁹. Sꝫ
cum incōparabiliter longē sit aīa melius
qua uiuim⁹ terrena suba quā exten⁹ pos-
sidemus: qui nō dat p ouibus subaz suā
quādo p his daturus est aīam suā. Et sꝫ
nōnulli qui dum plus terrenā subam qꝫ
oues diligūt: meritū pastoris pdūt. De
qꝫbus p̄tinus subdit. Mercenarius autē
et q nō est pastor: cui⁹ nō sūt oues p̄prie:
uidet lupū uenientē et dimittit oues et fu-
git. *R.* Decābat populus israel al. et uniuersa
militudo iacob canebat legitime. Et dauid
cū cātoribus cytharā pcutiebat in domo dñi:
et laudes deo canebat al. al. *✱* Sāctificati sūt
ergo sacerdotes et leuite et uniuersus israel odu-
cebat arcam federis dñi in iubilō. Et dauid.

Lectio octaua.

Non pastor sed mercenarius uocat⁹
q nō p amore intimo oues dñicas
sed ad tēporales mercedes pascit. Mer-
cenarius qꝫpe ē q locū qdē pastoris te-
net: sed lucra aīaz nō querit. Terrenis cō-
modis inbiat: honore platiōis gaudet:
tēporalibus lucris pascit: ipensa sibi ab
hoībus reuerētia letat. Iste sūt et eīz mer-
cedes mercenarij ut p eo ipso qꝫ in regi-
mīne laborat: hic qd querit et inueniat: et
ab hereditate gregis in poster⁹ alien⁹ ex-
istat. Utrū uero pastor sit an mercenari⁹
cognosci ueracit⁹ nō pōt si occasio neces-
sitatis deest. Trāqllitatis eīm tēpore ple-
rūqꝫ ad gregis custodiā sicut uer⁹ pastor
sic et mercenarius pstat: sed lupus ueniē
indicat quo qsqꝫ aīo sup gregis custodi-
am stabat. Lupus et eīm super oues ue-
nit cum quilibet iustus et raptor fideles
quosqꝫ atqꝫ humiles opprimit. Sꝫ his
qui pastor esse uidebatur et non erat: reli-
quit oues et fugit: quia dum sibi ab eo pi-
culum metuit: resistere eius iniusticie nō
presumit. Fugit autem non mutando lo-
cum: sed subtrahendo solatium. Fugit
quia iniusticiam uidit et tacuit. Fugit qā
se sub silentio abscondit. Quibus bene
per prophetam dicitur. Non ascendistis
ex aduerso neqꝫ opposuistis murū pro
domo israel: ut staretis ī prelio in die do-

mini. Ex aduerso quippe ascendere est q
buslibet potestatibus prauē agentibus
rationis libera uoce contraire. Et in die
domini pro domo israel in prelio stam⁹:
ac murum opponimus: si fideles innocē-
tes contra peruersorum iniusticias ex ius-
ticie auctoritate uindicamus. Qd quia
mercenarius non facit cum uenientes lu-
pum uiderit: fugit. *R.* Uidi portam ciuita-
tis ad orientem positā: et apostolorum nomia
et agni super eam scripta. Et super muros eius
angelorum custodiā alleluia. *✱* Uidi celū
nouum et terram nouam et ciuitatem nouam
descendentem de celo. Et.

Lectio nona.

Ed est alius lupus qui sine cessatio-
ne quotidie non corpora sed men-
tes dilaniat: malignus uidelicet spiritus
qui caulas fidelium insidijs circūit: et mor-
tes animarū querit. De quo lupo mox
subditur. Et lupus rapit et dispergit oues.
Lupus uenit et mercenarius fugit: quia
malignus spiritus mentes fidelium in tē-
tatione dilaniat: et is qui locum pasto-
ris tenet curaz sollicitudinis non habz.
Anime pereunt et ipse de terrenis cōmo-
dis letatur. Lup⁹ rapit et dispergit oues:
cum alium ad luxuriam pertrahit: alius
in auariciam accendit: alium in superbi-
am erigit: alius per iracundiam diuidit.
Hunc inuidia stimulat: illuz fallacia sup-
plantat. Quasi ergo gregē dei lupus dī-
cipat: cum fidelem populum diabolus
per tentationem necat. Sed contra hec
mercenarius nullo zelo accenditur: nul-
lo seruiore dilectionis excitat. Quia dñz
sola exteriora cōmoda requirit: interiora
damna gregis negligenter patitur. Unde
et mox subiugitur. Mercenarius autem
fugit quia mercenarius est et non perici-
ad eum de ouibus. Sola ergo causa est
ut mercenarius fugiat: quia mercenarius
est. Ac si aperte diceretur. Stare in peri-
culo ouium non potest quia in eo quod
ouibus preest non oues diligit sed lucz
terrenum querit. Dum eīm bonorē am-
plectitur: dum temporalib⁹ cōmodis le-
tat oppōere se p̄ piculū trepidat: ne hoc
qd diligit amittat. Sed quia redemptor

163
nā culpas ficti pastoris innotuit: iterū for
mā cui obeamus imprimi ostēdit dicēs.
Ego sum pastor bonus. Atq; subiūgit.
Et cognosco meas. Hoc ē diligo. Et co
gnoscut me mee. Ac si patēter dicat. Vī
ligētes obsequiuntur. Qui eim ueritatem
nō diligit adhuc minime cognouit. *R.*

Ostendit mibi angelus fontē aque uiue: et di
xit ad me alleluia. Dic deū adora allā. allā. al.
R. Postq; audissem et uidissem cecidi ut ado
rare ante pedes angeli qui mibi hec ostende
bat et dixit mibi. *R.* Uidi ierlm descēdē
tem de celo: ornata auro mūdo: ex lapidibus
preciosis itexta. Allā allā. *R.* Et erat structura
muri eius ex lapide iaspide: ipsa uero auro mū
do simili uitro mundo. Alleluia. *R.* In dia
mate capitis aaron lapides preciosi fulgebant.
Dū pficeretur opus dei alleluia. allā. allā. *R.*
In ueste eim poderis quā hēbat: totus erat o
bis terraz: et parentū magnalia in quatuor or
dinibus lapidū sculpta erāt. Dū. *R.* Platee
tue ierlm sternētur auro mūdo alleluia. et canta
tabitur in te canticum leticie alleluia. Et p oēs
uicos tuos ab uniuersis dicetur alleluia allā.

R. Luce splendida fulgebis: et oēs fines terre
adorabunt te. *Ad laudes r.* Alleluia.

Lū relis ut in precedēti dñica. caplm.

Larissimi christus pass. Ad bñdictus anti.

Ego sū pastor: ouiu: ego sū uia ueritas et uita:

ego sū pastor: bonus: et cognosco oues meas:

et cognoscut me mee alleluia. allā. *Oratio.* De

us qui in filiis. *Ad tertiā caplm.* Larissimi

christus pass. *Ad sextam caplm.*

R. Radebat at iudicāti se iuste q pec

cata nra ipe ptulit i corpore suo su

per lignū: ut peccatis mortui iusticie ui

uamur: cuius liuore sanitati sumus. *Ad*

nonam caplm.

R. Ratis eim sicut oues errantes: sed

cōuerfi estis nūc ad pastore et epm

aiarū uestraz. *Ad uespas caplm.* Larissi

mi xpus pass. *Ad mag. anti.* Ego sū pastor

bonus qui pascō oues meas: et p ouibus me

is pono aiam meā alleluia. *Oratio.* Deus

qui in filiis. *Per hebdomadā ad matuti.*

anti. Pastor bonus aīaz suā ponit p ouibus

suīs. alleluia. *anti.* Mercenarius aut cuius nō

sunt oues pprie: uidet lupū uenientē: et dimittit

oues et fugit et lupus rapit et dispergit oues allā.

anti. Sicut nouit me pater et ego agnosco pa

trēm: et aīam meā pono pro ouibus meis allā.

anti. Et alias oues habeo que nō sunt ex hoc

ouili: et illas oportet me adducere: et uocē meā

audient: et fiet unum ouile et unus pastor allā.

anti. Mercenarius autē et qui non est pastor

cuius non sunt oues pprie: uidet lupum uenientē

et dimittit oues et fugit alleluia. *Infra heb*

domadam. Lectio prima.

R. Ecce uēio cito. Tene qd habes: ut

nemo accipiat coronā tuā. Qui uicerit faciam illū colūnā in templo dei

mei: et foras non egredietur amplius. Et

scribam super eum nomen dei mei: et no

men ciuitatis noue ierlm que descēdit d

celo a deo meo: et nomen nouū meum.

Qui habet aures audiat qd spirīt⁹ dicat

ecclesijs. Et angelo laodicie ecclesie scri

be. Hec dicit amen. testis fidelis et uerus

qui est principium creature dei. Scio o

pera tua quia neq; frigidus es neq; cali

dus. Utinam frigidus esses aut calidus

Sed quia tepidus es et neq; frigidus ne

q; calidus: incipiam te euomere ex ore

meo: quia dicis q diues sum et locuple

tatus: et nullius ego et nescis quia tu

es miser et miserabilis: pauper: cecus: et

nudus. Suadeo igitur tibi emere a me

aurum ignitum probatum: ut locuplex

fias: et ut uestimentis albis induaris: et nō

appareat confusio nuditatis tue. Et co

lorio iunge oculos tuos ut uideas. Ego

quos amo arguo et castigo. Emulare er

go et penitentiam age.

Lectio secunda.

R. Ecce sto ad ostium et pulso. Si q

audierit uocem meam: et aperuerit ia

nuam introibo in illum: et cenabo cum il

lo et ille mecum. Qui uicerit dabo illi se

dere mecum in throno meo: sicut ego ui

ci et sedī cum patre meo in throno eius.

Qui habet aures audiat. quid spirīt⁹ di

cat ecclesijs. Post hec uidi: et ecce hosti

um apertus in celo: et uox prima quā au

diui rāq; tube loqntis meū dicēs. Ascē

de huc et ostēdā tibi que oī fieri cito. *Ps*

hec statū fui i spū. et ecce sedēs posita i celo

Et supra sedem sedens: et qui sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis et sardinis. Et iris erat in circuitu sedis similis uisionis smaragdine. Et in circuitu sedis sedilia uiginti quatuor: et super thronos uiginti quatuor sedentes circumamicti uestimentis albis: et in capitibus eorum coronas aureas. Et de throno procedunt fulgora et uoces: et tonitrua. Et septem lapides ardentes ante thronum: que sunt septem spiritus dei. Et in conspectu sedis tanquam mare uitreum simile cristallo. Et in medio sedis et in circuitu sedis quatuor animalia plena oculis ante et retro. Et animal primum simile leoni. Et secundum animal simile uitulo. Et tertium animal habens faciem quasi hominis. Et quartum animal simile aquile uolanti.

Lectio tertia.

Et quatuor animalia eorum habebant alas senas: et in circuitu et intus plena sunt oculis: et regem non habebant die ac nocte dicentia. Sanctus. sanctus. sanctus. domine deus omnipotens qui erat: et qui est: et qui uenturus est. Et cuius daret illa animalia quatuor gloriam: et honorem et benedictionem: sedenti super thronum uiuenti in secula seculorum. Procedebant uiginti quatuor seniores ante sedentem in throno: et adorabant uiuentem in secula seculorum. Et mittebant coronas suas ante thronum dicentes. Dignus es domine deus noster accipere gloriam: et honorem: et uirtutem: quia tu creasti omnia et propter uoluntatem tuam erant et creata sunt. Et uidi in dextera sedentis super thronum librum scriptum intus et foris: signatum sigillis septem. Et uidi angelum fortem predicantem magna. Quis dignus est aperire librum: et soluere signacula eius?

Lectio prima.

Et nemo poterat in celo neque in terra: neque sub terra aperire librum neque respicere illum. Et ego flebam multum: quoniam nemo dignus inuentus est aperire librum neque uidere eum. Et unus de senioribus dixit mihi: ne fleueris. Ecce

ce uicit leo de tribu iuda radix dauid: aperire librum et soluere septem signacula eius. Et uidi et ecce in medio throni: et quatuor animalium: et in medio seniorum agnum stantem tanquam occisum: habentem cornua septem: et oculos septem: que sunt septem spiritus dei missi in omnem terram. Et uenit et accepit de dextera sedentis in throno librum. Et cum aperuisset librum quatuor animalia et uiginti quatuor seniores ceciderunt coram agno: habentes singuli cytharas: et phylas aureas plenas odoramentorum que sunt orationes sanctorum. Et cantabant canticum nouum dicentes. Dignus es domine deus accipere librum et aperire signacula eius: quoniam tu occisus es: et redemisti nos deo in sanguine tuo: ex omni tribu: et lingua: et natione et fecisti nos deo nostro. regnum et sacerdotes. et regnabimus super terram.

Lectio secunda.

Et uidi et audiui uocem angelorum multorum in circuitu throni et animalium et seniorum: et erat numerus eorum milia milium dicentium uoce magna. Dignus est agnus qui occisus est accipere uirtutem: et diuinitatem: et sapientiam: et fortitudinem: et honorem et gloriam: et benedictionem: et omnem creaturam que in celo est: et super terram et sub terra: et que sunt in mari et que in eo sunt omnes audiui dicentes sedenti in throno et agno. Benedictio. et honor. et gloria. et potestas in secula seculorum amen. Et quatuor animalia dicebant amen. Et uiginti quatuor seniores ceciderunt in facies suas: et adorauerunt uiuentem in secula seculorum. Et uidi quod aperuisset agnus unum de septem sigillis et audiui unum de quatuor animalibus dicens tanquam uocem tonitruum. Ueni et uide. Et uidi. Et ecce equus albus: et qui sedebat super illum habebat arcum: et data est ei corona: et exiit uiuens ut uinceret.

Lectio tertia.

Et cum aperuisset sigillum secundum audiui secundum animal dicens. Ueni et uide. Et exiit alius equus rufus:

164
et qui sedebat super eum datum est ei ut
sumeret pacem de terra: et ut inuiceret se i
terficerent: et datus est illi gladius magnus.
Et cum apuisset sigillum tertium: audiui tertium
aial dicens. Veni et uide. Et ecce equus
niger: et qui sedebat super eum habebat state
ram in manu sua: et audiui tanquam uocem
in medio quatuor aialium dicentem. Bili
bris tritici denario uno: et tres bilibres or
dei denario uno: et uinum et oleum ne leseris
Et cum aperuisset sigillum quartum audi
ui uocem quarti aialis dicentis. Veni et ui
de. Et ecce equus pallidus: et qui sedebat
super eum nomen illi mors: et infernus seque
batur eum. Et data est illi potestas super quat
tuor partes terre interficere gladio fame et mor
te et bestiis terre. Et cum apuisset quintum
sigillum uidi subtus altare dei aias insec
toz propter uerbum dei: et propter testimonium
quod habebant: et clamabant uoce magna
dicentes. Usquequo domine sanctus et uerus
non iudicas sanguinem nostrum de his qui ha
bitant in terra: Et date sunt illis singule sto
le albe: et dictum est illis ut regerentur tempus
adhuc modicum: donec impleat numerus con
seruorum et fratrum eorum qui interficiendi sunt
sicut et illi. *Lectio prima.*

Et uidi cum apuisset sigillum sextum: et
ecce terremotus factus est magnus.
Et sol factus est niger tanquam cilicinus: et
luna tota facta est sicut sanguis: et stelle ce
ciderunt de celo super terram. sicut ficus emit
tit grossos suos cum a uento magno moue
tur: et celum recessit sicut liber inuolutus:
et omnis mons et insule de loco suo mote sunt.
Et reges terre et principes: et tribuni: et
diuites: et fortes: et omnis seruus et liber ab
scoderunt se in speluncis et petris montium: et
dixerunt motibus et petris cadite super nos et ab
scodite nos a facie sedentis super thronum:
et ab ira agni: quoniam uenit dies magnus ire
iporum: et quis possit stare. Post hec uidi
quatuor angelos terre tenentes quatuor
uentos terre ne flarent super terram: neque su
pra mare: neque in ulla arborum: et uidi alte
rum angelum ascendente ab ortu solis ha
bentem signum dei uiui: et clamauit uoce
magna quatuor angelis: quibus datum est

nocere terre et mari dicens. Nolite noce
re terre et mari: neque arboribus quoadus
quod signemus seruos dei nostri in frontibus
eorum. *Lectio secunda.*

Et audiui numerum signatorum centum
quadraginta quatuor milia signa
ti: ex omni tribu filiorum israel. ex tribu iuda
.xij. milia signati. Ex tribu ruben. xij. mi
lia signati. Ex tribu gad. xij. milia signa
ti. Ex tribu asser. xij. milia signati. Ex tri
bu neptalim. xij. milia signati. Ex tribu
manasse. xij. milia signati. Ex tribu sime
on. xij. milia signati. Ex tribu leui. xij. mi
lia signati. Ex tribu isachar. xij. milia si
gnati. Ex tribu zabulon. xij. milia signa
ti. Ex tribu ioseph. xij. milia signati. Ex
tribus beniamin. xij. milia signati. Post
hec uidi turbam magnam quam dinuerare
nemo poterat ex omnibus gentibus: et
tribubus linguis et populis stantes ante
thronum in conspectu agni amicti stolis
albis et palme in manibus eorum. Et cla
mabant uoce magna dicentes. Salus
deo nostro qui sedet super thronum et agno.
Et omnes angeli stabant in circuitu thro
ni: et seniorum: et quatuor animalium: et
cecidit in conspectu throni in facies
suas et adorauerunt deum dicentes. ame
Benedictio et claritas et sapientia et gra
tiarum actio: honor: et uirtus: et fortitudo
deo nostro in secula seculorum amen.

Lectio tertia.

Et respondens unus de senioribus
dixit mihi. Hi qui amicti sunt stol
albis qui sunt et unde uenerunt. Et dixit
illi. Domine mi tu scis. Et dixit mihi. Hi
sunt qui uenerunt de tribulatione magna
et lauerunt stolas suas: et dealbauerunt
eas in sanguine agni. Ideo sunt ante thro
num dei: et seruiunt ei die ac nocte in tem
plo eius. Et qui sedet in throno habitat
super illos. Non exurient neque sitient apli
us: neque cadet super illos sol: neque ullus e
stus. Quoniam agnus qui in medio throni est re
get illos. Et deducet illos ad uite fontes
aquarum. Et absterget deus omnem lachry
mam ab oculis eorum. Et cum apuisset si
gillum septimum factum est silentium quasi

media hora. Et uidi septē angelos stātes
in p̄spectu dei: et date sūt illi septē tube.
Et alius angelus uenit: et stetit ante alta
re hīs turibulū aureū in manu sua: et da
ta sūt illi incensa multa: ut daret de orati
onib⁹ factoz oīz sup altare aureū qđ ē
ante thronū dei. Et ascēdit fum⁹ incenso
rū de oronibus factoz de manu angeli
coram deo. *Lectio prima.*

Et accepit angelus turibulū: et im
pleuit illud de igne altaris: et misit
in terram: et facta sūt tonitrua: et uoces: et
fulgura: et tremotus magnus. Et septē
angeli qui habebāt septē tubas: paraue
runt se ut tuba canerēt. Et primus ange
lus tuba cecinit: et facta est grādo: et ignis
mixta in sanguine: et missum est in terrā.
Et tertia pars terre cōbusta est: et tertia ar
borum p̄cremata ē: et tertia feni uiride p̄bu
stū est. Et secundus angelus tuba cecinit:
et tanqz mōs magnus igne ardēs missus
est in mare: et facta ē tertia pars maris sā
guis. Et mortua ē tertia pars creature eo
rum q̄ habebāt alas in mari: et tertia pars
nauū interiit. Et tertius angelus tuba ce
cinit: et cecidit de celo stella magna ardēs
tanqz facula: et cecidit in tertiā partē flūi
nū et in fontes aquaz. Et nomē stelle dici
tur absinthiū: et facta est tertia pars aqua
rum in absinthiū: et multi hoīes mortui sūt
de aqua: qz amare facie sūt. *Lectio scda.*

Et quartus āgelus tuba cecinit: et
p̄cussa est tertia pars solis: et tertia pars
lune: et tertia pars stellarū: ita ut obscura
retur tertia pars eoz: et diei non luceret
pars tertia: et noctis sūt. Et uidi et audi
ui uocē unius aquile uolantis p̄ mediūz
celū dicētis uoce magna. Ue ue ue habi
tantib⁹ in terra: de ceteris uocib⁹ triū an
geloz qui erāt tuba canituri. Et qnt⁹ an
gelus cecinit: et uidi stellā de celo in frāz
cecidisse: et data est illi clauis putei abyf
si. Et apuit puteū abyssi: et ascēdit fumus
putei sic fum⁹ fornacis magne: et obscur
ra ē sol: et aer d̄ fumo putei. Et d̄ fumo
putei exierūt locuste in terrā. Et data ē illi
p̄fas sicut hēt potestātē scōpiōes fr̄e:
et p̄ceptū est illis ne lederēt fenū terre:

neqz omne uiride: neqz omne arborē nē
si tantū hoīes q̄ nō habēt signū dei in frō
tibus eoz: et datū est illis ne occiderent
eos: sed ut cruciarent mēibus qnqz. Et
cruciat⁹ eoz ut cruciat⁹ scōpiū eoz p̄
cutit hoīem. *Lectio terna.*

Et in diebus illis q̄rerent homines
mortē et nō inueniēt eam: et capiet
mori et fugiet mors ab ip̄is. Et similitudines
locustaz similes eqs paratis in plū: et su
per capita eoz tanqz corone similes au
ro: et facies eaz sicut facies hoīū: et ha
bebant capillos sicut capillos mulierū:
et dentes eaz sicut dētes leonū erant. Et
habebāt loricas sicut loricas ferreas: et
uox alaz eaz sicut uox curruū equoz
multoz currentiū in bellū. Et habebant
caudas similes scōpiōnū: et aculei erāt
in caudis eaz: et potestas eaz nocere ho
minibus mēibus qnqz. Et habebāt sup
se regē angelū abyssi: cui nomē hebraice
abaddon: grece aut appollion: et latine
habēs nomē exterminās. Ue unū abiit
ecce ueniūt adhuc duo ue post hec.

Lectio prima.

Et sextus angelus tuba cecinit. Et
audiui uocē unā ex quattuor cor
nibus altaris aurei qđ est an̄ oculos dei
dicentē sexto angelo q̄ habebat tubam.
Solue quattuor angelos qui alligan sūt
in flumine magno euphrate. Et solui sūt
quattuor angeli q̄ parati erāt in hora: et
diē: et mensem: et annū: ut occiderēt terti
am partē hominū. Et numerus equestriū
exercitus uicesies milies dena milia. Au
diui nūcz eoz. et ita uidi equos in uisōe
et qui sedebant super eos habebāt lori
cas igneas: et hyacinthinas: et sulphureas.
Et capita equoz erāt tanqz capita le
onum: et de ore ip̄oz p̄cedit ignis et fu
mus et sulphur. Ab his trib⁹ plagis oc
cisa est tertia pars hominū de igne et fu
mo et sulphure: que p̄cedebāt ex ore ip̄
orum. Potestas eim equoz in ore ip̄o
rum est: et in caudis eoz. Nam caudē il
loz siles serpētib⁹ habētes capita et in
his nocent. Et ceteri hoīes qui non sūt
occisi in his plagis: neqz penitentiā egē

de opibus manuum suarum ut non adoraret demonia et simulacra aurea: et argentea: et creta: et lapidea: et lignea: que neque uidere possunt: neque audire: neque ambulare: et non egerunt penitentiam ab homicidijs suis: neque a ueneficijs suis: neque a fornicatione sua: neque a furtis suis. **Lectio secunda.**

Et uidi alium angelum forte descendere de celo amictum nube: et iris in capite eius. Et facies eius erat ut sol: et pedes eius tanquam columna ignis. Et habebat in manu sua libellum apertum: et posuit pedes suum dextrum supra mare: sinistrum autem super terram. Et clamauit uoce magna quemadmodum cum leo rugit. Et cum clamasset locuta sunt septem tonitrua uoces suas. Et cum locuta fuissent. uis. tonitrua uoces suas: ego eram scripturus. Et audiui uocem de celo dicentem. Signa que locuta sunt. uis. tonitrua: noli ea scribere. Et angelus quem uidi stantem supra mare et super terras leuauit manum suam ad celum: et iurauit per uiuentem in secula seculorum: quod creauit celum et ea que in eo sunt: et terram: et ea que in ea sunt: et mare: et ea que in illo sunt: quod tempus amplius non erit. Sed in diebus uocis septimi angeli cum cepit tuba canere: presumabit misterium dicentis euangelizauit per seruos suos prophetas. Et uocem quam audiui iterum de celo loquentem mecum et dicentem. Uade accipe librum apertum de manu angeli stantis supra mare

et supra terram. **Lectio tertia.**
Tabij ad angelum dicens ei: ut daret mihi librum. Et dixit mihi. Accipe librum et deuora illum: et faciet amaricare uentres tuos: sed in ore tuo erit dulcis tanquam mel. Et accepi librum de manu angeli: et deuoraui eum: et erat in ore meo tanquam mel dulcis: et cum deuorasset eum amaricat est uenter meus. Et dixit mihi oportet iterum te prophetare populis: et gentibus: et linguis et regibus multis. Et datus est mihi calamus filis uirge dicentis. Surge et metire templum dei et altare: et adorantes in eo. Alium autem quod est foris templum eijsce foras: et ne metaris illud: quoniam datum est gentibus. Et ciuitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus. Et dabo duobus testibus meis: et pro-

phetabunt diebus mille ducentis sexaginta amictis saccis. **Lectio prima.**

H sunt due olive et duo candelabra in conspectu dei terre stantes. Et si quis eos uoluerit nocere: ignis exiet de ore illorum et deuorabit inimicos eorum. Et si quis uoluerit ledere eos sic oportet eum occidi. Sed hi habent potestatem claudendi celum: ne pluat diebus prophetie eorum. Et habent potestatem super aquas: peruertere eas in sanguinem: et percutere terram omni plaga quotienscumque uoluerint. Et cum finierit testimonium suum bestia que ascendit de abyssu faciet aduersus eos bellum et uincet illos: et occidet illos: et corpora eorum iacebunt in plateis ciuitatis magne que uocatur spiritualiter sodo ma et egyptus: ubi et domus illorum est crucifixus. Et uidebunt de tribubus et populis et gentibus: et linguis: et iacebunt corpora eorum per tres dies et dimidium: et non sinent ea poni in monumentis. Et inhabitantes terram gaudebunt super illos et iocundabuntur: et miera mittent in eis: quoniam hi duo prophetae cruciauerunt eos qui habitant super terram. **Lectio secunda.**

Et post tres dies et dimidium spiritus uite a deo intrauit in eos: et steterunt super pedes suos: et timor magnus cecidit super eos qui uiderunt eos. Et audierunt uocem magnam de celo dicentem illis. Ascendite huc. Et ascenderunt in celum in nube: et uiderunt eos inimici eorum. Et illa hora factus est terremotus magnus et decima pars ciuitatis cecidit. Et occisa sunt in terremotu nomina hominum. uis. milia. Et reliqui in timore sunt missi: et dederunt gloriam deo celi. Et secundum abijt: et ecce tertium ueniet cito. Et septimus angelus tuba cecinit: et facte sunt uoces magne in celo dicentes. Factus est regnum huius mundi domini nostri et christi eius et regnabit in secula seculorum amen.

Lectio tertia.

Et uiginti quattuor seniores qui in conspectu dei sedent in sedibus suis: ceciderunt in facies suas: et adorauerunt eum dicentes. Gratias tibi agimus domine deus omnipotens: quod es: et quod eras: quod accepisti uirtutem magnam: et regnasti. Et irate sunt gentes

Et aduenit ira tua: et tempus mortuorum iudicari et reddere mercedem seruis tuis prophetis et sanctis: et timenibus nomen tuum: pusillis: et magnis: et exterminandi eos qui coruperunt terram. Et apertum est templum dei in celo: et uisa est arca testamenti eius in templo eius. Et facta sunt fulgura: et uoces et terremotus: et grando magna. Et signum magnum apparuit in celo. Mulier amicta sole: et luna sub pedibus eius: et in capite eius corona stellarum. xij. et in uero habens: et clamat parturiens: et cruciat ut pariat.

Sabbato ad uesperas capitulum.

Quoniam obsecro uos tanquam aduenas et peregrinos abstinere uos a carnalibus desideriis que militat aduersus animas. **ad mag. anst.** Modicum et non uidebitis me dicit dominus: iterum modicum et uidebitis me quia uado ad patrem alleluia. alleluia. **Oratio.**

Qui errantibus ut in uiam possint redire iusticie: ueritatis tue lumen ostende: da cunctis qui christiana professione censentur: et illa respondere que huic iumica sunt nomini: et ea que sunt apta sectari. **p. Dominica tertia post pascha. Lectio prima.**

Quoniam uisus est aliud signum in celo. Et ecce draco magnus rufus. habens capita septem et cornua decem: et in capitibus suis septem dyademata: et cauda eius traherebat tertiam partem stellarum celi: et dimisit eas in terram. Et draco stetit ante mulierem que erat paritura ut cum peperisset filium eius duozaret. Et peperit filium masculinum: qui rectus erat oculus gentes in uirga ferrea. Et raptus est filius eius ad deum et ad thronum eius. Et mulier fugit in solitudinem ubi habet locum paratum a deo: ut ibi pascatur illa diebus mille ducentis. lx. Et factum est prelium magnum in celo: michael et angeli eius preliabantur cum dracone: et draco pugnat et angeli eius et non ualuerunt: neque locus inuentus est eorum amplius in celo. Et piectus est ille draco magnus serpens antiquus qui uocatur diabolus et sathanas: qui seducit uniuersum orbem. piectus est in terram et angeli eius cum illo missi sunt. **Responsum dicunt de preterita domini.**

Lectio secunda.

Quoniam audiui uocem magnam in celo dicentem.

tem. Nunc facta est salus et uirtus et regnum dei nostri et potestas christi eius: qui piectus est accusator fratrum nostrorum qui accusabat illos ante conspectum dei nostri die ac nocte. Et ipsi uicerunt illum propter sanguinem agni: et propter uerbum testimonii sui: et non dilexerunt animas suas usque ad mortem. Propetia letamini celi et qui habitatis in eis. De terre et mari qui descendit diabolus ad uos habens iram magnam sciens quod tempus habet modicum. Et postquam uidit draco quod piectus est in terram persecutus est mulierem que peperit masculum. Et date sunt mulieri due ale agle magne: ut uolaret in desertum locum suum: ubi alitur per tempus et tempora: et dimidium temporis a facie serpentis. Et misit serpens ex ore suo per mulierem aquam tanquam flumen: ut eam faceret trahi a flumine. Et adiuuuit terra mulierem. Et apuit terra os suum: et absorbuuit flumen quod misit draco de ore suo. Et iratus est draco in mulierem: et abiit facere prelium cum reliquis de semine eius qui custodiunt mandata dei: et habet testimonium iesu christi: et stetit super arenam maris. **Lectio tertia.**

Quoniam uidi de mari bestiam ascendentes et habentem capita septem et cornua. x. et super cornua eius. x. dyademata: et super capita eius nomina blasphemie. Et bestia quam uidi similis erat pardus: et pedes eius sicut pedes ursi: et os eius sicut os leonis. Et dedit illi draco uirtutem suam et potestatem magnam. Et uidi unum de capitibus suis quasi occisum in morte: et plaga mortis eius curata est: et ammirata est uniuersa terra post beatitudinem. Et adorauerunt draconem qui dedit potestatem bestie: et adorauerunt bestiam dicentes. Quis similis bestie et qui potest pugnare cum illa: Et datum est ei os loquens magna: et blasphemias. Et data est illis potestas facere menses quadraginta duos. Et aperuit os suum in blasphemias ad deum blasphemare nomen eius: et illi bellum facere cum sanctis: et uincere eos. Et data est illi potestas in omnem tribum: et populum et linguam: et gentem. Et adorauerunt eum omnes qui inhabitant terram: quorum non sunt scripta nomina in libro uite agni: qui occisus est ab origine mundi. Si quis habet aurem audiat. Qui in captiuitatem

duxerit in captiuitatē uadet. Qui in gladio occiderit oportet eum gladio occidi. *Hec est patria et fides sanctorum.*

Lectio quarta.

Et uidi aliam bestiam ascendente de terra: et habebat cornua duo si milia agni: et loquebatur sicut draco. Et potestatem prioris bestie omnē faciebat in cōspectu eius. Et fecit terrā et bitātes in ea adorare bestiā primā: cuius curata est plaga mortis. Et fecit signa magna ut etiā ignē faceret de celo descēdere i terrā in p̄spectu hoīū: et seduxit habitātes in terra p̄pter signa que data sūt illi facere in p̄spectu bestie dicēs bitātib⁹ i fra ut faciant imaginē bestie q̄ h̄z plagā gladij et uixit. Et datū est illi ut daret sp̄m imagi ni bestie: et ut loquaf imago bestie. Et faciat ut quicūq̄ nō adorauerit imaginē bestie occidatur. Et faciet oēs pusillos et magnos et diuites et paupes et liberos et seruos habere caracterē in dexta manu aut i frōtib⁹ suis: et ne q̄s possit emere aut uēdere nisi q̄ h̄eat caracterem: aut nomē bestie aut numez noīs eius. *Hic sapiētia est. Qui habet intellectū cōputet nūerū bestie. Nūerū eim hoīs est: et nūerū ei⁹ est sexcēti sexaginta sex.*

Lectio quinta.

Et uidi. et ecce agnus stabat supra montē sion: et cū eo centū quadraginta quattuor milia habētes nomē ei⁹: et nomē patris eius scriptū in frōtib⁹ suis. Et audiui uocē d̄ celo tāq̄ uocē aquarū multarū: et tanq̄ uocē tonitruī magni: et uocē quā audiui sicut cytharedoz cytharezantiū in cytharis suis. Et cātabāt quasi canticū nouū ante sedē dei: et ante quattuor aīalia et seniores. Et nēo posat dicere canticū nisi illa centū quadraginta quattuor milia: q̄ empti sūt de terra. *Hī sūt qui cū mulierib⁹ nō sūt coīgnati: uir gines eim sūt. Hī sequūtur agnū quocūq̄ ierit. Hī empti sunt ex oībus prīmīe deo et agno. Et in ore eoz nō est inuētus mendaciū: sine macula eim sunt aī thronum dei. Et uidi alterū angelū uoīantes p̄ mediū celū habentē euangelīū eternū: ut euāgelīzaret sedētib⁹ sup̄ terram: et*

super omnē gentē et tribū. et linguā. et populum dicens magna uoce. *Timete dominū et date illi honore: q̄ uenit hora iudicij eius. Et adorare eū qui fecit celum et terram mare et oīa que in eis sūt et fontes aquarū.*

Lectio sexta.

Et alius angelus secutus est eū dicē. Cecidit cecidit bābylon illa magna: q̄a uīno ire fornicatōis sue potauit oēs gētes. Et angelus tertius secut⁹ ē illos dicēs uoce magna. Si quis adorauerit bestiam et imaginem eius et acceperit caracterē i fronte sua aut i manu sua: hic bibet de uīno ire dei quod mīxtū est mero i calice ire ip̄ius: et cruciabit igne: et sulphure in conspectu angeloz s̄ctorum: et ante conspectum agni. Et fumus tormentorum eorum ascendet in secula seculorum. Nec habent requiem die ac nocte qui adorauerunt bestiam et imaginem eius: et si quis accepit caracterē nominis eius. *Hic patria est sanctorum. Et qui custodiunt mandata dei et fidē iesu. Et audiui uocem de celo dicentem mīhi Scribe. Beati mortui qui in dño moriuntur. Amō iam dicit spiritus: ut requiescant a laboribus suis. Opera eim illorū sequūtur illos. Et uidi et ecce nubem cādidam et super nubem sedentem similes filio hoīs habentem in capite suo coronam auream et in manu sua falcem acutam. Et alter angelus exiit de templo clamans uoce magna ad sedentem sup̄ nubem. Aditte falcem tuam et mete: quia uenit hora ut metatur: quonīā aruit messis terre. Et misit qui sedebat super nubē falcem suam in terram et messuit eam.*

Secundum iohannem:

In illo tēpore. Dixit iesus discipulis suis. Modicum et iāz non uidebitis me: et iterum modicum et uidebitis me: quia uado ad patrem. Et reliqua.

Sermō sancti augustini epi. Lect. vii.

Hec dñi uerba ubi ait. modicū et iāz non uidebitis me: et iterū modicū et uidebitis me: et quia uado ad patres: ita obscura erāt discipulis anteq̄ id qd̄ dixit eēt ipletū: ut querētes in se qd̄ esset

qđ diceret oio se nescire fateretur. Sequē
eīm euāgelii. Dixerūt ergo ex discipul
eius ad iuicē. Quid ē hoc qđ dicit nob
modicū ⁊ nō uidebitis me: ⁊ itez modi
cū ⁊ uidebitis me: ⁊ qđ uado ad p̄ez: Bi
cebāt ergo. Quid est hoc qđ dicit modi
cū: Nescim⁹ qđ loq̄. Hoc enī ē qđ eos
mouebat qđ dixit: modicū ⁊ nō uidebitis
me ⁊ itez modicū ⁊ uidebitis me. Nā in
precedētibz qđ nō dixerat modicū: sed
dixerat ad patrē uado: ⁊ iā nō uidebitis
me tanq̄ apte illis uisus ē loq̄: nec int̄ se
de hoc aliqd q̄sierūt. Nūc ergo qđ ill tūc
obscūrū fuit ⁊ mox manifestum est: iam
nobis utiqz manifestum est. Post paul
lulum eīm passus est: ⁊ nō uiderūt eum.
Rursus post paululū resurrexit: ⁊ uidet
eū. Illud aut̄ qđ ait ⁊ iā nō uidebitis me:
qđ isto uerbo id ē iā hoc itelligi uoluit qđ
eū ulter⁹ nō uiderēt: ibi exposuim⁹ quō
accipiendū sit ubi dixit de iusticia argu
et mundū spūs s̄ctus qđ ad p̄ez uado:
⁊ iā nō uidebitis me: qđ. i. mortālē christū
ulterius nō uiderunt. **Lectio octaua.**

Quoniam aut̄ iesus sicut sequēs euā
gelista dicit qđ uolebāt eū interroga
re: ⁊ dixit eis. De hoc queritis int̄ uos:
qđ dixi modicū ⁊ nō uidebitis me: ⁊ itez
modicū ⁊ uidebitis me. Amē amē dico
uobis qđ plorabitis ⁊ flebitis uos: mun
dus aut̄ gaudebit. Vos aut̄ tristabimini:
sed tristitia ūra in gaudiū erit. Et hoc
si accipi pōt: qđ tristati s̄ discipuli d̄ mor
te dñi: ⁊ de resurrectōe p̄festi letati. Adū
dū aut̄ quo noīe significati sūt iimici a q̄
bus xp̄us occisus est: tūc utiqz letati sūt
occiso christo: qñ sūt discipuli cōtristati.
Adūdi qppe noīe malicia pōt hui⁹ mun
di itelligi: id ē hui⁹ hui⁹ mūdi amico
rū. Unde iacobus apls in eplā sua dīc.
Quicūqz uoluerit eē amicus hui⁹ seclī
iimicus dei p̄stituet. Quibus iimicis dei
factū est ut eius unigenito parceret. Dei
de subiūgit ⁊ dicit. Mulier cuz parturit
tristitiā habet: qđ uenit hora eius. Cū au
tē peperit puez: iā nō meminit pressurē pp̄
gaudiū: qđ natus ē hō in mūdo. Et uos
igit nūc quidē tristitiā hētis. Itez autez

uidebo uos: ⁊ gaudebit cor uīm: ⁊ gau
diū uestrū nemo tollet a uobis. Nec ista
similitudo uidet̄ eē difficilis ad itelligēdū:
qm̄ cōpatio eius ipromptū est: eodē ipso
exponēte cur dicta sit. Parturitiō qppe
tristitie: partus aut̄ gaudiō cōparat̄. Qđ
tunc magis esse consueuit quādo nō pu
ella s̄ puer nascit̄. Quod uero ait ⁊ gau
diū uestrum nemo auferet a uobis: qđ
gaudium ipsoz est ipse iesus significa
tum est qđ ait apostolus. Christus resur
gens ex mortuis iam moritur: ⁊ mors ei
ultra non dominabitur. **Lectio nona.**

Hic usqz in isto euāgelij caplo un
de hodie disputamus: uelut facili i
tellectu oīa cucurrerunt. Ac rior: necessa
ria est i his que sequuntur intentio. Quid
est eīm qđ ait: ⁊ in illo die me non rogabi
tis quicūqz. Hoc uerbum qđ ē rogare: nō
solum petere uerum etiam interrogare
significat. Et grecum euangelium unde
hoc translatus est tale habet uerbū quo
utrūqz possit itelligi: ut hec ambiguitas
nec inde soluat̄. Quāqz ⁊ si solueretur
non ideo nulla questio remaneret. Dñs
enim christum posteaqz resurrexit: ⁊ int̄
rogatum legimus ⁊ rogatum. Nam iter
rogatus est a discipulis ascensurus in ce
lum quando presentaretur: ⁊ quando re
gnum esset isrl. Cum uero iam esset in ce
lo rogatus est a sancto stephano ut sp̄i
tum eius acciperet. Et quis audeat ut co
gitare uel dicere in celo sedentem xp̄um
rogandum non esse: ⁊ i terra manentem
rogandum fuisse. Rogandum non esse i
mortālē: rogari debuisse mortalem. Im
mo carissimū rogemus eum: ut nodum
questionis hui⁹ ipse dissoluat lucendo
in cordibus nostris ad uidenda que di
cit. Puto eīm qđ ait. iterum autem uide
bo uos: ⁊ gaudebit cor uestroz: ⁊ gaudi
um uestrum nemo tollet a uobis: nō ad
illud tempus esse referendum: quo resur
rexit eisqz suam carnem cernendam tan
gendāqz monstrauit: sed potius ad illud
unde iam dixerat. Qui diligit me dilige
tur a patre meo: ⁊ ego diligā eum ⁊ mā
festabo me ipsum illi. **Ad laudes caplin**

167
Carissimi obsecro. **Ad benedictus anti.**
Modicu et iam. **Requre supra in sabbato**
precedenti oratio Deus q errantibus ubi
supra. **Ad tertiaz capitulu.** Carissimi obse
cro. **Ad sextam capitulum.**

Quicquid estote oī hūane creature
ppier deū: siue regi quasi pcellenti:
siue ducib' tanqz ab eo missis: ad uindic
tam malefactorū laudē uero bonorū. **Ad**
nonā capitulum.

Qui subditi estote i oī timore dñis
nō tantū bonis et modestis: sed et
discolis. hec est eiz grā in chūsto iesu do
mino nro. **Ad uespas capitulu.** Carissimi
obsecro. **Ad magnificat anti.** Amē amē dī
co uobis q: plorabitis et flebitis uos: mūdus
autē gaudēbit: uos autē tristabimini: s; tristitia
uestra uertetur in gaudiū allā. **Oratio ut su**
pra. Deus q errantib'. **Per hebdomadā**
ad mag. anti. Tristitia ura uertetur in gaudi

um: et gaudiū urū nemo tollet a uobis allā al.
anti. Tristitia impleuit cor urū: et gaudiū uestz
nemo tollet a uobis allā al. **anti.** Tristitia ura
allā. uertetur in gaudiū allā. **anti.** Iter uisbo
uos al. et gaudēbit cor urū allā. al. al. **2.** Amē
dico uobis mūdus autē gaudēbit et uos gaude
bitis: et gaudiū urū nemo tollet a uobis allā.

anti. Iterū autē uidebo uos: et gaudēbit cor ue
strum allā. et gaudiū urū nemo tollet a uobis
allā. **Intra hebdomadā. Lectio prima.**

Qui alius angelus exiuit de tēplo qd
est in celo: hñs et ipe falcē acutā. Et
alius angelus exiuit de altari: q habebat
potestātē sup ignē: et clamauit uoce ma
gna ad eū q habebat falcē acutā dicēs.
Mitte falcem tuā acutā: et uindēmā bo
tros uineę terre: qm mature sūt uue eius.
Et misit angelus falcē suā in terrā: et uide
māuit uineā terre et misit in lacū ire dei
magnū. Et calcatus ē lacus extra ciuita
tes: et exiuit sāguis de lacu usqz ad frēos
equorū p stadia mille sexcenta.

Lectio secunda.

Qui uidi aliud signū in celo magnū
et mirabile: angelos septē habētes
plagas. vij. nouissimas: qm in illis pñā
ta est ira dei. Et uidi tanqz mare uitreum
mixtū igni: et eos q uicerūt bestias et ima

ginem illius: et nūc nōis eius stātes su
pra mare uitreū: habētes cytharas dei et
cantātes canticū moysi serui dei: et canti
cū agni dicētes. Magna et mirabilia sūt
opera tua dñe deus oīpotēs: iuste et uere
sunt uie tue rex seculorū. Quis non time
bit te dñe et magnificabit nomen tuum.
Quia solus pius es: qm omnes gentes
ueniēt et adorabūt in p̄spectu tuo: qm iū
dicia tua manifesta sunt. **Lectio tertia.**

Qui post hec uidi: et ecce apertū ē tē
plū tabernaculi testionij in celo. Et
exierūt septē angeli hñtes septē plagas
de tēplo uestiti lapide mūdo et candido:
et p̄cicti circa pectora zonis aureis. Et
unū de quattuor aīalibus dedit septē an
gelis septē phialas aureas plenas iracū
dię dei uiuētis in secula seculorū. Et imple
tum est templū dei fumo a maiestate dei
et uirtute eius. Et nemo poterat itroire i
templū dñe p̄sumarent septē plage sep
tem angelorum. **Lectio prima.**

Qui audiui uocē magnā de tēplo di
centē septē angelis. Ite et effundite
septē phialas ire dei i terrā. Et abiit pri
mus angelus et effudit phialā suā i terrā
Et factū ē uulnus seuū ac pessimū i oēs
q habebāt caracterē bestie: et eos q ado
rauerūt imaginē eius. Et effudit secūdu
phialam suā in mare: et factus ē sāguis
tanqz mortui: et oīs aīa uiuēs mortua est
in mari. Et tertius effudit phialā suā sup
flumina et sup fontes aquarū et factus est
sāguis. **Lectio secunda.**

Qui audiui angelū aquarū dicentē.
Iustus es dñe qui es: et qui eras sā
ctus: qui hec iudicasti: quia sāguinē san
ctorū et p̄phetarū fuderūt: et sāguinē ddi
sti eis bibere digni eim sūt. Et audiui al
terū angelū dicentē. Et iā dñe deus oīpo
tens uera et iusta iudicia tua. Et quartus
angelus effudit phialam suā in solem:
et datum est illi estu affligere homines et
igni. Et estuauerūt homines estu magno:
et blasphemauerunt nomen dei habētes
potestatem super has plagas: neqz ege
runt penitentiam ut darent illi gloriā. Et
quintus angelus effudit phialam suā

super sedem bestie: et factum est regnum eius tenebrosum. Et comanducauerunt linguas suas pre dolore: et blasphemauerunt deum celi pre doloribus et uulneribus suis: et non egerunt penitentiam ex operibus suis.

Lectio tertia.

Et sextus angelus effudit phialam suam in flumen illud magnum eu phratem: et siccauit aquam eius: ut prepararet uiam regibus ab ortu solis. Et uidi de ore draconis et de ore bestie et de ore pseudo prophete exisse tres spiritus immundos in modum ranarum. Sunt enim spiritus demoniorum: facientes signa et procedunt ad reges totius terre congregare illos in prelium ad diem magnum dei omnipotentis. Et ecce uenio sicut fur. Beatus qui uigilat et custodit uestimenta sua ne nudus ambulet: et uideant turpitudinem eius. Et congregabit illos in locum qui uocatur hebraice hermagedon.

Lectio prima.

Et septimus angelus effudit phialam suam in aere: et exiit uox magna de templo a throno dicens. Factus est. Et facta sunt fulgura et uoces: et tonitrua: et terremotus factus est magnus: qual nunquam fuit ex quo homines fuerunt super terram: talis terremotus sic magnus. Et fracta est ciuitas magna in tres partes. et ciuitates gentium ceciderunt. Et babylon magna uenit in memoriam ante deum: dare illi calicem indignationis ire eius. Et omnis insula fugit: et montes non sunt inuenti. Et grando magna sicut talentum descendit de celo in homines. Et blasphemauerunt homines deum: propter plagam grandinis: quoniam magna facta est uehementer.

Lectio secunda.

Et uenit unus de septem angelis qui habebat septem phialas: et locutus est mecum dicens. Veni ostendam tibi damnationem meretricis magne que sedet super aquas multas: cum qua fornicati sunt reges terre et inebriati sunt qui inhabitant terram de uino prostitutionis eius. Et abstulit me in desertum in spiritu. Et uidi mulierem sedentem super bestiam coccineam plenam nominibus blasphemie: habentem

capita septem et cornua decem. Et mulier erat circumdata purpura: et coccino: et aurata auro: et lapide precioso: et margaritis: habens poculum aureum in manu sua plenum abominatione et immundicia fornicationis eius. Et in fronte eius nomen scriptum est mysterium. Babylon magna mater fornicationum et abominatio num terre.

Lectio tertia.

Et uidi mulierem ebriam de sanguine sanctorum: et de sanguine martyrum iesu. Et miratus sum cum uidissem illam admiratione magna. Et dixit mihi angelus. Quare miraris? Ego dicam tibi sacramentum mulieris et bestie que portat eam: que habet capita septem et cornua decem. Bestia quam uidisti fuit et non est: et ascensura est de abyssu et in interitum ibit. Et mirabuntur inhabitantes terram: quorum non sunt scripta nomina in libro uite a constitutione mundi uidentes bestiam que erat et non est. Et hic est sensus: qui habet sapientiam. Septem capita: septem sunt montes super quos mulier sedet: et reges septem sunt. quique ceciderunt. unus est et alius nudum uenit. Et ecce cum uenerit oportet illum breue tempus manere.

Lectio prima.

Et bestia que erat et non est: et ipsa octaua est et de septem est: et in interitum uadet. Et decem cornua que uidisti decem reges sunt qui nondum acceperunt: sed potestatem tanquam reges una hora accipient post bestiam. Ibi unum consilium habent: et uirtutem et potestatem suam bestie tradent. Ibi cum agno pugnabunt: et agnus uincet illos: quoniam dominus dominorum est: et rex regum et qui cum illo sunt uocati: et electi: et fideles. Et dixit mihi. Aquas quas uidisti ubi meretrix sedet: populi sunt et gentes: et lingue. Et decem cornua que uidisti in bestia. Ibi odient fornicarias: et desolatam faciet illas et nudas: et carnes eius manducabunt: et ipsas igni concremabunt. De enim dedit in corda eorum ut faciant quod placitum est illis: ut dent regnum suum bestie: donec consumant uerba dei. Et mulier quam uidisti est ciuitas magna: que habet regnum suum

per reges terre. *Lectio secunda.*

Et post hec uidi alium angelum descendentem de celo habentem potestatem magnam: et terra illuminata est a gloria eius. Et exclamauit in forti uoce dicens. Cecidit cecidit babilon magna: et facta est habitatio demonioꝝ: et custodia omnis spiritus immundi: et custodia omnis uolucris immunde: et odibilis: quia de ira fornicationis eius: biberunt omnes gentes. Et reges terre cum illa fornicati sunt: et mercatores terre de uirtute deliciarum eius diuites facti sunt. Et audiui aliam uocem de celo dicentem. Exite de illa populus meus: et ne participetis delictorum eius: et de plagis eius non accipiat: quoniam perueniunt peccata eius usque ad celum: et recordatus est dominus iniquitatum eius. Reddite illi sicut et ipsa reddidit uobis: et duplicate duplicia secundum opera eius. In poculo quo miscuit uobis: miscete illi duplum. Quantum glorificauit se: et in delictis fuit tantum dante illi tormentum: et luctum: quia in corde suo dicit. Sedeo regina et uidua non sum: et luctum non uidebo. Ideo in una die uenient plage eius. mors. et luctus. et fames. et igni comburetur: quia fortis est deus qui iudicabit illam.

Lectio tertia.

Et flebunt et plangent se super illas reges terre qui cum illa fornicati sunt: et in deliciis uixere cum uiderint fumum incendii eius: longe stantem propter timorem tormentoꝝ eius dicentes. Ue ue ciuitas illa magna babilon. ciuitas illa fortis: quoniam una hora uenit iudicium tuum. Et negotiatores terre flebunt super illa: et lugebunt. quoniam merces eorum nemo emet amplius: merces auri et argenti. et lapidis preciosi. et margarite. et byssi et purpure. et syriaci. et coccini. et omne lignum tymi. et omnia uasa eboris. et omnia uasa de lapide precioso. et erant eto. et ferro. et marmore. et cinnamomum. et amomum. et odoramentorum. et unguentorum. et thuris: et uini et olei. et simile tritici. et iumentorum. et ouium. et equorum. et rbedarum. et mancipiorum. et ani-

marum hominum. et poma desideris anime tue discessere a te. et omnia pigra et clara preterire a te. Et amplius illa non inuenient mercatores eorum. Qui diuites facti sunt ab ea longe stabunt propter timorem tormentorum eius: flentes ac lugentes et dicentes. Ue ue ciuitas illa magna: que amicta erat byssino. et purpura et cocco. et deaurata est auro. et lapide precioso et margaritis: quoniam una hora destitute sunt tante diuitie.

Lectio prima.

Et omnis gubernator. et omnis qui in locum nauigant. et naute. et qui in mare operantur longe steterunt: et clamauerunt uidentes locum incendii eius dicentes. Que similis ciuitati huic magne? Et misere puluerem super capita sua. et clamauerunt flentes et lugentes et dicentes. Ue ue ciuitas illa magna in qua diuites facti sunt omnes qui habent naues in mari. de precijs eius: quoniam una hora desolata est. Exultate super eam celi et sancti apostoli et prophete: quoniam iudicauit dominus iudicium uestrum de illa. Et sustulit unus angelus fortis. lapidem quasi molarem magnum: et misit in mare dicens. Hoc impetu mittetur babilon illa ciuitas magna: et ultra iam non inuenietur. Et uox cytharedorum et musicorum. et tybia canentium et tuba non audietur in ea amplius. Et omnis artifex omnis artificij non inuenietur in ea amplius. Et uox mole non audietur in ea amplius: et lux lucerne non lucebit in ea amplius. Et uox sponsi et sponse non audietur adhuc in te amplius: quia mercatores tui erunt principes terre: quia in ueneficijs tuis errauerunt omnes gentes: et in ea sanguis prophetarum et sanctorum inuentus est: et omnium qui interfecit sunt in terra.

Lectio secunda.

Est hec audiui quasi uoces tubarum multarum in celo dicentium alleluia. Laus et gloria et uirtus deo nostro est: quia uera et iusta iudicia eius sunt qui iudicium de meretrice magna que

corrupt terrā in p̄stitutōe sua: et uindica
uit sanguinē seruoz suoz de manib⁹ ei⁹.
Et iterū dixerūt alla. Et sumus ei⁹ ascen
dit in secula seculoz. Et ceciderūt senio
res uiginti quattuor: et quattuor aialia: et
adorauerūt deū sedentē sup thronū dicē
tes amē alla. Et uox de throno exiuit di
cens. Laudē dicite deo nō: oēs scī ei⁹:
et q̄ timetis deū pusilli et magni. Et audi
ui quasi uocē tube magne: et sicut uocem
aquarū multarū: et sicut uocē tonitruozū
magnoz dicentū alla: qm̄ regnauit dñs
deus noster dīpotens. Gaudeam⁹ et ex
ultemus et demus gloriā ei: q̄a uenerunt
nuptie agni: et uxor eius p̄pauit se: et da
tus est illi ut coopiat se byssino splēdido
et candido. Byssinū eim iustificatiōes sūt
sanctoz. Et dixit mibi. Scribe. Beati q̄
ad cenam nuptiaz agni uocati sūt. Et di
xit mibi. Hec uerba dei uera sūt. Et ceci
di ad pedes eius: ut adorāre eū. Et dixit
mibi. Uide ne feceris: cōseru⁹ tuus sū: et
fratrū tuoz habētū testimoniū iesu. De
um adora. Testimoniū eim iesu est spūs
propheticus. **Lectio tertia.**

Et uidi celū aptum. Et ecce equus
albus: et q̄ sedebat sup eū uocabat
fidelis et uerax: et cū iusticia iudicat et pu
gnat. Oculi autē eius sicut flāma ignis: et
in capite eius diademata multa: hñs no
mē scriptū qd̄ nō nouit nisi ip̄s: et uestis
erat ueste aspa sanguis: et uocabat nomē
eius uerbū dei. Et exercit⁹ q̄ sūt in celo
sequebātur eū in eqs albis: uestiti byssi
no albo et mūdo. Et de ore ip̄ius p̄cede
bat gladius: ex utraqz pte acutus ut i ip
so pcutiat gētes: et ip̄s reget eas in uirga
ferrea. Et ip̄s calcauit torcular uini furo
ris ire dei dīpotētis. Et h̄z in uestimento
et in femore suo scriptū. rex regū. dñs do
minantiū. Et uidi unū angelū stantē i so
le: et clamauit uoce magna dicēs oib⁹ aui
bus que uolāt p mediū celī. Venite et p̄
gregamini ad cenā dei magnā: ut mādu
cetis carnē regū. et carnes tribunoz. et
carnes fortū. et carnes equoz. et sedentiū
in ip̄is. et carnes oium libez ac seruo
rum et pusilloz. et magnoz. Et uidi besti

am et reges terre: et exercitus eoz cōgre
gatos ad faciendū p̄liū cū illo q̄ sede
bat i equo et cū exercitu ei⁹. Et appēhē
sa est bestia: et cū ea pseudo p̄pheta: q̄ se
cit signa corā ip̄o qbus seduxit eos q̄ ac
cepe caracere bestie: et q̄ adorāt imaginē
eius. Uini missi sūt hī duo i stagnū ignis
ardētis et sulphuris. Et ceteri occisi sūt i
gladio sedentis super equū: qui procedit
de ore ip̄ius. Et omnes aues saturate sūt
carnibus eozum. **Sabbato ad uespas
capitulum.**

Omne datum optimū: et
omne donum perfectum desursum
est: descendēs a patre luminū: apud quē
non est transmutatio nec uicissitudo
obumbratio. **Ad mag. ast.** Gladio ad eū
qui me misit: et nemo ex uobis interrogat me
quo uadis alleluia alleluia. **Oratio.**

Eus qui fideiū mentes unius ef
ficis uolūtatis: da populis tuis id
amare qd̄ precipis: id desiderare qd̄ pro
mittis: ut inter mundanas uarietates ibi
uestra fixa sint corda ubi uera sunt gau
dia. per eundē. **Dominica quarta post
pascha ponuntur epistole canonice et le
guntur usqz ad ascensionem.**

Lectio prima.

Iacobus dei et domini nostri iesu
christi seruus: duodecim tribubus
que sunt in dispersione salt. Omne gau
dium existimate fratres mei cum in ten
tationes uarias incideritis: scientes q̄ p
batio fidei uestre patientiam operatur.
Patientia autē opus perfectum habz:
ut scitis perfecti et integri in nullo deficē
tes. Si quis autem uestrum indiget sapi
entia postulet a deo qui dat omnibus af
fluenter: et non ip̄operat: et dabitur ei.
Postulet autem in fide nihil hesitans.
Qui eim hesitat similis est fluctui maris
qui a uēto mouetur et circumfertur. Nō
ergo existimet homo ille q̄ accipiat ali
quid a domino. Vir duplex animo inco
stans est i omnibus uis suis. Glorietur
autem frater humilis in exaltatione sua.
Diues autem in humilitate sua: quoni
am sicut flos senī transibit. Exortus

est eim sol cū ardore ⁊ arefecit fenum: et
flos eius decidit: ⁊ decor uultus eius de
perijt. Ita ⁊ diues in itineribus suis mar
cescet. *R.* Si oblitus fuero tui allā. obliuifca
tur me dextera mea. Adhereat lingua mea fau
abus meis: si nō inuenero tui alleluia alleluia.

R. Super flumina babylonis illic sedimus ⁊
fleuimus dū recordaremur tui sion. Adhereat

Lectio secunda.

Beatus q̄ suffert tentationē qm̄ cū
probatu fuerit accipiet coronam
uitę: quā repromisit d̄s diligētib⁹ se. Ne
mo cū tentat dicat q̄ a deo tentet. Deus
aut̄ intentator malorū est. Ipse aut̄ nemi
nem tentat. Unusq̄q̄ uero tentat a ꝑcu
piscētia sua: abstractus: ⁊ illect⁹. Deinde
ꝑcupiscētia cū ꝑcepit parit ꝑc̄m. Pecca
tus uero cū ꝑsumatū fuerit generat mor
tem. Nolite itaq̄ errare fr̄es mei dilectis
simi. Dñe datū optimū: ⁊ dē donū ꝑfec
tum desursum est descēdens a patre lu
minū apud quē nō est transmutatio nec
uicissitudinis obūbratio. Volūtariē eis
genuit nos uerbo ueritatis: ut simus ini
tium aliq̄ creature eius. Sitis fr̄es mei
dilectissimi. Sit aut̄ ois hō uelox ad au
diendū: tardus aut̄ ad loquēdū: ⁊ tardus
ad irā. Ira eim uiri iusticiā dei nō opat̄.
ꝑdop̄ qd̄ abijciētes oēm inuidiciā ⁊
abundantiā malicię: in māfuetudine sus
cipite istū uerbū qd̄ pōt saluare aīas ue
stras. *R.* Uiderūt te aque deus: uiderunt te
aque ⁊ timuerūt. Multitudo sonitus aquarū
uocē dederūt nubes allā. al. al. *R.* Illuxerunt
coruscatores tue orbi terre: uidit ⁊ cōmota est
terra. Multitudo. *Lectio tertia.*

Estote aut̄ factores uerbi ⁊ nō audi
tores tñi: fallentes uos met ipsos.
Quia si q̄s auditor est uerbi ⁊ nō factor:
hic cōparabit̄ uiro cōsiderātū uultū nati
uitatis sue in speculo. Cōsiderauit eis se
⁊ abiit ⁊ statim oblit⁹ ē qualis fuerit. Qui
aut̄ ꝑspexerit i lege ꝑfecte libtatis: ⁊ ꝑmā
serit in ea: nō auditor obliuifus fact⁹ s̄
factor opis: hic beat⁹ i facto suo erit. Si
q̄s aut̄ putat se religiosū eē nō refrenās li
guā suā: sed seductus cor suū hui⁹ uana ē
religio. Religio mūda ⁊ imaculata apd̄

deū ⁊ patrē hec est. Visitare pupillos et
uiduas in tribulatōe eorū: ⁊ imaculatum
se custodire ab hoc seculo. Fr̄es mei no
lite i ꝑsonarū acceptiōe h̄re fidē dñi iesu
christi ⁊ glorie. Et eim si introierit i ꝑspec
tu uō uir aureū annulū habēs in ueste
candida: introierit aut̄ ⁊ paup̄ in sordido
habitu: ⁊ intēdatis in eū q̄ indutus est ue
ste ꝑeclara ⁊ dixeritis ei: tu sede hic bñ:
paupi aut̄ dicatis: tu sta illic aut̄ sede sub
scabello pedū meorū: nōne iudicatis apd̄
uos met ipsos: ⁊ facti estis iudices cogita
tiōis iiquaz. *R.* Narrabo nomen tñi fr̄ib⁹
meis alleluia. In medio ecclesie laudabo te al
leluia. allā. *R.* Confitebor tibi populis domie:
⁊ psalmum dicam tibi in gentibus. In medio

Lectio quarta.

Adite fratres mei dilectissimi. Nō
ne deus elegit pauperes i hoc mū
do: Diuites in fide ⁊ heredes regni celo
rum: qd̄ repromisit deus diligentib⁹ se:
Uos aut̄ exhonoraſtis paup̄. Nōne di
uites per potentiam opprimunt uos: et
ipsi trahunt uos ad iudicia: Nōne ipsi
blasphemant bonum nomen qd̄ iudica
tum est super uos: Si tamen legem ꝑ
ficitis regalem secundum scripturam: di
liges proximum tuum sicut te ipsū. Be
ne facitis. Si autem personam accipitis
peccatū operamini: redarguti a lege qua
si transgressores. Quicunq̄ eim totaz le
gem seruauerit: offendat autem in uno:
factus est omnium reus. Qui eim dixit:
non mechaberis dixit non occides. Qd̄
si non mechaberis occidas autem fact⁹
est transgressor legis. Sic loquimini ⁊ sic
facite: sicut per legem libertatis incipien
tes iudicare. Iudicium sine misericordiā
erit illi qui non fecit misericordiā. Su
perexaltat autem misericordiā iudiciū.
Quid proderit fratres mei si fidem quis
dicat se habere opera autem non habe
at: Nunquid poterit fides saluare eum:
Si autem frater aut̄ soror nudus sint: ⁊ in
digeāt uictu quotidiano: dicat autem ali
quis de uobis illis ite in pace: calefacimi
ni ⁊ saturamini: non dederitis autem eis
que necessaria s̄ corpori qd̄ ip̄is ꝑderit:

Sic et fides: si non habeat opera: mortua est in semetipsa. Sed dicit aliquis. Tu fidem habes et ego opera habeo. Oñde mihi fide tua sine operibus: et ego ostendam tibi ex operibus fidem meam. Tu credis quoniam unus est deus: bene facis. et omnes credunt et premiscunt. *R.* In ecclesijs benedicite deo alleluia. *Dñs de fontib' isrl' alleluia. al. Psalms dicite nōni ei' date gloriam laudi eius. Dñs.*

Lectio quinta.

Fides autem scire o homo inanis: quoniam fides sine operibus ociosa est. Abrahā pater noster nonne ex operibus iustificatus est offerens isaac filium suum super altare. Vides ergo quoniam fides cooperabat ex operibus illi. Et ex operibus fides consummata est: et suppleta est scriptura dicens. Credidit abrahā deo: et reputatus est illi ad iusticiam: et amicus dei appellatus est. Videtis quoniam ex operibus iustificatus homo: et non ex fide tantum. Sicut autem et raab meretrix nonne ex operibus iustificata est: suscipiens nuncios: et per aliam viam eos eiciens. Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est: ita et fides sine operibus mortua est. Nolite plures magistri fieri fratres mei scientes quoniam magister iudicium sumitis. In multis enim offendimus omnes. Si quis in verbo non offendit hic perfectus est vir: potest etiam freno circumducere totum corpus. Si autem equus freno in ora mittimus ad praesentandum nobis: et de corpore illorum circumferimus. Et ecce naues cum magne sint: et a ventis validis minentur: circumferunt autem modico gubernaculo: ubi impetus dirigentis voluerit: ita et lingua modicum quidem membrum est et magna exaltat. Ecce quātus ignis quoniam magnā siluā incendit. Et lingua ventis ignis est universitas iniquitatis. Lingua constituit in membris nostris: quoniam maculat totum corpus: et inflamat rotam civitatis nostrae inflammat a genera. Dis enim natura bestiarum et volucrum et serpentium et ceterorum domat: et domita sunt a natura humana. Lingua enim nullus hominum domare potest. Et eorum ingentium malorum: plena veneno mortifero. In ipsa benedicimus deum patrem: et in ipsa maledicimus homines quoniam ad similitudinem dei facti sunt. Ex ipso ore procedit benedictio et maledictio. *R.* In toto corde meo alleluia. *exgfi* ui te al. Ne repellas me a mandatis tuis al. al.

*. Benedictus es tu dñe doce me iustificaciones tuas. Ne repel. Lectio sexta.

Non oportet fratres mei hec ita fieri. Numquid fons de eodem foramine manat dulcem et amarā aquā: Numquid potest frater meus fieri uvas facere: aut uitis ficus: Sic neque salsa dulces potest facere aquā. Quis sapiens et disciplinatus inter uos ostendat ex bona conversatione operam suā in mansuetudine sapientie: Ad si zelus amare bonos: et continentia sunt in cordibus vestris nolite gloriari: et mendaces esse aduersus ueritatem. Non est enim ista sapientia de sursum descendens sed terrena aialis diabolica. Ubi enim zelus et contentio: ibi incōstantia et omne opus prauum. Que autem desursum est sapientia primum quidem pudica est: deinde pacifica. modesta. suadibilis. bonis praesentis. plena misericordia et fructibus bonis: iudicium sine simulatione. Fructus autem iusticie in pace seminat facientibus pacem. Ubi et bella et lites in uobis: Nonne ex concupiscentiis uestris quoniam militat in membris uestris: Concupiscitis et non habetis. Occiditis. et zelatis: et non potestis adipisci. Litigatis et belligeratis: et non habetis propter quod non postulatis. Peritis et non accipitis: eo quod male petatis: ut in concupiscentiis uestris infumatis. Adulteri ne scitis quoniam amicitia huius mundi inimica est deo: Quicumque ergo uoluerit amicus esse seculi huius: inimicus dei constituitur. Imputatis quia inaniter scriptura dicit. ad inuidiam concupiscit spiritus qui habitat in uobis. Maiorem autem dat gratiam propter quod dicit. Deus superbis resistit: humilibus autem dat gratiam. Subditi ergo estote deo: resistite diabolo: et fugi et a uobis. Appropinquate deo: et appropinquabit uobis. Et mundate manus peccatores: et purificate corda duplici animo. Miseri estote: et lugete: et plorate. Risus uester in luctum conuertatur et gaudium in merorem. Humiliamini in conspectu domini: et exaltabit uos. *R.* Hymnus cantate nobis alleluia. Quomodo cantabimus canticum domini in terra aliena alleluia alleluia. **. Illic interrogauerunt nos qui captiuos duxerunt nos uerba cantionum. Quomodo.*

Secundum iohannem.

In illo tpe. Dixit iesus discipulis suis. Vado ad euz q misit me: et neo ex uobis interrogat me quo uadis. Et reli

Sermō sancti augustini episcopi.

Lectio septima.

Quam dñs iesus pdixisset discipulis suis psecutores quas passuri fuerāt post ei' abcessū subiunxit atqz ait. Hoc aut uobis ab initio nō dixi: qz uobiscum eram: nunc aut uado ad euz q misit me. Ubi primū uidendū est utrū eis futuras nō pdixerit antea passioes. Sz alij tres euāgeliste satis eū pdixisse ista demonstāt aīquā uentū eēt ad cenā. Qua pacta scōs iōānē ista locut' ē ubi ait. Hec autem uobis ab initio nō dixi: qz uobiscum eram. An forte hinc ista soluit qstio: qz et illi eū narrāt passioē. primū fuisse cū hec diceret. Nō ergo ab initio qñ cū illis erat: qā iā discessurus iāqz ad pīez precturus hoc dixit. Et ideo et scōm alios euāgelistas uerū est qd hic dictū est. Hec autem uobis ab initio nō dixi. Sed qd agim' de fide euāgelij scōm mattheū q hec eis a dño nō solū cū iā esset in pascha cū discipulis cenaturus iminēte passioe: uerū et ab initio dñūciata ē p mēozat: ubi primū noīatim. xij. apostoli expmūtur: et ad opera diuina mittūtur. Quid ergo uult qd hic ait. Hec autem uobis ab initio nō dixi: quia uobiscū eram: nisi ea que iesus hic dicit de spiritu sācto q sit uerturus ad eos: et testimoniū phibetur: qñ mala illa passuri sūt. Hoc eis ab initio nō dixit qz cū eis erat. **R.** Deus canticū nouū cantabo tibi alle. In psalterio decē corday psallā tibi alla. alle. **V.** Deus meus es tu et cōfitebor tibi: dñs meus es tu et exaltabo te. In.

Lectio octaua.

Consolator ergo ille uel aduocatus utrūqz eim inspietāt qd ē grece paraclitus: xpo ascēdente fuerat necessari': et ideo de illo nō dixerat ab initio qñ cum illis erat: qz eius presētia solabātur. Ab scēssurus aut oportebat ut diceret illū eē uenturū p quē futurū erat ut caritate diffusa in cordib' suis uerbū dei cū fiducia

predicarent: et illo intrinsecus apud eos testimonij phibēte de xpo ipi quoqz testimoniū phiberent. Neqz scādalizaretur cū iūmici iudei absqz synagogis facerent eos: et iterficerēt arbitrātes obsequi se prestare deo: qm caritas oīa tolerat que diffundēda erat in cordibus eoz p scī spīritus donū. Hinc ergo iste totius dñi sensus qz facturus erat eos martyres suos: id ē testes suos p spīritum sanctum: ut illo in eis operante persecutionum quēcūqz afpera tolerarent: nec frigerent a caritate predicanū illo diuino igne succensi. Hec ergo inquit locutus sum uobis: ut cum uenerit hora eorum reminiscamini quia ego dixi uobis. Hec scilicet locut' suz uobis: non tantum quia passuri essis ista: sed quia cum uenerit paraclitus ille testimoniū perhibebit de me: ne ista timendo taceatis. Unde fiet ut etiam uos testimoniū perhibeatis. **R.** Bonum ē confiteri domino alleluia. Et psallere alleluia. **V.** In decacordo psalterio cum cantico in cythara. Et psallere.

Lectio nona.

Ec autem uobis ab initio non dixi quia uobiscum eram: et ego consolabar mea presentia corporali exhibita humanis sensibus uestris quā paruuli capere poteratis. Nunc autem uado ad eum qui misit me: et nemo ex uobis interrogat me quo uadis. Significat sic se iturū ut nullus interrogaret qd palam fieri uisu corporeo cernerent. Nā superius interrogauerant eum quo esset iturus: et responderat eis: eo se iterum quo ipsi uenire non possent. Nunc uero ita se pmit tit iturum ut nullus eorum quo uadit in terroget. Rubes eim suscepit cum: quando abscedit ab eis: et euntem in celū nō uerbis quesierunt sed oculis deduxerūt. Sed quia hec locutus suz uobis inquit tristitia impleuit cor uestrum. Videbat utiqz quid illa sua uerba in eorum cordibus agerent. Spiritualem quippe numdū habentes interius consolationē quā p spūm sanctū fuerāt bituri: id qd extius in christo uidebāt amittere metuebant.

Et quia se amissuros esse illo uera denū
ciant dubitare nō poterāt: tristabatur
hūanus affectus: q̄ carnalis desolabat
aspectus. *R.* Dicant nūc qui redempti sunt
allā. *A.* dñō allā. *R.* Quos redemit de manu
inimici de regionib⁹ congregauit eos. *A.* dñō.

R. Cantate dñō alle. psalmū dicite ei allā. *R.*
Afferte dñō gloriā et honore afferte dñō glori
am nomini eius. *Psalmū.* *Ad laudes. Ca
pitulū.* Carissimi omne. *Ad bñdictus añ.*
Vado ad eum. *R.* *Re ad mag. supra i lab
bato. Ad tertiā capitulū.* Carissimi oē da
tum. *Ad sextam capitulum.*

Sitis frēs mei dilectissimi: sit autem
ois homo uelox ad audiendū: tar
dus autē ad loquendū: et tardus ad irā:
ira cū uiri iusticiā dei nō operatur. *Ad
nonam capitulum.*

Propter qđ abijcientes oēm imū
diciā et abundantā malicie in mā
fuetudine suscipite insitū uerbuz qđ pōt
saluare aīas uestras. *Ad uespas caplm.*

Carissimi omne datum. *Ad magnificat an
ti.* Vado ad eū qui me misit: sed quia bec lo
cutus sum uobis tristitia impleuit cor ur̄m allā.

Oratio. Deus qui fideliz. *Infra hebdo
madā ad mag. r.* Ego ueritatem dico uob:
expedit uobis ut ego uadam: si cū nō abiero
paraditus non ueniet ad uos al. *r.* Cū ue
nerit paraditus spir̄s ueritatis ille arguet mū
dum de peccato. et de iusticia. et de iudicio allā.

r. Adhuc multa habeo uobis dicere: sed nō
potestis portare modo: cū aut uenerit ille spūs
ueritatis docebit uos omnē ueritatē allā. *añt.*

Non cū loquetur a semetipso: sed quecuq;
audiet loquetur: et que uētura sūt annuntiabit
uobis allā. *Per hebdomadā legi episto
la petri hoc ordine. Lectio prima.*

Petrus apostolus iesu coristi electis
aduenis disp̄sionis ponti. galacie.
capadocie. asye. et bithynie: scōz p̄scie
tiaz dei patris in sāctificationē spūs in o
bedientiā et asp̄sionē sanguinis iesu xp̄i:
ḡia uobis et pax multiplicet. Bñdictus
deus et p̄f dñi n̄i iesu christi q̄ scōm ma
gnā misericordiā suā regnauit nos in sp̄e
uiuā p̄ resurrectionē iesu xp̄i ex mortuis i
hereditatē incorruptibilē: et incōtamiatā

et immarcessibilē p̄seruatā in celis: in ue
bis q̄ in uirtute dei custodimini p̄ fidē in
salutē paratā reuelari i tēpore nouissimo
In quo exultabitis modicū nūc si opor
tet cōtristari in uarijs tentationib⁹: ut p
batio uīe fidei mltō p̄ciosior sit auro qđ
p ignē p̄batur. inueniat in laudē: et glori
am: et honore: et reuelationē iesu xp̄i quē
cū nō uideritis diligitis: in quē nūc quo
q; nō uidētes creditis: credētes aut exul
tabitis leticia inenarrabili et gloriata:
reportātes finē fidei uīe salutē aīaz uīaz
De qua salute exq̄sierūt atq; scrutati sūt
pp̄bete q̄ de futura in uobis gratia pro
phetauerunt: scrutantes in qđ uel qua
le tempus significaret in eis spiritus ch̄i
sti: p̄nūciāns eas que in ch̄isto sūt p̄s
siones et posteriores glorias. Quibus re
uelatum est: quia non sibi ip̄is: uobis au
tem ministrabant ea que nunc nunciata
sunt uobis per eos qui euangelizauerūt
uobis sp̄itu sancto misso de celo i quē
desiderāt angeli p̄spicere.

Lectio scđ.

Propter qđ succinti lumbos men
tis uestre: sobrii: perfecti: sperate in
eam que offertur uobis gratiam: in reue
latione iesu christi: quasi filij obedientie:
non configurati prioribus ignoratiē ue
stre desiderijs: sed secundum eū qui uo
cauit uos sanctum: ut et ip̄i sancti in om̄i
conuersatione sitis: quoniam scriptum ē.
Sancti eritis: quoniam ego sanctus sūz.
Et si patrem inuocatis eum qui sine ac
ceptione personarū iudicat: secundum
uniuscuiusq; opus in timore incolam̄
uestri tempore conuersamini. Scientes
q̄ non corruptilibus auro uel argēto
redempti estis de uana uestra conuersa
tione paterne traditiōis: sed p̄cioso sā
guine quasi agni imaculati: et incōtamiā
ti christi: p̄cogniti quidem ante consti
tutionem mundi: manifestati autem i no
uissimis temporibus propter uos: qui p
ip̄m fideles estis ideo qui suscitauit eum
a mortuis: et dedit ei gloriā: ut fides ue
stra et spes eēt i deo. Alias castificantes i
obedientia caritatis: infirmitatis amore

171
simplici ex corde iuice diligite attentius: renati non ex semine corruptibili sed in corruptibili per uerbum dei uiui et permanentis in eternum: quia omnis caro fenit: et omnis gloria eius tanquam flos feni. Exaruit fenum et flos eius decidit: uerbum autem domini manet in eternum. Hoc est autem uerbum quod euangelizatum est in uos. *Lectio tertia.*

Quoniam ponentes igitur omnem malitiam et omnes dolus: et simulationes: et inuidias: et omnes detractiones: sicut modo geniti infantes rationabiles: sine dolo lac concupiscite: ut in eo crescatis in salutem: si tamen gustastis quoniam dulcis est dominus. Ad quem accedentes lapidem uiui ab hominibus quodam reprobatis: a deo autem electum et honorificatum: et ipsi tanquam lapides uiui: superedificamini domos spirituales: sacerdotes sancti: offerre spirituales hostias acceptabiles deo per iesum christum. Propter quod pertinet scriptura. Ecce autem pono in si on lapidem sumum. angularem. electum. preciosum: et qui crediderit in eum non confundetur. Uobis igitur honor credentibus: non credentibus autem lapis quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli: et lapis offensiuus et petra scandalum his qui offendunt uerbo nec credunt in quo positi sunt. Vos autem genus electum: regale sacerdotium. gens sancta. populus acquisitiuus: ut uirtutes eius annuncietis qui de tenebris uos uocauit in admirabile lumen suum. Qui aliquando non populus: nunc autem populus dei. Qui non persecuti misericordiam: nunc autem misericordiam consecuti.

Lectio prima.

Quoniam Arisimi obsecro uos tanquam aduenas et peregrinos abstinere uos a carnalibus desideriis quae militat aduersus animas. Conuersationem uiam inter gentes habentes bonam: ut in eo quod detractat de uobis tanquam de malefactoribus: ex bonis operibus uos considerantes: glorificent deum in die uisitationis. Subiecti estote omni humane creature propter deum: siue regi quasi precellenti: siue ducibus tanquam ab eo missis ad uindictam malefactorum: laudem uero bonorum. Quia sic est uoluntas dei: ut beneficientes obmutescere faciat inprudens hominum ignorantia. Qua

si liberi: et non quasi uelam habentes malicie libertate: sed sicut serui dei. Deos honorate: fraternitatem diligite. Deum time: regem honorificate. *Lectio secunda.*

Serui subditi estote in omni timore dominis: non tantum bonis et modestis: sed etiam discoloris. Nec eis est gratia: si propter conscientiam quis dei sustinet tristitiam patiens iniuste. Que enim est gratia si peccantes et colaphizati suffertis: Sed si beneficientes patienter sustinetis: hec est gratia apud deum. In hoc enim uocati estis: quia christus passus est pro nobis uobis relinquens exemplum ut sequamini uestigia eius. Qui peccatum non fecit: nec inuentus est dolus in ore eius. Qui cum malediceretur non maledicebat: cum pateretur non comminabatur: Tradebat autem iudicanti se iniuste qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum: ut peccatis mortui iusticie uiuamus: cuius liuore sanati sumus. Eratis enim sicut oues errantes: sed conuersi estis nunc ad pastores et episcopum animarum uestrarum. *Lectio tertia.*

Similiter et mulieres subdite sint uiris suis: ut et si qui non credunt uerbo per mulierum conuersationem sine uerbo lucri fiant: considerantes in timore sanctam conuersationem uestram. Quarum sit non extrinsecus capillatura: aut circudatio auri aut indumenti: uestimentorumque cultus: sed qui absconditus est homo cordis in incorruptibilitatem quieti et modesti spiritus: qui est in conspectu dei locuplex. Sic enim aliquando et sancte mulieres sperantes in deo ornabant se subdite propriis uiris: sicut sarra obediebat abrahe dominum eum uocans: cuius estis filie beneficientes et non timentes ullam perturbationem. Viri similiter cohabitantes secundum scientiam quasi infirmiori uasculo muliebri impertinentes honorem tanquam et coheredibus gratie et uite ut non impediatur orationes nostre. In fide autem omnes unanimes. copatientes. fraternitatis amatores. misericordes modesti. humiles. non reddentes malum pro

malo: nec maledictū pro maledicto: sed
ecōtrario bñdicētes: qz i hoc uocati estis
ut bñdictionē hereditate possideatis.

Lectio prima.

Qui eim uult uitā diligere et uidere
dies bonos: coherceat linguā suā
a malo et labia sua ne loquātur dolum.
Declinet a malo et faciat bonū: iqrat pa
cem et sequat eā: qz oculi dñi sup iustos
et aures eius in preces eoz. Vultus eim
dñi sup faciētes mala. Et qz ē q uob no
ceat si boni emulatores fueritis: Sed et
si qd patimini ppter iusticiā beati eritis.
Timorē aut eoz ne timueritis et nō con
turbemini. Dñm at xpm sctificate i cor
dibus uestris parati semp ad satisfactio
nem oī posceti uos rationē de ea que in
uobis est fide et spe. Sed cū modestia et
timore pscientiā habētes bonā: ut in co
qō detrahāt de uobis pfundatur q calū
niatur uestā bonā i chusto puerfatiōez.
Melius ē eim bñfaciētes si uelit uolun
tas dei pati qz malefaciētes: qz et xpus se
mel p peccatis nris mortuus est: iustus
p iustis: ut uos offerret deo: mortifica
tos qdē carne: uiuificatos autem spū. In
quo et his q in carcere erāt pclusi spūali
adueniēs predicauit. q increduli fuerant
aliquādo: qñ expectabāt dei patientiam
in diebus noe cū fabricaret archa: i qua
pauci. i. iij. aīe salue facte sunt p aquas.
Ad et uos nūc similis forme saluos facit
baptisma: nō carnis depositio sordiu s
cōsciētie bone interrogatio in deū p resur
rectionē dñi nostri iesu xpi q ē i dextera
dei patris dgluciēs mortē: ut uite eterne
heredes efficeremur. Profect in celum
subiectis angelis sibi et potestatibus et
uirtutibus. **Lectio secunda**

Quisto igit passio in carne: et uos ea
dem cogitāōe armamini: qz q pas
sus est in carne desijt a peccatis: ut iā nō
hoiuz desideris: sed uolūtati dei qd reli
quū est in carne uiuat tēporis: Sufficēz
pteritū tēp ad uolūtātē gentiū pseruādā
his q ābulauerūt i luxurijs. dñiderijs. ui
nolēijs. cōmessatiōib. potatiōib. ebric
tatiōib et illicitis idolorū cultib: i qb nūc

obstupescūt in quo admirāt nō pcurrēti
bus uobis in eadē luxurie pfusione blas
phemātes: q reddēt rationē ei q paratus
est iudicare uiuos et mortuos. Propter
hoc eim et mortuis euāgelizātū est ut iu
dicētur quidē secūdū hoies in carne: ui
uant aut scdm deū in spū: omniū autē fi
nis appropiquabit. Estote itaqz pruden
tes et uigilate in oīonib: ante oīa autem
mutuā in uobis metipis caritatē pmutuā
habētes: qz caritas opit multitudinē pec
catorū. Hospitales iuicē sine murmura
tione: unusqlqz sicut accepit grāz in alter
utrū illā ad ministrantes sicut boni dispen
satores multiformis gratie dei. Si qz lo
qutur quasi sermones dei: si qz ministrat
tanqz ex mte quā admīstrat deus: ut in
oībus honorificetur deus p iesu chustu
dñm nostrū cui est gloria et iperū in secu
la seculorū amen. **Lectio tertia.**

Quissimū nolite pegrinari in seruo
qui ad tentationē uobis sit: quasi
nouū aliquid uobis contingat: sed cōici
tes chusti passionibus gaudete aut et i re
uelatione glorie eius gaudeatis exultan
tes. Si exprobramini in nomine chusti
beati eritis: quoniam qd est honoris et
glorie et uirtutis dei: et qui est eius spū
sup uos requiescet. Nemo autē uestrum
patiat quasi homicida: aut fur: aut male
dicus: aut alienozum appetitor. Si autē
ut christianus non erubescat: glorificet
autem dominum in isto nomine: quoniam
am tempus est ut incipiat iudiciū a do
mo domini. Si autem primum a nobis
quis finis eozum qui non credunt dei
euāgelio: Et si iustus quidem uix salua
bitur: impius et peccator ubi pzebunt
Itaqz et hi qui patiunt secundum uolun
tatem dei fideli creatori cōmendant ani
mas suas in beneficijs. Seniores ergo
qui in uobis sunt obsecro cōsenior et te
stis christi passionum: et eius que in sum
ro ē glorie reuelanda cōmunicatoz. pas
cite qui in uobis est gregem dei: prouide
tes non coacte sed spontanee secūdū de
um. Neqz turpis luci gratia sed uolum
tarie: neqz ut dñantes in cleris: s; forma

facti gregis ex aīo: ut cū apparuerit p̄ri
ceps pastoꝝ p̄cipiat inmarcessibile glo
rie coronā. Sicut adoleſcētes subditi esto
te seniorib⁹. Dēs eim inuicē hūilitatem ī
sinuate: q̄ dñs sup̄bis resistit: hūilib⁹ aut
dat grām. Hūiliāmini igit̄ sub potēti ma
nu dei: ut uos exaltet ī tēpore uisitatiois:
oēm sollicitudinē uāam proiciētes ī eū:
qm̄ ip̄i cura est de uobis. *Alia epistola
petri. Lectio prima.*

Simon petrus: seruus et ap̄lus iesu
christi. Hīs q̄ coequalē uobiscum
fortit̄ sūt fidē in iusticia dei et saluatoris
n̄ri iesu christi: grā uobis et par adipleat
in cognitione dei et dñi n̄ri iesu xp̄i. Quō
oīa nobis diuīe uirtutis sue que ad uitā
et pietatē donata sūt p̄ cognitōez eius q̄
uocauit nos p̄pua gloriā et uirtute: p̄ que
maria et preciosa nobis p̄missa dōauit:
ut p̄ hec efficiāmini diuīe p̄sortes nature:
fugientes eius que in mundo est concu
piscētie corruptionem. Uos aut̄ curam
oēm subiferētes mīstrate ī fide uia uirtu
tem. In uirtute aut̄ sciētiā. In sciētia au
tem abstinentiā. In abstinentiā aut̄ patien
tiā. In patiētiā aut̄ pietatē. In pietate au
tem amorē fraternitatis. In amorē aut̄ fra
ternitatis caritatē. Hec eiz si uobis assint
et sup̄ent nō uacuos: nec sine fructu uos
p̄stitūez in dñi n̄ri iesu xp̄i cognitōe. Cui
eim p̄esto nō sūt hec: cecus ē et manu tē
tans obliuionē accipies purgatiois uete
rum suozū delictoz. *Lectio secunda.*

Quia p̄pter fr̄es magis satagite ut p̄
bona opa certā uāam uocatioez et
electionē faciatis. Hoc eim faciētes non
peccabitis aliqn̄. Sic eim abūdant̄ mīni
strabit̄ uobis itroitus ī eternū regnū dñi
n̄ri et saluatoris iesu christi. Prop̄ qd̄ in
cipiā uos semp̄ cōmonere de his: et qdē
scientes et p̄firmātes uos ī p̄nti ueritate.
Iustū aut̄ arbitroz quādiū sū in hoc tab
naculo suscitare uos in cōmonitōez. Ler
nus eim, sum q̄ uelox ē depositio taber
naculi mei: secūdū q̄ et dñs noster iesus
christus significauit mibi. Dabo at̄ opaz
et frequent̄ habere uos post obitū meū:
ut hoz mēoriā habeatis. Nō eim indoc

tas fabulas secuti notā secūm⁹ uobis dñi
n̄ri iesu christi uirtutē et p̄scientiā: s; spe
culatores facti illis magnitudinis. Acci
piens eim a deo p̄e honorē et gloriā uo
ce delapsa ad eū huiuscemōi a magnifi
ca gloriā. Hic ē filius meus dilect⁹ ī quo
mibi cōplacuit: ip̄m audite. Et hāc uocē
nos audiuius de celo allatam cū esse
mus cū eo ī mōte sancto. *Lectio tertia.*

Et habemus firmiorē p̄pheticum
sermōez cui b̄nfacitis attendentes
quasi lucerne lucenti ī caliginoso loco:
donec dies illucescat: et lucifer oriat̄ ī cor
dibus uīs. Hoc primū intelligentes q̄
oīs p̄phetia scripture p̄p̄ia int̄pretatōe
nō fit. Nō eim uolūtate hūana allata est
aliquādo p̄phetia: sed sp̄u s̄cto īspiratī
locuti sūt s̄cti dei hoīes. Fuerūt uero et
pseudo p̄phete ī populo: sicut et ī uobis
erūt magi mēdaces: q̄ subitroducent se
ctas p̄ditiois: et eū q̄ emit eos dñs negāt:
sup̄ducētes sibi celerē p̄ditionē. Et multi
sequēnt̄ eoz luxurias: p̄ quos uia uerita
tis blasphemabit̄: et ī auaricia fictis uer
bis de uobis negociabūtur. Quibus iū
diciū iam olim non cessat: et p̄ditio eo
rum non dormitat. Si eim deus angelis
peccantibus non pepercit: sed rudentib⁹
flāmis inferni detractos ī tartarū tradi
dit cruciandos ī iudiciū reseruari: et ori
ginali mundo non pepercit: sed octauū
noe iusticie preconem custodiuit: diluui
um mundo impioꝝ inducens: et ciuita
tes sodomorum et gomorreorum ī cine
rem redigens: euerſione damnauit: exē
plum eozum qui ip̄ie acturi sunt ponēs:
et iustū loth oppressus a nephādoꝝ iū
ria: ac luxuriosa p̄uersatione eripuit. As
pectu eim et auditi iust⁹ erat: hitas apud
eos qui de die ī diem aīaz iusti iniquis
operibus cruciab̄ant. *Lectio prima.*

Nuit deus pios de tentatione erī
pere: iniquos uero ī diem iudicij
reseruare cruciandos. Magis autē eos
qui post carnem ī cōcupiscentiā imūdi
cie ambulant dñationemq; contēnunt:
audaces sibi placentes: sectas non metu
unt itroducere blasphemantes. Ubi āgeli
x

fortitudine et uirtute cum sint maiores si
portant aduersus se execrabile iudiciu.
Hi uero uelut irrationabilia pecora na
turaliter in captionem: et in perniciem in his
que ignorant blasphemantes in corrup
tione sua peribunt: percipientes merce
dem iniusticie: uoluptatem existimantes
diei delicias coinquinationis et macule:
delitijs affluentes in conuiujs suis: luxu
riantes uobiscum: oculos habentes ple
nos adulterij et incessabilis delicti: pelli
cientes animas instabiles: cor exercita
tum auaricie habentes: maledictionis fi
lij derelinqentes rectam uiam errauerunt:
secuti uiam balaam ex bosor: qui merce
dem iniquitatis amauit: corruptionem ue
ro habuit sue uesanie. Subiugale mutum
animal hominis uoce loquens prohibu
it prophete insipientiam.

Lectio secunda.

His sunt fontes sine aqua: et nebule tu
binibus exagitate: quibus caligo
tenebrarum reueratur. Superba enim
natiuitatis loquentes. pellicientes in de
siderijs carnis luxurie eos qui paululus
effugiunt. Qui in errore conuersati liber
tatem illis promittentes cum ipsi sint ser
ui corruptionis. A quo enim quis supera
tus est huius et seruus est. Si enim refugi
entes coinquinationes mundi: in cogni
tione domini nostri et saluatoris iesu xpi.
His rursus implicati superantur: facta sunt
eis posteriora deteriora prioribus. Melius
enim erat illis non cognoscere uiam
iusticie: quam post agnitionem retrosum co
uertere ab eo quod illis traditum est sancto ma
dato. Contigit enim eis illud ueri prouer
bij. Canis reuersus ad suum uomitum et
sus lota in uolutabro luti. Hanc ecce uo
bis carissimi secundam scribo epistolam:
in quibus uestram excito in comonitio
nem sinceram mentem: ut memores sitis
eorum que predixi uerborum a sanctis. pphe
tis et apostolorum sanctorum preceptorum domini
et saluatoris. Hoc primum scientes quod ueni
ent in nouissimis diebus in deceptio illu
sores iuxta proprias concupisambulantes
dicentes: ubi est promissio aut aduentus

eius: Ex quo enim patres dormierunt oia
sic pleuerant ab initio creature. Latet enim
eos hoc uolentes: quod celi erant prius et ter
ra de aqua: et per aquam persistens dei uerbo per
que ille tunc mundus aqua inundatus
perijt. Celi autem qui nunc sunt et terra eodem
uerbo repositi sunt igni reseruati. in die iu
dicii et perditionis ipsorum hominum.

Lectio tertia.

Quoniam uero hoc non lateat uos caris
simi: quia unus dies apud dominum si
cut mille anni: et mille anni sicut unus die
es. Non tardat dominus promissionem suam si
cut quidam existimant: sed patienter agit. pro
pter uos nolens aliquos perire: sed omnes ad
penitentiam reuerti. Adueniet autem dies
domini ut fur in quo celi magno impetu tra
sient: elementa uero calore soluentur: terra
autem et que in ipsa sunt omnia opera exurentur.
Quia hec igitur omnia dissoluenda sunt:
quales oportet uos esse in sanctis conuersati
onibus et pietatibus expectantes et pro
perantes in aduentum dei domini nostri iesu
christi. Per quem celi ardentes soluentur: et
elementa ignis ardore tabescent. Nouos
uero celos: et nouam terram secundam promissam
ipsius expectamus in quibus iusticia ha
bitat. Propter quod carissimi hec expectan
tes satagite immaculati et inuiolati ei inueni
ri in pace. Et domini nostri iesu christi longa
nimitate salutes arbitramini. Sicut et ca
rissimus frater noster paulus: secundum
datam sibi sapientiam scripsit uobis: sicut
et in omnibus epistolis loquens in eis de
his in quibus sunt quedam difficultates intel
lectu: que indocti et instabiles deprauant:
sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum
damnationem. Vos igitur fratres perfecti
entes hec: custodite uos metipsos: ne in
ipientium errore transducti: excidatis a pro
pria firmitate. Crescite uero in gratiam
et cognitione domini nostri iesu christi et
saluatoris uestri. Ipsi gloria et nunc et in di
em eternitatis amen. *Sabbato ad uel
peras capitulum.*

Carissimi estote factores uerbi et non
auditores tantum: fallentes uos met
ipsos: quia si quis auditor est uerbi et non

facto: hic comparabitur uiro considerā
ti uultū natiuitatis sue i speculo. **Ad ma
gnificat anti.** Usq; modo non potestis quic
q; i noīe meo: petite: et accipietis alleluia. **oro.**

Eus a quo bona cuncta procedūt
largire supplicibus tuis ut cogite
mus te inspirante que recta sunt: et te gu
bernante eadem faciamus. per. **Domini
nica quīta post pascha epistola iohannis.
Lectio prima.**

Quod fuit ab initio qd̄ audiuius:
qd̄ uidimus oculis nostris: qd̄ per
speximus: et manus nostre contrectaue
runt de uerbo uite: et uita manifestata ē:
et uidimus et testamur: et annūciamus uo
bis uitam eternam: que erat apud patrē
et apparuit nobis. Quod uidimus et au
diuimus annūciamus uobis: ut et uos so
cietatem habeatis nobiscum: et societas
nostra sit cum patre et filio eius christo ie
su. Et hec scribimus uobis ut gaudeatis
et gaudium uestrum sit plenum. Et hec ē
annūciatio quā audiuius ab eo: et annū
ciamus uobis quoniam deus lux est: et
tenebre in eo non sunt ulle. Si dixerim⁹
quoniam societatem habemus cum eo
et in tenebris ambulamus: mentimur et
non faciamus ueritatem. Si autem in lu
ce ambulamus: sicut et ipse in luce est: so
cietatem habemus ad inuicem: et sāguis
iesu christi filij eius emundat nos ab ōi
peccato. Si dixerimus quoniam pecca
tum non habemus ipi nos seducimus et
ueritas in nobis non est. Si confiteāur
peccata nostra fidelis et iustus ē ut remit
tat nobis peccata nostra: et emūdet nos
ab omni iniquitate. Si dixerimus quo
niam non peccauimus mendacem faci
mus eum: et uerbum eius non est in no
bis. **Responsoria dicuntur de p̄terita do
minica. Lectio secunda.**

Filioli mei hec scribo uobis ut nō
peccetis. Sed et si quis peccauerit
aduocatum habemus apud patres iesū
christum iustum: et ipse ē propiciatio pro
peccatis nostris. Non pro nostris autē
tantum: sed etiam pro totius mundi. Et
in hoc scimus quoniam cognouimus eū:

si mandata eius obseruemus. Qui dicit
se nosse deum: et mandata eius nō custo
dit: mendax ē et ueritas in eo nō ē. Qui
autem seruat uerbum eius: uere in hoc
caritas dei perfecta est. Et in hoc scimus
quoniam in ipso sumus. Qui dicit se i ip
so manere debet sicut ille ābulauit et ipse
ambulare. Carissimi non mandatus no
uum scribo uobis: sed mandatus uetus
qd̄ habuistis ab initio. Mandatum uet⁹
ē uerbum qd̄ audistis. Iterum mandatū
nouum scribo uobis: qd̄ ē uerum et i ip
so et in uobis: quia tenebre transierunt et
lumen uerum iam lucet. Qui dicit se i lu
ce esse et odit fratrem suum in tenebris ē
usq; ad huc. Qui uero diligit fratrem su
um: in lumine manet et scandalum in eo
non ē. Qui autem odit fratrem suum i te
nebris ē: et in tenebris ambulat et nescit
quo uadat: quoniam tenebre obcecaue
runt oculos eius. Scribo uobis filioli:
quoniam remittuntur uobis peccata pro
pter nomen eius. Scribo uobis patres
quoniam cognouistis eum quia ab initio
est. Scribo uobis adolescentes: quoniam
uicistis malignum. Scribo uobis infan
tes: quia cognouistis patres. Scribo uo
bis iuuenes: quoniam fortes estis et uer
bum dei in uobis manet et uicistis mali
gnum. **Lectio tertia.**

Carissimi nolite diligere mundum
neq; ea que in mundo sunt. Si qd̄
mundum diligit: non ē caritas patris in
eo. Quoniam omne qd̄ ē in mundo cō
cupiscentia carnis ē: et concupiscentia o
culorum: et superbia uite: que non ex pa
tre sed ex mundo ē. Et mūdus transit et
concupiscentia eius. Qui autem facit uo
luntates dei manet in eternū. Filioli mei
nouissima hora ē: et sicut audistis quoni
am antechristus uenit. Nunc autem an
techristi multi facti sunt. Unde scim⁹ qd̄
nouissima hora ē: Ex uobis prodierūt:
sed non erant ex nobis. Nam et si fuisset
ex nobis pmanissent utiq; nobiscū. Sicut
ut manifesti sint: quoniam non sunt oēs
ex uobis. Sed uos unctione habetis
a sancto et nostis omnia. Nō scripsi uob

quasi ignorantibus ueritatem: sed quasi
scientibus eam: et quoniam omne mendacium
ex ueritate non est. Quis est mendax nisi
is qui negat quoniam Iesus non est Christus: Ille est
antichristus qui negat patrem et filium. Dis qui ne-
gat filium nec habet patrem. Qui profiteretur filium et
patrem habet. Vos quod audistis ab initio
in uobis permaneat. Si in uobis permanse-
rit quod audistis ab initio: et uos in filio et pater-
ne manebitis. Et hec est repromissio quam
ipse pollicitus est uobis uitam eternam. Hec
scripsi uobis de his qui seducunt uos. Et
uos unctionem quam accepistis ab eo maneat
in uobis. Et non necesse habetis ut ali-
quis doceat uos: sed sicut unctio eius do-
cet uos de omnibus. Et ueritas est et non est men-
dacium. Et sicut docuit uos manete in eo.
Et nunc filiioli manete in eo: ut cum apparu-
erit habeamus fiduciam: et non confunda-
mur ab eo in aduentu eius. Si scitis quoniam
iustus est: scitote quoniam et omnis qui facit iustitiam
ex ipso natus est. **Lectio quarta.**

Quidete qualem caritatem dedit nobis
pater: ut filii dei noiemur et sciamus.
Propter hoc mundus non nouit uos quia
non nouit eum. Carissimi nunc filii dei su-
mus: et nondum apparuit nobis quid eri-
mus. Scimus quoniam cum apparuerit similes
ei erimus: quoniam uidebimus eum sicuti est. Et
omnis qui habet hanc spem in eo: sancti-
ficat se: sicut et ille sanctus est. Dis qui facit pec-
catum et iniquitatem facit. Et peccatum est iniquitas.
Et scitis quia ille apparuit ut peccata tolle-
ret: et peccatum in eo non est. Dis qui in eo ma-
net non peccat: et omnis qui peccat non uidet eum
nec nouit eum. Filiioli nemo uos seducat.
Qui facit iustitiam iustus est: sicut et ille iustus est.
Qui facit peccatum ex diabolo est: quoniam ab in-
itio diabolus peccat. In hoc apparuit fi-
lius dei: ut dissoluat opera diaboli. Dis qui
natus est ex deo peccatum non facit: quoniam se-
men ipsius in eo manet: et non potest peccare
quoniam ex deo natus est. In hoc manifesti sunt
filii dei: et filii diaboli. Dis qui non est iustus:
non est ex deo: et qui non diligit fratrem suum.
Quoniam hec est annuntiatio quam audistis
ab initio ut diligamus alterutrum. Non si-
cut chaitin qui ex maligno erat qui et occidit

fratrem suum. Et propter quod occidit eum: Quoniam
opera eius maligna erant: fratris autem
eius iusta. Nolite mirari fratres si odit uos
mundus. Nos scimus quoniam translati sumus
de morte ad uitam quoniam diligimus fratres.
Qui non diligit manet in morte. Dis qui
odit fratrem suum homicida est. Et scitis quoniam
omnis homicida non habet uitam eternam
in se in eo ipso manentem. **Lectio quinta.**

In hoc cognouimus caritatem dei:
quoniam ille animam suam pro nobis posuit: et
nos debemus pro fratribus nostris animas
ponere. Qui habuerit substantiam huius
mundi: et uiderit fratrem suum necessita-
tem habere: et clauerit uiscera sua ab eo
quomodo caritas dei manet in eo: Fili-
oli mei non diligamus uerbo neque lingua
sed opere et ueritate. In hoc cognoscimus
quoniam ex ueritate sumus: et in conspectu eius
suadebimus corda nostra: quoniam si re-
prehenderit nos cor nostrum maior est
deus corde nostro: et nouit omnia. Caris-
simi si cor nostrum non reprobenderit nos
fiduciam habemus ad dominum: ut quicquid pe-
tierimus accipiemus ab eo: quoniam man-
data eius custodimus: et ea que sunt pla-
cita coram eo facimus. Et hoc est manda-
tum eius ut credamus in nomine christi
iesu filii eius: et diligamus alterutrum sicut
dedit mandatum nobis. Et qui seruat man-
data eius: in illo manet et ipse in eo. Et in
hoc scimus quoniam manet in nobis deus
spiritu sancto quem dedit nobis. **Lectio sexta.**

Carissimi nolite omni spiritui credere: sed
probate spiritus si ex deo sint: quoniam mul-
ti pseudo propheti exierunt in mundum. In
hoc cognoscitur spiritus dei. Dis spiritus qui
confitetur iesum christum in carne uenisse
se ex deo esse: et omnis spiritus qui soluit
se ex deo non est: et hic est antichristus
de quo audistis quoniam ueniet et nunc iam
in mundo est. Vos ex deo estis filiioli et
uicistis eum quoniam maior est qui in uobis est:
quoniam qui in mundo est. Ipsi de mundo sunt: et
de mundo loquuntur: et mundus eos audit.
Nos ex deo sumus. Qui nouit deus au-
dit nos. Qui autem non est ex deo non audit
nos. In hoc cognoscimus spiritum christi

et spūm erroris. Carissimi diligam⁹ nos
in uicem: quia caritas ex deo est. Et oīs
q diligit ex deo natus est: et cognoscit de
us. Qui nō diligit nō nouit deus: qm̄ de
us caritas est. In hoc apparuit caritas
dei in nobis: quoniam filiū suū unigenitū
misi deus in hunc mundū: ut uiuam⁹ p
eum. In hoc est caritas non quasi nos
dilexerimus deum: sed quoniam ipse pri
or dilexit nos: et misit filium suum p piti
ationem pro peccatis nostris.

Secundum iohannem.

In illo tēpore. Dixit iesus discipul
suis. Amen amen dico uobis si qd
petieritis patrem in nomine meo dabit
uobis. Et reliqua. *Omelia sancti augu
stini episcopi. Lectio septima.*

Omini uerba nūc ista tractanda sūt
Amen dico uobis: si qd petieritis
patrem in nomine meo dabit uobis. Iā
dictum est in superioribus huius domi
nici sermonis partibus: ppter eos q nō
nulla petunt a patre in christi nomine: nec
accipiunt. Non petūt in nomine saluato
ris: quicqd petitur cōtra rationē salutis.
Non eim sonū litterarū ac syllabarū: sed
qd sonus ipse significat: et qd eo sono rec
te ac ueraciter intelligit. hoc accipiendū
est dicere cum dicit in nomine meo. An
de qui hoc sentit de christo qd nō ē de uni
co filio sentiendum non petit in eius no
mine: etiam si non taceat litteris ac sylla
bis christū: quoniam in nomine eius petit
queq cogitat cum petit. Qui uero qd est
de illo sentiendū sentit: ipse in nomine ei⁹
petit: et accipit qd petit: si nō contra salu
tem suam sempiternam petit. Accipit au
tem quando debet accipere. *Lectio. viii.*

Quedam autem non negātur sed ut
cōgruo dentur tempore differunt.
Ita sane intelligendū est q ait: dabit uo
bis ut ea beneficia significata sciant⁹ his
uerbis que ad eos qui petunt proprie p
tinent. Exaudiūtur quippe omnes sancti
pro seipis: non autem pro omnibus ex
audiūtur: uel amicis uel inimicis suis uel
quibulibet alijs: quia non utcuq dic
tum est dabit sed dabit uobis. Usqz mō

inquit non potestis quicqz in nomine meo.
Petite et accipietis: ut gaudiū uestrū sit
plenum. Hoc qd dicit gaudiū plenu
profecto non carnale sed spūale gaudiū
est. Et quando tantum erit ut aliquid ei
iam non sit addendū: proculdubio tūc
erit plenu. Quicqd eis petitur qd pertie
at ad hoc gaudiū consequendū: hoc
in nomine meo christi petendū: si diuiaz
intelligim⁹ grāz: si uere beatā poscim⁹ ui
tam. Quicqd autem aliud petit: nihil pe
titur. Non quia nulla omnino res ē: sed
quia in tante rei cōparatione quicquid ali
ud cōcupiscitur nihil ē. *Lectio nona.*

Neqz eim proisus nulla res est hō d
quo ait apostolus. Qui se putat eē
aliquid cum nihil sit. In cōparatione qp
pe spūalis hominis qui scit gratiam dei
se esse quod est: quisquis uana presumit
nihil est. Etia sic recte intelligi pōt. Amē
amen dico uobis: si quid petieritis pter
in nomine meo dabit uobis: ut hoc qd ait.
si quid non quodlibet itelligatur: sed ali
quid qd non in beate uite cōparatiōe sit
nihil. Et qd sequitur. usqz modo non peti
stis qcqz in nomine meo duob⁹ modis itelli
gi pōt: uel qz nō in nomine meo petistis. qd
nomē nō sic cognoscēdū ē cognouistis.
uel nō petistis qcqz qm̄ i cōparatiōe rei quā
petere debuistis. p nihilo habendū ē qd
petistis. Ut igit i eius nomine non nihil sed
gaudiū plenu petāt: qm̄ si aliqd aliud pe
tūt idē aliud nihil ē: exhortat dicēs. Pe
tite et accipietis ut gaudiū uām sit plenu:
id est hoc i nomine meo petite: ut gaudiū ue
strum sit plenu: et accipietis. Istō eis bo
no i petēdo pseuerantes sanctos suos ne
quaqz diuina misericordia fraudabit.
Hec igit i puerbis locutus sum uobis.
Venit hora cū iā nō in puerbis loquar
uobis: sed palā de pte meo annuntiabo
uobis. Possem dicere hāc de qua loq
horā: futurū oportere seculū intelligi: ubi
uidebim⁹ palā qd beat⁹ aplo facie dic ad
faciē: ut qd ait. hec i puerbis locutus sū
uobis: hoc sic qd ab eodē aplo dictū ē:
uidemus nūc p speculū i enigmate. *Ad
laudes cap. Carissimi estote. Ad bñdict⁹*

antiphona. Usq; mō nō petistis qd; peti
te et accipietis al. **Ad tertiā caplm.** Carissi
mi estote. **Ad sextam capitulum.**

Qui autē p̄spererit i lege p̄fecte libra
tis: et p̄māserit in ea: nō auditor ob
liuioſus factus: sed factor opis hic beat⁹
in facto suo erit. **Ad nonam capitulum.**

Religio mūda et imaculata ap̄d deū
et p̄rem hec ē uisitare pupillos et ui
duas in tribulatōe eorū: et imaculatum se
custodire ab hoc seculo. **Ad uespas ca
pitulū.** Carissimi estote. **Ad mag. a.** Peti
te et accipietis ut gaudiū uīm plenū sit: ip̄e cīm
pater amat uos: q; uos me amastis: et credidi
stis al. **oio.** De a quo bona. **Infra hebdo
madā ad mag. a.** Ip̄e eiz p̄r amat uos quia
uos me amastis et credidistis alleluia. **anti.**

Exiit a patre et ueni in mundum: iterum re
linquo mundū et uado ad p̄rem allā. **a.** Ecce
nūc palā loqueris et pueriū nullū dicis: nesci
mus q; scis oīa: et nō op⁹ ē tibi ut q; iterroget
allā. **De epistola iohannis secūda et tertia
p̄ hebdomadā legif. et de epistola iude.**

Iohannis epla scda incipit. Lectio prima.
Senior electe dñe et natis ei⁹ quos
ego diligo in ueritate: et nō ego so
lus sed oēs q; cognouerūt ueritatē p̄pter
ueritatē que p̄manet i uobis: et uobiscū
erit i eternū. sit uobiscū grā misericordiā
et pax a deo p̄re et a iesu xp̄o filio p̄ris in
ueritate et caritate. Gauiſus sū ualde qm̄
inueni de filiis tuis ābulantes i ueritate:
sicut mādātū accepim⁹ a p̄re. Et nunc ro
go te dñā nō tāq; mādātū nouū scribēs
tibi: sed qd; habuim⁹ ab iūio ut diligam⁹
alterutrū. Et hec ē caritas ut ābulemus
scdm mādātū eius. **¶** Hoc eīm mādātū ē:
ut quēadmodū audistis ab iūio i eo ābu
letis: qm̄ multi seductores exierūt i mun
dum q; nō p̄fiterē iesuz christū uenisse in
carne. **¶** Hic ē seductor et anti xp̄s. **Lec. ij.**

¶ Idete uos metip̄os ne p̄dat̄is que
opati estis: sed ut mercedē plenam
accipiat̄is. Dis q; p̄cedit et nō p̄manet in
doctrina christi: deū nō h̄z. Qui p̄manet
in doctrina hic et filiū et p̄re h̄z. Si quis
uenit ad uos et hāc doctrinā nō affert no
lite recipere eū: nec aue ei dixeritis. Qui eiz

dicat illi aue cōicat opib⁹ eius malignis.
Ecce p̄dixi uobis ut nō in die dñi p̄fun
damini. Plura habens uobis scribere
nolui p̄ chartā et atramentū. Spero eim
me futurū apud uos: et ore ad os loq; ut
gaudiū uestrū plenū sit. Salutant te filij
sororis tue electe. Gratia dei tecū amen.

Epistola iohannis tertia. Lectio tertia.

Senior caio carissimo quē ego dili
go i ueritate. Carissime de oib⁹ ora
tione facio p̄spe te ingredi ualere: sic p̄
pere agit aia tua. Gauiſus sum ualde ue
nientib⁹ fribus et testimoniū p̄hibētibus
ueritati tue: sicut tu i x̄itate ābulas. **¶** Ha
ioz horū grāz nō hēo q; ut audiā filios
meos in ueritate ābulare. Carissime fide
lit facis qd; oparis in fr̄es: et hoc in pe
grinos: q; testimoniū reddiderūt caritati
tue in cōspectu ecclie quos b̄nfaciō dñu
cens digne deo. **¶** Pro noīe eius eīm p̄re
cti sūt nihil accipietes a gētib⁹. Nos et
go debem⁹ huiusmōi suscipere: ut coopato
res simus ueritatis. **Lectio prima.**

Scripsisset forſitan ecclie: sed is qui
amat primatū gerere in eis diotre
phes nō recipit nos. **¶** Prop̄ qd; si uene
ro cōmoneā eius opa q; facit uerbis ma
lignis garriens in nos. Et quasi ei ista nō
sufficiūt nec ip̄e suscipit fr̄es: et eos q; susci
piunt p̄hibet: et de ecclia eiicit. Carissi
me noli imitari malū s; qd; bonū ē. Qui
b̄n facit ex deo ē. Qui autē male facit nō
uidet deū. **¶** Demetrio testimoniū reddūt
ab oib⁹ et ab ip̄a ueritate. **¶** S; et nos te
stimoniū p̄hibem⁹. Et nosti qm̄ testimo
iū nīm uep̄ est. **¶** Multa habui scribere
tibi: s; nolui p̄ atramentū et calamū scribe
re. Spero autē p̄tinus te uidere: et ore ad
os loqmur. **¶** Pax tibi. Salutāt te amici.
Saluta tu amicos noiātīm. **Epistola iu
de apostoli. Lectio secunda.**

Iudas iesu xp̄i seruus: frat̄ aut iaco
bi: his q; i deo p̄re dilectis: et a iesu
xp̄o p̄seruatis: et uocatis s̄ctis: misericor
dia uobis et pax et caritas adimpleat. Ca
rissimi oēm sollicitudinē faciēs scribendi
uobis d̄ cōi uia salute necesse habui scri
bere uob de p̄cās sup̄c̄rtari seml tradite

sanctis fidei. Subitroierunt eum quidam
hoies q olim pscripti sunt i hoc iudicium
ipij: dei nri graz trasseretes in luxurias: et
solum dñatorem dñm nostrum iesu chri
stum negantes. *Lectio tertia.*

Quammonere autē uos uolo scien
tes semel oia: qm̄ iesus pplm̄ d̄ fra
egypti saluās: secūdo eos q nō credide
rūt pdidit. Angelos q nō seruauere
suū principatū: sed dereliquerūt suū do
miciliū in iudiciū dei magni uincul̄ eter
nis sub caligie reseruauit. Sic sodoma et
gomorra et finitime ciuitates simli mō ex
fornicate: et abeūtes post carnē alterā fac
te sūt exēplū: ignis em̄ penā sustinētes.
Siliū et hi q carnē maculāt: dn̄atōez autē
spnūt: maiestātē autē blasphemāt. *Lect. i.*

Quam michael archangelus cū dñā
bolo disputans alcāret de moysi
corpore: n̄ ē ausus iudiciū iserre blasphe
mie: sed dixit. Impet tibi dñs. Ibi at que
cūqz quidē ignorāt blasphemāt: q̄cunqz
autē naturalit̄ tāqz muta aialia nouere in
his corūpūnt. Ne illis q in uia cāim ab
ierūt: et errore balaā mercede effusi sunt:
et p̄traditiōe chore pierūt. Ibi sūt in epu
lis suis macule p̄uantes: sine timore se
metip̄os pascētes: nubes sine aqua q a
uētis circūferūt: arbores annūales: ifru
ctuosae: bis mortue: eradicatē: fluctus feri
maris: despumātes suas p̄fusiōes: sidera
errātia: q̄b̄ p̄cella tenebray i eternū cō
seruata est. *Lectio secunda.*

Prophetauit at de his septim̄ ab
adā enoch dicēs. Ecce ueniet dñs
in factis milib̄ suis: facere iudiciū s̄ oēs:
et arguere oēs ip̄ios de oib̄ opib̄ ip̄ie
tatis eoz: q̄bus ip̄ie egerūt: et de oib̄ his
que locuti sūt s̄ dñm peccatores ip̄ij. Ibi
sūt murmuratores querulosi: scdm̄ desirō
ria sua ambulātes: et os illoz loq̄tur sup
biā mirātes p̄sonas quēst̄ cā. Vos autē
carissimī memores estote x̄boz que p̄di
cta sūt ab aplis dñi nostri iesu xpi: q dice
bant uobis: qm̄ in nouissimo tēpore uēi
ent illuzores scōz sua desideria ābulātes
in ipietatē. Ibi sūt qui segregāt semetip̄os
aiales sp̄m̄ nō hītes. *Lectio tertia.*

Us autē carissimī sup̄edificātes uos
metip̄os factissime uie fidei in sp̄i
tu factō orātes: uosmetip̄os i dilectione
dei seruāte: expectātes misericordias dñi
nostri iesu ch̄risti in uitā eternā. Et hos q
dem arguite iudicātes: illos autē saluate
de igne rapiētes. Alijs autē miseremini in
timore odiētes: et eā que carnal̄ ē macu
latā tunicā. Et at q potēs est uos p̄serua
re sine peccato: et p̄stituerē ante p̄spectus
glorie sue immaculatos i exultatiōe: i adue
tum dñi nostri iesu xpi soli deo saluatori
nostro. p̄ iesu xpm̄ dñm nostrū gloria et
magnificentia. ip̄erū et potestas. aī oia
secula. nūc et in oia secula seculoz amē.
In uigilia ascensionis dñi ad uespas aī.
Uiri galilei. Cū reliqs de laud. ps. Dixit
dñs. Cū reliquis. In fine. ps. Laudate
dñm oēs gentes. Capitulum.

Primū quidē sermonē feci de om̄i
bus o theophile q cepit iesus face
re et docere usqz i diē qua precipiēs apo
stolis p̄ sp̄m̄ sanctū quos elegit assūpt̄
est. *bym. Iesu nostra redēptio. ** Ascendit
deus in iubilatiōe al. *R. Et dñs in uoce tu*
be alla. Ad mag. aī. Pater manifestauit no
men tuū hominibus quos dedisti mihi: nunc
autē p̄ eis rogo nō p̄ mūdo: qz ad te uenio alle
luia. *Oratio.*

Concede q̄s oīpotens deus: ut qui
hodierna diē unigenitū tuū redēp
torē n̄m ad celos ascēdisse credim̄: ip̄i
quoz mēte i celestib̄ habitem̄. p̄ eūdē.
Ad matut. inuitatoriū. Allā xpm̄ dñm as
cendentē in celū. Venite adorem̄ al. *ps. Ve*
nūt. bym. Eterne rex altissime. In p̄io no
turno r. Eleuata est magnificētia tua super
celos deus alla. *ps. Dñe dñs noster: aī.*
Dñs in tēplo factō suo dñs in celo alla. ps.
In dñō cōfido. aī. A sumo celo egressio
eius et occurfus eius alla. *ps. Celi enar. **
Ascēde deus in iubilatiōe alla. R. Et dñs i uo
ce tube alleluia. Lectio prima.

Primū quidē sermonē feci de oib̄
o theophile: que cepit iesus facere et
docere usqz in diē qua p̄cipiēs aplis per
sp̄z sanctū quos elegit assūptus ē. Qui
bus et p̄buit sc̄ipm̄ uiuū post passionē

suaz in multis argumētis: p dies quadra-
ginta apparens eis ⁊ loquens de regno
dei. Et cōuecēs precepit eis ab hieroso-
lymis ne discederēt: sed expectarēt. p mis-
sionē patris: quā audistis inqt p os meū:
q: iōānes qdē baptizauit aqua: uos autē
baptizamini spū sācto: non post multos
hos dies. Igit q puenērāt interrogabāt
eū dicētes. Dñe si i tēpore hoc restitues
regnū isrl: Dixit aut eis. Nō est uīm nos
se tēpora uel momēta que pās posuit in
sua potestate: sed accipietis uirtutē super
ueniētis spūs sācti in uos ⁊ eritis mibi te-
stes in ierlm ⁊ in oī iudea ⁊ samaria ⁊ us-
q: ad ultimū terre. Et cū hoc dixisset ui-
dentibus illis eleuatus ē: ⁊ nubes susce-
pit eū ab oculis eoz. Cūq: intuerent in
celū euntē illū: ecce duo uiri astiterūt iux-
ta illos i uestibus albis: q ⁊ dixerunt. Viri
galilei qd statis aspiciētes in celū: Nūc ie-
sus q assūptus ē a uobis in celū: sic uēiet
quēadmodū uidistis eū euntē in celum.
Tūc reuersi sūt hierosolymā a mōte qui
uocat oliueti: q est iuxta ierl: sabbati ha-
bens iter. Et cū introissent i cenaculū af-
cenderūt: ubi manebat petrus ⁊ iōānes:
⁊ iacob⁹. philippus ⁊ thomas. bartholo-
meus ⁊ mattheus. iacob⁹ alpheī ⁊ simō
zelotes ⁊ iudas iacobi. Ad oēs erāt psen-
tes unanimē in oratōe cū mulieribus et
maria matre iesu ⁊ fratribus eius. **R.** Post
passionē suā p dies. xl. apparens eis ⁊ loqns
de regno dei allā. Et uidētib⁹ illis eleuatus est
allā: ⁊ nubes suscepit eū ab oculis eoz alā. **R.**
Et cōuecēs precepit eis ab ierl: ne discederēt
sed expectarēt pmissionē pīs. Et.

Lectio secunda:

In dieb⁹ illis exurgēs petrus i me-
dio fratru dixit. Erat aut turba ho-
minū siml sere centū uiginti. Viri frēs o: i
plēri scripturā: quā pdixit spūs scs p os
dauīd de iuda q fuit dux eoz: qui cōpre-
benderūt iesū: q cōnūeratus erat in nob
⁊ sortitus ē sorte mīsterij hui⁹. Et hic qdē
possidebit agrū de mercede iniquitatis: et
suspsus crepuit medius: ⁊ diffusa sūt oīa
uiscera eius. Et notū factū ē oīb⁹ habitā-
tibus ierlm: ita ut appellaret ager ille lin-

gua eoz acheldōmach: hoc ē ager sanguis
Scriptū est eim i libro psalmoz. Fiat cō-
moratio eoz deserta: ⁊ nō sit q inhabitet in
ea: ⁊ epātū eius accipiat alī. Oportet er-
go ex his uiris q nobiscū sūt cōgregati i
oī tēpore quo itrauit ⁊ exiuit int nos do-
minus iesus icipiēs a baptismate iōānis
usq: in diē qua assūptus ē a nobis: ⁊ res-
urrectiōis ei⁹ nobiscū fieri unū ex istis.
Et statuerūt duos: ioseph q uocat bar-
bas: q cognominatus ē iust⁹: ⁊ matthias.
Et orātes dixerūt. Tu dñe q corda nosti
oīum: oñde quē elegeris ex his duobus
unū accipe locū mīsterij hui⁹ ⁊ aplatus:
de quo puaricat⁹ ē iudas: ut abiret i locū
suū. Et dedit fontes eis. Et cecidit fors
sup matthiā: ⁊ annūerat⁹ est cū. xij. aplis.
R. Oīs pulchritudo dñi exaltata ē sup sidera
Spēs eius i nubibus celi: ⁊ nomē eius i cū
pmanet allā. **R.** A sumo celo egressio eius us-
q: ad sumum eius. Species.

Lectio tertia.

Et cū cōplerent dies pētecoste: re-
rāt oēs parit in eodē loco. Et fact⁹
est repēte de celo sonus tāq: adueniētis
spūs uehemētis ⁊ repleuit totā domum
ubi erāt sedētes. Et apparuerūt illis disp-
tite lingue tāq: ignis: seditq: supra singu-
los eoz. Et repleti sūt oēs spū sācto: ⁊ ce-
perūt loq uarijs linguis: put spūs scs
dabat eloq illis. Erāt i ierlm habitantes iu-
di uiri religiosi ex oī natiōe: q sub celo ē.
Facta aut hac uoce puenit multitudo e-
mēte pfusa ē: qm audiebat unusq: ling-
ua sua illos loqntes. Stupebāt aut oēs
⁊ mirabātur dicētes. Nōne ecce oēs isti
q loquūtur galilei sūt: Et quō nos audi-
uimus unusq:q: linguā nāz i qua nā su-
mus: Parthi ⁊ medi ⁊ elamite ⁊ q habi-
tant mesopotaniā iudeā ⁊ cappadociā
pontū ⁊ asiā phrygiā ⁊ pāphlyā egyp-
tū ⁊ ptes libye: q est circa cirēem ⁊ adue-
ne romani iudei quoq: ⁊ pseliti cretes ⁊
arabes: audiuius eos loquētes nāz li-
guis magnalia dei. Stupebāt aut oēs et
mirabāt ad iuicē dicētes: qd nā uult hoc
ē. Alij aut irridentes dicebāt: q: multo
pleni sūt isti. **R.** Exaltare dñe al. In uirtute tua

al. **. Elevata ē magnificētia tua sup celos de
us. In. In secūdo noc. a. Exaltare dñe in
uirtute tua: cātābim⁹ ⁊ psallē⁹ alla. ps. Dñe
in uirtute. a. Exaltabo te dñe qm suscepisti
me alla. ps. Ip̃m. a. Ascēdit deus i iubi
latione: ⁊ dñs in uoce tube alla. ps. Dñs gē
tes. * Ascēdens xp̃s in altū alla. R. Cap
tuā duxit captiuitatē alla. *Sermo sancti au
gustini episcopi. Lectio quarta.**

Aluator n̄ dilectissimi fr̃s ascēdit
in celū: nō ergo turbemur in terra.
Ibi sit mens: ⁊ hic erit reges. Ascēdam⁹
cū xp̃sto interz corde: ut cū dies p̃mis
sus aduenerit sequamur ⁊ corpore. Sci
re tñ debemus fr̃s qz cū xp̃sto nō ascē
dit supbia. nō auaricia. nō luxuria. Nul
lum uitiū n̄m ascēdit cū medico n̄o. Et
ideo si post medicū desiderāus ascēdere
debemus uitia ⁊ peccata depōere. Dñs
eīm quasi qbusdam cōpedibus nos pre
munt: ⁊ peccatoz nos retib⁹ ligare p̃ten
dunt. Et ideo cuz dei adiutorio scdm q
ait psalmista. dirupamus uicula eozū ut
securi possimus dicere dñō. Dirupisti ui
cula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis.
Resurrectio dñi spes n̄a est. Ascēsiō dñi
glorificatio n̄a est. Ascēsiōis hodie so
lēnia celebrāmus: Si ergo recte: si fideli
ter: si s̄acte: si pie ascēsiōez dñi celebrāus:
ascendamus cū illo ⁊ sursum corda hēa
mus. Ascēdentes aut nō extollamur: ne
de n̄is quasi de p̃p̃is meritis presuma
mus. Sursum eīm cor ad dñm refugiu
uocatur. R. Tēpus ē ut reuertar ad eum q
misit me dicit dñs: nolite contristari ne turbe
cor uestrum. Rogo pro uobis patrem ut ipse
uos custodiat alla. alla. * Nisi ego abiero pa
raditus non ueniet: dum assumptus fuero mit
tam uobis eum. Rogo.

Lectio quinta.

Idetes fratres magnū miraculū. Al
tus est deus. Erigis te ⁊ fugit a te.
Quare hoc? Quia excelsus ē ⁊ humilia
respicit ⁊ alta a longe cognoscit. Humi
lia de proximo respicit ut attollat. Alta
id est superba. de longe cognoscit ut de
primat. Resurrexit eīm xp̃stus ut spem

nobis daret: quia isurgit homo qui mo
ritur: ne moriendo dissiparemur: ⁊ uitaz
nostram morte finitam putaremur. Se
curos nos fecit. Solliciti eramus de ip̃a
anima: ⁊ ille nobis resurgendo d̃ carnis
resurrectione fiduciaz dedit. Crede ergo
ut munderis. p̃uiz te oportet credere: ut
postea per fidem deum merearis aspice
re. Deum eīm uidere uis? Audi ipsum.
Beati mundo corde quoniam ipsi deuz
uidebūt. P̃uiz cogita de corde mūdā
do: ⁊ qcqd ibi uidēs qd displiceat dō tol
le. Venire ad te deus uult. audi eum di
centem. Ego ⁊ pater ueniemus ⁊ mansi
onem apud eum faciemus. Ecce qd pro
mittit deus. R. Non conturbetur cor uestz
ego uado ad patrem: ⁊ dum assumptus fuero
a uobis mittam uobis alleluia. Spiritum ue
ritatis ⁊ gaudebit cor uestz alleluia. * Ego
rogabo patrem ⁊ alium paracitum dabit uo
bis. Spiritum.

Lectio sexta.

Ergo qualiscunqz homo fragilis
uenturum me ad domum tuam p
mitterem sine dubio mundaes eam su
perua proiiceret: que erunt necessaria
p̃parares. Deus ad cor tuuz uenire uult
⁊ piger es ei domum mundare. Omnia
uicia inimica sunt deo. Et ideo ip̃o auxi
liante proice illa si uis excipere xp̃stuz.
Non eīm amat deus habitare cum aua
ricia immunda. sordida. ⁊ insatiabili: cui
infideles homines seruire uolunt: ⁊ deū
uidere cupiunt. Et tu ergo munda cor
tuum: si potes id agere. Ideo operare ut
xp̃stus mundet ubi habitet ul' maneat.
Roga ⁊ supplica humiliare ⁊ audi scrip
turam dicentem. Deus superbis resistit:
humilibus autem dat gratiam. Esto hu
milis ut in te requiescat deus. Idem ip̃e
xp̃stus tibi est ⁊ uia ⁊ patria. Si fideli
ter curris ad ipsum uadis: ad ipsum per
uenies. Et enim tibi eterna uia assumpsit
qd non erat: non amisit quod erat. Ip̃s
us ergo misericordiam deprecemur: ut
nobis fidem rectam ⁊ itellectuz sibi pla
citum: ad exercenda bona opa cōcedat.

Quod ipse prestare dignetur: quia cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat in secula seculorum amen. *R.* Ascendens in altum al. captiuas duxit captiuitatem. Dedit dona hominibus al. alleluia. *R.* Ascendit deus in iubilatione et dominus in uoce tube. Dedit. *In tertio noc. p.* Primis exaltatus est al. super omnes deos alla. *ps.* Dominus reg. exul. *ant.* Dominus in sion al. magnus et excelsus al. *ps.* Dominus reg. irascant. *r.* Dominus in celo alla. parauit sedem suam alla. *ps.* Benedic anima mea. *r.* Ascendo ad patrem meum et patrem uestrum alla. *R.* Deum meum et deum uestrum alleluia.

Secundum marcum.

In illo tempore. Recubentibus. xi. discipulis apparuit illis iesus et exprobrauit incredulitatem illorum et duritiam cordis: quia hiis qui uiderant eum resurrexisse a mortuis non crediderant. Et reliqua.

Omelia sancti gregorii pape. Lec. vii.

Quod resurrectione dominice discipuli tarde crediderunt non ita illorum infirmitas quam nostra: ut ita dicam: futura firmitas fuit. Ipse namque resurrectio illis dubitantibus per multa argumenta monstrata est: quod dum nos legentes agnoscimus quod aliud quam de illorum dubitatione solidamur. Adhuc eis mihi maria magdalene persistit quod citius credidit: quam thomas qui diu dubitauit. Ille et cum dubitatio uulnere cicatrices tetigit: de nostro pectore dubietatis uulnus aperta uit. Ad insinuandam quoque ueritatem dominice resurrectionis notandum nobis est: quod lucas refert dicens. Conuersens precepit eis ab iherusalem ne discederent. Et post pauca. Uidentibus illis eleuatus est: et nubes suscepit eum ab oculis eorum. Notate uerba signate mysteria. Conuersus eleuatus est. Comedit: et ascendit: ut uidelicet per effectum comestionis uitas patesceret carnis. Marcus uero prius quam celos dominus ascenderet eum de cordis atque infidelitatis duritia increpasse discipulos memorat. Qua in re quod considerandum est nisi quod ideo dominus tunc discipulos cum increpauit corporaliter reliquit: ut uerba que recedens diceret in corda audientium arctius impressa remanerent. Increpata igitur eorum duritia quid amonendo dicat audiamus. Eutes in mundum

uniuersum predicare euangelium omni creature. *R.* Ego rogabo patrem et alium paracletum dabit uobis. Ut maneat uobiscum in eternum spiritum ueritatis alleluia. *R.* Si enim non abiero paracletus non ueniet ad uos: si autem abiero mittam eum ad uos. Ut maneat.

Lectio octaua.

Nunquid fratres mei sanctum euangelium uel insensatis rebus uel brutis animalibus fuerat predicandum: ut de eo discipulis dicatur. Predicatur euangelium omni creature. Sed omnis creature nomine signatur homo. Sunt namque lapides sed nec uiuunt nec sentiunt. Si herbe et arbusta: uiuunt quidem sed non sentiunt. Uiuunt dico non per animam sed per uiriditatem. Quia et paulus dicit. Insuper tu quod seminas non uiuificas: nisi prius moriatur. Uiuunt ergo quod moriuntur: ut uiuificent. Lapides itaque sunt: sed non uiuunt. Arbusta autem sunt: uiuunt sed non sentiunt. Bruta uero animalia sunt: uiuunt sentiunt: sed non discernunt. Angeli et enim sunt: uiuunt: sentiunt et discernunt. His autem creature aliquid habet hominis. Habes namque cor esse cum lapidibus. uiuere cum arboribus. sentire cum animalibus. intelligere cum angelis. Si igitur cor habet aliquid cum omni creatura homo: iuxta aliquid omnis creatura homo. Omnis ergo creature predicatur euangelium cum soli homini predicatur: quia ille uidelicet docetur propter quem cuncta sunt creata in terra: et a quo omnia per quandam similitudinem aliena non sunt. Potest et omnis creature nomine omnis natio gentium designari. Ante et enim dictum fuerat. In uiam gentium ne abieritis: nunc autem dicit. Predicatur euangelium omni creature. Ut scilicet a iudea apostolorum repulsa predicatio tunc nobis in adiutorium fieret: cum hanc illa ad damnationis sue testimonium superba repulisset. *R.* Domine munda ascensum tuum domine. Qui ambulas super pennas uentorum alleluia. *R.* Confessiones et decorem induisti amictus lumine sicut uestimentum. Qui.

Lectio nona.

Sed cum discipulos ad predicandum

ueritas mittit: quid aliud in mundo facit
nisi grana seminis spargit: Et pauca gra
na mittit in semine: ut multarum messium fru
ges recipiat ex nostra fide. Neque et eis in uni
uerso mundo tanta fidelium messis exurge
ret: si de manu domini super rationalem terram illa ele
cta grana predicationum non uenisset. Seq
uitur. Qui crediderit et baptizatus fuerit sal
uus erit. Qui uero non crediderit perdena
bitur. Fortasse unusquisque apud seipsum di
cat. Ego iam credidi saluus ero. Uerum dicit:
si fidem operibus tenet. Uera et eum fides
est que in hoc quod uerbis dicit moribus si con
tradicit. Hinc est eum quod de quibusdam falsis
fidelibus paulus dicit. Qui protestantur se nosse
deum factis autem negant. Hinc iohannes ait.
Qui dicit se nosse deum et mandata eius non
custodit mendax est. Que cum ita sint fidei
nostre ueritatem in uite nostre considera
tione debemus agnoscere. Tunc eum ue
raciter fideles sumus: si quod uerbis promit
timus operibus implemus. In die quippe
baptismatis omnibus nos antiqui hostis
operibus atque omnibus populis abrenun
ciare promissimus. Ita unusquisque uirum ad con
siderationem suam mentis oculos reducat:
et si seruat post baptismum quod ante bap
tismum spopondit certus iam quod fidelis est gau
deat. Sed ecce quod promissum minime seruauit.
Ad exercenda praua opera: ad concupiscen
das mundi populas dilapsus est: uideamus
si iam scit plangere quod errauit. Si etiam non
abiero paracletus non ueniet ad uos: si autem abie
ro mittam eum ad uos. Cum autem uenerit ille docebit
uos omnem ueritatem aliam. Non enim loquitur a
se metipso: sed quecumque audiet loquitur: et que ue
tura annuntiabit uobis. Cum. Respondit deus
in iubilacione aliam. Et dominus in uoce tube aliam. Ascendens
christus in altum captiuam duxit captiui
tatem. Et. Ad laudes et per horas antiphona. Viri
galilei quod aspiciatis in celum: hic iesus qui assumptus
est a uobis in celum sic ueniet aliam. Dominus reg.
Cum reliquis antiphona. Cumque intueretur in celum
euntem illum dixerunt aliam. Eleuatis manibus ere
batur in celum et benedixit eis aliam. Exaltate re
gem regum: et hymnum dicite deo aliam. Videti
bus illis eleuatus est: et nubes suscepit eum in celo
aliam. Capitulum. Primum quidem. Hymnus. Iesu no

stra redemptio. Dominus in celo aliam. Parauit
sedem suam aliam. Ad benedictus antiphona. Ascendo
ad patrem meum et preme uirum: deum meum et deum ue
strum aliam. Oratio. Concede. In fine omni
um hymnorum usque ad pentecostem dicitur. Gloria
tibi domine qui scandis et cantatur in tono d' asce
sione. Ad primam capitulum. Regi seculorum.
Re. b. Christus fili dei uiui miserere nobis aliam
aliam. Qui scandis super sidera. Gloria. Gloria. Christus. Exurge christe adiuua
nos aliam. Et libera nos propter nomen tuum
aliam. Et sic dicitur quotidie usque ad pentecostem.
Ad tertiam capitulum. Primum quidem.
Re. b. Ascendit deus in iubilacione aliam aliam.
Et dominus in uoce tube. Alleluia. Gloria. Ascendit. Ascendens christus in altum
alleluia. Captiuam duxit captiuitatem aliam.
Ad sextam capitulum.
Et conuersens precepit eis a b hie
rosolymis ne discederent: sed expe
ctarent promissionem patris quas audi
stis inquit per os meum: quia iohannes qui
dem baptizauit aqua: uos autem bap
tizabimini spiritu sancto non post multos
hos dies. Ascendens christus in altum
alleluia alleluia. Captiuam duxit captiui
tatem. Alleluia. Gloria. Ascendit. Ascendo
ad patrem meum et patrem uestrum aliam.
Deum meum et deum uestrum aliam. Ad nonam capi
tulum. Viri galilei quod statis aspicientes in celum:
hic iesus qui assumptus est a uobis
in celum: sic ueniet quemadmodum uidistis
eum euntem in celum. Ascendo ad
patrem meum et patrem uestrum alleluia aliam.
Deum meum et deum uestrum. Alleluia
Gloria. Ascendit. Dominus in celo
alleluia. Parauit sedem suam alleluia. Ad
uesperas antiphona. Viri galilei. Cum reliquis
psalmis. Dixit dominus. Cum reliquis. In
fine psalmis. Laudate dominum omnes gentes
Capitulum. Primum quidem. Hymnus.
Iesu nostra redemptio. Dominus in celo
alleluia. Parauit sedem suam alleluia. Ad
magnificat antiphona. Rex glorie domine uirtu
tum: qui triumphator hodie super omnes celos
ascendisti: ne derelinquas nos orphanos: sed
mitte promissum patris in nos spiritum uerita
tis alleluia. Oratio. Concede quesumus.

Infra octauā ascensionis' quotidie usqz ad pentecostem. fit officiū de ascensione nisi festum occurrat. Sex lectōes leguntur de sermonibus sancti leonis pape. Post beatā et gloriosā. Et sancti augustini epi. Ascensionis dñi nostri. Et tres de omelia ascensionis ordie debito obseruato. Sermo sancti leonis pape. Lectio prima.

Post beatā et gloriosā dñi nři iesu christi resurrectionē. qua uerz dei templū iudaica impietate resolutū: diuina se i triduo potētia suscitauit. Quadragenarius hodie dilectissimi sctoꝝ dieꝝ expletus ē nūerus sacratissima ordinatiōe dispositus: et ad utilitatem nostre eruditōis ipensus: ut dum a domino in hoc spatio mora presentie corporalis extēditur: fides resurrectionis documentis necessarijs muniretur. Adors enim christi multorum discipulorum corda turbaue rat: et de supplicio crucis: et de emissionē spūs: et de examinati corporis sepultura grauatīs mestitudine mentibus: quidāz diffidentie torpor obrepserat. Nam cūz sancte mulieres sicut euāgelica patefecit historia: reuolutz a monumēto lapidē: sepulchrum corpore uacuum: et uiuētis domini testes angelos nūciarent: uerba earum apostolis alijsqz discipulis delirā mentis similia uidebantur.

Lectio secunda.

Quam utiqz hesitationez humana infirmitate nutantē: nequaqz pmi sisset spūs ueritatis. predicatorum inesse pectoribus: nisi illa trepida sollicitudo et curiosa cūctatio nre fidei sūdamēta iecis sent. Prostris igit pturbatiōib' nris piculis in aplis pulebat nos in illis uiris cōtra calūnias ipioꝝ: et ptra terrene argumta sapientie docebāur. Nos illoꝝ iſtruxit aspectus. nos erudiuit audir. nos cōfirmauit tactus. Sias igit agam' diuie dispensationi et sctoꝝ patꝝ necessarie tarditati. Dubitandū est ab illis: ne dubitaret a nobis. *Lectio tertia.*

Non ergo hi dies dilectissimi q iter resurrectionē dñi ascensionēqz fluxerunt occiso trāsiere discursu: s; magna in

eis pfirmata sacra sūt reuelata mysteria. In his metus dire mortis aufert: et nolum aie: sed et carnis immortalitas declaratur. In his p sufflationē dñi isundit apostolis spūs sctus: et beato aplo petro supra ceteros post regni clauēs ouis dñi ci cura mandatur. In his diebus duob' discipulis tertius in uia dñs iungitur comes: id est ad oēm nostre ambiguitatis caliginē detergendam: pauentium ul trepidantium tarditas increpatur. Flāmaz fidei illuminata corda concipiunt: et querant tepida: referante domino scripturas: efficiuntur ardentia. *Lectio quarta.*

In fractione quoqz panis cōuectiō tium aperiuntur obtutus: multo felicius horum oculis patefactis: quibus nature sue manifesta est glorificatio qz illorum generis nostri principium quib' preuaricationis sue est ingesta confusio. Inter hec autem aliaqz miracula cū discipuli trepidis cogitationibus estuaret: et apparuisset in medio eorum dominus: dixissetqz pax uobis: ne hoc in corz remaneret opinionibus qd uoluebatur i cordibus. putabant eim spiritum se uide re non carnez: redarguit cogitationes a ueritate discordes. Ingerit dubitantium oculis manētia manibus suis et pedibus crucis signa: et ut diligitius ptractet inuitat: quia ad sanāda infidelū cordiuz uulnera clauorum et lancee erāt seruata uerigia: ut nō dubia fide sed constantissima scia teneret: eā naturā i dei pīs pfectusā throno q iacuerat i sepulchro. *Lectio v.*

Per resurrectionē dñi et ascensionē ei exactū est: hoc prouidentia dei curauit: hoc docuit: hoc suorum et oculis insinuauit et cordibus: ut dñs nři iesus xp̄s: uere agnosceret resuscitatus: qui erat nāt. passus et mortuus. Unde beatissimi apli omnesqz discipuli: qui et de exitu crucis fuerant trepidi: et de fide resurrectionis ambigui: ita sunt ueritate perspicua roborati: ut domino in celorum cuncte sublimia: non solum nulla afficerentur tristitia: sed etiam magno gaudio replerent.

Et re uera magna et ineffabilis erat cau-
sa gaudendi: cum in conspectu tante mul-
titudinis supra omnem creaturam celesti-
um dignitatem humani generis natura
cōscenderet: super gressura angelicos ordi-
nes: et ultra archangelorum altitudines e-
leuanda nec illis sublimitatibus modum
sue proiectionis habitura: nisi eterni pa-
tris recepta consensu illius glorie socia-
retur in throno: cuius natura copulaba-
tur in filio. *Lectio sexta.*

Quia igitur christi ascensio est nostra pro-
uectio: et quo precessit gloria capi-
tis eo spes tendit et corporis: dignis dile-
ctissimi exultemus gaudijs: et pia gratia
rum actione letemur. Hodie enim non so-
lum paradisi possessores firmati sumus:
sed etiam celorum in christo superna pe-
netrauiimus. Ampliora adepti per ineffabi-
lem christi gratiam: quam per diaboli amise-
ramus inuidiam. Nam quos uolenter
inimicus primi habitaculi felicitate deie-
cit: eos sibi corporatos dei filius ad pa-
tris dexteram collocauit. Qui uiuit et re-
gnat cum deo patre omnipotente et spi-
ritu sancto in secula seculorum amen.

Secundum marcum

In illo tempore recubentibus iude-
cum discipulis apparuit illis iesus:
et exprobrauit incredulitatem illorum et
duritiam cordis: quia his qui uiderant
eum resurrexisse a mortuis non credide-
rant. Et reliqua. *De omelia facti grego-*

ri pape. Lectio septima.

Aud misericordem namque iudicem
nec ille fallax habebitur qui ad ue-
ritatem reuertitur: etiam postquam mentis.
Quia omnipotens deus dum libenter
nostram penitentiam suscipit ipse suo iu-
dicio hoc quod errauimus abscondit. Si
gna autem eos qui crediderint hec sequen-
ter. In nomine meo demonia eiicient li-
guis loquentur nouis serpentes tollent.
Et si mortiferum quid biberint non eos
nocebit. Super egros manus imponent:
et bene habebunt. Numquid nam fratres
mei: quia ista signa non facitis minime cre-
didistis: Sed hic necessaria in exordio

ecclesie fuere. Et cum ad fidem cresceret:
miraculis fuerat nutrienda. Qui et nos
cum arbuta plantamus tam diu eis a-
quam infundimus quousque ea in terra
ualuisse uideamus. At si semel radicem
fixerint: irrigatio cessabit. *Lectio octaua*

Inc est eis quod paulus dicit. Lingue
in signum sunt: non fidelibus sed i-
fidelibus. An habemus de his signis at-
que uirtutibus que adhuc subtilius confi-
derare debeamus? Sancta quippe eccle-
sia quotidie spiritualiter facit: quod tunc per
apostolos corporaliter faciebat. Nam sa-
cerdotes eius cum per exorcismi gratiam
manum credentibus imponent: et habita-
re malignos spiritus: in eorum mente con-
tradiciunt: quid aliud faciunt nisi demo-
nia eiiciunt. Et si fideles quique qui iam ui-
te ueteris secularia uerba derelinquunt:
sancta autem mysteria insonant: condito-
ris sui laudem et potentiam quantum po-
uerunt narrant: quid aliud faciunt nisi no-
uis linguis loquuntur. Qui dum bonis su-
is exhortationibus maliciam de alienis
cordibus auferunt serpentes tollunt. Et dum
pestiferas suasiones audiunt: sed tamen
ad operationem prauam minime pertra-
huntur. mortiferum quidem est quod bibunt:
sed non eis nocebit. Qui quotiens pro-
ximos suos in bono opere infirmari con-
spiciunt dum eis tota uirtute concurrunt: et
exemplo sue operationis illorum uitam
roborant: que in propria actione timba-
bant: quid aliud faciunt nisi super egros ma-
nus imponent: ut bene habeant. Que ni-
mirum miracula tanto maiora sunt quanto
per hoc non corpora sed anime suscitantur.

Lectio nona.

Ecce itaque signa fratres carissimi aucto-
ritate domini si uultis et uos facitis. Ex
illis enim exterioribus signis obtineri ui-
ta ab his operantibus non ualet. Nam corpo-
ralia illa miracula ostendunt aliquam sanctita-
tem: non autem faciunt. Nec uero spiritualia que
agunt in mente: uirtute uite non ostendunt
sed faciunt. Illa bene et mali possunt. Istis
autem propriis nisi boni non possunt. Unde
quibusdam ueritas dicit. Multi dicent

mibi i illa die. dñe dñe nōne in noie tuo
pphetauimus: et in nomie tuo demonia
eiciemus: et in noie tuo uirtutes multas
facimus. Et nūc confitebor illis: qz nūqz
nouī uos. Discedite a me qui operamini
in iniquitatem. Nolite ergo frēs amare
signa: que possunt cū reprobis hñi cōia.
Sed hec que modo diximus: caritatis
atqz pietatis miracula amate: que tanto
siceriora sūt: quāto et occulta et de qbus
apud dñm eo maior sit retributio quo
apud hoies minor est gloria. *De sermo
ne sancti augustini episcopi. Lectio priā*

Ascensiois dñi nostri iesu christi sã
ctus dies et solennis hodie illuxit:
exultemus et letemur in ea. Christus des
cent iseri patuerūt: xps ascēdit supna cla
ruerūt. Christus i ligno pepēdit insultēt
furentes. xps in sepulchro: mentianī cu
stodientes. christ⁹ in iserno: uisitenī quies
centes. christ⁹ in celo credāt oēs gentes.
Ipe ergo debet eē auctor nostri sermōis
qui ē largitor nostre salutis. Nō de alio
aliquo loqmur uobis nisi d illo qui mo
do ex euangelio loquebatur oibus no
bis. Et ascēsurus ad p̄m dicebat disci
pulis suis. Hec locutus sum uobis cum
adhuc essez uobiscum. Paraclitus autē
spūs ueritatis quem mittet pater in noie
meo ille uos docebit omnia: et cōmoue
bit uos omnia que dixi. Non turbet cor
uestri neqz formidet. Audistis quia ego
dixi uobis: uado ad patrē meū: qz pater
maior me est. *Lectio secunda.*

Nostis fratres dñm nostrum iesum
christum factū ppter nos qd sum⁹
nos: māsurus autē nihilominus in ea for
ma in qua equalis est patri. Factum esse
autē credimus dei filium nostre infirmita
tis participē: nec tamē sue maiestatis ex
ptem. Ipa ergo fides nostra deus super
nos: idēqz homo inter nos: sed quia ppter
nos in formaz humilitatis assumpte
multa hic gessit: ut diuinitatis substantiā
que in eo latebat absconderet. Qui hec
discernere atqz intelligere non potuere
hereses condiderūt. In his sunt preter
ceteros arriani qui deum patrem deo si

lio contendunt esse maiores. Hic carbo
lica ueritas breuiter lucideqz respōdeat.
Querimus eim ab eis unde maiores pa
trem filio dicāt. Si magnitudine dixerit
id est mole aliqua corporali quemadmo
dū dicimus. uerbi gratia. mons ille ma
ior est qz ille: aut illa ciuitas maior est qz
illa. Respondemus eis ex euangelio: qz
deus spiritus est: et corporalia spiritali
bus cōparari non possunt. Tunc eim di
ci potuit aliquid maius uel minus: quan
do in utraqz corporali forma definitur.
Deus autem nec mole distenditur: nec
liniamentis corporis distinguitur: nec lo
cis concluditur nec coartatur angustis:
nec ullis limitibus terminatur. Non eis
mole sed uirtute magnus.

Lectio tertia

Cessent ergo et conuiescant cogita
tionum indigna fantasinata: quesi
delium ingrauidant suis imaginationi
bus mentes. Familiaritas quoqz car
nis omnino discedat. Quando de deo
cogitamus nulla oculis nostris species
carnis occurrat. Sed rursus dicunt tem
pore id est etate patrem esse maiores. Al
serunt eim nullo modo fieri posse: ut ille
qui gignit: et ille qui nascitur sit coeui.
Necesse eim dicunt ut prius existeret ille
qui generat: de quo possit rursus exister
re ille qui nascitur. Et hoc unde nisi d eo
gitationibus carnis: Hoc eim de cogita
tionis humane consideratione et consue
tudine didicerūt. Nec considerant quia
inter homines ubi est filius etate debili
or: ibi est et pater senectute defectior. Et
utiqz filius qui minor est natus: quicqd
crefcit et corroboratur: pater senescit et de
ficit. *Lectio quarta.*

Sed ergo usquequaqz contendūt pa
trē esse antiquiorem confiteantur
necesse eē filium formiorem. Quod certe
si absurdum est hoc de deo sentire desi
nant tandem humani generis sensu diui
na cōmendare secreta. Sed parum ē sic
conuincere nisi aliquid demonstrari po
tuerimus in creatura uisibilium: ubi ge
neratori suo ille qui nascitur sit coeui.
Ad has g erroris tēbras repellēdas. unā

179
lucernam ad cōparationē pferam: q̄ ar
dentis lini fomite tremulū lumē effūdīt.
Ardet in eo utiqz ignis in suba: splēdor
est in specie: nec tamen de splēdore ignis
sed de igne nascitur splendor. Et tamen
sine splēdore suo ignis nūqz fuit: q̄uis
splendor de igne nascitur. Sed ex quo
primū ille parvus igniculus cepit cū suo
utiqz coeuo splēdore surrexit. Splēdor
ergo igitur de quo nascit̄ est coeuis: et es
set utiqz splendor coeternus: si eēt ignis
eternus. Sed absit ut p̄ hanc uilissimā
cōparationē dñō nostro iesu christo fecis
se uideamur iniuriā. *Lectio quinta.*

Orbemus ergo ostendere in euāge
lio ubi ip̄e filius uel in qua forma i
feriorem se dixerit patri. factus obediēs
usqz ad mortē: uel ubi equalem se ostēde
rit genitori. ego et pater unum sum⁹. Di
cunt eim uobis ip̄i ecōtra. Ecce ip̄e fili⁹
dixit. Pater maior me est: nec intelligūt
eum in carne positum ista dixisse: quādo
non solum a deo patre: sed sicut diuinus
psalmus loquitur: minoratus est paulo
minus ab angelis. Si hoc solum libēter
audire uolunt cur non attendunt qd̄ ip̄
se iterum dixit. Ego et pater unū sumus.
Deinde considerent unde sit dictū. pat̄
maior me est. Ascensurus eim ad patres
contristati sunt discipuli: q̄ eos corpora
li forma deferret: et ait illis. Quod dixi
uobis uado ad patrem tristitia impleuit
cor uestrum. Si me diligeretis gaudere
tis q̄ uado ad patres: quia pater maior
me est. Hoc est dicere. Ideo subtraho
uestris oculis istam serui formam: i qua
pater maior me est: ut ab oculis carnis
serui forma remota: dñm spūaliter uide
re possitis. Ergo et p̄p̄t formā serui quā
susceperat uerus dixit. Pater maior me
est: quia utiqz homine maior est: et p̄pter
ueram formam dei in qua permanebat
cum patre uerum dixit: ego et pater unū
sumus. *Lectio sexta.*

Ascendit ergo ad p̄tē p̄ id q̄ hō
erat: s̄ māsīt i p̄tē q̄ d̄s erat: q̄ i car
nē ad uos p̄cessit. Ascendit iquā ad p̄tē
q̄bū qd̄ caro factū est ut hīaret i nobis:

et suam presentia repromissit dicens. Ec
ce uobiscum sum omnib⁹ dieb⁹ usqz ad
consumationem seculi. Secundū formā
dei dicit de illo iohannes apostolus. Ip̄e
est uerus deus et uita eterna. Secundū
formā serui dicit de illo apostolus pau
lus. Qui cum in forma dei esset nō rāpi
nam arbitratus est esse se equalem deo:
sed se met ip̄m exinaniuit formam serui
accipiens. Secundum formam dei ip̄e
de se loquitur. Ego et pater unum sum⁹.
Secundum formam serui dicit. Tristis
est anima mea usqz ad mortem. Unde il
la fiducia. unde est ista formido. Illa uti
qz uox ex proprietate substantie: ista x̄o
ex participatione infirmitatis assumpte.
Hic ergo carissimi prudentes intelligen
tes de scripturis sanctis dū legimus dis
cernamus. Sed dum discernimus fortas
sis ne erremus intellectum ab ip̄o domi
no postulemus. Cui est honor et gloria i
secula seculorum amen.

Secundum marcum.

In illo tempore. Recubentib⁹ und
cū discipulis apparuit illis iesus:
et exprobrauit incredulitatem illorum et
duriciam cordis: quia his qui uiderant
eum resurrexisse a mortuis non credide
rant. Et reliqua. *De omelia sancti grego
rii pape. Lectio septima.*

Sequitur et dñs quidem iesus post
q̄ locutus est eis assumptus est in
celum et sedet a dexteris dei. In ueteri te
stamento cognouim⁹ q̄ helyas sit rapt⁹
in celum. Sed aliud est celum aereum:
aliud ethereum. Celum quippe aereum
terre est proximum. Unde et aues celi di
cimus: quia eas uolitare i aerea uidem⁹.
In celum itaqz aereum helyas subleua
tus est: ut in secreta quadam terre regiōe
rep̄te duceret: ubi in magna iā carnis
et spirit⁹ quiete uiueret: quousqz ad finē
mundi redeat: et mortis debitum soluat.
Ille eim mortem distulit non euasit. Re
demptor noster autem quia non distulit
superauit: eamqz resurgendo consump
sit: et resurrectionis sue gloriā ascēdēdo de
clarauit. Notandū quoqz est q̄ helyas i

curru legit ascendisse: ut uidelicet aperte monstraretur: quia homo purus adiutorio egebat alieno. Per angelos quippe illa facta et ostensa sunt adiumenta: quia nec ad celum quidem aereum per se ascendere poterat: quæ nate sue infirmitas grauabat. Redemptor autem noster non curru: non angelis subleuatus legitur: quia his qui fecerat omnia nimis super omnia sua uirtute ferebatur. Illuc et eum reuertebatur ubi erat. Et inde redibat ubi manebat. Quia cum per humanitatem ascenderet in celum: per diuitias suam et fratrem pariter continebat et celum. *Lec. viii.*

Sicut autem ioseph a fratribus uenditus uenditione redemptoris nostri figurauit: sic enoch translatus atque ad celum aereum helyas subleuatus: ascensionem dominicam designauit. Ascensionis ergo sue dominus pronuncios et testes habuit: unum ante legem: alium sub lege: ut quoniam ueniret ipse qui celos ueraciter penetrare potuisset: unde et ipse ordo in eorum quoque utroque subleuatione per quam incrementa distinguit. Nam enoch translatus: helyas uero ad celum subuectus esse memoratur: ut uideret per modum: qui nec translatus nec subuectus: celum ethereum sua uirtute penetraret. Qui ut nobis in se credentibus: quia carnis quoque mundicia largiret indicaret: et sub eo per incrementa temporis uirtus castitatis excreceret. In ipsa quoque eorum translatione qui ascensionem dominicam ut uidelicet famuli designauerunt et in se ipso qui ad celum ascendit dominus ostendit. Nam enoch quidem uxorem et filios: helyas uero neque uxorem neque filios legitur habuisse. *Lectio nona.*

Ensate ergo quomodo per incrementa creauit mundicia sanctitatis: quod et per translatos famulos: et per ascendentes domini personam patenter ostendit. Translatus namque est enoch: et per coitum genitus: et per coitum generans. Raptus est helyas: per coitum genitus: sed non iam per coitum generans. Assumptus uero est dominus neque per coitum generans neque per coitum generatus. Considerandum uero nobis est: quod est quod marcus ait. sedet a dexteris dei: et stephanus dicit. Uidi celos aptos: et filium hominis stantem a dexteris dei. Quid est quod nunc marcus sedentem: stephanus uero

stantem se uidere testatur. Sed scitis fratres quare sedere iudicantis est: stare uero pugnantis uel adiuuantis. Quia igitur redemptor noster assumptus est in celum: et nunc omnia iudicat: et ad extremum iudex omnium ueniet. Hunc post assumptionem marcus sedere describit: qui post ascensionis sue gloriam iudex in fine uidebitur. Stephanus uero in laboris certamine positus: stantem uidit quem adiutores habuit: quia ut iste in terra persecutorum infidelitatem uinceret pro illo de celo illi gratia pugnauit. *Sabbato ad uespas. capim.*

Quoniam carissimi estote prudentes et uigilantes in orationibus: ante omnia autem mutui in uobis metipsis caritatem perueniam habentes: quia caritas operatur multitudinem peccatorum. *Hymnus.* Jesu nostra. *Ps.* Dominus in celo alla. *R.* Parauit sedem suam alla. *Ad mag. an.* Cum uenerit paracletus quem ego mittam uobis spiritum ueritatis qui a patre procedit ille testimonium perhibebit de me alleluia. *Oratio.*

Omnipotens sempiternus deus: fac nos tibi semper et deuotam gerere uoluntatem et maiestati tue sincero corde seruire. per. *Deinde fit com. de ascensione.* Rex glorie. *Ps.* Ascendit deus in tribulatione alleluia. *R.* Et dominus in uoce tube alleluia. *Oratio.* Concede quesumus. *Dominica infra octauam ascensionis totum officium fit de ascensione preter capitula lectiones et ante. ad bñ. et mag. et orationem. Sermo sancti augustini epi. Lectio prima.*

Omnia carissimi que dominus iesus christus in hoc mundo sub fragilitate nostra miracula edidit nobis perficiunt. Qui dum humanam conditionem sideribus importauit credentibus celum patere posse monstrauit. Et dum uictorem mortis in celestia eleuauit uictorem eundem mortis quo sequantur ostendit. Ascensio ergo domini catholice fidei confirmatio fuit: ut securi in posterum credemus miraculi illius donum cuius non in presenti percepissemus effectum. Et si delus quisque cum iam tanta perceperit per ea que agnoscit prestita: discat sperare per missa: ac dei sui preterita presentibus bonitate: quasi futurorum teneat cautionem.

Super excelsa ergo celi terrenū corpus
ipponitur. Ossa inter sepulchri angustias
paulo ante p̄clusa angelor̄ cetib⁹ iherūf.
In gremio mortalitatis mortalis natura
trāsūdīt. Et iō sacra aplice lectōis teita
tur historia. Cū hec dixisset inq̄. uidenti
bus illis eleuat⁹ est.

Lectio secunda.

Quam audis eleuatū agnosce militie
celestis obsequiū. An hodierna se
stuitas hōis nobis ⁊ dei sacramenta ma
nifestat sub una eadēq̄ p̄sona. In eo qui
eleuat diuinam potētiā: in eo q̄ eleuat
hūanam agnosce subam. Ideoq̄ oībus
modis detestāda sūt uenena oriētalis er
roris: qui ip̄ia nouitate p̄sumit asserere si
lius dei ac filiū hōis unius eē nature. In
alterutra. n. parte l̄q̄ solum hōiem fuisse
dixerit: negauerit cōditoris glām. ul̄ qui
solū deum negauerit mīam conditoris.
Quo ḡne nō facile arrianus euāgelicam
poterit ap̄ire ueritatem: ubi filiū dei nē
equalem legimus nunc minorem. Qui
enim unius nature saluatorem nīm mor
tīfera persuasione crediderit: aut solū ho
minem de celo missum: aut solum deum
dixerit crucifixum. Sed nō ita ē. Abortē
.n. nec solus deus sentire: nec sol⁹ homo
superare potuisset.

Lectio tertia.

Nos ergo nouim⁹ duplicem in xp̄o
gemināq̄ sbam. De patre celestez
de matre īrenam: q̄zq̄ utrāq̄ i uno eodē
q̄z redēptore suis p̄mptū esset testimonijs
ēplīcare. Quasi hō. n. dicebat: q̄z pater
maior me ē: sed idē quasi de⁹ p̄nūciabat.
Ego ⁊ pater unum sum⁹. Quasi hō dice
bat: tristis ē aīa mea usq̄ ad mortem. sed
idem quasi de⁹ fiducialr̄ loquebat. Pote
statem habeo ponendi aīam meā ⁊ pote
statem iterum habeo sumendi eaz. Qua
si hō in cruce p̄debat: sed quasi deus re
gnum celeste donabat. Arriani at̄ p̄fusa
mente distinctas substantias penēs nos
inuidentes que erant hominis ad deum
impie retulerunt: credentes q̄ minor lo
queret diuinitas subiecta deo: cum hōis
demonstrabat īfirmitas. Nullā itaq̄ faciē

tes iter celestia ⁊ terrena rōnem: dum iter
deum ⁊ hominem distiguere nesciūt dei
subam diuiserūt. Et dum ad sola uerba
hominis respiciunt: deum sibi intellectu
luminis perdiderunt. Nos uero ut p̄fati
sumus: dei ⁊ hōis duplicem substantiaz:
s̄z simplicem nouerim⁹ p̄sonam.

Lectio quarta.

Ille etiam error ualde fugiendus ē:
q̄ impie asserit q̄ beata maria solū
deum peperit: eo q̄ ibi saluator noster
celestem nescio quam carnem intra uisce
ra materna perfecit: ⁊ ita transierit per
uterum uirginis quasi p̄ corpus alienuz.
Sed cum dicat p̄. p̄phetaz sermo diuin⁹.
d̄ torrente in uia bibit: p̄pterea exaltauit
caput. Si nō ē corpus nīm quomodo ē
caput nostrum. Et cum alio loco p̄phe
ta commemoret. paruulus natus ē nob̄.
Paruulus inq̄z natus ē nobis. Sed nō
nobis natus ē: si nūl sumpsit ex nobis. Si
nūl de nō suscepit: nobis nūl p̄stitit.

Lectio quinta.

Proinde carissimi si non in nīa car
ne de diabolo triumphauit: se exer
cuit nō nobis uicit. Si non in nō corpe
resurrexit: conditioni nīe resurgēdo nūl
cōsulit. Nec qui dicit. suscepte ⁊ assūpte
carnis non intelligit rōem: confundit or
dinem: euacuat utilitatem. Si non i nīa
carne peregit medicinam: solam ergo ex
homine nascendi elegit iniuriā. Rece
dat a sensibus nostris tam periculosa p̄
suasio. De nostro est quod apprehēdit:
de suo ē qd̄ donauit. Ad eum testor esse
qd̄ iacuit itra tumultū: ut meum sit quod
ascēdit i celum. In illo itaq̄z nīi ḡnis ho
mine nos xp̄i mors uiuificauit. nos re
surrectio erexit: nos ascēsis erexit. In illo
nīe originis corpe celestib⁹ regnis aram
nīe p̄ditionis iposuit.

Lectio sexta.

Laboremus carissimi: ut quemad
modum dñs i hac die nō cum cor
pore ad superna p̄scēdit: ita nos p̄ illum
quō possum⁹ spe ascēda: ⁊ corde sequa
mur ip̄m affectu parit. Ascēdam⁹ p̄ illuz
p̄ uitia ac passiōes nīas: si utiq̄z unusq̄sq̄

nā eas subdere sibi studeat: ac super eas
stare p̄suecat. Ex ip̄is sibi gradū p̄struat
q̄ possit ad sup̄iora p̄scēdere. Eleuabūt
nos si fuerit itra nos. De uit̄ is n̄is sca
lā nobis facim̄: si uicia ipsa calcem̄. Nā
bōitatis auctore non ascēdit malitia: nec
cum filio x̄ginis libido atq; luxuria. nec
unq; ascēdit uicia p̄ x̄tutū parentem:
peccata post iustū: nec infirmitas ac mor
bus p̄nt ire p̄ medicum. Iḡitur si intrare
ipsius medijs regnum uolum̄ p̄ uulne
ra n̄a curemus. O diem̄: et custodiamus
in nobis statū uniuscuiusq; sube: ne anī
mam nobiliozem utiq; hominis portio
nem tartari pars deuoluat inferior: s; po
tius celum sanctificatum corpus acgrat
natura gloriofior.

Secūdum iōannē.

In illo t̄p̄e. dixit iesus discipul̄ suis.
Cū uenerit paraclit̄: quez ego mī
tam uobis a patre sp̄m ueritatis q̄ a p̄e
p̄cedit: ille testimōiūz perhibebit d̄ me:
et uos testimōiū perhibebitis: q; ab i
t̄io mecū estis. Et reliqua.

Om̄elia sc̄i augustini epi. Lectio septima.

Domin̄ iesus i sermōe quem locut̄
ē discipulis suis p̄ cenam. p̄mus
passioni tanq; iturus et relictur̄ eos pre
sentia corpali cum oib̄ at̄ suis usq; ad p̄
sumatōez seculi futur̄ p̄ntia spiritali: ex
hortatus ē eos ad p̄fēdas p̄secutiones
ip̄iorū: quos mūdi noīe nūcupauit. Ex
quo tamē mūdo ēt ip̄os discipulos elegit
se se dixerit: ut sc̄rēt seḡia dei cē qd̄ sunt:
suis autem uit̄is fuisse qd̄ fuerant. De in
de p̄secutores et suos et ip̄os iudeos cui
denter expressit: ut oīno appareret etiāz
ip̄os mundi damnabil̄ appellatione cō
clusos q̄ p̄sequūt sc̄os. Cūq; de illis dice
ret q̄ ignorarent eum a quo missus est:
et tamen odissent et filium et patrem: hoc
est et eū q̄ missus ē: et a quo missus est: de
quib̄ oib̄ i alijs sermōib̄ iam disseruim̄
ad hoc puēit: ubi ait. Ut impleatur sermo
q̄ in lege eoz̄ script̄ ē: q; odio habuerūt
me gratis. Deinde tāq; p̄sequēter adiūxit
unde non disputare suscepimus.

Lectio octaua.

Quā aut̄ uenerit paraclitus quem
ego mittam uobis a p̄e sp̄m uerita
tis: q̄ a p̄e p̄cedit: ille testimōiū p̄hibe
bit de me. Et uos testimōiū p̄hibebitis:
q; ab iit̄io mecū estis. Quid hoc p̄ter
ad illud qd̄ dixerat. nūc aut̄ et uiderūt et
odeit et me et p̄em meū. Sed ut impleatur
sermo: q̄ in lege eoz̄ script̄ ē. q; odio ha
buerūt me gratis. An q; paraclit̄ qm̄ uēit
sp̄s x̄itatis: eos q̄ uideit et odeit testimōiū
manifestiore cōuicit. Immo uero ēt ali
quos ex ill̄ q̄ uiderāt: et adhuc oderūt ad
fidem q̄ p̄ dilectiōem op̄at̄ sua manifesta
tiōe p̄uertit. Hoc ut ita itelligam̄ ita sc̄m
esse recolimus. Venit enim die penteco
stes sp̄s s̄ctus i cētū uiginti hoīes p̄grega
tos: i quib̄ et apli oēs erāt: qui illo adim
pleti cū liguis oīū gētū loqr̄entur: plures
ex his q̄ aderāt tāto miraculo stupefacti:
qm̄ qd̄z uideit loquēte petro: tā magnū
atq; diuinū testimōiū p̄hiberi de x̄po: ut
q̄ occisus ab eis iter mortuos deputaba
tur: resurrexisse et uiuere p̄bareit: p̄p̄ci
corde p̄uersi sūt: et tāti s̄guis tā ip̄e atq;
imānē fusi idulgētā p̄ceperūt: ip̄o redēp
ti s̄guie quē fuderunt. X̄pi. n. s̄guis sic i
remissiōe oīū peccatoz̄ fusus ē: ut ip̄m et
peccatū possit delere quo fusus ē.

Lectio nona.

Hoc intuens dñs dicebat odio me
habuerit gratis. Cū autem uenerit
sp̄s paraclit̄ testimōiū p̄hibebit de me.
Tāq; diceret: odio me habuerūt et occi
derūt uidētes: sed tale de me paraclitus
testimōiū p̄hibebit: ut eos faciat in me
credere nō uidētes. Et uos iquit testimo
niū p̄hibebitis: q; ab iit̄io mecū estis.
Perhibebit sp̄s s̄ct̄ et uos p̄hibebitis:
Quia. n. ab iit̄io mecū estis. potestis p̄di
care qd̄ nostis. Qd̄ ut mō nō facitis illi
sp̄s plenitudo nōdū adest uobis. Ille er
go testimōiū p̄hibebit de me: et uos
perhibebitis. Dabit enim uobis fiduciā
testimōiū perhibendi: caritas diffusa
in cordib̄ uis p̄ sp̄m s̄ctum q̄ dabit uo
bis. Que utiq; petro adhuc d̄fuerat: qm̄
mulieris ancille it̄rogatiōe p̄ritus: nō
potuit uez̄ testimōiū p̄hibere: sed p̄

suam pollicitationem timore magno con-
pulsus est ter negare. Timor autem iste non est
perfectus in caritate: sed perfecta caritas foras
mittit timorem. Denique ante passionem
domini serviliter timor eius interrogatus est a se-
mina servitutis. Post resurrectionem vero
domini liberalis amor ab ipso principe lib-
tatis. Et ideo ibi turbabatur: hic tranquilla-
batur. Ibi quem dilexerat negabat: hic
quem negauerat diligebat.

Ad laudes capituli. Carissimi estote. **Ad**
bis. an. Cum venerit pascha. **Requies in sabba-**
to precedenti ad mag. oratio. Dipotes sepi-
terne. **Et sit commemoratio de ascensione.**
Ascendo ad patrem: ut supra in die ascensionis.
Ad bñd. Ascendit deus in iubilatio alleluia. **Et**
et dominus in voce tube alleluia. Oratio. Concede quesumus
Ad tertiam Capituli. Carissimi estote.
Ad sextam Capituli.

Hospitales invicem sine murmura-
tione: unusquisque sicut accepit gratiam
in alterutrum illam ministrantes: sicut
boni dispensatores multiformis gratie dei.

Ad nonam Capituli.

Quis loquitur quasi sermones dei:
siquis ministrat tanquam ex virtute quam
amministrat deus: ut in omnibus honorificetur deus
per iesum christum dominum nostrum.

Ad vespalia Capituli. Carissimi estote.

Ad mag. a. Hec locutus sum vobis ut cum
venerit hora corpe remiscamini: quia ego dixi
vobis alleluia. **Oratio.** Omnipotens sepi-
ter. **Et sit preoratio de ascensione. an.** O
rex glorie. **ut supra in die ascensionis.** Ascen-
dit deus in iubilatio alleluia. **Et dominus in vo. tu. al-**
leluia. Oratio. Concede quesumus.

His duobus diebus prima dicitur et co-
pletorium sicut infra octavas. Feria sexta
et sabbato post octavam ascensionis omnia fi-
unt de ascensione: nisi festum occurrat: post
ter an. ad bened. et mag. oratione et capla que
accipiuntur de dominica. Et propter lectiones que
hoc ordine ponuntur. Feria sexta sex lec-
tiones leguntur de sermonibus ascensionis et
tres de omelia dominice. Sabbato si festum
non fuerit. vi. lectiones leguntur de sermo-
ne dominice et tres de omelia vigilie. Si ve-
ro festum aliquod in hoc venerit sabbato

tionum officium sit de festo. **Alia excepta**
lectione que legitur de omelia vigilie.

Secundum iohannem.

In illo tempore dixit iesus discipu-
lis suis. Si diligitis me mandata
mea servate: et ego rogabo patrem: et ali-
um paraclitum dabit vobis. Et reli.

Omelia sancti augustini epi.

Lectio prima

Ad iuvimus fratres cum euangelium
legeretur dominum dicentem. Si diligi-
tis me mandata mea servate: et ego roga-
bo patrem et alium paraclitum dabit vobis:
ut maneat vobiscum in eternum spiritum ve-
ritatis: quem mundus non potest accipere: quia
non videt eum nec scit eum. Vos autem
cognoscetis eum: quia apud vos mane-
bit et in vobis erit. Multa sunt que in istis
paucis verbis domini requirantur. Sed mi-
rum est ad vos: vel omnia que hic querere
da sunt querere: vel omnia que hic querimus
invenire. Veritatem quantum nobis dominus do-
nare dignatur per nostra et vestra capacitate: quod
dicere debeamus: et quicquid discere debeatis
et quod audire debeatis: attente per nos carissi-
mi quod possumus sumite: et ab illo quod non
possumus poscite. **Lectio secunda.**

Spiritum paraclitum christus promissit
apostolis. Quo autem modo promiserit adverte-
mus. Si diligitis me inquit mandata mea
servate: et ego rogabo patrem: et alium para-
clitum dabit vobis ut maneat vobiscum in
eternum spiritum veritatis. Hic est utique in tri-
nitate spiritus sanctus quem pater et filio consubstantem: et
coeternum et coequalem: fides catholica confite-
tur. Ipse est enim de quo dicit apostolus. Cari-
tas dei diffusa est in cordibus vestris: per spiritum quem
datus est vobis. Quomodo ergo dicit dominus: si
diligitis me mandata mea servate: et ego
rogabo patrem et alium paraclitum dabit vobis
cum hoc dicat de spiritu sancto: quem nisi habeatis
nec diligere deum possumus: nec eius manda-
ta servare. Quomodo diligimus: ut eum accipia-
mus: quem nisi habeamus diligere non vale-
mus: Quomodo mandata servabimus: ut eum ac-
cipiamus: quem nisi habeamus mandata servare
non possumus. An forte preceps in vobis
caritas qua diligimus christum: ut diligendo

xpm eiusqz faciendo mandata mereamur
accipe spm scm: ut caritas no xpi que ia
precesserat: sz dei pns diffudat i cordibz
nris p spm factum q dat est nobis: Per
uersa e ista snia. Qui enim se filium dili
gere credit: pter non diligit pfecto nec
filium diligit: sed qd sibi ipse pfinxit.

Lectio tertia.

Quinde apostolica uox est. nemo di
cit dñs iesus: nisi i pspectu sco. Et
qs dñm iesum: nisi eum qui diligit dicit.
si eo mo dicit quo aplis itelligi uoluit.
Multi eniz uoce dicunt: corde at z factis
negant. Sicut de talibus ait. Cōsistentur
se nosse dñm: factis at negant. Si negat
factis: pcul dubio etiam dñ factis. Nemo
itaqz dicit dñs iesus. animo. uerbo. sco.
corde. ore. opere. nisi dicit dñs iesus. nisi i
spu sco: z nemo sic dicit: nisi q diligit. Iaz
itaqz apli dicebāt. dñs iesus. z si eo mo
dicebāt: ut nō fite dicerēt: ore pfitentes:
corde z factis negātes. pñsus si ueraciter
hoc dicebant: procul dubio diligebant.
Quo igit diligebant: nisi i spu sancto: Et
tñ eis prius imperatur ut diligāt eū: z ei
mādata pferuent: ut accipiāt spm factuz:
quē nisi hñent. pfecto diligere z mandata
eius seruare nō possent. Restat ergo ut i
telligamus spm scm hñe q diligit: z hñdo
mereri: ut plus hñat: z plus hñdo: plus
diligat. Iaz itaqz hñbāt spm discipuli quē
dñs pmittebat: sine quo eum dñm nō di
cebāt. Nec tñ eum adhuc habebant: si
cut eum dñs pmittebat. Et habebant er
go z nō hñbant. qz quātuz habēd fuerat
mundum hñbāt: hñbant itaqz minus. dā
dñs erat amplius. hñbant occulte. ac
cepturi erant manifeste. Quia z hoc ad
maius donum sci sps ptinebat: ut eis in
notesceret qd habebant. De quo mune
re loquēs apls ait. Nos at nō spm hui
mūdi accepim: sed spm q ex deo est: ut
sciam q a deo donata sūt nobis.

In uigilia pentecostes ad uesperas. ant.

Dñs cōplentur. Cum reliquis de laudibz

ps. Dixit dñs. Cū reliqz i sine. ps. Lauda.

dñm omnes gentes:

Capitulum.

Quam complerēt dies pēteco
stes erāt oēs discipuli pariter
i eodē loco: z factus ē repēte
de celo son⁹ tāqz aduenientis
spis uehementis: z repleuit totaz ubi erāt
sedētes. *Hym. Veni creator. V. Repleti sūt*

oēs spū sācto allā. R. Et ceperūt loqui allā.

Ad magnificat. ant. Nō uos relinquit or
phanos alle. uado z uenio ad uos alle. z gau
debit cor uīm alle. Oratio.

Quē q hodierna die corda fideliz
sci sps illustratione docuisti: da no
bis in eodem spū recta sapere: z dñi scp
cōsolatione gaudere. p. in unit.

Ad matutinū. Inuitatorium.

Allā sps dñi repleuit orbem terrarū. Venite
adoremus alleluia. *ps. Venit. hym. Jam*
xps. Ad nocturnū. V. Factus est repēte d
celo sonus aduenientis spiritus uehementis all.
alle. ps. Magn⁹ dñs. V. Confirma hoc de
us qd operatus es i nobis a templo sācto tuo
qd est in hierusalem alle. alle. ps. Exurgat
de⁹. V. Emitte spm tuū et creabūt: et renoua
bis faciem terre alle. alle. ps. Bñd. aia mea
iii. V. Spiritus dñi repleuit orbem terrarum
alle. R. Et hoc quod continet omnia sciētiā
hū uocis alle.

Secūdum iōannē.

In illo tpe. Dixit iesus discipulis su
is. Siquis diligit me sermonē meū
seruabit. Et p me diliget eū: z ad eū ue
niemus: z māsiōem apud eū faciem⁹. Et
reliqua. *Omelia sci gregori pape.*

Lectio prima.

Libet fratres mei carissimi euāgeli
ce uerba lectiōis sub breuitate trā
currere: ut p diutius liceat i pteplatione
tante solēnitatis imorari. Hodie nanqz
spis scs repētino sonitu sup discipulos ue
nit: mētesqz carnaliū i sui amore pmuta
uit: z foris apparētibus linguis igneis in
tus facta sūt corda flamātia. Quia dum
deuz i ignis uisione suscipiunt: per amo
rem suauiter arserunt. Ipse nanqz sps scs
amor est. Unde z iōānes dicit. Deus ca
ritas ē. Qui ergo mēte integra deum de
siderat: profecto iam habet quem amat.
Neqz enim quisqz posset deum diligere:

si eum quem diligit nō hiet. Sed ecce si unusquisque uirum requiritur an diligat deus tota fiducia: et secunda mēte rēdet: diligo. In ipso autē lectionis exordio audistis quod ueritas dixit. Si quis diligit me sermonem meum eruat. Probatio ergo dilectionis exhibitio ē opus. Hinc i epla sua isdē iohānes dicit. Qui dicit quod diligo deum et mādata ei nō custodit mēdax est. Vere etenim deū diligimus: si mādata ei custodimus. Vere. n. diligimus: si nos a nris uoluptatib⁹ coartamus. Nā qui adhuc p illi cita desideria defluit: pfecto deum non amat: quod ei i sua uolūtatē pōdit. Et pater mē diligit eum: et ad eum uenimus et māsiōem apud eum faciemus. **Responsorium.** Dū cōplerēt dies pentecostes erāt oēs pariter dicētes alle. et subito factus ē sonus de celo alleluia. Tāq̃ sps uehemētis repleuit totā domū alle. alle. Dum ergo essent in unū discipuli cōgregati ppe mētū iudeorū son⁹ repēte de celo uenit super eos. Tāq̃.

Lectio secunda.

Pensate fratres carissimi q̃ta sit ista solēnitās: hic i cordis hospitio ad uenitū dei. Lerte si domū uiam q̃q̃ diues ac p̃potēs amīc⁹ intraret oī fortunāta domus tota mūd̃ iret: ne qd fortasse esset qd oculos amici intrāus ostenderet. Tergat ergo sordes prauī operis: q deo p̃pat domū mētis. Sed uidete qd ueritas dicat. Veniemus et māsiōem apud eū faciem⁹. In quorū dā etenim corde uenit: et māsiōes nō facit: quod p cōpunctōem quidō dei respectum p̃cipiunt: sed tētatiōis ip̃e hoc ipsum qd cōpūcti fuerāt obliuiscūt: sicq̃ ad perpetrāda peccata redeūt ac si hec minime plāxissent. Qui g deū et diligit et eius mādata custodit: i eius corde dñus et uēit et māsiōez facit: quod sic eū diuinitatis amor penetrat: ut ab hoc amore tētatiōis ip̃e nō recedat. Ille ergo uere amat: cuius uidelicet mentem delectatio praua ex cōsensu nō supat. Nam tanto quisq̃ a superno amore disiūgitur: q̃to i ferius delectatur. Unde ad hec s̃bditur. Qui nō diligit me sermōes meos nō seruat. **Responsorium.**

Repleti sunt omnes spiritu sancto et ceperunt loqui. put spiritus sanctus dabat eloqui illis. Et conuenit multitudo dicentium alle. Loq̃bantur uarijs linguis apostoli magnalia dei.

Lectio tertia.

Aduosmetipsos fratres carissimi i troisus redite: si deū uere amatis exquirite. Nec tñ sibi aliq̃s credat q̃cquid sibi alijs sine operis attestatiōe respōderit. De dilectione p̃ditiōis: lingua. mens et uita regraf. Nūq̃ ē dei amor ociosus. Operatur etenim magna si ē. Si uero operari renuit amor nō est. Et sermonem quem audistis nō ē meus: sed ei⁹ q misit me pater. Scitis fies carissimi quia ip̃e qui loquit̃ unigenitus filius uerbu⁹ p̃is ē. Et q̃ a seipso non loquitur: sed a patre iō sermo quē loquitur filius: nō ē filij sed patris: quod ip̃e fili⁹ uerbum ē patris. Hec locutus sum uobis apud uos manens. Quā nō manebat apud eos: q̃ ascēsurus celos p̃mittit dicēs. ecce ego uobiscū sū oib⁹ dieb⁹ usq̃ ad p̃sumatōem seculi: S; uerbū icarnatū et manet et recedit. Recedit corpe: manet diuinitate. Apud eos ergo māsiōe se perhibet: quod iuisibili semp potestate p̃is erat corporali iam uisione recedebat. Paracletus autē sps s̃ctus quē mittet p̃ in nomie meo: ille uos docebit oia: et suggeret uobis oia quecūq̃ dixerō uobis. Hostis plurimi fratres mei q̃ greca locutiōe paraclit⁹: latia aduocat⁹ dicit̃ i psolator. Qui tēcirco aduocat⁹ dicit̃: quod p errore deliquētūm; apud iusticiā p̃is iteruenit. Qui un⁹ s̃be cum patre et filio exorare p deliquētib⁹ p̃hibetur: quia eos quos repleuerit exorantes facit. Unde et paulus dicit. Ip̃e enim sps postulat pro nob̃ gemitib⁹ inenarrabilib⁹. Adinor enī ē q̃ postulat q̃ qui postulatur.

Ad laudes et p horas. añ. Dum cōplerēt dies pentecostes erāt omnes pariter dicentes alle. ps. dñs regnauit: cum reliquis añ. Spiritus dñi repleuit orbem terrarū alle. añ. Repleti sūt oēs spiritu s̃cto et ceperunt loqui alle. añ. Fontes et omnia que mouētur i ags hymnū dicite deo alle. añ. Loquebantur uarijs linguis apostoli magnalia dei. alle. alle. all

Capitulum Dū cōplerentur. **hym.** Beata nobis. **R.** Repleti sūt oēs spū scō alle. **R.** Et ceperūt loqui alle. **V.** Dic uersus hoc i loco p totā dī hebdomadā. **Ad bñd. añ.** Accipite spm scō: quoz remiseritis peccata remittūt eis alle. **Oratio.** Deus q hodierna.

Ad oēs hymnos p octauā dī. Glā patri dño. **Et cātatur i tono de.** Beata nob gaudia. **Ad primā Caplin.** Regi seculo. **R. b.** Xpē fili dei uini mīfere nob al. al. **R.** Qui sed. **R. Alla.** **R. Gloria.** **R. Xpē.** **Ad teritiā. hym.** Veni creator. **Et dī per totam octauam.** **Caplin.** Dū pplerentur. **R. b.** Spī dñi reple uir orbem terraz alle. alle. **R.** Et hoc qd pñet oīa scām habet uocis. **R. alle.** **R. Gloria.** **R. Spīs.** **R. Spīs paracētus alla.** **R. docebit uos omnia alle.** **Ad sextā caplin.**

I Acta āt hac uoce pñit multitudo et mente cōfusa est: qm̄ audiebat u nūq̄q̄ lingua sua illos loquētes. **R. bñ.** Spīs paracētus alle. alle. **R.** Docebit uos oīa **R. Alle.** **R. Gloria.** **R. Spiritus.** **R.** Repleti sūt oēs spiritu sancto alle. **R.** Et ceperūt loqui alle. **Ad nonā Caplin.**

I Udei quoq̄ et pñliti: cretes: et arabes audiunt eos loquētes nūq̄q̄ linguis magnalia dei **R. bñ.** Repleti sunt oēs spiritu sancto alle. alle. **R.** Et ceperūt loq. **R. alle.** **R. Gloria.** **R. Repleti.** **R.** Loquebant uarijs linguis apli alle. **R.** Magnalia dei al. **Ad uelbas. añ.** Dū cōplerentur. **Cū reliq̄s ps.** Dixit dñs. **Cū reliq̄s i fine ps.** In exitu. **Caplin.** Dum completētur. **hym.** Veni creator. **R.** Loquebantur uarijs linguis apli alle. **R.** Magnalia dei alle. **Ad magnā. añ.** Hodie completi sūt dies pentecostes alle. hodie spiritus sanc us in igne discipulis apparuit et tribuit eis carismatum dona: misit eos i unū uersum mūdum predicare et testificari: qui cre diderit et baptizatus fuerit saluus erit alle. **Oratio.** Deus qui hodierna.

Intra octauā pentecostes sit officiū sicut i die. Exceptis uersiculis ad noct. lectionibus rñforijs añ. ad bened. et mag. et oīo nib. **Et de nullo alio sit festo: s; pacta octaua celebrāt.** **Seria secūda.**

R. Spīs dñi repleuit orbē trāz. alle. **R.** Et b qd continet omīa scām hz uocis alle.

Secūdum iōannē.

I n illo tpe. Dixit iesus discipulis suis. Sic dilexit de^o mūdū: ut filium suū unigenitū daret: ut oīs q credit i illū non pereat sed beat uita eternā. Et reliqua. **Omēlia scī augustini epī.**

Lectio prima.

Quia sicut moyses exaltauit serpen tem in deserto: sic exaltari oportet filium hoīs: ut oīs q credit i eū nō pereat sed beat uita eternā. Quō q inebat illuz serpētem nō pibant morsib^o serpētū: sic qui intuetur fidē mortē xpī sanātur a morsib^o peccatorum. S; illi sanabātur a morte ad uitā tpalem: bñ aut ut beat uita eternā. Hoc enim iter est iter figuram: imaginem: et rem ipsam. Figura pñabat uitam tpalem: res ipsa cui figura illa erat pñat uitā eternā. Non enim misit deus filiū suū i mūdū ut iudicet mūdū: s; ut sal uet mūdus p ipm. Ergo quātum i medi co ē sanare uenit egrotū. Sed ipse se inte rimit q pcepta medici obseruare n̄ uult. Venit saluator ad mūdū. Quare salua tor dictus ē mūdū: nisi ut saluet mūdum: ut nō iudicet mūdū: Saluari nō uis ab ipso ex te ipso iudicaberis. Et qd dicaz iudicaberis: Uide qd ait. Qui credit in eū nō iudicat. Qui āt nō credit qd dictu^r speras: nisi iudicatur. Additurus erat. Iā inquit iudicatus ē. Mōdū apparuit iudiciū: sed iā factū ē iudiciū. **Reliquia.** Iā non dicā uos seruos sed amicos meos: q oīa cognouistis q operatus sū in medio uī al leluiā. Accipite pirū factum in uobis paracē tū: alle est que parer mittet uobis alle. **R.** Uos amici mei estis si feceritis que ego precipio uo bis. Accipite

Lectio secūda.

Nouit enim dñs qui sunt eius quos ad uitam preordinauit eternā. Nouit qui permancant ad coronaz: qui per maneant ad flammam. Nouit in area sua triticum: nouit paleam. Nouit segetē nouit zizaniam. Iam iudicatus ē q non credit. Quare iudicatus est: Quia nō cre dit in noīe unigeniti filij dei. Hoc est aut iudiciū: quia lux uenit i mūdū: et dilexit

hōies magis tenebras q̄ lucem. Erant .n. mala opera eoz. Fratres mei quoz op̄a bona iuenit dñs: Mulloz. Omniūz mala op̄a iuenit. Quō ergo qdam fecerit ueritatē: et uenerit ad lucē: Et hoc .n. seq̄tur. Qui at̄ facit ueritatem uenit ad lucē: ut manifestent op̄a ei⁹: q̄ i deo facta sūt. Quō qdā bonū op̄ fecerūt: et uenerit ad lucē. i. ad xpm: et quō quidam dilexerit tenebras. Si enī oēs peccatores iuenit: et omnes a peccato sanat: et serps ille quo figurata ē mors dñi egros sanabat: qui mors fuerat: et pp̄ mortū serpētis erectus ē serps. i. mors dñi pp̄ homines mortales: quos iuenit iustos: quō itelligit hoc est iudiciū: qm̄ lux uenit i mūdū: et dilexerūt hōies magis tenebras q̄ lucem: erāt enī mala op̄a eoz. *R.* Spiritus sctus pcedēs a throno ap̄loz pectora inuisibil̄ penetrat uenit nouū sctificatōis signū. Et i ore eoz omniūz genera nascerēt linguarū alle. *R.* Aduenit ignis diuinus nō p̄bures: sed illuminās: et tri buit eis carismatū dona. Et.

Lectio t̄ia

Quid ē hoc. Quoz enī erāt bona op̄a: Nōne uenisti ut iustifices ip̄os. Sed dilexerūt iquit tenebras magis q̄ lucē. Ibi posuit uim. Multi .n. dilexerūt peccata sua: mlti cōfessi sūt peccā sua. Quia q̄ p̄fiter peccata: et accusat peccata sua pactū cū deo facit. Accusat de peccata tua: si et tu accusas p̄iūgeris deo. Quia si due res sūt hō et peccator. Qd̄ audis hō de fecit. Qd̄ audis peccator: ipse hō fecit. Oportet ut oderis i te op̄ tuū: et ames in te op̄ dei. Cū at̄ cepit tibi displicere qd̄ fecisti: ide icipiunt bōa op̄a tua: q̄ accusas mala op̄a tua. Initiū op̄m bonoz cōfessio ē op̄m maloz. facis ueritatem et uenis ad lucē. Quid ē facere ueritatem. Nō te palpās: nō tibi blādiris. Nō tibi adularis: nō dicis iustus sū: cū sis iniquus: et icipis facere ueritatem. Uenis at̄ ad lucē ut manifestent op̄a tua: q̄ i deo facta sūt. Quia et hoc ipsuz qd̄ tibi displicuit peccatū tuū n̄ tibi displiceret nisi de tibi luceret: et ei⁹ ueritas tibi ostēderet. Sed q̄ admonit̄ tus diligit peccata sua odit admonentes

lucem et fugit eam: ut nō arguant mala op̄a eius q̄ diligit. Qui at̄ facit ueritatez accusat i se mala sua. Nō sibi parcat: non sibi ignoscit: ut de ignoscat: q̄ qd̄ uult ut de ignoscat ipse ignoscit: et uenit ad lucē cui gr̄as agit: qd̄ illi qd̄ i se odisse debeat oniderit. Dicit deo. Auerte faciē tuam a peccatis meis. Et qua fronte dicit: nisi ite rū dicat: qm̄ facin⁹ meū ego agnosco: et peccatū meum coram me est semp̄. Sit ante te qd̄ nō uis eē ante deū. Si at̄ p̄ te feceris peccatum tuū: retorquet tibi illō de atē oculos tuos: et tūc retorquet quādo iam penitētie fruct⁹ nullus erit.

Ad bñdictus. an. Sic deus dilexit mūdū: ut filiū suū unigenitū daret: ut oīs q̄ credit i ipsum nō pereat: sed hēat uitā eternā allā.

Oratio.

Deus qui ap̄lis tuis scm̄ dedisti spiritum: pcede plebi tue pie petitiōis effectum: ut quib⁹ dedisti fidem largiaris et pacem. Per. d. In unit. eiusdē.

Ad magnificat. an. Sigs diligit me sermo nē meum seruabit: et p̄ meū diligit eū: et ad eū ueniet: et mansionem apud eū faciemus alle.

Oro: ut supra. Feria. terna. Sp̄s para di tus alle. *R.* Docebit uos oīa alle.

Secundum iohannem.

In illo tpe. Dixit iesus phariseis. Amē amē dico uobis: q̄ non intrat per hostium in ouile ouīū: sed ascendit ali und̄ ille fur ē et latro. Qui at̄ intrat per hostium pastor ē ouīum. Et reliqua.

Omelia scti augustini epi.

Lectio prima.

Deus de grege suo: et de hostio quo irat̄ ad ouile similitudinē propo suit in hodierna lectiōe. Dicāt ergo pagani iudei uel heretici. Bene uiuimus. Si p̄ hostium nō intrant: qd̄ eis pdest un de glantur. Ad hoc debet enim cuiq̄ pdesse bene uiuere: ut detur ei sēp uiuere. Nam cui nō datur semper uiuere qd̄ pdest bene uiuere: q̄ nec bñ uiuere dicendi sunt: q̄ finem bñ uiuendi i per cecitatez nesciūt: uel p̄ iflatiōem p̄temnunt. Non ē at̄ cuiq̄ spes uera et certa semper uiuēdi: nisi agnoscat uitā q̄ est xpus: et p̄ ianuam

intret i ouile. Quiter ergo plerūq; tales
hoies: et persuadere hoib; ut bñ uuat: et
xpiani nō sūt. isti p aliā prem uolūt ascen
dere rape et occidere: nō ut pastor cōser
uare atq; saluare. Fuerūt ergo qdaz pbi
losophi de uirtutib; et uitis subtilia mul
ta tractātes: diuidētes: diffiniētes ratio ci
nātes: acutissimos syllogismos pcluden
tes: libros iplētes. suam sapiam buccis p
crepātib; uentilātes: q et dicere auderēt
hoib;. nos seqmini: sectam nām tenete:
si uultis bñ uiuere: sed nō intrabant p ho
stium: perdere uolebāt: mactare et occide
re. **Responsum.** Apparuerūt apostolis
dispertite lingue tanq; ignis alla. Sed itq; sup
singulos eorū sps sctus alle. alle. **Et** ceperūt
loqui uarijs linguis: put sps sctus dabat
eloqui alle. Sed itq;.

Lectio secunda.

Sed qd de istis dicā. Ecce ipsi pha
risei legebāt: et in eo qd legebāt xp̄s
sonabāt. uerūm spabant: et presentem
nō agnoscebāt. Iactabāt et seip̄i inter ui
dētes: hoc ē iter sapiētes: et negabāt xp̄m
et nō irabāt p hostiū. Ergo et ipsi quos
forte seducerēt mactādos: et occidendos
nō liberādos seducerent. Et hos dimitt
amus. Uideamus illos si forte ip̄i intrāt
p hostiū i ouile q xp̄i noie gliant. Innūe
rabiles enim sunt qui se uidentes nō solū
iactāt: sed a xp̄o illuminatos uidēri uolūt.
Sunt at heretici: forte ipsi p ianuam intra
uerūt. Absit. Sabelianus dicit. Qui fili
ē ipse ē p̄. Sed si est fili nō ē pater. Nō
intrat per hostiū q filiū dicit patrem.
Arrianus dicit. Aliud est p̄. aliud ē fili.
Recte diceret si diceret ali: nō aliud. Quā
n. dicit aliud: ei p̄dicit a q audit. Ego et
p̄ unū sum. Nec ergo ipse intrat per ho
stium. Predicat enī xp̄m qualem sibi fin
git: nō qualem ueritas dicit. Nomen h̄z
rem nō habet. Alicui rei nomē est xp̄us.
Tene ip̄am rem si uis pdesse tibi nomē.
Alius nescio unde: sicut sotinus: xp̄s hō
est inquit: de non est. Nec ipse intrat per
hostiū: quia ch̄stus et homo et deus
est.

Responsum.

Loquebantur uarijs linguis apostoli magna
lia dei. Prout sps sctus dabat eloqui illis.
**Repleti sunt omnes spiritu sancto: et ceperūt
loqui. Prout.**

Lectio tertia.

Et quid op̄ ē multa pcurrere: et m
ta uana heresum enumerare: Nec
tenete ouile xp̄i ē eccliam catholicam.
Quicūq; uult intrare in ouile p hostiū
intret: xp̄m uerū p̄dicet. Nō solū at xp̄m
uerū p̄dicet: sed xp̄i glām querat nō suā.
Nam mlti q̄rētes glām suam oues xp̄i
sparserūt: potiusq; pgregauerūt. Humil
est enim ianuā xp̄s dñs. Qui intrat per
hāc ianuā oportet ut humiliet se: ut sa
no capite possit intrare. Qui at se nō bñ
liat: sed extollit p maceriā ascendere uult.
q at p maceriā ascendit: iō exaltat ut cadat
Lerte cū adhuc loquit dñs iesus nōdum
intelligit. Noiat hostiū: noiat ouile: nō
minat oues: p̄mēdat hec oia: sed nōdum
expōit. Legas? ergo q; uerū ē ad ea uer
ba i quib; nobis aliqua q dixit dignetur
exponere: ex quorū expōitiōe dabit no
bis fortasse et illa q nō expōuit intelli
gere. Pascit enim manifestus: exercet obse
ris. Qui nō intrat p hostiū in ouile ou
um: sed ascendit aliunde. Ne misero q
casurus est. Sit ergo humilis ut p hosti
um intret: plano pede ueniat: et nō offē
dat. Qui non intrat p hostiū ille fur ē
et latro. Oues enī suas uult dicere oues
alienas. Ad hoc autem suas. i. furto ab
latas: non ut saluet: sed ut occidat. Ergo
fur est: quia qd alienū ē suū dicit. La
tro: q; et quod ē furat occidit.

Ad vñd. añ. Ego sum hostiū dicit dñs: p
me siqs introierit saluabitur et pascua inueniet
alla.

Oratio.

Adit nobis dñe q̄s uirtus sps scti:
que et corda nra clementer expur
get: et ab oib; tueatur aduersis. p inuit.

Ad mag. añ. Pacem relinquo uobis: pacem
meam do uobis: nō quō hic mūdus dat ego
do uobis alla. **Oratio. ut supra.**

Scia. quarta. Repleti sūt oēs spū scto al
Et ceperūt loqui alleluia.

184

*Uersus superscripti repetuntur his tribus
sequentibus diebus suo ordine.*

Secundum iohannem.

In illo tempore. Dixit iesus turbis iudeorum. Nemo potest uenire ad me nisi pater qui misit me traxerit eum. Et reli.

Sermone sancti augustini epi.

Lectio prima.

Quid est. nemo potest uenire ad me nisi quia nemo potest credere in me: nisi nisi qui misit me pater traxerit eum. Ille uenit quem gratia dei prouenit: qui cum propheta dicit. misericordia eius proueniet me. Proueniet uelle: subsequetur perficere. Trahit pater ad filium eos qui postea credunt in filium: quia eum cogitant primum hunc deum. Deus enim pater: equalis sibi genuit filium. Et qui cogitat aut in fide sua sentit et ruminat equalis esse patri eum in quibus credidit: ipsum trahit pater ad filium. Arrius credidit creaturam: non eum traxit pater: quia non considerat patrem qui filium non credidit equalem. Quid dicis o arrius? Quid heretice loqueris. Quid est christus? Non inquit dominus uerus: sed quem fecit uerus dominus. Non te traxit pater. Non enim intellexisti patrem: cuius filium negas: aliud cogitas: non est ipse filius: nec a patre traheris: nec ad filium traheris. Aliud est filius: aliud quod tu dicis. Fotinus dixit. homo solus christus est: non est et deus. Qui sic credit non pater eum traxit. Quae pater traxit dixit. tu es christus filius dei uiui.

Non sicut propheta: non sicut iohannes: non sicut aliquis magnus iustus: sed sicut uiuus: sicut equalis. tu es christus filius dei uiui. Uide quia tractus est et a patre tractus est. Beatus es simon bariona: quia tibi non reuelauit caro et sanguis: sed pater meus qui in celis est. Ista reuelatio ipsa attractio.

Responsorium.

Disciplinam et sapientiam docuit eos dominus all. firmavit in illis gratiam spiritus sui. Et intellectu impleuit corda eorum allia allia. Repentino namque sonitu ipse factus super eos uenit. Et.

Lectio secunda.

Ratum uiridem ostendit omni: et trahit illa. Auces puero ostendunt et trahit et qui currit trahit. amando trahit. sine le fide trahit corpus. cordis uicem trahit. Si ergo ista quae in deliciis: uoluptatibusque terrenas reuelant amantibus trahunt: quoniam uerum est. trahit sua quaeque uoluptas: non trahit reuelatus christus a patre. Quid enim fortius desiderat anima quam ueritatem. Quo auidas fauces habere deus unde optare ut sanus sit inter palatum uera iudicandi: nisi ut manducet et bibat sapientiam: iustitiam: ueram eternitatem. Ubi autem hoc: ibi melius. Uerius ibi: plenus ibi. Nam hic facilius possumus esurire: et hoc si bonam spem habemus quam facere. Beati enim inquit qui esuriunt et sitiunt iustitiam hic: quoniam ipsi saturabuntur ibi. Ihesus cum dixisset nemo ad me uenit: nisi pater qui misit me traxerit eum quod subiecit. Et ego resuscitabo illum in nouissimo die. Reddo illi quod amat: reddo quod sperat.

Uidebit quod adhuc non uidendo credit. Manducabit eo quod esurit: saturabitur eo quod sitit. Ubi. In resurrectione mortuorum: quia ego resuscitabo eum in nouissimo die.

Sermonium.

Ite in orbem uniuersum: et predicate dicentes allia. Et qui crediderit et baptizatus fuerit: saluus erit allia allia. In nomine meo demonia ejicient. linguis loquentur nouis: serpentes tolent. Et qui.

Lectio tertia.

Scriptum est enim in prophetis. Et erunt omnes docibiles dei. Quare hoc dixit. Iudei: pater uos non docuit: et quomodo potestis me agnoscere. Omnes regni illius homines docibiles dei erunt: non ab omnibus audient. Et si ab hominibus audiunt: tamen quod intelligunt intus datur. intus coruscat. intus reuelatur. Quid faciunt homines forinsecus annunciantes. Quid facio modo ego cum loquor. Strepitum uerborum ingero auribus uestris. Nisi ergo reuelet ille qui intus est quod dico aut quid loquor. Exteri or cultor arboris: interiori est creator.

Qui plantat et qui rigat extrinsecus opat.
Hoc facimus nos. Sed neq; q plantat ē
aliquid: neq; q rigat: sed q ieremetum dat
deus. Hoc ē erunt omnes docibiles dei.
Qui dicit: Dis q audiuit a p̄e et didicit:
uenit ad me. Videte quō trahit p̄. Do-
cendo dlectat: nō impēdēdo necessitatē.
Ecce quō trahit. Et dēs docibiles dei.
Trahere dei est. Dis qui audiuit a p̄e et
didicit: uenit ad me: trahere enim dei est.
Quid igitur fratres: S; oīs qui audiuit
a p̄e et didicit: ipse uenit ad xpm: xps hic
nibi docuit. Quid: q p̄em magistz ho-
mines non uiderūt: filium uiderūt: filius di-
cebat: sed p̄e docebat. Ego cū hō si quez
doceo.

Ad benedictus. añ. Ego suz panis uiuus di-
cit dñs q de celo descēdi. alle. alle.

Oratio

Mentes n̄as quesum⁹ dñe paraclit⁹
q a te pcedit illuminet: et iducat in
dēm: sicut tuus p̄misit fili⁹ ueritatē. Qui
tecum eiusdem. **Ad magni. añ.**

Ego sū panis uiuus q de celo descēdi: si quis
māducauerit ex hoc pane uiuet i eternū: et p̄s
quē ego dabo caro mea ē. p mūdi uita alle.

Dico. ut supra.

Seria gntia.

Secundum lucam.

In illo tpe. Louocatis iesus. xij. di-
scipulis suis dedit illis uirtutē et po-
testatē sup oīa demonia: et ut languores
curarent. Et reliqua.

Omelia scī abrosij epi. Lectio p̄ia.

Qualis debeat eē qui euāgelizat re-
gnū dei p̄ceptis euāgelicis des gnat⁹
ut sine uirga. sine pera. sine calciamento. si-
ne pane. sine pecunia. Hoc ē subsidij se-
cularis adminicula n̄ regrēs: fideiq; tol-
putet sibi quo min⁹ ea iquirat magis pos-
se suppetere: q p̄nt q uolunt ad eum deri-
uare tractatum: ut spūalē tñm d̄ loc⁹ iste
uideatur formare affectum. Qui uelut in-
dumētū qdā uideat corpis exuisse: n̄ so-
lum potestate reiecta: cōtēptisq; diuitijs:
sed et carnis ipsius illecebris abdicatis.
Quib⁹ p̄mo oīum dat pacis atq; cōstā-
tie gñale mādātū. Ut pacē ferāt p̄stātiāz
seruēt. hospitalis necessitudis iura custo-

diant. alienū a predicatorē regni celestis
asserēs: cursitare p domos: et inuolabilis
hospitij iura mutare. sed ut hospitij gñā
deferēda censēt: ita etiā si nō recipiāt ad
executiendū puluerē: egrediēdū de ciuita-
te mādāt: quo nō mediocris boni remūe
ratio docet hospitij: ut non soluz pacem
tribuamus hospitib⁹: uerū et si qua eos
terrene obumbrāt delicta leuitatis recep-
tis aplice p̄di: catiōis uestigijs auferant.

R. Aduenit ignis diuinus nō p̄burēs s; illu-
minās: nō p̄sumēs sed lucēs: et inuenit corda di-
scipulor⁹ receptacula mūda. Et tribuit eis caris-
matum dona alle. alle. **R.** Inuenit eos cōcor-
des caritatis et illustrauit eos gñā diuinitatis:
Et tribuit.

Lectio secūda.

In Ec oēiose secunduz mattheum do-
m⁹ quā igrediātur apli eligēda de-
cernit: ut mutādū hospitij necessitudinis
q; uiolādē cā nō suppetat. Nō tñ eadem
cautio recepturi mādāt hospitij ne dum
hospes eligūt: hospitalitas ipsa minuat.
S; hec ut secundū hāz d̄ hospitij religio-
ne uenerabilis ē forma p̄cepti: ita etiā d̄
mysterio scētēie celestis aridēt. Etenim
euz dom⁹ eligūt dign⁹ hospes inquirūt. U-
ideam⁹ ne forte ecclia p̄ferēda designet et
xps. Que enī dignior dom⁹ aplice predi-
catiōis ingressu q; sancta ecclesia: Aut q;
p̄ferēdo magis omnibus uideat eē q; xps.
Qui pedes suis p̄sueuit lauare hospitib⁹:
et quosq; i sua recepit domo pollutis nō
patiatur habitare uestigijs: s; maculosos
l; uite prioris: i reliquuz tñ dignatur mū-
dare p̄cessus.

Responsorium.

Sps scs repleuit totā domū ubi erant apli: et
apparuerūt illis disptite lingue tanq; ignis: sedit
q; supra singulos eorum. Et repleti sunt dēs
spū sancto: et ceperunt loqui uarijs linguis pro
ut spū sanctus dabat eloqui illis alle. al. al.
R. Dum ergo essent in unum discipuli p̄grega-
ti p̄pter metum iudeorum: sonus repente d̄ ce-
lo uenit sup eos. Et repleti.

Lectio tertia.

Ite igit solus ē quē nō deferere d;:
nō mutare. Qui bñ dicat. Dñe ad
quē ibim⁹. Verba uite eterne hēs: et nos

credim? et cognouim? q? tu es xps filius dei. Vides executorem celestium pcepto-
rum: qm q nō mutauit hospitium: cele-
stis psonium psecratiōis emeruit. Fides
ig? i primis qreda mādāt: i qua si xps hi-
tator sit: haud dubie sit eligeda. si xpo po-
pulus pfidus fuerit: aut pceptor heretic?:
deforme habitaculū: uitāda hereticorum
coio: fugiēda synagoga censet: executiō
dus pedū puluis: ne fatiscētib? pfidie ac
sterilis siccitatis fetib?: itaq? humo arido
arenosoq? mētis hoīs uestigiū polluat.
Nā sicut corporeas infirmitates populi
fidelis suscipe i se debet euāgelij predica-
tor: et tanq? pprijs inania gesta pulueri
pparāda eleuare atq? abolere uestigijs:
iux? qd scriptum ē. Quis ifirmat et ego si
ifirmor: Ita si qua ē ecclia que fidē respu-
at: nec aplice pdicatiōis fūdamēta possi-
deat: ne quā labē pfidie possit aspergere
deserēda ē. Qd apls quoq? euidentē asse-
ruit dicē. hereticū hoīem p? unā et secun-
dā conceptiōem deuīta.

Ad bñd. afi. Louocatis iesus. xij. discipulis
suis dedit illis vītē et potestātē sup oīa demo-
nia: et ut lāguozes curarēt: et misit illos pdicā-
regñū dei: et sanare ifirmos all. **Dio.**

Quis q hodierna die corda fidelium
sci sps illustratiōe docuisti: da nob
i eodē spū recta sapere: et d ei sp solatiōe
gaudere. Per in unit. eiusdem.

Ad mac. an. Sps qui a pte pcedit alla. ille
me clarificauit. alla alla. **Oratio. ut supra.**

Seria sexta secūdiū lucam.

In illo tpe. Factum est in una die
rū: et ipse iesus sedebat docēs: et erāt
pharisei sedētes: et legis doctores q uene-
rāt ex omni castello galilee et iudee et hie-
rusalem: et uirtus dñi erat ad sanandos
eos. Et reliqua.

Omelia sancti ambrosij epi.

Lectio prima.

Mon ociosa hui? paracliti nec angu-
sta medicina ē: qñ dñs et orasse pre-
mittitur: nō utiq? pp suffragium: s? ppter
exemplum. Imitād. n. spē dedit: nō ipe
trādi ambitū requisitū. Et pueniētib? ex

oī galilea et iudea et hierlm legis doctori-
b? iter ceteroz remediā debiliū: paraliti-
ci quoq? medicina describit. Pdmū oī
um qd ante diximus: unūq? eger petē
de pcatōres salutis d? adhibere: p quos
uite nīe cōpago resoluta: actiūq? nōrū
clauda uestigia uerbi celestis remedio
refoventur. Sūt ig? aliqui monitores
mētis: q aīum hoīs qñs exterioris cor-
poris debilitate torpente ad supiora eri-
gant. Quoz rursus amīcul? et attollere
et hūiliare se possit: ut facilius āte iesuz lo-
cetur: dñico uideri dignus aspectu. Hūi-
litem enī respicit dñs: q? resperit hūmī-
litatē ancille sue: quoz fidē inqt ut uidit
dixit. Hō remittit tibi peccata tua. Ma-
gn? dñs q alioz merito ignoscit alijs: et
dū alios pbat: alijs relaxat errata. Cur
apud te hō collega nō ualeat: cū apd de-
um seru? et interueniēdi meritū: et ius ha-
beat impetrādi: Disce qui iudicas igno-
cere: disce q eger es ipetrare. Si grauius
peccatoz diffidīs ueniā: adhibe precatō-
res: adhibe eccliam q p te pccetur: cui cō-
templatiōe qd tibi dñs negare posset ig-
scit. **R.** Nō uos me elegistis: sed ego elegi uos
et posui uos: Ut eatis et fructū afferatis: et fruct?
u? maneat alle alla. **R.** Sicut misit me pater et
ego mitto uos. Ut eatis.

Lect. secunda.

Quāuis historie fidem debeam?
nō omittere: ut uere paralitici isti?
corpus credamus esse senatum cogno-
scet tamen interioris hominis sanitatem
cui peccata donantur. Que cum iudei
asserunt a solo deo posse concedi: deus
utiq? consitentur: suoq? indicio perfidiaz
suam produnt: ut opus astruant: psonas
negant. Itaq? ab ipsis operibus suis dei
filius accepit testimonium: et uocis suffra-
gium non requirit. Perfidia enim consi-
teri potest: credere autē non potest. Ita-
q? testimonium non deest diuinitati: sed
fides deest salutē. Nā et ualidi? ē ad fidem
qd cōsitentur iusti: et perniciosius ad cul-
pam qd negant q suis assertiōib? reuicū-
tur. Adagna itaq? in fide plebis amētia:

ut cū cōfessa fuerit solius dei esse donare
peccata: nō credat deo donāti peccata.
Dñs autem saluos uolens facere pecca
tores ex occultoꝝ cognitiōe deum eē de
mōstrat: et admiratōez factoz adisciens:
qd ē facilius dicere. dimissa sūt tibi pecca
ta: aut dicere surge et ambula: Quo loco
plenam spem resurrectiōis oñdit: q men
tis uulnerib⁹ corpisqz sanitatē dōata pec
cata aioꝝ: et debilitatē carnis excludit.
Hoc est enim totum hoīem eē curatus.
Quāuis igi magnū sit hoīb⁹ peccata di
mittere. q. n. peccata pōt dimittere: nisi
solus de⁹: q p eos quoqz dimittit qb⁹ di
mittēdo tribuit p̄ates. Lū multo diuini⁹
ē resurrectiōem dare corpib⁹ qñquidē
dñs resurrectio ē. Spiritus dñi repleuit
orbem terrarū. Et hoc qd continet omnia sciē
tiam habet uocis alle. alle. Omnia est. n.
artifex: oēm hñs uirtutem: oīa. p̄spiciens. Et.

Lectio tertia.

Hic lectus q tolli iubetur: qd est ali
ud nisi q: humanū iubetur corpus
attolli: Ipse est qui per singulas noctes
lauatur a dauid lectus doloris: i quo aīa
nīa graui conscie egra cruciatu iacebat.
Sed siqz secūdum xp̄i precepta se gesse
rit: iam nō lect⁹ doloris ē sed quietis. Ad
feratōe enī dñi cepit qes esse q morierat:
q nobis soporē mortis uertit i grām uo
luptatis. Nec solū leuare lectū: s; etiā do
mū suā repetere: hoc ē ad paradīsū redi
censetur. Si enim uera domus q hoīez
p̄ma suscepit: nō iure amissa sed fraud.
Adrito ergo restituitur dom⁹: qm̄ uene
rat: q nexum fraudis aboleret: ius refor
maret. Nec mora ulla sanitas iterueni:
unum dictorum: remedioꝝqz momētuz
est. Spectant surgentem increduli: mirāf
abeuntem: et diuini operis miracula ma
lunt timere qz credere. Nāz si credidisset
nō unqz timuissent: sed dilexissent. Per
fecta enī dilectio timorē excludit foras.
Et ideo isti quia nō diligebāt calūniabā
tur. Calumniatibus autem dicit. Quid
cogitatis mala in cordib⁹ uīs: Quis hoc
dicit: Sacerdos magnus qui leprā uide
bat in cordib⁹ iudeoz et oñdit eos peiores

esse leproso. Ille sacerdoti ē iussus offer
re purgatus: hos sacerdos repudiat: ne
alios quoqz eoz lepra p̄taminet.

Ad bñdictus. afi. Dixit iesus ut sciat⁹ aut
q: filius hominis habet potestatem in terra di
mittendi peccata ait paralitico: tibi dico surge:
tolle lectum tuum et uade in domum tuāz alle.

Oratio.

O A quesumus ecclesie tue misericord
deus: ut sancto spiritu congregata:
hostili nullatenus icursione turbetur. p
in uni. eiusdem.

Ad magnificat. afi. Paraclitus aut spirit⁹
sanctus quem mittet pater in nomine meo: ille
uos docebit omnia: et suggeret uobis oīa: que
cūqz dixerō uobis alle. alle.

Oratio ut supra sabbato secūdu lucā.

In illo tpe. Surgens iesus de syna
goga intrauit in domum simonis.
Socrus autem simonis tenebat magnū
febrabus. Et reliqua.

De omelia sancti ambrosij epi.

Lectio prima.

Hortassis etiam in typo mulieris il
lius socrus simonis uariis criminū
febrab⁹ caro nīa lāguebat: et diuclari cu
piditatū imodici estuabat illecebul: nec
minorē febrē amoris esse dixeri qz calo
ris. Itaqz illa aīam febris hui⁹ corp⁹ iur
mat. Febris. n. nīa auaricia ē. febris nīa li
bido est: eo q ignite sūt cupiditates.
Uñ ait et apls. Si nō se p̄tinent nubant.
Adeli⁹ ē nubere qz uri. Febris nīa luxu
ria ē. Febris nīa abutio ē. Febris nīa ira
cudia ē. Que licet corporis uicia sūt: ignem
tñ ossib⁹ implicāt: metē: aīuz: sēculqz p̄e
tāt. Nec paor diaboli sollicitat arte. Repleti sūt oēs spiritu sācto: et cepit loq. put
spiritus sāctus dabat eloqui illis. Et cōuenit
multitudo dicentium alleluia. Loquebant
uariis linguis apli magnalia dei. Et.

Lectio secūda.

E Tenim ager bon⁹: uestis: monile:
suadela diaboli est bonoz grā sub
limitas potestatuū: epularum suauitas:
forma meretricis: laqueus est diaboli:

et quasi quiddam nequitie spalis illecebro
sus affatus. Qui per carnis illecebram quā
cito seminea quadam lenitate molliter a
nimūque de gradu deicit. Neque enim for
mam alius prius quam corporis oculus cōcu
piscit. Denique quod non uideris non amabis.
Sed ubi caro concupierit operietis quo
que animi constantia defatiscit: et mox cōso
tio amoris inflectitur. Jam non dicā uos
seruos sed amicos meos: quia omnia cognouistis quā
operatus sum in medio uos illa. Accipite spem
sacram in uobis paracletum ille est: quē per mittet
uobis illa. Vos amici mei estis si feceritis
quod ego precipio uobis. Accipite.

Lectio tertia.

Quo enim in carne una sunt: atque ita
mors irrepit scelis effectu tēte di
abolo carne suadente. Vehementior tamen est
animi quam corporis febris. Et ideo per animi uo
luntate corporis salus plerumque continetur: nec
a plerisque abstinetur. Unde non alienum re
petere uidetur quēadmodum theotimus cum
grauis oculorum incommoda laboraret: et a
maret uxore: interdixit sibi facultatem co
eundi a medico: cupiditatis impatiens: at
que impetu libidinis raptus moderare ne
quiuerit. Sciens enim prudens quod esset oculos
amissurus: priusquam pueniret uxore: in ipso
estu furētis cupiditatis et consuetudinis ap
paratu uale inquit amicum lumen. Sic
febre libido flagrantior est grauiusque preci
pitat et inflamat. Sed ubi quod respucrit a
furore tunc conscientie interioris uisus a
pertur: factique succedit penitus: et pudenda
sui unusquisque facinoris erubescit. Tunc
deus timetur: et peccator cupit se celare:
sed non potest. Tunc caro arguit: diabolus
accusatur.

Ad bnd. an. Caritas dei diffusa est in cordibus
uostis per inhabitatē spem eius in uobis. alla.

Oratio

Mentibus nostris quesumus domine spiritus
sacrum benignus infunde: cuius et
sapia conditi sumus: et prudentia guber
namur. Per eiusdem.

*In solennitate sacrosanctae et indiuidue tri
nitatis. Ad uespas. an.* Gloria tibi trinitas.
Cum reliquis de laudibus. ps. Dixit dominus.

*Cum reliquis in fine. Laudate dominum omnes
gentes. Capitulum.*

Altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei:
quod incōphēlibilia sunt iudicia eius et
inuestigabiles uie eius. *Deo gratias*

Hymnus

Adesto sancta trinitas par splendore
una deitas: rerum quod extas diu: sine
fine principium. *Et celorum militum. laudat
adorat. predicat: triplexque mundi machina
benedicit per secula. I.* Sumus et nos cer
nui te adorantes seduli: uota precibusque suppli
cū: hymnis iunge celestium. *V.* Tu te lu
me credimus: quod et per idem colimus: alpha
et omega quem dicimus: te laudat omnis spiritus.

U. Aus patri sit ingenito. laus et unigeni
to. laus sit sancto spiritui. trino deo et simplici.
Amen. *Benedicamus patri et filium cum sancto
spiritu. Laudemus et superexaltemus eum in
secula. Ad mag. an.* Te deum patrem ingētu.
te filium unigenitum. te spiritum sanctum paracletum sanctam
et indiuiduam trinitatem toto corde et ore confitemur:
laudamus: atque benedicimus: tibi gloria in secula.

ps. Magnificat.

Dio.

Omnipotēs sempiternae deus: qui dedi
sti famulis tuis in confessione uere fidei
et in trinitatis gloriam agnoscere: et in potentia
maiestatis adorare unitatem quod sumus: ut e
iusdem fidei firmitate ab omnibus semper mu
niamur aduersis.

Et sit memoratio de dominica. an. Loquere
domine. *Uespertina oratio. B.* Et descendat
Oratio. Deus in te sperantium fortis. *Requi
re in officio dominice quod immediate sequitur
per sanctissime trinitatis officium.*

Ad matutinum. Inuitatorium.

Deum uerum unum in trinitate et trinitatem in
unitate. Venite adoremus. *ps.* Venite.

hym. Adesto sancta trinitas.

In primo noct. an. Adesto unus deus om
nipotēs pater et filius et spiritus sanctus. *ps.* Domine
dominus noster. *p.* Te unum in substantia trinitatem
in personis confitemur. *ps.* Celi enarrant. *an.*
Te semper idem esse et uiuere et intelligere. pfi
temur. *ps.* Domini est terra. *B.* Benedicamus patri
et filium cum sancto spiritu. *B.* Laudemus et su
perexaltemus eum in secula.

Lectio prima

Credim⁹ sanctam trinitatem: id ē pa-
trē ⁊ filiū ⁊ spm̄ sctū: unū dñm oī
potēte. unī eēntie. unī pfatis. creatorem
oīum creaturarū. a quo oīa. p̄ quez oīa.
i quo oīa. Credimus p̄tem a semetipso n̄
ab alio: filium a p̄e genitum. dñm uerū
de deo uero. lumen uerum de lumine ue-
ro: nō tñ duo lumina: sed unum lumen.
Spm̄ sctum a patre ⁊ filio equaliter p̄-
cedētem. consubstantialē ⁊ coeternum
p̄i ⁊ filio. Pater ē plen⁹ deus i se: filius
plenus de⁹ a p̄e genitus. sps sct⁹ plenus
deus: a patre ⁊ filio p̄cedens. Non tamē
tres deos dicim⁹: sed unū dñm oīpoten-
tem. eternum. iuisibilem. icōmutabilem:
q totus ubiqz p̄s: non p̄ pres diuisus: s̄
totū in oībus: non localr sed potēcialiter
Qui sine cōmutatione sui mutabilia cre-
auit: ⁊ creata gubernat: semper manens
quod ē. Qui nihil accidēs esse poterit: qz
simplicis diuinitatis nature nil addi i mi-
nui pōt: qz sp̄ ē qd ē: cui pprius est: cui sē-
piternus est: cui idem est eē: uiuere ⁊ intel-
ligere. Et hec tria unus de⁹: ⁊ un⁹ de⁹ hec
tria. Idē de⁹ ⁊ dñs: uera ⁊ sempiterna trini-
tas in psonis uera ⁊ sempiterna unitas i
sba: quia una substantia pater ⁊ fili⁹ ⁊ sps
sanctus.

Responsorium.

Benedicat nos deus deus noster: benedicat
nos deus. Et metuant eum oēs fines terre. ⁊
Deus mīcreatur nū ⁊ benedicat nos deus.
Et metuant.

Lectio scda.

Hec uero sancta trinitas nihil maius
ē in tribus personis simul nomina-
tis: qz in una qualibet persona seml dic-
ta: qz unaqz psona plena est substantia
i se. non tamen tres substantie: sed unus
deus una substantia. una potentia. una
essentia. una eternitas. una magnitudo.
una bonitas. p̄i ⁊ filius ⁊ sps sanctus.
Nec aliud est pater in natura: qz filius
⁊ sps sctus: nec aliud filius ⁊ sps sanc-
t⁹: qz pater in natura: quibus est una na-
tura. Sed ali⁹ pater est in persona. ali⁹

filius in persona. ali⁹ sps sctus in perso-
na. In p̄e manet eternitas: in filio equa-
litas. in spiritu sancto eternitatis. equali-
tatisqz connexio: quia pater ⁊ filius ⁊ sps
sctus un⁹ ē de⁹. Unū oēs i substantia: et
essentia: oīpotentia: ⁊ deitate p̄stentur.
Sicut enim eadē sancta trinitas insepa-
bilis est in operib⁹: qzuis quedam opera
dei qbusdam psonis specialiter pueniāt:
sicut patri uox illa que de celo sonuit su-
per christum baptizatum. Et ad filium p-
sonam humanitatis tantummodo perti-
net susceptio: ⁊ spiritus sancti persone p-
prie congruit illa columba in cuius spe
idē spiritus sctus descendit super eū: de-
scendit filium dei: secundum hominem baptiza-
tum. Tamen absqz dubitatione omni il-
lam uocem ⁊ illam columbam: ⁊ xpi hu-
manitatem tota sancta trinitas operata
ē: cuius opa inseparabilia sūt. **Responsiū.**
Benedictus dñs deus israel qui facit mira-
bilia solus. Et benedictum nomen maiestatis
eius in eternum. ⁊ Repleb. tur maiestate eius
omnis terra fiat fiat. Et bñdictum.

Lectio tertia.

Credimus eundem filium de uer-
bum dei: eternaliter natum de patre
consubstantialē patri per omnia: tem-
poraliter natum de spiritu sancto ex ma-
ria semper uirgine: duas habentem nati-
uitates. Unam ex patre eternam: alterā
ex matre temporalem. Qui etiam filius
dei sue carnis conceptione conceptus ē:
⁊ sue carnis natiuitate natus est. Deum
uerū confitemur conceptum ⁊ dominū
uerum natum: eundem dominum uerū
⁊ uerum hominem. unum christum: unū
filium dei unigenitum: propriū ⁊ p̄fec-
tum in duabus naturis: in unius persōe
singularitate. passibilem ⁊ impassibilem.
mortalem atqz immortalem. Crucifixum
infirmis nostra: eundemqz semper ui-
uentem in uirtute sua. Qui mortuus est
carnis sue morte ⁊ sepultus: atqz ab in-
feris damnato ⁊ spoliato p̄ncipe totius
iniquitatis rediens tertia die resurrexit:

atq; cū triūpho gl'ie uidentib⁹ discipulis
celū ascēdit. Sedēs i dextra p'ris: id ē ma
iestate d'itatis: idē iaz uētur⁹ iudicaz uiuof
z mortuos: quē impij iudicātez uidebūt:
i ea forma q̄ crucifixus ē: nō i ea hūilitate
qua iuste iudicatus ē: sed in ea claritate
qua iuste iudicatur⁹ est mūdus: cuius ma
iestatis uisio et'na: ē oīū sāctoz beatitudo
z gl'ia. *ps.* Quis magnus sicut deus n'r. Tu
es deus q̄ facis mirabilia. *ps.* Notā fecisti in
pplis v'tutem tuā: redemisti i brachio tuo pplz
tuum. Tu es. Gl'a p'ri. Tu. *In secūdo noc.*
ps. Te iuocamus te adoramus. te laudamus.
o beata trinitas. *ps.* Dēs gētes. *ant.* Spēs
nostra. salus n'ra. honor n'r o beata trinitas.
ps. Magn⁹. *ant.* Libera nos. salua nos. uiui
fica nos. o beata trinitas. *ps.* Deus iudiciū
Benedictus es dñe in firmamento celi.
Et laudabil' z gl'iosus et superexaltatus i secula.

Lectio quarta.

Omnipotens q̄ de' ineffabil' ineffabil'
incomprehensibilis: ultra oīa: extra
omnīa: preter omnīa: oēm creaturā tuāz
excedit: oēm facturam p'terit: uniuersa p̄
cellit. Si enim queras magnitudinē ma
ior ē: si pulchritudinē pulchrior: si dul
cedinē dulcior: si splendorem fulgidior: si
iustitiam iustior: si fortitudinem fortior: si
pietatem clementior. Nulla .n. ratio pa
titur ut uel factura factori suo eque: ul' o
pus artifici cōparet. Legimus i ppheta.
Qui fecit fortia fortior ē: z q̄ fecit pulchra
ille pulchrior ē. Sic at h' unice d'itatis
cella insigne predicamus: ut tamē nō sic
iudei: s; sicut xp'iani trinitatis diuine my
steria fateamur. Sicut enim oīpotens
z ineffabilis pater est: ita omnipotens z
incomprehensibilis fili⁹: ita etiam sps s'ct⁹
i patre i filio discrete connexus ineffabil'
atq; immensus est. Pater enim et filius
z sps sanctus. unus omnipotens deus.
unus in trinitate. unus i potestate. unitas
trinitas. sempiterna maiestas. unū potēs
per oīa. z trinitas i unitate: z unitas in tri
nitate consistit. Sed nec trinitas diuidit:
nec unitas separatur. *Responsorium.*

Magnus dñs z laudabilis nimis. Et sapie
eius non est numerus. *ps.* Magnus dñs z lau
dabilis nimis. et sapie eius nō ē finis. Et.

Lectio quinta.

Hic igitur catholica fide armati at
q; instructi carissimi: nephādos ar
rianos hereticos: qui se hoc tempore im
pie iactitant: z multos xp'ianos n'ros se
ducēdo corrumpunt atq; decipiunt: bre
uiter percūtemur. Quo modo orāt do
minum qui sentiunt contra dominum?
Respondent nobis dicentes. Oramus
dñm utiq; in trinitate: sed ut legim⁹ p'iem
maiorē: filiū minorem: spiritum s'cm
inferiores: quia ipse xp's dicit: pater maior
me est. *ps.* Nos respōdemus. Sic inq; oratis
z colitis dñm: Sic plane legimus sic co
limus. sic oramus. Ad hos dicimus. Si
ergo ita dñm colitis z oratis: hoc non ē.
dñs magnum unum colere z rogare: sed
tres deos facere. Et ubi est quod in lege
diuina dicitur. Audi isrl dñs deus tuus:
deus unus est. Et iterum alibi ait. Domi
num deum tuum adorabis z illi soli ser
uies. Si enim est pater aliud. aliud filius
aliud spiritus sanctus: iam non est una
trinitas: sed diuisa potestas. Quomo
do autem discrepans potestas stare pōt?
In euangelio legimus quod domus in
semetipsa discernitur cum lucis splendor
aut solis calor nullatenus separatur: Ec
ce enim sicut uidemus in sole tria sunt: et
separari omnino non possunt. Que autē
tria sunt uideam⁹. Lursus. splendor. z ca
lor. Videmus enim solem in celo curren
tem. fulgentem. calentem. Diuide ergo
arriane si potes solem: z tunc demum di
uide trinitatem. Sed fortassis de sole di
scernendo difficilis est ratio: quia in celo
ē a nobis longe positus ē.

Responsorium.

Gloria patri genitq; proli z tibi compar utri
usq; semper spiritus alme deus unus. Omni
tempore seculi. *ps.* Da gaudiorum premia.
da gratiarum munera: dissolue litis uincula:
abstrige pacis federa. Omni.

Lectio sexta.

Ecce aliud pponim⁹ elemētum qđ minus est ⁊ in terra nobiscum est. Ignē dico q in manib⁹ nris habet: ⁊ tamen nūq̃ diuiditur. Et ignis. n. tria h3 sed diuidi nō potest. Hoc est motum. lucem. ⁊ feruorem. Si igitur nephande heretice diuidere non potes creatum solem ⁊ ignem: quō mō potes diuidere dñm dīum creatorem. Audi āt ⁊ discē hanc magnā ⁊ unicam trinitatem ab exordio generis humani fuisse ostensam. Audi in lege ⁊ pphetis: in psalmis ⁊ in euangelio. Audi in aplo. pcul dubio declarataz. Audi inq̃ in genesi: fecit deus hominem ad imaginem dei: ut simul ostēderet inseparabilem trinitatem. Ait etiam in eodē libro. Et sps dei ferebatur super aquas. Audi pphetam dicētem ex persona xpī. Spul dñi super me propter qđ unxit me: euāgelizare pauperibus misit me. Audi in psalmis. Verbo dñi celi firmati sunt: ⁊ spū oris eius omnis uirtus eorum: ⁊ spū principali confirma me. Hoc idem dñs christus in euangelio discipulis dicens: pfirmat. Euntēs baptizate omnes gētes in nomine patris ⁊ filij ⁊ sps scī. Audi in aplo. Quis cognouit sensum dñi: aut qđ piliarius eius fuit: aut quis prior dedit illis: ⁊ retribuetur eis: Quoniam ex ipso ⁊ per ipm: ⁊ in ipso sunt omnia: ipsi glia in secula seculorum amen. **Responsorium.** Honor uirtus ⁊ potestas ⁊ iperū sit trinitati in unitate: unitati in trinitate. In perenni seclorū tpe. Trinitatis laus perennis unitati sit de cus perpetuum. In perenni.

In tertio noc. 2. Caritas pī ē. grā filius. cōmunicatio sps scī o beata trinitas. **Ps.** Lāta. **2.** Verax ē pī. ueritas filius. uitas sps scī o beata trinitas. **Ps.** Dñs re. ex. **2.** Una igit pī logos paracletusq̃ sba ēo beata trinitas. **Ps.** Lātate. is. **2.** Verbo dñi celi firmati sūt. **Ps.** Et spū oris eius oīs uirtus eorū.

Secūdum iohannem.

In illo tpe dixit iēsus discipulis suis. Cum uenerit paracletus quem ego mittam uobis a patre: spm ueritatis q a patre pcedit: ille testimoniū perhibebit

deme: ⁊ uos testimoniū phibebitis: quia ab initio mecum estis. Et reliqua.

Sermō sancti augustini cpi.

Lectio septima.

Quoniam iēsus in sermone quē locutus ē discipulis suis p^o cenaz pri mus passioni tanq̃ iturus ⁊ relicturus eos pfectia corpali cū oib⁹ aut suis usq̃ ad cōsumatiōem seculi futurus pfectia spuali exortatus ē eos ad pferendas persecutiōes impiorum: quos mūdi nōie nūcupauit. Et quo tñ mūdo ēt ipsos discipulos elegisse se dixerit: ut sciret se glia dei esse qđ sūt: suis autem uitijis fuisse qđ fuerāt. Deinde psecutores ⁊ suos ⁊ iporū iudeos euidenter expressit: ut omnino appareret etiam ipsos mundi damnabili appellatiōe pclusos q psequitur sanctos. Nunq̃ de illis diceret q ignorarent eum a quo missus est: ⁊ tamē odissent filiū ⁊ patrem: hoc est euz qui missus est: ⁊ eum a quo missus est: de quibus omnibus in alijs sermonibus iam disseruim⁹ ad hoc peruenit ubi ait. Ut impleat sermo qui in lege eorum scriptus ē: qđ odio habuerūt me gratis. Deinde tanq̃ consequenter adiunxit unde nunc disputare suscepimus.

Responsorium.

Bēdicamus pīez ⁊ filiū cū scō spū laudemus ⁊ superexaltemus eū in secula. Bēdicat es in firmamēto celi: laudabil ⁊ glōsus in secula. Laudemus.

Lectio octaua.

Quoniam autē uenerit paracletus quē ego mittam uobis a patre spiritu ueritatis q a patre pcedit: ille testimoniū perhibebit de me. Et uos testimoniū perhibebitis: qđ ab initio mecum estis. Quid hoc ptinet ad illud qđ dixerat: nūc autē uiderunt ⁊ oderunt me ⁊ patrem meū: Sed ut impleatur sermo qui in lege eorum scriptus est: quia me odio habuerūt gratis. An quia paracletus quando uenit spūs ueritatis eos qui uiderunt ⁊ oderūt testimoniū manifestiore cōuicit. Immo uero etiam aliquos ex illis qui uiderant ⁊ adhuc oderūt ad fidem q per dilectionē opatur sua manifestatiōe puerit. Itē ut ita itelligamus: ita factū esse recolim⁹.

Uenit enim die pentecostes spūs sctus
in cētum. xx. homines congregatos in
quibus ⁊ apostoli omnes erant. Qui il
lo adimpleti cum linguis oīum gentium
loqueretur. plures ex his qui aderāt tan
to miraculo stupefacti: qñ quidem uide
runt loquente petro tam magnum atqz
diuinum testimoniū phiberi de xpo: ut
ille qui occisus ab eis inter mortuos de
putabatur resurrexisse ⁊ uiuere. pbaret:
cōpūcti corde conuersi sunt: ⁊ tanti sāgui
nis tam impie atqz inhumaniter fusi indul
gētiā pceperunt: ut ipso redēpti sint sā
guine quē fuderūt. xpi. n. sanguis sic in re
missiōem oīum peccatorum fusus ē: ut ip
sum possit delere quo fusus ē. Hoc ergo
intuens dñs dicebat: odio me habuerūt
gratis. **R.** Summe trinitati simplici deo una
diuinitas: equalis glā: coeterna maiestas: pū. p
liqz: sctozqz flāmini. Qui totū subdit suis or
bem regibus. **V.** Prestet nobis grām deitas
beata patris ac nati paritqz sps almi. **Qui.**
Ultima lectio legis de dnica uidelicet de
euāgelio luce. i. Estote misericordes. **Cum**
omelia beati augustini. **Auere in dnica**
primā pēte. de qua officiū alias fieri p
lueuerat: licet nūc officiū celebret indiui
due trinitatis: qñ mai duplex ē.
Ad laudes ⁊ p horas. r. Gloria tibi trini
tas. equalis una deitas ⁊ ante omnia secula ⁊
nunc ⁊ in perpetuum. **ps.** Dñs regnauit. **cū**
reliquis de laudibz. r. Laus ⁊ pennis glā
deo patri ⁊ filio scto fil paracrito in secula secu
lorum. **af.** Gloria laudis resonet i ore oīum:
pū genitqz pūli: ⁊ tibi scte studio pēni: spūi
nō resonet ab ore omne p euz. **af.** Laus dō
patri paritqz. p i spūi scto parit resulet laud
perenni. **af.** Ex quo oīa p quē oīa in quo oīa
tibi glōia in secula. **Capitū.** O altitudo:
Hymnus.
O Trinitas laudabilis ⁊ unitas mira
bilis in triplici substātia uirtus ma
nēs interminā. **I**u caritas. tu puritas.
tu par ⁊ immortalitas: patris nati paracri
ti pollens decore ppetim. **I**des coro
na supplicii: i te pie fidētium: exterge for
deas mentium: sorti miseris pauperum.
Iu aus pū sit ingenito: eiusqz unigenito

laus sit scto spūi: trino deo ⁊ simplici. amē
r. Sit nomē dñi bñdictū. **R.** Ex hoc nunc ⁊
usqz in seculum. **Ad bened. af.** Benedicta
sit sancta creatrix atqz gubernatrix oīum scta
et indiuidua trinitas: nūc et semp et per infinita
seculoz secula. **ps.** Bñdictus. **Oio ut supra**
Omnipotens. Et sit pmemoratio de dñi
ca. af. Estote misericordes. **Dñs regnauit**
R. Induit dñs. **Oio:** Deus i te sperantium.
Prout i officio dnice psate pñet.
Ad primā. af. O beata. **Et dñr. ps.** Deus
in nomine. Beati immaculati. Retribue
Quicūqz uult. **Ad tertiam capitū.** O alti
tudo. **r.** Bñdicamus pñem et filium cum scto
spū. **R.** Laudemus et superexaltemus cum in
secula. **R.** Cū scto. **r.** Gloria. **R.** Bñdicam:
r. Benedictus es dñe in firmamento celi. **R.**
Et laudabilis et gloriosus i secula.
Ad sextam. Capitulum.

O Ratia dñi nūc iesu xpi: ⁊ caritas dei
⁊ cōmunicatio scti spūitus sit sem
per nobiscum amen. **r.** Bñdictus es dñe
i firmamēto celi. **R.** Et laudabilis et gloriosus
in secula. **R.** In firmamēto celi. **r.** Gloria. **R.**
Et laudabilis et gloriosus in secula. **r.** Uer
bo dñi celi firmati sūt. **R.** Et spiritu oris ei⁹ oīs
uirtus eorum.

Ad nonam: Capitū

Res sūt q testimoniū dāt in celo pat
uerbū: ⁊ sps sctus: ⁊ hi tres unum
sūt. **r.** Uerbo dñi celi firmati sūt. **R.** Et spū
oris eius omnis uirtus eoz. **r.** Gloria. **R.**
Uirtus eorum. **r.** Sit nomen dñi bñdictū.
R. Ex hoc nunc et usqz in seculum.
Ad uesperas. r. Gloria tibi trinitas. **ps.**
Dixit dñs. **Cū reliqs in fine. ps.** Lauda
te dñm oēs gētes. **Capitū. hym. uersus**
ut supra in primis uespis: ad Magnificat
af. Benedictio et claritas et sapientia et grāz
actio honoz uirtus et fortitudo deo nostro i se
cula seculorum amen. **Oratio ut supra. Et**
sit commemoratio de dnica. af. Nolite iu
dicare. **r.** Dirigatur. **R.** Sicut. **Oio.** Deus
in te sperantium: **ut in ipia dnica pñet.**

Rubrica de dominicis occurrentibus i
pascba ⁊ pentecostes:

De dñicis occurrentib⁹ inter octauā pēte.
et aduentum: qm̄ interdū quattuor et ui-
ginti ad min⁹. Interdum octo et uiginti
ad plus occurrere possunt. Et hui⁹ mōi
supputatio dñicaz ab hac citra fieri solz
dñica prima p⁹ pente. Idco sup hui⁹smo-
di subnectenda est talis regula. In pri-
mis igitur est aduertēdum: qd officia do-
minicalia: non sunt plus q̄ quattuor et
uiginti. Quotiescūqz igitur fuerint qua-
tuor et uiginti dñice. In qualibet dñica
occurrente pōitur pprium officium: nec
pretermitti pōt quin fiat occurrentis do-
minice cōmemoratio: licet in ea etiā festū
maius duplex occurrat. Cū uero occur-
rerit qnqz et uiginti dñice illa dimittitur:
q̄ infra octauā beati iōānis baptiste occur-
rit. Et si occurrerit sex et uiginti: illa omit-
titur: que i octaua scti lauretj occurrat:
cū alia supradicta. Cum uero occurrerit
septem et uiginti: illa dimittit q̄ infra octa-
nam assūptōis beate marie uirginis oc-
currit: cum duab⁹ supradictis. Si uero
occurrūt octo et uiginti: illa dimittitur q̄
occurrit infra octauam natuitatis bēe uir-
ginis marie cū trib⁹ supradictis. Si autē
p⁹ hui⁹smodi octauas aliqua occurrerit
seria: repetatur officij pcedentis dñice.
Et hoc ordine nullus in dñicis ponēdis:
et in pmemoratiōibus fiendis error emea-
get. Aduertēdū tñ est qd si i dñica festum
occurrerit oīum sctoꝝ: tunc illa dñica q̄
ultimo loco omittēda erat: nō obmittat:
sed d ea fiat pmemoratio: ut de dñica illa
que in die oīum sctoꝝ occurrerit: nulla
fiat pmemoratio: sed potius uacua trāsse-
ratur. Qm̄ equū ē ut i die tāte solēnitatis
de dominica in ea occurrente nulla fiat
cōmemoratio.

In hoc sabbato ad pmeoratiōem dñice
qm̄ de dñica nō agit: ut fieri alias solitus
erat officij pp festū sc̄issime trinitatis dñi
bec añ. Loquere qz audit seru⁹ tu⁹. Vcl
una oīo. Et descendat. Oratio.

Oeus in te speratiū fortitudo adesto
ppitius inuocatiōib⁹ nris: et qz sine
te nihil pōt mortalif infirmitas. p̄a auxiliū
gratie tue: ut i exequēdis mādatis tuis:

et uolūtate tibi et actione placeamus. p.

Et nulla sit de aplis pmemoratio: neqz d
pace: sed immediate p⁹ festū sc̄issime trini-
tatis sit: nisi festū duplex occurrat.

Dñica prima p⁹ pente. Ad matutinū. In-
uitatorium. Adoremus dñm qui fecit nos.
ps. Venit. Hoc inuitatoriū cātatur i dñi-
cis dieb⁹ usqz ad calēdas octobris. hym-
nus. Nocte surgentes. Ad nocturnum. x.
Seruite. Cū reliqz. x. et psalmis sicut i do-
minica p⁹ octauā epiphāie notatū ē. Et
eo ordine totum officij agit sicut supra i
ps. ordiatū ē. Et hoc sit usqz ad aduentū
dñi: pter lectōes et Bñ. et oīones q̄ mutāt
suis loco et tpe. Hac nocte ponūtur libri
regū: et legitur de eis usqz ad calēdas au-
gusti. primus regum liber.

Lectio prima.

Aut uir unus d ramathaim sopbi
de mōte ephraim: et nomē eius bel-
cana: filius hieroboā. filij eliu. filij tbau. fi-
lij suph. effrateus: et hūit duas uxores.
Nomē unī anna: et nomē secūde senēna.
Fuerūtqz senēne filij. anne autē nō erāt
liberi. Et ascēdebat uir ille d ciuitate sua
statutis dieb⁹: ut adoraret et sacrificaret
domino exercitūū in silo. Erant autē ibi
duo filij heli: ophni et phinees sacerdo-
tes domini. Venit g dies et imolauit bel-
chana: deditqz senenne uxori sue et cūcū
filijs eius et filiab⁹ p̄tel. Anne at dedit p̄e
unā tristis: qz annā diligebat: domini autē
p̄cluserat uulnam eius. Responsorium.

Preparate corda uia dño et seruite illi soli. Et
liberabit uos d māib⁹ inimicōꝝ uōꝝ. Con-
uertimini ad eū in toto corde uō: et auerte de
os alienos de medio uō. Lectio secūda.

Affligebat quoqz eā emula ei⁹: et ue-
hemētē angebat: i tñ ut exprobra-
ret qd cōclusisset domini uulnam ei⁹. Sic
qz faciebat p singulos annos: cū redeun-
te tpe ascēderēt ad tēplū domini: et sic p
uocabat eam. Porro illa flebat: et nō ca-
piebat cibum. Dixit ergo ei helchana
uir suus. Anna cur flet: et quare nō come-
dis: et quāobz affligitur cor tuū. Nūqd
non ego melior sum tibi qz decem fili-
bus: Surrexit atē āna p⁹ qz comederat et bibat

in silo. Et belī sacerdote sedēte sup sellas ante postes domⁱ dñi: cū esset anna aro aīo: orauit dñm flens largiter: et uotūz uouit dicēs.

Responsorium.

Deus oīum exauditor ē: ipse mⁱ sit angelū suū et tulit me de ouib⁹ pñs mei. Et unxit me ūcti one misericordie sue. Dñs qⁱ eripuit me de ore leonīs: et de manu bestie liberauit me. Et

Lectio tertia.

O Domine exercituum si respiciens uideris afflictōem famule tue: et recoz datus mei fueris: nec oblitus ancille tue: dederisq^{ue} serue tue sexū uirile: dabo euz dñō oīb⁹ dieb⁹ uite eius: et nouacula non ascēdet sup caput ei⁹. Factū ē at^q cum illa multiplicaret pñes corā dñō: ut belī obser uaretos eius. Porro anna loquebatur i corde suo: tñq^{ue} labia illi⁹ mouebantur: et uox penitus nō audiebat. Estimauit igit^{ur} eā belī temulētam: dixitq^{ue} ei. Usq^{ue} ebria eris: Digere paulisper uinum quo mades. Dñs qui eripuit me de ore leonīs et de manu bestie liberauit me. Ipse eripiet de manibus inimicorum meoz. Adit deus mīam suam et uītatē suam: aīam meā eripuit de medio catuloz leonū. Ipse.

Lectio quarta.

Respōdens anna. Nequaquā inquit dñe mi. Nam mulier iselīx nimis ego sū: uinūq^{ue} et oē qd^{am} iebizare pōt nō bī bī: sed effudi aīam meā i n^o spectu dñi. Ne reputes ancillā tuā quasi unā d^o filia b^o belial: quia ex mltitudine doloris et meroris mei locuta sū usq^{ue} i n^o pñs. Tūc belī ait ei. Uade i pace: et de isrl⁹ det tibi petitiōez quā rogasti eum. Et illa dixit. Ati nā iueniat ancilla tua grām i oculis tuis. Et abiit mulier i uīam suam et comedit: uultusq^{ue} illi⁹ nō sūt apl⁹ i diuersa mutati. Et surrexerūt mane et adorauerūt corāz dñō: reuerisq^{ue} sūt et uenerūt i domū suāz i ramatha. Cognouit at^q belchana annā uxore suā: et recordat^{ur} ē ei⁹ dñs. Et factus ē post circulū dierū cōcepit anna et peperit filiū: uocauitq^{ue} nomē ei⁹ samuel eo q^{od} a dñō postulasset eum. Percussit saul mille et dauid decē milia. Quia manus dñi erat cum illo: percussit philistēū: et abstulit opprobri

um ex isrl⁹. Nōne iste est dauid de quo ca nebant in choro dicētes: saul percussit mille: et da uid decem milia.

Lectio quinta.

Ascēdit at^q uir ei⁹ belchana et oīs do mus eius ut imolaret dñō hostias solēne et uotū suū: et anna nō ascēdit. Bixit enim uiro suo. Nō uadā donec ablactetur isans: et ducā eū: et appareat ante p^{er} spectū dñi et maneat ibi iugiter. Et ait ei belchana uir su⁹: fac qd^{am} tibi bonū uidetur et mane donec ablactes eum. Precorq^{ue} ut impleat dñs uerbū suū. Mansit ergo mulier et lactauit filiū suū: donec amoueret eū a lacte. Et adduxit eū sectū p^{er} q^{ue}z ablactauerat i uīculis trib⁹: et trib⁹ modis farine: et amphora uinū: et adduxit euz i domum dñi i silo. Puer aut^{em} erat ad huc isantulus. Et imolauerūt uitulum et obtulerunt puerū belī. Et ait anna. Obsecro mi dñe: uiuūt aīa tua dñe ego sum illa mulier: q^{ui} steti corā te hic orās dominū. Pro puero isto orauit: et dedit dñs petitiōem meam quā postulauit euz. Idcirco et ego commodauit eum dñō cūctis dieb⁹ quib⁹ fuerit accōmodat^{us} dñō. Et adorauerūt ibi dñm. Et orauit anna et ait.

Montes gelboe: nec ros nec pluuia ueniat sup uos. Ubi ceciderūt fortes isrl⁹. Dēs mōtes qui estis i circuitu eius uisitet dñs a gelboe at^q transeat. Ubi.

Lectio sexta.

Exultauit cor meū i dñō: et exaltatū ē cornu meū i deo meo. Dilatatū ē os meū sup inimicos meos: q^{ui} letata sū i salutarī tuo. Nō ē sanctus ut ē dñs: neq^{ue} enim ē aliū ex te: et nō ē fortis sicut deus n^{ost}r. Nolite multiplicari loqui sublimia: gliantes. Recedāt uetera de ore u^{ost}ro: q^{ui} de^{us} sciarū dñs ē: et ipsi pparāt cogitatōes. Arcus fortium supatus ē: et infirmi accitⁱ sunt robore. Repleti pri⁹ p panibus se locauerūt: et famelici saturati sunt. Donec sterilis peperit pluriōs: et que multos bebat infirmata est. Dñs mortificat et uiuificat. Deducit ad iseros et reducit. Dominus pauperem facit et ditat: humiliat et subleuat. Suscitāt de puluere egenū

et d' stercore eleuat paupes. Et sedeat cū
p'ncipib': et solū gl'ie teneat. Dñi enim se
cardines terre: et posuit sup eos orbem.
Pedes s'ctorū suoz seruabit: ut ipij in
tenebris p'cescēt. Dñm formidabunt ad
uersarij ei': et sup ipsos i celis tonabit. Do
minus iudicabit fines terre: et dabit ipiū
regi suo: et sublimabit cornu xpi sui. *R.*

Ego te tuli de domo p'ris tui dicit dñs: et posui
te pascere gregē populi mei. Et fui tecū in oib'
ubicūq; ambulasti firmās regnū tuū i eternū.

** Feciq; tibi nomē grāde iux nomē magno
rum: qui sūt in terra: et regē dedi tibi ab oib' iū
micis tuis. Et fui. Secundum lucam.*

*I*n illo tpe. Dixit iesus discipul' suis.
Estote misericordes sicut et p' uester
misericors ē. Et reliqua.

Omelia s'ci augustini epi.

Lectio septia.

*I*rendite fratres ipam miam et iu
diciū: mie tps mō est: iudicij p' erit.
Unde ē mie temp'?: Vocat modo aduer
sos: donat peccata pueris. Paties ē sup
peccatores donec pueriant. Quicūq; cō
uersi fuerit p' terita obliuiscitur: futura p
mittit. Hortatur pigros: solat afflicto:
docet studiosos: adiuuat dimicātes: ne
minem deserit laborātem: et clamātes ad
se. Donat unde sibi sacrificet: ipse tribuit
unde placeat. Magnū mie tps nō uos trā
seat fratres: non uos transeat. Venturus
ē iudiciū: erit et tunc penitentia: sed in
fructuosa. Dicētes itra se pñiam agētes:
et p angustia sps gemētes. Certe ista scrip
ta sūt i libro sapiētie. Quid nobis pñuit
supbia: et diuitiarū iactātia qd cōtulit no
bis? Trāsierūt oīa tanq; umbra. Adodo
dicam' trāseūt oīa tanq; umbra. Adodo
fructuose dicam' trāseūt: ne tūc dicamus
ifructuose oīa trāsierūt. Hoc ē ergo tpus
mie et iudicij. *Responsorium.*

Peccaui super numerum arene maris: et mul
tiplicata sūt peccata mea: et non sum dignus ui
dere altitudinem celi pre multitudine iniquita
tis mee: qm irritaui iram tuam. Et malū coraz
te feci. ** Qm iniquitatē meā ego agnosco: et
delictum meuz contra me est semper: qz tibi so
li peccaui. Et malum.*

Lectio octaua.

*E*putetis at fratres q ista a se pos
sint ideo aliquo mō separi. Vident
enim sibi aliqui p'ria: ut q misericors est n
seruet iudiciū: et qui iudicij tenax est obli
uiscatur misericordia. Dipotens enī de
nec in misericordia amittit iudiciū: nec
iu iudicio miam. Misericordia enim et cōsi
derat imaginem suam. fragilitatem nram.
errorem nram: cecitatē nram. Et uocat: et
pueris ad se donat peccata: non cōuersi
nō donat. Misericors est et iustus. Nun
quid aut iudiciū amittit: aut non debuit
iudicare iter pueros et nō cōuersos? An
uobis iustus uidet ut puerus et nō puer
sus equalr habeant. ut eo mō suscipiantur
p'stens et mētens. humilis et superbus.
Ergo hz et iudiciū in ipsa misericordia.
Rursus in ipso iudicio habet misericor
diam si eos utiq; qd dicitur ē. Esuriui et
dedistis mihi manducare. Et enī dicit in
quadam epla aplica. Iudiciū enī sine
mia illi qui nō facit miam. Beati inquit
misericordes: qm ipsorum miserebūt de.
Ergo in illo iudicio erit et mia: sed nō sine
iudicio. Si enim nō in quēlibet: sed in cū
erit mia q progauit miam: et ipsa mia iu
sta erit: qz p'susa nō erit. Mīa est certe: ut
dimittant peccata. mia ē ut tribuatur ui
ta eterna. Vide ubi iudiciū. Dimite
inquit et dimittet uobis. Date et dabitur
uobis. Certe dabitur uobis: et dimittetur
uobis mia est. Si nō precessistz et iudici
um non dicit: i qua mēfura mēsi fueritis: i
ea remetietur uobis. *Responsorium.*
Duo seraphin clamabāt alter ad alter. s'ctus
sanctus. sanctus dñs deus sabbaot. Plena ē
omnis terra gloria eius. ** Tres sunt q testā
monium dant in celo: p: uerbū: et sps sanctus
et bi tres unum sunt. S'ctus. * Gloria patri
Plena est.*

*Et dī octauo loco i dñicis diebus usq;
ad aduētum. Et ab octaua epiphāie usq;
ad septuagesimā.*

Lectio nona.

*A*uidisti quēadmodū exhibeat deū
miam et iudiciū. Exhibe et tu mi
sericordiam et iudiciū. An forte ad deū

ptinent ista: ad hominem nō ptinet. Si ad hominem non pertinent: non dicit deus phariseis. Reliquistis grauiora legibus: misericordiam et iudiciū. Ergo ptinet ad te misericordia et iudiciū. ne putes qd ad te misericordia ptineat: iudiciū aut nō ad te ptineat. Aliquādo audis cām inter duos: quorū duorū un⁹ ē diues et alius pauper. Et cōtingit ut paup hēat cām malam: diues autē bonam. Jam si tu nō es erudit⁹ in regno dei: uideris tibi benefacere: si quasi pauperem miseratus abscondas: et contegas iniquitatem illius: et uelis eū iustificari: ut quasi cām bonaz hīc uideatur. Et si reprehensus fueris q male iudicasti: quasi de mīa respōdes. Noui et ego scio q paup erat: mīa ei debebatur. Quomō tenuisti mīam: et perdidisti iudiciū. Pro nūciarem aduersus pauperem: qui unde redderet nō haberet: aut si hīet cum reddidisset: unde postea uiueret nō iueniret. At tibi deus tuus. Ne accipias psonaz paupis in iudicio. Ceterū facile ē ut ad moneamur psonā diuitis nō accipe. Nec omnis hō uidet. Atqz utinam sic oīs illō faceret. Est ut fallit: uelut q uult placere si psonā paupis in iudicio accipiat: et dicat faui pauperi. Immo teneres utrūqz et misericordiam et iudiciū. Primo qualē misericordiam fecisti i eum cui iniquitati fauisti. Ecce sacello pepcisti: cor pcussisti. Paup iste iniqu⁹ remansit: et tāto iniqu⁹ qzto te quasi hōiem iustū sauerē uideret iniquitati sue. A te recessit iuste adiut⁹: dō remāsit iuste dānādus. Qualē mīam prebuiisti ei quē iustū fecisti. Ecce crudelior iueneris qz misericordior. Quid ergo inquit facere. Iudicares primo secūdū cāz. argueres pauperem: flecteres diuitem. Alius ē iudicādi loc⁹: alius pēdēdi.

Aduertendum q ab hinc usqz ad aduentum dñi: oībus dieb⁹ dñicia: tres ultie lectiones de omelia ipsius dñice leguntur qñ maxie totū sit officiū de dñica.

R. Recordare dñe testamēti tui: et dic angelo pcutiētī cesset iam manus tua. Ut nō desoleftra: et ne perdas oēm aīam uiuam. **V.** Ego sū qui peccauī: ego qui inique egi: isti q oues sūt

quid fecerūt. auertatur obsecro furor tuus dñe a pplo tuo. **U.** Exaudisti dñe orōnē serui tui: ut edificare tēplū noi tuo. **Bñdic** et sanctifica domū istā i sempiternum deus isrl. **V.** Dñe qui custodis pactum cū seruis tuis qui ambulant coram te i toto corde suo: **Benedic.** Audi dñe hymnum et orōnem quā seruus tu⁹ orat coram te hodie: ut sint oculi tui apti: et aures tue intente. Super domū istam dic ac nocte. **V.** Respice dñe de sactuario tuo: et de excelso celoz habitaculo. **Super.** Dñe si cōuersus fuerit pples tuus: et orauerit ad sactuarium tuum. Tu exaudies de celo dñe. Et libera eos de manibus inimicorū suorū. **V.** Si peccauerit in te pples tuus et cōuersus egerit pñiam: ueni et qz orauerit in isto loco. **Tu.** Factum est dum tolleret dñs heliam per turbīnem i celū. Heliseus clamabat dicens: pater mi. pat mi: currus israhel et auriga eius. **V.** Lūqz pergeret et incedentes sermocinarentur. ecce curr⁹ igne⁹ et equi ignei diuiserūt utrūqz. et ascēdēs helias per turbīnem in celum. **Helī.**

Ad laudes. **A.** Alleluia. **Cum reliquis.** **a.** et ps sicut supra i dñica de ps. **Caplin.**

Benedictio et clarita **hym** Ecce iam noctis.

I. **h** duo **hymni** Ecce iam noctis: et Nocte surgentes. **Ant** in dñicis dieb⁹ usqz ad calē.

Octobris. **V.** Dñs regnauit decorē iduit. **V.** Induit dñs fortitudinem et pcinxit se vīte.

Ad benedictus. **an.** Esto ergo misericors sicut et pater u⁹ misericors ē dicit dñs. **Oratio** Deus i te sperātium. **Ad magni.** **an.** Noli te iudicare ut nō iudicemini. in quo enim iudicio iudicaueritis iudicabimini dicit dñs.

Ante subscripte dicuntur ad magnificat usqz ad calēdas augusti in seriali officio tāti. **an.** Cognouerūt oēs a dauid usqz bersebee qz fidelis samuel ppheta esset dñi. **an.**

Preualuit dauid in philisteis i funda et lapide in noie dñi. **an.** Nonne iste est dauid de q caneabant in choro dicētes: saul percussit mille et dauid decem milia in militibus suis. **an.** Fratrus rex saul dixit: mibi mille dederūt: et filio israhel dederūt decem milia. **an.** Quis enim i oībus sicut dauid fidelis inuentus est in regno suo: egrediens et regrediens et pergens ad imperiū regis. **an.** Puer samuel mīstrabat ante deum coram heli: et sermo dñi erat preciosus cum eo

an. Saul et ionathas amabiles et decori in
uita sua: i morte quoq; nō sūt diuisi: aquilīs ue
lociores: leonibus fortiores, quō ceciderūt for
tes i bello: et pierūt arma bellica inclyti israhel
flet. **an.** Rex at dauid coopto capite iccedens
lugebat filium dicēs, absalon fili mi: fili mi ab
salon: q; mibi det ut ego moriar, p te fili mi ab
salon. **an.** Letatus ē rex dauid ante arcā do
mini: et respexit illū uxor sua. **an.** Obsecro do
mine aufer iniquitatem serui tui: quia insipientē
egit. **an.** Anxerūt salonem sadoch sacerdos et
nathā, ppheta regem in gyon: et ascēdētes leti
dixerunt: uiuat rex in eternum. **an.** Namabat
beliseus ad beliam et dicebat, pī mī, pī mī cur
rus isrl et auriga eius. **an.** Dum tolleret dñs
beliam per turbīnē in celū: beliseus clamabat di
cens, pī mī pī mī, currus isrl et auriga ei. **an.**
Doleo super te frater mi ionatha: amabil' ual
de sup amorem mulier: et sicut mater unicum
amat filium: ita te diligebā: sagitta ionathe nū
q; abiit retrorsum: nec dedinauit clypeus eius
in bello: et hasta ei nō ē auersa. **an.** Montes
gelboe nec ros nec pluuia ueniat super uos: q;
i te abiectus est clypeus fortium: clypeus saul
quasi nō cētunctus oleo: quō ceciderūt fortes i
bello, ionathas in excelsis tuis interfectus est:
saul et ionathas amabiles et decori ualde in ui
ta sua: i morte quoq; nō sūt diuisi.

De libro primo regū.

Lectio prima.

Et abiit helchana i ramatha i do
mum suaz. Puer autem erat mini
ster in conspectu dñi ante faciem beli sa
cerdotis. Porro filij beli filij belial nesci
entes dñm neq; officium sacerdotum ad
pplin: s; quicūq; imolasset uictimam:
ueniebat puer sacerdotis: dū coquerētur
carnes: et habebat fuscinulam tridētem i
manu sua: et mittebat eam in lebetem: uel
i caldaria: aut in ollam, siue in cacabum:
et omne quod leuabat fuscinula tollebat
sacerdos sibi. Sic faciebant uniuerso isrl
ueniētium in silo. Etiam anteq; adolerēt
adipem ueniebat puer sacerdotis: et dice
bat imolanti. Da mibi carnē ut coquam
sacerdoti. Non enim accipias a te carnē
coctā sed crudā. Dicebatq; illi imolās.
Incenditur primo iuxta morem hodie

adept: et tolle tibi q̄stūcūq; desiderat aia
tua. Qui rīdēns aiebat ei. Nequaquā.
Nūc enī dabis: alioquin tollā ui.

Lectio secunda.

Et rat. n. peccatum pueroꝝ grande
nimis coram domino: q; detrabe
bant hoīes a sacrificio dñi. Samuel aut
mistrabat ante faciem dñi: puer accitū
ephot lineo: et tūicā parūā faciebat ei mī
sua: quā ei afferebat statutis dieb; ascen
dens cum uiro suo ut imolaret hostiam
solēnem et uotum suum. Et bñdixit beli
helchane et uxori eius. Dixitq; Reddat
tibi dñs semen de muliere hac p senore
qđ cōmodasti dño. Et abierunt in locū
suū.

Lectio tertia.

Et uisitauit g' dñs annā et pcepit
tres filios et duas filias. Et magni
ficatus ē puer samuel apud deum: beli
at erat senex ualde. Et audiuit oīa q̄ faci
ebant filij sui uniuerso isrl: et quō domi
ebant cum mulierib; q̄ obseruabant ad
hostium tabernaculi: et dixit eis. Quare
facitis res huiuscemōi: quas ego audio
res pessimas ab oī pplo: Nolite filij mei.
Nō est enī bona fama quā ego audio ut
trāsgredi faciant pplz dñi. Si peccauerit
uir in uirū ei placari pōt deus. Si aut in
deum peccauerit uir: q; orabit pro eo:
Et nō audierūt uocē pīs sui.

Lectio prima.

Puer at samuel, pficiebat atq; exerce
bat: et placebat tam deo q̄ hoībus:
Venit at uir dei ad beli: et ait ad eū. Hec
dicit dñs. Nūqd nō apte reuelatus sum
domui pīs tui cum esset in egypto i do
mo pbaraonis: et elegi eum ex omnib; ul
tribub; isrl mibi in sacerdotem: ut ascēde
ret ad altare meum et adoleret mibi incen
sū: et portaret ephot coraz me: et dedi do
mū patris tui oīa d' sacrificijs filioꝝ isrl:
Quare calce abijcitis uictimam meam:
et munera mea que pcepi ut offerent in te
plo. Et magis honorasti filios tuos q̄
me: ut comederetis primitias oīs sacrifi
cij isrl populi mei.

Lectio secunda.

Propterea ait dominus deus israel: Loquens locutus sum: ut domus tua et domus patris tui ministraret in conspectu meo usque in sempiternum. Nunc autem dicit dominus. Absit hoc a me. Sed quicumque glorificauerit me glorificabo eum. Qui autem contemnit me erunt ignobiles. Ecce dies ueniunt: et precipiam brachium tuum: et brachium domus patris tui: ut non sit senex in domo tua. Et uidebis emulum tuum in templo in uniuersis populis israel: et non erit senex in domo tua omnibus diebus. Veritamen non auferam penitus uirum ex te ab altari meo: sed ut deficiat oculi tui: et tabescat anima tua et pars magna domus tue morietur: cum ad uirilem etatem uenerit.

Lectio tertia.

Nos autem erit tibi signum quod uenturum est duobus filiis tuis ophni et phineel. In die una morientur ambo. Et suscitabo mihi sacerdotem fidelem: qui iuxta cor meum et animam meam faciet. Et edificabo ei domum fideles: et ambulabit coram christo meo cunctis diebus. Futurum est autem ut quicumque remanserit in domo tua: ueniat ut oretur pro eo et offerat nummum argenteum. et totam panis dicatque. Dimitte me obsecro ad unam partem sacerdotalem: ut comedam buccellam panis.

Lectio quarta.

Per autem ita samuel ministrabat domino coram heli: et sermo domini erat preciosus. In diebus illis non erat uisio manifesta. Factum est autem in die quadam heli iacebat in loco suo: et oculi eius caligauerant: nec poterat uidere. Lucerna dei autem quae extingueretur. Samuel autem dormiebat in templo domini: ubi erat arca dei. Et uocauit dominus samuelem. Qui respondens ait. Ecce ego. Et cucurrit ad heli et dixit. Ecce ego. Uocasti enim me. Qui dixit. Non uocaui te. Reuertere et dormi. Et abiit et dormiuit.

Lectio secunda.

Et adiecit dominus uocare rursum samuelem. Consurgensque samuel abiit ad heli et dixit. Ecce ego: quia uocasti me. Qui respondit. Non uocaui te fili mi. Reuertere et dormi. Porro samuel necdum sciebat

dominum. neque reuelatus fuerat ei sermo domini. Et adiecit dominus et uocauit adhuc samuelem tertio. Qui surgens abiit ad heli et dixit. Ecce ego: quia uocasti me. Intellexit igitur heli: quia dominus uocaret puerum et ait ad samuelem. Uade et dormi. Et si deinceps uocauerit te dices. Loquere domine quia audit seruus tuus.

Lectio quinta.

Abiit ergo samuel et dormiuit in loco suo. Et uenit dominus et stetit: et uocauit sicut uocauerat secundo. Samuel Samuel. Et ait samuel. Loquere domine: quia audit seruus tuus. Et dixit dominus ad samuelem. Ecce ego facio uerbum in israel: quod quicumque audierit tinnient ambe aures eius. In die illo suscitabo aduersus heli omnia que locutus sum super domum eius. Incipiam et complebo. Predixi enim ei quod iudicaturus eam domum eius in eternum propter iniquitatem eo quod nouerat indigne agere filios suos: et non corripuerit eos. Idcirco iuravi domui heli quod non expiet iniquitas domus eius uictimis et muneribus usque in eternum.

Lectio prima.

Omnium autem samuelem usque mane. Aperuitque hostia domus domini. Et samuel tiebat indicare uisionem heli. Uocauit ergo heli samuelem et dixit. Samuel fili mi. Qui respondens ait. Presto sum. Et interrogauit eum. Quis est sermo quem locutus est dominus ad te. Oro te ne celaueris me. Nec faciat tibi deus: et hec addat. si abscondideris a me sermonem ex omnibus uerbis que dicta sunt tibi. Indicauit itaque samuel ei uniuersos sermones: et non abscondit ab eo. Et ille respondit. Dominus est. Quod bonum est in oculis suis faciat. Creuit autem samuel et dominus erat cum eo: et non cecidit ex omnibus uerbis eius in terram. Et cognouit uniuersus israel a dauid usque berfabee quod fidelis samuel propheta esset domini. Et addidit dominus ut appareret in silo quoniam reuelatus fuerat dominus samuelem in silo iuxta uerbum domini. Et euenit sermo samuelis uniuerso israeli.

Lectio secunda.

Et factū ē i dieb⁹ illis puenit philistiū i pugna. Egressus ē nāqz isrl obuia philistiū i preliū: et castrametatus ē iuxta lapidē adiutorij. Porro philistiū uenerūt i aphetb: et instruxerūt acie p isrl. Inito at certamine terga uertit isrl philistiis: et cesa sūt in illo certamine passim per agros: quasi quattuor milia uiroz. Et reuersus ē ppls ad castra. Dixerūqz maiores natu de isrl. Quare percussit nos deus hodie corā philistiū. Asseram⁹ ad nos de silo arcā federis dñi: et ueniat i mediū nr: ut saluet nos de manib⁹ inimicorum nroz.

Lectio tertia.

Misit ergo ppls in silo: et tulerūt ide arcā federis dñi exercitū sedentis sup cherubin. Erātqz duo filij beli cū arca federis dñi ophni et phinees. Cumqz uenisset arca federis dñi i castra: uocifera ē ois isrl. clamore grādi: et psonuit tra. Et audierūt philistiū uocem clamoris: dixerūtqz. Que nā ē hec uox clamoris magni i castris hebreoz? Et cognouit q arca federis dñi uenisset in castra. Ti muerūtqz philistiū dicētes. Venit deus in castra. Et gemuerūt dicētes. ue nobis. Nō enim fuit tanta exultatio heri et nudi uertius. Ue nob. Quis nos seruabit d manu deoz sublimiū istoz? Hi sūt dij q percusserūt egyptū i oī plaga i deserto.

Lectio prima.

Confortamini et estote uiui philistiū et ne seruiatis uiris hebreis: sicut illi seruerūt nobis. Cōfortamini et bellate. Pugnaverūt ergo philistiū: et cesus est isrl: et fugit unusqz i tabernaculū suū. Et facta ē plaga magna nimis. Et cecide re de isrl triginta milia peditū: et arca dei capta ē. Duo quoqz filij beli mortui sūt: ophni et phinees. Currens at uir de beniamin ex acie uēit i silo i die illo scissa ueste: et pspersus puluere caput. Cūqz ille uēisset beli sedebat sup sellam contra uias spectans. Erat enim cor eius pauens pro arca domini.

Lectio secunda.

Uir at ille postqz ingressus est nunciauit urbi: et ululauit omnis ciuitas.

Et audiuit beli sonitū clamoris: dixerūqz. Quis ē hic sonit⁹ tumult⁹ hui⁹? Et ille festinauit et uenit: et nūciauit beli. Beli aut erat nonagita et octo ānoz: et oculi eius caligauerāt: et uidere nō poterat. Et dixit ad beli. Ego sū q ueni de plio: et ego qui de acie fugi hodie. Cui ille ait. Quid actum ē fili mi: Rēdens at i le q nūciabat. Fugit inquit isrl corā philistiū et ruina magna facta est i pplo. Insuper et duo filij tui mortui sunt ophni et phinees: et arca dei capta ē.

Lectio tertia.

Cumqz ille noiaisset arcā dei: cecidit de sella retrorsū iuxta hostiū: et fractis ceruicib⁹ mortu⁹ ē. Senex. n. erat uir et grandeuus: et ipse iudicauit isrl. xl. ānū. Pur⁹ at ei⁹ uxor phinees pregnans erat: uicinaqz partui. Et auditio nūcio q capta esset arca dei: et mortu⁹ focer su⁹ et uir suus icurauit se et pepit. Irruerāt. n. i eā dolores subiti. In ipso at momento mortis ei⁹ dixerūt ei q stabāt circa eam. Ne timeas qz filiū pepisti. Que non ridit eis. Neqz. n. aiaduertit. Et uocauit puerum icaboth dicēs. Trāslata ē glia de isrl eo q capta ē arca dei.

Lectio prima.

Philistiū at tulerūt arcā dei et alpos tauerūt eaz a lapide adiutorij i azotū. Tulerēqz philistiū arcā dei: intulerūt eam in templū dagon: et statuere eā iuxta dagon. Cūqz surrexerunt dilucio azotij alēa die: ecce dagon iacebat p⁹ i trā ante arcā dñi. Et tulerūt dagon et restituerūt eū in locū suū. Rursūqz mane die alfo p surgētes iuenerūt dagon iacētē sup faciē suam in terra coram arca dñi. Caput at dagon et due palme manuum eius abscise erant sup limē. Porro dagō truncus solus remanserat in loco suo. Propter hāc causam non calcant sacer dotes dagon: et omnes qui ingreditur templum eius sup limē dagon i azoto uel qz i hodiernum diem.

Lectio secūda.

Asgauata est autem manus dñi super azotos: et demolitus est eos: et ebullierunt uille et agri in medio regionis illi: et nati sunt mures: et facta est confusio mortis magna in ciuitate. Et percussit in secretioni pte natiū azotū et fines ei⁹. Uidentes autē uiri azotij huiuscemōi plagā dixerūt. Non maneat arca dei isrl' apud nos: qm̄ dura est manus eius sup nos et super dagon deum nām. Et mittentes cōgregauerūt oēs satrapas philistinoꝝ ad se et dixerunt. Quid faciemus de arca dei isrl'. Respōderuntq; gethei. Circunducatur arca dei isrl'. Et circūdixerūt arcam dei isrl'. Illis at circūdudentib⁹ eam: fiebat manus dñi sup singulas ciuitates in terfectionis magne nimis: et pcutiebat uiros uniuscuiusq; urbis a paruo usq; ad maiorem: et computrescebant prominentes extra eorū. Inierūtq; gethei psiliū et fecerūt sibi sedes pelliceas.

Lectio tertia.

Iserūt ergo arcā dñi in achazon. Cūq; uenisset arca dñi i acharon. exclamauerunt acharonite dicētes. Ad duxerūt ad nos arcā dñi isrl' ut interficiat nos et pplin nām. Miserunt itaq; et congregauerunt omnes satrapas philistinorum. Qui dixerunt. Dimitte arcam dei isrl' et reuertatur in locum suum: et nō interficiat nos cum populo nostro. Fiebat. n. pauor mortis i singul' urbib⁹: et grauissima erat uald' man⁹ dñi. Uiri quoq; qui mortui nō fuerāt pcutiebāt i secretioni parte natiū: et ascēdebat ululatus uniuscuiusq; ciuitatis in celum.

Liber regum secundus.

Lectio prima.

Actus ē at p⁹ q̄ mortu⁹ ē saul ut dauid reuertere i a cede amalech: mae retq; i sicelech dies duos. In die at tertia apparuit hō ueniēs de castris saul ueste pscissa: et puluere aspersus caput. Et ut uenit ad dauid: cecidit sup facies suā et adorauit. Dixitq; ad eum dauid. Unde uenis? Qui ait ad eum. De castris isrl' fugi. Et dixit ad eum dauid. Quod ē t uerbū quod factum est? Indica mibi. Qui ait.

Fugit populus e prelio: et multi conuenientes ex pplo mortui sunt. Sed et saul et ionathas fili⁹ ei⁹ iterierunt.

Lectio secūda.

Oxitq; dauid ad adolecētē q nuntiabat ei. Unde scis q; mortuus ē saul et ionathas fili⁹ ei⁹. Et ait adolecens q nuntiabat ei. Casu ueni in mōtem gelboe: et saul incumbēbat super bastā suā. Pono currus et equites appropinquant ei. Et conuersus p⁹ tergum suum: uidensq; me uocauit. Qui cum rñdissem assum. Dixit mibi. Quis nam es tu? Et aio ad eum. Amalechites suus. Et locut⁹ ē mibi. Sta super me et interfice me: qm̄ tenent me angustie: et adhuc tota aīa mea i me est. Stansq; super eum occidit illū. Sciebat enim quod uiuere non poterat post ruinā. Et tulit diadema quod erat in capite ei⁹: et armillā d brachio illi⁹: et attulit ad te dñm meum huc.

Lectio tertia.

Apprehēdens autem dauid uestimēta sua scidit: omnesq; uiri qui erāt cum eo et planxerunt et fleuerunt: et iciuauerunt usq; ad uesperam super saul et super ionathā filium eius: et super pplin dñi: et super domus isrl': eo q; corruissent gladio. Dixitq; dauid ad iuuenē q nuntiauerat ei. Unde es tu? Qui rñdit. Filius hominis aduene amalechite ego sū. Et ait ad eum dauid. Quare non timuisti manum tuā mittere ut occideres xp̄s domini? Vocansq; dauid unum de pueris suis ait. Accedens irrue in eum. Qui percussit eum et mortuus est. Et ait ad eū dauid. Sanguis tuus super caput tuū: Os enim tuum locutum est aduersus te dicens. Ego interfeci xp̄m dñi.

Lectio quarta.

Planxit at dauid planctum huiusce modi super saul et sup ionathā filium eius: et precepit ut docerent filios iuda planctum sicut scriptum est in libro iustorum. Et ait. Considera israel probis qui mortui sunt super excelsa sua uulnerati. Incluti israel super mōtes tuos

interfecti sunt. Quod ceciderunt fortes. Non
lite annuñciare in geth. neq; annuñctis in
cōpitis ascalonis: ne forte letent filie pbi
listim ne exultent filie circūcisoz. Non
tes gelboe nec ros nec pluuiā ueniet sup
uos: neq; sint agri pumitiarum: q; ibi ab
iectus est clypeus fortium. Clypeus saul
quasi nō eēt unctus oleo.

Lectio quinta.

A Sanguis iſſector: ab adipe fortium.
Sagitta ionathe nūq; rediit retror
sum: et gladi⁹ saulis nō ē reuersus inanis.
Saul et ionathas amabiles et decori i ui
ta sua: i morte quoq; nō sūt diuisi. Agilis
uelocior: leonib⁹ fortior. Filie isrl su
per saul flete q uos uestiebat coccino in
delitijs: q pbebat ornamenta aurea cul
tui uro. Quod ceciderunt fortes in prelio:
Jonathas in excelsis tuis occisus ē. Do
leo sup te frat mi ionatha: decore nimis et
amabilis sup amore mulierū. Sicut mat
unicū amat filiū suū: sic ego te diligebā.
Quod ceciderunt robusti: et perierunt arma
bellica.

Lectio sexta.

Igitur p hec psuluit dauid dñs di
cens. Nō ascēdam in unam d ciui
tatibus iuda. Et ait ad eū dñs. Ascēde.
Dixitq; dauid. Quod ascēdā: Et rēdit ei.
In ebriō. Ascēdit ergo dauid et due uxo
res ei: achinoem ieſrabelites: et abigail
uxor nabal carmeli. Sed et uiros q erāt
cū eo duxit dauid singulos cū domo sua
et māserūt in opib⁹ ebriō. Uenerūtq; uiri
iuda et unxerunt ibi dauid ut regnaret su
p domum iuda. Et nunciātū est dauid
q uiri iabes galaad sepelissent saul.

**Infra hebdomadā de secundo libro re
gum.**

Lectio prima.

Misit ergo dauid nuncios ad uiros
iabes galaad dixitq; ad eos. Be
nedicti uos a dño q fecistis miam hanc
cum dño uro saul et sepelistis eum. Et nē
retribuet uob⁹ qd dñs miam et ueritatem.
Sed et ego reddā grām eo q fecistis
mihi istud. Cōfortentur man⁹ uire: et estote
filij fortitudinis. Licet enī mortu⁹ sit dñs
u: saul: tñ me unxit dñs iuda in regē sibi.
Abner at fili⁹ ner pnceps exercitus saul:

tulit isboseth filiū saul: et circūduxit eum
p castra: regēq; pstituit sup galaad: et sup
gessuri et sup ieſrael: et sup effraim et super
beniamin: et sup isrl uniuersum.

Lectio secunda.

Quadragesima annoz erat isboseth fi
lius saul: cum regnare cepisset sup
isrl. et duob⁹ annis regnauit. Sola at dom⁹
iuda seq̄bat dauid. Et fuit dierū numer⁹
qb⁹ cōmoratus ē dauid i ebriō iperāf sup
domū iuda. vij. annoz: et mēsiū sex. Et
gessusq; ē abner fili⁹ ner: et pueri isboseth
filij saul de castris in gabaon. Porro io
ab fili⁹ saruie et pueri dauid egressi sunt:
et occurrerūt eis iuxta piscinā in gabaon.
Et cū i unum uenissent e regiōe sederūt
ibi ex una pte piscine: et illi ex alia.

Lectio tertia.

Quicq; abner ad ioab. Surgāt pu
eri et ludant corāz nobis. Et respō
dit ioab. Surgant. Surrexerunt ergo et
trāsierūt nūero. xij. de beniamin ex parte
isboseth filij saul: et. xij. d pueris dauid.
Apprehētoz unusq; capite cōpari sui
defixit gladiū i lat⁹ p̄ris: et ceciderūt siml.
Uocatiq; ē nomē loci illius ager robu
stoz in gabaon. Et ortū ē bellū dñz saul
i die illa. Fugatiq; ē abner et uiri isrl e pu
eris dauid. Erāt at ibi tres filij saruie io
ab et abisai asabel. Porro asabel cursor
uelocissim⁹ fuit quasi un⁹ ex capreis q mo
rāt i siluis.

Lectio quarta.

Perseq̄bat at asabel abner: et nō dēia
uit neq; a dextris neq; a sinistris omittē p̄seq̄
abner. ispeit itāz abner p̄ t̄gū suū: et ait.
Tu ne es asabel. Qui rēdit ego sū. Di
xitq; ei abner. uad ad dextrāz siue ad sinistram
et apprehēde unū d adolescentib⁹ et tolle ti
bi spolia eius. Noluit at asabel omittē
qn urgeret eū. Rursūq; locut⁹ ē abner ad
asabel. Recede noli me seq; ne cōpellar
psodere te i trā: et leuare nō potero faciē
meā ad ioab frēz tuū. Qui audire cōtēp
sit: et noluit decliare. Percussit g eū ab
ner auersa hasta i inguie: et trāsiodit et
mortu⁹ ē i eodē loco. Quēq; q trāsibant p
locū illū i quo ceciderat asabel et mortu⁹
erat subsistebāt.

Lectio quinta.

Persequētib⁹ autem ioab ⁊ abisai su-
gietes abner sol occubuit. Et uene-
rūt usq; ad collē aque ductus que est ex
aduerso uallis ⁊ itineris deserti i gabaō.
Cōgregatiq; sūt filij bēiamin ad abner:
et cōglobati in unum cuneū: steterūt i sū-
mitate tumuli unius. Et exclamauit ab-
ner ad ioab ⁊ ait. Nū usq; ad internitiōez
tū mucro defeuiet? An ignoras q; peri-
culosa sit desperatio? Usq;quo nō dicis
pplo: ut omittat psequi fratres suos? Et
ait ioab. Viuit dñs: q; si locutus fuisses
mane recessisset ppl⁹ psequēs fratrē suū.

Lectio tertia.

Asonuit ergo ioab buccina: ⁊ stetit
oīs exercitus nec psecuti sunt ultra
isrl: neq; iicere certamē. Abner āt ⁊ uiri e⁹
abierūt p cāpestria moab tota nocte illa
⁊ trāsierūt iordanem: ⁊ lustrata oī betho-
rō uenerūt ad castra. Porro ioab reuer-
sus omisso abner cōgregauit oēm pplm
⁊ defuerunt de pueris dauid. xix. uiri ex
cepto asabele. Serui āt dauid pesserūt
de beniamin ⁊ de uiris qui erāt cum ab-
ner trecētos sexagita: q ⁊ mortui sūt. Tu-
lerūtq; asabel: ⁊ sepelierūt eum in sepul-
chro patris sui in bethleē. Et ābulauerūt
tota nocte ioab ⁊ uiri q erāt cum eo. et in
ipso crepusculo puenerūt i ebrō.

Lectio prima.

Acta ē ergo longa concertatio in
ter domū saul: ⁊ iter domū dauid.
Dauid pficiēs ⁊ sp se ipso robustior: do-
mus āt saul decrescēs quotidie. Natiq;
sūt filij dauid i ebron. Fuitq; priogenitus
ei⁹ amō d achinoe iezrabelite. Et p⁹ euz
cheleab d abigail uxore nabal carmeli.
Porro in⁹ absalon fili⁹ macha filie ptho-
lomei regis iesui. Quartus āt adonias fi-
li⁹ agith: ⁊ qntus saphatbias fili⁹ abithal.
Sext⁹ quoq; ietraā de eglā uxore dauid
ibi nati sūt dauid i ebron.

Lectio secunda.

Quam āt esset prelium inter domus
saul: ⁊ domū dauid abner fili⁹ ner
regebat domū saul. Fuerat āt sauli cōcu-
bina noie respba filia achia. Ingressusq;
est ad eam abner. Dixit isboeth ad

abner. Quare ingressus es ad concu-
binam p̄is mei? Qui iratus nimis ppe
uerba isboeth ait. Nūqd caput canis
ego sum aduersū iudā hodie: q fecerī mi
sericordiam sup domū saul p̄is tui: ⁊ sup
fratres ⁊ p̄ios ei⁹: ⁊ nō tradidi te in ma-
nus dauid: ⁊ tu requisisti in me qd argueres
p muliere hodie. Hec faciat deus abner
⁊ hec addat ei: nisi quō iurauit dñs da-
uid sic faciā cū eo: ut trāsferatur regnum
d domo saul: ⁊ eleuetur thron⁹ dauid sup
isrl ⁊ sup iudā a dan usq; bersabee. Et nō
potuit rīdere ei qd q; metuebat illū.

Lectio tertia.

Misit ergo abner nūcios ad dauid p
se dicēs. Qui ē terra? Et ut loqrē.
Fac mecū amicitias: ⁊ erit manus mea
tecum: ⁊ reducā ad te uniuersū isrl. Qui
ait. Optime ego faciā tecū amicitias: sed
unā rē peto a te dicēs. Nō uidebis faciē
meā ateq; adduxeris michol filiam saul
⁊ sic uenies et uidebis me. Misit āt da-
uid nūcios ad isboeth filiū saul dicēs.
Redde uxore meā michol quā despōdi
mibi cētū p̄pitijs philistim. Misit g is-
boeth ⁊ tulit eaz a uiro suo pbaltiel filio
lais. Seq̄batq; eā uir su⁹ plorās usq; ba-
uriz. Et dixit ad eū abner. Uade ⁊ reuer-
tere. Qui reuersus ē.

Lectio prima.

Ermone quoq; intulit abner ad se-
niores isrl dicēs. Tā heri qz nudi⁹
terit⁹ qrebatis dauid ut iparet sup uos.
Nūc ergo facite qm dñs locut⁹ est ad da-
uid dicēs. In manu serui mei dauid sal-
uabo pplm meū isrl de māu philistinoz
⁊ oīū inimicoz ei⁹. Locut⁹ ē āt abner ēt ad
bēiamin: ⁊ abiit ut loqrē ad dauid i ebrō
oīa q placuerāt isrl: ⁊ uniuerso bēiamyn
Uenitq; ad dauid i ebrō cū. xx. uiris ⁊ se-
cit dauid abner ⁊ uiris ei⁹ q uenerāt cū
eo cōuiniū.

Lectio secunda.

Dixit abner ad dauid. Surgam
ut congregem ad te dñm meum re-
gem oīm isrl: ⁊ ineam tecum sedus: ⁊ im-
peres oībus sicut desiderat aīa tua. Luz
ergo deduxisset dauid abner: ⁊ ille isset i
pace: statim pueri dauid ⁊ ioab uenerūt
cesis latronibus: cū preda magna nimis

Abner autem non erat cum dauid in ebion: quia iam dimiserat eum et profectus fuerat in pace. Et ioab et omnes exercitus qui erat cum eo postea uenerunt. Nunciatus est itaque ioab a narran nibus. Venit abner filius ner ad regem et dimisit eum et abiit in pace.

Lectio tertia.

Et ingressus est ioab ad regem et ait. Quid fecisti? Ecce uenit abner ad te: Quare dimisisti eum et abiit et recessit. Ignoras abner filium ner: quoniam ad hoc ad te uenit ut deciperet te ut sciret exitum tuum et introitum tuum et nosset omnia que agis. Egressus itaque ioab ad dauid: misit nuncios post abner: et reduxit eum a cisterna syra ignorante dauid. Cumque redisset abner in ebion seorsum adduxit eum ioab ad medium porte: ut loqueretur ei in dolo. Et percussit illum ibi in inguine: et mortuus est in ultionem sanguis asabel fratris eius. Ad cuius audientiam dauid rem istam gestam ait. Mundus ego sum et regnum meum apud dominum usque in sempiternum: a sanguine abner filij ner: et ueniat super caput ioab et super omnem domum patris eius. Nec deficiat de domo ioab fluxum seminis sustinens: et leprosus et tenens fenum: et cadens gladio: et indigens pane.

Lectio quarta.

Situr ioab et abisai frater eius iter fecerunt abner. eo quod occidisset asael fratrem eorum in gabaon in plio. Dixit autem dauid ad ioab et ad omnem populum qui erat cum eo. Scidite uestimenta uestra: et accigimini faccis: et plangite ante exequias abner. Porro rex dauid sequebatur feretrum. Cumque sepelissent abner in ebion leuauit rex dauid uocem suam et fleuit super tumulum abner. fleuit autem et omnis populus. Plangensque rex: et lugens abner: ait. Nequaquam ut solent mori ignaui: mortuus est abner. Manus tue non sunt ligatae: et pedes tui non sunt compedibus aggrauati: sicut solum solent cadere coram filiis iniquitatis sic coruisti. Congeminansque omnis populus fleuit super eum.

Lectio secunda.

Cumque uenisset uniuersa multitudo cibum capere cum dauid clara ad huc diem iurauit dauid dicens. Hoc faci

at mihi deus: et hec addat. si ante occasum solis gustauero panem aliud quicquam. Omnesque populi audiuit: et placuerunt eis cuncta que fecit rex in conspectu totius populi. Et cognouit omne uulgus et uniuersus israel in die illa quoniam non actum fuisset a rege: ut occideret abner filium ner. Dixit quoque rex ad seruos suos. Non ignoratis quoniam princeps et maximus cecidit hodie in israel. Ego autem adhuc delicatus et unctus rex. Porro uiri istius filij saruandari mihi sunt. Retribuat dominus facienti malum iuxta maliciam suam.

Lectio tertia.

Adiuit autem isboseth filius saul quod cecidisset abner in ebion: et dissolute sit manus eius: omnesque israel perturbatus est. Duo autem uiri principes latronum erant filio saul nomen uni baana: et nomen alteri rechab filij remoberonithe de filiis beniamyn. Et quidem et beroth reputata est in beniamyn. Et fugerunt beronithe et gethaim: fueruntque ibi aduene usque ad tempus illud. Erant autem ionathe filio saul filius debilis pedibus. Quicquid enim fuit quoniam uenit nuncios de saul: et ionatha ex iezrael. Tollens itaque nutrix sua eum fugit. Cumque festinaret ut fugeret cecidit et claudus effectus est: cuius uocabulum miphiboseth.

Lectio prima.

Enietes igitur filij remoberonithe rechab et baana: ingressi sunt seruate die domum isboseth: qui dormiebat super stratum suum meridie: et hostiaria domus purgas triticum obdormiuit. Ingressi sunt autem domum latenter assumptes spicas tritici. Et percusserunt eum in inguine rechab: baana frater eius et fugerunt. Cum autem ingressi fuissent domum ille dormiebat super lectum suum in conclauis. Et percussentes interfecerunt eum: sublatoque capite eius abierunt per uiam deserti tota nocte et attollerunt caput isboseth ad dauid in ebion. Dixeruntque ad regem. Ecce caput isboseth filij saul inimici tui: qui querebat animam tuam. Et dedit dominus domino nostro regi ultiones bonae die de saul et de seie eius.

Lectio secunda.

Respondens autem dauid rechab et baana filii eius filij remoberonithe

dixit ad eos. *U*niuit dñs q̄ eruit aīaz meā de oī angustia: qm̄ cum q̄ annūciauerat mibi ⁊ dixerat mortuū ē saul: q̄ putabat se p̄sp̄era nūciare tenuit: ⁊ occidi eum in sy celech: cui oportebat me dare mercedē p̄ nuncio: q̄to magis nunc cū hoies im̄ pij iterfecerūt uirū innoxū i domo sua sup̄ lectū suū: *N*ū querā sāguiem ei⁹ d̄ ma nu uia: ⁊ auferā uos de ira: *P*recepit ita q̄ dauid pueris suis ⁊ iterfecerunt eos. *P*recidētēq̄ man⁹ ⁊ pedes eorū: suspēde rūt eos sup̄ piscinā iebzon. *C*aput aut̄ is bōseth tulerūt ⁊ sepeliēūt i sepulchro ab ner in ebzon.

Lectio tertia.

*E*uenerūt uniuerse trib⁹ isrl̄ ad da uid in ebzon dicētes. *E*cce nos os tuū ⁊ caro tua sumus. *S*ed beri ⁊ nudius tertius cum esset saul rex sup̄ nos: tu eras educēs ⁊ reducēs isrl̄. *D*ixit at̄ dñs ad te. *T*u pascēs pplm̄ meū isrl̄: ⁊ eris dux sup̄ isrl̄. *V*enerūt quoq̄ ⁊ seniores de isrl̄ ad regē in ebzon: ⁊ percussit cū eis rex dauid sedus i ebzon corā dño. *A*nixerūtq̄ da uid i regē sup̄ isrl̄. *S*il⁹. xxx. annorū erat dauid cū ignare cepisset: ⁊ xl. ānis igna uit. *I*n ebzō ignauit s̄ iudā. vij. ānis ⁊ sex m̄sib⁹. *I*n hierusalē at̄ regnauit. xxx. trib⁹ ānis super oēm isrl̄ ⁊ iudā. *E*t abiit rex ⁊ oēs uiri q̄ erāt cū eo in ierlm̄ ad iebuseū hitatorē tre. *D*ictūq̄ ē ad dauid ab eis. *N*ō egredieris huc nisi abstuleris cecos ⁊ claudos dicētes. *N*ō igredietur dauid huc. *L*epit at̄ dauid arcē sion. *H*ec ē ciuitas dauid. *P*roposuerat enī in die illa dauid primū: ⁊ ei q̄ percussisset iebuseū: ⁊ tetigisset domatū fistulas: ⁊ abstulisset claudos ⁊ cecos odientes aiām dauid. *I*ccirco dī in puerbio. *L*ecus ⁊ claud⁹ n̄ intrabunt templū.

Liber regū tertius.

Lectio prima.

*E*t rex dauid senuerat: hēbatq̄ eta tis plurimos dies. *L*ūq̄ opiret̄ ue stib⁹ mon calefiebat. *D*ixerunt ergo serui sui. *Q*ueramus domino nostro regi ado lescēntulam uirginem ⁊ stet coram rege ⁊ foueat eum: dormiatq̄ in sinu suo ⁊ ca lesfaciat dñm nūm regem. *Q*uesierūt igit̄ adolescēntulam speciosam in omnib⁹ fini

b⁹ isrl̄: ⁊ inuenerūt abisaac sunamitem: et adduxerūt eaz ad regem. *E*rat at̄ puella pulchra nimis. *D*ormiebatq̄ cū rege: et ministrabat ei. *R*ex uero nō cognouit eā

Lectio scda.

*A*donias at̄ fili⁹ agith eleuabatur di cēs. *E*go regnabo. *F*ecitq̄ sibi cur rū ⁊ equites. ⁊ l. uiros q̄ ante eū curreret. *N*ec corripuit eū pater su⁹ aliqñ dicēs. *Q*uare hoc fecisti. *E*rat at̄ ⁊ ipse pulcher ualde secundus natus p̄ absalon. *E*t ser mo ei⁹ cum ioab filio seruie: ⁊ cum abia thar sacerdote q̄ adiuuabant partes ado nie. *S*adoch uero sacerdos ⁊ banaias fi lius ioiade ⁊ nathā ppheta: ⁊ semei et se rethi ⁊ phelethi: ⁊ omne robur exercitus dauid non erat cum adonia. *I*molatis ergo adonias arietib⁹ ⁊ uuluis: ⁊ uniuersis piguib⁹ iuxta lapidē soeleth: qui erat uicinus fonti rogel. *U*ocauit uniuersos fratres suos filios regis: ⁊ oēs seruos ui ros iuda seruos regis. *N*athā autem pro phetam ⁊ banaiam ⁊ robustos quosq̄ ⁊ salomonē fratrem suum nō uocauit.

Lectio tertia.

*D*ixit itaq̄ nathā ad bersabee ma trem salomonis. *N*on audisti quia regnauerit adonias filius agith: ⁊ domi nus uester dauid hoc ignorat. *N*ūc ergo ueni ⁊ accipe a me p̄silium: ⁊ salua aiām tuam filiisq̄ tui salomonis. *V*ade ⁊ igre dere ad regem dauid: ⁊ dic ei. *N*onne tu domine mi rex iurasti mibi ancille tue di cēs quod salomon filius tuus regnabit p̄ me: ⁊ ipse sedebit in solio meo. *Q*uare ergo regnat adonias. *E*t adhuc ibi te lo quente cum rege: ego ueniam p̄ te ⁊ cō plebo sermones tuos. *I*ngressa est itaq̄ bersabee ad regem i cubiculum. *R*ex at̄ dauid senuerat nimis ⁊ abisaac sunam itis ministrabat ei.

Lectio quarta.

*I*nclinauit se bersabee et adorauit regē. *A*d quā rex. *Q*uid tibi iquit uis. *Q*ue rīdens ait. *D*ñe mi rex tu iura sti per dñm deum tuū ancille tue: salom

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

filius tu⁹ regnabit p⁹ me: et ipse sedebit in solio meo. Et ecce nūc adonias regnat: te dñe mī rex ignorāte. Abactauit boues et piguā queq; et arietes plurimos: et uocauit oēs filios regis: abiathar quoq; sacerdotē: et ioab p⁹ncipē militie. Salonez seruū tuū nō uocauit. Uexit dñe mī rex in te oculi respiciūt totū isrl: ut indicet eis q sedere debeat in solio tuo dñe mī rex p⁹ te. Et itq; cū dormierit dñs m⁹ rex cū tribus suis: erim⁹ ego et fili⁹ me⁹ salomon peccatores.

Lectio quinta.

Adhuc illa loquente cū rege nathā ppheta uenit. Et nūciauerūt regi dicētes. Adest nathā ppheta. Cūq; introisset in p⁹spectu regis et adorasset eū p⁹ i⁹ terrā: dixit nathā. Dñe mī rex tu dixisti adonias regnet p⁹ me: et ipse sedeat super thronū meū: qz descēdit hodie: et imolauit boues et piguā: et arietes plūmos: et uocauit uniuersos filios regis et p⁹ncipes exercit⁹: et abiathar quoq; sacerdotem. Illisq; uescitib⁹ et bibētib⁹ corā eo et dicētib⁹: uiuat rex adonias: me seruū tuum et sadoch sacerdotem: et banaiaz filiū ioiade: et salonem famulū tuū nō uocauit. Nūqd a dño meo īge exiuit hoc uerbū: et mibi nō idicasti seruo tuo: q sessui⁹ essz sup thronū dñi mei regis p⁹ eū?

Lectio sexta.

Respōdit rex dauid dicēs. Uocate ad me bersabee: Que cū fuisset īgressa coram rege et stetit ēte euz: iurauit rex et ait. Uiuat dñs q eripuit animaz meam de oī angustia: qz sicut iurauit tibi p dñm deum isrl dicens: salom fili⁹ tuus regnabit p⁹ me: et ipse sedebit sup solium meum pro me: sic faciam hodie. Sūmisq; bersabee in terram uultu adorauit regem dicens. Uiuat deus meus rex dauid in eternum.

Infra hebdomadā de tertio libro regū.

Lectio prima.

Oxit quoq; rex dauid. Uocate mī hī sadoch sacerdotē et nathā ppheta: et banaiaz filiū ioiade. Qui cū īgressi fuissent corā rege: dixit ad eos rex. Tollite uobiscū seruos dñi u⁹: et iponite salo-

monem filiū meum super mulam meā et ducite eum ī gyon: et ungat eum ibi sadoch sacerdos et nathā ppheta ī regem super isrl. Et canetis buccina atq; dicent. Uiuat rex salom. Et ascendetis p⁹ eum et uenietis: et sedebit super solium meū: et ipse regnabit p⁹ me. Illisq; precipiam: ut dux sit sup isrl et sup iudam.

Lectio secunda.

Rēdit banaiaz filiū ioiade regi dicens. Amen. Sic loquat dñs deus dñi mei regis. Quō fuit dñs cū domino meo rege: sic sit euz salom: et sublim⁹ faciat solūz eius a solio dñi mei regis dauid. Descendit ergo sadoch sacerdos et nathā ppheta: et banaiaz filiū ioiade: et cerethi et phelethi: et imposuit salomonem sup mulam regis dauid: et adduxerunt eum ī gyon. Sumpsitq; sadoch sacerdos cornu olei de tabernaculo: et unxit salomonē. Et cecinerunt buccina. Et dixit oīs ppls. Uiuat rex salom.

Lectio tertia.

Ascēdit uniuersa multitudo p⁹ eū et ppls canētū tibijs: et letā gaudio magno: et īsonuit tra a clamore eorū. Audiuit at adonias et oēs q iuitant⁹ erant ab eo. Jamq; p⁹uiuium finitū erat. Sz et ioab audita uoce tube ait. Quid sibi uult clamor ciuitatis tumultuans? Adhuc illo loqnte ioathā fili⁹ abiathar sacerdotis uenit. Cui dixit adonias. Ingredere quia uir fortis es et bōa animā. Rēditq; ioathā adōie. Nequaquē. Dñs n. nē rex dauid regē p⁹stinuit salomē. Aditq; cū eo sadoch sacerdotē et nathā ppheta: et banaiaz filiū ioiade: et cerethi et phelethi: et iposuit eū sup mulā regis. Anxētq; eū sadoch sacerdos et nathā ppheta regē ī gyon: et ascēdit īde letātes: et īsonuit ciuitas. Hec ē uox quā audistis. Sed et salom sedet sup solium regni.

Lectio quarta.

Igressi serui regis bñdixerūt dño nō regi dauid dicētes. Amplificet de nō me salonis sup nomē tuū: et magnificet thronū et sup thronū tuū. Et adorauit rex dauid ī lecto suo: īsup et hec locut⁹ ē.

195
Benedictus dominus deus isrl: q dedit
hodie sedē in solio meo uidētib⁹ oculis
meis. Territiq³ sūt ergo: et surrexerūt oēs
q iuitati fuerāt ab adonia: et unusq³q³ iuit
i uiā suā. Adonias āt timēs salōnē surre
xit et abiit i tabernaculū domini. Tenuit
q³ cornu altaris. Et nūciauerūt salōnī dī
centes. Ecce adonias timēs regē salōnē
tenet cornu altaris dicēs. Juret mibi ho
die rex salōn q nō iterficiat seruū suū
gladio. Dixitq³ salōn. Si fuerit uir bon⁹
nō cadet: nec un⁹ qdem capillus eius in t^{er}
raz. Si āt malū iuentū fuerit i eo moriet⁹.
Abiit g^o rex salōn: et eduxit eū ab altari.
Et igressus adorauit regē salōnē. Dixit
q³ ei salōn. Uade i domū tuā.

Lectio scda.

Appropinquauerūt āt dies dauid ut
moreretur: precepitq³ salōnī filio
suo dicēs. Ecce ego igredior uiāz uniu^{er}
se frē. Cōsultare et esto uir fortis: et obser
ua custodias domini dei tui: ut ābules in
uijs ei⁹: et custodias cerimonias ei⁹: et p^{re}
cepta eius. et iudicia: et testimonia sic scrip
tum est in lege moysi: ut itelligas uniu^{er}
sa que facis: et quocūq³ te uerteris: et con
firmet domin⁹ sermōes suos quos locu
t⁹ ē domin⁹ de me dicēs. Si custodierint
filij tui uiāz meas: et ābulauerit corā me
i ueritate et i oī corde suo: et i oī aīa sua: nō
auferē tibi uir de solio isrl. **Lectio tertia.**

Tu quoq³ nosti q fecerūt mibi ioab
filius saruie: que fecerūt duob⁹ prin
cipib⁹ exercit⁹ isrl abner filio ner et amase
filio iether quos occidit: et effudit sāguiez
belli i pace: et posuit cruorē belli i balt^{he}
o suo: q erāt circa lūbos ei⁹: et i calciāmē
to suo qd erat a pedib⁹ eius. Facies ergo
iuxta sapiām tuā: et nō deduces caniciez
ei⁹ pacifice ad iseros. Sed et filiis berse
lai galadithidis reddes grām: erūtq³ co
medētes in mensa tua. Occurrerūt enim
mibi qñ fugiebam a facie absalō fr̄is tui:
hēs quoq³ apd te semel filiū iera filij gēi
ni de babuzin: q maledixit mibi maledic
tiōe pessima: qñ ibā ad castra. S³ q³ dīcē
dūt mibi i occurū cū trāsire iordanē: et
iurauit ei p dñz dicēs: nō te iufficiā gladio: tu

noli pati eū esse innoxīū. Vir āt sapiēs es
et scies qd facies ei: deducesq³ canes eius
cū sanguie ab iseros.

Lectio prima:

Dominus igitur dauid cū p^{re}b⁹ suis:
et sepult⁹ ē i ciuitate dauid. Dies aut^{em}
qbus regnauit dauid sup isrl. xl. anni sūt.
In ebron regnauit. vij. annis. i ierlm. xxx
iij. Salōn āt sedit sup thronū p^{re}s sui. Et
firmatū ē regnū ei⁹ nimis. Et igressus est
adonias filius agith ad berfabee matrē
salōnis. Que dixit ei. Pacificus ē ne in
gressus tuus: Qui rēdit ei. Pacific⁹. Ad
diditq³. Sermo mibi ē ad te. Qui ait. Lo
quere. Et ille. Tu iquit nosti q³ meū erat
regnū: et me pposuerat oīs isrl sibi i regē:
sed trāslatū ē regnū: et factus ē frater mei.
Ad dñō. n. pstitutū ē ei. Nūc ergo petitiō
nem unam precor a te: ne pūdas faciem
meam. Que dixit ad eū. Loquere. Et ille
ait. Precor ut dicas salōnī regi: neq³ enī
negare tibi quicq³ pōt: ut det mibi abisa
ach sunamitē uxore. Et ait berfabee. Be
ne ego loquar p te regi.

Lectio secūda.

Uenit ergo berfabee ad regē salōnē
ut loqueret⁹ ei p adoniam. Et surrexit
rex in occurū eius adorauitq³ eam: et se
dit sup soliu suū. Positusq³ ē thron⁹ ma
tri regis: que sedit ad dexterā ei⁹. Dixit
q³. Petitiōem unā paruulā ego depcor
a te: ne pūdas faciem meā. Dixitq³ ei rex.
Petite mater mi. Neq³ enim fas ē ut auer
tam faciem tuā. Que ait. Detur abisaach
sunamitis adonie fratri tuo uxor: Rēdit
q³ rex salōn et dixit matri sue. Quare po
stulas abisaach sunamitem adonie: Po
stula ei et regnū. Ipse enim frater me⁹ ma
ior me ē: et habet abiathar sacerdotez et
ioab filium saruie.

Lectio tertia.

Trauit itaq³ rex salōn p dñz dicēs.
Hec faciat mibi deus: et hec addat:
q³ p aīam suam loctus est adonias uer
bum hoc. Et nunc uiuit dominus q fir
mauit me: et collocauit me super soli
um dauid patris mei: et qui mibi fecit

domum sicut locutus ē: qz hodie occidit adonias. Misitqz rex salon p manum banaie filij ioiade: qui interfecit eum et mortuus ē. Abiathar quoqz sacerdoti dixit rex. Vade in anathot ad agrū tuū. Et quidem uir mortis es: sed hodie te nō interficiā: quia portasti arcaz dñi dei corā dauid p̄e meo: et sustinuiſti laborem iōi bus i quibz laborauit pater meus. Eiecit ergo salon abiathar ut nō eēt sacerdos dñi: ut impleretur sermo dñi: quē locutus ē sup domū heli i silo.

Lectio prima.

Enū autēz nūcius ad salomē qz ioab declinasset p̄ adoniam et p̄ salomonem nō declinasset. Fugit ergo ioab in tabernaculum dñi: et apphēdit cornua altaris. Nūciatūqz ē regi saloni qz fugisset ioab i tabnaculū dñi. Et esset iuxta altare. Misitqz salon banaia filiū ioiade dicē. Vade et interfice eū. Et uenit banaia ad tabnaculū dñi: et dixit ei. Hec dicit rex. Egredere: Qui ait. Nō egrediar: sed hic moriar.

Lectio secunda.

Renūciauit banaias sermonez regi dicēs. Hec locut⁹ ē ioab: et hec Bēn dicit mibi. Dixitqz ei rex. Fac sic locut⁹ ē: et interfice eū et sepeli. Et amoue bis sanguinem inocētem qz effusus ē a ioab a me et a domo p̄is mei. Et reddat dñs sāguinē ei: sicut cap⁹ ei⁹ qz interfecit duos uiros iustos: melioresqz se: et occidit eos gladio patre meo dauid ignorāte. Abner filiū ner p̄i capē militie isrl: et amasā filiū iether p̄ci p̄ exercitus iuda. Et reuertet sāguis illum in caput ioab: et i cap⁹ seic ei⁹ i sempiternū. Dauid atqz semini ei⁹ et domui et tro no illi sit pax usqz i eternū a domino.

Lectio tertia.

Ascēdat itaqz banaias fili⁹ ioiade et aggressus eū interfecit: sepultusqz ē in domo sua i deserto. Et p̄stituit rex banaiam filium ioiade p̄ eo super exercitū et sadoch sacerdotē posuit p̄ abiathar. Misit quoqz rex et uocauit semei. Dixitqz ei. Edifica tibi domum i hierusalem et hīta ibi: et nō egrediari huc atqz illuc. Quacūqz at die egressus fueris et transie

ris torētem cedrō scito te interficiendū. Sāguis tuus erit sup caput tuū. Dixitqz semei regi. Bonus sermo. Sic locut⁹ est dñs me⁹ rex: sic faciet seruus tuus. Habitaui igitqz semei i ierlm dieb⁹ multis.

Lectio prima.

Actum ē atqz p̄ annos tres ut fugerent serui semei ad achis filiū maa cha regem geth. Nūciatūqz ē semei qz serui eius essent in geth. Et resurrexit semei: et strauit azinū suū: iuitqz ad achis in geth ad regredū seruos suos: et adduxit eos de geth. Nūciatūqz ē atqz regi salomōi qz esset semei i geth de ierlm et rediisset. Et mittēs uocauit eū: dixitqz illi. Nōne testificat⁹ sū tibi p̄ dñz et p̄dixi tibi: quacūqz die egressus fueris huc atqz illuc scito te moriturū: et rēdisti mibi: bon⁹ sermo quē audiui. Quare ergo nō custodisti iuramentū dñi: et p̄ceptū qd p̄cepam tibi? Dixitqz rex ad semei. Tu nosti de malum: cur tibi p̄cū ē cor tuum qd fecisti dauid p̄i meo. Reddidit dñs malitiā tuā in caput tuū. Et rex salon bñdictus: et thron⁹ dauid erit stabilis corā dño usqz i sepieternum. Iussit itaqz rex banaie filio ioiade: qz aggressus percussit eū et mortu⁹ ē.

Lectio secunda.

Confirmatus est igitur regnum in manu salomonis: et affinitate piūctus ē pharaōi regi egypti. Accepit nāqz filiam eius et adduxit i ciuitatem dauid: donec compleret edificās domum suam et domum dñi: et murū hierusalem p̄ circuitum. Attamen ppl⁹ imolabat in excelsis. Non enim edificatum erat templum nomini dñi usqz i diem illum. Dilexit atqz salon dñm ambulans in p̄ceptis dauid p̄is sui: exceptis qz i excelsis imolabat: et accēdebat thymiana. Abijt igitqz salon i gabaon ut imolaret ibi. Illud qz p̄ erat excelsum maximū. Abille hostias i holocaustis obtulit salon sup altare illud i gabaon.

Lectio tertia.

Apparuit atqz dñs salomoni p̄ sonitū nocte dicēs. Postula qd uis: ut dem tibi. Et ait salon. Tu fecisti cum seruo tuo dauid patre meo misericordiam

magnā sicut ambulauit in p̄spectu tuo in ueritate ⁊ iusticia ⁊ recto corde tecū. Custodisti eīz misericordiā tuā grandē: ⁊ dedisti ei filiū sedentē sup thronū eius sic ē hodie. Et nūc dñe deus tu regnare fecisti seruū tuū p̄ dauid p̄e meo. Ego autē sū puer paruulus: ⁊ ignorās egressū ⁊ introitū meū ⁊ seruus tuus in medio ē populi quē elegisti: populi infiniti q̄ nūerari ⁊ supputari nō pōt p̄e multitudine. Da bis ergo seruo tuo cor docile ut possit iudicare populū tuū: ⁊ discernere bonū et malū. Quis eim pōt iudicare populū istū populū tuū hūc multū.

Lectio prima

Placuit ergo sermo coram dño: q̄ salom rē huiusmodi postulasset. Et dixit dñs saloni. Quia postulasti uerbum hoc: ⁊ nō petisti dies multos: nec diuitias: aut aīas inimicorū tuorū: sed postulasti tibi sapientiā ad discernendū iudicium: ecce feci tibi scdm sermōes tuos: ⁊ dedit tibi cor sapiēs ⁊ intelligēs intantūz ut staret ante te filius tui fuerit: nec p̄ te surrecturus sit. Sed ⁊ hec q̄ nō postulasti dedit tibi diuitias. s. ⁊ gloriā: ut nemo fuerit filius tui in regib⁹ cunctis retro dieb⁹. Si autē ambulaueris in uīs meis: ⁊ custodieris p̄cepta mea: ⁊ mādata mea: sicut ambulauit pater tuus: lōgos faciā dies tuos. Igit̄ euigilauit salomon: ⁊ intellexit qd̄ eēt somniū. Cū qz uenisset ierh⁹ stetit corā arca federis dñi: ⁊ obtulit holocausta: ⁊ fecit uictimas pacificas: ⁊ grande p̄uuiūz uniuersis famulis suis.

Lectio secunda

Tunc uenerūt due mulieres meretrices ad regem: steterūtqz coram eo. Quarū una ait. Obsecro mi dñe. Ego et mulier hec habitabam⁹ in domo una: et peperī apud eā in cubiculo. Tertia autē die postqz ego pepi: pepit ⁊ hec. Et eramus simul nullusqz alius nobiscū in domo exceptis nobis duab⁹. Mortuus ē autē filius mulieris hui⁹: nocte dormiens q̄ppe opp̄ssit eū: ⁊ surgēs in tēpeste noctis silentio tulit filiū meū de latere meo ancille tue dormiētis: ⁊ collocauit i sinu suo. Suū autē filiū q̄ erat mortuus posuit in sinu meo. Cūqz surrexisset mātē ut da-

rem lac filio meo: apparuit mortu⁹. Quē diligēti⁹ intuens clara luce dep̄hendi nō esse meū quē genuerā. R̄ndit alia mulier. Nō est ita: s. filius tuus mortuus est: meus autē uiuit. Et ecōtrario illa dicebat. Adt̄ris. Filius q̄ppe meus uiuit: ⁊ filius tuus mortuus est. Atqz in hūc modū cōtendebāt coram rege.

Lectio tertia

Tunc rex ait. Hec dicit. Filius me⁹ uiuit ⁊ filius tuus mortu⁹ ē. Et ista r̄ndit. Nō. Sed filius tuus mortuus est: me⁹ autē uiuit. Dixit ergo rex. Afferte mihi gladiū. Cūqz attulissent gladiū corā rege. diuidite igt̄ infantē uiuū i duas partes: ⁊ date dimidiā partē unī ⁊ dimidiāz partē alteri. Dixit autē mulier cui⁹ filius erat uiuus ad regē. Cōmota s̄ uiscera ei⁹ sup filio suo. Obsecro dñe. Date illi infantē uiuū: ⁊ nolite interficere eū. Ecōtrario illa dicebat. Nec mihi nec tibi s. diuidat. R̄ndit rex ⁊ ait. Date huic infantē uiuū ⁊ nō occidat. Hec ē enim mātē ei⁹. Audiuit itaqz oīs isrl̄ iudiciū qd̄ iudicasset rex: et timuerūt regē uidētes sapientiā dei eē in eo ad faciendū iudiciū.

Liber regum

quartus. Lectio prima

P Reuancat⁹ est autē moab in isrl̄: p̄ qz mortuus est achab. Ceciditqz ochozias p̄ cācellos cēculi sui qd̄ habebat i samaria: ⁊ egrotauit. Misitqz nūci os dicēs ad eos. Ite ⁊ uolite beelzebub dūm acharō: utrū uiuere queā de isrl̄ mīta te mea hac. Angelus autē dñi locut⁹ ē ad heliaz thesbītē dicēs. Surge ⁊ ascēde in occursum nūciōrū regis samarie: ⁊ dicēs ad eos. Nūqd nō est dñs in isrl̄: ut eatis ad p̄sulendū beelzebub deus acharon? Quāob̄ hec dicit dñs. De lectulo sup quē ascēdisti nō descēdes: sed morte morieris.

Lectio secunda

Et abiit helias. Reuersiqz sūt nūcij ad ochozīā. Qui dixit eis. Quare reuersi estis? At illi r̄nderūt ei. Vir occurrit nobis ⁊ dixit ad nos. Ite reuertimini ad regē q̄ misit uos ⁊ dicetis ei. Hec dicit dñs. Nūqd qz nō erat deus in isrl̄ misisti ut p̄solat deus acharō? Iccirco de lectulo sup quē ascēdisti nō descēdes s. morte

moreris. Qui dixit eis. Cui⁹ figure et ha-
bitus erat uir q⁹ occurrit uobis et locut⁹ ē
uerba hec. At illi dixerūt. Vir pilosus: et
zona pellicea accinctus renibus. Qui ait
belias thesbites est. *Lectio tertia.*

Misitq⁹ ad eū quinquagenariū princi-
pem: et quinquaginta uiros qui erāt
sub eo. Qui ascendit ad eū: sedētiq⁹ i uer-
tice mōtis ait. Homo dei rex pcepit ut d-
scendas. Rēdensq⁹ belias dixit quinquag-
enario. Si homo dei sū descēdat ignis
de celo et deuoret te et quinquaginta tuos.
Descēdit igit⁹ ignis de celo: et deuorauit
eū et quinquaginta qui erant cum eo. Rur-
sum misit ad eum principem quinquagēa-
rium alterū et quinquaginta cum eo. Qui lo-
cutus est illi. Homo dei hec dicit rex. Se-
stina descēde. Rēspōdens belias ait. Si
homo dei ego suz descēdat ignis d⁹ celo
et deuoret te et quinquaginta tuos. Descen-
dit ergo ignis de celo: et deuorauit illum
et quinquaginta eius. *Lectio quarta.*

Terum misit principē quinquagēa-
rium tertium et quinquaginta q⁹ erāt
cum eo. Qui cum uenisset curuauit gēua
ante beliam: et precatus est eū et ait. Hō
dei noli despicere aīam meam: et animas
seruorū tuorū qui mecū sunt. Ecce descē-
dit ignis de celo deuorauit duos princi-
pes quinquagenarios pīmos: et quinquag-
enos qui erant cum eis. Sed nunc ob-
secro ut miserearis aīe mee. Locutus est
aut⁹ angelus dñi ad beliam dicens. Des-
cende cum eo ne timeas. Surrexit igit⁹ et
descendit cum eo ad regem: et locutus ē
ei. Hec dicit dñs. Quia misisti nuncios
ad consulendum beelzebub deum acha-
ron: quasi nō esset deus in isrl a quo pos-
ses interrogare sermonē: ideo de lectulo
sup⁹ quē ascendisti nō descēdes: sed morte
moreris. *Lectio quinta.*

Mortuus est aut⁹ iuxta sermonē dñi
quē locutus est belias: et regnauit
iorā frater eius. Secundo anno iorā filij
iosaphath regis iude. Hō eīm habebat
filiū. Reliqua aut⁹ uerborū ochozie que
opatus est nōne hec scripta sunt in libro
sermonū dīez regum isrl: Factus est aut⁹

cum eleuare uellet dñs belia p⁹ turbinez
in celū: ibant belias et heliseus de galga-
lis. Dixitq⁹ belias ad helisē. Sede hic
quia dñs misit me usq⁹ in bethel. Cui ait
heliseus. Uiuat dñs et uiuat aīa tua quia
nō derelinquā te. *Lectio sexta.*

Quamq⁹ descendisset in bethel egres-
si sūt filij pphetarum qui erāt i be-
thel ad helisē: et dixerūt ei. Nunquid
nostri quia hodie dñs tollet dñz tuū a te?
Qui respondit. Ego noui. Silete. Dixit
aut⁹ belias ad helisē. Sede hic q⁹ dñs
misit me i iericho. Et ille ait. Uiuat dñs et
uiuat aīa tua q⁹ nō derelinquā te. Quz q⁹
uenissent iericho accesserūt filij ppheta-
rum q⁹ erant in iericho ad helisē et dixe-
rūt ei. Nūqd nosti quia hodie tollet dñs
dominum tuum a te? Et ait. Ego noui.
Silete. Dixit autem belias. Sede hic:
quia misit me dñs usq⁹ ad iordanē. Qui
ait. Uiuat dñs et uiuat aīa tua quia nō de-
relinquam te. *Infra hebdomadam de
quarto libro regum. Lectio pīa.*

Eerūt igit⁹ ambo pariter: et quinquag-
ta uiri de filiis pphetarū secuti sūt
eos: q⁹ et steterūt ecōtra longe. Illi autem
ambo stabāt supra iordanē. Tulitq⁹ be-
lias palliū suū: et inuoluit illud et percussit
aquas. Que diuise sūt i utrāq⁹ partē. Et
transierūt ambo p siccū: Cūq⁹ trāsissent:
belias dixit ad helisē. Postula qd⁹ uis
ut faciā tibi anteq⁹ tollar a te. Dixitq⁹ be-
liseus. Obsecro ut fiat spūs tuus duplex
i me. Qui rēdit. Rē difficilez postulasti.
Atq⁹ si uideris me qsi tollar a te erit qd⁹
petisti. Si aut⁹ nō uideris nō erit. *Lectio.*

Quamq⁹ pgerēt et icedētes sermōia
renē: ecce currus igneus et eq⁹ ignei
diuiserūt utrūq⁹. Et ascendit belias p tur-
binem i celū. Heliseus aut⁹ uidebat et cla-
mabat. Pater mi. pater mi. curr⁹ isrl et aui-
ga eius. Et nō uidit eū amplius. Appre-
henditq⁹ uestimēta sua et scidit illa in du-
as partes. Et leuauit palliū helie. qd⁹ ceca-
derat ei: reuersusq⁹ stetit sup ripā iordanis
et pallio helie qd⁹ ceciderat ei percussit a-
quas et nō sūt diuise. Et dixit. ubi ē deus
helie etiaz nunc? Percussitq⁹ aquas et

diuise sunt huc atq; illuc et transiit heliseus. *Lectio tertia.*

Iidentes aut filij prophetarum qui erant in iericho decontra. Dixerunt. Regeuit spiritus helie super heliseum. Et ueniētes in occursum eius adorauerunt eum propter in terram. Dixeruntque illi. Ecce cum seruis tuis sunt quinquaginta uiri fortes qui possunt ire et querere dominum tuum ne forte tulerit eum spiritus domini et piecerit eum in unum montem aut in unam uallium. Qui ait. Nolite mittere. Loquebantur enim donec acquiesceret et diceret. Mittite. Et miserunt quinquaginta uiros. Qui cum quesissent tribus diebus non inuenerunt et reuersi sunt ad eum. At ille habitabat in iericho. Dixitque ad eos. Nihil non dixi uobis nolite mittere. *Lectio quarta.*

Ierunt quoque uiri ciuitatis ad heliseum. Ecce habitatio ciuitatis huius optima est: sicut tu ipse domine prospicis: sed aque pessime sunt et terra sterilis. At ille ait. Afferte mihi uas nouum: et mittite in illud sal. Qui cum attulisset: egressus ad fontem aquarum: misit in eum sal et ait. Hec dicit dominus. Sanauit aquas has et non erit in eis ultra mors neque sterilitas. Sanate sunt ergo aquae usque in diem hanc iuxta uerbum helisei quod locutus est. Ascendit autem in diem heliseus in bethel. Cumque ascenderet per uiam pueri paruuli egressi sunt de ciuitate et illudebant ei dicentes. Ascende calue. ascende calue. Qui cum respexisset uidit eos: et maledixit eis in nomine domini. Egressique sunt duo ursi de saltu et lacerauerunt ex eis. xl. duos pueros. Abiit autem inde in montem carmeli: et inde reuersus est samariam. *Lectio secunda.*

Ioram uero filius achab regnauit super israel in samaria: anno decimo octauo iosaphath regis iude. Regnauitque .xij. annis et fecit malum coram domino: sed non sicut pater suus et mater. Tulit enim statuas baal quas fecerat pater suus. Uenerunt in peccatis ieroboam filij nabath qui peccare fecit israel adbesit nec recessit ab eis. Porro mesa rex moab nutrebat pecora multa: et soluebat regi israel centum milia agnorum: et centum milia arietum cum uelleribus suis.

Lectio tertia.

Quoniam mortuus fuisset achab preuaricatus est sedus quod habebat cum rege israel. Egressus est igitur rex ioram in die illa de samaria: et recensuit uniuersum israel. Misitque ad iosaphath regem iude dicens. Rex moab recessit a me: ueni mecum contra eum in prelium. Qui respondit. Ascenda. Qui meus est tuus est: populus meus populus tuus: et equi mei equi tui. Dixitque. Per quam uiam ascendemus? At ille respondit per desertum idu mee. *Lectio prima.*

Perrexerunt igitur rex israel: et rex iuda: et rex edom: et circueuerunt per uiam septem dierum nec erat aqua exercitui et iumentis que sequebantur eos. Dixitque rex israel. Heu heu. heu. Congregauit deus nos tres reges ut traderet in manu moab. Et ait iosaphath. Est ne hic propheta domini ut discipulemur dominum per eum? Et respondit unus de seruis regis israel. Et hic heliseus filius saaphath qui fundebat aquas super manum helie. Et ait iosaphath. Et apud eum sermo domini: Descenditque ad eum rex israel: et iosaphath rex iuda: et rex edom. Dixit autem heliseus ad regem israel. Quid mihi et tibi est? Uade ad prophetas patris tui et matris tue. Et ait illi rex israel. Quare congregauit dominus tres reges hos: ut traderet eos in manu moab. *Lectio secunda.*

Dixitque ad eum heliseus. Uiuat dominus exercituum in cuius prospectu sto: quod si non ultimum iosaphath regis iuda erubescere. si autem distes quid te: nec insperasses. Nunc autem adducite mihi psalterem. Cumque caerer psalterem secum manum domini super eum et ait. Hec dicit dominus. Facite alueum torrens huius fossas: et fossas. hec eis dicit dominus. Non uidebitis uentum neque pluiam: et alueus iste replebitur aquis: et bibetis uos et familie uestrae et iumenta uestra. Parauitque hoc ei in prospectu domini. Insup tradet et moab in manum uestram: et percutietis omnes ciuitatem muratam et omnes urbem electam: et uniuersum lignum fructiferum succiditis. Luctosque fontes aquarum obstruatis: et omnes agrum egregium opietis lapidibus. *Lectio tertia.*

Actum est igitur mane quando sacrificium offerri solent: et ecce ueniebant per uiam edom: et repleta est terra aquis. Uniuersi autem moabite

audientes quod ascendissent tres reges ut pugnaret aduersum eos: duo cauerunt oes qui acciderunt erat baltheo desuper et steterunt in terminis. Primumque mane surgentes et orto iam sole ex aduerso aquarum uiderunt moabites contra aquas rubras quasi sanguine: Direruntque. Sanguis est gladii. Pugnaverunt reges pro se: et ceciderunt mutuo. Tunc pergit ad predam moab. Perrexitque in castra israel. *Lectio. i.*

Primo surgens israel percussit moab. At illi fugerunt coram eis. Venerunt igitur uicerunt et percussit moab: et ciuitates destruxerunt: et omnes agrorum optimorum mittentes singuli lapides repleuerunt: et uniuersos fontes aquarum obturauerunt: et omnia lingua fructifera succiderunt: ita ut muri termini fictiles remanerent. Et circumdata est ciuitas a sudibus laniis et magna ex parte percussa. Quod cum uidisset rex moab perualuisse. scilicet hostes tulit septingentos uiros educetes gladium ut irruerent ad regem edom et non potuerunt. Arripit enimque filium suum primogenitum qui regnaturus erat pro eo obtulit holocaustum super murem. Et facta est indignatio magna in israel. Statimque recesserunt ab eo: et reuersi sunt in terram suam. *Lectio. ii.*

Uter autem quidam de uxoribus prophetarum clamabat ad heliseum dicens. Seruus tuus uir meus mortuus est: et tu nosti quia seruus tuus fuit timens deum. Et ecce creditor uenit ut tollat duos filios meos ad seruandum sibi. Cui dixit heliseus. Quid uis ut faciam tibi: Dic mihi quid habes in domo tua: Et illa respondit. Non habeo ancilla tua quicquam in domo mea nisi parum olei quo ungar. Cui ait. Uade et pete mutuo ab omnibus uicinis tuis uasa uacua si pauca et ingredere et claude hostium tuum: cum intrinsecus fueris tu et filij tui: et mitte inde omnia uasa hec. Et cum plena fuerit tolles. *Lectio. tertia.*

Fuit itaque mulier et clausit hostium super se et super filios suos. Illi offerrebant uasa: et illa infundebat. Cumque plena fuisset uasa: dixit ad filium suum. Affer mihi ad huc uas. Et ille respondit. Non habeo. Stetitque oleum. Venit autem illa et indicauit homini dei. At ille. Uade igitur uende oleum et redde creditori tuo. Tu autem et filij tui uiuite de reliquo. Facta est autem quidam dies et transibat heli-

seus per sunam ciuitatem. Erat autem ibi mulier magna que tenuit eum ut cederet panem. Cumque frequenter inde transiret: diuertebat ad eas ut comederet panem. Que dixit ad uirum suum. Aduerto quod uir dei sanctus est iste qui transit per nos frequenter. Faciamus ergo ei cenaculum paruum: et posuimus ei in eo lectulum. et mensam. et cellam et candelabrum: ut cum uenerint ad nos maneat ibi. *Lectio. prima.*

Facta est igitur dies quidam et ueniens diuertit in cenaculum: et regeuit ibi. Dixitque ad giezi puerum suum. Uoca sunamitam istam. Qui cum uocasset eam: et illa stetit coram eo: dixit ad puerum suum. Loquere ad eam. Ecce sedule in omnibus ministrasti nobis. Quid uis ut faciam tibi: Numquid habes negocium: et uis ut loquar regi siue principi milicie: Que respondit. In medio populi mei habito. Et ait. Quid ergo uult ut faciam ei. Dixitque giezi. Ne queras. Filium eius non habet: et uir illius senex est. Precepit itaque ut uocaret eam. Que cum uocata fuisset et stetit ad hostium: dixit ad eam. In tempore isto et in hac eadem hora si uita comes fuerit habebis in uero filium. At illa respondit. Noli queso dominice uir dei noli mereri ancille tue. *Lectio. secunda.*

Et precepit mulier et peperit filium in tempore et in eadem hora qua dixerat heliseus. Creuit autem puer. Et cum esset quedam dies: et egressus esset ad patrem suum ad messores: ait pater suo. Caput meum doleo. At ille dixit puero. Tolle et duc eum ad matrem suam. Qui cum tulisset et adduxisset ad matrem suam posuit illa eum super gremium suum usque ad meridiem et mortuus est. Ascendit autem et collocauit eum super lectulum hominis dei: et clausit hostium. Et egressa uocauit uirum suum et ait. Adite mecum obsecro unum de pueris et asinum ut excurram usque ad homines dei et reuertar. Qui ait. Quam ob causam uadis ad eum: Hodie si est calende neque sabbatum. Que respondit. Uada. Strauitque asinum et precepit puero. Adina et propera: ne mihi moram facias in eundo: et hoc age quod precipio tibi. *Lectio. terna.*

Profecta est igitur et uenit ad uirum dei in monte carmeli. Cumque uidisset eam uir dei decora: ait ad giezi puerum suum. Ecce sunamitis illa. Uade ergo in occursum eius

et dic ei. Recte ne agitur circate: et circa uirum
tuum: et circa filium tuum. Que respondit. Recte.
Cum uenisset ad uirum dei in monte appre-
hedit pedes eius. Et accessit giesi ut am-
ueret eam. Et ait homo dei. Dimitte illam. Alia
eum enim in amaritudine est et dominus celauit a
me et non indicauit mihi. Que dixit illi. Num
quod petiui filium meum a domino meo? Numquid non
dixi tibi ne illudas me? Et ille ait ad gie-
si. Accinge lumbos tuos et tolle baculum
tuum in manu tua et uade. Si occurrerit ti-
bi homo non salutes eum. Et si salutauerit te quod
propter: non rideas ei. Et pones baculum meum
super faciem pueri. Porro mater pueri ait. Vi-
uit dominus et uiuit anima tua non dimittam te. Sur-
rexit ergo et secutus est eam. Giesi autem preces-
sit eos: et posuerat baculum super faciem pue-
ri et non erat uox neque sensus. Reuersusque
est in occursum eius et nuntiavit ei dicens. Non
surrexit puer. *Lectio prima.*

Ingressus est igitur helise domum: et ec-
ce puer mortuus iacebat in lectulo
eius. Ingressusque clausit ostium super se: et
super puerum: et orauit ad dominum. Et ascendit et
incubuit super puerum. Posuitque os suum su-
per os eius: et oculos suos super oculos eius: et
manus suas super manus eius: et incuruauit se su-
per eum. Et calefacta est caro pueri. At ille
reuersus deambulabat in domo semel huc
et illuc. Et ascendit atque incubuit super eum. Et
oscitauit puer septies apertisque oculos. At
ille uocauit giesi et dixit ei. Uoca filium
meum hanc. Que uocata ingressa est ad eum.
Qui ait. Tolle filium tuum. Venit illa et cor-
ruit ad pedes eius: et adorauit super fratrem. Tu-
litque filium suum et egressa est. Et helise reuer-
sus est in galgala. *Lectio secunda.*

Erat autem fames in terra et filii prophetarum
habitabant coram eo. Dixitque uni de pue-
ris suis. Prode ollam grandes et coque pul-
mentum filijs prophetarum. Et egressus unus in
agrum ut colligeret herbas agrestes. Inue-
nitque quasi uitam siluestres et collegit ex ea
coloquantidas agri: et impleuit pallium suum: et
reuersus incidit in ollam pulmenti. Nesciebat
enim quod esset. Insuperunt ergo socijs ut co-
mederent. Cumque gustasset de coctione excla-
mauerit dicentes. Adorsus in olla uir dei. Et

non potuerunt comedere. At ille. Afferte in
quod farinam. Cumque attulisset: misit in ollam et ait
Insufflate turbe ut comedat. Et non fuit am-
plius quodquam amaritudinis in olla. *Lectio iij.*

Cum autem quidam uenit de balsalisa dese-
rtes uiro dei panes primitiarum et xx.
panes ordeaceos: et frumentum nouum in pera
sua. At ille dixit. Da populo ut comedat.
Responditque ei mister eius. Quantum est hoc ut
apponam coram centum uiris? Rursusque ille ait.
Da populo ut comedat. Hec enim dicit dominus.
Comedet et superbit. Posuit itaque coram
eis. Qui comederunt et supersuit iuxta uerbum
domini. Naama princeps milicie regis syrie
erat uir magnus apud dominum suum et honora-
tus. Per illum enim dedit salutem dominus syrie.
Erat autem uir fortis et diues: sed leprosus.
Porro de syria egressi fuerant latrunculi:
et captiuam duxerant de terra israel puellas par-
uulas: que erat in obsequio uxoris naaman.
Que ait ad dominum suum. Utinam fuisset dominus
meus ad prophetam qui est in samaria profecto
curasset eum a lepra quam habet. *In solennitate*

te sacratissimi corporis domini nostri iesu christi.
Ad uespas ant. Sacerdos in eternum christus
dominus secundum ordinem melchisedech: panem et uinum
obtulit. *ps.* Dixit dominus. *ar.* Miserator dominus
escam dedit timentibus se: in memoriam suorum mirabilium
ps. Confortabor. *ant.* Calice salutaris accipiam
et sacrificabo hostiam laudis. *ps.* Credidi. *ar.*
Sicut nouelle oliuarum ecclesie filijs se in circuitu me-
se domini. *ps.* Beati oculos. *ar.* Qui pacem posuit fi-
nes ecclesie frumenti adipe satiat nos dominus. *psal.*
Lauda hierusalem. *Capitulum.*

Dominus iesus christus in qua nocte
tradebatur accepit panem et gratias agens
fregit et dixit. Accipite et manducate:
hoc est corpus meum quod pro uobis tradetur:
hoc facite in meam commemorationem. *hym.*
Per angelum linguam gloriosi corporis my-
sterium: sanguinisque preciosi: quem in mu-
di precium: fructus uentris generosi: rex effu-
dit gentium. Nobis datus: nobis natus: ex in-
tacta uirgine: et in mundo peruersatus sparso
uerbi semine: sui moras icolat: miro clau-
sit ordine. In supreme nocte cene recum-
bens cum fratribus: obseruata lege plene
cibus in legalibus: cibum turbe duo dene-

se dat suis manibus. Verbum caro panes
uer: uerbo carne efficit: fitque sanguis chris-
ti mext et si sensus deficit: ad firmandum cor
sincer: sola fides sufficit. Tantum ergo sa-
cramentum ueneremur cernui: et antiquum
documentum nouo cedat ritui: praestet fides sup-
plementum sensui defectui. Genitori geni-
toque laus et iubilatio: salus honor et uis
quoque sit et benedictio: procedenti ab utroque
propar sit laudatio. *Ps.* Panem de celo praestitisti
eis alla. *Ps.* Domine delectamentum in se habentem alla.

Ad mag. asit. Quod suauis est dominice spiritus tuus
quod ut dulcedinem tuam in filios demonstrares: pater
suauissimo de celo praestito: esuriētes repleas bonis
fastidiosos diuites dimittes inanes. *Oratio.*

O Deus qui nobis sub facio mirabili pas-
sionis tue memoriam reliquisti: tribue quoque
ita nos corporis et sanguinis tui sacra myste-
ria uenerari: ut redemptoris tui fructum in no-
bis iugiter sentiamus. Qui uiuis. *Ad ma-*
tini. iunta. Christum regem adorem dominantem geni-
bus. Qui se manducantibus dat spiritus pinguedi-
nem. *Ps.* Venite. *Hymnus.*

*S*acris sollemnibus iuncta sit gaudia et ex-
peditis sonet perconia: recedant uete-
ra noua sint omnia. corda. uoces. et opera. No-
ctis recolit cena nouissima: qua christus cre-
dit agnui et azima: dedisse fratribus iuxta legiti-
ma praeceptis idulta praeceptis. Post agnui typicum
expletis epulis corporis dominici datum discipu-
lis sic totum omnibus: quod totum singulis eius fa-
temur manibus. Dedit fragilibus corporis
ferculum: dedit et tristibus sanguinis poculum:
dicens accipite quod trado uasculum: omnes ex
eo bibite. Sic sacrificium istud instituit: cuius
officium commutari uoluit: solis praebis quibus
sic congruit ut sumant et dent ceteris. Panis
angelicus sit panis hominum: dat panis celi
tus figuris terminum: o res mirabilis man-
ducat dominum. pauper. seruus. et humilis. Te tri-
na deitas unaque poscit: sic nos uisitas sic
te colimus: per tuas semitas duc nos quo te
dimus: ad lucem quam inhabitas amen. *In pri-*

mo noc. a. Fructum salutis gustandum dedit
dominus mortis sue tempore. *Ps.* Beatus uir. *a.* A
fructu frumenti et uini multiplicati fideles in christi
pace regescunt. *Ps.* Cum inuocare. *a.* Lotione
calicis quo deus ipse sumitur: non uisulo sanguine

congregauit nos dominus. *Ps.* Conserua me domine.
Ps. Panem celi dedit eis alla. *Ps.* Panem ange-
lorum manducauit bonis alla. *Lectio prima.*

*I*n mensa diuine largitatis beneficia ex-
hibita populo christiano inestimabile ei
conferunt dignitate. Neque enim est aut fuit ali-
quis tam gradus natio quam habeat deos appro-
piantes sibi sicut adesi nobis deus noster. Uni-
genitus si quidem dei filius sue diuinitatis uo-
les nos esse principes nostrae naturae assumpsit:
ut homines deos faceret factus est homo. Et hoc
insuper quod de nostro assumpsit totum nobis prae-
tulit ad salutem. Corpus nostrum suum per nostram reconcili-
ationem in ara crucis hostiam obtulit deo patri:
sanguinem suum sudat in precium filii et lauacrum: ut
redempti a miserabili seruitute a peccatis
omnibus mundaremur. Et ut tanti beneficii in-
gras in nobis maneret memoria: corpus suum in
cibus et sanguinem suum in potu sub specie panis
et uini sumendum fidelibus dereliquit. *Ps.* Immo-
labit bedum multitudo filiorum israel ad uespas pas-
che. Et edet carnes: et azimos panes. *Ps.* Pas-
cha nostrum immolatus est christus: itaque epulemur in azi-
mis sinceritatis et ueritatis. Et edet. *Lea. ii.*

O preciosus et admirandum primum
salutiferum: et omni suauitate repletum.
Quid enim hoc primum preciosius esse potest
quo non carnes uitulorum et hyrcorum ut olis
in lege sed nobis christus sumendus proponit ue-
rus deus. Quid hoc facio mirabilis: in ip-
so namque panis et uinum in corpus christi: et san-
guine subaliter uertitur. Ideoque christus deus
et homo perfectus sub modici panis specie prae-
tur. Manducat itaque a fidelibus: sed minime
lacerat. Quinimo diuino facio itegerrime
qualibet diuisione pericula pseuerat. Acci-
dentia est sine subiecto in eodem existit: ut si
deus locum habeat: dum uisibile inuisibile suntur
aliena specie occultatur: et sensus a deceptio
imunes reddat quod de accipientibus iudicat si
bi notis. *Ps.* Comedetis carnes: et saturabimini
panibus. Iste est panis quem dedit nobis dominus ad
uiscendum. *Ps.* Non moyses dedit uobis panes de
celo: sed pater meus dat uobis panem de celo uerum.
Iste est. *Lectio tertia.*

*I*n illud est faciem in isto salubrium: quo
purgantur peccata. Virtutes augentur: et
mens omnis spiritualium carissimatum abundantia

ipinguatur. Offeritur i ecclesia pro uiuis
 ⁊ mortuis ut omnibus proſit: qđ est pro
 ſalute omnium inſtitutum. Suauitatem
 deniq; huius ſacramenti nullus exprime
 re ſufficit: per qđ ſpūalis dulcedo in ſuo
 fonte guſtatur: ⁊ recolitur memoria ipſi
 us quā in ſua paſſione chriſtus monſtra
 uit excellentiſſime caritatis. Unde ut ar
 ctius huius caritatis inmeſitas cordibus
 inſingeretur fidelium: in ultima cena quā
 do paſcha cum diſcipulis celebrato tran
 ſiurus erat ex hoc mūdo ad patrē. Hoc
 ſacramentum inſtituit tanquā paſſionis
 ſue memoriale perēne: figurarū ueterū
 impletū: miraculorum ab ipſo factorum
 maximum: ⁊ de ſua contriſtatis abſentia
 ſolacium ſingulare reliquit. *R.* Reſpexit
 helias ad caput ſuum ſubinericium panem q
 ſurgens comedit ⁊ bibit. Et ambulauit i forti
 tudine abi illius uſq; ad montem dei. *R.* Si
 quis manducauerit ex hoc pane: uiuet in eter
 num. Et ambulauit. *In ſecundo nocturno*
aſit. Memor ſit dominus ſacrificij noſtri: et
 holocaustum noſtrum pingue fiat. *psal.* Ex
 audiat te. *aſit.* Paratur nobis menſa domi
 ni aduerſus omnes qui tribulant nos. *psal.*
 Dominus regit. *aſit.* In uoce exultationis
 reſonent epulantes in menſa domini. *psalm.*
Quēadmodum. Libauit eos ex adipe
 frumenti alla. Et de petra melle ſaturauit e
 os alla. *Lectio quarta.*

Quoniam itaq; deuotioni fidelium
 ſolēniter recollere inſtitutionem t̃az
 ſalutiferi tamq; mirabilis ſacramenti: ut
 ineffabilem modum diuine preſentie in
 ſacramento uiſibili ueneremur: ⁊ laude
 tur dei potentia que i ſacramento eodez
 tot mirabilia operatur: nec non ⁊ de t̃az
 ſalubri tamq; ſuaui beneficio exſoluatur
 deo gratiarum debite actiones. Verum
 ⁊ ſi in die cene quando ſacramentūz pre
 dictum noſcitur inſtitutum: inter miſſarū
 ſolēnia de inſtitutiōe ipſius ſpecialis me
 moria habeatur: totum tamen reſidū eius
 dem officiij ad chriſti pertinet paſſionez:
 circa cuius uenerationem eccleſia illo tē
 pore occupatur. *R.* Panis quem ego da
 bo caro mea eſt pro mundi uita: litigabant er

go iudei dicentes. Quomodo poteſt hic nob
 carnem ſuam dare ad manducandum. *R.* Lo
 cutus eſt populus contra dñm aīa noſtra nau
 ſeat ſuper cibo iſto leuiſſimo. Quomodo.

Lectio quinta.

Unde ut integro celebratis officio
 inſtitutionem tanti ſacramenti ſolē
 niter recoleret plebs fidelis: roman⁹ pō
 tifez urbanus quartus huius ſacramen
 ti deuotione affectus: pie ſtatuit prefate i
 nſtitutionis memoriaz prima quinta feria
 poſt octauas pentecoſtes a cunctis fide
 libus celebrari: ut qui per totum anni cīr
 culūz hoc ſacramento utimur ad ſalutē:
 eius inſtitutionem illo ſpecialiter recola
 mus tempore: quo ſpīritus ſanctus diſci
 pulorūz corda edocuit ad plene cognof
 cenda huius myſteria ſacramenti. Nam
 ⁊ in eodem tempore cepit hoc ſacramen
 tum a fidelibus frequentari. Legitur ei
 in actibus apoſtolorūz q; erant perfeue
 rantes in doctrina apoſtolorūz: ⁊ cōica
 tione fractionis panis ⁊ orationibus ſta
 tim poſt ſancti ſpūs miſſionem. *R.* Cēnā
 tibus illis accepit ieſus panem ⁊ benedixit ac
 fregit: deditq; diſcipulis ſuis ⁊ ait. Accipite et
 comedite hoc eſt corpus meum. *R.* Dixerūt
 uiri tabernaculi mei quis det de carnibus eius
 ut ſaturemur. Accipite ⁊ comedite.

Lectio ſexta.

Ut autē predicta qnta feria ⁊ p octa
 uas ſequentes eiufdem ſalutaris in
 ſtitutionis honoriſcentius agatur meo
 ria: ⁊ ſolēnitās de hoc celebrior habeat
 loco diſtributionū materialium que i ec
 cleſiis cathedralibus largiuntur: exiſten
 tibus canonicis horis: nocturnis pariter
 q; diurnis: prefatus romanus pontifez
 eiſ q; huiusmodi horis i hac ſolēnitare pſo
 naliter in eccleſiis intereſſent ſtipendia
 ſpūalia apoſtolica largitione conceſſit:
 quatenus per hec fideles ad tanti feſti ce
 lebratatem auidius ⁊ copioſius conueni
 rent. Unde omnibus uere penitentibus
 ⁊ pſeſſis q; matutinali officio huius feſti
 pſentialiter in eccleſia ubi celebraret adeſ
 ſent. centū. Qui uero miſſe totidez. Illis
 autē qui intereſſent in primis ipſius feſti

uesperis similiter centum. Qui uero i se
cundis totides. Eis quoq3 qui prime ter
tie. sexte. none. ac cōpletorij adessent offi
ciji pro qualibet horarum ipsarum qua
dragita. Illis qui per ipsius festi octauas
in matutinalibus. uespertinis. misse. ac p
dictarum horarum officiji pñtes existe
rent: singulis diebus octauarum iparuz
centum dierum indulgentiam misericor
diter tribuit perpetuis temporibus dura
turam. *R.* Accepit iesus calicem postq3 cena
uit dicens: hic calix nouum testamētū ē i meo
sanguine. *Hoc facite in meam cōmemoratōez.*
*✠. Memoria memor ero: et tabescet in me ani
ma mea. Hoc facite. In tertio noctur. ant.*
Introibo ad altare dei: sumā christum qui re
nouat iuuentutem meam. *psal. Iudica me.
ant.* Libauit nos dominus ex adipe frumen
ti: et de petra melle saturauit nos. *ps. Exulta
te deo. ant.* Ex altari tuo domine christuz su
minus: in quem cor et caro nostra exultat. *ps.*
Quam dilecta. *✠. Educas panem de terra
alleluia. R. Et uinum lenificet cor hominis al
leluia. Secundum iohannem.*

In illo tēpore. Dixit iesus discipu
lis suis et turbibus iudeorum. La
ro mea uere est cibus: et sanguis me^{us} ue
re est potus. Et reliqua. *Omelia scilicet au
gustini episcopi. Lectio septima.*

Quam eim cibo et potu id optant ho
mines ut non esuriant neq3 sitiant:
hoc uere non prestat: nisi iste cibus et po
tus qui eos a quibus sumitur imortales
facit: id est societas iporum sanctorū ubi
pax erit et unitas plena atq3 pfecta. Pro
pterea quippe sicut etiam ante nos hoc
intellerunt homines dei: dominus no
ster iesus christus corpus et sanguinez su
um i eis rebus cōmendauit: que ad unū
aliquid rediguntur. Ex multis nāq3 gra
nis unus panis conficitur: et ex multis ra
cemis uinum confluit. *R.* Qui manducat
meam carnem: et bibit meū sanguinem. In me
manet et ego in illo. *✠. Non est alia natio tam
grandis que habeat deos appropinquantes
sibi sicut deus noster adest nobis. In me.*

Lectio octaua.

Enig3 iam exponit quomodo id fi

at qd loquitur: et quid sit manducare cor
pus eius et sanguinez bibere. Et qui mā
ducat meaz carnem et bibit meum sāgui
nē in me manet et ego i eū. *Hoc est ergo
māducare illā escā et illū bibere potuz in
xpo manere: et illū manētem in se hīe ac
p hoc qui nō manet in christo et in quo nō
manet christus procul dubio non man
ducat spīritualiter eius carnem: licet car
naliter et uisibiliter premat dēibus sacra
menta corporis et sanguinis christi: s3 ma
gis tante rei sacramentum ad iudicium
sibi manducat et bibit qui imundus pre
sumit ad christi accedere sacramēta: que
alius non digne sumit nisi qui mundus
est. De quibus dicitur. Beati mundo
corde quoniam ipsi dominū uidebunt.*

R. Misit me pater uiuens: et ego uiuo propt
patrem. Et qui manducat me uiuit proptermē

*✠. Libauit nos dominus ex adipe frumenti:
et de petra melle saturauit nos. Et q. Lectio.*

Sicut misit me inquit uiuens pater:
et ego uiuo propter patrem. Et qui
māducat me et ipse uiuit propter me. Nō
eiz filiuz participatione patris fit melior
qui est natus equalis sicut participatiōe
filiuz per unitatem corporis et sanguinis:
quā illa māducatio potatioq3 significat
efficit nos meliores. *Uiuimus ergo nos
propter christum manducantes euz idē
per ipsum accipientes uitam eternā quā
non habemus ex nobis. Uiuūt autē ip
se propter patrem missus ab eo: quia se
metipsuz exinanīuit factus obediēs usq3
ad signum crucis. R. Unus panis et unus
corpus multi sumus. Omnes qui de uno pa
ne: et de uno calice participamus. ✠. Parasti
in dulcedine tua pauperi deus qui habitare fa
cis unanimes in domo. Omnes. Ad lauds
et per horas. S. Sapientia edificauit sibi do
mū: miscuit uinū et posuit mensaz allā. ps. Do
minus reg. Cū reliqs ant. Angeloz eica
nutruisti populū tuū et panē de celo pstitisti eis
allā. r. Pinguis ē panis xpi et pbebit deliti
as regibus allā. r. Sacerdotes sancti incensuz
Et panes offerūt deo allā. r. Vicenti dabo
manna absconditū: et nomē nouū allā. Lapi
tulum. Dominus iesus. Hymnus.*

Urbū supnū, p dīcēs: nec pīs linqns
dexterā: ad opus suū exiēs: uēit ad
uite uespaz. In morte a discipulo suis tra
dendus emulis: prius i uite ferculo: se tra
didit discipulis. Quibus sub bīna specie
carnē dedit ⁊ sanguinez: ut duplici suba
totū cibaret hoīem. Se nascēs dedit soci
um: p uescēs in edulīū: se moriēs i precīū:
se regnās dat in premiū. O salutaris ho
stia: q celi pādīs hostiū: bella pmut hosti
lia da robur fer auxiliū. Unī trinoqz do
mino sit sempiterna gloria q uitā sine fmio
nobis donet in patria amē. *Ps.* Posuit si
neas tuos pacē alla. *R.* Et adipe frumētī satiāt
te alla. *Ad bñdic. ant.* Ego sū panis uiuus
q de celo descēdi: si qz māducauerit ex hoc pa
ne uiuet i eternū alla. *oro.* Deus q nob. *Ad*
tertiā caplm. Dñs iesus. *R. b.* Panes celi
dedit eis alla. alla. *Ps.* Panē angeloz māduca
uit hō alla. *Ps.* Gloria. *R.* Panē. *Ps.* Libauit il
los. *R.* Et de petra. *Ad sextam capitulu.*

Quotiescūqz māducabitis panem
hūc: ⁊ calicē bibetis mortē dñi anū
ciabitis donec ueniat. *R. b.* Libauit illos ex
adipe frumētī alla. alla. *Ps.* Et de petra melle sa
turauit eos al. *Ps.* Gloria. *R.* Libauit. *Ps.* Edu
cas panē. *R.* Et uinū. *Ad nonam capitulū*
*Q*uicūqz māducauerit panē ⁊ bibe
rit calicē dñi idigne: re^o erit corpis:
⁊ sāguinis dñi. *R. b.* Educas panē de terra
alla. alla. *Ps.* Unū leuicat cor hoīs. al. *Ps.* Glo
ria. *R.* Educas. *Ps.* Posuit fines tuos pacem
alla. *R.* Et adipe frumētī. *Ad uespaz.* Sa
cerdos. *ps.* Dixit dñs. *Lū relis atipho
nis ⁊ psalmis ut in primis uespis caplz.*
Dñs iesus. *hym.* Pāge lingua. *Ps.* Panem
de celo. *R.* Dñe dlectamētū. *Ad mag. a.* O
sacrū cōuiuiū in quo xps sūitur recolitur mēo
ria passionis eius: mēs impletur gĩa ⁊ future glo
rie nobis pignus datur alla. *oro.* Deus qui.
*De festiuitatibus infra octauā corporis
christi occurrētibus nihil nūc sit: sed pac
ta octaua celebrantur: ⁊ sūt quotidie no
uem lectiones infra octauā. Pro die ue
neris. Lectio prima.*

Huius sacramēti figura pcessit quā
do māna pluuit deus pībibus in de
serto: q quotidiano celi pascebant alimē

to. Unī dictū ē. Panē angeloz māduca
uit hō. S3 tñ panē illū q māducauerunt
oēs i deserto mortui sūt. Ista at esca quaz
accipitis: iste pās uiuus q de celo descen
dit uite eterne subam mīstrat. Et q cūqz
hūc panē māducauerit nō moriet in eter
nuz: qz corpus xpi est. Cōsidera nūc utz
pstantior sit panis angeloz an caro chri
sti que utiqz est corpus uite. Māna illud
de celo hoc sup celū. Illud celi hoc dñi
celoz. Illud corruptiōi obnoxīū: si i diē
altez seruaret. hoc alienū ab oī corrupti
one. Quicūqz eim hūc religiose gūstau
rit corruptiōez sentire nō poterit. Illis a
qua de petra fluxit: tibi sāguis ex christo
Illos ad horā satiauit aqua: te sāguis di
luit in eternum. *Lectio secunda.*

Iudeus bibit ⁊ sitit: tu cū biberis si
tire nō possis: ⁊ illō in ūbra: hoc in
xitate. Si illud qd miraris ūbra ē: quan
tū istō ē cui ūbra miraris. Audi qz ūbra
est: q apud pīes facta ē. Bibebāt inqt de
spūali psequēti eos petra. Petra at erat
christus. S3 nō in plurib^o eoz cōplacitū
est deo. Nā pstrati sūt in deserto. Nec at
facta sūt in figura nū. Lognouisti potio
ra: potior est eis lux qz umbra: ueritas qz
figura: corpus auctoris qz manna de ce
lo. Forte dicis aliud iudeo. Quō tu mibi
asseris q corpus christi accipias? Et hoc
nobis supest ut pbemus. quātis igit uti
mur exēplis ut pbemus hoc nō esse qd
natura formauit: sed qd bñdictio psecra
uit: maiorēqz uim esse bñdictionis qz na
ture: quia benedictione etiā natura chri
sti mutat. Unde uirgā tenebat moyses:
piecit eā i terrā ⁊ facta ē serpens. Rursus
apphendit caudā serpentis ⁊ i uirge natu
rā reuertit. Vidēs ergo pphetica gratia
bis mutatā natāz eē serpentis ⁊ uirge.

Lectio tertia.

Quarebāt egypti flumina puro mea
tu aquaz subito de fōtū uenis san
guis cepit erūpe: nō erat potus i fluijs.
Rursus ad pphete pces cruoz fluminū
cessauit: aquarum natura remeauit: cir
cūclusus undiqz erat populus hebreo
rum. Hīnc egyptijs uallatus unde mari

conclusus. Virgas leuauit moyses sepa-
rauit se aqua: et i muroz speciem se co-
gelauit: atq; iter undas uia pedestris ap-
paruit. Jordanis retrosum conuersus
contra naturam: in sui fontis reuertitur
exordium. Nonne claret naturam uel ma-
ritimorum fluctuum uel cursus fluuialis
esse mutatam: Sitiēbat populus patruz:
tetigit moyses petram: et aqua de petra
fluxit. Nūqd nō preter naturā opata est
grā ut aquaz uomeret petra quaz nō ha-
bebat ex natura. **Lectio quarta**

Marath fluuius amarissim⁹ erat: ut
sitiēs ppl⁹ bibere nō posset. Moyses
misit lignū in aquā: et amaritudinē su-
am aquaz natura deposuit: quaz infusa
grā subito tepauit. Sub heliseo ppheta
unū ex filiis pphetaz excussus ē ferrū de
securi et statim imersū ē. Rogauit heliseū
q amiserat ferrū. Adisit et heliseus lignū
in aquā et ferrū natauit. Et qz et hoc p̄fē
naturā factū cognouim⁹. Grauior ē eim
ferrī spēs qz aquaz liquor. Aduertimus
igī maiore esse grām qz natāz: et adhuc
tū ppheticē b̄dictōis miramur gratiaz.
Ad si tū ualuit hūana b̄dictio ut natu-
ram puerteret: qd dicim⁹ de ipā p̄secrati-
one diuina: ubi ipā uerba dñi saluatoris
opant. Nā facis istud qd accipis xpi ser-
mone p̄fici. Ad si tū ualuit sermo helie
ut ignē de celo deponeret: n̄ ualebit chri-
sti sermo ut spēs elemētōz mutet. **lec. v.**

In xpo semel oblata ē hostia ad sa-
lutē sempiternam potēs. Quid ergo
nos dicis? Nonne p singlos dies offeris?
S; ad recordatiōez mortis ei⁹ et hostia ē
una n̄ multe. Quō una et n̄ multe: Quia
semel oblatus ē xps. Hoc aut sacrificiū
exēplū est illius. Id ipsū et sēp. Id ipsū.
Pro idē hoc idē est sacrificiū unū solū.
Alioqn diceret qm i multis locis offerit
multi sūt xpi. Nequaquā. S; unus ubiqz
xpus et hic plen⁹ existēs et illic plen⁹. Sic
eim q ubi offerit unū ē corpus et n̄ multa
corpora: ita et unū sacrificiū. Pōtīfex at
est ille q hostiā obtulit nos mūdantem.
Ipaz offerim⁹ nūc et que tūc oblata p̄su-
mi nō pōt. Ad nos facimus i cōmēora

tiōez sit ei⁹ qd factū est. Hoc ei⁹ facite ait
in meā cōmemoratiōez. In facioz obla-
tiōibus q int missaz solēnia dño offerūt
panis tñ et uinū aqua p̄mixtū i sacrificiū

Nofferantur. **Lectio sexta.**
Non eim debet in calice dñi aut ui-
num solū: aut aqua sola offerri sed utruz
qz p̄mixtū: qz utriqz ex latere eius i passi-
one sua p̄fluxisse credit. Calix et dñicus
uino et aqua p̄mixtus debet offerri: qz ui-
demus i aqua pplm itelligi. In uino xpo
oñdi sanguinē xpi. Ergo cu in calice ui-
nuz aqua misceat xpo ppl⁹ adunat: et ce-
dentium ppl⁹ ei in que credidit copulat
et iūgitur: que copulatio et p̄iunctio aque
et uini sic misceatur i calice dñi: ut mixtio
illa nō possit separi. Nā si uinū tñ qd of-
ferat sanguis christi icipit eē sine nobis:
si uero aqua sit sola plebs incipit eē sine
christo. Ergo qñ botrus solus offertur i
quo uini efficiētia tñ d̄signat: salutis no-
stre facim negligitur qd aqua significat.
Hui⁹ sacri ritū oñdit melchisedech ubi
panē et uinū tñ obtulit.

Secundum iohannem.

In illo tēpore. Dixit iesus discipul-
suis et turbis iudeoz. Caro mea ue-
re ē cibus: et sanguis meus uere ē potus.
Et reliqua. **De omelia sancti augustini
episcopi. Lectio septima.**

Sicut me misit uiuens pater et ipse ui-
uit ppter me. Et q manducat me:
et ipse uiuit ppter me. Ac si diceret et ego
uiuō ppter patrem: ut ad illū tanqz ad ma-
iorem referam uitā meaz. Exinanitio mea
fecit in quo me misit ut qsqz uiuat ppter
me. p̄cipatio facit: q manducat me. Ego
itaqz hūiliatus uiuō ppter patrem ille erect⁹
uiuīt ppter me. Nō de ea natura dixit qua
sēp est equalis patri: s; ea qua minor factus
est p̄e de qua et supius dixit. Sic p̄ hz
uitam in semetipso: sic dedit et filio uitā
habere in semetipso. Idē genuit filiū ui-
taz habentē i se metipso. **Lectio octaua.**

Ic est panis qui de celo descendit:
ut illum manducando uiuamus:
quia eternam uitam ex nihilo habere n̄
possumus. Christus panis est de quo

q̄ māducat uiuūt i eternū de quo ip̄e met
dixit. Et panis quē ego dabo caro mea
est p̄ mūdi uita. Detinuat quō sit p̄as n̄
solū scdm̄ uerbū quo uiuūt oīa: s̄ scdm̄
carnē assūptā p̄ mūdi uita. **Lectio nona**

Humana eim caro q̄ erat p̄cō mor
tua carni mundi unita incorrupta
unū ē illa effecta: uiuūt de sp̄u ei⁹ sic uiuūt
corpus de sp̄u sc̄to. Qui nō ē est d̄ corpe
xp̄i n̄ uiuūt de corpe sp̄us xp̄i. Corp⁹ ⁊ s̄a
guinē xp̄i dicimus illd̄ qd̄ ex fructib⁹ tre
acceptū ⁊ p̄ce mystica p̄lecratū recte sūi
mus ad salutē sp̄uales i mēoriā dñice pas
sionis. Qd̄ cū p̄ māus hoīs ad illā uisibi
lē sp̄s p̄ducāt ut sit tā magnū facim⁹: n̄ sit
nisi op̄ate uisibilē sp̄u sc̄to: cū hec oīa q̄
p̄ corpales motus in illo ope sunt deus
opef. **Pro die sabbato. Lectio prima.**

Sed tu mihi dicis quomō ergo mel
chisedech uinum ⁊ panem dño ob
tulit. Quid sibi ult admixto aq̄ ⁊ Ratio
nem accipe. Primo omnīū figura fuit q̄
ante p̄cessit ip̄e moy⁹: q̄ cum sitiret po
pulus iudeorum ⁊ murmuraret q̄ aquā
inuenire non posset: iussit dñs moy⁹ ut
tangeret petram uirga: tetigit petrā: ⁊ pe
tra undam maximā fudit sicut apostolus
dicit. Bibebant autē de sp̄uali consecrā
ti eos petra: petra autē erat christus. Nō
imobilis petra que populum sequebat.
Vide mysterium. Moyses hoc est pro
pheta. uirga hoc est uerbum dei. Sacer
dos uerbo dei tangit petrā ⁊ fluit aqua
⁊ bibit populus dei qui dei gratiam cō
secutus est. Didicisti hoc accipe ⁊ aliud.
In tempore dñice passionis cum sabba
cū magnū istaret: q̄ diu i cruce uiuebat
dñs noster iesus xp̄s ⁊ latrones missi sūt
qui p̄cuterent eos. Qui ueniētes iuenerūt
defunctū dñm iesum xp̄m. Tunc unus d̄
militibus lancea tetigit latus: ⁊ de latere
eius aqua fluxit ⁊ sanguis. Aqua autem
ut mundaret. **Lectio secunda.**

Quare de latere: quia unde culpa: i
de ⁊ gratia. Culpa per feminā: gra
tia per dominū nostrū iesum christū. Sic
uero calix domini non est aqua sola ⁊ ui
num solum nisi utrūq̄ misceatur. Quo

modo nec corpus domini potest esse fa
rina sola nisi utrūq̄ adunatum fuerit: et
copulatus ⁊ panis unius cōpage solida
tum. In sacramento corporis ⁊ sangui
nis domini nihil amplius offeratur: q̄
qd̄ ip̄e dominus tradidit hoc est uinum
⁊ panis aqua mixtum: nec amplius i sa
crificio offeratur q̄ de uuis ⁊ frumento.
Hec tria unum sunt in christo iesu. Hec
hostia ⁊ oblatio dei in odorem suauita
tis. In christo patre ⁊ christus in nobis
unus in his esse nos faciunt. Si uero car
nem corporis nostri christus assumpsit:
⁊ uere homo ille christus est: nos quoq̄
uere sub mysterio carnem corporis sui
sumimus ⁊ per hoc unus corpus erim⁹:
quia pater in eo est ⁊ ip̄e in nobis. Quo
modo est uoluntatis unitas asseritur cū
naturalis per sacramentum proprietates
perfectum sit unitatis.

Lectio tertia.

Non est humano aut seculari sensu
de his rebus loquendus neq̄ per
uolentiam atq̄ imprudentem predicationem
dictorum celestium sanitati aliene
atq̄ impie intelligēte peruersitas extor
quenda est. De naturali eiz in uobis chri
sti ueritate uel unitate que dicimus: nisi
que dixerimus ab eo didicimus stulte at
q̄ impie dicimus. Ip̄e enim ait. La
ro mea uere est esca ⁊ sanguis meus ue
re est potus. Qui edit carnem meam et
bibit sanguinem meum in me manet et
ego in eo. De ueritate carnis ⁊ sanguis
non relictus est ambigendi locus. Nūc
enim ⁊ ipsius domini professione ⁊ fide
nostra uere caro est: ⁊ uere sanguis est: ⁊
hec accepta atq̄ hausta efficiūt: ut ⁊ nos
in christo ⁊ christus i nobis sit. Est ergo
ip̄e in nobis per carnem. Quod autem
in eo cōmunicare carnis ⁊ sanguinis per
sacramentum sumus ip̄e testatur dicens.
Uos autē uiuetis quia ego uiuo: ⁊ uos
uiuetis: quoniā ego in patre meo ⁊ uos
in me ⁊ ego in uobis.

Lectio quarta.

Suoluntatis n̄m intelligi unitatem
uellet ut heretici asserūt: cur gradū

quendam atq3 ordinē consumande unitatis exposuit nisi ut ille i patre per naturam diuinitatis: Nos aliter i eo p corporealem eius natiuitatem: et ille rursus i nobis p sacroz inesse mysterium crederet. Ac sic pfecta mediatorē unitas doceret. Cū nobis in se pmanētibus ipse māeret in pte: et i pte manēs maneret i nob: et ita ad unitatē pficiscemur ē q i eo nāfali se cundū natiuitatē inest. Nos quoq3 in eo naturalit cēmus ipso i nob naturalr pmanente. Qd autē hec i nobis nāfali unitas sit ipse testatus ē. Qui edit carnē meā et bibit sanguinē meū i me manet et ego i eo. Nō eiz i eo erit i quo ipse fuerit: eius tñ in se assūptaz hñs carnē q suā superat. Sic misit me inqt uiuēs pī et ego uiuo ppter pīem. Quō p pīem uiuit eodez mō nos p carnē eius uiuimus. Nec ergo uite nostre cā est q in nobis manere p carnem xpi hēmus: uicturi p eū ea pditione qua uiuit ipse p pīem. Si ergo nos naturalit scdm spūm in se pīem hēat eiz et uiuit ipse p pīem. Corpus xpi qd sumit de altari figura ē dum panis et uinū extra uidetur. Veritas autē dum corpus xpi et sanguis sumit inuēta iterius credit. *Lectio quinta*

Hec salutaris uictima illaz nob mortem unigeniti p mysteriū reparat: q licet surgens a mortuis iam nō mori mors illi ultra nō dñabit: tñ i se ipso imortaliter et icorruptibiliter uiuens. Iterum in hoc mysterio mori: eius quoq3 ubiq3 corpus sumit eius caro in salutē populi patit: eius sanguis nō iam i manus ifidelium ifundit. Hic ergo pīsemus quale sit sacrificiū q p nostra absolutiōe passionem unigeniti filij semp imitatus. Quis eim fideliz habere dubiū possit in ipa imolatiōis hora ad sacerdotis uoces celos aperiri: et in illo iesu christi mysterio choros angelorū adesse. Sūma et imasociari unum qd ex inuisibilibus atq3 uisibilibus fieri. Item uno eodemq3 tpe ac moritū et in celo rapit mysterio angelorū p sociandūz corpori christi: et añ oculos sacerdotis i altari uidet. Tanta unitas ecclesie i christo ut unus ubiq3 sit pa-

nis corporis xpi: et unus sit calix eiz quē sacerdos catholicus sc̄rificat nō est aliū nisi ipse quē dñs aplis tradidit: q: sicut diuinitas uerbi dī una est q totūz implet mūdum: ita licet multis locis et innumerabilibus diebus illud corpus p̄secrat: nō sit tñ multa corpora xpi neq3 multi calices: sed unus corpus xpi et unus sāguis est illo qd sup̄sit i utero uirginis et qd dedit apostolis. *Lectio sexta.*

Qui unitas eiz uerbi implet illd q ubi q3 est et p̄iungit ac facit: et sicut ipsa uera est: ita et unū corpus eius sit i ueritate. Unde aduertendū est: q: siue plus siue min⁹ inde p̄cipiat oēs equaliter corpus christi int se sumūt et generaliter oēs et spālīt unusq3q3. Mysteriū fidei dicitur q credere debes q salus nra constat. Prouidens eim nobis deus dedit hoc sacm salutis: ut qz nos quotidie pecamus et ille iā mori nō pōt: p istud sacm remissionē psequamur. Quotidie eiz ipse comeditur et bibitur in ueritate sed iter et uiuus et imaculat. Et ideo magnū et pauendū est mysteriū: quia aliud uidetur et aliud intelligitur. Sed cum mysteriū sit unus: corpus et sanguis dei figura panis et uini habet faciente dño: quia non habemus in usum carnem crudāz comedere et bibere sanguinem. Sicut uerus est filius dei dñs noster iesus christ⁹ non quēadmodū homines per gratiam sed quasi filius et substantia patris: ita uera est christi caro sicut ipse dixit quem accepimus: uerus sanguis eius est potus.

Lectio sancti euangelij secundū iōannē.

In illo tēpore. Dixit iesus discipulis suis et turbis iudeorum. Caro mea uere est cibus et sanguis meus uere ē potus. Et reliqua. *De omelia sancti augustini episcopi. Lectio septima.*

Hec est sacramētū pietatis: et signūz unitatis: et uinculūz caritatis. Qui uult uiuere accedat et credat: incorporet hunc cibum et potum. Societatem uult intelligi corporis et mēbrorū suorū qd est ecclesie in p̄destinatiōe. Hoc est qd dicim⁹ q oib⁹ modis approbare p̄cedim⁹.

Sacrificiū ecclie duobus p̄fici: duob⁹ cō
stare: uisibili facioꝝ sp̄e: ⁊ uisibili dñi n̄i
iesu xp̄i carne ⁊ sāguie: ⁊ facio ⁊ re facī
id est corpe xp̄i. Sic xp̄i p̄sona p̄stat ⁊ p̄fi
citur ex deo ⁊ hoīe: cū ip̄e xp̄us uerus sit
d̄s ⁊ uer⁹ hō: q̄ oēs res illaz rex n̄az
⁊ x̄itatē i se p̄tinet ex q̄b⁹ p̄ficiū. *lec. viij.*

Quoniam autē facim⁹ ecclie duob⁹ mo
dis facio ⁊ re facī id ē corpore xp̄i
Est igit facis id ē corp⁹ xp̄i. Caro ei⁹ ē quā
forma panis opatā in facio accipim⁹: et
sāguis eius quē sub uini sp̄e atq; sapore
mutamus. Caro uidelicet ē carnis: ⁊ san
guis ē facim⁹ sāguinis. Caro ⁊ sāguis est:
⁊ utroq; existēte uisibili. itelligibili. sp̄ia
li: significat uisibile corp⁹ dñi n̄i iesu xp̄i
⁊ palpabile: plenū gr̄a oīum uirtutum ⁊
diuina maiestate. *Lectio nona.*

Sicut ergo celestis panis q̄ uere xp̄i
caro est suo mō uocat⁹ corpus cum
re uera sit facim⁹ corporis xp̄i illius uide
l⁹ qd̄ uisibile qd̄ palpabile qd̄ mortale i
cruce est positū: uocat⁹q; ip̄a carnis imo
latio que sacerdotis māib⁹ sit xp̄i passio.
Adors. Crucifixio. nō rei ueritate sed si
gnificatē mysterio sit. Sacis fidi qd̄ bap
tismus itelligit: ⁊ fides est. *Pro domini
ca die illud idē officiū resumit qd̄ i die sa
cratissimi corporis christi dicit. Pro die
lune. Lectio prima.*

Ego sum inqt panis uiuus q̄ de ce
lo descēdi. S; caro nō descēdit de
celo. Quō ergo descēdit d̄ celo panis ui
uus: Quia idē dñs iesus p̄sors ē diuinita
tis ⁊ corporis ⁊ tu q̄ accipis carnē diuid
re ei⁹ subie i illo participas facio. Quia
passus est p̄ nob̄ dñs cōmēdauit nob̄is
i isto facio sāguinē suū ⁊ corp⁹: et fec̄ nos
metip̄os. Nam ⁊ nos corp⁹ ip̄ius facti su
mus: ⁊ p̄ misericordiā ip̄ius qd̄ accepim⁹
nos sum⁹. Recordāmi q̄ ⁊ uos n̄ fuisistis
⁊ creati estis ⁊ ad arēā dñicā cōpati estis
laborib⁹ boī. i. ānūciātū euāgelii trinu
rati estis. Quā catheciūni deserebamini i
horreo obseruabamini: noīa n̄a odistis:
moli cepistis ieiunijs exorismis post
quā ad aquā uicistis: ⁊ sp̄arsi estis ⁊ pa
nis dñicus facti estis. Ecce qd̄ accepistis.

Quō ergo uidētis eē unū qd̄ factū ē: Sic
unū estote uos diligētēs uos. s. tenendo
unā fidē. unā sp̄em. indiuiduam caritatē.

Lectio secunda.

Heretici qñ hoc accipiūt facim⁹ testi
mōiū p̄tra se accipiūt: quia illi que
runt diuisionē panis iste indicat unitatē.
Sic ⁊ uinū in multis racemis fuit ⁊ mō
unū est: uinum in sua natiuitate calix est
post pressuram torcularis. Et uos post il
la ieiunia: post labores: post humilitatē
iam in nomīne domini tanq; ad calices
christi uenistis: ⁊ ibi uos estis i mensa et
in calice nobiscum uos estis. Simul ei⁹
hoc sumimus: simul bibimus: quia uini
mus. Ita dominus noster iesus christus
nos significauit: nos ad se pertinere uo
luit. Mysterium pacis ⁊ unitatis nostre
in mensa consecrauit. Qui accipit myste
rium unitatis ⁊ non tenet uinculum pa
cis: non mysteriū accipit per se: sed testi
monium contra se. *Lectio tertia.*

Nulli est aliquatenus ambi gēdum
unumquēq; fidelium corporis ⁊ sā
guinis domini tunc esse participem quā
do in baptisate efficitur membrū chri
sti: nec alienari ab illius panis calicisq;
consortio: etiam si anteq; illum panē co
medat: calicēq; bibat: de hoc seculo mi
grauerit in unitate corporis p̄stitū. Sa
cramenti quippe illius participatione ac
beneficio non priuatur: quādo in se hoc
qd̄ illud sacramentū significat inuenit.
Qui manducant ⁊ bibunt christum uitā
manducant ⁊ bibunt. Illud māducare ē
refici. Illud bibere est uiuere. Quod i sa
cramento uisibiliter sumitur: in ip̄a ueri
tate sp̄ialiter māducatur ⁊ bibitur. Mā
ducatur christus uiuit manducatus. Nā
quando manducatur partes de illo faci
mus. Et quidem in sacramento sic fit. Et
norunt fideles quando manducēt carnē
xp̄i. Unusq; accipit p̄tē suā. Per p̄tes
manducat in facio ⁊ manet integer tot⁹
in corde tuo. Totus eim erat apud p̄ez
qñ uenit i uirginē: impleuit illā nec recessit
ab illo. Veniebat i carne ut hoīes eū mā
ducaret: ⁊ manebat integer apud patres

ut angelos pasceret. Inuitat dominus ser-
uos et preparat eis cibum se ipsum.

Lectio quarta.

Quis audeat dominum suum manducare?
Et tunc ait. Qui manducat me uiuit per
pter me. Qui manducat uitam manducatur.
Nec occidit ut manducet. Sed mortuos ui-
uificat. Qui manducat reficit sed non deficit.
Non ergo timeamus fratres manducare istum
panem ne forte finiamus illum: et postea quod
manducemus non inueniamus. Quod uidet pa-
nis est: et calix quod oculi renuntiat. Quod autem fi-
des postulat instruenda panis est et corpus
christi. Et calix est sanguis. Ista ideo dicitur sa-
cramenta quia eis aliud uidet et aliud intelli-
gitur. Quod uidet spiritum habet corporale: quod in-
telligit fructum habet spirituale. Nihil in sacrifici-
is maius potest esse quam corpus et sanguis christi
nec ulla oblatio hac potior est. Sed hec
omnes percipit que pura percipit domino offerenda
est: et pura mente sumenda: atque ab omnibus
ueneranda. Et sicuti potior est ceteris: ita po-
tius excoli et uenerari debet. **Lectio quinta.**

In calice missa: corpus christi quod iam re-
surrexit: monstrat per comestam ambulans
adhuc super terram: pars in altari usque in finem
missae remanens: corpus in sepulchro quia us-
que in finem seculi corpora sanctorum in sepulchris
erunt. Dum frangit hostiam: dum sanguis in cali-
ce in ora fidelium funditur quod aliud quam domini cor-
poris in cruce immolatio eiusque sanguis de
latere effusio designat. Panis et calix non
qualibet sed cuncta consecratione mystice no-
bis sit. Non nascitur, proinde quod ita sit nobis.
Quauis panis et calix alimentum sit resur-
rectionis. Ante benedictionem alia species notat:
post benedictionem corpus christi significat. In il-
lo sacramento christus est: qui manducauerit hoc cor-
pus: fiet ei remissio peccatorum. In illa my-
stica distributio spiritualis alimentum hoc im-
partitur hoc sumitur ut accipientes uirtutem cele-
stis cibi: carnem ipsius quod caro factum est in no-
stram transferamus. **Lectio sexta.**

Et cibum refectionis est cibus et sanguis: si-
cut enim caro christi uere est cibus: ita san-
guis eius uere est potus. Idem est corpus de quo
dictum est. Caro mea uere est cibus: et sanguis

meus uere est potus. Circa hoc operum agere sunt
que aliter circūuolant spiritualibus. An et ideo cor-
pus christi edimus ut uite eterne possim esse
participes. Nos autem in specie panis et ui-
ni que uidemus res inuisibiles: id est carnes
et sanguinem honoramus. Nec similiter compre-
hendemus has duas species quemadmodum
ante consecrationem comprehendebamus cum fide-
liter fateamur ante consecrationem panem esse et ui-
num quod natura formauit. Post consecratio-
nem uere esse carnem et sanguinem christi quod be-
nedictio consecrauit. Forte dicas quomodo
uera caro quod uerus sanguis quia simili-
tudine non uideo carnis: non uideo sangui-
nis ueritatem. **Secundum iohannem.**

In illo tempore. Dixit iesus discipulis
suis et turbis iudeorum. Caro mea ue-
re est cibus et sanguis meus uere est potus.
Et reliqua. **De omelia sancti augustini
episcopi. Lectio septima.**

Terciamus quotidie hec oblatio licet
christus semel passus in carne per
unam eandemque passionem mortis semel sal-
uauit mundum ex qua morte idem resur-
gens ad uitam mors illi ultra non dominabi-
tur. Qui profecto sapientia dei uocatur
multis causis hoc prouidit: pro eo quidem
quia quotidie peccamus: saltem in pecca-
tis sine quibus mortalis infirmitas uiue-
re non potest: quia licet omnia peccata
prodonata sint in baptismo: infirmitas tamen
peccati adhuc manet in carne. Unde
psalmista. Benedic anima mea dominum.
Qui propiciatur omnibus iniquitatibus
tuis qui sanat omnes infirmitates tuas.

Lectio octaua

Et ideo quia quotidie labimur: quo-
tidie christus pro nobis mystice imola-
tur et passio christi in mysterio traditur:
ut qui semel moriendo mortem uicerat:
quotidie recidua delictorum: per hoc sa-
cramentum corporis et sanguinis pecca-
ta relaxat. Unde oramus. Dimitte nobis
debita nostra. Quia si dixerimus quia
peccatum non habemus ipsi nos seduci-
mus et ueritas in nobis non est. Iteratur
etiam hoc sacramentum et ob commemora-
tionem passionis christi sicut ipse ait.

Hec quotienscūq; agitis in meā cōmēo
rationē facite. *Lectio nona.*

Quotienscūq; ergo hunc panem su
mitis: et bibetis hūc calicē mortē
dñi annūciabitis donec ueniat. Non ita
q; sic accipiendū est donec xpī mors uēi
at: q; iā ultra nō moriet: s; donec ipē do
minus ad iudiciū ueniat. Itē autē semp
mors est xpī p seculi uita posteris nūciā
da: ut discāt qua caritate dilexit suos qui
p eis mori dignat^r est. Cui oēs uicē obe
mus ipēdere caritatis: q; ad hoc nos pī
or dilexit cū essemus gēne filij ut dilige
remus eū a morte iam liberatū: q; morte
dñi liberatū sum^r. Hui^r rei mēores i edē
do carnē et potādo sanguinē ei^r: que ob
lata p nobis sūt significamus. *Pro die
martis. Lectio prima.*

Cl'banus epūs seruus seruorū dei:
uenerabilib^r in xpō fratrib^r pīar
chis: archiepīs epīs et alijs ecclīarū prela
tis salutē et aplicaz bñdictionē. Trāsitur^r
de mūdo ad pīem saluator nī dñs iesus
xps cū tēpus sue passiōis istaret: sūpta ce
na in memoriā mortis sue istituīt sumus
et magnificū sui corporis et sāguis facim^r:
cor^r p^r i cibū et sanguinē in poculū tribuē
do. Nā quotienscūq; hūc panē māduca
mus et calicē bibem^r mortē dñi annūcia
mus. Institutioē qdē hui^r maximī sacra
mēti dixit aplīs. Hec facite i meaz cōme
morationē: ut precipuū et isigne memori
ale sui amoris eximij quo nos dilexit eēt
nobis hoc pīcellus et uenerabile sacramē
tū. Memorable inquā mirabile ac stupē
dū delectabile ac suaue: tutissimū: ac su
per oē preciosū: in quo inouata sūt signa
et mirabilia: in quo habet oē delectamē
tū et oīs saporis suauitas: ipaq; dulcedo
dñi degustat: in quo utiq; uite suffragiū
consequimur et salutis. *Lectio secunda.*

Hec est memoriale dulcissimū. me
morabile sacratissimū. mēorabile sal
uificū: in quo gratā redēptōis nīe recen
semus memoriā. in quo a malo retrahi
mur cōfortamur in bono: et ad uirtutū et
grāz pficimur ieremēta. In quo pfecto
pficimur ipius corporali pītia saluato

ris. Alia nāq; quorū memoriā agim^r spi
ritu menteq; cōplectimur: sed nō ppter
hoc realem eorū pītiā obtinem^r. In hac
uero sacramēti christi cōmemoratiōe
ipē christus presens sub alia quidez for
ma sed in propria substantia est nobiscū
Ascensurus eim in celū dixit apostolis
et eorum sequacibus. Ecce ego uobiscū
sum omnibus diebus usq; ad consuma
tionem seculi benigna ipos promissione
confortans q; remaneret et esset cum eis
etiā presentia corporali. *Lectio tertia.*

O digna et nunquā intermittēda me
morā qua mortem nostram reco
limus mortuam: nostrum interitū uite i
teritu interisse ac lignum uiuificūz ligno
crucis affixum fructum nobis attulisse
salutis. Hec est cōmemoratio gloriosa q
fidelium animos replet gaudio salutarī:
et cū infusione leticie deuotionis lachry
mas subministrat. Exultemus nimirum
nostram rememorando liberationem: et
recolendo passionem dominicā per
quā liberati sumus uix lachrymas conti
nemus. In hac itaq; sacratissima cōme
moratione assunt nobis suauiter gaudi
um simul et lachryme: quia in ea et gaud
mus pīe lachrymantes: et lachrymamur
deuote gaudentes: letas habēdo lachry
mas et leticiam lachrymantem. Nam et
cor ingenti perfusum gaudio: dulces per
oculos stillat guttas. *Lectio quarta.*

O diuini amoris imensitas: diuine pi
etatis superabundātia: et diuine af
fluentia largitatis: dedit eim domin^r om
nia quia subiecit omnia sub pedibus no
stris et super uniuersas terre creaturas p
tulit nobis dominij principatū: ex minis
teris etiam spiritū supernorum nobili
tat et sublimat hominis dignitatem. Ad
ministratoz nāq; sunt omnes in misterij
ppter eos qui hereditatem salutis capi
unt destinati: et cum tam copiosa fuerit ex
ga nos munificentia uolens adhuc ipē i
nob suā exuberantē caritatē pīcipua libe
ralitate mōstrare semetipz nob exhibuit
et trāscēdēs oēs plēitudinē largitōis: oēs
q; mōz dōatōes excedēs tribuit sei cibū

Quā singularis et admiranda liberalitas: ubi donator uenit in donū: et datū ē idē penitus cū datore. *Lectio quinta.*

Quam larga et p̄diga largitas cum tribuit q̄s seipm: et sic largietis sup̄ abūdat affectio: q̄ amplius rerū sparsa donarijs ut in largitionē sup̄effundit largitoris: tāto plenius ad impleta q̄sto copiosius est effusa. Dedit igit̄ se nobis saluator in pabulū: ut q̄ p̄ cibū homo corruerat ad mortē: et p̄ cibū ip̄e releuaret ad uitam. Cecidit hō p̄ lignū cibi mortiferi: releuatus ē hō p̄ lignū cibi uitalis. In illo pepēdit esca mortis: pepēdit in isto uite alimentū. Illius esus itulit lesionē: istius gustus itulit sanitatem. Sustus sauciāuit et gustus curauit. Uide q̄: unde uulnus ē ortū: p̄dixit et misericordia. et uide mors subijt: exinde uita euenit. De illo siquē gustu dicūt. quacūq̄ die comederis morte morieris. De isto aut̄ legūt si q̄s māducauerit ex hoc pane uiuet in eternum.

Lectio sexta.

Hic est cib⁹ q̄ plene reficit: uere nutrit: sūmeq̄s ip̄inguat: nō corp⁹ s̄ cor: nō carnē s̄ aīaz: nō uentrē s̄ mentē: hōmī ergo q̄ sp̄uali cerimonia idigebat saluator ip̄e misericors. de nobilioz et potentiori hui⁹ mūdi alimēto p̄ aīe refectionē pia dispositōe p̄uidit. Cōdecēs quoq̄ liberalitas extitit: et p̄ueniēs cōpatio pietatis: ut uerbū dei cūm q̄ rōnabilis creature cib⁹ ē et refectionis: factū caro se rōnabili creature carni et corp⁹ hōmī uidelicet in eduliū largiret. Panē eim̄ angeloz māducauit hō: et ideo saluator ip̄e ait. Caro mea uere cib⁹ est: et sāguis me⁹ uere pot⁹ ē. Hic panis sumit sed nō p̄sumit: māducat sed nō trāsmutat et i edēte minie trāsmutat: sed si digne recipit sibi recipiēs p̄format.

Lectio sancti euāgelij scđm iohannem.

In illo t̄p̄e. Dixit iesus discipulis suis et turbis iudeoz. Caro mea uere est cib⁹ et sāguis me⁹ uere ē potus. Et reliqua. *De omelia sancti augustini ep̄i.*

Lectio septima.

Utrū sub figura an sub ueritate hoc mysticū calicis sacrum fiat ueritas

ait. Caro mea uere est cib⁹ et sāguis meus uere est potus. Alioqn quō magnus erit panis quē ego dabo caro mea est p̄ mūdi uita: nisi uera sit caro? Sed q̄ xp̄s uozari dentib⁹ fas nō est: uoluit huc panem et uinū in mysterio uere carnē suā et sāguinē suū cōsecrationē sp̄s sancti potentialiter creari et quotidie p̄ mūdi uita mystice imolari. At sicut de uirgine p̄ sp̄ritū sanctū uera caro sine coitū creatura p̄ eūdem ex substantia panis et uini mystice idem corp⁹ christi cōsecrēt. *Lec. viii.*

Corpus christi et uitas et figura est. Ueritas dū corp⁹ christi et sāguis in uirtute sp̄s sancti ex uirtute ipsius ex panis uiniq̄s substantia efficit̄. Figura uero ē id qd̄ exterius sentitur. Intra catholicam ecclesiā in mysterio corporis xp̄i nihil a bono maius: nihil a malo minus perficitur sacerdote: quia non in merito cōsecrantis sed in uerbo efficitur creatoris: et in uirtute sp̄s sancti. Si eis i merito esset sacerdotis nequaquā ad christum pertineret. Nunc autem sicut ip̄e ē q̄ baptizat: ita ip̄e est q̄ p̄ sp̄m sanctū hanc suā efficit carnem et transit uinum in sanguinem. *Lectio nona.*

Uide et sacerdos iube inquit hec offerri p̄ manus angeli sancti tui in sublime altare tuū in p̄spectu diuine maiestatis tue. At que deferenda in luce deponit ubiq̄s itelligatur q̄ ista fiat i eo sacerdotio. Hanc ergo oblationem benedicat p̄ quā benedicimur. Ascriptam p̄ quā homines in celo ascribuntur. Ratā p̄ quā uisceribus christi esse censeamur. Rationabile p̄ quā a bestiali sensu exuamur. Acceptabilez ut qui nobis ip̄s displicemus p̄ hanc acceptabiles eius unico filio sum⁹. *Pro die mercurij. Lectio prima.*

Excellentissimū sacramentū. o ad orandum. colendum. glorificandū. amandū. et amplectendū. precipuis magnificandum laudibus. sūmis preconij exaltandum. cūctis honorandum studiis: deuotis obsequendū obsequijs: et sinceris mentibus retinendū. *De mēozate*

nobilissimū intimis cōmēdatū precordi
is. firmiter aīo obligādū. diligēti in cor
dis referuandū utero: et meditatioe ac ce
lebratioe sedula: huius p̄tinuā debemus
celebrare memoriā: ut ip̄ius cui ip̄m fore
mēoriale cognoscim⁹: sēp mēores exista
mus: q̄ cuius donū uel mun⁹ frēq̄nt aspi
cit: hoc i uētre mēorie strictius retiet. Li
cet igit hoc mēoriale facim i quotidianis
missaz solēnijs frēq̄nter: pueniēs tñ arbi
tramur et dignū ut de ip̄o sem̄ saltē i āno
ad p̄fundēdā sp̄aliū hereticoz p̄fidia et in
saniā mēoria solēnior et celebrior bēatur.

Lectio secunda.

In die namq̄ cene dñi quo die ip̄se
ebullit⁹ hoc instituit facim: uniuersal
ecclesia p penitentiū recōciliatioe sacri p̄se
ctione chr̄ismatis ad iplētioēz mandati
circa lotionē pedū et alijs plurimū occu
pata: plene uacare nō pōt celebratioē hui
ius maximī facii. Hoc eīz circa sanctos
quos p anni circulū uenerāus ip̄a obser
uat ecclesia: ut quāuis i letāijs: et i missijs:
ac et alias ip̄oz mēoria sepius renouet:
nihilominus tñ ip̄oz natalicia certis die
bus p annū solēnijs recolat festa: ppter
hoc eisdē diebus sp̄alia celebrādo. Et q̄z
in huiusmōi festis circa solēnitatis debi
tum aliqd a fidelibus p negligentia rei se
cularis occupatioēz: aut alias ex hūana
fragilitate omittit: statuit ip̄a mat ecclesia
certā diem i qua general oīum sc̄oz cō
memoratio fieret ut ip̄oz celebratioe cōi
q̄qd i proprijs ip̄oz festiuitatibus omis
sū existeret solueretur. **Lectio tertia.**

Omissime igit id exeq̄ndū est erga
hoc munificū facim corpis et sāgui
nis iesu xp̄i: q̄ e oīuz sc̄oz gloria et coro
na: ut festiuitate ac celebratioe p̄fulgeat
sp̄ali: quatenus i ea qd in alijs missaz of
ficijs circa solēnitatē est forsitan p̄missū
sū: duota indulgētia suppleat. Et si fides
festiuitate ip̄a iustate interz p̄terita mēoria
tes id qd i ip̄is missaz solēnijs: seclariib⁹
forsitan agēdis iplēti: aut alias ex negli
gētia uel fragilitate hūana minus plene
gesserūt: tūc attente i hūilitate sp̄s et ani
mi puritate restaurēt. Intelleximus autē

olūm dū i mīori cēmus officio p̄stituti: q̄
fuerat q̄busdā catholicis diuinitus reue
latū festū huiusmōi esse generaliter in ec
clesia celebrandū. **Lectio quarta.**

De itaq̄z ad corroboratioēz et exal
tatioēz catholice fidi digne ac rōna
bilr duxius statuēdū: ut de tāto facio p̄
quotidianā mēoria quā de ip̄o fac ecclesia
solēnior et sp̄alior ānuatiz mēoria celebre
tur: certū ad hoc designātes diē: q̄ntaz ui
delz feriā post octauā pentecostes p̄rio
seq̄ntes: ut i ip̄a quita feriā deuote turbe
fidelīū p̄p̄ hoc ad ecclesias affectuose cō
currant: et tam clīci q̄z ppli parit gauden
tes i cantica laudis isurgant. Tūc enim
corda oīuz et uota oīa: et labia hymnos
psoluant leticie salutaris. Tūc psallat fi
des. spes tripudiat. exultet caritas. deu
tio plaudat: iubilet chorus. puritas iocū
det. Tūc singuli alacri aīo p̄mpta uolū
tate pueniāt. sua custodia laudabiliter exe
q̄nda: tanti festi solēnia transfūdētes. Et
utinaz ad xp̄i seruitiū sic et fideles ardor
dilectōis islāmet: ut p hec et alia p̄ficien
tibus ip̄is meritoz cumulo apud eū ip̄e
q̄ se p illis dedit i p̄ciū: tribuitq̄z se ip̄is
in pabulū: post huius uite cursū tandēz
eis in p̄mīum largiatur. **Lectio quinta.**

De oīz uniuersitatez uīaz monēus
et hortamur i dño p aplica scripta i
x̄tute sc̄e obediētie districtē mandātes:
ac remissioēz peccaminū i ungētes: qua
tenus taz excelsū et taz glōsū festū p̄dēa
quita feriā singul annis cū. ix. lectōibus
cū R̄nsoriz: cū R̄ficul: ātiphōis: psalmis
hymnis et oīonibus ip̄i festo specialr cō
gruētib⁹: q̄ cū p̄p̄rie misse officio uob
sub bulla n̄a mittimus itroclusa: deuote
ac solēni celebrētis: et faciatis studiose p
uniuersas uīaz ciuitatū et diocēsū eccle
sias celebrari. Sbditos uīos i p̄fata dñi
ca dictaz quita feriā p̄rio p̄cedentes sa
lutaribus mōitis sollicitē p uos et p alios
exhortātes: ut p x̄az et purā p̄fessionem et
elemosynaz largitiōēz: et p sedulas oīo
nes et alia deuotōis et pietatis opa: se ta
lit studeant p̄pare: q̄ huiusmōi p̄ciosissi
mī facii mereant fieri participes illa die:

possintque ipsū suscipere reuerēter: et virtutes consequi gratiarum. **Lectio sexta.**

Des cū xpi fideles ad colendū et celebrandū tñ festū donis uolentes spūalib⁹ aiare: oībus uere penitētibus et p̄fessis q̄ matutinali officio festi eiusdē in ecclia i qua idē celebratū fuerit. Centū. q̄ x̄o misse totidē: q̄ aut in primis ipsius festi uespis interfuerit similiter centū. q̄ x̄o i se cūdis totidē. illis x̄o q̄ p̄rie. tertie. sexte. none. ac cōpletorijs officijs interfuerint. p̄ qualibet horarū ipsarū quadraginta. Eis aut q̄ p̄ octauas ipsius festi matutinalib⁹ uespis misse ac predictarū horarū officijs interfuerit cētū dies singulis octauarū ipsarū dieb⁹: de oīpotētis dei misericordia et beatorū aploz eius petri et pauli auctoritate p̄fessi de iniūctis sibi penitētis relaxamus. Data uiterbij. M. cc. lxiij. Indictōe. vi. r. idus ianuarij pontificatus nūi anno primo. **Sūma indulgentiarum festi istius. xi. annorū et octoginta dierum. Tres ultie lectiōes resumuntur de euāgelio ut supra. In octaua sacratissimi corporis xpi illud idē qd̄ in die resūit officium et duplex agitur. Dñica secūda post pentecost. oratio.**

SAnci nois tui dñe. timorē parit et amorē fac nos hīc ppetuū: q̄ nūq̄ tua gubnatōe dñstus: quos i soliditate tue dilectōis istitus. p. **Secūda lucam.**

In illo tpe. Dixit iesus discipulis suis pabolā hāc. Hō qdā fecit cenam magnā et uocauit multos. Et reli. **Semelia sancti gregori pape. Lectio septia.**

Hec distare frēs carissimi int̄ delicias corporis et cordis solet: q̄ corporales delicie cū nō habent graue in se desiderii accēdūt. Cū x̄o habite edunt: comedētē p̄tinus i fastidiū p̄ facietatez uerunt. At s̄ spūales dñcie cū nō hñt in fastidio st̄: cū x̄o hñt in desiderio. Tātoq̄ a comedētē āplius esuriūt: quanto et ab esuriētē āplius cōedūt. In istis appetitus placet. experiētia magis placet. In illis appetitus saturitatē. saturitas at̄ fastidiū generat. In istis aut̄. appetitus saturitatē: saturitas appetitū parit. Augēt eiz

spūales delitie dñideriū i mēte dñ faciat: q̄ quāto magis earū sapor p̄cipit: eo āplius cognoscitur qd̄ auidius amēt: et iccirco nō hīte amari nō p̄nt: q̄ earū sapor ignoratur. Quis eiz amare ualeat qd̄ ignorat: Proinde. ps. nos amōet dicēs. Gustate et uidete qm̄ suauis ē dñs. Ac si aperte dicat. Suauitatē ei⁹ nō cognoscitis: si hāc minime gustatis. S̄ cibū uite ex palato cordis tāgite: ut p̄bātes eius dulcedinē amare ualeatis. **Lectio octaua.**

In As aut̄ hō delicias tūc amisit: cū i paradiso peccauit. Extra exiit cū os a cibo etne dulcedinis clausit. Unde nos quoq̄ nati in huius peregrinatiōis erūna: huc fastidiosi iā uicimus: nescimus qd̄ desiderare debeāus. Tātoq̄ se āplius fastidij nūi morbus exaggerat: quāto magis ab esu illius dulcedinis aius elōgar. Et eo internas iā delicias nō appetit: quo eas comedere diu lōgeq̄ defueuit. Fastidio ergo nō tabescimus: et lōga in edie peste fatigamur. Et q̄ gustare itus nolumus paratā dulcedinē: amāus foris miseri famē n̄az. S̄ sup nos pietas nec deserēt: se deserit. Cōtēptas eniz illas dñcias: ad mēorie n̄e oculos reuocat: easq̄ nobis. p̄pōit in p̄missiōe: torporē excutit: atq̄ ut fastidiū nūi depellere debeamus iuitat. Nā hō qdā fecit cenā magnā et uocauit multos. Quis iste hō ē nisi ille de quo per. p̄phetaz dī. Et hō ē: et q̄ cognoscit euz: Qui fecit cenāz magnā: q̄ s̄a cietatē nob̄ dulcedis etne p̄parauit. Qui uocat multos: s̄ pauci ueniūt: q̄ finit̄ ipsi q̄ ei per fidē subiecti s̄ efno: eius uiuio male uiuēdo p̄dicunt. **Lectio nona.**

Misit at̄ seruū suūz hora cene dicē: uinitatis ut uēirēt. Quid hora cene: nisi finis ē mūdi: In quo nimirum nos sumus sic iā dud̄ paulus testat̄ dicēs. Nos sumus i quos fines seculorū deuenerūt. Si ergo hora iāz cene ē cūz uocamur: tāto minus debemus excusare nos a cōuiuiō dei: quanto p̄p̄quasse iāz cernimus finē seculi. Quo cū p̄famus q̄ nihil ē qd̄ restat: eo debemus pertimescere: ne tēpus gr̄e qd̄ p̄festo ē pereat. Iccirco aut̄

205
hoc quiniū dei nō prādiū s; cena noiāt:
q; post prādiū cena restat: post cenā xō
quiniū nob in extremo ppabit: rectū fuit
ut hoc nō prādiū s; cena uocaret. S; q;
p hūc seruū q a p̄familias ad iuitādū
mittit: nisi p̄dicatoꝝ ordo signatur. De
quo uidelicet ordie q̄uis adhuc idigni
existimus: q̄uis peccatoꝝ nōꝝ pōderi
bus grauamur: et nos tñ i istis diebus su
mus. Et cū de edificatiōe n̄a uob aliqd
loquor: hoc ē qd ago. Seruus eiz suz sū
mī p̄is familias. Et cū uos amoneo ad
p̄ceptū seculi: iuitare uos uenio ad cenā
dei. Nēo me p̄pī me hoc i loco despici
at. Et si ad iuitandū nequaquā dignus ap
pareo: s; tñ magne s; delicie quas p̄mit
to. **Ad b̄ndic. x.** Idō qdā fecit cenā magnā
et uocauit multos: et misit seruū suū hora cene
dicere iuitatis: ut uenirēt: q; oīa pata sūt alia.

Ad mag. x. Exi cito i plateas et uicos ciuita
tis: et paupes ac debiles: cecos et claudos p̄pel
le itare ut impleat domus mea al. **Om̄ia ier
tia post pentecostes oratio.**

Prorector i te spātū deus sine quo
nihil ē ualidū nihil factū: multipli
ca sup nos misericordiā tuā: ut te rectore
te duce sic trāseam p bōa tēporalia ut nō
amittamus eīa. p. **Scdm̄ lucam.**

In illo t̄pē. Erāt appropinquātes ad
iesuz publicani et peccatores ut au
dīrent illū. Et reliqua. **Om̄elia s̄cti gre
gorij pape. Lectio septima.**

Estiuū tēpus qd corpi meo ualde d̄
rū est loq me d̄ expositiōe euāgelij
lōga mora inueniēte p̄hibuit. S; q; lin
gua tacuit: ardere caritas nō cessauit. Idō
et eiz dico qd apud se unusq; uim co
gnoscit. P̄lex eiz caritas qbusdāz occu
patiōis p̄pedita et itēgra flagrat i corde:
et tñ nō mōstrat in ope. Quia et sol cū nu
be tegit. nō uidet in tra: et tñ ardet i celo.
Sic sic occupata ē caritas solet: et intus
uim sui ardoris exurit: et foris flāmas o
peris nō ofidit. S; q; nūc ad loquendū
tēpus redijt: uia me studia accēdāt: ut mī
bi tāto āplius loq libeat: quāto hoc uic
mētes desiderabilius expectāt. Audistis
in lectiōe euāgelica frēs mei: q; peccato

res et publicani accesserūt ad redempto
rem n̄m et nō solū ad colloquēdū: sed et
ad p̄uiscendū recepti sūt. Qd uidentes
pharisei dedignati sūt. Ex qua re colligit:
q; uera iusticia p̄passiōez h; falsa xō de
dignatōez: quāuis et iusti soleāt recte pec
catoꝝibus dedignari. **Lectio octaua.**

Sed aliud ē qd agit typo supbie: ali
ud qd zelo discipline. Dedignantē
et eim sed nō dedignantē despāt. Nō de
spantes p̄secutionē cōmouēt: s; amātes.
Quia et si foris icrepatōez p disciplinam
exaggerāt: itus tñ dulcedinē p caritatem
seruat. Preponūt sibi in aīo ip̄os plerū
q; quos corrigūt: meliores estimant eos
quos iudicāt. Quod uidelicet agentes et
disciplinā subditos: et p hūilitatē custodi
unt semetip̄os. At s; hi q de falsa iusticia
supbie solēt: cecos quosq; despiciūt: nul
la ifirmatibus misericordia p̄descēdūt: et
quo se peccatores eēnō credūt: eo deteri
us p̄coꝝes sūt. De quoz p̄fecto nūero
pharisei extiterāt: q diuicātes dñm q
peccatores suscipet: ardētī corde ip̄m fō
tem misericordie reprehēdebāt. S; quia
egri erāt: ita ut se egros eē nescirēt: quate
nus qd erant agnoscerēt: celestis eos me
dicus blādis somētis curat. Benignum
paradigma obijcit: et i eoz corde uulne
ris tumorē p̄mit. At nāq; Quis ex uob
hō q h; centū oues: et si p̄diderit unā ex
illis: nōne dimittit nonagita nouē i deser
to et uadit ad illā quā p̄diderat. **Lec. ix.**

Ecce mira disp̄satiōe pietatis simi
litudinē ueritas dedit: quā et i se hō
recognosceret: et tñ hoc spālī ad ip̄m au
ctoꝝe hōiūz p̄tineret. Quia eiz centenari
us p̄fectus ē nūerus ip̄e cētū oues habu
it: cū angeloz subaz et hōiūz creauit. S;
una ouis tūc p̄ijt: qñ peccādo hō pascua
uite dereligt. Dimisit aut nonagita no
uem oues i deserto: q; illos sūmos ange
loꝝ choros reliq i celo. Cur aut celū de
sertū uocat: nisi q; desertū d̄ derelictū:
Tūc at celū hō deseruit cū peccauit. In
deserto aut nonagita nouē oues reman
serāt: qñ in tra dñs unā q̄rebat: q; rōnal
creature nūerus angeloz et hōiūm que
p̄

ad uidendū dñm p̄dita fuerat peūte ho
mine erat iūnicus. Et ut p̄fecte sūma ouī
um reintegraret i celo hō ptus q̄rebat in
terra. Nā hic qđ euāgelista dicit in deser
to: alius dicit i mōtibz: ut significet i ex
cellis. Quia nūm̄z oues que nō pierāt i
sublibus stabant. Et cū inuenerit oues i
ponit i būeros suos gaudens. Quē i hu
meris suis iposuit: qz humanā naturam
suscipiēs peccata n̄ra ip̄e portauit. Et ue
niens domū cōuocat amicos z uicinos
dicens eis. Cōgratulamini mibi qz inue
ni ouē meā que pierat. Inuenta oue ad
domum rediit: qz pastor noster reparato
hoīe ad regnū celeste rediit: ibi amicos
z uicinos inuenit illos uidelicet angelorū
choros q amici eius sūt: qz uoluntatē ei
p̄tue i sua stabilitate custodiūt. Ut ciues
quoqz ei sūt: qz claritate uisionis illi sua
assiduitate p̄fruiūt. Et notādū q n̄ dīc
cōgratulamini iuente ouī s̄z mibi. Quia
uidelicet eius ē gaudiū uita nostra: z cūz
nos ad celū reducimur solēnitatē leticie
illius implemus. **Ad bñdic. a.** Quis ex uo
bis hō q bz centū oues z si p̄diderit unā ex illis
nōne dimittit nonagita nouē i deserto: z uadit
ad illā que perierat donec inueniat illā alla **Ad**
mag. a. Que mulier hñs drachmas decem:
z si p̄diderit drachmā unā nōne accendit lucer
nā z euerit domū z q̄rit diligēter donec inueni
at. **Diūca quarta post pentecost. oratio.**

O nobis q̄s dñe ut z mūdi cursus
pacifice nobis tuo ordine dirigat:
z ecclia tua trāglla deuotiōe letetur. per.

Secundum lucam.

In illo tēpore. Cū turbe irruerent i
iesum ut audirent uerbū dei: z ipse
stabat secus stagnūz genesareth. Et reli.

Om̄el. sc̄i ambrosij epi. Lectio septima

Ascendēs aut̄ in unā nauī que erat
simonis rogauit ut adduceret a ter
ra aliquātulū. Ubi dñs multis ip̄tuit ser
monibus uaria genera sanitatū: nec t̄p̄e
nec loco cepit a studio sanandī turba co
hiberi. Vesper icubuit. sequebant. Sta
gnū occurrit. urgebāt: z ideo ascēdit i pe
tri nauim. Nec ē illa nauis que scđz mat
theū adhuc fluctuat: scđm lucā repletur

piscibus: ut z principia ecclie fluctuāz:
z posteriora exuberantis agnoscas. P̄f
ces eim sūt q hāc enauigant uitā: ubi ad
huc discipulis x̄pus dormit: hic p̄cipit.
Dormit eim trepidis: uigilat p̄fectis. S̄z
quēadmodū dormiat x̄ps: audistis dicē
tem in p̄pheta. Ego dormio: z cor meū
uigilat. Et factus mattheus recte nō p̄e
termittendū putauit eterne iudiciū pote
statis: ubi ip̄auit uentis. Nō est eim hūa
na doctrina sicut audistis iudeos dicere.
uerbo ip̄erat spiritibus sed celestis ma
iestatio insigne: qđ turbatū sedat mare z
diuine uocis ip̄io obsequiūt elementa
atqz insensibilia. Sensū accipiūt obsequi
di. Diuine mysteriū ḡie reuelabat: qđ flu
ctus mitescūt seculi: uerbo imūdus sp̄s
p̄quiescit. Nō alterz altero reflectitur: s̄z
utrūqz celebrat. Habes miraculū in ele
mentis: habes documentū in mysterijs.

Lectio octaua.

Ergo quia factus mattheus illas p̄
libauerat: factus lucas eā sibi nauī
in qua petrus piscaret elegit. Nō turba
tur ista que petri habet: turbat illa que
iudam habet. Et si multa illic merita dī
cipulorū nauigabant: tñ adhuc p̄fidia p̄
ditoris agitabat: in utraqz petrus. S̄z
suis meritis firmus est turbatur alieni.
Cauemus igitur p̄fidum: caueamus
dītozem: ne p unū plurimi fluctuemus.
Nec ergo nō turbatur uauis in qua pa
dientia nauigat: abest p̄fidia fides sp̄s.
Quēadmodū eim turbari poterat cui p̄e
rat is i quo ecclie firmamētū ē. Illic ergo
turbatio ubi modica fides. Illic securi
tas ubi p̄fecta dilectio. Deniqz z si aliq̄
impāt: ut laxent retia sua: soli tamē petro
dicitur. Duc in altum hoc est in p̄fundū
disputationum. Quid eim tam altum q̄
altitudinem diuitiarum uidere: scire dei
filium z professionem diuine generatio
nis assumere: Quā licet mens humana
non queat plene rationem inuestigatio
nis cōprehendere: fidei tamen plenitudo
cōplectitur. Nāz z si non licet mibi scire
quēadmodū natus sit: non licet tñ nescire
re q natus sit. Serie generatōis ignoro

sed auctoritatem generationis nō igno-
ro. Non interfuius cum ex patre dei fi-
lius nasceretur: sed interfuius cui a pa-
tre dei filius diceretur. Si deo nō credi-
mus: cui credim? Oīa eīm que credim?
uel uisu credimus uel auditu. Uisus se-
pe fallitur: auditus in fide est. An asseren-
tis persona discutitur: si uiri boni dice-
rent nephās putarem non credere. De
us asserit: probat filius. refulgēs sol fate-
tur: tremens terra testatur. *Lect. ix.*

In hoc altum disputationis ecclia
a petro ducitur: ut uideat hic resur-
gentē dei filiū: inde spīritū scīm profluē-
tem. Que sunt autem apostolorum: que
laxari iubetur retia: nisi uerborum p̄nexi-
ones: et quasi quidam orationis sinus:
et disputationum recessus: qui eos quos
ceperint non amittant. Et bene apostoli-
ca instrumenta sunt retia piscandi: que nō
captos p̄munt sed referunt: et de profū-
do ad lumen extrahunt fluctuantes: de i-
fimis ad superna transducunt. Est et ali-
ud apostolicū piscandi genus quo gene-
re solus petrus piscari dñs iubet dicēs.
Abitte hamū et cum piscem qui primus
ascenderit tolle. Abagnū et spūale docu-
mentum qd̄ christiani uiri sublimiorib?
potestatibus docentur debere esse subie-
cti: ne quis constitutionem regis terreni
putet esse soluendam. Si eīm censum fili-
us dei soluit: quis tu tantus es qui nō pu-
tas esse soluendum? Et ille soluit censū
qui nihil possidebat: tu autem qui seculi
sequeris lucrum cur seculi obsequium nō
recognoscas? Cur te supra seculum qua-
dam arrogantia animi seras: cum seculo
sis misera cupiditate subiectus? Prebē-
ditur igitur de drachma quo erat precii
nostre redēptionis et corporis. In lege p̄-
missum. in euāgelio per solutus: nō ocio-
se in ore piscis iuentum. Ex ore eīm tuo
iustificaberis. Et eīm precii immortalita-
tis nobis est nostra cōfessio: Quia sicut
scriptum est: ore confessio fit ad salutem.
Et fortasse primus hic piscis primus est
martyr in ore habens didrachma: hoc
est precium census. Didrachma nostrus

christus est. Habebat igitur primus ille
martyr stephanus. s. in ore thesaurū: cui
christus in passione loquebatur. *Ad be-
nedictus añt.* Ascēdens iesus in nauim et se-
dens docebat turbā alla. *Ad mag. a.* Pre-
ceptor p̄ totā noctē laborātes nihil cepimus: i
uerbo aut tuo laxabo rete. *Dominica gnta
post pentecost. oratio.*

Oeus q diligētibus te bōa inuisibilia
preparasti: infunde cordib? nris tui
amoris affectū: ut te in omnibus et super
oīa diligentes: p̄missiones tuas que om-
ne desiderii supant consequamur. Per
eundē dñm nrm. *Secundū mattheum.*

In illo tēpore. Dixit iesus discipul-
suis. Amen dico uobis: nisi abunda-
uerit iusticia uestra plus q̄ scribarum et
phariseorum nō intrabitis in regnū ce-
lorum. Et reliqua. *Sermō sancti augu-
stini episcopi. Lectio septima.*

Nisi nō solum illa minima legis im-
pleueritis precepta que inchoant
homines: sed et ista que a me addūtur: q̄
non ueni legem soluere sed implere nō in-
trabitis in regnum celorum. Sed dicis
mibi. Si de illis mandatis minimis cuius
supius legeretur dixit minimū uocari in
regnum celoꝝ: quisquis unum eoꝝ solue-
rit: et scdm suam solutionē docuerit: ma-
gnū aut uocari quisq̄ ea fecerit: et sic do-
cuerit: et ex eo iam in regno celoꝝ futurū
esse q̄ magnus est: quid opus est addi le-
gis preceptis minimis sua? In regno ce-
lorum potest esse: quia magnus est quis-
quis ea fecerit: et sic docuerit. Quia prop-
ter sic est accipiēda illa sententia. Qui
autē fecerit et docuerit sic magnus uoca-
bitur in regno celoꝝ: idē nō scdm illa mi-
nima: sed scdm ea que ego dicturus suz.
Que sunt aut ista? Et abundet inquit iu-
sticia uestra sup scribāz et phariseorum:
q̄ nisi abundauerit nō intrabitis in regnū
celorum. Ergo qui soluerit illa minima
et sic docuerit: minimus uocabit. Qui at
fecerit illa minima et sic docuerit: nō iam
magnus habendus est et idoneus regno
celorum: sed tñ nō tam minimus q̄ ille
q soluit. *Lectio octaua.*

Autez sit magnus atq; illi regno
aptus facere debet et docere sicut
christus nunc docet: ut abundet iusticia
eius super scribarum et phariseorum. Iu
sticia phariseorum est: ut non occidant.
Iusticia eorum est qui intraturi sunt re
gnum dei ut non irascantur sine causa.
Minimū est ergo non occidere: et qui il
lud soluerit minimus uocabitur in regno
celorum. Qui autem illud impleuerit: ut nō
occidat: nō continuo magnus erit et ido
neus regno celorum: sed tamen ascēdet
aliquem gradum. Perficietur autem si
non irascatur sine causa. Quod si perse
cerit multo remotior erit ab homicidio.
Qua propter qui docet ut non irascatur
non soluit leges ut occidamus: sed implet
potius ut et foris dum non occidimus: et
in corde dum non irascimur. innocentia
custodiamus. Audistis ergo inquit. quia
dictum est antiquis nō occides. Qui au
tem occiderit reus erit iudicio. Ego autē
dico uobis: quia omnis qui irascitur fra
tri suo sine causa reus erit iudicio. Qui
autem dixerit fratri suo racha reus erit
concilio. Qui autem dixerit fatue: reus erit
genne ignis. *Lectio nona.*

Quid inter est inter reum iudicio et
reum concilio: et reus genne ignis?
Nam hoc postremū grauissimū sonat.
Et amonet gradus quosdam factos a le
uioribus ad grauiora: donec ad genam
ignis ueniretur. Et ideo sicut leuius ē ēē
reum iudicio q̄ reū esse concilio: ita leui
us est esse reum concilio q̄ esse reū gen
ne ignis. Oportet leuius esse intelligatur
irasci sine causa fratri q̄ dicere racha.
Et rursus leuius esse dicere racha: q̄ di
cere fatue. Non enim reatus ipse haberet
gradus: nisi gradatim etiam peccata cō
memorarentur. Unū autem hic uerbū
obscū positū ē: q̄ nec grecū nec latinū
est racha: q̄ apud hebreos uox est indi
gnantis animi motū significans. Cetera
uero in sermone nostro usitata sunt. Nō
nulli autē de greco trahere uoluerunt in
pretationem huius uocis: putantes pan
nosum dicere racha: quoniam grece pā

nus rachos dicitur. A quibus tamen cum
queritur quid dicatur grece pannosus:
non respondet racha. Deinde posset la
tinus interpres ubi posuit racha panno
sum ponere. Nec ut in uerbo q̄ in lati
na lingua nullus sit et in greca inusitatus.
Probabilius ergo est q̄ audiui a quo
dam hebreo cum id interrogassem. Di
xit enim ēē uocem non significantem aliud
sed indignantis animi motū exprimentē.
Has iniectiones grāmatici uocant par
ticulas orationis: significantes cōmoni
animi affectum: uelut cum dicis a dolēte
hei uel ab irascēte. heu. Que uoces qua
rūq; linguarum sūt proprie: nec in alia li
gua facile transferuntur. Que causa utiq;
coegit tam grecum interpretem q̄ latinū
uocem ipam ponere: cum quo modo cā
interpretaretur non inueniret. *Ad bñdia.*
añt. Audistis quia dictum est antiquis non oc
cides: qui autē occiderit reus erit iudicio. *Ad*
mag. añt. Si offers munus tuū ante altare:
et recordatus fueris q̄ frater tuus habet aliqd
aduersū te: relinq̄ ibi mun⁹ tuū añ altare: et ua
de pri⁹ reconciliari fratri tuo: et tē ueniēs offers
munus tuū allā. *Dominica sexta post pen
tecost. oratio.*

Eus uirtutū cuius est totū q̄ ē op
timū: infere peccatoribus nris amo
rem tui nominis: et presta in nobis relig
onis augmentum: ut que sunt bona mu
trias: ac pietatis studio que sunt multa
custodias. per. *Secundum marcum.*
In illo tēpore. Cū turba multa cō
cum iesu: nec haberent q̄ mandu
carent cōuocatis discipulis ait illis. Abi
seretis super turbam: quia ecce iā triduo
sustinent me nec habēt q̄ manducā. Et
reliqua. *Omelia sancti ambrosij episcopi.*
Lectio septima.

Posteaquā illa que ecclesie typum
accepit a fluxu curata est sanguis.
Posteaq; apostoli ad euāgelizandum
regnum dei sunt destinati gratie celestis
iptitur alimētum. S; quibus iptiatur ad
uerte. non ociosis: non in ciuitate quasi
in synagoga uel seculi dignitate residen
tibus: sed inter deserta querētib⁹ chisti.

Qui enim non fastidiunt ipsi recipiunt a christo et cum eis loquitur dei uerbum: non de secularibus sed de regno. Et si corporales gerunt ulcera passionis his medicinas libenter indulget. Consequens igitur erat ut quos a uulnerum dolore sanauerat: eos alimoniis spiritualibus a iunio liberaret. Itaque nemo cibum accipit christi nisi fuerit ante sanatus. Et illi qui uocantur ad cenam prius uocando sanantur. Si claudus fuit gradiendi facultatem ut ueniret accepit. Si lumine erat priuatus oculorum domum utique domini nisi refusa luce intrare non potuit. Ubique ergo mysterii ordo seruatur ut prius per remissionem peccatorum uulneribus medicina tribuatur: postea alimonia mens celestis exuberet quam nondum ualidi oribus hec turba reficiatur alimentis: ne quod christi corpore et sanguine ieiuna solidioris fidei corda pascantur. Lacte inquit uos potauit: non esca nudum enim poteratis sed nec quidem adhuc potestis.

Lectio octaua:

In modum lactis quod sunt panes. Esca autem solidior corpus est christi. Potus uehementior sanguis est domini. Non statim a primo epulamur omnia neque potamus omnia. Hoc primum inquit bibere. Est ergo primum quod manducetur: est etiam secundum quod bibatur. Est et primum quod manducetur: est et secundum et tertium. Primum quod panes sunt. secundo septem. tertium ipsum est corpus christi. Nequaquam igitur dominum talem deferamus: qui per unum cuiusque uiribus impartiri nobis alimenta dignatur: ne aut infirmum ualidior cibum operum: aut ualidum exilia alimenta non facient. Qui enim infirmus est olus manducet. Et ille qui uidetur laqueos infirmitatis euadere de quod istis manducet panibus et duobus piscibus. Certe si petrus cibum ueret ipse relictis suis omnibus: festinet ad dei uerbum. Dum audire incipit: incipit esurire. Incipiunt apostoli esurientem uidere: et si illi adhuc non intelligunt quod esuriant intelligit christus. Scit quod non secularium cibum esuriant: sed cibum

christi. Dicat dimittere eos ieiunos non lo: ne deficiant in uia. **Lectio nona.**

Bonus dominus studia exigit: uires ministrat. Utinam domine iesu uelis mecum istos ieiunos non dimittere: sed imptitis abste epulis reficias eos: ut possint tuis alimoniis fortiores infirmitatem ieiuniorum non timere. Dicam utinam de nobis nolo eos ieiunos dimittere. Causam mihi dico quare nolis dimittere ieiunos. Immo iam dixisti quia si quidem dimittis ieiunum deficit in uia. hoc est deficit uel in istius cursu uite: uel antequam perueniat ad caput uite: antequam perueniat ad patrem: et intelligat quod ex patre christus est. intelligat quod christus e celo: intelligat quod christus qui descendit: ipse est qui ascendit: ne forte cum accepit quod natus ex uirgine est: incipiat non dei uirtutem sed hominis existimare. Ergo ne deficiant inquit. date uos illis manducare. At illi dixerunt. Non sunt uobis plus quam panes quinque et duo pisces: nisi nos edamus et edamus in omnem hanc turbam escas. Nudum intellexerant apostoli cibum populi credentis non esse uenale. Nouerat christus nouerat ipse nos esse potius redimendos: suas uero epulas gratuitas. Nudum ergo habebant apostoli cibum qui nos redimere posset: habebant tamen cibum qui confirmare nos posset. Panis eius cor hominis confirmat. Adferetur ergo dominus: ne quis deficiat in uia. Si quis ergo defecerit: non per dominum iesum: sed per se deficit. Nec habes quod ascribas domino qui uicit cum iudicat. Quid eis dicas ei qui in te contulit omnia firmamenta uirtutis: Nonne ipse te genuit: Nonne ipse te pauit: Libus eius uirtus est. cibum eius fortitudo est. **Ad bñdic. 2.** Cum turba multa esset cum iesu nec haberent quod manducarent: conuocatis discipulis ait illis: misereor super turbam quia ecce iam triduo sustinent me: nec habent quod manducent alla. **Ad mag. afit** Misereor super turbam: quia ecce iam triduo sustinent me nec habent quod manducent: et si dimisero eos ieiunos deficient in uia alleluia. **Domini ca septima post pentecost. oratio.**

O Deus cuius prouidentia in sui dispositioe

nō fallitur: te supplices exoramus: ut no-
xia cuncta submoueas: et omnia nobis p
futura concedas. per. *Secundū mattheū*

In illo tēpore. Dixit iesus discipu-
lis suis. Attendite a falsis pphetis
qui ueniunt ad uos in uestimentis ouium
intrinsicus autem sunt lupi rapaces. Et
reliqua. *Sermō origenis. Lectio septi-*

ma.
Quod paulo superius spatiosā et la-
tam uiam nominauit: hic nūc aper-
tius falsos pphetas ostendit: p quos mī-
ti in pditionē abhominabilem abierūt:
qui primo in iudea multi apparuerunt et
modo in pfidia totum impleuere mundū.
Sed illi prius falsi prophete fuerunt: ue-
rissimosq; domini pphetas usq; ad mor-
tem persecuti sunt: sicut ieremiā et miche-
am aliosq; multos. Isti autem nunc fal-
si prophete et falsi christiani qui sunt uera-
ces christianos sine misericordia psequū-
tur et opprimunt. aliquando si detur co-
pia et gladijs sine intermissione autē su-
is prauis moribus et exemplis. Idcirco
omnes perueniens dominus adorat^r ē
dicens. Attendite a falsis prophetis. At-
tendite diligentius: obseruate cautius: ut
non seducamini: ut non circūueniamini
ut non fallamini. Attendite ergo hoc est
considerate: quia non sunt oues sed lupi
in uestimento ouium: quia non sunt reli-
giosi sed irreligiosi i figura religiositas:
quia non sunt christiani: sed ueritate ua-
cui christianorum persecutores. Attēdi-
te a falsis prophetis qui ueniunt ad uos
in uestimentis ouium intrinsicus autem
sunt lupi rapaces. Ipso beatus aposto-
lus ad ephesios loquens designabat di-
cens. Scio eim quia post discessum meū
introbūt in uos lupi graues: lupi rapa-
ces. *Lectio octaua.*

Lupi graues nominant esse infide-
les heretici qui grauati sanctam ec-
clesiam cōprimunt et psequūt: uel mo-
lestare frequentant: qui sine misericordia
rape et coaceruare non desinunt. Aliquā

do pecunie irruūt aliene aliquando pe-
cuniarum dños multo magis etiam sata-
gunt animas rape et secū miserabiliter in p-
ditionē pducere. Et uestimentū ouium hīc
dicunt: eo q nomē christianitatis habe-
ant: uel quia se simulant mistros iusticie
figuram religiositatis mentientes. Per
christianū itaq; nomen multos seducere
nitūtur: dulcib^r sermōibus multis scāda-
lum inferentibus. Isti sūt de qbus iterū
ait apostols. Per suos dulces sermōes
seducunt corda innocentium. Sed ex fruc-
tibus eorū cognoscetis eos. Nolite ad
uultū attendere sed ad opa. Nolite uesti-
mentum cōsiderare sed inspicite figurā
fallacie. Apostolos predicāt sed aposto-
lis cōtraria annūciant. Martyres signi-
ficant sed martyrum psecutores pban^t.
Apostoli et martyres sancti: nō persecuti-
onem fecerunt: sed persecutionem peru-
lerunt. Non maledixerunt: sed maledic-
ta sustinuerunt. Non blasphemauerunt:
sed blasphemantibus interfecti sunt. Isti
autem omnia nequissima omnia irreligi-
osa implere curarunt. Sanctos psequū-
tur. fideles opprimūt. deum etiam si non
uerbis moribus tñ blasphemant. Prop-
terea ex fructibus eorū cognoscetis eos.
Nūquid colligunt de spinis uuas: aut o-
tribulis ficus? *Lectio nona.*

Manifeste dñs p hanc similitudines
declarauit: quia nullus prudens
ad spinas pgens: uuaz dulcedinem que-
rit. aut sup tribulos incedens: ex inde flo-
rum colligit suauitatem. Ita ergo nullus
sapientium nullus prudentium ab inanibus
ueritatē hereticis. aut irreligiosis. aut infi-
delibus. exinde scitatis flagrantia. aut ue-
ritatis suauitate potit iuenire: s; pessima
apud illos repiet. Sic eim spine et tribu-
li quecūq; cape possūt attrahūt: detinēt:
psecundūt: ita oēs infideles heretici. Et pae-
terea male uiuētēs et qui rectam uidentur
fidē tenere: q humanā potētiā et corrup-
tibilem principatū p liquos mores et pra-
ua exēpla eē qcqd apprehēdere possunt
psecidunt. attrahunt. atq; diripiūt. Quan

tos hi tales sibi socios associauerunt: quā
 tos alienos arbores abstulerunt: quātas
 animas post i perditionem depredati sūt.
 Merito igitur itaqz dñs eos spinas ⁊ tri
 bulos appellauit i asperitate in stimulis.
 in amaritudine. i lesione. i malignitate. in
 impietate. Dia eim ista i spinis iuenimus.
 Dia hec ab infidelibus hereticis ⁊ falso
 nomie cristiāis cōsumant. Quis ad spi
 nas ⁊ tribulos mittēs manū ul' appropi
 mans ibi nō dilacerat. aut nō scidat. aut
 eandē manū nō cruentas iueniat. Quis
 ergo hereticis manū porrigēs aut caput
 humiliās icōcūsus a sancto spiritu: aut i
 cructus ab aie uulnere iueniat. Quis se
 iniquoz factis accomodās nī ab coz i q
 natōib' peccati aculeo pforet. Tales eiz
 antiquis ⁊ iudei fuerūt cū deberēt uuas
 afferre. ptulerunt spinas: ⁊ qui deberent
 suauitatem ostēdere i amaritudinem a se
 metipīs cōuersi sunt. Quomodo cōuer
 sa es inquit i amaritudinez uitis alienae.
 Expectaui eim ut faceres uuas ⁊ fecisti
 spinas. Sic ergo omnis arbor bona fru
 ctus bonos facit: mala aut arbor malos
 fructus facit. **Ad bñdictus aūt.** Attendi
 te a falsis pphetis qui ueniunt ad uos in uesti
 mentis ouium: intrinsecus autē sunt lupi rapa
 ces: a fructibus eorum cognoscetis eos alla.
Ad magnificat aūt. Non potest arbor bōa
 fructus malos facere: neqz arbor mala fructus
 bonos facere: omnis arbor que non facit fruc
 tum bonum excidetur ⁊ in ignē mittetur. **Do**

minica octaua post pentecost. oratio.

I Argire nobis quesumus dñe semp
 spūm cogitandi que recta sunt. ppi
 tius ⁊ agendi: ut qui sine te eē non possu
 mus: scōm te uiuere ualeamus. per. **Se**

cundum lucam.

I N illo tēpore. Dixit iesus discipu
 lis suis parabolā hāc. Homo qui
 dam erat diues qui habebat uillicum: et
 hic diffamatus est apud illum: quasi dissi
 passet bona ipsius. Et reliqua. **Omelia**
sancti hieronymi presbyteri. Lectio sep
tima.

Questiunculam pposuisti qd sit uil

licus iiquitatis q uoce domini laudatur.
 Cui cum uellem scire rationez ⁊ de quo
 fonte pcesserat reuolui uolumen euāge
 licuz: ⁊ inter cetera repperi: q appropin
 quantibus saluatori publicanis ⁊ pecca
 toribus ut audirēt eū: murmurabāt pha
 risei ⁊ scribe dicentes. Quare iste pecca
 tores suscipit: ⁊ comedit cum illis. Qui
 locutus est eis parabolam centū ouium
 ⁊ unius perditę que inuenta pastoris hu
 meris reportata est. Et cum esset posita
 statim inulit. Dico uobis q ita gaudiuz
 erit in celo super uno peccatore peniten
 tiam agente: magis qz supra nonaginta
 nouez iustis qui non habent opus peni
 tentia. Aliam quoqz parabolam decem
 drachmaz unius quoqz perditę atqz ip
 se cum proposuisset: sili eam sine comple
 uit. Sic dico uobis gaudiuz erit angelis
 dei super uno peccatore penitentiaz agē
 te. Tertiam quoqz parabolam proposu
 it hominis habentis duos filios: ⁊ diui
 dentis inter eos substantias. Cūqz mior
 facultatibus perditis egere cepisset: ⁊ co
 medere siliquas porcorum cibum: reuer
 sus ad patrem susceptus est ab eo. Fra
 ter quoqz inuidens senior patris uoce corri
 pitur: q letari debuerit ⁊ gaudere: quāz
 frater eius mortuus erat ⁊ reuixit perie
 rat ⁊ inuentus est.

Lectio octaua.

Has tres parabolas contra pharise
 os ⁊ scribas locutus est qui uole
 bant recipere penitentiam peccatoruz ⁊
 publicanorum salutem. Dicebat autem
 ⁊ ad discipulos suos haud dubiuz quin
 parabolam sicut prius ad scribas ⁊ pha
 riseos qua parabola ad clementiam dis
 cipulos hortaretur: ⁊ alijs uerbis diceret.
 Dimittite ⁊ dimittetur uobis: ut in orati
 one dominica libera fronte poscat: di
 mitte nobis debita nostra sicut ⁊ nos di
 mittimus debitoribus nostris. Que est
 ergo parabola ad clementiā discipulos
 prouocans. Homo qdam erat diues q
 habebat uillicum siue dispensatorē. Hic
 aut iconomum significat. Uillicus autez

pprie uille gubernatorem. Unde et a uil
la nomen accepit. Iconomus autem taz
pecunie qz fruguz et omniu que dominus
possidet dispensator est. Unde et icono
mus xenofontis pulcherrimus liber e:
qui non gubernatorem uille sed dispen
satozem uniuerse domus tullio interpre
tante significat. **Lectio nona.**

Iste igit dispensator accusat e apud
dnm suu q dissipasset subam eius.
Quo uocato dixit. Quid hoc audio de
te: Redde ronez dispensatiois: neqz enim
mea ultra dispesabis. Qui dixit in semet
ipso. Quid facia: qz dñs me aufert a me
dispensatoez: fodere no ualeo: medica
re erubesco. Scio qd facia ut qñ sublata
fuerit mihi dispensatio: suscipiat me in do
mos suas. Vocatisqz singlis debitoribz
dñi sui dixit prio. Quantum debes dño
meo: Qui dixit ei. Cetu cados olei. Aut
illi. Accipe cautione tua de sede cito scri
be. l. Deinde ad aliu locutus e. Tu autē
quatu debes: At ille rñdit. Cetu choros
tritici. Dixit ei. Tolle cautioez tua et scri
be octogita. Et laudauit dñs uillicu iug
tatis siue dispensatoze: q prudēt fecerit:
qz filij huius seculi prudentiores si filijs lu
cis in generatioe sua. Et ego uob dico.
Facite uob amicos de mamona iugtatīs
ut cu defeceritis recipiat uos in eterna tab
nacula. Qui fidelis e in paruo: et i multis
fidelis est. Qui i minimo siquus e: in ma
iore siquus est. Si ergo in iquo mamona
fideles no fuistis: qd uiz est qd credet
uobis: Et si in alieno fideles no fuistis:
qd uim est qd dabit uob: Ne ergo ser
uus pot duobz dñis seruire. Aut eiz unu
odio habebit: et alter diliget. aut unu au
diat et alter pñet. No potestis deo ser
uire et mamone. Audiebāt autē hec omnia
pharisei q erāt auari et deridebant illum.

Ad bñdictus añt. Aut dñs uillico qd hoc
audio de te: redde ratioez uillicatiois tue alla.

Ad mag. añt. Quid facia qz dñs meus au
fert a me uillicatoez: fodere no ualeo: medicare
erubesco: scio qd facia: ut cu amol fuero a uilli
catione recipiat me in domos suas. **Domini
ca nona post pentecost. oratio.**

Pateant aures misericordie tue dñe
precibz supplicantiu: et ut petentibz
desiderata pcedas: fac eos q tibi sūt pla
cita postulare. per. **Secundu lucam.**

In illo tpe. Cum appropiquaret ie
sus ierlm uidēs ciuitatē fleuit sup il
lam dicēs. Quia si cognouisses et tu. et q
dem i hac die tua que ad pacē tibi: nunc
autē abscondita sūt ab oculis tuis. Et reli.

**Omelia sancti gregori pape. Lectio sep
tima.**

In actionem sancti euāgelij fratres ca
rissimi breui si possum uolo sermo
ne pcurrere: ut illis in ea plixior detur in
tentio qui sciunt ex paucis multa cogita
re. Quod flente dño illa ierlyoz subuer
sio describatur: que a uespasiano et tyto
romanis principibus facta est: nullus q
hystoriam euerfionis eiusdem legit igno
rat. Romani et eim principes designant
cum dicitur. Quia uenient dies in te et
circūdabunt te inimici tui uallo: et circū
dabunt te: et coangustabunt te undiqz: et
ad terram prosternent te: et filios tuos q
in te sunt. hoc quoqz qd additur: non re
linquent in te lapidem super lapide: et
am ipsa eiusdem ciuitatis transmigratio
testatur. Quia dum in eo loco nunc con
structa est: ubi extra portas dominus fu
erat crucifixus: prior illa hierusalem ut
dicitur funditus est euerfa. Cui ex qua
culpa euerfionis sue pena fuerit illata
iungitur eo q non cognoueris tempus
uifitationis tue. Creator: quippe omniuz
per incarnationis sue mysteriū hanc ui
sitare dignatus est: sed ipa timoris et amo
ris illius recordata non est. Unde etiam
per prophetam in increpatione cordis
humani aues celi ad testimonium dedu
cuntur dum dicitur. Abilius in celo co
gnouit tempus suum: turtur et irundo et
cichonia custodierūt tempus aduentus
sui: populus autem meus non cognouit
iudiciū domini.

Lectio octaua.

Sed querēdū est qd sit qd dñs uidēs
ciuitatē fleuit sup illā dicēs: quia si
cognouisses et tu. Fleuit eiz pñ redemptor

209
ruinā pfide ciuitatis: quā ipā ciuitas nō
cognouit esse uenturā. Lūi a flente dño
recte dī: qz si cognouisses ⁊ tu. subaudi
fleres: que modo qz nescis qd iminet ex
ultas. Unde ⁊ subauditur. Et quidem in
hac die tua que ad pacem tibi. Cum eiz
carnis se uoluptatibus daret: ⁊ uentura
mala non pspiceret in die sua q ad pacē
ei eē potat bebat. Lū xō bona pntia ad
pacē hūit: manifestat cū subdi. Nūc aut
abscōdita sūt ab ocul tuis. Si eiz a cordis
eius oculis mala q imiebāt abscōdita nō
eēt: leta ipntib⁹ pspis n fuisset. Cui⁹ mox
ē pena q de romāis sic dixi principibus
imiebat adiūcta ē. Quia descripta qd do
min⁹ fecerit subdi. Quia igressus tēplū
cepit eijcere uēdētes i illo ⁊ emētes dicēs
illis. Scriptū ē: qz dom⁹ mea dom⁹ oīo
nis ē uos at fecistis illā speluncam latro
num. *Lectio nona.*

Qui eiz narrauit mala uētura ⁊ pti
nus tēplū igressus ē: ut de illo uen
dētes ⁊ emētes eijceret pfecto inotuit: qz
ruia apli maxie ex culpa sacerdotū fuit.
Euerfioez qppe describēs: s; uēdētes i
tēplo ⁊ emētes feriēs: in ipō effectū sui o
peris oñdit uide radix. pdiit sue pditionis.
Sic aut euāgelista alio testate didicim⁹ i
tēplo colūbe uēdebāt. Et qd p colūbas
nūi scī spūs donū accipit: s; uēdētes ⁊
emētes e tēplo elumiat: qz ul eos q p mi
nere ipositōez manuū tribuāt: ul eos q
donū spūs emere nitunt dānat. De quo
tēplo mox subdi. Dom⁹ mea dom⁹ ora
tiōis ē: uos aut fecistis illā spelūcāz latro
nū. Qui eiz ad accipiēda mūera i tēplo
residebāt pfecto: qz qbusdā nō dātib⁹ le
fioes exgrerēt dubiū n erat. Dom⁹ ergo
oionis spelūca latronū facta fuerat: quia
ad hoc i tēplo assistere nouerāt: ut aut si
dātes mūera studerent corporalī pseq: aut
dātes spūaliū necare. Quia xō redēptor
nī pdicatiois xba nec idignis ⁊ ingratīs
subtrahit: postqz discipulie uigore eijcien
do pueros tēuit: domū mox gēe oñdit.
Nā subdi. Et erat docēs i tēplo. *Ad bñ
dictus x.* Cum appropinquaret dñs ierlm ui
dens ciuitatē fleuit sup illā ⁊ dixit: qz si cogno

uisses ⁊ tu: qz ueniet dies i te ⁊ circūdabūt te iū
mici tui uallo: ⁊ circūdabūt te: ⁊ coangustabūt
te undiqz: ⁊ ad terrā psterment te: eo q non co
gnouisti tēpus uisitatiois tue allā. *Ad mag. x.*
Scriptū est eiz qz dom⁹ mea dom⁹ ofonis est
cūctis gētib⁹: uos aut fecistis illā spelūcā latro
nū: ⁊ erat quotidie docēs in tēplo. *Officia de
cima post pentecost. oratio.*

Qui q omnipotētiā tuā parcendo
maxie ⁊ miserādo manifestas: mul
tiplica sup nos misericordiā tuam: ut ad
tua pmissa currētes: celestīū bonoz faci
as esse psortes. p. *Secundū lucam.*

In illo tēpore. Dixit iesus ad quos
dam qui in se confidebant: ⁊ asper
nabantur ceteros parabolam istā. Duo
homines ascenderunt in templū ut ora
rent: unus pharise⁹ ⁊ alter publicanus.
Et reliqua. *Omelia sancti augustini epi
scopi. Lectio septima.*

Queret saltem phariseus: non sum
sicut multi homines. Quid est cete
ri hoīes nisi omnes pter ipsum: Ego
inquit iustus sum ceteri peccatores. Nō
sum sicut ceteri homines auari. raptōres
adulteri. Et ecce tibi ex uicino publicāo
maior est tumoris occasio. Sicut inquit
publican⁹ iste. Ego eim inquit solus ius.
Iste de ceteris est. Non sum inquit talis
qualis iste per iusticias meas quibus ini
quus non sum. Ieiuno bis in sabbato.
decimas do omniū que possideo. Quid
rogauerit deum quere in uerbis eius
⁊ nihil inuenies. Ascendit orare: noluit
rogare deum: sed se laudare: insuper et
rogantī insultare. Publicanus autēz de
longinquo stabat: ⁊ tamen deo ipē pro
pinquabat. cordis conscientia remorde
bat: pietas applicabat. Publicanus au
tem de longinquo stabat: sed dominus
eiz de propinquo attendebat. Excelsus
eiz dominus ⁊ humilia respicit: excelsos
autem qualis erat ille phariseus: excelsa
autem a longe cognoscit. Adhuc autem
audi humilitatē publicanī. Parū ē qz d
longinquo stabat: nec suos oculos ad ce
lū leuabat: ut aspiceret n aspiciebat: pme
bat pscia: subleuabat spes. Adhuc audi

Percutiebat pectus suū: penas de seipso exigebat. Properea dñs pñtēti parcebat. Percutiebat pectus suū dicens. De pñtius esto mihi pñtori. Ecce q rogat. Quid miraris si dñs ignoscit qñ ipe se agnoscat. **Lectio octaua.**

Quinde pharisei et publicani acceperunt pñtētiā audi sentētiā. Audisti supbū accusatorē: audi reū hūilem. Audi nūc iudicē. Amē dico uob vñtas dicit. deus dicit. iudex dicit. Amē dico uob: defecit hic iustificatus de tēplo publican⁹: magis qz ille phariseus. Dic dñe causā. Ecce uideo publicanū iustificatū magis de tēplo descendere qz phariseū. Quero quare: Queris quare: audi quare: Quia oīs q se exaltat hūiliabit⁹: et q se hūiliat exaltabit⁹. Audi snīaz caue cām malaz. Aliud dico. Audisti snīā: caue supbiā. Vide ant nūc. Audiāt ista. Nescio q ipie garrēntes et de suis vñtib⁹ pñmētes. Audi ant q dicūt. deus me hoīez fecit iustū me ipse facio. O peior et detestabilior phariseo. Pharise⁹ ille supb⁹ qdē iustū se dicebat: s; tñ ille ide deo grās agebat. Iustū se dicebat: s; tñ deo grās agebat. Grās tibi dñs: qz nō sum sicut ceteri hoīes. Grās tibi dñs. Grās deo agit: qz nō est sic ceteri hoīes: et tñ tanqz supbus et inflatus reprobēdit. Nō qz deo grās agebat: s; qz uelut nihil sibi addi cupiebat. Grās tibi ago: qz nō sū sicut ceteri hoīes iusti. Ergo tu iust⁹: Ergo nil ignoras: Ergo iā plen⁹ es: Ergo nō ē tēratio iusta huana super terrā: Ergo iā plenus: Ergo iā abūdās: Ergo iā nō ē quare dicas dimitte nobis debita nostra. **Lectio nona.**

Qui ē ergo q ipie oppugnat grām: Reprehēdit qsqz q supbe agit grās. Et ecce post dictā pñtētiā platā qz snīaz pcedūt et puuli: imo aspñtū et offerūt tāgēdi. Cui tāgēdi nisi medico: Certe sani cui iserūt infātes tāgēdi. cui: Saluatori. Si saluatori utiqz saluandī: cui nisi illi q uenit qñere et saluare qd pñrat: Ubi isti pñt: Quātū ad ipos pñtiet inocentes uideo. Reatū qro: Vñ: Aplm audio. Per unū iqt hoīez pñm i

trauit i mūdū: et p pñm mores: et ita i oēs pñtāsiuit i quo oēs peccauerūt. Veniant ergo puuli neniāt: audiāt. Dñs dic. Sini te puulos uenire ad me. Veniant puuli: ueniāt lāgidi ad medicū: uciāt pñti ad redēptorē: ueniant. Nēo. phibeat. In ramo adhuc nil pñserūt: s; i radice pñt. Bñdicat dñs pusillos cū maiorib⁹. Tāgat medic⁹ pusillos cū magnis. Causam puuloz cōmēdam⁹ maiorib⁹. Logmini p tacentib⁹. Orate p flētib⁹. Si nō frustra estis maiores: estote tutores. Tuemī eos q adhuc cām suā agere nō possūt. Lōis fuit pñtio: sit cōis iuentio: siles iuentiū in chñsto. Bispar est meritū: s; cōis ē grātia. Nihil hñt boni nisi qd de fōte traxerūt. Nihil habēt mali: nisi qd de origine traxerūt: multa addiderūt. Qui maior ē etate. maior ē et iqtate: sed grātia dei blet qd traxisti: delet et qd addisti. Ubi eiz abūdauit peccatum superabūdauit et grātia. **Ad bñdictus añt.** Stans a lōge publicanus nolebat oculos ad celū leuare: sed pñtiebat pectus suū dicens: deus pñtius esto mihi peccatori. **Ad marc. x.** Descēdit hic iustificatus in suā domū ab illo: qz oīs q se exaltat hūiliabitur: et q se hūiliat exaltabitur. **Oratio undecima post pentecost. oratio.**

Quātipotēs sempitēne dñs q abūdātia pñtatis tue et merita supplicum excedis et uota: effūde sup nos misericoiā tuā: ut dimittas q pñcia metuit: et adgrās qd oīs nō pñsumit. **Secūda marci.** In illo tpe. Exiēs iesus d finib⁹ tyri uenit p sidonē ad mare galilee iter mēdiōs fines decapoleos. Et reli. **Oratio sancti gregori pape. Lectio septima.**

Ugilant itūedū ē qd uoce dñi ad pphetā dñt: ut pñt ei⁹ sermōes audiat et p modū loquat. Audim⁹ eiz vñba dñi faciz: et tūc ea pñis recte loqmur: cūp⁹ ipi fecerim⁹. Qd bñ marc⁹ euāgelista pñmat cū scm dñi miraculū narrat dicens. adducūt ei surdū et mutū: et depēbāt eū ut iponerēt illi manū. Cui⁹ ordinē curatiōis isinuat subdēs. Adisit dīgitos suos in aurīculas: expuensqz tetigit linguam eius: et suspiciens in celum iēmuit et ait

210
illi. Ephra qd est adapiere. Et statim apte
sunt aures ei: et solutum est uinculum lingue
eius et loqbat recte. Quid e eim q crea
tor oiu dō cū surdū et mutū sanare uo
lisset i aures illi suos digitos misit: et ex
puens linguā ei tetigit. Quid p digitos
redēptoris nisi dona sācti spūs dsignat:
Un cū i loco alio eiecissz demōiū dixit.
Si i digito dei eiscio demōia pfecto per
uenit i uos regnū dei. Qua de re p euan
gelistā aliū dixisse describitur. Si ergo i
spū dei eiscio demōia igif puenit in uos
regnū dei. Ex quo utroqz loco colligit:
qz digit' dei spūs uocat. Digtos at i au
riculā mittere ē p dona scī spūs mentez
surdī ad obediendū apire. **Lectio. viii.**

Quid ē uero qd expuēs linguā ei te
tigit: salua nob ē ex ore redēptoris
accepta sapiētia i elogo diuino. Salua
qppe ex capite defluit i ore. Ea ergo sapi
entia q ipse est dū lingua nra tangit mox
ad p̄dicatiōis uerba formāt. Qd suspici
ens in celū igemuit: nō q ipse necessariū
gemitū hiet q dabat qd postulabat: sed
nos ad eū gemere q celo p̄sidet docuit:
ut et aures nre p dona spūs apiri: et liguā
p saluā oris id ē p sciaz diuine locutionis
solui debeat ad xba p̄dicatiōis. Cui mox
ephra id ē adapiere dī. Et statim apte sunt
aures eius et solutū ē uinculū lingue ei.
Qua i re notādū ē ppter clausas aures
dictū ē adapiere. S3 cui aures cordis ad
obediendū apte fuerit ex subsequēti pcul
dubio et lingue ei uinculū soluit. Un et
bñ addit. Et loqbat recte. Ille eim recte
loq: q prius obediēdo fecerit q loqndo
admōet eē faciēda. Qd xō ad trāsmigra
tiōē ppli amonēdā pphētā mittit: nō so
lum ea trāsmigratio d3 itelligi que ei po
puli erat i corpore: et q facta fuerat i men
te. Ab iert3 qppe ad babiloniā uenerat.
Et qd iert3 nisi uisio pacis: Quid baby
lonia nisi p̄fusio uocat: Quisqz xō a rec
tis opib' i pueris actib' cadit: qm a bono
studio ad uitia defluit: quasi ab iertm ad
babilōez ciuitatē uēit. **Lectio nona.**

Quāqz i trāsmigratiōē p̄fusionis iacet.

Qd illis sepe solet euenire: q cum bona
agūt: i his de sua x̄tute gloriāt. Un. ps.
Ne a uisioe pacis: id ē a bonis actib' cap
tiuus ad babilōiaz migraret dño suppli
cans dicit. Auditor me' nō emigrabo. Si
eiz in se p̄sideret a iusticie opib' cadēdo
migrasset. S3 neqz hī q a statu rectitudi
nis i praua actiōe ceciderūt despandī sūt:
qz ecce ppheta ad trāsmigratiōez baby
lōie mittit. Et p pphētā aliū dñs dīc. Et
uenies usqz ad babilonē ibi libaberis:
Sepe eiz qz postqz in p̄fusionē uicioruz
cecidērūt erubescens mala que ppetrauit
ad p̄uiaz redit: seqz a suis lapsib' bñ uiuē
do erigit. Quid ergo iste nisi usqz ad ba
bylonē uenit: et ibi libatus est: Quī post
qz p̄fusus mēte puerfa ppetrauit: hec ipa
erubescēs mala que fecit se ptra se erigit:
et bñ opādo ad statū rectitudis redit. In
babilone itaqz libatus ē: q p diuinā gra
tiā onidit et d p̄fusioe saluat. P̄pheta
ergo ad trāsmigratiōez loq: cū illos iere
pat q a statu rectitudis ad erroris uicia
trāsmigrādo ceciderūt. **Ad bñdic. anti.**
Dū transiret dñs p medios fines tyri: surdos
fecit audire et mutos loq. **Ad mag. a.** Bene
oia fecit: surdos fecit audire et mutos loqui.

Oratio duodecima post pente. oratio.

Quāqz i trāsmigratiōē p̄fusionis iacet.

In illo tpe. Dixit iesus discipulis su
is. Beati oculi q uidēt que uos ui
detis. Dico eim uob q multi pphete et
reges uoluerē uidere que uos uidetis: et
non uiderēt. Et reliqua. **Sermō sancti
ambrosij episcopi. Lectio septima.**

In lectione hac exponūtur hī q sibi
legis periti uidentur qui uerba le
gis tenent uim legis ignorant. Et ex ipso
primo legis capitlo docet esse legis igna
ros: probans q in principio statim lex et
patrem et filium predicauerit incarnatio
nis dominice annunciauerit sacramētuz
dicens. Diliges dñm deū tuū: et diliges
p̄ximū tuum sicut te ipm. Un dñs ait ad

legis pitū. Hoc fac et uiues. At ille q ne
sciret. p̄mū suū: q̄ nō in xpm credbat.
Rēdit. Quis ē me' p̄mū: Ita q xps ne
scit: nescit et legē: quō ē me' p̄mū: Quō
eiz pōt scire legē cū x̄tate ignoret: cum
lex anūciat ueritatē: Nō qdā ex ierl̄z dī
cēdebat i iericho. Et eiz locū q post po
situs ē nob plani' possim' absoluerē ue
terē ciuitatis iericho repetam' historiā.
Admim' itaqz q iericho: sic legimus i
libro q scribit iesu naue: magna ciuitas
fuerit: muralib' septa parietib' q nō ferro p
uia: nō arietī possit eē penetrabilis. In ea
raab hitasse meretrices: q exploratores
quos dixerit iesus hospitio suscepit: p̄si
lio instruxit: postulātib' ciuib' abisse respō
dit. Abscōdit in tecto: et ut se suosqz urb
excidiō posset eripe cocū i fenestra liga
uit. Urbis autē ipius iexpugnabiles mu
ros septē tubaz sacerdotaliū sono: et po
puli ululātis ululatu consono corruisse.

Lectio octaua.

Idetē quēadmodū unusqzqz p̄p̄i
um seruet officiū. Exploratores ex
cubias: mysteriū meretrī: fidē uictor: re
ligionē sacerdos. Ibi piculū p laude nō
metuūt. Illa susceptos nec i piculis pro
dit. Iesus iste sollicit' fidē magis seruare
q̄z uincere. meretrici p̄mā mādāt salutē q̄z
excidiū ciuitati. Religiois autē isignia ar
ma sī sacerdotis. Nō illō q̄ nō plene pu
tet eē miraculī q ex tota urbe seruat' est
nēo: nisi quē meretrīx liberauit. Nec sim
plicis historia x̄tatis. Que si alti' p̄side
ret admiranda signat mysteria. Iericho
eiz figura ist' mundi ē: in quā de paradiso
hoc est ierlm illa celesti eieci' adā p lap
siōe p̄uaricatōis descēdit. Hoc ē de uita
libus ad iferna demigrās. Cui nō loci sed
moz mutatio nate sue fecit exiliū. Lōge
eiz mutat' ab illo adā q i offensa beatitu
dine fruebat. Ubi i seclaria peccā deflexit
icidit i latrones. In quos nō icidisset ni
si his mādatis celestib' demū se fecisset
obnoxii. Qui sī isti latrōes nisi āgelī no
ctis atqz tenebrar: q se nūqz trāsfīgurat
in āgelos lucis: s̄z pseuerare nō possūt: Ibi
autē dispoliāt q accepim' idumēta gratie

spūalis: et sic ulnera iferre p̄sueuerūt. Nā
si itemerata q̄ sūpsimus idumēta seruem':
plagas latronū sentire nō possum'. **lec. ix.**
Que ergo ne an nuderis sic adā an
nudat' ē: mandatī celestis custodia
destitut': et exutus fidei uestimēto: et sic le
tale uuln' accepit: i quo dē gen' occidiss̄
hūanū: nisi samaritan' ille dscēdens: uul
nera eius acerbā curass̄. Nō mediocris
iste samaritāus q cū quē sacerdos quē le
uita d̄spexerat nō ē ipse d̄spexit. Nec uo
cabulo secte d̄spicias quē x̄bi in̄p̄reta
tiōe miraueris. Samaritani et eim uoca
bulū: custos significat. Hoc h̄z in̄p̄reta
tio. Quis ē custos: nisi ille de quo dictus
est. custodiēs puulos dñs: Itaqz sicut iu
deus alius i l̄a alius i spūita et samarita
nus alius foris: alius i occulto. Sic ergo
samaritan' d̄scēdēs q̄s ē q d̄scēdit d̄ ce
lo: nisi q̄ ascēdit i celū filius hoī q̄ ē in ce
lo. Videns seminiūū quēz nēo potuerat
an curare: sicut illa q fluxu sāguis p̄fluēs
in medicis erogauerat dē p̄mōiū suū
uenit secus eū. Nec ē sōns cōpassiōis no
stre susceptiōe finitū: et misericordie col
latiōe uicinus. Et alligauit uulnera eius i
fundēs oleū et uinū. Adta medicamēta
iste medicus h̄z qd' sanare p̄lucit. Ser
mo eius medicamētū ē. Alius eim sermo
p̄strigit uulnera: alius oleo fouet: al' uī
nū in̄fūdīt. Cōstrigit uulnera austeriore
p̄cepto: fouet remissiōe peccā. Sic uino
cōpūgit de annūciatiōe iudiciū. Et ipoli
it iqt i iumentū suū. Audi quō te iponat
hic peccata n̄ra portat: et p nob dolet. Et
pastor iposuit ouē lassam sup būeros su
os. Nō eiz iumentū filis factus ē: et ideo su
pra iumentū suū nos iposuit: ne nos eim'
sicut eque et mulus. Et p n̄i corpīs affū
ptōez: ifirmitatē n̄re carnis aboleret. **Ad
b̄ndic. a.** Adag' qd faciēdo uita eterna pos
sideo: at ille dixit ad eū. i lege qd scriptū est
quō legis: diliges dñm deū tuū ex toto corde
tuo allā. **Ad mag. a.** Nō qdā d̄scēdebat ab
ierlm in iericho et icidit i latrones: q̄ ē dispolia
uerūt eū et plagis impositis abierunt semitū
relictō. **Officia ternadecima post penteco
stes oratio.**

Quoniam potens sempiternus deus da nobis fidei, spei, et caritatis augmentum: et ut mereamur assequi quod promittis: fac nos amare quod precipis, per. *Secundum lucam.*

In illo tempore: cum iret iesus in iherosolimam transibat per mediam samariam et galileam: Et cum igredere quoddam castellum occurrere ei decem viri leprosi. Et reliqua. *Oratio sancti augustini epi. Lectio septima.*

Decem leprosis quos dominus ita mundavit cum ait. Ite ostendite vobis sacerdotibus: ut cum irent mundarentur. Nullus eorum quibus corporalia hec beneficia prestitit invenitur misisse ad sacerdotes nisi leprosos. Nam et illum a lepra mundaverat cui dixit. Vade ostende te sacerdoti: et offer, pro te sacrificium quod precepit moyses in testimonium illi. Querendum est igitur quod ipsa lepra significet. Non enim sanati sed mundati dicuntur quia ea caruerunt. Coloris quippe vitium est non utilitatis aut integritatis sensum atque membrorum. Leprosi ergo non absurde intelliguntur qui scientiam vere fidei non habentes: varias doctrinas, prout erroris. Nulla porro falsa doctrina est que non aliqua vera intemisceat. Vera ergo falsis iordiate permixta: in una disputatione vel narratione hominis: tamquam in unius corporis colore apparentia significat lepra: tamquam veris falsis colorum locis huiusmodi corpora variate atque maculate. *Lectio viii.*

Sacerdotium vero iudeorum non fere fidei libere dubitat figuram fuisse futuri sacerdotij regalis: quod est in ecclesia: quo consecrantur omnes pertinentes ad corpus christi summi et veri principis sacerdotum. Nam nunc et omnes iunguntur: quod tunc regibus tantum et sacerdotibus fiebat. Et quod ait petrus ad christianum populum scribens regale sacerdotium: utrumque populo illi nomen prout re declaravit quo illa unctio pertinebat. Cetera utique vitia tamquam utilitatis: et quasi membrorum atque anime sensuum per seipsum intus in conscientia et intellectu sanat et corrigit. Doctrina vero vel induendi per faciem vel cathetizandi per sermones sanant atque lectores ecclesie, proprie tributa est. Itaque et paulus voce domini audita quod me persequeris: et ego sum iesus nazarenus quem tu persequeris. Ad ananiam tuum mis-

sus est: ut illo sacerdotio quod in ecclesia constitutum est sacram doctrinam fidei perciperet: et verus eius apud probare color. Nam quod non potest per semetipsum dominus omnia facere. Nam quod aliter hec faceret in ecclesiis esset. *Lectio nona.*

Sed ut ipsa societas congregatorum fidei libere approbando iuvet atque conciliando vere fidei doctrinam: in omnibus que dicuntur vobis illis signant faciem: tamquam una species veri coloris obducatur. Voce persona et corde concordi per ipso corde nostro dominus deprecante dicimus. Cor mundum crea in me deus: et spiritus rectus in novis visceribus meis. Hic pauca que dominus dederit in eius gratia ministrabimus vobis. Psalmus est penitentis amissa spes recuperare cupientis: lapsu suo iacentis et domini manu surgere de precantibus: tamquam quod fuerit idoneus ad vulnerandum et non sit ad sanandum. Sic autem ipsam carnem nostram percutere et vulnerare cum volumus possumus: ut non sancti medicum querimus: nec ita nostra prestate sanamur: ut nostra prestate saucia mur: ita et ad peccandum anima sibi ipsa sufficit. Ad sanandum autem quod peccando lesit dei medicinalis dexteram imploret. Unde dicit in alio psalmo. Ego dixi domine miserere mei: sana animam meam quia peccaui tibi: ut constitueret animam octos voluntate arbitrii quod peccandi ex anima oriri sibi quod sufficeret ut perdat. dei autem est quod precatur: et saluum facit quod se vulneraverat. Venit enim eius filius hominis quere et saluum facit quod perierat. Hic preces humiliter dicimus. Cor mundum crea in me deus et spiritus rectus in novis visceribus meis. Dicat anima que peccaverit ne plus peccet desperando: quam se perdidit delinquendo. *Ad bndic. x.* Cum transiret iesus quoddam castellum occurrerunt ei decem viri leprosi qui steterunt a longe: et levaverunt vocem dicentes. Iesu preceptor miserere nostri. *Ad mag. x.* Unde autem ex illis ut vidit quod mundatus est: regressus est cum magna voce magnificans dominum alia. *Oratio. xiiij. post pet.*

Custodi domine quod ecclesiam tuam, populi oratione perpetua: et quod sine te labitur huiusmodi mortalitas tuis semper auxiliis et abstracta a noxiis et ad salutaria dirigatur, per. *Secundum mattheum.*

In illo tempore dixit iesus discipulis suis. Nemo potest duobus dominis servire. Et reliqua.

Sermone sancti ambrosii epi. Lect. vij.

Molite solliciti esse anime uere quod mandu-
cetis: neque corpori uero quod iduami-
ni. Nonne anima plus est quam esca: et corpus plus
quam uestimentum? Nihil enim moralius ad fa-
ciendam fidem: omnia credentibus a deo posse com-
ferri. Quod quod aerius ille spiritus uitalis collegi-
um anime corporisque gubernio federatus:
sine nostro labore perpetui nec salutaris usus
deficit alimentum nisi cum uenerit summa di-
es moriendi. Cum igitur anima idumeto corporis
uestiat: et uigore anime corpus aies: absurdum
est ut uictus nobis copia defutura depute-
mus: quod uiuendi iugum subam persequimur. Con-
siderate inquit uolatilia celi. Magni sane
et apti quod fide sumamus exemplum. Nam si uo-
latilia celi quibus nullum exercitium cultoris:
nullus de messius secunditate. puerus est
in deficientem: tamen prouidentia diuina largitur ali-
mentum: uere est causa iopie nostre auaricia uide-
ri. Et cum illis ideo sine labore pabuli
usus exuberat quod fructus sibi ceteris ad escam
datos spirituali quodam nesciunt uedicare do-
minatu. Nos contra amissum: dum propria uen-
dicamus. Nam nec proprium quicquam est: ubi perpetu-
um nihil est: nec certa copia ubi incertum euen-
tus. Cur enim diuitias tuas estimas cum tibi
dominus et uictus cum ceteris aiantibus uoluerit esse
ceteris? Aues celi spale sibi nihil uedicant: et
ideo pabulis idigere nesciunt: quod non noue-
runt alijs iudicare. **Lectio octaua.**

Considerate lilia quod crescunt. Et in-
fra. Si autem senum quod hodie est et cras
in clibanum mittit deus sic uestit. Bonum quod
sermo atque moralis: quod ad fidem nos diui-
ne misericordie perferre. uel iuxta litteras: quia
ad staturam corporis nostri uel spiritualiter: quod supra
mensuram stature nostre: sine dei fauore nil ua-
leamus adiungere copatione nos floribus et
feni sermo dominicus prouocauit. Quid enim
tam morale ad persuasionem quam cum uideas quod
et que sunt irrationalia sic dei perspicacia ue-
stiantur: ut nullo horum uel ad gratiam egeant
uel ornatu. Multo magis credas rationa-
bilem hominem si omnes sui usus in deo collocet:
nec studio iuitadi uiolet fidem: nunquam egere
posse: eo quod iure presumpserit de fauore diui-
no. Sed tamen ut et altius ista peradamus quod non

ociosum uideatur quod flos homini profert. uel cer-
te plus pene quam hominibus in salone profert
quod tamen meruit: ut uel in spiritum repleti deo com-
deret: uel in mysterio christi ecclesiam signifi-
carent. **Lectio nona.**

Non alienum uidetur ut per claritate co-
loris angelorum celestium gloriam pute-
mus expressas: quod uere mundi istius flores
sunt quod eorum claritatem mundus ornatur: et bonorum
odor sanctificationis aspiratur: quorum perfidio
fulti possumus dicere. Bonum odor christi
sumus deo in his qui salui sunt. Qui nulla
sollicitudine prepediunt: nullo usu laboris ex-
ercitati: diuine in se liberalitatis gratia et cele-
stis seruatur dona nature. Unde bene et hic ue-
stitus gloria sua salone: et alibi cooperit ostenditur.
Ad infirmitatem nature corporee ue-
luti uirtute quadam mentis adopta opum
gloriam uestiebat. Angeli uero quorum na-
tura diuinior expressa manet iurie corporalis
recto licet maximo uiro consideratione tanti
nostre iurie preferunt. Ergo quoniam per resurrectionem
neque erunt homines sicut angeli in celis: nos
quoque exemplo angelorum gratie celestis augmen-
tum dominus qui in eam illis attribuit sperare per-
cepit quoad absorbeat hoc mortale a-
uita. S oportet enim corruptibile hoc induere
in corruptibilem: et mortale hoc induere
in immortalitatem. **Ad benedictum. ant.** Polite soli-
citi esse dicentes: quod madducabimus aut quod habebimus:
scit enim pater uester quod uobis nunc sit
illa. **Ad mag. ant.** Querite primum regnum dei
et iusticiam eius: et hec omnia adiciuntur uobis illa.

Unica quanta decima post pentecostem.

Oratio.

Eccliam tuam domine misericordia prouocata
mundet et muniat: et quod sine te non po-
test salua persistere: tuo semper munere gu-
bernetur. per **Secundum lucam.**

In illo tempore. Ibat iesus in ciuitatem quod
nunc nazareth: et ibat cum eo discipuli eius et
turba copiosa. Et reliqua. **Sermone sancti
augustini episcopi. Lectio septima.**

Mater uirgine illo resuscitato gaudio est
matris uidua. De hominibus quo-
tidie in spiritu resuscitatis gaudet mater
ecclesia. Ille quod mortuus erat corpus illi autem
mente. Illi mors uisibilis uisibilis plangebatur:

illoz mors inuisibilis alibi nec querebat
nec uidebatur. Quesiuit ille q nouerat
mortuos. Ille solus nouerat mortuos q
poterat facre uiuos. Nisi enim ad mor-
tuos suscitandos uenisset apls nō diceret.
surge q dormis: et exurge a mortuis: et il-
luminabit te xps. Dormientem audis cū
dicit: surge q dormis. Sed mortuū itelli-
ge cū audis: et exurge a mortuis. Dicti sūt
sepe dormientes et morietes uisibiles et plāe
ei q pnt excitare dormiūt. Mortuus enī
tibi mortuus ē: qui qstulibet expulset qz
tūlibet lanies: qz tūlibz uellices nō exper-
giscitur. Xpo at ille dormiebat: cui dictū
est surge: et cōtinuo surrexit. Nemo taz fa-
cile excitat i lecto qz facile xps i seplchro.
Tres. n. mortuos iuenimus a dño resu-
scitados uisibiles: milia inuisibiles. Quot aut
mortuos uisibiles suscitauerit quis nouit?
Nō. n. oīa scripta sunt q fecit. Joānes hō
dicit. Multa et alia signa fecit iesus que si
scripta esset arbitror totū mūdus nō pos-
se libros cape. Multi sūt ergo alibi susci-
tati sine dubio fortasse: sed nō frustra tres
commemorati.

Lectio octaua.

Quoniam enim nō iesus xps ea q fa-
ciebat corporaliter: et spūaliter uolebat
intelligi. Neqz tñ miracula ppter mira-
cula faciebat: sed ut illa q faciebat mira-
essent uidentibz: uera esset intelligentibz.
Quēadmodū q uidet lias i codice optie
scripto: et nō nouit legere. Laudet qdem
antiquarij manu: ammirās apicū pulchritu-
dinem: sed qd sibi uelint qd indicent illi
apices nescit. Et ē oculis laudator: men-
te non cognitor. Alius at et laudat artifi-
ciū et capit intellectū. Ille utiqz nō solum
uidere qd cōe est oībus pōt: sed etiam le-
gere qd qui nō didicit nō pōt. Itaqz q
uiderūt xpi miracula: et nō intellexerūt qd
sibi uellent: et qd itelligētibz quodāmo-
dū inuenirēt: mirati sunt tñ q facta sunt. Alij
uero et facta mirati: et intellectū assecuti.
Tales nos i schola xpi eē debem. Qui
n. dicit xpm ppea tñ fecisse miracula: ut
nō essent nisi miracula: potest illum dice-
re etiam nescire quod non esset tempus

pomoru qñ ficus qsiuit in arbore. Non
n. erat illius pomi tempus: sicut euange-
lista testatur: et tñ esuriens poma qrebat
in arbore. Xps nesciebat qd rusticus scie-
bat. Ad nouerat arboris cultor: nō noue-
rat arboris creator.

Lectio nona.

Quare ergo esuriens poma quesuiuit i
arbore: significauit se aliquid esuri-
re: et a iqd aliud qreare. Et arbore illā sine
fructu: folijs plenā repperit: et maledicē:
et aruit. Quid arbor fecerat fructū nō as-
serēdo: Que culpa arboris infecunditas?
Sed sūt q fructum uoluntate dare pnt.
Illoz ē culpa sterilitas: quoz fecunditas
est uolūtas. Erant ergo iudei habentes
uerba legis: et facta nō hntes. Pleni sol-
is: et fructus nō ferētes. Hoc dixi ut per-
suaderem dñm iesum xpm ideo fecisse
miracula: ut aliquid illis miraculis signi-
ficaret. Ut excepto eo q mira et magna
et diuina erāt aliqd inde etiaz discerem.
Uideam ergo qd nos discere uoluit in
tribz mortuis quos suscitauit. Resuscita-
uit filiam mortuā archisynagogi ad quā
egrotatem petebat: ut eā de egritudine
liberaret: et cū pergit mortua nūciat. Et
quasi iam frustra fatigaretur: renūciatū ē
pū ei: puella mortua est. Quid adhuc
fatigas magistrus? Ille at prexit: et ait pū
puelle. Noli tēre tñmō crede. uēit ad do-
mū et inuēit iā obsega funeri debita pparata:
et dicit illis. Nolite flere. Non enim mor-
tua est puella: sed dormit. Tū dicit dor-
miebat: sed illi a quo poterat excitari.
Hanc excitans reddidit uiuā parentibz.
Excitauit et hunc iuuenē uidue filium: d
quo nūc admoniti sum: ut hic ista q ipse
largiri dignatur: cū nra caritate loquere-
mur. Ad audistis quō excitat ē.

Ad bñdictus. añ. Ibat iesus in ciuitatem q
uocatur naim: et ecce defunctus efferebatur fili-
us unicus matris sue.

Ad magnificat. añ. Propheta magnus
surrexit in nobis: et quia deus uisitauit plebem
suam.

Dñica sextadecima p^o pente. Oratio.

Tua nos dñe q̄sum⁹ gr̄a semp: ⁊ pre
ueniat et sequat: ac bōis opib⁹ iugi
ter p̄stetē itentos. Per.

Secundum lucam.

In illo tpe. Cū intraret iesus i domū
cuiusdā p̄cipis phariseoz: sabba
to māducare panē ⁊ ipsi obseruabāt eū.
Et ecce hō qdam hydropicus erat ante
illum. Et rel. *Smetia sci ābrosij cpi.*

Lectio septima.

Erat hydropic⁹: in quo fluxus
carnis exuberās: aīe grauabat offi
cia sps extinguebat ardorem. Deinde
docetur humilitas: dum in illo conuiuiū
nuptiali appetētia loci supioris arcetur.
Clemēter tñ ut psuasiois hūilitas aspita
tē coertiois excluderet: rō proficeret ad
psuasioneis effectū: ⁊ correctio emēdaret
affectuz. Hinc quasi p̄rio limine hūani
tatis copulatur. Que ita dñice sūte diffi
nitiōe distinguit: si in paupes ⁊ debiles
p̄ferat. Nam hospitalem esse remiseratu
ris effect⁹ auaritie ē. Postremo quasi e
merite militie uiro p̄demnadarum stipē
diū p̄scribitur facultatum: qd neqz ille q
studijs itēus iferiorib⁹: possessioes sibi ē
renas coemit regnū celoz possit adipi
sci cum dñs dicat. Vende oīa tua: ⁊ seq̄
re me. Impio quippe sitire ē hui⁹ mundi
bona concupiscere. Unde ⁊ redēptor in
tra pharisei domum hydropicum curat
⁊ cum p̄ auaritiā disputaret: scriptus ē.
Audiebāt āt hec oīa pharisei q crāt aua
ri ⁊ deridebant illum.

Lectio octaua.

Quid ergo est qd intra pharisei do
mū hydropicus curatur: nisi q p
alteri egritudinem corpis i altero exprimi
tur egritudo cordis. Hydropic⁹ quippe
quo ampli⁹ biberit: amplius sitit: qz ⁊ oīs
auar⁹ ex potu sitim mltiplicat: qui cuz ea
q appetit adeptus fuerit ad appetenda a
lia ampli⁹ anhelat. Qui n. adipiscēdo pl⁹
appetit: hui⁹ sitis ex potu crescit. Sequi
tur. Abscōdita ē i tra pedica eius: ⁊ deci
pula ei⁹ sup semitaz. In tra pedica absco
dit: cū culpa sub terrenis comodis occul
tatur. Iimicus qppe insidians ostendit

humane menti in terreno lucro qd appe
tat ⁊ occultat peccati laqueū: ut ei⁹ aium
stringat: quaten⁹ uideat qd ē qd cōcupisce
re ualeat: ⁊ tñ nequaqz uideat: in quo cul
pe laqueo pedē pōat. Decipula uero a
dciendo uocata ē. Et tunc ab antiquo
hoste super semitam decipula ponit: qñ
in actiōe hui⁹ mūdi quam mēs appetit:
peccā laque⁹ pat. Que uidet decipula pōit
ut dū esca ostēdit nequaqz ipsa a transe
unte uideatur. Quasi esca quidem i laqo
est: lucrū cum culpa ⁊ hui⁹ mūdi p̄spici
tas cum iniquitate.

Lectio nona.

Quam itaqz cōcupiscētie lucrum ap
petitur: quasi pedē mētis apprehē
dit decipula q nō uidetur. Sepe ergo p
ponitur in aīo cum culpa: bonor ⁊ dñi
tie: alius ⁊ uita t̄pali⁹: q mens infirma dū
quasi escam uidet: ⁊ decipulā nō uidet: p
escā quā uidens appetit: i culpa p̄stringi
tur q non uidet. Qui deum timetis si du
bito: q uerbū ei⁹ i timore audiat: s; cū
hilaritate faciat: ut qd p̄misit mō spere
tis. Dñs mō audiui⁹ precipiēte nob x̄p̄s
iesū filiū dei. P̄cepit nobis ueritas q
nō fallit. Audiui⁹: timeam⁹: caueam⁹.
Quid ergo p̄cepit: Dico inquit uobis.
Abstine ab oī anaritia. Quid est ab oīe
Quare addidit ab oīe: p̄dēt etiā ⁊ sic dice
re. Cauete ab auaritia. Pertinuit ad eū:
ut diceret ab oīe: ⁊ diceret caueat ab oīe
auaritia. Quare hoc dixerit uelut occasi
o ipsa unde natus ē sermo: apparet i s̄co
euāgelio. Interpellauit enim cum quidā
p̄ fratrem suum: q totum p̄monium ab
stulerat: ⁊ fratri suo ptem suam nō redde
bat. Quam bonaz ergo cām habuit iste
interpellator aduertitis. Nō rape quere
bat aliena: sed sua a parentib⁹ derelicta si
bi querebat ipso dño interpellato: ⁊ iudi
cante poscebat. Debāt iimicū siem: sed
iustū iudicē iuenerat p̄ iimicū fratrem.

Ad bñdictus. añ. Cū intraret iesus in domū
cuiusdā p̄cipis phariseoz sabato manduca
re panem: ⁊ ecce homo quidaz hydropic⁹ erat
ante illū: ipse uero apprehēsum sanauit cum ac
dimisit. *Ad magni. añ.*

213

Cū uocatus fueris ad nuptias recūbe ī nouissi-
mo loco: ut dicat tibi q te iuitauit amice ascēde
superi: et erit tibi glā corā fili dīcībēub' allā.

Quinta decima septima p^o pente. Dio.

Quāsum dñe pplo tuo diabolica
uitare cōtagia: et te soluz deū pura
mente sectari. Per.

Secūdum mattheū.

In illo tpe. Accesserūt ad iesū pha-
risei et interrogauit eū un' ex eis le-
gis doctor: tētans eū. Et reli.

Semelia sū iohannis os aurei.

Lectio septima.

Qonuenerūt ut mltitudie uicerent:
quē rōne supare nō poterāt. Aueri-
tate nudos se eē. pfecti sūt: q mltitudie se
armauerūt. Dicebāt. n. apd se: un' loqua-
tur p oib': et oēs loquamur p unū: ut si q
dē uicerit: oēs uideamur uicisse: si āt uici-
fuerit l' solus uidat' p'fusus. Pharisei: q
oīa pp hoīes cogitatis et facitis. Prīmū
qdem ueniētes cum uno: uicēdi estis per
unū. Tameponite qz uno uicto homine
nō itelligūt uos eē oēs uictos. Nūqd cō-
scie nre non sentiūt se eē cōfusus. Leuis
.n. ē p'olatio: q in se ipso cōfusus ē: quod
ab alijs ignorat. Interrogauit iesū unus ex
phariseis legis doctor: tētans eū. Magist' r
qd ē mādātū magnū in lege? Magist' r
uocat: cui nō uult esse discipulus. Sipli-
cissim' irogator: et malignissim' insidia-
tor. d magno mādato irogat: q nec mi-
nimū obseruat. Ille enī d3 irogare d
maioze iusticia: q iā mioze cōpleuit. Dñs
āt sic ei rñdit: ut irogatiōis eius fictaz
p'ciam statū p'io respōso p'scrutet dicēs.
Diligēs dñm deū tuū ex toto corde tuo
i. nō sicut tu q deuotiōem ostēdis in ore
et fraudem meditaris in corde.

Lectio octaua.

Quāsum āt et minimū mādātū dicis?
qz sum ad dignitatē mādator: non
qz sum ad utilitatē. Alioqn utilitas oīum
mādator: una ē: et omīa mādātā quasi u-
nū uidēt eē mādātū. Quia ita sibi cobe-
rēt: ut alterz sine alio eē nō possit. Utpota
si iroget te aliqz ī edificatiōe domoz: q
q pars ē melior: dicēs fūdamētū. Sed quē

admodū edificatō nō pōt esse nisi fuerit
fūdamētū: ita nec fūdamētū eē pōt: nisi edi-
ficatio fuerit subsecuta. Nec dī fūdamētū
nisi fuerit edificatio cui' fūdamētū dicat.
Ergo fūdamētum ī edificatiōe dignito-
sius ē nō utili'. Sic et caput dignitosius ē
qz mēbra: tñ nec mēbra sine capite: nec
caput sine mēbris. Sic et digniores sūt sa-
cerdotes qz ppl's: nō tñ utiliores: qz nec
ppl's sine sacerdotib': nec sacerdotes sine
ppl'o eē p'sit. Ita et dignitosius ē hoc mā-
datū. diligēs dominū deum tuū ex toto
corde tuo qz illud. nō occides: nō concu-
piscēs: tñ utilitas una ē. Nā q diligit deū
ille nō occidit: aut nō p'cupiscit: q āt occi-
dit aut cōcupiscit: nō diligit dñm deū suū

Lectio nona.

Qse āt minora mādātā dñus mani-
festat dicēs. Si qz unus ex minimis
istis mādātis soluerit et docuerit sic hoīes
minimus uocabit' ī regno celoz. Diliges
iqz nō timeas: qz diligere mai' est qz time-
re. Inchoatio enī culture dei h3 timorē:
p'fectio āt dilectiōem dicēte iohanne. Per-
fecta dilectio foras mittit timorē. Donec
enī hō timeat deū non eūz diligit. Quz āt
diligere cepit iā nō eūz tantummodo tict:
s3 et ampli' diligit. Timere. n. seruior ē: di-
ligere āt filiōz. Timor sub necessitate ē:
dilectio ī libtate. Qui in timore seruit dō
penā qdē euadit: mercedē āt iusticie nō h3
qz iustus fecit bonuz pp timorem. Non
uult ergo de' ut tīcat ab hoīb' quasi dñs:
s3 ut diligat quasi p' q adoptionis spūm
donauit hoīb'. Nā si cōsidram' ab ini-
tio creati hoī cām: itelligim' qz de' magis
se uoluit p'iem eē hoīz qz dñz. Non enī
dixit tñmōdo faciam' hoīez secundum
imaginē et similitudinē nrāz. Similare āt si-
lijs conenit ad p'f' suos: non ēt seruīs ad
dños suos. Quid est ergo diligere dñm
ex toto corde: ut cor tuūz non sit icliatus
ad ullius rei dilectionē ampli' qz dei: nec
delecteris ī aliqua spē mūdi āpli' qz deo.
Nō ī honorib': nō auro l' arg'nto: non ī
possessiōib' aut uineis: non ī aialibus aut
mācipijs: nō ī ornāmētis aut uestib': non
ī filijs aut parētib' aut amicis. Sed bec

omnia estimes tibi esse i do: ut p his oib⁹
deum ames. **Ad benedictus. añ.**

Magister qd ē mādātū magnū i lege. ait illi
ielus: diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo
alla. **Ad mag. r.** Quid uobis uide^r d xpo
cu⁹ fili⁹ est: dicū ei oēs: dauid. dicit ei ielus.
quō dauid i spū uocat eum dñm dicens. dixit
dñs dño meo sede a dextris meis.

Prima decima octaua post pente:

Oratio

Origat corda nra qđ dñe tue misera
tiois opatio: qđ tibi sine te placere nō pos
sumus. Per.

Secundum mattheum

In illo tpe. Ascendens ielus in na
uiculā trāsfretauit: et uenit i ciuitatē
suā. Et reliqua.

Sermō sancti iohānis os aurei:

Lectio septima.

Cristum i humanis actib⁹ diuina
gessisse mysteria: et in reb⁹ uisibilib⁹
inuisibilia exercuisse negocia: lectio hodi
erna mōstrauit. Ascendit inqt i nauicla⁹
et trāsfretauit: et uenit i ciuitatem suam.
Nōne ipse q fugatis fluctib⁹ maris pfun
da nudauit: ut isrl⁹ ppls iter stupentes
undas sicco uestigio uelut mōtium con
caua trāsiret. Nōne hic est q petri pedib⁹
marinos uertices iclinauit: ut iter liqdu⁹
humanis gressib⁹ solidum pberet obseq
um. Et qd est q ipse sibi sic maris dene
gat seruitutem: ut breuissimi laci trāsitus
sub mercede nautica trāsiretaret. Ascen
dit inquit in nauiculam: et trāsfretauit.
Et qd mīz fratres xps uenit suscipe isir
mitates nras: et sua nob conferre remedia
sanitatis: qđ medic⁹ q nō infert sanitatem
curare nescit. Et qui nō fuerit cum infir
mo infirmatus: infirmo nō pōt pferre sani
tatem. Xps ergo si i suis māsisset uirtuti
b⁹ cōe cum hōib⁹ nihil bñet. Et si nō im
pleisset carnis ordinē: carnis i illo eēt oti
osa susceptio. Sustinuit ergo has necessi
tates: ut hō uer⁹ hūanis necessitatibus p
baref.

Lectio octaua.

Ascendit i nauiculā xps ecclē nauē
seculi fluctus sp mitigatur⁹ ascēdit:
ut credētes in se ad celestē patriā trāglla

nauigatiōe pducatur: et municipel ciuitatū
sue faciat: quos humanitatis sue fecit cē
psortes. Nō g⁹ nauī xps idiget: s; nauis
idiget xpo: qđ sine celesti gubernatore na
uis ecclē per mūdānū pelag⁹: et p talia
et tāta discrimina ad celestē portū n̄ ualet
puenire. Nec dixim⁹ fratres qđtum ad in
telligētiā spūalem uerū ipsi⁹ historie or
dinē psequamur. Ascēdit inquit i nauicu
lā et trāsfretauit: et uenit i ciuitatē suam.
Creator oīuz de⁹ postea qđ se pp nos nra
angustauit i carne cepit hīc humanā pa
triā: ceperit ciuitatis iudaice eē ciuis: pa
rētes hīc cepit: parētū oīū ipse parens: ut
iuitaret amor: attraheret caritas: uiceret
affectio: suaderet hūanitas: quos fugarat
dñatio met⁹ disperferat: et fecerat ius pia
tis extorres. Uenit i ciuitatē suā: et obtule
rūt ei paraliticū iacētē in lecto. Et uidēs
inquit ielus fidem illo⁹: dixit paralitico.
Cōfide fili: dimittunur tibi peccā tua.
Audiuit ueniam et tacet paralitic⁹. Nec
ullam rīdit gām: qđ plus corpis qđ aie
tēdebat ad curam: et tpales erinas: reso
lute corpis cōpage sic dñlebat: ut etnas pe
nas resolutōis aie nō defleret: gratiorē
sibi pntem uitā iudicās qđ futura.

Lectio nona.

Merito xps offerētū fidē respicit: et
uicordiā respicit sic iacētis: ut fidei
aliene suffragio paralitici aia āte curari
qđ corp⁹. Respiciens inquit fidem illo⁹.
Lernitis i hoc loco fratres: deū nō que
rere insipiētū hōiū uolūtates: n̄ expec
tare ignorātiū fidē nec ifirmi stulta de
sideria pscrutari: sed ob alter⁹ fidē subue
nire. Et reuera fratres qđ medic⁹ lāguē
tiū: aut querit aut respicit uolūtates cu sp
ōria desideret: et regrat ifirm⁹. Hic est q
nunc ferrū: nūc ignē: nūc pocula amara
ingerit: et apponit in uitis: ut curam sani
sentiat quā sentire n̄ poterāt egrotantes.
Et si hō iurias despiciat: maledicta ptem
nit: ui: sauciatīs manib⁹ sponte uitā conse
rat et salutem: qđto magis xps medic⁹
bōitate diuina morbis saucios peccato⁹
et frenesi criminū laborātes: ad salutem
et inuitos attrahit et nolētes. O si uelim⁹

fratres carissimī: si uelim⁹ mētis nre dēz paralitum sp uidere: ⁊ aīaz nām ⁊ tūtib⁹ destitutam iacere i uitioꝝ stratib⁹: cerne rem⁹ ⁊ lucere nobis quēadmodū xps et nās quondienoxias despiciat uolūtates: ⁊ ad salutaria nos remedia ptrahit ⁊ purgat iuitos. Fili inqt remittit tibi peccata tua. Hec dicēs deū se uolebat itelligi: qui p hoīem oculis adhuc latebat humanis. Virtutib⁹ .n. ⁊ signis cōpabat pphetis: qz p ipm fecere ⁊ ipsi ⁊ tutes. Peccatis at dare ueniā pēos hoīem n ē: s; ē singulare ditatis isigne. Deū igit peccatoribus inferebat humanis.

Ad bñdictus. añ. Dixit dñs paralitico cōfi de fili: remittuntur tibi peccata tua. **Ad mag. añ.** Tult ergo paralitic⁹ lectū suū in quo iacebat magnificās deū: ⁊ oīs plebs ut uidit de dñi laudem deo.

Oratio. **Oratio.**

Omnipotēs ⁊ misericors de⁹: uniuersa nobis aduersaria ppiat⁹ exclud ut mēte ⁊ corpe parit expedit: q tua sunt liberis mētib⁹ exequamur. p.

Secundū mattheū.

In illo tpe loqbat iesus pncipibus sacerdotū parabolā hāc. Sile facit ē regnū celoz hōi regi q fecit nuptias filio suo. **Oratio s; grego. pape.**

Lectio septima.

Extum lectiois euāgelice frēs carissimī uolo si possū sub breuitate trāscurrere: ut i fine ei⁹ ualeā ad loquēdū largi uacare. S; qrdū pā ē an hec apud mattheū: ipsa sit lectio q apd lucā sub appellatiōe cene describit. Et qdē sit in nulla q sibi diffona eē uideant: qz hic prādium illic cēa mēmorat. Hic q ad nuptias n di gnīs uestib⁹ itrauit repulsus est: illic null⁹ itrasse dē: q repulsus eē pibeat. Qua ex re recte colligit: q et hic p nuptias presēt ecclia: ⁊ illic p cenam eternum ⁊ ultimū cōuiuiū designat: qz ⁊ hāc nōnulli exitu ri intrant: ⁊ ad illud q qd semel itrauerit ultrius non exibit. At siq forte cōtendat hāc eādē eē lectiōem: ego melius puto salua fide alieno intellectui cedere qz cōtētiōib⁹ deseruire. Qm et itelligi cōgrue

forſitan pōt: qz de plecto eo: q cū nuptia li ueste n uenerat qd lucas tacuit mattheus dixit. Qd uero cena p illū p hūc autē prādium dē: nequa qz i hoc nre itelligentie obsistit: qz cū ad horā nonam apud anti quos quotidie prādium fieret: ipm quoqz prādium cena uocabatur.

Lectio octaua.

Sepe at iam dixisse me memini q plerūqz in sācto euāgelio regnū celoz pñs ecclia nōiatur. Lōgregatio qp pe iustorum regnum celorum dē. Quia ē p pphetā dñs dicit. Celum mihi sedes est: Et salōn dicit. Aīa iusti sedes ē sapie. Paulus ē dicit. Xpm dei uirtutes ⁊ dei sapias: liquido colligere debem⁹: quia si de⁹ sapia: aīa at iusti sedes sapie: dum celus dē sedes dei: celū ergo ē aīa iusti. Hic p psalmistā de sāctis pdicatōib⁹ dē. Celi enarrāt glām dei. Regnū ergo celorum est ecclia iustoz: qz dū eoz corda in tra nil ambiunt: p hoc qd ad supna suspirat: iam i eis dñs quasi i celestib⁹ regnat. Di cat ergo. Sile ē regnū celoz hōi regi: q fecit nuptias filio suo. Jam itelligit caritas uīa qd ē rex regis filij pī. Ille nimirū cui psalmista ait. Dñs iudiciū tuū regit da: ⁊ iusticiam tuam filio regis. Quise cit nuptias filio suo. Tūc .n. de pī dō filio suo nuptias fecit: qñ hunc in utero uirgil humane nature pūxit: qñ deū ate secula fieri uoluit hoīem i fine seculoz. Sed qz ex duab⁹ psonis fieri solz ista pūctio: ab sit hoc ab itellectib⁹ nās: ut psonam dei ⁊ hōis redēptoris nā iesu xpi ex duab⁹ psonis credam⁹ unitā. Ex duab⁹ qppe at qz i duab⁹ hunc naturis existere dicimus: s; ex duabus personis compositū credi ut nephas uitamus.

Lectio nona.

Pertius igitur atqz secur⁹ dici pōt: qz i hoc pī regi filio nuptias fecit: quo ei p icarnatiōis mysteriū scāz ecclaz sociauit. Uterus at genitricis uirgis hui⁹ spōsi thalam⁹ fuit. Unde psalmista dicit. In sole posuit tabnaculū suū ⁊ ipse tāqz spōsus pcedēs de thalamo suo. Tanqz sponsus qppe de thalamo suo pcessit:

qz ad coniungendam sibi ecclesiam incar-
natus de deo inco:rupto utero uirgis exi-
uit. Misit ergo seruos suos: ut ad istas
nuptias amicos suos iuitarent. misit semel
misit iterum: qz incarnationis dñice predi-
catores et prius pphetas: et postmodum
apostolos misit. Bis itaqz seruos ad imi-
tandū misit: qz incarnationem unigeniti: et p
pphetas dixit futuram: et p aplos nūcia-
uit factam. Sed qz hi qui prius inuitati
sūt ad nuptias: puiui uenire noluerūt: i
secūda inuitatiōe iam dñ. Ecce pradiū me-
um parauit: tauri mei et altilia occisa sunt:
et omnia parata. Quid i tauris uel altilib⁹
fratres carissimi: nisi noui ac ueteris testa-
menti patres accipimus: Quia enim in
uulgo loquor: etiā ipsa me necesse ē uerba
euangelice lectionis explanare. Altilia
enim saginata dicim⁹. Ab eo enim qd est
alere: altilia quasi altilia uocam⁹.

Ad benedictus. añ. Dicite inuitatis: ecce pradiū
meum parauit uenite ad nuptias alla.

Ad mag. añ. Intrauit at rex ut uideret disci-
bentes: et uidit ibi hoīem nō uestitū ueste nup-
tiali: et ait illi: amice quō huc itasti nō habens
uestem nuptialem?

Dominica uigesima p pētecostes.

Oratio.

Largire qz dñe fidelib⁹ tuis idulgē-
tiā placat⁹ et pacem: ut pax ab oib⁹
mūdeni offensis: et secunda tibi mēte deser-
uiant. p dñz.

Secundū iohannem.

In illo tpe. Erat qdam regulus: cu-
ius filius infirmabatur capharna-
um. Et reliqua. **Sermō scti gregori
pape.**

Lectio septima.

Lectio scti euāgelij quā mō fratres
audistis expositione nō indiget: s
ne hāctacite pterisse uideamur: exhortā-
do potius qz exponēdo i ea aliqd loqua-
mur. Hoc at nob solūmō de expōne ui-
deo esse requirēdū: cur is q ad salutē pe-
tēdā uenerat audiuit: nisi signa et pdigia
uideritis nō creditis. Qui enim salutem
querebat filio pcul dubio credebatur. Ne-
qz enim ab eo qreret salutem quē nō cre-
deret saluatore. Quare ergo ei dñ nisi si-
gna et pdigia uideritis nō creditis q are

credidit qz signū uideret? Sed memēto
te qd petijt: et apte cognosceris: qz in fide
dubitauit. Proposcit nāqz ut deiceret
et sanaret filium ei⁹. Corpalem g pntiaz
dñi querebat: q p spm nūqz deerat. Mi-
nus itaqz in illo credidit: quē nō putauit
salutē posse dare nisi pñs esset et corpore.
Si enim perfecte credidisset: pcul dubio
sciret: qz non eēt locus ubi nō esset dñs.
Ex magna ergo pte diffusus ē q uirtutis
honorem non dedit maiestati: sed pñie
corporali. Et salutē itaqz filio petijt: et tñ
in fide dubitauit: qz eum ad quē uenerat
et potentem ad curandum credidit: et tñ
morienti filio esse absentem putauit. S
dñs q rogatur ut uadat: qz nō desit ubi i-
uitat idicat solo iussu salutē reddidit qui
uolūtate oia creauit.

Lectio octaua:

Quia in re nobis solerter itendū ē:
qd sicut euāgelista alio testate didi-
cimus: centurio ad dñm uenit dicēs. Do-
mine puer me iacet in domo paraliticus
et male torquet. Cui a iesu pñus rñdet.
Ego ueniam et curabo eum. Quid ē qd
regulus rogat: ut ad eius filium ueniat: et
tñ ire corporaliter recusat: ad seruū uero
centurionis nō inuitatus: et tñ ire se corpo-
rali pollicet. Reguli filio p corpale pñi-
am nō dignatur adeē: centurionis seruo
non ded gnatu occurrere. Quid ē hoc
nisi q supbia nra retūdit: q i hoib⁹ non
naturā qua ad imaginem dei faci sūt: s
hoies et diuitias ueneramur. Quā pēsa-
mus que circa eos sunt negligim⁹ pensa-
re qd sūt. Redemptor uero uester ut ostē-
deret: qz q alta sūt hoium: sctis despiciē-
da sūt: et q despecta sūt hoium despiciē-
da non sunt. ad filium reguli ire noluit:
ad seruū uero centurionis ire paratus
fuit. Increpata est ergo supbia nostra:
q nescit pēfare hoies pp hoies. Sola ut
dixim⁹ q circumstant hoib⁹ pensat: natu-
ram uero aspicit: honorem dei in hoib⁹
non agnoscit. Ecce ire non uult filius dei
ad filium reguli: et tñ ire paratus est ad
salutem serui.

Lectio nona.

Querte si nos cuiuspiam seruus rogaret: ut ad eum ire deberemus, primum nobis nostra superbia in cogitatione tacita rideret dicere. Non eas quod temetipsum degnas. Non nos tu despicias laus uilescit. Ecce de celo uenit qui seruo occurrere in terra non despicit: et non humiliari in terra primum quod de terra sumus. Quid pro apostoli dei uili: quod esse despectius potest quam seruare honorem apostoli homines: et in fratris oculis non timere. Unde et in sacro euangelio ad phariseos ipse dominus dicit. Vos estis qui iustificatis uos coram hominibus: deus autem nouit corda uestra. quia quod hominibus altum est: ab hominibus est apostoli dei. Notate fratres notate quod dicit. Si enim quod hominibus altum est ab hominibus est apostoli dei: cogitatio cordis nostri tanto apostoli dei in imo est quanto hominibus in alto: et humilias cordis nostri tanto apostoli dei in alto est: quanto hominibus in imo. Despiciamus ergo siquid bona gerimus: nulla nos nostra inflat operatio: non reple abundantia: non gloria extollat. Si quibuslibet bonis affluamus: itus itumescimus deo despecti sumus. Quo per psalmistam de humilibus dicit. Custodias paruulos dominus. Qui quoniam paruulos humiles appellat: per quod spiritus sanctus parauit carum filium eius subiungit. Nam quasi quereremus quod ipse adhuc faceret adiunxit humilitatis sumus et liberauit me.

Ad huiusmodi. as. Erat quidam regulus cuius filius in firmaba capbarnauz. hic cum audisset quod iesus ueniret in galileam: rogabat eum ut sanaret filium eius.

Ad mag. as. Cognouit autem per quod illa hora erat in qua dixit iesus filius meus uiuit: et credidit ipse et domus eius tota.

Omnia uiginti prima per petrum. Oratio:

Amilis tuas quod dominus continua pietate custodi: ut a cunctis aduersitatibus te protegere sit libera: et in bonis actibus tuo non sit deuota. per dominum nunc.

Secundum mattheum.

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis parabolam hanc. Sile est regnum celorum in hominibus regi qui uoluit regem ponere cum seruis suis. Et reliqua.

Omnia sancti augustini episcopi.

Lectio septima.

Narrauit dominus similitudinem ualde terribilem: quod sile est regnum celorum hominibus pa-

trifamilias qui posuit regem cum seruis suis: in quibus inuenit debitorem decem milia talentorum. Et cum iussisset ut omnia que habebat et omnes eius famulias et ipse uenderetur: et debitum solueretur ad uoluntatem genitricis domini sui rogabat eum dilatores et meruit remissionem. Misertus est enim dominus eius sicut audiuit: et omne debitum dimisit illi. At ille debito liber: sed iniquitatis seruus. per quod egressus est a facie domini sui: inuenit et ipse debitorem suum: qui debebat non decem milia talentorum: quantum ipsi debitum fuit: sed centum denarios. cepit suffocare eum: trahere: et dicere. redde quod debes. At ille rogabat per seruum: sicut ipse rogauerat dominum. Sed non talem ipse inuenit per seruum: quale ille dominum. Non solum illi remittere debitum uoluit: sed nec dilatores dedit. Latorum rapiebat ad solutionem: iam debito domino liber. Displeuit per seruus: renouauit domino suo quod actum esset. Et dominus fecit ad eum seruus: et dixit ei.

Serue neque cum mihi tanta deberes misericordia: tui omne debitum dimisi tibi. Nonne ergo oportebat: et te misereri conserui tui sicut et ego tui misericordis sum? Et iussit omnia que illi dimiserat exigi. **Lectio octaua.**

Ergo hanc similitudinem ad uiam instructionem proposuit: et ammonendo perire nos noluit. Sic inquit et uobis faciet pater uester celestis: si non remiseritis unusquisque uicem suam uicem ex corde uestro. Ecce fratres: resti apto est. Ammonitio utilis et ualde salubris: obediencia debet: ut quod iustum est impleatur. Quia homo et debitor est dei: et debitorum habet fratrem suum. Quis est enim qui non sit debitor dei: nisi in quo nullus potest inueniri peccatum. Quis est autem qui non habeat debitores fratrem nisi in quem nemo peccauit? Putas ne quod in genere humano repiri potest: quod non et ipse aliquo peccato obstrictus sit fratri suo? Debitor est ergo omnis homo: homines tamen et ipse debitorum. Ideo deus iustus constituit tibi regem in debitore tuo: quod faciet et ipse cum suo. Duo enim sunt opera misericordie que nos liberant: que breuiter ipse dominus posuit in euangelio. Dimittite: et dimittet uobis. Date et dabit uobis. Dimittite et dimittet uobis ad ignoscendum pertinet. Date et dabit uobis: ad prestandum beneficium pertinet. Quod ait de ignoscenda: et tu uis tibi ignosci quod

peccas: et habes alius cui tu possis ignoscere. Rursum qđ pertinet ad tribuendū beneficium petit mendicus: et tu es dei mendicus.

Lectio nona.

Omnēs enim quando oram⁹ medi ci dei sum⁹: ante ianuā magni p̄is familias stamus: immo et p̄sternimur: supplices igemiscim⁹: aliqd uolentes accipere: et ipm aliqd ipe de⁹ ē. Quid a te petit medic⁹: Panem. Et tu quid petis a deo nisi xpm: Qui dicit. Ego sum panis uiuus qui d̄ celo descendi. Ignosci uob uultis: ignoscite. Remittite: et remittetur uobis. Accipite si uultis: date et dabitur uobis. Sed qđ i hac apta p̄ceptione mouere possit audite. Interremissiōe ubi uenia petit: ab ignoscere debet. Hoc potest mouere qđ et petrū mouit. Quotiens de beo iquit ignoscere. Sufficit usq; septies. Nō sufficit ait dñs. Nō dico usq; septies sed usq; septuagies septies. Jam tu enūcra quotiens peccauerit in te frater tuus: si potueris peruenire usq; ad septuagesimam et octauam culpam: ut transeat septuagies septies: tunc molire uindictaz. Ita ne ueruz qđ dicit: et uere ita se res bz ut si peccauerit septuagies septies ignoscas. Si at peccauerit septuagies septies iam non licet tibi ignoscere. Audeo: audeo dicere: ut si et septuagies octies peccauerit ignoscas. Si at peccauerit ut dixi septuagies octies ignosce: et si centies peccauerit ignosce. Et qđ dicā. Toties et toties oīno quoties peccauerit ignosce. Ergo ego ausus sū sup̄gredi modū dñi nāi. Ille i septuagesimo et septimo numero ignoscēdi limitē fixit: hūc ego limitē trāsilire p̄sumā. Nō ē uerū. Nō sū ausus. Idē aliqd ipm dñm meū audiui loq̄ntē i ap̄lo suo ubi mod⁹ et nūc⁹ p̄fix⁹ nō ē. Aut enīz. donātes uobis met ip̄is siqs aduersus alīquē bz q̄relaz: sicut de⁹ i xpo donauit uobis. Audistis formā: s; septuagies septies: peccata tibi donauit xpus. Si hucusq; ignouit et ultra negauit: p̄de et tu limitēz et ulterī noli ignoscere. Si at xpus milia peccata peccatoz iuenit: et tñ oīa dona

uit: noli subducere miam: sed posce illius numeri solutionem.

Ad bñdictus. añ. Dixit at dñs seruo redde qđ debes. p̄cides at seru⁹ ille rogabat cum dicens: patiētiam habe in me et oīa reddā tibi.

Ad mag. añ. Serue neq; de debitū dimisi tibi qm rogasti me: nonne ergo oportuit et te miserere cōserui tui: sicut et ego tui miser⁹ sū al.

Dñica uigesimalsecūda p̄ pentecostes.

Oratio.

Omnis refugiu nrm et uirtus: adesto p̄is eccleie tue p̄cib⁹ auctor: ipe pietatis et p̄ia: ut qđ fidelit petim⁹ efficacit cōsequamur. Per.

Secundū mattheū.

In illo tpe. Abēntes pharisei p̄siliū inierūt: ut caperēt iesum i sermōe.

Et reliqua. *Omel. scī iōānis chryso stomi.*

Lectio septima.

Omnis malicia p̄fudit aliquoties rōne ueritatis: corrigi at nūq;. Maxime eoz q pposito malo et nō ignorātia peccāt. Ecce. n. sacerdotes p̄ q̄s fieri. dñm nō potuerūt dicentes: i qua potesta te hec facis. Idē q; parabolaz rōe p̄stricti suo iudicio ipi se reos fecerūt dicētes: malos male p̄det nemine et eos dicēte testio nūi nisi p̄cia sola. Nūqd p̄pūxit eos rōis peccati. Nūqd cōpescuit eos: i libertatis p̄sideratio. Sed quid. Abierūt: et p̄siliū acceperunt ut eū caperent i sermōe. Quēz admodū si aliqs claudere uoluerit curretis aque meatu: si una ex pte clusa fuerit aqua: uiolētia aliūde sibi semitā rumpit: sic et eoz malignitas ex una pte confusa: aliū sibi aditū adiuenit. Sicut enīz si pōt fieri: ut ligna mittēdo extiguas ignem: sic fieri nō pōt: ut rōez reddendo placeat hominē malum. Et sic ignis q̄to magis ligna suscepit i maiore flāmā erigit: sic aiul malus q̄to magis ueritatē audierit tāto āpl⁹ i maliciā excitat. Abieit g et cōsiliū acceperit. Quo abieit. Ad herodanos. Nā ex eo q nō dicit cōsiliati sunt s; cōsiliū acceperit: et ex eo q parit cū herodiana uenerunt apparet q; euz ill eiufmodi circunventionis cōsiliū tractauerunt.

Lectio octaua.

Hies coloni cui⁹ frā possidet eius
auxilio op⁹ hū. Qui iusticiā tenet:
nullius p⁹ocinio idiget nisi dei. Qui i dia
boli iūctatib⁹ ābulat: diaboli adiutorius
necessariū h⁹. Coloni. n. dei: diaboli ad
iutoriū nō requit. Coloni⁹ at diaboli auxi
liū dei nō qrit: et si qrit: nō iueniet. Audi
sti aliqñ eūtem ad furtum deū orare: ut
bñ. p⁹pet in furto: Aut q uadit ad fornica
tōem nūqd signū crucis pōit sibi i frōte:
ut nō p⁹bēdat i cruce: Qd si fecerit: nō solū
nō iuuat: sed āpl⁹ tradit: qz nescit iusticia
dei p⁹ociniū dare crimib⁹. Sic et isti xpm
expugnare cupiētes: pueniēt non ad ser
uos dei uiros religiosos: s; ad gētiles. i.
ad herodianos se cōtulerūt. Quale cōsi
liū tales et p⁹iliatores. Quis at potat da
re p⁹iliū xpm: nisi diabolus q erat ad
uersariū xpi: Cogitabāt. n. apud se sacer
dotes: si nos soli eūtes itrogauerim⁹ xps
qzuis dixerit: qz nō h⁹ dari cesari tributuz:
tū nō nob credet dicētib⁹ xpm. Jaz. n.
ōes sciūt: qz iūmici ei⁹ iūm⁹. Inimicorū at
testioniū i iudicio: et si uerū fuerit quasi su
spectum reprobāt. Sed nec p se ipos itez
rogare uolebāt xpm: qz i magna suspicio
ne iūmicitie fuerāt apd xpm: ne forte qua
si suspecti circūuenire eū non possint. Nā
iūmici manifest⁹ melior ē qz amici ficti.
Ille dū timet facile uitafūste dū nō agno
scit preualet.

Lectio nona.

Merunt ergo discipulos suos quasi
adhuc min⁹ cognitos et min⁹ suspec
tos: ut aut abscondite facile deciperēt euz:
aut dephensi min⁹ erubescerēt apud eū.
Nā cōsilio malo dephenso: tanto minor
na⁹ citur p⁹usio: qzto fuerit psona defior.
S; discipuli illi magis suis etate miores
erāt: malicia at pares. Nā et pulli serpen
tiū statura breuiorē: ueneno at equales
sūt. Et catuli luporū adhuc teneri p⁹stuti
et si uenatiōez obtinere nō p⁹it: iā tñ sanguie
gaudet et morsib⁹ ludūt. Magister scim⁹
qz uerax es: et uiam dei in ueritate doces.
Magistrū eū uocat et ueracē magistrū:
ut quasi honorat et laudat mysteriū sui
cordis simplicit⁹ eis apiat tāqz uolēs eos
bñe discipulos. Dec. n. est hypocrīta: p⁹i

ma potētia simulata laudatio. Laudant
.n. quos pdere uolūt: ut p delectationem
laudis paulatī corda hoīum ad simplici
tatē benigne p⁹essiois iclinēt. ueluti siquis
taurū ualidū uirib⁹ nō pōt subiugare et
uinculo: et uirib⁹ flectere mollib⁹: manib⁹
nodosa ei⁹ fricat ceruicē: ut quē uute te
nere nō potuit: p blādimētū cōprehēdat.
Sic et isti cathenā sub dolo laudis portā
tes in ore: et malitiē gladium abscondētes
in corde: taurū ecclāstici gregis dolo lau
dis cōprehēdere festinabāt. De quo tau
ro pphetabat iacob: iam tē et icrepabat
leui filiū suuz: qz de leui nascituri sacerdo
tes erant: qui iterfecturi fuerāt xpm. Sy
meon et leui fratres p⁹sumauēit iūctates su
as. In cogitatōez eorū nō ueniat aīa mea
et i cōsilia eorū nō cadāt p⁹cordia mea: qz
i ira sua occidere uirū: et in furore suo sub
leuauerunt taurū. De talib⁹ dicit p⁹he
ta. Multi sūt sermōes eorū sup oleū: et ipsi
sūt iacula. Quid tibi uidet: licet censū da
re cesari an non? Non ē iustus ut summi
regis serui: regib⁹ terrenis seruiamus.

Ad benedictus. añ. Magister scimus quia
uerax es: et uiam dei in ueritate doces alleluia.

Ad mag. v. Reddite ergo que sūt cesaris ce
sari: et que sūt dei deo alleluia.

Unica uigesimalertia p⁹ p⁹tercostes.

Oratio.

Absolute qd dūe tuorū delicta p⁹p⁹orū
et a peccorū nōrū nexibus q p nīa
fragilitate p⁹traxim⁹: tua benignitate libe
remur. Per.

Secundum mattheum.

In illo tpe loquēte iesu ad turbas:
ecce p⁹iceps un⁹ accessit et adorauit
eū dicēs. Dñe fili mea mō defūcta ē. Et re
liqua.

Omēl. scī hieronymi pbū.

Lectio septima.

Octauum signum est in quo p⁹iceps
suscitari postulat filiam suam nolēs
de mysterio et circūcisiois excludi. Sed
subtrahit mulier sanguie fluēs et octauo
sanat loco: ut p⁹icipis filia de hoc exclusa
nūero ueniat ad nonū: iux illud quod in
psalmo dī. Ethyopia pueniet man⁹ eius
deo. Et cū itrauerit plenitudo gentiū: tē
ois isrl⁹ salu⁹ erit. Et ecce mulier q sāguis

fluxu patiebat. xij. annis: accessit retro et te-
nigit fimbriam uestimenti ei. In euangelio se-
cundum lucam scribitur: quod principis filia. xij. annos
habet etatis. Nota ergo quod eo tempore hec mulier
id est gentium populus cepit egrotare: quo genere cre-
diderit iudeorum. Filius enim compatitione uirtutum
uitium non ostendit.

Lectio octaua.

Hec autem mulier sanguine fluens: non in do-
mo: non in urbe: accedit ad dominum: quia
iuxta legem urbibus excluderetur: sed in itinere
ambulante domino: ut dum pergit ad aliam: aliam
curaret. Unde dicitur et apostoli. Vobis quidem
prius oportebat predicare uerbum dei: sed
quoniam uos indignos iudicatis salute trans-
gredimur ad gentes. Dicebat enim intra
se. Si tetigero tantum fimbriam uestimenti eius
salua ero. Iuxta legem. quod mulierem men-
struatam aut fluentem sanguine tetigerit
immundus est. Ista igitur tangit dominum ut sanguis
uitio etiam ipsa curaret. Confide filia: quod
fides tua te salua fecit. Ideo filia quod fides
tua te saluam fecit. Nec dixit fides tua te
saluam factura est: sed saluam fecit. In eo
enim quod credidisti iam salua facta es.

Lectio nona.

Et cum uenisset iesus in domo prin-
cipis: et uidisset tibicines et turbam
tumultuantem. Usque hodie iacet puella
in domo principis mortua. Et qui uidentur
magistri tibicines sunt: carmen lugubre ca-
nentes. Turba quoque iudeorum non est turba
credentium: sed turba tumultuantium. Non est
puella mortua sed dormit: quod deo uiuunt omnia
Et cum eiecta esset turba: intrauit et tenuit ma-
num eius. Non enim erat digna: ut uideret myste-
rium resurrectionis: quod resuscitantem indignis com-
tumeliosis deridebant. Et tenuit manum eius.
et resurrexit puella. Si prius mundate fu-
erint manus iudeorum: que sanguine plebs erat:
et si synagoga eorum mortua non resurgit.

Ad benedictum. an. Dicebat enim intra se: si
tetigero fimbriam uestimenti eius tantum salua
ero. **Ad mattheum. an.** At iesus conuersus et uidens
eam dixit: confide filia: fides tua te saluum se-
citalleluia.

Quinta uigesima quarta post pentecostes.

Oratio.

Ecce qua hora dominus tuorum fidelium uolu-
tates: ut diuini operis fructum prope-
suis exequentes: pietatis tue remedia ma-
iora percipiant. Per.

Secundum mattheum.

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis.
Cum uideritis abominationem desolatio-
nis que dicta est a danieli propheta stante
in loco sancto. Et reliqua.

Semel in sacra hieronymi patrum.

Lectio septima.

Quando ad intelligentiam prouocatur
mysticum monstratur esse quod dictum
est. Et legimus in danieli hoc modo. In
dimidio hebdomadis auferetur sacrifici-
um meum et libamina: et in templo deso-
lationum abominatio erit usque ad consum-
mationem temporis: et consummatio dabitur super
solitudinem. De hoc et apostolus loquitur
quod homo iniquitatis: et aduersarius ele-
uandus sit super omne quod dicitur deus:
aut quod colitur: ita ut audeat stare in templo
dei: et ostendere quod ipse sit deus. Cuius
aduentus secundum operationem sathane
destruet eos: et ad solitudinem rediget: quod
se susceperint. Potest autem simpliciter aut de anti-
christo accipi: aut de imagine cesaris quam pila-
tus posuit in templo: aut de arriani coelestis
statua que in ipso sancto sanctorum loco usque
proutem diez stetit. Abominatio quoque se-
cundum ueterem scripturam idolorum ser-
uitus nuncupatur: et ideo additur deso-
lationis: quod in desolato templo atque destruc-
to positus sit. Tunc qui in iudea sunt fugi-
ant ad montes: et qui in tecto sunt non des-
cendant tollere aliud de domo sua: et qui
in agro non reuertantur tollere tunicam suam.
Abominatio desolationis intelligi potest:
et omne dogma peruersum. Quod cum
uiderimus in loco sancto: hoc est in eccle-
sia: et se ostendere deum: debemus fugere
ad montes: hoc est dimissa occidente lina
et iudaica prauitate appropinquare mon-
tibus eternis: de quibus illuminat mirabiliter
deus et esse in tecto: et in dogmate quo si
possint ignita diaboli iacula peruenire:
nec descendere et tollere aliud de domo

conuersationis pristinae nec respicere :
que retrosum sunt: sed magis serere in a
gro spuali scripturarum: ut fructus capi
amus ex eo: nec tollere aliam tunicā quā
apli habere perbibetur.

Lectio octaua.

Quod hoc. i. de abominatione desolati
onis: q̄ dicta est a danielē ppheta
stante in loco sancto. multa porphirus
tertiodecimo operis sui uolumine p̄ nos
blasphemauit: cui eusebius cesariēsis ep̄s
tribus exposuit uoluminibus nonodecimo
et uicesimo. Et apolinarius quoq; scripsit
plenissime: superflueq; conatus est uno ca
pitulo diserere: de quo tantis uersuum
milibus disputatum est. **U**t autē pregnāti
bus: et nutrientibus in illis diebus. **U**t illis
aiabus que non in p̄fectu uirū sua germina
p̄duxerunt: sed in inā hnt fidei ut nutritio
ne indigeant magistrorum. **H**oc quoq;
dici p̄t: qd̄ in persecutiōe anti xp̄i seu ro
mane captiuitatis pregnantēs et nutrien
tes et uteri et filiorū sarcina pregrauati ex
peditā figurā hnt nequerit. **O**rate autē ut
non fiat fuga uestra hyeme uel sabbato.
Si de captiuitate ierlm̄ uoluerim accipe
qn̄ a tito et uespasiano capta est: orare de
bent ne fuga hyeme l̄ sabbato fiat. **Q**uia
in altero duricia frigoris phibeat ad so
litudines pergere: et in montibus desertis
q; latitare: in altero autem transgressio le
gis est: si fugere uoluerit: aut mors iminēs
si remāserint. **S**i autē de p̄sumatiōe mūdi
intelligitur. hoc precepit ut nō refrigescat
fides n̄ra: et in xp̄o caritas. **N**eq; ociosi i
ope dei: torpeam uirtutū sabbati.

Lectio nona.

Quod ubi breuiati fuisset dies illi n̄ fie
ret salua oīs caro. **S**ed pp̄ electos
breuiabūt dies illi. **A**t breuiatos dies n̄
secundū deliramenta quorūdā q̄ putāt tpm̄
momenta mutari: nec recordāt illi scripti.
ordinatiōe tua p̄seueret dies. **S**ed iuxta
tpm̄ qualitates sentire debemus. i. abbre
uiatos nō mēsurā sed nūero. **U**t qn̄ in be
nedictione d̄i: longitudine dierum reple
bo eum: sic et nūc abbreuiati dies intelli
gātur: nec tpm̄ mora p̄cutiat fides credē

tium. **T**unc si quis uobis dixerit ecce hic
xp̄s aut illic nolite credere. **M**ulti capti
uitatis iudaice tpe principes extiterunt: qui
christianos se ee dicerēt: tñ uel obsiden
tib⁹ romanis tres intus fuerint factiōes.
Sed melius de p̄sumatione mūdi intel
ligitur. **S**urgent. n. pseudo xp̄i: et pseudo
pphete: et dabunt signa multa et pdigia:
ita ut in erroz inducantur si fieri potest
etiam electi. **E**cce p̄dixi uobis. **T**ripli
citer: ut ante iam dixi locus hic differē
ē: aut de tpe obsidionis romane: aut de
consumatione mundi: aut de heretico
rum contra ecclesiam pugna et istius mo
di anti xp̄os: qui sub oppositione false sci
entie contra christum dimittatur. **S**i er
go dixerint uobis ecce in deserto ē nolite
exire: ecce in penetralibus nolite credere.
Si quis promiserit uobis: quod in deser
tum gentilium: et phōrum penetralibus
christus moretur: aut in hereticorum pene
tralibus: qui dei pollicentur archana: no
lite exire: nolite credere: siue quia p̄secu
tionis et angustiarum tempe sep̄ pseudo
pphete decipiendi inuenient locum. **S**i
quis sub noīe xp̄i se iactare uoluerit: non
statim accommodetis fidem.

Ad bñd. añ. Cum uideritis abominatiōem
desolationis que dicta est a danielē propheta
stante in loco sancto q̄ legit intelligat.

Ad magnificat. añ. Amen dico uobis: qd̄
non preteribit generatio hec donec omnia fi
ant. celum et terra transibunt. uerba autem mea
non transibunt dicit dñs

Sciendum qd̄ oēs historie que i calēdis
mutāt si fuerit calēde. ij. iij. ul. iij. seria po
nūt i p̄cedēti dñica: qm̄ dñica illa p̄cedēs
i nūero dñicaz s̄bsequētis mēsis p̄putat
quo ad offm̄: et occurrēs historia illi mē
sis p̄oī: nisi pp̄ festū ipediāt. **S**i uero fue
rit. v. vi. seria uel sabbato in sequenti dñi
ca ponunt. **H**oc tamen ordine obserua
to quod q̄cūq; littera dominicalis oc
curret. **A.** **L**ibri Sapie salomōis po
nuntur die trigesima mēsis iulij et legi
usq; ad diem secundā septembrii. **D**istri
butis libris per singulas dñicas nisi festū
occurrerit quod im̄pediat.

Qu uero occurrat lra dñicalis. **B** Libri Sapie Ponit trigesima pñia iulij: et de eis usq; ad diē mēis septēbris legi. **Q**uā lra dñicalis occurrerit. **L** Libri Sapie ponit octaua die mēis augusti: qñ pñia die dñica: pp festū scti petri ad uicula impedit: et de eis usq; ad quartā diē septembris legi. **Q**uā at lra dñical occurrerit. **D** Libri Sapie ponit secūda die augusti: et legi de his usq; ad diē uigesimā nonā dicti mēis. **Q**uā uero lra dñical occurrerit. **L** Libri Sapie ponit tñia die augusti et de eis usq; ad trigēsimā diē dñi mēis legi. **L**ū at lra dñicalis. **S** occurrerit. **L**ibri Sapie ponit quarta die augusti: et de eis usq; ad calendās septēbris legi. **S**i uero lra dñicalis occurrerit. **S** Libri Sapie uigesimanona die iulij ponit. **E**t de his legi usq; ad calendās septēbris obseruato tñ ordine i libris distribuēdis ut supra. **S**abbato pñio calēdis augusti **A**d mag. **a**. Sapia edificauit sibi domū ex cidit colūnas septem subdidit sibi gētes: super borūq; et sublimū colla pñia utate calcauit. **D**ñica pñia mēis augusti ponit libri salonis. scilicet. **P**arabole. **E**cclēstic. **S**apientia et **E**cclēstic: et legi de eis ordie ut supra obseruato. **P**arabole salonis.

Lectio pñia.

Parabole salonis filij dauid regis isrl ad sciēdā sapiāz et disciplinā ad itel ligēda uerba prudētie et suscipiēdā eruditōez doctrīe: iusticiā et iudiciū et eqtatez: ut dei paruul astutiā: et adolescentib⁹ scia et itellect⁹. Audiēs sapiēs sapientior erit: et itelligens gubnacula possidebit. **A**diad uertet pabolā et itēptatōez uerba sapiētū et enigmata eoz. **T**imo: dñi pñcipiūz sapientie. Sapiāz atq; doctrinā stulti dspi ciūt. Audi fili mi disciplinā pñis tui: et ne dimittas legē mñis tue: ut addat grā capiti tuo: et torq; collo tuo. **F**ili mi si te lac tauerit peccōres ne acqescas eis: **S**i dixerit ueni nobiscuz: insidiemur sanguini: abscondam⁹ tendiculas pñ isōtez frustra: d glutiam⁹ euz sic isern⁹ uiuentez: et itegruz quasi descendētem i lacuz: oēm pñciosaz sbaz replem⁹. i plebim⁹ domos nias spoli

is: fortem mitte nobiscuz marsupijz unū sit oīum nām: fili mi ne ābules cum eis p hibe pedez tuoz a semitis eoz. **P**edes .n. illoz ad maluz curit et festināt ut effū dāt sāguiem. **R**. **I**n pñcipio de atēq; terraz faceret: pñ q; abyssos pñtueret pñ q; pducit fontes aquaz: atēq; mōtes collocarē. **A**n te oēs colles gnauit me dñs. **Q**uā pñbat ce los aderā: euz eo eram cuncta pñonēs. **A**n te.

Lectio secūda.

Frustra at iacit rete atē oculos pen natoz. **I**pī quoq; p sāguiez suoz isidiānt: et molunt fraudes pñ aias suas. **S**ic semite oīs auari aias possidentium rapiunt. **S**apia foris pñdicat: i plateis dat uoces suā. **I**n capite turbaz clamitat: in forib⁹ portaz urbis. pñfert sba sua dicēs. **U**lq; quo paruuli diligit isfantiaz: et stulti ea q; sibi snt noxia cupient: et ipudentes odibunt sciaz. **C**onuertimini ad correcti ones meam. **E**n. pñferam uob spm meuz: et ostendaz uerba mea q; uocauit et renui stis: extendi manum meam: et non fuit q aspiceret. **D**esperistis de pñsiliū meum et increpationes meas neglexistis. **E**go quoq; in interitu uō ridebo: et sublāna bo cum uobis: qd timebatis aduenit. **L**ū irruerit repentina calamitas: et interitus quasi tempestas ingruerit qñ uenerit super uos tribulatio et angustia. **T**ūc iuocabūt me et non exaudia: mane con surgent et non inuenient me: eo q; exo sam habuerint disciplinā: et timorez dñi n̄ susceperint: nec acquieuerint consilio meo et detraxerint uniuerse correctioni mee. **C**omedent igit fruct⁹ uie sue: suisq; cōsilijs saturabuntur. **A**uersio paruuloz itērficiet eos: et pñspēritas stultoꝝ perdet illos. **Q**ui me at audierit absq; terrore quiescet: et abundantia pñfructur malozū timore sublato.

Psalmum.

Syrum celi circūui sola et in fluctibus maris ambulauit in omni gente et in omni populo pñ matum tenui. **S**uperboꝝ et sublimiūz colla pñ pria uirtute calcaui. **E**go in altissimis habi to: et thronus meus in columna nubis. **S**u perborum.

Lectio tertia.

Hil mihi suscepi sermones meos: et mandata mea absconderis penes te: ut audiat sapiam auris tua: inclina cor tuum ad cognoscendam prudentiam. Si enim sapiam tuam invocaueris: et cor tuum inclinaueris prudentie: si quisieris eam quasi pecuniam: et sic thesauros effoderis illam: tunc intelliges timorem domini: et sciam dei iuuenies: quia dominus dat sapiam tuam: et ex ore eius sapia et prudentia. Custodi et rectorum salutem: et proteget gradientes simplici seruas semitas iusticie et uias sanctorum custodies. Tunc intelliges iusticiam et iudicium et equitatem: et omnem semitam bonam. Si intraueris sapia cor tuum: et scia anime tue placuerit: psallam custodiet te: et prudentia seruabit te: ut eruaris de uia mala: et ab homine qui peruersa loquitur. Qui derelinquit iter rectum: et ambulat per uias tenebrosas. Qui letatur cum male fecerit: et exultant in rebus pessimis: quorum uie peruersae et infames gressus eorum. Ut eruaris a muliere aliena: et ab exinea: qui mollit sermones suos: et reliquit ducem putatis sue: et pacti dei sui oblita est. Inclinata enim ad mortem domus eius: et ad inferos semite ipsius. Quos qui ingrediuntur ad eam non reuertentur: nec apprehendet semitas uite. Ut ambules in uia bona: et calles iustorum custodias. Qui enim recti sunt habitabunt in terra: et simplices permanebunt in ea. Impij uero de terra perdentur: et qui inique agunt auferentur ex ea. **Responsorium.** Emitte domine sapiam de sede magnitudinis tue: ut mecum sit et mecum laboret. Ut sciam quid acceptum sit coram te omni tempore. Da mihi domine sedium tuarum assuetudinem sapiam. Ut.

Lectio quarta.

Hil mi ne obliuiscaris legis mee: et precepta mea custodiat cor tuum. Longitudinem enim dierum et annos uite: et pacem apponet tibi. Audia et uitas non te deserant. Circunda eas gutturi tuo: et describe in tabulis cordis tui: et iuuenies gratiam et disciplinam bonam coram deo et hominibus. Habe fiduciam in domino ex toto corde tuo: et ne innitaris prudentie tue. In omnibus uisus tuis cogita illum: et ipse diriget gressus tuos. Ne sis sapiens apud te ipsum. Time dominum et re

cede a malo. Saitas quippe erit umbilico tuo: et irrigatio ossium tuorum. Honora dominum de tua substantia: et de primitiis omnium frugum tuarum da pauperibus: et implebuntur horrea tua saturitate: et uino torcularia replebuntur. Disciplinam domini fili mi ne abijcias nec deficias cum ab eo corripieris. Quia enim diligit dominus corripit: et quasi pater in filio placet sibi. Beatus qui inuenit sapiam: et qui affluit prudentia. Melior est acquisitio eius negotiatione argenti et auri purissimi et purissimi fructus eius. Preciosior est cunctis opibus: et omnia que desiderant huic non ualent comparari. Longitudo dierum in dextera eius: et in sinistra illius diuitie et gloria. Uie eius uie pulchre. et omnes semite illius pacifice. Lignum uite est his qui apprehenderint eam: et qui timuerint eam beatus. **Responsorium.**

Da mihi domine sedium tuarum assuetudinem sapiam: et non li me reprobare a pueris tuis. Quia seruus tuus sum ego et filius ancille tue. Mitte illam de se de magnitudinis tue: ut mecum sit et mecum laboret. Quoniam.

Lectio quinta.

Dominus sapientia fundauit terras: et stabilauit celos prudentia. Sapientia illius eruperunt abyssi: et nubes rore percrescunt. Fili mi: ne effluat hec ab oculis tuis. Custodi legem meam atque consilium meum: et uita erit anime tue: et gratia faucibus tuis. Tunc ambulabis fiducialiter in uita tua: et pes tuus non impinget. Si dormieris in tebis: quiesces et suauis erit somnus tuus. Ne paucas repentino terrore: et irruentes tibi potentias impiorum. Dominus enim erit in latere tuo: et custodiet pedem tuum ne capiaris. Noli prohibere benefacere eum qui potest: si uales et ipse benefac. Ne dicas amico tuo uade et reuertere: et cras dabo tibi: cum statim possis dare. Ne moliaris amico tuo malum: cum ille in te habeat fiduciam. Ne contendas aduersus hominem frustra: cum ipse tibi nihil mali fecerit. Ne emuleris hominem iniustum: nec imiteris uias eius: quia abominatio domini est omnis illud: et cum simplicibus sermocinatio eius.

Egestas a dño i domo ipij: bitacula aut
iustoz bñdicent. Illudores ipse deludet:
et mñuctis dabit grām. Etiam sapientes
possidebūt: stultoꝝ exaltatio ignominia.
R. Inuū sapie timor dñi. Intellectus bonus
oib' facientibus eū: laudatio ei' manet i seclm
seclī. **R.** dilectio illius custodia legū ē: qz ois sa
piētia timor dñi. Intellectus.

Lectio sexta.

Audite filij disciplinā pñs: et attēdite
ut sciatis prudētiā. Bonum bonuz
tribuā uobis: legē meā ne derelinquatis.
Nā et ego filius fui pñs mei tenellus: et
unigenit' corā matre mea: et docebat me
atqz dicebat. Suscipiat vba mea cor tu
uz: custodi pcepta mea et uiues. Posside
sapiāz posside prudētiāz: ne obliuiscaris
neqz declines a vbiis oris mei. Ne dimi
tas eam et custodiet te: diliges eā et serua
bit te. Principiū sapie posside sapiam:
et i oī possesiōe tua acqre prudētiā. Arri
pe illam et exaltabit te: glñficaberis ab ea
cū eā fueris amplexat'. Dabit capiti tuo
augmēta grāz: et corona iclyta pteget te.
Audi fili mi et suscipe vba mea: ut multi
plicetur tibi anni uite. Etiam sapie mon
strabo tibi: ducā te p semitas equitatis:
quas cū igressus fueris non arctabuntur
gressus tui: et curreās n̄ hēbis offēdiculū.
Tene disciplinam ne dimittas eaz: custo
di illam qz ipsa ē uita tua. Ne delecteris
i scñs ipioꝝ: nec tibi placeat malozū uia.
Fuge ab ea ne trāscas p illam: declina et
desere eam. Nō enim dormiūt nisi male
fecerit: nec rapit' sōn' ab eis nisi supplantā
uerit. Comedūt panē impietatis: et uinuꝝ i
gtatis bibūt. Iustozum at semita quasi
lux splēdēs: pcedit et crescit usqz ad pfec
tū diem. Uia impioꝝū tenebrosa: nesciūt
ubi corruant.

Risorium.

Verbum iniquū et dolosū lōge fac a me dñe.
Diuitias et paupertates ne dederis mihi: s; tñ
uictui meo tribue necessaria. **R.** Duo rogau
te: ne deneges mihi anteqz moriar. Diuitias.
R. Dñe pñ et deus uite mee ne derelinquas me
in cogitatu maligno: extollētā oculoꝝ meozū

ne dederis mihi: et desiderū malignū auerte a
me dñe: aufer a me cōcupiam. Et aio irreuerē
ti et infrunito ne tardas me dñe. **R.** Ne derelin
quas me dñe ne accrescāt ignorātie mee: et multi
plicēt delicta mea. Et. **R.** Ne derelinquas me
dñe pñ et dñator uite mee: ut nō corruam in cō
spectu aduersarioꝝ meozū. Ne gaudeat de me
inimicus meus. **R.** Apprehēde arma et scutoꝝ
et exurge in adiutoriuꝝ mihi. Ne. **R.** Magna
n. sunt iudicia tua dñe: et inenarrabilia vba tua.
Magnificasti pplm tuū et honorasti. **R.** Trā
stulisti illos mare rubrū et trāsfuisti eos per a
quam nimiam. Magni. **R.** Que sūt in corde
hoīum oculi tui uidēt dñe. et in libro tuo oia
scribentur: Nō uidet i facie: deus at i corde.
R. Omnia enim corda scrutatur: et uniuersas
mentium cogitationes intelligit. Nō. **R.** Prede
fili cor tuum mihi: et oculi tui uias meas custo
diant. Et addatur grā capiti tuo. **R.** Auēde
fili mi sapiētiā meam: et ad eloquium meum
inclina aurem tuam. Et.

Hic subscripte dñr in seriali officio ad magni, usqz ad calendās septembri.

an. Ego in altissimis habito et thronus meus
in colūna nubis. **an.** Omnis sapiētia a dño
deo ē: et cum illo fuit semp et est ante eum. **an.**
Sapientia clamat in plateis: si quis diligit sa
piētiā ad me declinet et eā inueniet: et eaz cū
inueni: ru beatus erit si tenuerit eaz. **an.** Obser
ua fili precepta patris: et ne dimittas legem ma
tris tue: liga eam in corde tuo iugiter. **an.**
Audi fili mi disciplinam patris tui: et ne dimi
tas legem matris tue: sed serua eam semper in
corde tuo. **an.** Fili a iuuentute tua accipe doc
trinam: et usqz ad canos inuenies sapiētiā.
an. Dominus possedit me in initio uiarum
suarum anteqz quicqz faceret a principio: nec
dum erant abyssi et ego parturiebar: quando
preparabat celos aderam cum eo eram com
ponens omnia.

Officia secunda liber ecclesiastes. Lectio prima.

Quēra ecclesiastes filij dauid regis
ierlm. Vanitas uanitatū dixit eccle
stes: uanitas uanitatū et omnia uanitas.

Quidh3 ampli⁹ hō de uniuerso labore
suo quo laborat sub sole. Generatio pte
rit 7 gñatio aduenit: fra 7o i eternū stat.
Quis sol et occidit: 7 ad locū suū reuertit:
ibiq3 renascēs gyrat p meridiē 7 flectitur
ad aqlonē. Lustrās uniuersa in circuitu
pgit sps: 7 i circulos suos reuertit. Oīa
flūia itrant mare: 7 mare n̄ redūdat. Ad
locū unde exēit flūia reuertit: ut iterum
fluāt. Lūcte res difficiles n̄ pōt hō eas ex
plicare sermōe. non saturat oculus uisu:
nec auris implet auditu. Quid ē qd̄ fuit:
Ip̄m qd̄ futūz ē. Quid ē qd̄ factum est:
Ip̄m qd̄ faciēdū ē. Nihil sub sole nouū:
nec ualet qsq3 dicere. ecce hoc recens ē.
Jam. n. p̄cessit in seculis q̄ fuerit ate nos.
Nō ē p̄iorū memoria: s; nec eoz qdem
q̄ postea futura s̄t erit recordatio apud
eos q̄ futuri sūt i nouissimo.

Lectio secūda:

Ego ecclesiastes fui rex in isrl̄ in ierlm̄:
7 p̄posui in aīo meo querere 7 iue
stigare sapiētē d̄ oīb3 q̄ sūt sub sole. hanc
occupatōez pessimā dedit d̄ filijs hōiū
ut occuparetur in ea. Uidi que sūt cūcta
sub sole: 7 ecce uniuersa uanitas 7 afflic
tio sps. Peruersi difficile corigūt: 7 itul
toz ifini⁹ ē nūer⁹. Locut⁹ sū i corde meo
dicens. Ecce magnus effectus sum 7 p̄ce
cessi sapia oēs q̄ fuerit aī me in ierlm̄: et
mēs mea p̄tēplata ē mītra sapiētī 7 didici.
Dediq3 cor meū ut scirē p̄uidētiaz atq3
doctrinam: errozesq3 et stulticiāz: 7 agno
ui q̄ in his quoq3 eēt labor 7 afflictio sps
eo q̄ in multa sapia multa sit indignatio:
7 q̄ addit sciam addit 7 laborem. Dixi
ergo i corde meo. Uadam 7 affluam de
litijs 7 fruar bonis: 7 uidi q̄ hoc quoq3
eēt uanitas. Risum deputaui errorem et
gaudio dixi. Quid frustra decipis:

Lectio tertia.

Egitau i corde meo abstrahere
a uino carnem meam: ut aīuz mēū
trāsferre ad sapiam: deuītareq3 stulticiāz:
donec uiderē qd̄ esset utile filijs hōiū.
Quo facto opus est sub sole nūero die
rum uite sue. Magnificauī opa mea. edi
ficaui mibi domos. plātaui uīnea: 7 feci

hortos 7 pomeria: 7 cōseui ea cuncti gñif
arborib⁹. Extruxi mibi piscinas aquarū
ut irrigarem siluam lignoz germinātū.
Possedi seruos 7 ancillas multāq3 fami
liam habui. Armenta quoq3 7 magnos
ouium greges: ultra oēs qui fuerūt ante
me in ierlm̄. Coaceruaui mibi argentuz
7 aurum: 7 substātiās regū ac puiciāz.
Feci mibi cātōres 7 cantatrices: 7 deliti
as filioz hōiū. Scyphos 7 urceolos i
misterio ad uina fundēda. Et supgressus
sū opib⁹ oēs q̄ fuerūt ate me i ierlm̄. Sapi
entia quoq3 p̄seuerauit mecum: 7 oīa q̄
desiderauerūt oculi mei non negaui eis.
Nec phibui cor meum qn̄ oī uoluptate
frueretur: 7 oblectaret se in his q̄ paraue
ram. Et hāc ratus sum partem meam si
uterer labore meo.

Lectio quarta.

Et amq3 me p̄uertissez ad uniuersa
opera q̄ fecissent manus mee: 7 ad
labores in quib⁹ frustra sudaueram uidi
i oīb3 uanitatem 7 afflictioem animi: 7 ni
hil p̄manere sub sole. Trāsiui ad p̄tēplā
dam sapiam: errozesq3 7 stulticiāz. Quid
est inquā homo ut sequi possit regez fac
torem suum: Et uidi quia tantum p̄ce
deret sapientia stulticiāz: quātum differt
lux a tenebris. Sapiētis oculi in capite
eius: stultus in tenebris ambulat. Et didi
ci q̄ unus utriusq3 esset interitus. Et dixi
in corde meo. Si unus: 7 stultus 7 me⁹ oc
casus erit: quid mibi prodest q̄ maio
rem sapientie dedi operam. Locutusq3
fui cum mente mea animaduerti q̄ hoc
quoq3 esset uanitas. Non enim erit me
morā sapientis similiter 7 stulti in perpe
tuum: et futura tempora obliuione cūcta
pariter operiet. Moritur doctus similif
et indoct⁹. Et iccirco tēdūt me uite mee
uidētē mala eē uniuersa sub sole: 7 cunc
ta uanitatem 7 afflictioem sps.

Lectio quinta:

Rursus detestat⁹ sū oēs idūstriā meā
q̄ sub sole studiosissime laboraui:
biturus heredē p̄ me quē ignoro utrum
sapiens an stultus futurus sit: 7 dñabitur

i laborib' meis qb' dsudauit et sollicit' fui.
Et e' q'q'z ta uanu. Unde cessauit: renucia
uitq'z cor meū ultra laborare sub sole.
Ma' cu' ali' labore' in sapia et doctrina et
sollicitudie: hōi ocioso q'ita dimittit. Et
hec ergo uanitas et magnū malū. Quid
.n. pderit hōi de uniuerso labore suo: et
afflictōe spūs: qua sub sole cruciatus ē:
Quia dies ei' dolorib' et erūnis pleni sūt:
nec p noctē mēte reqescit. Hec nōne ua
nitas ē: Nōne meli' ē cōedere q'z bibere et
oñdere aie sue bōa d' laborib' suis. Et h'
de manu dei ē. Quis ita laborauit et deli
tijs affluet ut ego? Hōi bono i cōspectu
suo dedit de' sapiam et sciam et leticiam.
Peccatori autēz dedit afflictionem et cu
rā supflūā: ut addat: et cōgreget: et tradat
ei q' placuit deo. Sz et hoc uanitas et cas
sa sollicitudo mētis.

Lectio sexta.

Omnia tps bñt: et suis spatijs transe
unt uniuersa sub so'e. Tps nasce
di et tps moriēdi. Tps plātādi et tps euē
lendi qd' plātātū est. Tps occidēdi: et tps
sanandi. Tps destruēdi et tps edificandi.
Tps flēdi et tps ridēdi. Tps plāgendī:
et tps saltādi. Tps spargēdi lapides: et tē
p' colligēdi. Tps āplexādi: et tps longe
fieri ab amplexib'. Tps acgrēdi: et tps p
dendi. Tps custodiēdi: et tps abiiciēdi.
Tps scidēdi: et tps psuēdi. Tps tacēdi:
et tps loquēdi. Tps dilectōis et tps odij.
Tps bellī: et tps pacis. Quid h'z ampli'
homo d' labore suo. Uidi afflictōez quā
dedit de' filijs hoīum ut distendat in ea.
Lūcta sūt bona in tpe suo: et mūdū tradi
dit dispōnī eoz: ut nō inuēiat homo qd'
op' ius ē deus ab initio usq'z ad finē. Et
cognoui q' nō eēt meli' nisi letari et face
re bene i uita sua. Dis. n. hō q' comedit:
et bibit: et uidet bonū de labore suo: hoc
donū dei ē. Didici q' oia opa q' fecit de
us pseuerēt in etnū. Non possumus eis
q'q'z addere nec auferre q' fecit de': ut ti
meat. Qd' factū ē ipz pmanet: q' futura se
iam fuere: et de' instaurat qd' abiit.

Difficilia tertia liber sapientie.

Lectio prima.

Ostendite iusticiam qui iudicatis trā:
Sēdite de dño i bōitate: et i simplici
tate cordis querite illū: qm̄ iuenit ab his
q' nō tētāt illū: apparet at eis q' fidē hñt i
illū. Peruerse. n. cogitatio ē separāt a dō
pbata at uirtus corripit insipientes. Qm̄
in malūolam aiam non introibit sapia:
nec habitabit in corpore subdito peccat.
Spūs. n. sanctus discipline effugiet fictū:
et auferit se a cogitationib' que sunt sine i
tellectu: et corripiet a supueniente iniqui
tate. Benignus ē enim spūs sapiet: et nō li
berabit maledictum a labijs suis: qm̄ re
num eius testis est deus: et cordis illius
scrutator ē uerus: et lingue eius auditor.
Qm̄ spiritus dñi repleuit orbēz terraz:
et hoc qd' cōtinet omnia sciam h'z uocis.
Prop' hoc qui loquitur iniqua nō pōt
latere: nec pteriet illū corripies iudiciū.

Lectio secunda.

In cogitationibus enim impij erit i
terrogatio. Sermonum autem illi
us auditio ad deum ueniet: et ad correcti
onē iniquitatū illi: qm̄ auris zeli audit oia:
et tumultus murmurationum nō absco
det. Custodite ergo uos a murmuratiōe
q' nihil pdest: et a detractiōe parcite lin
gue: qm̄ sermo obscur' i uacūū nō ibit.
Q' at qd' mētē occidit aiaz. Nolite zelā
moriē i errore uite uite: neq' acgratis pdiri
onē i opib' māuū uiaaz: qm̄ nō de' secū mor
tē ut letat i pdiratiōe uiuoz. Creauit de' ut
essent oia: et sanabiles fecit natōes orbis
trāz. Nō ē. n. in illis medicamentū exter
minij: nec iseroz regnū i terra. Iusticia
.n. ppetua est et imortal': iusticia at mor
tis acquisitio. Impij autem manibus et
uerbis accerserunt illam: et estimātes il
lam amicam defluerunt: et sponsiones
posuerunt ad illam: qm̄ morte digni sunt
q' sūt ex pte illi.

Lectio tertia.

Ostendit. n. ipij apd se nō tēte cogitātē:
Exiguū est: et cū tedio est tps ui
te nē: et nō est refrigeriū in fine hoīs: et
nō est qui agnit' sit: reuersus ab iseris: q'
ex nihilo nati sumus. et p' hec erimus tā
q'z si non fuerimus. Qm̄ sum': et affluus

ē in narib' nris: et sermo scitille ad cōmo
uēdū cor nrm: qz extincta cinis erit corp'
nrm: et sps diffūdet tāqz mollis aer. Et trā
fiet uita nra tāqz uestigiū nubis: et sicut ne
bula dissoluet: q effugata ē a radijs solis:
et a calore illi' aggrauata. Et nomē nrm
obliuioem accipiet p ipō: et nō mēoriaz
hēbit opm nro. Ambre. n. trāsit' ē tēp'
nrm: et nō ē reuersio finis nri: qm p signa
ta ē et nemo reuertit. Venite ergo et frua
mur bonis q sūt: et utamur creatura tāqz
i iuēntute celeriter. Vno pōso et unguē
to nos ipleam': et nō pteat nos flos tē
poris. Loronem' nos rosas anteqz mar
cescāt: nullū prātū sit qd nō pteat luxu
ria nra: nemo nrm sit exors luxurie nre.
Vbiqz reliquam' signa leticie: qm hec ē
pā nra: et hec ē fors nra.

Lectio quarta.

Opprimam' paupem iustū: et nō par
cam' uidue: nec uetano nec reuerē
mur canos mlti ipō. Sit at fortitudo nra
lex iusticie. Qd enī iustū ē iutile iuenit.
Circūueniam' ergo iustū: qm iutilis ē no
bis: et p'ri' opib' nris: et ipropat nob pecca
ta legis. diffamat i nos peccā discipline
nre. Promittit se sciam dei hie: et filiū dei
se noiat. Fact' ē nobis i traditiōem co
gitatōum nrarū. Grauis ē nobis etiā
ad uidēdū: qm dissimilis ē alijs uita illi':
et imutata sit uie ei'. Tāqz nugaces estima
ti sumus ab illo: et abstinz se a uijs nris tā
qz ab imūdicijs: et pferit nouissima iusto
rū: et glatur p'iem se hie deū. Videamus
ergo si sermōes illi' ueri sūt: et tētemus qz
uictura sūt illi: et sciē' qz cēt nouissima illi
us. Si. n. ē uer' fili' dei suscipiet illum et li
berabit illū d māu p'iorū. Cōtumelijs et
tormēto iterrogam' illū: ut sciam' reuerē
tiam ipsius: et pbemus patiētiā ei'. Ador
te turpissima p'dēm' eū. Erit. n. respect'
ex sermonib' illi'.

Lectio quinta.

Hec cogitauerit et errauerit. Execauit
n. illos malitia eoz. Et nescierunt
sacramēta dei: neqz mercedē spauēit iusti
cie: nec diiudicaueit honore aiarū sācta
rū: qm de' creauit hoīem i exterminabilez:

et ad imaginē similitudinis sue fecit illū. Inuidi
a at diaboli mors introiuit i orbē trax.
Imitantur at illū q se ex pte illi'. Iustorū
aie i manu dei lē: et nō tāget illos tormen
tū mortis. Vbi si ocul' ispiētū mori: et ex
timata ē afflictio erit' illoz: et q a nobis
ē iter exterminij: illi at sūt i pace. Et si co
ram hoīb' tormēta passi sūt: ipes illorum i
mortalitate plena ē. In paucis uexati in
multis bñ disponēt: qm de' tētauit illos
et iuenit illos dignos se. Tāqz aux in
fornace pbauit illos: et quasi holocausti
hostiam accepit illos: et i tpe erit respect'
illoz. Fulgebūt iusti: et tāqz scitille i aru
dineto discurrēt. Iudicabūt natiōes et
dñabūt pplis: et regnabit dñs illoz i per
petuū. Qui p'sidunt i illis itelligēt uitatē
et fideles in dilectiōe acqescēt illi: qm do
nū et pax ē electis dei.

Lectio sexta.

Ispis at secundum q cogitauerūt
corruptōes hēbunt: q neglexerūt iu
stū et a dño recesserūt. Sapiam. n. et disci
plinā q abijcit iselix ē: et uacua est spes il
lorum: et labores sine fructu: et iutilia opa
illorum sūt: mulieres autem eorum isensa
fate sūt: et neqssimi filij eorum. Maledicta
creatura illoz qm felix est sterilis: et coin
quinata: que nesciuit roz i delicto: hēbit
fructū i respectiōe aiay sāctay. Et spado
q nō opatus est p man' suas i iqtatez: nec
cogitauit aduersus deū neqssima. Dabit
enī illi fidei donū electū: et fors in templo
dñi acceptissima. Bonoz enī laboz glō
sus est fruct': et q nō cōcidat radix sapie.
Filij at adulteroz i p'sumatiōe erūt: et ab
iniquo toro semen exterminabit. Et siqdē
lōge uite sue: erūt i nihilū pputabuntur
et sine honore erit nouissima senect' illo
rū. Et si celer' defuncti fuerint non habe
bunt spem: nec in diem agnitionis allo
cutionem. Rationes enim inique dire sūt
consumationis.

Dñica quarta: liber ecclesiasticus.

Lectio prima.

Omnis sapia a dño deo ē: et cū illo
fuit sp et ē ate eū arenam maris: et
pluie guttas: et dies seculi qf diuērauit

Altitudines celi: et latitudines terre: et profundum abyssi quod mensurus es: Sapientiam dei procedentem omnia quod investigauit: Prius omnium creata est sapientia: et intellectus prudentie ab euo. Quod sapientia uerbum dei in excelsis: et ingressus illius mandata eterna. Radix sapientie cui reuelata est: et astutias illius quod agnouit. Discipulus sapientie cui reuelata est: et manifesta: et multiplicatorem ingressus illius quod intellexit. Unus est omnipotens creator omnium altissimus rex potens et metuentus nimis: sedens super thronum illius et dominans deus. Ipse creauit illam in spiritu sancto: et uidit: et diuinauit: et mensus est: et effudit illam super omnia opera sua: et super omnem carnem. Secundum datum suum prebet illam dilectionis se. Timor domini dilectabit cor: et dabit letitiam et gaudium in longitudine dierum. Timor domini bonus erit in extremis: et in die obsequii sue benedicatur.

Lectio secunda.

Dilectio dei honorabilis sapientia: quibus aut apparuerit in uisum: diligunt eam in uisione: et in agnitione magnalium suorum. Inuitum sapientie timor domini: et cum fidelibus in uoluntate percreat: et cum electis seminis graditur: et cum iustis et fidelibus agnoscit. Timor domini facit religiositas: Religiositas custodiet et inuificabit cor: iocunditatem atque gaudium dabit. Timor domini bonus erit: et in die obsequii illius benedicet. Plenitudo sapientie timere deum: et plenitudo a fructibus illius. Quem domum illius implebit a generationibus: et receptacula a thesauris illius. Corona sapientie timor domini replens pacem: et salutis fructum: et uidit: et diuinauit eam. Utraque autem sunt dona dei. Sciam et intellectum prudentie sapientia participat: et gloriatur tenentem se exaltat. Radix sapientie est timere deum: rami enim illius longeuus. In thesauris sapientie intellectus et scire religiositas: extractio autem peccatoribus sapientia.

Lectio tertia.

Timor domini expellit peccatum. Nam quod sine timore est: non poterit iustificari. Iracundia enim auersitatis illius subuersio illius est. Usque in tempus sustinebit patiens: et postea redditio iocunditatis. Bonus sensus usque in tempus abscondet uerba illius: et labia multorum enarrabunt sensum illius. In thesauris sa-

pientie significatio discipline execratio autem peccatori cultura dei. Filius cupit esse sapientiam: perserua iusticiam: et de prebebit illam tibi. Sapientia enim et disciplina timor domini et beneplacitum est illi fides et mansuetudo: et adimplebit thesauros illius. Non sis incredulus timori domini: et ne accesseris ad illum corde duplici. Ne fueris hypocrita in conspectu hominum: et non scandalizetis in labijs tuis. Et tende in illud ne forte cadas: et adducas aie tue in honorem: et reuelet deus abscondita tua: et in medio synagoge elidat te: quoniam accessisti maligne ad dominum: et cor tuum plenius est dolo et fallacia.

Lectio quarta.

Alii accedens ad seruitutem dei sta in iustitia et timore et prepara animam tuam ad tentationem. Depreme cor tuum et sustine. Declina aurem tuam et excipe uerba intellectus: et ne festines in tempore obductionis. Sustine sustentationes dei coniungere deo et sustine: ut crescat in nouissimo uita tua. Omne quod tibi applicitum fuerit accipe: et in dolore sustine: et in humilitate tua patientiam habere: quoniam in igne probatur aurum et argenti: homines uero receptibiles in camino humilitationis. Crede deo et recuperabit te: et dirige uiam tuam et spem illi. Serua timorem illius: et in illo ueterare re. Abiungentes dominum sustinete misericordiam eius: et si obsecratis ab illo ne cadatis. Qui timeatis deum credite illi: et non euacuabit merces uiam. Qui timeatis dominum sperate in illius et in oblationem ueniet uobis misericordia. Qui timeatis dominum diligite illum: et illuminabunt cor da uiam.

Lectio quinta.

Respice fili nationes hominum et scito: quod nullus spauit in domino et confusus est: promissum mandatis eius et derelictum est. Aut quod inuocauit eum: et despectum eum. Quoniam per misericordiam eius deus et remittit in tempore tribulationis peccata: et protector est omnibus exgentibus se in ueritate. Ne duplici corde et labijs scelestis: et manibus malefacientibus: et peccatori terram ingredienti duabus uisus. Ne dissolutus cor deus quod non credunt deo: et non preceperit ab eo. Ne his quod perdidit sustentationem: quod dereliquerunt uias rectas: et diuerterunt in uias prauas. Et quod faciet cum inspicere fecerit dominus. Qui timeant dominum non erunt increduli.

uerbo illius: et qui diligunt illum conser-
uabunt uitam illius. Qui timent dñm inq-
rent que beneplacita sūt illi: Et qui dili-
gūt eum replebuntur lege ipsius. Qui ti-
ment dñm preparabunt corda sua: et i
spectu illius sanctificabunt animas suas.
Qui timent dñm custodiēt mandata illi:
et patientiam habebunt usq; ad inspecti-
onem illius dicentel. Si penitentiam nō
egerimus incidemus in manus dñi: et nō
in manus hominum. Secundum enim
magnitudinem illius: sic et misericordia
ipsius cum ipso ē.

Lectio sexta.

Filij sapientie ecclesia iustorum: et
natio illorum obediētia et dilectio.
Iudicium patris audite filij dilecti: et sic
facite: ut salui sint. Deus enim honora-
uit p̄m in filiis: et iudicium matris ex-
rens firmavit in filios. Qui diligit deum
exorabit pro peccatis: et continebit se ab
illis: et in oratione dierum exaudietur. Et
sicut qui thesaurizat: ita et q̄ honorificat
matrem suam. Qui honorat patrem suū
uita uiuet longiore: et qui obedit p̄ri refri-
gerabit mētem. Qui timet dñm honorat
parentes: et quasi dñs seruiet his q̄ se genu-
erit i ope et sermone et oī patientia. Ho-
nora p̄m tuum: ut sup̄ueniat tibi bñdic-
tio a deo: et benedictio illius i nouissimo
manet. Bñdictio p̄is firmat domos fili-
orum: maledictio aut matris eradicat fun-
damēta. Ne gloriēris i cōtumelia patris
tui: nō enim est tibi gloria sed confusio.
Gloria enim hominis ex honore paren-
tis sui: et dedecus filij pater sine honore.
Fili suscipe senectutem patris tui: et ne p̄-
tristes eum in uita illius. Et si defecerit sē-
su ueniam da: et ne spernas eum i tua uir-
tute. Melemyssa enim p̄is non erit in
obliuione. Nam pro peccato matris re-
stituetur tibi bonum: et iusticia edificabit
tibi: et in die tribulatiōis commemorabi-
tur tui: et sicut in sereno glacies: soluētur
peccata tua. Quam male fame est qui re-
linquit patrem: et est maledictus a deo q̄
exasp̄at matrem.

Tabula dominicarum mensis septēbris

ponendarum.

Quoniam in ponendis historiis mensis
septēbris frequenter s̄bori solent aliquis
error. Quoniam historie quattuor sunt
tñ. Bñce s̄o aliqui quattuor tantum: nō
nūq; plures sinūq; pauciores. Prop̄ea
ne q̄s i ordinādis historiis huiusmodi mē-
sis: ac ponendis quoquomodo deficiat:
huiusmodi subnectenda est tabula: rec-
to seruato ordine litterarum.

Quando l̄ia dñical occurrerit. **A**tres so-
lum dñice sunt i mense septēbris quo ad
officiū dñicale. In prima igitur liber
Job. ponitur die. iij. septēbris. In sab-
bato uero dñice q̄ est infra octauam na-
tiuitatis beate marie: qm̄ ea non censetur
dñica quo ad officiū dñicale. p̄ cōmemo-
ratiōe ipsius dñice dicitur. añ. de **Job.**
In secūda uero pōit **Thobias.** die. xviij.
In t̄tia pōit **Judit.** die. xxiij. **Wester** ue-
ro p̄ hebdomadam distribuatur: secūda se-
ria i quinta. **Q**uā uero occurrerit l̄ia dñi-
calis. **B.** Quarta die septēbris. Liber
Job. pōitur. Liber uero **Thobias.** xviij.
ponitur. Liber **Judit.** xxi. Liber uero
Wester. die. xxviij. eiusdē mēsis. s̄. Feria
quarta. **Q**uā uero occurrerit. L̄ia dñi-
cal. Die q̄nto septēbris liber **Job.** pōitur
Thobias. xix. **Judit.** xxvi. **Wester** uero ui-
gesima octaua eiusdē mēsis. In sabbato
at dñice q̄ ē infra octauā natiuitatis uirgis
marie dicit i uesp̄is p̄ cōmēoratiōe dñice
añ. de historia **Thobias.** **Q**uā uero l̄ia dñi-
cal occurrerit. **B.** Liber **Job.** pōit. xxx.
die augusti. **L**ib **Thobias.** die. vi. septem-
bris. **L**ib **Judit.** xx. die septēbris. Liber
Wester. xxviij. dicti mēsis. **Q**uāq; littera
dñicalis occurrerit. **E.** **L**ib **Job.** pōit die
xxxi. augusti. **L**ib at **Thobias.** pōit. viij.
die septēbris. **L**ib. **Judit.** xxi. eiusdē mē-
sis pōit: et hoc p̄ festū exaltatiōis sacra-
tissime crucis qd̄ trāsserri minime pōt: i
mo sit eo die q̄ occurrat: cū cōmēoratiōe
dñice d̄ historia **Thobias:** qd̄ ēt pari mō-
fieret: p̄ octauā natiuitatis beate uirgis.
Et h̄. xxi. dicti mēsis festū occurrat beati
mathei apli: de eo tñ nihil sit: sed i secūda
seriaz trāssertur: ut lib **Judit** ponatur:

Liber 3r. Bester. Vigesima quarta septēbris pōitur. s. feria quarta. Qñ līa dñical occurrit. s. **Liber. Job. die prima septēbris** ponitur. **Liber. Thobie. xxiij. die** eiusdē mēis: qñ alie due dñice extant im peditē: p nativitatem uirginis marie: et p eiusdem uirginis octauam. **Judit. autem. xxv. dicti mēsis** ponitur. s. feria quarta. **Bester. ultimo loco. xxviij. mēsis** prefati ponit. hoc ē sabbato pñme sequenti. Qñ uero līa dñicalis occurrit. **Liber. Job. secūda die septēbris** ponitur. **Liber. Thobie. sextodecio eiusdem mēsis. Liber. Judit. xxiij. pñcti mēis. Liber. demum. Judit. distribuit p hebdomadā. Feria. iij. l. vi. dicti mēis septēbris: hoc ē die. xxv. l. xxviij.**

Sabbato primo calēdis septēbris. Ad mag. añ. Cum audisset iob nūciū uerba sustinuit patienter et ait: si bona suscepimus de manu dñi: mala at quare non sustineamus in omnibus his non peccauit iob labijs suis: neq; stultū aliqd dñi locutus ē.

Liber iob. Lectio prima.

Uir erat in terra bus noie iob. Et erat uir ille simplex et rectus ac timens deum: et recedens a malo. Natiq; sūt ei. xij. filij: et tres filie. Et fuit possessio eius septē milia ouium: et tria milia camelorum: gregētia quoq; iuga bouū: et gregētia asine: ac familia multa nimis. Eratq; uir ille magnus iter oēs orientales. Et ibant filij eius et faciebāt cōuiuiū p domos uniusq; i die suo. Et mittētes uocabāt tres sorores suas: ut comederēt et biberēt cū eis. Cūq; in orbem transissent dies cōuiuij mittebat ad eos iob: et sanctificabat illos: purgēsq; dilucio: offerebat holocausta per singulos. Dicebat enī. Ne forte peccauerūt filij mei: et bñdixerint deo i cordibus suis. Sic faciebat iob cūctis dieb.

R. Si bona suscepimus de manu dñi: mala aut quare non sustineamus? Dñs dedit dñs abstulit: sicut dñs placuit ita factus est. sit nomen dñi benedictum. **Nudus egressus sum de utero matris mee nudus reuertar illuc. Do.**

Lectio secūda.

Quadam at die cū uenissent filij dei ut assisterēt corā dño affuit iter eos et sathan. Cui dixit dñs. Unde uenis? Qui rñdens ait. Circuiui terrā et pambulaui eam. Dixitq; dñs ad eū. Nūqd cōsiderasti seruū meū iob q nō sit ei filius i tra hō simplex et rectus: ac timēs deū: et recedens a malo. Cui respondens sathā ait. Nūqd frustra iob timet deum? Nōne tu uallasti eum: ac domū eius uniuersamq; substantiam eius p circuitum? Operibus manūū eius benedixisti: et possessio eius creuit in terra. Sed extende paululum manū tuā: et tange cūcta q possidet: nisi in facie benedixeris tibi. Dixit ergo dñs ad sathā. Ecce uniuersa q hz i manu tua sūt: tñ i eum ne extendas manum tuam. Egressusq; ē sathā a facie dñi. **Responū.** Anteq; comedaz suspiro: et tanq; mundicia aque sic rugit me: q timor quē timebā euenit mihi: et quod uerebar accidit: nonne dissimulaui: nonne silui. nonne quieui. Et uenit super me indignatio. Ecce nō est auxilium mihi i me: et necessarij quoq; mei recesserūt a me. Et.

Lectio tertia.

Quam at quadam die filij et filie eius comederēt et biberent uinum i domo fratris sui primogeniti: nūcius uenit ad iob q dicit. Boues arabāt: et asine pascebantur iuxta eos: et irruerūt sathā: tulerūtq; oīa: nec nō et pueros percussērūt gladio: et euasi ego solus ut nūciarem tibi. Cūq; adhuc ille loqueret uenit alter et dixit. Ignis dei cecidit de celo: et tactas oues puerosq; cōsumpsit: et effugi ego solus ut nūciarem tibi. Sed et illo adhuc loquēte uenit alius et dixit. Caldei fecerūt tres turmas: et inuaserūt camelos: et tulerūt eos: nec nō et pueros percussērūt gladio: et effugi ego solus ut nūciare tibi. Adhuc loquebat ille. Et ecce alij irruerūt et dixerūt. Filij tui et filiabus uestib et bibentibus uinū in domo fratris sui primogeniti: repēte uētus uehemēs irruit a regione deserti: et cōcussit quattuor angulos domus. Que coruēs oppressit liberos tuos: et mortui sūt: et effugi ego solus ut nūciarem tibi. **Responsum.**

Quare detraxistis sermonib⁹ ueritatis ad iere pandū vba cōponitis: et subuertere nitimini a micū uim. Uerū q̄ cogitastis explete. *¶* Qd iustū ē iudicate: et nō iuenietis i lingua mea iniquitatē. *Uex.*

Lectio quarta.

Tunc surrexit iob et scidit tunicā suā: et tonsō capite coruens i trāz adorauit et dixit. Nudus egressus sū de utro mīs mee: nudus reuertar illuc. Dñs dedit dñs abstulit: sicut dño placuit ita factū ē: sit nomē dñi bñdictū. In oib⁹ his nō peccauit iob labijs suis: neqz stultus qd dñi locut⁹ ē. Factum ē at cū quadā die uenissent filij dei et staret corā dño: uenisset quoqz sathā iter eos et staret in cōspectu ei⁹: ut diceret dñs ad sathā. Unde uenit: Qui rñdēs ait. Circūui trā et perambulauit eam. Et dixit dñs ad sathā. Nūqd cōsiderasti seruum meum iob qd nō sit ei filius in terra: Vir simplex et rect⁹ et timēs deū ac recedēs a malo: et adhuc retinēs inocētiā. Tu at cōmouisti me aduersus eum: ut affligerē illum frustra. Qui rñdēs sathā ait. Pelle p pelle: et cūcta q̄ hz hō dabit p aīa sua. Alioqn mitte manus tuā: et tēge os ei⁹ et carne: et tē uidebis qd in facie bñdicat tibi. Dixit ergo dñs ad sathā. Ecce in manu tua ē: ueruntū aīaz illi⁹ serua. *¶* Induta ē caro mea putredine et sordibus pulueris cutis mea aruit: et cōtracta ē. Memento mei dñe qm̄ uet⁹ ē uita mea. *¶* Dies mei ueloc⁹ transiere q̄ a texente tela succidit: et cōsūpti sūt absqz ulla spe Memento.

Lectio quinta.

Egressus igit sathā a facie dñi percussit iob ulcere pessimo a planta pedis usqz ad uerticē ei⁹. Qui testa sanie radebat: sedēs i sterquilinio. Dixit at illi uxor sua. Adhuc pmanēs in simplicitate tua. Benedic deo et morere. Qui ait ad illā. Quasi una d stultis mulierib⁹ locuta es. Si bona suscepim⁹ de manu dñi: mala at quare nō sustineam⁹. In oib⁹ his nō peccauit iob labijs suis. Igit⁹ audietes tres amici iob de malum qd accidit ei uenerūt singli d loco suo. elyphas themāites: et baldath suithes: et sophar naamanithes. Cōdixerāt enī ut parit ueniētes uisitarēt eū

et cōsolarent⁹. Cumqz eleuassent pcul oculos suos nō cognouerūt eum. Et exclamātes plorauerunt: scissisqz uestib⁹ sparserunt puluerē sup caput suum i celum. Et sedēt cum eo i trā. vij. dieb⁹ et septez noctib⁹. Et nemo loquebat ei⁹ sbum: ui debāt enī dolorē esse uehemētē. *¶*

Paucitas diez meoz finiet breui: dimitte me dñe ut plāgā paululū dolorē meū. Anteqz uadā ad trā tenebrōsā et optā mortis caligine. *¶*

Quā tūc dñe fecerūt me et plasmauerūt me totum i circuitu: et sic repēte pēpitas me. Anteqz

Lectio sexta.

Est hec apuit iob os suū: et male dixit diei suo: et locut⁹ ē. peat dies i qua nat⁹ sum: et nox i qua dictum est cōceptus ē hō. Dies ille uertat i tenebras. Nō rekrat eum de⁹ desup: et nō illustret luē: Obscurēt eum tenebre et ūbra mortis. Occupet eum caligo et inuoluat amaritudine. Noctem illā tenebrosus turbo possidat. Nō cōputei i dieb⁹ ani nec nūe rei in mensib⁹. Sit nox illa solitaria nec laude digna. Maledicāt ei q maledicūt diei: q parati sūt suscitare leuiathā. Obte nebrei stelle caligine ei⁹. Expectet lucem et nō uideat: nec ortū surgētis aurore: qz nō cōclusit hostia uētris q portauit me: nec abstulit mala ab oculis meis. Quare nō i uulua mortuus sū: et egressus ex utero nō statim perij: Quare exceptus genib⁹. Cur lactatus uberib⁹: Nūc. n. doz miēs silerē: et sōno meo requiescerē cum regib⁹ et p̄sulib⁹ tre: q edificāt sibi solitudines: aut cū p̄cipib⁹ q possidēt aux: et replent domos suas argento: aut sicut ab ortuū absconditū nō subsisterē: l q pcepti nō uiderūt lucē. Ibi ipij cessauerūt a tumultu: et ibi regeuerūt fessi robore et quōdā uincti parit sine molestia nō exaudierūt uocē exactoris. Paruus et magnus ibi sūt: et seruus liber a dño suo. Quare data ē misero lux: et uita his q i amaritudine aie sūt: Qui expectāt mortē et nō uenit: quasi effodiētes thesaurū: gaudentqz uehementer cum inueniūt sepulchz. Uiro cui⁹ abscondita est uia et circumdedit eū deus tenebris. Anteqz comedā suspiro:

et quasi iundantis aque sic rugit me: quia timor quem timebam euenit mihi: et quod uerebar accidit. Nonne dissimulaui? Nonne filii? Nonne geui? Et uenit super me indignatio. Non abscondas me domine a facie tua: manum tuam longe fac a me. Et formido tua non me terreat. Corripe me domine in misericordia tua et non in furore tuo: ne forte ad nihilum redigas me. Et. **R.** Quis mihi tribuat ut in inferno protegas me et abscondas me donec patescat furor tuus domine nisi tu qui solus es deus. Et constituas tempus in quo recorderis mei. Nunquid sicut dies hominis dies tuus: ut queram iustitiam meam: cum sit nemo qui de manu tua possit eruire. Et. **R.** Versa est in luctum cythara mea: et organum meum in uoce flentium. Parce mihi domine nihil enim sunt dies mei. Latus meum denigratum est super me et ossa mea aruerunt. Parce. Utinam appenderentur peccata mea quibus iram merui. Et calamitas quam patior in statera. Quasi arena maris hec grauior appareret: unde et uerba mea dolore sunt plena. Et.

Hic subscripte dicitur. Ad magis hebdomadae duas. Antiphona.

In omnibus his non peccauit iob labijs suis: neque stultum aliquid deum locutus est. Dominus deus abscondit sicut domino placuit ita factum est. sit nomen domini benedictum. Quantas habeo iniquitates et peccata ostende mihi: cur faciem tuam abscondis: et arbitraris me inimicum tuum. Quare detraxistis sermonibus ueritatis ad increpandum uerba compositis: et sbertere inimicum amicum uestrum uerumque cogitastis explete. Auditu auris audiui te: nunc autem oculus meus uidet te: ideo ipse me respice: et ago penitentiam in fauilla et cinere. Cum egrotasset iob fleuit et dixit. noti mei et propinqui mei dereliquerunt me. Uita mea immutata est: dies mei breuiabuntur. uidete omnes populi si est dolor similis sicut dolor meus. Paucitas dierum meorum finietur breui: dimitte me domine ut plagam paululum dolorem meum: antequam uadam ad terram tenebrosam et optam mortis caliginem.

Post hec hebdomada de libro iob.

Lectio prima.

R. Espiciens autem elyphas themanites dixit. Si ceperim loqui tibi forsitan moleste accipies. Sed preceptum sermones

tenere quod poterit. Ecce docuisti multos et manus lassas roborasti. Vacillantes confirmauerunt sermones tui: et genua tremantia confortasti. Nunc autem uenit super te plaga et defecisti: et egit te et turbauit es. Ubi est timor tuus: fortitudo tua: patientia tua: et perfectio uia tua? Recordare obsecro te quod usque innocens peristi: aut quoniam recti delicti sunt. Quin potius uidi eos qui operantur iniquitatem: et seminant dolores: et metunt eos: stante deo percipisse: et spiritu ire eius esse percipit. Rugitus leonis et uox leone: et dentes catulorum leonum percipit. Tygris percipit eo quod non habet predam: et catuli leonis dissi pati sunt.

Lectio secunda.

P. Oro ad me dictum est uerbis absconditum: et quasi furtive suscepit auris mea uenas susurri eius. In botro reuisionis nocturne quoniam solet sopor occupare homines: pauor tenuit me et tremor: et omnia ossa mea perterrita sunt. Et cum spiritus meus transiret: inhorere pilis carnis mee. Stetit quidam cum non agnoscerem uultum: imago coram oculis meis et uoce quasi aure lenis audiui. Nunquid homo dei propitius iustificabit: aut factore suo purior erit uir? Ecce qui seruiunt ei non sunt stabiles: et in angelis suis repperit prauitatem. Quanto magis hi qui habitant domos luteas qui terrenum fundamentum consumuntur uelut a tinea. De mane usque ad uesperam suscitentur: et quia nullus intelligit in eternum peribunt. Qui autem reliqui fuerit auferet ex eis: morientur et non in sapia.

Lectio tertia.

C. Quia ergo si est qui tibi rideat: et ad aliquid sanctorum pertere. Ut stultum interficit iracundia: et paruulum occidit inuidia. Ego uidi stultum firma radice: et maledixi pulchritudini eius statim. Longe fient filij eius a salute et coterentur in portam: et non erit qui eripiat. Qui messum famelicus comedit: et ipse capiet arma: et bibet sitiens diuitias eius. Nihil in terra sine cura fit et de humo non oritur dolor. homo ad laborem nascitur: et ante ad uolandum. Quia ob id ego deprecabor dominum: et ad deum ponam eloquium meum: qui facit magna et incalculabilia.

tabilia et mirabilia absque numero. Qui dat pluuiam super faciem terre: et irrigat aquis uniuersa. Qui ponit humiles in sublimem et me retea erigit sospitate. Qui dissipat cogitationes malignorum: ne possint implere manuum eorum quod ceperant. Qui appropinquat sapienter in astutia eorum: et consilium prauorum dissipat. Per diem incurrent tenebras: et quasi in nocte sic palpabunt in meridie.

Lectio prima.

Pro salute faciet egenum a gladio oris eorum: et de manu uolenti pauperem. Et erit egeno spes: iniquitas autem perbet os suum. Beat homo qui corripit a deo. In reprobis ergo domini ne reprobes: quia ipse uulnerat et medetur: percutit et manus eius sanabit. In sex tribulationibus liberabit te: et in septima non tanget te malum. In fame eruet te de morte: et in bello de manu gladii. A flagello lingue absconderis: et non timebis calamitatem cum supuenerit. In uastitate et fame ridebis: et bestias terre non formidabis: sed cum lapidibus regionum pactum tuum: et bestie terre pacifice erunt tibi. Et scias quod pace habeat tabernaculum tuum: et uisitatio spiritus tui non peccabis. Et scies quoniam multiplex erit semet tuum et progenies tua quasi herba terre. Ingredieris in abundantia sepulchrum: sicut inserit acer ueritatem in tempore suo. Ecce hoc ut inuestigauimus: ita est quod audisti mente pertracta.

Lectio secunda.

Respondens autem iob dixit. Urinas appendentur peccata mea quibus iras merui: et calamitas quam patior in statera. Quali arena maris hec grauior appareat. Unde et uerba mea dolore sunt plena: quia sagitte domini in me sunt: quare indignatio eborum spiritus mei: et terrores domini militat contra me. Numquid rugiet onager cum habuerit herbam aut mugiet bos cum ante presepe plenum steterit? Aut potest comedi isulsum quod non est sale conditum? Aut potest aliquis gustare quod gustatum affert mortem? Aume. n. esurie non est amara dulcia esse uident. Que prius nolebat tangere anima mea: nunc pre angustia cibi mei sunt.

Lectio tertia.

Quis det ut ueniat petitio mea: et quod expecto tribuat mihi deus. Et qui cepit ipse me cōterrat: Soluat manum suam et succidat me. Et hec mihi sit consolatio: ut affligens me dolore non parcat: nec condicā sermonibus sancti. Que est enim fortitudo mea ut sustineam? Aut quia finis me ut patienter agam. Nec fortitudo lapidum fortitudo mea: nec caro mea enea est. Ecce non est auxilium mihi in me: et necessarii quoque mei recesserunt a me. Qui tollit ab amico suo misericordiam: timorem domini dereliquit. Fratres mei perierunt me sicut torres: quia rapiti transiit in conspectu. Qui timet pruinam irruet super eos nix. Tempore quo fuerit dissipati peribunt: et ut icaluerit soluetur de loco suo. Inuolute sunt semite gressuum eorum ambulabunt in uacuum et peribunt.

Lectio quarta.

Considerate semitas themarum: inuenerunt saba: et expectate paulisper. Confisus est quia spauit. Venit quoque usque ad me: et pudore coopti sum. Nunc uenistis et modo uidentes plagam meam timeatis. Numquid dixi afferte mihi: et de substantia uestra donate mihi: liberate me de manu hostis: et de manu robustorum eruite me. Docete me et ego tacebo: et si quid forte ignorauimus instruite me. Quare detraxistis sermonibus ueritatis: cum et uobis nullus sit qui possit arguere me? Ad increpandum transiit eloquia concionatis. et in uentum uerba perfertis. Super pupillum irruitis: et subuertere nitimini a micum uestrum. Verum quod cepistis explete. Prebete aurem: et uidete an mentiar. Respondete obsecro absque pretensione: et loquentes: id quod iustum est iudicate: et non inuenietis in lingua mea iniquitatem: nec in faucibus meis stulticia perscrutabitur.

Lectio secunda.

Multitudo est uita hominis super terram: et sicut mercenarius dies eius. Sicut seruus desiderat umbram: et sicut mercenarius postulat finem operis sui: sic et ego homini mensis uacuos: et noctes laboriosas enumeraui mihi. Si dormiero: dicam quoniam surgam. Et rursum expectabo uesperam: et replebor doloribus usque ad tenebras. Induta est caro mea putredine et sordibus pulueris. Latus mea

aruit et p̄cta ē. Dies mei uelocius trāse
runt q̄z a textē tela succidit: et p̄sūpti sūt
absq̄z ulla spe. Demito q̄z uētus est uita
mea: et nō reuertet oculus me⁹: ut uideat
bona: nec aspiciat me uisus hoīs. Sed o
culi tui i me et nō subsistā. Sicut p̄sumit
nubes et p̄transiit: sic q̄ descēderit ad infe
ros nō ascēdet: nec reuertet ultra ad do
muz suā: neq̄z cognoscet eū ampli⁹ locus
ei⁹. Quia pp̄ et ego n̄ parca ozi meo. Lo
quar in tribulatōe sp̄s mei: et cōfabulatoz
cū amaritudie aie mee.

Lectio tertia:

Nūqd mare sū ego aut cetus: quia
circūdedisti me carcere. Si dixerō
cōsolabit me lectulus me⁹: et reuelabo:
loquēs mecū i stratu meo: tēbis me per
somnia: et p̄ uisōes honore concuties.
Quāobrem elegit suspēdiū aia mea: et
mortē ossa mea. Despauī. Nequa q̄z ul
tra iā uiuā. Parce mihi dñe: nihil enī sē
dies mei. Quid ē hō q̄ magnificas euz:
aut qd apponis erga eū cor tuū. Visitas
eum diluculo: et subito p̄bas illum. Us
q̄quo nō parcis mihi: nec dimittis me:
ut glutiaz saluā meā. Peccaui. Quid fa
ciam tibi o custos hoīm. Quare posui
sti me p̄riū tibi: et fact⁹ sū mihi met ipi gra
uis. Cur nō tollis peccatū meū: et quare
nō auferis iquitatem meam. Ecce nunc
i puluere dormiā: et si mane me q̄lieris n̄
subsistā.

Lectio prima.

Respōdēs āt baldath suithes dixit.
Usq̄quo loqueris talia et sp̄s mlti
plex termōis oris tui. Nūqd de sup̄plā
tat iudiciū: et dīpotēs subuertit qd iustuz
ē. Et iā si filij tui peccauerūt ei: et dimisit eos
i manu iniquitatis eoz: tu tñ si diluculo cō
surrexeris ad deū: et dīpotētē fueris dep̄
cat⁹: si mūd⁹ et rect⁹ incesseris statim euigila
bit ad te: et pacatū reddet bitaculū iusti
cie tue: i tñ ut priora tua fuerūt parua et
nouissima tua multiplicēt nimis. Interro
ga. n. gñatōem p̄stinā: et diligēt iuestiga
p̄m meorā. Externi qppe sum⁹ et igno
ram⁹: qm̄ sicut umbra dies n̄i sūt sup̄ frā.
Ipsi docebūt te: et loquēt tibi: et dō corde
suo p̄ferēt eloqa.

Lectio secunda.

Nūqd uiuere pōt sc̄rp⁹ absq̄z hu
more aut crescere carectū sic aqua:
Cū adhuc sit i flore: nec carpat māu ate
des herbas arefcit. Sic uita oīuz q̄ obli
uiscūt deū: et spes hypocrite pibit. Non
ei placebit uecordia sua: et sicut tela ara
nearū fiducia ei⁹. Innucei sup̄ domū suā
et nō stabit: fulciet eā: et nō cōsurget. In
mecl⁹ uidet āteq̄z ueniat sol et i omi suo
germē ei⁹ egrediet. Sup̄ aceruū petrariū
radices ei⁹ densabūt: et iter lapides p̄mo
rabitur. Si absorbuerit eū de loco suo:
negabit eum: et dicet. Nō noui te. Hec ē
n. letitia uie ei⁹: ut rursuz aliq̄ de terra ger
minetur. De⁹ nō p̄ficiet simplicē: ut porzi
get manuz malignis: donec impleatur risu
os tuuz: et labia tua iubilo. Qui oderūt
te iduētur cōfusiōe: et tabernaculuz ipio
ruz n̄ subsistet.

Lectio tertia.

Et respōdēs iob ait. Vere. n. scio
q̄ ita sit: et q̄ non iustificet hō p̄pa
ra⁹ deo. Si uoluerit cum eo cōtendere:
n̄ pōsit rīdere ei unus p̄ mille. Sapiens
corde ē et fortis robore. Quis restitit ei
et pacem habuit. Quis trāstulit montē:
et nesciet hī quos subuertit i furore suo.
Qui p̄mouet trā de loco suo et columne
ei⁹ cōcutiēt. Qui p̄cipit soli et nō oriet
stellas claudit quasi sub signaculo. Qui
extendit celos solus: et gradit sup̄ fluct⁹
maris. q̄ facit arcuuz: et oriona: et hyadas
et ifiora austri. Qui facit magna et icom
p̄hēnsibilia: et mirabilia quoz nō est nūe
r⁹. Si uenerit ad me nō uidebo euz: si ab
ierit nō itelligā eū. Si repente itroget q̄
rīdibit ei. Uel q̄ dicere pōt: cur ita facit.
De⁹ cui⁹ ire nemo resistere pōt: et sub quo
curuāt q̄ portāt orbes. Quāq̄ ego sum:
q̄ ut rīdeā ei: et loquar x̄bis meis cū eo.
Qui ē si habuero qp̄piā iustuz nō rīde
bo: s̄z meum iudices dep̄cabo. Et euz i
uocātem exaudierit me: nō credo q̄ au
dierit uoces meā. In turbine enim cōter
ret me: et multiplicabit uulnera mea etiā
sine cā. Nō p̄cedit regescere sp̄m meum:
et implet me amaritudinib⁹. Si fortitudo
q̄rit robustissim⁹ est: si eq̄tas iudicij nēo p̄
me audet testionū rīdere. Si iustificare

me uolueris: os meū p̄denabit me. Si in
nocētē me ostēdero: prauum me p̄proba
bit. Et si simplex fuero: hoc ip̄m ignora
bit aīa mea: et tēdebit me uīte mee. Unū
ē qđ locut⁹ sū: inocētē et ip̄iū ip̄e p̄sumet.
Si flagellat: occidit seml: et de penis ino
cētū n̄ ridebit. Terra data ē i man⁹ impij
uultū iudiciū ei⁹ op̄it. Qđ si nō ille ē: quis
ergo est? **Sabbato dñice tertie mēsis
septēbris. Ad mag. aī.** Ne reminiscaris
dñe delicta mea l̄ parētū meorū: neq; uindictā
sumas de peccatis meis.

**Dñica tertia mēsis septēbris pōit lib̄ tho
bie: et legi p̄ unā hebdomadā.**

Liber thobie.

Lectio prima.

Thobias ex tribu et ciuitate neptali
q̄ ē i supioribus galilee s̄ naasō p̄
uīā q̄ ducit ad occidētē i sinistro hñs ciui
tatē sephet: cū capl̄ eēt i dieb⁹ salmanasar
regis assyriorū i captiuitate tñ posuī uīā
ueritatis nō deseruit: ita ut oīa q̄ hñe po
terat quotidie cū captiuis fratrib⁹ q̄ erāt
ex gñe ipsi⁹ ip̄taret. Quq; eēt iunior oībus
i tribu neptalim nihil tñ puerile gessit in
ope. Deniq; cū irēt oēs ad uīculos aure
os: quos hieroboā fecerat rex isrl̄. hic so
lus fugiebat cōsortia oīum et p̄gebat ad
ierlm̄ ad tēplū dñi: et ibi adorabat dñm
deū isrl̄. Dia primitiua sua et decimas su
as fideliter offerens: ita ut i etio āno p̄se
litis et aduenis mīstraret oēm deciatōes.
Hec et hñs filia secū dñm legē dei puerulus
obseruabat. Cū uero fact⁹ fuisset uir acce
pit uxore annā d̄ tribu sua. Genuitq; ex
ea filiū nomē suū iponēs ei. Quē ab ifan
tia timere deū docuit: et abstiere ab omni
peccator. **R.** Peto dñe ut de uīculo ip̄rope
rij huius absoluas me: aut certe desuper t̄raz
eripias me. Ne reminiscaris delicta mea l̄ pa
rētū meorū: neq; uindictā sumas de pccis me
is: q; eruis sustinētes te dñe. **R.** Dia enim iudi
cia tua iusta sūt et oēs uie tue mīa et ueritas: et
nūc dñe memēto mei. **Ac. re.**

Lectio secunda.

Igitur dū p̄ captiuitatē deuenisset
cū uxore sua et filio i ciuitatē niniue
cū oī tribu sua: et oēs ederēt ex cibis
gētiliū: iste custodiuit aīas suā: et nūq; cō

taminat⁹ ē in escis eorū. Et qm̄ memor fu
it deo i toto corde suo: dedit illi grām i p̄
spectu salmanasar regis: et dedit ei p̄ratē
quocūq; uellet ire hñs lib̄tatē q̄cūq; face
re uoluisset. P̄gebat ergo p̄ oēs q̄ erāt
i captiuitate: et monita salutis dabat eis.
Cū at uenisset i rages ciuitatē medorū: et
ex his a qđ bonorū fuerat a rege habu
isset. x. talēta argēti: et cū i mltā turba gñis
sui gabellū egētē uideret: q̄ erat ex tribu
eius sub chirographo dedit illi mēoratū
pōdus argēti. **R.** Omni t̄pe bñdic deū: et pe
te ab eo ut uias tuas dirigat. In oī t̄pe p̄silia
tua in ip̄o permaneāt. **R.** Ingre ut facias que
placita sūt illi in uitate et in tota p̄tute tua. In.

Lectio tertia.

Post multum uero t̄pis mortuo sal
manasar rege cū regnaret sēnache
rib fil⁹ ei⁹ p̄ eo: et filios isrl̄ exosos hñet in
p̄spectu suo: thobias p̄gebat ad oēm co
gnatōem suam: et p̄solabat eos: diuīdibat
q; unicuiq; p̄ut pōat i facultatib⁹ suis.
Esuriētes alebat: nudis uestimēta prebe
bat: et mortuis atq; occisis sepulturā sol
licit⁹ exhibebat. Deniq; cū reuersus esset
rex sennacherib: fugiēs a iudea plagam
quā circa eū dē fecerat p̄p̄ blasphemias
suas: et irat⁹ multos occideret ex filiis isrl̄:
thobias sepeliebat corpa eorū. At ubi nū
ciatū ē regi: iussit eū occidi: et tolli ei oēm
sbam ei⁹. Thobias uero cum filio suo et
uxore fugiēs nūd⁹ latuit: q; mlti diligebāt
eū. P̄ dies uero quadragitāq; occi
derūt regē filij ipsi⁹: et reuersus ē thobias
ad domū suā. oīs q; facultas ei⁹ restituta ē
ei. **R.** Memoz esto fili qm̄ paupem uitam ge
rimus. Habebis mltā bōa si timueris deū. **R.**
In mēte hēto cū: et caue ne qñ p̄termittas p̄e
cepta eius. **Hēbis.**

Lectio quarta.

Post hec uero cū eēt dies festus dñi
et factū eēt p̄adiū bonū i domum
thobie dixit filio suo. Uade et adduc ali
quos ex tribu n̄a timētes deū: et epulēnt
nobiscū. Cūq; abiisset reuersus nūciauit
unū ex filiis isrl̄ iugulatū iacere i platea.
Statiq; exiliēs de accubitu suo reliqns
p̄adiū ieiunus puenit ad corp⁹. Tollēs q;
illud portauit ad domū suam occulte: ut

dū sol occubuiſſet caute ſepeliret eū. Cū
q3 occultaffet corpus manducauit panē
cū luctu ⁊ tremore: mēorās illū ſermōes
quem dixit dñs per amos ppheta3. **Di**
es feſti noſtri puerentur in lamentatiōem
⁊ luctu3. Cū uero ſol occubuiſſet: abiit
⁊ ſepeliuit eū. Arguebāt at illū oēs primi
ſui dicētes. Jā h⁹ rei cā iterfici iuſſus es: ⁊
uix effugiſti mortis ipſum: ⁊ itez ſepelieſ
mortuos: S3 thobias plus timēs deum
q3 regē: rapiebat corpa occiſorū: ⁊ occul
tabat in domo ſua: et medijs noctib⁹ ſepe
liebat ea. **R.** Sufficiebat nobis paupertas
nra: ut diuitie computarentur: nūq3 fuiſſet pe
cunia ipſa. p qua miſiſti filium nr̄m. Baculū
ſenectutis nr̄e. **V.** Deu me fili mi ut qd te mi
ſimus peregrinari lumē oculorū nr̄orū. **Ba.**

Lectio quinta:

Contigit at ut quadā die fatigatus
a ſepultura ueniēs domū: iactaſſet
ſe iuxta parietem et obdormiſſet ex nido
birūdinū dormiēti illi calida ſtercora ici
deret ſup oculos ei⁹ fieretq3 cec⁹. **I**ſac autē
tētatiōem iō pmiſit dñs euenire illi: ut po
ſteris daret exēplū patientie ei⁹: ſicut ⁊ ſcī
iob. **N**ā cū ab iſtā ſua ſep deū timuerit
et mādāta ei⁹ cuſtodierit: n̄ ē p̄ſiſtat⁹ p̄tra
deū: qm̄ plaga cecitatis eueniret ei⁹: ſ3 im
mobil i dei tiorē p̄maſit agens gr̄as deo
oib⁹ dieb⁹ uite ſue. **N**ā ſicut b̄ſo iob iſul
tabāt reges: ita iſti parētes et cognati ei⁹:
⁊ irridebāt uitā ei⁹ dicētes. **U**bi ē ſpes tua
p qua belemoſynas et ſepulturas facie
bas: **T**hobias uero increpabat eoſ dicēſ.
Nolite ita lo qm̄ filiſ ſcōrū ſum⁹: et uitā
illā expectam⁹ quā de⁹ datur⁹ ē his q fidē
ſuā nūq3 mutāt ab eo. **R.** Benedicite dñū
celi: ⁊ corā oib⁹ uiuētib⁹ p̄ſitemini ei. Quia fecit
nobiscū mīaz ſuā. **V.** Ipſm̄ benedicite ⁊ cātate
illi: ⁊ enarrate oīa mirabilia eius. **Quia.**

Lectio ſexta.

Ana uero uxor eius ibat ad opus
textinum quotidie: et de labore
manuū ſuarū uictū quē p̄ſequi potuiſſet
deferebat. **U**n factū ē ut hedū caprarū
accipiēs detuliſſet domi. Cui⁹ cū uocem
balātis uir ei⁹ audiſſet dixit. **U**id ne forte
furtiuus ſit. **R**eddite eū dñō ſuo: q3 nō l3

nobis ex furto aliqd edere aut p̄tingere.
Ad hec uxor ei⁹ irata riſit. **M**aniſeſte
uana facta ē ſpes tua: et belemoſyne tue
mō patueit. **A**t q3 bis et aliſ hui⁹ cēmodi
uerbis exprobrabat ei. **T**ūc thobias ige
muit: et cepit orare cū lachrymis dicēs:
Iuſſes dñe: et oīa iudicia tua iuſta ſunt:
et oēs uie tue mīa et ueritas et iudiciū.
Et nūc dñe memor eſto mei: et ne uindic
tam ſumas de peccis meis: neq3 remiſca
ris delicta mea l parētū meorū: qm̄ n̄ obe
diuim⁹ p̄ceptis tuis: et tradii ſum⁹ i direp
tōem: et captiuitatē: et moriē: et i fabulā:
et i p̄periū oib⁹ natioib⁹ i qb⁹ diſpoſiſti noſ.
Et nē dñe magna iudicia tua: q3 n̄ egim⁹
ſecū dū p̄cepta tua: et n̄ ābulauim⁹ ſincerī
ter corā te. **E**t nē dñe ſecū dū uolūtātē tu
az fac mecū mīaz. et p̄cipe in pace recipi
ſpm̄ meū. **E**xpedi. n. mibi magis mori
q3 uiuere. **R.** **T**ps ē ut reuertar ad eū q mi
ſit me: uos at b̄ndicite deū. **E**t enarrate oīa mi
rabilia eius. **V.** **C**ōſitemini ei corā oib⁹ uiuēti
bus: q3 fecit nobiscū mīaz ſuā. **E.**

**Septimū R̄ſoſiorū addit de ſequenti hi
ſtoria Judith. .i. Tribulationes ciuitatum.
Actauū. Duo ſeraphin. **A**ſie ſubſcripte
dñr **A**d mag. per hebdomadam. añ.**

Omni tpe b̄ndic dñm: ⁊ pete ab eo ut uias tu
as dirigat añ. **M**emor eſto fili qm̄ pauper⁹
uitā gerimus: hēbis mltā bona ſi timueris de
um añ. **P**eto dñe ut de uicō ip̄ſerij hui⁹
abſoluas me: aut certe de ſuper trā cripas me:
ne remiſcaris delicta mea l parētū meorū: neq3
uidictā ſumas de peccis meis: q3 eruiſ ſuſtinē
tes te añ. **I**ngreſſus ē raphaēl āgelus ad tho
biā: ⁊ ſalutauit eum dicēs: gaudium tibi ſemp
ſit: cui thobias riſdēs ait: quale mibi gaudiū
erit q3 i tenebris ſedo: ⁊ lumē celi nō uideo: cui
āgelus ait. forti aio eſto: i p̄rio ē ut a deo cu
reris añ. **D**ixit āgelus ad thobiā gaudium tibi
bi ſemper ſit. **A**t ille reſpōdet quale mibi gau
diū erit: q3 lumen celi nō uideo: ſ3 ſpero in
dñō: q3 nō me derelinquet.

Infra hebdomadā d libro thobie.

Lectio prima.

Adem itaq3 die trigit ut ſarra filia
reguelis i rages ciuitate medo3: et
ipſa audiret ip̄ſerij ab una ex ācillis

patris sui: quoniam fuerat septem iuris
tradita: et demonium nomine asmodeo
occiderat eos: mox ut ingressi fuissent ad
eam. Ergo cum culpa sua increparet puel
la. Rndit ei dices. Amplius ex te non uideam
us filium aut filiam super trā interfectrix uiro
ru tuorum. Nūquid et me occidere uis: sicut
et iā occidisti. vij. uiros. Ad hanc uoces p
rexit super i cubiculum domus sue: et tribus die
bus et tribus noctibus si manducauit neque bibi
t: sed in oratione persistens cum lachrymis deprecatur
dñm: ut ab ipso ipso liberaret eā.

Lectio secunda.

P Actum est autem die tertia dum impleret orationes
benedicens dñm dixit. Benedictum est no
me tuum de pñm nostrum: quia cum iratus fuero
miam facies: et in tempore tribulationis peccata
dimittis his qui uocant te. Ad te dñe facies
meā puerto: ad te oculos meos erigo.
Peto dñe ut de uinculo impropi huius ab
soluas me: aut certe de super trā eripias me.
Tu scis dñe quia nunquam concupiui uirum: et mun
da seruauit animam meā ab omni concupia. Nun
quam cum ludens misui me: neque cum his qui
leuitate ambulant precipue me probui. Virum
autem cum timore tuo non cum libidine mea con
fessi suscipe. Et autem ego indigna fui illis:
aut illi forsitan mihi non fuerunt digni: quia
forsitan uiro alij seruasti me. Non enim in
hominis prete consiliū tuū. Hoc autem per certo h
omines qui colit te: quia uita eius si in probatōe fuerit
coronabit. Si autem in tribulatione fuerit liba
bit: et si in corruptione fuerit ad miam tuam
peruenire licebit. Non enim delectaris in perditione
onibus nostris: quia per tepestatem tranquillū facis: et
per lachrymatōem et fletū exultatiōem infun
dis. Sit nomen tuū deus israel benedictum in secula.
In illo tempore exaudite sunt preces aborū in
spectu glorie summi dei. Et missus est angelus
dñi saccraphael: ut curaret eos ambos:
quorum uno tempore sunt orationes in spectu dñi re
cite.

Lectio tertia.

Sicut cum thobias putaret orationem
suā exaudiri ut mori potuisset: uoca
uit ad se filium suū thobiam dixitque ei. Audi
fili mi uerba oris mei: et ea in corde tuo
quali fundamenta strue. Cum accepit deus
aias meā corp meū sepeli: et bonorē ha

bebis matri tue omnibus diebus uite eius. Ad
mox. n. debes eē: quia quanta pericula sit passa
per te in utero suo. Cum autem et ipsa conciperet
ipsa uite sue sepelies eam circa me. Omnibus
autem diebus uite tue deum in mente habeto: et caue
ne aliqui peccato persequantur: et permittas pre
cepta dei nostri. Ex sola tua fac belemosynā
et noli auerte faciem tuam ab ullo paupe.
Ita. n. fiet: ut nec a te auertat facies dñi.
Quo pot. ieris ita esto misericors. Si mi
sericordia tibi fuerit: abundanter tribue. si exiguum
tibi fuerit: et exiguum. libet ipsi stude. pre
mii. n. bonū tibi thesaurizas in die necessi
tatis: quoniam belemosynā ab omni peccato et a
morte liberat: et non patietur animam ire in tene
bras. Fiducia. n. magna erit corā summo
deo belemosynā omnibus facientibus eā.

Lectio prima.

Tende tibi fili mi ab omni fornicatiōe:
et propter uxorem tuā nunquam patiaris cri
me scire. Supbia nunquam in tuo sensu aut in
tuo uerbo dñari permittas. in ipsa. n. initium
supersit omni perditioni. Quicquid tibi aliqd opa
t fuerit: statim ei mercedē restitue: et interces
sionem mercenarij tui apud te domino non remaneat.
Quod ab alio oderis fieri tibi: uide ne alteri
tu aliqui facias. Pāne tuū cum esurientibus
et egenis comede: et de uestimentis tuis nu
dos tege. Pāne tuū et uinum tuū super sepul
turā iusti constitue: et noli ex eo manducare
et bibere cum peccatoribus. Consiliū spiritus a sa
piēte pergre. Si tempore benedic deum: et pete ab
eo ut uias tuas dirigat: et omnia consilia tua in
ipso permaneat. Indico et tibi fili mi dedis
se me. x. talenta argenti dum adhuc infantulus
esset: gabello in rages ciuitate medorum et
chirographū eius apud me habeo. Et ideo pergre
quod ad eum peruenias: et recipias ab eo su
pra memoratū pondus argenti: et restituas ei
chirographū suū. noli timere fili mi. pau
perem quod uita gerim: sed multa bona ha
bedimus si timuerim deum: et recesserim
ab omni peccato et fecerim bonū. **Lect. ij.**

Tunc thobias rñdit patri suo et dixit.
Omnia quecumque precepisti mihi
faciam pñ. Quod autem hanc pecuniā inquam
ignoro. Ille me nescit: neque ego illū ag
sco: Sed neque uia qua pergas illuc: aliqui

cognoui. Quod signus dabo illi: Tunc pater suus ridit: et dixit illi. Chirographum quidem eius penes me habeo: quod dum illi ostenderis: statim tibi restituet. Sed proge nunc et igitur aliquem tibi fidelem uirum: qui eat tecum salua mercede sua: dum adhuc uiuo: ut recipias eam. Tunc egressus thobias inuenit iuuenem splendidum statem pinctum paratum ad ambulandum: et ignorans quod angelus dei esset salutauit eum et dixit. Ubi te habemus bone iuuenis? At ille ridit. Et filius israel. Et thobias dixit ei. Nosti quid uiam quam ducit in regionem medorum? Qui respondit. Noui. et omnia itinera eius frequenter ambulaui: et mansi apud gabelum fitem uiam quam moratur in rages ciuitate medorum: quam posita est in monte egbatanis. Cui thobias ait. Sustine me obsecro: donec hec ipsa nuncie patri meo.

Lectio tertia.

Tunc thobias ingressus domum indicauit hec uniuersa patri suo. Super que ammiratus pater rogauit ut introiret ad eum. Ingressus itaque salutauit eum et dixit. Gaudium semper tibi sit. Et thobias ait. Quale mihi gaudium erit: quia in tenebris sedeo: et lumen celi non uideo? Cui ait iuuenis. Forti-
tudo esto in proelio: ut a deo cures. Dixit itaque illi thobias. Numquid poteris perducere filium meum ad gabelum in rages ciuitate medorum? Et cum redieris: restitui am tibi mercedem tuam. Et dixit ei angelus. Ego eum ducam et reducam sanum ad te. Cui thobias ait. Rogo te idcirco mihi de qua domo: aut de qua tribu es tu. Cui raphael angelus dixit. Venus mercenarius quiris: an ipsum mercenarium qui cum filio tuo eat: sed ne forte sollicitum te reddam ego sum azarias ananie magni filius. Cui thobias ridit. Ex magno gratias es tu: sed peto ne irascaris quod uolueris cognoscere gentem tuam. Dixitque ei illi angelus. Ego sanum ducam: et sanum reducam filium tuum tibi. Respondens autem thobias dixit. Bene ambuletis: et sit deus in itinere uostro. Et angelus eius commisit uobiscum.

Sabbato dominice quarte mensis septembris. Ad mag. an.

Adonai domine deus magne et mirabilis: qui dedisti salutem in manu semine: exaudi preces seruatorum tuorum.

Die quarta mensis septembris ponit lib. iudith: et legitur per unam hebdomadam.

Liber iudith.

Lectio prima.

Raphaxat itaque rex medorum subiugauerat multas gentes impio suo: et ipse edificauit ciuitatem potentissimam quam appellauit egbatanis. Ex lapideibus quadratis et sectis fecit muros eius in altitudine cubitorum septuaginta: et in latitudine cubitorum triginta. Turrem uero eius posuit in altitudine cubitorum centum. Per quadrum uero earum latitudinis utriusque uicem pedum spatium tendebatur. Posuitque portas eius in altitudine turrium: et in glabatis quasi potens in potentia exercitus sui: et in gloria quadrigarum suarum. Anno igitur duodecimo regni sui nabuchodonosor rex assyriorum qui regnabat in ciuitate ninie magna pugnauit contra raphaxat et obtinuit eum: in campo magno qui appellatur ragau circa euphratem et tigrin: et biada son in campo erioch regis elycozum. **R.** Adonai domine deus magne et mirabilis: qui dedisti salutem in manu semine. Exaudi preces seruatorum tuorum. **R.** Benedictus es domine qui non dereliquisti presumptum de te: et de sua uirtute gloriantes humilia. Exaudi preces.

Lectio secunda.

Tunc exaltatum est regnum nabuchodonosor: et cor eius eleuatum est. Et misit ad omnes qui habitabant in cilicia. et damasco et libano. et ad gentes que sunt in carmelo. et cedar: et inhabitantes galileam: in campo magno eldrelon: et ad omnes qui erant in samaria: et trans flumen iordanem usque ierusalem: et ad omnem terram iessu: quousque perueniat ad montes ethiopie. Ad hos omnes misit nuncios nabuchodonosor rex assyriorum. Qui omnes uno animo responderunt: et remiserunt eos uacuos: ac sine honore abiecerunt. Tunc indignatus est nabuchodonosor rex ad omnem terram illam: et iurauit per regnum et thronum suum: quod defederet se de omnibus regionibus his. **R.** Tribulationes ciuitatum audiuimus: quas passe sunt et defecimus: timor et confusio mentis cecidit super nos et super liberos nostros: ipsi montes noluerunt recipere fugam nostram. Domine

misere. **Peccauim** cū patrib' nris iniuste egimus iniquitatē fecim'. **Dñe.**

Lectio tertia

Anno tertio decimo nabuchodonosor regis uicesima et secunda die primi mensis: factum ē uerbū in domo nabuchodonosor regis assyriorū ut defederet se. Vocauitq; oēs maiores natu omnesq; duces bellatores suos: et habuit cū eis mysteriū p'siliū sui. Dixitq; cogitationem suā in eo eē: ut oēm terram suo subiugaret imperio. Qd dictū cū placuisset oib' uocauit nabuchodonosor rex holopher nēpicipem militie sue: et dixit ei. Egredere aduersū dē regnū occidentis: et p' eos precipue qui cōtempserūt iperiū meum. Nō parcat oculus tu' ulli regno oēm q; urbes munitā subiugabis mibi. Tūc holophernes uocauit duces et magistrat' uirtutis assyriorū et diuinauit uiros i expeditioe sua: sicut p'cepit ei rex: cētū uiginti milia peditum pugnatorum: et equites sagittarios. xij. milia. Oēm q; expeditio nem suā fecit p're i multitudine innumerabiliū cameloz: cū his qui exercitib' suffice rēt copiose. Bou' quoq; armēta: gregesq; ouiu' quoz nō erat nūer'. Frumētuzq; ex ōni syria i trāsitu suo parari cōstituit. Aurū uero et argētū de domo igi assūp sit multū nimis: Et p'sec' ē ipse et oīs exer cit' cū quadrigis et equitib': et sagittarijs q coopueūt faciē tre sicut locuste. **Psalm.**

Benedixit te dñs i uirtute sua q p te ad nihilū redegit iūmicos nros: ut nō deficiat laus tua de ore hoium. **Benedictus dñs q creauit celū et trā: q: hodie nomē suū ita magnificauit. Ut**

Lectio quarta

Cumq; p'trāisset fines assyriorū uenit ad magnos mōtes ange qui sūt a sinistro cilicie. Ascenditq; oia castella eorum et obtinuit oēm munitōem eoz. Effregit at ciuitatē opulētissimā melothi p'dauitq; oēs filios tharlis: et filios hirma el: q erāt p'tra faciē deserti: et ad austrum tre celeon. Et trāsiiit euphraten et uenit i mesopotamiā: et fregit oēs ciuitates excel sas que erāt ibi a torēte mābre quousq; pueniat ad mare. Et occupauit terminos

ei a cilicia usq; ad fines iaphet q sunt ad austrū. Deduxitq; oēs filios madian: ac p'dauit oēm locupletatōem eoz: oēs q; re sistētes sibi occidit in ore gladij. Et post hec descēdit in cāpos damasci in diebus messis: et succidit oia fata: oēs q; arbores ac uineas fecit icidi: et cecidit timor illius sup oēs i'tātes trā. **R.** Nos aliū deū ne scimus p'ter deū in quo speram'. Qui non de spicit nos nec amouet salutē suā a gñe nro. **Indulgētiā ipsi' suis lachrymis postulemus: et humiliem' illi aīas nras. Qui.**

Lectio quinta

Tunc misēit legatos suos uniuersa p' urbiū et puiciāz reges ac p'nci pes syrie. i. mesopotamie: et syrie: sobal: et libye: atq; cilicie: queniētes ad holopher nem dixerūt. Desinat indignatio tua circa nos. **Abeli' ē. n.** ut uiuētes seruāmus nabuchodonosor regi magno: et subditi si m' tibi q; moriētes cū iteritu nro ipi serui tutis nre dāna patiamur. Oīs ciuitas nra oīs q; possessio: oēs colles: et mōtes: et cā pi: armēta bou' et greges ouiu': caprazq; equoz: cameloz: et uniuerse facultates nre atq; familie in p'spectu tuo st. sint oia sub lege tua: nos et filij nri serui tui sumus. Veni nobis pacific' dñs: et utere ser uicio nro: sicut placuerit tibi. Tūc descē dit de mōtib' cū equitib' i uirtute magna et obtinuit oēm ciuitatē et oēm i'bitantem trā. De uniuersis at urbib' assūpsit uiros auxiliares: uiros fortes: et electos ad bel lū. **Dñator dñe: celoz et tre: creator aquaz: rex uniuerse creature tue. Exaudi oionē seruo rū tuoz. Tu dñe cui būlū semper et māsue totum placuit deprecatō. Exaudi.**

Lectio sexta

Antusq; met' puicijs illis incubuit: ut uniuersarū urbiū hitatores: p'nci p'es: et honorati sil' cū pplis exirēt in ob uia ueniēti: excipiētes eū cū coronis et la pidib': ducētes choros cū tympanis et ti bis. Nec ista tñ faciētes ferocitatem pec toris ei' mitigare potuerūt. Nā et ciuitates eoz destruxit: et lucos eoz succidit. Pre ceperat. n. illi nabuchodonosor rex ut oēs deos tre exterminaret: uidelicet ut ipse

solus diceret de^o ab his nationib^{us} q^{ue} potuiss^{et}
set holophernis potētia subiugari. Per
transiens aut syriam sobal: et oem appami
am oemq^{ue} mesopotamiam: uēit ad idu
meos i terra gabaa. Accepitq^{ue} ciuitates
eoz^{um} et sedit ibi p. xxx. dies: q^{ui} dieb^{us} adu
nari pcepit uniuersū exercitū uirtutis sue.
Tunc audiētes hec filij isrl^{is} q^{ui} habitabāt trā
iuda: timueūt ualde a facie ei^{us}. Tremor
ē et horro: inuasit sensus eoz^{um}: ne hoc fa
ceret ierlm et tēplo dñi: q^{ui} fecerat ceteris
ciuitatib^{us} et tēplis eaz^{um}. Et miserūt i oem
samariam p circuitum usq^{ue} iericho: et p
occupauerūt oēs uertices mōtiū: et muris
circūdederūt uicos suos: et pgregauerūt
frumēta i ppatiōe pugne.

Intra hebdomadam de libro iudith.

Lectio prima.

Sacerdos at eliahi scripsit ad uni
uersos q^{ui} erant p esdrelon q^{ui} ē tra
faciez campi magni iux^{ta} dothai: et uniuers
sis p quos uic trāsīt eē poterat: ut obtine
rēt ascēsus mōtiū p quos uia poterat eē
ad ierlm ut illic custodirēt ubi angustū it
eē poterat iter mōtes. Et fecerūt filij isrl^{is} se
cūdiū q^{ui} pstituerat eis sacerdos dñi elia
chi. Et clamauit oīs ppls ad dñm instā
tia magna. Et hūiliauerūt aias suas i ieiū
nijs et oionib^{us} ipsi et mulieres eoz^{um}. Et i
duerūt se sacerdotes cilitijs: et isātes pstraue
rūt p facie tēpli dñi: et altari dñi operuerūt ci
litio. Et clamauerūt ad deū isrl^{is} unanimi
ter: ne darēt i predā isātes eoz^{um} et uxores eoz^{um}
in diuisiones: et ciuitates eoz^{um} i eximīiū:
et facta eoz^{um} i pollutiōem: et fieri i oppro
briū gentibus.

Lectio secunda.

Anc eliahi sacerdos dñi magnus
circūiuit oem isrl^{is}: et allocutus ē ad
eos dicens. Scitote qm̄ exaudiuit dñs pre
ces uias: si manētes perseueraueritis i ie
iunijs et oionib^{us} in aspectu dñi. Adēores
estote moysi serui dei: q^{ui} amalech pfidētē
i xute: et i potētia sua et i exercitu suo: et i
clypeis suis et i currib^{us} suis: et i eqtib^{us} suis
nō ferro pugnādo: sed p cib^{us} sactis orādo
deiecit. Sic erūt uniuersi hostes isrl^{is}: si p
seueraueritis i hoc ope quod cepistis.
Ad hāc igitur exhortatōem ei^{us} deprecā

tes dñm pmanebāt i p̄spectu dñi: ita ut ēt
hi qui holocausta dñō offerebāt p̄cincti
cilitijs offererēt sacrificia dñō: et erat cinis
sup capita eoz^{um}: ex toto corde suo omnes
orabant deū ut uisitaret pplm suū isrl^{is}.

Lectio tertia.

Anciatūq^{ue} ē holopherni principi
militie assyrioz^{um} q^{ui} filij isrl^{is} ppara
rēt se ad resistēdū ac mōtiū itinera cōclu
sissent et furore nimio exarsit i iracūdiam
magnā. Vocauitq^{ue} oēs p̄cipes moab
et duces amon: et dixit eis. Dicite mihi
qs sit iste ppls q^{ui} mōtana obsidet: aut que
et quales: et quāte sint ciuitates eoz^{um}: q^{ui} ēt
sit uirtus eoz^{um}: aut q^{ui} sit multitudo eoz^{um}:
l^{us} q^{ui} ē rex militie eoz^{um}: et quare p oib^{us} q^{ui} ha
bitāt i oxiēte: isti p̄pserūt nos: et nō exie
rūt obuiā nobis: ut susciperent nos i pace.

Lectio prima.

Anc achior dux oñiū filioz^{um} amō
ridens ait. Si digneris audire do
mine mi dicā ueritatē i p̄spectu tuo o po
pulo isto qui i mōtanis habitāt: et non egre
diēt uerbū falsum ex ore meo. Populus
iste ex p̄genie chaldeoz^{um} ē. hic p̄imum i
mesopotamia habitauit qm̄ noluerūt sequi
deos p̄m suoz^{um} q^{ui} erāt i tra chaldeoz^{um}.
Deserētes itaq^{ue} cerimonias patrū suoz^{um}
q^{ui} i multitudie deoz^{um} erāt: unū deum celi
colebāt: q^{ui} pcepit eis ut exirēt inde et ha
bitarēt i charrā. Cūq^{ue} operuisset oēs trā
fames: descēderūtq^{ue} i egyptū: illic p qua
drigētos annos sic multiplicati sunt ut di
nūerari eoz^{um} nō potuiss^{et} exercit^{us}. Cūq^{ue} gra
uasset eos rex egypti atq^{ue} i edificatiōib^{us}
urbū suarū i luto et lafe subiugasset eos:
clamauerūt ad deū suū. et percussit totā trā
egypti plagis uarijs.

Lectio secunda.

Anc q^{ui} eieciissent eos a se egyptū: et
cessaret plaga ab eis: et iterū uellet
eos cape et ad suū seruitiū reuocare fugi
entibus his deus celi mare aperuit: ita ut
hic ide aq^{ui} quasi muri solidaret: et isti pe
de sicco fūdū maris p̄bulādo trāsirent.
In quo loco dū enumerabilis exercitus
egyptioz^{um} eos p̄sequerēt: ita aq^{ui} cooptus ē:
ut nō remāeret l^{us} q^{ui} factū posteris nūcia
ret. Eggressi ēt mare rubiū deserta mōnt

227
sina occurrere: i quibus nūq̃ hō habita
ra potuit l'fili' hois requieuit. Illic sōtes
amari obdulcati sūt eis ad bibēdū z p an
nos. xl. ānonā de celo cōsecuti sūt. Ubi
cūq̃ īgressi sūt sine arca z sagitta z absq̃
scuto z gladio: de eoz p eis pugnauit et
uicit: z nō fuit q̃ sultaret pplo istu: nisi qñ
recesserit a cultura dñi dei sui.

Lectio tertia.

Quotiescūq̃ at pter ipm deū suū al
terz coheret dati sūt i pdā z i gladiū
z i opprobriū. Quotiescūq̃ at pēituerit
se recessisse a cultura dei sui: dedit eis de
us celi uirtutē resistēdi. Deniq̃ chanane
um regem: z iebuseū z ferezeū z etheuz:
z eueit: z amoneū: z oēs potētes i efebō
pstrauit z iras eoz: z ciuitates eoz ipsi
possiderūt: z usq̃ dū nō peccassent i con
specu dei sui erāt cū illis bona. Deus at
eoz odit iniquitatē. Nā z ante hos annos
cum recessissent a uia quā dederat illis de
us ut ābularēt i ea: extirminati sunt preliis
multis a natiōib': z plurimū eoz adduc
ti sūt captiui i irā nō suā. Nūp at reuersi
ad dñm deū suū ex dispōne qua dispō
fuerāt adunati sūt: z ascēdēt mōtana bec
oia: z itez possident ierlm ubi sē sēa scōz.

**Si mēis iste septēbus habuerit. r. dñcal
hystoria hester pōit dñica quita. Si uero
nō habuerit pōit i quatuor: ipib' z sup
plētur hystoria de hystoria iudib'. Hec
quatuor ipā nihil ppriū hnt nisi tñ i mī
sa. Liber hester. Lectio prima.**

In dieb' assueri qñ regnauit ab in
dia usq̃ ethyopiā sup cētum uiginti
septem prouincias qñ sedit i solio regni
sui iusa ciuitas regni ei' exordiū fuit. Ter
tio igit āno iperij sui fecerat grāde puiui
um cūctis pñcipib': z pueris suis: forissī
mis plāz z medoz iclytis: z pfectis pro
uiciariū corā se: ut ostēderet diuitias glie
regni sui: ac magnitudinem atq̃ iactātiāz
potētie sue mltō tpe cētū uidelicet z oc
togita dieb'. Cūq̃ implerēt dies puiui
iuitauit oēs pplz q̃ iuēt' ē i iusis a maxio
usq̃ ad minimū: z. vij. dieb' iussit cōiui
um preparari i uestibulo orti z nemoris:
qđ regio cultu z māu pñtū erat. Et pēde

bāt ex oī pte tētoria aerei coloris: z carba
sini z biacyncini: sustērata finib' byssinis
atq̃ purpureis: q̃ eburneis circuli inserti
erāt z colūnis marmoreis fulciebāt. R.
Dñe rex oipotēs iditōe tua cūcta sūt posita: z
non ē qui possit resistere uolūtati tue: Libera
nos propē nomē tuum. Exaudi oionem
nrām: z cōuerte lucē ū nīm i gaudiū. Libera.

Lectio secunda.

Lectuli quoq̃ aurei z argentei sup
pauimēto smaragdio: z pario stra
tū lapide dispositi erāt: qđ mira uarietate
pictura decorabat. Bibebāt at q̃ iuitati
erāt aureis poculis: z alijs atq̃ alijs ua
sis cibi inferebāt. Vinū quoq̃ ut magni
ficētia regia dignū erat abundās z preci
piū pōebāt. Nec erat q̃ nolētes cogeret
ad bibēdū: sicut rex statuerat pponens
mēsis singlos o pñcipib' suis ut suimeret
unusq̃q̃ qđ uellet. Nāsthi quoq̃ regina
fecit puiuiū semiarū i palatio: ubi rex as
suer' manere cōsueuerat. Itaq̃ die septi
mo cū rex eēt hilarior: z p nūmā potatio
nē icaluissz mero pcepit mauman: z ba
zatha z barbōa: z balgatha: z abagatha
zarach: z carchaf. vij. eunuchis: q̃ i pspēu
ei' mīstrabāt ut introducerēt reginā nāsthi
coram rege: posito sup caput ei' diadēma
te ut ostēderet cūctis pplis z pñcipib'
pulchritudinē eius. Erat enī pulchra ual
de. Que renuit: z ad regis imperiū qđ
per eunuchos mandauerat uenire con
templit. Unde iratus rex z nimio furore
succensus interrogauit sapientes qui ex
more regio semper ei' aderāt: z eorum fa
ciebat cūcta pñlio sciētium leges ac iura
maioz. R. Conforta me rex sūctoꝝ pñcipatū
tenens: Et da sermonem rectū z bñ sonantem
i os meū. Dñe rex uniuersē potestatis: con
uerte cōsiliū eoz super eos. Et da.

Lectio tertia.

Erat at pñmi z pñmi charfena: et
zetbar: z admatba: z tharsis: z ma
res: z marsana: z mamucha. vij. duces p
saz atq̃ medoz: q̃ uidebāt faciem regis
z pñmi p' eū iudicare soliti erāt: cū sñe nā
sthi regina subiaceret: q̃ assueri regis ipiū
qđ p eunuchos mādauerat facēi noluisse

Rūdītq; mamucha audiēte īge atq; pī
cipib⁹. Nō solū regē leſit regia uasthī: ſ; ſ;
ōes pīcipes ⁊ pīlos q ſūt ī cūctis puīn
cijs regis aſſueri. Egre dieſ enī ſermo regi
ne ad ſes mulieres: ut pīenānt uīros ſu
os. Et dicāt. Rex aſſuer⁹ iuſſit ut regina
uasthī intraret ad eum: ⁊ illa noluit: atq;
hoc exēplo ſes pīcipū pīnges perſarū
atq; medoꝝ paruipēdēt īperia maritoꝝ.
Unde regis iuſta eſt indignatio. Et ſi tibi
placeat egrediaſ edictū a facie tua: ⁊ ſcri
baſ iuxta legē pſay atq; medoꝝ quā p
teriri illicitū ē: ut nequaquā ultra uasthī re
gina īgrediatur ad regē: ſed regnum illi⁹
altera q melior illa ē accipiat. Et hoc ī
omne quod latiffimū ē puiciarū tuarū di
uulget īperū: ⁊ cūcte uxores tā maiorū
q; mīorū: honorē deferāt maritis ſuis. *Spē ī aliu nūq; habui pīet i te dē iūrl. Qui*
traſceris: ⁊ pīpī eris: et oīa peccata hoīū ī tī
bulatiōe dimittis. Dñe deus creator celi ⁊
terre: respice ad hūilitatē nīam. Qui.

Lectio quarta.

Placuit pīlū ei⁹ regi ⁊ cūctis pīci
pib⁹. Fecitq; rex iuxta pīlū manu
cha: ⁊ mīſit eplā ad uniuersas puīcias
regni ſui: ut queq; gēs audire ⁊ legere po
terat: diuerſis līguis et līis: eē uīros et pī
cipes ac maiores ī domib⁹ ſuis: ⁊ hoc p
cūctos pīlos diuulgari. Hīs itaq; geſiſ
p q; regis aſſueri deferbuerat indignatio
recordat⁹ ē uasthī: et q feciſſet l q; paſſa fu
iſſet. Dixerūtq; pueri regis ac mīlītrī ei⁹.
Querāt regi puellē ⁊ gēs ac ſpecioſe: et
mittāt q pīderēt p uniuersas puīcias pu
ellas ſpecioſas et uīrgies: et adducāt eas
ad ciuitatē ſuſan: et tradāt ī domo ſeīarū
ſub manu egei eunuchū: q ē pīpoſit⁹ et cu
ſtos mulierū regiarū: et accipiat mūdū mu
liebrē ⁊ cetā ad uſus neceſſaria: ⁊ qūq;
īter oēs oculis regis placuerit: ipa regnet
p uasthī. Placuit ſermo regi: et ita ut
ſuggeſſerāt iuſſit fieri. *Ademēto mei dē*
ī bono. Et ne deleas mīſeratiōes meas: quas
feci ī domo dei mei: ⁊ ī cerimonije ei⁹. Re
cordare mei dñe deus meus. Et ne.

Lectio quinta.

Erat uīr iude⁹ ī ſuſis ciuitate cui uo

cabulū erat mardoche⁹ fili⁹ iair filij ſemei
filij chis de ſtirpe gemini: q traſlat⁹ fuerat
d ierl; eo tpe quo iechoniā regē iuda na
buchodonosor rex babylois tranſtule
rat. Qui ſuit nutricia filie fratris ſui ediſſe:
q alio noīe beſter uocabat⁹: ⁊ utq; parē
tē amiſerat pulchra nimis: et decora facie
Adortuiſq; pīe ei⁹ ac matre: mardoche⁹
eā ſibi adoptauit ī filiā. Cūq; pcebuſſet
regis ipiū: et iuxta mādatū illi⁹ multe uīr
gies pulchre adducerēt ſuſan: et egeus tra
derēt eunuchō. Beſter quoq; īter cetā
puellas ei tradita ē ut ſeruaret ī nūero ſe
mīarū. Que placuit ei: et iuenit gīam ī
ſpectu illi⁹: et pcepit eunuchō ut accelera
ret mūdū muliebrē: et traderet ei pīes ſu
as: et. vii. puellas ſpecioſiſſimas d domo
regis: et tā ipſā q; pediffequas ei⁹ ornaret
atq; excoleret. Que noluit indicare ei po
pulū et patriā ſuā. *Lectio ſexta.*

Mardoche⁹. n. pcepit ei: ut d hac re
ōino reticeret. Qui deambulabat
quotidie ante ueſtibulū dom⁹ ī qua elec
te uīrgies ſeruabāt⁹: curā agēs ſalutis be
ſter: ⁊ ſcire uolēs qd ei accideret. Cum āt
ueniſſet tps ſingularū p ordinē puellarū:
ut intrarēt ad regē expletis oīb⁹ q ad cultū
muliebrē ptebant mēſis duodecimū
⁊ tēbat⁹: ita dūtaxat ut ſex mēſes oleo un
geret⁹ myrtino et alios ſex qbuldā pīgnū
tis et arōatib⁹ uteret⁹. Ingredietesq; ad re
gē qe qd poſtulaſſet ad ornātū pīes acci
piebāt⁹: et ut eis placuerat ppoſite d tridi
nio ſeīarū ad regē cubiculū traſibāt. Et q ī
trauerat ueſpe egrediebat⁹ mane: atq; ī ſe
cūdas edes deducebat⁹: q ſub manu ſaſa
gaſi eunuchi erāt: q cōcubinis regis p
ſidebat. Nechebat pīatē ad regē ultra re
deūdi: niſi uoluſſet rex: et eā uēire iuſſiſſet.
ex noīe. *Si ſupralcripta hīſtoria pōtuit*
dhica. ⁊ qd min⁹ ē ſupplet d hīſtoria ado
nal. Intra hebdomadā d libro beſter.

Euoluto āt tpe p ordiez iſta *Lecti.*
bat dies q; beſter abiabil ſcīs mar
dochei quā ſibi adoptauerat ī filiā intrare
deberet ad regē: q nō qſiuit muliebrē cul
tum: ſ; qūq; uoluit egeus eunuchus cu
ſtos uīrginum; hec ei ad ornātū dedit.

Erat. n. formosa ualde et credibili p̄chri-
tudine: oīū oculi gratiosa et amabil' uide-
batur. Ducta ē itaq; ad cubiculū regis
assueri mense decimo q uocat thebeth.
vij. anno regni eius. Et admauit eā rex
plus q̄ oēs mulieres: hūitq; gīaz et mīaz
corā eo sup oēs mulieres. Et posuit dīa-
dema regni i capite ei': fecitq; regnare eā
i loco uastbi. Et iussit p̄uuiū p̄pari per
magnificū cūctis p̄cipib' et serujs suis p̄
p̄uictiōe et nuptijs bēster. Et dedit regez
uniuersis p̄uincis ac dona largitus ē iux
magnificētiā p̄cipalē.

Lectio secūda.

Quamq; et de secūdo q̄rerēt uirginē
et p̄gargarēt: mardoche' manebat
ad regis ianuā. Nec dū p̄diderat bēster
p̄iaz et p̄plin suū iux mandatū ei'. Quic-
qd. n. ille p̄cipiebat obseruabat bēster: et
ita cūcta faciebat: ut eo t̄p̄e solita erat q'
eā paruulā nutrebat. Eo igit t̄p̄e q' mar-
doche' ad regis ianuam morabat: irati sūt
bagathā et thares: duo eunuchi regis: q'
ianitores erāt: et i p̄rio palatij limine pre-
sidebāt: uoluerūtq; isurgere i regē et occi-
dere eū. Quod mardocheum nō latuit.
Statimq; nūciauit regine bēster: et illa regi
ex nocte mardochei q ad se rē detulerat.
Quēsitū est: et iuentū est: et appēsus ē uter-
q; eorū i patibulo. Et iussit rex ut i libro
mēoziali scriberet: ut p uita sua aliquid
repēfaret ei. Adatūq; ē hystorij et āna-
lib' traditū corā rege.

Lectio tertia.

Post hec rex assuer' exaltauit aman
filiū amadathi: q erat d stirpe agag
et posuit solū ei' sup oēs p̄cipēs quos
hēbat. Cūctiq; serui ei' q in forib' palatij
uersabāt: flectētq; gēua et adorabāt amā
Sicq; enī eis p̄cepit ip̄ator. Solus mar-
doche' nō flectebat genua neq; adorabat
eū. Cui dixit igit pueri: q ad fores pala-
tij p̄sidebāt. Cur p̄ter cetos nō obseruas
mādata regis? Cūq; hoc crebū dicerent
et ille nollet audire: nūciauerūt amā scire
cupientes: utrū pseueraret i snia. Dixerat
enī eis se eē iudeū. Qd cū audissz aman:
et expūito p̄basset q mardoche' sibi nō
flectaret genu nec se adoraret: irat' ē ual-

de. Et p nūbilo duxit i unum mardoche-
um mittere manus suas: audierat enī q
eēt gentis iudee. magisq; uoluit oēm iu-
deorū qui erāt i regno assueri p̄dere nati-
onem.

Lectio prima.

Ense primo cui uocabulū ē nisan:
anno. xij. regni assueri missa ē soris
i urnā: q̄ hebraice dī phur: corā aman: q'
die: et quo mēse gēs iudeorū deberet inter-
fici. Et exiuit mēsis. xij. quocat adar. Bi-
xitq; amā regi assuero. Et p̄pls p oēs p̄-
uincias regni sui disp̄sus: et a se mutuo se-
paratus nouis utens legib' et cerimonij
insuper et regis scita contemnens. Et op-
time nosti: quod nō expedit regno tuo
ut insolecat per licentias. Si tibi placet
decerne ut pereat: et decem milia talētoz
appendam archarijs gaze tue. Tulit er-
go rex anuluz quo utebat de manu sua:
et dedit eum aman filio amadathi de p̄-
genie agag hosti iudeorum: dixitq; ad
eum. Argentum quod tu polliceris tuuz
sit: de p̄plo age qd tibi placet.

Lectio secūda.

Quotiq; sūt scribe regis primo mē-
se nisan: tertiadecima die eiusdem
mēsis: et scriptum est ut iusserat aman ad
omnes satrapas regis: et iudices p̄uicia-
rum diuersarūq; gētū: ut queq; gēs lege-
re poterat: et audire pro uarietate lingua-
rum ex nomine regis assueri. Et hē signa-
te ipsius anulo misse sūt p cursores regis
ad uniuerfas p̄uincias suas: ut occiderēt
et delerēt oēs iudeos: a puero usq; ad se-
nem: paruulos et mulieres uno die. hoc
est tertiodecimo die mēsis duodecimi:
qui uocatur adar. et bona eorum diripe-
rent. Summa autem epistolarum hec
fuit: ut omnes p̄uincie scirent et prepa-
rarent se ad predictam diem. Festina-
bant cursores qui missi erant regis ipe-
rium explere. Statimq; in susis pepēdit
edictum a rege: et aman celebrante conui-
uium et cunctis iudeis qui in urbe erāt
flentibus.

Lectio tertia.

Que cū audisset mardocheus scidit ne
stimēta sua et idus ē sacco spargens
cinerē capiti suo: et i platea medie ciuita
tis uoce magna clamabat oñdēs amari
tudinem animi sui: et hoc ciulatu usqz ad
fores palatij gradiēs. Ad. n. erat licitum
idutū sacco aulā regis intrare. In oibus
quoqz. pūciss. oppidis ac locis. ad q. cru
dele regis dogma pūnerat planctus in
gens erat apud iudeos. ieiuniū ululatus:
et flet. sacco et cinere. mltis. p. stratu utēti
b. Ingressē s. āt puelle hester et eunuchi
nūciauerūtqz ei. Qd. audiēs pstermata ē et
misit uestē ut ablato sacco idueret eam.
Quā accipe noluit. Accitoqz athach eu
nucho quē rex mīstrū ei dederat: pcepit
ut iret ad mardocheum et disceret ab eo
cur hoc faceret. Egressusqz athach iuit
ad mardocheū stāte in platea ciuitatis an
te hostiū palatij. Qui idicauit ei oīa q. ac
ciderāt: quō amā. pmississet ut i thesauris
regis. p. iudeorū nece iheret argētū. Exem
plar quoqz edicti qd. pendebat i suis de
dit ei ut regine oñderet: et moneret eaz ut
itraret ad regē: et deprecaret euz. p. popu
lo suo.

In historijs ponēdis i mēse octobris ordo
Qñ occurrit. A. līa dñical. Libri. Ma
chabeorū die pñio mēsis octobris ponūt
et de eis legīt usqz ad diē. xxviii. ipsius
mēsis. Qñ occurrit. B. līa dñicalis.
Libri. Machabeorū die. ii. octobris po
nūt: et distribuūt p. hebdomadas. put cō
tinentur in rubrica in loco. ppñio posita.
Qñ occurrit. L. līa dñical. Libri. Ma
chabeorū die. iiii. octobris ponūt et legīt
de eis usqz ad. xxiij. diē mēsis: distribu
tis libris. put i rubrica. ppñia pñinetur.
Qñ līa dñicalis. P. occurrit. Libri
Machabeorū quarta die. octobris po
nūt et de eis legīt usqz ad. vij. diē nouēb:
Qñqz līa dñical. E. occurrit. Libri
Machabeorū. xxviii. diē septēbris ponū
tur: et de eis usqz ad diē primā nouēb: legīt
Qñ līa dñical. S. occurrit. Libri. Ma
chabeorū. vi. diē octobris ponūt: qñ
i pcedenti dñica nō ponūt pp. festum de
dicationis beati michaelis. Et de eis le

gitur usqz ad secundā diē nouēbris:
Qñqz līa dñical. S. occurrit. Libri
Machabeorū die. vij. octobris ponunt
q. pcedēs dñica ipedit pp. festū diuī die
ronymī: et de eis usqz ad diē tertiā nouē
bis legīt. Sabbato. pñio calēdis octo
bis. Ad mag. a. Adapiat dñs cor uīm in
lege sua et i pceptis suis: et faciat pacē dñs de
nī. Dñica pñima mēsis octobris ad ma
tu. Inuitatōrū Venite exultem dñs. Ipsi
lemus deo saluari nō. ps. Preocupemus
Cū reliquis Inuita. dñicalib: ut i psalmi
sta que etiam ponunt hic per ordines us
qz ad aduentum: ita tñ o. ultimū si opor
tuerit repetat. hymn. Primo diē.
Hac nocte ponūt libri Machabeorū.
Primus legitur p. duas hebdomadas.
Secūdius palias duas: ut i ordine supra
scripto patet.

Libri pñm machabeorū. Lectio pñia.
Q factū ē postqz pūssit alexāder
philippi macedo q. pñm regnauit i
grece: egressus d. fra cethi: dariū regem
psarum et medorum: constituit prelia mī
ta: et oīum obtinuit munitiones: et infecit
reges tre: et pñsijt usqz ad fines tre et ac
cepit spolia multitudis gēnū: et siluit fra
i conspetu eius: et congregauit iuuentem
et exercitum fortem nimis: et exaltatus ē
et eleuātū cor ei. Et obtinuit regiones
gētiū et tyrānos: et facti sūt illi i tributū. Et
p. hec decidit i lectū: et cognouit q. more
ret. Et uocauit pueros suos nobiles qui
secū erāt nutriti a iuuetute sua: et diuisit il
lis regnū suū cum adhuc uiueret. **Rñs.**
Adaperiat dñs cor uīm i lege sua et i pceptis
suis: et faciat pacem in diebus nostris. Conce
dat nobis salutem: et redimat uos a malis. a.
Exaudiat dñs oñones uīas: et recoālietur uo
bis: nec uos deserat in tempore malo. Lon.

Lectio secūda.

Q regnauit alexāder annis. xij. et
mortu ē. Et obtinuit pueri ei re
gnum unusquisqz in loco suo et im
posuerūt sibi oēs diademata p. mortem
eius: et filij eorum. post eos annis mul
tis: et multiplicata sunt mala in terra.

Et exiit ex eis radix peccati antiochus il-
lustris fili⁹ antiochi regis: q^u fuerat rome
obles: et regnauit i anno centesimo trice-
simo septimo regni grecoz. In dieb⁹ ill^{is}
exierunt ex isrl filij iniqui et suaserunt multis
dicentes. Eam⁹ et disponam⁹ testamētum
cū gētib⁹ q^u circa nos sūt: q^u ex quo recessi-
m⁹ ab eis: iueneit nos mītra mala. Et bo-
n⁹ uisus ē sermo i oculis eoz. Et destina-
uerūt aliq^u de p^{ro}p^{ro} et abierūt ad regē: et de-
dit eis p^{ro}ptatem ut facerēt iusticiā gētiū.
Et edificauerūt gymnasiū i ierlīs secūduz
leges nationū: et fecerūt sibi p^{ro}putia: et re-
cesserūt a testamēto sācto: et iūcti sūt natio-
nib⁹: et uenūdati sūt ut facerēt malum. **R.**
Et audiat dñs oñes n^{ost}ras: et recollatur uo-
bis: nec uos deferat i t^{em}p^{or}e malo. Dñs deus nr^{us}
✠. Det uobis cor oñib⁹ ut colatis eum et facia-
tis ei⁹ uolūtatem. Dñs.

Lectio tertia.

Et patuz ē regnū i p^{ro}spectu ātiochi
et cepit regnare i terra egypti: ut re-
gnaret sup duo regna. Et intrauit egyptū
i mīltitudine graui i currib⁹ et elephātib⁹
et equitib⁹: et copiosa nauū mīltitudie: et
cōstituit bellū aduersus ptolemeū regē
egypti. Et uenit ē ptoleme⁹ a facie eius
et fugit: et ceciderūt uulnerati multi. Et
p^{ro}phēdit ciuitates munitas i terra egypti:
et accepit spolia t^{er}re egypti. Et uertit se
antioch⁹ p^{ro} q^u p^{ro}cessit egyptū i cētesimo
et quadragesimo et tertio anno: et ascēdit
ad isrl. Et ascēdit hierosolymā i multitu-
dine graui: et intrauit i sanctificationem
cum supbia: et accepit altare aureum: et
candelabrum luminis p^{ro} uniuersa uasa e-
ius: et mēsam p^{ro}positōis et libatoria: et p^{ro}hi-
alas: et mortariola aurea: et ueluz et coro-
nas: et ornamentum aureum q^u i faciem
templi erat et comminuit omnia. **R.**
Congregati sunt inimici nrⁱ et gl^{ori}antur i uirtu-
te sua: cōtere fortitudinez illoz dñe et disperge
illos. Ut cognoscant quia non est aliū q^u pu-
gnet p^{ro} nobis nisi tu deus noster. ✠. Disperge
illos i uirtute tua: et destrue eos p^{ro} p^{ro}ector noster
domine. Et.

Lectio quarta.

Et accepit argentum et aurū et ua-
sa concupiscibilia: et accepit thesau-
ros multos quos inuenit: et sublati om-
nib⁹ abiit i terram suam: et fecit cedet bo-
minum: et locutus ē superbia magna. Et
factus est plactus magnus i isrl et i om-
ni loco eorum. Et ingemuerūt principes
et seniores. iuuenes. et uirgines: infirmati
sunt: et speciositas mulierum inmutata ē.
Omnis maritus sumpsit lamētum: et que
sedebant i toro maritali lugebant: et p^{ro}-
mota est terra super inhabitantes i ea.
et uniuersa domus iacob induit p^{ro}fusionez.
Et p^{ro} duos annos dierum misit rex prin-
cipem tributorum i ciuitates iuda: et ue-
nit ierlm cū turba magna: et locutus est
ad eos uerba pacifica i dolo. Et credi-
derunt ei. **R.** Impetum inimicorum ne timu-
eritis: memores estote quomodo salui facti sūt
patres uestri. Et nunc clamemus i celum et
miseribitur uestri deus noster. ✠. Ademento
te mirabilium eius que fecit pharaoni et exer-
cui eius i mari rubro. Et.

Lectio quinta.

Et irruit super ciuitatem repente et
percutit eam plaga magna. Et p^{ro}-
didit populum multum ex israel: et acce-
pit spolia ciuitatis: et succendit eam igni:
et destruxit domos eius et muros eius i
circuitu. Et captiuas duxerunt mulieres
et natos: et pecora possederunt. Et edifica-
uerunt ciuitatem dauid muro magno et
firmo: et turrib⁹ firmis: et facta est illis i
arcem. Et posuerunt illic gentem pecca-
tricem: uiros iniquos: et conualuerunt i
ea. Et posuerunt arma et escas: et cōgre-
gauerunt spolia ierl^{is}: et reposuerunt illic
et facti sunt i laqueum magnum. Et fac-
tum est hoc ad insidias sanctificationū:
et i diabolum malum i israel semper.

Responsorium.

Congregate sunt gentes i multitudine ut di-
micent contra nos: et ignoramus quid age-
re debeamus. Domine deus ad te sunt o-
culi nostri ne pereamus. **Versus.**

Tu scis q: cogitant in nos quomodo poterimus subsistere ante facie illoꝝ nisi tu adiuues nos. Domine.

Lectio sexta.

Effudit sanguinem innocentē p circuitū scificationis: et cōtaminauit scificationem. Et fugerūt hitatores ierlm ppe eos: et facta ē habitatio exteroꝝ: et facta ē extera semini suo: et nati ei reliquerūt eā. Sactificatio ei desolata ē sicut solitudo. Dies festi ei cōuersi sūt i luctū: sabbata ei i opprobriū: honores ei i nihilū. Secundu glām ei multiplicata ē ignominia ei: et sublimitas ei puerfa ē i luctū. Et scripsit rex antioch oī regno suo: ut eēt oīs ppli unū. Et reliquerūt unusq:q: legē suā: et cōfenseūt oēs gētes secūdu uerbū regis antiochi. Et mlti ex isrl pseferūt ei: et sacrificauerūt idolis et coinquinauerūt sabbatū. **R.** Tua ē potētia tuū regnū dñe: tu es sup oēs gētes. Da pacē dñe in diebus nris. **R.** Creator oīū deus. terribil et fortis. iustus et misericors. **R.** Refulsit sol in dyceos aureos et resplenduit mōtes ab eis. Et fortitudo gētiū dissipata ē. **R.** Erat enim exercitus magnus ualde et fortis: et appropinquat iudas et exercitus eius i plio. **R.** Dixit iudas simoni fratri suo: ei ge tibi uiros et uade libera fratres tuos in galileam: ego aut et ionathas frater tuus ibimus i galadithim. Sicut fuerit uolūt: s in celo: sic fiat. **R.** Accingimini filij potētes et estote parati: quoniam melius est nobis mori in bello q̄ uidere mala gētis nostre et sanctorum. Sicut. **R.** Ornauerunt faciem templi coronis aureis et dedicauerūt altare dño. Et facta ē leticia magna in p̄plo. **R.** In hymnis et confessionibus bñ dicebāt dñm. **R.** In hymnis et confessionibus benedicebant dñm. Qui magna fecit i isrl et uictoriā dedit illis dñs omnipotēs. **R.** Ornauerunt faciem templi coronis aureis: et dedicauerūt altare domino. **R.** Hic ē firmamator et ppli isrl. hic est qui multum orat p populo: et uniuersa facta ciuitate ierlm. **R.** Vir iste in populo suo mississimus apparuit. **R.** Hic.

R. Tu domine uniuersorum qui nullam habes indigentiam uoluisti templum tuum fieri in nobis. Conserua domum istam immaculatam in eternum domine. **R.** Tu elegisti do-

mine domum istam ad inuocandum nomen tuum in ea: ut esset domus orationis et obsecrationis populo tuo. Conserua. **R.** Aperi oculos tuos domine et uide afflictionem nrām: circumdederunt nos gentes ad puniendū nos. Sed tu domine extende brachium tuum et libera animas nras. **R.** Afflige opprimentes nos: et contumeliam facientes in superbiam: et custodi partem tuam. **Sz.**

Ad laudes. añ. Alleluia. **Cum reliqs de ps. hymn.** Eterne rerum.

Hic subscribe dñr ad mag. in serali officio usq: ad calendas nouēbris. añ.

R. Refulsit sol in dyceos aureos: et resplenduit montes ab eis: et fortitudo gentium dissipata ē. **añ.** Extende domine brachium tuum: et libera animas nras ne pereamus. **añ.** Exaudiet dominus orationes nrās: et reconcilietur uobis: ne uos deserat in tpe malo dominus deus noster.

añ. Lugebat autem iudam isrl planctu magno et dicebat: quomodo cecidisti potēs in prelio: qui saluum faciebas populum domini. **añ.** Tua est potentia tuum regnum domine: tu es dñe sup omnes gentes: da pacem dñe in diebus nris. **añ.** Ornauerūt faciem templi coronis aureis: et dedicauerūt altare dño: et facta ē leticia magna in p̄plo. **añ.** In hymnis et confessionibus bñ dicebant dñm: qui magna fecit in isrl: et uictoriā dedit illis dñs oīpotens. **añ.**

Accingimini filij potētes: et estote parati pugnare i plio: quoniam melius ē nob mori i bello q̄ uidere mala gētis nrē et factōꝝ: sicut fuerit uolūtās in celo sic fiat. **añ.** Impetū inimicōꝝ ne timueritis: mēores estote quomō salui facti sunt p̄res nrī: et nūc clamemus in celū et miserebit̄ nr̄ deus nr̄. **añ.** Congregate sē gētes in multitudinē: ut dūmcent s̄ nos et ignoramus quid agere debeamus: dñe deus ad te sūt oculi nrī ne peamus. **añ.** Judas machabeus: et ionathas frater eius transierunt iordanē: et abiit uiam triū dieꝝ per desertum.

Infra hebdomadā de libro primo machabeorum. Lectio prima.

Emisit rex antioch libios p manū q̄oꝝ i isrl et i oēs ciuitates iudee: ut sequerēt leges gentiū ēre: et phiberent bo locausta et sacrificia et placationes fieri i tēplo dei: et phiberēt celebrari sabbatū

et dies solenes: et consuetudinem sanctam: et factum populi israel. Et iussit edificari aras: et templa: et idola: et immolari carnes super illas: et pecora cocta: et reliquere filios suos circumcisos: et coquinari aias eorum in omnibus immunditiis: et abominationibus: ita ut obliuiscerentur legem et immutarent omnes iustificationes dei. Et quicumque non fecissent secundum uerbum regis antiochi morerentur. **Lectio secunda.**

Secundum. n. uerba hec scripsit omni regi suo: et proposuit principes populo quod hec fieri cogerent. Et iusserunt ciuitatibus iude sacrificare. Et congregati sunt multi de populo ad eos quod dereliquerant legem domini et fecerunt mala super fratrem. Et effugauerunt populi israel in abditiis et absconditis fugitiuorum locis. Die quinquagesima mensis castelli quinto et quadragesimo anno edificauit rex antiochus aboliandum idolum desolationis super altare dei: et per uniuersas ciuitates iude in circuitu edificauit aras. Et ante ianuas domorum: et in plateis incendebant thura et sacrificabant. **Lectio tertia.**

Et libros legis dei percussit igni scindentes eos. Et apud quemcumque ueniebant libri testamenti domini: et quemcumque obseruabant legem domini secundum edictum legis trucidabant eum. In uirtute sua faciebant hec populo israel quod ueniebant in omni mense in ciuitatibus. Et quanta et uicesima die mensis sacrificabant super aram quam erat super altare. Et mulieres que circumcidebant filios suos trucidabant secundum iussu regis antiochi. Et suspēdebant pueros a ceruicibus per uniuersas domos eorum: et eos quod circumciderant eos trucidabant. Et multi de populo israel definierunt apud se ut non manducarent immunda: et elegerunt magis mori quam cibis coquinari immundis. Et noluerunt infringere legem domini sanctam: et trucidati sunt: et facta est ira magna super populum ualde.

Lectio prima.

In diebus illis surrexit mathathias filius ioannis filij symeonis sacerdos ex filiis ioariz ab iherusalem: et coesedit in monte modin: et habebat filios. y. ioannas qui cognominabatur gaddis: et symeon qui cognominabatur thasi: et iuda qui uocabatur machabeus: et eleazar qui cognominabatur abarō: et ioathā qui co-

gnominabatur apphus. Illi uiderunt mala que fiebant in populo iuda et iherusalem: et dixit mathathias. Ne mihi ut quid nati sum uideri peritiorum populi mei: et peritorem ciuitatis sancte: et sedere illic cum datis manibus inimicorum. Sancta in manu extraneorum facta est. Templum eius sicut homo ignobilis: uasa glorie eius captiua abducta sunt.

Lectio secunda.

Trucidati sunt iuuenes eius in plateis: et iuuenes eius ceciderunt in gladio inimicorum. Que gens non hereditauit regnum eius: et non obtinuit spolia eius. Dis compositio eius ablata est: et quod erat libera facta est ancilla. Et ecce sancta nostra: et pulchritudo nostra: et claritas nostra desolata est: et conquinata uenit eam gentes. Quo ergo nobis adhuc uiuere? Et scidit mathathias et filij eius uestimenta sua: et operuerunt se cilitiis: plāxeruntque ualde. Et uenit illuc qui missi fuerant a rege antiocho: ut cogerent eos qui profugerant in ciuitatem modin immolare: et thura accedere: et a lege dei discedere. Et multi de populo israel presentientes accesserunt ad eos scilicet mathathias et filij eius presentantes steterunt.

Lectio tertia.

Respondentes qui missi erant ab antiocho dixerunt mathathie. Princeps clarissimus et magnus es in hac ciuitate et ornatissimus et fratribus. Ergo accede prior et fac iussu regis: sicut fecerunt omnes gentes et uiri iuda: et qui remanserunt in hierusalem: et eris tu et filij tui inter amicos regis: et amplificatus argento et auro et muneribus multis. Et respondit mathathias et dixit uoce magna. Et si omnes gentes regi antiocho obediunt ut discedat unusquisque a seruitute legis patrum suorum et consentiunt mandatis eius: ego et filij mei: et fratres mei obediemus legi patrum nostrorum. Propitius sit uobis deus. Non est nobis utile relinquere legem et iusticias dei. Non audiemus uerba legis antiochi: nec sacrificabimus transgredientes legis nostre mandata: ut eamus altera uia.

Lectio prima.

Et cessauit loqui. Vba hec accessit qdam iudeus i oium oculis sacrificare idolis sup ara i ciuitate modin secundum iussu regis. Et uidit mathathias et doluit: et tremuerunt renes eius: et accessus est furor eius secundum iudiciu legis: et insiliens trucidauit eum super aram. Sed et uiru quem miserat rex antiochus q cogebat imolari occidit i ipso tpe: et ara destruxit. Et zelatus e lege sicut fecit phinees zambri filio salomi. Et exclamauit mathathias i ciuitate uoce magna dicens. Ois qui zelum huius legis statuens testametu exeat pro me. Et fugit ipse et filij eius i montes: et reliquerunt quecumqz habebant i ciuitate.

Lectio secunda.

Tunc descenderunt multi quereutes iusticiam et iudiciu i deserto. Et sederunt ibi ipsi et filij eorum: et mulieres eorum et pecora eorum quoniam irruerunt super eos mala. Et renunciatum e uiris regis: et exercitui q erat i iherusalem ciuitate dauid: quoniam discessissent uiri qdam q dissipauerant mandatu regis i loca occulta i deserto: et abiissent pro illos multi. Et statim preceperunt aduersus eos: et constituerunt aduersus eos plium i die sabbatorum: et dixerunt ad eos. Resistitis et nunc adhibete. Exite et facite secundu uerbu regis antiochi et uiuentis. Et dixerunt. Non erubimur neqz faciemus uerbu regis: ut polluiamus die sabbatorum.

Lectio tertia.

Constituerunt aduersus eos plium et non timuerunt illis: nec lapide miserunt i eos nec oppilaueunt loca occulta dicentes. Adoriamur oes in simplicitate nostra: et testes sunt super nos celu et terra q iuste punitis nos. Et intulerunt eis bellu sabbatis: et mortui sunt ipsi: et uxores eorum: et filij eorum et pecora eorum usqz ad mille animas hominum. Et cognouit mathathias et amici eius: et luctum habuerunt super eos ualde. Et dixit uir primo suo. Si oes fecerimur sicut fratres nostri fecerunt: et non pugnauerimur aduersu gentes pro animabus nostris: et iustificatombus nostris cito disperdent nos a terra.

Lectio prima.

Et cogitauerunt i illa die dicentes. Ois homo quicumqz uenerit ad nos in bello i

die sabbatorum pugnemur aduersus eum et non moriamur oes sicut mortui sunt fratres nostri in occultis. Tunc congregata e ad eos synagoga iudeorum: fortis uiribus ex israel: ois uoluntari in lege: et oes q fugiebant a malis additi sunt ad eos. Et facti sunt illi i firmamentu. Et collegerunt exercitu: et percussit peccatores i ira sua et uiros iquos i indignatione sua: et ceteri fugerunt ad nationes ut euaderent. Et circumsiuit mathathias et amici eius: et destruxerunt aras et circumciderunt pueros i circumcisos quot quot inuenerunt i finibus israel i fortitudine: et percussit filios superbos: et perispatum e opus i manibus eorum. Et obtinuerunt legem de manibus gentium: et non dederunt cornu peccatori.

Lectio secunda.

Et appropinquauit dies mathathie mori: et dixit filiis suis ne perforta e superbia et castigatio: et tempus euerisionis et ira indignationis. Non ergo o filij emulatores estote legis: et date animas ustras pro testamento patrum. Et meminit opum patrum q fecerunt i generationibus suis: et accipientis gloriam magnam et nomen eternu. Abrahā nonne i tentatione inuentus e fidelis: Et reputatum e ei ad iusticias. Ioseph i tpe angustie sue custodiuit mandatu: et factus e dominus egypti. Pharyseus propter zelando zelus dei accepit testamentu sacerdotum eternu. Iesus dux impleuit uerbu factu e dux israel. Chaleph dum testificatus e ecclesia accepit hereditate. Dauid i sua miseria persecutus e sedem igni i secta. Helias dum zelat zelus legis incepit e i celum. Ananias azarias et misael credentes libati sunt de flamma. Daniel i sua simplicitate libatus e de ore leonum. Et ita cogitate pro generationem et generationem: quia oes q sperant i eum non infirmantur.

Lectio tertia.

Et a uerbis uiri peccatoris non timueritis: quia gloria eius teret et uermis est. Hodie extollit: et cras non inueniet: quia conuersus e i terra sua: et cogitatio eius perijt. Vos ergo filij confortamini: et uiriliter agite i lege: quia cum feceritis q uobis precepta sunt i lege a domino deo nostro i ipsa gloriati eritis. Et ecce symeon frater uester scio q uir consilij est: ipsum audite semper: et ipse erit uobis pater.

Et iudas machabeus fortis uiribus a iu-
uentute sua sit uobis princeps militie: et
ipse ager bellū ppli. Et adducetis ad uos
ōes factores legis: et iudicate uindictam
ppli uiri. Retribuite retributiones gētib⁹: et
intendite in pceptū legis. **Lectio prima.**

Et benedixit eis: et apposit⁹ ē ad pa-
tres suos. Et defunct⁹ ē centesimo
xl. anno: et sepult⁹ a filiis suis i sepulchris
patrū suorū i modin. Et plāxerūt eū oīs
isrl' plāctu magno. Et surrexit iudas qui
uocabat⁹ machabe⁹ fili⁹ ei⁹ p eo. Et adiu-
uabāt eū oēs fratres eius: et uniuersi qui
se iūxerant pū eius: et preliabāt plū isrl'
cū leticia. Et dilatauit glām pplo suo: et
iduiit se lozicam sic gygas: et succinxit se
arma bellica sua in plūis: et ptegebat ca-
stra gladio suo. **Lectio secunda.**

Similis fact⁹ ē leoni i opib⁹ suis: et si-
cut catulus leonis rugiens i uenatio-
ne sua. Et psecut⁹ ē iniquos pscrutās eos:
et q turbabāt pplm suū eos succēdit flā-
mis. Et repulsi sūt iūmici p timore eius: et
ōes oparij iniquitatis turbati sūt: et direc-
ta ē salus i manu eius. Et exacerbabat
reges multos: et letificabat iacob i opib⁹
suis et i seclm mēoria ei⁹ i bñdictiōe. Et p-
ambulabat ciuitates iuda: et pdidit impi-
os ex eis: et auertit irā ab isrl'. Et noīat⁹ ē
usqz ad nouissimū trē: et pgregauit peun-
tes. **Lectio tertia.**

Et pgregauit apoloni⁹ gētes et a sa-
maria et iudeā et magnā ad bel-
lādum i isrl'. Et cognouit iudas: et exiit
obuiam illi: et percussit et occidit illū. Et ce-
ciderūt uulnerati multi: et reliq fugerūt:
et accepit spolia eorū. Et gladiū apolōij
abstulit iudas: et erat pugnas i eo oībus
dieb⁹. Et audiuit seron pnceps exercitus
syrie: q pgregauit iudas pgregatiōes et
ecclām fidelū secū. Et ait. Faciam mibi
nomen: et glificabor i regno: et debellabo
iudā: et eos q cū ipso sūt: q spnebat uerbū
regis. Et ppauit se: et ascēderūt cū eo ca-
stra ipiorū fortes auxiliarij: ut facerēt uin-
dictā in filios isrl'. **Lectio prima.**

Et appropinquauit usqz bethorō:
et exiit iudas obuiā illi cū paucis.

Et uidēt at exercitū uēientē sibi obuiā:
dixerūt iud. Quō poterim⁹ pauci pugna-
re p multitudinem hāc tāā et tā fortem?
Et nos fatigati sum⁹ ieiunio hodie. Et ait
iudas. Facile est pcludi mltos i manus
paucorū: et nō est differētia i ppectu dei
celi liberare i multis et i paucis: qz non i
multitudine exercit⁹ uictoria belli: sed de
celo fortitudo ē. Ipsi ueniūt ad nos i mlti-
tudine cōsumaci et supbia: ut dispdant
nos et uxores nās et filios nros: et ut
spo' ient nos: nos uero pugnabim⁹ p aia
b⁹ nris et legib⁹ nris: et ipse dñs pteret eos
ante faciem nrām. Eos at ne timueritis
eos. **Lectio secunda.**

Et cessauit at loq insiliit in eos s b-
to. Et ptrit⁹ ē seron et exercitus eius
i ppectu ipius: et psecutus est eū in descē-
su bethoron usqz i campū. Et ceciderūt
ex eis octingenti uiri: reliqui at fugerunt
i trāz philiistū. Et cecidit timor iude ac
fratrū eius: et formido sup omnes gētes
i circuitu eorū: et puenit ad regem nomen
eius: et de prelijs iude narrabāt oēs gen-
tes. Et at audiuit rex antioch⁹ sermones
istos iratus ex animo: et misit et congre-
gauit exercitum uniuersi regni sui castra
fortia ualde. Et apuit erariū suū: et ddit
stipendia exercitui in annū: et mandauit
illis ut essent parati ad oia.

Lectio tertia

Et uidit q dñs pecūia de thesau-
ris suis: et tributa regionis modica
pp diffensionem et plagam quam fecit i
terra: ut tolleret legitima que erāt a pri-
mis diebus: et timuit ne non haberet si-
cut semel et bis in sumptus: et donatiua
que dederat añ larga manu: et abūdaue-
rat super reges q añ eum fuerant: et pster-
natus erat aio ualde. Et cogitauit ire in
psidē ut acciperet tributa regionū: et pgre-
garet argentum multū. Et reliquit lyfiā
hoīem nobilē de gñe regali super nego-
cia a flumine euphrate usqz ad flumen
egypti: et ut nutrirēt antiochum filium
suum donec rediret. Et tradidit ei
mediū exercitum: et elephantos:

et mādauit ei de oib⁹ q̄ uolebat: et de hīa
tib⁹ iudeam et ierlm: et ut mitteret ad eos
exercitum ad conterendam et extirpādā
uirtutem isrl: et reliquias ierlm: et auferen
dam memoriā eorum de loco: et ut cō
stitueret habitatores filios alienigenas i
oib⁹ sinib⁹ eorum: et sorte distribueret i
ram eorum.

*Diuitia tertia liber machabeorū secundo
legitur.*

Lectio prima.

Ratib⁹ q̄ sunt p̄ egyptum iudeis
salutē dicūt fratres q̄ sunt i ierlmis
iudei: et qui in regione iuda: et pacem bo
nam. Bene faciat uobis de⁹: et memierit
testamēti sui qd̄ ad abraam: et isaac: et ia
cob: locutus est seruatorum suorū fidelib⁹.
Et det uobis cor oib⁹: ut colatis euz et
faciatis eius uolūtatem corde magno et
aio uolenti. Adapiat cor uiz i lege sua et
in preceptis suis: et faciat pacem. Exaudi
at oīones uias: et recōcilietur uobis: nec
uos deferat in tempore malo. Et nūc hic
sumus orātes p̄ uobis: regnāte demetrio
anno cētesimo sexagesimo nono.

Lectio secunda.

Mos iudei scripsimus uobis i tribu
latiōe et impetu q̄ supuenit nobis i
istis annis. Ex quo recessit iason a sancta
terra et a regno portam succenderunt: et
effuderūt sāguinem innocētem. Et orau
mus ad dñm: et exauditi sumus: et obtuli
mus sacrificium: et similitudinē: et accen
dimus lucernas: et p̄posuim⁹ panes. Et
nunc frequēte dies scenophegie mēsis
casleu. Anno cētesimo et octogesimo oc
tauo: pplis q̄ ē hierosolymis et in iudea:
senatusq³: et iudas: aristobolo magistro
ptolemei regis q̄ ē de gñe christorū sacer
dotum: et his q̄ in egypto sunt iudeis sa
lutem et sanitatem.

Lectio tertia.

Et magnis periculis a deo liberati.
magnifice grās agim⁹ ipi: utpote q̄
aduersus talem regem dimicauim⁹. Ipse
n. ebullire fecit de perfid⁹ eos q̄ pugnaue
runt cō nos: et sāctam ciuitatem. Nam cū
i p̄fide eēt dux ipse: et cum ipso imensus
exercitus cecidit i templo nancee consilio
deceptus sacerdotis nancee. Et enim cum

eo habitaturus uenit ad locū antiochus
et amici ei⁹: et ut acciperet pecunias mul
tas dotis noīe. Lūq³ p̄posuissent eas sa
cerdotes nancee: et ipse cū paucis igressus
esset intra ambitū phani: clauerūt tēplū
cum itraisset antiochus. Ap̄toq³ ocul
to aditū templi mittētes lapides p̄cussēt
ducē: et eos q̄ cū eo erāt: et diuiserunt mē
bratim: et capitib⁹ amputatis foras proie
cerunt. Per oīa bñdictus de⁹ q̄ tradidit
ipios.

Lectio quarta.

Acturi igitur q̄nta et uicesima mē
sis casleu purificationem templi ne
cessarium duximus significare uobis: ut
uos quoq³ agatis diem scenophegie: et
diem ignis qui datus ē: qñ neemias edi
ficato templo et altari obtulit sacrificia.
Nā cū i p̄fide ducerēt⁹ p̄ces nū sacerdo
tes q̄ tūc dei cultores erāt: acceptū ignē
d̄ alteri occulte abscondērent in uallibus
erat pute⁹ altus et siccus: et in eo p̄tati
st ei: ita ut oib⁹ ignotus esset locus. Lūq³
āt p̄terissent āni multi: et placuisset dō ut
mitteret neemias a rege p̄fidiis: nepotes
sacerdotum illoz q̄ abscondērat misit ad
requirēduz ignem: et sicut narrauerunt
nob nō inuenerunt ignē: s̄ aquā crassā.
Et iussit eos haurire et afferre sibi. Et sa
crificia q̄ iposita erāt iussit sacerdos nee
mies aspergi ipsa aqua: et ligna que erāt
supposita. Atq³ hoc factū ē et t̄p̄ affuit:
q̄ sol refulsit q̄ p̄t⁹ erat in nubilo: accen
sus ē ignis magn⁹: ita ut oēs mirarēt.

Lectio quinta.

O Rātes at faciebant oēs sacerdotes
dū p̄sumaret sacrificiū: ionatba in
choāte cetis at rñdentib⁹. Et neemias oīo
erat hñs hunc modum. Dñe de⁹ oīum
creator: tribilis: et fortis: iustus: et miseri
cor: q̄ solus es bon⁹ rex: solus p̄stās: so
lus iustus: et oīpotens et etern⁹: qui libe
ras isrl d̄ oī malo: q̄ fecisti patres electos
et sāctificasti eos: accipe sacrificium p̄o
uniuerso pplo tuo isrl: et custodi p̄tē tuā
et sāctifica. Et p̄grega disp̄sionem nīam:
libera eos q̄ seruiunt gentib⁹. p̄tēptos et
abhoīatos respice: ut sciāt gētes q̄ tu es
dñus noster. Afflige opprīmētes nos: et

et humilia facientes in superbia. Constitue populum tuum in loco sancto tuo sicut dixit moyses. **Lectio sexta.**

Sacerdotes autem psallebant hymnos usquequo susceptum esset sacrificium. Cum autem consumptum esset sacrificium: ex residua aqua neemias iussit lapides maiores perfundi. Quod ut factum est flamma ex eis accensa est: sed ex lumine quod refulsit ab altari suscepta est. Ut uero manifestata esset re nunciatum est regi per quem in loco in quo ignem abscoderat hic qui translati fuerant sacerdotes aqua apparuit: de qua neemias et qui cum eo erant purificaverunt sacrificia. Considerans autem rex et re diligenter examinans: fecit ei templum ut probaret quod factum erat. Et cum probasset sacerdotibus donauit multa bona: et alia atque alia munera: et accipiens manu sua tribuebat eis. Appellauit autem neemias hunc locum nephtar quod interpretatur purificationis. Vocat autem apud plures nephi.

Infra hebdomadam de secundo libro machabeorum. Lectio prima.

Inuenit autem in descriptionibus hieremias prophetam quod iussit accipere ignem eos qui transmigrabantur ut significatum est: et ut mandauit transmigrationis. Et dedit illis leges ne obliuiscerent precepta domini: et ut non exerraret mentibus uidentes simulacra aurea et argentea et ornamenta eorum. Et alia huiuscemodii dicens. Monitabat et ne legem amouerent a corde suo. Erat autem in ipsa scriptura quod tabernaculum et arcam iussit prophetam diuino responso ad se facto comitari secum usquequo exiit in montem in quo moyses ascendit et uidit dei hereditatem. Et ueniens ibi hieremias inuenit locum spelunce: et tabernaculum et arcam: et altare ieiunium illud: et hostium obstruxit.

Lectio secunda.

Et accesserunt quidam filii qui sequebantur ut notarēt sibi locum: et non potuerunt inuenire. Et cum cognouit hieremias illos dixit quod ignotus erit locus donec congreget deus congregationem populi: et propitius fiat. Et tunc dominus ostendet hec et apparebit maiestas domini: et nubes erit sicut et moysi manifesta batur. Et sic cum salom orauit: et petijt ut locus sanctificaretur magno deo: magnifice eis

sapientiam tractabat. Et ut sapientiam haberes obtulit sacrificium dedicationis et presumptio nis templi: sicut et moyses orabat ad dominum et descendit ignis de celo: et holocaustum consumpsit. Sic et salom orauit: et descendit ignis de celo et consumpsit holocaustum.

Lectio tertia.

Quoniam moyses eo quod non sit comestus quod erat per peccatum et susceptum est. Similiter et salom octo diebus celebrauit dedicationem. Inserebant autem in descriptionibus et commentariis neemie hec eadem et qualiter ut perstruens bibliothecam congregauit de regionibus libros et prophetarum: et dauid et epistolam regum de donariis. Similiter autem et iudas ea quod didicerat per bellum quod nobis acciderat congregauit omnia: et sunt apud nos. Si ergo ostenderit hec mittite qui perferant uobis. **Lectio i.**

Auri itaque purificationem scripsimus uobis. Vbi ergo facietis si egeritis hos dies. Deus autem qui liberauit populum suum et reddidit hereditatem omnibus gentibus et regnum et sacrificium: et sanctificationem sicut promissit in lege speramus quod cito dominus miserebitur: et congregabit de sub celo in locum sanctum. Eripuit eis nos de magnis periculis et locum purgauit. De iuda et machabeo: et de fratribus et de templi magni purificatione: et de arce dedicationis: sed et de populo que pertinet ad antiochum nobilem et filium eius eupatoris: et de illuminationibus que de celo facte sunt ad eos qui per iudeis foras fecerunt: ut ita uniuersas regiones cum pauci essent uiderent: et barbaram multitudinem fugarent: et famosissimum toto orbe templum recuperarent: et ciuitatem liberarent: ut et leges que abolite erant restituerent domino cum omni tranquillitate propitio facto illis: itaque ab iasone cyreneo quasi quinquaginta libris comprehensa tetauimus nos uno uoluntate breuiare. **Lectio secunda.**

Considerantes eis multitudinem librorum et difficultatem uolentibus aggredi narrationes historiarum propter multitudinem rerum: curauimus uolentibus quidem legere: ut esset animi oblectatio: studiosis uero ut facilius possit memorie commendare: omnibus autem legentibus utilitas conferat. Et nobis quidem ipsis opus breuiandi causa suscepimus non

facile laborē. imo uero negocium plenu
uigiliaz et sudoris assupsumus: sicut hi q
preparat puiuiū et querūt alioz uolūtatē
parere. pp̄ multoz gīaz libentē laborem
sustinem. Veritatez qdē de singulis auc
tori pcedētes: ipi aut scdm datā formam
breuitati studentes. **Lectio tertia.**

Sicut eim noue dom⁹ architecto d
uniuersa structura curādus ē: ei ue
ro q pingere curat: q apta sūt ad ornatū
exgrēda sc̄ita estimādū et i uob. Et eiz in
tellectū colligere et ordiare sermōez: et cu
riosius ptes singulas qualqz ingrere hi
storie pgruit auctori. Breuitatē x̄o dicti
onis sectari: et executōes rex uitare bre
uitati pcedendū ē. Sic igit narratōez in
cipiemus de p̄fatiōe tñ dixisse sufficiat.
Stultū et eiz est aū hīstoriā effluere: in ipa
aū hīstoria succingi. **Lectio prima.**

Situr cū sācta ciuitas hitaref in oī
pace leges ēt adhuc optime custo
dirent. pp̄t onie pōtificis dispositionez et
pietate: et aīos odio hītes mala fiebat: ut
ipi reges et p̄cipes locuz sūmo honore
dignū ducerēt: et tēplū maximis mūenb⁹
illustrarēt: ita ut seleucus asie rex de red
ditib⁹ suis p̄staret oēs sūptus ad misterī
um sacrificioz ptinētes. Simō at d tribu
beniamin p̄positus tēpli p̄stitut⁹: p̄tende
bat obsistere sibi p̄cipe sacerdotū iūquū
aliquid i ciuitate moliri. S3 cū uicē onīā
nō posset uenit ad apoloniū tharsee fili
uz: q illo tpe erat dux celestīrie et p̄beni
cis: et nūciauit ei pecūijs innūerabilibus
plenu ēē erariū ierlis: et cōes copias im
mēsas ēē: que nō ptinēt ad rōez sacrificio
rum: ēē aū possibile sub potestate regis
cadere uniūersa. **Lectio secunda.**

Quāqz rettulisset apoloni⁹ ad regē
de pecūijs que delate erāt: ille acci
tū heliodoz q erat sup negocia ei⁹: mī
sit cū mādatis ut p̄dictā pecūiā trāsp̄orta
ret. Statiqz heliodoz iter aggressus spe
cie qdē quasi p celestīriaz et p̄benicē ciui
tates ēē pagraturus: re aū uera regis p
positū p̄fecturus. S3 cū uenisset ierlmā:
et benigne a sūmo sacerdote i ciuitate ēē
receptus: narrauit de dato idīno pecūia

rum et cuius rei cā adisset apparuit. In
rogabat aū si uere bec ita essent.

Lectio tertia.

Tunc sūmus sacerdos oīdit depo
sita ēē bec ad uictualia uiduaz ac
pupilloz: quedā x̄o ēē hīrchani robie uī
ri ualde eminetis: i his que detulerat ipi
us simon. Uniūersa aū argēti talēta qua
draginta ēē: et auri ducēta. Decipi uero
eos q credidissent loco et tēplo qd p uni
uersū mundū honorat: p sui ueneratiōe
et sc̄itate ipossibile oīo ēē. At ille p his
que hēbat in mandatis a rege dicebat oī
genere regi ea ēē deferēda. Cōstituta aū
die itrabat d his heliodoz ordiaturus.
Nō modica x̄o p uniūersaz ciuitatē erat
trepidatio. **Lectio prima.**

Sacerdotes aū ante altare cū stolis
sacerdotalib⁹ iactauerūt se: et iuoca
bant de celo cū q depositis legē posuit:
ut his q deposuerant ea salua custodiret.
Jam uero q uideret sūmi sacerdotis uul
tus: mēte uulnerabat. Facies eim et color
imutatus declarabat in eternū animi do
lorem. Circūfusa eiz erat uiro mesticia q
dam: et horroz corporis p quē mālifestus
aspiciētibus dolor cordis eius efficieba
tur. Alij ēt cōgregatim de domibus p̄u
ebant: publica supplicatiōe obsecrātes:
p eo q in p̄tēptū locus ēēt uēurus. Be
cinqz mulieres clinijs: et pcutiētes pec
tus p plateas p̄fluebāt. S3 et uirgines q
cōcluse erāt p̄currebāt ad oniam. Alie
at ad muros: quedā x̄o p fenestras aspi
ciebāt. Uniūerse aū p̄tēdentes manus i
celū dep̄cabantur. **Lectio secunda.**

Erat autēz misera cōmixte multitu
dinis: et magni sacerdotis in agōe
constituti expectatio. Et hi qdēz iuoca
bant omnipotētē deū: ut credita sibi his
q crediderāt cum omni itegritate p̄serua
rentur. Heliodozus autē qd decreuerat
p̄ficiebat: eodē loco ip̄e cum satellitibus
circa erarium p̄fens. Sed sp̄s omni
potentis magnā fecit sue ostensionis cui
dentiam: ita ut omnes qui ausi fuerāt pa
rere ei ruentes dei uirtute in desolationē
et formidinē conuerterent. Apparuit aū

illis quidam equus terribile habens sesso rem optimis opimentis adornatus: isqz cū ōi ipetu beliodoro priores calces elisit. Qui aut ei sedebat uidebat arma habere aurea. Alij apparuere duo iuuenes uirtute decori: optimi gloria: speciosi qz amictu: qz circūsteterūt eū et ex utraqz pte flagellabāt sine intermissione multis plagis uerberantes. *Lectio tertia.*

Subito autē beliodorus pēdit in terrā: eūqz multa caligie circūfusuz rapuerūt: atqz in sella gestatoria posituz eiecerūt. Et is qz cū multis cursoribus et satellitibus predictū ingressus ē erarium portabat nullo sibi auxiliū ferente māifesta cognita dei uirtute. Et ille qdē p diuinam uirtutē iacebat mortuus: atqz ōi spe et salute priuatus. *¶* Hi autē dñs bñdicebāt: quia magnificauit locū suū: et tēplū qd paulo ant timore ac tumultu erat plenū apparēte ōipotēte dño gladio et leticia impletū est. *Lectio prima.*

Tunc uero ex amicis beliodori quidam rogabāt p̄fēsti onīā ut inuocaret altissimū: et uitā donaret ei qz in sōno spiritu erat destitut⁹. Cōsiderās autē sūm⁹ sacerdos ne forte rex suspicaret maliciāz aliquā ex iudeis circa beliodorū p̄suatā: obtulit p salute uiri hostiā salutarē. Quz qz sūmus sacerdos exoraret ijdē iuuenes eisdē uestib⁹ amici adstantes beliodoro dixerūt. Onie sacerdoti grās age: Nam ppter eū tibi dñs uitā donauit. Tu autē ab eo flagellatus nūcia ōibus magnalia dei et potestātē. Et his dictis nō compauerunt. *Lectio secunda.*

Heliodorus autē hostia deo oblata et uotis magnis pmissis ei qz uiuere illi p̄cessit et onie grās agens: recepto exercitu repedabat ad regem. Testabat autē ōibus ea que sub oculis suis uiderat opā magni dei. Cū autē rex interrogassz beliodorū qz est aptus adhuc semel hiero solymā mitti. ait. Si quē habes hostem aut regni tui insidiatorē mitte illuc: et flagellatum eū recipies: si tñ euaserit eo qz illo co uere sit dei quedā uirtus. Nā ipē qui habet in celis habitationē uisitor et ad

iutor est loci illius. Et ueniētes ad male faciendū pcutit: ac p̄dit. Igit de beliodoro et erarij custodia ita se res habet.

Lectio tertia.

Simon autē p̄dictus: pecuniāz et patrie delator male loquebat⁹ d onīa tanqz ipē beliodorū instigasset ad hec: et ipē fuisset incensor maloꝝ. Prouisorēqz ciuitatis ac defensorē gentis sue: et emulatorem legis dei: audebat insidiatorem regni dicere. Sed cū inimicitie in tñ pcederent: ut et p quosdā simonis necessarios hōicidia fieret: cōsiderās onias piculuz contentionis: et apolonū insanire: utpote ducē celestiyrie et phenicijs: ad augedā maliciā simōis ad regē se ptulit nō ut ciuium accusator: sed cōem utilitatē apud semetipsz uniuerse multitudinis p̄sidrās. Videbat eīm sine regali puidētia ipossibile eē pacem rebus dari: nec simonem posse cessare a stulticia sua. *Lectio prima.*

Sed post seleuci uite excessum cum suscepisset regnū antiochus qz nobilis appellabat⁹: abiebat iason frater onie sūmum sacerdotiū. adito rege pmutens ei argēti talēta trecēta et sexagita: et ex redditibus alijs talēta octoginta. Sup hec pmittebat et alia cētum quinquagita si potestati eius concederet gymnasiū et ephebiām sibi constituere: et eos qui in hiero solymis erant antiochēos scribere. Qd cum rex annuisset: et obtinuisset principatum: statim ad gentile ritum contribules suos transferre cepit. Et amotis his que humanitatis causa iudeis a regibus fuerant constituta: p iōannē patrem eupolemi qui apud romanos de amicitia et societate fūctus est legatione legitima: ciuium iura destituēs praua instituta sanciebat. *Lectio secunda.*

Et cū ausus est sub ipa arce gymnasiū constituere: et optimos quosqz epheborum in lupanaribus ponere. Erat autem hoc non initiū sed incrementum quoddā et profectus gentilis et alienigene conuersationis. ppter ipij et nō sacerdotis iasonis nepharium et inauditū scelus: ita ut sacerdotes iā nō circa altaris

officia dediti essent: sed contempto templo
et sacrificijs neglectis festinarent partici-
pes fieri palestre: et prebitionis eius inui-
ste et in exercitijs disci. Et patrios quidē
honores nihil habentes: grecas glorias
optimas arbitrabantur. Quare gratia pi-
culosa eos contentio habebat: et eorum
instituta emulabantur: ac per omnia his co-
similes esse cupiebant: quos hostes et pe-
tores habuerant. In leges enim diuinas
ipse agere ipse non cedit: sed hoc sequens
tempus declarabit. *Lectio tertia.*

Cum autem quinquēnalis agon tyro
celebraretur et rex presens esset: mi-
sit iason facinorosos ab ierosolis uiros
peccatores portantes argenti didrachmas
tercentas in sacrificijs herculis: quas po-
stulauerunt hi qui apporauerant ne in sa-
crificijs erogarent: quia non oporteret:
sed in alios sumptus eas deputari. Sed hec
oblata sunt quidem ab eo qui miserat in sa-
crificium herculis: propter presentes autē
date sunt in fabricam nauium triremium.
Misso autē in egyptū apolonio uestibey
filio propter primates ptholemei phylo-
metoris regis: cum cognouisset antiochus
alienum se a negocijs regni effectum pro
prijs utilitatibus consulens: profectus inde
uenit iopen et inde ierosolymam: et magni-
fice ab iasone et ciuitate susceptus: cum sa-
cularū luminibus et laudibus ingressus
est: et inde in phenicē exercitum conuer-
tit. *Lectio prima.*

Et post triēnijs tempus misit iason
menelaum supradicti simonis fra-
trem: portantem pecunias regi: et de ne-
gocijs necessarijs responsa platur. At il-
le commendatus regi cum magnificass; sa-
cies potestatis eius in semetipsum retorssit
sumum sacerdotium: superponens iasoi
talenta argenti trecenta. Acceptisq; a re-
ge mandatis uenit: nihil quidem dignū
habens sacerdotio: animos uero crude-
lis tyrāni et fere belue iram gerens. Et ia-
son quidem qui proprius fratrem captiuu
uerat ipse deceptus: profugus in amanitez
expulsus est regionem. Menelaus autē
principatum quidem obtinuit. De pecu-

nijs uero regi promissis nihil agebat: cum
exactiones faceret sostratus qui arci erat
prepositus. Nam ad hunc exactio uectiga-
lium pertinebat. Quare ob causam utriusq; ad re-
gem sunt euocati: et menelaus amotus ē
a sacerdotio: succedente lysimacho fratre
suo: sostratus autem prelatus est cyprijs.

Lectio septima.

Et cum hec agerent contigit tharsen-
ses et mallotas seditiones mouere:
eo quod antiochi regis concubine dono eēnt
dati. Festinant igitur rex uenit sedare illos
relicto suffecto uno ex comitibus suis an-
droico. Ratus autem menelaus accepit
se se tempus opportunū: aurea quedam
uasa ex templo furatus donauit androico: et
alia uendiderat tyro: et per ciuitates uici-
nas. Quod cum certissime cognouisset onia-
as: arguebat eum ipse in loco tuto se con-
nens antiochie secus daphnē. Unde me-
nelaus accedens ad andronicū rogabat
ut oniam interficeret. Qui cum uenisset
ad oniam: et datis dextris cum iureiura-
do quauis esset ei suspectus suassisset de
asyllo pcedere: statim eum permisit non ue-
ritus iusticiam. Ob quam causam non solum
iudei: sed et alie quoque nationes indigna-
bantur: et moleste ferebant de nece tam in-
iusta. *Lectio tertia.*

Sed regressum regē de cilicie locis
adierunt iudei apud antiochias si-
mul et greci: concouerentes de iniqua nece
onie. Contristatus itaque aio antiochus pro-
pter oniam: et flexus ad misericordias la-
chrymas fudit: recordatus defecti sobri-
etatem et modestiam. Accensisque ais an-
droicis purpura exutum: circumduci per
totam ciuitatem iubet: et in eo loco in quo
in oniam impietatem commiserat sacrilegus
uita priuari: deo illi condignā penā retri-
buente. Multis autem sacrilegijs in tem-
plo alysimacho commissis menelai consilio
et diuulgata fama congregata est multitudo
aduersus lysimachū multo ias auro
exportato. *Lectio prima.*

Turbis autē insurgentibus et ais ira re-
pletis lysimachus armatis fere tribus
milibus iniquis manibus uti cepit: duce

quodam tyranno etate pariter et demen-
tia proecto. Sed ut intellexit conatu
lysimachi. alij lapides. alij fustes ualidos
arripere. quidam uero cineres in lysima-
chum iecere. Et multi quidem uulnerati:
quidam autem prostrati: omnes uero in
fugam conuersi sunt. Ipse etiam sacrile-
gium secus erariu interfecerunt. De his
ergo cepit iudicium aduersus menelaum
agitari. Et cum uenisset rex tyrum ad ip-
sum negocium detulerunt missi uiri tres
a senioribus. Et cum suparetur menelaus
promisit ptholemeo multas pecunias da-
re ad suadendum regi. *Lectio secunda.*

Itaque ptholemeus in quodam atio
positum quasi refrigerandi gratia
regem adiit: et a sententia deduxit: et me-
nelaum quidem uniuerse malicie rerum
criminibus absoluit: miseros autem qui
etiam si apud scythas causam dixissent in-
nocentes iudicaretur: hos morte damna-
uit. Lito ergo iniustam penam dederunt:
qui per ciuitatem et populo et sacris uasis cas-
psecuti sunt. Quam ob rem tyrii quoque
idignati erga sepulturam eorum liberalissimi
extiterunt. Menelaus autem propter eorum
qui ipotentia erant auariciam premebat
in potestate crescens in malicia et ad insidi-
as ciuium. *Lectio tertia.*

Eodem tempore antiochus secundam
psectionem parauit in egyptu. Con-
tigit autem per uniuersam hierosolymorum
ciuitatem uideri diebus. xl. per aera egres-
s discurrentes: auratas stolas habentes: et
basta: quasi cohortes armatas: et cursus
equorum per ordines digestos: et congres-
siones fieri cominus: et scutorum motus
et galeatorum multitudinem gladiis distric-
tis: et telorum iactus: et aureorum armo-
rum splendorem omnis generis loricarum.
Quia propter omnes rogabant in bonum
monstra uerti. Sed cum falsus rumor ex-
isset tanquam uita excessisset antiochus: assu-
ptis isalon non minus mille uiris repente
agressus est ciuitates. Et ciuibus ad mu-
rum conuolantibus: ad ultimum apprehen-
sa ciuitate menelaus fugit in arcem.

Lectio prima.

Isalon uero non parcebat in cede ci-
uium suis: nec cogitabat periclitari
aduersus cognatos: malum esse maximum:
arbitrans hostium et non ciuium se trophea
capturum. Et principatum quidem non ob-
tinuit: finem uero insidiarum suarum confu-
sionem cepit: per fugam iteque abiit in aman-
tem: ad ultimum in exitum sui conclusus ab
areta arabum tyranno fugiens de ciuitate
in ciuitatem: omnibus odiosus: ut refu-
ga legum: et execrabilis: ut patrie et ciuium
hostis in egyptum extrusus est. Et qui iu-
stos de patria sua expulerat perge perire: la-
cedemonas persequens quasi per cognationem
ibi refugium habiturus. Et qui insepul-
tos abiecerat multos: ipse et illamatus
et insepultus abiicit a sepultura: neque pe-
gano usus: neque patrio sepulchro parti-
cipans. *Lectio secunda.*

Isa itaque gestis suspicatus est rex soci-
etate deserturos iudeos: et ob hoc
persequens ex egypto efferatis armis: ciuitates
quidem armis cepit. Iussit autem militi-
bus interficere: nec parcere decursantibus
et per domos ascendentes trucidare. Fie-
bant ergo cedes iuuenum ac seniorum. mu-
lierum et natorum exterminia. uirginumque et
paruulorum neces. Erant autem toto tri-
duo octoginta milia interfecti: et quadra-
ginta milia uicti: non minus autem uenit
dati. Sed nec ista sufficiunt. Ausus est et in-
trare templum uniuerse fidei sanctius me-
nelao ductore: qui legum et patrie fuit per-
ditor. Et scelestis manibus sumens sanc-
ta uasa: que ab alijs regibus et ciuitatibus
erant posita ad ornatum loci et gloriam
contractabat indigne et contaminabat. Ita
alienatus mente antiochus non considera-
bat quod propter peccata habitantium ciuita-
tem: modicum dominus fuerat iratus: pro-
pter quod et accidit circa locum despectio.
Alioquin nisi percutisset eos multis pecca-
tis esse inuolutos sicut beliodorus qui mis-
sus est a seleuco rege ad expoliandum
erarium etiam hic statim adueniens flagel-
latus et repulsus utique fuisset ab audacia

Lectio tertia.

Erum non propter locum gentem:

sed ppter gentē locum dominus elegit.
Ideoq; et ipse locus particeps factus est
populi malorum: postea autem fiet socius
et bonorum. Et qui derelictus est in ira dei
omnipotentis iterum in magni dñi reco-
ciliatione cum summa gloria exaltabitur.
Igitur antiochus mille octingentis abla-
tis de templo talentis uelociter antiochi-
am regressus est: existimans se pte super-
bia terrā ad nauigādū: pelagus uero ad
iter agendū deductus, ppter metis elati-
onem. Reliquit autē et prepositos ad af-
fligendam gentem. hierosolymis quidē
philippū genere phrygen morib⁹ crude-
liorē: eo ipso a quo constitutus est in ga-
rizim ante andronicū et menelaus: q gra-
uius q̄ ceteri iminebant ciuib⁹. Luq; ap-
positus ēētra iudeos misit odiosus
principem apolonū cuius exercitu. xx. du-
obus milibus: precipiens ei omnes pfee-
te etatis interficere mulieres ac iuuenes
uendere. Qui cum uenisset hierosolymā
pacem simulans: quieuit usq; ad sanctus
dies sabbati. Et tūc feratis iudeis arma
capere suis precepit: omnesq; simul qui
ad spectaculū pcesserant trucidauit: et p
ciuitatem cum armatis discurrens ingē-
tem multitudinem pemit. Judas autem
machabeus qui decimus fuerat secesse-
rat in desertum locum: ibiq; in feras ui-
tam in montibus cum suis agebat: et seni-
cibo uescentes demorabatur: ne partici-
pes ēēt coingnationis. In historiis di-
tribuendis per menses nouēbris ordo.
Quando littera dñicalis. a. occurrerit li-
ber ezechielis pōitur die uigesima nona
octobris. Libri autē danielis. xij. eiusde-
mensis. Libri duodecim pphetarū. deci-
manona dicti mensis ponitur: et de eis
usq; ad aduentū legitur. Quādo cūq; lit-
tera dñicalis. b. occurrerit. liber ezechie-
lis ponit die trigesima mensis octobris.
Danielis autē libri triadecima nouēbris.
Libri pphetarū die uigesima dicti men-
sis ponunt. Quādo līa dñicalis. c. occur-
rerit. liber ezechielis trigesima p̄ia octo-
bris ponit. Liber autē danielis. xiiij. die
nouēbris. Libri. xij. pphetarū die. xxi. et

dem mensis ponitur et de eis legit usq;
ad aduentū. Quādo cūq; līa dñicalis. d. oc-
currerit liber ezechielis. xiiij. die nouēbris
ponit: quia prima dñica p̄p̄e festū om̄i-
um sanctorū ipeditur. Liber danielis. xv.
nouēbris. Libri pphetarū. xxiij. nouem
bris ponitur et de eis usq; ad aduentū
legit. Quādo uero littera dñicalis. e. oc-
currerit liber ezechielis secūda die nouē-
bris ponit: et legit p unam hebdomadā:
quia sequens dñica ipedit. ppter dedica-
tionem saluatoris. liber danielis. xvi. die
mensis p̄fati. libri uero. xij. pphetarū
xviiij. die dicti mensis: quia dñica p̄ce-
dens extat ipedita. ppter festū sancti de-
mentis pape et marty. iux̄ sanctionē ru-
bricā nouā: et de his usq; ad aduentū
legitur. Quādo cūq; littera dñicalis. f. oc-
currerit liber ezechielis tertio nouem-
bris pōit: liber danielis. xvi. die dicti me-
sis: libri uero. pphetarū. xxiij. eiusdē me-
sis ponunt: et de his usq; ad aduentū le-
gitur. Quādo littera dñicalis. g. occur-
rerit liber ezechielis quarta die nouēbris
ponit et legitur p unam hebdomadā: quia
in secunda dñica festum occurrerit beati
martini liber danielis. xvi. die dicti men-
sis ponit: quia sequens dñica extat ipedi-
ta. ppter dedicationem basilicā petri et
pauli. Libri. xij. pphetarū. xviiij. eius-
dem mensis ponitur: quia dñica ipedit
propter festū beate catarine: et de his us-
q; ad aduentū legitur. Sabbato dñice
primo kalendis nouēbris. i. mag. anti.
Uidi dñm sedentem super solium excedens: et
plēa erat omnis terra maiestate eius: et ea que
sub ipso erant replebāt templum. Dominica
prima in kalendis nouēbris ponit liber
ezechielis pphete et legitur p duas heb-
domadas. Lectio prima.

Et factum est in tricesimo anno in
quarto mense: in quinta mensis cū
esset in medio captiuorum iuxta flumē
chobar aperti sunt celi: et uidi uisiones di-
uinas in quinta mensis: ipse est annus quintus
transmigrationis regis ioachim. Factus
est uerbus domini ad ezechielē filius bu-
zi sacerdotē in terra chaldeorū iux̄ flumē

chobar. Et facta est super eum ibi man^o dñi. Et uidi: et ecce uentus turbinis ueniebat ab aquiloe et nubes magna: et ignis inuoluens: et splendor i circuitu ei^o. Et d^o medio eius quasi spēs electri: id ē de medio ignis. Et in medio eorum quasi similitudo quattuor animalū et hic aspectus eorum. Similitudo hominis in eis. Et quattuor facies uni: et quattuor penne uni. Et pedes eorum pedes recti: et planta pedis eorum quasi planta pedis uituli: et scintille quasi aspectus eris cadētis. Et manus hominis sub pennis eorum in quattuor partibus. Et facies et penas p quattuor ptes habebant iuncteqz erāt penne eorum alterius ad alterum. Non reuertebantur cum incederent: sed unū qd^o ante faciem suam gradiebatur. *Re.* Uidi dñm sedentem super solium excelsum et eleuatus: et plena erat omnis terra maiestate ei^o. Et ea que sub ipso erant replebant templum.

Re. Seraphyn stabant subter illud: sex ale uni et sex ale alteri. Et *Lectio secunda.*

*S*imilitudo autem uultus eorū facies hominis et facies leonis a dexte ris iporum quattuor: facies aut bouis a sinistris iporum quattuor: et facies aagle desuper iporum quattuor. Et facies eorum et penne eorū desup. Due penne singulorum iungebant: et due tegebant corpora eorum. Et unūqz eorum coram facie sua ambulabat. Ubi erat iper^o spiritus illuc gradiebatur: nec reuertebantur cum ambularent. Et similitudo aialium et aspectus eorum quasi carbonū ignis ardentius: et quasi aspectus lampadarū. Nec erat uisio discurrens in medio aialium: splendor ignis et de igne fulgor egrediens. Et aialia ibant et reuertebatur in similitudinem fulguris coruscantis. Lūqz aspiceret animalia apparuit rota una super terras: iuxta aialia habens quattuor facies. Et aspectus rotarum et op^o earum quasi uisio maris: et una similitudo ipsarū quattuor. Et aspectus earū et op^o: quasi sit rota in medio rote. Per quattuor partes earum euntes ibant et nō reuertebantur cum ambularent. *Re.* Aspice do

mine de sede sancta tua et cogita de nobis: idē na deus meus aurem tuam et audi. Api oculos tuos et uide tribulationem nostram. *Re.* Qui regis israel itēde: qui deducis uelut ouē ioseph.

Aperi. Lectio tertia.

*A*d quem locum declinabat q̄ priā erat: sequebatur et ceteri: nec reuertebatur cum ābularent. Statura quoqz erat rotis et altitudo: et horribilis aspectus et totum corpus plenum oculis in circuitu ipsarum quattuor. Lūqz ambularent aialia: ambulabāt parit^o et rote iuxta ea: et cum eleuaretur aialia de terra eleuabatur simul et rote. Quocunqz ibat spūs il luc eūte spiritu et rote parit^o leuabatur sequentes cum. Spūs eiz uite erat i rotis. Cum eūtibz ibant: et cum stantibz stabant: et cum eleuarent aialia a terra: pariter eleuabatur et rote sequentes ea: quia spūs uite erat in rotis: et similitudo super caput aialium firmamēti quasi aspectus crystallis horribilis: et extēti super capita eorum desuper. Sub firmamento aut penne eorum recte alterius ad alterum. Unūquodqz duabus alis uelabat corpus suum: et alterū similiter uelabat. Et audiebam sonum alarum quasi sonū aquarum multarum: et quasi sonum sublimis dei. Lū ambularent quasi sonus erat multitudinis ut sonus castrorum. Lūqz starent demittebatur penne eorū. Nam cum fieret uox supra firmamentum qd^o erat super capit eorū stabāt et submittebāt alas suas. *Re.* Aspice dñe quia facta est desolata ciuitas plena diuitijs: sedet in tristitia dñi gentium. Non est est qui p̄soletur eam nisi tu deus.

Re. Plorans plorauit in nocte et lachryme ei^o in maxillis eius. Non est. *Lectio quarta.*

*E*t sup firmamentū qd^o erat iminēs capiti eorū quasi aspectus lapidis saphiri similitudo throni. Et sup similitudinem throni similitudo quasi aspectus hominis de sup. Et uidi quasi spēm electri: uelut aspectum ignis intrinsecus p circuitum eius a lumbis eius: et desup et a lumbis eius usqz deorsum: uidi quasi species ignis splendentis in circuitu: uelut aspectus arcus cū fuerit in nube in die pluuie

hic erat aspectus splendoris p gyx. Nec
uisio similitudo glorie dñi. Et uidi ⁊ ceci
di in facie meā. Et audiui uocē loquētis:
⁊ dixit ad me. Fili hoīs sta sup pedes tu
os ⁊ loquar tecū. Et ingressus ē in me spi
ritus postq locutus est mibi. Et statuit
me supra pedes meos. Et audiui loquē
tē ad me ⁊ dicentē. Fili hoīs: mitto ego
te ad filios israel ad gētes apostatrices q
recesserūt a me. Pīes eoz p̄uariatī s̄
pactū meū usqz ad diē hāc: ⁊ filij dura fa
cie ⁊ indomabili corde sūt ad quos ego
mitto te. *R.* Sup muros tuos ierlm p̄stitui
custodes. Tota diē ⁊ nocte nō tacebūt landare
nomen dñi. *V.* Predicabunt populis fortitu
dinem meā: ⁊ annūciabūt gentibus gloriā me
am. Tota diē ⁊ nocte. *Lectio quinta.*

Et dices ad eos. Nec dicit dñs de
us: si forte uel ipi audiant: ⁊ si forte
q̄scāt: qm̄ dom⁹ exaspās est. Et sciēt q p
pheta fuerit in medio eoz. Tu ergo fili
hoīs ne timeas eos: neqz sermōes eoz
metuas: qm̄ increduli ⁊ subuersores sūt
tecum: ⁊ cū scorpionib⁹ habitas. Verba
eoz ne timeas: ⁊ uultus eoz ne formi
des: qz domus exaspans est. Loqueris
ergo uerba mea ad eos si forte audiant ⁊
quiescant qm̄ irritatores sūt. Tu autē fili
hoīs audi quecūqz loquor ad te: ⁊ noli
esse exaspās sicut domus exaspatrix est.
Apī os tuū: ⁊ cōcede quecūqz ego do ti
bi. Et uidi. Et ecce manus missa ad me: i
qua erat iuolūt⁹ tiber. Et expādīt illū co
ram me: q erat scriptus intus ⁊ foris. Et
scripte erāt in eo lamentationes ⁊ carmē
⁊ ue. Et dixit ad me. Fili hoīs qd̄cūqz in
ueneris comede. Comede uolumē istud
⁊ uadēs loquere ad filios israel. Et apui
os meū: ⁊ cibauit me uolumē illo. Et di
xit ad me. Fili hoīs uenit tuus comedet:
⁊ uiscera tua p̄plebūtur uolumē isto qd̄
ego do tibi. Et comedi illud. Et factū est
in ore meo sicut mel dulce. *Responsoriū*
Aduro tuo inexpugnabili circumcinge nos
dñe: ⁊ armis tue potentie p̄tege nos semp. Li
bera dñe deus isrl⁹ clamantes ad te. *V.* Erue
nos in mirabilibus tuis: ⁊ da gloriā nōni tuo
Libera domine. *Lectio sexta.*

Et dixit ad me. Fili hoīs uade ad
domū israel: ⁊ loqueris uerba mea
ad eos: nō eiz ad populū p̄fundi sermo
nis ⁊ ignote lingue tu mitteris ad domū
israel: neqz ad populos multos p̄fundi
sermonis: ⁊ ignote lingue: quoz nō pos
sis audire sermones. Et si ad illos mitte
reris ipi audirent te. Domus autē isrl⁹ no
lunt audire te: qz nolūt audire me. Dis
quippe domus israel attrita frōte ē ⁊ du
ro corde. Ecce dedi faciem tuā ualentiō
rem faciebus eoz: ⁊ frontē tuā duriorē
frōtibus eoz. Ut adamātes: ⁊ ut silicē de
di facie tuā. Ne timeas eos neqz metuas
a facie eoz: qz domus exaspās est. Et di
xit ad me. Fili hoīs oēs sermones meos
quos loquor ad te assume in corde tuo:
⁊ auribus tuis audi: ⁊ uade igredere ad
trāsmigrationē ad filios populi mei. Et
loqueris ad eos ⁊ dices eis. Nec dic do
minus deus: si forte audiāt ⁊ quiescant.
Et assūpsit me spūs ⁊ audiui post me uo
cem cōmotiōis magne. Bñdicta gloria
dñi de loco suo. Et uocē alax aialū p̄u
tientiū alterā ad alterā. Et uocē rotax se
quentiū aialia: ⁊ uocem cōmotiōis ma
gne. Spūs quoqz eleuauit me: ⁊ assūpsit
me. Et abiī amarus in idignatiōe spiri
tū mei. Manus eim dñi erat meū confor
tans me. Et ueni ad trāsmigrationē ad
aceruū nouarum frugū ad eos qui habi
tabant iuxta flumen chobar. Et sedi ubi
illi sedebāt. Et māsī ibi septem diēb⁹ mo
rens in medio eorum. *R.* Sustinuim⁹ pa
cē ⁊ non uenit: quesiui⁹ bona ⁊ ecce turba
tio cognouimus dñe peccata nostra. Nō ip̄
petuum obliuiscaris nos. *V.* Peccauimus: i
pie gessimus: iniquitatē fecimus domine i om
nem iusticiā tuā. Non. *R.* Laudabilis po
pulus. Quem dominus exercituum benedixit
dicens opus manū mearum tu es hereditas
mea israel. *V.* Beata gens cuius dominus de
us populus electus in hereditatem. *Quez.*
R. Redemit dominus populum suum ⁊ libe
rauit eum: ⁊ uenient: ⁊ exultabunt in montē si
on ⁊ gaudebunt de bonis domini super frum
to uino ⁊ oleo. Et ultra non esurient. *V.* Erū
qz anima eorum quasi ortus irriguus. Et. *R.*

Angustie mihi sunt undique: et quid eligam igno-
ro: Melius est mihi incidere in manus hominum
quam derelinquere legem dei mei. *R.* Si enim
hoc egero mors mihi est: si autem non egero
non effugiam manus uestras. Melius. *R.*
Misit dominus angelum suum et conduxit ora
leonum. Et non me contaminauerunt quia co-
ram eo iusticia inuenta est in me. Misit de-
us misericordiam suam et ueritatem suam: ani-
mam meam eripuit de medio catulorum leonum.
Et non. *R.* A facie furoris tui deus contur-
bata est omnis terra. Sed miserere domine: et
ne facias consumationem. Domine deus
noster quod admirabile est nomen tuum. Sed
R. Ciuitatem istam tu circunda domine: et ange-
li tui custodiant muros eius. Exaudi domine
populum tuum cum misericordia. Auerta
tur furor tuus domine a populo tuo: et a ciuita-
te sancta tua. Exaudi. *R.* Venti peccatrici: po-
pulo pleno peccato miserere Domine deus.
R. Esto placabilis super nequicias populi tui
Domine. Indicabo tibi homo quid sit bo-
num: aut quid dominus requirat a te facere ius-
ticiam et iusticiam. Et sollicite ambulare cum
domino tuo. Spera in domino et fac bonitatem
et inhabita terra. Et *Antiphona subscripta*
dicuntur usque ad aduentum in serali offi-
cio. Ad magnificat ant. Aspice domine
quia facta est desolata ciuitas plena diuitijs: se-
det in tristitia domina gentium: non est qui co-
suletur eam nisi tu deus. *ant.* Aduro tuo in
expugnabili circūcinge nos domine: et armis
tue potestate protege nos sepe. *ant.* Qui celorum
contines thronum: et abyssos intueris domi-
ne rex regum: montes ponderas: terram palmo
concludis: exaudi nos domine in gemitibus
nostris. *ant.* Sustinuimus pacem et non uenit
quiescimus bona et ecce turbatio: cognouimus
domine peccata nostra: ne in perpetuum obliui-
caris nos deus israel. *R.* Super muros tuos
hierusalem constitui custodes: tota die et nocte
non tacebunt laudare nomen domini.

Infra hebdomadas de libro ezechielis
Lectio prima.

Quam autem pertransissent septem di-
es factum est uerbum domini ad me
dicens. Fili hominis speculatorem dedi
te domui israel. Et audies de ore meo

bum et annuntiabis eis ex me. Si dicente
me ad ipsum morte morieris: non annu-
ciaueris ei neque locutus fueris: ut auerta-
tur a uia sua ipsa et uiuat: ipse ipius in ini-
quitate sua morietur: sanguinem autem
eius de manu tua requiram. Si autem tu
annunciaueris ipso: et ille non fuerit conuer-
sus ab impietate sua et a uia sua ipsa: ipse qui
dem in iniquitate sua morietur: tu autem
animam tuam liberaasti.

Lectio secunda.

Ed et si conuersus iustus a iusticia
sua fuerit et fecerit iniquitatem: po-
nam offendiculum coram eo. Ipse mori-
etur quia non annuntiasti ei. In peccato
suo morietur: et non erunt in memoria ius-
ticie eius quas fecit: sanguinem uero ei
de manu tua requiram. Si autem tu an-
nunciaueris iusto ut non peccet iustus: et
ille non peccauerit: uiuens uiuet: quia an-
nuntiasti ei: et tu animam tuam liberaasti.
Et facta est ibi super me manus domini
et dixit ad me. Surgens egredere in cam-
pum: et ibi loquar tecum. Et surgens egres-
sus sum in campum: et ecce ibi gloria do-
mini stabat quasi gloria quam uidi iuxta
fluum chobar: et cecidi in faciem meam.
Et ingressus est in me spiritus. Et statuit
me super pedes meos: et locutus est mi-
hi et dixit ad me. Ingredere et includere
in medio domus tue.

Lectio tertia.

Et tu fili hominis: ecce data sunt su-
per te uincula et ligabunt te in eis:
et non egredieris in medio eorum. Et lin-
guam tuam adherere faciam palato tuo
et eris mutus: nec quasi uir obiurgans:
quia domus exasperans est. Cum autem
locutus fuero tibi aperiam os tuum: et
dices ad eos. Hec dicit dominus deus.
Qui audit audiat: et qui quiescit quiescat:
quia domus exasperans est. Et tu fili ho-
minis sume tibi laterem: et pones eum co-
ram te: et describes in eo ciuitatem hieru-
salem. Et ordinabis aduersus eam obsi-
dionem et edificabis munitiones: et com-
portabis aggerem: et dabis contra eam
castra: et pones arietes in gyro.

Lectio prima.

Et tu sūme tibi sartaginē ferreaz: et pones eam in murum ferreum iter te et inter ciuitatem: et obfirmabis facies tuam ad ea: et erit in obsidionem: et circūdabis eaz. Signum est domui israel. Et tu dormies super latus tuū sinistrū: et pones iniquitates domus israel super eo numero diebus quibus dormies super illō: et assumes iniquitatem eorum. Ego autē dedi tibi annos iniquitatis eorum nūc ro dierum trecentos et nonaginta dies: et portabis iniquitatem domus israel. Et cū ipleris hec dormies super latus tuum dexterum secundo: et assumes iniquitatem domus iuda quadraginta dieb⁹. Diem pro anno: diem inquā p anno d di tibi.

Lectio secunda.

Et ad obsidionem hierusalem conuerteris faciem tuam: et brachium tuum erit extentum et prophetabis aduersus eam. Ecce circūdedi te uinculis: ut si conuerteris te a latere tuo in latus aliud: donec cōpleas dies obsidiōis tue. Et tu sūme tibi frumentum. et ordeum. et fabā. et lentem. et milium. et uiciam. et mites ea in uas unum: et facies tibi panes numero dierum quibus dormies super latus tuus. Trecentis et nonaginta diebus comedes illud. Libus autē tuis quo uesceris erit in pōdere uiginti stateres i die. A tempore usqz ad tempus comedes illud. Et aquam in mensura bibes: sextaz partem bin. A tempore usqz ad tempus bibes illud. Et quasi subcinericius ordeaceū comedes illud. Et stercore qd egredietur de homine operies illud in oculis eorum.

Lectio tertia.

Ecce dicit dominus. Sic comedent filij israel panem suum pollutum inter gentes ad quas eijciam eos. Et dixi. Ha. ha. ha. domine deus: ecce ania mea non est polluta: et morticinum et laceratū a bestiis si comedi ab infantia usqz nūc: et non est ingressa in os meum omnis caro imunda. Et dixit ad me. Ecce dedi tibi simum bouum pro stercorebus huma

nis: et facies panem tuum in eo. Et dixit ad me. fili hominis. Ecce ego conteram baculum panis in hierusalem: et comedēt panē i pondere et in sollicitudine: et aquā in mensura et in angustia bibent: ut deficientibus pane et aqua corruat unusquisqz ad fratrem suum: et contabescant in iniquitatibus suis.

Lectio prima.

Et tu fili hominis sūme tibi gladiū acutum radentem pilos. Et assumes eum et duces per caput tuum et per barbā tuam. Et assumes tibi stateram ponderis et diuides eos. Tertiam partem igni cōbures in medio ciuitatis iuxta cōpletionem dierum obsidionis. Et assumes tertiam partem: et concides gladio in circuitu eius. Tertiam uero aliam disperges in uentum: et gladium nudabo post eos. Et sumes inde paruum numerum: et ligabis eos in sūmitate pallij tui. Et ex eis rursus tolles: et proicies eos in medium ignis: et ex eo ingredietur ignis in omnem domum israel.

Lectio secunda.

Ecce dicit dominus deus. Ista ē hierusalem. In medio gentium posui eam: et in circuitu eius terras. Et contēpserunt iudicia mea ultra qz terre que in circuitu eius sunt. Iudicia eū mea proiecerūt et in pceptis meis non ambulauerūt: iccirco hec dicit dñs dñs. Quia supastis gētes q i circuitu uō sūt: et i pceptis meis n ābulastis et iudicia mea n fecistis: et iuxta iudicia gentiū que in circuitu uestro sūt n estis operati: ideo hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te: et ipse ego faciam i medio tui iudicia in oculis gentium: et faciam in te que non feci: et quibus similia ultra non faciam: propter omnes abominaciones tuas. Ideo patres comedēt filios in medio tui: et filij comedent patres suos: Et faciam in te iudicia: et uentilabo uniuersas reliquias tuas in oīem uentum.

Lectio tertia.

Ecce dicit dominus. Ibi pro eo q sanctum meum uiolasti in omnibus offensionibus tuis: et i oī

bus abominationibus tuis: ego quoque confringam: et non parceret oculus meus et non miserebor. Tertia tui pars peste morietur: et fame consumetur in medio tui: et tertia pars tui gladio cadet in circuitu tuo. Tertiam uero partem tuam in omnem uentum dispergam: et gladium euaginato post eos. Et complebo furore meum et requiescere faciam indignationem meam in eis: et consolabor. Et scient quia ego dominus locutus sum in zelo meo: cum implevero indignationem meam in eis.

Lectio prima.

Et dabo te in desertum et in opprobrium gentibus que in circuitu tuo sunt in conspectu ois presentis. Et eris opprobrium et blasphemia exempli et stupor in gentibus que in circuitu tuo sunt. Cum fecero in te iudicia in furore et in indignatione: et in increpationibus ire: quia ego dominus locutus sum: quando misero sagittas famis pessimas in eos: que erunt mortifere: et quas mittam ut disperdam uos. Et famem congregabo super uos et propter in uobis baculum patris: et mittam in uos famem et bestias pessimas usque ad internitionem. Et pestilentia et sanguis transibunt per te et gladium inducam super te. Ego dominus locutus sum.

Lectio secunda.

Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis pone faciem tuam ad montes israel: et prophetabis ad eos et dices. Montes israel audite uerbum domini dei. Hec dicit dominus deus montibus: et collibus: rupibus: et uallibus. Ecce ego inducam super uos gladium: et disperdam excelsa uestra: et demoliar aras uestras: et confringentur simulacra uestra: et deiciam interfectos uestros ante idola uestra. Et dabo cadauera filiorum israel ante faciem simulacrorum uestrorum: et disperdam ossa uestra circum aras uestras in omnibus habitationibus uestris. Urbes deserte erunt: et excelsa demolientur: et dissipabuntur et interibunt are uestre et confringentur. **Lectio tertia.**

Et cessabunt idola uestra: et conterentur delubra uestra: et delebuntur ope

ra uestra: et cadet interfectus in medio uestri: et scietis quia ego sum dominus. Et relinquam in uobis eos qui fugerint gladium in gentibus: cum disperdero uos in terris. Et recordabuntur mei liberati uestri in gentibus ad quas captiui ducti sunt: quia contriui cor eorum fornicantes et recedens a me: et oculos eorum fornicantes post idola sua. Et displicebunt sibi met super malis que fecerant in uniuersis abominationibus suis. Et scient quia ego dominus non frustra locutus sum: ut faceret eis malum hoc. **Lectio prima.**

Hec dicit dominus deus. Percute manum tuam et allide pedem tuum: et dic heu ad omnes abominationes malorum domus israel: qui gladio, fame, et peste ruituri sunt. Qui longe est: peste morietur. Qui autem prope gladio corruet. Et qui relictus fuerit et obsessus: fame morietur: et complebo indignationem meam in eis. Et scietis quia ego dominus cum fuerint interfecti uestri in medio idolorum uestrorum in circuitu ararum uestrarum in omni colle excelso: et in cunctis summitatibus montium: et subtus omne lignum nemorosum: et subtus inuierfas quercu frondosam: locum ubi accenderunt thura redolentia uniuersis idolis suis. Et extendam manum meam super eos et faciam terram eorum desolatam: et desertam a deserto deblata in omnibus habitationibus eorum. Et scient quia ego dominus. **Lectio secunda.**

Et factus est sermo domini ad me dicens. Et tu fili hominis: hec dicit dominus deus terre israel. Finis uenit: uenit finis super quattuor plagas terre. Nunc finis super te: et imittam furorem meum in te: et iudicabo te iuxta uias tuas: et ponam contra te omnes abominationes tuas. Et non parceret oculus meus super te. et miserebor sed uias tuas ponam super te: et abominationes tue in medio tui erunt. Et scies quia ego dominus. Hec dicit dominus deus. Afflictio una: afflictio ecce uenit. Finis uenit: uenit finis. Euigila uir aduersum te: ecce uenit. Uenit spiritio super

te: qui habitas in terra. Venit tempus: Prope est dies occisionis: et non glorie montium. *Lectio tertia.*

Nunc de propinquo effundaz iram meam super te: et contempero furorem meum in te: et iudicabo te iuxta vias tuas: et imponam tibi omnia scelera tua: et non parces oculis meis neque miserebor: sed vias tuas imponam tibi et abominationes tue in medio tui erunt. Et scietis quia ego sum dominus percussor. Ecce dies: ecce venit. Egressa est praetentio. Floruit virga: germinavit supbia: iniquitas surrexit in virga impietatis. Non ex eis: et non ex populo: neque ex sonitu eorum: et non erit rex in eis. Venit tempus: appropinquavit dies. Qui emut non letetur: et qui videt non lugeat: quia ira super omnem populum eius. Quia qui videt ad id quod vididit non reuertetur: et adhuc in vivis vultus vultus eorum. *Lectio prima.*

Afflictione ad omnem multitudinem eius non regredietur: et vir in iniquitate vite sue non confortabitur. Canite tuba praeparetur omnis: et non est qui vadat ad prelium. Ira enim mea super universum populum eius. Gladius foris, pestis: et fames intrinsecus. Qui in agro est gladio morietur: et qui in civitate pestilentia et fame devorabuntur. Et salvabuntur qui fugerint ex eis: et erunt in montibus quasi columbe pualium omnes trepidi unusquisque in iniquitate sua. Omnes manus dissolventur: et omnia genua fluent aqua. Et accigent se ciliis: et optet eos formido: et in omni facie confusio: et in universis capitibus eorum caluitium. Argentum eorum foras proiciet: aurum eorum in sterquilinum erit. Argentum eorum et aurum eorum non valebit liberare eos in die furoris domini. *Lectio secunda.*

Anima suam non saturabunt: et ventres eorum non implebuntur. Quia scandalum iniquitatis eorum factum est: et ornamentum monilium suorum in supbia posuerunt: et imagines abominationum suarum: et simulacra eorum fecerunt ex eo: propter hoc odii eis illud in immundicia: et dabo illud in manus alienorum ad diripiendum: et ipsi terre in predam: et praeruminabunt illud. Et auertaz faciem meam ab eis: et violabunt arcanum meum: et introibunt in illud emissarii: et praer

minabunt illud. Fac conclusionem: quoniam terra plena est iudicio sanguinum: et civitas plena est iniquitate. Et adducam pessimos de gentibus: et possidebunt domos eorum. Et qui escere faciam superbia potentium: et possidebunt sanctuaria eorum. Angustia superueniet te requirunt pacem: et non erit. Conturbatio super conturbationem veniet: et auditis super auditum. Et querent visiones de propheta: et lex peribit a sacerdote: et consilium a senioribus. Rex lugebit: et princeps induetur merore: et manus populi terre conturbabuntur. Secundum viam eorum faciam eis: et secundum iudicia eorum iudicabo eos. Et sciens quia ego dominus. *Lectio tertia.*

Factus est in anno sexto: in sexto mense: in quinta mensis: ego sedebam in domo mea: et senes iuda sedebant coram me. Et cecidit super me ibi manus domini dei. Et vidi: et ecce similitudo quasi aspectus ignis. Ab aspectu lumborum eius et deorsum erat ignis: et a lumbis eius: et sursum quasi aspectus splendoris: ut visio electi. Et emissit similitudo manus apprehendit me in cincinnis capitis mei. Et eleuavit me spiritus inter terram: et celum: et adduxit me in hierusalem in visionem dei iuxta hostium interius quod respiciebat ad aquilonem: ubi erat statum idolum celi ad prouocandam emulationem. Et ecce ibi gloria dei israel secundum visionem quam videram in campo. Et dixit ad me. Fili hominis leua oculos tuos ad viam aquilonis. Et leuaui oculos meos ad viam aquilonis. Et ecce ab aquilone porte altaris. idolum celi in ipso introitu. Et dixit ad me. Fili hominis putas ne vides tu quid isti faciunt: abominabiles nationes magnas quas domus israel facit huiusmodi: procul recedamus a sanctuario meo: Et adhuc conuersus videbis abominabiles maiores. *Dominica tertia praefati mensis ponitur liber danielis prophete: et per unam legitur hebdomada. Liber danielis prophete.*

Lectio prima.
Anno tertio regni ioachaz regis iude

uenit nabuchodonosor rex babylonis in hierusalem: et obsedit eam. Et tradidit dñs in manu eius ioachim regem iude: et parte uasoz domus dei. Et asportauit ea i terrā sennar in domuz dei sui: et uasa intulit in domū thesauri dei sui. Et ait rex asphanā pposito eunuchoz suoz: ut introduceret de filiis israel: et de semie regio et tyrānoz pueros: in qbus nulla eēt macla: decoros forma: et eruditos oī sapiētia: cautos sciētia: et doctos discipli na: et q possent stare i palatio regis: ut doceret eos lras et liguā chaldeoz. Et pstituit eis rex ananaz p singulos dies de cibis suis: et de uino unde bibebat ipse: ut enutriti trib' ānis postea staret in cōspectu regis. *Lectio secunda.*

Auerūt ergo inter eos de filiis iude daniel ananias: mysabel et azarias: Et iposuit eis ppositus eunuchoz noia: dāiel. balthasar. et ananie: sidrach. mysabeli: misac et azarie: abdenago. Proposuit aut daniel in corde suo: ne pollueret de mēsa regis: neq; de uino pot' ei'. Et rogauit eunuchoz ppositū ne ptamia retur. Dedit aut dñs danieli grām et misericordiā in p̄spectu principis eunuchorum. Et ait princeps eunuchoz ad danielē. Timeo ego dñm meū reges: q pstituit nobis cibū et potū. Qui si uiderit uultus uos macilētiorez pre ceteris adolescentib' coeuis uis: pdenabit caput meum regi. *Lectio tertia.*

Et dixit daniel ad malassar quē cōstituerat principē eunuchoz super danielē azariāz. Tenta nos obsecro seruos tuos dieb' decē: et denē nobis legūina ad uescendum: et aqua ad bibendū: et contēplare uultus nostros et uultus puerorum qui uescuntur cibo regio: et sicut uideris facies eoz seruīs tuis. Qui audito sermone huiusmodi tentauit eos diebus decē. Post dies aut decē apparuerunt uultus eorum meliores et corpulentiores pre oībus pueris qui uescabantur cibo regio. Porro malassar tollebat ciaria et uinū potus eorum: dabatq; eis legumina. Pueris autē his dedit deus

scientiam: et disciplinam in omni uerbo: et sapientia. danieli autem intelligentiam omnium uisionum et somniorū. *Lect. iiii.*

Completo itaq; diebus post quos dixerat rex ut introduceretur: intro duxit eos ppositus eunuchoz in conspectu nabuchodonosor. Cūq; locutus eis fuisset rex: non sunt inuenti de uniuersis tales: ut daniel. ananias. mysabel. et azarias. Et steterunt in conspectu regis: et omne uerbū sapiētie et intellectus qd sciscitat' est ab eis rex: inuenit in eis decuplum super cūctos ariolos et magos: q erant in uniuerso regno eius. Fuit at daniel usq; ad annū p̄mū cyri regis. In āno scdo regni nabuchodonosor uidit nabuchodonosor sōniū et p̄ritus ē spūs eius: et somniū eius fugit ab eo. Precepit ergo rex ut puocarēt arioli. et magi. et malefici. et chaldei ut indicarēt regi somnia sua. Qui cū uenissent steterūt corā rege. Et dixit ad eos rex. Uidi somniū: et mēte cōfusus ignoro qd uiderim. Responderūtq; chaldei regi syriace. Rex in sempiternum uiue. Dic somniū seruīs tuis: et interpretationem eius indicabimus.

Lectio quinta.
Et respondit rex et ait chaldeis. Seruo recessit a me. Nisi indicaueritis mibi somniū et coniecturam eius peribitis uos: et domus uestre publicabunt. Si autem somniū et coniecturam ei' narraueritis: premia et dona: et honorē multum accipietis a me. Somniū igitur et interpretationem eius indicate mibi. Responderunt secūdo atq; dixerunt. Rex somniū dic seruīs tuis et interpretatio nem indicabimus. Respondit rex et ait. Lerte noui q tempus reduntis: sciētes q recesserit a me sermo. Si ergo somniū non indicaueritis mibi una est o uobis sententia q interpretationem quoq; fallacem et deceptionē plenā composueritis: ut loquamini mibi donec tempus pertranseat. Somniū itaq; dicite mibi: ut sciam q interpretationem quoq; eius ueram loquamini. Respondentes ergo chaldei coram rege dixerunt.

Non est homo sup terrā q sermonē tuū rex possit implere: sed neq regū quisq potens et magnus uerbū huiusmodi sciscitatur ab oī ariolo: et mago et chaldeo. Sermo eim quē tu queris rex grauis ē: nec recipiet qsq qui idicet illū ī p̄spectu regis exceptis duis: quoz nō ē cū hōinib⁹ cōuersatio. Quo audito rex in furore et in ira magna precepit ut p̄rent oēs sapientes babilonis. Et egressa snia sapientes inficiebant. Querebatqz daniel et socij eius ut p̄rent. **Lectio sexta.**

Tunc daniel requisit de lege atqz snia ab arioch p̄cipe milicie regis q egressus fuerat ad interficiendū sapientes babilonis. Et interrogauit eū q a rege acceperat potestātē: quā ob cām tā crudelis sentētia a facie regis eēt egressa. Lū ergo rex indicasset arioch danieli: daniel igressus rogauit regē: ut tēp⁹ daret sibi ad solutionē indicandā regi. Et igressus est domū suā. ananieqz: mysabel: et azarie socij suis indicauit negociū: ut quererēt misericordiā a facie dei celi sup sacramētō isto et nō p̄rent daniel et socij eius cū ceteris sapientibus babilonis. Tūc danieli mysteriū p uisionē nocte reuelatū ē. Et daniel b̄ndixit deū celi: et locut⁹ ait. Sit nomē dñi b̄ndictū a seculo usqz ī seculū: qz sapientia et fortitudo eius sūt: et ip̄e mutat tēpora et etates: trāsfert regna atqz p̄stituit. Dat sapientiā sapientibus: et scientiam intelligētibus disciplinā. Ip̄e reuelat abscondita et p̄fūda: et nouit ī tenebrī cōstituta: et lux cū eo est. Tibi deus patruz nostrorū cōfiteor: teqz laudo: quia sapientiā et fortitudinē dedisti mibi: et nūc ostēdisti mibi que rogauimus te: quia sermo nez regis aperuisti nobis. **Infra hebdo madā de libro danielis. Lectio prima.**

Est hec daniel igressus ad arioch quē p̄stituerat rex ut pderet sapientes babilonis: sic ei locutus est. Sapientes babilonis ne p̄das. Introduc me ī p̄spectū regis: et solutionem regi narra bo. Tūc arioch festinus introduxit danielē ad regē et dixit ei. Inueni hominēz de filiis trāsmigratōis iude q solutionēz

regi annūciat. R̄ndit rex et dixit danieli: cui nomē erat balthasar. Putas ne uere potes indicare mibi somniū qd uidi et interpretationē eius: Et respōdit daniel coram rege et ait. Mysteriū qd rex īterrogat sapientes: et magi: et arioli: et aruspices nequeūt idicare regi: sed est deus ī celo reuelans mysteria q indicauit tibi rex nabuchodonosor que uetura sūt nouissimis tēporibus. Somniū tuū et uisiones capitis tui ī cubili tuo huiusmodi sūt. Tu rex cepisti cogitare ī statu tuo qd eēt futūz post hec: et q reuelat mysteria ostēdit tibi que uetura sūt. Tibi quoqz nō ī sapientiā que ē ī me plus qz ī cūctis uiuētibus: scdm hoc reuelatū est: sicut ut īp̄tatio regi manifesta fieret: et cogitationes mentis tue scires.

Lectio secunda.

Tu rex uidbas. Et ecce quasi statua una grandis. Statua illa magna: et statua sublimis stabat p̄tra te: et itur⁹ eius erat terribilis. Huius statue caput ex auro optimo erat: pectus atqz et brachia de argento. P̄mo uenter et femora ex ere: tibie autem ferree. Pedū qdaz pars erat ferrea: quedā autē fictilis. Uidebas ita donec abscisus est lapis de monte sine manib⁹: et p̄cussit statuā ī pedib⁹ ei⁹ ferreis et fictilibus et cōminuit eos. Tūc p̄trita sūt parit ferrū testa. es. argentus. et aur⁹: et redacta quasi ī fauillā est iue azee: que rapta sūt a uēto: nullusqz locus inuentus est eis. Lapis autem qui percussit statuam factus est mons magnus et impleuit uniuersaz frām. Hoc est somniū. Inp̄tationē quoqz eius dicemus corāz te rex. **Lectio tertia.**

Tu rex regum es: et deus celi: regnū et fortitudinem. et īperium. et gloriā dedit tibi: et omnia ī quibus habitāt filij hoīuz: et bestie agrī: uolucres quoqz celi dedit ī manu tua: et sub ditione tua uniuersa constituit. Tu es ergo caput aureum. Et post confurget regnū aliud minus te argētū. Et regnū t̄m aliud enēū qd ipabit uniuerse tre. Et regnū quartūz erit uelut ferr⁹. Quomodo ferr⁹ cōminuit

et domat omnia: sic cōminuet hec oīa et cōteret. Porro q̄ uidisti pedū et digito-
ruz parte testēā figulī: et partē ferream: re-
gnuz diuisū erit: qd̄ tū de plantario ferrī
ozietur. Secundū q̄ uidisti ferrū mixtū
teste ex luto: et digitos pedū ex parte fer-
reos: et ex pte siciles: ex pte regnū erit so-
lidum. et ex pte p̄ritū. Ad aut uidisti fer-
rum mixtū teste ex luto. cōmīscēbūt q̄
dem hūano semine: sed nō adhibebūt si-
bi. sicuti ferrū misceri nō potest teste.

Lectio prima.

In diebus aut regnoz illoz suscita-
bit deus celi regnū qd̄ in eternū nō
dissipabit: et regnū eius populo alteri nō
trahet. Cōminuet aut et p̄sumet uniuersa
regna hec: et ip̄m stabit in eternū. Secun-
dum qd̄ uidisti q̄ de monte abscisus ē la-
pis sine manibus: et cōminuit testā: et fer-
rum: et es: et argentū: et aurū: deus magn⁹
ōndit regi que futura sūt postea. Et uerū
est somniū: et fidelis interpretatio ei⁹. Tunc
rex nabuchodonosor cecidit i facie suā:
et danielē adorauit: et hostias: et incēsu
p̄cepit ut sacrificaret ei. Loquēs ergo
rex ait danieli. Vere deus n̄ deus deoz
est: et dñs regū reuelans mysteria: qm̄ po-
tūisti ap̄ire sacm̄ hoc.

Lectio scda.

Tunc rex danielē in sublime extu-
lit: et mūera magna et multa dedit ei.
Et p̄stituit eum principem super omnes
puīcias babylonis: et p̄fectū et magi-
strū sup cūctos sapiētes babylonis. Da-
niel aut postulauit a rege: et cōstituit sup
opa puīcie babylonis. sidrac. misac. et ab-
denago. Ip̄e autem daniel erat in forib⁹
regis. Ego nabuchodonosor quiescē erā
in domo mea: et florens in pallatio meo.
Somniū uidi qd̄ perterruit me: et cogita-
tiones in stratu meo: et uisiones capitis
mei conturbauerunt me. Et per me posi-
tum est decretum: ut intruderentur in
conspectu meo cuncti sapiētes babylonis:
et ut solutionez sōnij indicaret mibi.
Tunc ingrediebantur arioli. magi. chal-
dei. et aruspices. Et sōnij narraui i p̄spec-
tu eorum: et solutionem eius non indica-
uerunt mibi: donec collega ingressus est

in conspectu meo daniel: cui nomen bal-
thasar: secūdū nomē dei mei: q̄ habz spī-
ritum deorum sanctorū in semetipso. Et
somnia corā eo locut⁹ sū.

Lectio tertia.

Balthasar princeps ariolorum qm̄
ego scio q̄ spiritum deorum habe-
as in te: et omne sacramentum non est i
possibile tibi: uisiones somniorum meo-
rum quas uidi: et solutionem earū nar-
ra. Uisio capitis mei in cubili meo. Uidi
bam et ecce arbor in medio terre: et altitu-
do eius nimia: magna arbor et fortis: et p̄-
ceritas eius contingens celum. Aspect⁹
illius erat usqz ad terminos uniuerse ter-
re. Folia eius pulcherrima: et fructus ei⁹
nimius: et esca uniuersoz in ea. Subter
eam habitabant animalia et bestie: et i ra-
mis eius conuersabantur uolucres celī:
et ex ea uescebat omnis caro. Uidebam
in uisione capitis mei super stratu meū.
Et ecce uigil et sanctus de celo descēdit:
et clamauit fortiter: et sic ait. Succidite ar-
borem et p̄cidite ramos eius: excutite
folia eius: et dispergite fructum eius. Fu-
giāt bestie q̄ subter eā sunt: et uolucres d̄
ramis eius. Uerūtamen germen radicū
eius in terra finite: et alligetur uinculo fer-
reo et eneo in herbis que foris sunt: et ro-
re celi tingatur: et cū feris pars eius i her-
ba terre. Cor eius ab humano cōmutet:
et cor sere detur ei: et septem tempora mu-
tentur super euz. In sententia uigiluz de-
cretum est: et sermo sanctorum: et petitiō
donec cognoscant uiuentes: quoniā do-
minatur excelsus i regno hominū: et cui
cunqz uoluerit dabit illud: et humilimuz
hominē constituet sup illd.

Lectio p̄tia.

De sōnij uidi ego nabuchodono-
sor rex. Tu ergo balthasar īp̄reta-
tōez narra festin⁹: qz oēs sapiētes regni
mei nequnt solutōez edicere mibi. Tu at
potes: qz spūs deoz scioz ē i te. Tūc da-
niel cui nomē balthasar cepit intra semet
ip̄m tacitus cogitare: quasi una hora: et
cogitationes eius conturbabant eum.
Respondens autem rex ait. Balthasar
somnia et interpretatio eius non con-
turbent te. Respondit balthasar et dixit.

Dñe mi somniū hīs q te oderūt ⁊ inſpre
tatio eius hoſtib⁹ tuis ſit. Arborē quā uī
diſti ſblimē atq; robuſtā: cuius altitudo
p̄tigit uſq; ad celū: ⁊ aſpect⁹ illi⁹ uſq; ad
oēm terrā: ⁊ ramī illi⁹ pulcherrimi: ⁊ fru
ctus eius nīmi⁹: ⁊ eſca oīum in ea: ſubter
eā habitātes beſtie agri: ⁊ in ramis ei⁹ cō
morātes aues celi. tu es rex q magnifica
tus es ⁊ inualuiſti: ⁊ magnitudo tua cre
uit: ⁊ puenit uſq; ad celū: ⁊ poteſtas tua
in terminos uniuērſe terre. *Lectio. ij.*

Quod autē uidit rex uigilē ⁊ ſanctus
deſcēdere de celo: ⁊ dicere: ſuccidi
te arborē ⁊ diſſipare illā. At tñ germē ra
dicum eius in terra dimittite: ⁊ uinciat
ferro ⁊ ere in herbis foris: ⁊ rore celi cō
ſpargat: ⁊ cū ſeris ſit pabulū eius donec
ſepte tēpora cōmutent ſup eū. Hec eſt in
terptatio ſentētie altiffimī: q puenit ſuper
dñm meū regē. Eiciēt te ab hōib⁹ ⁊ cū
beſtijs ſerisq; erit bitatio tua: ⁊ ſenum ut
bos comedes: ⁊ rore celi iſunderis. Sep
tem quoq; tēpora mutabūtur ſup te: do
nec ſcias q dñetur excelfus ſup regnum
hoīum: ⁊ cuiq; uoluerit det illud. Qd
autē pcepit ut germē radicū eius relinq
ret: id ē arboris regnū tuū tibi manebit:
poſtq; cognoueris poteſtatē eē celeſtes.
Quā obrez rex pſilius meū placeat tibi.
⁊ peccata tua elemoſynis redime: ⁊ ini
qtates tuas miſericordijs paupū. Forſi
tan ignoſcet dñs delictis tuis. Dia hec ue
nient ſup nabuchodonosor regem.

Lectio tertia.
Poſt finē mēſiū. xij. in aula babylo
nis deambulabat. Rēditq; rex et
ait. Nōne hec ē babylon ciuitas magna
quā ego edificauī in domū regni: i robo
re fortitudinis mee: ⁊ i gloria decoris mei:
Lūq; adhuc ſermo eſſet i ore regis: uox
de celo ruit. Tibi dñ nabuchodonosor
rex. Regnū tuū trāſibit a te: ⁊ ab hōib⁹ te
eiciēt: ⁊ cū beſtijs ⁊ ſeris erit habitatio
tua: ſenū quaſi bos comedes: ⁊ ſepte tē
pora mutabūtur ſuper te: donec ſcias q
dñetur excelfus in regno hominū: ⁊ cui
cūq; uoluerit det illud. Eadem hora ſer

mo completus eſt ſuper nabuchodono
sor regem. Ex hominibus eiectus eſt: et
ſenū ut bos comedit: ⁊ rore celi coſpuf
ei⁹ inſectū eſt: donec capilli ei⁹ in ſimilitu
dinem aquilarum creſcerēt: ⁊ ungues ei⁹
quaſi ungues auium. *Lectio p̄ia.*

Eſt p̄ finē dieꝝ ego nabuchodo
nosor oculos meos ad celum leua
ui: ⁊ ſenſus meus redditus eſt mibi: ⁊ al
tiſſimo benedixi: ⁊ uiuentem in ſempiter
nus laudaui ⁊ gloriſicaui: quia poteſtas
eius poteſtas ſempiterna: ⁊ regnū eius
in generationem ⁊ generatione: ⁊ omēs
habitatores terre apud eum in nihilum
reputati ſunt. Juxta uoluntatem eim ſuā
facit: tam in uirtutibus celi q; in habita
tibus terre: ⁊ non eſt qui reſiſtat manu
eius: ⁊ dicat ei. Quare ſic feciſti: In ipſo
tempore ſenſus meus reuerſus ē ad me:
⁊ ad honorem regni mei decorēq; per
ueni: ⁊ figura mea reuerſa ē ad me: ⁊ op
timates mei ⁊ magiſtratus mei requiſie
rūt me: ⁊ in regno meo conſtitutus ſui:
⁊ magnificentia mea amplior addita eſt
mibi. Nūc igitur ego nabuchodonosor
laudo. ⁊ magnifico. ⁊ gloriſicabo regem
celi: quia omnia opera eius uera: ⁊ om
nes uie eius iudicia: ⁊ gradientes in ſup
bia potens eſt humiliare.

Lectio ſecunda.
Balthaſar rex fecit grande conuiui
um optimatibus ſuis mille: ⁊ unus
quiſq; ſecundum ſuam bibebat etatem.
Pcepit ergo iam temulentus ut aſpor
tauerat nabuchodonosor: pater eius de
templo: qd fuit in hieruſalem ut biberēt
ex eis rex ⁊ optimates ei⁹: uxoresq; ei⁹ ⁊ cō
cubine. Tunc allata ſunt naſa aurea ⁊ ar
gentea: que aſportauerat nabuchodono
sor de templo qd fuerat in hieruſalem: et
biberent in eis rex ⁊ optimates eius: ux
ores ⁊ concubine eius. Bibebant uinum
⁊ laudabant deos ſuos aureos ⁊ argen
teos. ⁊ ereos. ferreos. ligneosq; ⁊ lapide
os. In eadē hora apparuerūt digiti qua
ſi man⁹ hoīs ſcribētis p̄tra cādelabꝝ i ſu
p̄ficie parietis aule regie: ⁊ rex aſpiciebat

articulos manus scribentis. Tunc regis facies comutata est: et cogitationes eius perturbabant eum: et compages renum eius soluebantur: et genua eius ad se inuicem collidebant. Exclamauit itaque rex fortiter: ut intruderent caldeos: et magos: et aruspices: et plouens rex ait sapientibus babilonis. Quicumque legerit scripturam hanc et interpretationem eius manifestam mihi fecerit purpura uestietur: et torquem aureum habebit in collo: et tertius in regno meo erit.

Lectio tertia.

Tunc ingressi omnes sapientes regis: non potuerunt scripturam legere: nec interpretationem indicare regi. Tunc rex balthasar satis perstratus est: et uultus illius immutatus est: et optimates eius perturbabant. Regi namque per re quam acciderat regi et optimatibus eius: domum cuius ingressa est: plouens ait. Rex in eternum uiue. Non te perturbet cogitationes tue: neque facies tua imutetur. Est uir in regno tuo qui spiritum sanctorum deorum habet in se: et in diebus prius tui scientia et sapientia inueniuntur in eo. Nam rex nabuchodonosor pater tuus principem magorum: et incantatorum: chaldeorum: et aruspicum: constituit eum. Pater inquam tuus o rex: qui spiritus amplior: prudentia intelligentior: et interpretatio somniorum: et uisio: et ostensio secretorum: ac solutio ligatorum inueniuntur in eo. Hoc est daniel cui rex posuit nomen balthasar. Nunc itaque daniel uocetur: et interpretationem narrabit. Igitur introductus est daniel coram rege. Ad quem presertim rex ait. Tu es daniel de filiis captiuitatis iude quem adduxit pater meus de iudea: Audiui de te quoniam spiritum deorum habebas: et scientia intelligentior ac sapientia amplior inueniuntur in te. Et nunc itrogressi sumus in conspectu meo. sapientes magi: ut scripturam hanc legerent: et interpretationem eius indicarent mihi: et neque uerum sensum sermonis huius edicere mihi. Propterea ego audiui de te quod possis obscura interpretari: et ligata dissoluere. Si ergo uales scripturam hanc legere: et interpretationem indicare mihi. purpura uestieris: et torquem aureum circa collum tuum habebis: et tertius in regno meo princeps eris. **Quinta quarta ponitur libri xij.**

prophetarum: et de his legitur usque ad aduentum:

Liber osee prophete primus.

Erbum domini quod factum est ad osee filium beeri in diebus ozie: ioathan: achaz: ezechie regum iuda: et in diebus ieroboam filij ioas regis israel. Principium loquendi domino in osee. Et dixit dominus ad osee. Uade assume tibi uxorem fornicatorem: et fac tibi filios fornicationum: quia fornicans fornicabitur terra a domino. Et abiit: et accepit gomer filiam de belaim: Et concepit et peperit ei filium. Et dixit dominus ad eum. Uoca nomen eius iezrael: quoniam adhuc modicum et uisita bo sanguinem iezrael super domum huius: et quiescere faciam regnum domus israel. Et in illa die conteram arcum israel in ualle iezrael. Et concepit adhuc et peperit filiam. Et dixit ei. Uoca nomen eius absque misericordia: quia non addam ultra misereri domui israel: sed oblivione obliuiscar eorum. Et domui iuda miserebor: et sanabo eos in domino deo suo: et non saluabo eos in arcu et gladio: et in bello: et in equis. et in equitibus. Et ablactauit eam que erat absque misericordia. Et concepit et peperit filium: et dixit ei. Uoca nomen eius non populus meus: quia uos non populus meus: et ego non ero uester deus. Et erit numerus filiorum israel quasi arena maris que sine mensura est: et non numerabitur. Et erit in loco ubi dicitur eis: non populus meus uos: dicitur eis filij dei uiuentis. Et congregabuntur filij iuda: et filij israel pariter. Et ponent sibi met caput unum: et ascendent de terra: quia magnus dies iezrael. **Liber ioelis prophete secundus.**

Erbum domini quod factum est ad ioel filium phatuel. Audite hec senes: et auribus percipite omnes habitatores terre: si factum est istud in diebus uestris: aut in diebus patrum uestrorum. Super hoc filijs uestris narrate: et filij uestri filijs suis: et filij eorum generationi altere. Residuum cruce coedit locusta: et residuum locuste coedit bruchus: et residuum bruchi coedit rubigo. Exprobrabitur ebrijs et flete: et

ululate oēs q bibitis uinū i dulcedie: qm
pist ab ore uestro. Sens enim ascendit
sup terrā meā fortis ⁊ innūerabilis. De
tes eius ut dētes leōis: ⁊ molares ei: ut
catuli leonis. Posuit uineā in desertū: ⁊
ficū meā decorticauit. Audās spoliavit
eā et ꝑiecit: albi facti sūt ramī eius. Plā
ge quasi uirgo accincta sacco sup uirum
pubertatis sue. Perijt sacrificiū et libatio
de domo dñi: et luxerūt sacerdotes minī
stri dñi. Depopulata ē regio: luxit hum⁹
qm deuastatū est triticū: cōfusū ē uinū:
⁊ elāguīt oleū. Cōfusi sūt agricole: ulula
uere uinitores sup frumēto: ⁊ ordeo: q
pist messis agri: uinea ꝑfusa ē: ⁊ ficus elā
guīt. Malegranatū: ⁊ palma. ⁊ malū. et
oīa lingua agri aruerūt: q ꝑfusi ē gaudi
um a filiis hoīū. Accingite uos ⁊ plan
gite sacerdotes: ululate mistri altaris. In
gredimini: cubate in sacco mistri dei mei
qm intijt d domo dei uīi sacrificiū ⁊ liba
tio. Sāctificate ieiuniū: uocate cetū: ⁊ cō
gregate senes oēs hitatores frē i domū
dei uīi. Et elamate ad dñm. A. a. a. diei:
q ꝑpe est dies dñi: ⁊ quasi uastitas a po
tente ueniet. Nūqd nō corā oculis uīs
alimēta pierūt de domo dei uīi lencia ⁊
exultatio: Cōputruerūt iumēta i stercoꝝ
suo. Demolita sūt horrea: dissipate sūt apo
thece: qm ꝑfusi est triticū. Quid igemuit
aīal: mugierūt greges armēti: Quia si est
pascua eis: sed ⁊ greges pecoꝝ dispierūt.
Ad te dñe clamabo q ignis cōedit speci
osa dñi: ⁊ flāma succēdit oīa ligna regi
onis. Sꝫ ⁊ bestie agri quasi area sitiens
ūbrē suspexerūt ad te: qm exiccati sūt fō
tes aquarū: ⁊ ignis deuorauit speciosa de
serti. **Liber amos ꝑphete tertius.**

Uerba amos q fuit in pastoralibus
techie q uidit sup isrl: in dieb⁹ ozie
regis iude: ⁊ i dieb⁹ ieroboā filij ioas re
gis isrl: ante duos annos tremor⁹. Et di
xit. dñs d sion rugiet ⁊ de ierlm dabit uo
cem suā. Et luxerūt speciosa pastoꝝ: ⁊ ex
iccatus ē uertex carmeli. **Hec dicit dñs.**
Sup trib⁹ sceleribus damasci: ⁊ sup qua
tuor: non ꝑuertaz eum: eo q tritauerit
in plaustris ferreis galaad. Et mittā ignē

in domū azabel: ⁊ deuorabit domos be
nadab. Et ꝑuertā uectes damasci: ⁊ disp
dam habitatoꝝ de cāpo idoli: ⁊ tenentē
sceptꝝ de domo uoluptatis. Et trāsferet
populus syrie: ⁊ cyrenē dñs. **Hec dicit**
dñs. Sup tribus scelerib⁹ gaze: ⁊ super
quattuor non cōuertaz eum: eo q trāstu
lerit captiuitatē ꝑfectam ut ꝑcluderet eaz
in idumea. Et mittā ignē in murū gaze
⁊ deuorabit edes eius. Et dispdaz habi
tatoꝝ de azoto: ⁊ tenentē sceptꝝ d al
calone. Et ꝑuertā manū meā sup achaz
⁊ ꝑibūt aliqꝫ philistioꝝ dñs dñs. **Hec**
dicit dñs dñs. Sup trib⁹ scelerib⁹ tyri: ⁊ sup
quattuor non ꝑuertam eum: eo q cōclu
serunt captiuitatē ꝑfectā in idumea: ⁊ nō
sunt recordati federis fratꝝ. Et imitiam
ignem in murꝝ tyri: ⁊ deuorabit edes ei⁹.
Hec dicit dñs. Sup trib⁹ scelerib⁹ edon:
⁊ super quattuor non conuertam eū: eo
q persecutus sit in gladio fratrem suum:
⁊ uiolauerit misericordiam eius: ⁊ tenuerit
ultra furorem suum: ⁊ indignationē
suam seruauerit usqꝫ in finem. **Liber ab**
die ꝑphete quartus.

Uisio abdie. **Hec dicit dñs deus ad**
Edon. Audium audiuius a dño
⁊ legatum ad gentes misit. Surgite ⁊ cō
surgamus aduersus eum in ꝑelium. Ec
ce paruulū dedi te in gentibus: contēpti
bilis tu es ualde. Supbia cordis tui ex
tulit te habitantē in scissuris petrarū ⁊ ex
altantē soliū tuū. Qui dicis i corde tuo.
Quis detrahēt me i terrā: Si exaltatus
fueris ut aqla: ⁊ si inē sidera posueris ni
dū tuū: ide detrahā te dicit dñs. Si fures
introissent ad te si latrones ꝑ noctē: quō
ꝑtruisse: Nōne furati eēt sufficiētia li
bi: Si uindemiatores introissent ad te:
nūqd saltē racemos reliqssent tibi: Quō
scrutati sunt esau iuestigauerūt abscondi
ta eius. Usqꝫ ad terminos emisserūt te oēs
uiri federis tui: illuserūt tibi: inualuerunt
aduersum te uiri pacis tue. Qui come
dunt te cū ponent insidias subter te. Nō
est prudentia in eo. Nunquid non in die
illa dicit dñs ꝑdā sapiētes de idūea: ⁊ ꝑu
dētiā de mōte esau: Et timebūt fortes tui

a meridie: ut intreat uir de domo esau.
Propter interfectionem et propter iniquitatem in
fratrem tuum iacob: opiet te perfusio: et pibis in
eternum. **Liber ione prophete quintus.**

Factum est verbum domini ad ionam filium
amathi dicens. Surge et uade in nini
uem civitatem grande: et predica in ea quia as
cendit malicia eius coram me. Et surrexit io
nas ut fugeret in tharsis a facie domini. Et de
scendit ioppen: et invenit navem euntem in
tharsis: et dedit nautam eius et descendit in eam
ut iret cum eis in tharsis a facie domini. Dominus
autem misit ventum magnum in mare: et facta est
tempestas magna in mari: et navis pericula
batur propter. Et timuerunt nautae: et clamaue
runt viri ad deum suum. Et misit uasa que
erant in navi in mare: ut alleluaret ab eis.
Et ionas descendit ad interiora navis: et dor
miebat sopore gravi. Et accessit ad eum
gubnator: et dixit ei. Quid tu sopore depri
meris? Surge et iuoca deum tuum: si forte re
cogitet deus de nobis et non pereamus. Et di
xit uir ad collegam suum. Venite et mittamus
sortes: et sciamus quare hoc malum sit no
bis. Et miserunt sortes. Et cecidit sortis super
ionam. Et dixerunt ad eum. Indica nobis cu
ius causa malum istud sit nobis. Quod est opus tu
um: que terra tua: et quo vadis: uel ex quo
populus es tu. Et dixit ad eos. Debre ego
sum: et dominum deum celi ego timeo quia feci ma
re et aridam: et timuerunt viri timore magno
et dixerunt ad eum. Quid hoc fecisti? Lo
gnouerunt enim viri quia a facie domini fugeret:
quia indicauerat eis ionas. Et dixerunt
ad eum. Quid faciemus tibi: et cessabit mare
a nobis? Quia mare ibat et intumescibat su
per eos. Et dixit ad eos. Tollite me et mit
tite in mare: et cessabit mare a vobis. Scio
enim ego quia propter me tempestas gradis hec
sit super uos. Et remigabant viri: ut reuer
terentur ad aridam et non ualebant: quia mare ibat
et intumescibat super eos. Et clamaue
runt ad dominum et dixerunt. Quiesce domine ne pere
amus in aiam uiri istius: et ne des super
nos sanguinem innocentem: quia tu domine sicut uo
luisti fecisti. Et tulerunt ionam et miserunt eum
in mare: et stetit mare a seruire suo. Et ti
muerunt viri timore magno dominum: et imo

lauerunt hostias domino: et uouerunt uota. Et
parauit dominus piscem grande: ut deglutiret
ionam. Et erat ionas in uentre piscis tribus
diebus et tribus noctibus. **Liber michae
prophete sextus.**

Verbum domini quod factum est ad michae
tam morastite in diebus ioatham.
achaz. ezechie. regum iuda: quod uidit su
per samariam et ierusalem. Audite popu
li oes: et attendat terra plenitudo eius:
et sit dominus deus nobis in testem: do
minus de templo sancto suo. Quia ecce
dominus egreditur de loco sancto suo
et descendet: et calcabit super excelsa ter
re. Et consumentur montes subitus eius:
et ualles scinduntur sicut cera a facie ignis:
sicut aque que decurrunt in preceps. In
scelere iacob de istud: et in peccatis do
mus israel. Quod scelus iacob? Nonne
samaria? Et que excelsa iude? Nonne ieru
salem? Et ponam samariam quasi acervum
lapidum in agro cum plantatur uinea.
Et detraham in uallem lapides eius: et
fundamenta eius reuelabo. Et omnia sculp
tilia eius concidentur: et omnes mercedes
eius comburentur igni. Et omnia idola
eius ponam in perditionem: quia de mer
cedibus meretricis congregata sunt: et
usque ad mercedes meretricis reuertetur.
Super hoc plangam et ululabo: uadam
spoliatus et nudus. Et faciam planctum
uelut draconum: et luctum quasi strutio
num: quia desperata est plaga eius: quia
uenit usque ad iudam: tetigit portas popu
li mei usque ad ierusalem. In geth nolite
annunciare: lachrymis ne ploretis. In do
mo pulueris puluere uos conspargite: et
transibit uobis habitatio pulchra confu
sa ignominia. Non est egressa que habi
tat in exitu. **Liber naum prophete septi
mus.**

Nus ninive liber uisionis nauis el
chefe. Deus emulator et ulciscens
dominus. Ulciscens dominus et habens
furorem: ulciscens dominus in hostes
suos: et irascens ipse inimicis suis. Do
minus patiens et magnus fortitudine
et mundans non faciet innocentem.

Dñs in tēpestare: et turbine uie eius: et ne-
bule puluis pedum eius. Increpās ma-
re et exiccans illud: et oīa flumina ad de-
sertū deducēs. Infirmatus ē basan et car-
melus: et flos libāi elanguit. Adōtes cō-
moti sūt ab eo: et colles desolati sūt. Et
tremuit terra a facie eius: et orbis et oēs
habitantes in eo. An facie indignatiōis
eius quis stabit: Et q̄s resistet in ira furo-
ris eius: Indignatio ei⁹ effusa ē ut ignis
petre dissolute sunt ab eo. Bonus dñs et
pfortans in die tribulationis: et sciēs spe-
rantes in se. Et in diluuiō pretereunte
sumationē faciet loci eius. Et inimicos ei⁹
psequetur tenebre. Quid cogitatis q̄ do-
minū: Consumationē ipse faciet. Nō con-
surgit duplex tribulatio: q̄ sicut spine se
inuicem cōplectūtur: sic puiuiū parit po-
tantiū: et cōsumētur quasi stipula aridita
te plena. Ex te eim exibat q̄ dñm cogitās
maliciā: mente ptractans preuaricatio-
nem. Nec dicit dñs si pfecti fuerint: et ita
plures: sic quoq̄ attendētur: et ptransibūt.
Affixi te: et non affligam te ultra: et nō cō-
teram uirgam eius de dorso tuo: et uicla
tua dirupam: et precipiet sup te dñs. Nō
seminabit ex noīe tuo amplius. d domo
dei tui interficiāz sculptibile et conflatile
ponam sepulchrū tuū quia ibonozat⁹ es

Liber abachuc pphete octauus.

Quādo uidit abachuc propheta.
Et quoquo dñe clamabo: et non
exaudies uociferabor ad te: ui patiens:
et nō saluabis. Quare ostēdisti mihi iniq-
tatem et laborē uidere predā et iusticiā q̄
me: Quare respicis cōtēptores: et taces
pculcāte ipso iustiorē se: Et facies homi-
nis quasi pisces maris et quasi reptilia nō
habētia ducē. Et factū est iudiciū et p̄dic-
tio potentior. Prop̄ hoc lacerata ē lex:
et nō puenit usq̄ ad finē iudiciū: q̄ ipius
preualet aduersus iustū: p̄pterea egredi-
etur iudiciū puerum. Aspicite in gētib⁹
et uidete: et admiramini et obstupescite: q̄
opus factū est in diebus uestris: q̄d nō
credet cū narrabitur. Quia ecce ego sus-
citabo chaldeos gentē amarā et uelocē:
ambulante sup latitudinē terre: ut possid-

at tabernacula non sua. Horribilis et ter-
ribilis est: et semetip̄a iudicium et onus
eius egredietur. Leuiōres pardis eḡ ei⁹:
et uelociōres lupis uespertinis: et diffun-
dentur equites eius. Equites nāq̄ eius
de longe uenient: uolabunt quasi aquila
festinans ad comedendū. Omnes ad p̄-
dam uenient: facies eorū et uentus uios.
Et congregabit quasi arena captiuitatē:
Et ipse de regibus triūphabit: et tyrāni ri-
diculi eius erūt. Ipse sup oēm munitionē
ridebit: et cōportabit aggerē: et capiet eā.
Tunc mutabit spūs eius et pertransibit:
et corruet. Nec est fortitudo eius dei sui.
Nūqd nō tu a principio dñe deus me⁹
sancte meus et non moriemur. Dñe in iu-
diciū posuisti eum: et fortem ut corripe-
res fundasti eum. Abundi sunt oculi tui
ne uideas maluz: et respicere ad iniquitatē
non poteris. Quare non respicis sup ini-
qua agentes: et taces deuorāte ipso iusti-
orem se. Et facies hominis quasi pisces
maris et quasi reptile non habens prin-
cipem. Totum in bamo subleuabit: tra-
xit illud in sagena sua: et congregauit in
rete suam. **Liber sophonie prophete li-
ber nonus.**

Erbum dñi q̄d factū est ad sopho-
niam filium chusi filij godolie. filij
amatie. filij ezechie. in diebus iosie filij a-
mon regis iuda. Congregās congrega-
bo omnia a facie terre dicit dñs. congre-
gans boies et pecus. congregans uolati-
lia celi: et pisces maris. Et ruine ipiorum
erunt: et disperdam homines a facie tre-
dit dñs. Et extendam manum meā sup
iudam: et super omnes habitantes ierl̄.
Et disperdam de loco hoc reliquias ba-
al: et noīa edituorū cū sacerdotib⁹: et eos
qui adorant super tecta miliciā celi: et
adorant et iurant in dño: et iurant in mel-
chon: et qui auertūtur de post tergū dñi:
et qui non quesierunt dñm: nec inuestiga-
uerunt eum. Silete a facie dñi dei: q̄ iux-
ta est dies dñi: q̄ preparauit dñs hostiam:
sanctificauit uocatos suos. Et erit: in die
hostie dñi uisitabo super principes: et su-
per filios regis: et super omnes qui iduti

sunt ueste peregrina. Et uisitato sup sem
q arrogat igrediet sup lūne i die illa q
pplent domū dñi dei sui iniquitate et dolo:
Et erit i die illa dicit dñs uox clamoris a
porta pisciū: et ululatus a secunda: et p̄ritio
magna a collibus. Ululate hitatores pile.
Cōtūcūt oīs pplis canaā: dispiciēt oēs iuo
luti argēto. Et erit. In tpe illo scrutabor
ierlm i lucernis: et uisitato sup uiros de
fixos i fecib⁹ suis: q dicūt i cordib⁹ suis.
Nō faciet bñ dñs: et nō faciet male. Et erit
fortitudo eorū i direptionem: et dom⁹ eorū
i desertū. Et edificabūt domos et nō ha
bitabūt: et plātabūt uineas: et nō bibēt ui
num eaz.

Liber aggei pphete decimus.

In anno secūdo darij regis psarus:
in mense sexto: in die una mēsis: fac
tum ē uerbū dñi i manu aggei pphete:
ad zorobabel filiū salathiel duce⁹ iuda:
et ad iesum filiū iosedec sacerdotem ma
gnū dicens. Hec ait dñs exercitūz di
cēs. Populus iste dicit. Nūdū uenit tps
dom⁹ dñi edificāde. Et sc̄m ē uerbum dñi
i manu aggei pphete dicēs. Nūqd tēp⁹
uob⁹ ē: ut hitetis i domib⁹ laqueatis et do
m⁹ ista deserta: Et nūc hec dicit dñs exer
cituū: Ponite corda uia sup uias uias.
Semiatitis mltū et intulistis paz. Comedi
stis et nō estis faciat: bibistis et nō estis in
ebriati. Quisistis uos et nō estis calefacti.
Et q mercedes congregauit misit eis i sac
culū ptusū. Hec dicit dñs exercituū.
Ponite corda uia sup uias uias. Ascen
dite i mōtē: portate ligna: et edificate do
mū: et acceptabilis mihi erit: et glificabo:
dicit dñs. Respexistis ad āpl⁹: et ecce sc̄m
ē minus. Et intulistis in domū: et exsuffla
ui illd. Quā ob cām dicit dñs exercituū:
Quia dom⁹ mea deserta est: et uos festina
stis unusq⁹qz i domū suā. Propt⁹ sup
uos phibiti sūt celi ne darent rorem: et
terra prohibita est ne daret germen suū
et uocaui siccitatē sup frā et sup mōtes: et
sup triticū: et sup uinū: et sup oleū: et q̄cūqz
p̄fert hum⁹: et sup boīes: et sup iumēta
et sup oēm laborē manūū. Et audiuit zo
robabel fili⁹ salathiel: et iesus fili⁹ iosedec

sacerdos magn⁹: et oēs reliq ppli uoces
dñi dei sui: et uerba aggei pphete: sicut
misit eū dñs de⁹ eorū ad ipos. Et timuit
pplis a facie dñi.

Liber zacharie pphete undecim⁹.

In mense octauo: in anno secundo
darij: factū ē uerbū dñi ad zachariā
am filiū barachie: filiū addo ppheta⁹
dicēs. Iratus ē dñs sup patres uos ira
cundia. Et dices ad eos. Hec dicit dñs
de⁹ exercituū. Cōuertimini ad me dicit
dñs exercituū: et ego cōuertar ad uos
dicit dñs exercituū. Ne sitis sicut p̄ies uzi
ad quos clamabāt pphete priores dicē
tes. Hec dicit dñs exercituū. Cōuertimi
d uis uis mal⁹: et d cogitatōib⁹ uis pessil.
Et nō audiet neqz attēdet ad me dicit
dñs. P̄ies uzi ubi sit et pphete: Nunqd
i sempitnū uiuent? Scrutamē xba mea:
et legitima q mādaui seruis meis pphē
tis: nūqd nō pphēderūt p̄ies uis: et puer
si se et dixerit. Sicut cogitauit dñs exerci
tuū facere nob⁹ secūdum uias nias: et se: ū
dū adiuentiōes nias fecit nobis. In die
uicesima et quarta undecimi mēsis sabba
oth i anno secūdo darij regis: factū ē uer
bū dñi ad zachariā filiū barachie: filium
addo pphetam dicens. Uidi p noctem:
et ecce uir ascendens super equum rufū
et ipse stabat inter myrteta que erant in p
fundo: et post eum rufi equi: uarij et albi.
Et dixit. Qui sunt isti dñe mi: Et dixit mi
hi angelus qui loquebatur ad me. Ego
ostendam tibi quid sint hec. Et r̄ndit uir
qui stabat inter myrteta et dixit. Isti sunt
quos misit dñs ut perambularent terrā.
Et r̄nderunt angelo dñi: qui stabat inter
myrteta et dixerunt. Perambulauimus
fram: et ecce omnis terra hita et quiescit.
Et r̄ndit angelus dñi et dixit. Domine
exercituū usqz quo tu non misereberis
ierlm: et uerbum iuda: quib⁹ irat⁹ es. Iste
iam septuagesimus annus ē. Et respōdit
dñs angelo qui loquebatur in me: uerba
bona consolatoria. Et dixit ad me ange
lus qui loquebatur in me. Llama dicēs.
Hec dicit dñs exercituū. zelatus sum
ierlm et sion zelo magno: et ira magna
ē

ego irascar sup gentes opulētas: qz ego iratus sum paz. Ipsi uero adiunuerunt i malū. Propēea hec dicit dñs. Reuertar ad ierlm in misericordijs: et domus mea iedificabit i ea: ait dñs exercitū: et ppēdī culum extendet sup ierlm.

Liber malachie pphete duodecim.

Quius uerbi dñi ad isrl i manu mala chie pphete. Dilexi uos dicit dñs. Et dixistis. i q dilexisti nos: Nōne sē erat esau iacob dñe dñs: et dilexi iacob. esau at odio habui: Et posui mōtes ei i solitudi nē: et hereditatem ei i dracones deserti. Qd si dixerit idumea destructi sum: sed inuertētes edificabim q destructa sūt. Hec dicit dñs exercitū. Ipsi edificabunt et ego dīstruā. Et uocabūt termi impietatis et pplis cui irat ē dñs usqz i eternū. Et oculi uīi uidebūt: et uos dicetis. Magnificet dñs sup tñinū isrl. Fili⁹ honorat pīez et seruus dñm suum. Si ergo pater ego sum: ubi est honor me⁹: Et si dñs ego sū: ubi est timor me⁹ dicit dñs exercitū. Ad uos sacerdotes q despexistis nomē meū: et dixistis. In quo despexim⁹ nomē tuū: Offertis sup altare meū panē pollutum: et dicitis i quo polluim⁹ te: In eo q dicistis. Mēsa dñi de pecta ē. Si offeratis cecū ad imolādū nōne malū ē. Et si offeratis claudū et lāguidū: nōne malū ē. Offer illd duci tuo si placuerit ei: aut si suscepit faciē tuā dicit dñs exercitū. Et nē deprecamini uultū dñi ut misereat uī. De manu enī uīa scī ē hoc: si q mō suscipiat facies uīas dicit dñs exercitū. Quis est i uob q claudat hostia: q cedat hostias: et incedat ad altare meum gratuito: Non ē mibi uoluntas in uobis dicit dñs exercitū. Et munus non suscipiam d māu uīa. Ab ortu enim solis usqz ad occasus magnū ē nomē meum in gentibus. Et in omni loco sacrificatur et offertur in noīe meo oblatio mūda: qz magnum ē nomē meum in gentibus dicit dñs exercitū. Et uos pollulistis illud. In eo q dicitis mēsa dñi ptamiata est: et qd sup pōit pīep nibile ē: cū igne q illd deuorat. Et dixistis.

Ecce de labore: et exsufflastis illud dicit dñs exercitū: et intulistis de rapinis claudū et lāguidū: et intulistis munus. Nūqd suscipiam illud de manu uīa dicit dñs. Maledictus dolosus q bz in grege suo masculum: et uotum faciens imolat debile dñs: qz rex magn⁹ ego: dicit dñs exercitū: et nomē meum horribile i gētib⁹.

Rubrice generales breuialij ueteres ap pellate.

Iuentus dñi celebratur ubicunqz dñicus dies uenerit inter .y. calēdas decembrijs: et .iij. nonas eiusdē mēsis. Notandum q feria quarta pīma post diē sacte lucie. Linēz diei pente. et exalta tiōis sancte crucis: sēp quatuor ipa celebratur. Scēdum q si festum alicuius apostoli. Euāgeliste. sancti michaelis: uel sancte crucis: uel aliud hñs aliqua ppria hñsoria seu festū solēne gñalr aut aliqb⁹ trīs locis ueniat die dñica: in qua nō ponitur primo ppria hñsoria officium sit de festo: et pme. de dñica sit i utriusqz uel pīma. et missa: et nona lectio legīt o me lia dñice. Item qd cūqz festum .ix. lectionum: etiam si duplex fuerit uenerit i dominica: i qua pīo pōit hñsoria que non pōt cantari in aliqua sequēti dñica: transfertur. Si uero hñsoria tūc ponenda pōt sit cantari in aliqua sequēti dñica: festum duplex celebratur eadē die: et fit pīmo ratio de dominica. pīterqz in festo oī um sanctorum. Alia uero festa que nō sūt duplicia transferunt. Item quodcūqz festum nonum lectionum aliud a pīdicatione uenerit die dñica: transfertur in secundam feriam. Excepto festo sancti thome martyris: et sancti siluestri pape: et sancti eustachij: et sancti leonis. Et si eadem feria fuerit festū .ix. lectionum: ipsum transfertur in tertiam feriam: et sic de alijs donec festa omnia celebrentur: nisi sit festus apostoli uel euāgeliste: uel aliud habēs aliqua ppria hñsoria: uel festum solēne gñaliter: aut in terris uel locis aliquibus sūueniat. Quuiusmodi enim festa de suis locis mutari nō debent. Et tunc festum

min^o qd^o añ ill^o festū celebrari si potuit p^o festū ill^o magis imediate celebret. Sili^o festa solēnia in aliquib^o terris l^o locis: et si in nostro calendario non habentur i eis dem terris uel locis celebrentur: nec a locis suis mouetur: qm^o curia illud idem facere de festis talibus consuevit. ¶ Item quando plura festa .ix. lectionum de minoribus continue fiunt: in secundis uesperis precedentis festi incipitur a caplo de festo subsequenti: et fit p^omemoratio de festo precedenti. Si uero in festo sequenti occurrat aliud festum: de quo tantum fit p^omemoratio i p^ocedentib^o uel p^o post p^onam orationem agitur de festo p^omemorationis: et postea d^o festo precedenti.

¶ Festum autem min^o omne illud esse intelligitur: quod non ē duplex: nec s^octe crucis: nec angelorum: nec apostolorum: nec euangelistarum: nec solenne generalit^o: aut in aliquib^o terris uel locis. Quilibet etiam octaua non duplex festus minus iudicatur. Excipitur octaua epiphanie. ¶ Itē quādoq^{ue} festum nouem lectionum celebratur in sabbato siue de aplis: siue aliud non duplex: excepto festo innocēti: a cap^o in antea sit de dñica aut d^o festo: aut octaua: quibus ipsa cedit: et p^omemoratio de festo precedenti. Si uero duplex festus fuerit: p^omemoratio tñ sit de dñica. Itē notandum q^{ue} quādoq^{ue} aliq^{ue} festum celebratur die dñico: in secundis uesperis caplin dicitur de eodem: nisi secūda sequenti feria fuerit festum cui dñica cederet.

¶ Item de festo non duplici quod celebratur secūda feria: fit p^omemoratio tantus i uesperis dñice precedentis: nisi sit festū apostoli uel euangeliste: uel aliud habēs aliqua ppria rñsoria: uel sit festum solenne gñaliter: aut in aliquib^o terris uel locis. Pro huiusmodi enim incipit a caplo: et p^omemoratio de dñica. ¶ In secundis uesperis festorum duplicium: sancte crucis: angelorum: apostolorum: euangelistarum: seu festorum solennium gñaliter: aut i aliquibus terris uel locis: fit tñ cōmemoratio de festo sequenti: nisi festa predicta sequeret festū duplex l^o equale: uel dies oc

taua alicuius festi. Tunc enī incipitur a caplo de festo sequenti. Exceptis illis festis octauas hñtibus: que festa ueniūt in fra octauam nati. dñi: que hñt secundas uesperas. ¶ Item sciendum q^{ue} in uigilia festi duplicis uespere fiunt totalit^o d^o festo duplici: ita q^{ue} quāuis eadē die sit festum non duplex uel dñica: de neutro fit p^omemoratio. Preterq^{ue} in quadragesima et aduentu. Tunc n. fit p^omemoratio d^o dñica. ¶ Item i festo duplici omnes añe duplicant in uesperis et matutinis. Item si festum nouem lectionum uenerit infra octauam: infra quam occurrentes festiuitates celebrantur: de festo occurrente fiunt uespere a caplo in antea cum p^omemoratione octauae: nisi uenerit imediate post festus d^o quo sit octaua: l^o die lune. Tunc enim in dñica sit de octaua: et memoria tantum de festo: nisi fuerit festum duplex seu aliud hñs aliqua ppria rñsoria uel festum solenne gñaliter: aut in aliquib^o terris uel locis. In secundis uero uesperis festi minoris a caplo in antea: sit de octaua et p^omemoratio d^o festo. Et si festum uenerit i dñica: infra tales octauas transfertur: nisi habeat aliqua ppria rñsoria. Excepto festo sancti leonis pape qd^o nō transfert.

¶ Item notandum q^{ue} quādoq^{ue} infra aliquas octauas aliquę festiuitates continue celebrantur: sēp tam i uesperis q^{ue} i matutinis fit ultima p^omemoratio d^o octaua. ¶ Itē notandum q^{ue} infra octauam sēp dicitur ad mag. añ. de secundis uesperis festi. In primis uero uesperis dici dicat eadem añ. ad magni. que in uigilia festi.

¶ Item in festis que in quadragesima celebrantur: fit sēp p^omemoratio de fer. in utrisq^{ue} uesperis et mat.: et in ultima lectione si sit omelia. In festiuitatibus aduentus simili sit sine ultima lectione: nisi occurrat i .iij. ipibus. Nullo at alio tpe fit p^omemoratio serie i festo. ¶ Item si festum aliq^{ue} habeat ppriaz hñsoria non completam: suppletur d^o communi sanctorum: incipiendo a secūdo rñsorio. Et gñaliter quādoq^{ue} festo deest aliquod ppriū: p^o illo recurratur ad commune sanctorum.

Notandum qd festū duplex agitur i die
natiuitatis dñi. Et duob⁹ sequētib⁹ dieb⁹.
i die circūcisionis. i die epiphanie. i puri
ficatione beate uirginis. i annūciatione ei⁹
dem. i resurrectione dñi: ⁊ duob⁹ sequēti
b⁹ dieb⁹. i die ascensionis. i die pētecostes.
⁊ duob⁹ sequētib⁹ dieb⁹. i die natiuitatis
beati iohannis baptiste. i festo aploꝝ pe
tri ⁊ pauli. i ꝑmōratione sancti pauli. in
octaua eorū dē. et i oib⁹ festiuitatib⁹ oīꝝ
aploꝝ. euāgelistaz. in die sancti laurētij. i
assūptione beate marie uirginis. et i octa
ua ei⁹. in natiuitate eiusdem. in festo sācti
michaelis. in festo omnium sanctorum. i
dedicatione eccle: ⁊ anniuersario eiusdē.
Octauas facimus de festis natiuitatis
dñi: et tribus ꝑximo sequentibus festis.
Itē epiphanie. pasche. ascensionis ⁊ pē
tecostes. natiuitatis sancti iohannis bap
tiste. aploꝝ petri ⁊ pauli. sancti laurēti:
assūptionis beate uirginis. ⁊ natiuitatis
eiusdem. Sciendū qd Te deū laudam⁹
immediate dī ꝑ ultimam lectionem: a die
pasche usq; ad octauam pente. Et quā
docūq; ix. lectiones legūt. Exceptis die
bus dñicis ab aduentu usq; ad natiuita
teꝝ dñi. et a septuagesima usq; ad pascha
et die innocētium qñ nō occurrit in dñi
ca. Et notādū qd qñ nō legūt. ix. lecti
ones legūt tres: ⁊ cantantur tria respō
soria. Excepto qd ꝑ hebdomadas a die
pasche usq; ad ascensionem: ⁊ ꝑ octa
uā pente. tñ duo rñsoria cātant: licet tñc
tres lectiones legāt. Et notādū qd glia
patri sēp dicit i tertio. xi. ⁊ ultimo rñsorio
preterq; a dñica de passione usq; ad do
minicam resurrectionis. Eodem tamen
tempore dī in festis si occurrerit: ⁊ offici
is beate marie uirginis. Notandū qd i
oib⁹ festiuitatib⁹ añe laudum dicūt ad ꝑi
mam: tertiam: sextam: ⁊ nonam ꝑ ordinē
.iij. añ. pretermissa. Et ad uespas similiter
dicūt. añe. laudū nisi alie assignēt. No
tandum qd in omnib⁹ dñicis dieb⁹ ⁊ festis
⁊ ix. ⁊ trium lectionum illa oīo qd dicit i
primis uesperis: dī ꝑ omnes horas se
quentis diei: qñ fit de eis. Preter primā
⁊ completorium. Alijs uero diebus illa

oīo que dicit ad matu. dī ꝑ oēs horas.
Preter primas ⁊ completorium et uespe
ras in quadragesima. Et. iij. temporibus
de aduentu. cum cantantur. añe maiores
.i. s. sapientia.

Rubricę nouę nuncupate superioribus
addite sunt: quo sacerdotes qui quotidie
diuina agunt officia: siquid fuerit sub
ortum dubij facili⁹ enodare ualeāt. Itē
aduersari inuicem in plerisq; locis qdaz
putant: qd ꝑfecto apparet minime: si ser
uato ordine: ⁊ tempora distincta fuerint
⁊ loca: qñ he rubricę nouę: aut addunt
aliquid aut declarant: ⁊ ꝑ dubia i eccle
sticis officijs milies emergentia. Ideo no
ue sanctiones a summis pontificib⁹ ema
nate sunt. Et licet in his plura dicta sint:
que ueteribus suis in loca explicata fue
rūt: que quidem repetere superfluum ui
deretur: ea tñ omnia perspicienda studi
osorum: relinquimus iudicio lectorum.
Ordo igitur harum rubricarum ē qd
de mente in mensem occurrerit incipiendo
ab aduentu dñi usq; ad finem anni pau
cis absolvere. Sit igitur harum hui⁹ mo
di exordium.

Rubrica mensis decēbris.

Sciendum in primis est: qd nulla historia
ꝑpria uocatur: nisi habeat. ix. lectiones:
⁊ ad minus octo rñsoria. Sciendū est
ꝑterea qd ille dñice qd habent tria uel sex
responsoria tñ: ⁊ reliqua sunt retro l. añe
.i. de historia ꝑcedenti uel sequenti: non
uocātur historie ꝑprie: ⁊ ratio huiusmo
di est: qñ mille iperfecta nō faciunt unū
ꝑfectū. Ideo historia ꝑpria uocat qñ ni
hil deficit. Itē nota qd i talib⁹ dñicis
q nō hñt historiā ꝑpriā ⁊ ꝑfectā. Roma
na curia ꝑsueuit facere de festo duplici
semiduplici cum ꝑmōratione domini
ceretiam si ista tal historia iperfecta sit in
sequenti dñica uel infra hebdomadam:
si dominica deficeret ⁊ non in alijs.

Aduentus dñi celebratur semper in illa

dnica q̄ ē magis p̄xia festo sancti andree
siue p̄cedat siue sequat̄: et si p̄dictū festum
cadit i dnica: et i ipsa dnica sit aduentus dñi
festū beati andree trāssert̄. Et si p̄fatū festū
cadat i sabbato: i secundis uesp̄is dñi festi
a cap̄lo i antea sit de aduentu: et duplica
tur an̄t. de aduentu. Ad magni. f. Ecce
nomē dñi: rōe festi. deinde sit p̄m̄oratio
de s̄cto andrea. Et hoc sit p̄p nouitatez
officij et temporis: solūmō in hoc primo
sabbato de aduentu: et nō i alijs i quibus
cadūt festa duplicia: nō tñ dñi offiū beate
marie uirgis: q̄ duplex festū agitur: sed i
sequenti sabbato: i quo ē festū s̄cti ambro
sij: et in alio sabbato subsequēti: in quo ē
festū beati thome apl̄i n̄ fiat i istis sabba
tis: nisi p̄m̄o. de dnica.

¶ Notādū q̄ oēs quattuor dnice aduentus
dñi sūt h̄istorias p̄prias: et cum quattuor
sit dnice: et quattuor h̄eant h̄istorias: iō n̄
mutant de locis suis: nec ē p̄t trāssert̄:
et si duplex festū i his quattuor dnice oc
currat. Un̄ festum s̄cti thome qñ cadit i
aliqua p̄dicta dnica: dñ regulari secu
dum rubricam siue tabulam d̄ natiuitate
q̄ occurrit anno illo.

¶ Sciendum est q̄ romana curia si cōsue
uit facere commemoratiōem de feria: n̄
si dñtaxat in aduentu: et quadragesia dñ
sit de festo aliquo.

¶ De festiuitatib⁹ que celebrātur in illis fe
ris aduentus que habent laudes p̄prias
Scias q̄ p̄ orōnē dici festi sit p̄memora
tio de feria. Et completis oib⁹ de festo ite
rū dicūt laudes de feria cum qñqz an̄is
et qñqz psalmis: put mādāt: abiqz cap̄lo
hymno: b̄ndictus: et orōne. Sed dicto.
Laudate dñm de celis: cum sua. an̄. lau
des imināt. Ita uidet̄ h̄ic quedā rubrica
q̄ ē in feria secūda p̄ dnica tertiam de
aduentu

¶ Si festum sancti ambrosij uenerit in dnica
nō sit de eo: sed transferri i tertiam feriā
primo p̄p dnica que h̄z h̄istoriā p̄priā.
secūdo: q̄ in secunda feria occurrit festū
conceptionis beate uirginis: et ideo in se
cundis uesp̄is dnice sit totaliter de con
ceptione cū p̄m̄oratiōe dnice.

¶ Si festum s̄cti nicolai uenerit in sabbato:
in secundis uesp̄is sit de dnica cū p̄m̄o
ratione festi: sic et si uenerit feria secunda
in secundis uesp̄is dnice.

In anno illo in quo natiuitas dñi uene
rit die lune: in illo die uacuo: i quo nō sit
de aliquo festo fiat offiū secundum p̄ntem
rubricam.

¶ In festo s̄cti thome mart̄. in secundis ues
peris. Ad uesp̄as an̄. Tecum p̄ncipiū.
Capl̄m. Adulterare m̄lūsqz. hym. Xp̄e
redēptor dñm. v. Notum fecit dñs. Ad
mag. an̄. Hodie xp̄s. Oio cōcede q̄sum⁹
ad matu. Inuita. Xp̄s nat⁹ ē: et oia alia di
cūt sicut i die natal dñi: p̄t sex lectiones:
que legūt de sermōe s̄cti augustini ep̄i. f.
Hodie fratres carissimi. Vel. Castissimū
marie. Et tres de omelia sup euāgelium
secūdum lucā. f. Pastores loq̄bātur. Et
incipit a secūdo p̄s̄o. f. Hodie nobis de
celo: et octauū p̄s̄o. p̄t. O regē celi.
Ad lau. et p̄ ho. an̄. Quem uidistis pasto
res. cū reliqs. Capl̄m. Adulphariam.
hym. A solis ortus. v. Notus fecit dñs.
Ad b̄nd. an̄. Gloria i excelsis deo. Oio.
Cōcede q̄s. et p̄m̄o. de oib⁹ octauis. Itē
ad missā introit⁹. Puer nat⁹. Regre in p̄i
ma missa maiori p̄ ordinem. p̄t eplaz q̄
dñ. Apparuit benignitas. Et euāgelij. f.
Pastores loq̄bant ad iuicē. In secundis
uero uesp̄is an̄. Tecū p̄ncipiū cū reliqs
Capl̄m de sancto siluestro. Postea sit cō
memoratio de dnica. an̄. Dum medium
silentiū. v. Verbi caro. Oio. Dipotē. f.
De. Postea sit p̄m̄o. de natiuitate et d̄
alij octauis.

¶ Notādū q̄ si festū natiuitatis dñi. s̄cti ste
phani. s̄cti iohannis. s̄ctorum inocētum: et s̄cti
thome mar. uenerit i dnica: ipsa die nihil
sit de dnica: sed die p̄xima p̄ festum sanc
ti thome sit offiū dnice: put ordinatum ē
i breuiario: q̄ si festū nō sit: agit offiū de
natiuitate: p̄t capla. an̄. ad mag. ad b̄n
dic. et Oio et lectiones. Sed cum nullus
festum ex supradictis uenerit in dnica se
quit̄ q̄ p̄xima die p̄ festū sancti thome
martyris nō sit offiū de dnica: sed fieri dñ
de natiuitate dñi et hoc solum accidit qñ
ē 3

nati. dñi uenerit die lune: ⁊ tūc fiat secun-
dum supradictam rubricā.

Advertendum quoq; q; a natiui. dñi ul-
q; ad epiphaniā exclusiue nō ē nisi una
dñica quo ad offiū: ⁊ nūq; sit de ea: nisi
die sequenti post festū sanc. i. thome mar-
tyris: uel sit tantum p̄memoratio in festo
sancti siluestri. Et hoc quando p̄fatum fe-
stū uenerit in dñica: agitur de festo euz
commemoratione dñice i utriusq; uesperis
matutinis ⁊ missa.

Nota q; s̄ca illa q̄ dicit: q; hymni a die
nati. dñi euz. Gloria tibi dñe ⁊c. usq; ad oc-
tauam nati. cantantur: p̄rogentur usq;
ad epiphaniā.

Rubrica mensis ianuarij.

Sciendum q; in circūcisiōe dñi: non sit
aliqua commemoratio: nec de octauis:
nec de sancto basilio: nec de s̄cta martia
tenet hec s̄ca p̄ eūagatē domini cle-
mentis. pp. vi. qui statuit ut de s̄cis nulla
fieret p̄memoratio: nec i duplicibus nec i
semiduplicibus: s; q̄libet festum habeat
diem suum: put alij s̄cī h̄nt.

Item prefatus Bon. maxi. decreuit: q;
nūq; fiat p̄memoratio alicui⁹ festi eoz q;
cadit maiorib; ⁊ principaliorib; festiui-
tatib;: sed huiusmodi p̄memoratio trāssera-
tur: ⁊ suis loco ⁊ t̄pib; fiat de eo. ix. lectio-
nes: sicut de alijs festis. Etiam festum q;
tuncunq; simplex fuerit: nullo modo
trāsear: per p̄memoratiōem: sed post i suo
ordine celebretur cum. ix. lectionibus et
r̄n: orijs: put sit in alijs festis.

Bonifacius. ix. ⁊ clemens. vi. mādauērūt
q; i secūda missa nati. dñi nulla fieret cō-
memo. de s̄ca anastasia: s; immediate p;
octauā epiphaniē fieret officiū de ea: v;.
ix. lectiōes. Sequēti uero die fiat de s̄co
basilio: postea de s̄cta martina. Deinde
de alijs festis subsequēter: put i s̄ca bre-
uiarij p̄tict. Ita tñ q; i illis p̄memoratiōib;

sive festis: v; s̄cī pauli primi heremite: et
s̄cī mauri abbis: fiat festū. ix. lectionum
ut supradictū ē.

Insup notādum q; festum p̄memoratiōis
nūq; trāssiet de p̄prio loco qñ uolumus
succre secūdū s̄cas antiquas: q; uis alij
festum in quo est p̄iunctum trāsseratur: s;
aliq trāsserāt cū suo p̄cipaliori festo. pri-
mus tamen modus est rationabilior.
Festum epiphaniē nō h; uigiliā: ⁊ est
maius duplex: ⁊ seruatur simplicit̄ prima
dies ex p̄cepto ecclē. Ceteri uero duo di-
es nō: nisi forte p̄suetudo aliter dictaret:
q; seruaretur.

Si festiuitas epiphaniē in dñica uenerit:
totum officiū dominice sit in primo se-
quenti sabbato: sed in illo sequēti sabba-
to in secūdis uespis: totūz officiū sit d̄ oc-
taua epiphaniē: ut designatur i dicta oc-
taua: ⁊ sit p̄mēo. dñice. i. illa. an̄r. q; incipit
Fili qd fecisti nobis sic. ⁊. Reges tharīf
s̄. Reges. Dio. Nota q; dñe ⁊c.

Circa octauam epiphaniē attēde: q; si di-
es ipse octauē ueniat in sabbato. In ul-
tis uespis a caplo i ātea sit de dñica euz
p̄memoratiōe epiphaniē: ⁊ licet fiat p̄mēo.
de aplis ⁊ de pace: in p̄pletorio tamē nō
dicūt p̄ces: sicut i alijs octauis ⁊c.

Item ab octaua epiphaniē usq; ad septu-
agesimā sūt ad min⁹ qnq; officia dñicalia
s; tñ una ē h̄storia. Et ide quando non
cadit nisi una dñica ab ipsa octaua usq;
ad septuagesimā nullo mō pōt transferri
ipsa dominica: nec infra hebdomadam:
qa nulla hebdomada h; officiūz seriale
cum p̄prijs responsorijs. Et iō qualecū-
q; festūz occurrerit: ē duplex: in ipsa do-
minica trāssertur i sequētem diem. Item
secus quando p̄lures sunt dominice:
quia h̄storia dominice potest inde trans-
ferri uel cantari: ideo trāssertur. domi-
nica: ⁊ sit de festo: sicut de conuersione
sancti pauli i sancte agnetis: q; festa regu-
lā: ut dēm ē: si uēiat i dñica. ⁊ si. vi. dñica

occurrit resumit officium precedentis dominice cum epistola pauli que cadit in ordine. Preterea nota quod si festum sancte agnetis cadit in sabbato a caplo in antea sit de dominica: et postea sit commemoratio de sancta agnete: et festum sanctorum uicentij et anastasi transletur ad secundam feriam: quod ut dicitur est sit officium dominice.

Si autem festum sancte agnetis cadat in dominica. uel per secundum totum sit de sancta agnete et per primum de sanctis uicentio et anastasio. Deinde sit de dominica: et omnibus alijs diebus sit a capitulo in antea ut supra ordinat.

Si festum sancti antonii: sanctorum fabiani et Sebastiani: uicentij et anastasi. purificationis uirginis marie: et sancte agate uenerit in dominica sit de festo cum primo. dominice: sed hoc si uenerit ante. lxx. Si vero in lxx. pertransfertur in secundam feriam: et sic de ceteris sit: sicut dictum est de dominicis aduentus.

Attende quando. lxx. uenerit. xij. calendis martij debet fieri commemoratio de dominica que uenerit in festo sancte agnetis. Sicut quando septuagesima uenerit. xij. kal. martij debet fieri primo. de dominica que uenerit in festo sancte agathe: quod officia deficiunt: sed infra hebdomadas de omnino preterite dominice.

Notandum quippe quod quando pascha resurrectionis domini occurrerit. xxi. xxiij. xxiij. mensis martij: nullus dies dominicus infra octauam epiphanie: et lxx. occurrerit: in quo possit historia psalmiste ponitur: quare sic occurrere fac feriam per octauam epiphanie transierendo festum illius diei: et pone historiam psalmiste ad similitudinem historiarum iudith et helier: que quando caret dominico die ponitur infra hebdomadam incipiendo a secundo responsorio et legas tres lectiones: duas de epistola pauli: et tertia de omelia sancti augustini. Ad sit dominus noster super euangelium iohannis. Plurime facte sunt: ad similitudinem terni nocturni omnium sanctorum: ac toties quotiens occurrit simile casus: fac ut supra. Aduertendum quoque quod quando pascha occurrerit. xxi. xxiij. xxiij. mensis aprilis superabundat una dominica iter octauam epiphanie et lxx. quare sic occurrente dimittite totam illam dominicam in qua occur-

rit festum sancte agnetis in sancte agathe aut aliud duplex in solenne festum ad similitudinem dominicarum: que occurrunt ab octaua pentecostes usque ad aduentum: et sic adequabis numerum dominicarum numero officiorum. Si uero in aliqua dominica per octauam epiphanie usque ad. lxx. non occurrerit aliquid festum de superscriptis: tunc replica quartus officium quarte dominice per octauam epiphanie in quinta dominica ad similitudinem inuitatorium: ubi quando superabundat tempus ultimum. scilicet inuitatorium replicatur. Et dominice festum omnium sanctorum quando festum cadit in dominica: nam tunc illa dominica precedens seruit duabus hebdomadis: quod nihil sit de illa que cadit in festo. Etiam in hoc casu uide prudentes clericos ita se regere

Rubrica mensis februarij.

Sciendum est quod si festum purificationis uirginis marie in dominica occurrerit sit de festo cum commemoratio dominice: nisi uenerit in dominica. lxx.: quia tunc transletur ad diem lune et sit de dominica: quoniam hanc historiam propriam: que transletur in sequentem dominicam non potest.

Notandum est quod dies dominice que occurrunt a. lxx. usque ad dominicam in albis inclusiue propriam habent historiam: que in sequentem dominicam transletur non possunt: propterea de festis occurrentibus in huiusmodi dominicis minime sit.

Aduerte insuper: quod in dominicis aduentus: et a. lxx. usque ad pascha si festum duplex occurrerit: de eo nihil sit: sed in feriis transletur secundam. Et semper in secundis uespis diei dominice de festo sit: et commemoratio de dominica. In alijs uero temporibus nunquam in secundis uespis sit commemoratio de dominica. Nota est quod si secunda feria festum semiduplex occurrerit: in secundis uespis diei dominice sit de festo a caplo in antea cum commemoratio dominice. De alijs uero festis occurrentibus in secunda feria: que non sunt duplicia uel semiduplexia sit solus de his primo. in secundis uespis diei dominice: ut supra dictum est.

Sciendū est q̄ āno dñi. M. ccc. lxxviii.
tempore sanctissimi. d. urbani pape. vi. pō
tificatus sui anno. iiii. Festum purificatio
nis occurrit i dñica septuagesime: et pp̄
cōursū et deuotiōem romanorum cāde
las portantium et petentium: decretū fu
it: q̄ cādele distribuerent: et officiū fieret
de dñica: et officiū purificatiōis trāsferre
tur ad diem lune: et eo die dñico q̄ festū
occurrit. Cāpane nihilomin⁹ pulsatur:
et luminaria accēdunt: ac si fieret de festo
duplici: ppter deuotiōem ppli: exceptis
indumentis: nam indumenta ponuntur
dñice cōgruentia.

Rubrica diei cinerum.

Rubrica subscripta per dñm clemētem
papam. vi. anno. x. pontificatus sui addi
ta fuit. Anno dñi. M. ccc. lii. in die cathe
dre sancti petri et publice pmulgata per
quēdam abbatem in capella coram sac
tissimo. d. nō die cinerum. Qua die cele
brauit missam coram pfato pōnifice car
dinalib⁹ et alijs prelati: Dñus guielmus
tituli sacre marie trāsthyberim presbyter
cardinalis.

Decretum.

**Iungitur oib⁹ archiep̄is: ep̄is: ac mini
stris oñib⁹ et p̄latis: ac quibuscūq; ecclia
rum rectorib⁹: ex parte sanctissimi dñi nō
clemētis diuina puidētia pape sexti pō
tificat⁹ sui āno. x. Si festū aliqđ duplex l
semiduplex: seu hñs aliquam ppriam hī
storiā: seu gñaliter solenne: l specialiter in
aliquib⁹ terris l locis: uenerit feria quar
ta cinerum: ipsa die nihil fiat d festo: s̄ so
lum de feria. Festū uero trāsferat i sequē
tē feriā. Huic rubricę additur festū ca: be
re sancti petri: qđ si i die cinerū occurrerit
trāsferat. Si uero die sequēti occurrerit:
aut ēt aliqđ festū duplex prime uespe fuit
oīno de festo. In alijs uero festis incipit
a caplo i antea.**

Rubrica mēsis martij.

**Sciendū q̄ si festū annunciatiōis bñe ma
rie uenerit i quadagesima. Nota rubricā
ppriā in loco suo. v̄. sciendum ē: q̄ si fe
stuitas occurrat in feria quarta maioris
hebdomade: nihil de ea fiat: sed transfer
tur i diē lune p̄ dñicam in albis: et fiat of
ficium solenne: et i dñica fiant uespe solen
nes.**

Rubrica mēsis aprilis.

**Sciendum ē q̄ si festus sancti marci euā
geliste uel aliud occurrat in dñica de fe
sto fiat cu3 commemoratiōe dominice:
nisi i dominica in albis: uel infra octauā
pasche occurrat: qm̄ tūc de festo nihil fit:
sed ad diem lune transfertur: nisi occurre
ret in ecclesia ppriā: qm̄ adueniente casu
de festo fieret cum commemoratiōe dñi
ce i utriusq; uesperis et matutinis: et nona
lectio d omel. dñice legere.**

Rubrica mēsis maij.

**Aduertendum ē q̄ festum iuentionis sac
tissime crucis duplex est: et pprium habz
officium: a dño petro ep̄o tunc singalen
si editum: a sanctissimo uero dño nostro
domino gregorio papa. xi. approbat⁹.
De sanctis autem ea die occurrentib⁹ ni
hil fit: sed in alium trāsferūt diem. Pote
rea si festum supradictum inuentionis.
festum etiam apostolorum philippi et ia
cobi. sancti iohannis ante portā latinā. Ap
paritiō sancti michaelis. et sancti barnabe
apostoli in aliqua occurrerit dñica: tot⁹
officium fit de festo cum commemoratio
ne de dñica.**

Rubrica mēsis iunij.

**De dñicis que occurrerunt inter pente
costen et aduentum: regre rubricā in pro
prio loco: immediate post festū iduidue
trinitatis i breuiario.**

Rubrica corporis xp̄i.

246.
Notandum ē q̄ de festis occurrentibus i die infra octauā corporis xpi nihil tūc sit Exceptis festis sancti iohannis baptiste et apostolorum petri et pauli. Et si festū sancti iohannis baptiste in die corporis xpi occurrerit: nihil d̄ eo sit sed in crastinū celebratur. Et in secundis uesperis corporis xpi d̄ sancto iohanne tantummodo sit cōmemoratio. Et octaua sancti iohannis in crastinum octauae corporis xpi celebrat. Si uero octaua corporis xpi in die apostolorum petri et pauli occurrerit: ipsa eucharistie octaua in crastinum dicti diei transferretur: et tertia die sit p̄m̄o. sancti pauli. Si uero si festum sancti iohannis in die octauae predicte uenerit: fiat de sancto iohanne cum commemorazione octauae i utriusq̄ uesperis: matutinis et missa: et ita factū ē anno dñi. M. ccc. lxxviij. Non distāte constitutione sancti simi .d.d. iohannis pape. xxiij. in cōtrarium sonante. Quam oñderunt canonici sancti petri. Die uero ueneris immediate sequentis festum predicte octauae celebratur.

De festo sancti barnabe apostoli aduertit: q̄ anno dñi. M. ccc. lxxvi. urbano sexto pontifice maximo. Festum prefatū die mercurij infra octauam corporis xpi occurrerit: et de eo nihil tunc actum ē: nec tantum commemoratio: sed potius de ipsa octaua: et ita si occurreret i alijs diebus octauae. Quoniam post octauam die ueneris immediate sit de sancto barnaba apostolo.

In festo sancti iohannis baptiste. sancti laurentij. sanctorum. augustini. hieronymi. ambrosij et gregori in missa dicitur credor: et in octaua sancti stephani: ex eo q̄ uenit infra octauā beati iohannis euāgeliste: et hoc ex decreto summorum pontificum. Gregorij. xi. et Urbani. vi. Licet anno dñi. M. ccc. tēpore sancti simi domini domini innocentij pape. vii. in missa beati iohannis baptiste: nulla fuerit sc̄a commemoratio: dato q̄ in dominica ue-

neri: nec credo dici uoluit: nisi uenerit in dominica. Ne uideatur esse dissonantia inter hos summos pontifices: Innocentium dicemus immutatum fuisse ueteres rubricas. gregorium et urbanum: nouas edisse sanctiones.

De sancto martiale apostolo sit in crastinum post octauam uisitationis uirginis marie. Prout de uno apostolo fieri consuetum est.

Rubrica mensis iulij.

Sciendum est q̄ urbanus sextus pontifex maximus sui anno. xi. statuit sexto idus apulis: ut festum uisitationis beate marie quando. i. uisitauit helisabet: sexto nonas iulij celebraretur: et fiat officium duplex. Ac etiam secundum nouam constitutionem statuit huiusmodi uigilia a cunctis ieiunari debere. Et eodem indulgentie concessae sunt per dominum bonifacium nonum. In officiis huius festi: et p̄ octauam: q̄ in officio sacratissimi corporis xpi conceduntur: prout expresse p̄tinetur in decreto suo: seu priuilegio: bulla plūbea: uera: bullato: q̄nto idus uouebis. Pontificatus sui anno primo. Itē nota q̄ infra octauas festi uisitationis beate marie x̄gis sit officiū sicut in die: et sunt quotidie nouem lectiones. De festis uero que infra octauam occurrunt nihil tunc agitur: sed peracta octaua celebrantur. De octaua uero apostolorum petri et pauli sit eo die quo cadit totum duplex: cum p̄memoratione octauae uisitationis. Et hoc factum fuit anno domini. M. ccc. lxxxi. sed i consilio p̄stantiē celebratum non fuit.

Notandum insuper q̄ in die octaua mensis prefati officium defunctorum fieri debet pro fratribus: id est romanis pontificibus.

Si festum factorum pcessi et martiniani i
dnica uenerit eade die no celebratur: qz
de eis offiū ppiū nō habetur: iō trāsserit
ad diem lune. Sabbato i uespis officiū
agē de octaua facti usqz ad caplin. Caplū
uero dicat de cōi aploz: hymn°. Exultet
celum laudib°. An. ad mag. gliosi pūci
pes. Deinde sit de facto iōāne cōmemo.
et de dnica si hēdū occurrerit. Ista rubri
ca clario: hētur in cōibus rubricis. habz
hec rubrica locū i curia: qz nō p̄sueuit fa
cere officiū uisitatiōis marie: et i his locis
ubi huiusmōi officiū fieri nō p̄sueuit.

Notādū qz si isra octauā alicuius festi festū
aliqđ solēne uenerit: de quo ē agitur oc
taua: ipsa die solēni nō sit de octaua festi
omēo. i. utriusqz uespis et missa: nisi i die
octauae primi festi: quo casu sit de ipsa cū
omēo. secūde octauae: incipiendo in primis
uespis a caplo i antea. Itē i secūdis ues
peris sit a caplo i antea de secunda octaua
cū cōmemo. prime octauae. Ad obserua
tur i oib⁹ octauis occurrētib⁹ excepto die
octauae aploz petri et pauli: qz duplex of
ficiū de ea agitur cū omēo. tñ: uisitatiōis
uirgis marie. Item die dominica occur
rēt isra tales octauas: si fuerit de nūero
xliij. de secūda sit octaua: cū prima ome
moratione dñice: qz nō dimittit isra octa
uā prime in utriusqz uespis: matutinis: et
missa. Si uero dies octaua die prime oc
taue uenerit: loquēdo d. xliij. dominicis
de prima sit: de secūda at octaua cōmēo.
i. primis uespis tñ. Et i matutinis nona
lectio de omel. dominice legi. In secun
dis uero uesperis officiū secūde octauae i
cipitur cū omeoratione prime: p prima
omēo. et dominice p secūda omēo. Si
uero dicta dies dominica isra octauā ue
nerit secūdi festi octauae: fiat d octaua cū
omēo. dominice i utriusqz uespis: matu.
et missa: et legi i matu. nona lectio d ome
lia dominice.

An de octaua an de festis occurrētib⁹ isra
octauā fieri debeat.

Quā plerūqz dubitari solet circa rubricā
illā: q̄ dicit de festis occurrētib⁹ infra oc
tauam. v. qz fiat de octaua: nisi festū oc
currat: an infra huiusmōi octauas debe
ant poni festa precedentia. Ubi romana
curia declarauit: qđ solū de festis situatis
isra tales octauas fiat. Preterea qz in p
fatis octauis non fiant i laudib⁹ suffragia
neqz preces: tam in prima qz i p̄pletio
sed sit sicut in duplici festo: non rōe festi:
sed octauae. Et hoc semp i capella pape
seruatur.

De sancta anna.

Notādū ē qz romani summi pōtīfices cō
sueuerunt facere festum beate anne mris
uirginis marie: qđ festum. xij. kalē. augu
sti celebrat: et h nō proprium habeatur
officiū: sex tamen lectiones dicuntur
de canticis canticorum. i. osculetur me:
et tres de omelia sancti hieronymi super
euāgelium. Liber generationis iesu xpi:
de quo semper sit per rōanos pōtīfices:
nisi in dominica uenerit: qz in sequentes
transfertur diem: tamen alibi cōsuetudo
tenet: ut fiat huiusmodi officiū de una
sancta nec martyre nec uirgine.

Rubrica mēis augusti.

Sactorum machabeorum officiū trā
sferatur: qm totū officiū sit de uincula sū
ti petri apostoli.

De scō eusebio fiat festū p se.

Post octauam assumptionis beatae
rie uirginis sit de facto bernardo abbate.
De sancto bernete martyre: qđ i die oc
currit beati augustini nō sit cōmemo. sed
transfertur. Similiter et de sancta sabina
que in die decollationis facti iōānis bap
tiste occurrit nulla sit omēo. Qm de fe
sto decollatiōis sup̄ facta ē mētio: equis
est ut huiusmodi adiūcta sit.

Regula.

Anno a natiuitate domini. M. ccc. lxxx.
xliij. pōtīficatus domini urbani pape. vi.
anno. xij. dies primus mēis septembris
fuit dies mercurij: et festum decollationis
ioannis baptiste occurrit i dominica cur
rētē. C. lra. Et secundus aliquas rubricas

antiquas: aliqui affirmabant fieri debere
de dñica: et ponere. Job: qm̄ ē historia. p
pria: et nō de festo occurrente. Sed p̄fā
pōnfer decreuit fieri d̄ s̄cto iōāne: ex eo
q̄ historia. Job. poterit transferri in se
quentem dñicam: et secundum illas rubri
cam. Quandocunq; aliquod festum du
plex apostoli uel euangeliste: seu habēs
aliqua. p̄pria r̄sona: uenerit in dñica: in
qua ponitur historia: que potest transfer
ri in sequentem dñicam: tūc fiat de festo:
et non de dñica: et ita factum ē: et in tertia
dñica positum fuit officiu de octaua na
tuitatis beate marie uirginis: et in feria
vi. p̄pone sequenti Liber Thobie. Dñi
ca quarta Liber Judith. Et dñica quinta
Liber Iester. De hoc ordine etiam in
tabula mensis septembris dictum ē: lege
qm̄ occurrit l̄a. dñicalis. Et licet uideat
ur esse aliqua differentia inter has rubri
cas: tamen si diligenter aduertim̄ i idem
reducunt.

Rubrica mēsis septembris.

Die prima mēsis septēbris i puincia. pui
de sit de s̄cto egidio abbate. Ideo nota
q̄ siue in puincia siue alibi roman̄ ordo
facere placuit offm̄ p se.

Gregori. x. Pon. max. Die statuit ut se
stium natiuitatis beate marie uirgis uigi
liam habeat: sicut festum assumptionis.
Item urbanus. xi. Pon. max. manda
uit uigilias celebrari in oib; festis gl̄ose
u. r̄ginis marie.

De festiuitatib; q̄ infra octauam beate ma
rie uirgis occurrūt: nihil tūc agi: sed p̄ac
ti octaua celebrāt. ut. excepto festo exalta
tōis s̄cte crucis: qd̄ die occurrente cele
bratur cū p̄memoratiōe octauae: et quoti
die fiunt nouem lectiōes. de canticis tres.
de sermōe sancti augustini tres. et tres
de omelia s̄cti hieron. ni p̄bā: et quoti
die incipitur a primo responsorio. Et sit
de octaua die suo: l̄z occurreret in dñica

habente historiam. p̄p̄iam p̄mo ponē
dam. In octaua sit idem officium quod
in die.

Festus exaltationis sancte crucis duplex
est: et habet officium. p̄p̄ium: et fit eo die
quo cadit cū commemoratiōe octauae
natiuitatis sancte marie in utriusq; uespe
ris matutinis et missa. Si uero cadat in
dñica: fit de dñica p̄ma cōmemoratio.
Secunda uero de octaua natiuitatis s̄c
te marie in utriusq; uesperis matu. et mis
sa. Si nona lectio de omelia dominice
dicitur.

Nota q̄ quando infra octauā natiuitatis
beate marie officium sancte crucis cele
bratur: in omnibus hymnis suis dicitur
gloria tibi dñe qui natus. Et idem dicit
ad primam in responsorio breui. s. Qui
natus es etc.

Festū sanctorum cornelij et cipriani trās
fertur: et per se fit. Eodem modo sit de
sancto hadriano.

Rubrica mensis octobris.

In die s̄ctoꝝ sergij et bacchi: festū occur
rit etiam sancti marci pape et confessoris
et de singulis sit festū p se.

Gregorius undecimus Pontifex maxi
mus: statuit ut in die sanctarum. xi. milia
uirginum: ubi officium non habetur. p̄
p̄ium: officium fiat plurimorum marty
rum. Festum uero beati Martonis trans
fertur: et per se fiat.

Statuit insuper prefatus pontifex: ut in
festis unius s̄cte uirginis et martyris quan
do ad matutinū dicuntur psalmi de cō
muni martyrum: in utriusq; uesperis de
beant dici psalmi infrascripti: uidelicet.
Dixit dominus. Confitebor. Beatus.
Laudate pueri dominum. et Lauda

hierusalem: et hoc marie quando agitur duplex festum de sancta predicta: ut habetur in sancta agnete.

Rubrica mensis nouembrii.

Notandum quod si festum omnium sanctorum in dominica occurrerit: fit officium de festo absque commemoratione dominice: cuius officium omnino ad diem martis transferatur. Si uero festum aliquod occurrerit: ut puta sancti clementis: aut habens aliqua propria rationa uel aliud festum solenne: fiat de sancto cum commemoratione dominice in utriusque uespis. matu. et missa. et nona lectio de omelia dominice legitur. et hoc quoniam hic mensis solam habeat historiam. Et liber est danielis: et. xij. prophetarum prout distribui in penultima ultima hebdomada: si dominice fuerit impedire propter festa occurrentia.

Urbanus papa. vi. mandauit uesperis mortuorum cantari duplicando antiphonas immediate post secundos uespores omnium sanctorum. Ad hec et mandauit prefatus pontifex. quod si festum omnium sanctorum in sabbato occurrerit officium defunctorum ad diem lune transferatur.

Item nota quod prout festum omnium sanctorum in illo die agitur officium feriale: et si festum aliquod occurrerit transferatur: quod dicitur in aliis diem conuenientem transferri. hec tamen rubrica in plerisque locis non obseruatur.

In festo sancti martini: commemoratio non fit de sancto mena: sed officium sit per se. Item in missa si sit commemoratio de dominica: quis fiat ultima lectio: et antiphona ad benedictionem. et in secundis uespis fiat et commemoratio.

Rubrica indiuidue trinitatis.

Sciendum est quod festum sancte trinitatis non habet octauam. Item si prouideret dictum festum occurrere in die sancti barnabe apostoli: uel in alio duplici festo: de trinitate officium fiat: absque commemoratione sancti barnabe

uel alius festi.

Rubrica super salue regina et alijs.

Notandum est quod hec. antiphona. Alma redemptoris mei: dicitur a sabbato primo de aduentu exclusiue usque ad festum purificationis. Et hec. antiphona. Salue regina. A festo purificationis exclusiue: usque ad quartam feriam maioris hebdomade dicitur. Et hec. antiphona. Regina celi letare. A festo resurrectionis domini exclusiue usque ad sabbatum indiuidue trinitatis dicitur. Et hec. antiphona. Ave regina celorum. A sabbato uigilie sancte trinitatis usque ad aduentum domini exclusiue dicitur. Quas quidem antiphonas. Clemens. vi. pontifex maximus. ordinauit: et in urbe statuit pontificatus sui anno. viij.

Rubrica super festiuitatibus totius anni: cum earum diuisionibus.

Aduertendum est in primis: quod illud censetur esse festum solenne quod in ciuitatibus uillis: et quibus alijs locis celebratur a clericis. Et mechanici ob reuerentiam illius festi de consensu seu approbatione episcopi cessant ab opere mechanico.

Notandum propterea: quod festiuitates totius anni in tres partes principales diuiduntur. scilicet in duplices: et semiduplices: et simplices. Et quales partes diuiduntur in duas. Nam prima pars duplicum diuiditur in maiorem duplicem et minorem duplicem. Secunda in maiorem semiduplicem et minorem. Tertia in maiorem simplicem et minorem.

Hec sunt festa prime partis maiora duplicia. videlicet natiuitas domini. octaua eiusdem. epiphania. purificatio uirginis marie. et octo festiuitates eiusdem uirginis. resurrectio domini. ascensio. pentecostes. festum trinitatis. corporis christi. natiuitatis sancti iohannis baptiste. apostolorum petri et pauli. Transfigurationis domini. festum inuentionis et exaltationis sancte crucis. Festum proprii loci dedicationis eiusdem ecclesie.

248
Hec omnia duplicantur. Et sacerdos induitur in principio uesperorum et cappa na ter pullatur. Addunt etiam alij omnes dies dominicos.

Hec sunt festa secunde partis. scilicet. minora duplicia. Festum sancti stephani. protomartyris. iohannis euangeliste. in cena domini. et sabbato sancto. uigilia pentecostes. prima dies et secunda: post dominicam resurrectionis et pentecostes. conuersionis sancti pauli. cathedra sancti petri. commemoratio sancti pauli. octaua apostolorum petri et pauli. festum sancti laurentij. octaua corporis christi. octaua uisitacionis. assumptionis. et natiuitatis. glorie uirginis marie. et sancti petri aduincula. dedicatio sancti michaelis. dedicatio basilice saluatoris. festa apostolorum. euangelistarum. et doctorum. In quibus omnes anime duplicantur. Sacerdos uero in principio uesperorum non induit: sed a caplo in antea: et cappa na ter pullatur. Est autem aduertendum: quod si eodem die. maius duplex et minus duplex festum occurrerit minus duplex transferatur. Et in secundis uesperis totum fiat de maiori duplici: cum commemoratione minoris duplicis.

Hec sunt festa tertie partis. scilicet. maioris semiduplicis: festum sanctorum innocentij. octaua sancti stephani. et sancti iohannis euangeliste. octaua epiphanie. octaua sancti iohannis baptiste. octaua ascensionis. apparitio sancti michaelis. festum sancte marie magdalene. octaua sancti laurentij. decollatio nis iohannis baptiste. sancti martini. et quodcumque missa beate marie uirginis: quod in sabbato celebratur.

Hec sunt festa quarte partis. scilicet. minoris semiduplicis. festum sancti nicolai. sancte lucie. uigilia natalis domini. festum sancti antonii. A festo innocentij usque ad octauam natalis domini. agnetis primo. agathe. benedicti. iohannis et pauli. A commemoracione sancti pauli usque ad octauam apostolorum. A festo assumptionis usque ad octauam eius. A festo corporis christi usque ad octauam eius. A festo ui-

sitationis usque ad octauam eius. A festo natiuitatis beate marie usque ad octauam eius. festum clementis. sancti blasij. sancte cecilie: et sancte catherine.

Hec sunt festa quinte partis. scilicet. maiora simplicia. Et sunt que habent officium proprium in missa: et si duo uenerint eadem die: primo agitur de primo usque ad caplin in secundis uesperis: de secundo agit a caplo in antea: nisi alie rubricae speciales inueniretur.

Hec sunt festa sexte partis: et sunt omnia alia superius non assignata: et uocantur festa maiora simplicia: et semper sunt de festo precedenti usque ad caplin in secundis uesperis: et a caplo in antea fit de festo sequenti. De festiuitatibus trium lectionum nulla fit mentio: quoniam prius abusus sunt et iuxta mandatum sanctissimi. d. d. iohannis pape. xxiij. iussit fieri nouem lectiones: nisi officium fieret de feria.

Dies ieiunij obseruandi.

Vigilia natiuitatis domini. pentecostes. iohannis baptiste. laurentij. assumptionis beate marie. natiuitatis et uisitacionis eiusdem secundum sanctorem rubricarum nouarum. apostolorum omnium. iohannis euangeliste. philippi et iacobi: ac bernabe uigilia demptis. omnium sanctorum. quattuor tempora tota quadragesima exceptis diebus dominicis.

Festa ex decreto ecclesie obseruanda.

Omnes dies dominici. festum natiuitatis domini. sancto et laurentij stephani. iohannis euangeliste. innocentij. siluestri. circuncisionis. purificationis. annunciationis. resurrectionis domini cum duobus sequentibus diebus. philippi et iacobi. inuentiois sancte crucis. ascensionis domini. pentecostes cum duobus sequentibus diebus. corporis christi. iohannis baptiste. apostolorum petri et pauli. uisitacionis beate marie. assumptionis et natiuitatis. exaltationis sancte crucis. dedicatio sancti michaelis. omnium sanctorum. sancti martini. Et de dicacionis cuiuslibet ecclesie in propria parochia

et alioꝝ festa secūdu ꝑcepta epōꝝ. Et de
festu gñaliter solēne: ut puta basilij: anto
nij: georgij: catharine ⁊ lucie: ⁊ oīum sac
toꝝ specialiu i frīs suis. Accēdō et festum
trāsfigurationis dñi ex decreto sacrosūmi
d. d. calisti tertij pont. max.

Incipit tabula parisiensis.

De antiphonis laudū specialibꝫ q̄ ate na
tiuitatē dñi suis diebꝫ distribuunt: fiat ut
i subscriptis tabulis cōtinet.

Tabula prima.

In anno illo i quo natiuitas dñi uene
rit i dñica secūdu sequētē tabulā ꝑcedat.

Feria. iij. tertiē hebdomade aduentus ad
laudes ⁊ ꝑ ho. a. ꝑrophete ꝑdicauerunt.
cum suis añ. ⁊ ꝑo. ad bened. a. Adissus ē
gabriel. ad mag. a. Ecce ancilla dñi. Feria
.v. ad laud. a. Tibi soli. cū reliquis ꝑo. d
ꝑo. ad bened. an. Cōsolamini. ad mag. an.
Letamini cū ierlm. Feria. vi. ad laud. añ.
Sꝑu principali. cum reliquis de añis ei ꝑs
de ꝑo. ad bened. an. Ex quo facta est. Ad
mag. a. O sapia. Sabbato ad laud. añ.
Benigne fac. ad cāticū añ. Expect. ad bñ
añ. Quō fiet istd. ad mag. an. O adonai.
Dñica. iij. d. aduentu ad laud. et ꝑ ho. añ.
Canite tuba. ad bñ. an. Ave maria. ad ma.
añ. Ioseph fili dauid. Feria. ij. quarte heb
domade. ad laudes et ꝑ horas. a. Ecce ue
nit. dñus. ad bened. ant. Egrediet uirga.
ad mag. añ. O radix iesse. Feria tertia. ad
laudes ⁊ ꝑ horas. añ. Rorate celi. Ad
bñd. añ. Tu bethleē. ad mag. an. O dauid
dauid. Feria. iij. in festo sancti thome in
laudibus ad ꝑmōratōem aduentus. an.
Nolite timere. In uespis ad commemo
rationem aduentus. añ. O oriens. Feria
.v. ad laud. et ꝑ horas. an. De siō uēiet. ad
bñd. añ. Vigilate animo. Ad magni. a. O
rex gēnū. Feria. vi. ad laudes et ꝑ horas
an. Constantes estote. cum suis antiphonis.
Ad bened. an. Ecce cōpleta sunt. Ad mag.
a. O emanuel. Sabbato uigilia natiuita
tis dñi. ad laudes et ꝑ horas an. Judea ⁊
ierlm. rē.

Secunda tabula.

In anno illo in quo natiuitas dñi se
cūda feria uenerit sic fiat. Feria. v. secū
de hebdomade aduentus. ad laudes et
ꝑ horas. añ. De siō ueniet. ad benedi.
an. Vigilate animo. ad mag. an. Qui post
me uenit. Feria. vi. ad laudes an. Sꝑu ꝑi
cipali. Ad bñ. añ. Dicite pusilli. ad mag. añ
Cantate dño. Sabbato ad lau. añ. Beni
gne fac. ad bñd. ant. Leuabit dñs. ad mag.
an. O sapia. Dominica tertia ad laudes
et ꝑ horas. ant. Veniet dominus. Ad
benedic. añ. Super solium. Ad mag. an.
Beata es maria. Feria secūda tertiē heb
domade ad laudes ⁊ ꝑ horas antipho
na. Ecce ueniet dominus. Ad bened. añ.
Egredietur uirga. ad mag. an. O adonai.
Feria tertia ad laudes et ꝑ horas añ. Ro
rate celi. Ad benedictus. an. Tu bethleē.
ad mag. an. O radix iesse. Feria. iij. ad
laudes et ꝑ horas. an. ꝑrophete ꝑdica
uerit. ad benedictus. ant. Adissus est. ad
magni. añ. O clauis dauid. Feria quinta
festum sancti thome ad laudes ꝑ ꝑmō
ratione aduentus. Nolite timere. In uespis
ꝑo commemoratione aduentus. ant.
O oriens. Feria sexta ad laudes et ꝑ ho
ras an. Constantes estote. ad benedictus. añ.
Ex quo facta est. ad magni. an. O rex gen
tium. Sabbato ad laudes ⁊ ꝑ horas.
añ. Canite tuba. Ad canticum añ. Expe
ctetur. ad benedictus. añ. Ecce completa s.
ad magni. an. O emanuel. Dñica. iij. u
gilia natiui. dñi. ad laudes et ꝑ horas an.
Judea ⁊ ierlm.

Tertia tabula.

In anno illo in quo natiuitas domi
ni feria tertia uenerit sic fiat. Feria sexta
secunde hebdomade aduentus ad lau
des et ꝑ horas antiphona. Constantes
estote. Ad benedictus antiphona. Dicite
pusil. ad magnificat antiphona. Cantate
domino. Sabbato ad laudes antipho
na. Benigne fac. Ad benedictus antipho
na. Leuabit dominus. Ad magnificat an
tiphona. O sapientia.

Dominica. iij. ad laudes ⁊ ꝑ horas añ.

Veniet dñs. ad bened. an. **Suo solium** ad
 mag. an. Beata es maria. **Feria. ij. tertie**
 hebdomade ad laudes et per horas an. **Ecce ueniet** ad bened. an. **Egredietur** vga.
 ad magni. an. **O adonai.** **Feria tertia** ad
 laud. et p horas an. **Rorate celi** ad bened.
 an. **Tu bethle.** ad mag. an. **Oradix iesse.**
Feria. iij. ad laud. et p horas an. **Prophete**
predicauerunt ad bened. an. **Misus est**
 ad mag. an. **O clavis dauid.** **Feria. v. ad**
 laudes et p horas an. **De sion ueniet** ad be
 ned. an. **Vigilate aio.** **Ad magni. an.** **O ori**
 ens. **Feria. vi. in festo sci thome** p come
 moratiõe aduentus. an. **Nolite timere**
 In uespis p omēoratiõe an. **O rex gentiū.**
Sabbato ad laud. ant. **Benigne fac.** ad
 canticum an. **Expectetur.** **Ad bñdict.** an.
 Quomodo fiet. ad mag. an. **O emanuel.**
Dñica. iij. ad laudes et p horas an. **La**
 nite tuba. ad bened. an. **Ecce cōpleta sunt.**
 ad mag. an. **Aue maria.** **Feria. ij. uigilia**
 nat. dñi ad laudes et p horas an. **Juda et**
 ierlm. **Quarta tabula.**
In anno illo i quo nati. dñi feria quar
 ta uenerit sic fiat. **Sabbato secūde** heb
 domade aduentus ad laud. an. **Benigne**
 fac. ad canticū an. **Expectetur** ad bened.
 an. **Leuabit dñs.** ad mag. an. **Ante me nō**
 est. **Dominica tertia** ad laudes et p hor.
 an. **Veniet dñs** ad bened. an. **Sup solium**
 dauid. ad mag. an. **Beata es maria.** **Feria**
 secunda tertie hebdomade aduentus.
 ad laudes an. **Miserere.** ad benedic. an.
 dicit dñs. ad magni. an. **O sapiētia.** **Feria**
 iij. ad laud. et p horas an. **Rorate celi** ad
 bened. an. **Tu bethle.** ad ma. an. **O ado**
 nai. **Feria. iij. ad laudes et p horas an.**
Prophete predicauerūt. ad bñd. an. **Misus**
 est. **Ad mag. an.** **O radix iesse.** **Feria. v.**
 ad laudes et p horas an. **De sion ueniet**
 ad bened. an. **Vigilate aio.** ad mag. an.
O clavis dauid. **Feria. vi. ad laudes et p**
 horas an. **Constantes estote.** ad bened. an.
Ex quo. ad ma. an. **O oriens.** **Sabbato**
 in festo sancti thome p pmeo. aduentus.
 an. **Nolite timere.** **In uesperis pro come**
 moratione aduentus an. **O rex gentium.**
Dominica. iij. ad laudes et p horas an.

Lanite tuba. **Ad benedictus antiphōa.**
Aue maria. ad mag. an. **Joseph fili dauid**
Feria. ij. quarte hebdomade aduentus ad
 laudes et per horas an. **Ecce ueniet** ad bñ.
 an. **Ecce completa.** ad mag. an. **O emanuel**
Feria. iij. uigilia natiuitatis dñi ad laud.
 et p horas an. **Judea et ierlm.**

Quinta tabula.

In anno illo i quo nati. dñi feria qui
 ta uenerit sic fiat. **Feria. ij. tertie hebdo**
 made aduentus ad laudes et p hor. an.
Ecce ueniet. ad bened. an. **Egredietur** ad
 mag. an. **Beatam me dicent.** **Feria tertia**
 ad laudes an. **Dele dñe.** cum reli. de ps.
 ad bene. an. **Cōsurge.** ad mag. an. **O sa**
 pientia. **Feria quarta** ad laudes et p hor.
 an. **Prophete predicauerūt.** ad benedic. an.
Misus est. ad mag. an. **O adonai.** **Feria**
 quinta ad laudes et p horas an. **De sion**
 ueniet. ad bened. an. **Vigilate aio** ad mag.
 an. **O radix iesse.** **Feria. vi. ad laudes**
 et per horas an. **Constantes estote.** ad be
 nedic. an. **Ex quo facra** ad magni. an. **O**
 clavis dauid. **Sabbato ad laudes.** **Beni**
 gne fac. cum reliquis ut i psalmista. ad cantū
 cum **Expectetur.** ad bened. **Quō fiet istud.**
 ad mag. an. **O oriens.** **Dominica. iij. ad**
 laudes et per horas an. **Lanite tuba.** ad
 bened. an. **Noli timere.** ad mag. an. p co
 memoratiõe aduentus. **Aue maria.** **Feria**
 ij. quarte hebdomade in qua transferri
 festum sancti thome ad laud. p omēorati
 one aduentus. an. **Dicit dñs.** **In uespis p**
 omēoratiõe aduentus an. **O rex gentium.**
Feria. iij. ad laud. et p ho. an. **Rorate celi**
 ad bened. an. **Ecce cōpleta.** ad mag. an. **O**
 emanuel. **Feria. iij. uigilia nati. dñi** ad lau
 des et p horas an. **Judea et ierlm.**

Sexta tabula.

In anno illo in quo nati. dñi feria. vi.
 uenerit sic fiat. **Feria. ij. tertie hebdoade**
 aduentus: i qua transferri festū sancte lucie in
 laudib. p omēoratiõe aduentus an. **Egredi**
 etur vga. **Expleto xō officio sancte lucie** cu
 omēoratiõe aduentus dicāt an. laud. secū
 ferie sine nota cum suis ps. m. i. **Ecce ue**
 niet dñs. cum reliquis. an. **In uespis p**
 pmeo. aduentus an. **Beatam me dicent.**

Feria tertia. Ad laudes. añ. Dele domine
Cū reliqs de ps. Ad bened. añ. Cōsurge
Ad mag. añ. Eleuare. Feria. iiii. Ad lau
des. añ. Ampli' la cū reli. de ps. Ad bñd.
añ. Diffus ē. Ad mag. añ. O sapia. Feria. v.
ad laudes et p horas. añ. De sio ueniet. Ad bñ.
añ. Vigilate aio. Ad mag. añ. O adonai
Feria. vi. ad laudes et p horas. añ. Consta
tes estote. Ad bened. añ. Ex quo facta est. Ad
mag. añ. O radix iesse. Sabbato ad lau.
añ. Benigne fac. cū reliqs de ps. ad cāticū
Expectet. Ad bened. añ. Quō fiet istud. Ad
mag. añ. O clauis dauid. Dñica. iiii. ad
laudes et p horas añ. Canite tuba. Ad be
ned. añ. Aue maria. Ad mag. añ. Ioseph
fili dauid. Feria secūda quarte hebdoma
de i festo. i. scti thome. p pñeōratōe aduē
tus i laudib'. añ. Nolite timere. In uespis
p pñeōratōe. añ. O oriens. Feria tūa
ad laudes et p horas. añ. Rozate celi. ad
bened. añ. Tu bethleē. ad mag. añ. O rex
gētū. Feria. iiii. ad laudes et p horas añ.
Prophete pñcauerit. ad bñd. añ. Ecce cōple
ta sūt. ad mag. añ. O emanuel. Feria. v.
uigilia nati. dñi. ad laud. et p horas. añ.
Iuda et ierlm. Septima tabula.
I Anno illo i quo nat. dñi sabbato ue
nerit sic fiat. Feria. iiii. tertie hebdomade
aduē' ad laudea et p horas. añ. Rozate
celi. ad bened. añ. Tu bethleē. ad mag. añ.
Eleuare eleuare. Feria. iiii. ad laud. añ.
Amplius. cū reliqs d ps. ad bened. añ.
Diffus ē gabriel. Ad mag. añ. Ecce ācilla
dñi. Feria. v. ad laud. añ. Tibi soli. cū reli
qs d ps. ad bñd. añ. Cōsolamini. ad mag.
añ. O sapia. Feria. vi. ad laud. et p horas
añ. Cōstātes estote. ad bened. añ. Ex q' sca
est. ad mag. añ. O adonai. Sabbato ad
laudes añ. Benigne fac. cū reliqs d ps. ad
cāticū. Expectet. ad bened. añ. Quō fiet
istud. ad mag. añ. O radix iesse. Dñica. iiii.
aduētus ad laudes et p horas añ. Canite
tuba. ad bñd. añ. Aue maria. ad mag. añ.
Ioseph fili dauid. Feria secūda. iiii. heb
domade aduētus ad laudes et p horas
añ. Ecce ueniet. ad bened. Egre dictur. ad
mag. añ. O clauis dauid. Feria tertia in
festo sancti thome in laud. p pñeōratōe

aduētus. añ. Nolite timere. In uespis p
pñeōratōe aduētus añ. O oriens. Fe
ria. iiii. ad laudes et per horas. añ. Pro
phete pñcauerunt. ad bened. añ. Ponaz
in sion. ad mag. añ. O rex gētū. Feria. v.
ad laudes et p horas añ. De sion ueniet.
Ad bñd. añ. Ecce cōpleta sūt. ad mag. añ.
O emanuel. Feria. vi. uigilia nati. dñi ad
laud. et p horas añ. Iuda et ierlm. añ.

Sanctuarium ubi gesta sanctorum narratur secundum ritum romane curie per anni circulum incipit.

In festo sancti saturnini martyris: oratio.

Eus qui nos beati saturnini martyris tui concedis natalitio perfrui: eius nos tribue meritis adiuvare. *p. d. Lectio.*

Rome natale sancti saturnini martyris et senis et sisinnii diaconi: sub maximiano: a quo primo iter alios servos dei donati sunt: ad fodiendum arenam: ad faciendas thermas diocletianas. Quorum unum sisinnium peritatum sibi cum interrogasset isdem maximianus quod uocaretur. Redit: Ego peccator: sisinnius seruus servorum domini nostri iesu christi. Cui cum post talia diceret maximianus: aut sacrificia deo bercula: aut carnes tuas igni cremabo. Redit: Et ego quidem semper hoc optavi: utrum si meritis fuero ut coronam desiderata accipiam. *Lectio secunda.*

Traditus igitur laudatio prefecto: missus est in custodia decem et septem diebus. Unde exhibitus est ab amproniano comentariensi aspectibus lauditis: et subito lux de celo facta est: et vox cum luce audita. Venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est a constitutione mundi. Tunc ampronianus tremefactus. Cecidit ad pedes sisinnii dicens. Adiuvato te per iesum christum quem perferis: ne tardes me baptizare: et facias me pertingere tecum ad coronam. Qui baptizatus statim obtruncatione capitis coronam martyris inuenit. Retruditur iterum in custodia sisinnius et senex saturninus cum illo: ubi multos gentiles ad se venientes docebat: et baptizabant. *Lectio tertia.*

Quod xlii. denique dies: vincit catenis ac nudis pedibus educti duo ante prefectum: delata est tripoda ut sacrificarent. Tunc beatus saturninus dixit. Commendat dominus deos gentium. Et continuo soluta est tripoda creta velud lutum. Quod videntes duo milites: papias et maurus. Crediderunt christo. Et comprehensi a laudatio non post multos dies martyrio coronati sunt. Deinde laudatus beatum senem et

turninum et sisinnium in beculo iussit levare et attrahi: nervis et fustibus et scorpiis bus cedi. Quibus et flammis post modum iussit apponi ad laqueum: et depositos in beculo ductosque miliario secundo: via numentana capite detruncari. Quorum corpora cum iohanne presbitero colligens theodosius christianissimus: qui de facultatibus suis martyribus multa ministrabat. Sepeliit in predio suo via salaria: sub die tertio calendarum decembrium. *In vigilia sancti andree apostoli capitulum.*

Patres corde creditur ad iustitiam: Ore autem confessio fit ad salutem: dicit enim scriptura: Omnis qui credit in illum non confundetur. *Hymni versiculi psalmi et responsoria brevia dicunt de communi apostolorum ad magnificam.* Unus ex duobus qui secuti sunt dominum erat andreas frater simonis petri: alleluia. *oratio.*

Omnipotens tuam domine suppliciter exoramus: ut sicut ecclesie tue beatus andreas apostolus extitit predicator et rector: ita apud te sit pro nobis perpetuus intercessor. Per dominum. *Ad maturum inuitatorium.* Regem apostolorum. *ps.* Venite. *In primo nocturno antiphona.* Vidit dominus petrum et andream: et vocavit eos. *ps.* Celi enarrant. *antiphona.* Venite post me dicit dominus faciam vos fieri piscatores hominum. *ps.* Benedicam dominum. *antiphona.* Relictis retibus suis secuti sunt dominum redemptorem. *ps.* Eructavit cor. *Lectio prima.*

Passionem sancti andree apostoli quas oculis nostris vidimus. Omnis presbyter et diaconus ecclesiarum achaie scribimus universis ecclesiis que sunt in oriente et occidente et meridiano et septentrione in christi nomine constitute. Pax vobis et in universis qui credunt in unum deum et in trinitatem perfectam. verum patrem ingenitum. verum filium unigenitum. et verum spiritum sanctum procedentem ex patre: et in filio permanentem: ut ostendat unus spiritus sanctus esse in patre et filio: et hunc esse unigenitum filium quod et ille qui genuit. Hanc fidem dicimus a sancto andrea apostolo iesu christi. Cuius passionem quam coram positi sumus prout possumus explicamus.

a. a.

Proconsul itaq; egeas patras ciuitate i
gressus cepit cōpellere credētes i christo
ad sacrificia idolorū. Cui occurrens sac
andreas dixit. Sportebat ut tu q iudex
esse hoīū cōprobaris. Iudicē tuū q est i
celis agnosceres: et agniti coleres et colē
do eū qui uerus deus est ab his qui ue
ri dī non sūt animū reuocares. **Rāsonū.**

Dum pambularet dñs sup mare secus littus
galilee: uidit petrum et andrea retia mittentes
in mare: et uocauit eos dicēs: Venite post me
et faciam uos fieri piscatores hoīū. **✱.** Erāt
cū piscatores et ait illis. Venite post. **Lec. ii.**

Qui egeas dixit: Tu es andreas qui
destruis templa deorum: et suades
hoībus supstitiosam sectā quam nup de
latam romani principes exterminari ius
serunt. Sanctus andreas rīdit. Romāi
principes nōdū cognouerunt hoc: q p
salute hoīū ueniēs dei filius docuerit.
Ista idola non solū deos non esse: s; eē
demonia pessima humano generi inimi
ca: que hoc doceāt hoīes unde offenda
tur dñs: ut dū offensus fuerit auertat: et nō
exaudiat: et cū auersus fuerit et non exau
dierit: hēant cum diabolo ipsi captiui: et
tandū eos deludat q; diu de corpore ex
eant rei et nudi: nihil secum preter pecca
ta portantes. Egeas dixit. Ista supstitio
sa et uana uerba sunt. Naz et iesus uester
dum hec predicaret: iudei illum crucis
patibulo affixerunt. Andreas rīdit: O si
uelis scire mysterium crucis: q; rōnabili
caritate auctor humani generis p restau
ratione nra. Hoc crucis patibulum non
inuict sed sponte suscepit. **✱.** Ador ut
uocē dñi predicātis audiuit beatus andreas
relictis retib; quorū usu actusq; uiuebat: Eter
ne uite secutus est premia largientē. **✱.** Hic est
qui p amoze christi pendit in cruce et p lege
eius sustinuit passionē. Ene. **Lec. iia.**

Queas dixit: Cum traditus afferat
a suo discipulo et a iudeis tentus et
presidi adductus: et ad petitionē iudeorū
a militibus presidis crucifixus. Quō tu
dicis spontaneū crucis subisse patibulū?
Andreas rīdit. Ego dico spontaneus:
qm̄ illi cū ipso fui cū a suo discipulo

deret et aq; traderet dixit nobisq; tradē
d' eēt et crucifigēd' p salute hoīū: et ita
die resurrecturū se esse predixit. Cui cū
frater meus petrus diceret: ppicius tibi
esto dñe ne fiat istud. Indignatus sic ait
petro: Uade retro sathana: q; non sapis
que dei sūt. Et ut plenius nos instrueret:
qm̄ spōte passionē susceperet: dicebat no
bis. Potestatem hēo ponendi animas
meas: et potestatem hēo iterum sumēdi
eam. Ad ultimū uero dñs cenaret nobis
cum et diceret unus uīm me traditurus
est: et ad istā uocē oēs contristaremur: ne
suspensos cogitatio trucidaret. Ait: Cui
dedero panis fragmētū manu mea: ipse
est. Et cum dedisset uni ex eūz discipulis
nris: et futura quasi preterita iā narraret.
Docuit se uoluntate fuisse traditū: eūz
nec traditorē fugiendo deseruit: et i loco
quo sciebat illum esse uenturū pmāsit. **✱.**

Doctor bonus et amicus dei andreas ducitur
ad crucē aspiciens a longe uidit crucē: et dixit
salue crux: Suscipe discipulum eius q peper
dit in te magister me christus. **✱.** Salue crux
que in corpore christi dedicata es: et ex mēbris
eius tāq; margaritis ornata. Suscipe. **In. ii.**
nocturno ant. Dignum sibi dñs cōputauit
martyrem: quem uocauit aplm dum eēt in ma
ri alleluia. **ps.** Omnes gentes. **ant.** Dilexit
andrea dñs in odore suauitatis. **ps.** Exaudi
dñs deprecationē. **ant.** Biduo uiuens beatus
andreas pendeat i cruce p christi noie et do
cebat pplm. **ps.** Exaudi dñs orōnē. **Lec. iiii.**

Queas dixit: Ador te prudentē ui
rū istum uelle sectari. Quem quo
cūq; pacto aut sponte aut inuitū. Cru
ci tñ psteris affixū. Andreas rīdit: Hoc
est qd eēt me dixisse iā retines. Magnū
ē mysteriū crucis. Qd si forte uolueris
audire reterā. Egeas dicit mysteriū nō
pōt dici sed supplicium. Andreas rīdit:
Ipsū supplicium mysteriū restauratiōis
humane si patiēter audieris cōprobabo
Egeas dixit: Ego quidē patienter audia
sed tu si me obteperant non audies: ipsū
crucis mysteriū in te ipso excipies. An
dreas rīdit: Ego si crucis patibulum et
pauca etē glām crucis non predicarem

Egeas dixit: Infans sermo tuus predi-
cat crucē supplicij: q̄ p̄ audaciam non ti-
mes penā mortis. Andreas rīdit: Non
p̄ audaciam sed p̄ fidē: non timeo penam
mortis. *Ad*ors aut̄ peccatorūz pessima.
Et iō audire te uolo crucis mysteriū:
ut agnitiū forsitā credas. Et credens ad
restorationem tue aīe quoquo pacto p̄-
tigas. Egeas dixit: Restauratur hoc qđ
pisse docet. nūqd aīa mea p̄st: ut adei-
re stauratiōē uerū p̄ fidē n̄ possi quā tu asse-
ras. *Ad* dō dī ducebat ut crucifigeret cū: ppl̄s
aut̄ clamabat uoce magna dicēs: Innocēs ei⁹
sanguis sine cā damna. *¶* Lūqz ducerent
eūz ut crucifigeretur: sc̄s est p̄cursus ppl̄oz da-
mantūz et dicentiū. Innocēs. **Lectio q̄nta.**

Andreas rīdit: Hoc est q̄ te discē-
re considerabā: ut dū pditas aīas oīūz
hoīum docuerō. Iustā restauratiōē earū
p̄ crucis mysteriū pandam. Prim⁹
cū hō p̄ lignū preuaricationis mortem
iduxit: et necessarium erat hoc generi hu-
māo: ut p̄ lignū passionis mori que īgres-
sa fuerat pelleret. Et qm̄ de immaculata
terra factus fuerat hō prim⁹: q̄ per lignū
preuaricationis mūdo morte intulerat:
necessario de immaculata uirgine nat⁹ est
p̄fectus hō: in quo dei fili⁹ q̄ prim⁹z fece-
rat hoīem: uitā eternā quā perdiderat p̄
adam reparat: ac de ligno crucis lignūz
p̄cupiscentie excluderet: expāderet ī cruce
imaculatas manus p̄ manibus īcō-
tinenter extētis: p̄ suo suauī cibo arboris
uetite escam fellis acciperet. Et in se sus-
cipiens mortalitātē nīam. Suam nobis
īmortalitatem offerret. Egeas dixit. Ista
uerba illis narrare potes q̄ tibi credunt.
Adibī aut̄ nisi hoc p̄sentias: ut sacrificiū
dij̄s oīpotētib⁹ offeras. In ipsa quā lau-
das crucē te fustigatū affligi p̄cipiam. *¶*
O bona crux que decorē et pulchritudinem
de mēbris dñi suscepisti: accipe me ab hoībus
et redde me magistro meo: Ut p̄ te me recipi-
at qui p̄ te me redemit. *¶* Beatus andreas
expansis manibus ad cōlum orabat dicēz:
salueme bona crux. Ut p̄ te. **Lectio sexta.**

Andreas rīdit: Omīpotenti deo q̄
unus et uerus est oī die sacrificio nō

thuris fumum: nec taurorū mugientium
carnes nec hircorū sanguinem: sed īma-
culatū agnūz quōtidie in altari crucis sa-
crifico. Cuius carnes postq̄z oīis ppl̄s
credentiūz manducauerit: et ei⁹ sanguinē
biberit: agnus q̄ sacrificatus ē: integer p̄-
seuerat et uiuus. Et cū uere sacrificatus ē
et uere carnes māducate sint a ppl̄o: et ue-
re sanguis eius sit bibitus: tñ ut dixi inte-
ger p̄manet: et īmaculatus et uiuus. Ege-
as dixit: Quō potest hoc fieri. Andreas
rīdit: Si uis noscere quō pōt fieri. Assu-
me formāz discipulū: ut possis doceri qđ
queris. Egeas dixit: Ego a te tormentis
exigo hui⁹ rei notitiā. Andreas rīdit:
Adior te hoīem prudentem ad tantam
stultitiā deuolutū: ut putes me tormētis
diuina tibi pandere sacramenta. Audisti
mysteriū crucis. Audī mysteriū sacrificij.
Si credideris christū filiū dei q̄ cruci-
fixus est a iudeis uerū eē deum. Pandā
tibi quo ordine occisus uiuat agnus: qui
cū sacrificat⁹ fuerit et comestus: īteger tñ
et īmaculatus in suo regno p̄manet. *¶*

Expandi manus meas tota die ī cruce ad po-
pulum non credentē sed p̄dicentēz mihi. Qui
ambulant uias non bonas sed p̄ peccata sua.

¶ Deas ultionū dñs: dñs ultionūz libere egit
exaltare qui iudicas terram: redde retributio-
nē superbis. Qui ambulant. **In. iij. noctur-
no ant.** Non me p̄mittas dñe famulum tuūz
a te separari: tps̄ est ut comendes terre corpus
meū. *ps.* Consuebimur. **ant.** Andreas autē
rogabat ppl̄in: ut non īpedirent passionem illi-
us. *ps.* Dñs regnauit. i. **ant.** Recipe me ab
hoībus et redde me magistro meo: ut p̄ te me re-
cipiat: qui p̄ te me redemit: alla. *ps.* Dñs re-
gnauit. ij. **Lectio sancti euangelij secundūz
mattheum.**

In illo tpe. Ambulans iēsus iuxta
mare galilee: uidit duos fr̄es: simo-
nē qui uocat petrus et andrea fr̄em eius
mittētes rete ī mare. Erant eīz p̄scatores
et reliqua. om̄e. sc̄i greg. pape **Lec. vij.**

Audistis fr̄es carissimī: q̄ ad unius
iussionis uocē pet⁹ et andreas rel-
ctis retibus secuti sūt redemptorē. Nulla
uero hūc adhuc mirabilia facēz uiderāt

Nihil ab eodē premio retributiōis eter-
ne audierant: et tñ ad unū deum precep-
tum hoc qđ possidei uidebant oblini sī.
Quāta nos eius miracula uidem: quot
flagellis affligimur: Quantis minari af-
pitationibus deterrimur: et tñ uocantē sequi
p̄tenimus: in celo iā sedet qui de puerlio
ne nos admonet. Iaz iugo fidei colla gē-
tium subdidit. Iam mundi gliaz strauit.
Iam minis crebrescentibus districti sui
iudicii, p̄p̄inquum denūtiat diē: et tñ sup-
ba mens n̄ra non uult hoc sponte desere-
re: qđ quotidie perdit in uita. Quid er-
go fies carissimi: qđ in eius iudicio dictu-
ri sumus: qui ab amore p̄ntis seculi nec
preceptis flectimur: nec uerberibus emē-
damur. Sed fortasse aliquis tacitis secū
cogitationibus dicat. Ad uocē dñicam
uterq; iste piscator: quid aut q̄stum dimi-
sit. Qui pene nihil hūit: Sed hac in re
fies carissimi affectū d̄bemus potius pē-
sare q̄ censum. *R.* Oravit factus andreas
dum respiceret in celū: uoce magna clamauit et
dixit: Tu es d̄s meus quem uidi: ne patiaris
me ab ip̄io iudice deponi: Quia uirtutē sancte
crucis agnoui. *R.* Tu es magister meus chri-
stus quē dilexi: quē cognoui: quem p̄fessus sū
triumpho i ista uoce exaudi me. Quia. *Lec. viii.*

Multū reliquit qui sibi nihil retinuit.
Multū reliquit qui q̄libet parū
totū d̄seruit. Lerte nos et habita cū amo-
re possidemus: et ea que minime habem:
ex desiderio querimus. Multū ergo pe-
trus et andreas dimisit qñ desideria uter-
q; et hūdi dereliquit. Multū dimisit qui
cum re possessa et p̄cupiscentijs renunti-
auit. A sequentibus ergo tanta dimissa
sūt q̄sta a non sequentib; p̄cupisci potue-
runt. Nemo igit cum quosdā p̄spicit mul-
ta dereliquisse apud semetipsū dicat. Imi-
tari huius mundi cōtemptores uolo: sed
qđ derelinquā non hēo. Multa fies de-
relinquitis si desideriis terrenis renunti-
atis. Exteriora eim n̄ra deo q̄libet par-
ua sufficiunt. Cor nanq; et non sōam pē-
sat: nec p̄pendit q̄stum in eius sacrificio:
sed ex q̄sto p̄feratur. Nā si exteriorē sub-
stantiā p̄pendamus. Ecce facti negocia-

tores nostro perpetuam angelorū uitam
datis retib; et nauī mercati sūt. *R̄sponsum.*
Uidens crucē beatus andreas exclamauit di-
cens: o crux admirabilis: o crux inenarrabilis
o crux que p̄ totū mundum rutilas: Suscipe
discipulum christi: non me p̄mittas errare sicut
ouem non hūit pastorem. *R.* O bona crux q̄
decorē et pulchritudinem de mēbris dñi susce-
pisti. Suscipe discipulum. *Lectio nona.*

Estimationē quippe precij non hē-
sed tñ regnum dei tñ ualeat quātz
hēs. Ualuit nanq; zacheo dimidiū sub-
stantie: qđ dimidium aliud ad hoc qđ in-
iuste abstulit restituendū in quadruplū
reseruauit. Ualuit petro et andree dimis-
sis retibus et nauī: Ualuit uidue duob;
minutis. Ualuit et alteri calicē aque frigi-
de. Regnum uero dei ut diximus tñ ua-
let q̄stum hēs. P̄nsate igit quid uilius
cū emitur. Quid cari cum possidet. S;̄
fortasse nec calix aque frigide suppetit q̄
indigenti prebeat: et tunc securitatem no-
bis p̄mittit sermo diuinus. Redēptore et
eim nato celi ciues ostensi sūt: qui clama-
rent glia in excelsis deo: et i terra pax ho-
minibus bone uolūtatis. An dei nanq;
oculos nunq; est uacua manus a mune-
re: si fuerit arca cordis repleta bona uo-
luntate. Sic et cū psalmista dicit. In me
sē d̄s uota tua: que reddā laudationes t̄-
bi. Ac si apte dicat. Etsi exterius munera
offerenda non hēo. Intra memetipsū tñ
inuenio qđ in ara tue laudis ipono: qđ
n̄ra datione non pascere: oblatione cor-
dis meli; placaris. Nihil quippe dō dul-
ci; uoluntate bona offeri. Uoluntas aut
bona ē sic aduersa altius sic n̄ra p̄timefce-
re: sic de p̄speritate p̄ximi sicut de n̄ro p̄-
fectu gliari. Aliena dāna n̄ra credere: ali-
ena lucra nostra deputare. Amicum nō
propter mundum: sed propter deū dili-
gere: inimicum etiā amando tolerare.
Ad laudes et p̄ horas ant. Salue crux pre-
ciosa: suscipe discipulum eius q̄ pependit in te
magister meus christus. *ps.* Dñs reg. *cu; re-
liqs. ant.* Beatus andreas orabat dicēs: dñe
rex eterne glorie: suscipe me pendentē i patibu-
lo. *ant.* Andreas christi famulus: dignus dei

apls: germanus petri et i passione socius. **afit.**
 Maxilla christo amabilis: tulit corp' apli
 optimo loco cum aromatibus sepeliuit. **ant.**
 Qui psequabantur iustu demeristi eos dñe i
 infernum et in ligno crucis dux iusti fuisti. **ca.**

pinulū. Sres corde enim. **Ad bñd. ant.** Co
 cede nobis hoīem iustum: redde nobis hoīez
 sanctum: ne interficias hoīem deo carū: iustu
 mansuetum: et pium. **oio.** Maiestatez. **Ad**
tertia caplin. Sres corde eim credi. **Ad sex**
tam capl.

Non ē distinctio iudei et greci: nā idem dñs oīum diues in
 oēs q inuocant illū: oīs eim qcuqz iuo
 cauerit nom dñi salu' erit. **Ad ix. capl.**

Istas eim dicit: dñe quis credidit
 auditui nro: ergo fides ex auditu:
 auditus aut p uerbu christi: sed dico: nū
 qd non audierūt et qdē: in oēm terrā exi
 uit sonus eoz: et in fines orb terre uerba
 eoz. **Ad uesperas ant de laudibus ca.**
pinulum. Sres corde enim. **Ad mag. ant.**

Cū peruenisset beatus andreas ad locum ubi
 crux pata erat exclamauit et dixit: o bona crux
 diu desiderata et iam percipiscenti aio prepara
 ta: secur' et gaudēs uenio ad te: ita et tu exultās
 suscipias me discipulum eius q pependit in te.
oio. Maiestate tua. **In sacri nicolai epi et**

o. Eius q beatū nicolaum **pass. oio.**
 pontificē tuū: in numeris decorasti
 miraculis: tribue quesum': ut eius meri
 tis et p'cb' a gehēne icēdijs liberemur. p.
oio. Maiestate tua. **In sacri nicolai epi et**

Nicolaus itaqz ex illustri p **lect. i.**
 sapia ortus cuius fuit patere urb.
 Que adhuc multa plebiuz generositate
 referta. Parētes eius int cateruas potē
 tū qzta honorificentia celebrabant: tan
 to supne patrie accensi desiderio: magis
 celestis qz terrene dignitatis glām appe
 tebāt. Reuera eiz cū esset nūmū locuple
 tan. Nullius honoris isignia. Nulliusqz
 sume dignitatis disponere moderamī
 na uoluerunt: sed oī studio p'netiū se le
 ge uinciētes. Celibē uitam actitare sata
 gebant. Et mīz in modū cū in p'imeuo
 iuētutis flore: hunc solū genuissent filiū
 cunctis se uoluptatib' abdicarūt: et inter
 suas p'ces quas frequē i dñi tēplo fūde
 bant hunc solū supstite: hunc nō tñ diuit

tiaz: qztum mox flagitabant heredem.
 Quoz uota dñs ex alto p'spectans haud
 eoz defuit petitioni. Nūmūz qual futu
 r' eēt puer. In ipso ut ita dicam p'ordio
 natiuitatis eius mōstrare dignatus est.

Eum uero cū adhuc mās **lect. ii.**
 lacte aleret: cepit bino hebdomad
 die. iij. et vi. feriā semel bibere mānas: et
 hac uice p'tetus tota die sic permanebat.
 Puerilibus igr ānis: ut p'archa iacob
 domi simpli trāfactis: cepit bone idolis
 adolefcēs esse: et sicut illa etas affolet las
 ciuā cōplexus nō ē mundē: s; nūc parentū
 comitatus uestigia: nūc solus eccl'az fre
 bat limina: et qd ibi de scripturis patulo
 aduertebat auditu: nō inemor armario
 lo p'debat pectoris. Ubi aut utroqz pen
 te orbat' ē. Sepius illd euāgelicū ante
 sue mētis deducebat oclōs. Nisi qz renū
 tauerit oībus que possidet nō pōt meus
 eē discip'ls. Et cū hanelaret ad pf ciēduz
 qd pio uertebat i pectore: iuuenilē cepit
 titulare mētē ne fauoralis pcelleret aura:
 qcqd p christo facere disponebat: hec se
 cū ad deū uero cūmū desiderij sui pandēs
 uelamē dep'cabat: ut ille q oīum sciaz hz
 inspirare dignaret: quatenus de tātis sibi
 relictis opibus sic ordiaret: ut muta lau
 de hūana p'spectu placeret diuio. **lect. iij.**

Talia eo cogitāte accidit: ut qdā cō
 uicaneus eius nūmū locuplex ad
 tantā ueniret iopiā: ut nec ēt necessaria ui
 te hiet. Quid pla: Argente iedia tres fili
 as quas hēbat uirgēs fornicari p'stituit:
 ut eaz saltē ifai Lōmertio infelicē ageret
 uitā: prob pudor ex tēplo fama tāti ma
 li cuius nō aliud uelocius uiget mobilita
 te: totā p'ulit urbem: et mltiplici pplm ser
 mone replebat. Qd ubi uir factus cōpit
 nicolaus: p'doluit miserrimo hōi: atz uir
 ginū execrans stuprū: decreuit oīo ex su
 is habūdāijs eoz supplez iopiā: ne pu
 elle nobilibus orze natalibus lupanari
 macularēnt ifamia. S; cū nolet aliū nisi
 christū in suis factis hēre p'tēplatorē: cepit
 tpoz uices explorare: quo id sic oparet:
 ut ēt eos lateret qbus fiebat. Facta autē
 cuiusdā noctis hora: sumēs non modicū

aurū ligansq; i pāno: prexit ad domū ui-
ti: quā undiq; circūspiciēs p fenestrā que
cōpetens uidebat. *Clam iro. peccit: clā-
q; discessit.*

Lectio quarta.

Mene itaq; facto cū surrexisset hō:
aurūq; illud reperisset: dirigit pū-
mū. Ac tunc q̄sto gestiuit gaudio: q̄stas
ue deo grās egit siq; uelit exorbitis eius
lachrymis pōt aduertere. Celebratis ita-
q; ex more primogenite filie sue nuptiis.
Lepit hō diligenter igrere q̄s eēt q̄ illius
inopie tantā p̄stisset humanitatē. Cum
diu talia moliret. Nicolaus haud multo
post primi sile pegit opus. Abi uero fr̄is
reddita est dies: p̄siliuit hō destratu suo
inuenitq; sulū pōd' metalli prioris equa-
le. Tanto exulauit gaudio: qd si homeri
aut mazonis adesset faciūda loquacitas:
in tantarū magnitudine laudū expimen-
da succūberet. S; nonnulla oionis eius
psequētes: cetas sagaci lectori meli' sub
silentio ad intelligēdū relinquere q̄s ida-
gare eligimus. Orant aut sic. Dñe d's i-
quit absq; cui' nutu nec passus ad terrā:
nec foliū cadit arboris. Depcor ineffabi-
lē clementiā tuā: ut tu q̄ oia nosti ostende-
re digneris q̄s sit ille q̄ tanta bona erga
me exhibere non desinit. Hoc autē dñe
peto non ut eū temerario ausu pollutis
p̄tingere queā manib': s; ut sciā faml̄s tu-
um q̄ inf hoies degēs angelicā h; puer-
sationē: et magnificē nomen tuū b̄ndictū
in secula.

Lectio quinta.

Talibus orabat dictis: talibusq; se
hortabat sermonib'. Auferā certe
sonum ab ocul' meis: excubabo sollicit'
uigilansq; pnoctabo: forsitan oñdet mī-
hi dñs seruū suū. Dixit et dictū cepit ope
exercere. Interea paucis ad modū euo-
lutis diebus: ecce cultor trinitatis aduēit
nicola': et iterate uicis factū terno cupiēs
supplere numero: equale duorū iactauit
talentiū. Cuius sonitu excitat' hō statim
egressus: iā uadentē. Iāq; fugientēz tali
subsequebat uoce. Siste gradū teq; me-
o ne subtrahas aspectū. Olim te cupiui
cernere. Oli te desiderauī. Sic fat' otioz
aduolat spatioq; correpto nicolaum co-
gnouit p umbrā. *Boz humi pstratus.*

Osulari satagebat pedes ei'. Qd sanct'
pio ut erat pectore. phibuit fieri: sed bre-
uiter allocut' exegit ab eo: ne cuiq; q̄ ui-
tales carperet auras: nicolaū hui' rei in-
dicaret auctorē. Felix felicē imitat' est ma-
gistrū q̄ non solū hoies s; demōes cōpri-
mebat. Ne famā eius sererēt in pplo. Il-
le eim ne ueris falsa mīsceret. Iste aut ne
quolibz tolleret umusculo infēdixit hōi ut
nullo mō panderet nomē ei'. *Lec. vi.*

Hic oib' uotis colendus: oib'usq; p-
conijs extollēdus: q̄ sciēs duobus
nō posse placere dñis. unū elegit: cui' on-
leue est: cuius iugū ferre suaue est: cui to-
ta deuotiōe colla submitēs: ponderosaz
sarcinā mundi cū oblectatiōe sua. picit.
Moluit eim quocūq; mō seculi captare
famā: ne factoz p̄ubernio priuaret. Lō-
mittēs se deo assidue: q̄ dispensat et ordi-
nat oia q̄i uult et quō uult. Idis ita trans-
actis myrea metropolis ciuitas orbata ē
suo antistite. Cuius obitū non mediocri-
ter adiacētium pochiaz p̄dolentes epī.
Fuerat eim bñ morigerat' ac religiosus.
Conuenerūt i unū cū clēcis cunctis: ut a-
nuēte dño iesu. p̄uiderēt illi ecclesie scdm
scripta canoū idoneū presulē. Conuētiōe
itaq; facta infērat qdaz pontifex magne
auctis uir: ad cui' intuitū oīum p̄debat
fītia: ut quē ille uoce. p̄deret: hunc. p̄cul
dubio eligerent uniuersi. Idis ergo p om-
nia sequens ap̄lorum uestigia. Lunctos
ieiunijs deuotissimisq; p̄cib' insisteret. hor-
tat' ē: quaten' ille q̄ mathiā indidit ut nu-
mez suppleret aplicū. Ipse solita clemē-
tia pandere dignaret: quē uellet fungi tā
to sacerdocio.

Lectio .vi.

Tunc oēs quasi celesti cōmonerent'
oraculo: sic p̄uersi ad decum flagita-
bāt ex intimis p̄cordijs: ut pastor et̄nus
utilē suaz ouīū pastore oñdet dignaret.
Illis qppe cū summa deuotiōe orantibus
uocē de celo audiuit dicentē sibi: p̄dictus
pontifex: ut egrediēs aī portas ecclie sta-
ret et quē primū matutinali hora uenire
p̄spiceret: ipsū p̄secraret antistitē. Adiūgē-
tē ē: q̄ nicola' uocaret. Tunc p̄sul cetas
epīs hanc suā reuelationē narrans adie-
cit: Nobis i oionibus p̄sistentibus: ego

forinsec^o excubabo. Orate oēs ecce ego
excubabo. Credo eim q^d n^o p^ruemur be
neficio dei. Sic ait: Et ualual basilice sca
calliditate obseruabat. Adiri i modum
matutinali hora quasi a deo inissus: ante
oēs se agebat nicola^o. Cūqz ad eccle^sia
nuas p^rpinquasset: i lecta manu eū app^r
bendit ep^o: blādūqz sciscitar^o est dicens:
Quale hēs nomē. Ille colūbina ut erat
simplicitate iclinato capite nicolaus: in
quit uīe sanctitatis seruus. **Lectio. viij.**

Cū p^rin^o p^rul palmis in exis ait: Si
li ueni mecu: ē aliqd secretū qd tue
indoli fari debeā. Ador^o irogressus. En
fies p^rclamaui: uere ait dñs: qd cūqz pe
tieritis p^rem in noīe meo: credite qz acci
pietis et fiet uob. En inqz qd petim^o acce
pinus. En adest d^o quo uia flagitauit ca
ritas. Quo uiso ingēte oēs tulere clamo
re ad sydera: et certatim saluatoris. Lau
dabant magnalia. Ep^o letabant^o p^r colle
ga cellit^o sibi collato: elici alludebat sicut
bōe pecudes. Quid mltis morer^o: Lz p^rli
mū renitens obstitit: plūmūqz recusaue
rit: inthronizat^o illico sicut mos exigebat
regionis illi^o pontificalē accepit isulam.
Pōnificali igz cathedra sublimat^o eāde
mor^o grauitatē qz p^ri^o: eandēqz sectabat^o
būilitatē. Creber i oīone puigilabat: cor
p^r atebat ieiunijs. Abie^o p^rortia: l3 ab
ipso pueritie sue tpe exhoruerit: tam ex
hoc quasi quandā pestē fugiebat. In sus
cipiēdis hōibz humilē: i loquēdo effi
cacē se p^rebat. Alacer erat i exhortādo:
seuer^o in corripiēdo uiduaz et orphano
rū atqz oppressoz sic negocia curabat:
ac si p^rpria eēt. Rapinam execrabatur
potentum. **Lectio nona.**

Arguebat uinolentos: et si quē forte
quolibet casu afflictū cernebat: mi
rabilius solabat. Crescebat quotidie fa
ma bonitatis ei^o. Que ubiqz laudes fere
bat nicolai: hinc potēs hic ipotens illuz
noiabat. Gaudebat p^rpls cui^o de tū p^ro
no. Letabant^o heroes de tāto pōtifice: qz
ita se auctē et g^ra plenū exhibebat: ut oī
um gereret curā: et epālē dignitatē n^o amit
teret. Uex tps aū deficeret: qn et sermo d^o
sereret: si de singlis ei^o meritis scribere tē

taucto. Sigo scire uoluerit qualē se q^rti
qz prestūit mordacē cōprimat dentē et ex
subiectis euident agnoscere ualebit. Cū
igz oīum carismatū uirtute corroboret
nicolaus: et nihil sibi s3 totū dei g^re tribu
eret: cepit ita coruscare miraculis: ut non
tū sui s3 et alieni qbuslibet opp^rssū āgusti
is inuocato noīe ei^o statū sentiret leuamē.

In scī ambrosij epī et p^ressoris Lec. prima.

Igit^o posito i admīstratiōe p^rfecture
galliaz p^rie ei^o ambrosio: nat^o ābro
si^o ē. Qui isans i area p^rtorij in cuna posu
tū dormiret apto ore: subito examē apū
adueniēs: faciē ei^o atqz ora ita compleuit
ut igrediendi i os egrediēdiqz frequenta
rēt uices. Quē p^r q^r p^rpe cuz mīe uel filia
deābulabat: ne abigerent ab ancilla que
curā nutriēdi infātē suscepit. phibēs. So
licita eim erat ne infātū noceret: expecta
bat tū p^rio affectu quo sine illud mirac^l
clauderet. At ille p^r aliqz diu euolantes
i tātā aeris altitudinē subleuate sūt: ut bu
māis oculis mīne uiderent. Quo scō teri
tus p^r ait: Si uixerit isātis iste: aliqd ma
gni erit. **Lectio. ij.**

Ed postqz edoct^o liberalib^o discipli
nis ex urbe egressus ē. P^rosectus
qz in auditorio p^rfecture p^rtorij: ita splēdi
de cās porauit: ut eligeret a uirō illustri
p^rbo tunc p^rfecto p^rtorij ad p^rsiliū tribuen
dū. Postqz p^rsularitatis suscepit insignia:
ut regeret lyguriā emyliāqz puiciās: ue
nit mediolanū. P^rer idē tps mortuo au
xetio arriāe p^rfidie ep^o: q dionysio beate
memorie p^ressore ad exiliū destinato ieu
babat eccliam. Cū p^rpls ad seditionē sur
geret i petendo ep^o: eēqz illi cura sedan
de seditiōis: ne p^rpls ciuitatis i piclū sui
puerfēt: prexit ad eccliam: ibiqz cū allo
queret^o plebē: subito uox fert isantis inso
nuisse i p^rplo: ambrosiū ep^o: ad cui^o uo
cis sonitū toti^o p^rpli ora puerfa sūt: ac cla
mantis ambrosiū ep^o. **Lectio. iij.**

Itaqz qui aū turbulētissime disside
bant: qz arriani et catholici sibi ep^o
supatis alēutris ordinari cupiebant. repē
te in hūc unū mirabili et incredibili cōcor
dia p^rserūt. Adissa itaqz relatio ē ad cle
mētissimū iperatore: Tunc ualētinianus

cuius summo gaudio accepit: quod indices a se
directi ad sacerdotium peterent. Letabatur
et per profectus quod uerbum eius impleret in abro-
sio. Dixerat enim proficiscenti cum mandata ab
eodem darentur ut moris est. Uade age non ut
iudex sed ut episcopus. Pendetque relatione iteri
fugam parauit atque in possessione cuiusdam le-
oncij clarissimi uiri aliquodiu latuit. Sed
ubi relationi rursus est ab eodem leontio perditur.
Preceptum enim erat uicario: ut insisteret rebus
proficiendis. Qui iuncta sibi cum uellet implere:
proposito edicto peruenit oēs: ut si uellent si-
bi rebusque suis proficere perderent uix. *L. iiii.*

P Rodulfus itaque et adductus mediolanum
cum intelligeret circa se dei uoluntatem
nec se diu posse resistere. Postulauit non
se nisi a catholico episcopo baptizari. Sollici-
tus itaque omnia fere ecclesiastica implere offici-
a: atque octauo die episcopus ordinatus est summa cum
gratia et letitia cunctorum. Ipse de sua morte
an periret: quod usque pascha nobiscum futurum esset
quod quidem meruit dominum obsecrans: quo ma-
turum hic liberaret. Sed eodem tempore quo a no-
bis migravit ad dominum: ab ora circiter unde
cima diei usque ad illam horam qua emisit spiritus.
Expansis manibus in modum crucis orauit.
Nos uero labia illius moueri uidebamur:
uocem autem non audiebamus. *Lectio. v.*

Honoratus est sacerdos ecclesie uercellensis.
Cum in superiora domus sue ad quiesce-
dum se composuisset: titio uocem uocantis se
audiuit sibi que dicentis: Surge festina: quia
mors est recessurus. Qui descendens obtulit fac-
tum domini corpus: quo accepto ubi glutinuit e-
misit spiritum. Bonum uaticinium ferrens: ut in ui-
tute esce anima refectiore angelorum portio:
quorum uita uixit in tris et helye societate le-
tare: quod ut helyas nunquam regibus: nec ullis
alijs personis. Ita et iste per dei tioris loqui ue-
rit non est: atque in ad ecclesiam maiorem ante
lucanā horam qua defunctus est. Corpus ipsius
portatum est. Ibi que eadem fuit nocte qua uaca-
uimus in pascha. *Lectio sexta.*

Quod plerumque infantes baptizati cum a so-
te uenirent uiderent. Ita ut aliqui sede-
re in tribunali cathedra dicerent: alij uero
ascendentes suis parentibus digito ostenderent.
Sed illi uidentes uidere parentes non poterant

quia tam multos oculos non habebant. Plurimi
autem stellam supra corpus eius se uidere narra-
bant. Sed lucefcere die dominico: cum corpus eius
pactis sacramentis diuinis de ecclesia leuaretur:
portandum ad basilicam abrosianam in qua
positum est. Ita ibi demonum turba clamabat
se ab illo torqueri ut ciuium eorum ferri non
posset. Que gratia sacerdotis non solum in illo
loco: uerum et in plurimis prouincijs usque in ho-
diernum diem manet. *In sancti melchadiis pape
et martyris. Lectio prima.*

Melchades natione aser: sedit annos. iij.
menses. vij. dies octo: ex die nonas
iulias a consulatu maxentij noni usque maxen-
tium secundum quod fuit mense septembrio uolusiano et
rufino consulibus. Illic constituit multa rōe domi-
co die aut quanta feria ieiunium celebrandum
a fidelibus: quia eos dies pagani quasi sacrum
ieiunium celebrabant. Et manichei inueniunt
in uerbo ab eodem: fecit ut oblationes secreta-
te per ecclesias ex secretum episcopi dirigerent: quod
declarat ferunt. Illic fecit ordinatōem u-
nam per mensem decembris: per brios. vij. diacones
.v. episcopos per diuersa loca numero. xij. Illic
sepultus est in cimiterio calixti uia apia. iij. idus
decembris. Et cessauit episcopus die. xvi. *In sancti
damasii pape et confessoris oratio.*

Damasius dominice preces. nias: et inueniente
bro damaso confessore atque pontifice:
supplicationes nias placat interde. p.

Damasius natione hispanus ex pie ato-
nio: sedit annos. xviij. menses duos
dies. x. Et cum eodem ordinatus sub pretore urbi-
nis: et sancto pelio sacerdotum constituerunt da-
masius: quia fortior et plurima multitudo erat:
et sic constitutus est damasius: et ursum eisierunt
ab urbe: et constituerunt eum neapoli episcopus. Et
mansit damasius in urbe roma per annum in sede
aplica. Fuit autem in temporibus iuliani. *Lectio. ii.*

Hec fecit basilicas duas: unam iuxta
theatrum sancti laurentij et aliam uia ardea-
tina ubi requiescit in catacumbis. Et dedi-
cauit platoniam: ubi corpora apostolorum iacue-
rant petri et pauli: quam uersibus adornauit
Illic multa corpora sanctorum martyrum requi-
uit et inuenit: quorum et concilia uersibus adorna-
uit. Illic constitutus fecit de ecclesia. Illic
accusatus inuidiose. Criminator est de adulterio
Et facta synodo purgatus est a. xliij. episcopis:

posset. Que gra sacerdotis nō solū i illo loco: uerū ē i plimis puinciis usq; i ho diernū diem manet. *Lectio sancti euangelii secundum mattheum.*

In illo tēpore dixit iesus discipulis suis. Vos estis sal terre. quod si sal euauerit i quo saliet: Et reliqua. *Oratio sancti iohannis os aurei. Lec. vij*

Vos estis sal terre quasi interroganti bus aplis ad quos sit oia ista locutus: utrū generalit̄ ad populū: aut ad ip sos: uolēs ostēdere: qm̄ ad ipos p̄cipue lo quebat addidit. Vos estis sal terre. Hoc q̄ dicit uos estis sal terre. Ad id respicit qd̄ sup̄ius dixit: q̄ doctor oib; x̄utib; debet eē ornatus. Debet eē paup ut aua riciā liba uoce castig; deb; sēp eē suspi rās et lugēs: siue sua siue aliēa olita: ut p̄ fūdat eos: q̄ nec peccare dubitant p̄ q̄ peccēt: nec p̄ q̄ peccauerit tristat q̄ pec caueit. Iō suspiz et plāgar: ut p̄ hoc ostē dat: q̄ grauis et p̄ciosus ē mūd; iste fide lib; deb; esuricō eē et sitiēs iusticiā: ut p̄ gros circa bona opa uel lectōez fiducia liter uerbo fidei: uel icrepatiōis flagello ualeat indagare magis exēplo q̄ uoce. Debet eē māsuetus: ut magis indulgēdo q̄ iudicando igat eccliaz: ut magis ame tur q̄ timeat. Debet esse mīsericors ali is: sibi aut austerus ut sibi qdē grane pō dus iusticie iponat: aliis autē leue. *Lec no octaua.*

Debet eē mūdo cordo ut nō solum nō se mīlceat circa negocia secula ria: sed nec cogitet de mūdo. Sicut cū oculus quāto mūdior fuerit tāto lōgius uidet. Sic et aīa quāto fuerit lōgius a so litudine mūdiali: tanto deo ampli; p̄xi mior est. Quis cū oculus cordis mun dum aspicit: illius mēs nō pōt deū uide re. Sit aut pacificus: ut tota ecclia eius quasi una sit aīa. Ubi aut p̄cordia nō est: nec oīo illic exaudir: nec oblatō suscipit: q̄ nec ibi ē deus ubi discordia dñat. De bet aut eē parat; ad passiōē: nō uana de sideria martyriū hñs: s; p̄stātiāz fidei mar tyrib; dignā. Nā quātū ad sapientes mī les ille patius nō d; ad bellū q̄ p̄cupiscit

exire: s; q̄ potēs est exire. Si eīz hīs oib; x̄utibus fuerit ornatus: tūc est quasi op timū sal: et totus pplus de illo p̄dit: ma gis uidēdo illū q̄ audiendo. Nā prima doctrina ē uidere bonū. secūda est audī re. *Lectio nona.*

Vos estis lux mūdi. Nō p̄sideram; q̄ opus ē salis: qd̄ et lucis admōet nos: ut queram; ob quā cām apli salī cō parati sūt: ob quā cām aut luci. Sal op; est: rē i eo statu tenere i quo iuenerit eaz: ut ad deterius mutari eā nō sinat: ad me lius aut pducere non pōt. Et puta tenet carnē ne putrescat: putridā aut nō pōt te nere icorruptā. Lucis autē opus ē: solue re ipas tenebras et ea q̄ fuerāt i tenebris illustrare. Sic et apli ceteriq; doctores sal quidem sunt populi ch̄ristiani cogno scentis deū: seruantes eum i ipa cognitio ne dei et s̄citate: id ē terre culte que uer bo iā crucis: quasi uomeri aratri subiec ta est. Lux aut sunt gentiū pducētes eas ad scientie lumen: uel ceterorum q̄ forte i ecclesia ceciderūt i tenebras peccatorū. Itē bōa p̄uersatio sacerdotis sine uerbo tenet qdē sanctos i s̄citate p̄ suū exē plum. Adducere aut ignorantes ad sciē tiam ueritatis nō potest. In uerbo addu cere qdē ignorantem ad sciētiā uerita tis: et sine conuersatiōe bona potest: tene re autem i fide et s̄citate absq; bonā p̄ uersatiōe non potest. Magis autē scāda lizat sicut i sequentibus ostendemus. Er go propter bonam conuersatiōem suam sacerdotes sunt sal: quoniā bona cōuer satio sacerdotum conditura populi est: propter uerbū aut doctrine lux: qm̄ x̄bū ignorantū lumen est. *In uigilia cōcepti onis sancte marie. ad uespas ant. Cōcep tio gloriose. Cū rel. de laud. ps. de sancta maria. Caplin.* Ab initio et ante. *hymnus* Ave maris. *h.* Cōceptio ē hodie s̄cte marie uirginis. *h.* Quis uita idylta cūctas illustrat ecclesias. *Ad mag. ant.* Gloriose uirginis marie ortum dignissimū recolamus: que et ge nitricis dignitatē obtinuit et uirginalem pudī citiam non amisit. *Oratio.*

Amulis tuis q̄s dñe celestis gratie

munus iptire ut qbus beate uirginis pa-
ratus extitit salutis exordiuꝝ pceptionis
eius uotiuu solēnitas pacis tribuat incie-
mentū. **Ad matu. inuitat.** Cōceptio uirgi-
nis marie celebremus: christū eius filiū adore-
mus dñm. **ps.** Venite. **hym.** Quē terra pō-
tus. **In primo noct. ant.** Bñdicta tu i mu-
lieribꝝ ⁊ bñdictus fructus uētris tui. **ps.** Bñe
dñs noster. **ant.** Sicut myrrha electa odorē
dedisti suauitatis sācta dei genitrix. **ps.** Leli-
enar. **ant.** Ante torū huius uirginis frequen-
tate nobis dulcia cātica drachmatis. **ps.** Bñi
est terra. **ps.** Spē tua ⁊ pulchritudine tua. **ps.**
Intēde. pspere pcede ⁊ regna. **Lectio prima.**

Alhelmus cantuariēsis archiepꝰ:
⁊ pastoz āgloꝝ. Venerabilibꝝ coe-
piscopis suis ceterisqꝝ orthodoxis salu-
tem ⁊ pacē. Cōceptio uenerāde dei gen-
triciis marie dilectissimi frēs quemadmo-
dū multa signoz expiētia in anglia ⁊ in
frācia ceterisqꝝ comitatibꝝ celebrāda sit:
declarata me narrāte audiat dilectio ue-
stra. Tēpore illo nāqꝝ quo diuine placuit
pietati angloꝝ gentē de suis malis corri-
gere: gloriofissimo normādoꝝ duci guli-
elmo eādē pñaz debellādo subegit. Qui
.i. gulielmus rex angloꝝ factus dei uir-
tute ⁊ idustria sua oēs ecclesiasticas digni-
tates in melius reformauit. **ps.** Hodie cō-
cepta est beata uirgo maria ex pgenie dauid p
quā salus mūdi credētibꝝ apparuit: cuius uita
gloriosa lucē dedit seculo. **ps.** Cōceptionē bea-
te marie uirginis cuz gaudio celebremꝰ. Per
quā. **Lectio secunda.**

Quius pie intētiōis opibus iuidens
ille oīuz bonoz opez iūmicus dia-
bolus: tā familiāz fraudibꝝ qꝝ extraneo
rū icursibus: mltoties conatus ē eiꝰ ob-
sistere successibꝝ: sꝫ deo ptegete ⁊ se deū
regē timentē ⁊ glorificātē: ad nihilū reda-
ctus ē malignus. Audiētes aut daces an-
glia sublatā ēē a normādis grauiū sūt in-
dignatī: se suo quasi hereditario iure pri-
uati: arma parāt: classē aptāt ut eos ad
eūtes a sibi data diuinitus pñā expellāt.
Hoc cōpto prudētissimus gulielmꝰ quē
dā religiosū abbatē remēsez cenobij ac-
cessitū i daciā dirigit: ut ingrat huius rei

ueritatē. **ps.** Beatissime uirginis marie pcep-
tionē deuotissime celebremus: ut ipsa p nobis
intercedat ad dñm iesū christū. **ps.** Lū iocundi-
tate pceptionē beatissime marie uirginis deuo-
tissime celebremus. **Et ipsa. Lectio tertia.**

Quē ille uir admodū sagacis ingenij
strenue negociū regis exeqꝫ. Quo
fidelitꝝ pacto ad anglia reuerti cupiēs ma-
re ingreditꝝ: ⁊ iā p maxiaz partē pspo cur-
su trāsito: subito surgētibus uentis arida
tēpestas celū cōmouit ⁊ undas. Fatiga-
tis igit nautis nec ultra ualētibus: remis
fractis: funibus ruptis: cadētibus uelis:
spes salutis amittitꝝ: ⁊ nihil sibi nisi sub-
uersionis iudiciū expectat. Lūqꝝ eēt de
corpoꝝ salute despatī curā solūmō aīaz
creatori suo magnis clamoribus cōmēn-
darēt: ⁊ beatā genitricē dei mariā matrē
miserōꝝ in suū auxiliū iuocarēt: pspiciūt
quendā uenerāde habitudinis uirꝝ pon-
tificiali insula decoratū stantē pñmꝝ na-
ui. **ps.** Gloriose uirginis marie ortū dignissi-
mū recolamus. Cuius dñs hūilitatē respiciēs
angelo nūciātē pcepit saluatoꝝ mūdi. **ps.** Bea-
tissime uirginis marie cōceptionē deuotissime
celebremus. Cuius dñs. **In secūdo noc. a.**
Specie tua ⁊ pulchritudine tua intēde pspere
pcede ⁊ regna. **ps.** Erucant. Adiuuabit eā
deus uultu suo: deus i medio eius nō cōmone-
bitur. **ps.** Deus nꝰ refugium. **ant.** Sicut leti-
tium oīuz habitatio est in te sācta dei genitrix.
psal. Fundamēt. **ps.** Adiuuabit eā dꝰ uul-
tu suo. **ps.** Deus i medio eiꝰ nō cōmouebitur.

Lectio quarta.

Qui aduocās ad se abbatē. elsinum
his xbis cepit cōpellere eū. Vis i-
qt piculū marī euadei: Vis i pñaz tuā sa-
nus redire: Lūqꝝ cū fletu id toto corde
sideraret id solū expetere rñderet: tūc ille
ait. Scias iqt me ad te a domina nīa ge-
netrice dei maria qꝝ dulci clamasti dire-
ctū: ⁊ si dictis meis obtēpare uolueris sa-
nꝰ cū comitatibꝝ tibi piculū euades. Sꝰo
pōdit ille se obtēpatūz i oībus si iminēs
euaserit naufragiū. Tē ille. pmitte mibi i-
qt qꝝ diē pceptionis mīs xpi solēnit cele-
brabꝝ: ⁊ celebrandū pdicabꝝ. At ille ut uir
prud. Et qꝝ iqt diē erit mibi hoc festū

celebrādū. sexto aut id° decēbris. *R.* Con
ceptio gloriose uirginis marie ex semine abrahe or
ta ē tribu iuda clara ex stirpe dauid. Cui uita
idylta cūctas illustrat ecclias. *V.* Hodie pcepta
ē beata vgo maria ex pgenie dauid. Cuius.

Lectio quinta.

Ouo iqt officio utemur. Qd dī i na
tiuitate dicet i pceptōe: exceptio q
nomē natiuitatis mutabit i nomē pcepti
onis. Hīs dictis ille disparuit: et citius se
data tēpestate abbas cū suis cōitibus lit
toribus applicuit: et q uiderat qbus po
tuit notificauit: et statuit i remēsi cenobio
ipm festū celebrari: et ipse quoad uixit de
uote celebrauit. Et nos ergo frēs dilectis
simi si portū salutis uolumus pphēdere:
dei genitricis pceptōez dignis officiis ce
lebremus ut ab ea digna remuneremur
mercede. Rursū hec festiuitas alibi dcla
ratur. *R.* Cū iocūditate pceptōez beate marie
celebremus. Ut ipa p nob itēcedat ad dnm
iesū xpm. *V.* Corde et aīo xpo canamus gliaz
in hac sacra solēnitate pcelle genitricis dei ma
rie. *Et.* *Lectio sexta.*

Imporibus uero caroli regis fran
cor: qdā clericus ordine leuita: re
gis ungarie germāus: beate dei genitri
cis marie horas quotidie diligētē canta
re solitus erat. Qui pētū suoz ductu nu
bere uoluit: et quādam adolescentulā ual
de pulcherrimā in piugiū accepit. Et die
quādā missa celebrata et a sacerdote bñ
dictōe nuptiali accepta recordatus ē ho
ras beate marie illo die iuxta morē suoz
nō cātasse: oēs de ecclia exire coegit: spō
sam suā domū mittēs: ipse xō iux altare
solus remāsit. Cūqz dñice mīs horas d
cantaret et hāc antiphonā: qz pulchra es
et decora filia ierlm diceret: subito appa
ruit ei beata uirgo cū duobus angel di
cens. Si ego pulchra sū et decora: qd est
q me dimittis et aliā spōsaz suscipis? *Plū*
qd non ego sū pulchrior illa? *Plū* quid
non ego sum ualde formosior? *Ubi* ui
disti tam pulchram? *R. Ansozū.* Conceptio
tua dei genitrix uirgo gaudiū annūciauit i uni
uerso mūdo. Ex te eū ortus ē sol iusticie xps
deus nr: exoluēs maledictōez ddit bñdictōez:

et pfundēs mortē donauit nobis uitā sēpūternā
V. Bñdicta tu i mlieribus et bñdictus fructus
uētris tui. Ex te eū. *In tertio noctur. anti.*
Gaude maria uirgo cūctas hereses: sola itere
misti i uniuerso mūdo. *ps. Lātate. i. a.* Spe
ciosa facta es et suauis i dñijs tuis sacra dei ge
nitrix. *ps. Dñs reg. exl. a.* Post partū uir
go iuiolata pmāfisti dei genitrix incede p no
bis. *ps. Lātate. ij. a.* Elegit eā deus et pre
elegit eā. *R.* In tabernaculo suo habitare fac
eam. *Lectio septima.*

Qui ille rñdit. dñā mea: siliūdo tua
omne pulchritudinē mūdi excellit.
Tu es sup angelos eleuata: tu es sup ce
los celozum exaltata. Quid ergo uis ut
faciam? At illa. Si sponsam inqt carnalē
quā despōfasti amore mei dimiseris: me
sponsam i celesti regno habebis. Et si fe
stum conceptionis mee annuatim sexto
idus decēbris solēniter celebrabis: et
celebrandum predicabis: mecuz i regno
dei collocatus eris. Hīs itaqz dictis dñā
nostra disparuit. *R.* Beatam me dicēt om
nes generationes. Quia feci mibi magna q
potens est et sancium nomen eius. *V.* Et miseri
cordia eius a progenie i progenies timētibz
eum. Quia fecit. *Lectio octaua.*

Clericus uero domuz redire nolēs
silico absqz parentum suozum con
silio ad abbatiam qdam extra patriam
illam est profectus: et monachali habitu
decoratus. Et post exiguum tempus me
ritis beate marie que diligēter se dcorat
et beatificat aquilegie patriarcha factus:
Festum conceptionis die prefata qzdiu
uixit annuatim cum octauis proprijs so
lēniter celebrauit et celebranduz predica
uit. Item hoc festuz alibi declaratur. In
pago gallico clericus quidaz ordine sa
cerdos: solitus erat cantare beate uirgis
horas. Nocte quadam de uilla rediens
ubi cum uxore cuiusdam fuerat fornica
tus: uolens ad oppidum in quo mora
batur tendere: pelagum cupiens trāfme
are: solus nauez ingressus dōinice mīs
matutinū nauigādo cantare cepit. *R.* Fe
lix nāqz es sacra uirgo maria et oī laud dignis
sima. Quia ex te ortus ē sol iusticie xps ds nr.

*. Ora, p. populo: interueni, p. clero: intercede
p. deuoto semio sexu: sentiant omnes tuū iuu
men quāq; celebrāt tuā conceptionē. Quia ex
te. **Lectio nona.**

Cumq; aue maria grā plēa diceret
et in medio fluminis eet: ecce turba
demonū in pfundū pelagi: una cū ei⁹ na
uicula cū pcipitauit: et eius aīaz sicut me
ruerat ad tornēta rapuit. Die autē tertio
illico demones eam tormētis afficiebāt.
Venit beata uirgo cū turba sāctoꝝ et di
xit eis. Ut qd meā famulante aīam iuste
affligitis. Aūt. Nos eā debemus habe
re: qm̄ capta est i ope nro. Rndit xgo be
ata. Nō est sic: s; i meo ope: q; matutinū
dū uos permittis decātabat. Un magis
rei facti estis q; erga me hoc fecistis. His
itaq; dictis demōes aufugiūt: et beata x
go aīam detulit ad corpus et hoīez refu
citauit. Arripieq; aquā a dextris et a sini
stris quasi mūz stare iussit: et de pfundo
pelagi ad portū incolumem pduxit. **Ad
iaudes et p horas aūt.** Conceptio gloriose
uirginis marie ex semine abrae: orta q̄ tribu iu
da: clara ex stirpe dauid. **ps.** Do regna. **cū
rel. aūt.** Conceptio est hodie sācte marie uirgi
nis: cuius uita iclyta cūctas illustrat ecclias. **a.**
Regali ex pgenie maria exorta refulget cuius
precib⁹ nos adiuuari mēte et spiritu deuotissime
poscim⁹. **a.** Corde et aīo christo canam⁹ glām
in hac sacra solēnitāte pcelse genitricis dei ma
rie. **a.** Lū iocūditate pceptionē beate marie ce
lebrem⁹: ut ip̄a p nobis iterecedat ad dñm iesū
christū. **Caplin.** Ab iūto. **hym.** O glorio
sa. * Conceptio est hodie sācte marie uirginis
sa. * Cuius uita icly. cūctas illustrat ecclias. **Ad
bñdic. a.** Conceptiōē hodiernā ppetue uirgi
nis dei marie solēniter celebrem⁹ quā celsitudo
throni pcessit al. **Oratio.** Famulis tuis. **Ad
tertiā caplin.** Ab iūto. **Responz bre. et vsi.**
dicūtur de eā uirginū. **Ad sextā caplin.**
Et radicaui. **Ad nonā caplin.** In plateis.
Ad uespas aūt. Conceptio gloriose. **Lū rel.**
psal. de sancta maria. Caplin. Ab iūto.
hym. Aue maris stella. * Conceptio ē ho.
sancte marie uirginis. * Cuius uita icly. cūc.
illu. ec. **Ad magnificat aūt.** Conceptio tua dei
geitrix uirgo gaudiū annūciauit uniuerso mū

do: ex te eim ortus est sol iusticie christus dñs
noster: qui soluēs maledictionē dedit bñdictio
nem: et confundens mortē donauit nobis uitā
sempiternā. **Oratio.** Famulis tuis. **In san
cti melciadis pape et martyris. Lectio
prima.**

Melciades natione aser: sedit annos
tres menses septē dies octo: ex die
nonas iulias a consulatu maxentii noni
usq; ad maxentiū secundū qui fuit mēse
septēbrio uolusiano et rufino consulib⁹.
Hic constituit multa rōe dñico die aut
quinta feria ieiuniū celebrandū a fideli
bus: quia eos dies pagani quasi sacrum
ieiunium celebrabāt. Et manichei inuen
ti sunt in uerbo ab eodē: fecit ut oblatio
nes consecrate per ecclesias ex consecra
tu ep̄i dirigerent: qd declaraf fermentū.
Hic fecit ordinatōem unam per mēsem
decembriis: pbros septē. diacones qnq;
ep̄os per diuersa loca numero. xii. Hic
sepultus est in cimiterio calixti uia apia
quarto idus decēbris. Et cessauit ep̄as
die. xvi. **In sancti damasi pape et conf
soris oratio**

Exaudi dñe pces nias: et infuēte
bño damaso pssore atq; pñfice:
supplicatōes nias placat⁹ itēde. p. **Leci.
O** Amasus natōe hispan⁹ ex p̄e ato
nio: sedit ānos. xvi. menses duos
dies. x. Et cū eod ordinat⁹ sua p̄tōe urbi
n⁹: et scō pcilio sacerdotū pstituerunt da
masus: q; fortior et plima multitudo erat:
et sic pstitut⁹ ē damasus: et urbinū elecerūt
ab urbe: et pstituerūt cū neapoli ep̄m. Et
mansit damasus i urbe roma p̄sul i sede
apostolica. Fuit autem in temporib⁹ iuli
ani. **Lectio secunda.**

Ite fecit basilicas duas: una iuxta
theatrū scī laurētii et aliā uia ardea
tina ubi requiescit in catacūbis. Et dedi
cauit platoniā: ubi corpora ap̄loꝝ iacue
rant petri et pauli: quā uersib⁹ adornauit.
Hic multa corpora scōꝝ martyꝝ regl⁹
uit et iuenit: quoz et cōcilia uersib⁹ ador
nauit. Hic pstitutum fecit de ecclia. Hic
accusat⁹ iuidiose. Crimiat⁹ ē d adulterio
Et facta synodo purgat⁹ est a. xliiij. ep̄is:

qui et dānauerunt de ordiū z calystrū dia
cones accusatores ei⁹ z piecerūt d ecclā.

Lectio tertia.

In pstituit titulu in urbe roma basi
lica quā ipse pstruxit: ubi z donauit pate
nā argenteā pensatē libras. xv. hic pstitu
it ut psalmos die noctuqz canerēt p oēs
ecclias. Qui hoc pcepit pbris epīs z mo
nasterijs. Hic fecit ordinatōes qnqz p m
sem decēbriū i urbe roma: pbris .xxxij.
diacones .xl. epōs per diuersa loca. lxii.
Qui ē sepulc⁹ in uia ardeatina i basilica
sua. iij. idus decēbris iuxta mēm suaz et
germanā: z cessauit epat⁹ dies. xxxi. **In
sanctae lucie uirgis z marty. ad mag. ant.**

In tua patiētia possedisti aiām tuā lucia spon
sa christi: odisti q in mūdo sē: z coruscas cū an
gelis: sāguine pprio inimicū uicisti: **oio.**

Audi nos dō salutaris nō: ut sicut
de beate lucie festiuitate gaudem⁹:
ita pie deuotiōis erudiamur affectu. p.

Am p uniuersā sicilie puin **Lec. i.**
ciā beatissime uirgis agathe fama
crebresceret: z syracusan⁹ pplis p milia. p
pe. xlv. ad urbez cathanenū sities ad se
pulchrū beate uirgis pgeret: ptingit lucia
uenerabilē uirginē nobilissimā syracusa
noy sil pgere ad eius festiuitatis glā iui
tantē. Qui mī eutitia p annos. iij. fluxu
sanguis fatigata: nullo poterat medicoz
remedio liberari. Igē dū pcessionis my
steria agerēt: hec euāgelij lectio fuit qua
legit. Tacta symbria uestimēti mulier a
sāguinis fluxu saluata. Et dū hec lectio
recitat⁹ dixit scā lucia mī sue. Si credis
his que legūt. Crede agathā passā i chri
sti noie hoc meruisse: ut sēp i pñti beat cū
p cuius noie passa ē. Lōtinge ergo sepl
chriū eius credēs z libabis. **R.** Lucia uir
go qd a me petis: qd ipsa potis pāre pñtuo:
nā mī tue fides tua subuenit: z ecce saluata est.
Quia iocundū deo i tua uirginitate hitaculuz
pparasti. **R.** Sicut p me ciuitas cathanenū
sublimat⁹ a christo: ita p te ciuitas syracusana d
corabitur. Quia.

Lectio scda.

Igitur cū pactis oib⁹ pplis accessiss⁹
pstrauerunt se añ sepulchrū mī et
filia: z ceperūt lachrymis rogare suffra
gium. Intea dū oionis plixitas tendere

tur sōno lucia uirgo arripit. Et uidit i sō
nis beatā agathā in medio angloz gem
mis ornatā: stantē z dicētem sibi: Soror
mea lucia uirgo deo deuota qd a me pe
tis: qd ipsa poteris pāre pñtuo: Nā ma
tri tue fides tua subuenit: z ecce saluata ē
Et sicut p me ciuitas cathanenū sublima
tur a christo. Ita p te syracusana ciuitas
decorabit⁹: qz iocundū deo in tua uirgita
te hitaclin pparasti. **R.** Rogauit dñm meū
iesū christū ut ignis iste non dñetur: Et ipetra
ui a dño inducias martyrij mei. **R.** Pro eo
ut mediligerent detrahebāt mibi. Ego aut ora
bam. Et impetraui. **Lectio tertia.**

Et his auditis expgefacta surrexit
tremēs: z ait mī sue: Ad mea ecce
salua scā es: p ipsā te deprecor que te sal
uam fecit suis oionib⁹: ne tu mibi aliqñ
sponsū noies: ne tu uelis d corporis mei
posteritate fructū mortalitatis igre. Sz
oia que tu mibi datura eras eunti ad ite
gritatis mee corruptiorē mortale hoiem:
da mibi eūti ad integritatis mee factorē
dñm iesū christū: Cui mater eutitia ait:
Oia que fuerunt pñs tui defūcti ante no
uē annos in tacta custodiēs: āpliaui poti
us qz minuiui pñmonū tuū. Mea uero
que sē ul cē pñt: ipsa meli⁹ nosti. Tege pā
us oculos meos: z qd cūqz tibi placuerit
de ipsis facultatibus facito. **R.** Grata scā
est a dño i certamie: qz apud deū z hoies glifi
cata ē: in pñtū principis loqbatur sapiētiaz.
Et dñs oium dilexit eā. **R.** Adiuuabit eā dō
uultu suo: dō in medio ei⁹ non cōmouebitur.
Et dñs.

Lectio quarta.

Lucia dixit: Audi mater pñtū me
um: Non satis deo carum est: qui
illi hoc dat quo ipse perfrui non potest:
sed si tibi uis esse gratum deū hoc da qd
tu potas uti. Nā qd das moriēs: hoc iō
das: qz tecū ferre n pualet. Uiuēs ergo z
salutē tui corporis tenens: da christo qd
possides. Et qd te mibi daturā spopō
deras uel etiam cogitabas christo icipe
tradere. At ubi pene omnia distracta
sunt z pauperibus erogata uiduis z or
phanis peregrinantibus z deo serui
entibus. Spōsus pponit litem i iudicio

pascasij psularis dicēs sponsā suā christi
anissimā ēē: et leges uiuere augustorum.
Quā pascasij corripies: cōprehēsa cepit
ad sacrificia demonū iutare. Cui beata
lucia dixit: Sacrificiū uep et immaclatū
apud deū et p̄m: hoc ē uisitat pupillos
et orphanos i tribulatiōe eorū. Pascasij
dixit: P̄mōiū tuū cū tuis corruptorib⁹
expendisti: et iō quasi meretrix loqueris.

R. Diffusa ē grā. cū reliq̄s d uirgib⁹. L. v.

Lucia dixit: P̄mōiū meū loco tu
to p̄stitui. Corruptores aut nec me
nec corporis mei alii suscepit. Pascasij
dixit: Qui sūt corruptores mentis: Lucia
rīdit: Vos estis de q̄b⁹ dicit apls: Corū
punt bonos mores colloqa mala. Sua
detis eim aīas hoīuz meretricari et disce
dere a suo creatore et sequi demonia atq̄
uanissimos lapides colere. Corruptores
uero corporis sūt q̄ t̄palem delectationē
p̄ponunt epul̄ sēpiternis: et labentē letitiā
eternis gaudijs anponunt. Pascasij di
xit: Cessabūt uerba cū puentuz fuerit ad
uerbera. Lucia rīdit: Dei uerba cessare
nō poterūt. Pascasij dixit: Ergo dō tu es:
Lucia rīdit: Dei sūm ancilla sū: q̄ ipse
dixit: Cū steteritis aī reges et p̄fides p̄p̄i
nom̄ meū: nolite cogitare quō aut qd lo
quami: non. n. uos estis q̄ loq̄mi: s̄ sp̄s
sēs qui loquit in uobis. *Lectio sexta.*

Pascasij dixit: In te ergo sp̄s sēs ē:
Lucia rīdit: Apl̄s dicit: Qui caste
et pie i hoc seclō uixerit tēplū dei sūt. Et
sp̄s sēs bitat in eis. Pascasij dixit: Ego
faciā te ad lupanar adduci. et dum fueris
scortata fugiet a te sp̄s sēs. Lucia rīdit
Non coīgnat corp⁹ nisi de p̄fesu mētis.
Nā et si in manu mea thura ponas et per
manū meā facias sacrificiū: dō hoc atten
dit et deridet. De sētib⁹ eim et uolūtātib⁹
iudicat dō. Tūc pascasij iussit lenōes ue
nire: et tradidit eā illis dicēs: Inuitate ad
castitatē ei⁹ p̄p̄l̄s. Et facite eā tandiu illu
di q̄d diu nuntiet mortua. At illi ubi eam
ceperūt uelle trahere ad lupanar: tanto
pondere eā fixit sp̄s sēs ut penit⁹ moueri
non posset. *Lectio septima.*

Accedentes aut sūt ex officio ipellen
tes deficiebāt uirib⁹: et christi uirgo

imobilis p̄sistebat. Tūc miserūt funes in
manib⁹ et i pedib⁹ ei⁹ et ceperūt oēs piter
trahere. Illa uero quasi mōs immobilis p̄
manebat. Tūc angustari cepit pascasij
psularis et merore defice. Et uocauit ma
gos haurispices: et tēploꝝ oīuz sacerdo
tes: q̄q̄ oēs agebant sup̄stitione sua p̄tra
eā ut moueret et nō poterāt. Tūc cōsula
ris oleo eā iussit p̄fudi. Credēs asserētib⁹
q̄ maleficijs staret immobilis. Itēz p̄cepit
et adducta sūt mltā paria bouū: ut ab ipsi
traheret: et nec sic pualuerūt uirginē chri
sti mouere. Quā eiz sp̄s sēs stabiliuerat:
quō p̄cōꝝ māib⁹ moueri poterat: Pas
casij dixit que sūt ista maleficia tua. Lucia
rīdit. Ista maleficia non sūt b̄ficia dei.
Pascasij dixit. Que ē hec rō qm̄ puella
delicata a mille uiris tracta non ē mota:
Lucia rīdit: Et si alia decēs milia adhi
bueris: audies p me sp̄m sēm dicēte. La
dent a laīe tuo mille et decēs mille a dex
tris tuis. *Lectio octaua.*

Dec audito plus torquebat iudex i
san⁹ p̄ cogitatione tormētoꝝ quali
eā pena pderet. Cui sacra uirgo clama
bat. Pascasij miserrime quid cruciaris:
Quid palorib⁹ trepidas: Quid p diuer
sa mētis tue aīo torqueris: Tēplū dei si
me p̄basti crede. Si uero nō credis discē
llēc pascasij audies: eo magis furiose
ampli⁹ hancellabat: q̄ eā de seipso sibi ri
sū exhibere cernebat. Tūc p̄cepit misit
ignē copiosū circa eā accēdi. Ita ut picē
et resinā et seruens oleū sup eā iactarent:
ut celeri⁹ p̄sumeret: q̄ uoce eū publica
fūdebat. At illa i noīe dñi nā iesu xpi ste
tit immobil dicēs. Ego rogauī dñm meuz
iesu xpm ut ignis iste nō dñet mibi: qua
ten⁹ tibi isulte plaudens i dño. Et ipetra
ui ab eo iducias martirij meū: ut credēti
b⁹ timorē tollerē passionis. *Lectio ix.*

Tūc uidēs angustari pascasij a
mici ei⁹ iusserūt gladiū mergi i gut
ture ei⁹: et p̄festim p̄cussa ē: que p̄cussa q̄
diu uoluit orauit: q̄d diu uoluit allocuta
est turbam circūstantē dicens eis: Annū
ncio uobis pacem ecclesie dei datam dī
oclitiano de regno suo delecto et ma
ximiano hodie mortuo. Et sicut habet

ciuitas cathariſmū inſuentionē ſācte ſoro-
ris mee agathe: ita me ſciatis huic ſyra-
cuſane ciuitati a dño datā: ſi uolūtate dei
feceritis ex corde. **Hec uero** pſequēte ſa-
mula dei lucia: ut diximus gladio uiſce-
ribus patefactis: aī oculos ei⁹ uinct⁹ du-
cit palcaſi. **Lucurreat** ei⁹ relatio ſicloy⁹
qđ fuiſſet dep̄dar⁹ puinciā. **Qui** p̄duct⁹
ad urbē romā ab oī ſenatu audit⁹ capita-
lem accepit ſniam. **Dei uero** ſacraſſima
uirgo lucia de loco i quo p̄cuſſa eſt peni-
t⁹ nō ē mota: ſed nec emiſit ſp̄s niſi prius
uenientibus ſacerdotib⁹ ⁊ ſacram̄toꝝ my-
ſteria ei dantib⁹. **Et oī** pp̄lo rīdente aī.
In p̄ſſione dñi emiſit ſp̄m. **Ad laudē**

⁊ p̄ ho. aī. **Orante** ſcā lucia appuit ei beata
agatha ⁊ p̄ſolabat ancillā chriſti. **ps.** **Dñs re.**
cū reliqs aī. **Lucia** uirgo qđ a me petis qđ
ipſa poteris p̄ſtare p̄tinuo mī tue. **aī.** **Per**
te lucia uirgo ciuitas ſyracuſana decorabitur
a dño ieſu chriſto. **aī.** **Bñdico** te p̄ dñi mei
ieſu chriſti: q̄ p̄ filiū tuū ignis extinc⁹ ē a laſe
meo. **aī.** **Soror** mea lucia uirgo deo dñota
qđ a me petis qđ ipſa poteris p̄ſtare p̄tinuo mī tue.

Ad bñd. aī. **Colūna** es imobilis lucia ſp̄s
ſa chriſti: quare oīs plebs te expectat: ut accipi-
as coronā uite allā. **oīo.** **Exaudi.** **Ad uesp.**
aī. **Orate** ſcā. **cū reliqs ad mag. aī.** **Tā**
to pondere cā fixit ſp̄s ſc̄s: ut uirgo dei imobi-
lis p̄maneret. **oīo ut ſupra.** **In ſācti thome**
ap̄li in p̄m̄is uesp. ad mag. ⁊ ad bñ. aī.
oī. **Quia** tu uidisti me thoma credidisti: bea-
ti quī nō uiderūt ⁊ crediderūt allā. **oīo.**

O Anobis queſum⁹ dñe bñ ap̄li nū
thome ſolenitatibus glīari: ut eius
ſep̄ p̄ocinijs ſubleuemur: ⁊ fides p̄grua
deuotione ſectemur. **p.** **Lectio prima.**

Thomas hebraice latine abyſſus ⁊
gemin⁹ it̄p̄tatur: ⁊ grece didym⁹
noīat: q̄ utraq; it̄p̄tato ei⁹ ſtatui p̄gru-
it. **Didym⁹** recte uocari potuit pp̄ dubi-
um cor in credēdo effectū dñice reſurrec-
tōnis. **Abyſſus:** q̄ altitudinem dñice uir-
tutis in reſurrectione certa fide penetra-
uit. **Et iuxta latinā linguā** xpi gemin⁹ ac
ſilis ſaluatoris audiendo icredulus uidē-
do fidelis. **Lectio ſcda.**

Hic euangelii p̄dicauit parthiſ me-
dis: perſis: byrcanis: bractianisq;.

Et deſtinat⁹ ad oriētalē plagā. **In** terna
gentiū p̄dicatō: ibiq; p̄dicatōnē ſuā ul-
q; ad ultimum paſſiōis ſue p̄ducēs: p̄ſe-
cutus ē ad indiā ſup̄iorē p̄ reuelationē. **Et**
ad opinionē eius oēs ppli feſtinabant ui-
dentes ſigna ⁊ p̄digia que faciebat: ⁊ nō
poterant p̄tēnere p̄dicatōnē eius. **Nam**
⁊ demones pellebat oēs ēt dolores: calo-
res ⁊ rigores pellebat: cecos illumiabat
mortuos ēt ſuſcitabat. **Lectio tertia.**

Cuius corp⁹ cum honore ⁊ hymnis
tranſtulit ad eccliam. **Cōdiētes**
aromatib⁹ p̄cioſis: ⁊ fiebāt ſigna magna
⁊ p̄digia magna in loco ubi poſitū erat
Nā demōioſi libabant: ⁊ egritudines
curabant. **Deiq;** ſupplicātes ſyri ab im-
patore alexādro romano ueniēte uictoꝝ
de p̄ſidis p̄lio. **Herſe** rege deuicto ipetra-
runt hoc: ut mitteret ad regulos idoꝝ: ut
redderent deſūctū ciuib⁹. **Sicq;** factū eſt
ut tranſlatū eēt de indiā corp⁹ ap̄li: ⁊ poſi-
tū in ciuitate edeſſa ad laudē dñi nū ieſu
xpi. **Cui** ē honor ⁊ glīa in ſc̄la ſcloy⁹ aī.

Alie tres lectōes legunt de cōi ap̄loꝝ.

In illo t̄p̄e: **Thomas ſc̄m iōānez.**
un⁹ ex. xij. qđ dī didymus: ſi erat cuꝝ
eis qñ uenit ieſus. **Et reliqua om̄. ſ. g. pa.**

Ite un⁹ diſcip̄ls deſuit **pe. Le. vij.**

Reuerſus qđ geſtū eſt audiuit: au-
dita credere renuit. **Ec̄it** it̄p̄e ieſus: ⁊ nō
credenti diſcip̄lo lat⁹ palpādū p̄buit: ma-
n⁹ oñdit: ⁊ oſtenſa ſuoy cicatrice uulnery
Infidelitatis illius uuln⁹ ſanauit. **Quid**
fies cariffim⁹ qđ inſ hec animaduertitis:
Nūqđ caſū geſtū creditis: ut electus il-
le diſcip̄ls tunc deceſſet. **Post** aut ueniēs
audiret: audiēs dubitaret: dubitans pal-
paret: palpās crederet: **Non** hoc caſu ſz
diuina diſpenſatiōe geſtū ē. **Egit** nanq;
mīro ordine ſup̄na clementia ut diſcip̄ls
dubitās: dñi i maḡio ſuo uulnera palpet
carnis: in nobis uulnera ſanaret infideli-
tatis. **Plus** ei⁹ nob thome iſidelitas ad
fidem q̄ fides diſcip̄uloꝝ credentiū p̄ſu-
it: q̄ dum ille ad fidē palpando reducif:
nra mens oī dubitatione poſtpoſita in ſi-
de ſolidat. **Lectio. viij.**

Sic quippe diſciplin poſt reſurrecti-
ōnē ſuam dubitari p̄miſit: nec tam

in dubitatione deseruit: sicut añ natiuita-
tem suā: hūc mariā sponsū uoluit: q tñ ad
eius nuptias non puenit: nā fact' ē disci-
pls dubitans ⁊ palpās testis uere resur-
rectionis: sicut spōsus mātis fuerat custos
integerrime uirginitatis. Palpauit autē
⁊ exclamauit: Dñs me' ⁊ dñs meus. Di-
cit ei iesus: Quia uidisti me credidisti cū
paulus apls dicat: cū fides sōa speran-
dārū rex argm̄ non apparentur: pfecto
liquet q fides illaz rerū argumentū est:
que apparere non possūt. Que eiz appa-
rent iā fidē nō hñt sed agnitionē. **Le. ix.**

Quam ergo uidit thomas dñi palpa-
uit. Tur ei dicitur: Quia uidisti me
credidisti: S; aliud uidit aliud credidit.
A mortali quippe hoīem diuinitas uide-
ri non potuit. Hoīem ig̃ uidit ⁊ deum ⁊
fessus est dicens. Dñs me' ⁊ dñs me': ui-
dendo ergo credidit: q p̄siderando uerū
hoīem hūc deū: quē uidere non poterat
exclamauit. Letificat ualde qd sequitur.
Beati qui nō uiderunt ⁊ crediderūt. In
qua nūm̄ sūa signati qui eū quē carne
non uidim' mente tenem'. Nos signati
sum': sed si fidē nām opib' sequimur. Ille
⁊ enim uere credit q exerceat opando qd
credit. Quo p̄ de his qui fidē noīe tenuis
tenent paulus dicit. Cōfitem' se nosse de-
um: factis autē negant. Ille iacob' ait: Si
des sine opibus mortua est. **In facti igi-
ni pape ⁊ martyris. Lectio. i.**

Iulius natōe grec' ex philosopho
de athenis. Cui' genealogiā non i-
ueni. sed it' ānos. x. mēses tres dies. viij. su-
it autē t̄pib' seueri ⁊ marci: a cōsulatu ma-
gni ⁊ camerini usq; ad orphitōn ⁊ prase-
um. Ille cōposuit clez ⁊ distribuit grad'
Ille fecit ordinatiōes tres p mēse decē-
briū. P̄bros. xv. diacones. v. ep̄os p di-
uersa loca numero. vij. Qui ē sepult' est
iuxta corp' beati petri i uaticano. iij. id'
ianuarij: ⁊ cessauit ep̄al' dies. iij. **In sc̄i
felix in picis p̄bri ⁊ martyris: oro.**

Quēcedē quēsum' op̄s dñs: ut ad me
liorē uitā sanctorū tuorū exēpla nos
puocent: quaten' quorū solennia agim'
et actus imitemur. p. **Lectio prima.**

Quam feruor dioclitiani ⁊ maximiani
factos dī diuersis penis iterficeret:
duos fies simlū mō felice ⁊ felicem gēa di-
gnos p̄bros sancte ecclie catholice obla-
tos sibi dracc' urbis p̄fect' iussit adduci
ut sacrificarent. Qd si p̄tēpissent puniret
Interea un' ex ipsis noīe felix q erat seni-
or f. Lū duct' fuisset ad tēplūz seraphis
iuxta secretariū ubi sedebat memoratus
dracc' uidens eū dixit: Iusserunt te sacra-
tissimi principes deo serapi sacrificare.
Tunc fact' felix insusilauit in faciē ei' ⁊ sta-
tim corruit: atq; i puluere redactus. Itēz
altera die deduct' ē ad tēplūz ubi mercu-
rij erat statua. Et hortabant' ut ibi thura
iactaret. Qui silī mō exsufflauit i faciē ei'
⁊ statim corruit in terram. **Lectio sc̄da.**

Educ' ē ig̃ beatus felix ad silacrū
diane ut uel ibi sacrificaret. Qd uir
dens in susilās in faciē ei' cecidit: ⁊ tanq;
si nunq; fuerit statim in puluere redactū ē.
tunc reduct' ē ad fīem ut poneret i equi-
leo ⁊ ingreret' qbus hoc maleficijs fecit'
set: ⁊ rīdens dei famls ait: Hoc non ma-
lefijs diaboli sed bñficijs dei opat' sum.
Tunc irat' dracc'. Iussit eūz duci ex mū-
rū uia portuensi ad locū q sc̄do miliario
lōge ē ⁊ ibi eū ad sacrificādū duxerūt ad
phanū qd in ipso loco erat. **Lectio. iij.**

Beatus ig̃ felix flexis genib' orauit
Et exurgens ab orōne isufflauit in
arborē ingētissimā: ⁊ statim radice' euul-
sa ē arbor: sil' ⁊ templū cui erat iuncta: ⁊
silacrū qd int' erat: ita ut nihil ex ipso pe-
nitius remaneret. Qd cū nunciatū fuisset
urbis p̄fecto: iussit eū ibidē decolari. Cor-
pus uero ei' i humanatū iussit lupis ⁊ ca-
nib' derelinq'. S; christiani i eod' loco in
quo arbor fuerat: q; nimia fre multitudine
apuerat euersio arboris illi' eū sepeli-
erūt. Uoluerūt autē alia die corpus eius
effodere: s; ita uir' diuina martyre suūz
diligenter humanatū defensauit: ut quicq;
attentaret manū mittere: a diabolo eripet.
Sicq; factū est ut petri tēpli in edificatio-
nē seplire ei' p̄ficere: ubi t̄pē pacis fabri-
cata est ecclia: in qua bñficia diuina ex-
berant orōnibus eius usq; i hodiernum

die. Ad laudem dñi nři iesu chřisti cui ē ho
nor et glā in scēla scloꝝ amen. *In sancti
marcelli pape et martyris oratio.*

Precor quesumus dñe ppli tui cle
mēt exaudi: ut beati marcelli mar
tyris tui atq; pontificis meritis adiuue
mur cuius passione letamur. p. *Lec. i.*

Tempoz quo maximian⁹ augustus
rediit de ptibus africe ad urbez ro
mā: uolens placere dioclitiano augusto
ut i noie eius themas a solo edificaret.
Lept inuidia chřistianoz omnes milites
romanos ad afflictionē laboris cōpelle
re: et p uaria loca: alios ad lapides: alios
ad arenā fodendam dānauit. In ipso tē
pore erat uir noie tarson: uir potēs et fa
cultatibus plenus et uita fidelis. Hic cū
uidisset affligi chřistianos ad fatigationē
et laborē: cepit de sua facultate factis mar
tyribus alimonā et uictū ministrare per
uiros chřistianos: sisinnū et ciriacū: sma
ragdum et largum. *Lectio secunda.*

Hoc audiens marcellus ep̄s urbis
gaudio repletus est: de elemosyna
quā tarson factis ministrabat. Et uocās
ad se sanctos uiros chřistianos et seruos
dñi nři iesu chřisti: sisinnū et ciriacum: sma
ragdū et largum. Inquisit ab eis et notū
fecerunt sancto marcello ep̄o: quō tarso
sanctis dei uicualia ministrabat. Tunc
gaudio repletus: ducens cōciliū. Conse
cravit sisinnū et ciriacum diacones eccle
się romane. Factū est aut in una nocte dum
ferrent humeris suis uictum: quē tarson
ministrabat tenti sē a militibus paganis et
pducti ad tribunū expuriū. Suscipiēs
eos tribunus: reclusit in custodia publi
ca. Post diem tertīā nuntiāuit maximia
no augusto. *Lectio tertia.*

Hoc cum audisset maximianus ius
sit: ut in custodia ipsi foderet arenā
et humeris suis portarent usq; ad locum
ubi theme edificabant. Erat autē ibi se
nex inter eos noie saturninus: qui iaz se
nectute maceratus fuerat: et cepunt eum
ad portandū adiuuare: hoc cum uidisset
custodes fieri: q; sisinnus et ciriacus dia
conos sarcias suas et alias cū adiutorio

chřisti portarent: martyrizati sē et nuncia
uerunt tribuno expurio. Tūc tribunus
nūciāuit maximiano augusto dicēs: qd
cumq; hymnis et laudibus dei: et oī uene
ratiōe chřisto glām reddebāt. *Lec. iiii.*

Eodē tēp misit maximian⁹ august⁹:
et iussit sibi sisinnū p̄itari. Qui cū
p̄tāt fuisset sisinn⁹ diacon⁹ dixit ad eū
maximian⁹. Quis uocaris? Rēdit. Ego
peccator sisinn⁹ seru⁹ seruoꝝ dñi nostri
iesu chřisti. Maximian⁹ augustus dixit
Que carmina sē i uob. Rēdit sisinn⁹ dia
con⁹ dicēs: si cognosceres que sē carmina
fidelū: scires creatorē tuū. Rēdit maxi
mian⁹ augustus: et qd est creator nisi iuic
et hercules? Rēdit sisinn⁹ diacon⁹: Nob
turpe est uel noīare uel audire hos. Ma
ximian⁹ dixit: unū tibi ex duob⁹ eligere
festina aut sacrificia deo herculi: aut car
nes tuas ginibus cremabo. *Lec. v.*

Sisinn⁹ diacon⁹ dixit. Ego qdē sēp
hoc optauī: uerūt si meri⁹ fuero:
ut coronā desideratā accipiā. Grat⁹ maxi
mian⁹ augustus tradidit cū laudatio p̄fec
to. Tunc laudat⁹ p̄fect⁹ reclusit eū i custo
dia mamortia: et fuit ibi i custodia dieb⁹
xviij. Post hos dies trāfactos iussit lau
ditius p̄fect⁹ aspectib⁹ suis sisinnū p̄tari.
Qui cū p̄tāt fuisset ab aproniano co
mētariēse: subito lux d celo facta ē: et uox
de luce exiit dicēs: Venite ad me bñdi
cti p̄is mei p̄cipite ignū qd uob paratū
ē ab origine mundi. Tunc apronian⁹ tre
mefact⁹ cecidit ad pedes sisinnij diaconi
et dixit ei. Adiuro te p chřistū quem p̄si
teris ne tardes me baptizare: et facias me
tecū p̄tingere ad coronā. *Lec. vi.*

Ades hora allata ē aqua et catheti
zauit eū: et bñdixit fontē: et deposu
it nudū i peluī et dixit ei: Credis i deū pa
trē et f. et f. Et ille rēdit: Credo. Et dixit
ei sisinn⁹ diacon⁹. Illuminet te chřistus.
Et eleuauit eū de peluī: et adduxit eū ad
sanctum marcellū ep̄m: quē chřismate p̄
signauit: et altare p̄secrauit: et participati
sē om̄s corp⁹ et sanguines domini nostri
iesu chřisti. Eodem die post meridiem
iussit sibi lauditius sisinnū diaconem

pñtari ab amproniano comentariensi iā
baptizato: qui cepit clamare et dicere qd
uos coartat diabolus in dei seruos: tāta
mala exercere. Tunc prefectus dixit ad
ampronianū comentariensē: quō ego uī
deo et tu christian⁹ effectus es. *Lec. vij.*

Respondit ampronianus ue mihi i
felici: qz perdidisti dies meos. Rñdit
pfectus: Vere nūc pdis dies tuos. Et ius
sit eum capitalē subire sñiam dicens. Si
hic extinctus non fuerit: multi p eū perī
bunt. Eodē tpre ductus in uia salaria mi
liario scdo: capite truncatus est: sub die
quarto nonaz february. Tunc iussit
retrudi in custodia senē saturninum et si
sinnium diaconē dicens: Si non imola
uerint dijs: diuersis eos penis interficiā.
Lunqz saturninus senex eēt in custodia
una cū sifinnio diacono: ueniebāt ad eos
multi gentiles et baptizabant cum omī si
ducia. *Lectio octaua.*

In pso tpre maximianus interfecit so
rorem suā artemiaz. Post dies oc
to ueniens sanct⁹ marcellus ep⁹ cum lu
cina matrona christianissima cōdiuit cor
pora sanctoz et aromatibus et linteami
nibus: et iposuit nocte in panone suo cū
eunuchis suis: et sustulit martyres ubi co
mendati fuerant. Et translata sunt corpo
ra cū sancto ciriaco ī predio eius uia ho
stiensī miliario ab urbe roma. vij. ubi re
quiescunt ī sarcophagis lapideis. Quos
manu sua recondidit beata lucina in pa
ce amen: sexto idus augusti: eodē tpre fe
cit beata lucina donationē de facultatib⁹
suis omni ecclē catholice. *Lectio ix.*

De audico maximianus augustus
indignatus pscriptiōe eā damna
uit. Beata aut lucina rogauit factū mar
cellum epīm: ut domū eius ecclā psecra
ret. Qd et cum omī deuotione fecit bea⁹
marcellus ep⁹. At ubi frequenter ī eadē
domo missas celebraret ī media ciuita
te uia latina: et audiret hoc maximianus
augustus iratus misit in eandem ecclā
et fecit preceptione sua: ut ibi plante ster
nerentur ad aialia. Stabuli publici et
eundē marcellum epīm ad seruitiū aīa

lium deputauit cū custodia publica: ubi
et per multos annos seruēdo emisit spm
septimodecimo calēdas february. Qu
ius corpus rapuit iōānes pbr noctu cū
beata lucina et pdiuit cū aromatibus et
sepeliuit in cimiterio priscille uia salari
a non longe ab urbe roma: miliario. iij.
et requieuit in pace amen. *In festo sane
ti antonii abbatis. Lectio prima.*

Beatus antoni⁹ abbas cū esset in ci
uitate patras in monasterio: nō ua
lebat seruitiū dei facere quō ipse cupie
bat: qz quotidie uidebat ad se uenire m
tas gētes seculares. Et cogitās et gemēs
in corde suo dicebat: Fies qd faciemus?
Quia p̄turbant me cogitationes mee: et
non est hic locus quiet⁹ ut possimus sal
uare aīas nīas: Nec dicebat illis quos
sciebat in dei amore positos: et p singlos
dies molestabat et hortabatur eos: dicebat
qz illis: Quid faciem⁹? Illi autē dicebāt
qz tu p̄i iubeas. Ille autē dicebat: Uēite p
gamus de loco isto: et eamus in illū locū
ubi fidel⁹ et firmiter dō seruiam⁹. *Lec. ii.*

Illi autē qui in timore dei erāt positi
aio suo dixerūt. Si sic oportet nos
pater: et nos non te derelinquim⁹. Tunc
bea⁹ antoni⁹ dixit: filij mei uocauit nos
deus in ordine monachorum et sacerdo
tum: sed tamen uideamus ut non sit sal
sum in nobis. Si secundum scripturam.
Precepta dei in oībus audire et adimplē
nolim⁹. Et iter. Qd oculis si uidet: nec au
ris audiuit nec ī cor hōis ascēdit: que p
pauit d⁹ his qui diligunt eū. Cum autē
sol ad occasū uenisset introierūt ī ecclā
et ceperunt laudes reddere deo om̄p̄si
cut mos erat. Et cū cōpletū eēt officium
monasterij: et om̄s requiescerēt ī lectulis
suis. Ille p̄strauit se in terrā depcans de
um et dicens. De⁹ celi et terre q cūctor es
cognitor: in cui⁹ uoluntate cūcta sūt posi
ta: et non ē q possit tue resistere uolūtati:
q reuocas errātes ut nō peant. Custodi
seruos tuos: et oīde nobis locus in quo
tibi mūdo corde: et casto corpore seruia
m⁹: qz nō ē hic loc⁹ puerfatōis nisi d ama
toribus huius seculi. *Lectio tertia.*

259
Et cū orasset beatus antōi⁹ abbas
accidit ei modic⁹ sōn⁹. Veniens au
tem angelus dñi in sōnis dixit ei. Antoni
surge uad i locū i quo dico tibi: tu r fies
tui q uolūt sequi te. Ego autē dabo tibi i
beremo figurā angeli: r ibi pascam te de
cunctis regionib⁹ terre. Et cū ascēderis
in montē excelsū cedron: ibi iuenies mo
dicā uallē nemorosa pulchrā nimis
inter montes: illicq; iuenies lapidē mar
moreū in similitudinē hōis: q tibi aliquid
pauoris imitet: sed noli timere: q; ego te
cum sū in oī opere tuo. Tunc beatus an
tonius surgēs a sōno dixit. Vias ago tibi
dñe iesu chris̄te: qui me dignat⁹ es ex
audire. Et introiuit in eccliam: tangēs si
gnum ad matutinū. Et congregatis cunctis
fribus insil fecerunt officiū. *Lectio. iiii.*

Mane autē facto exierunt de ecclia: r
ad portas ecclē pariter sederūt. Et
exinde cepit b̄s antonius narrare sōnū
suū qd uiderat fribus suis. Dixi uobis
iā fratres mei seqm̄ini me: r ducā uos in
locum illū ubi aīe uestre saluent: q; non
ē hic locus idone⁹ nisi amatoribus seculi
r uanitatū. Et ppter ea fugiam⁹ nos a fa
cie istius cupiditatis. Illi uero ridentes
qui erant aīo bono dixerunt. Nō camus
ubi tu uis: sed tñ uideam⁹ ne in uacuum
laboremus: sed pūde ut ad exēpla sanc
torū possimus puenire. *Lectio. v.*

Terū dicit b̄s antonius fribus su
is. Videte fies ut cor uīm r cogita
tio uīa non uacet in uanuz: r ne seducat
uos huius seculi cupiditas sed uolunta
tē dñi r meas exhortationes per oīa cu
stodite: r audite me q; ita dī i euangelio.
Qui uoluerit aīam suā saluā facere: p
det eam. Et qui pdiderit aīaz suā in hoc
mundo ppter me. In uitā eternā inue
niet eā. Et paulopost cepunt omnes can
tare psalteriū usq; ad horam nocturnaz:
qñ somnus deprimūt. Tunc surgens b̄s
antonius. In prima uigilia noctis acce
pit baculum suū r suscitauit illos qui se
cuturi erant illum. *Lectio sexta.*

Egredientes uero d monasterio cū
scilentiū perrexerūt ad murū ciui

nitatis: r deposuerunt beatū antonium
p funiclin: r oēs qui cū eo erant. Exeun
tes autē foras ciuitatem ambulauerunt p
diuersa loca mōtū tota nocte illa r duo
bus diebus: r puenerunt in uallē nemo
rosa pulchrā nimis. Odoze oīuz arbo
rum repletaz. Erat autē ibi lapis in simili
tudinem hōis aspectus. Et ille erat loc⁹
ubi expoliauerunt filij israhel frēm suū
ioseph. Et in sanguine bedi intinxerunt
tunicā eius: r ipsū uendiderūt ismaelitis
xxx. argēteis. *In sacre prisce mar. oīo.*

A quesumus omps d̄s: ut qui bea
te prisce martyris tue natalitiā colī
mus: r annua solēnitāte letemur: r tāte fī
dei pficiam⁹ exēplo. p: *In sanctorū mar
tyr: marij: marthe: audifax r abacuch.*

Exaudi dñe pplm tuum cum oīo.
sanctorū tuorū patrocinio supplicā
tem: ut tēporalis uite nobis tribuas pace
gaudere r eterne repire subsidium. p. d.

In temporibus claudij impatoris ue
nit quiddam uir de perfideptibus
noīe marius: cū uxore sua noīe martha:
r filiis suis audifax r abacuch uiri chri
stianissimi ad orōnem aploz. Venientes
autē romā: ceperunt corpora sanctorū per
carceres r sepulturas pquire. Et dum
frequenter solicite: r curiose: quereēt: ue
nientes in castrū transhyberiz: intra car
cerem inuenerunt hōiem uenerabilem
noīe quirinū: qui iam multa uerba p
christi noīe ppeffus fuerat r facultate nu
dat⁹: ad quē uenientes miserunt se ad pe
des ei⁹: mari⁹ r martha uxor eius cū du
obus filiis audifax r abacuch: ut orarēt
p eis: r ibi manserūt diebus octo. Et ce
perunt de facultatibus suis mīstrare b̄ro
grino: r lauare pedes eoz qui i uinculis
erant constricti. *Lectio secunda.*

Eodem tpe iussit claud⁹: ut siq chri
stianoz repti fuissent: in uulgo aut
i custodia sine intermissiōe punirent. Ipso
precepto diuulgato tenuit ducētos sexa
ginta duos ch̄stianos uia salaria: q are
nā fodiētes dānati fuerāt p christi noīe.
Quos ut iussit insignia foras muros por
tesalarie ducerēt: r in eodem loco clausi

sunt in ciuitatis amphiteatro: ubi eos multis sagittis iussit interfici. Hoc cum factum fuisset contristati sunt nimis martha et martha uxor eius: cum duobus filiis suis audifax et abacuch: uenerunt ad locum ubi corpora sanctorum interfecta fuerant una cum iohanne psoptero. Et inuenerunt corpora sanctorum igni supposita: et exeuntes se ceperunt corpora subtrahere et sepelire cum linteaminibus et facultatibus suis. Quia uir locuplex erat cum filiis suis et uxor: et quot potuerunt sepelierunt in crypta uia salaria in cluio cucumeris. **Lectio. iij.**

Claudius igitur audiens quod sancti dei sepelissent corpora martyrum. Iustus tradidit eos uicario musiano dicens. Si non sacrificauerint et dereliquerint suppositionem hanc diuersa eis tormenta exerce. In eadem die iussit sibi eos itellude parari: et omnia genera tormentorum defferri. Qui cum adducti essent in conspectu eius: furor repletus dixit: Intimatum est uobis quod preceperunt principes nostri: et omnes rei publice. Respondit audifax: Nescimus. musiano dixit: deferantur tormenta. At ubi allata sunt dixit: Omnia hec genera tormentorum in uobis expendent: si decretum non feceritis. Si uero audieritis precepta principum: et natales uestri renouabuntur: et dignitate fulgebitis precessa. **Lectio quarta.**

Hoc iusserunt uictores reipublice ut sacrificetis dijs sine mora: et esto te amici principum. Respondit audifax filius eius maior et dixit: stultam rem locutus es. Dixit musianus ad marium martham et abacuch: Uos quid dicitis? Responderunt. Omnes quasi ex uno ore locuti sumus. Musianus iussit eos expoliari et sustibus cedi: martham uero stare ante eos. Qui dum cederent sub uoce preconia dicente: Precepta principum nolite pretemnere. Martha gaudens dicebat: Filij mei. stantes esto te. Marius uero laudabat dominum dicens: Gloria tibi domine iesu christe. **Lectio quinta.**

Musianus uicarius iussit eos leuari a terra et suspendi in equuleo. Qui dum attraherent nervis: uoce magna clamabat audifax filius eius maior. Gloria ti

bi domine iesu christe: qui nos uocasti dignatus es: et cum seruis tuis dinumerare. Iustus musianus iussit ignem ad latera eorum ponere: et ungulis fereis radi. Illi autem uultu alacri leti clamabant: Gratias agimus tibi domine. Musianus iussit eos deponi de equuleo in conspectu marthe et manus eorum precidi. **Lectio sexta.**

Quoniam manus sanctorum fuissent precesse: cepit sanguis emanare. Martha autem colligens sanguinem mariti et filiorum: faciem et caput suum liniebat cum gaudio. Tunc iussit ut manibus ad colla ligatis: sic per ciuitatem circuiret sub uoce preconia dicente: Deos blasphemare nolite. Clamauit autem marius audifax et abacuch. Non sunt dijs sed demones: qui uos perdere habent et principem uestrum. Qui ducti uia cornelia miliario tertio decimo ad nymphas catabassi. Ibi in eodem loco decolati sunt sub arenario: marius: audifax et abacuch: Bartham uero in nymphis necauerunt. Quorum corpora iterum iussit incendere: ne sepultura haberent. Martha uero nomine felicitas rapuit corpora: et in predio suo semel uita sepeliuit. Bartham uero leuauit de puteo et iunxit corporibus sanctis: tertio decimo calendis februariis: regnante domino nostro iesu christo: qui uiuit et regnat in secula seculorum amen.

In sanctorum mart. fabiani et sebastiani oratio.

In firmitatem nostram respice omnipotens: et quod pondus proprie actionis grauat: beatorum martyrum tuorum fabiani et sebastiani intercessio gloriosa nos protegat. **De sancto fabiano. Lectio prima.**

Fabianus natione romanus ex pie fabio sedit annos. xiiij. menses. xi. dies. xi. martyrio coronatur. Fuit autem temporibus maximiani et africanus: usque ad decimum secundum et quadratum: et passus est quartodecimo calendarum februarium. Illic regiones diuisit diaconibus: et fecit septem diacones: qui septem notarios iminerent: et gesta martyrum fideliter in integro colligerent. Et multas fabricas per cimitaria fieri precepit. Et post passionem eius moyses et maximus presbiter et nicostrianus

260
diaconus cōprehensi sunt et in carcerem missi. Eodem tpe uenit nouatus ex africa et sepauit d ecclesia nouatianū et quosdā confessores: postq moyses in carcerem defunctus ē: qui fuit menses. xi. Et sic mlti christiani fugerunt p diuersa loca. Hic fecit ordinationes. v. per mensem decem brium p bros. .xxij. diacones. .vij. epōs p diuersa loca numero. xi. Qui ē sepultus est in cimiterio calixti uia apia tertio decimo calendas february et cessauit epas dies. vij. *Alie de scio sebastiano Lec. ij.*

Sebastianus uir christianissim⁹ mediolanensiu⁹ partibus eruditus ciuitate narbonensi oriundus dioclitiano et maximiano imperatori ita carus erat: ut principatū ei prime cohortis traderet et suis aspectibus eū iuberent semp astā. Erat enim uir totius prudentie in sermone uerax: in iudicio iustus: in cōsilio prouidus: in cōmissio fidelis: in interuentioe strenuus in bonitate conspicuus: in uniuersa mox hōestate preclarus. Hūc milites ac si patrem uenerabantur. Hūc uniuersi qui preerant palatio carissimo uenerabantur affectu. Erat eis uerus dī cultor. Et necesse erat ut quem dō tanta perfunderat grā ab oībus amaretur christo igitur quotidie sedulum exhibebat officium: sed agebat quatenus hoc sacri legis regibus esset occultum: non passionis timore perterritus neq pūmonis sui amore pstrictus: sed ob hoc tñ sub chlamyde terreni impij christi militiā gerebat absconditam: ut christianorū aīos quos inter tormenta uidebat deficere cōfortaret: et deo redderet aīas quas diabolus conabatur auferre. Deniq postq multas martyru mentes a timore passionis eripuit: et ad coronā perpetue glorie incitauit: ipse quoq quis esset apparuit: qui a lumen in tenebris latere non potuit.

Lectio tertia.

Preclarissimis igitur uiris marcelianus et marco duobus germanis fratribus p christi noie in uinculis cōstitutis quotidie solatium exhibebat et taz ipsis qz et uis eorū cum quibus detenti

fuerant: salutaria fidei cōsilia ministrabat qz fugitiua seculi blandimenta respueret et momētanea tormentorū genera non timerent. Igitur cum et alia multa beatus sebastianus indutus chlamyde iacintus baltheo quotidie faceret: quadam die dū hec et his similia ex suo oī pferret: subito per unam fere horam: splendore nimio de celo ueniente illuminatus est: et sū ipso splendore pallio candidissimo amictus iuuenis apparuit iuxta eū. Hec autem gerebant intra domum prīmiscrinij noie nichostracti: apd quem custodiebatur marcelianus et marcus. Qui nichostractus hēbat uxorem noie 30c. Hec autē ante. vi. annos egritudinis nūmētate facta est muta. Prudentiam tñ audiendi et intelligendi non solum non amiserat: uerū et melius qz pri⁹ licuerat officiū obtinebat auditus. Hec itaqz eū intellexisset oīa que beatus sebastianus dixerat: et tñ lumen circa eum uidisset. Cumq oēs facti miraculi stupore tenerent annuebat manu omnibus ut quasi exprobandi essent: qui tam euidenti assertori nō crederent et genibus eūs ad uoluta: rogā eū manuum indicijs cepit. S3 beatus sebastianus cum uideret cordis secreta lingue expressione declarari non posse. Lā huius silentij percuntatus didicit: sermonis illius copiam nūmā uī infirmitatis sublatam. *Lectio quarta.*

Nunc beatus sebastianus dixit: Si uere ego seruus christi sum: et si uera sunt omnia que de ore meo hec mulier audiuit et credidit. Iubeat dñs meus iesus christus ut redeat ad eā officium labiorū eius: et aperiat os eius: qui apuit os zacharie pphete dñi. Ad hanc uocē exclamauit mulier uoce magna dicens: Beatus es tu et benedictus sermo oris tui: et benedicti qui credunt per te in christum filium dei unigenitum. Ego eū uidi oculis meis ad te angelum dei uenientem de celo: et librum ante oculos tuos tenentem: ex cuius lectione uniuersa sermonis tui oīo decurrebat. Benedicti q oībus que locut⁹ es credūt: et maledicti

serui dubitauerunt uel i uno uerbo que audierunt: quoniam sicut aurora sup uenies: uniuersas tenebras noctis excludit et omnium oculis lumen q nox ceca negauerat reddit. Ita lux sermonum tuorum omnem caligine omnemq ignorantie cecitate exterit: et serenit post tenebras diem mentibus dedit. A me autem non solum incredulitatis tenebras exclusit: uerum etiam sermonis mei hostium: quod p sex annos clausum fuerat patefecit. *Lect. v.*

Idens autem nicostratus uir eius tanta mirabilia christi in sua uxore celebrata: cepit pedibus eius aduolui: et indulgentiam petere: p hoc quod imperiali et prefectorio iussu factos dei habuisset in uinculis. Et auferens de manibus eorum ferreos nexos: genua eorum amplectens. Rogare cepit ut dignarentur abscedere dices: Quis beatus essem si pro uestra possum mereri salute constringi: forsitam sanguinis mei effusione ablueret: ut mortem illam penarum eternarum euaderem: et ad illam uitam pertingerem: quam nobis per os domini mei sebastiani manifestare dignatus est dominus. Cum hec et his similia sanctus sebastianus prosequeretur: prostrauerunt se uniuersi: et flexis genibus ceperunt cordis mugitu redere: et se peccasse et inique egisse penitentibus uocibus exclamare fundebant: ergo amaras lachrymas: et se christo uelle credere clamorosis uocibus resonabant. Tunc beatus sebastianus iubet omnes eos a uinculis cathenarum absolui. Post hec abiit ad sanctum polycarpum presbyterum ubi erat causa persecutionis occultus: et narrauit ei oia que gesta sunt. *Lect. sexta.*

Quibus auditis sanctus polycarpus gratias egit deo: et una cum eo uenit ad domum nicostrati primicerij. Et uidens turbas credentium: Salutans eos cum gaudio ait: Beati omnes qui audistis uoces domini nostri iesu christi dicentis: Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis: et ego uos reficiam. Tolle iugum meum super uos. et discite a me quia mitis sum et humilis corde: et inueni-

etis requiem a iugibus uestris. Iugum enim meum suauis est et onus meum leue. Vos itaque fratres nostri quos nondum baptisatis unda diluit: et consecrandos deo omnipotenti carissimos filios fecit: pro hoc quod a proposito suo seculo reuocare: conati estis beatissimos milites christi: opus uobis erat penitentia: ut per ipsam ad indulgentiam ueniretis. Nunc autem quod ad tantam gloriam accessistis: ut etiam ad passionem a qua dolentes alios reuocare uoluistis ad ipsam uos desideretis gratanter occurrere et libenter amplecti. Sciat is ad indulgentiam peruenisse et ad palmam pertingere.

Tres ultime lectiones de omni. coi. martyrum. In se. agnetis uirginis et martyris ad uesperas. capitulum.

Consuebor tibi domine rex: et collaudabo te deum saluatorem meum: propter hoc non tuo quam adiutor et pector seculi es mihi: et liberaasti corpus meum a perditione.

Hymni. et breuia responsoria: et inuitatorum dicunt de coi. uirginum. ad magnificam. ant.

Beata agnes in medio flammarum expansis manibus orabat: te deprecor: adorande colende: per metuende. quod per sanctum filium tuum minas euas sacilegi tyranni: et carnis spurcias immaculato calle transiui: et ecce uenio ad te: quem amauit: quem quesui: quem sepe optavi. *oio.*

Omnipotens sempiterna deus: qui in forma mundi eligis ut fortia quecumque fundas: prece propicius ut qui te agnetis martyris tue solennia colimus: eius apud re propicius scitatus. *p. In. i. noct. ant.*

Discede a me pabulum mortis quod iam ab alio amatore preuentum sum. *ps. Beatus uir. ant.* Dexteram meam et collum meum cinxit lapideis preciosis: tradidit auribus meis inestimabiles margaritas. *ps. Quare. ant.* Posuit signum in faciem meam: ut nullum preter eum amatorem admittam. *ps. Domine quid. et. Spe tua et pulchritudine tua. R. Intende prospere. Lect. i.*

Seruus christi ambrosius episcopus: uirginibus sacris diem festum sacrantissimum uirginis celebremus. Hinc psalmi resonant: inde concrepent lectiones. Hinc populo turbe letentur: inde subleuentur pauperes christi. Omnes. n. gratulemur

in domino: et ad edificationem uirginis
qualis passa sit agnes beatissima ad me-
moriam reuocemus. Tertiodecimo eta-
tis sue anno mortem perdidit et uitam in-
uenit: quia solum uite dilexit auctorem i-
fantia quidem computabat in annis: sed
erat senectus mentis in mensa. Corpore
quidem iuuenula sed aia cana: pulchra
facie sed pulchrior fide. Dum a scholis
reuerteretur: a prefecti urbis filio adama-
t. Cuius parentes dum requisisset: cepit offerre
pluma et pliora pmittere. Denique detule-
rat secus preciosa ornamenta: quae a beata
agne ueluti se stercorea recusata. Quam sem-
per est ut iuuenis ille maiori purgaret stimu-
lo et putans eam meliora uelle accipere:
ornamenta oium lapidum preciosorum se-
cum defert gloriari: et per se ipsum et per notos et
per affines cepit aures uirgis appellare.
Diuitias domos possessiones familias
atque omnes mundi diuitias repromisit: si con-
sensum suum eius coniugio non negaret. **R.**
Dies festum sacratissime uirginis celebremus: qua-
liter passa sit beata agnes ad memoriam reuo-
cemus: tertiodecimo etatis sue anno mortem
perdidit et uita inuenit: Quia solum uite dilexit auc-
torem. **V.** Infantia quidem computabatur in annis
sed erat senectus mentis in mensa. Quia. **Le. ii.**
Data igitur agnes tale iuueni fertur
disse risum. Discede a me sones
peccati nutrimentum facinoris. Pabulum
mortis. Discede a me quia iam ab alio ama-
tore preuenta sum: quod mihi satis meliora ob-
tulit ornamenta: et anulo fidei sue subar-
rauit me: longe te nobilior et genere et di-
gnitate. Ornauit inestimabili dextro che-
rio dextram meam et collum meum cinxit la-
pidibus preciosis. Tradidit auribus me-
is inestimabiles margaritas: et circumdedit
me uernantibus atque coruscantibus gemis.
Posuit signum in facie meam: ut nullus pre-
ter eum amatorem admittam. Induit me cyclade
auro texta: et immensis monilibus orna-
uit me. Offudit mihi thesauros incompa-
rabiles: quos mihi se donaturus si in eo
perseuerauero repromisit. **responsoriū.**
Dextram meam et collum meum cinxit lapidibus
preciosis: tradidit auribus meis inestimabiles

margaritas: Et circumdedit me uernantibus atque
coruscantibus gemis. **V.** Posuit signum in fa-
cie mea: ut nullus preter eum amatorem admittam.
Et circumdedit.

Lectio. iij.

Non ergo potero ad humilia pri-
oris amatoris: uel aspicere alium et il-
lum derelinquere: cum quo sum caritate de-
uincta: cuius generositas celsior. Possibi-
litas fortior. Aspectus pulchrior: amor su-
auior: et omni gratia elegatior: a quo mihi iam
thalamus collocatus est. Cuius mihi orga-
na modulatis uocibus resonant. Cuius
mihi uirgines iustissimis uocibus cantant
iam mel et lac ex eius ore suscepit: iam am-
plexus eius castis astricta sum: iam corpus
eius copori meo sociatum est: et sanguis eius
ornauit genas meas. Cuius me uirgo est:
cuius per feminam nescit: cuius angeli seruiunt
cuius pulchritudinem sol et luna mirantur: cuius
odore reuiuiscunt mortui: cuius tactu
portantur infirmi: cuius opes nunquam defi-
ciunt: cuiusque diuitie nunquam decrescunt. **R.**
Anno chastum in cuius thalamum introibo cuius me
uirgo est: cuius per feminam nescit: cuius mihi orga-
na modulatis uocibus cantant. Quae cum ama-
tore casta sum: cum tetigero munda sum: cum accepe-
ro uirgo sum. **V.** Anulo fidei sue subarrauit
me et immensis monilibus ornauit me. Quae cum
In. ij. **not. ant.** Induit me dominus cyclade auro
texta: et immensis monilibus ornauit me. **ps.**
Cum inuocarem. **ant.** Mel et lac ex eius ore sus-
cepit: et sanguis eius ornauit genas meas. **ps.**
Verba mea. **ant.** Ipsi soli seruo fidem: ipsi me
tota deuotione commito. **ps.** Domine dominus noster. **V.**
Adiuuabit eam deus. **Lectio quarta.**

Ipsi soli seruo fidem: ipsi me tota de-
uotione commito. Quem cum ama-
tore casta sum: Cum tetigero munda sum.
Cum accepero uirgo sum. Nec deerunt
post nuptias filii: ubi partus sine dolore
succedit: et secunditas quotidiana cumu-
latur. Audiens hec isanus iuuenis amo-
re corripitur ceco: et inter angustias animi
et corporis hanello cruciatur spiritu. In
hectore prostermitur: et per alta suspiria
amor a medicis aperitur. Sunt nota pa-
tri que fuerunt inuenta a medicis: et eadem
paterna uoce que fuerant iam dicta a filio
b b r

ad petitionem uirginis reuoluuntur. *R.*
Induit me dominus uestimento salutis: et indu-
mento letitiae circumdedit me. Et tanquam sponsam
decorauit me coram. *R.* Tradidit auribus me-
is inestimabiles margaritas: et circumdedit me
ueruantibus atque coruscantibus gemmis. Et
tanquam.

Lectio quinta.

Agnat agnes beatissima: et se nul-
lo pacto asserit prioris sponsi federa
uiolare. Cum pater diceret in fascibus se
prefecture agere: et ideo nec sibi quem
uis illustrissimum posse preferri. Lepit in-
uehementer inquirere quis esset sponsus
de cuius se agnes potestate iactaret. Exi-
it quidam ex parascitis eius: qui diceret
hanc christianam esse ab infantia et magi-
cis artibus ita occupatam: ut dicat chris-
tum suum sponsum esse. Audiens hec
prefectus letus efficitur et missa appari-
tione cum ingenti strepitu suis etiam tribu-
nalibus precepit listi. Et primo quidem
blandis eam sermonibus secreti prouo-
cat: debinc terroribus pulsat. Sed chris-
ti uirgo nec blandimento seducitur: nec
terrore concutitur: sed eodem uultu et eo-
dem animo perseverans et terrentem similiter
sicut blandientem animo deridebat. *R.*
Abel et lac ex eius ore suscepti: Et sanguis eius
ornauit gemmas meas. *R.* Ostendit mihi the-
sauros in comparabiles: quos mihi se daturum
repromisit. Et sanguis.

Lectio sexta.

Agens itaque prefectus tantam in pu-
ella constantiam parentes eius al-
loquitur. Et quia erant nobiles et uix eis
inferre non poterat: titulum christianita-
tis opposuit. Sequenti namque die agne
sibi presentari precepit. Et iterum atque ite-
rum repetens: replicare cepit de iuuenis
amore sermonem. Cumque omni sermo e-
ius casso labore deficeret. Sisti eam ite-
rum suis tribunalibus iussit. Cui et dixit
Superstitio christianorum: de quorum
te magicis artibus iactas nisi a te fuerit se-
gregata: non poteris insaniam deponere
pectoris: neque equissimis consiliis prebe-
re consensum. Unde te iam ad ueneran-

dam deam uestam preparare necesse est.
ut si perseverantia uirginitatis placet: et die
nocturnis sacrificiis uenerandis insistas. *R.*
Iam corpus eius corpori meo sociatum est: et
sanguis eius ornauit gemmas meas. Cuius ma-
ter uirgo est: Cuius pater feminam nescit. *R.*
Ipsi sum desponsata cui angeli seruiunt: cuius
pulchritudines sol et luna mirantur. Cuius ma-
ter. *In tertio nocturno ant.* Cuius pulchri-
tudinem sol et luna mirantur: ipsi soli seruo fi-
dem. *ps.* Domine quis habitabit. *ant.* Abi-
stus circumdedit me ueruantibus atque corusca-
tibus gemmis preciosis. *ps.* Eructauit. *ant.*
Ipsi sum desponsata cui angeli seruiunt: cuius
pulchritudinem sol et luna mirantur. *ps.* De-
us noster refugium. *R.* Elegit eam deus. *R.*
In tabernaculo.

Lectio septima.

Agnat beata agnes dixit. Si filius
tuum quantum iniquo amore uera-
tum: tamen uiuentem hominem recusauit
utique hominem qui est rationis capax: qui
et audire et uidere et palpare et ambulare
potest: et flore lucis cum bonis perfrui. Si
ergo hunc amoris christi causa nulla pos-
sum ratione respicere: quomodo possis
idola surda et muta sine sensu et sine ani-
ma colere: et ad iniuriam summi dei cer-
uices meas uanis lapidibus inclinare.
Audiens hec prefectus dixit: Cupio con-
sulere infantie tue: et adhuc te deos bla-
sphemantem ideo differo: quia annos
tuos infra sensum aspicio. Noli ergo te
metipsam ita despiceret: ut mori dox incurras.
R. Ipsi sum desponsata cui angeli seruiunt: cuius
pulchritudinem sol et luna mirantur. Ipsi soli
seruo fidem: ipsi me tota deuotione committio.
R. Dexteram meam et collum meum cinxit la-
pidibus preciosis: tradidit auribus meis in-
estimabiles margaritas. Ipsi.

Lectio octaua.

Beata agnes dixit: Noli infantiam
corporalem in me ita despiceret: ut
putes me uelle te habere propitium. Si
des enim non in annis sed in sensibus
comprobat: et deus omnipotens ma-
gis mentes comprobatur quam etates. Qui au-
tem quorum motus me incurrare non uis

262

ipsi irasci permittant: ipsi loqui: ipsi mihi
hoc precipiant: ipsi se iubeant coli. uerū
quoniam ad hoc te uideo tendere quod
impetrare non poteris: quicquid tibi ui-
detur exerce. Simpronianus prefectus
dixit: Aut cum uirginibus dee ueste sacri-
fica: aut cum meretricibus scortaberis i
contubernio lupanari: et longe erit a te
christiani: qui te magicis artibus imbue-
runt: ut ad hanc calamitatem intrepido
animo peruenires. Unde ut dixi aut sacri-
fica dee ueste ad laudem generis tui: aut
ad ignominiam natalium tuorum eris pu-
blice abiectiois scortum. *R.* Omnipotens
adorande: colende: tremende benedico te: Qui
a per filium tuum unigenitum euasi minas ho-
minum impiorum et spurcitas diaboli impol-
luto cale transiui. *R.* Te cōfiteor: labijs: te cor-
de: totis uisceribus cōcupisco. Quia p filiū.

Lectio nona.

Tunc beata agnes cum ingenti con-
stantia dixit: Si scires quis est de-
us meus non ista tu ex ore tuo pferres. Un-
de quia noui uirtutem domini mei iesu
christi: secura contemno minas tuas: cre-
des q neqz sacrifices idolis tuis: nec pol-
luar sordibus alienis: Necum enim ha-
beo custodem corporis mei angelus do-
mini. Nam unigenitus dei filius quem
ignoras: murus est mihi impenetrabilis
et custos mihi est nunqz dormiens: et de-
fensor mihi est nunqz deficiens. Bis autē
aut erei sūt ex quibus cucume melius fi-
unt ad usus hominum: aut lapidei ex q-
bus platee ad euadendum lutus melius
sternunt. Diuinitas ergo non i lapidibz
uanis habitat: sed in celis. non in ere: aut
in aliquo alio metallo: sed in regno sup-
no consistit. Tu autē et similes tui nisi ab
istorum cultura asseritis: similis uos pe-
na cōcludet. *Ad laudes et p horas ant.*
Ingressa agnes turpitudinis locum angelum
domini preparatum inuenit. *ps.* Dominus
regnavit. *cum reliquis ant.* Necū enim ha-
beo custodem corporis mei angelum domini
ant. Anulo suo subarrauit me dominus me-
iesus christus: et tanqz sponsam decorauit me.
corona. *ant.* Benedico te pater domini mei

iesu christi: quia per filium tuum ignis extinctus
est a latere meo. *ant.* Congaudete mecum et
congratulamini: quia cum his omnibus luc-
das sedes accepi. *capitulum.* Confitebor ti-
bi domine rex. *hymnus.* Iesu corona uirgi-
num. *R.* Diffusa est gratia in labijs tuis. *R.*
Propterea benedixit. *Ad benedictus ant.*
Ecce qd concupiui iaz uideo: qd speraui iā te
neo: ipsi sum iuncta in celis. quem in terris po-
sita tota deuotione dilexi. *oro.* Omnipotens
sempiternus deus. *Ad tertiam capituli.* Co-
nfitebor tibi. *Ad sextam capitulum.*

Liberasti me secunduz multitudinē
misericordie nominis tui a rugien-
tibus preparatis ad escam de nianibus
querentium animam meam: et de multis
tribulationibus que circūdederūt me.
Ad nonam capitulum.

Laudabit usqz ad mortem aīa mea
dominum: quoniam eruis sustine-
tes te: et liberas eos d manu angustie do-
mine de noster. *Ad uespas ant.* Ingressa
agnes. *ps.* Dixit dominus. *cum reliquis.*
in fine ps. Lauda ierusalem. *A capitulo i*
ante dicitur de sanctis uincētio et anasta-
sio. oro.

Adesto domine supplicationibz no-
stris: ut qui ex iniquitate nostra re-
os nos esse cognoscimus: beatorum mar-
tyrum tuorum uincētij et anastasi inter-
cessioneliberemur. *p.* Et sit commemo-
ratio de sancta agnete *ant.* Stans beata a-
gues in medio flamme expāsis manibus ora-
bat ad dominum: omnipotens adorande: co-
lende: tremende benedico te: et glorifico nomē
tuum in eternum. *In sanctorum martyru*
uicētij et anastasi. Lectio prima.

Quam apud cesaream augustanaz ci-
uitatem: ut multorum sinceritas et
signa ueritatis uerba testantur: Datiano
cuidam presidi et gentili sacrilego seuien-
di in christianos rabies aspirasset: et ad
dōtorum imperatorūqz suorum iussum
potestatem se accepisse gauderet: Lū an-
teqz mordere posset uelut canem euz la-
trantem perpeffa fuisset ecclesia: Conti-
git epm gloriosissimum uirum ualeriuz:
cum sancto uincētio quē gradus diacōi
bb 3

sublimabat et perseverantia boni deo carissimum fecerat: eius furori priores occurrisset beatiore se in ipsa futuros confessione credentes: si statim preceps coronam uirtutum suarum meritis festina deuotione rapuissent. Quos considerans datianus in fide christi fundatissimos atque constantissimos a uexatione itineris incipit fatigare atque ab urbe memorata ad ciuitatem ualentiam post se trahi suo precepit officio. Itaque ut cum summa pena carceris famis inopia stridore catenarum manibus collo ceruicibus ferri pondera sustinentes: per omnes artus mortalia corporis supplicia paterentur. *Lectio ij.*

At ubi sunt eius impijs oculis presentati: respiciens eos uehementer expauit: quod et corpore essent incolumes: et mente constantes: et iratus custodibus dicebat. Quid istis indulgentiori pastu et largiori potu propinastis? Et mirabatur furore cecus robustiores esse quos deus pauperat: Irascensque uinci posse crederet ab his quos fortes esse et mente et corpore attendebat. Interea iam confusus in animo fugebat audaciam et quasi ad timidus uox eius inflata: sic incipit. Quid agis inquit tu ualeri qui sub nomine religionis contra principes facis. Nec autem dicebat episcopo credens quod ceteros facile superaret: si eum qui caput esset ecclesie superasset. Sed deus fecit eum a minori hoc est a diacono superari: ut aduerteret: quid dicturus esset ille: qui in capite sacerdotis erat. Cum et eum leuiter ei qui haberet minoris officij ministeria superasset. *Lectio tertia.*

Situr cum quasi fortior se esse existimat: iudicialia preditus potestate: et quasi ex superiori parte uexare cepisset episcopum de domino iesu christo que sunt credenda cum mansuetudine respondentem: feruens spiritu prupit in hac uocem beatus uincentius. Quid sub murmure uerborum mansuetorum superbum alloqueris? Exclama potius et increpa istum infidelem christicolam ut contrita rabies que contra suum dominum latrat

ipsa uocis auctoritate frangatur. Datianus tunc iniuriatum dum se sensit igemuit: et ad officium eum furore ait: Amouete episcopum ualerium: et hunc uincentium applicate: quia rebellis animo prius in contumeliam publicam uenit. Cumque esset in conspectu applicatus ait: Amouete eum ad eculeum: et membris distendite: et toto corpore dissipate. At ubi leuatus est: et extensus ait ad eum datianus: Vincen- ti ubi istud miserabile corpus tuum conspicias. At ille respondens ait: In sublimibus ago: et istos principes tuos in huius seculi potestate fidentes altior despicio.

Lectio quarta.

Datianus dixit: Nullum erit tormentorum genus quod tuum pretereat corpus. Beatus uincentius respondit: Hoc est quod semper optaui: nemo mihi amabilior: nemo mihi familiarior te est. Tu solus ad uota mea percordas. Tunc adhiberi ei ungulas precepit et flamas. Quod cum fieret: putabat eum sibi uerba humilia responsurum. Cui uir dei uincentius dixit. Nec est gloria nominis christiani: uberiozem mihi prestat gloriam: eum ex quibus et acerbiora tormenta tecum fuerint superata. paratus sum christi seruus ad omnia: ut dum deuotionem meam punis in corpore: acerbius ipse puniaris in mente. Clamare datianus cepit: et in torores et carnifices suos ipso furore flagrare uirgis fustibus milites suos cedere: et in ipsos amplius descuire. Dumque aduersus christi seruum deuotissimum seuit: suos cepit ministros diabolus cedere et laniare: et eos qui in sua erant ditione uerare.

Lectio quinta.

Tunc uincentius ait: Quid est datiane: apparitoribus tuis iudicor. Nam quod penam meam existimas uindicta est. Ad hec martyris uerba summa uoce datianus cepit infremere: et rabido ore cum dentium stridore abacella: ut offenderet perfidia se potius quam iustitia dei martyrem laceraui. Toti denique cessere carnifices et fatigata tormentorum manus: dum per latera pedet:

uicta defecit. Expalluit in torquentibus
uultus: ac sudoris riuulo liquecētia mē-
bra tabuerunt: anhelus fessis pectus ex-
tabuit: ut probarentur seiplos potius in-
ter sancti martyris tormenta torqueri. ip-
sius quoq; datiani facies nimio pallore
turbata: et quasi amens effecta: confu-
sis oculis cepit esse deiecta. *Lectio. vi.*

Nanciant a custodib; et facta et dic-
ta datiano. Que audies datianus
exanguis effectus ac pallidus: et ipse sibi
male conscius: in se cepit sentire supplicia
que in dei famulum seuebant. Et quia
ex ore fallentis rō egreditur: ut auctorem
puniat falsitatis: tandem uox uera et si in-
uicta simplicitate prorupit. Et qd ait hu-
ic amplius faciemus qui sumus in om-
nibus quecunq; fecimus uicti: Transfe-
ratur ad lectulum stramentisq; molliori-
oribus fulciatur. Nolo cum gloriores
facere si in tormenta defecerit. Ferē ad
lectulum gaudentium manibus et letan-
tium humeris: qui corpus eius omne lā-
berent. cum honore portatur: necnon et
am eorum qui in ipsius fuerant crassati
supplicijs: obsequijs utitur baiulorum.
Probatu dei famulus etiaz inimicorū
meruit seruitutem. Statimq; ut est in lectu-
lo posuit: orans perrexit ad dñi perfec-
tam secum martyrij baiulans palmam.

Pro sancto anastasio. Lectio septima.

Post hec premotis quidenis ferme
diebus impator infidelis eundem
sibi non disparem principē: et alios non-
nullos ad interficiendū dei martyres ana-
stasium: et plurimos alios christianorū
captiuos transmisit. Qui mandatis obse-
quentes beati anastasium cum alijs fere
septuaginta christicolis ex uillā bethsal-
ces: in qua erat carcer: exctos iuxta fluui-
um preceperunt exponi: ac deī omnes
sigillatim inter quos et supradictos duos
christicolas qui et uincti abeuntē cesare
am beatum anastasium comitati fuerant
spectante christi martyre istib; suffocari.
Et singulo quoq; eorū interēpto beato
anastasio dicebant. Quare uis sicut un-
eozum male perire: et non poti⁹ ut uiuas

acqescere ipatori et acceptis honorib; sic
un⁹ nām in palatio esse: ut neq; hui⁹ uite
dulcedine frauderis: nec acerbe mortis
fato interimī precipiaris. *Lectio. vi.*

Huic christi uictoriosissimus martyr
uelut iam sui desiderij cōpos oīpo-
tenti deo grās offerens. Ad hec rīdit. p
christi equidē amore a uobis mēbratim
cōcidi optauerā. Vex si huiusmodi quē
et uos minamini obitus mecum manet:
grās deo meo se exhaustas replico: q me
suoꝝ martyrum participē glie dignatus
ē facere tam paruo supplicio. His dictis
gloriosissimus dei martyr beatus anastasi-
us trāsitoria uita huiusmodi finio limi-
tata uoti cōpos gaudijs plenus imarcessi-
bili brauiō coronat⁹ ad ueram eternāq;
uitā que christus ē meruit peruenire. At
postq; eū suffocauerunt p̄ciosissimū ca-
put eius absciderūt. Demum bulā acci-
pientes que uinculis supbeferat ipatori
secū deuerunt. *Lectio. ix.*

Sellarius itaq; qui ut plibatu ē chri-
stianus atq; custos carceris aderat
corpus beati martyris ut cognoscibile
eēt semoti uoluit collocare. Sed hec q̄-
stionarij hebrei. s. existentes mīne pmise-
runt. Cognoscentes filij iesdim trāsitus
gloriosissimi martyris pueriq; eorū: qui
cum ipse ad mar-tyrizandum duceretur:
presentes affuerāt: precipiti tramite illuc
statim concurrerunt: superspectisq; eius
manibus eum recognoscentes maximū
pondus argēti p̄factis q̄stionarijs clācu-
lum obtulerūt. At ipsi ei⁹ postea deferen-
di corp⁹ lūiam prebuerūt. Sequenti igi⁹
nocte supius rememorat⁹ de cenobio be-
ati sergij martyris monachis comitanti-
bus pueris filioꝝ iesdim: qbusdā mona-
chis qui ibidē aderāt ad tollendū sacra-
tissimū corpus secretissime uenit. Cumq;
illuc uenisset inuenit qdē canes interfecto-
rū corpora comedentes. Corp⁹ uero be-
ati anastasij seorsū iacens penitus itactu.

*In sancte emerētiane uirginis et marty-
ris. Lectio prima.*

Emerētiana autē que fuerat collec-
tanea beate agnetis uirgo sanctissi-
b b 4

ma: licet cathecumina constanter itrepida contra seuiētes astatat inobilis et in his uerbis exprobrabat eos. Supflui miferi caduci atqz atrocissimi deum et dñm: qui in celis est contēnitis dīpotentē: et colentes cum occidistis: et p defensione lapidum innocētes hoies iugulastis. Nec et his filia duz turbis furentibus diceret lapidata est ab eis. Et orans iuxta sepulchrū agnetis beatissime emisit spm. Nō dubium est quin in suo sanguine sit baptizata que pro defensione iustitie dum p fiteretur dominum mortem cōstanter accepit. Eadez deniqz hora fit terremotus uehementissimus et cum nūnia esset celi serenitas: tante coruscationes tātaqz fulgura et tonitrua extiterunt: ut pars maxima insani populi expiraret. Unde factū est ut nullus penitus ex eo aduenientibz ad sepulturam sanctorum: aliquas molestias excitaret. Venientes autē parentes beate agnetis cum sacerdotibus nocte: abstulerunt corpus sancte uirginis ementiane: et sepelierunt illud in confinio agelli beatissime uirginis agnetis. *Notandum qz quando cūqz aliquod festus apostolorum petri et pauli celebratur in dñica de qua fit cōmēoratio: cōmēoratio dñice semper cōmēorationem alterius eorundem tam in utrisqz uespēris qz in matutinis et missa precedit. In pueriōe sancti pauli ad uespas ant. Ego plantauī. cūz reliquis de laudibus ps. Di rit cum reliquis in fine ps. Laud. dñs oēs gētes. capitulum.*

Saulus adhuc spirans minax et cēdis in discipulos dñi accessit ad pīcipem sacerdotum: et petijt ab eo eplās i damascum ad synagogas: ut si quos inuenisset huius uie uiros ac mulieres uictos perduceret in hierusalem. *hymnus.* Doctor egregie. Sit trinitati. *Ps.* Tu es uas electionis sacte paule apłe. *Re.* Predicator ueritatis et doctor gentium. *Ad mag. ant.* Ua de anania et quere sauluz. ecce enim orat: quia uas electionis est mibi: ut portet nomen meuz

coram gentibus et regibus et filiis israel. *oio.* **D**eus qui uniuersum mundum beati pauli apostoli predicatione docuisti: da nobis qz ut qui eius hodie cōuersionem colimus: per eius ad te exempla gradiamur. per. *Notandum qz quādo cūqz festum celebratur d sancto paulo fit commemoratio d scto petro hoc mō ant.* Tu es pastor ouium princeps apostolorum tibi tradite sunt clauēs regni celorum. *Ps.* Tu es petrus. *Re.* Et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. *oio.*

Deus qui beato petro apło tuo collatis clauibus regni celestis aias ligandi atqz soluendi pontificiū tradidisti concede ut intercessionis eius auxilio a peccatoruz nostroz nexibus libemur. q. *Similiter quando fit festus de sancto petro: fit commemoratio de scto paulo ant.* Sancte paule apłe. *Ps.* Tu es uas electio. *Re.* Predicator ueritatis. *oio.* Deus qui multitudinem gentium. *Requiere infra i cōmē. sancti pauli: et hoc fit tam in matut. qz in uespēris: et nulla fit cōmēoratio de scto uel sancta cuius qzuis ecclesia facere cōsueuit: neqz de pace. ad matut. inuita.* Laudemus deū nostrum in conuersione doctoris gentium. *ps.* Venite. *hy.* Doctor egregie. Sit trinitati. *Ad noct. ant.* Qui operatus est petro. cum reliquis ant. et ps. *Re.* *Ps.* sicut infra in alia festiuitate. Ant uero dicuntur oēs absqz uersiculis i fine ant. Qui operatus est petro in apostolatu: operatus est et mibi int gentes et cognouerunt gratia que data est mibi a christo dño. *ps.* Celi enarrant. cum reliquis ps. de aplis ant. Scio cui credidi et certus sum: quia potens est et depositum meum seruare in illum diem iustus iudex. *ant.* Mibi uiuere christus est et mori lucrum. gloriari me oportet in cruce dñi mei iesu christi. *Ps.* In omnem terram. *Re.* Et in fines orbis. *Lectio prima.*

Saulus adhuc spirans minax et cēdis in discipulos domini accessit ad pīcipem sacerdotum et petijt ab eo epistolas in damascuz ad synagogas: ut

si quis inuenisset huius uie uiros ac mulieres uinctos perduceret in hierusalem. Et cum iter faceret: contigit ut appropinquaret damascum. Et subito circumfulxit eum lux de celo: et cadens in terra audiuit uocem de celo dicentem sibi: Saule saule: Quid me persequeris? Qui dixit: Quis es domine? Et ille: Ego sum iesus nazarenus quem tu persequeris. Durus est tibi contra stimulum calcitrare. Et tremens ac stupens dixit: Domine quid me uis facere? Et dominus ad eum: Surge: et ingredere ciuitatem: et dicitur tibi quid te oporteat facere. *risorius.* Qui operatus est petro in aplatum: operatus est et mihi inter gentes. Et cognouerunt gratiam quam data est mihi. *✱.* Gratia dei in me uacua non fuit: sed gratia eius semper in me manet. Et cog.

Lectio secunda.

Iri autem illi qui comitabantur eum: et stabant stupefacti audientes: quidem uocem neminem autem uidentes: Surrexit autem saulus de terra: apertisque oculis nihil uidebat: ad manus autem illum trabentes introduxerunt damascum: et erat ibi tribus diebus non uidens: et non manducauit neque bibit. Erat autem quidam discipulus damasci nomine ananias. Et dixit ad illum in uisu dominus: Anania. Et ille ait: Ecce ego domine. Et dominus ad illum. Surge et uade in uicum qui uocatur rectus: et quere in domum iude saulum nomine tharsensem. Ecce enim orat: et uidit uirum ananiam nomine introeuntem et imponentem sibi manus ut uisum recipiat. *responsorium.* Bonum certamen certavi: cursum consummaui fidem seruaui. Ideoque reposita est mihi corona iustitie. *✱.* Scio cui credidi et certus sum quia potens est depositum meum seruare in illum diem iustus iudex. Ideoque.

Lectio tertia.

Respondit autem ananias: Domine ne audiui a multis de uiro hoc: quia mala sanctis tuis fecerit in hierusalem: et hic habet potestatem a principibus sa-

cerdotum alligandi omnes qui inuocant nomen tuum. Dixit autem dominus ad eum: Uade quia uas electionis mihi est iste: ut portet nomen meum coram gentibus et regibus et filiis israel. Ego ei ostendam illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati. Et abiit ananias et introiit in domum: et imponens ei manus dixit: Saule frater dominus iesus misit me: quod apparuit tibi in uia qua ueniebas: ut uideas et implearis spiritu sancto. Et confestim ceciderunt ab oculis eius tanquam squamae: et uisum recepit. Et surgens baptizatus est: et cum accepisset cibum confortatus est. Fuit autem cum discipulis qui erant damasci per dies aliquot. Et continuo ingressus in synagogas predicabat iesum: quoniam hic est filius dei. Stupebant autem omnes qui eum audiebant: et dicebant. Nonne hic est qui expugnabat in hierusalem eos qui inuocant nomen istud? Et hic ad hoc uenit ut uinctos perduceret ad principes sacerdotum? *R.* Reposita est mihi corona iustitie. Quam reddet mihi dominus in illum diem iustus iudex. *✱.* Scio cui credidi et certus sum. *Quas. In. ij. nocte. ant.* Tu es uas electionis sancte paulus apostole predicator ueritatis in uniuerso mundo. *ant.* Magnus sanctus paulus uas electionis ueraciter est glorificandus: qui et meruit thronum duodecimum possidere. *ant.* Bonum certamen certavi: cursum consummaui: fidem seruaui. *✱.* Constitues. *R.* Demozos. *Scrimo sancti augustini episcopi. Lectio quarta.*

Hodie dilectissimi nobis lectio de actibus apostolorum hec pronuntiata est: ubi apostolus paulus ex persecutore christianorum annunciator factus est christi. Percutiens cum christus et sanans: occidens et uiuificans. Occisus a gnus a lupis: et factus agnus de lupis. Predictus enim erat in preclara prophetia: cum iacob patriarcha benediceret filios suos: presentes tangens: futura prospiciens: predictum erat quod in paulo contigit. Erat autem paulus sicut ipse

testatur de tribu beniamin. Cum autem iacob benedicens filios suos uenisset ad benedicendum beniamin: Hic de illo. Beniamin lupus rapax. Quid ergo: Lupus semper rapax: Absit. Sed quid: Hanc rapit predam: ad uesperam diuidet escas. Hoc in apostolo paulo impletum est: quia et de illo dictum erat. Jam si placet audiamus illum mane rapientem: ad uesperas escas diuidentem. Hanc et uespere posite sunt pro eo: ac si diceretur prius et postea. Sic ergo accipiamus: prius rapit predam postea diuidet escas. *risorium.* Tu es uas electionis sancte paula apostole predicator ueritatis in uniuerso mundo: Per quem omnes gentes cognouerunt gratiam dei. *In* tercede pro nobis ad deum qui te elegit. Per quem *Lectio quinta.*

Tendite raptorem: Saulus iquit acceptis epistolis a principibus sacerdotum: ibat ut ubicunque inueniret christianos: ad sacerdotes attraheret: et adduceret utique puniendos. Ibat spirans et anbnelans in cedes. hic est mane rapientis: nam et quando lapidatus est stephanus primus martyr pro christi nomine euidentius erat et saulus. Et sic aderat lapidantibus ut non ei sufficeret si tantum suis manibus lapidaret. Ut enim esset reus in omnium lapidantium manibus ipse se omnium uestimenta seruabat: magis sciens omnes adiuuando quam suis manibus lapidando. Audiuimus mane rapientem: uideamus ad uesperam qualiter diuidat escas: uoce christi de celo prostratus: et accipiens desuper interdictum iam seruendi cecidit in faciem suam: prius prosternendus postea erigendus: prius percutiendus: postea sanandus. Non enim in illo postea christus uiueret: nisi occideretur in eo quod antea male uixisset. *Et* Gratia dei sum id quod sum: Et gratia eius in me uacua non fuit: sed semper in me manet. *Qui* operatus est petro in apostolatus: operatus est mihi inter gentes. Et gratia. *Lec. vi.*

Quid ergo prostratus audiuit: Saule saule: Quid me persequeris: Durum est tibi contra stimulum calcitrare

Et ille quis es domine: Et uox desuper. Ego sum iesus nazarenus quem tu persequeris. Membris in terra adhuc positus: caput in celo clamat. Et non dicebat quod persequeris fideles meos: sed quid me persequeris. Et ille quid me iubet facere. Iam parat se ad obedientiam: qui prius scuebat ad persequendum. Jam formatur ex persecutore predicator: ex lupo ouis: ex hoste miles. audit quid facere debeat. Lecus sanus factus est: ut interiori luce fulgeret cor eius. Exterior lux ad tempus subtracta est persecutori: ut redderet predicatori. Et eo tamen tempore quo cetera non uidebat: iesum tamen uidebat: ita et ipsa eius cecitas: informabatur propter mysterium credentium quod qui credit in christum ipsum ituri debet. cetera creatura uilescat: ut creator in corde dulcescat. *S.* Saulus qui et paulus magnus predicator a deo confortatus conualescebat et confundebat iudeos. *Offendens* quia hic est christus filius dei. A deo confortatus. *In tertio nocturno ant.* Saulus qui et paulus magnus predicator a deo confortatus conualescebat et confundebat iudeos. *ant.* Ne magnitudo cogitationum extollat me: datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathane qui me colaphizat: propter quod ter dominus rogauit ut auferatur a me: et dixit mihi dominus: sufficit tibi paula gratia mea. *ant.* Reposita est mihi corona iustitie: quam reddet mihi dominus in illum diem iustus iudex. *Ant.* Primis honorati. *S.* Primis confortatus. *Lectio sancti euangelii secundum mattheum.*

In illo tempore dixit simon petrus ad iesum: Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Quid ergo eris nobis: Et reliqua. *Om. in hieronymi per hyteri.*

Lectio septima.

Grandis fiducia petri piscator erat diues non fuerat: cibos manu et arte querebat: et tamen loquitur confidenter dimisimus omnia. Et quia non sufficit tamen relinquere: iungit quod perfectum est. Et secuti sumus te: fecimus quod iussisti. Quid igitur dabis nobis premij. Iesus autem dixit illi. Am

265
dico uobis q[uod] uos qui secuti estis me: in
regeneratione cuius sederit filius hominis
in sede maiestatis sue: sedebitis et uos su-
per sedes duodecim iudicantes. xij. tribus
israel. Non dixit qui reliquistis omnia.
Hoc enim et socrates fecit philosophus:
et multi alij diuitias contempserunt: sed qui
secuti estis me: quod proprie apostolorum
est atque credentium. *R.* Sancte paulus ap-
p[re]dicator ueritatis et doctor gentium: Inter-
cede pro nobis ad deum qui te elegit: ut digni
efficiamur gratia dei. * Tu es uas electionis sa-
ncte paulus ap[re]dicator ueritatis. Intercede
Lectio octaua.

In regeneratione cum sederit fili-
us hominis in sede maiestatis sue: qui et
mortui de corruptione surgent incorrup-
ti: sedebitis et uos in solijs iudicantiu[m] co-
demnantes duodecim tribus israel: quia
uobis credentibus illi credere noluerunt.
Et omnis qui reliquerit domum uel fra-
tres aut sorores: uel patrem aut matrem aut
uxorem: aut filios aut agros propter no-
men meum: centuplum accipiet et uitam eter-
nam possidebit. Multi enim erunt nouissi-
mi primi: et primi nouissimi. *Risoriaum.*
Damasci prepositus gentis arethe regis uolu-
it me comprehendere a fratribus per murum submis-
sus sum in sporta: et sic euasi manus eius in nocte
domini. * Deus et pater domini nostri iesu christi scit
quia non mentior. Submissus.

Lectio ix.
Deus iste cum illa sententia congru-
it: in qua saluator loquitur. Non ue-
ni mittere pacem sed gladium. Veni enim
separare homines a patre suo et filiam a
matre et nurum a socro: et inimici hominis
domestici eius. Qui ergo propter fidem
et predicationem euangelij christi carna-
les affectus contempserunt: et diuitias at-
que seculi uoluptates: isti centuplum acci-
pient: et uitam eternam possidebunt. Ex
occasione huius sententie quidam introdu-
cunt mille annos post resurrectionem:
dicentes nobis tunc centuplum omnium
rerum quas dimisimus et uitam eternam
esse reddendam: Non intelligentes quod si
in ceteris digna sit retributio: in uxori-

bus appareat turpitudine: ut qui unam pro
deo dimiserit: centuplum recipiat in futu-
ro. Sensus igitur iste est: qui carnalia pro
saluatore dimiserit: spiritualia recipiet quod
comparatione et merito sui ita erit quod
si si paruo numero centenarius compa-
retur numerus. Unde dicit et apostolus
qui unam tantum domum et unius pro-
uincie puissimos agros dimiserat: Quia
si nihil habentes et omnia possidentes.

Ad laudes et per horas antiphona.
Ego plantaui: apollo rigauit: deus autem incre-
mentum dedit alleluia. *ps.* Dominus regnauit. cum
reliquis *ant.* Libenter gloriabor in infirmi-
tatibus meis: ut inhabitet in me uirtus christi.
ant. Gratia dei in me uacua non fuit: sed gra-
tia eius semper in me manet. *ant.* Damasci pro-
positus gentis arethe regis uoluit me comprehen-
dere: a fratribus per murum submissus sum
in sporta: et sic euasi manus eius in nomine do-
mini. *ant.* Ter uirgis celsus suus semel lapida-
tus sum: ter naufragium pertuli pro christi no-
mine. *capitulum.* Saulus adhuc spirans. *hy.*
Exultet celum. * Tu es uas electionis. *R.*
Predicator ueritatis. *Ad b[e]n[e]d[i]c[t]i[on]em.* Uos
qui secuti estis me: sedebitis super sedes iudica-
tes duodecim tribus israel dicit dominus. *o[ratio].* De-
us qui uniuersum mundum. *Ad tertiam ca-*
pitulum. Saulus adhuc. *Risoria breuia*
et uersiculi dicuntur de communione aposto-
lorum. Ad sextam capitulum.

Surrexit autem saulus de terra: aper-
tisq[ue] oculis nihil uidebat: ad man-
um autem illum trabentes introduxerunt da-
mascum: et erat ibi tribus diebus non ui-
dens et non manducauit neq[ue] bibit. *Ad*
nonam capitulum.

Saulus autem multo magis conua-
lescebat et confundebat iudeos: qui
habebant damasci: affirmans quoniam
hic est christus. *Ad uesperas ant.* Ego
plantaui. *c[um] reliquis psalmis de aposto-*
lis capitulum. Saulus adhuc spi. *hymn[us].*
Doctor egregie. sit trinitati. *Ad magni ant.*
Sancte paulus ap[re]dicator ueritatis et doctor ge-
ntium intercede pro nobis ad deum qui te elegit.
* Tu es. *R.* Predicator ueritatis. *oratio.*
Deus qui uniuersum mundum.

Postea de sancto petro ut supra. In sac-
te agnetis secundo omnia dicuntur sicut
in primo festo: excepto qd sequens ant.

Stas a dextris. dicatur ad mag. In utris-
q3 uesperis ant. Stans a dextris eius agni-
sue candidior: Christus sibi sponsam et marty-
rem consecrauit. *oratio.*

Agnus qui nos annua beate agnetis
martyris tue solennitate letificas:
da ut quam ueneramur officio: etiam pie
conuersationis sequamur exemplo. p. d.
Ad matut. et in uesperis psalmi de com-
muni uirginu dicuntur. Lectio prima.

Igitur dum parentes beate agnetis
assiduus pernoctationibus uigila-
rent ad tumultum eius: uident in medio
noctis silentio exercitum uirginum: que
omnes auro textis cycladibus indute
cum ingenti lumie preteribant inter quas
uident beatissimam agne simili ueste ful-
gentem: et ad dexteram eius agnum niue
candidiorem. Hec itaq3 dum uideret pa-
rentes eius: et qui simul aderant stupore
mentis incurrunt. Sed beata agnes ro-
gat sanctas uirgines parumper gradus
figere: et stans parentibus suis dixit: Vi-
dete ne me quasi mortuam lugeatis: sed
congaudete mihi et congratulamini: qui-
a cum his omnibus lucidas sedes acce-
pi et illi sum iuncta in celis que3 in terris
posita tota animi intentione dilexi. Et
his dictis pertransiit. Et hec uisio publi-
ce ab omnibus qui uiderant quotidie di-
uulgabatur. *Lectio secunda.*

Actum est autem ut per aliquantos
annos ad constantiam constantini
augusti filiam hoc factum ab his qui ui-
derant narraretur. Erat autem ipsa con-
stantia regina uirgo prudentissima: sed ita
obsessa uulneribus: ut capite usq3 ad pe-
des nulla membrorum pars libera rema-
nisset. Accepto autem consilio et spe recu-
perande salutis uenit ad tumultum mar-
tyris nocte: et licet pagana tamen credu-
la animi intentione preces fundebat. qd
cum faceret repentina somni suauitate cor-
ripitur. Et uidet per uisum agnem beatif-
simam taliter sibi monita preferentem.

Constante age constantia: crede domi-
num iesum christum filium dei esse salua-
torem tuum: per quem modo conseque-
ris omnium uulnerum que in tuo corpo-
re pateris sanitatem. Ad hanc uocem co-
stantia euigilat sana: et sic sana ut nec
signum in eius membris alicuius uulne-
ris remaneret. Reuersaq3 ad palatium
sanissima facit gaudium et patri suo augu-
sto et fratribus suis imperatoribus: conuo-
catur ciuitas tota: fit letitia militantibus
et priuatis atq3 omnibus audientibus hec.
Infidelitas gentium confundebatur: et fi-
des dnica letabatur.

Lectio tertia.

Paterea patrem et fratres augustos
rogabat: ut basilica beate agnetis costru-
eretur: et sibi illic mausoleum collocari pe-
cepit. Lucurrit hec opinio ad omnes: et
quotquot credentes ad eum tumultum uenif-
sent: saluabantur quacumq3 fuisset infirmitas
te detenti. Quod facere christum nullis
dubitat usq3 in hodiernum diem. Pese-
uerauit autem constantia augusti filia in uir-
ginitate: per quam multe uirgines et medi-
ocres et nobiles et illustres sacra uelami-
na susceperunt. Et quia fides mortis da-
na non patitur usq3 in hodiernum diem
multe uirgines romane agne beatissimam
quasi in corpore manentem attendunt: et
eius exemplo agentes uiriliter integre
perseuerant: Credentes sine dubio qd per-
seuerantes perpetue uictorie palmam ac-
quirant. Hec ego ambrosius seruus chri-
sti dum in uoluminibus diuinis inuenis-
sem scripta: non sum passus instructuoso
silentio tegi. Ad honores igitur tante mar-
tyris sicut gesta eius agnouit causa ipse: et
ad edificationem uestram o uirgines chri-
sti textum passionis eius credidi destinan-
dum: obsecrans caritatem spiritus sanc-
ti: ut labor noster in uestra imitatione fruc-
tum in conspectu domini ualeat inueniri.
Si festum sancte agnetis secundo uene-
rit in dominica: fit officium de dominica
cum commemoratione de festo. In sac-
ti ignatii episcopi et martyris.

Lectio prima.

Tempore traiani imperatoris: tertius in christianos persecutionis impetus ebulluit. Sub qua clemens papa romanus in mare precipitatus est: ubi in templo diuinitus sibi preparato: manibus angelicis deceter meruit cumulari. Tunc et simon filius cleophae discipulus christi ierosolymorum episcopus. Crucifixus est pro nomine eius. Ignatius quoque beatus antiochenus episcopus: romam ad ductus et bestis traditus: gloriosum suscepit martyrium. Hic matri dei et iohanni euangeliste deuotas scripsit epistolas: et ab eisdem responsivas non minus gloriosas recepit: que seriatim hic inferius scribuntur.

Lectio secunda.

Iohanni sancto seniori suus ignatius et qui cum eo sunt fratres. De tua mora dolemus grauiter allocutionibus et consolationibus tuis roborandi: si tua absentia protendatur: multos destituet. Propterea igitur uenire: quia credimus expedire. Sunt et hic mille de nostris mulieribus: mariam iesu uidere cupientes: et quotidie a nobis ad uos discurrere uolentes: ut eam contingant: et ubera eius tractent que dominum iesum aluerunt: et quedam secretiora eius percunctentur ipsam enim mariam et solome quam diligis filia anne ierosolymis quinqz mensibus apud eam commorans: et quida notitia eius referunt eandem matrem dei omnium gratiarum abundam: et omnium uirtutum secundam. Et ut dicunt in persecutionibus et afflictionibus est hilaris in periculis: indigentissqz non querula: iniuriis grata: et molestata letatur. Adferis et afflictis coafflicta condolet: et subuenire non pigrescit.

Lectio tertia.

Contra uitiorum pestiferos in pugna fidei disceptas enitescit. Nostra non ne religionis et penitentiae est magistra: et apud fideles omnium operum pietatis ministra. Humilibus quidem est deuota et deuotis deuocius humiliatur. Et mirum ab omnibus magnificatur: cum a phariseis et scribis ei detrahatur. Preterea et

multi multa referunt de eadem: tamen omnibus per omnia non audemus fidem concedere: nec tibi referre: sed sicut nobis a fide dignis narratur in maria iesu: humane nature: natura sanctitatis angelice sociatur. Et hec talia excitauerunt uiscera nostra: et cogunt ualde desiderare aspectum huius si fas sit fari celestis prodigii et sacratissimi monstri. Tu autem diligenti modo disponas cum desiderio nostro et ualeas amen.

Lectio quarta.

Iohanni sancto seniori suus ignatius. Si licitum est mihi apud te ad ierosolyme partes uolo ascendere: et uidere fideles sanctos qui ibi sunt: precipue mariam iesu quam dicunt uniuersi admirandam et cunctis desiderabilem. Quaez eis non delectet uidere eam et alloqui: que uerum deum de se peperit: si nostre sit fidei et religionis amicus. Similiter et illud uenerabilem iacobum qui cognoscitur iustus quem referunt christo iesu simillimum facie: uita et more uersationis: ac si eiusdem uiri frater esset gemellus. Quae dicit si uidero uideo ipsum iesum: secundum omnia corporis et liuamenta. Preterea ceteros sanctos et sanctas: Deum quod moror: cur detineor: Bone preceptorum perperare me iubeas et ualeas am.

Christiferae marie suus ignatius. Bene uolenti iohanni et tui discipuli confortare et consolari debueras: de iesu enim tuo percepi mira dictu: et stupefactus sum ex auditu. Atque autem que sepe ei fuisti familiaris iuncta: et secreto et secreta. Desidero autem certior fieri de auditu. Scripsi tibi et alias: et rogaui de eisdem. Ualeas et neophyti qui mecum sunt ex te et per te in te confortentur amen.

Lectio sexta.

Ignatio dilecto discipulo humilis. Facilla christi iesu. De iesu que a iohanne audisti et didicisti uera sunt. Illa credas illis inherere: et christianitatis uotum firmiter teneas: et mores et uitam uoto conformes. Veniam autem una cum iohanne te et quod te cum se uisere: ita et uirilem age in fide: nec te commoneat persecutionis austeritas. Sed ualeat et exultet spiritus tuus in deo saluari tuo: amen.

Lectio septima.

Natale sci ignatii epi et martyris qui
tertius post beati petri apostoli anno
chenam rexit ecclesiam. Qui persecutio
ne traiani damnatus ad bestias romam
uinctus mittitur: ubi presente traiano cir
cum sedente senatu: pillis plumbeis sca
pule eius contuse primum: deinde latera
eius dilaniata et lapidibus asperis confr
cata: post expansas manus eius et igne re
plete: papyro oleo infuso et accenso: late
ra eius adusta: post super carbones pau
mento aspersos: ubi sancte plante eius
steterunt. Post lectum flammatez: post
dorsum eius ungulis discussum et lacerat
um per aceto et sale plagis eius perfusus: post
uinculis ferreis beata membra ascripta:
et pedes eius in una carceris ligno inclu
si ubi tribus diebus et tribus noctibus
panem non comedens et aquam non bi
bens mansit.

Lectio octaua.

Sedente uero traiano in amphitheatro: occurrente omnium turba ro
manorum: ligatis duobus leonibus obij
citur. Quos profectus bestias rugientes
audire: ardore patiendi ait. Viri roma
ni qui hoc certamen spectatis: non sine
causa laborauit: non propter prauitatem
hec patior: sed propter pietatem. Frumen
tum enim christi sum dentibus bestiarum
molar: ut panis mundus inueniar.

Lectio nona.

Hec autem illo dicente: accurrunt ad
eum leones et ex utraque parte super
eum incedentes prefocauerunt eum tan
tummodo: et carnem eius non tetigerunt:
ut reliquie eius tuitio essent romanorum
et magne urbi. In qua beatus petrus cru
cifixus est. Paulus decolatus: honestum
lapidatus. Passus est autem beatus epi
scopus et martyr ignatius a consulatu traia
ni et marcelli calendis februaris. Reliquie
uero corporis eius a fratribus: qui eum
usque ad martyrium deduxerant: antiochi
am relate iacent: extra portam danielicam
in cimiterio ecclesie: quod decimo kalendas
ianuarii delate. *In purificatione beate
marie ad uesperas antiphona.* Admirabile com
mercium. cum reliquis sicut in octaua na

tiuitatis domini. psalmus. de sancta maria capitulum.

Ecce ego mitto angelum meum: et pre
parabit uiam ante faciem meam et sta
tim ueniet ad templum sanctum suum dominator
quem uos queritis: et angelus testamenti quem
uos uultis. *hymnus.* Aue maris stella. *Antiphona.*
Responsum accepit simeon: a spiritu sancto
Re. Non uisurum se mortem: nisi uideret chris
tum domini. *Ad mag. antiphona.* Senex puerum por
tabat: puer autem senem regebat: quem uirgo
peperit: et post partum uirgo permansit: ipsum
quem genuit adorauit. *oratio.*

Omnipotens sempiterne deus: ma
iestatem tuam supplices exoramus
ut sicut unigenitus tuus hodierna die: cum
nunc carnis substantia in templo est prese
ntatus: ita nos facias purificationis tibi me
ribus presentari. per eundem. *Ad manit.
inuitato.* Ecce uenit ad templum sanctum su
um dominator dominus: gaude et letare syon
occurrens deo tuo. *psalmus.* Venite. *hymnus.*
Quem terra pontus. *In i. noct. antiphona.* Bene
dicta tu in mulieribus: et benedictus fructus ue
stris tui. *psalmus.* Domine dominus noster. *antiphona.*
Sicut myrra electa odorem dedisti suauitatis
sancta dei genitrix. *psalmus.* Celi enarrant. *antiphona.* An
te thorum huius uirginis frequentate nobis
dulcia cantica drachmatis. *psalmus.* Domini est ter
ra. *Antiphona.* Spectacula: et pulchritudo. *Re.* Intende. *p.*

Sermo sancti augustini episcopi.

Lectio prima.

Sic olim predictum est. Mater
syon dicit homo: et homo natus est
in ea et ipse fundauit eam altissimus. Om
nipotentia nascentis. O magnificen
tia de celo ad terram descendens: adhuc
in utero portabatur: et ex utero matris
a iohanne baptista salutabatur: in templo
presentabatur: et a simeone sene famoso an
noso: probato: coronato: cognosceba
tur. Tunc cognouit: tunc adorauit: tunc
dixit. Et nunc domine dimitte seruum
tuum in pace. Quia uiderunt oculi mei
salutare tuum. Differabatur exire de se
culo: ut uideret natum per quem condi
tum est seculum. Agnouit infantem se
nex: factus est in puero puer: in uariis est
in etate: quia plenus erat pietate. Rogo

fies carissimi: quis sit iste senex simeon: quam magnitudinem sciebat in paruo. Quod uidebat mater portabat: qd intellegebat: mundum regebat: ipse ferebat et christus regebat. Simeon senex ferebat christum infantem: christus regebat simeonem in senectute. *R.* Adorna thalamum tuum syon: Et suscipe regem christum quem uirgo peperit: uirgo post partum quem genuit adorauit. *✱* Induere uestimentis glorie tue ciuitas sancta. Et suscipe.

Lectio secunda.

Quid ergo dixit simeon: Audite. Nunc dñe dimitte seruum tuum in pace. In pace inq: quam comendaturus es discipulis tuis dicens: Pacem meam do uobis: pacem relinquo uobis. Dictum enim fuerat ei a dño: q non gustaret mortem nisi uideret christum dñi natum. Natus est christus: ille ueniebat: et ille ibat: sed nisi ueniret ille: iste ire nolebat. Jam senectus matura excluderat: sed sincera pietas detinebat. At ubi natus est christus: at ubi eum manibus matris portatum uidit et diuinam infantiam pia senectus agnouit: accepit eum in manibus suis et dixit: Nunc dimittis dñe seruum tuum in pace. Impletum est desiderium senis imundi ipsius senectute. Ipse ad senem uenit: q mundum inuenerat inuenit. In isto quidem seculo diu esse nolebat: et christum in hoc seculo uidere cupiebat. Cantans cu propheta et dicens: Dñe nobis dñe mias tuas: et salutare tuum da nobis. Deniq: ut noueritis ita esse istius letitia coduxit dicens: Nunc dimittis seruum tuum dñe in pace q: uiderunt oculi mei salutare tuum. *R.* Postq impleti sunt dies purificationis marie scdm legem moysi: tulerunt iesum in ierusalem: ut sisterent eum dño: Sicut scriptum est in lege dñi. q: omne masculinum ad aperiens uuluum sanctum dño uocabitur. *✱* Obtulerunt p eo dño par turturum: aut pullos suos columbarum. Sicut scriptum.

Lectio tertia.

Hec sunt testimonia tua dñe iesu an: q sternent fluctus maris. Lapi credent iperanti anteq: uentus te iube

te siluisset: mortui te uocante resurrexisset: sol te moriente paluisset: terra te moriente tremuisset: celum te ascendente patuisset. Adhuc cum in manibus matris portabaris: et iam dñs orbis agnoscebaris: Ubique eni eis christus dñs pulcher occurrebat. Pulcher in celis pulcher in terris: pulcher in patre uerbum: pulcher in matre caro et uerbum: pulcher in utero uirginis: ubi non amisit diuinitatem: cui suscepit humanitatem: quia cum hic fuisset et cum manibus portaretur locuti sunt celi: gauisi sunt angeli: magos stella direxit: adoratus est in presepio: cibaria mactatorum. Adoratus est in templo puer christus a senex simeone. Gestatus est in ulnis a quo ipse regebatur. Pulcher ergo christus in miraculis: in flagellis: in sermonibus: in uerbis: pulcher non curans morte: et mortuo suscitans. Pulcher in ligno: pulcher in celo pulcher in sepulchro.

R. Obtulerunt p eo dño par turturum: aut duos pullos colubarum: Sicut scriptum est in lege dñi. *✱* Postq aut impleti sunt dies purificationis marie scdm legem moysi: tulerunt illum in ierusalem: ut sisterent eum dño. Sicut scriptum. *In. ii. noct. ant.* Spe tua et pulchritudine tua intende pspere pcedere et regna. *ps.* Eructauit. *ant.* Adiuuabit eam deus uultu suo: deus in medio eius non commouebitur. *ps.* Deus noster. *ant.* Sicut letantium omnium nostrum habitatio est in te sancta dei genitrix. *ps.* Fundamenta. *✱* Adiuuabit eam deus: uultu suo. *R.* De in medio eius: non commouebitur.

Lectio quarta.

Quis ergo fratres carissimi non adoret: primum et nouissimum initium et finem alpha: et omega: Quis inq: non adoret: per quem aspirauit dies: et fugate sunt umbre: Natus est imperator ut absolueretur peccator. Sic enim scriptum est: In firmamundi elegit deus: ut confundat fortia. Dominus enim iesus christus tribuit nobis magnam spem: per carnem quam suscepit: magnam gratiam: magnam consolationem. Natus est q: non noueram: lactatus est a matre: suxit qd noueram. Adheretatus est a nobis qd hic habundat nasci: et mori.

Resurgere et in eternum uiuere non hic erat: inuenit humiles merces terrenas: et terrestribus attulit peregrinas et celestes. Si expauescis o quisquis es auditor mortis christi: ama christi resurrectionem. Ad ti quidem contempserunt humiles christi: et non perueniunt usque ad altitudinem christi. Qui autem adorauerunt humilem: inueniunt excelsum. Audiunt iudei et dicunt: Non est christus. O iudei ceci si uiam agnouistis quare occidistis. **Risorium.** Simeon iustus et timoratus expectans redemptionem israel: Et spiritus sanctus erat in eo. **R.** Responsum accepit simeon a spiritu sancto: non uisurum se mortem: nisi uideret christum domini. Et spiritus. **Lec. v.**

Dominus quidem suscepit circumcisionem: ablaturus ipsam circumcisionem. Suscepit umbras: daturus lucem. Suscepit figuram: impleturus ueritatem. Ipse quidem nobis legem dedit: sed in qua fuit heliseus: quoniam mortuum filium cuiusdam religiose suscitauit. In ea figura data est lex: hoc factum est. Nunciatus est heliseo: mortuus est infans. Dedit seruo suo baculum et dixit illi: Eade inquit et pone super puerum et reuiuifcet. Accipit seruus baculum: et posuit super puerum et non surrexit. Propterea iudei legem accipere potuerunt: uiuere ex ea non potuerunt. O tu iudee audi: Aduta te si uis mutari: si non uis mutari in uetustate habes dannari. Noli amare ueterem tunicam. Pater tuus crucifixus: tu odisti. Ille manu tu corde. Ambo facinus implestis. Displicet tibi quod fecit pater tuus: Audi quod dicit dominus tuus. Pater inquit in me manens: ipse mihi mandatum dedit: quod dicas et quid loquar. Et scio quod mandatum eius uita eterna est: si uerbum patris uita eterna est: quod loquebatur uita erat eterna. **R.** Risum acceperat simeon a spiritu sancto: non uisurum se mortem: nisi uideret christum domini. Et benedixit eum et dixit: Nunc dimittis seruum tuum in pace: quia uiderunt oculi mei salutare tuum domine. **R.** Cum inducerent puerum iesus parentes eius: ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo et ipse accepit eum in ulnas suas. Et benedixit. **Lectio .vi.**

Non ergo fecit aliud a se: quia non est a se: sed a quo est: a patre. Pater eius deus: sed non de deo. Filius autem deus sed de deo. Ideo filius quia a deo genitus est: et semper filius sine initio genitus et tamen genitus. Et quod hoc intelligatur audite. Expectatis a me: audite prophetam per me. Generationem eius quis enarrabit: Et tamen multa diximus de eius generatione: sed ea que de matre est. Ceterum quod natus est de patre in celo: quis posset explicare: quod potest enarrare et inuestigare. Teneamus nos ad istam humanam natiuitatem: per quam donauit nobis deus gratiam suam. Gra inquit donata non merces reddita: Qui creauit sanat. Per ipsam leuat ruentem. Per ipsam curat egrotantem. Per ipsam coronat uincentem. **Responsorium.**

Cum inducerent puerum iesum parentes in templo: ut facerent secundum consuetudinem legis: pro eo accepit eum simeon in ulnas suas: et benedixit deum dicens: Nunc dimittis domine seruum tuum in pace. **R.** Suscipiens simeon puerum in manibus: exclamauit dicens: Nunc dimittis. **In .iii. noct. ant.** Gaude maria uirgo cunctas hereses sola infemisti in uniuerso mundo. **ps.** Cantate domino .i. ant. Speciosa facta es et suauis: in delictis tuis sancta dei genitrix. **ps.** Dominus regnauit. **i. ant.** Post partum uirgo inuiolata permansisti: dei genitrix intercede pro nobis. **ps.** Cantate domino .ij. **R.** Elegit enim deus: et precelegit eam. **R.** In tabernaculo suo: habitare facit eam. **Lectio sancti euangelij secundum lucam.**

In illo tempore. Postquam impleti sunt dies purificationis marie: secundum legem moysi tulerunt illum in ierusalem: ut sisterent eum domino: sicut scriptum est in lege domini. **Et reliqua omnia. sancti ambrosij episcopi.** **Lectio septima.**

Ecce homo erat in ierusalem: Cui nomen simeon: et homo iste iustus et timoratus: expectans reconciliationem israel. Non solum ab angelis et prophetis a parentibus et pastoribus: sed etiam a senioribus et iustis generatio domini accipit testimonium. Omnis etas et uterque sexus uenturoz miraculorum fidem astruunt.

uirgo generat sterilis parit: mutus loquitur: Elisabet prophetat: magus adorat: utero clausus iohannes exultat: uidua confortatur: iustus expectat. Et beatus iustus: quia non suam sed populi gratiam requirebat. Lupinus ipse corporee uinculis fragilitatis absoluit: sed expectans uidere promissum. Sciebat dominum: quia beati oculi qui uiderent christum dominum: et accepit eum in manibus suis: et benedixit deum et dixit. Nunc inquit dominus: dimitte seruum tuum in pace: uidebit iustum uelut corporee carcere molis inclusus uelle absolui: ut sic possit esse cum christo: dissolui eum et esse cum christo multo melius est.

R. Suscipiens iesum in ulnas suas: simeon exclamauit et dixit. Tu es uere lumen ad illuminationem gentium et gloriam plebis tue israel. **V.** Cum inducerent puerum iesum parentes eius: et ipse accepit eum in ulnas suas. et benedixit deum: et dixit. Tu es uere. **Lectio octaua.**

Qui uult ergo dimitti ueniat in templum: ueniat in ierusalem: expectet christum dominum: accipiat in manibus uerbum domini: complectatur uelut quibusdam fidei sue brachijs: tunc dimittur ut non uideat mortem: qui uiderit uitam. Uides uberem in omnes dei gratiam generationes diffusam et prophetiam incredulis esse negatam non iustis. Et benedixit illis simeon. Et dixit ad mariam matrem eius. Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectione multorum in israel. Ecce simeon prophetam: in ruinam et in resurrectionem multorum uenisse dominum iesum christum: ut iustorum in quorum merita discerneret: et pro nostrorum qualitates factorum iudex uerus et iustus aut supplicia discerneret: aut premia. Et tuam ipsius animam per transibit gladius: nec litem docet nec historia: ex hac uita mariam corporalis necis passione migrasse. Non enim anima sed corpus materiali gladio transuerberatur. Et ideo prudentiam marie aut ignaram celestis mysterij ostendit.

R. Senex puerum portabat: puer autem senem regebat. Quem uirgo concepit: uirgo peperit. uirgo post partum quem genuit adorauit. **V.** Accipiens simeon puerum in manibus: gratias

agens benedixit domino. Quem uirgo concepit.

Lectio nona.

Nunquam enim est dei uerbum et ualidum et acutius omni gladio acutissimo penetrans usque ad diuisionem anime ad spiritus artuumque et medullarum. Cogitationes cordis et secreta scrutatur animorum: quia nuda et aperta sunt dei filio omnia: que conscientie secreta non fallunt: prophetauit itaque simeon: prophetauerat copulata coniugio prophetarat uirgo. Debeuit etiam uidua ne qua aut professio deesset aut sexus. Et ideo anna et stipendij uindictas et moribus talis inducitur: ut digna plene fuisse credatur que redemptorem omnium uenisse nuntiaret: cuius merita cum alibi descriperimus: cum uiduas hortemur: hoc loco quoniam ad aliam peruenimus: non putamus iteranda. Non occiose tamen annos octogintaquatuor uiduitatis expressit: quia et septem duodecades et due quadagesime uidet sacre nuntius designare. **R.** Gaude maria uirgo cunctas heredes sola iterumisti: que gabriel archangelus dictis credidisti. Dum uirgo deum et hominem genuisti: et post partum uirgo inuolata permansisti. **V.** Gabrielem archangelum credimus diuinitus te esse affatum: uterum tuum de spiritu sancto credimus impregnatum: erubescat iudeus infelix: qui dicit christum ex ioseph semine esse natum. **V.** uirgo. Gloria patri. **Ad laudes et per horas anti.** Simeon iustus et timoratus expectabat redemptionem israel: et spiritus sanctus erat in eo. **ps.** Dominus regna. **Cum reli. anti.** Ratum accepit simeon a spiritu sancto non uisum se mortem nisi uideret dominum. **R.** Accipiens simeon puerum in manibus gratias agens benedixit dominum. **R.** Reuertere in terram iuda: mortui sunt enim qui querebant animam pueri. **anti.** Optulerunt pro eo domino par turturum aut duos pullos columbarum. **Capitulum.** Ecce ego mitto. **Hym.** O gloriosa domina. **V.** Diffusa est gratia. **R.** Propterea benedixit. **Ad benedictus. R.** Cum inducerent puerum iesum parentes eius accepit eum simeon in ulnas suas: et benedixit deum dicens. Nunc dimittis domine seruum tuum in pace. **Oratio.** Omnipotens sempiternus deus **ad primam capitulum.** Regi seculorum. **R.**

Breue **C**hriste filij dei uiui. **R.** Qui natus es
de maria. uirgine. **V.** Exurge christe. **R.** Et
libera. **Et sic eodem modo per oēs festiui-
tates beate marie uirginis et p octauam
assumptionis dicitur. Sciendū quod in
omnibus hymn^o beate uirginis: preter.
Aue maris stella. In fine dicitur. Gloriati
bi domine qui natus es. Nisi annuntiatio
celebretur post octauā pasce: tunc enim
dicitur. Gloria tibi domine q surrexisti. **Ad
tertiū capitulū.** Ecce ego mitto. **Breuiā
risoria et uersiculi de cōmuni uirginum.
Ad sextam capitulū.****

Ecce ueniet dicit dñs exercituum:
et quis poterit cogitare diē aduen-
tus eius: et q̄s stabit ad uidendū eū: ipse
enim quasi ignis cōflans et quasi herba
fulonū: **Ad nonam capitulū.**

Et placebit dño sacrificiū iuda et
ierlm: sicut dies seculi: et sicut āni ā
tūq̄ dicit dñs omnipotēs. **Ad uespas et
Simeon iustus. Cum reliquis psalmis d
sancta maria capitulū.** Ecce ego mitt. **hy.
Aue maris stella. V.** Rñsum accepit simeon
a spiritu sancto. **R.** Non uisurum se mortem:
nisi uideret dominum. **Ad magnificat an-
thōm.** Hodie beata uirgo maria puerū iēsu
presentauit in tēplo: et simeon repletus spiritu
sancto: accepit eū in ulnas suas et benedixit eū
In eternum. **Oratio.**

Omnipotens sempiternus deus. **In sancti bla-
sij epi et martyris. lectio prima.**

Aud sebasten ciuitatē passio sācti
Blasij epi qui multorum patrator
miraculorū sub p̄side agricolao: post di-
utinā cessionē: post carcerē atq; deinde i
ligno suspensio: ubi pectinib^o fereis: car-
nes eius dirupte sūt: post itēz tērrimū
carcerē: post dimerfionez laci unde defu-
per uadens saluus exiuit iubente iūq̄ssī
mo iudice: capite ad extremū cū duob^o
pueris trūcatus: felicia regna ita cum ip-
sis ingressus est. Ipso autē adhuc agōizā-
te: septē mulieres beatissime que guttas
sanguinis eius preter fluētes de beatissi-
mis plagis: corporis ipsius colligebāt:
depreheſe qd essent christiāe: post cami-
num ignis: ubi plūbo sup infuisse sunt: p^o

pectines ferreos: quibus carnes earum
dirupte sūt: post creas tunicas excandē-
tes: nouissime sentētia data: gladio p̄cul-
se datoq; precio sanguinis: uitā merean-
tur eternam. **In sancte agathe uirginis et
martyris ad mag. ant.** Adēntē sanctā spō-
tancam honorē deo et patrie liberationē. **oio**

Eus qui inter cetera potētie tue mi-
racula etiam in sexu fragili uicto-
riam martyrij ptulisti: cōcede p̄pitius ut
cuius natalicia colimus: p eius ad te exē-
pla gradiamur. **p.** **Ad matutinū inuita-
torū.** Regē uirginū. **In primo noct. ant.**
Ingenua sum: et expectabili genere: ut oīs pa-
rentela mea testatur. **ps.** Beatus uir. **ant.**
Sūma ingenuitas ista est: qua christi seruū
cōprobatur. **ps.** Quare fremuerunt. **a.** An-
cilla christi sum: ideo me ostendo seruile habe-
re psonā. **ps.** Dñe qd multiplicati. **v.** S̄pe
tua. **R.** Intende. **Lectio prima.**

Atale scēe agathe uirginis et marti-
ris inscilia ciuitate cathanensis: sub
gnciano p̄consule iperatore decio: qui
cōsularis uir q̄ntianus cupiens multifa-
ria intentione ad eam ptingere: eo q cēt
nobilissimis orta natalibus: fecit eaz arc-
tari: et cuidā matrone nomine afrodisse
tradit: que habebat nouem filias turpissi-
mas: ut mutaret animū eius. Que uidēs
mentē eius imobilē: post. xxx. dies abiit
ad gncinū et dixit. Facilius possunt saxa
moliri: et ferrū in plūbi molinē conuer-
ti: q̄s uel ab intentiōe christiana mens isti
puelle reuocet. Iussit igitur q̄ntianus eā
ad secretariū eius adduci: et sedens p tri-
bunali beatissimā agathā interrogat: cuius
cōditionis es? Agatha respōdit: nō solū
ingenua s; expectabili genere: ut oīs pa-
rentela mea testat. **R.** Dū torqueret beata aga-
tha i māmila grauitē: dixit ad iudicē. Impie
crudelis et dire tyrāne nō es cōsensus amputa-
re in femina: qd ipse in matre suxisti. **v.** Ego
cū bēo māmillas integras intus in aīa mea
quas ab ifantia dño consecraui. **Impie.**

Lectio secunda:

Exit q̄ntianus beate agathe. Si in-
genua probaris et nobilis: cur ad
moribus te seruilem psonam ostendis?

Cui beata agatha respondit. Quia inquit ancilla christi sum: ideo me seruile oficio habere personam. Cumq; in confessione christi fortissime que fidei sunt prosequere retur: iussit ea quintianus a lapide cedi. De inde constantius christum predicantem iussit ad carcerem trahi. Agatha autem letissime et gloriater carcerem intrauit: et quasi ad epulas inuitata: ita gaudens agone suum domino precibus commendabat. *psal.*

Agatha letissime et gloriater ibat ad carcerem: Et quasi ad epulas inuitata: agonem suum domino precibus commendabat. *psal.* Nobilissimis ortu natalibus ab ignobili gaudens traheretur ad carcerem. Et quasi. *Lectio tertia.*

Equenti die iterum beata agatha aspectibus iudicis presertatur: quam iussit ecule ingenti suspendi et torqueri. Tunc post alia agatha iudici respondit. Sicut qui iudex quem diu desiderat: aut sicut qui inuenit thesauros multos: ita et ego delector in his penis corporalibus posita. Non enim potest triticum in horreo reponi: nisi prius theca eius fuerit fortiter conculcata et redacta in paleas: ita et anima mea non potest in paradisu dei cum palma intrare martyrii: nisi diligenter profeceris corpus meum a carnificibus tuis attrahi.

psal. Quis es tu qui uenisti ad me curare uulnera mea: Ego sum apostolus christi: nihil in me dubites filia: ipse me misit ad te: Quem dilexisti mente et puro corde. *psal.* Nam et ego apostolus eius sum: et in nomine eius te scias esse saluandam. Quem dilexisti. *In secundo noct.* Agatha sancta dixit: si feras mihi premissas audi to christi nomine mansuescit. *psal.* Cum inuocares. *ant.* Si ignem adhibeas: rorem mihi saluificum de celo angeli ministrabunt. *psal.* Verba mea. *ant.* Agatha letissime et gloriater ibat ad carcerem: et quasi ad epulas inuitata agonem suum domino precibus commendabat. *psal.* Domine deus noster. *psal.* Adiunabit eam. *psal.* Deus in medio. *Lectio quarta.*

Missa est beata agatha in mamilla dextra torqueri. quandoque tota fecit eam impius iudex abscidi. Recipitur beata uirgo iterum in carcerem: ubi nec panis

nec aqua ministraretur ei. Et ecce circa mediam noctem uenit quidam senex qui se medicum esse commemorabat: serens diuersa medicamenta: quem antecederat puer luminis portitor: qui inter alia uirgini dixit. Consideraui inquit et uidi quod potest salute tua mamilla suscipere. Cumque illa uerbis senis non preberet assensum putans quod uellet ei carnales adhibere medicinas. Dixit seni inter alia. Habeo saluatorem dominum iesum christum qui uerbo curat omnia: et sermo eius solus restaurat uniuersa: subridens senior et me inquit ipse misit ad te. Nam et ego apostolus eius sum: et in nomine eius scias te esse saluandam. Et sic ab oculis eius sublatum est.

psal. Ego autem adiuuata a domino perseverabo: in confessione eius: qui me saluam fecit. Et consolatus est me. *psal.* Gratias tibi ago domine iesu christe qui misisti ad me apostolum tuum curare uulnera mea. Et consolatus. *Lectio quinta.*

Post quatuor dies reducta est iterum beata agatha ad quintianum: qui te stas accutas et carbones iussit spargi: et nudo corpe eam super uoluptari: et ecce subito totus ille locus commotus est: et pars parietis cecidit et oppressit duos consiliarium iudicis: et amicum eius. Quintianus igitur fugiens: quia ex uno latere terremotum: ex alio latere populi seditionem formidabat: iterum iussit eam in carcerem recipi: que ingressa expandit manus suas ad deum: et dixit. Domine qui me creasti et custodisti ab infantia mea: et fecisti me in iuuentute uiriliter agere: qui tulisti a me amorem seculi: qui corpus meum a pollutione separasti: qui fecisti me uincere tormenta carnificum: ferrum ignem et uincula qui mihi in tormenta uirtutes patientie contulisti: te deprecor ut modo spiritum meum accipias. Tempus est domine: ut me iubeas seculum istud derelinquere: et ad tuam misericordiam peruenire. Hec dicens beatum celo emisit spiritum: cuius sacrum corpus auferentes christiani populi aromatibus conditum in sepulchro nouo posuerunt. *psal.* Ipse me

curauit qui per apostolum petrum in custodia
me confortauit: pro eo quod iussa sum suspendi in
equuleo. Propter fidei castitatis adiua me
domine deus meus: in tortura mamillarum me
arum. **versiculus.** Ipse me dignatus est ab
omni plaga curare: et mamillam meam meo pe
ctori restituere. Propter. **Lectio sexta.**

Quam autem collocaretur: uenit qui
dam iuuenis sericis uestibus indu
tus: quem sequebantur amplius quam cen
tum pueri albat et pulchri. Et introiit
ad locum ubi condebatur corpus sanc
te uirginis: et posuit tabulam breue mar
moream ubi scriptum est. Mentem san
ctam spontaneam: honorem deo: et pre
liberationem. Et tam diu ibi stetit idem iu
uenis: donec sepulchrum eius cum dili
gentia clauderetur: et abscondens non est
ulterius uisus in tota puincia siculorum. Un
de non est dubitandum quod angelus eius
fuerit. Passa est autem beata agatha no
nis februarii. Quintianus post hec iter
arripuit: ut facultates beate agathe inue
stigaret: et ut teneret omnes de parentela
eius: quod dei iudicio in medio fluminis iterist.

Responsorium. Vidisti domine et expecta
sti agonem meum quomodo pugnavi in sta
dio: sed quia nolui obedire mandatis principum
Iussa sum in mamilla torqueri. **versiculus.**
Propter ueritatem et mansuetudinem et iustici
am iussa sum.

**In tertio nocturno antipho
na.** Nisi diligenter perfeceris corpus meum
a carnificibus attrahari: non potest anima mea
in paradysum dei cum palma intrare martyrij
psalmus. In domino confido. **antiphona**
Vidisti domine agonem meum quomodo pu
gnavi in stadio: sed quia nolui obedire manda
tis principum: iussa sum in mamilla torqueri.

psalmus. Domine quis habi. **antiphona**
Propter fidem castitatis iussa sum suspendi in
equuleo: adiua me domine deus meus in tor
tura mamillarum mearum. **psalmus.** Miser
ere. **versiculus.** Elegit eam deus. **Respon
sorium.** In tabernaculo. **Tres ultime lec
tiones de comuni uirginum leguntur.**

Responsorium. Beata agatha ingressa car
cerem expandit manus suas ad deum et dixit.

Domine qui me fecisti uincere tormenta carni
ficum: iube me domine ad tuam misericordiam
peruenire. **versiculus.** Domine qui me crea
sti et tulisti a me amorem seculi: qui corpus me
um a pollutione separasti. Iube me. **Respon
sorium.** Medicinam carnalem corpori meo
nunquam exhibui: sed habeo dominum nostrum ie
sum christum: qui solo sermone restaurat uniuersa.
versiculus. Qui me dignatus est ab om
ni plaga curare: et mamillam meam meo pectori re
stituere: ipsum inuoco deum uiuum. Qui solo.

Responsorium. Gaudeamus omnes in do
mino diem festum celebrantes sub honore Aga
the martyris: de cuius passione gaudent ange
li et collaudant filium dei. **versiculus.** In ma
culatus dominus: im maculatam sibi famulam
in hoc fragili corpore positam misericorditer
consecrauit. De cuius. **Ad laudes et per bo
ras antiphona.** Quis es tu qui uenisti ad
me curare uulnera mea: ego sum apostolus chri
sti nihil in me dubites filia. **psalmus.** Domi
nus regnauit. **Lum reliquis antiphona.**

Medicinam carnalem corpori meo nunquam ex
hibui: sed habeo dominum iesum christum qui
solo sermone restaurat uniuersa. **antiphona**
Gratias tibi ago domine iesu christe: quia me
mor es mei: et misisti ad me apostolum tuum cu
rare uulnera mea. **antiphona.** Benedico te
pater domini mei iesu christi: quia per aposto
lum tuum mamillam meam meo pectori resti
tuiti. **antiphona.** Qui me dignatus est ab
omni plaga curare: et mamillam meam meo pe
ctori restituere: ipsum inuoco deum uiuum. **Ad
benedictus antiphona.** Paganorum mul
titude fugiens ad sepulchrum uirginis tulerunt
uelum eius contra ignem: ut comprobaret do
minus: quod a periculis incendij meritis agathe
martyris sue eos liberaret. **Oratio.** Deus qui
inter cetera. **Ad uesperas antipho.** Quis
es tu. **psalmus.** Exit dominus. **Lum re
liquis in fine.** Lauda ierusalem. **Ad magni
ficat antiphona.** Stans beata agatha in me
dio carceris: expansis manibus orabat ad do
minum tota mente. Domine iesu christe magi
ster bone gratias tibi ago qui me fecisti uince
re tormenta carnificum: iube me domine ad tu
am inmarcescibilem gloriam feliciter peruenire

*Oratio ut supra. I. Acti ualentini p[er]
bryteri et martyria.*

Resta quesumus omnipotens de-
us: ut qui beati ualentini martyris
tui natalicia colimus: a cunctis malis imi-
nentibus eius intercessione liberemur: p[er]
dominū nostrū iēsum. *In cathedra s[an]
ci petri ad uesperas antiphona.* Ecce sa-
cerdos magnus. *Cuz reliquis de uno cō
fessore pontifice psalmus.* Dixit. *Cuz re
liquis in fine.* Laudate dominū omnes gē-
tes. *Capitulum.* Ecce sacerdos magnus.

Hymnus. Quodcūq[ue] uindis super. Glo-
ria deo. *u[er]s[us].* Tu es petrus. *Respō
sorium.* Et super hanc petraz edificabo ecclē-
siam meam. *Ad magnificat antiphona.*

Tu es pastor ouium princeps apostolorum:
tibi tradite sunt clauēs regni celorum. *Glo-*

O Eus q[ui] beato petro apostolo tuo
collatis clauib[us] regni celestis: ias
ligādī atq[ue] soluēdi pontificiū tradidisti:
pcede ut intercessiois eius auxilio a pec-
catorum nostrorum nexibus liberemur
q[ui] uiuio. *Et sit memoratio d[omi]ni paulo
antiphona.* Sancte paulē apostole predica-
tor ueritatis et doctor gentium intercede pro no-
bis ad deū qui te elegit. *u[er]s[us].* Tu es
uas electionis sancte paulē apostole. *Respō
sorium.* Predicator ueritatis i[nn]i uniuerso mū-
do. *Oratio.*

O Eus qui multitudines gentiū bea-
ti pauli apostoli predicatione do-
cisti: da nobis quesumus ut cuius cō-
memoratiōez colimus etiāz apud te pa-
trocinia sentiamus: per dominū nostrū.

Ad matini inuitatoriū. Tu es pastor ou-
ium princeps apostolorum. Tibi tradidit d[omi]
clauēs regni celorum. *psalmus.* Venite exul-
te. *Hymnus.* Quodcūq[ue] uindis. Gloria deo.

Ad noctur. antiphona. Beatus uir. *Cū
alijs antiphonis psalmis et u[er]s[us] d[omi]
confessore pontifice Lectio prima. und
Epistola prima beati petri apostoli.*

Petrus apostolus iesu christi electio
aduētia dispersiois: ponti gala-
tie: capadocie asie: et bithynie secundum
p[re]cictiā dei patris in sanctificationem

sp[irit]us: in obedientiam et asperionem
sanguinis iesu christi: gratia uobis et pax
multiplicetur. Benedictus deus et pater
domini nostri iesu christi qui secundum
magnam misericordiam suam regenera-
uit nos in spem uiuam per resurrectiōez
iesu christi ex mortuis: in hereditatez in
corruptibilem: et incontaminatā et i[n]mar-
cessibilem conseruatam in celis: in uobis
qui in uirtute dei custodimini per fidem
in salutem paratam reuelari in tempore
nouissimo: in quo exultabitis: modicūz
nunc si oportet contristari in uarijs tem-
ptationibus: ut probatio fidei uestre m[ul]
to p[re]ciosior sit auro quod per ignez p[er]
betur: inueniatur in laudem et gloriam
et honorem: in reuelationem iesu christi
que cum non uideritis diligitis: in que
nunc quoq[ue] non uidentes creditis: cre-
dentes autem exultabitis leticia inenar-
rabili et glorificata reportantes finem si-
dei uestre salutem animarum uestrarum.

Responsorium. Simon petre antequāz de
nauī uocarem te: noui te: et super plebem meāz
principem te constitui: Et clauēs regni celorum
tradidi tibi. *u[er]s[us].* Quodcūq[ue] ligauē-
ris super terram erit ligatum et in celis: et quod
cūq[ue] solueris super terram erit solutum et i[n] ce-
lis. *Et. Lectio secunda.*

O Equā salute exquisierūt atq[ue] scru-
tati sunt prophete qui de futura in-
uobis gratia prophetauerunt: scrutātes
in quod uel quale tempus significaret i[n]
eis sp[irit]us christi: p[re]nūciāns eas que
in christo sunt passionēs: et posteriores
glorias quibus reuelatum est: quia non
sibi ipsis uobis autem ministrabāt ea: q[ui]
nunc nūciata sunt uobis: per eos q[ui] euā-
gelizauerunt uobis sp[irit]u sancto misso
de celo: in quem desiderant angeli per-
spicere: propter quod succincti lumbos
mentis uestre sobrii perfecti sperate in
eam que offertur uobis gratiam: in reue-
latione iesu christi quasi filij obedientie:
non configurati prioribus ignorātie ue-
stre desiderijs: sed secundum eūz qui uo-
cauit uos sanctos: ut et ipsi sancti in omī

conuersatione sitis: quoniam scriptum ē
Sancti estote quonia ego factus sum. *R.*
Si diligis me simon petre pasc oves meas:
domine tu nosti quia amo te: Et animā meam
pono pro te. *R.* Si oportuerit me mori tecū:
non te negabo. Et.

Lectio tertia.

Et si patrem inuocatis cum qui si
ne personarum acceptiōe iudicat
secundum uniuscuiusq; opus: in timore
incolatus uestri tempore conuersamini:
Scientesq; non corruptilibus auro uel
argento redempti estis de uana uestra
conuersatione paterne traditionis: sed p
cioso sanguine iesu christi: precogniti qui
dem ante constitutionez mundi: manife
stati autem nouissimis temporibus: pro
pter uos qui per ipsum fideles estis i de
um qui suscitauit eum a mortuis: et dedit
ei gloriā ut fides uia et spes eēt i deo. *R.*
Tu es petrus: et super hanc petram edificabo
ecclesiam meam: et porte inferi non preualebūt
aduersus eam: Et tibi dabo clauēs regni celo
rum. *R.* Quodcumq; ligaueris super terram
erit ligatum et in celis: et quodcumq; solueris
super terram: erit solutum et in celis. Et.

*Sermo sancti augustini episcopi. Lectio
quarta.*

Institutio solennitatis hodiernae a
senioribus nostris cathedre nomē
accepit: ideoq; primus apostolorum pe
trus: hodie episcopatus cathedrā sulce
pisse referatur. Recte igitur ecclesie nata
lem sedis illius colunt: quam apostolus
pro ecclesiarum salute suscepit: dicente
domino. Tu es petrus et super hanc pe
tram edificabo ecclesiam meam. Petrus
itaq; ecclesie fundamentum nominauit:
et ideo digne hoc fundamentū ecclesia
colit: supra quod ecclesiastici edificij al
titudo consurgit: unde conueniēter psal
mus qui lectus est dicit. Exaltent eum in
ecclesia plebis: et in cathedra seniorum
laudent eum. Bene ergo eum deus in
ecclesia exaltari precipit: quia dignum ē
ut fundamentum hoc in ecclesia onere

tur: per quod celus ascenditur. quod na
tale ergo cathedre hodie colit: sacerdo
tale honoratur officium. Sibi hoc eccle
sie prestant: cum tantum necesse plus ha
beant ecclesie dignitatis: q̄tum sacerdo
tale officium plus honoris. *Responsio.*
Tu es pastor ouium princeps apostolorum:
tibi tradidit deus omnia regna mūdi: Et ideo
tradite tibi sunt clauēs regni celorum. *R.* Qd
cumq; ligaueris super terram: erit ligatum et in
celis: et quodcumq; solueris super terram: erit
solutum et in celis. Et.

Lectio quinta.

Quam autem solennitates hanc eccle
sias merito religiosa obseruantia i
roduxerit: miro apud quosdam infide
les: unde tam perniciosus error incurre
rit: ut super tumulos defunctorum cibos
et uina conserant: quasi uere egressi e cor
porib; anime carnales cibos requirant.
Epulas enim et refectiones caro tantum
requirit: spiritus autem et anima his nō
indiget. Preparare aliq; caris suis dic
q̄d ipse deuorat. q̄d prestat uentri impu
tat pietati. Cessate ergo fratres ab hoc
gentili infidelitatis errore. Anime autē
sancte que in hoc seculo: aut per uite in
nocentiā pure sunt: aut penitentie sanctifi
catione purgantur: a saluatore nostro reci
piuntur: et cum eo esse credende sunt se
cundus apostoli dictum. Cupio dissolui
et esse cum christo. *Responsorium.*

Ego pro te rogavi petre: ut non deficiat fides
tua: Et tu aliquando conuersus confirma fra
tres tuos. *R.* Caro et sanguis non reuelauit
tibi: sed pater meus qui est in celis. Et.

Lectio sexta.

Nime ergo fratrum parentumq;
nostrorum minime carnalibus ci
bis delectantur. Offendi his magis pos
sunt q̄ delectari: si cum ille in sacris sedi
bus maneat: uos eas in terris esse cre
datis. cessate ergo ab his erroribus: et si
cut scriptum est: que sursum sunt sapite:
non que super terras: ut superstitiones fi
dei nostre contrarias repudiantes: dum
ea que deo sunt placita faciatis: etiā uos

cum christo domino in eternum esse pos-
sitis. Quāvis solennitas festiuitatis ho-
diernae a nobis merito honoretur fratres
carissimi: quia dum natales cathedre co-
limus: episcopatum petri apostoli uene-
ramur: tamen cum intra quadraginta di-
es hec solennitas uenerit: facere eam no-
bis debet sanctorum dierum reuerentia
gratior. Bene eim natale cathedre i-
ter ipsa ieiuniorum initia nobis deus p-
stitit: ut dies que erat prius intemperan-
tiae: nunc sit sobrietatis: que erat gulae: nunc
sit abstinentie: que erat peccatis: nunc sit
sanctitatis. **Responsio.** Quem dicunt ho-

mines esse filium hominis: dixit iesus discipu-
lis suis. Respondens petrus dixit. tu es chri-
stus fili dei uiui. Et ego dico tibi quia tu es
petrus: et super hanc petram edificabo ecclesi-
am meam. **uersi.** Beatus es simon bariona
quia caro et sanguis: non reuelauit tibi: sed pa-
ter meus qui est in celis. Et. **Lectio scilicet euā-**
gelij secundum mattheum.

In illo tempore uenit iesus in partes
cesaree philippi: et interrogabat disci-
pulos suos dicens. Quem dicunt homi-
nes esse filium hominis: et reliqua.

Sermō beati hieronymi presbyteri. Le-
ctio septima.

Philippus iste est frater herodis de
quo supra dixim. Tetrarcha iu-
ree et traconitidis regionis: qui in bono-
rem tyberis cesaris: cesaream philippi q̄
nunc paneas dicitur appellauit. et est in
prouincia phoenicis: imitatus herodes
patres: qui in honore augusti cesaris ap-
pellauit cesaream: que prius turris strati-
onis uocabatur: et ex nomine filie ei ly-
biaden transiordanem extruxit. Iste lo-
cus est cesaree philippi: ubi iordanis ad
radices oritur lybani: et habet duos fon-
tes: unum nomine or: et alterum dan: q̄
simul uincti iordanis nomen efficiunt.
Et interrogabat discipulos suos dicens
Quem dicunt homines esse filium ho-
minis: non dixit quem me esse dicunt ho-
mines: sed filium hominis: ne iactanter
de se querere uideretur. **Responsorium**
Petre amas me: tu scis domine quia amo te

Pasce oues meas. **uersi.** Simon iohannis
diligis me plus his: tu scis domine quia amo
te. Pasce.

Lectio octaua.

Et nota q̄ ubicunq̄ scriptum est
in ueteri testamento filius hominis:
in hebreo scriptum est filius adam. Illud
quoq̄ qd̄ in psalmo legimus. Filius homi-
num usq̄quo graui corde: in hebreo di-
citur filius adam. Pulchre autem interro-
gat quem dicunt homines esse filium ho-
minis: quia qui de filio hominis loquitur
homines sunt. Qui uero diuinitatem il-
lius intelligunt: non homines sed dii ap-
pellantur. At illi dixerunt. alij iohannem
baptistam. alij heliam. alij uero hieremi-
am aut unum ex prophetis. Adiroz quos-
dam interpretes causas errorum inquire-
re singulorum: et disputationem longissi-
mam texere: quare dominum nostrum ie-
sum christum: Alii iohannem putauerunt.
alii heliam. alij hieremiam. aut unum ex
prophetis: cum sic potuerunt errare in
heliam et hieremiam: quomodo herodes
errauit in iohanne dicens. Quem ego de-
colaui iohannem ipse surrexit a mortuis:
et ideo uirtutes operantur in eo. Vos at̄
quem me esse dicitis. Respondens simo-
petrus dixit. Tu es christus fili dei uiui. **R.**
Elegit te dominus sacerdotem sibi ad sacri-
candum ei: Hostiam laudis. **uersi.** Immola
deo sacrificium laudis: et redde altissimo uota
tua. Hostiam.

Lectio nona.

Prudens lector attende: q̄ ex con-
sequentibus textuq̄ sermonis: A-
postoli nequaquam homines sed dii appel-
lantur. Cum enim dixisset. Quem di-
cunt homines esse filium hominis: Sub-
iecit. Vos autem quem me esse dicitis: Il-
li qui homines sunt humana opinantur.
uos quem me esse existimatis: Petrus
ex persona omnium apostolorum proficit.
Tu es christus fili dei uiui. Deum uiuum
appellat ad distinctionem eorum deorum
qui putantur dii: sed mortui sunt. Satur-
num. ioue. uenerem. minervam. liberum. her-
culem et cetera idolorum portenta significans

nec notanda. Respondens autem iesus dixit ei. Beatus es summo bariona: quia caro et sanguis non reuelauit tibi: sed pater meus qui est in celis. Testimonio de se apostoli reddit uicem. Petrus dixit. Tu es christus filius dei uiui: mercedeque recepit uera confessio. Beatus es summo bariona. quare: quia non reuelauit tibi caro et sanguis: sed reuelauit pater meus qui est in celis. Quod caro et sanguis reuelare non potuit: Spiritus sancti gratia reuelatum est tibi. Ergo ex professione fortis uocabulum: quod reuelatione ex spiritu sancto habebat: cui et filius appellandus sit: siquidem bariona in lingua nostra sonat filius colube.

Ad laudes et per horas. Ecce sacerdos magnus. **Cum reliquis capitulis.** Ecce sacerdos magnus. **hy.** Jam bone pastor. **ky.** Sit trinitati. **ky.** Elegit te dominus sacerdotem sibi. **ky.** Ad sacrificandum ei hostiam laudis. **Ad bñ. a.** Quicumque ligaueris super terram erit ligatus et in celis: et quodcumque solueris super terram erit solutum et in celis. Dicit dominus summi petro. **oratio ut supra.** **Et fit oratio ratio de sancto paulo. per horas dici oia de professore pontifice dicuntur: depta oratione.** **Ad uespas.** Ecce sacerdos magnus. **Cum reliquis psal. de professore pontifice. Cap.** Ecce sacerdos magnus. **hy.** Quicumque uidis. **ky.** Gloria deo. **ky.** Elegit te dominus sacerdotem sibi. **ky.** Ad sacrificandum ei hostiam laudis. **Ad mag. a.** Dum esset summus pontifex eterna non metuit: sed ad ecclesiastica regna gloriosus migravit. **oratio.** De quo beatus petro. **Et fit commemoratio de sancto paulo. In sancti mathie apostoli oratio.**

Oratio. Deus qui beatum mathiam apostolorum tuorum collegio sociasti: tribue quod ut eius intercessione tue circa nos pietatis semper uiscera sentiamus: per. **Lectio prima.**

Mathias hebraice: latine dicitur donatus. Aut sbaudias per iuda scharioth. Iste enim in loco eius duodecim electus est ab apostolis: cum per duobus fors mitteretur. Idcirco si ne cognominis solus habetur: cui datus euangelij predicatio in iudea: cuius festa celebratur sexto calendas martias. Fuit etiam de septuaginta discipulis unus. **Alie due lectiones leguntur de actibus apostolorum. Lec. ij.**

In debus illis exurgens petrus in medio fratrum dixit. Erat autem turba hominum filius: fere centum uiginti. Viri fides opor-

tet impleri scriptura: quam predixit spiritus sanctus per os dauid de iuda: qui fuit dux eorum qui comprehendit iesum: qui connumeratus erat in nobis: et sortitus est sortem misterij huius. Et hic quod possedit agrum de mercede iniquitatis: et suspensus crepuit medius: et diffusa sunt omnia uiscera eius: Et notum factum est omnibus habitantibus iherusalem: ita ut appellaretur ager ille lingua eorum acheldemach: hoc est ager sanguinis. Scriptum est enim in libro psalmodum. Fiat habitatio eius deserta: et non sit qui inhabitet in ea: et epulum eius accipiat alter. **Lectio tertia.**

Portet ergo ex his uiris qui nobiscum sunt congregati: in omni tempore quo intrauit et exiuit inter nos dominus iesus: incipiens a baptismo iohannis: usque in diem qua assumptus est a nobis testis resurrectionis eius nobiscum fieri unus ex istis. Et statuerunt duos: ioseph qui cognouit abas barabab: qui cognouit tus est iustus: et mathias. et orantes dixerunt. Tu domine qui corda nostri hominum: ostende quos elegeris ex his duobus unum: accipe locum misterij huius et apostatus: de quo per ueritatem est iudas: ut abiret in locum suum. Et oderunt sortem eis: Et cecidit fors super mathiam: et annumeratus est cum. xi. apostolis. **Tres alie lectiones de sermone cum apostolorum: et tres ultie de omel. cum eorum leguntur. Sciendum quod eo anno quo bisextus est festum sancti mathie si celebratur eo die quo in martologio scriptum est: sed si sequenti: et in utroque die dominici r. k. las martij: luna tñ. pcedit i cursu suo: ut patet ex distico. Bisextum sexte martis tenere calende. Postremoque die celebratur festa mathie.**

In sanctarum martyrum perpetue et felicitatis oratio.

Qui nobis quod domine deus noster sanctarum uirginum et martyrum perpetue et felicitatis palmas incessabili ueneratione uenerari: ut quas digna mente non possumus celebrare: humilibus saltem frequentem obsequis: per deum. **In sanctorum quadraginta martyrum oratio.**

Resta quod omnipotens deus: ut qui gloriosos martyres fortes in sua confessione cognouimus: pios apud te in nostra incessante sentiamus: per deum. **Lectio prima.**

Apod sebastem armenie minoris. xl. militum tempore lucini regis sub preside

agricolao: q post uicula ⁊ carceres creb-
rimos: p cessas lapidib⁹ facies: missi sūt
in stagnū: ut gelu pstricta corpora eorū
nocte dirūpenī. Un⁹ aut de nūero. xl. ef-
fectus pusillanimitis refugit ad balneū: et
mox ut attigit calozē: statim resolutus red-
dit spūs. Ad uidētes ceti i laudē oīpotē-
tis dei: scī spūs gratia confortati: crupe-
runt. *Lectio secunda.*

Circa uero horā tertiā noctis: resplē-
dit uelut sol lumē seruēs sup eos:
⁊ glacies desoluta ē. Porro q eos custo-
diebant somno grauabant. Clauiculari-
us tantū solus uigilabat: Qui audiens
eos orantes: uidensqz tantā lucē atqz gla-
ciem resolutā: respiciens unde eorū ipsa
lux haberetur: uidens super sanctos co-
ronas dscēdentes: numero. xxxviii. Le-
pit ergo cogitare. Quadraginta inquit
sunt. Unius corona ubi est?

Lectio tertia.

Expergefaciens itaqz clauicularius
reliquos custodes: proiecit uestimē-
ta sua in facies eorum: ⁊ exiuit in stagnū
clamans ⁊ dicēs. Christianus sū. Adhuc
autem facti: impiissimi tyrāni satellites i
uenerunt Clauiculariū ipsum connume-
ratum martyrib⁹ unde un⁹ ceciderat. Cū
qz uere fidelem cum cōpissent: eosdē om-
nes tractos ad littus: baculis crura eorū
confregerunt: atqz ita crurifragio marty-
rium consumauerunt. *Lectio quarta.*

Nomina horū martyrum sunt hec.
Domitianus. Eunoicus. Sisini⁹.
Eradius. Alexander. Ioannes. Claudi-
us. Athanasius. Valens. Elianus. Abe-
lithon. Eodicius. Achacius. Iubianus.
Hedius. Theodolus. Cyrillus. Flau⁹.
Seuerianus. Lyrion. Valerius. Thudi-
on. Sacerdon. Priscus. Eutici⁹. Sma-
ragdus. Philoctimō. Actius. Adicha-
lius. Lisimachus. Dōnus. Teophilus.
Euticius. Xantius. Aggus. Leontius.
Istius. Gaius. Gorgonius. Candidus.
Quorū unus mechon nomine: Cū eēt
omnium etate iunior: ⁊ cruribus fractis
ad hoc superuieret: timens beatissima

mater eius que martyribus astabat: ne i
cruciatibus deficeret: uirili aio hortaba-
tur eum dicens. Fili modicū sustine: ec-
ce christus ad ianuam stat adiuuans te.

Lectio quinta.

Quāqz sanctorum corpora birotis
superposita ferrent ad incendiū
ministri diaboli. Videns pia mater solū
filium relictum: quē ministri ad hoc reli-
querant: quia sperabant q posset eius
animū culturis demonū inclinare si ui-
ueret: tollens eum super humeros suos
uirili gressu sequebatur uehicula. Cūqz
ferretur puer inter amplexos maternos
animam cello reddidit.

Lectio sexta.

Prueniens mulier ad locum ubi
sanctorum corpora cremabantur:
superiecit ossa martyris: ut morte etiam
⁊ sepultura martyribus sociaretur. Co-
busta igitur sunt corpora eorum ⁊ in flu-
minū pietate: sed diuina dispensatione re-
liquie eorū sunt integre reperte: ⁊ hono-
re digno condite. *In sancti gregoriū pa-
pe ⁊ confessoris. Oratio.*

O Eus q aīe famulī tui gregoriū efne
beatitudinis premia ptulisti: conce-
de ppitius ut q peccatorū nōz pondere
pmimur: ei⁹ apd te precib⁹ subleuemur.
per. d. *Lectio prima.*

Gregorius natiōe roman⁹: de patre
gordiano: sedit annos. xiiij. menses
sex: dies. x. Hic exposuit omelias euāge-
liorū: nūero. xl. Job. xxxv. in ezechielē
.xx. Pastoralē ⁊ dialogorū libros. iij. ⁊
multa alia que enūciare nō possumus.
Eodē tēpore uenit romanus patricius ⁊
exarchus rome. Et dū reuerteretur rauē-
nā retinuit ciuitates que a longobardis
tenebant: id ē sutriū: polimartiū: ortas:
Tuder: Ameliā: Perusiam: Luciolis:
⁊ alia multa.

Lectio secunda.

Odez tempore beatissimus grego-
rius misit seruos dei: Abellitum
Augustinum ⁊ Joannem: ⁊ alios plu-
res cum eis monachos timentes

deum in predicationem ad gentes angelorum: ut eos converterent ad dominum Iesum Christum. Hic augmentavit predicationem canonis. Diesque nostros in tua pace disponas et cetera. Hic fecit ad beatorum Petrum apostolum super altare cibarii colinis suis quatuor ex argento puro. Hic precepit ut supra corpus beati Petri et Pauli celebraretur missa.

Lectio tertia.

Eodem tempore dedicavit ecclesiam Gothorum que fuit subura: in nomine sancte agathe martyris. Hic domum suam constituit monasterium: Qui mortuus sepultus est in basilica beati Petri apostoli ante secretarium: duodecimo die mensis martii. Hic fecit ordinationes duas: unam in .xl. alias in mense septimo. presbyteros .xxxviii. diacones quinq: episcopos per diversa loca numero .xlii. Et cessavit episcopatus menses quinq: dies .xvi. *Tres alie lectiones leguntur de sermone communium confessorum et due de omelia eorundem. ultima de omelia serie si adsit.* *In sancti benedicti abbatis oratio.*

Intercessio nos quesumus domine beati benedicti abbatis commendet: ut quod nostris meritis non ualemus: eius patrocinio assequamur: per. *Lectio prima.*

Erat uir uite uenerabilis: gratia benedictus et nomine. Ab ipso pueritie sue tempore cor gerens senile. etate quippe moribus transiens: nulli animu uoluptati dedit: Sed dum in hac terra adhuc esset: quo temporaliter libere uti potuisset: desperit iam quasi aridum mundum cum flore. Qui liberiori genere ex puincia nur sic ortus: Rome liberalibus litterarum studiis traditus fuit. sed cum in eis multos ire per abrupta uirorum cerneret: eum quem quasi in ingressu mundi posuerat retraxit pedem: ne si quid de scientia eius attingeret: ipse quoque postmodum in mane precipitum totus iret. Despectis itaque librarum studiis relicta domo: rebusque patris: soli deo placere desiderans: sancte puerfationis habitum quesiiuit. Reversus ergo sciens nec eius et sapienter indoctus. Huius ergo

omnia gesta non didici: sed pauca que narro: quatuor ex discipulis eius referentibus agnouit. Constantio. scilicet reuerendissimo ualde uiro: qui ei in monasterii regimine successit. Valentiniano quoque qui annis multis lateranensium monasterio presuit. Simplicio qui congregationem illius presens tertius rexit. honorato etiam qui nunc adhuc celle eius in qua prius conuersatus fuerat preest.

Lectio secunda.

Hic itaque cum iam relictis litterarum studiis petere deserta decreuisset: nutritrix que hunc artus amabat sola secuta est. Longum ad locum uenissent qui effudit dicitur: multisque honestioribus uiris caritate se illic detinentibus: in beati Petri ecclesia demoraretur. Predicta nutritrix illius ad purgandum triticum a uicinis mulieribus prestari sibi capisterium petiit: quod super mensam incaute derelictum casu accidente fractum est: sicque ut in duabus partibus inueniretur diuisum: quod mox ut rediens nutritrix illius fractum inuenit: uehementissime flere cepit: quia uas quod prestitum acceperat fractum uidebat. Benedictus autem religiosus et pius puer cum nutritricem suam flere conspiceret: eius dolori compassus: ablatis secum utrique fracti capisterii partibus: se se cum lachrymis in oratione dedit. quod ab oratione surgens ita iuxta se uas sanum reperit: ut in eo fracture inueniri uestigia nulla ponuissent. Ad hoc autem nutritricem suam blande consolatus: ei sanum capisterium reddidit quod fractum tulerat.

Lectio tertia.

Que res in eodem loco a cunctis est agnita: atque in tanta admiratione habita: ut hoc ipsum capisterium eius loci incolae in ecclesie ingressu suspenderent quatenus et presentes et secuturi omnes agnoscerent. Benedictus puer a quantaconuersationis gratiam perfectione cepisset. Quod annis multis illic ante oculos omnium fuit: et usque ad longobardorum tempora: super fores ecclesie pependit.

273
Benedictus igitur plus appetens mala
mundi perpeti q̄ laudes: pro deo labo
ribus fatigari: q̄ uite huiusmodi fauo
ribus extolli: nutricem suam occulte fu
giēs deserti loci secessus petiit: cui sub la
cus uocabulus est. Qui a romana urbe
xl. uere miliaribus distans: frigidus at
q̄ perspicuas emanat aquas. Que illic
uidelicet aquarum abundantia: extenso
prius lacu colligitur: ad postremum ue
ro in amne deriuatur. Quo dum fugiēs
pergeret: monachus quidam romanus
nomine: hunc euntem reperit: et quo ten
deret requisit. Cuius cū desideru co
gnouisset: et secretum tenuit: et adiutoriu
impedit: ei q̄ sancte conuersationis habi
tum tradidit: et in q̄tū licuit ministravit.

Lectio quarta.

Uir autem dei ad eundem locum p
ueniens: i arcissimo specu se tradi
dit: et tribus annis excepto romano mo
nacho hominibus incognitus mansit.
Qui romanus scilicet non longe in mo
nasterio sub deodati patris regula dege
bat. S; pie eiusdem patris sui oculis fu
rabatur horas: et quem sibi ad mandu
candum surripere poterat: diebus certis
benedicto panem ferebat. Ad eandem
uero specu a romani cella iter nō erat:
quia excelsa desuper rupis eminebat: s;
ex eadem rupe in longissimo fune religa
tum romanus: deponere panem consue
uerat. In quo etia; resti paruum tintina
bulum inseruit: ut ad sonum tintinabuli
uir dei cognosceret: quando sibi roma
nus panem preberet: quem esuriens ac
ciperet. Sed antiquus hostis unius ca
ritati inuidens: alterius refectioni cum
quadam die submitti panes conspiceret:
iactauit lapidem: et tintinabulum fregit:
romanus tamen modis congruentibus
ministrare non desist.

Lectio quinta.

Quam uero iam omnipotens deus
et romanus uellet a labore quiesce
re: et benedicti uitam in exemplo homi
nibus demonstrare: ut posita super can

delabrum lucerna claresceret: quatenus
omnibus qui in domo dei sunt luceret.
Quidam presbytero longius manenti: q̄
refectione sibi in paschali festiuitate pa
rauerat: per uisum apparere dignatus ē
dicens. Tu tibi delicias preparas: et ser
uus meus illo in loco fame cruciatur. q̄
protinus surrexit: atq; in ipsa solennita
te paschali cum alimentis que sibi pa
rauerat ad locum tetendit: et uirum dei
per abrupta montium: per cōcaua ualli
um: per defossa terrarum quesit: cūq;
latere in specu reperit. Cūq; oratione fa
cta et benedicentes omnipotentem deus
confessissent: post dulcia uite colloquia:
is qui aduenerat presbyter dixit. Sur
ge et sumamus cibum: quia hodie pascha
est: cui uir dei respondit. Scio quia pas
cha est: quia uidere te merui a lōge quip
pe ab hominibus positus: quia die eo
dem paschalis esset solennitas ignora
bat. Venerabilis autem presbyter rur
sus asseruit dicens. Ueraciter hodie re
surrectionis dominice paschalis est dies:
abstinere tibi minime congruit: quia et
ego ad hoc missus sum: ut dōa omnipo
tentis dei pariter sumamus. Benedicen
tes igitur dominum: sumpserunt cibum.
Expleta itaq; refectione et colloquio ad
ecclesiam presbyter recessit.

Lectio sexta.

Eodem tempore hunc in specu lati
tatem pastores inuenerunt: que
dum uestitum pellibus inter fructeta cer
nerent: aliquam bestiam esse crediderūt:
sed cognoscentes dei famulum eorum
multi: ad pietatis gratia; a bestiali men
te mutati sunt: nomen itaq; eius per uici
na loca cunctis innotuit. Factūq; est ex
illo iam tempore: ut a multis frequenta
ri cepisset: qui cum ei cibos deferret cor
poris: ab eius ore in suo pectore alimen
ta ferebant uite. Quadam uero die duz
solus esset: temptator affuit. nam nigra
parua quedam auis: que uulgo merula
uocatur: circa eius faciem uolitare cepit:
et eius uultui importune insistere: ita ut

capi manu potuisset: si hanc uir sanctus tenere uoluisset: sed signo crucis edito recessit auis. Tanta autē carnis temptatio: aue ea recedente secuta est: quantaz uir sanctus nunq̄ fuerat expertus.

Lectio septima.

Quandam nanq̄ aliquando femi-
nam uiderat: quā malignus spiri-
tus ante eius mentis oculos reduxit: tanto
q̄ igne serui dei animū in spem illius ac-
cendit: ut se in eius pectore amoris
flamma uix caperet: et iam pene deferere
heremum uoluptate uictus deliberaret.
Tūc subito superna gratia respectus ad
semetipsum reuersus est: atq̄ urticarum
et ueprum iuxta densa subcrescere fruc-
teta conspiciens: exutus indumento nu-
dum se in illis spinarum aculeis et urtica-
rum incendijs proiecit. Ibiq̄ diu uolu-
tatus toto ex eis corpore uulneratus exi-
it: et sic per cutis uulnera eduxit a corpo-
re uulnus mentis: quia uoluptatem car-
nis traxit in dolorem.

Lectio octaua.

Ignis petre adhuc de hoc uenera-
bili patre multa narrare: sed quedaz
eius studiose pretereo: quia ad aliorum
gesta nolienda festino. Hoc autēz nolo
te lateat: q̄ uir dei inter tot miracula qui
bus mundo claruit: doctrine quoq̄ uer-
bo non mediocriter fulxit. nam scripsit
monachorum regulam: discretionē pre-
cipuaz: sermone luculentā: cuius si quis
uelit subtilius uitam: moresq̄ cognosce-
re: potest in eadē regule institutione om-
nes magisterij illius actus inuenire: quia
sanctus uir nullo modo potuit aliter do-
cere q̄ uixit.

Lectio nona.

Quod uero anno quo de hac uita
erat exiturus: quibusdam discipu-
lis secum conuersantibus: quibusdaz lō-
ge manentibus: sanctissimi sui obitus de-
nunciāuit diem: presentibus indicens ut
audita per silentium tegerent. absentib⁹
indicans quod uel quale eis signum fie-
ret: quando eius anima de corpore exi-

ret. Ante sextum uero sui exitus diē ape-
riri sibi sepulturam iubet: Qui mox cor-
reptus febribus acri cepit ardore fatiga-
ri. Cūq̄ per dies singulos languor in-
grauesceret: sexto diē portari se in orato-
rium a discipulis fecit: Ibiq̄ exitum su-
um dominici corporis et sanguinis per-
ceptione munuit: atq̄ inter discipulorū
manus imbecilia membra sustentans: re-
rectis in celum manibus stetit: et ultimū
spiritum inter uerba orationis efflauit.

**Notandū q̄ de festis que ueniunt post
quartam seriaz maioris hebdomade us-
q̄ ad seriam secundam post octauas pas-
che: nihil tunc fit: sed post octauam cele-
brant: et in fine inuitatoriorū: antiphona-
rum uersiculorum et responsiorum: a
breuium quā aliorum adiungitur. Alle-
luia. Et hoc idem obseruatur in omni-
bus festis que celebrantur inter pascha et
pentecosten. In annunciatione sancte
marie uirginis ad uesperas antiphona.
Missus est gabriel angelus. Cū reliquis
de laudibus psalmis de sancta maria. ca-
pitulum.**

Ecce uirgo concipiet et pariet filiū:
et uocabitur nomen eius emanuel
butyrus et mel comeder: ut sciat reproba-
re malum et eligere bonum. **Hymnus.**
Aue maris stella. **uersiculus.** Aue maria
gratia plena. **Responsorium.** Dominus te
cum. **Ad magnificat antiphona.** Spiri-
tus sanctus in te descendet maria: et uirgo al-
tissimi obumbrabit tibi. **Oratio.**

Queus qui de beate marie uirginis
utero uerbum tuum angelo nunci-
ante carnes suscipere uoluisti: presta sup-
plicibus tuis: ut qui uere eam genitricē
dei credimus eius apud te intercessionem
bus adiueniamur: per eundem christū do-
minum nostrum. **Ad matutū. Inuitatori-
um.** Aue maria gratia plena dominus tecū
psalmus. Venite exultemus domino: iubile-
mus deo salutari nostro. **Hymnus.** Quez
terra pontus ethera.

274

In primo nocturno antiphona. Bene-
dicta tu in mulieribus et benedictus fructus ue-
tris tui. **psalmus.** Domine dominus noster.
antiphona. Sicut myrra electa odorem de-
disti suauitatis sancta dei genitrix. **psalmus.**
Celi enar. **antiphona.** Ante torus huius uir-
ginis frequentate nobis dulcia cantica drachma-
tis. **psalmus.** Domini est terra. **uerficulus.**
Specie tua. **Responsorium.** Et pulcritu di-
ne. **Sexte lectiones leguntur de sermone**
sancti augustini episcopi.

Lectio prima.

Quidi portam in domo domini clau-
sam: et dixit angelus ad me. Porta
hec quam uides non aperietur: et homo
non transibit per eam: quoniam dominus
solus intrat et egreditur per eam: et clausa
erit in eternum: sed mirabilis est prophe-
tie adimpletio. Quid est porta in domo
domini clausa: nisi quia maria semper erit intacta?
Responsorium. Absus est gabriel ange-
lus ad mariam uirginem desponsatam ioseph
nuncians ei uerbum: et expauescens uirgo de
lumine: ne timeas maria inuenisti gratiam apud
dominum. Ecce concipies et paries: et uocabit
altissimi filius. **uerficulus.** Dabit ei dominus
sedem dauid patris eius: et regnabit in
domo iacob in eternum. Ecce concipies.

Lectio secunda.

Quid est homo non transibit per
eam: nisi quia ioseph non cognouit
eam: Et quid est solus dominus intrat
et egreditur per eam: nisi quia spiritus san-
ctus impregnauit eam: et deus angelorum
nascitur per eam: Et quid est clausa erit
in eternum: nisi quia maria uirgo est an-
te partum et uirgo post partum: Dicat
ergo maria porta facta sum celi. Ianua
facta sum filio dei: illi facta sum ianua clau-
sa qui post suam resurrectionem ingres-
sus est per hostiam clausa: per quem egres-
sus est ad suos crucifixo. Ad discipu-
los autem suos clauso cenaculi hostio in-
gressus est claustra: qui natus de uentre
meo: me matrem dimisit intactam.

Responsorium. Ave maria gratia plena do-

minus tecum. Spiritus sanctus superueniet
in te: et uirtus altissimi obumbrabit tibi: quod
enim ex te nascetur sanctum uocabitur filius dei
uerficulus. Quomodo fiet istud quoniam
uirum non cognosco: et respondens angelus
dixit ei. Spiritus sanctus.

Lectio tertia.

Adimpleuit uentrem meum diuini-
tate: et uterum meum non euacua-
uit castitate. Exiit de uentre meo gigas
occurso magnificus: et uenter meus non
est pudore euacuatus: nec in conceptio-
ne inuenta sum sine pudore: nec in partu-
ritione inuenta sum cum dolore. Omnia
et laudabilis inter feminas: in qua ab an-
gelo salutata uirginitas. Sola impregna-
ta nec uiciata: exonerata nec euacuata:
quia sic est ab angelo salutata. Ave inquit
gratia plena dominus tecum: felix ubili-
cus castitatis: quem apex non tetigit marital'

Responsorium. Suscipe uerbum uirgo ma-
ria quia tibi a domino per angelum transmissum
est: concipies et paries deum pariter et hominem
Et benedicta dicaris inter omnes mulieres.

uerficulus. Paries quidem filium et uirgini-
tatis non patieris detrimentum: efficiaris gra-
uida et eris mater semper intacta. Ut bene.

In secundo nocturno antiphona. Spe-
cie tua et pulchritudine tua intende prospere
procede et regna. **psalmus.** Eructauit. **anti-**

phona. Adiuuabit eam deus uultu suo: de-
us in medio eius non commouebitur. **psalmus.**
Deus noster refugium. **antiphona.** Sicut leti-
tiam omnium nostrum habitatio est in te sancta
dei genitrix. **psalmus.** Fundamenta. **uerfi-**

culus. Adiuuabit eam. **Responsorium.**
Deus in medio eius. **Lectio quarta.**

Considero conceptum tuum beata
uirgo: et expauesco intueor paratum
tuum: et contremisco: adoro filium tuum
et reuivisco. Enarra obsecro mihi quo
modo meruisti dici mater dei: sponsa quoque
filii dei. Quod rogo: indica mihi: sed tantum
colloquenti tecum ignosce mihi. Ignosce
mihi inquit quia audeas seruus tuus: atque
utinam uel bonus: et non etiam inutilis

et malus seruus. Et ideo malus seruus: quia tecum non cum tremore loquor ut seruus. Ignosce ergo mihi quod audeam cum spiritu domini mei consabulari: et tamen indica mihi quomodo poterit dei filius per te generari. *R.* Ecce uirgo concipiet et pariet filium dicit dominus: Et uocabitur nomen eius admirabilis deus fortis. *V.* Super solium dauid et super regnum eius sedebit in eternum. Et uocabitur. *Lectio quinta.*

Adite fratres audite maria nobiscum loquentem: carne abscentem: spiritu presentem: uerecundiam uirginitatis uultum auertentem collocutorem: et indicantem quod impregnata sit a creatore. Eram inquit maria in domo mea puella iudea. Ex semine dauid regis generata et facta suus de sponsata: desponsata sum coniugii et placui alteri: non interueniente adulterio: sed interueniente spiritu sancto: desponsata suus homini iudeo et placui altissimo deo: de sponsauit me uir iudeus: et adamauit me christus deus. *R.* Egredietur uirga de radice iesse: et flos de radice eius ascendet: Et erit iusticia cingulum lumborum eius: et fides cinctorium renium eius. *V.* Et requiescet super eum spiritus domini: spiritus sapientie et intellectus: spiritus consilii et fortitudinis. Et erit iusti. *Lectio sexta.*

Ignorauit quidem Ioseph sponsus meus: quod me ad amasset deus meus: et putauit quod de adulterio impregnatus essem uenter meus. Namque ignorante ioseph sponso meo: uenit ad me quidam magnus christi paranympus non patriarcha primus aut propheta egregius: sed gabriel ille archangelus facie rutilans ueste coruscans ingressu mirabilis: aspectu terribilis: uisitauit et perturbauit me: salutauit et grauidauit me: dixitque. Aue gratia plena dominus tecum. Dominus inquit tecum sed plus quam mecum. Dominus tecum: sed non sicut mecum. In me enim licet sit dominus: me metipsum creauit: per te autem generatus est dominus.

R. Sancta et imaculata uirginitas: quibus te laudibus effera nescio. Quia que celum capere non poterant: tuo gremio contulisti. *V.* Be-

nedicta tu in mulieribus et benedictus fructus uteris tui. Quia que. *In. iij. noc. x.* Gaude maria uirgo: cunctas hereses sola interemisti in uniuerso mundo. *ps.* Cantate. j. *ant.* Speciosa facta es et suauis: in deliciis tuis facta dei genetrix. *psal.* Dominus regna. exul. *v.* Angelus domini annunciatu marie: et concepit de spiritu sancto alla. *ps.* Cantate. ij. *v.* Elegit eam deus. *R.* In tabernaculo suo. *Scd. luc.*

In illo tempore missus est gabriel angelus a deo in ciuitatem galilee: cui nomen nazareth: ad uirginem desponsatam uiro cui nomen erat Ioseph de domo dauid: et nomen uirginis Maria. *Et reliqua.* *Omelia sancti Ambrosii episcopi. Lectio septima.*

Atent quidem diuina mysteria: nec facile iuxta prophetici dictum: quod hominum potest scire consilium dei: sed tamen ex ceteris factis atque preceptis domini saluatoris: possumus intelligere hoc perpensoris fuisse consilium: quod ea potissimum electa est: ut dominum pareret: que erat desponsata uiro. Cur autem non antequam desponsaretur impleta est: fortasse ne diceretur quod conceperat ex adulterio: et bene utriusque posuit scriptura: ut desponsata esset et uirgo. Uirgo ut expers uiri consortii uideretur: desponsata ne temeritate uirginitatis: aduret infamia: cui grauius alius corruptele uideret illic perferre. *R.* Congratulamini mihi omnes qui diligitis dominum: Quia cum essem paruula placui altissimo et de meis uisceribus genui deum et hominem. *V.* Beatam me dicent omnes generationes: quia ancillam humilem respexit deus. Quia cum essem. *Lectio octaua.*

Aliut autem dominus aliquos de suo dubitari ortu: quod de matris pudore. Sciebat enim teneram esse uirgis uerecundiam: et lubricam famam pudoris: nec putauit ortus sui fidem matris iniuriis astruendam. Seruatur itaque sancte marie sicut pudore integra: ita inuiolabilis opinione uirginitas. Oportet enim sanctos et ab his testimonium habere quod fons sit. nec decuit uirginibus sinistra opinione

uiuientibus uelamē excusatois relinq: q
infamata quoq; mater domini uideret.

R. Gaude maria uirgo cūctas hereses sola i
teremisti: que Gabriel archāgelis dictis credi
disti. Dum uirgo deum et hominem genuisti:
et post partum uirgo inuolata permansisti.

R. Gabrielem archangelū credimus diuinū
te esse affatū: uterū tuū de spiritu sācto credim?
ipregnatū: erubescat iudeus iselē: q dicit xpm
ex ioseph semie esse natū. Dum uirgo. Gloria
patri. Dum uirgo.

Lectio nona

Quid aut iudeis: qd herodi posset
describi: si natū uidetur ex adulterio
psequi. Quēadmodū aut ipse diceret. si
ueni soluere legē sed adimplere si uideret
accepisse a legis iurā et uindicare op. p
briū: si nō agnosceret facim. Quid qd et
fides marie uerbis maior asserit: et men
daciū causa remouet. Uideret. N. culpā
obūbrare uoluisse mendatio. In nupta
pregnās causaz aut mētiēdi in desposata
habuit: desposata nō habuit. Lū coniu
gij pmiū: et gĩa nuptiaz ptus sit semiariū.

Ad laudes et p horas ant. Misus ē gra
biel angelus ad mariā uirginē desposatam iō
seph. **ps.** Dñs regna. **Cum reliquis ant.**

Aue maria gĩa plena dñs tecū: bñdicta tu in
mulieribus: alla. **ant.** Ne timeas maria inue
nisti gĩa apud dñm: ecce cōcipies et paries fi
lium: alla. **ant.** Dabit ei dñs sedē dauid pa
tris eius: et regnabit in eternū. **an.** Ecce anel
la dñi fiat nubi secundū uerbū tuū. **Capitulū**

Ecce uirgo. **hym.** O gloriosa dña. **R.** Aue
maria gratia. **R.** Dñs tecū. **Ad bñdic. ant.**

Quomō fiet istud angele dei. qm uirum in cō
cipiendo nō ptulit: audi maria uirgo christi: spi
ritus sanctus supueniet in te: et uirtus altissimi
obumbrabit tibi. **Oratio.** Deus q de beate
marie. **Ad tertiā caplin.** Ecce uirgo. **Ratio**

**ria breuia et uersiculi dicuntur de cōmu
ni uirginū. Ad sextam capitulum.**

Quid ei dñs sedes dauid patris ei:
et regnabit in domo iacob ineter
num: et regni eius non erit finis. **Ad no
nam capitulum.**

Exediet uirga de radice isse et flos
de radice eius ascendet: et regnabit

super eum spiritus domini. **Ad uespas
antiphona.** Misus est **Cum reliquis
psalmus de sancta maria capitulum.** Ec
ce uirgo. **Hymnus.** Aue maris stella. **R.**

Dominus tecum. **Ad magnificat antibo
na.** Gabriel angelus locutus est marie dicens
aue gĩa plena dominus tecum: benedicta tu in
ter mulieres et bñdictus fructus uētris tui.

Oratio. Deus q de beate marie. **In sācto
rum martyrum aburcij et ualeriā et ma
ximiani oratio.**

Profecta quesumus omnipotens de
us: ut qui sanctorum martyrum tu
orum Tiburtij et Valeriani et Maximi
solēnia colimus: eius etiam uirtutes imi
temur. per.

**In sancti aniceti pape et martyris. lectio
prima.**

Anicetus natione syrus ex patre iō
anne: de uico amissa: sedit ānos no
uem menses tres: dies tres: fuit autem tē
poribus seueri et marci a consulatu uete
ris usq; ad presentem et rufinū. Hic cō
stituit ut clerus comā non nutriret: secun
dum preceptum apostolorum. Hic fecit
ordinationes quinq; per mensem decē
brium: presbyteros decem et septē: dia
cones quatuor: episcopos per diuersa
loca: nouem: qui etiā obiit martyr: et sepl
tus est in cimiterio Calixti duodecimo
calendas maii: et cessauit episcopatus di
es septem.

**In sanctorum martyrum Sotheis pa
pe et Sati pape. lectio prima.**

Sothe natione campanus: ex pte
concordio de ciuitate fundis: sedit
ānos nouem: menses tres: fuit autez tē
poribus seueri a consulatu. Rustici et a
quilini usq; ad segregiū et clarum. Hic
stituit: ut nulla monacha paliam sacratā
contingeret: nec incensum iponeret in sā
cta ecclesia. Hic fecit ordinationes tres
per mensem decembrium: presbyteros
octo: diacones nouem: Episcopos per
diuersa loca numero undecim. Qui etiā
sepultus est in cimiterio Calixti uia apia
decimo calendas maias: et cessauit epis
copatus dies. xxi. **lectio secunda.**

Gaius natione dalmatinus: ex gene
re dioclitiani imperatoris: ex patre gaio
sedit annos. xi. menses. iiii. dies. xij. fuit autem
temporibus carini a die sextodecimo calen
das ianuarij a consolatu cari. secundi: et ca
rini usque in die decimum kalendas maii dio
cletiano quarto et constantino. ij. Hic con
stituit ut omnes ordines in ecclesia sic ascen
derent. si quis episcopus fieri mereret: ut esset hostia
rius: lector: exorcista: acolitus sequens
subdiaconus: diaconus: presbyter: et ex
inde episcopus ordinaretur. Hic regiones di
uisit diaconibus. Hic fugiens persecuti
onem dioclitiani: in cryptis habitando
martyrio coronatur. *Lectio tertia.*

Hic fecit ordinationes. iiii. per menses
decembrii: presbyteros. xxy. diaco
nos. vii. episcopos per diuersa loca. y. Qui per
annos. xi. cum gabiano fratre suo. propter filiam
gabini presbyteri nomine susanna in martyrio
coronatur: qui etiam sepultus est in cimi
terio calixti uia apia. x. kalendas maii: et
cessauit episcopus dies undecim. *In festiui
tibus sanctorum a pascha usque penteco
sten psalmi et hymni consuevi de communium
sanctorum dicuntur: nisi ubi psalmi et hym
ni proprii assignantur: et cantantur hymni
usque ad ascensionem in tono. Ad cenam agni
providi. quia consonant illi tono et in fine
dicitur. Gloria tibi domine qui resurrexisti. preter
quam in hymno sancte crucis: qui uero non
consonant dicuntur in tono consueto: preter
hymnos. Sanctorum meritis. Loco cuius
dicitur usque ad ascensionem. Rex gloriose
martyrum. Etiam si non cantatur officium: simili
modo hymni festiuitatum que ueniunt ab
ascensione usque penteco. Cantantur in to
no ascensionis: si consonant illi tono: et in
fine dicitur. Gloria tibi domine qui sancti. Qui
uero non consonant dicuntur in proprio tono.
De pluribus martyribus siue uno mar
tyre: ad uesperas capitulum.*

Stabunt iusti in magna constantia
aduersus eos qui se angustiauerunt
et qui abstulerunt labores illorum. *Ps. Sancti
et iusti in domino gaudent: alleluia. Ps. Vos elegit
deus in hereditatem sibi: alleluia. Ad mag.
ant. Lux perpetua lucebit sanctis tuis domine*

et eternitas temporum: alleluia. *Oratio occurrente
Ad matutinum inuitato. Exultent in domino
sancti: alleluia. Ps. Venite. Hymnus occurrentes
tres psalmi. dicuntur sub una. ant. In primo nocturno
sub una ant. Stabant iusti in magna
constantia aduersus eos: qui se angustiauerunt
alleluia. Ps. Sancti et iusti in domino gaudent: alle
luia. Ps. Vos elegit deus: et cetera. Lektionen
leguntur de proprio si habent. si uero non ha
bentur proprio: uel in complete habent legun
tur uel suppleantur lectiones de sermone
sancti Ambrosij episcopi. Dignum et congruum.*

Sermo sancti Ambrosij episcopi lecti. prima.

Quoniam ignum et periculum est fratres carissimi
ut gaudia nostra cum sanctis mar
tyribus coteramus: et his annunciemus
dominice resurrectionis gloriam: qui confor
tes sunt dominice passionis. Qui enim so
cij sunt contumelie: debent et participes
esse glorie. Ita enim dicit beatus apostolus: si
cui socij passionum estis: ita et resurrectionis
eritis. Si tollerabimus inquit et conregabi
mus. Qui ergo tollerauerunt mala pro
pter christum debent habere gloriam. Cum
christo annunciemus inquit cum sanctis mar
tyribus dominice resurrectionis gloriam
ut dum sepulture illius predicamus re
serata claustra: et horum sepulchra refer
rentur. Cum corpus illius mortuum dici
mus: tepentibus uenis subito uiguisse. ho
rum quoque membra iam frigida immor
talitatis calore foueantur. *Ps. Beatus uir qui
metuit dominum: alleluia: in mandatis eius cu
pit nimis: alleluia: alleluia: alleluia. Ps. Gloria
et diuinitas in domo eius: et iusticia eius manet in
seculum seculi. In mandatis. Lectio secunda.*

Et ad eam ratio martyres suscitatur
que et dominum suscitauit. nam sicut
uiam passionis eius christi sunt: ita experi
entur et uite. Scriptum est enim in psalmo
Notas mihi fecisti uias uite. Hoc utique
in resurrectione ex persona dicitur salua
toris: qui dum post mortem ab inferis red
dit ad superos: incipiat notas habere ui
am uite que antea habebat ignota. Igno
ta enim erat ante christi aduentum uia ui
te: quia nullius adhuc resurgentis fuerat
temerata uestigio. At ubi dominus resurrexit

nota facta solo attrita est plurimorum: de quibus factus euangelista ait. Multa corpora sanctorum resurrexerunt cum eo: et introierunt in sanctam ciuitatem. Unde cum dominus in resurrectione sua dixerit. Notas mihi fecisti uias uite: possumus nos etiam dicere domino. Notas fecisti nobis uias uite. ipse enim notas fecit nobis uias uite: qui nobis semitam manifestauit ad uitam. *R.* Tristitia uestra: alleluia. Conuertetur in gaudium: alleluia: alleluia. *A.* Abundus autem gaudium debet uos uero contristabimini: sed tristitia uestra. Conuertetur. *Lectio tertia.*

Notas mihi fecit uias uite: cum me docuit fidem: misericordiam iustitiam et castitatem. His enim itineribus peruenit ad salutem. et licet nos in resolutione corporis mortis umbra circundet: tamen gressus suos uita non deserit: sed inter ipsas medias inferni leges incunctanter christi uirtutibus ambulamus. Unde ait sanctus propheta. Nam et si ambulem in medio umbre mortis: non timebo mala: quoniam tu mecum es. Quod manifestius dominus ait: de fidei dicens. Qui autem credit in me non morietur in eternum. Et licet moriatur uiuit: ergo fratres cum sanctis martyribus resurrectionis domini gloriam cōferamus. Conferam inquit: et licet melius nouerint omnia: tamen nos illis predicemus: quemadmodum de sepulchri gremio resurrexerint ad superos: illi nobis reuelent quo pacto de inferni profundo remeauerint ad sepulchrum. *R.* Preciosa in conspectu domini: alleluia. Odor sanctorum eius: alleluia. *A.* Custodit dominus omnia ossa eorum: unum ex his non periretur. Odor sanctorum. *In secundo noct. ant.* Ecce quomodo computati sunt inter filios dei: et inter sanctos foris illorum est: alleluia. *A.* Lux perpetua lucebit sanctis tuis domine: alleluia. *R.* Et eternitas temporum: alleluia. *Lectio. iiii.*

Notum inquit nobis faciat: quemadmodum i exanime iam corpus et frigidum sese calor insinuauerit: spiritum sanguis infuderit: et gelatas humore uenas pristini uigoris pulsus agitauerit. Notum inquit nobis faciat: quemadmodum organum corporis dissipatum: in priorem statum

neruorum rursus coaptauerit: resoluta compage et armoniam uiscerum. Iam silentes et ueterem percentum spiritus uiuificans animauerit: sacerdotes predicet que saluator post resurrectionem mirabilia gessit ad suppositos: martyres reuelent quanta in ipsa morte refrigeria operatus sit in defunctis. Sicut scimus fratres: uota semper domini subsequitur festiuitas seruulorum: et gaudium patrisfamilias fidelium sibi leticia commutat: sed ut quibus subsecuti sunt in similitudine passionis: eum comitem in gloria resurrectionis. dicente apostolo. Comitantur autem eum et resurrectionis gloria. Quod si socii passionum estis et resurrectionis critis

R. Lux perpetua lucebit sanctis tuis domine. Et eternitas temporum: alleluia: alleluia. *A.* Leticia sempiterna erit super capita eorum: gaudium et exultationem obtinebunt. Et eternitas. *Lectio quinta.*

Ergo sanctis martyribus cum christo in eius resurrectione societas: Est plane: quia et si nondum surrexerunt corpore: resurrexerunt iam certe merito. Si adhuc non assumpsissent sua membra superserunt iam gratiam. Si nondum liberati sunt ab inferis: liberati sunt a peccatis. Nec enim prima est resurrectio: peccatorum euasisse tenebras: lucemque possidere iusticie. uerum etiam fortasse pluri ex eisdeus beatissimis martyribus resurrectionem cum domino corporaliter: uel sequi: uel fuerunt persecuti. Nam sic legimus in prima resurrectionis festiuitate: suscitare se domino: multa sanctorum corpora suscitata uixisse: Et introisse in sanctam ciuitatem. Cur non quotiescumque resurrectionis eius festiuitas celebratur: toties resurgere credamus et sanctos: Ubi eis uoto rui iugis est solenitas gratia iugis est et donorum. *R.* In seruis suis: alleluia. Consolabitur deus: alleluia. *A.* Iudicabit dominus populum suum et in seruis suis. Consolabitur. *Lectio sexta.*

Ed fortasse quis dicat. Sepulchra clausa sunt: monimenta constructa: quemadmodum perire exinde potuerunt: Et taceamus quia omniaabilia sunt deo: et clausis tumulis penetralibus posuit spirituale corpus educere: ut hec omnia pretermittat: Joannis tamen apostoli habemus exemplum: quemadmodum tumulus susceptum claudere potuit: custodire non potuit

Nam depositum corpus perdidit non
assumpsit. Hinc enim clausis tumuli fori-
bus gratia resurrectionis ablatus est: ut
cōstaret sepultura nec inueniretur sepul-
tus. Deniq; cum sacerdotes adorādi cā
corpus inquirerent: referato aditu tu-
mulus non potuit reddere quē suscepit.
Hostias ergo secum suas saluator susci-
tat cum resurgit: qui uiuit et regnat cum
patre et spiritu sancto in secula scloꝝ am̃.

R. Filie ierlm uenite et uidete martyres cū co-
ronis: qbus coronauit eos dñs: In die solēni-
tatis et leticie: alla. *R.* Qm̃ confortauit seras
portarū: bñdixit filios tuos in te. In die
solē. *In tertio noc. ant.* Lux ppetua lucebit
sāctis tuis dñe: et eternitas tēporū: alla. *R.* Le-
ticia sempiterna sup capita eoz: alla. *R.* Gaudi-
um et exultationē obtinebūt: alla. *Lect. i. euā-
gelij secundum iohannem.*

*I*n illo tempore dixit iesus discipu-
lis suis. Ego suz uitis uera et pater
meus agricola est. Et reliqua. *Om̃. sac̃
ti augustini episcopi. Lectio septima.*

*I*ste locus euangelicus fratres: ubi
se dicit dominus uitem: et discipu-
los suos palmites: secundū hoc dicit q
ē caput ecclesie nos quoq; membra ei.
mediator dei et hominūz homo christus
iesus: unius quippe nature sunt uitis et
palmites. Propter qd̃ cūz esset deus cu-
ius nature non sumus: factus est homo:
ut in illo esset uitis humana natura. Tu-
ius et nos homines palmites esse posse-
mus. Quid ergo est. Ego sum uitis ue-
ra: Nunquid addens uera hoc ad ean-
dem uitem rettulit: unde ista similitudo
translata est: Sic enim dicitur uitis per
similitudinem: non per proprietatē: quē
admodum dicitur ouis agnus leo petra
lapis angularis et cetera huiusmodi: que
magis ipsa sunt uera: ex quibus dicitur
iste similitudines non proprietates. Sed
cum dicit ego sum uitis uera: ab illa se u-
tiq; discernit cui dicitur: Quomodo cō-
uerfa es in amaritudinem uitis aliena:
Nāz quo pacto est uitis uera: que expec-
tata est ut faceret uuas: fecit autēz spinas
Ego sum inquit uitis uera: et pater meus

agricola est. Omnem palmitē in me
non ferentem fructum tollet eum: et om-
nem qui fert fructum purgabit eum: ut
fructum plus afferat. *R.* Ego suz uitis. ue-
ra: et uos palmites. Qui manet in me et ego
in eo: hic fert fructū multū: alla: alleluia. *R.* Si
cut dilexit me pater et ego dilexi uos. Qui ma-
net. *Lectio octaua.*

*I*n quid unum sunt agricola et ui-
tis. Scdm̃ hoc ergo uitis christus:
secundum quod ait: Pater maior me ē.
Secundum id autem quod ait: Ego et
pater unum sumus: et ipse agricola est.
Nec talis quales sunt q extrinsec⁹ operā-
do exhibent ministerium: sed talis ut det
etiam intrinsecus incrementum. Nāz ne-
q; qui plantat est aliquid: neq; qui rigat:
sed qui incrementum dat deus. Et utiq;
deus est christus qui se asserit uerbū: qui
a deus erat uerbum: unde et ipse et pater
unum sunt. Et si uerbum caro factus est:
q non erat manet qd̃ erat. Deniq; cum
de patre tanq; de agricola dixisset: q in-
fructuosos palmites tollat: fructuosos au-
tem purget: ut plus afferant fructus: Cō-
tinuo etiam seipsum mundatores palmi-
tum ostendens: iam uos inquit mundi
estis: propter sermonem que locutus sū
uobis. Ecce et ipse mundator est palmi-
tus: q est agricolę non uitis officiū. Qui
etiam palmites operarios suos fecit. nāz
et si non dant incrementum: impendunt
tamen aliquod adiumentum sed non de
suo: quia sine me inquit nihil potestis fa-
cere. Audi etiam ipsos consuetes. Quid
est autē apollo: Quid uero paulus: Adi-
nistri per quos credidistis: et unicuiq; si-
cut dominus dedit. Ego plantauit apol-
lo rigauit. Et hoc ergo sicut unicuiq; do-
minus dedit non itaq; de suo. Jam uero
qd̃ sequitur sed deus incrementū dedit
non per illos sed per seipsum facit. Exce-
dit hoc humanam humilitatem. Excedit
angelicam sublimitatem: nec omnino per-
tinet nisi ad agricolam trinitatē. *risouū.*
Candidi facti sunt nazarei eius: alla: splendo-
rem deo dederūt: alleluia: Et sicut lac coagula-
ti sūt: alla: alla. *R.* Cādidiores niue: nitidiores

lacte: rubicundiores eboze antiquo: saphyro pulchriores. Et sicut. **Lectio nona.**

Iam uos inquit mundi estis: mundi scilicet mundandi. Neque enim nisi mundi essent: fructum ferre potuisset. Et tamen oēs qui fert fructum purgat agricola: ut fructum plus afferat. Fert fructum quia mundus est: atque ut plus afferat: purgat adhuc. Quis enim est in hac uita sic mundus ut non sit magis magisque mundandus: Ubi si dixerimus: quia peccatum non habemus: nos ipsos seducimus: et ueritas in nobis non est. Si autem confessi fuerimus peccata nostra: fidelis est et iustus: qui dimittat nobis peccata nostra: et mundet nos ab omni iniquitate. Mundet utique mundos hoc est fructuosos: ut tanto sint fructuosiores: quanto fuerint mundiores. Iam uos mundi estis propter sermones quem locutus sum uobis. Quare non ait mundi estis propter baptismum: quo abluti estis: sed ait propter uerbum quod locutus sum uobis. Nisi quia et in aqua uerbum mundat. Detrahe uerbum: et quid est aqua: nisi aqua. Accedit uerbum ad elementum et fit sacramentum: etiam ipsum tanquam uisibile uerbum. Nam de hoc utique dixerat: quando pedes discipulis lauit. Qui lotus est non indiget nisi ut pedes lauet: sed est mundus totus. Ubi ista tanta uirtus aque: ut corpus tangat et cor abluat: nisi faciente uerbo: non quia dicitur: sed quia creditur. Nam et in ipso uerbo aliud est sonus transiens aliud uirtus manens. Hoc est uerbum fidei quod predicamus ait apostolus. Quia si confessus fueris in ore tuo: quia dominus est christus: et credideris in corde tuo: quia deus illum suscitauit a mortuis saluus eris. Corde eius creditur ad iustitiam: ore autem confessio fit ad salutem. Unde in actibus apostolorum legitur: fide mundans corda eorum. Et in epistola sua beatus petrus: sic et uos inquit baptisma saluos facit: non carnis depositio sordium sed conscientie bone interrogatio in deum. Hoc est uerbum fidei quod predicamus. Quo si dubio ut mundare possit: consecratur et baptis-

mus. Christus quidem nobiscum uisus cum patre agricola. Dilexit ecclesiam et se ipsum tradidit pro ea. Lege apostolum et uide quid adiungatur. Est enim sanctificaret inquit. Mundans eam lauacro aque in uerbo. Mundator igitur nequaquam fluxu et labili tribueretur elemento: nisi si adderetur in uerbo. Hoc uerbum fidei tantum ualeat in ecclesia dei: ut per ipsum credentem offerentem benedicientem turgentem etiam tantillum mundet infantem quous nondum ualentem corde credere ad iustitiam: et ore confiteri ad salutem. Totum hoc fit per uerbum de quo dominus ait. Iam uos mundi estis propter uerbum quod locutus sum uobis. **Ad laudes et per hor. ant.** Sancti tui domine floreant sicut lilium: alleluia: et sicut odor balsami erunt ante te: alleluia. **ps.** Dominus regnauit decem saecula. **ant.** In celestibus regnis sanctorum habitatio est: alleluia: et in eternum requies eorum: alleluia. **ant.** In uelamento clamabant sancti tui domine: alleluia: alleluia: alleluia. **ant.** Spiritus et anime iustorum hymnum dicite deo nostro: alleluia: alleluia. **ant.** Fulgebunt iusti sicut sol in conspectu dei: alleluia. **capitulum.** Stabant iusti in magna constantia. **hymnus occurrens.** Preciosa in conspectu domini: alleluia. **ps.** Adors sanctorum eius: alleluia. **Ad benedictus ant.** Filie hierusalem uenite et uidete martyres cum coronis quibus coronauit eos dominus in die solennitatis et leticie: alla: alla. **oratio occurrens.** **Ad tertiam capitulum.** Stabant iusti in magna constantia. **ps.** Sancti et iusti in domino gaudent: alleluia: alleluia. **ps.** Uos elegit deus in hereditatem sibi: alleluia. Gloria patri. Sancti et iusti. **ps.** Lux perpetua lucebit sanctis tuis domine: alleluia. **ps.** Et eternitas temporum: alleluia. **Ad sextam capitulum.** Ecce quomodo computati sunt inter filios dei: et inter sanctos fors illorum est. **ps. breue.** Lux perpetua lucebit sanctis tuis domine: alleluia: alleluia. **ps.** Et eternitas temporum: alleluia. Gloria patri. **ps.** Leticia sempiterna super capita eorum: alleluia. **ps.** Gaudium et exultationem obtinebunt: alleluia. **Ad nonam capitulum.**

ddz

Sumus quoniam diligentib⁹ deus
omnia cooperantur in bonu: his
qui secundum propositu uocati sunt sac-
ti. *R. breue.* Letitia sempiterna super capita
eorum: alleluia: alleluia. * Gaudium et exul-
tationem obtinebunt: alleluia. Gloria patri et
*. Preciosa in conspectu domini: alleluia. *R.*
Adora sanctorum eius: alleluia. *Ad uespe-
ras antiphona.* Sancti tui domine, cum re-
liquis ps. qui occurrunt. *Capitulu.* Sta-
bunt iusti. *. Preciosa in conspectu domini.
R. Adora sanctorum. *Ad magnificat anti-
phona.* Sancti et iusti in domino gaudent: al-
leluia: uos elegit deus in hereditatem sibi alle-
luia. *oratio occurrens.* De confessor-
ibus et uirginibus officium consuetu agi-
tur preter toni. illorum hymnorum qui
mutari non possunt et hoc dempto qd
ad inuitatorium ant. uersiculos. *R.* tam
breuia qz alia in fine adiungitur alleluia.
Tres uero psalmi per omnes nocturn.
sub prima antiphona cuiuslibet noctur-
ni dicuntur.

In sancti georgij martyris oratio.
Oeus q nos beati georgij martyris
tui meritis et intercessione letificas:
concede propitius: ut qui eius beneficia
poscimus: dono tue gratie cosequamur.
per dominum. *Lectio prima.*

In perfide ciuitate diospoli: passio
scti georgij martyris: cui gesta passi-
ois et si int apocryphas pnueret scriptas
tn illustrissimu eius martyriu inter co-
ronas martyrum ecclesia dei uenerabili-
ter honorat. *In sancti marci euangeli-
ste ad uesperas ant.* Sancti tui domine, cu
reliquis de laudibus ps. Dixit dominus,
cum reliquis in fine. Laudate dominum
omnes gentes. *Capitulum.* Stabunt iusti.
hymnus. Tristes erant. et dicitur. *Quesu-
mus auctor omnium.* *In utrisqz uesperis et
matutinis.* *. Sancti et iusti. *R.* Uos elegit
deus. *Ad magnificat antiphona.* Lux p-
petua. ut supra oratio.

Oeus qui beatum marcum euange-
listam tuum euangelice predicatio-
nis gratia sublimasti. tribue quesumus:
eius nos semper et eruditione proficere

et oratione defendi. per dominum. *Ad
matutinu inuitatorium.* Regem apostoloru.
*In tono paschali et alleluia in fine hym-
nus.* Tristes erant. *Ad nocturnum anti-
phona.* Sancti iusti. psalmi de aposto-
lis. Sciendum est q antiphone noc-
turnales laudum uesperorum ad bene-
dictus et ad magnificat capitula breuia
respensoria et uersiculi dicuntur ut in mar-
tyribus supra notata sunt. Tres lectoes
leguntur de passione eius: et tres de ex-
positione beati gregori super ezechielez
uidelicet. Sancta quatuor animalia.
Require de communi euangelistarum.
*Relique tres de omelia sancti gregori pa-
pe scilicet. Dominus et saluator. Super
euangeliz sancti luce. Designauit dñs.*

Lectio prima.

Marcus discipulus et interpret petri
iuxta quod petrum referentem
audierat: Rogatus rome a fratribus
breue scripsit euangelium. Quod cum
petrus audisset probauit: et ecclesie le-
gendum sua auctoritate tradidit: sicut
scribit clemens in sexto informationum
libro: et papias hieropolitanus episcop⁹
meminit huius marci. Et petrus i prima
epistola sub nomine babylonis figurali-
ter romam significans. Salutat uos in-
quit ecclesia que est in babylone collec-
ta: et marcus filius meus. *Respensorius.*
Tristitia uestra. *Lectio secunda.*

Asumpto itaqz euangelio quod ip-
se fecerat perrexit egyptum. Et pri-
mus alexandrie christum annuncians
constituit ecclesiam. Tante doctrine et ui-
te continentie fuit ut omnes sectatores
christi ad exemplum sui cogeret. Beni-
qz philo disertissimus iudeorum uidens
alexandrie primam ecclesiam adhuc iu-
daizantem quasi in laudem gentis sue li-
brum super eorum conuersationez scrip-
sit. Et quomodo lucas narrat hieroso-
lyme credetes omnia habuisse pmunia:
sic ille quod alexandrie sub marco fieri
doctore cernebat: memorie tradidit. De-
niqz amputasse sibi polices dicitur: ut sa-
cerdotio reprobis haberetur. Sed m

consentiens fidei predestinata potuit electio: ut nec sic in opere uerbi perderet: quod prius meruerat in genere. *Ps. Preciosa in conspectu.*

Lectio tertia.

Petere alexandrie episcopus fuit. Cuius per singula opus fuit scribere: et euangelij in se dona disponere: et disciplinam in se legis agnoscere: et diuinam carnem domini naturam intelligere: que in nos primum requiri oportet: debet inquisita uolumus agnoscere: habentes mercedem exhortationis: quoniam qui placet et qui rigat unum sunt. Qui autem in crementum prestat deus. Mortuus est autem octauo neronis anno. Quem pagani scilicet uidentes die facto pasce missarum solennia facientem: miserunt funem in collo eius: et trahabant eum ad loca buculi que erant iuxta mare sub rupibus: ubi erat ecclesia constructa. Et fluebant carnes eius in terram: ac saxa sanguine inficiebantur. Vespere autem facto miserunt eum in carcerem: ubi circa mediam noctem primo angelica confortatus est uisitatore: deinde ipso domino sibi christo apparente ad celestia regna uocatur. At mane cum traheretur ad loca buculi: gratias agens et dicens: Domine in manus tuas commendo spiritum meum: defunctus est: et a uiris religiosus placida quiete sepultus septimo calendis maias. *Ps. Lux perpetua. Sancta quattuor animalia. Ps. Filie hierusalem. Virtute magna reddebant apostoli Testimonium resurrectionis iesu christi domini nostri: alleluia: alleluia. Repleti quidem spiritu sancto loquebantur cum fiducia uerbum dei. Testimonium. Ps. Isti sunt agni nouelli: qui annunciauerunt: alleluia: modo uenerunt ad fontes. Repleti sunt claritate: alleluia: alleluia. In conspectu agni amici sunt stolis albis et palme in manibus eorum. Repleti.*
In tertio noct. Ps. Ego sum uitis uera. Ps. Candidi facti sunt. Ad laudes et per hor. ant. Sancti tui domine cum reliquis capitulum. Stabant iusti. hymnus. Exultet celum. Ps. Preciosa in conspectu. Ps. Mortis sanctorum. Ad benedictus ant. Filie hierusalem. oratio. Deus qui beatum. Ad ues

peras ant. Sancti tui domine. cum reliquis psalmis de apostolis capitulum. Stabant iusti. hymnus. Tristes erant. Ps. Preciosa. Ps. Mortis. Ad magnificat ant. Sancti et iusti. oratio. Deus qui beatum. In sanctorum cleti et marcellini pape et martyris.

Lectio prima.

Cletus natione romanus de regione uico patricij patre emiliano seculum annos septem mensem unum dies. xi. fuit autem temporibus uaspasiani et titi a consulatu uaspasiani septimi et domitiani quinti usque ad domitianum nonum et ruffum consules: martyrio coronatur. Hic ex precepto beati petri uiginti quinque presbyteros ordinauit in urbe roma mense decembris. Qui etiam sepultus est iuxta corpus beati petri in uaticano sexto calendis maii: et cessauit episcopatus dies. xx.

Lectio secunda.

Marcellinus natione romanus ex patre proiecto sedit annos octo menses duos dies. xxv. fuit autem temporibus dioclitiani et maximiani ex die calendarum iulij a consulatu dioclitiani sexti et constantini secundi usque ad dioclitianum nonum et maximianum octauum. Quo tempore fuit persecutio magna: ita ut intra triginta dies. x. et. vij. milia hominum pro christi fide per diuersas prouincias christiani martyrio coronarentur. De qua re et ipse marcellinus ad sacrificium ductus est ut turificaret. Quod et fecit. Et post paucos dies penitentia ductus ab eodem dioclitiano pro fide christi cum claudio et cyrino et antonio capite truncatus est: et martyrio coronatus. Coniurauit autem beatus marcellinus marcellum presbyterum dum iret ad passionem suam: ut preceptum dioclitiani nunquam impleret.

Lectio tertia.

Et post hec iacuerunt corpora sanctorum in platea ad exemplum christianorum: dies. xxxvi. ex iussu dioclitiani. Et exinde marcellus presbyter collegit corpora sancta nocte cum presbyteris et diaconibus cum hymnis: et sepeliuit uia salaria in cimiterio priscille in cubiculo clauo

quod patet usque in hodiernum diem quod ipse pauperat penitens dum traheret ad occisionem in crypta iuxta corpus sancti crescentonis sexto calendas maii. Qui etiam fecit ordinationes duas per mensem decembrium presbyteros quatuor: diacones duos episcopos per diuersa loca quinque. Ab eodem die cessauit episcopatus annos septem menses sex dies uiginti quinque prosequente diocletiano christi-
anos. In sancti uitalis martyris oratio.

Propterea quesumus omnipotens deus: ut intercedente beato uitali martyre tuo et a cunctis aduersitatibus liberemur in corpore: et a prauis cogitationibus mundemur in mente. p. **Lectio. i.**

In uita sancti uitalis martyris patris sanctorum geruasii et protasii. Qui militans cum paulino iudice rauennam ingressus est. Et cum uideret in conspectu iudicis sui christianum nomine urcisinum arte medicum natione lygurem post nimia tormenta capitalem excepisse sententiam: Cumque iam ueniret ad palmam et expauisset: exclamauit. Noli uricine medice qui alios curas consueuisti: te ipsum eterne mortis iaculo uulnerare: et qui per passiones nimias uenisti ad palmam coronam perdere tibi a domino preparatam. **Lectio secunda.**

Ubi etiam martirium consumauit. Idem urcisinus: statim beatus uitalis corpus eius rapiens intra rauennaticam urbem sepeliuit: ad iudicem ultra uenire ipse contemnens. Tentus itaque est a paulino consulari: ob id maxime quia presertim urcisinum in passionis agone positum suis exhortationibus roborasset. Postquam eculi tormenta ad palmam perducere iussus est. Locus autem ubi decollabatur christianus hoc habebat uocabulum: eo quod arbores palme illic essent. Et facta fouea donec reperiretur aqua: ibi supinus est depositus: et terra ac lapidibus oppressus. **Lectio tertia.**

Quoniam quoque eius ualeria cum reuerteretur ad urbem mediolanensem: siluanos sacrificantes incurrit. Cumque

eam deponentes de sagittario hortarentur de idolotitis manducare: Nec sibi omnino licitum testaretur: quia esset christiana: nimia ab eis cede mactata est ut uix seminecem sui homines eam ad mediolanensem urbem perducerent. Que infra biduum migravit ad dominum.

In sanctorum apostolorum philippi et iacobi omnia dicuntur sicut in festo sancti marci. Propter orationem et lectiones antiphonas laudum et per horas et antiphonas ad benedictus et ad magni. ant.

Non turbetur cor uestrum neque formidet: creditis in deum et in me creditis: in domo patris mei mansiones multe sunt: alleluia: alla. **oratio.**

O Deus qui nos annua apostolorum tuorum philippi et iacobi solennitate letificas: presta quesumus: ut quorum gaudemus meritis istruamur exemplis. per dominum. **Lectio prima.**

Quam sancti apostoli dominum et saluatorem nostrum iesu christi ceterisque discipulis ad predicandum uerbum dei per singulas quasque orbis terre prouincias diuiderent: factus apostolus domini nostri iesu christi philippus post ascensionem saluatoris per annos uiginti instanter predicauit gentibus per syriam euangelium. Ubi cum tentus esset a gentibus: et adductus ad statum martis et compellere tur ad sacrificandum: exiit de subbasse in qua statua erat draco ingens: et percussit filium pontificis qui ministrabat ignem sacrificij. Percussit etiam duos tribunos qui preerant prouincie: cuius officiales tenebant in uinculis sanctum philippum apostolum. De statu draconis autem omnes morbidum redditi egrotare ceperunt.

Lectio secunda.

Tunc sanctus philippus dixit omnibus. Audite consilium meum et recuperabitis sanitatem. Et isti qui sunt mortui resuscitabuntur. Draco quoque qui uobis est nocuus in dei mei nomine fugabitur. Dicunt ei omnes. Dic nobis quid faciamus. Dixit ei apostolus philippus. Desiccate hunc martem et confringite et in loco in quo fixus stat: crucem domini

279
nostri iesu christi figite: et hanc adorare.
Tunc illi qui cruciabantur ceperunt cla-
mare. Recuperetur in nobis uirtus et de-
ficiamus martem hunc. Facto itaque si-
lentio apostolus dixit. Precipio tibi draco
in nomine domini nostri iesu christi: exi
de illo loco et uade et morare in loco de-
serto: ubi non est accessus hominum: et
nulla utilitas humanis usibus ministra-
tur: ita ut uadens nemini noceas. Tunc
draco scissimus ille exiens cepit ire festi-
nus et ultra nusquam comparuit. Filium au-
tem pontificis qui ministrabat ignem sa-
crificij: et duos tribunos qui mortui fue-
rant suscitauit: omnemque turbam que
morbida fuerat draconis flatu sanitati re-
stituit.

Lectio tertia.

Adde factum est ut uniuersi qui phi-
lippum apostolum persequerentur
penitentiam agentes: deum hunc existima-
tes adorarent. Ipse autem per unum an-
num iugiter docebat eos: et crediderunt
multa milia hominum et baptizati sunt.
Ordinatis autem clericis episcopis et p-
sbyteris uel diaconibus atque ecclesijs mul-
tis instructis per reuelationem ipse ad a-
liam reuersus est. In ciuitatem gerapoli
conuocatus: heresim malignam ebioni-
tarum extinxit: qui docebant non uerum
natum ex uirgine dei filium hominem as-
sumpsisse. Erant autem due filie eius sac-
tissime uirgines: per quas deus multitu-
dinem uirginum lucratus est. Ipse uero
beatissimus apostolus dei philippus sep-
timo die migrationis sue uocauit ad se
omnes presbyteros et diacones sed et ui-
cinarum urbium episcopos: et dixit eis.
Hos septem dies mihi dominus ista ui-
ta concessit. Admores estote domini no-
stri iesu christi et state uiriliter. Dominus
autem compleat promissum suum: et cor
roboret ecclesiam suam. Nec et his simi-
lia predicante apostolo domini anno oc-
togesimo septimo tentus ab infidelibus:
crucifixus lapidatusque perrexit ad domi-
num: et in ea ciuitate positum est sanctus
corpus eius. Et post aliquantos annos

due sacrate uirgines filie eius dextra le-
uata sepulte sunt: ubi prestantur beneficia
dei orante apostolo philippo omnibus
qui credunt regnum patris et filij et spiri-
tus sancti.

Pro sancto iacobo.

Lectio quarta.

Iacobus qui appellatur frater do-
mini cognomento iustus: ut nonnul-
li existimant ioseph ex alia uxore: ut au-
tem mihi uidetur marie sororis matris do-
mini: cuius iohannes in libro suo memi-
nit: filius post passionem domini statim
ab apostolis hierosolymorum episcopus
ordinatus: Unam tantum scripsit epistolam
que de septem canonicis est. Que et ipsa
ab alio quodam nomine eius edita as-
seritur: licet paulatim tempore proceden-
te obtinuerit auctoritatem. Hegesippus uero
census apostolicorum temporum in quinto
comentario libro de iacobo narrans
ait. Suscepit ecclesiam hierosolyme post
apostolos frater domini iacobus cogno-
mento iustus. Multi quidem iacobi uo-
cabantur. Sic de utero matris sue sanc-
tus fuit: uinum et siceram non bibit. Car-
nem nullam comedit. Numquam attonsus est
nec unctus unguento nec balneo usus.
Huic solitum erat ingredi sancta sancto-
rum. Siquidem uestibus laneis non ut-
tebatur sed lineis. Solus templum in-
grediebatur: et flexis genibus pro po-
pulo deprecabatur: Intantum ut camel-
lorum duriciem transisse eius genua cre-
derentur.

Lectio quinta.

Fuit et multa alia que enarrare lon-
gum est. Sed iosephus in uigesimo
libro antiquitatum refert: et clemens in sep-
timo super expositionem forme: mortuo
festo qui iudeam regebat: missum esse a
nerone successorem eius albinum. Qui
cum necdum ad prouinciam peruenisset:
Ananus inquit pontifex adolescens ana-
ni filius de genere sacerdotali accepta oc-
casionem anarchias id est principatus con-
cilium congregauit. Et compellens publi-
ce iacobum ut christum dei filium dene-
garet: contradicentem lapidari iussit. Qui

precipitatus de pinna templi: cum fractis cruribus adhuc semianimis tollens ad celum manus diceret: Domine ignosce eis: quid enim faciant nesciunt: fullo nis fuisse quo uestimenta uida extorqueri solent in cerebro percussus interijt. Tradidit idem iosephus tante cum sanctitatis fuisse et celebritatis i populo: ut propter eius necem creditum sit subuersa hie ierosolymam.

Lectio sexta.

Ite est de quo paulus apostolus scribit ad galathas. Alium autem apostolorum uidi neminem nisi iacobum fratrem domini. Et apostolorum super hoc crebrius acta testantur. Euangeliz quoque quod appellatur secundum hebreos: et a me nuper in grecum sermonem latinumque translatus est. Quo et origenes sepe utitur post resurrectionem saluatoris refert. Dominus autem cum dedisset syndones seruo sacerdotis: iuit ad iacobum et apparuit ei. Iurauerat enim iacobus se non comesturum panem ab illa hora qua biberat calicem domini: donec uideret dominum resurgente a dormientibus. Rursumque post paululum.

Afferre ait dominus mensam et panem: Statimque additur. Tuli dominus panem et benedixit et fregit et dedit iacobo iusto: et dixit ei. Frater mihi comede panem tuum: quia surrexit filius hominis a dormientibus. Triginta itaque annis hierosolyme rexit ecclesiam id est usque ad septimum neronis annum: et iuxta templum ubi precipitatus fuerat sepultus titulum usque ad obsidionem titi et ultimam adriani notissimum habuit. Quidam ex nostris in montem oliueti cum putant conditum: sed eorum falsa opinio est.

Lectio sancti euangelij secundum iohannem.

In illo tempore dixit iesus discipulis suis. Non turbetur cor uestrum: creditis in deum: et in me credite: in do-

mo patris mei mansiones multe sunt. Et relqua. *Sermone sancti augustini episcopi.*

Lectio septima.

Rigenda est nobis ad deum fratres maior intentio: ut uerba sancti euangelij que modo in nostris auribus sonuerunt: etiam mente capere utcumque possimus. Ait enim dominus iesus christus. Non turbetur cor uestrum. Creditis in deum: et in me credite. Ne mortem tanquam homines timerent: et ideo turbarentur: consolatur eos: et deum se esse contestatur. Creditis inquit in deum: et in me credite. Consequens est enim ut si in deum creditis: et in me credere debeatis. Quod non esset consequens si christus non esset deus. Creditis inquit in deum et in eum credite: Cui natura est non rapina esse se: qualem deo. Semetipsum enim exinanit: non tamen formam dei amittens: sed formam serui accipiens. A mortem metui istius forme serui: non turbetur cor uestrum: suscitabit illam formam deus.

Lectio octaua.

Sed quid est quod sequitur: In domo patris mei mansiones multe sunt: nisi quia et sibi metuebant: Unde audire debuerunt. Non turbetur cor uestrum. Quis enim eorum non metueret: cum petro dictum esset fidentiori atque promptiori non cantabit gallus donec ter me neges: Tanquam ergo essent ab illo perituri merito turbantur: sed cum audiunt in domo patris mei mansiones multe sunt: si quo minus dixisset uobis: quia uado parare uobis locum: aurbatione recrearentur. Certe ac fidentes etiam post pericula tentationum se apud deum cum christo esse mansuros: quia et si alio est alio fortiori: alio sapientiori: alio iustiori: alio sanctiori: In domo patris mei mansiones multe sunt. Nullus eorum alienabitur ab illa domo: ubi mansionem pro suo quisque accepturus est merito.

Lectio nona.

Denarius quidem ille equalis est omnibus: quæ paterfamilias eis qui operati sunt in uinea iubet omnibus dari non in eo discernens qui minus et qui amplius laborauerunt. Quo utique denario uita significatur eterna: ubi amplius alio nemo uiuit: quoniam uiuendi non est diuisa in eternitate mensura: Sed multe mansiones diuersas meritorum in uita eterna significant dignitates. Alia enim est gloria solis: alia gloria lune: alia gloria stellarum. Stella enim a stella differt in claritate: sic et resurrectio mortuorum. Tamen quæ stelle sancti diuersas mansiones diuersas claritates tanquam in celo sortiuntur: in regno: sed propter unum denarium nullus separatur a regno. Atque ita deus erit omnia in omnibus: ut quoniam deus caritas est: per caritatem fiat: ut quod habent singuli commune sit omnibus. Sic enim quisque etiam ipse habet: cum amat in altero quod ipse non habet. Non erit itaque aliqua inuidia imparis claritatis: quoniam regnabit in omnibus unitas caritatis. **Ad laudes et per horas antiphona.** Domine ostende nobis patrem et sufficit nobis: alleluia. **ps.** Dominus regnauit decore. **cum reliquis antiphona.** Philippe qui uidet me: uidet et patrem meum: alleluia. **ant.** Tanto tempore uobiscum sum: et non cognouistis me: philippe qui uidet me: uidet et patrem meum: alleluia. **ant.** Si cognouissetis me: et patrem meum utique cognouissetis: et ammodo cognosceatis eum et uidistis eum: alleluia: alleluia: alleluia. **ant.** Si diligitis me: mandata mea seruate: alleluia: alleluia: alleluia. **Ad benedictum ant.** Ego sum uia ueritas et uita: nemo uenit ad patrem nisi per me: alleluia. **oratio.** Deus qui nos annua. **Ad uesperas ant.** Domine ostende. **cum reliquis ps. de apostolis.** **Ad magnificat ant.** Si manseritis in me et uerba mea in uobis manserint: quodcumque petieritis fiet uobis: alleluia: alleluia: alleluia. **oratio.** Deus qui nos annua. **Inuentionis sanctissime crucis officium duplex est: et ideo nulla eadem die fit commemoratio: ut alias fieri consuevit: et quod**

tenscunq; occurrerit in dominica de eadem sit inuentione et commemoratio dominice: eo quod dominicale officium in sequentem potest transferri dominicam.

Ad uesperas antiphona. **Idena constantini mater.** **cum reliquis de laudibus psalmus.** Dixit dominus domino meo sede a. **cum reliquis in fine psalmus.** Laudate dominum omnes gentes: laudate.

Capitulum.

Patres hoc enim sentite in uobis: quod et in christo iesu: qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalem deo. **hymnus:**

Vexilla regis prodeunt: fulget cruc. **Hoc** signum crucis erit in celo: alleluia. **Ps.** Cum dominus ad iudicandum uenerit: alleluia.

Ad magnificat antiphona. **O** crux splendens: cunctis astris mundo celebris: hominibus multum amabilis sanctior uniuersis: que sola fuisti digna portare talentum mundi: dulce lignum: dulces clauos: dulcia ferens pondera: salua presentem cateruam: in tuis hodie laudibus congregatam: alleluia: alleluia: alleluia: alleluia.

oratio.

Deus qui in preclara salutifere crucis inuentione passionis tue miracula suscitasti: concede ut uitalis ligni pretio eterne uite suffragia consequamur. Qui uiuis et regnas. **Ad matutinum inuitatorium.** Christum regem crucifixum: uenite adoremus: alleluia. **ps.** Venite exultemus domino. **hymnus.** Pange lingua gloriosi prelii certaminis et super. **In primo nocturno antiphona.** In uere crucis festa recolimus uniuersi: cuius preconium per orbem mi cantum lumine fulget: alleluia. **psalmus.** Beatus uir qui. **psalmus.** Quare fremuerunt gentes et. **psalmus.** Domine quid multiplicati uersus. **Hoc** signum crucis erit in celo. **responsum.** Cum dominus ad iudicandum uenerit.

Lectio prima.

Inno ducentesimo trigésimo sexto **La** destructio templi et euersio hierusalem uespasiano et tito filio eius regnante

piissimo et serenissimo constantino augusto sexto anno regni eius: Sens multa barbarorum congregata est contra romanos ad bellum duce maxentio. Non dum constantinus tempore illo dominice passionis acceperat signum. Erat autem cor eius fiduciam habens in domino. Nocte eade uir splendidus apparuit ei dicens. Constantine ne timeas: sed in celum respice: et uide signum uictorie. Cum vigilans a somno uidit ab orientis parte in celo crucis signum fulgore igneo rutilans. Et perterritus tali aspectu uidit angelos sibi astare dicentes. Constantine in hoc signo uinces. Igitur constantinus secundo de uictoria effectus: depinxit sibi signum in fronte quod uiderat in celo: et illud etiam super milites in similitudinem crucis expressat. Jam uero religionis signo armatus: ut eius manifesta fieret fides: crucis signum ex auro et lapidibus preciosis formatum habens in dextra: contra impios ingreditur: Obsecrans et orans dominum ut dextra quam munierat signo crucis: romano non macularetur sanguine. Et ecce maxentius primo diluculo cum ingenti manu ingressus est pontem. Iusserat enim ipse maxentius ad deceptionem sterni fluvium nauibus et pontibus eductis exequari. Ingresso igitur ponte statim naues in profundum demerse sunt: et solus nefandissimus princeps maxentius in aquis cadens mortuus iterijt. Impoluta principis dextra a cruore seruata ciuili. Deinde super barbaros constantinus faciens impetum proxima luce illi territi fugerunt. Et sic populus romanus ab aduersariis homicidijs tyrannice seruitutis maxentij diuina uirtute liberatus est.

Gloriosum diem sacra ueneretur ecclesia: dum triumphale referatur lignum. In quo redemptor: mortis uincula rumpens: callidum aspide superauit: alleluia: alleluia. In ligno pendens nostre salutis semitam uerbum patris inuenit. In quo.

Lectio secunda.
A Depta igitur constantinus uictoria: septimo anno imperij sui urbem ingressus est romanam. Et conuocans sacer

dotes christiane religionis de signo crucis per quod bellum uicerat diligentissime perquirebat. Et audiens quod esset tropheus celestis regis misit ad siluestrum episcopum eiusdem urbis. Qui dum uenisset ad eum: protulit ei omnes diuinas scripturas: qui legit et credidit. Et statim catholicizauit eum docens fidem christianorum. Et baptizauit in nomine patris et filij et spiritus sancti. Confirmatus itaque in fide christi constantinus iussit templa deorum destrui: et edificari ecclesias in nomine christi saluatoris nostri. Tunc leti omnes romani a iugo tyrannice seruitutis erepti eum conuigebat ac libis constantini salutis auctorem fauentur. Sed ille in laudibus populi non extollitur. sed ut uidit imagines sibi ad honorem triumphi a senatu erigi: iubet in dextram suam dominice crucis depingi uexillum et scribi subtus hoc signum singulare: quod est uere uirtutis insigne. Erat autem constantinus perfectus in fide et seruens in spiritu sancto. Et cum legendo didicisset ubi esset dominus crucifixus: misit ad helenam matrem suam: que et ipsa in sonis admonita urgebatur transire hierosolimam ut inquireret preciosum et sanctum lignum domini nostri iesu christi. Gratia uero spiritus sancti requieuit in beatissima matre constantini helena: et dum cum multis militibus intrasset hierosolimam inuestigare pluresque tria milia: et scrutata est locum passionis christi. Qui dicentes se penitus locum ignorare precepit omnes igne cremari. Illi autem timentes tradiderunt iudam dicentes. Hic uir iustus et simeonis prophete filius et frater phomartyris stephani melius nobis lege nouit. Hic dominica que cor tuum desiderat: ostendet diligenter. Studuit enim a patre suo simeone patre eius a zacheo pusillo et patre suo inenarrabilia de nomine iesu christi. Tunc dimisit eos: et iudam solum tenuit.

Crux sancta dum paret prestantur hostes certamine forti: gaudent christicole. Crucifixum iesum in mensis preconijs uenerantes: alla. Barbari dum ruunt letantur plebes: redemptorem adorant. Crucifixum.

Lectio tertia.
H Elena uero conuocans ad se iudam

dixit ei. *Adors* et uita apposita sunt tibi: si non ostenderis mihi qui dicitur caluarie locus: ubi absconditum est preciosum lignum dominicum. Judas dixit. Sunt amplius quam ducenti anni et ego cum iunior sim: quomodo possum scire? *Helena* dixit. Imple desiderium meum et uiue: alioquin per ipsum crucifixum morieris: quia te fame mori faciam. At ille respondit. Locum non noui neque tunc illic erat. Et cum hoc dixisset iussit eum mitti in laqueum: ut staret illic sine cibo et sine potu septem diebus. Cum autem transissent septem dies clamauit iudas de lacu dicens. Eripite me hinc obsecro: et ego ostendam uobis crucem christi. Cum autem ascendisset iudas de lacu illico leuauit uocem suam ad dominum dicens. *Heloy heloy*: hoc est deus meus deus meus: ostende nobis oculum thesaurum: et fac ab eodem loco fumum aromatum et odorem suauitatis ascendere: et ego credam crucifixum: quia ipse erat rex israel nunc et in secula seculorum amen. Hoc cum orasset iudas statim commotus est locus et multitudo fumi aromatum et odor suauitatis ascendit de eodem loco: ita ut miraretur iudas et diceret. In ueritate christe tu es saluator mundi. *Hic* tibi ago dominus iesu christe: quia cum sum indignus exaudisti me. Judas autem statim precipit se et destructo prius templo idoli quod ueneri fuerat constructum in derisum christi: cepit ipse primus fodere terram. Cum autem fodisset prope passus .xx. inuenit tres cruces absconditas: quas helena leta suscipiens cum machario tunc episcopo hierosolymitano interrogat quenas esset crux christi: que hoc modo cognita est. Erat enim titulus in una quam pilatus posuerat. Iesus nazarenus rex iudeorum. Unde mulier quedam tunc erat graui infirmitate detenta: de cuius sanitate omnes desperati erant. Dixitque iudas. Omnipotens eterne deus: qui per unigenitum filium tuum humano generi conferre dignatus es salutem: ostende per tacitum que sit crux passionis christi iesu dominum nostri. Applicuit namque unaque cruce

mulieri et nihil profuit. Applicuit secundam et nihil actum est. Et applicuit tertiam: statim apertis oculis mulier de lecto leta surrexit magnificans deum. Eadem enim hora populus cum funere in de transitum faciens: iussit iudas stare se retrum et deponi mortuum. Et cum primam crucem posuisset super mortuum: non surrexit: posuit secundam et nihil profuit. Et autem apposuit tertiam: surrexit uiuus qui ferebatur mortuus. Inuenit etiam iudas clauos christi. De uno sancta helena frenum equi filii sui fieri precepit: et de alio diadema capitis imperatoris ut impleretur prophetia que dicit. In die illo quod erit in freno sanctum domino uocabitur. Salutare uero lignum crucis fecit secare per medium: partem unam filio detulit constantinopolim: partem aliam in tectis argenteis et aureis hierosolymis reliquit.

Re. Hec est arbor dignissima in paradisi medio situata. In qua salutis auctor propria morte mortem omnium superauit: alleluia: alleluia. *V.* Crux precellenti decore fulgida: quam helena constantini mater concupiscenti animo requisit. In qua. *In .ij. noct. ant.* Felix ille triumphus: sit salus egris uite remedius: alla. *ps.* Verba mea. *ps.* Cum inuocarem. *ps.* Domine dominus noster. *V.* Adoramus te christe et benedicimus tibi: alleluia. *Re.* Quia per crucem tuam redemisti mundum: alleluia. *Sermo sancti ab. epi. i. libro de obitu theodosii L. iiii.*

Constantino is baptismatis gratia uultu suo punito oia peccata dimiserit tunc quod patrum ipator credidit: et per hereditatem fidei principibus dereliquit: magni meriti locum repperit: cuius temporibus completum est illud prophetici. In illo die quod erit super frenum equi sanctus dominus uocabitur. Ad illa sancte memorie helena mater eius iesu sibi dei spiritu reuelauit. Beatus constantinus tali parente quam iparanti filio diuini muneris quasiuit auxiliu: quo inopia quoque tui assisteret: et periculum non time-ret. Magna scia quam multo amplius inuenit quod ipatori preferret quam quod ab ipatore acciperet. Anxia mater pro filio cui regnum orbis romanus cesserat: festinauit hierosolymam: et scrutata est locus domine passionis stabulariam

hanc primam fuisse asserunt: sed coniunctam constantino imperatori: qui postea regnum adeptus est. Bona stabularia que tamen diligenter presepse domini requi-
sivit. Bona stabularia que stabularium non ignorauit illum: qui uulnera curauit a latronibus uulnerati. Bona stabularia que maluit estimare stercore: ut christus lucrum faceret. Ideo illum de stercore christus leuauit ad regnum secundum quod scriptum est. Quia suscitauit de terra inopem: et de stercore erexit pauperem. *R.*

*C*ruce et uirga uigilans iubar glorie et uictorie signum. Quia salus eterna ex cunctis cedris te deus preciosam elegit: alleluia: alleluia. *R.* O lignum uite et crux dignissima: que decorem et plebitudinem de membris domini suscepisti. Quia:

Lectio quinta.

*C*Enit ergo helena cepit reuifere loca facta: infudit ei spiritus ut lignum crucis inquireret. Accessit ad golgotha locum et ait. Ecce locus pugne ubi est uictoria: Quero uexillum salutis et non inuenio. Ego igitur in regnis et crux domini impulere: Ego in aureis tectis et in ruinis christi triumphus: Ille adhuc latet: et latet palma uite eterne. Quomodo me redemptam arbitror: si redemptio ipsa non cernit. Uide deo quid egeris diabole: ut gladium quo per episcopum es obstrueret. Sed isaac obstructos ab alienigenis puteos eruderauit: nec latere aquas passus est. Tollatur igitur ruina: ut uita appareat: promatur gladium: quo ueri golie caput est amputatum. Aperiat humus ut salus fulgeat. Quid egisti diabole ut absconderes lignum: nisi iterum ut uincereris. Uicit te maria que genuit triumphatorem: quem sine mutatione uirginitatis edidit: qui crucifixus uiceret te: et mortuis subiugaret. Uinceris hodie ut mulier tuas insidias deprehendat. Illa quasi sancta dominum gestauit ego crucem eius inuestigabo. Illa generatum docuit: ego ad dominum remedium peccatorum: diuinum de ruinis eleuabo uexillum. Aperit itaque humum: decutit puluerem: tria patibula confusa reppit que ruina contexerat: inimicus absconde

rat. Si non potuit obliterari christi triumphus in incerto heret ut mulier haberet. Sed certam indaginem spiritus sanctus inspirat: eo quod duo latrones cum domino crucifixi fuerant: querite ergo medium lignum. Sed poterat fieri: ut patibula inter se ruina confunderet. *R.* Dum sacrum pignus celitus reuelatur: christi fides roboratur. Adfuit prodigia diuina in uirga moysi primitus figurata: alleluia: alleluia. *R.* Ad crucis tactum mortui resurgunt et dei magnalia reserantur. Adfuit. *Lectio sexta.*

R Eddidit ad euangelij lectionem inuenit: quia in medio patibulo pilati titulus erat: iesus nazarenus rex iudeorum. hinc collecta est series ueritatis. Titulo crux patuit salutis: hoc est quod petentibus iudeis respondit pilatus: Quod scripsi scripsi. Id est non ea scripsi que uobis placerent: sed que etas futura cognosceret: non uobis sed posteritati. Propterea helena quod legat unde crucem domini recognoscat. Inuenit ergo titulum: regem adorauit non lignum: utique quia hic gentilis est error: et uanitas impiorum: sed adorauit illum qui pependit in ligno scriptus in ligno. Illum qui sicut scarabellus clamauit: ut per se cloribus peccata donaret. Ad iudam mulier festinabat remedium tangere immortalitatis: metuebat calcare sacramentum salutis. Leto corde et trepidante uestigio quid faceret nesciebat: pertendit tamen ad cubile ueritatis. Lignum refulsit et gratiam miscuit. Et quia iam seminam uisitauerat christus in maria: spiritus in helena uisitaret. Docuit eam quod mulier ignorabat: et eduxit in uias quam mortalis homo scire non poterat. Quasi clauos quibus crucifixus dominus et inuenit. De uno clauo frenum fieri precepit: de altero diadema intexuit. Unum ad decorem: alterum ad deuotionem uertit. Uisitata est maria: ut eam liberaret. Uisitata est helena ut imperator redimeretur. *R.* O felix femina que fragrantissimo amore domini seruens: crucem et clauos iuuenit meruit. Et idylli principis frenum ex eis studuit decorare: alleluia: alleluia. *R.* In die illo sicut scriptum

et quod erit in freno sanctum domino uocabitur. Et. **In tertio nocturno antiphona.** Adoramus te chiste et benedicimus tibi: quia per crucem tuam redemisti mundum: alleluia.

ps. Latate domino. i. **ps.** Dominus regnauit exultet. **ps.** Latate. ij. **ps.** Omnis terra adorare te et psallat tibi: alleluia. **R.** Psalmum dicat nomini tuo: alleluia. **Lectio sancti euangelij secundum iohannem.**

In illo tempore. Erat homo ex pharisaeis nicodemus nomine princeps iudeorum. Hic uenit ad iesum nocte et dixit ei: Rabbi scimus quia a deo uenisti magister. Et reliqua. **Om. sancti augustinus episcopi. Lectio septima.**

In hoc nostis: quia rabbi magister dicitur. Scimus quia a deo uenisti magister. Nemo enim potest hec signa facere que tu facis: nisi fuerit deus cum eo. Ergo iste nicodemus ex his erat qui crederant in nomine eius: uidentes signa et prodigia que faciebat. Superius enim hoc dixi. Cum autem esset iherusalem in pascha in die festo multi crediderunt in nomine eius. Quare crediderunt? Sequitur: uidentes signa eius que faciebat. Et de nicodemus quid dicit? Erat princeps iudeorum nomine: Et uenit ad eum nocte et ait: Rabbi scimus quia a deo uenisti magister. Et iste ergo crediderat in nomine eius. Et ipse unde crediderat in nomine eius? Sequitur: Nemo potest hec signa facere que tu facis: nisi fuerit deus cum eo. Si ergo nicodemus de illis multis erat qui crediderant in nomine eius: quare iesus non se crederet eis iam israhel attendam. **R.** Dile lignum dilectus tuos dulce pondus sustinuit. Que sola digna sunt portare precium huius seculi: alla. **ps.** Hoc signum crucis erit in celo: cum dominus ad iudicandum uenerit. Que. **Lectio octaua.**

R. Respondit iesus et dixit ei: Amen amen dico uobis: nisi quis renatus fuerit denovo: non potest uidere regnum dei. Ipse ergo iesus se credidit qui nati fuerunt denovo. Ecce illi crediderunt in eum: et iesus non se crederet eis. Tales sunt omnes cathecumini: ipsi credunt in nomine christi: sed iesus non se credit illis. Intendat et itelli-

gat caritas uestra. Si dixeris cathecumini: no: credis in christum: respondere poterit. Credo. Et signat se. Jam cruce christi portat in fronte: et non erubescit de cruce domini sui. Ecce credit in nomine eius. Interrogemus eum. Manducas carnem filij hominis: et bibis sanguinem filij hominis. Nescit quid dicimus: quia iesus non se credidit ei. **R.** Hoc signum crucis erit in celo: cum dominus ad iudicandum uenerit. Tunc manifesta erunt abscondita cordis nostri: alla: alla. **ps.** Cum sederit filius hominis in sedem maiestatis sue: et ceperit iudicare secundum per ignem. Tunc. **Lectio ix.**

Quam ergo ex illo numero esset nicodemus: uenit ad dominum sed nocte uenit. Et hoc forte ad rez pertinet. Ad dominum uenit et nocte uenit. Ad lucem uenit et in tenebris uenit. Renati autem ex aqua et spiritu sancto: quid audiunt ab apostolo? Fuistis aliquando tenebre: nunc autem lux in domino: sicut filij lucis ambulate. Et iterum. Nos autem qui diei sumus: sobrii sumus. Qui ergo renati si noctis fuerunt: et diei sunt: et tenebre fuerunt: et lumen sunt. Iam credit se illis iesus: et non nocte ueniunt ad iesum sicut nicodemus. Non in tenebris querunt diem. Tales enim ipsi etiam fuerunt. Accessit ad illos iesus facit in illis salutes: quia ipse dixit. Nisi qui manducauerit carnem meam: et biberit sanguinem meum: non habebit uitam in se. Et qui signum crucis habent in fronte cathecuminum iam de domo magna sunt: sed fiant ex seruis filij. Non enim nihil sunt quia iam ad domum magnam pertinent.

Ad laudes et per horas antiphona. Helena constantini mater hierosolyma petijt alleluia. **ps.** Dominus regnauit decorem. **cum reliquis antiphona.** Tunc precepit eos omnes igne cremari: at illi timentes tradiderunt iudam: alleluia. **antiphona.** Mors et uita apposta sunt tibi: si non ostenderis mihi crucem christi: alleluia. **antiphona.** Cum ascendisset iudas de lacu: perrexit ad locum ubi iacebat sancta crux: alleluia. **antiphona.** Orabat iudas: deus deus meus ostende mihi lignum sancte crucis: a leluia. **capitulum.** Fratres hoc enim sentite in uobis et. **hymnus.** Lustris sex qui iam pactis.

*. Adoramus te christe et benedicimus tibi: alleluia.

R. Quia per crucem tuam redemisti mundum alleluia. **Ad bñd. ant.** Helena sancta dixit ad iudam: comple desiderium meum et uiues super terram: ut ostendas mihi qui dei caluarie locus: ubi absconditum est preciosum lignum dominicum: alleluia.

ps. Benedictus. **oio. ut supra. Ad tertium capitulum.** Fratres hoc enim sentite. **R. b.** Hoc signum crucis erit in celo: alleluia: alleluia. Cum dominus ad iudicandum uenerit: alleluia: alleluia. Gloria patri. Hoc signum. *.

Adoramus te christe et benedicimus tibi: alleluia. **R.** Quia per sanctam crucem tuam redemisti mundum: alleluia. **Ad sextam capitulum.**

M. Ibi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi: per quem mihi mundus crucifixus est et ego mundo. **R. b.** Adoramus te christe: et benedicimus tibi: alleluia: alleluia. *.

Quia per crucem tuam redemisti mundum: alleluia. Gloria patri. Adoramus te. *

Omnis terra adoret te deus: et psallat tibi: alleluia. **R.** Psalmus dicat nomini tuo: alleluia. **Ad nonam capitulum.**

P. Propter quod et deus exaltauit illum: et dedit illi nomen quod est super omne nomen: ut in nomine iesu omne genu flectatur: celestium terrestrium et inferorum: et omnis lingua confiteatur: quia dominus noster iesus christus in gloria est dei patris. **R. b.** Omnis terra adoret te deus: et psallat tibi: alleluia: alleluia. *

Psalmus dicat nomini tuo: alleluia. Gloria patri. Omnis terra. *.

hoc signum crucis erit in celo: alleluia. **R.** Cum dominus ad iudicandum uenerit: alleluia. **Ad uespas ant.**

Helene constantini. **cum reliquis ant. ps.**

Dixit dominus domino. **cum reliquis in fine.**

Laudate dominum omnes gentes. **capitulum.**

Fratres hoc enim sentite. **hy.** Excelsa regis prodeunt. *

Hoc signum crucis. **R.** Cum dominus.

ad mag. ant. Crucem sanctam subiit: qui infernum perfregit: accinctus est potentia: surrexit die tertia: alleluia. **ps. Magni. oio ut supra.**

In sanctorum martyrum alexandri euentij theodoli atque iuuenalis ant.

Lux perpetua lucebit sanctis tuis domine: et eternitas temporum alleluia. *

Sancti et iusti. **R.** Vos elegit. **oio.**

Restat quesumus omnipotens deus ut qui sanctorum tuorum alexan-

dro euentij theodoli atque iuuenalis natalitia colimus: a cunctis malis imminenti-

bus eorum intercessionibus liberemur. per. d. **Ad mat. inuit.**

Exultent in domino sancti: alleluia. **ps. Venite. hymn.** Eterna christi munera. **cum reliquis ut in pluribus martyribus inter pascha et pentec.**

Lectio. i. Ome uia numetana miliario octa-

uo. Passio alexandri pape euentij et theodoli presbyterorum sub traiano principe iudice aureliano. Qui alexander ro-

mane ecclesie episcopus quintus post petrum annos decem tenuit: menses septem dies duodecim. Qui scientia et conscientia incomparabilis fideque clarissimus maximam partem senatorum urbis conuertit ad dominum. Hic constituit aquam aspersoris cum sale benedici in habitaculis hominum: et passionem domini miscuit in predicatione sacerdotum: quando missae celebrantur. Qui postmodum iubente traiano principe ab aureliano comite utriusque militie carceri mancipatus: stupenda et diuina miracula: ubi per puerum quod facula ferebat ardentem: e carceris nocturno silentio per fenestras eductus ad domum grini tribuni: ubi beatus hermes prefectus sub custodia tenebat perducit. **Lc. ii.**

Postquam autem sanata est filia ipsius grini balbina nomine: et ipse quirinus conuersus baptismi gratiam desiderauit: postquam liberationem et baptismum eorum quos in uincula artatos in carcere grinus ipse tenuerat: In quos quoque duos sanctissimos presbiteros perstrinxerat euentium et theodolum qui de oriente uenerant: Post ista omnia et si qua ab eo uenerabiliter gesta sunt: aureliano comiti principe adhuc traiano: signum dem adrianus nondum impabat: Exhibuit enim cum ipsis duobus presbiteris beatis: primo quoque in eculeum leuatus et tortus ungulis atque lapidibus attritus est grauissime. cumque nullas daret uoces dixit aureliano. Quare taces? Beatus alexander respondit. Quia tempore orationis christianus homo cum deo loquitur. Deposito autem beato alexandro: iussit ipsius iudex applicari euentium et theodolum. Et interfecit beatus alexander: qui

sunt isti. Sanctus alexander respondit: Ambo uiri sci: ambo presbyteri. Tunc conuersus ad beatum euentium iudex i interrogauit. An factus e christianus: cui beatus euentius. Ante annos septuaginta. Nam annorum. xi. sum baptizatus: et annorum uiginti presbyter ordinatus: et nunc ago octoginta et unum annum etatis: quem in carcere in uinculis compleui.

Lectio tertia.

Et postq̃ interrogauit etiam theodolum: et in p̃fessione manentem i uenit: iussit furnum incendi fortiter: et beatum alexandru atq; euentiu in medio precipitari. Cum quibus et beatus theodolus sponte in flammis p̃siluit: decantans cum ipsis et pariter gras agens. Igne nos examinasti et non est iuenta in nobis iniquitas. Qd cum nunciatu esset aureliano impio: fecit beatissimum alexandru p̃uicis creberrimis per tota p̃uigi mēbra donec deficeret. Idiuusmodi fine uir sancti martiriū suū compleuit. Sancti aut duo presbyteri gladio p̃sumati sunt. Quorū corpora seuerā femina religiosa collegit: et beatum alexandrum et euentiu in uno sepulchro sanctū uero theodolum separatus in alio posuit: uia nummentana i p̃edio suo quinto nonas maij.

In sancti iohannis antep̃ortā latinā ad uesperas.

Ant. Scit tu dñe. cum reliquis p̃s. Dixit dñs dño. cum reliquis in fine p̃s. Lauda te dñm omnes gentes. **caplm.** Stabunt iusti. **by.** Tristes. **x.** Sancti et iusti. **R.** Vos elegit deus. **Ad mag. ant.** In seruentis olei dolium missus beatus iohannes apls diuina se p̃tegente gra illelus exiuit: alla **Et dicitur in utriq; uesperis oratio.**

Deus qui sp̃picias quia nos undiq; mala nostra perturbant: presta q̃s: ut beati iohannis apostoli tui intercessio gloriosa nos protegat. p. **Ad matuti.** et omnes alias horas oia dicuntur sicut in festo sancti marci: p̃ter orationem et lectiones tres lectiones leguntur de hieronymo in libro illustrium uirozum.

Lectio prima.

Iohannes apostolus quē iesus ama

uit plurimuz: filius zebedei et frater iacobi apostoli: quē herodes post passionē domini decolauerat: nouissimus omnium scripsit euangelium rogatus ab alie episcopis aduersus corinthum aliosq; hereticos: et maxime tunc contra ebionicum dogma consurgens: qui asserunt christū ante mariam non fuisse. Unde etiam cōpulsus est diuinam eius natiuitatem edicere. Sed et aliam causam huius scripti referunt. Quod cū legisset matthei marci et luce uolumina: probauerit quidem textum historie: et uera eos dixisse firmauerit: sed unius tantum anni in quo passus est: post carcerem iohannis historiā tenuisse.

Lectio secunda.

Protermissio itaq; anno: cuius acta a tribus exposita fuerāt superioris temporis: anteq; iohannes clauderetur i carcere gesta narrauit. Sicut manifestū esse poterit iis q diligenter quattuor euāgelioz uolumina legerit. Que res et diphonias que uidetur iohannis esse: cum ceteris tollit. Scripsit aut et unam eplam cui exordiu est. Qd fuit ab initio qd audiuius et uidim ocul nris: qd p̃spexim et manus nre p̃rectauerunt de uerbo uite: que ab uniuersis ecclesiasticis et eruditis uiris p̃batur. Relique aut due quarum principiu ē. Senior electe dñe et natis ei et sequētis. Senior gaio carissimo quem ego diligo i ueritate ioannis p̃bri asseruntur. Cuius hodie et alter sepulchru apud ephesū ofiditur. Et nonnulli putant duas memorias eiusdē iohannis ēē euāgeliste. Sup qua re cū p ordinez ad papiā audire torē eius uentū fuerit differem. **Lec. iij.**

Quartodecimo igit anno: scdm p̃neronē p̃secutionē mouente domitiano i pathmon insulā relegatus scripsit apocalypsis: quā interpretat iustinus martyr et hyrenus. Insecto aut domitiano et actis ei ob nimiam crudelitātē a senatu re scissis: sub p̃tiace redit ephesū. Ibiq; usq; ad traianū principē perseueras totas alie fundauit: rexitq; ecclās. Et cōfectus senio: sexagesimo octauo p̃ passionē dñi anno mortu ē et iux cādē urbē seplū est.

Tres alie lectiones leguntur de passiōe eius.

Lectio quarta.

Secundam post neronem persecuti onem christianorum Domitianus exercuit: huius tēpibus beatus iohannes apłs et euangelista apđ urbē ephesū a p. consule cōprehensus admonebatur iuxta edictum imperiale ut negaret christum et a predicatione cessaret. At ille rīdens dicebat: Obēdīre oportet deo magis q̄ hōibz. Proinde nec christum dñs meum negabo: nec a predicatione nominis eius quiescam: donec psumam cursū mīsterij quod suscepi.

Lectio quinta.

Ad cuius responsiones motus pro consule iussit eum uelut rebelles cesaris in dolium feruentis olei mergi. Qui statim ut coniectus est in illud: uelut fortis athleta unctus non adustus de uase exiit. Ad quod miraculū stupefactus pconsul uoluit eum libertati sue reddere et fecisset: nisi iussioni regie contraire timuisset. Tūc precepit eū in exiliū duci in insulam que dicitur pathmos. In qua insula apocalypsum: quam ei dñs reuelauit: manu propria conscripsit.

Lectio sexta.

Domitianus autem eodem anno quo iussit sc̄m iohannes exiliari: a se natu romano interfectus est. Et qm̄ deo cura fuit de apłō suo: ex totius senatus cōsultu hoc diffinitum ē: ut quicquid domitianus fieri uoluit cassaret. Hinc factum ē quod sc̄s iohannes qui uoluntate domitiani cum iniuriā fuerat deportatus: cū honore ad ephesum remearet. occurrit autē illi oīs ppl̄s uiuorum ac mulierum oēs exultantes et dicentes: Benedictus qui uenit in nomine domini.

sc̄s mattheū.

In illo tēpore: Accessit ad iesum mater filiorū zebedei cum filiis suis adorans et petens aliquid ab eo. Et reliqua.

Om̄. sc̄i hieronymi presbyteri.

Certe opinione habet regni mater filiorū zebedei: ut cum dñs dixerit. Filius hōis tradetur principibus sacerdotum et scribis: et condēnabunt eū morte et tradent eū gentibus ad illudendū et flagellandum et crucifigendū: et ignominia

passionis timentibus discipulis nunciauerit: illa gl̄iam postulat triumphantis: Hac ut reor ex cā: qz post omnia dixerat dñs: et tertia die resurget. Putauit enim mulier post resurrectionem illico regnaturum: et qđ in secundo aduentu promittitur primo eē cōplendum et auiditate feminea cupit et immemor futurorum. Ad autē interrogat dñs et illa petente respondit. Quid uis? Non uenit de ignorantia: sed ex eius persona dicitur qui flagellandus et crucifigendus erat: quō in hominosa quis me tetigit? Et d. lazaro ubi posuistis eū? In uetere quoqz testamento. Adā ubi es? Et descendēs uidebo si iuxta clamorem suum qui uenit ad me per fecerint: sin autē non est ita ut sciam. Postulat autē mater filiorum zebedei errore muliebri et pietatis affectui nesciens qđ peteret. Nec mirz si ista arguatur impitiae cū de petro dicatur: Qm̄ tria uult facere tabernacula: nesciēs qđ diceret: Rīdes autē iesus dixit eis. Nescitis quid petatis.

Lectio octaua.

Dalter postulat sed dñs discipulis loquitur. Intelligens preces eius ex filiorū descendere uoluntate. Potestis bibere calicē quem ego bibitur? sū: Calicem in scripturis diuinis intelligimus passionem. Pater si possibile est trāseat a me calix iste: et i psalmo. Quid retribuam dño p oīs que retribuit mihi: Calicem salutaris accipiam: et nomen dñi uocabo. Statimqz insert: quis sit iste calix. Preciosa in conspectu dñi mors sanctorum eius. Aut illis. Calicem quidem meum bibetis: sedere autē ad dexteram meam et ad sinistram non est meuz dare uobis sed quibus paratū est a patre meo. Queritur quō calicē martyrij zebedi d. filij iacobus uidelz et iohannes biberint: cū scriptura narret iacobuz tñ apostolum ab herode capite truncatum. Iohannes autē ppria morte uitaz finiuerit. Sed si legamus ecclasticas historias: in qbus fertur: qđ et ipse propter martirium sit missus i feruentis olei dolium: et inde ad suscipiendā coronaz christi athleta pcesserit

Statimque relegatus in pathmos isula sit:
uidebimus martyrium aīo non defuisse:
et bibisse iōannē calicem passionis: quez
et tres pueri in camino ignis biberunt: li-
cet persecutor nō fuderit sanguinē. *Le. it.*

Quod autem dicit sedere ad dexte-
ram meam et sinistra: non est meus
dare uobis: sed quibus paratus est a patre
meo: Sic intelligendū est. Regnum celo-
rum non est dantis sed accipientis. Nō
est. n. personarum acceptio apud deum:
sed quicquid se tales prebuerit: ut regno ce-
lorum dignus fiat: Illic accipiet qd non
persone sed uite paratus ē. Si itaqz tales
estis qui psequi mereamini regnum celo-
rum: qd pater meus triumphatibus et uic-
toribus pparauit: uos quoqz accipietis
illud. Alij de moyse et helia dēm uolunt
quos paulo ante in monte cū eo uiderāt
loquētes: sed mihi nequaquā uidetur. Iō
enim in regno celorum uocabula non di-
cuntur: ne paucis noiatis ceteri putaren-
tur exclusi. Et audientes decē indignati
sunt de duobus fratribus. Decē apli nō
indignantur matri filioz et zebedei: nec ad
mulierē audaciam referunt postulantis
sed ad filios: qd ignorantes mensurā su-
am immodica cupiditate exarserint: qui-
b' et dñs dixerit. Nescitis quid petatis.
Subintelligitur aut uel ex responsione do-
mini uel ex indignatione apostolorum:
qd filij matrem uniserint ad grandia po-
stulanda. *In inuentione sancti michae-
lis ad uesperas capitulum.*

Ignificauit deus que oportet fie-
ri cito loquens p angelum suū ser-
uo suo iōanni: qui perhibuit testimoniū
uerbo dei: et testimoniū iesu christi qcu-
qz uidit. *hy. Tibi christe. Stetit agls iux-
ta aram templi: alleluia. R. Hñs turbulū au-
reum in manu sua: alleluia. Ad magni. ant.*
Dum sacrum mysterium cerneret iōannes ar-
changelus michael tuba cecinit: ignosce domi-
ne deus nr: qui aperis librum: et soluis signa-
cula eius alleluia. *oratio.*

Deus qui miro ordine angelorum
ministeria hominūqz dispensas: p-
cede ppitius: ut quibus tibi ministranti-

bus in celo semper assistit: ab his i terra
uita nra muniat. *p. Ad mat. inuitato.*
Regem archangelorum dñm: uenite adorem?
alleluia. *ps. Venite. In primo noct. ant.*
Concussus est mare: et contremuit terra: ubi ar-
changelus michael descendebat de celo. *ps.*
Dñe dñs. *ps. In dño cōfido. ps. Dñe quis.*
Stetit angelus iuxta aram templi. *R. Ma-
bens turbulū aureum in manu sua.*
Lectio prima.

In monte gargano uenerabilis me-
morā beati archangeli michaelis
tibi ipsius cōsecrata nomine habetur ec-
clesia: uili quidem facta schemate sed ce-
lesti predita uirtute: Uertice siquidē ex-
celsi montis posita de corpore eiusdez sa-
xi: spelunce instar precauata ostenditur.
Est autem locus in apulie finibus: ubi i-
ter sinum adriaticum et montem garga-
num ciuitas sipontus est posita. Qui a
menibus ciuitatis ad. xij. milia preerec-
in cacumine suo supremo hāc toto orbe
uenerandam gestat ecclesiam. Que hoc
modo mortalibus cognita est. Quidam
uir prediues nomine garganus: qui ex
euentu suo monti uocabulum indidit: in
finita multitudine pecorum pollebat: cō-
tigit autem armenti thaurum gregis cō-
sortia spernentem: singuli incedere soli-
tum: et ad extremū redeunte pecore do-
mum non reueri. Quez dominus suus
per deuā queqz requirens inuenit tan-
dem in uertice montis foribus cuiusdā
assistere spelunce: quem cū sagitta appe-
tisset illa uelud flamine uenti retorta: cūz
a quo iactata est mox reuerfa percussit.

*R. Locutus est ad me unus ex septē angelis
dicens. Ueni ostendam tibi nouam nuptā spō-
sam agni. Et uidi hierusalem descētes de celo
ornatam monilibus suis: alleluia: alleluia: al-
leluia. Et sustulit me in spiritu in montem
magnum et altum. Et uidi.* *Lectio scda.*

Turbati ciues ac stupefacti qualiter
res fuerat effecta: Non enim popu-
lus accedere audebat: Consulunt episco-
pum quid facto opus sit: qui idicto ieiū-
nio triduū a deo monuit esse querēdū
quo pacto sanctus archangelus michael
ce

apparuit epo per uisionem dicens. Ego
sum michael archangelus qui in conspec
tu dñi assisto. ipsius loci me esse custodes
atq; omnium que ibi geruntur inspecto
rem hoc uolui indicio probari. Huius reue
latione compertis: consuetudinem fece
runt ciues: hic deū precibus sanctūq; iter
cessorem poscere michaelē: duas qui
dem ianuas sibi cernentes. Quarum una
australis que maior erat aliquot gradi
bus in occasum urgentibus adiri posat:
sed nec intra cryptam intrare ausi pre
sorbis quotidie orationi uacabant. **¶**
Audiui uocem in celo angelorum multoꝝ di
centium. Timete dñm et date claritatem illi: et
adorate eum qui fecit celum et terram mare et fo
ntes aquarum: alia: alia. **¶** Uidi angeli dei for
tem uolantem per medium celum: uoce magna
clamantem et dicentem. Timete. **Lect. tertia.**

Interea neapolite beneuētanos la
cessere tentant: qui antistitis sui mo
nitis edocti triduanum ieiunium agunt.
Et ecce nocte ipsa que belli precedebat
diem: adest i uisione sanctus michael ap
parens antistiti: preces dixit eorum exau
ditas. Spondit uictoriam: seq; eis as
futurum. Quod mox ueritas facti demō
strat. Domūq; uictores reuersi: uota do
mino gratiarum ad templum festinant re
ferre. Uidentq; mane iuxta ianuam sep
tentrionalez instar pusterule pusille: qua
si hominis uestigia marmori artius ipres
sa. Agnoscūtq; beatum michaelē pre
sentie sue signum hoc uoluisse mōstrare.
Ubi postea culmen appositum et altare
impositum: ipsa ecclesia ob signa uestigi
orum apodanea est uocata. Et postmo
dū collatione facta sipōtini ad meridiem
loci illius: beati petri apostolorum prin
cipis nomine condunt ecclesiā. **¶ Basilian.**
Ostendit mihi angelus fontē aque uiue: alia:
et dixit ad me alia. **¶** Dic deum adora: alia: alia:
alia. **¶** Proutq; autem audissem et uidissem
cecidi ut adorarem ante pedes angeli: q; mihi hec
oñdebat et dixit mihi. **¶ Dic. In. ij. noct. af.**
Michael archāgele ueni in adiutorio popu
lo dei: alia. **¶** Reliqui narrant. **¶** Dñi est ter
ra. **¶** Benedicam dñm. **¶** Ascendit fumus

aromatum in conspectu dñi: alia. **¶ De manu
angeli: alia. Gregorius in moralibus.
Lectio quarta.**

Matura angelica et si contemplatiōi
auctoris inherendo in statu suo im
mutabilis permanet: eo ipso tamen quo
creatura ē i semetipsa uicissitudinem mu
tabilitatis habet. Mutari tamen ex alio
ad aliud ire est et in semetipsam stabilem
non esse. Unaquēq; enim res quasi tot
passibus ad aliud tendit q; mutabilitatis
sue motibus subiaceret. Sola autem natu
ra incomprehensibilis a statu suo nescit
moueri: que ab eo qd semper idē est ne
scit immutari. Nam si angelorum substā
tia a mutabilitatis sue motu fuisset aliena:
bene ab auctore condita nequaquā in re
probis spiritibus a beatitudinis sue arce
cecidisset. **¶** Factum est silentium in celo dū
cōmitteret bellum draco cum michael archan
gelo. Audita est uox milia milium dicentium:
salus honor et uirtus omnipotenti deo alia. **¶**
Milia milium ministrabant ei et decies cente
na milia assistebāt ei. Audita. **Lectio. 7.**

Ire atq; oipotēs deus naturam sum
morum spirituum bonam: sed mu
tabilem condidit: ut qui permanere nol
lent ruerent: et qui in conditione sua con
sisterēt: tanto in ea iā dignius q̄sto ex ar
bitrio starent: et eo apud deum maioris
meriti fierēt: quo mutabilitatis sue motū
uoluntatis sue studio fixisset. Quia ḡ ipa
quoq; natura angelica ē in semetipsa mu
tabilis: quā uidelz immutabilitatē uicit per
hoc q; ei q sep idē ē amoris uinculū alliga
tur. **¶** Recte nūc dī. Ecce q seruiūt ei nō sūt
stabiles: atq; eiusdē ptū documentum
mutabilitatis subiungit: cum de apostata
ticiis spib; subiserit: et in angelis suis reppit
prauitatē. Ex quoꝝ bñ cā fragilitatis hu
mane p̄siderationē colligit: cuz illico sub
nectit. Quāto magis bñ q bitant domos
luteas q terrenum hñt fundamentū p̄su
muntur uelut a tinea. **¶** Stetit āgelus iux
arā templi hñs turibulū aureum in manu sua
et data sunt ei incensa multa. Et ascendit fumus
aromatum de manu angeli in conspectu dñi:
alia. **¶** In p̄spectu āglōꝝ psallā tibi adorabo

ad templum sem suum: et confitebor nomini tuo. **Et. lvi.**

In corpore terrena subsistimus. Ex rebus insensibilibus discimus quod de sensibilibus atque intelligibilibus sentiamus. Terra namque aere secundatur. Aer eius ex celi qualitate disponitur. Sic iumentis homines: hominibus angeli: Archangelus uero angelis praesent. Nam quod iumentis homines praesent et usu cernimus: et psalmiste uerbis docemur quod ait. **Dia subiecisti sub pedibus eius oues et boves uniuersas insuper et pecora campi.** Quod angelus hominibus praesent: per prophetam testatur angelus dicens. **Princeps regni psalmista restituit mihi.** Quod angelus a superioribus angelorum praesentibus dispensent zacharias propheta prohibet quod ait. **Eccce angelus qui loquebatur mihi egrediebatur: et angelus egrediebatur in occursum eius et dixit ad eum.** Curre et loquere ad puerum istum dicens: absque muro habitatur hierusalem. **R.** In conspectu angelorum psallam tibi: et adorabo ad templum sanctum tuum. **Et confitebor nomini tuo domine.** Super misericordiam tuam et ueritatem tuam: quoniam magnificasti super nos nomen sanctum tuum. **Et confitebor. In. iii. noc. a.** Angelus archangelus michael dei nuntius de aiabibus iustis alla. **Ps. Cantate. i. ps. Dominus rex exul. psal. Benedicite aia. i.** In conspectu angelorum psallam tibi deus meus alla. **R.** Adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo: alla. **Lect. f. e. f. m.**

In illo tempore. Accesserunt discipuli ad iesum dicentes. Quis putas maior est in regnum celorum. **Et reliqua. Om. sancti bicronymy presbyteri. Lectio septima.**

Quidem ne putatis unum de pusillis istis qui in me credunt. dico eis uobis quod angeli eorum in celo semper uident faciem patris mei qui in celis est. uenit filius hominis saluare quod perierat. Sicut eis abscondit et eruedos infideles ac perfidos homines qui scandalum sunt corpori ecclesie dominus precepit: ita quoque monet ne quem ex pusillis. id est humilibus hominibus secundum seculum qui simpliciter ac fideliter credunt in dei filio putentur. fas enim non est putare unumquemque in christo credentem: qui non solum seruus dei sed et filius dei per adoptionis gratiam nuncupatur. Cui regnum celorum et consortium ange-

lorum promittitur. Et merito addit dominus dicens. **Dico enim uobis quod angeli eorum in celo semper uident faciem patris mei qui in celis est.** **Responsum.** In conspectu gentium nolite timere: uos enim in cordibus uestris ad ora et time deum. Angelus enim eius uobiscum est. **Stetit angelus iuxta aram templi: habens turibulum aureum in manu sua. Angelus. Lect. viii.**

Quanta gratia circa unumquemque credentem in se dominus habet ipse declarat: cum angelos eorum semper uidere faciem patris qui in celis est ostendit. Etiam circa omnes credentes in christo angelorum magna est gratia. omnique orationes eorum angeli perferunt in celo: unde illud ad tobiā ab angelo raphael dictum est. quoniam orabas tu et natus tua sara: ego obtuli memoriam orationis uestrae in conspectu dei. Est et circa eos firma angelorum custodia: quorum auxiliis ab inimicorum insidiis unusquisque liberatur. Nec enim posset tuta esse humana infirmitas inter tot et tantas hostis illius insidias nisi sanctorum angelorum muniretur auxilio. Dei autem angelos ad custodiam dari sanctorum propter nequitias spirituales non solum ex presenti loco: sed et ex alijs testimonijs possumus agnoscere: cum dicit. **Immittit angelus domini in circuitu tuum timentium eum et custodit eos.** Et iterum motes in circuitu eius. id est angeli et domini in circuitu populi sui. **Responsum.** Hic est michael archangelus princeps militie angelorum: cuius honor praestat beneficia populorum: et ordo perducit ad regna celorum. **Archangelus michael propositus padisi: quem honorificat angelorum ciues. Cuius honor. Lectio nona.**

Unde et de beato petro legimus in actibus apostolorum. Forsitan angelus eius est. In apocalypsi autem non solum sanctorum sed et fidelium custodes angelos esse legimus. Merito et sanctus heliseus iam cum intra domum ab hostibus obsideretur dicente puero suo: quod faciemus. Respondens ait ad illum. non time quia plures nobiscum sunt quam cum illis. uiderat enim ad auxilium suum propter insidias hostium angelos aduenisse. Quos ut puer quoque illius uideret deprecatus est dominum dicens. **Domine aperi oculos**

pueri huius ut uideat. Et uidit inquit exercitum et quadrigas et turbam multam in montibus. Aduenerat enim ad defensionem helisei exercitus angelorum. In libris quoque machabeorum ad expugnandos inimicos frequenter propter defensionem populi aduenisse angelos legitur.

Ad laudes et per horas ant. Stetit angelus iuxta aram templi habens turbulum aureum in manu sua: alleluia. **ps.** Dominus regnauit cum reliquis ant. Dum preliaretur michael archangelus cum dracone: audita est uox dicentium salus deo nostro: alleluia. **ant.** Archangele michael constitui te principem super omnes animas suscipiendas: alleluia. **ant.** Angeli domini dominum benedicite in eternum: alleluia. **ant.** Angeli archangeli throni et dominationes principatus et potestates uirtutes celorum laudate dominum de celis: alleluia. **capitulum.**

Significauit deus que oportet fieri cito loquens per angelum suum seruo suo ioanni: qui testimonium perhibuit uerbo dei: et testimonium iesu christi quicumque uidit.

hymnus. Christus factorum. **ant.** Stetit angelus iuxta: alleluia. **ps.** Habens turbulum: alleluia. **ad benedict.** Factum est silentium in celo dum committeret bellum draco: et michael pugnavit cum eo: et fecit uictoriam: alleluia. **ad tertiam capitulum.** Significauit.

ps. Stetit angelus iuxta aram templi: alleluia: alleluia. **ps.** Habens turbulum aureum in manu sua. **ps.** alleluia: alleluia. Gloria. Stetit. **ant.** Ascendit fumus aromaticum in conspectu domini: alleluia. **ps.** De manu angeli: alleluia.

ad sextam capitulum.

Beatissimus qui legit et qui audit uerba prophetie huius et seruat ea que in ea scripta sunt. tempus enim prope est.

ps. Ascendit fumus aromaticum in conspectu domini: alleluia: alleluia. **ps.** De manu angeli. **ps.** alleluia: alleluia. Gloria. Ascendit. **ant.** In conspectu angelorum psallat tibi deus meus: alleluia. **ps.** Et adorabo ad templum: alleluia. **ad nonam capitulum.**

Actum est prelium magnum in celo: michael et angeli eius preliabantur cum dracone: et draco pugnabat et angeli eius: et non preualuerunt neque locus

inuentus est eorum amplius in celo.

ps. In conspectu angelorum psallam tibi deus meus: alleluia: alleluia. **ant.** Et adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo. **ps.** alleluia: alleluia. Gloria. In conspectu angelorum. **ant.** Adorate deum alleluia. **ps.** Omnes angeli eius: alleluia. **ad uesperas ant.** Stetit angelus. cum reliquis. **ps.** Dixit dominus. cum reliquis in fine. **ps.** Confitebor tibi domine. **capitulum.** Significauit. **hymnus.** Tibi christe. **ant.** In conspectu angelorum psallam tibi deus meus: alleluia. **ps.** Et adorabo ad templum sanctum tuum. et confitebor nomini tuo: alleluia. **ad magnific.** ant. Princeps gloriosissime michael archangele esto memor nostris: hic tibi ubique semper precare pro nobis filius dei: alleluia: alleluia. **oratio.** Deus qui miro.

In sanctorum martyrum gordiani et epimachi oratio.

Quesumus omnipotens deus: ut qui sanctorum martyrum tuorum gordiani et epimachi solennia colimus: eorum apud te intercessionibus adiuuemur. per. d.

Lectio prima.

Rome uia latina in cemiterio eiusdem natale sanctorum gordiani et epimachi quos iulianus imperator et apostata inter multos christianos quos publicis custodijs mancipauit: Beatum ianuarium senem sacerdotem comprehensum cuidam uicario gordiano audiendum tradidit. Qui beatum ianuarium patienter audiens spiritu dei illuminatus credere cepit.

Lectio secunda.

Quem protinus beatus presbyter cum uxore mariana nomine et familia permiscui sexus numero. l. et tres et eo amplius baptizauit. Quod factum audiens iulianus plenus ira damnauit inscriptionibus sanctum presbyterum ianuarium. sanctum gordianum similiter damnatum in custodia publica posuit: atque cuidam clementiano quem uicarium loco eius dederat: tradidit. porro uxorem eius ad aquas saluas manere in rusticorum precepit seruitio.

Lectio tertia.

Q Lementianus autem ante tribunal residens beatum gordianum uictum cathenis sibi precepit presertari. Ille autem in confessione christi fixus diu plubatis ceditur. In ultimo capite truncatur. cuius corpus precepit iniquissimus iudex ante templum apollinis in tellure iactari: ut a canibus roderetur. Ad nocturno tempore christiani rapientes milario plus uel minus ab urbe roma posuerunt in crypta: ubi iam pater corpus beati martyris epimachi sepultum fuerat.

In sanctorum martyrum nerei archilei atq; pancratij. oratio.

S Imper nos domine martyrum tuorum nerei et archilei atq; pancratij foueat quesumus beata sollemnitas et tuo dignos reddat obsequio. Per dominum.

Lectio prima.

Rome in cemiterio pretaxati natalis sanctoꝝ martyꝝ nerei et archilei fratrum qui fuerunt eunuchi beate flauie domicille: quiq; cum ea apud insulam pontianam longum pro christo duxerunt exilium. Postmodum uero ab aureliano sponso domicille quem ipsa ob amorem christi spreuerat: primo uerberibus grauissimis attriti: deinde moninio ruffo consulari sunt traditi. A quo cum eculeo et flammis compellerentur ad immolandum et dicerent se a beato petro apostolo baptizatos nulla ratione posse idolis immolare: capite cessi sunt. Quorum corpora rapuit auspicius discipulus eorum nutritor sancte uirginis domicille. Que etiam nauicula imposita adduxit: et in predio domicille in crypta arenaria sepeliuit nia ardearia a muro urbis miliario uno semis. *Eodem die pro sancto pancratio.*

In aurelia miliario secundo natalis sancti pancratij martyris. Qui cum esset annorum tredecim martyrium capitis abscissione sub dioclitiano compleuit. Cuius reuerendum corpus octa uilla illustris femina occulte noctu sublatum: aromatibus conditum sepeliuit: quatuor idus maij.

In sancti bonifacii martyris.

Lectio prima.

Passio sancti bonifacii martyris sub dioclitiano et maximiano apud tharsum ciuitatem passi: sed rome in uia que latina nuncupatur sepulti. Qui cum esset procurator rerum cuiusdam nobilis matrone nomine aglaes: et cum ea in stupro misceretur: tandem utriq; diuino nutu compuncti consilium habuerunt: ut ad requirendum corpora sanctorum martyrum bonifacius mitteretur: si quo modo seruientes eis atq; obsequentes per eorum orationes saluari mererentur. Perueniens igitur post dies aliquot tharsum ciuitatem dixit ad eos qui cum eo erant bonifacius. Viri cūtes requirite nobis hospitium. ego autem ibo uidere eos quos ualde desidero certantes martyres.

Lectio secunda.

Nestians itaq; ad locum uidet beatissimos martyres alios per pedes suspensum igne supposito: alium in quat tuor lignis extensum et diutissime afflictum: alium ungulis exaratum: alium manibus abscissum: alium stipitem in collo habentem infixum et a terra eleuatum: et sic per diuersa supplicia martyria ab impio carnifice disposita. Cumq; eminus seruens et ipse amore christi respiceret: magnum deum sanctorum martyrum clamare cepit: et accurrens confedit pedibus eorum deosculans uincula ac dicēs. Certate martyres christi: calcate diabolum: modicum perseuerate. Paruus quidem labor sed multa requies et ineffabilis postmodum facietas.

Lectio tertia.

Ista enim tormenta que pro diuinitatis amore patimini temporalia sunt et quasi in momento transeuntia: post breuissimi tamen temporis spatium ad perpetue felicitatis uos transmittent gaudia: ubi regis uestri uisione gaudentes: illiq; celestium cantionum laudes inter choros angelorum immortalitatis decore uestiti referētes: in eterne calamitatis abyssu impiissimos uestros uidebitis cruciari tortores. Aspiciens autem cum simplici

cc 3

iudex iussit eum applicari ad tribunal: ei
q3 dixit. Quis es tu: Sanctus bonifaci⁹
dixit. Christianus sum ⁊ bonifacius uo-
cor. Tunc iratus iudex iussit eum suspen-
di: ⁊ tam diu corp⁹ eius ungulis radi do-
nec ossa eius apparerent. Deinde cala-
mos acutos sub ungulis manuum eius
affligi.

Lectio quarta.

Quoniam sanctus dei martyr in celis
aspiciens alacriter dolores tolera-
ret: uidens impius iudex iussit os eius a-
periri: ⁊ plumbum buliens infundi. Sanc-
tus autem martyr dicebat. Gratias tibi
ago domine iesu christe filij dei uiui. De-
inde iudex iussit afferri ollam ⁊ eam pi-
ce impleri: atq3 sanctus martyrem uerso
capite in bulientem picem mitti. sed cum
nihil leuius esset: iussit iudex ut gladio ca-
put eius absunderetur. Quo facto tremo-
tus magnus factus est: ita ut multi infide-
les uirtutem christi in martyrem cernen-
tes crederet. Conserui uero martyris bo-
nifacij circuibant ubiq3 querentes eum:
⁊ non inuenientes adinuicem dicebant.

Lectio quinta.

Quoniam ergo inter se colloqueretur
contigit ut obuiaret eis unus d co-
mentariensis. Quez interrogauit. Uir
distis aliquem uirum peregrinum roma-
num: Ille ait eis. Hesterno die uir pere-
grinus abscisus est capite i stadio. Et ite-
rum interrogauit. Qualis erat aspectus
eius. At illi dixerunt. Uir quadratus et
crassus robusto capillo cocinea armela-
sia indutus. Et dicit ille quem queritis a-
pud nos hesterno die martyrio est fini-
tus. At illi. Homo enim quem nos que-
rimus adulter est ⁊ ebriosus. Dicit eis il-
le. Venite uidere eum. Tunc ostendit
eis beatissimi martyris corpus ⁊ pre-
ciosissimum caput eius: dixerunt ei. Iste
est quez querimus. Petimus ut des no-
bis eum. Qui respondit. Ego gratis cor-
pus eius uobis dare non possum. Illi au-
tem dantes ei solidos quingentos accepe-

runt corpus sancti martyris ⁊ ungentes
eum aromatibus: inuoluentesq3 lintea-
minibus preciosis posuerunt illud in ba-
sternam: ⁊ sic reuertebantur gaudentes
⁊ glorificantes deum.

Lectio sexta.

Angelus autem domini apparens
domine quondam ipsius rem fac-
tam beati martyris indicauit. Que con-
festum cum omni ueneratione obuiauit
sancto corpori ⁊ edificans ei domum di-
gnam reposuit illud in ea: ab urbe roma
stadiorum quinq3. Martyrizatus est au-
tem beatus bonifaci⁹ quartodecimo die
mensis maij apud tharsum metropolim
silicie: ⁊ sepult⁹ est rome nonis iunij. Be-
ata uero aglaes abrenunciavit mundo
⁊ pompis eius: ⁊ distribuens uniuersa q
possidebat egenis ac monasterijs rela-
xans uniuersam familiam suam a iugo
seruitutis: ⁊ ipsa sine intermissione uacas
orationibus ⁊ ieiunijs: tantam gratiam
a domino iesu christo promeruit ut in e-
ius nomine uirtutum claresceret signis.
Superuixit autem in habitu sanctimonia-
li annis tredecim: sepulta apud sanctum
martyrem operibus pijs consumata.

In sancte potentiane uirginis.

Lectio prima.

Rome sancte potentiane uel pu-
dentiane uirginis: que illustrissi-
mi generis pudens discipuli sancti pau-
li apostoli filia: Cuius mater sabiella so-
ror uero praxedis. Quas piissimus pas-
carum pudens in omni religione christi
erudiuit: uirginesq3 christo reliquit. Que
post obitum sancti patris in omni exerci-
tatione pietatis ita exercuerunt: ut nocte di-
eq3 incessanter hymnis ⁊ orationibus cu
familia sua domino inseruirent: beatissi-
mo pio urbis episcopo cum eis in laudi-
bus dei participante. Remunerationes
igitur pro piissimis laudibus percepture
que per gratiam christi fructuose consu-
mauerant: Post multorum martyrum
uenerabiliter exhibitas sepulturas: p^o
omnes facultates suas in pauperum uis-
ceribus inclusas: ⁊ christo fidelis pmdatas

tandem de terris ad christum migrauerunt. Potentiana uenerabilis quarto decimo calendis iunii posita in cimiterio priscille uia salaria. Praxedis uero uirgo eque sanctissima duodecimo calendis augusti et ipsa cum sorore iuxta patrem pudentem posita.

In sancti urbani pape et martyris oratio.

Quesumus omnipotens deus: ut qui beati urbani martyris tui atque pontificis solennia colimus: eius apud te intercessionibus adiuuemur. per. d.

Lectio.

Urbanus natione romanus ex patre pontiano: sedit annos octo menses undecim dies duodecim. Hic fecit misteria sacra omnia argentea et pateas argenteas uiginti quinque apposuit. Hic uero confessor extitit temporibus diocletiani. Hic sua traditione multos conuertit ad baptismum et credulitatem: etiam ualerianum nobilissimum uirum sponsum sancte cecilie et fratrem eius: quos etiam usque ad martyrii palmas perduxit: et per eius monita multi martyrio coronati sunt. Hic fecit ordinationes quinque per mensem decembrium presbyteros nouem diacones quinque episcopos per diuersa loca octo. Qui etiam sepultus est in cimiterio pretestati uia apia octauo calendis iunii: et cessauit episcopatus dies. xxx. **In**

sancti eleutherij pape et martyris. lectio.

Eleutherius natione grecus ex patre habundio de oppido nicopoli sedit annos. xxi. menses sex dies quinque. Fuit autem temporibus antonini et comodiusque ad patrianum et bradua. Hic accepit epistolam a lucio britanico rege: ut christianus efficeretur per eius mandatum: et hoc iterum firmavit: ut nulla esca usualis a christianis repudiaretur: maxime fidelibus quam deus creauit: que tam rationalis et humana est. Hic fecit ordinationes tres per mensem decembrium presbyteros duodecim diacones octo episcopos per diuersa loca quindecim. Qui etiam sepultus est iuxta corpus be-

ati petri in uaticano octauo calendis iunii: et cessauit episcopatus dies. x. **In sancti iohannis pape et martyris.**

Lectio prima.

Iohannes natione tuscus ex patre constantino: sedit annos duos menses octo dies sexdecim. Fuit autem a consulari maximi usque ad consulum olimbrum tempore theodorici regis et iustini augusti christiani. Hic uocatus est a rege theodorico rauennam. Quem ipse rex rogatus misit in constantinopolim cum legatione ad iustinum imperatorem orthodoxum. Qui eodem tempore iustinus imperator uir religiosissimus summo ardoris amore religionis christiane uoluit hereticos exiliari. Nam summo seruire religionis christiane hoc consilio usus est: ut ecclesias arrianorum catholicas consecraret. Pro hac causa theodoricus rex hereticus hec audiens exarsit in iram: et uoluit totam italiam gladio extinguere.

Lectio secunda.

Eodem tempore iohannes papa egrotus infirmitate cum fletu ambulauit: et senatores et consules cum eo idest theodorus importunus et agapit et alii agapitus patricii accipientes hec in mandatis legationum: ut redderentur ecclesie hereticis: in partibus orientis: quasi non: oem italiam gladio perderet. Qui dum ambulassent cum iohanne papa: occurrerunt beato iohanni pape a milario. xij. omnis ciuitas cum cereis et crucibus in honorem beatorum apostolorum petri et pauli: quia ueteres grecorum hoc testificabantur: dicentes a tempore constantini augusti et a beato siluestro sedis apostolice usque ad iustini augusti tempora non meruisse greci arum partes uicariis beati petri apostoli suscepisse cum gaudio et gloria. **Lectio. iij.**

Inc iustinus augustus datus honorem deo: humiliavit se pronus in terram: et adorauit beatissimum iohannem papam. Eodem tempore beatus iohannes papa cum senatoribus supradictis cum gaudio fletu rogauerunt iustinum imperatorem

ut legatio acceptabilis esset in conspectu eius. Qui uidelicet papa iohannes et senatores uiri religiosi omnia meruerunt: et liberata est italia a theodorico rege heretico. Iustinus autem imperator gaudio repletus est: quia meruit temporibus suis uicarium beati petri apostoli uidere in regno suo: de cuius manibus eius gloria coronatus est iustinus augustus.

Lectio quarta.

Eodem tempore cum is supradicti idest papa iohannes cum senatore theodoro importuno et agapito exconsule agapito patricio defuncto thesalonice positi essent constantinopoli: theodoricus hereticus tenuit duos senatores per claros et exconsules symachum et boecium: et occidit interficiens gladio. Eo tempore reuersus iohannes uenerabilis papa et senatores cum gloria: dum omnia obtinuissent a iustino augusto: Theodoricus cum grandi dolo et odio suscepit eos: scilicet iohannem papam et senatores. Quos et tiam gladio uoluit occidere: sed metuens indignationem iustini augusti: tamen omnes in custodia afflictos cremauit: ita ut beatus iohannes episcopus prime sedis pape in custodia afflictus deficiens moreretur. Qui tandem defunctus est rauenne in custodia duodecimo calendis iunij martyr.

Lectio quinta.

Post hoc factum nutu dei omnipotentis nonagesimo octauo die postquam occisus est iohannes beatissimus papa in custodia: theodoricus rex hereticus subito interijt et mortuus est. Hic papa iohannes perfecit cimiterium beatorum martyrum nei ei et archilei uia ardeatina. Item renouauit cimiterium sanctorum felicii et audacti. Item renouauit cimiterium priuile. eodem tempore positum est ornamtum super confessionem beati pauli de gemmis purissimis et hyacinthinis.

Lectio sexta.

Item huius temporibus iustinianus imperator obtulit patenam auream cum gemmis pensantes libras uiginti calicem aureum cum gemmis pensantem

libras quinque: scyphos argenteos quinque: pallia auro texta quindecim: que ipse iohannes papa obtulit beatis apostolis petro et paulo et ad sanctam mariam et ad sanctum laurentium. Hic ordinauit episcopos per diuersa loca quindecim: cuius corpus translatus est de rauenna: et sepultum est in basilica beati petri apostoli sub die sexto calendarum iunij olymprio consule: et cessauit episcopatus dies. lxxij.

In sancti felicii pape et martyris.

Lectio.

Felix natione romanus ex patre constantino sedit annos duos menses decem. martyrio coronatur. Fuit autem temporibus claudij et aureliani a consulari claudij et paterni usque ad consulatum aurelij et capitolini. Hic constituit supra memorias martyrum missas celebrari. Hic fecit ordinationes duas per menses decembris presbyteros octo diaconos quinque episcopos per diuersa loca quinque. Hic fecit basilicam in uia aurelia ubi est sepultus tertio calendis iunij miliario ab urbe roma quinto: et cessauit episcopatus dies quinque. *In festo sancte petre nulle uirginis.*

Lectio prima.

Petronillam bene nostis uoluntate beati petri apostoli clericam factam. nam recolo uos interfuisse. Cum apud ipsius plurimi discipuli eius efficeremur: Contigit ut titus diceret apostolo. Cum uniuersi a te sanentur infirmi: quare petronillam paralyticam iacere permittis? Apostolus uero ait. Sic expedit ei: sed ne estimetur impossibilitas eius icolumitatis meis sermonibus excusari ait ad eam. Surge petronilla et misit nobis. Et statim sana surrexit.

Lectio secunda.

Mysterio autem expleto iussit eam redire ad grabatum suum. At ubi in dei timore cepit esse perfecta non solum ipsa sana est: uerum etiam plurimis recupauit melius suis orationibus sanitatem. Et quoniam ipsa nimis speciosa erat: uenit ad eam flaccus comes cum militibus: ut eam sibi uxorem assumeret. Cui petronilla ait. Ad puellam

inermē cū militibus armatis uenisti: Si uxorem me uis hīc fac matronas uirgī-
nes honestas post tridui ad me uenire:
ut cum ipsis ad domū tuā ueniā. *Lect. iij.*

Actū est autē ut trium diez accep-
to spatio uirgo sācta ieiunijs et ora-
tionibus occuparetur: habens secus san-
ctā uirginem feliculam collectancā suā
in dei timore perfectam. Tercio itaqz die
ueniens ad eā sanctus nichomedes pres-
byter celebrauit mysteria christi. Virgo
autem sacratissima mox ut christi sacra-
mentū accepit: reclinans se i lectulo emi-
sit spm: cuius corpus uia ardeatina sepul-
tum est. *In festo sanctorū martyrum mar-*
cellini petri et herasmi. Lectio prima.

Rome marcellini presbyteri et petri
exorciste sub dioclitiano iudice se-
reno. Factum est dum teneretur beatus
petrus in obscurissimo carcere uinculis
ferreis astrictus custos carceris noīe ar-
themius hēbat filiā demoniacā quā
unice diligebat. Cui uir dei petrus audi-
consilium meum arthemius: et crede unige-
nitum filium dei uiui dñm nostrum iesū
christum qui est liberator omnium in se
credentium. Si credideris saluabitur fi-
lia tua. Cui arthemius. Adīro prudenti-
am consilij tui. Te deus tuus liberare nō
potest cum illi credas: et quotidie pro e-
ius nomine plagas et uincula perferas.
Et quomodo poterit filiā meā si ei
credidero liberā: Si me uis credere dō
tuo: ecce ego duplicabo super te cathe-
nas: et claustra omnia carceris muniam:
te autem ipsum in ipsa una ac tenebrosa
solum includam. si de his omnibus libe-
rabit te deus tuus credam ei.

Lectio secunda.

Cui beatus petrus assensum dedit:
promittens ad domum eius se uē-
turum. Hoc inquit faciam non ad li-
bitum tentationis tue sed ad declaratio-
nem domini nostri iesu christi. Agitans
caput arthemius inquit. Iste homo pas-
sionibus nimis fatigatus aliena loqui-
tur. Et hec dicēs abscessit narrauitqz ge-
sta et dicta uxori sue candidē. Et ecce su-

bito noctis initio adest homo dei petrus
arthemio et candidē indutus uestibus
candidis tenens in manibus suis trium-
phum crucis: in cuius uestigia corruen-
tes illi clamabant. Uerus deus unus est
et uerus dominus iesus christus. Statioqz
filiā eorum nomine et uirgo paulia a spi-
ritu immundo uexata curata est. Et cum
hoc fieret: omnes qui in domo arthemii
erant crediderunt. Conuenitqz multitu-
do uicīnorum amplius qz trecentorum:
mulierum uero abundantior numerus
clamantium: preter christū non est aliū
deus omnipotens. *Lectio tertia.*

Cūqz omnes cuperent esse christi-
ani adduxit uir dei petrus marcel-
linum presbyterū: qui omnes unanimi-
ter baptizauit. Sed et arthemius omnes
qui in uinculis erant absoluit. Qui et om-
nes baptisimū gratiaz perceperunt. Audi-
ens hoc iudex serenus iussit marcellinū
pbrm et petrum exorcistā presentie sue ex-
hiberi: et auditū beatū marcellinū iussit
pugnis cedi i ambabus arterijs. At ubi
defecerūt cedētes ab eo sepato petro: ius-
sit ut nudus sup uītri fragmenta sternere-
tur i custodia: et uictus ei et lumē negaret.
Petrus puerus ad serenū dixit. Luz
sis noīe serenū totū te nubilū et tenebro-
sum factis oīdiis. Tūc eū et ipse serenū
iussit in uinculis recipi: et pedes in cippo
artissimo astrigi. *Lectio quarta.*

Actum est dū sepati essent: apparu-
it angelus dñi marcellino presbyte-
ro oranti nudo: et iduit eū uestimentis suis
et adduxit eum ubi beatus petrus erat i
cippo et ferro. S3 et ipsū soluit: et ambos
perduxit ad domum ubi nuper baptizati
orabant. Non post multum uero euz be-
atus arthemius cum uxore sua et filia ca-
pitalem suscepissent sententiā: compre-
hensi et illi ab his qui sanctos dei marty-
res puniri erāt: alligati sūt manibus re-
tro ad arbozem usqz dum nūciaretur iū-
dici sereno de eis. Ille iussit eos duci in
siluā nigram que hodie in honore sac-
torū silua candida appellatur: et in eadez
ambos pariter decollari. *Lectio quinta.*

Quoniam fuissent in media silua ipsi sibi manibus suis mundauerunt locum a spinis: ubi orantes simul et dantes sibi pacis osculum: genu flexo decollati sunt. Et qui eos decollauit: uidit animas eorum splendide ornatas ab angelis ferri ad celum. Et penitentiam agens sub iulio papa baptizatus est in senectute sua nomine dorotheus. Quorum corpora reuelantibus se beatis martyribus: nulerunt postmodum lucilla et firmina christianissime femine: et iuxta sanctum tyburtium in inferiori parte crypte sepelierunt quinto calendas septembrii. *Pro sancto herasmo. Lectio sexta.*

In campania beati herasmi episcopi et martyris sub dioclitiano et maximiano imperatoribus. Primo plumbatis crudeliter cecidit: deinde fustibus diutissime maceratus deinde resina sulphure plumbo pice cera oleoque solutis perfusus: cum ingenti miraculo illesus apparuit. Quod cum multi quibus inerat mens sanior uiderent: eiectionis idolis omnibus: diaboli impietatis erroribus abdicatis: iugum domini suauiter et oneri leue per sacre fidei fundamentum et baptismatis sacramentum susceperunt. Ipse uero martyr inuictissimus inuenso ferri pondere restrictus: carceralibus tenebris sub durissima custodia detruditur: unde angelica uisitatione confortatus eripitur. Verum postmodum clarissima miracula ipsius fama uulgant: tentus est ab imperatore maximiano a quo diuersis suppliciis tortus: in tantum ut tunica creta ignita uestiretur. Iterumque in olla que plumbo pice cera resina et oleo seruata fuerat missus uirtute domini omnia superans: illesus exinde progreditur. *In sanctorum martyrum primi et feliciani oratio.*

Ac nos quesumus domine sancto rum martyrum tuorum primi et felici anni semper festa sectari: quorum suffragiis protectionis tue dona sentiamus. p.

Lectio prima.

Rome in monte celio natale sancto rum martyrum primi et feliciani sub dioclitiano et maximiano imperatoribus. Qui gloriosissimi martyres in domino semper uiuentes: a pontificibus templorum apud imperatores que christiani essent incusati et inquisiti: Erant enim ciues romanis: adducti sunt in conspectu imperatorum. Et iusserunt eos ferro uinctos in carcerem recludi: ubi affuit eis angelus domini qui eos consolaretur. *Lectio secunda.*

Post aliquot uero dies iusserunt eos imperatores suis aspectibus presentari: et iusserunt militibus ut dicerent eos ad phanum herculis ut sacrificarent. Quod si sacrificare nollent: fortiter eos penis affligerent. Verum cum nulla possent eos ratione mouere: sed pro christi nomine optarent potius mori: extenderunt eos milites et uirgis fortiter mactauerunt. Et cum renunciaissent imperatoribus milites que gesta sunt: ita ualde iusserunt eos tradi promoti pre fidi ciuitatis numentana: ut aut sacrificarent eos: aut diuersis penis interficerent. *Lectio tertia.*

Et accipientes eos milites: duxerunt in uiam que dicitur numentana: miliario tertio decimo ferro uinctos: et miserunt eos in carcerem iuxta forum ciuitatis: ubi iterum angelica uisitatione releuantur. Post multum uero temporis iussit sibi promotus preces in foro ciuitatis tribunal preparari. Et cum intromissi fuissent primus et felicianus: et iubente prelide fuissent post responsionem ab iniuribus separati: primum beatum felicianum iussit preces cum plumbatis cedi dicere ei. Ut quod non deponis istam insaniam pectoris tui: ut eligas dies bonos et iocundos et non tormentis diuersis corpus tuum maceretur. *Lectio quarta.*

Beatus felicianus dixit. Octoginta annos uite habeo: suntque anni. xxx. que agnouit ueritatem dei: et nihil de blandimento huius mundi cogitans elegi seruum creatori dei potestati eterno ac uero deo. Tunc preces

289
iussit eum ad stipitem ligari: et aculeos in manibus eius ac pedibus figi et diu torqueri: et per dies tres nec aqua nec ullus genus cibi ei ministratum est.

Lectio quinta.

Quoniam per triduum continuus permaneret in dei laudibus: iussit eum preses flagellis cedi: et de stipite sic deponi et in custodiam recludi. Ac postmodum applicari sibi sanctum primum: quoniam ualidissimis fustibus cessum: deinde in eculeo iussit leuari et lampades ad latera ei apponi: et deposito de eculeo precepit relinqui plumbum: et beato martyre extenso in lecto buliens in ore eius fundi. *Et quod fecit presentem esse beatum felicianum.*

Lectio sexta.

Sed cum inuictissimi persisterent sancti martyres: angustiatum preses iussit eos ad amphitheatrum duci: et duos leones eis dimitti. Quibus ad pedes sanctorum ruentibus lassati sunt et urfi ferocissimi: sed et ipsi martyrum uirtute seueri perdidit. Quod uidentes illi qui ad spectaculum conuenerant: pene mille quingenti uiri miraculis perculsi: Crederunt in domino iesu christo. Cuius preses cum insuperabiles eos cerneret: gladio animaduerti precepit. Quorum corpora nocte a christianis fidelibus rapta sepulta sunt ad arcus numeranos iuxta arenarium quinto idus iunij: ab urbe roma miliario quartodecimo. *In sancti barnabe apostoli oratio.*

Queso quod nos beati barnabe apostoli tui meritis et intercessione iustificas concede propitius: ut qui eius beneficia poscimus: dono tue gratie consequamur. per dominum nostrum.

Lectio.

Barnabas hebraice latine interpretatur filius prophete uel filius consolationis. Barnabas qui et ioseph nati one cyprie ciuitatis ex cyro rege persarum fundata extitit: cum paulo in gentibus apostolatum adeptus est. Deinde propter iohannem discipulum qui etiam cognomento marcus appellatur sciunctus a

paulo: nihilominus euangelij predicationem sibi opus iniunctum exercuit: martyrio coronatur. Cuius festiuitas celebratur tertio idus iunij. *In sanctorum basilidis cyrini naboris et nazarij oratio.*

Sanctorum tuorum basilidis cyrini naboris et nazarij quesumus domine natalicia nobis uouua resplendant: et quod illis contulit excellentia sempiterna: fructibus nostre deuotionis accrescat. per dominum nostrum.

Lectio prima.

Mediolani natale sanctorum martyrum nazarij et celsi pueri. Beati nazarij pater africanus: mater uero perpetua a beato petro apostolo baptizata. ipse uero sanctus nazarius a sancto clemente instructus et baptizatus est. Quem a nolimus sub rabie persecutionis que per neronem excitata est diu maceratum et afflictum in carcere: cum quo beatissimum celsum puerum quem idem ipse nutrit: gladio feriri iussit. Quorum corpora christiani furati quinto calendas augusti sepelierunt foras portam: que dicitur romana in hortis proprijs. Reuelabant autem se beatissimi martyres cuiusdam cereatio nomine: cui uxor fortunata. et per uisum monuerant se occultari propter rabiem persecutionis: quam nero impius excitauerat.

Lectio secunda.

Literunt uero usque ad tempora archadij et bonorij imperatorum: quos beatus ambrosius domino reuelante repperit. Postea factum autem sepulchro in quo iacebat corpus sancti nazarij: qui quando passus fuerit ut scribit sanctus paulinus usque tunc ignorabatur: uiderunt sanguinem martyris ita recentem qui presentes erant: quasi eadem die fuisset effusus. Caput etiam ipsius quod ab impijs fuerat abscisum ita integrum atque incorruptum cum capillis capitis et barba reperiunt: ut uideretur eo tempore quo leuabatur: locatum atque positum in sepulchro. Etiam odore tanto repleti sunt: ut omnis aromatum uiceret suauitate. quo leuato et ictica

composito statim ad sanctum celsus mar-
tyrem qui in eodem horto positus erat:
ad orationem perrexit sanctus episcopus:
et utroque translulit ad basilicam aposto-
lorum que est in roma.

Lectio tertia.

Iuuenti autem et translati sunt pridie
idus iunij. Festiuitas uero agitur
quinto calendas augusti. de martyrio et
memoratio tam eorum publica et celebris
in die sanctorum martyrum geruasij et
prothasij a fidelibus populis presentat:
et uenerabiliter excolitur. Item beatorum
martyrum basilidis cyrini et naboris is-
et beatorum nazarij et celsi. Quos duos
passos fuisse apud hebreidensem urbem
antiquitas memorando celebrat.

*In sancti antonij confessoris de padua
nuncupati. oratio.*

Eccliam tuam deus beati antonij
confessoris tui solennitas uotiuale
nificet: ut spiritualibus semper muniat
auxilijs: et gaudijs perfrui mereatur eter-
nis. per dominum. *Lectio de legenda
propria.*

Lectio prima.

Et namque ut fertur in regno portu-
galie ciuitas quedam ad occiden-
talem eius plagam in extremis mundi si-
nibus sita: que ab incolis mundi nuncu-
patur ulixbonateo quod sicut uulgo dicitur
ab ulix bene sit condita. Intra cuius mu-
ros ecclesia quedam mire magnitudinis
ad honorem gloriose uirginis marie fa-
bricata consistit. In qua preciosum illud
et omni ueneratione dignum beati uincen-
tij martyris corpus honorifice conditum
requiescit. Ad cuius plagam occidenta-
les felices beati antonij progenitores di-
gnum iuxta conditionis sue status domi-
cilium possidebant: quod et ipsi hostio te-
pli propinquo limine imminabat. Qui
cum in primo iuuentutis flore felicem hunc
genuissent filium: ab ipso sacri baptisma-
tis fonte frenatus ei nomen imponit.
Hunc nimirum in supradicte dei sancte
genitricis ecclesia sacris litteris imbuen-
dum tradunt: et futurum christi preconem
quodam presagio ministroz christi e-

ducationi committunt. Puerilibus igitur
annis simpliciter domi transactis: annus
circiter quintidecimus felici cursu com-
pleuit. Cumque etate iam nubili subesce-
ntibus in carne corruptionis motibus se-
preter solitum sentiret illicite perurgen-
t: adolescentie et uoluptati nequaquam frena
laxauit: sed fragilitatis humane conditi-
onem transcendens: currentes cum impe-
tu concupiscentie carnalis habenas strinxit.
Itaque mundum quotidianis decipiebat incre-
mentis et que non plene introitu eius po-
suerat retraxit pedem: timeo ne forte pul-
uis terre felicitatis aliquatenus inbe-
ret: qui currenti uelociter animo in uia do-
mini offendiculum generaret. *Lectio.*

Et autem iuxta eandem quam pre-
diximus ciuitatem: monasterium
quoddam de ordine sancti augustini: haud
longe a menibus distans. In quo uiri re-
ligione famosi in canonici regularis ha-
bitu domino famulantur. Ad hunc deni-
que locum uir dei spiritus mundi oblectami-
nibus se translulit: et canonici regularis
habitum humili deuotione suscepit. Ubi
cum annis ferme duobus commoratus
frequentiam amicorum pijs mentibus in-
portunam sustinisset: ut omnes sibi per-
turbationis huiusmodi occasione tol-
leret: natale solum quod ad enervandos
uiriles animos non mediocriter potest
derelinquere statuit: quatenus alieni ag-
geris litto tutatus: domino quietius mi-
litare posset. Obtena igitur uix precibus
superioris licentia: non ordinem sed locum
mutauit: et ad monasterium sancte crucis
de colymbria se translulit.

Lectio tertia.

Post hec autem cum reliquias san-
ctorum martyrum fratrum uidelicet
minorum dominus petrus infans a ma-
choio deportasset: et eorundem meritis
miraculose se liberatum per omnes his-
panie prouincias diuulgasset: audies ser-
uus dei antonius mira que per eos fi-
ebant: directus est et ipse in fortitudine spi-
ritus sancti. Accingensque cinctorio fi-
dei renes suos roborabat brachium

armatura zeli illi: dicebatq; i corde suo.
si sanctorum martyrum suorum corone
participem fore dignaretur altissimus.
Si me flexo poplite pro nomine iesu col
la tendentem lictoris inueniret gladius.
Putas uidebo: Putas iocunditatis il
lud tempus implebo: Hec et his similia
tacitus secum loquebatur. Adorabant
autem eo tempore non longe a ciuitate
colymbria: in loco qui sanctus antonius
appellatur: fratres de ordine minorum.
Litteras quidem nescientes sed uirtutes
littere opibus edocentes: qui et iuxta or
dinis statuta elemosyne petende gratia
ad monasterium in quo uir dei conuersa
bat q̄sepe ueniebant. Ad quos cum ex
more die quadam uir dei uisitandi grati
a secretius accessisset: inter cetera que lo
cutus ē: hoc quoq; dixit. Ordinis uestri
habitum fratres carissimi animo deside
ranti suscipiam: si mox ut introgressus fu
ero ad terram sarracenorum mittere spo
ponderitis: quatenus cū sanctis martiri
bus merear et ego corone consequi par
ticipium. Qui non mediocri gaudio ex
tanti uiri uerbis exhilarati: diez quo hec
fiant proximum sequentem constituunt:
et ne mora periculum trahat tempus di
lationis precidunt.

Lectio quarta.

Ratibus igitur letabunde domū
redeuntibus remansit seruus dei a
tonius super dictis ab abbate licentiam
petiturus. Qua nimirum precibus extor
ta fratres promissi non immemores iux
ta conditum facto mane conueniunt: et
religionis sue habitum in monasterio ui
ro dei ocyus imponunt. Quod cum fac
tum fuisset accurrens quidam de fratri
bus ac canonicis eius in amaritudi
ne cordis loquebatur dicens. Uade ua
de quia sanctus eris. Ad quem puerfus
uir dei antonius humili uoce respondit
dicens. Cum me sanctum fore audieris
deum collaudabis. Et his dictis fratres
gradu concito domus properant: et eue
stigio sequentem nouum hospitem in omni
one caritatis suscipiunt. Verum quia ir

ruentium in se parentum suorum impetū
dei seruus formidabat: requirentium eū
solicitudinem declinare satagebat. nam
et mutato uocabulo antonius sibi nomē
imposuit: et q̄stus uerbi dei prece futur
esset quodam presagio designauit. Anto
nius enim altitonans dicitur.

Lectio quinta.

Et reuera uox eius ut tuba uehe
mens intonuit: quia cum sapientiā
dei in ministerio absconditam inter per
fectos loqueretur: talia et tam profunda
de scripturis tonuit: ut uel rarus pro con
suetudine sensus exercitatus disertitudi
nem lingue ipsius intelligere posset. Se
sum igitur per incrementa zelus fidei eū
enixius purgebat: et martiris sitis in cor
de illius accensa quiescere euz nullaten
permittibat. Unde factum est ut iuxta p
missum data sibi licentia terram sarrace
norum festinus adiret. Sed que sunt ho
minis cognoscens altissimus in facie ei
restitit: ac intentato graui morbo per to
tum hyemis spacium eum acrius flagel
lauit. Sicq; factum est: ut cum de propo
sito suo nihil prospere actum cerneret:
pro recuperanda saltem corporis sanita
te ad natale solus compulsus remearet.
Qui euz nauigando in finibus hispanie
applicare disponderet: in sicilie partibus
uentorum compulsi se positi cernebat.
Circa tempus autem illud capitulum ge
nerale apud asisium constitutum est cele
brari. Quod ut uiro dei antonio per fra
tres messane ciuitatis innotuit: semetip
so robustior factus ad locum capituli ut
cunq; peruenit.

Lectio sexta.

Post multum uero temporis conti
git fratres ad ciuitatem forliui pro
suscipiendis ordinibus transmitti. conue
nientibus igitur ex diuersis partibus fra
tribus ob dictam causam ac predicatori
bus affuit inter eos antonius. Instante
autem collationis hora necnon et fratri
bus ex more congregatis minister loci
fratribus de ordine predicatorum: qui i
presentiarum erant supplicare cepit: ut

exhortationis grā salutis uerbum finiti-
bus pponerent. Cūq; iprouisū se quisq;
nec uelle nec debere p̄dicare p̄stanti^o al-
seruisset: Conuersus ad hēm antoniū p̄-
cepit ei: ut q̄d cūq; sibi sp̄s suggereret p̄-
gregatis subus annunciarer. Non enim
credebat cum q̄cūq; de scripturis nosse: s;
nec q̄cūq; nisi forte que ad officium ecclē-
siasticū spectant putabat legisse: uno tñ
p̄sumptiōis p̄sūs suffragio: q̄d uidelz cū
hālī loqui uix cum necessitas exegisset au-
dierat.

Lectio septima.

Ruera enim cū talis esset industrie
ut memoria p̄ libris uteretur: et elo-
quiū mystici grā copiosus afflueret: p̄tio
rem cum nouerant fies in abluēda supe-
lectili cogne q̄z in exponendis mysterijs
scripture. Quid multa: Virib^o totis quo-
ad potuit renitens: tandē ad clamorē oī-
um simplr loqui exorsus ē. Cūq; cala-
mus ille scī sp̄s linguaz loquor ipsius lu-
culenta satis expositione ac breui sermo-
nis compendio multa prudēter disseruisset
stupenda: fies admiratōne p̄culsi intē-
tis auribus porātem uix unanimiter inten-
debant. Dabat q̄ppe stuporis augmen-
tum inspata dictorū pfunditas: s;
nec mi-
nus edificabat sp̄s quo loq̄bat et seruētis-
sima caritas. Des deniq; scā p̄solatione
p̄fusi humilitatis meritū in seruo dei an-
tonio cum dono scie uenerati sunt. Qm̄
autē testante dño non pōt ciuitas abcon-
di supra montem posita non multo post
tpe delata ad ministrum eorū que conti-
gerant relatione ininterrupto q̄tis silentio:
ad publicū uenire cōpulsus est antoni^o.
Iniuncto namq; sibi predicationis officio
heremi cultor emittitur et ad euangeli-
zandum dei gloriā diu clausa ora laxā-
tur. Mitentis igr̄ auctoritate suffultus in
tñ p̄dicationis opus explere studuit: ut
nomen euangeliste gestorū strenuitate p̄-
pensaret.

Lectio octaua.

Qircuibat p̄ind ciuitates et castra ui-
cos atq; cāpestria: et uite seminari-
um sicut affluētissime ita et seruētissime
cunctis spargebat. Discurrente autē eo et
ob aiaz zelum regem sibi p̄fusus negan-

te: contigit eum ad ciuitatem ariminensē
celitus applicuisse. Ubi cū multos cerne-
ret heretica prauitate delusos: Conuoca-
to mox totius ciuitatis pp̄lo: seruoi sp̄s
p̄dicare cepit: et qui philosophorū nō no-
uerat argutias uersuta hereticorum dog-
mata sole lucidius p̄fuitauit. Ita deū uer-
bum ei^o et doctrina salutaris in cordibus
audientiū radices fixit: ut eliminata erro-
ris spurritia: non parua credentium tur-
ba dño fidelz adhereret. In q̄b^o heresiar-
chā unum bonillum noīe ab annis trig-
ta errore infidelitatis abductum p̄ seruū
suum antoniū dñs ad uiam ueritatis cō-
uertit: q̄ et accepta p̄ntia mandatis scē rōa-
ne ecclesie usq; in finē deuot^o obtepaui.

Post hec autē cū urgente sūi *Leit.*
liari causa minister ordinis seruū
dei antoniū ad curiam destinasset: tali
eum fauore ap̄d uenerabiles ecclesie p̄ci-
pēs dotaui altissimus: ut a summo p̄o-
nifice et uniuersa cardinalium multitudine
ardentissima deuotione audiretur p̄dica-
tio illius. Nampe enim talia et taz p̄or-
funda de scripturis facundo eructabat e-
loquio: ut ab ipso domino papa familia-
ri quadam prerogatiua arca testamenti
uocaretur. Sermo namq; ipsius i gratia
sale conditus non mediocrem audient-
bus gratiam conferebat. Admirabant ma-
iores uirum pubetenus idiotam spirituā-
lia spiritualibus subtiliter comparantes:
stupebant minores peccati causas et oc-
casiones euellentes et uirtutū mores cau-
tius inscrentem. Omnis deniq; conditi-
onis ordinis et etatis uiri congruentia s;
bi uite documenta suscepisse letati sunt.
Nulla p̄fusus eū flectebat p̄sonaz accepti-
o: nulla fauoris humāi p̄micebat opinio:
s; iux̄ p̄phete uoces quasi plaustrū tritu-
rās rostra hñs ferētia mōtes cōminuit: et
colles sicut puluērē posuit. *In sanctorū
martyrum uite et modesti oratio.*

O ecclesie tue q̄s dñe factis tuis ui-
to et modesto atq; crescentia inten-
cedentibus superbe non sape: s; tibi pla-
cita humilitate proficere: ut proteua de-
spiciens: quecūq; matura sunt libera

exerceat caritate. p.

Lectio prima.

Apsud sicilia bis uir i puerili etate uirtutibus maturus: primum a pre suo sacrilego hyla ut a cultura dei reced retentatus est: deind a ualeriano iudice cathonij cessus in pessione pmanit: in de redditus pti. Cum penis illum afflige re p meditaret: Adonitu angelico naui conscendens comitantibus secuz mode sto z crescentia nutritoribus ad tonagri tanum territorium deuenit. *Lectio. ii.*

Quamozati sut autem iuxta fluuiū qui dicitur siler dno seruientes. Po pulus autem uniuerse regionis illius au dientes demonia ipsoz sanctitatem pfi tentia: ueniebant ad illos: z audientes uer ba uite ab eis: conuertebantur ad dnm iesum christum. In illis diebus fili dno elitiani impatoris uexabatur a spu imun do dicens. Nisi uenerit uirtus no exibo. Dioclitianus dixit. Et ubi cum possum inuenire: Demon dixit. In territorio toa gritano. Tunc dioclitianus misit cu festi natione qui eu adducerent. *Lectio. iii.*

Iuentus aut beatus uirtus suml cu suis nutritoribus ad dioclitianum adducitur: z filius eius oione curat. Sz cum ei impius iperatoz suaderet multis donis pmisiss ut culturā dijs ipenderet: eiusqz aiū de bono pposito mouei nō posset: artissimis uincul ferreis astrictū i carcerem teterrimū icludi iussit. Lū quo pariter modestum z crescentiā. Deinde circumstante poplo in amphitheatrū in ducuntur. Et cu introducti fuisset aut bea tus uirtus ad modestum ptem suum. For ti alo esto ne timeas ecce appropinqua bit corona nostra. *Lectio quarta.*

Dioclitianus aut persuadebat eis ut sacrificarent. Uirtus dixit: Christuz dnm bēmus z ei sacrificamus. Tunc di oclitianus i ollam refine z pice succēfaz z plumbo soluto seruefactā ipsos iactari precepit. Ubi sancti martyres psallētes in modum trium puerozum hymnū do mino dicebant. Et egressi sunt uultu ille so. Post hec imperatoz iussit eis dimitti leonem ferocissimum qui mox ad pedes

eorum cecidit: z lingua sua pedes marty rum lingere cepit. *Lectio quinta.*

Aultimuz uirtus sacrilegis impe rator simul z uidens multitudinez populi miraculo percussam ad christum uerum deum conuersam: catasta parari iussit z seruos dei super extendi. Lūqz cederentur martyres dei: ossibusqz disci derentur: exclamauit beatus uirtus ad d uiz dicens. Domine deus libera nos. Et statim tonitruum magnum factum est: et coruscatio atqz taz magnus terremotus ut templa deorum corruerent: z multos opprimerent. Imperatoz uidens hoc si gnum territus fugit. *Lectio sexta.*

Escendens autez angelus domini eripuit eos: z statim apparuere iux ta fluuiū qui dicitur siler. z requieuerūt sub arbore. Tunc orauerunt ad domi num: ut susciperet in pace animas suas: z statim expirauerunt. Florētia uero illu strissima femina corpora sanctoruz colle git: z in loco qui dicitur marianus cōdi ta aromatib sepeliuit. *In sanctorum martyru marci z marcelliani oio.*

Presta qd omps ds ut qui oīuz sco rum martyz tuoz marci z marcel liani natalitia colimus: a cūctis mal imi nentib eoz intercessionib libemur. p.

Rome uia ardeatina natale scoz martyrum marci z marcellia ni preclarissimi generis tranllini z mar cie filioz. Qui primo carcere p fide chri sti passi: postmodum a fabiano duce ten ti: z ad stipitem ligati in pedib acutos ac ceperunt. Quib cu diceret insan iudex ifelices z miseri deponite amentia: z liba te uosmetipsos a cruciatibus iminentib rnderūt. Nunqz tā bene epulati sumus. Adō cepim ee fixi i amore christi. Ati nam nos sic ee sicut sum tā diu pmittas qd diu huius tegimur corporis indumē to. Lūqz trāsisset una dies z una nox z illi in psalmis z hymnis laudantes chri stum pseuerrent: lanceis per lafa transsi xi cuz glia martyrij ad sydereca regna mi grauerunt. *In scoz martyru getualij z prothasij.*

Deus qui nos annua sanctorum martyrum tuorum geruasii et prothasii solennitate letificas: concede propitius: ut quorum gaudemus meritis: accendamus exemplis. per dominum. *Lectio prima.*

Ambrosius seruus christi fratribus per omnem italiam in domino eternam salutem. In diuinis uoluminibus reus scribitur: qui non studuerit dare gratis: quod ipse gratis accepit. Quicquid enim ecclesie domini profuturum erat: subtraxisse uidetur cum noluerit tradere omnibus quod ipse non celatum acceperit. Unde psalmographus canit. Iustitiam tuam non abscondi in corde meo: ueritatem tuam et salutare tuum dixi: non celauimus misericordiam tuam in concilio multorum. Et per hoc opere quasi uicissitudines a deo postulans adiecit. Tu autem domine ne eloges misericordiam tuam a me. Quasi deo diceret. Sicut ego feci alios misericordias inuenire: ita ipse non patiaris longe fieri meritis tuis a me. *Lectio secunda.*

Periamus ergo cur ista promissimus et uestros animos qui pie de domino sentitis et creditis: de inuentione sanctorum corporum ad letitiam inuitemus. In diebus itaque transactis nuper quadragesime: cum dominus donasset mihi ut ieiunantium me faceret esse participem in oratione positum ita me somnus oppressit: ut nec uigilans aperte: nec dormiens integre uiderem apertis oculis duos iuuenes ephebos uestibus candidissimis. id est collobio et pallio indutos: Caligulis calciatos manibus extensis orantes. Nullam quidem grauedinem patiens loqui cum eis non poteram: Sed quia ut dixi pars in me somni incubebat: qui me ad eorum interrogationem uerbum proferre non sineret. Plene autem mihi euigilanti uisio eorum elapsa est. *Lectio tertia.*

Actum est proinde ut rogarem domini misericordiam: ut si ludificatio demum esset abscederet: si uero esset ueritas plenius appareret. Ad impetrandum uero quod poscebam a domino: augmentatum ieiunium. Similique modo canente gal

lo orantes mecum iuuenes apparuerunt. Tertia uero nocte desecto ieiunij corpore non dormienti sed stupenti cum quadam mihi tertia apparuerunt persona: que similis esse beato paulo apostolo uidebatur: cuius me uultum pictura docuerat. Contigit iterum ut ipse mecum illis tacetibus loqueretur dicens. Isti sunt qui monita mea secuti: respicientes predia et diuitias secuti sunt domini nostri iesu christi uestigia. Nihil terrenum nihilque carnale concupiscentes in media hac mediolanensi urbe per decem annos in dei seruitio perdurantes: ad hoc pertingere meruimus: ut christi martyres fierent. Quorum corpora in eo loco inuenies in quo stas et oras.

Lectio quarta.

Uodecimum pedum altitudine terre coopertam arcam inuenies: quam arcam superius exaltabis: et in nomine eorum ecclesiam fabricabis. Longum eorum nomina requirere dixit mihi. Ad caput eorum libellum scriptum inuenies in quo et ortus et eorum finis scriptus est. Conuocans itaque omnes per circuitum fratres et coepos urbium uicinarum: et referens uniuersa que uideram ipsis coram positus: primus ego terre fossor accessi: ceteris uero episcopis profectis fodientes peruenimus ad arcam quam sanctus promissus erat paulus. Quam aperientes inuenimus quasi in ipsa hora positos sanctos miro odore fragrantibus. Ad quorum caput libellum inuenimus: in quo erant hec per ordinem uniuersa conscripta.

Lectio quinta.

Ego seruus christi philippus intra domum meam sanctorum corpora cum filio meo rapui et sepeliui. Quorum mater ualeria et pater uitalis sunt dicti: quos uno ortu geminos genuere: et unum prothasium alium geruasium uocauerunt. Cumque ab intestato geruasius et prothasius hoc est pie sancto uitale martyris et matris sancte memorie ualerie patrimonio utriusque successissent: domum propriam in qua nati fuerant: et res uniuersas parentum et casellas uenundantes omne precium pauperibus

rogauerunt: et famuliole sue quod ingenu-
am fecerant. Post hec autem geruasius
et prothasius in uno se cenaculo conclu-
serunt: et per decem annos lectioni et ora-
tioni adherentes anno undecimo conuer-
sionis sue ad palmam martyrii idola res-
puentes: sub astasio principe in mediola-
nensi ciuitate die calendarum ianuarum
feliciter perueniunt. *Lectio sexta.*

Eodem tempore superueniente co-
mite astasio qui proficiscebatur ad
bellum: quod a marchomaniis fuerat exci-
tatum: occurrere ei cultores idolorum cum
sacerdotibus suis dicentes. Si uis letus
ad augustos nostros reuerti et uictor: ger-
uasium et prothasium dijs nostris compelle
sacrificare. Vehementer enim dii nostri
de eorum contemptu commoti responsa no-
bis dare permittunt. Audiens hec astasi-
us comes iussit eos teneri et ad se perdu-
ci. Cumque perducti fuissent ad illum ait co-
mes astasius. Doctor uos et moneo ut a do-
mibus nostrorum iniurijs commorantes: ad
immolandum eis deuoti studatis insiste-
re: ut expeditio mea unanimiter celebre-
tur. Beatus geruasius dixit. Victoriā
de celo debes ab omnipotenti deo requi-
rere non de simulacris mutis et uanis: qui
oculos habent sine lumine aures sine au-
ditu nares sine odoratu os sine sermone
manus sine tactu pedes sine gressu: et ue-
tre absque interioribus probantur habere
et sine statu esse noscuntur. *Lec. vij.*

Tunc indignatus astasius comes ius-
sit beatum geruasium tandem plura
tundi quod diu exalaret spiritum. Quo remo-
to iussit sibi astare prothasium. Cui et di-
xit. Miser uel tu uiuere stude: et noli bio-
thanatus fieri sicut et frater tuus geruasi-
us. Cui beatus prothasius respondens
ait. Quis est miser? Ego qui te non timeo
an tu qui me timere probaris? Astasius
dixit. Ego te miser homo quod timeo? Beatus
prothasius dixit. In hoc probaris timere
me et ledi: si non sacrificauero dijs tuis.
Si enim non timeres te ledi a me: ad sa-
crificium idolorum non me compelleres.
Ego autem te non timens contemno mi-

nas tuas: et omnia idola tua ut sterco-
ra reputans deum solum qui regnat in cel-
adoro. *Lectio octaua.*

Aldiens hec astasius comes iussit
eum fustibus cedi: et dum diu torqu-
retur: iussit eum erigi dixitque ei. Protha-
si ut quid ita superbus et tam rebellis exi-
stis: uis perire sicut tuum probasti perisse
germanum geruasium. Beatus prothasius
respondit. Non tibi irascor astasi comes
nec ego nec ipsa iustitia: quoniam cecos tui cor-
dis oculos attendo. Incredulitas enim
que in tuis sensibus regnat: non te permis-
sit uidere que dei sunt. Nam et dominus
meus iesus christus crucifigentibus se non
maledixit: sed potius ut eis indulgeretur
orauit: addens et hoc quia nesciret quid
facerent. Unde et ego tui comes astasi mi-
sereor: quia nescis quid facias. Age ergo
quod cepisti ut mihi possit occurrere cum
meo fratre geruasio hodie benignitas sal-
uatoris nostri. *Lectio nona.*

Tunc comes astasius iussit eum capi
te cedi. Cumque decolatus esset bea-
tus prothasius: ego seruus christi philippus
abstuli cum filio meo furtim nocte sanc-
ta corpora: et in domo mea deo solo teste
in ista arca saxeā sepeliui: credens me ora-
tionibus eorum consequi misericordiam domini nostri
iesu christi. Qui eum patre et spiritu sancto ui-
uit et regnat in secula seculorum. Martyri-
zati sunt autem beatissimi martyres geruasi-
us et prothasius in mediolanensi ciuitate
sub die. xiiij. calendarum ianuarum. *In*

sancti siluerij pape et martyris Lectio. i.

Siluerius natione campanus ex pa-
tre ornista episcopo romano sedit
tantum menses. ix. dies. xi. Hic leuatus
est a theodato tyranno sine deliberatio-
ne decreti: Qui theodatus corruptus pe-
cunia talem timorem indixit clero: ut qui
non consentiret in eius electione gladio
puniretur. Quidam uero sacerdotes non
subscribere in eum secundum morem antiquum
uel decretum: confirmauerunt autem ordina-
tionem. Dolens autem augusta pro arthe-
mio patriarcha quod depositus fuisset a sanc-
to agapito papa: quod hereticum cum repisset

et in locum eius constituit meniaz ser-
uum dei.

Lectio secunda.

Tunc augusti consilio unam uel aliter
usa cum uigilio diacono misit episto-
lam romam ad siluerium papam rogans et
obsecrans: ne pigresceret ad nos uenire:
aut certe reuoca arthenium in locum suum.
Qui dum legisset beatus siluerius litte-
ras ingemuit et dixit. **Adodo** scio quod hec
causa finem uite mee adducit. Sed bea-
tissimus siluerius fiduciam habens in do-
mino et beato petro: rescripsit dicens. Do-
mina augusta ego rez ista nunquam ero fac-
turus ut reuocem hominem hereticum in
sua nequitia damnatum.

Lectio tertia.

Tunc indignata augusta misit iussio-
nes suas ad belisarium patricium
per uigilium diaconem ita continentes.
Uide aliquas occasiones in siluerium pa-
pam et deponere illum de episcopatu: aut festinus
certe trans mitte eum ad nos. Ecce habes
ibi uigilium archidiaconem et apocrysa-
rium nostrum carissimum: quod nobis pol-
licitus est reuocare arthenium patriar-
cham. Tunc suscipiens iussione belisa-
rius patricius dixit. Ego quidem iussio-
nem facio: sed is qui interest in necem sil-
uerij pape ipse reddet rationem de factis
suis domino iesu christo.

Lectio quarta.

Et urgente iussione exierunt quidam
falsi testes qui dixerunt. Quia nos
crebro inuenimus siluerium papam scripta
mittentem ad regem gothorum. Veni ad
portam que appellatur asmaria iuxta la-
teranas et ciuitatem tibi trado et belisarius
patricius. Quod audiens belisarius pa-
tricius non credebatur. Sciebat enim quod
per inuidiam hec de eo dicebantur. Sed
dum multi in eandem accusationem per-
sisterent pertinuit. Tunc fecit beatus sil-
uerium papam uenire ad se in palacium
preicis: et ad primum et secundum uelum
retinuit omnem clerum.

Lectio quinta.

Agresso igitur siluerio cum uigilio
soli in mausoleo: antonia patricia
sedebat in lecto: et belisarius patricius se-
debat ad pedes eius: et dum eum uidisset an-
tonia patricia dixit ad eum. Dic nobis sil-

uerij papa quid fecimus tibi et romam ut
tu uelles nos in manus gothorum trade-
re: Et adhuc ea loquente igressus subdi-
aconus regionarius prime regionis tulit
pallium de collo eius et duxit in cubiculum
et expoliavit eum: et induit eum monasti-
cam uestem et abscondit eum.

Lectio vi.

Tunc sextus subdiaconus regionis
egressus foras nuntiavit ad clerum dicens
quia dominus noster papa depositus est et sanctus
est monachus. Quod audientes fugerunt
omnes: quem suscepit iulius archidiacono
in sua quasi fide: et misit eum in exilium
in pontianas et sustentauit eum pane tribu-
lationis et aqua angustie. Qui deficiens
mortuus est confessor iustus. Qui etiam se-
pultus est in eodem loco. xij. calendas iulij. ibi
quod occurrit multitudo male habentium
et salui facti sunt. Hic fecit ordinationem
unam per menses decem presbyteros
xij. diaconos. v. episcopos per diuersa loca
numero. xix. Et cessauit episcopatus dies sep-
tem.

**In sancti paulini episcopi et confessoris
Lectio.**

In ciuitate nola campanie natale
sancti paulini episcopi et confessoris. Qui
se temporibus uandalorum pro filio cuius-
dam uidue in seruitute tradens: et terribi-
li iussione regis eorum quis esset agnitus
reddita sibi omni captiuitate ciuitatis su-
e et oneratis frumento nauibus cum ig-
niti gloria ex africa ad patriam sedem reuer-
sus est. Clauit autem non solum ciuitati
one et captiua uite sanctitate sed etiam po-
tentia aduersus demones.

**In uigilia natiuitatis beatissimi iohannis
baptiste. In primis uespis.** Ipse precibit
ante illum in spiritu et uirtute belie parare domino ple-
bem perfectam. **ps.** Dixit. **ps.** Iohannes est nomen
eius: uinum et siceram non bibit: et multi in natiuita-
te eius gaudebunt. **ps.** Consuebor. **ps.** Ex uere
ro senectutis et sterili iohannes natus est puer for-
tis domini. **ps.** Beatus uir. **ps.** Iste puer magni co-
ram domino. nam et manus eius cum ipso est allata. **ps.**
Laudate puerum. **ps.** Nazareus uocabitur puer
iste: uinum et siceram non bibit: et de immundo non
manducabit ex utero matris sue. **ps.** Laudate

293
dñm oēs gentes. **caplin.**

Aldute insule et attendite ppli delō
ge. dñs ab utero uocauit me: de uē
tre mātis mee recordat' est nois mei. **hy.**
Ut queant lassus. **✱.** Fuit hō missus a deo.
✱. Lui nomen erat iohannes. **Ad mag. ant.**
Ingresso zacharia templū dñi apparuit ei ga
briel angelus stās a dextris altaris incēsi. **ps.**
Magnificat anima. **oratio.**

Quis qui pñtem diē honorabilē no
bis in bñ iohannis natiuitate fecisti:
da populis tuis spiritalium grām gau
diorum: et omnium fidelium mentes di
rige in uiam salutis eterne. per dominū.
Ad mat. inuit. Regem pcuroris dñm ueni
te adoremus. **hy.** Antra deserti. **In. i. noct.**
ant. Priusqz te formarem i utero noui te: et ā
teqz pgredereris scificauit te. **ps.** Beatus uir.
ant. Ad oīa que mittā te dicit dñs ibis ne tie
as: et que mādauero tibi loqueris ad eos. **ps.**
Quare fremu. **ant.** Ne timeas a facie eorum
qz ego tecum sum dicit dñs. **ps.** Dñe qd ml.
✱. Fuit hō missus a deo. **✱.** Lui nomen erat
iohannes. **Sermo sci aug. epi Lectio. i.**

Post illū sacrosanctū dñi natalis di
em nllī hōis natiuitates legim' ce
lebrari nisi solā iohannis baptiste. In alijs
scīs et electis dei nouimus illū diem colū:
quo illos post cōsumationē laboris et de
uictū triumphatūqz mundū i ppetuas e
ternitates pñs hec uita parturit. In alijs
cōsumata ultimi diei merita celebrant: in
hoc ē pñna die ipsa iohannis iūta psecā
tur. Ideo hac absqz dubio cā qz per hūc
dñs aduentū suū ne subito ispatū hoies
nō agnoscerēt uoluit eē testatū. Ioānes
aut figura fuit ueteris testamenti: et i se p
tulit formā legis: et iō prenūtiat saluatore
uenturū: sicut lex grām pcurrit. Qd autē
nondū nat' de secreto materni uteris. p
phetauit: et expers lucis iā testis ē uerita
tis: Hoc ē intelligēdū qd latens sub uela
mine et carne lē et redēptorē mundo spū
pdicauit: et nobis dñm deū nām quasi de
quodā legis utero pclamauit. Ergo qa
iudei errauerunt a uentre. i. a lege q chri
sto grauida erat: errauerunt a uētre locu
ti si falsa: ideo hīc uenit in testimoniu: ut

testimonium perhiberet de lumine. **✱.**
Fuit hō missus a deo: cui nomen erat iohannes
hic uenit in testimonium: ut testimoniu pbi
ret de lumine: et pararet dñō plebem pfectā. **✱.**
Erat iohannes in deserto predicans baptismū
penitentie. **hic.** **Lectio scda.**

Quod aut iohannes i carcere cōstitut'
ad christū discipulos suos destina
uit: lex ad euangelia trāsmittit. Que lex
iux typum iohāis quasi ignorātie clauso
carcere in obscuro et i occulto facebat: et
iudaice cecitatis sensus itra līaz tenebat
inclusus. De hoc beat' euangelista plo
quit. Ille erat lucerna ardens et lucēs: a
deo q sps scs igne succenso mūdo igno
rantie nocte possesso lumē salutis onde
ret: et quasi inē densissimas delictorū tene
bras splendidissimū iustitie solē lucis sue
radio pmonstraret de seipso dicēs. Ego
uox clamantis i deserto. Elideam' i quo
deserto. i. i gentiū pplo. Vacua cīm timo
re dei pectora et spū scō arentia deserto
squalentis heremi cōpanē. Desertus hīc
cīm mūdus ab oī cultura fidei et tioris di
et pccorū spinis obsitus squalabat tanqz
ager icultus et pētus nullā bonorū ope
rū fecunditatem obtulerat: nullū umbres
gratie spiritalis exceperat. **inloium.**
Iulabet zacharie magnum uirū genuit iohānē
baptistam pcursozem dñi. Qui uia dñi ppara
uit i heremo. **✱.** Fuit hō missus a deo: cui no
men erat iohannes. **Qui.** **Lectio tertia.**

Quitur beat' iohannes q cū ppheti
ca atqz aplica p̄dicatione annūciā
do pñiam: quasi rudē cāpuz pscinderet:
secundaret et excoleret: diuiniqz uerbi se
minib' ipleret: et ad maturā frugē. i. ad re
generationis grāz ppararet. Nā illud qz
te glie est: q zacharie sacerdoti senī et he
lisabet sterili a gabriele. i. ab angelo illo
pnuntiat: a quo marie dñi natiuitas nū
ciatur: et quasi ex aliquo filis dñi pmittit
fil' sterili aī filiū uirginis: nescio qd ma
ius miracū ipsa nouitate declarās: In
spata ple sterilitas nūerat: qz nouo pñi
erat dictāda uirgitas. Premittit aī iesū
christū iohānes quasi testm uel' aī nouū
ut dies diei eructet uerbū: et sacramtorū
ff z

obscura pfunditas euidentiorib' noue
doctrine mysterijs reuelet. Premittitur
ergo lucerna añ solē seru' añ dñm: ami-
cus añ sponsū: pco añ iudicē uox añ uer-
bum. Et ideo de se dicit. Ego uox cla-
mantis in deserto. *R.* Piusq; te formarem
in utero noui te: et anteq; exires de uentre sanc-
tificauī te. Et pphetam in gentibus dedi te. *R.*
Vir dilectus a deo et hōib' honoratus ē. Et.
In secundo nocturno. *antiphona.* Adī
sit dñs manum suā et tetigit os meū: et pphetā
in gentib' dedit me dñs. *ps.* Cum iuoc. *ant.*
Ecce dedi uerba mea in ore tuo: ecce cōstitui te
sup gentes et regna. *ps.* Uerba mea. *R.* Dñs
ab utero uocauit me de uentre mātis mee: reco-
datus ē nōis mei. *ps.* Dñe dñs nū. *R.* Inter
natos mulierū non surrexit maior. *R.* Ioāne
baptista.

Lectio, quarta.

Quid ē q' bñs iohannes uocē eē se di-
xit. i. q' uerbi annunciator et p'dica-
tor erat. Hic iam solcite regram: qd inf
uerbū sit et uocē. Scripture scē uerbū eē
diffiniunt: qd intra animi silētiū mēte cō-
cipim'. Uerbū eē diffiniunt ipsā cogitati-
onē q' adhuc intra p'scie secreta retinet.
Uocē uero p' quā uerbū p'fert i mediū.
Uox son' ē index cogitatiois: uerbū ue-
ro ipsa cogitatio. Sicut. n. qñ uerbū cor-
de p'cipim' necessaria ē uox quasi qdaz
uehiculū uerbi et qdlibet uerbū ipsum p'
oris sonū ad aliūz trāsserim': tñ sic cū inte-
grū ēt itra nos. i. clausū tenem': et sic a lo-
loquente trāsserit: ut tñ i sua sede teneat:
ita et om' p' p' inotescere nobis uolēs sa-
pientia et uerbū illud qd i principio erat
ds apud deū: sicut ipse testat'. Eructauit
cor meū uerbū bonū: bñm ioannē quasi
uocē p' quā ad nos uerbū suū p'ferret af-
sumpsit. Qd quidē uerbū de illa sede ita
ad nos descendit: ut in sinu idest in profū-
do paterni pectoris permaneret: terrena
uisitans et celestia non relinquens. *R.*
Descendit angls dñi ad zachariā dicēs: acci-
pe puer in senectute tua. Et hēbit nom' ioānes
baptista. *R.* Iste puer magnus corā dño. naz
et man' eius cū ipso ē. Et.

Lec. v.

Hanc itaq; gl'iam beat' ioānes bap-
tista non de lōgiquo p'dicauit sicut

reliq' pphete: s; uicin' et p'xim' añcessit.
Illi aduentū sup'ni regis añ multa tpa p'
dicauerunt. Alij dixerūt qñq; uenturum
eē: alij ecce cito ueniet. Iste uero quē uē-
turū p'dixit uenisse monstrauit: et ppheti-
am suā ipso quā nuntiabat assistete com-
pleuit. Adhuc itaq; i utero mātis sue spū
scō replet' suā ipsi' natiuitatē pphetādo
puenit: ad silitudinē dñi scificatus anteq;
genit' itra uiscera exultās et saluatoris ad
uentū mīno ore ptestans. Vere lucerna
ardens i quo tā singularis grā diuine di-
gnatōis effulsit: ut iā affore redēptorem
scē genitricis uoce narraret: et p eā uelut
p quandā ueritatis lucernā nondū i lu-
cem plas' onderet. Hic ē ille q' noui et ue-
teris testamti idone' ē mediator et gliosi
agni dign' onisor: q dñm suū et nūtiare u'
no tpe meruit et uidere: una eadēq; sue
natiuitatis etate: et noua incipiens et uete-
ra concludens. De persona huius euan-
gelista testat'. A dieb' inquit ioannis bap-
tiste regnum celorum uim patitur. *R.*
Hic ē p'curzor dilectus et lucerna lucēs añ dñz
Ipse ē. n. ioānes q uia dñi pparauit i heremo
s; et agnū dei demonstrauit: et illuminauit men-
tes hōium. *R.* Ipse p'bit añ illum i spū et uir-
tute helic. Ipse est.

Lectio, vi.

Nouim' q' familiariter mōs humana
i diuersis mundi hui' illecebris et
p'cupiscentijs deuicta: fugit labore: expe-
tit uoluptatem: et uix ad hoc ducit ut cō-
suetudinē a se uite priōris excludat. Sed
cū cepit cogitare ultimi diei necessitatez:
ac futuri iudicij pōdus icitata et stimula-
ta uel spe p'mij ul' timore supplitiū uolūta-
riū bellū indicit passioib': et uiz facit p'ri-
stinis desiderijs suis: et uiolenti se uincere
ipsa p'tendit. Non eim sine uiolentia fieri
pōt: ut de abūdantia et delitijs ad famez
et sitim ad abstinentiā et crucē trāseat: et sō-
no prius atq; ocio amicā carnē p'ritiōe
uigilijsq; p'ficiat. Non iq; sine uiolētia fie-
ri pōt: ut unusq;sq; iracundiā patiētia: sup-
biam humilitate cōmutet: amore paup'
tatis ac sufficiētie affluētiā superet: uiolē-
tiā sobrietate luxuriāz castitate p'denet: et
hō subito in uirū transformet perfectum:

et quodammodo alii addat ex alio ac sicut a ta-
libus per uolentiam regni celestis diripitur. *R.*
Innuentur per eum quod uellet uocari eum: et postulat
pugillare scripsit dicens. Ioannes est nomen eius. *R.*
Apertum est os zacharie et prophetauit dicens. Io.
In. iij. noc. a. Posuit os meum dominus quasi gla-
diu acutum super uerba manus sue percutit me. *ps.* Domine
quis huius. *ps.* Formans me ex utero seruus tibi dominus
in luce genitum: ut sis salus mea usque ab extremis
terre. *ps.* Domine in uirtute. *ps.* Reges uide-
bunt et surgent principes: et adorabunt dominum
domini tui qui elegit te. *ps.* Iudicam dominum. *E.*
Isabet zacharie magni uirum genuit. *R.* Ioanne
baptista percursori domini. *Secundum lucam.*

H Elisabet impletum est tempus pariendo et pe-
perit filium. Et audierunt uicini et co-
gnati eius: quia magnificauit dominus misericordiam suam
cum illa et congratulabantur ei. Et reliqua. *S.*
melia sancti ambrosii episcopi. Lectio. vij.

Peperit ergo filium Elisabet: et gra-
tulabantur uicini. In die sanctorum editio
letitia plinior: quia cor est bonum. Iustitia ei
coris est uirtus. Et ideo in ortu iusti futurum uite
signe premittit: et gratia securitatis uirtutis ex-
ultatione uicinos figurante signat. Post
chre autem tempus quo fuit in utero prophetam me-
morat ne marie presentia taceat. Sed tempus silet
isac: eo quod presentia domini matris in utero robo-
ratur: quia infans impedita nesciuit. Et ideo in
euangelio nihil super eo legitur: nisi ortum eius
et oraculum exultationis in utero et uocem in de-
serto. Neque enim ulla infans sensit etatem: qui
supra naturam supra etatem in utero sit matris
a mensura perfecte cepit etatis plenitudinis
christi. Et respondit matri eius et dixit. Non sed uo-
cabitur ioannes. Et responderunt ad illam. Nemo est in
cognitione tua qui uocetur hoc nomen. *R.*
Precursor domini uenit de quo ipse testatur. Al-
lus maior inter natos mulierum ioanne baptista.
R. Iste est propheta et plusquam propheta de quo sal-
uator ait. Nullus. *Lectio octaua.*

Innuentur ergo per eum quod uellet
uocari eum: et accepit pugillare et scri-
psit. Ioanne est nomen eius. Et mirati sunt omnes.
Continuo autem resoluta est lingua eius: et aptus
est os eius et loquutus benedicens deum. Adire
sacer euangelista permittendum putauit: quia pluri-
mi infans peris nomen zachariam appellandum

putare: ut aduertat matri non nomen alicui
displicuisse generis sed id seculo in usum spiritu
quod ab angelo autem zacharie fuerat presentia
tuum. Et quod ille mulierum intinere uocablin filii
nequit uxori: sed per prophetiam Elisabet didi-
cit: quod non didicerat a marito. Ioannes
inquit est nomen eius. Hoc est si ei nos nomen ipsi
matri: quia iam a deo nomen accepit: huius uocablin
suum quod agnouimus non quod elegimus. *R.*
Gabriel angelus apparuit zacharie dicens nasce-
tur tibi filius nomen eius ioannes uocabitur. Et mi-
seri in natiuitate eius gaudebunt. *R.* Erit magnus
coram domino uinum et siceram non bibet. Et misericordia. *Le. ix.*

Habent hoc merita factorum: ut a deo
nomen accipiant. Sic iacob israel dicit
quia uidit deum. Sic dominus noster iesus christus no-
minat eum angelus natus: cui non angelus sed per no-
men impositum. Esdras dicit. Reuelabit eum
inquit filius meus iesus cum his qui cum eo iocunda-
buntur: qui relictus sit in annis quadrigentis. Et
erit per annos hos et morietur filius meus iesus et
puerum seculum. Uides angelos qui audie-
runt non qui usurpauerunt. Nec mireris si no-
men mulier quod non audiuit asseruit: quia spiritus
sacer ei qui angelo mandauerat reuelauit.
Nec enim posuit dominus ignorare presentium qui per
phetauerat christum. Et bene addit: quia nomen in
cognitione eius uocabatur hoc nomen: ut
intelligas nomen non generis esse sed ua-
tis. zacharias quoque nutu interrogatur. *R.*
Ecce constitui te hodie super gentes et super regna dic-
tis dominus. Et euellas et destrues et edifices et platesas in
nomen domini. *R.* Tu puer prophetam altissimi uoca-
beris: pater ante faciem domini pare uias eius. Et e-
uellas. *R.* Ipse pater ante illum in spiritu et ueritate
belie. Et uertat corda patrum in filios: pare domino
plebem perfectam. *R.* Erit enim magnus coram domino et
spiritu sancto replebitur. Et. *R.* Inter natos mulie-
rum non surrexit maior ioanne baptista. Qui uiam
domini praeparauit in deserto. *R.* Fuit homo missus a deo
cui nomen ioannes erat. Qui. *Ad laudem et per-
ho. a.* Elisabet zacharie magni uirum genuit io-
annem baptista percursori domini. *ps.* Dominus regnauit
cum re. *ant.* Innuentur per eum quod uellet uo-
cari eum et scripsit dicens: ioannes est nomen eius.
ant. Ioannes uocabitur nomen eius et in natiui-
tate eius misericordia gaudebunt. *ant.* Inter natos mulie-
rum non surrexit maior ioanne baptista. *ant.*

Tu puer ppheta alissimū uocaberis sibi ante
dñm par uias eius. *caplin* Audite isule. *hy.*
O nūmis felix. *✱* Iste puer magni coraz dñi.
ps. Nā r manus ei cū ipso ē. *Ad b. a.* At
tum ē os zacharie r pphetauit dicēs: bñdictus
dñs dñs israel. *ps.* Bñdēs. oio ut supra De
us q pntem diē. *Ad. iij. caplin.* Audite isule
r attē. *ps.* Fuit hō missus a deo. *✱* Qui no
men erat ioānes. Missus a deo. *✱* Glā. Fu
it hō. *✱* Inter natos mulierū nō surrexit ma
ior. *ps.* Joanne baptista. *Ad. vi. caplin.*

Et nunc hec dicit dñs: formans me
ex utero seruus sibi: dedi te in luce
gentium ut sis salus mea usqz ad extre
mum terre. *responsoria breuia.* Inter
natos mulierum non surrexit maior. *✱* Jo
anne baptista: nō surrexit. Glā. Inter. *✱* Deli
sabet zacharie magnū uir genuit. *ps.* Joannē
baptistā pcursozem dñi. *Ad. ix. caplin.*

Reges uidebunt r cōsurgent pñci
pes r adorabunt dñm deum tuuz
r sanctum israel qui elegit te. *ps. breuia*
Delisabet zacharie magnū uirum genuit. *✱*
Joannē baptistā pcursozem dñi. Magnū.
Glā. Delisabet. *✱* Iste puer magni corā do
mīno. *ps.* Nā r man' eius cū ipso ē. *Ad uel*
peras añ. Delisabet zacharie. cū rel. d. lau
dib' *ps.* Dixit dñs. cū rel. i. fine *ps.* Lau
date. d. o. g. *caplin.* Audite isule. *hy.* Et q
ant lassio. *✱* Iste puer magni coraz dñi. *ps.*
Nā r manus eius cū ipso ē. *Ad mag. añ.*
Puer q natus ē nob plusqz ppheta ē: hic est
cim de quo saluator ait: int' natos mulierū nō
surrexit maior ioanne baptista. *ps.* Magni.
oio ut supra Deus q pntem di. *Infra oc*
taua fit offm facti ioannis nisi festum oc
curret r sunt quotidie. ix. lc. Et notan
dum q de dñica q occurrūt in festo: uel
infra octam beati ioānis baptiste nihil fit
tunc qz añ sequētem dñicam nulla occur
rit feria in qua possit offm ei cātari: s; de
eād dñica fit m cōmemoratio ad uespas
mat. r missam i dñica sequenti q. i. occur
rit post festū aploz. Et prima ser. q. seqē
post octaz aploz: cantat offm inisse eius
de dñice de qua scā ē pñeozatio. Sūt fit
de dñica q uenit in festo i infra octam scī
laurentij: r i dñica: q occurrūt post festum

assumptiois. Et prima feria p' octaz assup
tionis. Si uero numer' hebdom. usqz ad
aduentū: excedit numer' offōz dñicalū
officia dñicaz q occurrūt infra pñeas. iij.
octanas: extendunt totū p' easdē octas in
afr. p dñicas ut o3. Si post octaz aploz
r assumptionis hie uirgis ptingat fieri offi
ciū feriale: dñ oio r offm inisse pcedentis
dñice. Et si officia supent hebdomadas di
stribuunt sicut dictū ē de talib' p' octam
epiphacie infra hebdomadā lc. leguntur d se
mone sancti augustini epī. *Lectio. i.*

Quo aut sunt abstinentie r crucis ge
nera unū corporale r aliud spuale.
Unū a potu atqz epulis tēpare appetitū
gule a delectatōib' r mollissimis suauita
tibus coercere. Et ab his q tactu r gustu
r uisu decipiunt sensū uirili retinere: ac
uiolētē abstrahere. Altez abstinentie et
crucis gen' ē pñsiosus atqz sublim' mor
aie regere r pturbatōes illi' modestie trā
gllitate placare. ire ac supbie ipel' quasi
ferā bestia refrenare: līngare quotidie p
uitia: increpare quadā cētura r austerita
te uirtutis: r rixā quodāmo cū hoie istio
re pferere. *Lectio secunda.*

Preciosa hec i p'spectu dñi r glosa
crux cogitationes malas i pte redi
get: uolūtates pprias abnegat: easqz ite
riori examinatioe discute: r regentis ipio
subiugare: a sermone quo aia ledit tāqz
a cibis noxijs abstinere: r sēu ab his q p
ria sūt spuali tēperātia sobriū custodire.
Hec q facit pñpito passiois muro uiolē
ter ad celo3 regna pscendit. Uiz itaqz si
bi factura ē aia ut palmā labo3 que sibi
subtrahi multis inimicis aduersariis sen
tit: uiribus ptendat eripe. *Lectio. iij.*

Necesse ergo ē cū summo labore ex
hoc mundo rape palmā salutis: et
quasi excubātib' r circūiectis hostibul
obseffos fruct' puigili intentioe decipe:
r pñā ad thesauros uite uelut de medio
arreptā sēu huius icēdio reportare. S3
r aliud direptionis gen' ē: qñ alijs pñis
sa r oblata diripim'. Saluator ad hoc l
maxime suscepta incarnatione descēderat
ut iudeoz pplin iustificaret: sicut ipse in

euangelio loquit. Non sū missus igit nisi
ad oues q̄ perierūt dom' israel. *Lectio. iiii.*

Sed et discipuli ita incredulā synago-
ge plebes coarguebant. Tūc inq̄t
oportuerat uerbū dei loq̄: sed q̄ uos idi-
gnos iudicatis eterne uite ecce cōuertī-
mur ad gentes. Ergo cū iudei munera sū-
bi parata respuerūt: publicāi et peccatores ex
gentib' crediderūt. Ac sic rapit ecclia sy-
nagoge regnū. Regnū eiz nam̄ christ' ē.
Rapun' itaqz eū. cū a iudis occiditur se-
pelit a nobis. Rapin' at a dormientib'
sicut ipsi i euāgelio p̄fiterent. *Lectio. v.*

Occidite inq̄t: q̄ discipuli ei' nocte ue-
nerūt et furati sunt eū nob' dormie-
tib'. Surgat ergo q̄ dormit: ne forte xp̄s
p̄ negligentia resolut' amittat: dū mēs ei'
i infidelitate et torpore dormitar. Rapit
itaqz regnū celoz dū negat a domesti-
cis et a gentib' adorari. Rapit eū ad salu-
tem mittit alijs ab alijs iuenit. Cū sui eū
recusat suscipiūt alieni. Infectant pprijs
cōplectunt iuicij. Qū hereditatē ciuili re-
spuit: pegrinus inuadit. Fili' repudiat ser-
uus recognoscit. *Lectio sexta.*

Huc et alio ordine regnū celoz
uim patit: qm̄ illud hoies acquirunt:
q̄d āgeli p̄diderūt: qm̄ illuc adoptari hūi-
les accenderūt: uñ supbi icole deciderūt.
Ergo cū in tātos inuidos iter tantos la-
troces et insubiles insidiatores uiuam: qui
b' tandē uirib' celoz regna capiemus:
Quib' inq̄z nisi obediēdo doctoz et ui-
tijs et inuitijs ex cupiditate nascētib'us
resistendo: dīcedo peccā et ieiunijs atqz e-
lenosynis redimōdo. Adiuuet nos salua-
tor mundi q̄ cū p̄re et spū scō uiuit et ignat
dō p̄ insinuta scia scloz. *Intra octauā de
om̄. factū ambrosij epi. Lectio. vii.*

Sed q̄ incredulitas ei affatus eripue-
rat et auditi: q̄d uoce nō posat ma-
nu et līs est locut'. Scripsit eiz dicēs. Jo-
annes ē nom̄ ei'. Et hoc nom̄ non ipōit:
s; astruit. Adritoqz p̄tinuo resoluta ē li-
gua eius: q̄ quā uiixerat incredulitas fides
soluit. Credam' igit et nos et loquamur:
ut lingua n̄ra q̄ incredulitatis uinculis est
ligata rōnis uoce soluat. Scribam' igit

spū mysteria: si uolum' loq̄. Scribam' p̄
nuntiū christi nō in tabul' lapideis s; i ta-
bulis cordis carnalib'. Et eiz q̄ ioannes
loquitur christū, pphetat. *Lectio. viii.*

Loquamur ioāne loquamur et chri-
stū: ut n̄z os possit apiri: q̄d i sacer-
dote tanto irōnabil' mō pecudis frena
mutantis fidei coherēbāt: Et zacharias
p̄ ei' replet' ē spū sancto et pphetauit dī-
cēs. Uide q̄z bon' dō et facit indulgere pec-
catis. Non solū ablata restituit: s; et ispa-
ta pcedit. Ille dudū mul' pphetat. Nec
eīm grā dei maxima: q̄ eū q̄ negauerant
p̄fiterent. Nemo ergo diffidat: nemo uetm
p̄sci' delictoz p̄mia diuina d̄spet. Nouit
dō mutare s̄niam si tu noueris emenda-
delictum. *Lectio nona.*

Et tu puer propheta altissimi uoca-
bis. Pulchre cū de dño ppheta-
ret: ad pphetā sua uerba puerit: ut hoc
quoqz b̄ficiū eē dīm designaret: nec euz
publice numeraret sua: quasi igrat' q̄ ac-
cepat b̄ficia tacuisse uideret q̄ agnosce-
bat i filio. S; fortasse aliq̄ quasi irōna-
bilē mētis excessū putat: q̄ octo diez al-
loquitur isatē. uex si teneam' itellim' p̄fec-
to q̄ potuit uocē p̄is nat' audire: q̄ ma-
rie salutationē atqz nasceretur audiuit.
Sciebat eīm ppheta alias eē aures pro-
phete q̄ spū dī n̄ corporis etate iscratur.
Hēbat itelligēdi sēu q̄ exultandi hēbat
affectū. Sū illō aduerte quā paucis belī
sabet q̄z mltis zacharias pphetaret: et u-
terqz scō iplet' spū loq̄bat: sed disciplina
seruat ut mulier discere magis q̄ diuina sē
studeat q̄z docere. Nec facile ullā pphē-
tasse ubi' q̄z mēm dñi repim'. Prophe-
tissa maria soror aaron. q̄ cito cātici uer-
ba p̄clusit. Eadēqz ubi p̄lixius ē locuta
cū sē nequaqz sui penā sermonis euasit.

*In scōz martyz iohannis et pauli ad ma-
gn. a. Astiterit iusti añ dñz et abiūcē n̄ sē sepa-
tī: calicē dñi biberit et amici dei appellati sē ozo*

Quesum' omps dō ut nos gemina-
ta letitia hodiernae festiuitatis exci-
piat: q̄ de beatoz iohannis et pauli glificati-
one pcedit: quos eadē fides et passio ue-
re fecit eē germanos. p. *Et sit p̄mōratō*
ff 4

de s^co iohanne. l^e. legunt de passione eoz.

Rome iohannis et pauli f^m. **Lect. i.**
Quorū prior p^posit^{us} s^cds p^rimiceri
us p^rstātie uirgis p^rstātinī filie. Cū iulian^{us}
cesar cap^t eēt cupiditate sacrilega: avari
tiā suā euangelis testimoniō colorabat.
Nā facultates ac p^rimonia auferēs xpīa
nis dicebat. Christus uē dicit i euāgelio:
Qui nō renūciauerit oīa q^u possidet nō pōt
m^es eē discip^ls. Peruenitq^{ue} ad cū q^u pau
lus et iohānes oī die turmas xpīanorū re
crearent: ex his opib^{us} quas sacratissima
uirgo p^rstantia reliq^uat: et misit q^u eos cir
cūuenirēt dicēs debere sibi eos adhere
re. Illi uero rīderūt iter aliā. Pro iūq^ua
te tua destitim^{us} a tua salutatione: et a soci
etate ip^si tui nosmetipsos oīo s^btraxim^{us}.
Sum^{us}. n. nos nō falsi s^{ed} ueri xpīanī. Iulia
nus igit^{ur} mādauit eis dicens. Considera^{re}
debetis q^u uos. aula regia nutriti estis: nō
debetis decē a lafe meo: ut hēaz uos p^ri
mos i palatio meo. Qd^o si p^rēpt^{us} a uobis
fuero: necesse erit mihi agere ut p^rēni nō
possim. **R.** Isti sūt duo uiri m^ei: qui assitūt a
te dñm. Dñatorē uniuerse terre. **R.** Isti sūt du
o olīue et duo candelabra lucētia aⁿi dñz. Dñia.
Paulus et iohānes dixerūt. Nō **l^e. ii.**
tibi facim^{us} iūriaz ut p^ponam^{us} tibi
qualēcūq^{ue} p^rsonā. Dñm tibi p^ponim^{us} q^u
fecit celū et terrā mare et oīa q^u in eis sūt. Et
scīre te uolum^{us} q^u nūq^{ue} ad salutatōem tu
am nūq^{ue} ad culturā tuā nūq^{ue} ad pala
tū tuū ueniam^{us}. Quib^{us} iulian^{us} ait. Decē
dieb^{us} uobis a me dant^{ur} iducie: decia ue
ro die trāfacta sponte ad me ueniētes a
micos uos hēam: nō ueniētes uero tanq^{ue}
hostes publicos puniā. Tunc s^ci uiri io
hānes et paulus xpīanos ad se iuitātes or
dinauerūt de oīb^{us} q^u reliq^ure posant: ac p^r
totos. x. dies incessant^{er} die noctuq^{ue} elys
isistentes. Die uero undecia sūt p^rstricti in
tra domū suā. Missus nanq^{ue} ē terētian^{us}
cāpi ductor ad eos cū militibus hora ce
nandi. Qui ingressus inuenit eos orantes:
et dixit eis. Dñs n^r iulian^{us} statuclā aureā
iouis ad uos misit: ut adoretis illā et thu
ra offeratis: q^u si nō feceritis ābo mō gla
dio feriem^{us}. Non. n. decet uos itra aulaz

regiā nutritos ut publice occidami. Joā
nes et paulus dixerūt. Si tu^s dñs ē iulia
nus: hēto pacē cū eo. Nōb^{is} āt dñs aliū
nō ē nisi un^{us} d^es p^ri fili^{us} et sp^s s^cds: quē ille ne
gare nō timuit. Et q^u semel a facie dei pie
ctus ē: uult et alios secū i infatu deuenire.

R. Uidi p^rinctos uiros hūtes splēdidas ue
stes et ang^los dñi locut^{us} ē ad me dicens. Isti sūt
uiri s^ci s^ci amici dei. **R.** Uidi ang^lm dei forē
uolantē p^r mediū celū uoce magna clamantem
et dicentem. Isti.

Lectio tertia.

Tunc terētian^{us} t^ria hora noctis trāf
facta fecit fieri foueā intra domum
eoz ut sine strepitu fame punirent et sic
collari: statiq^{ue} iuolui et reponi: diuulgās
q^u iussu cesaris missi fuisset in exiliū. Sta
ti āt iulian^{us} i bello p^raz iterfect^{us} ē. Iouia
no āt s^co xpīanissimo ipatore: apte sūt ec
cle: et cepat religio xpīana gaudere. Dēo
nes āt ex obsessis corp^{or}ib^{us} i domū ioā
nis et pauli ciscebant: p^ritentes scām pas
sionē eoz: ita ut unū fili^{us} terētiani q^u eos
decollauerat ueniret itra domū s^coz et
clamaret p^r os ei^{us} demon: q^u paulus et io
hānes icenderēt eū. Tunc terētian^{us} ueniē
p^rstrauit se i faciē: clamans nesciēs qd^o fa
ceret: ut hō paganissim^{us} iussione cesaris
adipleffet. Un^{us} sc̄m est ut dato noie suo
p^rximo die pasce p^rcipet xpī g^riaz: assidue
orans et flēs ad locū illū in quo s^coz cor
pora requefcunt: donec a s^cis dei fili^{us} eius
mūdaret. Et ab ipso terētiano descripta
ē passio hōz marty^rz. Passi sūt aut^{em} sexto
cal. iulij. **R.** Uiri s^ci gliosi. **cū rel. p^r ordine**
ut i cōi plimoz marty^rū ultimū uero. s^ci.
di. Nec ē uera finitas. **Ad laud. et p^r bo. a.**
Paulus et iohannes dixerūt iuliano: nos unū
dm colim^{us} q^u fecit celū et terrā. **ps.** Dñs regna.
cū rel. aⁿt. Paulus et iohānes dixerūt ad terē
tianū si tu^s dñs ē iulianus hēto pacē cū illo no
bis ul^{us} d^es nō ē nisi dñs iesus xp^s. **a.** Iohānes
et paulus cognoscētes tyrānidē iuliani faculta
tes suas paup^{ib}us erogare cepunt. **a.** S^ci sp^s
et aie iustoz hymnū dicite deo allā. **a.** Iohānes
et paulus dixerūt ad gallicanū: fac uotū deo ce
li et eris uictor: melius q^u fuisti. **Ad b. a.** Isti sūt
s^ci q^u p^r amore xpī minas hōium p^rēpserūt: s^ci

martyres i regno celoz exultant cu angelis q
ptiosa e mors scoz: q assidue assistunt an dnm
t adinuice n sunt sepati. *ps. Bnd. oio. Que*
sum ops ds. Ad uespas. a. Pa ul t ioanef.
cu rel. ps de coi plimoz martyrum ad
mag. a. Isti st due oliue t duo cadelabra lu
centia an dnm. hnt pte d claudere celum nubi
bus t apire portas eius: q lingue eoz clauces
celi facte st. oio. Quelumus omps ds. In
sancti leonis pape t confessoris oio.
Eus q btm leone pontifice scoz tu
oz meritis coequali pcede ppin
ut q comemoratiois eius festa pcolim:
uite quoqz imitemur exempla. p.

Lectio prima.

Leo iunior natoe sctis ex pie paulo
sedu mses. x. dies. xviij. uir eloquentis
sim t in diuis scripturis sufficient istruc
t greca latinaqz lingua eruditus. Canlea
ac psalmodia pcpit t in eaz scib sub
tilissima exercitatioe limat. Lingua quo
qz scholastic t loquendi maiori lectioe
poli exhortator oiu bonoz opeze ple
biqz florētissime igerit sciam. Paupertatis
amator t erga iopes puisione n solu me
tis pietate sz t studiij sui labore sollicitus.
Iste suscepit scam synodu q p dei puidē
tia nup in regia urbe celebrata e: greco e
loquo scriptam: exequnte ac residete pssm
mo ac clementissimo magno principe psta
tino intra regale palatū ei qd appellat
trullus. Silqz cu eo legati sedis aplice: t
duo ptiache. i. pstatiopolitan t atioche
nus atqz centingnagita epi. In qua co
denati st cyrus sergius honozius pyrb
paulus t petri neci t machari cu disci
pulo suo stephao sz t policroni nouus
simon q una uoluntate t opatione i dno
iesu chusto dixerut l pdicauerut: aut qui
denuo pdicaturi fuerat aut defcauerut.
Ed ut nuc due uoluntates t o *lc. ij.*
patioes i ipso dispesatore chusto t
saluatore do nro dicant: qz studiosissime
in latinu trastulit. Seruti suprascripti de
sensores malaz heresu machari stepha
n policroni t anastasi du nollent a suo
malo iccede: pposito: p diuersa moastia
st itusi. Qui pdcas scissim absoluit duos

uiros ad pcpieda coione: q d regia urbe
cu suprascripto machario t cetis i roma
na directi st ciuitate: nec du a synodo a
nathematizati. i. anastasiu pbm t leuiū
diacone ecclie pstatinopolitane: i die sco
theophanie exponetes uidelz p pprias
scripturas fide sua seruanda: iux q t sca
synod deimiau: anathematizates uidelz
oes hereticos t suprascriptos uiros co
plices: quos sca synod uel sedes aplica
anathematizauit.

Lectio tertia.

Huius tpsibus pcurte diuiali iussio
ne clementissimi principis restitua e ecclia
rauenntis sub ordianoe sedis aplice: ut
defuncto archiepo q elect fuerit iux an
tiqua psuetudine: i ciuitate romanā ueni
at ordinadus. Iste fecit pstitutiū q archi
uo ecclie ptinet: ut q ordinat fuerit archi
eps nulla psuetudine p usu pallij aut di
uersis officiis ecclie psoluere debeat: sed
nec mauri quondā epi anniuersitas aut
agenda celebret. Sz t typū aptocepha
lie qd sibi elicuerat: ad amputada scada
la sedis aplice istituerut. Iste fecit eccliaz
in urbe roma iux scas bibianā: ubi t cor
pora sctoꝝ simplicij faustini t beatrix
atqz alioꝝ martyꝝ recodidit: t ad nomi
beati pauli apli dedicauit: sub die. xxiij.
mēsis februarij ubi t dona obtulit. hui
tpib die. xvi. mēsis aprilis idictoe. xi. lu
na eclipsim ptulit: t p cenam dñi nocte
pene tota sanguineo uultu elaborauit: t
post galloꝝ cantū cepit paulatim delipi
dari t in suo statu reuerti. *Si pcam se*
stū i dnica uenerit agi de iesto cu come
moratioe de scto ioane. In uigilia a
plor petri t pauli ad uespas ant. Petr
t ioannes: cu rel. de laud. ps. Dixit dñs.
cu rel. ps. i fine ps. Laudate. d. o. g. capl3.
Ist herodes rex man ut affligeret
quosdā de ecclia: occidit autē iaco
bū hem ioānis gladio. uidens aut qu
a placeret iudeis apposuit ut apphende
ret t petru. *hy. Aurea luce. ** In oem ter
rā exiuit sonus eoz. *R. Et in fines orbis terre*
uerba eorum. Ad magnificat ant. Tu es
pastor ouium princeps aplorum tibi tradite

sunt clauces regni celoz. *ps. Magnif. oio.*

Eus q hodierna diez aploz tuoz petri z pauli martyrio psecrasti: da ecclie tue coz in oib' seg pceptu: p quos religionis supsit exordiu. *p. Ad mat. iuit. Regē aploz dñz uenite adorem. ps. Uēte. hy. Eterna chisti munera. Ant. noctua les ps. z b. ps. dñr de cōi aploz. Tres prime scilicet legunt de actibus aploz. Et alie tres legunt de sermone scilicet leonis pape. Et tres de omi. sancti hieronymi pbi sup euangelii scdm mattheu. Venit iesus in ptes cesaree.*

Lectio prima.

Petrus aut z iohannes ascēdebāt in tēplū ad horā oionis nonam. Et q daz uir q erat claudus ex utero mātis sue baiulabatur: quē ponebant quotidie ad portā tēpli q dicebat spetiosa: ut pefet elemosynā ab introeūtib' in tēplū. Is cū uidisset petrū z iohannē icipientes introire in tēplū: rogabat ut elemosynā acciperet. In tuens aut in eū petr' cū iōāne dixerunt. *Reſpice i nos. At ille intēdebat i eos spe rās se aliqd acceptur' ab eis. Petr' aut dixit. Argentū z aurū non ē mibi: quod aut hēo hoc tibi do. In noie iesu chisti nazareni surge z ambula. Et apprehēsa manu ei' dextera alleuauit eū. Et prius solidate sūt bases ei' z plante. Et exiliē stetit z ambulabat. Et itrauit cū illis in tē plū ambulans z exiliēs z laudās deū.* *ps. Simon petre anteq' de nauu uocare te noui te z super plebē meā principē te pstitui. Et clauces regni celoz tradidi tibi.* *z. Qd'cūq' ligaueris sup terrā erit ligatū z i cel: z qd'cūq' sol ueris sup terrā erit solutū z i cel. Et.* *Luc. ij.*

Et uidit ois ppl's eū ambulantes z laudantē deū. Cognoscebant autē illū qm ipse erat q sedebat ad elemosynā ad spetiosā portā tēpli. Et repleti sūt stupore z extasi i eo qd' pgerat illi. Factus ē aut in crastinū ut pgregarent' picipes eoz z seniores z scribe in iherlm: z āna p'ccps sacerdotū z caiphas iōānes z alexander z quotquot erant d' genere sacerdotali. Et statuentes eos in medio inter rogabant in qua uirtute aut in quo nomine fecistis hec uos. *Responſorium.*

Si diligis me simon petre pasce oues meas. dñe tu nosti qz amo te. Et aīam meas pono p te. *z. Si oportuerit me mori tecū nō te negabo. Et animam.* *Lectio tertia.*

Tunc petrus replet' spū scō dixit ad eos. Principes ppli z seniores audite. Si nos hodie diiudicamur i bñfici o hōis infirmi i quo iste salu' fact' est: nō tū sit oibus uobis z oñi plebi israel: q i noie iesu chisti nazareni: quē uos crucifixistis: quē d's suscitauit a mortuis: in hoc iste astat corā uobis san'. *Idic est lapis q reprobat' ē a uobis edificantib': q factus ē in caput anguli: z nō ē in alio aliquo salus. Nec eiz ē aliud nom' sub celo datum hōib' i quo oporteat uos saluos fieri.* *z. Tu es petrus z sup hanc petrā edificabo eccliam meā: z porte iheri nō pualebūt aduersus eam. Et tibi dabo clauces regni celoz. z. Qd'cūq' ligaueris sup terrā erit ligatū z i celis: z qd'cūq' solueris sup terrā erit solutū z i celis. Et tibi da.* *Sermo. f. leōis pape. le. iiii.*

Adnuū quidē scōz solennitatus dilectissimi tot' mundus ē piceps et uni' fidei pietas exigit: ut qcqd' p salute uniuersoꝝ gestū recolit: cōib' utiqz gaudijs celebretur. Verūtū hodierna festiuitas pter illā reuerentiā quā toto terrarū orbe pmeruit: spali z ppria nre urbis exultatōe uenerāda ē: ut ubi p'cipuoꝝ aploꝝ rū glificat' ē exil': ibi i die martirij eozū sit leticie principal'. Isti eiz sūt uiri p quos tibi euangelium chisti roma resplenduit: z que eras magistra erroris discipula facta es ueritatis. *z. Dñe si tu es iube me uenire ad te sup aquas. Et extendēs manū ap' p'hendit eum z dixit iesus: modice fidei quāre dubitasti? z. Cūqz uidisset uentū ualidū uenientē timuit: z cū cepisset mergi clamauit dicēs. dñe saluū me fac. Et extendens.* *Lectio. v.*

Si scilicet p'ces tui ueriqz pastores q te regnis celestib' iheredā mltō meli' multoqz felici' p'diderunt: qz illi quoꝝ prima studio meniū tuoz fundamēta locata sūt: e quibus is tibi nomē dedit: qui fraterna te cede sedauit. Isti sunt enim q te in hanc gloriā prouexerunt: ut sis gēs sācta pplus electus ciuitas sacerdotalis

et regia: per sacram beati petri sedem caput
totius orbis effecta latius presidens religi-
one diuina quam dominatio terrena. Quauis ei
multis aucta uictorijs iussu ipsius tui fra-
tris diffundit: minime est quod tibi bellum labor
subdidit quod pax christiana subiecit. *Re.*
Sic petre indue te uestimentis tuis: accipe ior-
titudinem ad saluandas gentes. Quia ceciderunt
catene de manibus tuis. *Angls dñi astitit*
et lumen refulsit i bitado carceris: paullatim late-
re petri excitauit cum dices surge uelociter. *Re.*

Opus namque bonum iustus *Lect. vi.*
omnes: qui misericordiam suam humano ge-
neri nunquam negauit: nobis et hos beatos
apostolos et martyres in hac urbe per custodiam
collocauit: omnesque in corde mortales ad co-
gnitionem suam abundantissimis semper beneficijs
erudiuit. uoluntaria errantium cecitates et
periculosas in deficiore nequie secretiore consili-
o et altiore pietate miseratus est: mitemdo. scilicet
uerbum suum equale sibi atque coeternum. quod
caro factum ita diuinam naturam nature uni-
uit humane: ut illi ad infima idiatio no-
bis fieret ad summa pueritio. Et autem huius
inarrabilis glorie per totum mundum diffunderet
effectus romanum regnum diuina prudentia
preparauit. Cum ad eos limites incrementa pro-
ducta sunt: quibus cunctarum undique gentium
uicina et contigua esset uniuersitas. *Re.*

Tu es pastor omnium princeps apostolorum: tibi tradi-
dit deus omnia regna mundi. Et ideo tradite sunt da-
ues regni celorum. *Re.* Quodcumque ligaueris super
terram erit ligatum et in celis: et quodcumque solueris
super terram erit solutum et in celis. Et ideo. *L. i. c. l. mat.*

In illo tempore Uenit iesus in partes cesaree
philippi: et interrogabat discipulos
suos dicens. Quem dicunt homines esse filium
hominis? Et reliqua. *Om. s. hic. p. bri. lec. vij.*

Philippus iste est herodis de quo
supra diximus tetrarcha ituree et tra-
conitidis regionis: qui in honorem thiberij
cesaris cesaream philippi quam nunc paneas
dicit appellauit: et in puincia phenicis. Im-
mitat herodem patrem qui in honorem augusti
cesaris appellauit cesaream: qui prius turris
strattonis uocabatur: et ex nomine filie eius li-
byade transfordanem extruxit. Iste locus
est cesaree philippi ubi iordanis ad radi-

ces oritur libani. Et habet duos fontes unus
nomen ior et alter dan: qui si iuncti iordanis
nomen efficiunt. Et in hoc ogabat discipulos
suos dicens. Quem dicunt homines esse filium ho-
minis? Non dixit quem me esse dicunt homines sed fi-
lium hominis: ne iactaret de se querere uideretur. *Re.*
Ego per te rogavi petre ut non deficiat fides tua.
Et tu aliquando peruersus confirmas fratres tuos. *Re.* La-
ro et sanguis non reuelauit tibi sed pater meus qui
est in celis. Et tu. *Lectio octaua.*

Et nota quod ubicunque scriptum est in ue-
teris testamento filius hominis: in hebreo
scriptum est filius adam. Illudque quod in psalmo
legimus. Filij hominum usquequo graui cor-
de: in hebreo dicitur filij adam. Pulchre autem
interrogat: quem dicunt homines esse filium hominis:
quod qui de filio hominis loquuntur homines sciunt.
Qui uero diuinitatem illius intelligunt: non
homines sed deum appellantur. Et illi dixerunt.
Alii iohannem baptistam alij heliam alij ue-
ro hieremiam aut unum ex prophetis. Ad-
dunt quosdam interpretes causas errorum in qui-
bus singulorum et disputationes longis-
simam texere: quare dominum nostrum
iesum christum alij iohannem putauerunt: alij
heliam: alij hieremiam aut unum ex pro-
phetis: cum sic potuerint errare in heliam
et hieremiam: quod herodes errauit in iohan-
ne dicens. Quem ego decollauimus iohannem ipse
resurrexit a mortuis et ideo uirtutes opera-
tur in eo. Vos autem quem me esse dici-
tis? Respondens simon petrus dixit. Tu
es christus filius dei uiui. Prudens lec-
tor attende: quod ex sequentibus textibus sumo-
nis apostoli nequaquam homines sed deum appellantur. *Re.*
Quem dicunt homines esse filium hominis: dixit iesus disci-
pulis suis. respondens petrus dixit. Tu es chris-
tus filius dei uiui. Et ego dico tibi quod tu es pe-
trus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam.
Re. Bets es simon bariona quod caro et sanguis non
reuelauit tibi sed pater meus qui est in celis. *L. i. c. ix.*

Quam cum dixisset quem dicunt ho-
mines esse filium hominis: subie-
cit. Vos quem esse dicitis? Illis quia sunt
humana opinionantibus uos qui deum estis: quem
me existimatis? Et petrus ex persona omni-
um profet. Tu es christus filius dei uiui.
Deum uiuum appellat ad conparationem eorum

deorum q putant dij: sed mortui st: satur
nu ioue cerere minerva liberu hercules
z ceta idoloru portenta significas. rudes
at iesus dixit ei. Bts es simon bariona:
qz caro z sanguis non reuelauit tibi: sed
p me q est in cel. Testimonio de se apli
reddit uicem. Petrus dixerat tu es chri
stus fili dei uiui. Abecedē recepit uera
pessio. Bts es simon bariona. Quare?
Quia si reuelauit tibi caro z sanguis: s; re
uelauit tibi p meus q ē i celis: qd caro z
sanguis reuelare nō ponit: spiritus sancti
gratia tibi reuelatum est. *responsoriū.*
Petre amas me: tu scis dñe qz amo te. Pas
ce oues meas. *Ps.* Simon iohannis diligis me
plus his: tu scis dñe qz amo te. Pasce. *Ad
laud. z p hor. asit.* Petrus z iohanes ascēde
bant in tēplū ad horā orōnis nonā *ps.* Dñs.
cū rel. asit. Argentū z aurū nō ē nubi: qd at hē
o hoc tibi do. *asit.* Dixit anglus ad petrū cir
cūda tibi uestimētū tuū z sequere me. *asit.* Misit
dñs anglin suū z libauit me de manu herodis
allā. *asit.* Tu es petrus z sup hāc petrā edifi
cabo ecclām meā. *caplin.* Misit hero *oby.*
Iam bone pastor. Doctor egregie. Sit trinita
ti. *Ps.* Annunciauerūt opa dei. *R.* Et scā ei i
tellexerunt. *Ad b. asit.* Quāqz ligaueris fr
terrā erit ligatū z in cel: z qd cūqz solueris sup
terrā erit solutū z in cel dicit dñs simoni petro.
ps. Bñdēs. *oio.* Deus q hodie. *Ad. iij.*
caplin. Misit herodes. *R. b. dñr de cōi a
postolorum.* *Ad sextam capitulum.*

Petrus qd seruabat i carcere: oio
aut fiebat sine intmissione ab ecclā
ad deum. p eo. *Ad nonam capitulum.*
Et petrus ad se reuersus dixit: nūc
scio uere: qz misit dñs anglin suū
z libauit me de manu herodis z de oī ex
pectatione plebis iudeoz. *In. ij. uespis
fies q hūerint ecclāz scī pau. dñt. a.* Ego
plantavi. *cū rel. ps.* Dixit dñs. *cū rel. in fi
ne ps.* Laudate. d. o. g. *caplin.* Bonū certa
men. *ut infra ad laud. by.* Doctor egregie.
Sit trinitati. *Ps.* Tu es uas electionis scē pau
le aplē. *R.* Predicator ueritatis in uniuerso
mūdo. *Ad mag. an.* Scē paulē aplē pēdica
tor: ueritatis z doctor gēnū itcede p nobis ad
deū q te elegit. *Ps.* Et digni efficiamur grā di.

*asit. p dca sine. Ps. dñi i cōmēoratiōe scī pau
li cū aliqd festū d bto petro celebrat oio*
Deus q multitudinē gēnū beati pau
li apli predicatione docuisti: da nob
qz: ut cui natalitia colim? ei apd te pio
cinia sciam? *p. Addit p sacro petro. a.*
Tu es pastor ouū pnceps aplōz tibi tradite st
clauēs regni celoz. *Ps.* Tu es pet. *R.* Et super
hanc petrā edificabo ecclām meā. *oio.*

Deus q bto petro aplo tuo collatis
clauib? regni celestis aias ligandi
atqz soluendi pontificiū tradidisti: pcede
ut intercessiōis ei? auxilio a pccōz nōrū
nexibus libemur. *q. Qui uero non hūe
rūt ecclām sacī pauli dñt. a.* Iurauit dñs.
cū rel. a. z ps. de aplis caplin. Misit be
rodes. *by.* Aurea luce. Janitor celi. Sit trini
tati. *Ps.* Annunciauerūt opa dei. *R.* Et scā ei
intellexerūt. *Ad mag. asit.* Hodie simon pe
trus ascēdit crucis patiblm: allā. hodie clauicu
larius regni gaudēs migrauit ad christū: hodi
e paulus apls lum orbis tēre iclinato capite p
christi noie martyrio coronatus est: allā. *oio.*
Deus q hodiernā. *Notandū q isto die si
fit cōmēoratio d sacro paulo: qz oio cōf
ē nisi fies hient ecclām scī pauli sicut dñs
ē. hīs duob? diebus nulla sit cōmēoratiō
de sacro iōāne: qz sit duplex offiū. In cō
mēoratiōe sacī pauli ad mat. iuit. Regē
aplōz dñm uenite adoremus. ps. Uēite cel.
by. Doctor egregie. Sit trinitati. *In. j. noct.
asit.* Qui opatus ē petr? in aplatū: opatus ē z
mibi int gētes: z cognouerunt grām q data ē
mibi a christo dño. *ps. de cōi aplōrum. Ps.*
Qui me segregauit ex utero mātis mee: z uoca
uit me p grām suā. *In fine ps. dñr. Ps. a. an
asit.* Excepto q p hor. dicit nō dñr tñf. *Ps.*
asit. Scio cui credidi z certus sū: qz potens ē
depositū meū seruare i illū diem iustus iudex.
Ps. De reliquo reposita ē mibi corona iustitie.
asit. Mibi uiuere christus ē z mori lucrū: glā
ri me oportet in cruce dñi nostri iesu christi. *Ps.*
Per quē mibi mundus crucifix? ē z ego mū
do. *Ps. z. b. R. dñr de cōi aplōz. Tres lec
tiones legūt de actib? aplōz. Lec. j.**

Erāt at in ecclā q erat antiochie p
phete z doctores in qbus erat bar
nabās z simon qui uocat niger et lutiūs

cyrenensis et manae qui erat herodis tetrarche collectaneus et saulus. Misistrantibus autem illis domino et ieiunantibus dixit spiritus sanctus. Se parate mihi barnabam et saulum in opere ad quos assumpsit eos. Tunc ieiunantes et orantes ipsonentesque eis manus dimiserunt eos. Et ipsi quidem missi a spiritu sancto abierunt selementia: et inde nauigauerunt cyprium. Et cum uenissent salaminam predicauerunt uerbum domini in synagogis iudeorum. habebant autem in ministerio et iohanne. *Be.* Qui operatus est petro in aplatu: opus est et mihi inter gentes. Et cognouerunt gratiam dei quam data est mihi. *Be.* Gratia dei in me uacua non fuit: sed gratia eius semper in me manet. *Et co. Lectio. ii.*

Et cum pambulasset uniuersas insulas usque ad paphum: inuenerunt quendam uirum magnum pseudo prophetam iudeum: cui nomen erat barien: qui erat cum pconsule sergio paulo uiro pudente. Hic accersitis barnabam et paulo desiderabat audire uerbum dei. Resistebat autem illis elimas magister: sic cum interpretatur nomen eius: querens auertere pconsule a fide. Saulus autem qui et paulus repletus spiritu sancto intuens in eum dixit. O plene omni dolo et omni fallacia fili diaboli inimice omnis iustitie non desinis subuertere uias domini rectas. Et nunc ecce manus domini super te: et eris cecus non uidebis solē usque ad ipsam. Et pestis cecidit in eum caligo et tenebre: et circuiens querebat qui ei manum daret. *Be.* Bonum certamen certavi cursum consummaui fidem seruauit. Iohannes reposita est mihi corona iustitie. *Be.* Scio cui credidi et certus sum: quia potens est deus positum meum seruare in illu diem. Iohannes. *Lectio. iii.*

Tunc pconsul cum uidisset sem credidit admirans super doctrinam dei. Et quidam uir illustris infirmis pedibus sedebat claudus ex utero matris sue: qui nunquam ambulauerat. Hic audiuit paulum loquentem. Qui intus eum et uidens quia habet fidem ut salus fieret dixit uoce magna. Surge et sta super pedes tuos rectus. Et statim exiit uir et ambulabat. Turbe autem eius uidissent quod fecerat paulus: leuauerunt uoces suas lycaonice dicentes. Viri filii hominum descenderunt ad nos. Et uocabant barnabam iouem: paulum uero mercurium quoniam

am ipse erat dux uerbi. *responsorium.*

Reposita est mihi corona iustitie. Quam reddet mihi dominus in illa die iustus iudex. *Be.* Scio cui credidi et certus sum: quia potens est deus positum meum seruare in illu diem. Quas. *In. ii. noct. ant.* Tu es uas electionis sancte paulus apostole predicator ueritatis in uniuerso mundo. Per quem omnes gentes cognouerunt gratiam dei. *Be.* Magnus sanctus paulus uas electiois uere digne est gloriandus: qui et meruit thronum duodecimum possidere. *Be.* In regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue. *Be.* Bonum certamen certavi cursum consummaui fidem seruauit. De cetero reposita est mihi corona iustitie. *Et tres lectioes legunt de aug. in libro de gratia et libero arbitrio. Sermo. s. aug. epi Lectio. iiii.*

Paulus paulus quia certe inuenimus sine ullis meritis bonis: imo cum multis meritis malis dei gratiam persecutus reddidit bona pro malis sua iam appropinquante passione scribens ad tymotheum: ista utique iam merita sua bona commemorat: ut pro pauca merita persequatur coronam: quam pro malis meritis persecutus est gratiam. Denique superest igitur mihi corona iustitie: quam reddet mihi dominus in illa die iustus iudex. Qui redderet coronam iustus iudex si non donasset gratiam misericors pater. Et quod est ista corona iustitie nisi si precessisset gratia quam iustificat ipsius. Quod ista debita redderent nisi pro illa gratuita donarent. Proinde consideremus ipsa merita quibus dixit coronam redditurum iudicem iustum: et uideamus utrum merita ipsi tanquam ipsi. id est ex ipso copata an dona sint dei. Bonum inquit certamen certavi: cursum consummaui: fidem seruauit. Proinde ista bona opera si non ea precessissent cogitationes bone nulla essent.

Tu es uas electionis sancte paulus apostole predicator ueritatis in uniuerso mundo pro quem omnes gentes cognouerunt gratiam dei. *Be.* Intercede pro nobis ad deum qui te elegit. Predicator. *Lectio. v.*

Atendite itaque quid de ipsis cogitationibus dicat. Aut enim scribens ad corinthios. Non quia idonei sumus cogitare aliquid a nobis tanquam ex nobis: sed sufficientia nostra ex deo est. Deum singula inspicimus. Bonum inquit certamen certavi. Quero qua uirtute certauerit. Utrum que

illi ex semetipso fuerit: an que desup da-
ta sit. Sed absit ut tant' doctor gentium
ignorauerit legē dei: cuius uox ē in deu-
teronomio. Ne dicas in corde tuo: forti-
tudo mea et potentia manus mee fecit mi-
hi uirtutē magnā hāc: sed memoraberis
dñi dei tui: qz ipse tibi dat fortitudinem et
facere uirtutē. Quid aut' pdest bonū cer-
tamē nisi sequat uictoria: Et quis dat uic-
toriā nisi ille de quo dicit ipse: Gl'ias deo
q dat nob uictoriā p iesū xpm dñz nřz.

*Grā dei sum id qd sum. Et grā eius in me ua-
cua non fuit: s; semp in me manet. Qui opa-
tus est petro in aplamz opatus ē mibi inter gē-
tes. Et gratia.*

Lectio sexta.
Et in alio loco cū memorasset testi-
moniū de psalmo: Qm pp te mor-
tificamur tota die: deputati sumus sicut
oues occisionis: Subiecit atq; ait. Sed
i his oib; superuincim': ppter euz qui
dilexit nos. Deinde dixit. Cursū psuma-
ui. S; ille hoc dixit: qui alio loco dixit.
Igit non uolentis neq; currentis sed mi-
serentis est dei. Que snia nullo mō pōt e-
tiam sic pueri ut dicatur. Non miserētis
dei sed uolentis et currentis hōis. Quisq;
cim hoc ausus fuerit dicere: apte se osten-
dit aplo pdicere. Postremo dixit. Fidē
seruaui. Sed ille hec dixit qui alibi ait.
Adiām psecutus sū ut fidelis eēm. Non
enim dixit miām psecutus sum: qz fidelis
erā sed ut fidelis eēm. Hinc ostendens ē ip-
sā fidem hāc nisi deo miserāte nō posse et
ēē donū dei: Plus oib' laboraui inquit.
Sed uide quid adiunxerit. **Non** autem
ego sed gratia dei mecum.

responsum.
Saulus q et paulus magnus p'dicator. A do-
pfortatus conualecebat et pfundebat iudeos.
Ondēs quia hic ē christus fili' dei. A deo.
In. iij. noct. ant. Saulus qui et paulus ma-
gnus p'dicator a deo pfortatus pualcebat et
pfundebat iudeos. Ondens qz hic ē chri-
stus filius dei. **ant.** Ne magnitudo reuelatio-
nū extollat me: dat est mibi stimls carnis mee
angls sathane q me colaphizet: pp qd ter dñz
rogauit ut auferetur a me: et dixit mibi dñs. suf-
ficat tibi paulē grā mea. Nam uirtus i isir-
mitate pficitur. **ant.** Reposita est mibi corōa

iustitię quaz reddet mibi dñs in illū diē iustus
iudex. **Loopante in me grā sps sci.** **Tres**
ultime lectiones de oim. sci biero. p'ri ui-
delz. Grandis fiducia. **Euangeliz scdm**
mattheū. Dixit simon petrus ad iesū. **et p-**
uersione eius. R. Sēc paulē ap'le p'dicator

ueritatis et doctor gentium intercede p nob ad
deum qui te elegit: ut digni efficiamur grā dei.
Tu es uas electionis scē paulē ap'le p'dica-
tor ueritatis. Intercede. R. Damasci p'posi-

tus gentis arethe regis uoluit me cōprehende-
re a fratribus p muz. Submissus suz in spor-
ta et sic euasi manus eius in noīe dñi. **De-**
et p' dñi nři iesu ch'isti scit qz non mētor. Sb.

R. Magnus scs paulus uas electionis uere
digne est glificandus. Qui et meruit thronum
duodecimū possidere. **A ch'isto d celo uo-**
catus et in terrā pstratus ex psecutore scs ē uas

electionis. Qui et meruit. Ad laudes et per-
bor. ant. Ego plantauit: apollo rigauit: d's au-

tem incrementū dedit: allā. **ps.** Dñs regū re-
liquis. **Unusquisq; ppriā mercedem acci-**
piet scdm suum laborē. ant. Libenter gl'abor

in infirmitatibus meis: ut inbuet i me uir' ch'ri-
sti. **Qm cim isirmor: tunc fortior sum. ant.**
Grā dei in me uacua non fuit: s; grā eius sem-

per i me manet. **Grā dei suz id qd sū. ant.**
Damasci p'positus gentis arethe regis uoluit
me cōprehendere a fratribus per muz submissus
sū in sporta: et sic euasi man' eius i noīe dñi.

Deus et p' dñi nři iesu ch'isti scit qz non mē-
tior. ant. Ter uirgis cessus sum: semel lapida-
tus sū: ter naufragium ptuli p ch'isti noīe.

Nocte et die in pfundū maris fui. capitm.
Bonū certamen certauī cursum p'su-
maui fidem seruauī: de reliquo re-
posita est mibi corōa iustitię: quā reddet
mibi dñs in illū diē iustus iudex. **hy.**

Exultet celum laudibus. **Tu es uas elec-**
tionis scē paulē ap'le. R. P'dicator ueritatis
in uniuerso mundo. **Ad b. ant.** Vos qui se-

cuti estis me: sedebitis super sedes iudicantes
xij. tribus israel dicit dñs. **In regeneratio-**
nē cū sederit filius hōis in sede maiestatis sue.

oio. Deus qui multitudinē. **p scō petro. a.**
Tu es pastor ouium. **Tu es petrus. R.**
Et super hanc petram edificabo ecclesiam me-

am. **oratio.** Deus qui beato petro apostolo.

ut supra i uespis. *Ad. iij. capitulum.* Bonum certamen certavi. *R. b. dñr de coi aplo rum.* *Ad sextam capitulum.*

Magnitudo reuelationum extol lat me: datus ē mibi stūlis carnis mee angliis sathane qui me colaphizet: ppter qd ter dñm rogavi ut auferretur a me: et dixit mibi: sufficit tibi gratia mea.

Ad nonam capitulum.

Eo enim sum minimus aploz qui non sum dignus uocari apls: qm pfectus sū ecclesiaz dei. grā autem dei sum id qd sum: et grā eius in me uacua n̄ fuit.

Notandum qd per oct. di ad magni. ant. Gloriosi principes terre quo. *R.* Constitues eos principes super oēs terrā. *R.* Demores erūt nois tui dñe. *Et ad b. di. a.* Petr' apls cū. *R.* In oēm terraz exiuit sonus eoz. *R.* Et in fines orbis terre uerba eoz. *cū orōne.* Deus qui hodiernam diem. *R.* Gloriosi principes terre quō in uita sua dilexerunt se ita et in morte non sunt separati. *al. a.* Petrus apls et paulus doctor gentium ipsi nos docuerunt legem tuā dñe. *Ad uespas ant.* Iuravit dñs. *cū rel. ps. de aplis caplin.* Audite insule. *hy.* Ut queant lapsis. *R.* Fuit hō missus a deo. *R.* Cui nomen erat ioānes. *Ad mag. ant.* Ingresso zacharia. *Et duplicatur rōne cōmemoracionis festi sci pauli oio.* Deus qui pntem diem. *Deiū sit cōmemoratio de aplis ant.* Gloriosi principes. *R.* Constitues eos. *R.* Demores erūt. *oio.* Deus qui hodiernam diem. *R.* ut supra i festo. *In octa. sci iohannis baptiste sit idem offm sicut in die cū cōmemoracione de aplis.* *In festo uisitacionis glōse uirgis marie ad belisabet in primis uespis antiphona.*

Accedunt laudes uirginis admirande indignis nouiter pmlgate. en uisitat belisabet maria mater ipsamet celica pbitare. *ps.* Dixit. d. *cū rel. ps. de i. maria ant.* Diuo replet mūere maria sine murure cū filius concepit: surrexit ab oraculo statim in montis calculo abiit et pfectit. *R.* Accendit ardoz sps mariaz tangēs celitus de nazareth migrando: mox ad mōtāna transiit: ubi tumultu caruit superna degustando. *R.* Monstrans culmen dulcedinis maria sui sanguinis belisabet salutat: stantem i

domo primi ppinqua templo dñi deuote sibi ministrat. *R.* Carissima sci sps diffudit se diuinitus in puer: cū sensit conceptum salutiferum marie sibi obuium belisabet. cū sensit. *caplin.*

Eo mater pulchre dilectiōis timoris et magnitudinis et scē spei. *hy.*

In mariam uite uiam matrem uerā uiuentium: pie uenit q redemit peccata delinquentium. *G*ressum cepit cū concepit maria multum properans: uisitauit confortauit: belisabet compatiens.

Salutatur inflammatur belisabet et filius: inaudita fiunt ita de dono sancti sps.

Recundata grauidata mater olim sterilis: infās datus nundū nat' exultat christo iubilis. *S*eruit maior gaudet minor maria fert solatium: uisitantis preparatis ad spm ppheticum. *P*recursoz et doctorē maria plebi indicat: qui rectorē purgatozem digito mundo nuntiat. *U*ena gregē duc ad regē maria cūctos uisitās: ut saluet et letet cū sis mē meditās am. *R.*

Specie tua et pulchritudine tua. R. Intende pspere. pcede et regna. *Ad mag. ant.* Acceratur rō in puero nundum nato instinctu facti pncipatus diuinitus sibi dato: nouit presentem dñm in uirgine clam latentez: adorauit cū iubilo ad seruulum uenientem. *ps.* Magni.

Omnipotēs sepiterne dñs q ex oio. *abundantia caritatis beatā mariaz tuo filio secundatā ad salutationē belisabet inspirasti: pīa qd ut p eius uisitacionē donis celestib' repleamur: et ab omnib' aduersitatibus eruiamur. per eundem. d.*

Ad mat. inuit. Regiam celi mariaz pcedi ter adoremus. *Que uisitans belisabet spem cōtulit ut amemus. ps.* Uēte exultemus dñō.

Christi mē celica fōs *hy. ad noct.* *uiū' fluens grā: lux pellēs cūcta sci smata: maria deo prima.* *Ex motu uerri lumis trāsiuit i mōticul: uirgo iuuat uetula: de pcursoze grauidā.* *U*enit de nazareth: ut saluet belisabet: replet do no sps anus et ei' fili'. *I*elisabet cōplacuit: q mē dei affuit isās gaudet in utero: pīte xpo dñō. *M*arie uisitatio: exēplum dat p brauiō: q sit pata oib': ipsā pie qre tibus. *T*rinatatis clementia: cūcta lauet

facinora per mās christi merita: nos duc
cat ad celestia amen. *In primo noct. a.*
De celo uelut radius descendens sacer spūs
belisabet intrauit: mox benedictam uirginem
sanctitatis propaginē pphetice clamauit. *ps.*
Dñe dñs. *ant.* Inter turmas feminas ⁊ sanc
tarum excubias maria collaudatur: ppter fruc
tum quī queritur quo iure mundus emittitur: et
plene uisitat. *ps.* Leli enarrant. *ant.* Uo
cat hanc mēm nomine dñi primo famine heli
sabet in superna: qd fuit clausum alijs in uella
tis mysterijs notitia interna. *ps.* Dñi ē terra
*. Specie tua. *R.* Intende prospere proced.

Lectio prima.

Beatissima uirgo dei a suis primor
dijs dño fuit consecrata: ⁊ propter
beneficia eius inaudita exhibita popu
lo inuocanti: oēs in necessitate constituti
ad eaz confugiunt tanqz ad singulare re
medium: ubi humanum subsidium non
sufficit requisitum. Disponit nanqz oia
inferiora sua sapientia, puidencia ⁊ grati
a, ppulsata. Ubi gubernatrix seculi ⁊ ter
rene potētie: in maria. Ubi mī misericor
die ⁊ imperatrix uenie: i maria. Ubi mā
ter militātis ecclesie: in maria. Ubi aduo
cata seculi: in maria. *R.* Surgens maria
grauida migravit per cacumina in ciuitatem iu
dee. Intrauit domum, ppter zacharie cum ope
re salutis sobrie. *. Et audiuit belisabet sa
lutes mox de nazareth exclamat miratiue. In
trauit.

Lectio secunda.

Huius rei consideratione urbanus
romanus pontifex sextus dure se
rens materiam scismatis occurrentem p
pendensqz animo perspicaci: qz beata uir
go sit peritissima aduocata delinquentiū
uiatorum: reparatrix sagacissima discre
pantium animorum: ⁊ uisitatrix diligen
tissima errantiū singulorum: Pro gratia
igitur extinctionis scismatis impetranda
pie statuit eius uisitationis officiu ab ec
clesia celebrari. Et licet festum uisitationis
marie ad belisabet illo tempore post an
nuntiationem dominicam debuerit cele
brari: quo ipsa scā belisabet uisitauit pp
maximas uirtutes ubi operantes. *R.*
Dixit uerba pphetica belisabet celicola de uis

gine maria. Beata est que credidit in hac sient
que didicit a dño mte pia. *. Venit ex te scā
simus uocatus dei filius sicut predixit angelus
sue matri in uia. Beata. *Lectio tertia.*

Quia tamen illo tempore circa offi
ciu quadragesimale aut passionē
christi ecclesia specialiter occupatur: ne
ergo tanta officij solennitas pretermittat
ad laudem ⁊ gloriā uisitationis uirgis
gloriose: Idem urbanus pie statuit insti
tutionis prefati festi memoriam in crasti
num octauarum iohannis baptiste cū oc
tauis sequentibus de festo uisitationis ma
rie a cunctis fidelibus celebrari. Et au
tem omnis fidelium multitudo ad mēo
riam prefate uisitationis marie ad belisa
bet artius ⁊ duotius excitetur: uoluit idē
romanus pontifex urbanus sextus: ut o
nibus uere confessis ⁊ contritis dictū se
sum uisitationis marie celebrantibus euz
octauis loco distributionum materialiu
in ecclesijs fieri consuetis: d thesauro spi
rituali ecclesie uere indulgentie sicut in
festis corporis christi futuris temporibus
effectualiter largirentur.

Responsum.

Belisabet congratulans punde se humilians
in aduentu messie. Unde ait pdeceat qd mater
dei ueniat ad me cum plausu uie. *. En felix
salutatio duplata exultatio dabatur i sophie.
Unde ait. *. Gloria patri. Unde. *In secō
noct. ant.* Non fuit christus oneri nec grauis
moles pueri uisceribus matris digne: sed igna
ra de pondere cum corporali robore transiit
benigne. *ps.* Eructauit. *ant.* Transiit in ui
nere maria multum pper monticulos scandē
do: euitauit lasciuia ppter morum pstantia
colloquia spernendo. *ps.* Deus nī refugiu.
ant. Longam uiam ptransiit maria: montes
circuit bilaris laborando: honores mundi res
puit: deuotionem tenuit celica meditādo. *ps.*
Fundamenta. *. Adiuuabit eam. *R.* De
in medio eius.

Lectio quarta.

Quam igitur angelus marie nuncia
uit: qz inuenerit gratiam apud deū
⁊ qz de ea conciperetur filius dei ad salu
tem omnium populorū: qz cito ipsa cre
didit statim concepit in utero uerbū di.
Et post gratias exhibitās d rāto bñficio

ibi fto: ex magna caritate et pietate studu-
it suam cognatā belisabet iā sex mensib⁹
gravidatā in iherusalem salutare: et sibi cōpati
et seruire. An̄ dī de eadem. Exurgēs ma-
ria abiit in montana cū festinatione i ci-
uitatem iuda: et intrauit in domū zacha-
rie: et salutauit belisabet. *Re.* Maria parēs
filios plangens qrit depditos in scelere morta-
li. Clamans clamat ut releuet: manus pōit ut
subleuet: ne pena ruant mali. *Re.* belisabet qsi
erat iōānem doctū nouerat de uita supernali.
Clamans clamat. *Lectio quinta.*

Abiit igitur maria cū festinatione: q-
ab angelo i iherusalem facilliter ducta fu-
it sps scī inflammatione: p abrupta monti-
um ducebatur: q eiusdē sps motione suauiter
fuerat agitata. Beata igitur maria i dño
psidens: hilariter transintrauit sup cacu-
mina sicut passer in aspidate itineris con-
gaudebat: p uia suauitate colloqz asp-
nebat: bona montiū i iherusalem collaudabat:
iherusalem i montanis celerrime cupiebat. *Re.*
Rosa de spinis ptulit: uirga d iesse floruit: ma-
ria uisitauit. Uis odoris diffunditur: tota do-
mus pficitur grā cū intrauit. *Re.* Miranda sa-
lutatio fit plebi gratulatio q fructū expectauit.
Uis odoris. *Lectio sexta.*

Uisitauit sibi iueniri i publico ul uide-
ri sed abiit festinanter. Abiit igitur cū
festinatione in ciuitatē iuda: ut iohannes
precursor dñi in utero statim scificaret: ut
chisti incarnatio i ciuitate magis publi-
ca panderet: et ut de illo loco ad fines ter-
re tantoꝝ mysterioꝝ declaratio uberius
portaretur. Et intrauit domū zacharie et
salutauit belisabet. Ecce quō intrauit su-
pior ad minore: dñā ad seruaz: regina ce-
li et terre ad famulā et acillā: ut sic laudā-
do laudib⁹ belisabet uisitare: et laus ciuis
reciprocas ad laudes resonaret. *risoru.*
Stella sub nube tegitur maria mūdo pmitur
rutilans in splendore. belisabet pducitur ad
solamen lux spargitur roborans in uigore. *Re.*
Luna soli iungitur belisabet deuoluitur: estu-
ans i amore. belisabet. Glā. belisabet. *In. iij.*
noct. ant. Tunc ad sermonē uirginis dabat
donū flāminis mī fil et pli: hic gaudebat in
utero hec puidit de puero et de regia poli. *ps.*

Lantate. i. *Re.* Adest mira credulitas ac uirgi-
nis secunditas p exēplū monstratuz: concepit
prius sterilis: q uox est impossibilis nisi p uerbū
datum. *ps.* Dñs regn. exl. *Re.* Sit nature ppi-
quos: qd sterili sit filius: quā uirgo fiat pgnans
sed nihil impossibile deo nec ifactibile p uerbum
suū dictans. *ps.* Lantate. ij. *Re.* Elegit cā. *Re.*
In tabernaculo. *Lect. i. euā. scdm lucā.*

In illo tpe exurgens maria abiit in
montana cū festinatione i ciuitatē iu-
da: et intrauit domū zacharie: et salutauit
belisabet. Et iliqua. *Om. i. ab. epi. Le. vij.*

Mirabile est oibus ut q fidem exigūt
fide astruant. Et iō cuius anglis absco-
dita nunciaret: ut fides astrueret exēplo
senioris femine sterilisqz pceptuz uirgini
marie nunciaret: ut possibile deo oē qd
ei placuerit assereret. Ubi audiuit hoc
maria non quasi incredula d oraculo nec
quasi incerta d nūtio nec quasi dubitans
de exēplo sed quasi leta p uoto religio-
sa p officio festina p gaudio i montana
prexit. Quō enim iam plena deo nisi ad
superiora cū festinatione pscenderet. *Re.*
Decasū uirgo nescit uelut lux mundi pfluat d
summo fundēs lumīne. belisabet applicuit: d
uotos sibi attrahit: de celo pandēs numen. *Re.*
Sps rapit symbola celestibus pformia tanqz
aquaz flumen. belisabet. *Lectio. viij.*

Discite uos scē mulieres sedulitatē
quā pregnantib⁹ debeat exhibere co-
gnatis. Mariā q ante sola in intimis pe-
netralibus uersabat non a publico uirgi-
nitatis pudor non a studio aspitas mon-
tiū non ab officio plicitas itineris retar-
dauit. In mōtana uirgo cū festinatione uir-
go officij mēoz iurie inemor: affectu ui-
gente non sexu relicta prexit domo. *Re.*
Thronum lucis pspexerat q ut auroa fulse-
rat sole mane splēdente: belisabet ut uidit. Uer-
ba q palam ptulit speculo suadēte. *Re.* In ma-
rie pntia patent plā latentia belisabet dicente.
Uerba. *Re.* Gloza. Uerba. *Lectio nona.*

Oscite uirgines scē non circūcursāz
per alienas edes non demorari in
plateis nō aliquos i publico miscere ser-
mones: maria in domo sera festina in

publico mansit apud cognatas suam tri-
bus mensibus: non quod domum eam delecta-
ret aliena: sed quod frequentius in publico ui-
ri displicebat. Didicistis uirgis pudorem
marie: discite humilitatem. Venit, propinqua
ad proximam iunior ad seniore: nec solus
uenit sed et prior salutauit. Decet enim ut
quanto castior uirgo sit tanto humilior. *Re.*
Belisabet ex opere signorum dat per pignora: ma-
ria inuocare. Quam gratia strinxerat: et pietas
mouerat uetula uisitare. *Ps.* Illis diffidat ho-
die ad maria perfuere sibi supplicare. Quam
Ps. *Gla.* *Qua.* *Ad laudes et per horas ant.*
Sacra dedit eloquia maria risoria belisabet
laudanti: clamauit deo canticum magnificando
dominum discursu bona danti. *Ps.* Dominus regnauit.
cu. rel. ant. Tunc exultauit animus cum ipsius sit
filius angelo nuntiante: ancilla dei credidit co-
festi uerbum genuit maria supplicante. *ant.* Ve-
ra humilitatio fuit christi perceptio deo respiciente:
ex hoc laudabunt singuli: marie materem seculi
ipsamque sic dicente. *ant.* Magna profecit dominus in
marie uirtutibus deum percipiendo: sit mihi plena gratia
et impetratrix uenie omnibus miserando. *ant.* Ma-
ria tribus mensibus quasi stetit laboribus belis-
abet subdendo: proferebat de angelo et uerborum
mysterio que protulit salutando: mutus audiuit
eloqui, prophetas domini de christo declarando:
plena uidit de puero mirabili ab utero percursorum
uocando: sancta post reuerentia reuerfa est ad pro-
pria maria contemplando. *capitulum.* Ego mihi. *hy.*
Ex sacro tabernaculo uirtutis flos
egreditur: in motis diuerticulo odor
marie spargitur. Ex caritatis germine
belisabet appropriat: et pietatis culmine ip-
sam deuote uisitat. *Ps.* salutem seruam dominam
hic materem christi noiat. profertur ingens gratia
materem et plene satiat. Quia christi incarna-
tio per mundum natus pandit: hunc adorat
cum gaudio: quod uentre matris claudis. Clamat
senex in iubilo uidens marie gloriam: bea-
ta credens angelo fuisse re ueridica. *h.* ic
stupet rex regum nature mutans ordinem:
ubi fuit miracula per solum celi principem. *Ps.* ia
uirgo piissima sufficiens auxilium: cum sis
mihi largissima nos uisites in seculum amen.
Ps. Diffusa est. *Re.* Propterea benedixit. *Ad b.*
ant. Adiutrix uisitatio et frequens ministratio

belisabet oblata: mariam dat propinqua ad ipse
dam gratiam cum fuerit uocata: nam mihi est ecclesie flu-
entis nancule subditos gubernando propin-
quos suo regimini dirigetis flammis deuotus ui-
sitando. *car.* Benedictus dominus. *oio.* ut supra
Ad. iij. capitulum. Ego mihi pulchre. *ut supra*
Re. b. z. * de cetero uirginum. *Ad sextam capitulum.*
Surge propera amica mea et ueni ias
hyes transiit iber abiit et recessit: flo-
res appuerunt in terra nostra tempore putationis
aduenit. *Ad nonam capitulum.*

Surge propera amica mea speciosa
mea et ueni columba mea in forami-
bus petre in cauerna macerie: ostende mi-
hi faciem tuam: sonet uox tua in auribus meis.
uox eius tua dulcis et facies tua decora. *In*
lectio uesperis ant. laud. Sacra dedit do-
quia. *cu. rel. ant. ps.* de sancta maria capitulum.
Ego mihi pulchre. *hy.* ut in primis uespis.
In maria uite uia. *Ps.* Diffusa. *Re.* Propter
ea. *Ad mag. ant.* Iesu redemptor optime ad
mariam nos ipsemet ut mundi aduocata pa-
ri forma nos uisitet sicut fecit belisabet per summa
pietatem: mores et actus dirigat et ad celos alli-
ciat per gratiam collata. *car.* Magnificat. *oio.*
ut supra infra octauis uisitationis uirgis ma-
rie ad belisabet non fit de aliquo alio fe-
sto nisi tantum commemoratio de apostolis. Et in
octa apostolorum petri et pauli fiat commemora-
tio de beata uirgine: non obstat quod fit of-
ficium duplex infra hebdomadam. *Lec. i.*

Exposita mundo gaudia hodierna fe-
stiuatis nouitas multis occultata
retro seculis matrem. scilicet pia humilis officio
sa salutationis uisitatio euangelice ueri-
tatis auctoritate dudum firmata institutis
salutaribus renouauit. Post allocutio-
nem siquidem et uisitationem angeli beata
dei genitrix ueteris cognate domum cum
festinatione montana subiens humiliter in-
trauit: et belisabet quam percursorum domini pa-
ritura nouerat congratulando de dono co-
gnate et seni ministratura iuuecla uisitat
et salutat. *Lectio secunda.*

Adiuinit enim maria ab angelo sterili
ceptum semine leta per uoto religi-
osa per officio festina per gaudio relicta do-
mo propria urgente uetis affectu cognate

in montana prexit. Quō enim iam deo plena nisi ad superiora uirtutum culmīa festinanter pscenderet: q̄ supernoꝝ ciuiū obumbratione uirtutis altissimi suauitatem degustauit. Leta igit ad salutandum belisabet uirgo in mōtana abiit: portans in utero filium dei regem gl̄e dñi mātē statis.

Lectio tertia.

Enit p̄p̄inqua ad p̄ximam iunior ad seniorē rex ad militez supior ad inferiorē: maria ad belisabet christus ad iohannem: ut uirtus debiliū a fortiorib⁹ roborēf. Occurrit belisabet et antiq̄ sterilitatis carens opprobrijs amicūz sponsi solis aurozam seruū dñi iudicis preconē uocem uerbi p̄phetam altissimi felicissimā uentre deportat.

Lectio quarta.

Quaz dignū et felix sc̄az occurfus femiaz: Quā beatissime matres beatissimorum paruuloz: Stupenda satis humilitas: uirgo mater saluatoris dñi m̄em uisitat serui et precursoris. Salutat prior uirgo maria ita fortassis inq̄ens. Gaudiuꝝ tibi semp sit cognata dilectissima. Et forte aliquo sermone cōgruo grates referens resalutat belisabet facta. Salutate m̄e christi repletus est iohānes spū sc̄o. Uocem prior belisabet audiuit: sed iohannes prior grām sensit: et cū repletus spū sancto exultaret in utero repleuit et matrem.

Lectio quinta.

Anguntur amplexus matrū uenit ad oscula: felices uteri copulantur: regēz et militem non nisi duo tenerrimi parietes p̄iungunt. Belisabet salutantez m̄em dñi sui esse cognouit: et eā cum ueneratione debita uenerata est. Iohannes cum q̄ uirginis portabat utero esse deuz intellexit. Et q̄ lingua non poterat aīo exultante salutauit: et officiū p̄mptitudiez nundū nato dño quib⁹ ualebat indicijs intimaui.

Lectio sexta.

Et q̄ eum aduenisse gaudebat qui p̄ceptus ex carne mātis uirginis filiū altissimi uocaretur et esset et illuz: quē ubiq̄ p̄ntem nouerat: et corporaliter eū adesse sentiebat. Magna uocis deuotio ne m̄em laudans et filiū clamabat. Be-

nedicta tu in mulieres. B̄ndicta inq̄rā inter oēs mlieres benedictas maiori b̄ndictione incōpabiliter: isignisq̄ et diuini germinis gloriā suscepisti: non amittens integritatis coronā. Per te maledictio prime mātis exclusa est: que sola fuisti particeps b̄ndictionis et expers maledictōis omnium muliez.

Lectio. f. e. sc̄dm lucā.

In illo t̄p̄e Exurgens maria abiit i montana cum festinatione i ciuitatē iuda: et intrauit domū zacharie et salutauit belisabet. Et reliqua. **Sequitur omelia sancti ambrosij epi. Lectio. vij.**

Duerit deferre senioribus: sit magistra humilitatis: in qua p̄fessio ē castitatis est et cā pietatis: est et norma doctrine. Contuendum est eīz q̄ supior uenit ad inferiorē: ut inferior adiuuetur. Maria ad belisabet christus ad iohāne. Deniq̄ et postea ut sanctificaret baptisum iohannis dñs uenit ad baptismum. Cito quoq̄ aduentus marie et p̄ntie dñi ce beneficia declarātur.

Lectio octaua.

Imul aut ut audiuit salutationem marie belisabet exultauit infās in utero eius: et repleta est spū sc̄o belisabet: et exclamauit uoce magna et dixit ad mariam. Et de distinctione singuloꝝ uerborū proprietates: uoce prior belisabet audiuit: sed iohānes prius grām sensit: illa nature ordinē audiuit: iste exultauit ratiōe mysterij.

Lecti. nona.

Illa marie iste deū sensit aduentū. femina mlieri et pign⁹ pignori. Iste grām loquūtur illi intus opant: pietatis q̄z mysteriū m̄nis adorūntur p̄fectib⁹. Dupliciq̄ miraculo p̄phetāt m̄es spū paruuloz. **Sequitur isra hebdomadam de sermone. Lectio prima.**

Benedicta tu in utero p̄pter singularem fructū i mundo: p̄pter humilē cultū in celo p̄pter excellentissimum premis. Sed et b̄ndict⁹ fruct⁹ uentris tui: nō generali more sc̄orum b̄ndict⁹: sed super oīa b̄ndictus in sc̄la. Ille inq̄z fructus p̄ quē et semen incorruptionis et supne hereditatis: quā in adam pdidim⁹ uirginal uentris fructū recepim⁹: qui ad saluādū

ggz

mundū uenit in noīe dñi merces nra fili
fructus uētris benedictus. *Lectio scda.*

Sancta admodū helisabet uel mu
lier ⁊ noua mī uenientē ad se mox
ut uidit mīem dñi sui esse cognouit. Sed
nihil in se talis meriti reperiens q̄ digna
fieret a tanta hospite uisitari dicebat. ⁊
unde hoc mihi ut mī dñi mei ueniat ad
me: *Q̄sta* in corde pphētisse erat hūili
tas. Nimirum ille sps qui eius pphētie
donū cōtulit munus ēt prestitit humili
tatis. Quo circūplexa minus dignam se
aduentu mīis dñi sui recognouit. *Lc. iij.*

Prophetico eim repleta spū n̄ qua
si ignorans hoc ptulit sed quasi n̄
humani hoc meriti sed diuine gr̄e mun⁹
esse cognoscat: ut māt pphete a mīe dñi
ad ppheticum sui pignoris salutarē: pp
ter qd dixit. Unde hoc mihi est: *Q̄stū*
bonum mihi accidit non cognosco me
um. Unde hoc mihi: qua iustitia quibus
factis p quibus meritis ut uēiat mī dñi
mei ad me: Miraculum sentio mysteri
um cognosco. Auscultate qd senserit aut
qd cognouerit: Ecce inq̄t ut facta ē uox
salutationis tue in aurib⁹ meis: exultauit
in gaudio infans in utero meo. *Lc. iij.*

Aquam scā salutio: o miranda ⁊
subita opatio sps sancti: ut uno co
dēqz mo: nento euz uoce saluantis gau
diū nascat paruuli nundū nati. Stati
eim dū uox puenit ad aures corporales
uirtus spūalis cor intrauit audientis. In
tellexit helisabet eodē quo impleta erat
spū reuelante q̄ exultatio sui significaret
infantis illius ad se uenisse mīem: cui⁹ in
fās eius precurso: futurus existeret. Po
terant ne mī ⁊ infans ab exultatione ua
care: ⁊ quocunqz miraculo quibus pñs
aderat pñtia regnantis ⁊ mī mundi idēp
toris: *Q̄stū* glōsum pconis officiū qui iter
mīna adhuc pclusus uiscera ad futurum
tā saluatores mundi q̄ sermone n̄ potat
spū pphētico exultās reuelabat. *Lc. v.*

O stupenda dignatio puez nouiter
pconceptum in motu exultationis
prumpere ei⁹ gratanter occurrere: ser
uicio dulciori quē utero uirginali diuini

tus sensit infusū. A sclo non est auditum
q̄ exultaret q̄s sicut hic puulus in utero
mīs. Beata aīa que in uia pēcorū non
stetit: sed uia secretiori semita de celestib⁹
officiis egrediens inaudite pgratulationi
nis est sortita dulcedinē. felix helisabz ad
quaz mī pperat redēptoris quā salutari
ois obsequiis celoz impatris honorat.
Sed puer multo felicioz: q̄ saluantis ma
iestate agnoscens infra uiscerū tenebrosa
uolumina gaudio gaudet: q̄ ui tā beate
salutationis attendit. *Lectio sexta.*

Et ppter hoc pphētisa spū sancto
repleta cū qualis ⁊ q̄sta esset q̄ ad
se uenerat agnouisset: ⁊ qua se indignam
eius uisitatione iudicaret: postqz uirginē
mīez benedictā in mulieribus ⁊ fructus
uentris eius bñdictum ac gaudiū prolis
in utero suo ptestata fuisset: ea⁹ de uirgi
ne mīe per spm in occulto didicerat: ⁊ di
uina operante potentia absqz ulla ambi
guitate cōplenda cognouerat oibus qui
aderant palmā euangelizauit dicēs. Be
ata q̄ credidit qm̄ pficiē in ea que dicta
sunt ei a dño. Tanto igz miraculo cū ma
ria spm quē inter cordis sui secreta sūma
plenitudine redundantē sentiebat: p alie
ni oris claustra cerneret erupisse: ampli⁹
se p̄tinere non potuit. Et ad manifestatio
nem sps os suum appuit: ⁊ uerbū bonū
qd pceperat eructās in laudē dñi ⁊ salua
toris sni exclamauit dicēs. Magnificat
aīa mea dñm. Et exultauit spūs meus in
deo saluari meo: Cui est honor ⁊ impiū
in secula seculoz amen. *Sequitur de o*

melia sancti ambrosij epi lectio septima.

Iesus eim qui i utero uirginis erat
ioannē adhuc in uentre mīs posi
tum sanctificare festinabat. Deniqz ante
qz ueniret maria ⁊ saluaret helisabet n̄
exultauit infans in utero eius: sed statim
ut maria locuta est uerbum: qd filiū dei
in mīs uentre suggererat exultauit infā
in gaudio. Et tunc primum suum precur
sozem fecit pphetam iesus. *Q̄stū* portebat
quoqz mariam dei ple dignissimaz post
alloquium angeli ad montana conscen
dere ⁊ in sublimioribus cōmorari. Unde

scriptū est. Consurgens maria in diebus illis uenit in montana. **Lectio octaua.**

Oebuerat et cum eēt solitudine n̄ pigra, ppare solite: et spū s̄co plena ad sublimiora pducī et uirtute dei protegi a qua iam fuerat obūbrata. Uēit ergo in ciuitatē iuda et intrauit i domū za charie et salutauit helisabet. Et factū est cum audiuit salutationē marie helisabz: exultauit infans in utero ei⁹ et repleta est spū sancto. **Lectio nona.**

Non est ita dubiū qđ q̄ tūc repleta est spū s̄co, ppter filiū sit repleta. Neqz enī prīmū spm̄ scm̄ meruit: s; cū iohannes adhuc clausus in utero spm̄ s̄c; recepisset: tunc et illa post s̄cificationē filij repleta est spū s̄co. Poteris hoc credere si sile qđ ē de saluatore cognoueris. **Incipit priuilegium dñi bonifacij pape. ix. de uisitatione uirgis marie ad helisabet.**

Bonifacius eps seruus ser **Lec. i.** uoz dei ad ppetuam rei memoriā lupni benignitas p̄ditoris humanā creaturā ad filitudinē suā creataz misericordi ter pietate respiciens: et collapsā fore prīmī parentis lapsu p̄siderans: illā miro d̄ creuit p̄silio releuandam ut. s. uerbum su pernū qđ erat in principio eaz a mortis nexibus libaret. Voluit igr̄ p̄j p̄is quā nos dilexit caritas t̄pis ueniente plenitudine uerbum ipsū eternū sub forma serui carnē n̄e mortalitatis assumere: ut tā dem mortē n̄iaz moriendo destrueret: ac dānationis sn̄iam sil et maculā: quaz per reatum primī hōis generis humani posteritas icurrisse noscebat: clemēs uerbī eterni bonitas aboleret. **Lectio scda.**

Quia, ppter de clara stirpe regīa dā quicā peligeret uirginē in cuius utero mystico spiramine uerbū ipsum car nē suscipet: ut egrederetur iux uerbū propheticum uirga de radice iesse: et flos de radice ei⁹ ascenderet: et req̄sccret sps dñi super eū. Perfectā reginā inclytā in matre eligens: q̄ tāto regi digna fuit sui cor poris thalamū ppare: de quo tanqz spōsus pre filiis hoīum pcederet speciosus: Locū in nazareth que flos siue s̄citas d̄

ad suam conceptionez elegit: in quo per angelice salutationis eloquiā ipsius icar nati uerbi mysteria miraqz fuerunt solennia celebrata. Ibi. n. n̄e redēptionis sup̄simus exordia: ibiqz prīmū dies s̄cificati onis illuxit: qui nobis de salute spem itulit et de eternitate letitiaz. **Lectio tertia.**

In hoc tenim tāte secūditatis loco uirgo regia uenustissima a deo cōsecrata flos s̄citat̄is uas celestis gr̄ie mundissimū oīum uirtutū florib⁹ redimita cuius pulchritudinez sol et luna mirant: redēptoren: gentiū uirgo pcepit: datura lucem gentib⁹ sub mortis caligie p̄stituta. Sane ipsa regina celoꝝ in cuius se clausit uiscera dei filius s̄c; hō: ex tanti hono ris fastigio sibi p anglin nunciato nequa qz elationis assumpsit spm̄: sed tanqz ancilla humilis q̄uis m̄ effecta dñi humilitatis sue quam respexit dñs exequēs officij: exurgens abiit in montana ad helisabz cognatā suā: q̄ uocabat sterilē tā sex mensibus pregnantē cū festinatione. Et quēadmodū ab āglo humillime salutationis suscepit oracim: sic et ipsam helisabet humiliter salutauit. **Lectio. iiii.**

Helisabet uero ut salutationē auditu s̄co: et incarnati uerbi mysteriū in utero sentiens uirginali: uoce magna exclamauit et dixit. B̄ndicta tu inter muleres et b̄ndictus fructus uētris tui. Et uñ hoc mihi ut ueniat m̄ dñi mei ad me: Ecce enim facta est uox salutationis tue in auribus meis: exultauit pre gaudio infans i utero meo. Et beata que credidisti qm̄ p̄ficientur in te que dicta sunt tibi a dño. Ad quam uirgo ueneranda in humilitatis spū r̄dens illud mirabile canticū decātauit. Magnificat aīa mea dñs. Et exultauit sps n̄s in deo salutarī meo. Qui a respexit humilitatem ancille sue ecce enim ex hoc beatā me dicent oēs generationes. Quia fecit mihi magna qui potēs est et scm̄ nomen eius. **Lectio quinta.**

O magnum mysteriū o admirabile cōmertium o ineffabile sacramētum: ut m̄es de pignozibus q̄ gestabant

in uteris i spu pſentirent ⁊ ēt pphetarēt:
ut ſacri euangelij pandit hīſtoria. celi re-
gina partu pſecrāda diuino p hūilitatis
ampliori ſignaculo pcurſoris ſui quē ge-
ſtabat filij genitrici grauide humanitatis
ipendit obſequium. Quo ipenſo cōpleta
qz huiusmodi uiſitatōe quaſi triū niſum
tpe: in domū ſuā eſt reuerſa. Nec ē. n. illa
de qua ſacra canūt eloqa q ſola amicta:
lunā hīs ſb pedib⁹: ſtelis meruit corōari
duodēis. Nec ē. n. illa q i ſuis caſtis uiſce-
ribus celi terreqz geſtauit opificem: ⁊ ſo-
la ciūctas heredes inēmit: ⁊ p chriſtiano
pplo ut aduocata ſtrenua ⁊ exoratrix p
uiſit ad regē quē genuit iſcedit. **Le. vi.**

Iſitur feliciſ recordatōis urbanus
papa ſextus pdeceſſor nſ dignū re-
putans ⁊ debitu: ut feſtū uiſitationis ipſi
us beate marie uirgis: qn ut pſertur uiſi-
tauit heliſabet in dei ecclā celebrare: q
teſtimonio ſcī ſuffultum euangelij huma-
nis neq actibus detractari: ac attendēs
q laudes tante uirgis humana lingua n
ſufficit exprimere: nec ē ſcī ⁊ iuſti eam in
cuius ille quē celi cape non poſant ſe cō-
tulit aula uirginali dignis laudū pconiſ
ad plenū eſſerre potuerunt: ⁊ cōſiderans
idem pdictus pontifex: q ex quo dñm i
ſanctis ſuis laudā iubemur: qzto magis
in ueneratione beate marie uirginis ma-
tris ipſius exultātib⁹ animis collaudā:
⁊ eius laudū augendo timulos grās refer-
re quē genuit filio debeamus: q ē exalta-
ta ſuper ſydera ſtellato pſidet ſui ſolio ge-
nitoris. **Sequitur de omī ſcī ambroſij epī**

Inuenit beata maria ſicut in
aliqz tis exemplarib⁹ repimus pphē-
tare. Non. n. ignoram⁹ qd ſcōm alios co-
dices ⁊ hec uerba heliſabet uaticinetur.
Spū itaqz ſcō tunc repleta eſt maria qn
cepit hīe in utero ſaluatorē. Statim. n. ut
ſpū ſcō accepit dñici corporis pditorez
⁊ filius dei eē cepit in utero: ēt ipſa iſpleta
ē ſpū ſcō. Exultauit ergo iſans i utero he-
liſabet ⁊ repleta eſt ſpū ſcō: ⁊ clamauit
uoce magna ⁊ dixit. Bndicta tu inī mu-
lieres. Debemus i hoc loco ne ſimplici-
ores qz decipiantur ea que ſolēt hereti-

ci oppōere ſhutare. In tāta qppe neſcio
quis prupit inſaniā ut aſſereret negataz
ſuiſſe mariā a ſaluatorē: eo qd poſt nati-
uitatē illius iuncta fuerit ioſeph ⁊ locut⁹
eſt. Que ⁊ quali mte dixerit ipſe nouerit
qui locutus eſt. **Lectio octaua.**

Si qn iſg heretici uobis tale qd ob-
iecerit: rīdete eis ⁊ dicite. De ſpū
ſancto plena heliſabet ait. Bndicta tu
iter mulieres. Si a ſpū ſcō bndicta ca-
nitur maria: quō eam ſaluator negauit:
pſorro qd aſſerunt eā nupſiſſe poſt pñ:
unde approbent non hnt. J. n. filij q io-
ſeph dicebant non erant orti de maria:
neqz eſt ulla ſcriptura q iſta cōmemoret.
Bndicta tu iter mulieres ⁊ bndict⁹ fruc-
tus uentris tui. Et uñ hoc mihi: hoc qd
ait unde mihi hoc non ignorans dicit: ⁊
maxime ſpū ſcō plēa quaſi neſciat qd iux-
tā dñi uoluntatem m dñi uenerit ad eaz: ſz
iſto ſenſu loquitur. Quid boni feci: que
mea opa tanta ſunt ut m dñi ad me uē-
at: per quā iuſtitiam ex qbus bonis: De
qua fidelitate mentis hoc merui: ut ma-
dñi mei ueniat ad me: Ecce cīm ut ſacta
ē ſalutatio tua in aures meas exultauit i-
ſans in utero meo. **Lectio nona.**

Sancta erat aīa beati ioannis ⁊ ad-
huc in mīs utero clauſa uenturi
qz in mundū ſciebat quem iſrael ignora-
bat. Uñ exiliuit ſed i gaudio. Senſerat e-
nim ueniſſe dñm ſuū ut ſcificaret ſeruum
anteqz de mīs uentre pcederet. Utināz
mihi eueniat: ut ab infidelibus ſtult⁹ di-
car qui talibus credidit: opus ipſū oſcūdit
⁊ ueritas: non me ſtulticie ſed ſapiēcie cre-
didit: ⁊ qz hoc qd ſtultū apud hoīes ſi-
los putatur mihi ſalutis occaſio ē.

Nē diuine uiſus fuiſſet reſiſte **le. i.**
re uoluntati: q tam ſibi qz alijs de-
uotis ad huiusmodi ſanctā feſtiuitatem
celebrandā: ut pie idē pdeceſſor credi-
dit: dignata ſuit mentē inſpirare: Delibe-
ratione ēt ſuper hoc matura phabita de
ſm ſuoz ſancte romane ecclē cardinali-
um: de quoz numero tunc eram⁹: pſilio
ad exaltationem fidei catholice digne ⁊

rationabiliter uidetur. vi. idus aprilis pontificatus sui anno. xi. statuit ut festum prefatum uidelicet festum uisitationis beate marie uirginis quod ut prefertur uisitationis belisabet. vi. nonas iulij annis singulis in dei ecclesia cum laudum cantico letitia et iubilo cordis tripudio sub duplici officio per orbem uniuersum sollempniter celebraretur.

Lectio secunda.

Suasit et consuluit idem predecessor ut ipsius festi uigilia ut uigilia natiuitatis et assumptionis predictae uirginis festiuitati et in obseruatione ieiunij deuotius obseruaret. Et mandauit filii: ut duplex officium absque alicuius sancti commemoratione exceptis primis uespis anni octauam apostolorum petri et pauli et officio totius diei octauae cum commemoratione tamen eiusdem noui festi per septem sequentes dies in dei ecclesia cum celebritate debita decantaret.

Lectio. iij.

Alii uolens idem predecessor christi fideles ad colendum tamen festum uirginis et celebrandum donis spiritualibus animare ipsosque mysticis de thesauris militantis ecclesie benedictionum muneribus cupiens peruenire omnibus uere penitentibus et perfectis qui matutinali officio festi eiusdem ecclesiae in qua idem officium celebraretur interessent centum diebus numero ieiunium. Qui uero misse totidem. Qui autem in primis ipsius uespis filii centum. Qui autem in secundis totidem. Illis uero qui prime tertie sexte none ac completorii officijs interessent per qualibet horarum ipsarum quadraginta dies. Illis autem qui per octavas festi predicti matutinalibus uespis misse ac predictarum horarum officijs interessent: centum dies singulis octauarum ipsarum diebus de omnipotens dei misericordia et beatorum petri et pauli apostolorum eius auctoritate premissis de iniunctis si bene prius misericorditer relaxauit.

Lec. iiii.

Eautem per eo quod ipsius predecessoris premissis precepte minime extiterunt: huiusmodi constitutio dicti predecessoris frustrata effectus: uolentes ex auctoritate apostolica decernentes quod huiusmodi constitutio a dicta die uidelicet. vi. idus aprilis perinde sortitur effectum: ac si super ea dicti predecessoris

sub ipsius diei date precepta fuissent. prius superius enarratur: Quodque precepta licet ad probandum plene constitutionem huiusmodi ubique sufficiant: nec ad id probationis alterius administrationem requiratur.

Lectio. v.

Universos patriarchas archiepiscopos episcopos et alios ecclesiarum prelatos monemus: et hortamur in domino per apostolica eius scripta in uirtute sancte obedientie districte precipiendo mandantes et remissionem peccaminum iniungentes: quatenus tam gloriosum festum celebretur annis singulis. vi. nonas iulij ut prefertur deuote ac sollempniter celebretur. ac ieiunium iniungentes huiusmodi uigilie suadeant in augmentum meriti obseruari et faciant per uniuersas ecclesias suarum ciuitatum et diocesum celebrari ac officium pagi supradictum ut pia eiusdem uirginis intercessionem ipsi christi fideles et hic a nostris protegi et futura sempiterna persequi gaudia mereantur.

Lectio sexta.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre uoluntatis constitutionis monitionis exhortationis et mandati infringere uel ei ausu temerario contrarie. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum rome apud sanctum petrum quando idus nouembrii pontificatus nostri anno primo.

Sequitur de omelia sancti ambrosii episcopi Lectio septima.

Nisi enim fuisset celestis et beata natiuitas saluatoris: nisi habuisset diuinitatem aliquid et humilitatem hominum supergradietis nunquam in toto orbe illius doctrina penetrasset. Si tamen homo fuisset et in marie utero et dei filius: quod poterat fieri ut illo tempore et nunc non solum corpora: sed et animarum morbi multiplices curarentur. Quis nostrum non insipiens fuit: qui nunc propter misericordiam dei habemus intelligentiam et scimus deum: Quis si incredulus iustitie quod propter christum iustitiam habemus sequimurque iustitiam: Quis nostrum qui non errabundus et uagus qui nunc propter aduentum saluatoris non fluctuamus atque turbamur. sed sumus in uia illo uidelicet qui ait ego sum uia.

Possunt et reliqua congregantes. **Leviij.**
uidere quoniam omnia que scripta sunt de eo
diuina admiratione digna referantur: quod et
natiuitas illius et nutritio et uirtus et pas-
sio et resurrectio non solum illo tempore: sed
nunc operentur in nobis. Quis nos o ca-
thecumini in ecclesiam congregauit? Quis
stimulis impulit: ut relictis domibus in hunc
ceterum coeatis? Neque enim nos domos no-
stras singillatim circuimus: sed omnipotens
patris uirtute inuisibili subiicit cordibus ue-
stris quos scit esse dignos hunc ardorem:
ut quasi iuncti et retractantes ueniamus ad
fidem: maxime in exordio religionis cuius ue-
luti trepidi et pauentes salutis fidem cuius
timore suscipitis: obsecro uos o cathecu-
mini nolite retractare. **Lectio nona.**

Nemo uestrum formidet et pauet:
sed sequimini preuentum iesum. Ille uos
trahit ad salutem: congregat in ecclesiam nunc
quidem super terram. Si autem dignos fructus
feceritis in ecclesia primitiuorum quod scripti sunt
in celestibus: Beata que credidit et bea-
tus qui credit: quia erit perfectio his que
dicta sunt ei a domino: super quibus et maria ma-
gnificat dominus iesum. a. Magnificat autem anima mea
dominum spiritum domini. Que quam habeant inter-
pretationem si concesserit dominus ut rursus in ec-
clesiam congregemus: ut confestim ueni-
atis ad domum dei: et diuine lectoris prebea-
tis aures queremus uelut abimus discer-
nemus in christo iesu cui est gloria et impe-
rium in secula seculorum amen. **In sacro-
rum martyrum pcessi et martiniani oratio.**

Omnis qui nos sanctorum tuorum pcessi et
martiniani confessionibus gloriosis
circundas et protegis: da nobis et eorum imi-
tatione perficere et intercessione gaudere. p.
Tempore quo sumus magis. **Rec. i.**
Crepuerit itus: ipsissimus nero tradi-
dit beatissimos apostolos christi petrum
et paulum paulino uiro clarissimo magi-
sterie potestatis. Eodem autem tempore paulinus ma-
cipauit eos in custodia mamortini. Et ue-
niebant ad eos multi christiani infirmi et
curabantur ab infirmitatibus suis: atque a-
lii a demonibus obfessi liberabantur per
orationes apostolorum. Erant autem custodie

tes eisdem beatissimos apostolos mul-
ti milites. Inter quos erant duo magistri:
ani mello principis pcessus et martinianus.
Ipsi cum uiderent mirabilia que faciebat
per beatos apostolos suos dominus iesus christus
mirari cepunt dicentes. Viri uenerabiles
hostis quod hic ipator nero iam in obliuione re-
cessit a personis uestris. Ecce enim noue in-
fantes sunt qui in custodia estis. Rogamus itaque
uos ut ambuletis quo uolueritis: et tantum
nos in huius nomine in cuius uos cognouimus
facere uirtutes magnas baptizate. **Le. ii.**

Tunc dixerunt eis beatissimi apostoli pe-
trus et paulus. Vos credite ex omni
corde et mente uiam in nomine sancte trinitatis
et uos ipsi potestis facere quod nos facere co-
gnouistis. Nec audientes qui in custodia e-
rant clamauerunt unanimiter dicentes. Da-
te nobis aquam quod siti piclitamur. Eadem
autem hora beatissimus petrus apostolus et pau-
lus in ipsa custodia mamortini dum esset di-
xit ad eos. Credite in deum patrem omnipotentem
et in dominum iesum christum filium eius unigeni-
tum et in spiritum sanctum et omnia ministrabitur
uobis. Eadem autem hora miserunt se omnes
prostrati ad pedes apostolorum rogantes ut bap-
tismum ab eis reciperent. At uero beatis-
simi apostoli orauerunt in ipsa custodia. Cum
que orassent: illico beatus petrus apostolus fecit
signum crucis in monte tarpeio in custo-
dia mamortini. Et eadem hora emanau-
runt aque de monte. Tunc baptizati sunt
beatus pcessus et martinianus magistrum
mello principis a beato petro apostolo. Nec
dum uidissent cuncti qui in custodia erant: pro-
strauerunt se ad pedes beati petri apostoli et
baptizati sunt. permiscui sexus et etatis nu-
mero. xlvij. Tunc obtulit per eis sacrifici-
um laudis et participati sunt omnes corporum
et sanguine domini nostri iesu christi. **Lect. iij.**

Tunc uidentes beati pcessus et mar-
tinianus magistrum mello principis
dixerunt ad sanctos apostolos christi petrum
et paulum. Pergite quo desideratis: quod
et oblitus nero despauit de uobis. Exeu-
tes autem de custodia sancti apostoli petrus et
paulus uenerunt per uiam que appia nun-
cupatur et ceperunt peruenire usque ad por-

tam appiaz. Tunc beatissimus pet' apls
dum tibiam demolitam haberet de cō
pede ferri: cecidit ei fasciola ante septem
folia i uia noua. Eodez tēpore uenit iux
ta portam appiam: et uidit dñm iesū chri
stum. Quez recognoscēs dixit ei petrus.
Dñe quo pergis? Et dñs ad eū. Romaz
redeo iterum crucifigi. Tu aut redi ro
mam. Et redit petrus romam. Lūqz re
diret mane. Ecce magistriāi milites tenu
erūt eū. Eodez quoqz tpe nūtiatū ē pauli
no uiro clarissimo magistro officij: q' p'
cessus et martinianus magistriāi milites
effecti fuisset christiani. Et misit milites et
tenuit eos et iussit i custodia retrudi. Alia
autem die pcepit eos sibi pñtari. Qui cū
adducti fuissent añ' conspectum paulini
uiri clarissimi dixit eis paulinus. Sic stul
ti scī estis: ut deferētes deos et deas quos
iucissimū pñcipes colunt et antiquas no
stra adorāt: sequētes uana i audacia uia
psistatis: sacramenta militie uie admitta
tis. Respondit martinian' clara uoce et
dixit. Nos modo cepimus hīe sacramē
ta militie celestis. Paulinus uir clarissi
mus magister officij dixit. Deponite iaz
amentiam uestram et adorare deos imor
tales quos a cunabulis uestris uenerati
estis. Beati martyres pcessus et martinian'
an' ridentur una uoce dicētes. Nos xpi
anī facti sum'. *Infra octiam aploz oia
dñr de cōi aploz pret lectōes. ar. ad b. et
mag. et oionē oio. Deul q hodiernā Sex
lectōes de sermone scī maxi epi legunt et
tres de om. cōi aploz. Sermo scī mati
ni epi: Lectio prima.*

Gloriosissimos christiane fidei prin
cipes ānuis festiuitatibus honora
tes fies carissimē: ipsū dñm ac dñm nām q
huius auctor ē fidei: debita religione ue
neramur. Apli nanqz latio sermōe dicūt
missi. Qui ergo honorāt missos manife
stum est eos honorare mittentē. Qm dī
gnitas q deferi missi is: illi sine dubio cu
i missi sūt exhibetur: ut ait ipse saluator
discipulis suis. Qui uos audit me audit:
et q uos recipit: me recipit. Vere beata a
postolorū merita i qbus se christus et reci

pi predicat et audiri. Beati nihilominus
et illi quorum deuotio delata aplis recur
rit i christum. Tenētes itaqz fies tātē hu
ius pmissionis fidē de supplicijs patruz
nōorum p christi confessione susceptis fi
delibus gaudijs exultemus: qm qui de
martyrum morte letatur martyres non
dubitat regnare cū christo p' mortē.

Lectio prima.

Dos uero ecclesiarum osū reuerē
tissimos pñes petrum dico et paulū
piissimis studiis honoremus: quib' xpi
prestante grā fcs ē hodie de morte natal:
quibus finis uite uiuēdi iūtiuz dedit: qb'
ut ait apls paulus uiuere christus erat: et
et mori lucrum. Erat utiqz eis christus ui
uere qbus uita non erat sine christo. erat
eis christus uiuere: q' totū christi pñcie
bat ecclesijs qd uiuebant. Erat eis et mori
lucrum q' illi hac morte uitā sibi mercaban
tur eternā. Erat eis et mori lucrum quoqz
corruptioni icorruptio succedebat: et dā
na pñtium tpm lucra perpetua leqbanē.
S3 iā necessariū carissimū reor ut pprias
eoz spaleqz uirtutes put ariditas ligue
nīe igenijqz tenuitas patit: imo uir mise
ricors deus ānuat: ploquamur. Hic ita
qz ē ille petrus q pñtendo christū dñs ui
ui dei esse filiū ualidissima iūictaqz nob
credendi fundamēta pñtuit. Nā pñtā
ti dñs qd esse ab hōib' diceret rñdit. Tu
es xps fili' dī uiuī. i. tu dñe d carne uirgis
fcs es xps: q dei uiuī es fili' sempitern'.
Tu dñe ab hōib' nat' es hō: q icogitabi
li maiestate dñs es apd dñm. Tu es xps q
p redēptōe nra ad passionē ueniēs ipal
sibil' pmanes apud pñem.

Lectio tertia.

Quis igit unqz i tñ hoc icōphēse de
itatis arcanū sēfū attollez potuisset
obutū: nisi ab ore petri salutaris hui' fi
dei ueritas radiassz: qd meritoz ei' gliaz
qzuis magno egpare possit eloqo: a quo
a nob adorāde diuinitatis fides et cepit et
pmanet: Quis tanto glosior uiro q fidez
secreti iserutabilis loquēdo dñt: uiuēdo
docuit patiēdo firmauit: Et at pñfessionis
hui' qsta eēt magnitudo saluator: oñdret

dicat ei. Beatus es simon bariona qz ca-
ro et sanguis non reuelauit tibi: sed pater meus
qui est in celis. Quis ergo christum per carnem
et in carne natum omnipotens pater esse filium sensum
ponuisset: nisi pater hoc ipse pater per petrum
reuelaret e celo: Nec illi confessio dedit ut
an clauis regni celestis acciperet: quod celi
ianuas introiret. Sed nequeque nos fides de
traditis petro clauibus regni more narium
clauium cogitatio frenata promoueat. Clauis
eius celi lingua petri est: quod singulorum meri-
ta censendo apostolis unicuique regnum celi aut
claudit aut aperit.

Lectio quarta.

Non ergo clauis ista mortalis arti-
ficis aptata manu sed data est a chris-
to potestas iudicandi. Denique ait ei. Quorum
remiseritis peccata remissa erunt: et quorum
retinueritis retenta erunt. Hic est petrus
quem christi esse confidentissimum: subiecta ue-
stigijs eius maria probauerunt. Nam a domino
suo nouos sibi dari in fluctibus gressus ut
fidelis poposcit: et ut dilectus emeruit. Qui
ob hoc solum trepidasse uisus est: ut fragili-
tas humana cognosceret quanta esset illi dominus
et seruus distantia dum aggrauata peccatis ca-
ro mergitur et immaculata nescit planta discen-
dere: sicut et ille dum super aquas ambulans
petrus: pede intrepido peruenisset ad chris-
tum: dominus sui uiribus equaretur. Sed quod illum
tantoque dicimus trepidasse: cum pia trepidati-
one sua maiorem profecit ad fidem. Ut eius cre-
didit petri impio dominus sui posse a fluctibus
sustentari ita nihilominus dum mergitur: cre-
dit ipsius dominus sui se uirtute saluandum. Ve-
re beatus petri et dum trepidat mirabilis fides
quam nec purgentis periculi potuit turbare
formido. Clamando. n. dum mergitur domine li-
bera me de se diffusus est: non de domino du-
bitauit. Neque ergo timorem hunc gloriosissi-
mi petri ducat in uitium: quoniam timor iste quam
uis primum eius turbauerit fidem: confidentiam
tamen in eo repate credulitatis ornauit.

lc. v.

Ic est petrus cui christus dominus conione sui
nominis libenter indulgit. Ut. n. sicut apostolus
edocuit paulus: Petra autem erat chris-
tus: ita et per christum petrus sanctus est petra: di-
cente ei domino. Tu es petrus et super hanc pe-
tram edificabo ecclesiam meam. Nam sicut in de-

serto domino sitiienti populo aqua produxit e pe-
tra: ita uniuerso mundo perfidie ariditate
lassanti de ore petri fons salutare professi-
onis emeruit. Hic est petrus cui christus as-
census ad patrem: pascendas agnuculas su-
as ouesque comedat: ut quos ille pietatis
misericordia redimerat: hic fidei sue uirtu-
ti seruaret. Et recte sane ei arbiter oculi
torum dei filius pascendas oues suas men-
dasque commisit: cui nouerat in nutriendo
grege domino nec studium deesse nec fidem.
hic est petrus qui dum ad crucem tanquam crucifi-
xi discipulus duceretur: uerso se corporis posce-
re crucifigi passionem non renuit: sed coequa-
litate crucis domino declinauit: ut ostenderet
uniuersis admirande de se humilitatis uir-
tute nouique mysterij disciplinam et in tor-
menta seruasse. Quam secutus carissimus pre-
xit petrus ad crucem qui repulso timore mor-
tis moriendi ordine tam acerba in passione
quesiuit.

Lectio sexta.

Quid fides carissimum deus gloriosissimo pau-
lo referam: a quo dominus fidei nominis sui
dum ipsa fide persequeret elegit. Qui dum uelut
acerrimus persecutor christiane fidei uastabat
ecclesiam: inimico adhuc eius in pectore ami-
cum sibi cor christus inuenit. Dumque temporalia ca-
pit ad supplicia christianos ipse perpetua cap-
it ad gloriam sanctus est subito pastor ex lupo ex
predone custos ex hoste defensor. An pau-
lit nec paulum maligne mentis propositum ple-
be dominicam persecuti nec christum latuisse quod di-
gere deberet in paulo. hic est paulus qui chris-
ti uocibus clamat e celo oculis in se iudai-
ce infidelitatis obtusis uidendi aciem non per-
dit sed mutauit. Amisit oculos et recepit ut
uno eodemque tempore et persequente cecitatis uidi-
ta percelleret: et uocatus dei gratia illuminaret
electum. Ait namque illi de celo dominus. Saule
saule quid me persequeris. i. cur me persequeris sau-
le. Que mea odium erga me tuum excitauit
iniquitas. Nunquid quod illuminauit cecos: quia
sanauit egros: quia fugauit demones: quia esuri-
entes populos ex. v. panibus pauperum. An quia
de tumultu mortuos suscitauit. An forte quia
fidelibus meis regnum celeste promisi. Sed si
piare me posse dubitas quod promitto aspice
sicuti potes trade te uel qualis appello.

Sed quā me psequis paulus? Aut qd me
psequo psequis? Nunqd aduersum re-
gnantē in celo ullū tua persecutio hēbit ef-
fectū? Nunqd nocere mihi qdqz poteris
quē non potes itueri? Ego eim inqt sū ie-
sus nazareus quē tu psequis: qui terras
celo crucē regno mortē ppetuitate muta-
ui: de qbus oibus non te debere cūctari
et erepti tibi nunc et p paululū redditus
tibi suadebit aspectus.

*In octa apitorū
oia officia dñi de cōi aploz pñf lectōes
oiones aūt ad b. et ad mag. f. Eliosi prñ
apes. et aūt. Petrus apls. oio.*

Petrus cuius dextera beatū petrum
ambulantē in fluctibz ne mergeret
erexit: et que apls ei paulū tertio naufra-
gantē de pfundo pelagi liberauit: exau-
di nos ppitius et pcede ut amboz meri-
tis eternitatis glām psequamur. q uiuis.

*Sermo. f. aug. i lib. de uerbis dñi: et legū
tur sex lectiones lectio prima.*

Euangelium qd recentissime recitatū
est de dño iesu christo: q sup aquas
maris ambulauit et de aplo petro q abu-
lans timendo titubabat et diffidēdo mer-
sus: pñtēdo rursus emerit: amonet nos
itelligere mare pñs scīm eē: petruz uero
aplin ecclē unice typum. Ipse eim petr⁹
in aploz ordine primus in christi amore
pmpñssim⁹ sepe un⁹ rñdit p oibz. Ipse dñs
nigz dño nō iesu christo regreñt: quē nā
cū hoies dicerent eē et opiniones uarias
hoium discipulis rñdentibz: rursusqz dño
iterrogāte et dicente: Vos aūt quē me eē
dicitis rñdit petrus. Tu es christus filius
dei uiui. un⁹ p multis dñt rñsum unitas
in multis. Tunc ait ei dñs. Bñs es sumō
barionas: qz caro et sanguis nō reuelauit ti-
bi sed pñs q ē i celis. Deñ addidit. Et
ego dico tibi tanqz diceret. Quia tu dixi
sti mihi tu es christus fili⁹ dei uiui ego di-
co tibi: qz tu es petrus. Simō qppe ante

Ha uocabatur. *Lectio secunda.*
De aūt ei nomē ut petr⁹ appellaret
a dño iposñtū est: et hoc in ea figura: ut si-
gnificaret ecclām. Quia. n. christus petra
petr⁹ ppñs christian⁹: Petra. n. principa-
le nomē ei⁹ petrus a petra: nō petra a pe-

tro: quō nō a christiano christus: s; a chri-
sto christian⁹ uocat. Tu es ergo inqt pe-
trus: et sup hanc petrā quā pñssus es: su-
per hanc petrā quā cognouisti dicens: tu
es christus fili⁹ dei uiui. i. sup me iesū filiū
dei uiui edificabo ecclām meā. Sup me
edificabo teñ me s; te. Nā uolētes hoies
edificari sup hoies dicebant. Ego qdēz
sū pauli: ego aūt apollo ego uero zephe
ipse ē petr⁹. Et alij q uolebāt edificari su-
p petrū sed sup petrā: ego aūt suz christi.
Aplis aūt paulus ubi cognouit se eligi et
christū pñtē: diuisus ē inqt christus. Nā
qd p uobis paulus crucifit⁹ ē: aut i noie
pauli baptizati estis: Quō nō in pauli sic
nec i petri: sed i noie christi ut petr⁹ edifi-
caret sup petrā nō petra sup petrū. *lc. iij.*

Ide g petr⁹ a petra cognoscat bñs
ecclē figurā portās: aplat⁹ principa-
tū tenens: pñtino p paululū iā audito q
bñs ecclē iam audito q petr⁹ ecclē iā audito
q sup petrā edificat⁹ eēt: Postea qz au-
diuit futurā dñi passionē qz pdixerat eaz
cito futurā discipulis suis: displicuit ei: ti-
mens ne pderet morientē quē pñssus fu-
rat uite fontē: turbat⁹ ē dicens. Absit a te i-
qt dñe non fiet istd. Propitius esto tibi
ds nolo te mori. Petr⁹ dicebat christo:
nolo te mori: s; meli⁹ dicebat xps uolo p
te mori. Deniqz pñtino repñdēdit: quēz
paulo añ laudauerat: et quē bñs dixerat:
sathanā appellat. Redi inqt p me satha-
na scandalū mihi es. Non eis sapiē q di-
sūt s; q hoium sūt. Quid nos ultra mult fa-
cere ex hoc qd sum⁹ q sic clpat qd hoies
sum⁹: Vultis scire qd nos uelit facē: Au-
dite psalmum. Ego dixi dii estis et filij ex-
celsi des. S; humana sapiēdo uos autē
sicut hoies moriemini. Idē ipse petr⁹ pau-
lo añ bñs postea sathanas i monito uno
infra pauca uerba. Adiraris differentiā
noium: differentiās attende cāz. *Lec. iij.*

Quid miraris qz paulo añ bñs p ea
sathanas: Attende cām. Quāz be-
atus: Quia tibi non reuelauit caro et san-
guis: sed pater meus qui est in celis. Idē
o beatus quia caro et sanguis non reue-
lauit tibi. Si enim caro et sanguis hoc

tibi reuelaret de tuo: qz uero caro ⁊ san-
guis tibi non reuelauit: s; p̄ m̄s qui in
celis ē de meo s̄ tuo. Quare de meo: qz
oīa q̄ h̄z p̄ mea sunt. Ecce audistis cām
quare beatus quare petrus. Quare autē
illud qd̄ horrefcimus ⁊ repetē nolum⁹:
quare: nisi qz de tuo. Non enim sapi-
dei sunt: sed q̄ hoīum. Nec intuetes nos
ecclē membra: uideam⁹ qd̄ de deo: qd̄ de
n̄o. Tunc eim non titubabim⁹: tūc in
petra fundabimur: fixi ⁊ stabiles erim⁹
aduersū uentos ibres flumina tentatōes
uidelz p̄ntis sc̄i. Illū tū uidete petrum
qui tunc erit figura nostra. Adodo fudit
mō titubat: mō immortale p̄fite: modo
timet ne moriā. **Lectio quinta.**

Proinde qz xp̄i ecclā h̄z firmos: h̄z
⁊ infirmos: nec sine firmis pōt esse
nec sine infirmis. Unde dicit apls paul⁹.
Debemus aut nos firmi infirmoz one-
ra sustinere. In eo qd̄ dixit petrus: Tu es
christus filius dei uiu: firmos significat.
In eo aut qd̄ trepidat ⁊ titubat ⁊ christū
pati non uult mortē timendo uitā non a-
gnosendo: infirmos ecclē significat. In
illo ergo uno aplo. i. petro i ordine aplo-
rum p̄mo: ⁊ p̄cipue in quo p̄figurabat
ecclā: Utrunqz gen⁹ significādū fuit. i. fir-
mi ⁊ infirmi: qz sine utroqz non est ecclā.
Hinc ē ergo ⁊ qd̄ mō lectus ē. Dñe si tu
es iube me uenire ad te super aquas. Si
tu es iube me: non eim possū hoc in me
sed in te: Agnouit qd̄ sibi esset a se: qd̄ ab
illo cuius uoluntate se credidit posse qd̄
nulla humana infirmitas possit. Ergo si
tu es iube: qz cū iusseris fiet. qd̄ ego non
ualeo p̄sumendo: tu potes iubēdo. **lc. vi.**

Et dñs ueni in quā. Et sine ulla du-
bitatione petr⁹ ad uerbū iubētis ā-
bulauit ad p̄ntiam sustentantis regentis
sine ulla cunctatōe desiliuit in aquas: ⁊ ā-
bulare cepit. Potuit qd̄ dñs non i se s; i
dño. fuistis eim alii tenebre: nūc aut lux
in dño. qd̄ nemo pōt i paulo nemo i pe-
tro nemo in alio ullo aploz hoc pōt in
dño. Id̄ bñ paulus utit se p̄tenens illuz
comedat unqz paulus igt pro uobis cru-
cifixus ē: Aut i noie pauli baptizati estis:

non ergo i me sed mecu: non sub me sed
sub illo. ergo ābulauit petrus sup aquas
in iussu dñi: sciens hoc se a se h̄c nō pos-
se. fides ualuit qd̄ humana infirmitas nō
uaderet. ij sunt firmi ecclē. Attendite audi-
te intelligite agite. Neqz. n. agendū est cū
infirmis alibi: ut sint infirmi: sed agendū
ē cū infirmis ut sint firmi. Adlos aut ipe
dit a firmitate p̄sūptio firmitatis. nemo e-
nim erat a deo firm⁹ nisi q se a se ipso sen-
tit infirmū. **Lec. i. euā. scdm mattheum.**

In illo tpe: Iussit iesus discipulos su-
os ascendere i nauiculā ⁊ p̄cedere
eū transiretū dōec dimittet turbas. Et re-
liqua. **Om̄. sc̄i hierony. p̄bi lectio. vii.**

Compulit discipulos suos dñs ascē-
dere i nauiculā: ⁊ p̄cedere eū tras-
iretū donec dimitteret turbas. Discipulis
iubet transiretū: ⁊ cōpellit ut ascendāt
nauiculā. Quo sermone oñdit eos inui-
tos a dño recessisse: dū amore p̄ceptoris
nec puncto qd̄ t̄pis uolunt separi. Et di-
missa turba ascendit in mōtē solus orā.
si fuissent discipuli cū eo petrus ⁊ iacobus
⁊ ioannes q uiderūt glām transformati:
forsitan ascēdissēt i mōtē cū eo. S; turba
ad sublimiora seq non pōt: nisi docuerit
eaz iux mare i littore ⁊ aluerit i deserto.
qd̄ aut ascendit solus orare non ad eū
referas q de. v. panibus. v. milia hoīum
saturauit: exceptis puulis ⁊ mulieribus:
S; ad eū q audita morte iōānis recessit
i solitudine: n̄ q p̄sonā dñi sepem⁹: s; quō
opa ei⁹ int̄ dñm ⁊ hoīē diuisa sit oñdam⁹.

In nauiculā at̄ in medio mari **lc. vii.**
iactabat fluctibus. Recte quasi iui-
ti ⁊ retractantes a dño apli recesserāt: ne
illo absente naufragiū sustinerēt. Deniqz
dñs i montis cacumie cōmorāte statim
uēt⁹ prius orit ⁊ turbat mare: ⁊ piclitant⁹
apli: ⁊ tādū imminens naufragiū pseuerat
qz diu iesus ueniat. Quarta autez uigilia
noctis uenit ad eos sup mare. Statōes
⁊ uigilie militares i quātā horaz spati-
a diuidunt. Qñ ergo dic̄ quarta uigilia
noctis uenisse ad eos dñm: oñdit eos to-
ta nocte piclitatos: ⁊ extrema noctis ho-
ra. i. in consumatione seculi eis auxiliū

phituz. Et uidentes euz supra mare am-
bulantem: turbati sunt dicentes: qz fāta-
ma est. Si iuxta marchionez et maniche-
um dñs nñ non ē natus ex uirgine sed ui-
sus in fantasmate: Quō nūc apli timent
ne fantasma uideant: et pre timore clama-
uerunt: Confusus clamor et incerta uox
magni timoris est indicium. Statimqz ie-
sus locutus est dicēs. Hēte fiduciā. Ego
sum nolite timere.

Lectio nona.

Quod primum uersabatur in causa
occurrit et timentibus precepit di-
cēs. hēte fiduciam ego sum: et qd sequit̃
ego sum: nec subiūgit qd sit: uel ex uoce
sibi nota poterant eum intelligere: q ob-
scuras noctis tenebras loq̃bantur: uel ip-
sum esse repetebant quem locutū ad mo-
ysen nouerat: hec dices filiis israel. Qui
est misit me ad uos. Rīdēs autē petrus
dixit. Dñe si tu es iube me uenire ad te
super aquas. in oibus locis ardētissime
fidei iuenit̃ petrus. Interrogatis discipu-
lis quem cū hoīes dicerent: christum fili-
um p̃fiteretur. Volentem ad passionē p̃ge-
re l̃z erret in reitū non errat in effectu: No-
lens cū mori quem fuerat paulo ante cō-
fessus: In monte cum saluatore inter pri-
mos primus ascendit et in passiōe solus
sequitur. Peccatus negationis qd ex re-
pentino timore descēderat: a maris sta-
tim abluuit lachrymis. **In scōz martyriū**
vij. sim et sāctaz uirginū rufine et scōe et

Prope qz om̃s dñs **martyr oio.**
ut qz gl̃osos martyres fortes in sua
p̃fessione cognouim̃ pios apud te in n̄a
intercessione sentiamus. per. **Lectio .j.**

Rome. vij. fratrū filioz sancte felici-
tatis. i. ianuarij felicis philippi sil-
uani alexandri uitalis et martialis prefec-
to urbis publico t̃p̃e antonini principis.
Primum auditi deū p̃ uarios iudices:
ut uarijs supplicijs laniaretur missi. Et q̃
bus ianuaris p̃ uerba uirgax et car-
cerem a plūbatis occisus est. Felix et phi-
lippos fustibus macerati. Siluañ p̃cipi-
tio iterēptus ē: alexāder uitalis et marti-
alis capitali sn̄a puniti sunt. **Sermo sac-**
ti augustini episcopi Lectio secunda.

Magnū spectaclū positū est añ ocu-
los fidei nec auditu audiūm̃ cor-
de uidim̃ optatē m̃em añ se istā uitaz
finē filios suos lōge p̃rijs uotis p̃suetudī
humane. Dēs cū hoīes filios suos ex
hac uita migrādos p̃cedere uolunt et nō
seq. Illa at̃ optauit posteriori mori. Non
cū amittebat filios sed p̃mittebat. Nec
ituebat tanqz uitā finirēt: s̃ tanqz ichoa-
rent. Desinebāt eim uiuere ubi qñqz fue-
rant morituri: et icipiebāt uiuere sine fine
uicturi. Par est fuisse spectatricē mirati
sumus poñ hortatricē. Secundior uirtu-
tibus qz fetib̃: Videns certātes i qbus
oibus et ipsa certabat: et i oibus uicētib̃
et ipsa uincebat.

Lectio tertia.

Una mulier una m̃e quō nobis añ
oculos posuit unā m̃e scām ecclīā
ubiqz exhortantē filios suos. p̃ illi noīe
mori de quo eos p̃cepit et pepit. Sic san-
g uie martyriū iplet̃ ē orbis et de ill̃ p̃iac-
tis semib̃ segetes ecclē pululauit. Unde
hoc hōi nisi qz salus iustoz a dño et p̃tec-
tor eoz in t̃p̃e tribulatiōis: Vidim̃ noui-
m̃ p̃tectorē fuisse dñm i t̃p̃e tribulatiōis
triū uiroz illoz: q deambulāt iter ignes
inoxios: et d̃s sine ulla lesione laudabāt:
ubi hō seuebat et flāma p̃cebat. Vidim̃
nouim̃ quēadmodū salus eoz iustoz
a dño fuerit ut i ignem mitterēt nec ure-
rentur: et illū aspū regē quē loquēdo ir-
ritauerant: uiuendo p̃uerterēt. **Lec. iiii.**

Redidit q̃ppe i eoz dñm p̃posuitqz
edictū: ut q̃cūqz blasphemaret d̃-
um sydrach misach et abdenago i interi-
tū irēt et dom̃ eoz i disp̃siōē. qz dissimil̃
iussio scda prime iussioi. Qual̃ priā iussio:
o: peat q statuā aureā n̄ adorauerit. qual̃
scda: peat q dñm uerum blasphemauerit.
fideles hoīes nō mutati ifidelem hoīem
mutauerit. Illū i p̃fidia stare n̄ p̃miserit: qz
ipsi fide steterit. Salus at̃ eoz a dño m̃ai-
festata fuit. Quā illi non ardebāt: et lauda-
bāt: aderat dñs. Quā isti ardebāt: p̃fitebāt
et tñ moriebant̃. Ubi erat dñs: An forte
illi iusti erāt isti peccatores: Audiūm̃ eim
istos cū paulo añ eoz passio legeret p̃fitti
p̃cā sua et dicez. qm̃ illa oīa n̄ itascēte sibi

dñs hz pñe legis merito pateret.

Lectio quinta

Quid illi: Legite et uidebitis et ipso-
rum propria peccata scitis et dicetis se merito p-
peti. Equale iusti confessores peccatorum equali
peccatores. Et ideo iusti qui confessores peccatorum.
Iam reprehensibiles quia non mendaces. Si
enim dixerimus autem iohannes quod peccatum
non habemus: nos ipsos seducimus et ueritas
in nobis non est. Si autem confessi fuerimus pec-
cata nostra: fidelis est et iustus qui dimittat nobis
peccata et mundet nos ab omni iniquitate. Ad
iustos ergo pertinet confessio peccatorum: ad
superbos pertinet defensio meritorum. Pariter
ergo isti peccata confitentes pariter deo gloria
dantes pariter per eius legibus moriuntur.
Quare illi ab ignibus liberantur: isti igni-
bus consumuntur. Ergo ne illis deus aderat et
hos deseruerat: Absit. Immo utriusque as-
fuit. Illis in aperto istis in occulto. Illos
uisibiliter liberat: istos inuisibiliter coro-
nat. Illi quidem de morte liberati sunt: sed
in huius uite tentatione manserunt: ab igne
liberati a periculo reseruati: uno tyranno
uicto cum diabolo adhuc certaturi.

Patres mei sicut christi. *Lec. vi.*
intelligite. Achabei melius et tu-
tus liberati sunt ab illis tribus uiris et cete-
ris remanentibus. Illa una tentatio libe-
rata est: ab istis ipsa uita finita est: que tota
tentatio est. Deinde diuino iudicio occulto. per
dubio sed tamen iusto nabuchodonosor me-
ruit perire. Antiochus meruit obdura-
ri. Ille inuenit miam. Ille auxit superbiam.
In sancti patris pape et martyris. Lec. i.

Pius natione italicus ex patre rusino f-
pastoris de ciuitate aqlegia sedit an-
nos. xi. menses. iiii. dies. xxi. Fuit autem te-
poribus antonini a consulatu clari et seueri.
Sub huius episcopatu hermes librum scrip-
sit: in quo mandatum continetur quod ei precepit
angelus domini cum uenit ad eum in habitu pa-
storis et precepit ei: ut sanctum pascha die domini
celebraretur. Ille constituit hereticum ue-
nientem ex iudeorum herese suscipi et bapti-
zari: et constitutum de ecclesia fecit. Ille fecit or-
dinationes quoniam per mensem decembris presbiteros
.x. diacones. xxi. episcopos per diuersa loca

numero. xij. Qui est sepultus iuxta cor-
pus beati petri in uaticano. v. idus iulij: et
cessauit episcopatus dies. xiiij. *In sanctorum
martyrum naboris et felicii oratio.*

Profecta quod dominus ut sicut nos sanctorum
martyrum tuorum naboris et felicii
natalicia celebranda non deserunt: ita iu-
git suffragiis committentur. p. *In sancti ana-
doli pape et martyris lectio. i.*

Anacletus natione grecus de athenis
ex patre antiocho: sedit annos. ix. m-
ses duos dies. x. Fuit autem temporibus domiti-
ani a consulatu domitiani et sabini usque ad
domitianum decimumseptimum et clementem
presules. Ille memoriam beati petri composu-
it et construxit. Dum presbiter factus fuisset a be-
ato petro: fecit alia loca ubi episcopi recondo-
rentur sepulture. Ibi autem et ipse sepultus est
iuxta corpus beati petri tertio idus iulij: hic
fecit ordinationes duas per mensem de-
cembrum presbiteros quinque diacones tres
episcopos per diuersa loca numero sex: et ces-
sauit episcopatus dies. xiiij. *In sanctorum mar-
tyrum simphorose cum. vij. filijs suis. Lec. i.*

Apod tyburtinam ciuitatem italie
natale beate simphorose beati ge-
tulij martyris uxoris cum septem filijs su-
is crescente iuliano nemefio primitiuo iu-
stino stacteo eugenio. Cum quibus pas-
sa est sub hadriano principe. Qui ipsam sim-
phorosam iussit palmis cedi deinde suspen-
di crinibus. Sed cum superari nullatenus possit
iussit eam alligato saxo in flumine precipita-
ri. Cuius filii eugenius curie principalis ty-
burtine colliges corpus eius sepeliuit. Ma-
ne autem facto iussit impator septem figi stipi-
tes ibique filios eius ad coreleas extendi: et
crescentem in gutture transfigi iulianum in
pectore nemesium in corde primitiuum p-
umbellum iustinum per membra disten-
tum scindi per singulos corporis nodos
atque iuncturas: stacteam lanceis immira-
bilibus donec moreretur in terra configi:
eugenium scindi a pectore usque ad inferi-
ores partes. Altera autem die hadrianus
precepit corpora simul auferri et proijci in
foueam alteram. Et posuerunt pontifices
sacrorum nomen loci ipsius ad septem

biathanatos. Natalis uero scorum mar-
tyrum quintodecimo calendas augusti.
Quorum corpora regescunt uia tyburtina
miliario. ix. *In scē praxedis. Lect. i.*

Rome scē praxedis uirginis hec cū
sorore sua beata potentiana uel pu-
dētiana a scissimo pē pudēte: q fuit edoc-
tus in fide ab aplo paulo in omni castitate
et lege diuina erudita p' transitū parētis
ingilijs et oronibus atqz ieiunijs assidue
uacans: Omne p'umoniū suū sū cūz p'ē
dicta sorore in substatōe paup'z et chri-
sti scōz erogauit. In titlo uero quē p' ea
rum pudens noīe beati pastoris dedica-
uit una cum cōsilio beati pij sedis aplice
epi fontem baptismatis p'struere soror et
ipsa student: ut familia eaz die scō p'asce
baptizarent quos ad nonaginta sex nūe-
ro munuissos beat' pius ags salutaribus
abluat. In p' innūera pietatis opa
post multoz martyruz sepulturas: inter
quos beatū simetēz p'bm cū alijs .xxij.
apud titulū supradictum sepeliuit: q per
martyrij palmā ad regna celoz transie-
rant: eadē beatissima uirgo migrauit ad
dnm coronam iustitie receptura. xij. calē-
das augusti. Sepulta ē aut in cimiterio
piscille uia salaria iuxta sororem suā atqz
sēn p'iem pudentem posita fuit. *In scē
marie magdalene ad uespas caplin*

Quoniam tibi dñe rex et collauda-
bo te deus saluatorē meū: p'stebor
nōi tuo qm adiutor et p'tector scē es mibi:
et liberaſti cor meum a perditione. *hy.*
Nardi maria pistici. *h.* Diffusa ē grā in labi-
is tuis. *h.* Propterea bñdixit te dñs in eternū
Ad mag. ant. In diebus illis mulier q erat
in ciuitate peccatrix: ut cognouit q iesus accu-
buit i domo simonis leprosi: attulit alabastruz
unguenti: et stans retro secus pedes dñi iesu la-
chrymis cepit rigare pedes eius: et capillis ca-
pillis sui tergebat: et osculabatur et cū unguēto
ungebat. *ps. Magnificat. oio.*

Beate marie magdalene q's dñe sus-
fragijs adiuuemur: cui' precib' ex-
oratus: quadriduanū scem uiuū ab iseris
resuscitasti. q uiuis. *Ad mat. inuicatorui.*
Laudem' dñm nām in conuersione marie mag-

dalene. *ps. Venite exl. hy.* Nardi maria pi-
stici. *In. j. noct. ant.* Q's pulchra ē casta ge-
neratio cū claritate. *ps. Dñe dñs. cu. rel. de
coi uirginū. a.* eua et' s' capite meo: et dex-
tera illius amplexabit me. *ant.* Reuertere re-
uertere sinamitis: reuertere reuertere: ut intue-
atur te. *h.* Spē tua et pulchritudine tua. *h.*
Intende prospere procede et regna. *Ser. lec-
tiones legunt de sermone. f. aug. epi Ser-
mo scī augustini epi. Lectio prima.*

Euangelium cū legeret attentissime
audistis: et res gesta narrata atqz
uersata est an oculos cordis uiri. Audistis
enim non carne sed mte dñm iesum chri-
stū in domo pharisei recubentem et ab il-
lo inuitatū non fastidientē. Audistis etiā
mulierē in ciuitate famosā male utiqz fa-
me que erat peccatrix: nō iuitatā irruisse
uiuiū ubi suus medic' recumbat: et q
fuisse pia ipudentia sanitatē. Irruens qua-
si ipotuna uiuiū opportuna beneficio.
Mouerat eim q'to morbo laboraret: et il-
lum ad sanandū idoneū esse ad quez ue-
nerat sciebat. Accessit ergo nō ad caput
dñi s' ad pedes: et q diu male ambulaue-
rat: uestigia recta q'rebat. Prius fudit la-
chrymas cordis: et lauit dñi pedes obsequio
p'ssessiois. Capillis suis terxit: osculabatur un-
xit: tacita loquebatur. Non sermonem pro-
mebat: sed deuotionem ostendebat. *h.*
Maria magdalena et altera maria ibant delu-
culo ad monumentū. Iesū quem queritis nō
est hic: surrexit sicut locutus ē: precedet uos in
galileā: ibi eū uidebitis: allā: allā. *h.* Et ualde
mane una sabbatorū ueniunt ad monumentū
orto iam sole: et introcūtes uiderant iuuenē se-
dentem in dextris q dicit illi Iesū. *Lec. ij.*

Quia ergo tetigit dñm rigando os-
culando tergendō unguēdo pedes
ei: Phariseus q inuitauerat dñm iesum
christū: q ex illo genere erat hōium sup-
borū: de quibus isaias ppheta dicit: qui
dicunt: recede lōge a me: noli me tāgere:
qm mūdus sū: putauit dñs nescisse muli-
erē. Hec apud se cogitans dicebat i cor-
de suo. Hic si esset propheta sciret que
mulier illi accessit ad pedes. Iō nesci cre-
didit: q ille non repulit: qz accedentem

non phibuit: qz tangi se a peccatrice per
misit. Nā illum nescisse uñ sciebat. Quid
eim sciebat: Pharisee inuitator: et irri
sor dñi dñm pascis: et a quo pascendus
sis non itelligis. Uñ scis dominus nescis
se que fuerit illa mulier: nisi qz pmissa est
accedere: nisi qz illo patiente osculata est
pedes eius: nisi qz stit: nisi qz auxit: Hec
enim non debuit pmissi facere in pedib⁹
mūdis mulier imunda. *R. Congratulami*

mibi omnes q diligitis dñm: qz quez querebā
apparuit mibi. Et dum flerem ad monumen
tum uidi dñm meum allā. *R. Recedentibus*
discipulis nō recedebā: et amoris eius igne suc
censa ardebam desiderio. Et dum. *Lect. iij.*

Allius ergo pharisei pedes si tal
mulier accessisset: dicturus erat qz isa
ias de talib⁹ dixit. Recede a me noli me
tangere qm mundus suz. Accessit aut ad
dñm nō mūda: ut rediret mūda. Accessit e
gra ut rediret sana. Accessit cōfessa: ut re
diret pfecta. Audiuit enī dñs phariseum
cogitantem. Jam hic intelligat pharise⁹
si non potuerat uidere peccantem: quō
potuit audire cogitantes. Proposuit er
go homini similitudines de duobus q d
bebant uni feneratori. Etiam ipsū enim
sanare cupiebat: et ne gratis apud eū pa
nem comederet: ipsū pascente esuriebat.
Ipsū emendare ipsū mactare ipsū mā
ducare: ipsū in suum corpus trajcere uo
lebat sic et illi mulieri samaritāe dixit. sitio.

Quid. n. sitio: Desidero fidem tuam. R.
Tulerunt dñm meum et nescio ubi posuerunt
eum. dicunt ei angeli: mulier quid ploras: sur
rexit sicut dixit. Precedet uos in galileam ibi
euz uidebitis: allā: allā. *R. Dñ ergo flet incli*
nauit se et pspexit in monumentū: et uidit duos
angelos in albis sedētes q dicunt eis. Prece
det. *In. ij. noct. x.* Spē tua et pulchritudine
tua intēde. pspice. pcedet et regna. *ps. Eructauit.*
ant. Adiuuabit eaz dñs uultu suo: dñs i medio
ei⁹ non cōmouebitur. *ps.* Deus noster refug.

Aque multe non potuerūt extinguere ca
ritatem. *ps.* Magnus dñs. *R.* Adiuuabit
eā deus uultu suo. *R.* Deus in medio ei⁹ nō
cōmouebitur. *Lectio quarta.*

Iscuntur ergo uerba dñi in hac fili

tudine et agitur utrunqz: ut et inuitator il
le sanctus cum suis discubentibus: dñm
nām iesum christum pariter uidentibus
pariter ignorantibus: et ut illa mulier ha
beat fiduciam pfectionis sue: nec purgetur
ulterius aculeis conscientie sue: Debebat
unus inquit quinquaginta denarios alius
quingentos. Dōauit ambobus. Quis eū
plus dilexit: Rñdit cui similitudo pposita
erat: qz respondere utiqz rō compelle
bat. Credo dñe ille cui plus dōauit: At
tendens mulierem dixit ad simonem. Vi
des hanc mulierem: Intraui domum tu
am: aquam pedibus meis non dedisti:
hec aut lachrymis suis rigauit mibi pe
des: capillis suis terxit. Osculūz mibi nō
dedisti: illa ex quo igressa est nō cessauit
osculari pedes meos. Oleo caput me
uz non unxit: illa pedes meos unxit un
guēto. Iō dico tibi. Dimittet ei peccā mū
ta: qm dilexit multum. Cui autem modicū
dimittitur: modicūz diligit. *risouū.*
Diffusa est grā in labijs tuis: ppter ea benedi
xit te deus in eternum. *R.* Spē tua et pulchri
tudine tua intende prospere procede et regna.
Propterea. *Lectio quinta.*

Oritur qstio profecto soluenda que
attentionem uestre caritatis deside
rat: ne forte sufficere non possimus uerb
ad totam eius obscuritatē remouendaz
et dilucidandam. p angustia tps: maxie
cum caro ista estib⁹ fatigata iam recreari
desideret: et debitum suūz poscens et aie
auiditatem impediens ondat qd dictum
est. Spēs quidem pemptus est caro autē
firma. Abetiendum ē et ualde meniedū
ne in his uerbis dñi non bene intelligen
tibus his qui pcupiscentias suas carna
les faciūt: et ab eis i libertatē duci pigres
cunt subrepat illa sententia que predicā
tibus etiam apostolis nata est in linguis
maledicorum. Unde dicit apostolus. Et
sicut quidam dicūt nos dicere faciamus
mala ut ueniant bona. Dicit eis aliquis
Sicut modicum dimittitur modicum di
ligit. Cui autem plus dimittitur plus di
ligit: et expedit plus diligere qz minus di
ligere. Oportet ut multum peccemus et

multum debeamus: quod nobis dimitti cupiamus ut dimissorem magnorum debitorum amplius diligamus. *R.* Specie tua et pulchritudine tua. Intende, prospere procede et regna. *V.* Diffusa est gratia in labijs tuis, propter ea benedixit te deus in eternum. Intende. *Lect. vi.*

Ecceatrix illa mulier quanto plus debebat: tanto dimissorem debitorum suorum amplius diligebat domino ipso dicente. Dimittunt ei multa: quia dilexit multum. Cur autem dilexit multum: nisi quia debebat? Denique addidit et adiunxit. Cui autem modicum dimittit: modicum diligit. Nonne expedit inquit ut multum mihi dimittat quod minus: unde amplius diligam dominum meum? Videtis certe, profunditates questionis. Scio videtis angustias temporis: et hec videtis et scitis. Accipite ergo pauca. Si magnitudinem questionis non satisfecero: iterum prius recondite sermonem in futuro tempore debitorum. Da nunc duos homines ut sub exemplis evidentioribus quod propositum cogitetis. Unus eorum plenus est peccatis diu pessime uixit: alter eorum peccauit pauca. Accedunt ergo ambo ad gratiam ab eo baptizantur. Intran debitores exiunt liberi. Plus donatum est uni minus alteri. *R.* Dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem. Propter ea iuxta te deus deus tuus oleo leticie. *V.* Propter ueritatem et mansuetudinem et iustitiam. Propterea. *In. iij. noct. ant.* Nigra super sed formosa filia iherusalem: ideo dilexit me rex: et intro duxit me in cubiculum suum. *ps.* Cantate. i. *v.* Trabe me post te in odore unguentorum tuorum oleum effusum nomen tuum. *ps.* Dominus regnauit exaltatus. Veni sponsa christi accipe coronam quam tibi dominus preparauit in eternum. *ps.* Cantate. ij. *v.* Elegit eam deus et prelegit eam. *R.* In tabernaculo suo habitare facit eam. *icōm matt.*

In illo tempore: Rogabat iesus quidam phariseus ut manducaret cum illo. Et ingressus domus pharisei distribuit. Et reliqua. *Om. i. greg. pape. Lect. vij.*

Ogitanti mihi de marie penitentia flere magis libet quam aliquid dicere. Cui enim uel saxeum pectus ille cuius peccatricis lachryme ad exemplum penitendi non emoliat. Considerauit namque quod fecit:

et noluit moderari quid faceret. Super eos uiuantes ingressa est. Non iussa uenit in epulas lachrymas obtulit. Dicite quod dolore ardet que flere inter epulas non erubescit. Hanc uero quaz lucas peccatricem mulierem: iohannes mariaz nominat. Illam esse mariaz credimus: de qua marcus septem demonia eiecta fuisse testatur. Et quid per. vij. demones nisi uniuersa uitia designantur. Quia enim septem diebus de tempore comprehenditur: recte septenario numero uniuersitas figuratur. Septem ergo demonia maria habuit: que uniuersis uitis plena fuit. Sed ecce quia turpitudinis sue maculas aspexit: lauanda ad fontem mie cucurrit: conuiuantes non erubuit. Nam quia semetipsam grauiter erubescibat intus: nihil esse credidit quod uere cundaretur foris. *R.* Media nocte clamor factus est. Ecce sponsus uenit exite obuia ei. *V.* Purdetes uirgines aptate ustras lampades. *Lect. viij.*

Quid igitur miramur fratres mariam uenientem ad dominum suscipientem? Suscipientem dicam an trabentem? Dicam melius et trabentem et suscipientem: quia nimis ipse eam per misericordiam trahit inter: quia per misericordiam suam suscepit foris. Sed iam textum sancti euangelij percurrentes: ipsum quoque ordinem quo uenerit sananda uideamus. Attulit alabastrum unguenti et stans retro secus pedes iesu: lachrymis cepit rigare pedes eius: et capill capitis sui tergebat: et osculabatur pedes eius et unguento ungebat. Liquet fratres quod illicitis actibus prius mulier intenta: unguentum sibi pro odore sue carnis adhibuit. Quod ergo sibi turpiter exhibuerat: hoc iam deo laudabiliter offerebat. Oculis terrena percipiebat: sed hos iam pro penitentiam perterens flebat. Capillos ad compositionem uultus exhibuerat: sed iam capillis lachrymas tergebat. Ore superba dixerat: sed pedes domini osculans: hoc in redemptoris sui uestigia figebat. Quot ergo in se habuit oblectamenta: tot de se inuenit holocausta. Conuertit ad uirtutum numerum criminum numerum: ut totum deo seruaret in penitentia: quicquid in se deum contempserat in culpa. *R.*

h b

Regni mundi et omni ornatu seculi contempsit
propter amorē dñi iesu christi. Quem uidi que
amaui: quem credidi quē dilexi. *Eructauit
cor meum uerbum bonū: dico ego opera mea
regi. Quem uidi.*

Lectio nona.

Sed hoc phariseus intus despiciat et non
solum uenientem peccatricem mu
lierem sed et suscipientem dñm reprehē
dit dicens intra se. Hic si esset propheta sci
ret utique que et qualis est mulier que tan
git eum: quia peccatrix est. Ecce pharise
us ueraciter apud se superbus et fallaciter
iustus: egrum reprehendit de egritudine
medicum de subuentione: qui ipse quoque
de elationis uulnere egrotabat. In die du
os autem egros medicus adierat. Sed unus eger
in febre integrum sensum tenebat: alter
uero in febre carnis et sensus perdidit
mentis. Illa quippe flebat quod fecerat. Pha
riseus falsa iustitia elatus uim sue inuali
tutinis exaggerabat. In egritudine er
go et sensum perdidit: qui hoc ipsum
quoque quod a salute longe esset ignorabat.
Sed inter hec gemitus nos cogit quos
dam nostri ordinis uiros intueri. Qui sa
cerdotali officio predicti siquid fortasse in
ste exterius uel tenuissime egerint: prom
ptius subiectos despiciunt: et peccatores
quoque in plebe positos dedignantur: eis
que copati culpam suam presentibus nolunt:
et uelut pharisei more a peccatrice mul
iere tangi despiciunt. Que profecto mulier
si ad pharisei pedes uenisset: nimirum cal
cibus repulsa discederet. inquinari enim
se alieno peccato crediderat: sed quia hunc
uera sua iustitia non replebat. *Ad lau
des et per horas antiphona.* Dum esset rex in accu
bito suo nardus mea dedit odorem suauitatis.
Ps. Dominus regnauit cum reliquiis antiphona.
In odorem unguentorum tuorum currimus:
adolescentule dilexerunt te nimis. *antiphona.* Jam
hyems transit: imber abiit et recessit: surge amica
mea et ueni. *antiphona.* Ueni electa mea et ponam
in te thronum meum: alleluia. *antiphona.* Ista est spe
ciosa inter filias iherusalem. *capitulum.* Con
fitebor tibi domine rex. *hymnus.* Quis obtentu
us. Elegit eam deus et prelegit eam. *R.* In ta
bernaculo suo habitare facit eam. *Ad benedi.*

antiphona. Maria ergo unxit pedes iesu et extersit
capillis suis: et domus impleta est ex odore ungue
ti. *Ps.* Benedictus. *oratio.* Beata maria magda
lene. *Ad tertiam capitulum.* Confitebor tibi
domine rex. *R.* et. *antiphona.* dicunt de cōi uirginum
Ad sextum capitulum

Liberasti me secundum multitudinem mie
serationis tue a rugientibus prepara
tis ad escam de manibus querentium animas
meas: et de multis tribulationibus que circum
de derunt me. *Ad nonam capitulum*

Laudabit usque ad mortem anima mea
dominum: quoniam eruis sustinentes te et libe
ras eos de manu angustie domine deus noster.
Ad uespas antiphona. Dum esset rex. *cum reliquiis
ps. de cōi uirginum capitulum.* Confitebor ti

bi domine rex. *hymnus.* Maria pistici. *R.*
Elegit eam deus et prelegit eam. *R.* In taber
naculo suo habitare facit eam. *Ad magnam antiphona.*

Mulier que erat in ciuitate peccatrix attulit a
labastrum unguenti: et stans retro secus pedes
domini lachrymis cepit rigare pedes eius: et capil
lis capitis sui tergebat: et osculabatur pedes eius
et unguento ungebat. *Ps.* Magnificat. *oratio.*
Beate marie magdalene. *In facti apollina
ris cōi et martiris oratio.*

Oeus fidelium remunerator: aiarum
quique hunc diem beati apollinaris
sacerdotis tui martyrio consecrasti tribue
nobis quos famulis tuis: ut cuius ueneran
da celebramus festiuitate eius precibus idul
gentiam persequamur. *p. d.* In sancte chri
stine uirgis et martiris lectio prima

Pud italia in tyro que est circa la
cum uulfinum natale sancte christine uir
gis. Que in christum credens deos aure
os urbani patris sui perfecti perfregit et pauperi
bus distribuit. Ob hoc iubente patre ala
pis afflictis: uerberibus dilaniata ferro o
nusta in carcere piecta est. Per hec cum diuitis
sue et crudelissime dilaniaretur a carnibus suis pa
tri in facie piec. Cumque alligata rote igne sup
posito et fuso oleo omni toreretur: erupit flama
mille gentium interfecta. Inter carcerem tra
dita angelo uisitante sanata est et resecta.
Dei cum magno saxi pondere in mare. In
lacum uulfinum iactata angelico presidio
liberata est. Quam successor patris eius dion

multis iter supplicis affixit. **S**3 orante illa simulacrum apollis quod adorare iubebatur in fauillam subito redactum est. Quo miraculo tria milia hominum ad fidei christi conuersi sunt. Nouissime successores predicti iuliani per fornacem candentem ubi. v. diebus ille sa permansit: per serpentes a uenefico imissos sed christi fide superatos: per abscissionem lingue sagittis eam perfigi precepit: sicque cursu gloriosi martyris presumuit. **In sancti iacobi apostoli**

Sto domine plebi tue sanctificator oratio.
Et custos: ut apostoli tui iacobi multa per
fidiis et peruersatione tibi placeat: et securam in
te deseruiat. per. Sermo. i. iohannis. os aurei. scilicet.

Accedit ad iesum mater filiorum zebedei: hec est salome cuius apud alterum euangelistas ponitur nomen uere pacifica: quod filios genuit pacis. Non solum autem ex marco euangelista qui manifeste ipsos fratres exponit accessisse ad iesum: et hec eadem postulasse intelligere possumus: quoniam a filiis erat summissa. Sed ex pluribus christi sermonibus quod non quasi ad mulierem ipsam per se petere sed quasi ad filios summittentes intendit. Nescitis quid petatis. Estimo. nam quod si fratres cum audissent dominum de passionis sua prophetate cepunt dicere intra se cum essent fideles. Ecce rex celestis descendet ad regna tartarea: ut regem quidem mortis destruat: ipsam autem mortem diuinitatis sue potentia calcet: et sic uinculo te nebrarum soluto captiuas animas ad sua regna reducat: nec innumerabilis multitudo demonum resistere poterit contra eum. **Lectio. ii.**

Ipsa enim in corpore constituta fremuerunt dicentes. Quid nobis et tibi fili dauid filii dei excelsi. Venisti autem tempus torquere nos: Quod nuda ipsa diuinitatem per se descendere poterit sustinere. Ecce per tres dies mortis sue reuertetur ab inferis quasi uictor de bello. Nam cum uictoria fuerit presumpta quod aliud restat: nisi ut regni gloria subsequatur. Ergo quod facimus fratres: Quod possumus regni illi esse participes. Scimus quod inuidus non est. Qui. nam. seipsum donauit hominibus: quod regni sui societatem non donabit. Potentis negligentia reprehendit: ubi dantis misericordia non dubitat. Si nos rogamus magis forsitan ceterorum sem corda percuti-

em. Et dum nobis duobus prouidere uoluimus iter omnes scandalum excitamus. Nam et si sancti sunt tamen homines sunt. Et si uici a carne non possunt iam quasi spirituales: tamen percuti possunt quasi adhuc carnales. Ut quod ergo mouere uel leues occasiones debemus: quod improba carnis natura transgreditur animas eorum inquietet. **scilicet. iii.**

Sammittam ergo matrem nostram: ut suo nomine deprecetur pro nobis: et sint duo bona. Si. nam. res ipsa reprehensibilis inuenta fuerit: facile meretur ueniam quasi mulier. ipse. nam. sexus excusat errorem. Si autem non fuerit inopportuna facilius impetrabit matrem per filios rogans. Ipse. nam. dominus quod minus animos filiorum misericordie impleuit: facilius exaudiet maternum affectum. Magna laus mulieris ex hoc loco colligitur. Primum quod non solum illi reliquerunt patrem: sed et ipsa reliquit uirum suum et secuta fuerat christum. Et illi ostendunt quod illi erant huiusmodi matris: et ipsa ostendit quod mater erat talium filiorum. Quod autem uirum reliquit uirum sermo demonstrat: quod de uocatione eorum scriptum est dicens. Illi autem dereliquerunt patrem suum zebedei in nauem cum mercenariis et secuti sunt christum. Nisi forte quis dicat: quod christus plusquam triennio docuit: et intra tempus uocationis apostolorum et passionis christi mortuus est zebedeus: et sic illa secuta est christum tamen secuta est.

Lectio quarta.

Qualis radix talia et germina et qualis terra talis et fructus. Non enim uicit si ceteras mulieres maritali affectu: quod ille temporalis erat maritus iste autem perfectus sponsus. Illi amor deceptio erat carnalis: isti autem dilectio incorruptibilis uite. Non illarum tenuit miseratio senectutis eius: quod ille sine ista uiuere poterat: ista tamen sine christo salua esse non potest. Cogitauit. nam. quoniam amplius perderet uiro suo si per dominum reliquerit uirum: quod si per uirum reliquerit dominum. Propterea sexui fragilibus et etate defecta christi uestigia sequabatur: quod fides nunquam senescit: et religio fatigationem non sentit. Ita ergo non sentit illa sicut cetera matres: quod corpora natorum suorum amant: animam autem continent. Desiderant eis illos ualere in seculo isto: et non curant quod sint passuri in illo. Alii multas filios prouident alij honores: et nemo filios prouidet

bb 2

dm. Perditione illorum cum magno scio
comparat: et salutem illis nec dono accipere
uolunt. Si uident illos pauperes tristant et
suspirant. Si autem uiderit illos peccatores ne
mo tristat: ut ostendat quod corporum sunt par-
tes non animarum.

Lectio quinta

Accessit ergo ad Iesum rogans et petens
aliquid ab eo. Audacem. n. fecerat eam
natorum affectus et reuerentiam forsitan spirita-
lem uicerat amor carnalis. Dicit. n. Iesus.
Quid uis? Non interrogat quasi nesciens ut
audiret quod uellet: sed ut illa exponente ma-
nifesta faceret irrationabilem petitionem ipsorum:
Quam petebant quodam quasi religiosi et cele-
stis glorie amatores: non quasi scilicet homines
utilium postulationum et necessariarum. Nam fre-
quentem dominus patris discipulos suos aliquid si
recte aut dicere aut agere aut cogitare: ut
ea illorum culpa occasiones iudicet docendi
exponendi: reglam pietatis: sciens quod et ip-
se error eorum non nocet precepte magis. Et
omnes non solum in preceptis sed et in fuisse doctrina
et edificat. Et illa dixit. Dic ut sedeant iuxta
filii mei: unus ad dexteram et alius ad sini-
stram tuam in regno tuo. Non dicimus recte pe-
tit: sed hoc dicimus quod non terrena sed celestia
filii suis optabat. Tunc dominus occultorum
cognitor non ad uerba intercedentis mulie-
ris respondit dicens. Nescitis quod petatis. Quod
cupiscitis. n. carnalis consideratio est in uobis spu-
lem exclusit. Non audistis me referentem.
Cum uenerit filius hominis in maiestate sua: po-
net oues ad dexteram hedos autem ad sinistram:
Et dicet his qui ad sinistram sunt. Discedite
a me maledicti in ignem eternum: Quod uos ul-
tis ut unus sedeat ad dexteram et alius ad si-
nistram: Ego uos uocaui ad partem dexterarum
et sinistras: et uos consilio curritis ad sinistram.

Ido forsitan per mulierem res age-
bat. uidit. n. diabolus quod per illos ipsos
aduersus eos agere non ualebat: protulit se
ad consueta arma mulierum: ut sicut ad adam per
mulierem spoliavit: ita et istos superaret per
mulierem. Nam et si mulier erat tamen mulier erat. pro-
pter quod et si affectus eius dulcis erat quasi matris
intellectus tamen eius nocivus erat quasi mulieris.
Sed iam si posset per mulierem perditionem introire
in sanctos: ex quo de muliere saluus cunctorum

perisset. Intelligere ergo debemus et nos:
ut non illud a deo petamus: quod non bonum
est iudicamus: sed orantes in preceptis eius ponamus
ut et illud nos exaudiat: quod ipse nobis
expedire cognoscit. Nescitis quod petatis.
Bonum quidem desiderium sed inconsiderata
petitio. Ideo et si impetrare non debeat sim-
plicitas petitionis eorum: tamen profundum non mere-
batur. Propterea non uoluntatem neque pro-
positum eorum culpatur: sed sola ignorantia re-
prehenditur dicens. Nescitis quod petatis. Quid
autem athleta idoneus? an certamen de premio
pactum facit? Si cuius certamen bene percesserit
postea potest iudex secundum meritum certaminis
premiu mensurare et estimare. Si autem an pre-
miu constitutum fuerit: non omni modo secundum qua-
litatem premiij potest exitu hunc certamen: quod qua-
le premiū deest in preceptis est muneratis. Qualem
autem exitu beatum unumquodque certamen non est in pre-
ceptis certatis. Nescitis ergo quod petatis. Quod
est bonum si aliter intelligeretur: illud petere debe-
batis dicentes. Quia in hoc mundo periculo-
sissimo uiuimus: quod in pelago ubi nunquam est
minus tempestas: Et si tempestas iterum sancta non
fuerit: tamen timor tempestatis est spiritus: Ideo da no-
bis auxilium gratie tue: ut non uicamur a ma-
lo sed ipsi de malo uicamur.

In sancti christophori martyris. lectio prima.

In lyonia ciuitate samon natalis sancti
christophori martyris. Qui uir-
gis ferreis attritus et a flammis est ualens: ideo
dij christi uirtute saluatus est. Ad ultimum sa-
gitarum ictibus proflatus martyrii capitis ob-
truncatus completus.

**In sancti patuleonis mar-
tyris. lectio prima.**

In comedia passio sancti patuleonis. Qui cum iubente maximiano
no arte disceret medicie a patre hermolao
ad fide christi peruersus multa miracula fecit.
Patremque suum et secatorem eustorgium christi fidei
subiungauit. Ob quam causam tunc ab eodem ma-
ximiano eculci pena et lapidum exustione
cruciatus est. Sed iterum hec domino apparente re-
frigeratus tandem ictu gladii martyrii consum-
mavit.

**In sanctorum martyrum nazarii celsi ui-
ctoris et innocentij oratione.**

Sanctorum martyrum tuorum nos domine na-
zarii et celsi uictoris et innocentij pro-
fectio beata comuniat et fragilitati nostre subsidium

dignanter exoret. p. *Lectio prima.*

Nazarius genit' a pte noie african':
Die uero ei' noie ppetua ciue rōa
na. Baptizatus p man' linī successoris
bñ petri: roma egressus ē placentiā ē me
diolanū ptransiēs i ciuitatē gallie noie ci
melliū: Cū pdicaret nomē christi ē bapti
smū pñie: filiū cuiusdā mulieris q erat pñ
ma ciuitatis noie celsū: a mīe oblatū bap
tizauit: ē in fide christi plen' instruxit. De
in treueri deueniens: cū nomē christi pu
blice predicaret: nerōi de eo p corneliū
q illi ciuitati pperat significatū ē. Qui mī
so dētone milite suo nazariū ē celsū sibi
picipiens pñari: Iussit eos ligatis mani
b' ē pedib' in maris pfundum pñitari:
dicēs nautis. Tollite hos i nauē uiam ē
ligatis manib' ac pedib' mittite eos i ma
ri: accipiat eos pfundū maris: ē demer
gat eos fluctus barathri. Et si salui eiecti
fuerit in locū quēpiā: icendite eos igni: et
cinerem eius i mare mittite: ne resurgant
adhuc: ē nob' maiora dāna iserāt: ē renū
tiate mibi: ē dabo uobis dōa mūdi hui':
ē honorabo uos ē eritis glīosi i dijs. Et
eleuantes naute i unā nauī nazariū ē cel
sum nauigauerunt. *Lectio secunda.*

Eat' at nazari' grās agens deo: te
xit faciē suā ē pueri ē obdormierūt
Naute uero piecerūt eos i mari: ē nubes
mor suscepit eos. Et factū est circa nauī
totū mare tenebrosū. Angl's at dñi descē
dit ad nazariū ē ondit ei testamētum dñi
in mari. Et excitauit dñs spm stridentem
ex iseriorib' abyssi: ē facta ē tēpestas ma
gna circa nauē: ē timuerunt naute dicen
tes. Peccaui' coram deo nazari: iōqz
pū'. Nauigantes uero stadia fere. l. cui
iā demergerent: uideit nazariū supra ma
re ambulātē cū puero: ē exclamauerunt
naute una uoce dicētes. Scē uir dei na
zari salua nos p dñm q te saluauit: ē credi
m' tibi: ē adducem' nauē in quēcūqz por
tū uolueris. Rīdens at scs nazari' dixit
eis. Creditis qz dñs nīs possit libera' uos:
Et dixerūt naute. Mos quoqz exclama
uim' una uoce iuocātes dñm tuum: ē cre
dim' qz pōt ipse dñs tu' libare nos. *lcc. iij.*

Et ascendēs bñs nazariū i nauem
dixqz eis. Custodite uos a doctri' d
montoy ē neronis. Tunc cathezizati in
fide xpi nauigare cepunt. Et factū ē ma
pacificū. Et iter agētes uenerūt ad ripā:
ē deposuerūt sacū nazariū in loco quo
dā pcul a ianueni urbe passos ferē sex
cētos. Ubi p ipsius merita oīones ē uo
ta soluunt: ē uocat loc' ad sanctos pegri
nos. Deñ igrēssi ciuitatē ianuenē: pexit
mediolanū: Ubi requiuit nazari' i carce
re scos martyres dei geruasii ē pthasii
ē inuenit eos. Quib' adherēs pfortabat
eos. Audiens hec anolin' q cū iaz ex ur
be mediolanēsi expulerat: q hec faceret
bñs nazari': idignatione replet' dixit mī
litibus suis. Quō effugit manus neronis
hō iste: Et iussit eū in alio carcere mitti.
Et missis munerib' ē pñis ad neronez
ipatorem: scripsitqz ei. Neroni cesari ipe
ratori ē pñicipi piissimo i oibus dijs nāis
Anolin' seru' tu' salutē. Uix q dñs nazari
us iueni fugiētē pñatē tuā seditionib' ptu
bantē nām ciuitatem. *Pro scō uictore*

Uictor natōe asser ex pñe feli *lc. iij.*
ec: sedit annos. x. mēses duos dies
.x. Suit at tñbus augusti cesaris: a com
modo qnto ē grauiōe usqz ad latianū ē
ruffū. Hic pñstituit ut scz pascha die dñico
celebraret sicut eleuthen'. Hic sec sequē
tes cleros: martyrio coronat. Et cōstituit
ut necessitate faciente ubicūqz iuent' fuiss
et siue i flumine siue i mari siue in fōtib':
trii xpiane pñfessioe credulitatis clarifica
ta quēqz hoīum ex gētib' uicēs baptiza
ret. Hic fecit ordinatōes duas p mēses
decebrū pñros. iij. diacones. vij. epōs p
diuersa loca numero. xij. Hic fecit pñstitu
tum ad itērogationē sacerdotū de circu
lo pasche cū pñris ē epīs facta collatōe ē
accerfio theophilo epō alexādrīe facta
pñgregatōe ut a quartadōcīma luna primi
mēsis usqz ad uigēsimā primo die dñico
custodiat scz pascha. Hic sepl' ē iux cor
pus bñi petri i uaticano. v. cal. augusti: et
cessauit epat' dies. xij. *Pro scō inocētio*

Inocēti' natione albanēsi. ex *lc. v.*
pñe inocētiō sedit ānos. xv. mēses
bbz

duos dies. xx. Hic instituit fecit de omni
ecclia et reliquis monasteriis et de iudeis et de paga-
nis et multis cathaphrigas iuuit quos in
exilio monasterii ligauit. Et hic iuuit pelagi-
us et celestinus heticos et dānauit eos. Et
hic instituit ut quā natus fuerit de xpiana stirpe:
denuo nasci debeat per baptismum hoc est bapti-
zari. Quod pelagus dānabat. Eodē tēpe dedica-
uit basilicā scōrum genasij et pthasij ex duo-
tōe testi cuiusdā austris scie uestie laborā-
tib⁹ pbris ursio et leopardo et diacono li-
biāo. Que scia suprascripta testi paginā
sic ordinauit: ut basilica scōrum martyrum ex
ornamentis et margaritis pstrueret uēditis
iustis estimatōib⁹. Et pstructa ē usq; ad psec-
tū basilica. In quo loco bñssim⁹ inocēt⁹
ex delegatiōe illustis scie uestie titl⁹ rō-
nū instituit: et i eadē domo obtulit patenas
argenteas duas pēntes solidos. lxi. Bal-
neū i uicolongō q; cognouit templū: pti-
um solidorū. xl. siliquas untias tres porte
numitane pstantes solidos. xxxiij. *lc. vi.*

Hic instituit sabbato ieiunium celebra-
ri: q; sabbato dñs in seplebro posi-
t⁹ ē: et discipuli ieiunauerūt. Hic cōstituit
basilicā bñe agnetis martyris a pbris leo-
pardo et paulino solite ac digne guber-
nari et regi et ornari eorum dispositione.
Tituli supradē uestie pbris pcessa ē po-
testas. Hic fecit ordinatōes. iij. p mēse
decēbriū pbrōs. xxx. diacones. xij. epōs
p diuersa loca numero. liij. Qui et sepul-
tus ē in cemitio ad ursū pileatum. v. cal.
augusti: et cessauit epat⁹ dies duodecim.

*In scōrum martyrum felicis simplici faustini
et beatrix oratio.*

Presta q̄s dñe ut sicut ppls xpian⁹
martyrum tuorum felicis simplici fausti-
ni et beatrix tpali solēnitare pgaudent:
ita pfruat eterna: et qd uotis celebrat: cō-
p̄bendat effectū. p. *Lectio prima.*

Rome uia aurelia bñi felicis pōntificis
subpstantino filio pstantini. Idē cō-
stantin⁹ augustus p̄ciliū hñicoz ac ualē-
tis et ursatij arrianorū approbans: q; et ip-
se arrian⁹ erat: ab eusebio nicomediensi
rebaptizat⁹ eiecit sc̄m felicē urb ep̄s d̄ sedē
epat⁹ sui. Et sc̄a est psecutio maxia i clero

ita ut pbrī et clīci ples necarēt et martyrio
corōarēt. Sc̄s at ac bñssim⁹ papa felix d̄
posuit: bitauit i p̄diolo suo: qd ē uia portu-
ensi. Et a gētib⁹ postmōz hñicis exiit leuat⁹
ductus ē i ciuitatē: capiteq; trūcato mar-
tyrio coronat⁹. iij. idus nouēbris. Et exi-
it de raptū ē corp⁹ eius a pbris et clīcis et se-
pult⁹ ē in basilica quā ipse pstruxerat ui-
a aurelia. xv. cal. decēbris i miliario. ij.
ab urbe. Cuius natale celebrat⁹. iij. cal.
augusti.

Lectio secunda.

Felix natione romanus ex p̄e felice
pbro de titulo fasciole: sedit annos
octo mēses. xi. dies. xviij. Hic fuit t̄pib⁹
oldobrachi regis usq; ad t̄pā theodorici.
hic fecit basilicam sc̄i agapiti iux̄ basilicā
sc̄i laurentij martyris. Sub hui⁹ ep̄atu ite-
rū uenit relatio de grecia petrū alexādrī
num reuocatū ab achaiō ep̄o pstantiopo-
litano. Tunc uenerabil⁹ felix archiep̄s se-
dis aplice urbis rome mittens defēsores
cū p̄cilio sedis sue: Et facto cōcilio dāna-
uit achaiū cū petro. Post ānos tres ite-
rū uenit relatio ab ipatore zenone ut p̄i-
tēs idiret achai⁹. Tē papa felix misit ep̄os
nemesium et uitalē: ut si iuenirent cōplice
petri achaiū itez dānarent eos: si n̄ offer-
rēt libellū p̄nie. Qui dū itroissēt i ciuita-
tē eracleā corrupti sūt pecunia data supra-
dictis ep̄is: et n̄ fecerūt sc̄dm p̄ceptū sedis
aplice. Venientes uero romā ad sedē apli-
cā eodē t̄pe uenerabil⁹ felix papa fecit sy-
nodū: et opatus ē discussionē: et iuēt i iu-
dicio ambos ep̄os: et nemesiū et uitalē
reos et corruptos pecunia. Et eiecit neme-
sium et uitalē ep̄os a cōione fidelīū. Tūc
nemesius ep̄s n̄ se tacuit corruptū pecūi-
a: cui p̄ciliū pcessit t̄ps p̄nie. Hoc sc̄m est
t̄pe oldobrachi regis. hic fecit ordinatōes
duas i urbe roma p mēse decēbriū pbrōs
.xxviij. diacones. v. ep̄os p diuersa loca
numero. xxxi. Hic sepultus ē i basilica bñi
pauli apli: et cessauit epat⁹ dies. v. Et p̄
transitu et sc̄m ē a pbris et a diaconibus
pstitutū de oī ecclia. *Pro sanctis simplici
o faustino et beatrix lectio tertia.*

Temporibus dioclitiani et maximi
ani ipatorū natale sc̄toz martyrum

simplicis faustini et beatrix. Qui pro multa ac diuersa supplicia iussu sunt capiti ac subire suam: et ligato saxo in collo eorum ita citari per pontem quod uocat lapideus in thiberiis reumatibus. Quorum corpora dei nuntia iuenta sunt a beata sorore eorum beatrix: et a beatis patribus crispo et iohanne sepulta sunt in loco qui appellatur sextus philippi uia portuensis. iiii. cal. augusti. Beata autem beatrix soror martyrum cum oraret apud uenerabilem lucinam: scilicet in ut uicinus quidam possessor lucretius abiret possessiunculam eius. Propter hec itaque fecit teneri sciam beatrix et adduci ad sacrificandum. Tunc beata beatrix exclamauit: christiana sum: non sacrifico de monijs. Ducta est itaque in carcerali custodia die mancipata. Lungs in dei nomine libere pegeret: fecit ambrosius lucretius proferari eam noctu. Quam uenerabilis lucina sepe liuit iuxta sanctos martyres germanos eius. iiii. cal. augusti. Post hec ingressus in pridio sacrorum lucretius: dum ibi epularetur quedam mulier infantulum lactabat. Qui infans coram omnibus in uicinis uocem emisit. Audi lucretius: occidisti et inuastisti: ecce datus es in preteritum inimici. Ad hanc uocem inuastus est a maligno spiritu in uicinis ibi: et per tres horas uexatus a diabolo emisit spiritum. **In factis martyrum abdon et senen oratio.**

O Eus qui sanctis tuis abdon et senen ad hanc gloriam ueniendi copiosum munus gratie contulisti: da famulis tuis suorum ueniam peccatorum: ut sanctorum tuorum intercedentibus meritis: ab omnibus mereamur aduersitatibus liberari: per.

Lectio prima.

R Ome abdon et senen subregulorum sub decio ipatore. Quos decius in corduba ciuitate perferri sibi perferri iussit. Quibus dixit. Sic facti estis ut non recordemini: quod non colentes deos traditi estis in manus romanoz et nostras. Qui beatus abdon. Magis nos uictores sancti sumus deo fauente et domino nostro iesu christo qui regnat eternum. Subente decio ambo uicti cathedri reclusi sunt in arcta custodia. Tunc dixerunt abdon et senen. Ecce gloriam quam sepe sperauimus. **Lectio secunda.**

P Est mensis. iiii. uenies decio roma

adducens secum beatos abdon et senen cathenis uictos iussit omnem senatum perferri: et fecit perferri in tellure cum ualeriano prefecto. v. cal. augusti. Et iussit sibi perferri abdon et senen maceratos diuersis penis: et dixit ad senatum. Vix deeqz tradiderunt hostes ferocissimos in manus nostras. Ecce inimici reipublice et romani imperij. Et introducti sunt ornatu auro et lapide precioso uincti catenis. Quosqz senatus mirari cepit in aspectibus eorum. Et cum constanter christum in conspectu eorum fateretur: Decius iratus iussit ualeriano prefecto: ut si non adoraret dominum solem ferarum moribus iteraret. Qui nuda uittis eos: et duxit ante simulachrum solis iuxta amphitheatrum ut sacrificarent. Vix illi preterites expuerunt in simulachrum solis. **Act. iij.**

Tunc ualerianus iussit ut cum pluribus recederet. Dominus introducti sunt in amphitheatrum et dimissi eis sunt ibi leones duo et ursi quattuor. Qui uenientes uenerunt ad pedes sanctorum: et nullatenus recedebant sed magis custodiebant eos. Valerianus uero plenus furore iussit gladiatores introire et beatos subregulos interficere: et ligare pedes eorum: et ante simulachrum solis iactare. Vbi iacuerunt corpora sanctorum tribus diebus. Post triduum uenit quidam grinus christianus subdiaconus: qui manebat iuxta amphitheatrum et collegit corpora noctu: et recodidit in arca plumbica in domo sua tertio cal. augusti. Vbi latuerunt usque ad tempora constantini. Tunc se referuantes beati martyres: leuati sunt et translati in cimiterio portiani. **In sancti petri in uicula ad uas asit. Herodes rex. cum rel. de laud. ps. Dixit dominus. cum rel. in fin. ps. Laudate. d. o. g. capitulum.**

M Ius herodes rex manus ut affligeret quosdam de ecclesia occidit ante iacobum fratrem iohannis gladio: uidens autem quod placeret iudeis: apposuit ut apprehenderet et petrum. **by. Petrus beatus. Gloria deo. x. Tu es petrus. s. Et si hanc petram edificabo ecclesiam. ad mag. a. Tu es pastor ouium princeps apostolorum: tibi tradite sunt clauces regni celorum. ps. Magni. oratio.**

O Eus qui beatus petrum apostolum a uicula absolutum illesum abire fecisti: nostrorum quos absolue uincula peccatorum: et omnia mala a

nobis ppiciat excludere. Et p facto paulo comemoratio fit. aſit. Scc paulc aplc p dicator ueritatis ⁊ doctor gentiu: intercede pro nobis ad deu q te elegit. ⁊. Tu es uas electio nis scc paulc aplc. ⁊. Predicator ueritatis i uniuerso mundo. oio.

Quus qui mltitudine gentiu bñ pau li apli pdicatione docuisti: da nob qd: ut q eius hodie comemoratione coli mus: p eius ad te exēpla gradiamur. per Ad mat. i. uita. aſit. noct. ps. ⁊. ⁊ b. ⁊. dñr de cōi aploruz ad noct. hy. Petrus bñs. Glā deo. Tres prime lectiōes legūt d ac tibus aploruz.

Lectio prima.

Misit herodes rex man⁹ ut affligeret quosdā de ecclia. Occidit aut iaco bñ fratrē iōannis gladio. uidēs aut quia placeret iudeis: apposuit ut apphēderet ⁊ petrum. Erāt āt dies azimoruz. Quem cū apphēdisset misit in carcerē tradens qz quattuor qnternionib⁹ militū custodi endū: uolēs p⁹ pascha pducere eū pplo. Et petrus qdē seruabāt in carcerem: oio aut fiebat sine intermissione ab ecclā ad d um p eo. Cū aut pductur⁹ eū esset herodes in ipsa nocte: erat petr⁹ dormiēs uic tus cathenis duab⁹: ⁊ custodes añ hosti um custodiebāt carcerē. Et ecce angli⁹ dñi astitit ⁊ lumē refulsit in bitaculo car ceris: pculsoqz latere petri excitauit eum dicēs. Surge uelociter. Et ceciderūt ca thene de manibus ei⁹. Dixit āt angls ad eū: pēgēre ⁊ calcia te caligas tuas. Et fec sic. Et dixit illi. Circūda tibi uestimentuz tuū: ⁊ seqre me. Et exiens seqbat illum ⁊ nesciebat: qz uerū ē qd fiebat p anglum. Existimabat āt se uisū uidere. Transeun tes āt primā ⁊ scdā custodiā uenerunt qz ad portā ferreā que ducit ad ciuitatez q ultro apta est eis. Et exiētes pcesserūt uicū unū: ⁊ ptiuo discessit āgl⁹ ab eo. ⁊. Simon petre añqz de nauī uocare te noui te: ⁊ sup plebem meā principē te pstitui. Et clauē regni celorum tradidi tibi. ⁊. Quocūqz liga ueris sup terrā erit ligatum ⁊ i celi: ⁊ quodcūqz solueris super terrā erit solutū ⁊ i celi. Et clau.

Lectio secunda.

Et petrus ad se uersus dixit. Nūc scio uere qz misit dñs āgelum suū: ⁊ eripuit me de manu herodis: ⁊ de ōni expectatione plebis iudeoz. Cōsiderās qz uenit ad domū marie mātis iōannis: qz cognouit ē marc⁹: ubi erant mlti pgre gati ⁊ orantes. Pulsante āt eo ad hosti um ianue: pcessit puella ad uidēdū noie rhode. Et ut cognouit uoces petri pgaui dio non apuit ianuā. Sed itro currens nū tiauīt stare petri añ ianuam. At illi dixē runt ad eā. Insanis: Illa aut affirmabat sic se hē. Illi aut dicebāt. Angls eius ē. Petrus aut pscuerabat pulsans. Cū au tem appuisset hostiū: uiderūt eū: ⁊ obstu puerunt. Annuēs āt eis manu ut tacerēt narrauit quō dñs eduxisset eum d carce re. Dixitqz. Nūciate iacobo ⁊ sub⁹ bec. Et egressus abiit in alium locum. ⁊. Si diligis me simon petre: pasce oues meas: dñe tu nosti qz amo te. Et aīam meā pono p te. ⁊. Si oportuerit me mori tecū non te nega bo. Et aīam.

Lectio tertia.

Acta aut die erat non parua turba tio inter milites: qd nā scm esset de petro. Herodes āt cū requisisset eū: ⁊ nō inuenisset: ingritiōe scā d custodibus: ius sit eos duci: descendensqz a iudea i celsa reaz: ibi cōmoratus ē. Erat aut iratus ty rizo ⁊ sidoniz. At illi unanimes uenerūt ad euz ⁊ puafo blasto q erat sup cubicu lum regis: postulabāt pacē: eo q alerent regiōes eoz ab illo. Statuto aut die he rodes uestitus ueste regia sedīt p tribūa li ⁊ pconabatur ad eos. Populus aut acclamabat dei uoces ⁊ non hōis. Con festim aut pculsit euz angls dñi: eo q nō dedisset honorem deo: ⁊ consūpt⁹ a uer mibus expirauit. Uerbuz aut dñi cresce bat ⁊ multiplicabatur. Barnabas autē ⁊ saulus reuersi sunt ab hierosolymis ex plecto ministerio assumpto iōanne q co gnominatus est marcus. Responsoriū. Tu es petrus ⁊ super hāc petrā edificabo ec clesiam meā: ⁊ porte inferi non pualcībūt aduer sus eā. Et tibi dabo clauē regni celorum. ⁊.

Quodcumque ligaueris super terram erit ligatum et in celis: et quodcumque solueris super terram erit solutum et in celis. Et tibi. *Sermo sancti ambrosii.*

Lectio quarta.

Quodcumque ligaueris super terram erit ligatum et in celis: et quodcumque solueris super terram erit solutum et in celis. Et tibi. *Sermo sancti ambrosii.*
Lectio quarta.
Iudicamus fratres quod ad similitudinem eius beatum petrum hostiaria quoque mulier decepisset. Et sicut adam mulierem circumscrisit: ita et apostolum petrum femina circumuenit. Usitatus enim sexus est ad decipiendum: fraudis sue uasculum diabolus recognouit: fideles uiros non nisi per mulierem oppugnare consuevit. Ibi adas per eam superat. Ibi petrum per hostiariam. Fuit enim sicut legimus in paradiso delitiae diabolus: nec defuit sicut intelligimus in pretorio iudeorum. Ibi iminebat sathanas serpens: hic iudas coluber perurgebat. Est ergo eadem similitudo deceptoris in petro qui in adam fuit: quoniam eadem similitudo mandati. Accepit enim uterque a domino mandatum: adam ne tangeret: apostolus ne negaret. Ille ne lignum scientie presumeret: hic ne crucem sapientie preteriret. Sed transgrediens uterque preceptum pari modo delinquit. Sustinuit ille quod non licebat: loquitur iste quod non decet. Et tamen facilius est negatio petri quam ade preuicatio. Citius enim apostolo quam prophetae subuenitur. hunc enim deus ad uesperam requirit errantem: illum dominus pullos cantu denegante. Surge petre et indue te uestimentis tuis: accipe fortitudinem ad saluandas gentes. Quia ceciderunt cathene de manibus tuis. Angeli domini assistunt et lumine refulsit in bitaculo carceris: percussus latere petri excitauit eum dicens surge uolenter. Quia.

Lectio quinta.

Adams reus facti nudus erubuit: petrus conscius correptus ingemuit. Ille tanquam deprehensus confugit ad tenebras: hic tanquam emendatus prorupit ad lachrymas. Illi uelut latenti et celanti se a diuinitate dicitur: adam ubi es. Non quod adam a conspectu domini latere potuerit: sed quod peccatrici conscientie nullus certus locus sit. Dum metuit deprehendi: respexit hunc dominus et apertis oculis

eius emendauit errorem. Recte oculis emendauit petrum: quia scriptum est. Oculi domini super iustos et aures eius ad preces eorum. Ergo petras prorumpit in lachrymas nihil uoce precatur. Inuenio enim quod fleuerit: non inuenio quid dixerit. Lachrymas eius lego: satisfactionem non lego. Recte plane petrus fleuit et tacuit: quia quod defleri solet: non solet excusari: et quod defendi non potest abluui potest. Lauant enim lachryme delictus quod uoce pudor est confiteri. Lachryme ergo uerecundie pariter consulunt et saluti: nec erubescunt in petendo: et impetrant impetando. Lachryme inquit tacite quodammodo preces sunt. Veniam autem postulant et merentur. Causam non dicunt: et misericordiam consequuntur. Quare: nisi quod utiliores lachrymarum preces sunt quam sermonum: quia sermo in precando forte fallit: lachryma omnino non fallit.

responsorium. Tu es pastor ouium principis apostolorum: tibi tradidit deus omnia regna mundi. Et ideo tradite sunt tibi clauces regni celorum.

Lectio sexta.

Sermo enim interdum non totum profert negotium: lachryma semper totum affectum: et ideo petrus non utitur sermone quo scellerat: quo peccauerat: quo fide omiserat: ne per id ei non credatur ad confitendum: quo usus fuerat ad negandum. Ac per hoc magis uult causam suam flere quam dicere: quod uoce negauerat lachrymis confiteri. Inuenio autem et aliud cur tacuerit petrus: nam tacito uenie postulatio per impudentiam plus offederet quam impetraret. Solet enim citius mereri indulgentiam: quam uerecundie deprecari. In omni ergo culpa ante flendum est quam precandum. scimus hoc iam exemplo quemadmodum nostra peccata curamus. Ecce nihil nobis apostolus nocuit quod negauit: et plurimum profuit quod emendauit. Denique imitemur eum dicentem alibi. Cum enim tertio interrogaretur a domino. Simon

amas me: Respondit ei tertio. Domine tu scis: quia diligo te. Ait dominus. Pasce oues meas: et hoc tertio. Quod quidem ut dictum est: ad operationem priorem profecit erroris. qui enim dominus tertio negauerat: tertio confitetur. Et quotiens culpam delinquendo contraxerat: totiens gratiam diligendo conquirat. Videte ergo quantum fletus profuerit petro. An quod fletus lapsus est: et postea quod fletus erectus est. Et quod ante lachrymas puaricator extitit: post lachrymas assumpsit pastor: et alios regendos recepit: quod per seipsum non rexit. Ipso adiuuante quod cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat in secula seculorum amen. **R.** Ego rogavi. per te ut non deficiat fides tua. Et tu aliter quam prout firmas fides tuos. **Caro et sanguis non reuelauit tibi: sed pater meus qui est in celis. Et.**
Lectio. scilicet secundum mattheum. Venit iesus in partes cesaree philippi. Et relictis. **Omni. f. bier. p. b. r. i.**
Regre in natali eius. R. Quae dicunt homines esse filium hominis: dixit iesus discipulis suis. respondens deus petrus dixit: tu es christus filius dei uiui. Et ego dico tibi: quia tu es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. **B. b. s. es sumo bario.** na: quia caro et sanguis non reuelauit tibi sed pater meus qui est in celis. Et ego. **R.** Solue iubente deo terrarum petre cathenas. Qui facis ut pateant celestia regna beatis. **R.** Quodcumque ligaueris super terram erit ligatum et in celis: et quodcumque solueris super terram erit solutum et in celis. Qui facis. **Ad laudes et per hominem. a. n. t.** Herodes rex apposuit ut apprehenderet et petrum quem cum apprehendisset misit in carcerem uolens post pascha. producere eum populo. **ps.** Dominus rex. **c. u. r. e. l. a. n. t.** Petrus quod seruabatur in carcere: et oratio fiebat sine intermissione ne ab ecclesia ad dominum per eum. **a. n. t.** Dixit angelus ad petrum: circunda tibi uestimentum tuum et sequere me. **a. n. t.** Misit dominus angelum suum: et liberauit me de manu herodis: alla. **a. n. t.** Tu es petrus: et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. **capitulum.** Misit herodes. **h. y.** Iam bone pastor. Sit trinitati. **R.** Tu es petrus. **R.** Et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. **ad b. a. n. t.** Quodcumque ligaueris super terram erit ligatum et in celis: et quodcumque solueris super terram erit solutum et in celis: dicit dominus summi petro. **ps.** Benedic. **o. i. o.** Deus qui beatus petrum. **Et sit memoratio de sancto paulo ut supra**

i primis. x. i. s. Ad. iij. sexta et. it. capla di
cunt sicut i natali eius. In. ij. uespis a. n. t.
Herodes rex. c. u. r. e. l. a. n. t. ps. de aplis capla.
Misit herodes. h. y. Petrus b. s. R. Tu
es petr. R. Et super hanc petram. **Ad mag. r.**
Solue iubente deo terrarum petre cathenas: qui
facis ut pateant celestia regna beatis. ps. Ma
gnificat. o. i. o. Deus qui beatus petrum. **Et sit**
comemoratio de sancto paulo ut supra i pri
mis x. i. s. In scorum machabeorum o. i. o.

R. Raterna nos domine martyrum tuorum co
rona letificet: quod et fidei nostre prebeat in
cremenda uirtutum: et multiplici nos suffragi

o consoletur. p. Lectio prima.

Q. Ontigit autem et septem fides una cum me
apprehensos compelli a rege per fas ad car
nes porcinas flagris et tauris cruciatus.
Unus autem ex illis qui erat primus sic ait. Quid
queris: et quod uis addiscere a nobis: Para
ti sumus mori: magisque penas dei leges
puaricari. Iratus itaque rex iussit sartagi
nes et ollas eneas succendi. Quibus suc
censis iussit ei quod prius locutus fuerat ampu
tari linguam: et cute capitis abstracta sum
mas quoque manus et pedes ei percidi: Cete
ris ei fratribus et me inspiciebant: et cum iam
per omnia inutilis factus esset: iussit ignem ad
moueri: et adhuc spirantem torreretur in sarta
gine. In qua cum diu cederetur et crucia
retur: ceteri cum me inuicem se hortabantur mo
ri fortiter dicentes. Dominus deus aspiciat uerita
tem et consolabitur in nobis: quem admodum
per prestationem cantici declarauit moyses:
et in seruis suis consolabitur. **Lectio. ij.**

Q. Oratio itaque primo hoc modo sequen
tem ducebant ad illudendum. Et cu
te capitis eius cum capillis distracta inter
rogabant si manducaret: priusque toto cor
poris per membra singula puniretur. At
ille respondens patria uoce dixit. Non
faciam: propter quod et iste sequenti lo
co primi tormenta suscepit. Et in ulti
mo spiritu constitutus sic ait. Tu quidem
sceleratissime in presenti uita nos per
dis: sed rex mundi defunctos nos pro
suis legibus in eterne uite resurrectione
suscitabit. Post hec tertius illuditur:
et linguam postulat: cito protulit et

man^o p^ostanter extendit et cum fiducia ait. Ecce ista possideo s^o p^opt dei leges nunc hec ipa despicio: qm ab ipso me ea recep- turum spo: ita ut rex et q cum ipso erant mirarentur adolescentis aium: q tanq^o nil timeret cruciatus. **Lectio tertia.**

Et hoc ita defuncto quartu filii ue- rabant torqntes. Et cu iam eet ad mortē sic ait. Post^o ē ab hōib^o mortū da- tos spes expectare a deo itez ab ipso re- suscitādos. Tibi. n. resurrectio ad uitā si- erit. Et cu admonuisset et qntū uerabāt eū. Et ille respiciens i eū dixit. Psem in- ter hoies hōis: cū sis icorruptibil facis qd uis. Noli at putare gen^o nūm a deo eē de- relictū. Patientē sustine et uideb quat ma- gna p^oas ipsi^o te et sem tuū torqbit. Post hec ducebāt et sextū. Et is mori icipiens sic ait. Noli frustra errā. Nos. n. pp nos metipso: hec patimur peccātes in deuz nūm: et digna admiratione scā se i nobis. Tu at ne existimes tibi ipune futurū: q d^o dūm pugnare tētaueris. Tunc rex accen- sus ira i septimū sup oēs crudeli^o descendit idigne se derisū. Et hic itaqz mūdus obi- it p oia i dño p^ofidens. Nouissime at p^o si- lios et mī psumata ē. **In scā stephani pa- pe et martyris oio.**

Eus q nos bēi stephāi martyris tui atqz pōtificis ānua solēnitate letifi- cas: pcede ppit^o: ut cu^o natalitia colim^o de eiusdē et p^octōe gaudeam^o. p. **Lect. i.**

Rome i cemiterio calixti natale sac- ri stephani pape et martyris sub ua- leriano et galieno ipatorib^o. Qui euz pse- cutione seua crassarent: nūc bēi stephan^o pgregato uniuerso clero suo hortabatur eos: ut p xpo coronā martyris alacrie su- scipēt. Ordinauerat at. iij. pbros diācoes. v. ij. et clicos. xxi. cū qb^o d^o regno dī assidue docebat. Dīna at grā pcurante occurre- bāt mlti ex gēnilibus et hōest uiri ut bap- tizarent ab eo. In quos nemesc^o tribun^o cū ōni domo sua filiāqz ipsi^o noie lucilla q ceca p bām stephanū illuminata fuerat et olympi^o alē tribunus cū uxore sua exu- pia et filio theodolo: et quotquot credid- rant i domo olympi: q postea glōsa cō-

fessione martyriū meruerūt. Celebrabat at missas atqz p^oilia p cryptas martyriū scm ē at ut ualerianus et galien^o psecuto- res nōis xpi sūmo regerent studio bēm stephanū: ut eū uel clicos ei^o diuersis af- fligerent penis. Adserūt itaqz mltitudi- nē militū: et tenuerūt eū cū mltitudine cli- corū pbroz et diaconoz. Qui ueniēs ad tribunal ualeriani solus introiuit. Cui ua- lerianus. Tu es stephanus q rēpublicaz conaris euerē: et psuasiōibus atqz horta- tōibus mal^o pplm a deoz suades recede- re cultura. **Lectio secunda.**

Beatus stephanus dixit. Ego qd si- cuerto rēpublicā: sed hortor ut dōre- lictis demonijs q adorant i idoli: ad dūm uiuū et uey creatorē celi et terre reddeāt: et agnoscant xpm iesū filiū dei dūm ueruz eē: q cū p^ore et spū scō solus ē scipitnus: ut non peāt cū diabolo i infitū scipiternum. Tunc iussit ualerianus eū duci ad tēplū martis: et ibidē dictata sūia capite trunca- ri si nō acquiesceret adorare nefādi martis simlāchri. Perductus bēi stephanus a militibus foras muros porte appie ad tē- plū leuatisqz oculis ad celū dixit. Dñe d^o us p^o dñi nā iesu chisti q turri p^ofusionis babilonis destruxisti: destrue nūc et hūc locū: ubi diabólica supstitutione p idolorū culturā aie pereunt pploz. Et statī facto fragore tonitruī cū terroribus coruscati- onum corruit maxima pars tēpli et mili- tes p auctacti oēs sūgerūt. **Lectio. iij.**

Beatus uero stephanus prexit cū ō- nibus christianis ad cemitiū sac- te lucine. Et multis eos p^osolatus sermōi- bus: obtulit p eis sacrificiū deo ompti. Que gesta audiēs ualerianus: misit plu- rimos militū q beatū stephanū punirēt. Qui uenientes iuenerunt sacrificiū dō offerentē: intrepidūqz et pstantē aī altaris solennia cepta pficientē. Et in eodē loco eū in sua sede decollauerunt sub dic. iij. nonaz augustaz. Cuius corpus xpiani ppli sepelierunt in eadē crypta cū ipsa se- de: ubi astans sanguis eius effusus est in loco: qui hodie appellatur cemiteriū ca- lixti. Stephanus ex patre iulio sedīt

annos. iiii. menses duos dies. xv. marty-
rio coronat. Fuit autē tēpibus ualeriani et
galliani et maximi usq; ad ualerianū ter-
tium et gallicanū scdm. hic pstituit sacer-
dotes et leuitas uestib' sacris i usu quo
tidiano non uti nisi tñ in ecclia. hic fecit
ordinatōes duas p mēse decēbrū pbro
.viij. diacones. v. epos tres. Qui et sepul-
tus ē i cemitio calixti uia appia. iiii. nōas
augusti: et cessauit epat' dies. xxiij. *In iue-
ntione scī stephani. pthomartyris oīa dñi
de uno martyre pter capla q dñr sicut in
natali eius capitulum.*

Stephan' autē plen' grā et fortitudie
faciebat. pdigia et signa magna in
pplo. *by Deus tuor militū. oīo.*

Quā nobis qd dñe imitari qd colim'
ut discam' et iūmicos diligere: qz ei'
inuētiōe celebram'. q nouit et p psecu-
toribus exorare dñm nūm iesū chūstū fi-
liū tuū. q tecū. *Sext lectōes legū de
iuentioe eius lectio prima.*

Ierosolymis iuentio corporis bñf
sumi stephani. pthomartyris et fac-
toz gamalielis nicodemi atq; abibon: si-
cut reuelatū ē a dño bño pbro lutiano se-
ptimo honorij principis anno. Mā dum
qesceret i basilica baptisterij in stratu suo
sexta feria lucefcente circa horā tertiā no-
ctis: dñi adhuc pene uigilaret: tāq; in ex-
cessu mētis effect': uidit uiz. senē statura
pcez uultu decoz. plixa barba i uestitu
cādido amictū pallio: In cui' sūmitatib'
erant tanq; auree crucez ptezte: calciatū
calligis i superficie deauratis: et in manu te-
nebat uirgā aureā. De qua tangēs cū di-
xit se eē gamalielē: q nutriuit aplz pau-
lū: et inē alia ei dixit. Sūma cū diligentia
nōs patefacito tumultos: qz indecent de
specto loco reconditi sum'. *Lectio scda.*

Et cū interrogassz qz eēt cū eo dixit.
An' ē iqt donn' stephan' a iudeis
p fide xpī hierosolymis lapidib' torren-
tib' oppssus: iussuq; sacerdotū relict' eē
portā uia q mittit cedar bestiis ac auib'
denotādus. Sz hec oīo phibuit ille cui
illefā idē martyr fidez seruauit. Quo fac-
to recessēte iudeoz pfidia puocās accer-

siui mibi religiosoz uiroz turbā puentū
qz fidelū: quā blādiens affat' sū ita. Ob-
secro uos fies carissimū ut nēnē reuera
mi colligētes scm pign' bñi stephani. De-
ferte i uilule nre possessionē: quā noie su-
o appellauerat caphargamala: q. xxiij:
ab urbe hierosolyme lapide distat: et mo-
re solito solenni cū fune sepelīte. Qd et
factū ē. Ille uero q huiusmōi locello ia-
cet cōtigu': ipse ē nicodem' nepos me' q
ut renascere ex aqua et spū sācto a salua-
tore audiuit: q a petro et a ioanne ē bap-
tizat'. Pbro quo postmodū idignati pici-
pes sacerdotū subtracto ei principat' ho-
nore conabant illū tradere morti. Sz nū
grā nre qz ppinquitatis iure repssū non fe-
cerunt. *Lectio tertia.*

Expulso at eo foras urbē diripuerūt
oem supelectilē ei': multisq; afficien-
tes plagis semiuiuū relinqrūt. Ego nīmī
rū et hunc collegi et adhiberi curā pcepī.
Cui cū paululum istātū fuit supstites uita
ad optatā et ipse qetē migrauit. Quē ex-
hibitis funeris exegis ad pthomartyris
pedes iussi tradere sepultū. Ille qdē tū-
us q mecū qescendū possidet locū: ipse ē
abibon fili' mī: q mecum iesu xpō uigesi-
mū hñs ānū etatis pī credidit: et a pfatis
aplis etnū fontis ē unda pfusus. Is dū d
set legis doctrina plen' erudit': tēplo dēi
cū paulo sedulo uacās diuina meditādo
pcepta: ab illo uitiō cui se gen' sbdei ma-
xime solet humanū: ptectione tuēte sup-
na extitit liber: et i hoc pposito castitatis
pauisauit i pace cū qb' et ego iaceo. *Sc. iiii.*

Quāniū quoq; mea ethica et selemi-
as primogenit' nī nolētes credere
xpo: sed religionis sūmitati ac fidei dero-
gātes i possessione capharselemia sūt tu-
mulati. Uerūtū quo nos positi sum': cū
fodere cepis ianes eoz repies tumultos
qz nobiscū nī fuerūt digni tumulari. Cum
qz uenerabil' pbr pdēm uirū sciscitaret di-
cens: Ubi uos iueniem' dñe: At illi. In
angulo nō q siriaze delagabrica necnō
delbathalia uocat'. i. uiroz dei seu beato-
ruz possessio. Que uisio consimilis ei ite-
rum atq; iterum apparuit. Surgens

autem uenerabilis pbr perrexit i ciuitate ad annuntiare iohanne: de quo per uisionem monit' fuerat. cunqz illi cleroqz ei' uisio nis serie p'clati retulisset: ille lachrymis p' gaudio suis bndixit dñm. *Lec. v.*

Reqz ueraciter ut erat p oia cōpta. bñs eps sub ōni celeritate ad fratres z coepos uicinaz urbiū misit. Qui cū oc currisset z locū p'signatū fodere cepissent terimotu facto stati inensi odoris suauit' tanta exiū resp'sa ē: q̄ta nulloz etas hoium tunc t'p's meminerit se sc'isse: ut putarent se p'ites in amenitate padisi positos. Et i ipsa hora de suauitate odoris septuagintatres aie s' curate a diuersis i' firmitatibus. Aderant tūc t'p's testes miraculoz cū beato iohāne customin' seba' stianus z cleutheri' ierico'tin' pontifices cū elicoz sc'issimo comitatu. Qui osculantes beati stephani pign' locūqz claudentes: cū gaudio ad p'p'ia s' reuersi. *Lec. vi.*

Post paucos at dies corpus p'tho martyris stephani i scām eccliam ubi archidiacon' fuerat ordinat'. vij. cal. ianuarij cū psalmis z hymnis detuleit. Et t'p's cū plix siccatatis esset imēstas sufficiens supne pietatis pluuiā descendit: q' sitientē largi' terrā madefaciens irrigauit. Quod meritis bñi stephani p'tho martyris nlls ābigit p'clitanti p'plo p'cessum fuisse. hanc reuelatiōez lucian' pbr greco sermone ad ōiū eccliaz p'sonam descripsit. Quā auit' pbr hō hispan' i latinū p'uertit: z p'horosū pbrm occidētalibus dedit. Qui ēt s' reliqas bñi stephāi p'imus occidenti detulit: ubi ad memoriāz sc'i martyris inuēabilia miracula scā s' de q'b' plūma bñs augustus de ciuitate dei memorat. *Lec. i. e. scōm mattheū.*

In illo t'p'e Dicebat iesus turbis iudeoz z principib' sacerdotū. Ecce ego mitto ad uos pphetas z sapiētes et scribas: z ex illis occidetis z crucifigetis z ex eis flagellabitis i synagogis uis. Et reliqua. *Quā. sc'i biero. pbr. Lecio. vij.*

Hec qd ātea dixeram: Implete m' surā p'm uioz ad p'sonā dñi p'tinere eo qd occidētus ēēt ab eis: pōt z ad

discipulos ei' referri de q'b' nūc dicit. Ecce ego mitto ad uos pphetas z sapiētes z scribas: z ex illis occidetis z crucifigetis z ex eis flagellabitis i synagogis uestris: z p'seqmini de ciuitate i ciuitate: ut i pleatis mensurā p'm uioz. Silqz obserua iux aplm scribentē ad corinthios uaria dona ēē discipuloz christi. Alios pphetas q' uentura p'dicerēt. Alios sapiētes q' nouerint qñ debēt p'erre sermonē. Alios scribas i lege doctissimos. Ex q'bus lapidat' ē stephan' paulus occisus crucifixus petr' flagellat' i actib' aplōzū discipuli. z p'secuti eos sūt de ciuitate i ciuitatem: expellentes de iudea ut ad gētiūm pplm trāsmigrarent: ut uēiat sup uos ōis sanguis iustus q' effusus ē sup terras: A sanguine abel iusti usqz ad sanguinē zacharie filij barachie quē occidistis inter tēplū z altare. *Lectio octaua.*

Abel nulla ē ābiguitas qñ is sit: quē cain s' ei' occiderit. Iustus .n. non solū ex dñi mē s'ita sed ex genēsis testimonio cōprobat: Ubi accepta eius a dño narrat' munera. Querim' q's sit iste zacharias fili' barachie: qz multos legimus zacharias. Et ne libera nobis tribuatur erroris facultas: additū ē: quēz occidistis inter tēplū z altare. i diuersis diuersa legim': z debeo singuloz opiones exponere. Alij zachariā filiū barachie dñt: q' in .xij. pphetis undecim' ē. p'dict'qz nomen i eo p'setir sed ubi occisus sit iter tēplū z altare scriptura n' dicit: maxime cū t'p'ibus ei' uix ruine tēpli fuerint. Alij zachariam p'ez iohānis baptiste itelligi uolunt: ex q'busdā apocryphoz sōijs ap'probantes: qd p'pterea occisus sit: qz saluatoris p'dicaret aduentū: hoc qz d' scripturis non hēt auctem: eadē facilitate p'te nūc qua pbat. *Lectio nona.*

Lij istum uolunt esse zachariam q' occisus est a iohas rege iudee inter templum z altare: sicut regum narrat historia. Sed obseruandum q' ille zacharias non fuit filiū barachie sed filiū iohas de sacerdotis. Uñ z scripta diē. Nō fuit recordatus iohas p'is ei' iohade que sibi

fecisset bona. Cū ergo zachariam teneam^{us} et occisioni presentat locū: quimus quare barachie dicat filius et ioiade. Barachia in lingua nra: Bndict^{us} dñi dñ: et sacer^{dos} donis ioiade: iustitia hebreo noie demōstratur. In euangelio quo utuntur nazarei: p filio barachie filium ioiade scriptū repunus. Simpliciores fies inter ruinas tēpli et altaris sic i portarū exitibus quasi locum dicunt rubra saxa mōstrantes: zacharie sanguine putant esse polluta. nō p demnam^{us} errorem q de odio iudeorū et fidei pietate descēdit. *Ad laudes et ad. iij. capitulū.* Stephan^{us} at. *R. b. r. n. dicuntur de uno martyre. Ad sextā capitulū.*

Surrexerunt autē qdam de synagoga q appellabatur libtiorū cyrenēsiū et alexandriorū et eorū q erant a cilitia disputantes cū stephano: et non poterāt resistere sapiētie et spūi qui loquebatur.

Ad nonam capitulū.

Postis autē genibus clamauit uoce magna dicens: dñe ne statuas illis hoc peccatum: et cū hoc dixisset obdormiuit in domino. *In uigilia festi nūis nūcupati. Ad uesperas antiphona.*

Dum esset rex i accubito suo nardus mea dedidit odorem suauitatis. *ps.* Dixit dñs. cū reliquis *ps.* de sēa maria asit. Leua eius sō capite meo et dextera illius amplexabit me. *ps.* Nigra sum s; formosa filia iherlm: iō dilexit me rex et iroduxit me in cubiculū suum. *asit.* Iaz byems transijt imber abiit et recessit: surge amica mea et ueni. *asit.* Speciosa sēa es et suauis i delitijs tuis sēa dei genitrix. *capitū.*

In initio et ante secula creata suz et usq; ad futurū scdm nō desinā: et i bitatione sēa coram ipso ministraui. *by.* Aue maris stel. *n.* Dignare me laudat te uirgo sacra. *R.* Da mibi uirtutem ptra hostes tuos. *Ad mag. asit.* Sēa maria succurre miseris iuua pusillanimes refoue debiles: ora p pplo interueni. p clero intercede p deuoto scīneo sexu: sentiant omnes tuum iuuamen qui cunq; celebrant tuam scām festiuitatem. *ps.*

Magnificat anima. oratio.

Oeus qui ad declarandā glām genitricis tue gloriose uirginis marie descē

su nūis in estiuis caloribus locum i quo edificaretur ei tēplū dignat^{us} es demonstare: tribue q; ut eius obsequis iustētes refrigerato estu pcupiscētie candore ino cētie dealbemur. *q.* *Ad matu. inuitator.* Sēa maria di genitrix uirgo Intercede p nobis. *ps.* Venite exi. *by.* Quem terra. *In. i. noct. asit.* Bndicta tu in mulieribus et bndictus fructus uētris tui. *ps.* Dñe dñs n. *asit.* Sic myrrha electa odorem dedisti suauitatem sēa dei genitrix. *ps.* Celi enarrant. Ante thōrū huius uirgis frequentate nobis dulcia cātica dragmadis. *ps.* Dñi ē terra. *n.* Spe tua et pulchritudine tua. *R.* Intende prospere pcedere et regna. *Sermo lectio prima.*

Quam ad oīum scōrum reuerentiam christianoū debeat deuotio excitari: ad beate marie uirgis laudes et pconium extollendā: eo magis debet se humanus sensus erigere: q;to magis certum ē p ipsaz nobis repationis nre remedia p uenisse: et celestis regni nris aditū reseratum fuisse: quē primi parentis culpa seradire mortis obstruxerat. Hec siquē ē illa scala celestis: quaz eximius ille pīarcha iacob de terris usq; ad celoz sumitatem erectam i somnijs clara reuelatōe inspererat. Hāc ēt scīssimaz uirginē uirga illa signauit: q ad sui radicis uiriditate puulsa tēpestiua maturitate flores et poma pduxerat. hec quoq; mltis mysterioz signis et pphetaz oraculis nūtiata humano tādē generi p fructū uētris sui repationez iduxit: et salutē credentib^{us} suis p ciosis suffragijs acquiuit. Nam q;ta nob ipsi meritis et intercessionibus bñficia diuina pūci^{us} ant null^{us} unq; sermōib^{us} potuit explicari. Uex qual^{iter} infra romane urb^{is} menia beatissima dei genitrix spalem atq; singularem domū elegerit: atq; pīociniū sue dignitōis alme urbi pīare uoluerit: et q; id rō flagitat: dignū duximus ignorātib^{us} referare. sic. n. et gestis antiquorū et tpm serie legitur et repit: a tpm^{us} pstantini q primus iter augustos p pstruēdis ecclīis līnīaz relaxauit: usq; ad tpa iunioris pape libij i bonorē ppetue uirgis genitricis marie nla uq; ifra urbem fuerat ecclīa fabricata

et quoniam satis uidebat indignum ne urbs que
totius orbis caput esse dignoscitur et chri-
stiane religionis omnium ecclesiarum obtinet
principatum: a principio et constructione seu
habitatione beatissime dei genitricis appare-
ret inuicis: Placuit diuine prouidentie egre-
giam hanc urbem matris sue habitaculo de-
corare: quatenus dum a populo frequenter
ueneratur in terris: operam sue intercessionis
de celis sibi gaudeant aduenisse. Igitur
omnipotens deus quod glorioso et quod stupendo
miraculo sue sancte genitricis uoluit edificare
da ecclesiam demonstrare: dignum est ut ad hanc
deuotionis studia excitanda: quod diuine re-
uelationibus gestum est replicemur. *R.*
Sancta et immaculata uirginitas quibus te lau-
dibus efferam nescio. Quia quem celi cape non
poterant tuo gremio contulisti. *B.* Benedicta tu
in mulieribus et benedictus fructus uentris tui.
Quia.

Lectio secunda.

Tempore. scilicet quo liberius papa sanctus
sedē prouida gubernatione regebat
quidam iohannes nomine alme urbis prae-
sulis curā gerens: tam morum quam nobilitatis
generositate preclarus possessionum ac mul-
tarum diuitiarum opulentia locuplex: cum si-
lius non haberet: una cum coniuge sua quae sibi diuina
prouidentia: tam morum quam nobilitatis similitudi-
ne fuerat sociata: beatissimam dei genitricem
sibi in praeceptum ac spiritalem dominam praelegere. Illi
sibi uno ore pariter deuotione beatissime uir-
ginis uota soluentes dicebant. Regia celo-
rum domina angelorum et saluatricis omnium tibi tam
to deuotius fragiles supplicamus quanto ius-
ticia pietatis tue copiosius erga homines
benigna impendit. Accipe igitur sanctissima mater
que tibi sincera deuotione posuimus: et ita
uitam nostram et omnia que in terris ut homines
possidemus solita miseratione dispone: qua
tenus tibi nostra deseruiat actio: et nostre facul-
tates tibi in aliquo beneplacito obsequio ex-
pendantur. Non igitur diuina clementia pre-
cibus defuit supplicantium: nec piissime
uirginis aures a iustorum petitione defue-
re: sed eorum uota deus ex alto suscipiens:
petitiones ipsorum uoluit effectui mancipa-
re: et hinc debito tradere. Intrabat tunc quod
pe mensis augusti: quoniam acrioribus solis ar-

boribus telluris germina desiccantur: et
homines magis solis adustionibus deco-
quantur. Eo enim tempore uolens bea-
ta dei genitrix locum edificande sibi ba-
silice hominibus demonstrare: quadam
nocte dicti iam mensis id est nonis augusti
subito contra naturam aer nimiam frigoris
gelatione constringitur: et tanta nubium
constipatione densatur: ut imbre desuper
fuso in ipso casu nimium multitudo deflu-
eret: que solummodo locum edificande
basilice cooperiens miraculum pariter
et algorem subministravit. *Responsorium.*
Congratulamini mihi oes qui diligitis dominum:
Quia cum essem paruula placui altissimo et de me-
is uisceribus genui deum et hominem. *B.* Bea-
tam me dicent oes generationes: quia ancillam
humilem respexit deus. Quia cum. *Lectio tertia.*
In ipsa denique nocte prenominato
pontifici atque iam dicto patricio et
uxori sue similem uisionem sancta dei ge-
nitrix uoluit demonstrare. Que res et re-
uelationem miraculi confirmaret aspec-
tu: et subita temporis immutatio occulte
uisionis reuelatione nosceret. Apparuit scilicet
suma uirgo prenotato pontifici illi cum admo-
tionis oraculo uoluit edocere. Operum tuo-
rum interiorum et circumspice sollicitudinis uigi-
lantia: qua omnipotenti deo plimum placere co-
gnosceris: te modo in hoc comedabilem red-
didere: ita quod hactenus erga nos meum de-
uotum ab alijs non fuerit attentatum: et apte
nunc mihi placuerit presumari adeo ut eam
salutis existas omnibus quod deuotionem tuam precor
fuerint imitati. *Alex.* ne perfectorum huius
reuelationis mysterium abiguis cogitationi
bus credas: quod presentibus tibi uerbis asserui:
sub omnium admiratione maximo est miraculo
uolui presumare: ita ut per ipsam naturam tamen
modo cum locum infusione mirande nimis: quod can-
dore et donum spiritus sancti significat: repleueri: in
quo basilicam nostram me tibi precipio construere
danda. habebis siquidem de et iohannem praeceptum in hoc opere
idoneum adiutorem: qui ad te summo diluculo
tuis preceptis piturus uenire procurabit.
Cum quo simul et uniuerso clero ac po-
pulo urbis ad montem qui superagius
dicitur incunctatim accede: ibique locum

a me de industria reſeruatū inuenies:
atq; in eo mox eccleſiam nōi meo incipi
as fabricare. Lūq; ille ifate uifionis ſtu
pore poſit⁹ miraret⁹: ⁊ cogitatōe pſōe ani
mus heſitaret: ab ea pſus rīſū audiuit
ſe eſſe dei genitricem mariaꝝ de qua dei
filius dñs ieſus chriſtus uelut ſponſus d
thalamo ad hoies incarnatus proceſſit.
Iſis dictis beata uifio ab oculis eius ſb
trahitur. Sicq; eodem momento p̄taxa
to p̄icio ⁊ eius uxori ſub his uerbis ap
paruit. *R.* Continet i gremio celum terram
q; regentē uirgo dei genitrix: p̄ceres comitan
tur herile. Per quos orbis ouans chriſto ſb
p̄ncipe pollet. *V.* Virgo dei genitrix quem
totus non capit orbis in tua ſe clauſit uiſce
ra ſcūs homo. Per quos. *In. ij. noct. aſit.*
Sp̄e tua ⁊ pulchritudine tua intende p̄ſpe p
cede ⁊ regna. *ps.* Eructauit. *r.* Adiuuabit
eam dñs uultu ſuo: dñs in medio eius non com
mouebitur. *ps.* Deus n̄r refugiuꝝ. *r.* Sicut
letantium oīum n̄rū bitatio eſt in te ſancta dei
genitrix. *ps.* Fundamenta. *r.* Adiuuabit eā
deus uultu ſuo. *R.* Deus in medio eius non
cōmouebitur.

Lectio quarta.

Quotionem inquit tui pectoris ⁊
fidele ppoſitum quo p̄ociniꝝ no
ſtre deſenſionis ſp̄aliter eligiſti: p̄io reſpe
xi ituit⁹: ⁊ ſolicita erga chriſti fideles mi
ſeratione ſuſcepi. Quāobrem ſcire te uo
lo qm̄ tuarū rerum hereditatūq; p̄petuū
ſucceſſorem tibi uolui p̄uidere: ita ut dū
mibi domum in terra p̄ſtruxeris: ego ti
bi in celis copioſum theſauꝝ ⁊ eternam
p̄ſtruam manſionem. hoc igitur tibi im
pero faciendum ut cuꝝ ſummo mane ſur
rexeris ad liberium papam ſeſtināter ac
cedas. Ego enim domui mee locū ſp̄ua
lem elegi: ⁊ ut ſolēnis p̄petuo hēatur: uo
luntatem meam ingenti uolui miraculo
demonſtrare: ita ut in hoc t̄p̄e nix ipſum
cooperuerit: ⁊ aliū locum nulla penit⁹
infuſione p̄tugerit: i quo meo nomini ba
ſilicam cum conſilio liberij pape tibi p̄e
cipio erigendam. Cum ⁊ huic ⁊ ſue p̄iu
gi nomen ſuū ſancta dei genitrix idicaſ
ſet: ſancte reuelationis inſpectio ab eorū
oculis elabatur: ⁊ in tanta eos admiratio

ne dimiſit: ut reliquam noctis partē iſom
nem ducerent: ⁊ ita in diuinis laudibus
exultarent. Lūq; primo mane ianuās
palatij ſui ad p̄ōficem perrecturus exi
ſet ſicut in ſomniſ audierat: totum locū
niue coopertum inſpexit. Qua de re ap
te uifionis atteſtatione firmatus iubētis
imperij anxius obedire curabat. Unde
ueloci curſu ad lateranenſe palatium ue
niens pontificis hoſtium pia cepit uiolē
tia inſeſtare: credens latere pontificē qd
eadem hora ſibi fuerat reuelatum. Sed
cum amotis obſtaculis ad pontificem p
ueniſſet: Anxiuſq; cuperet quod ſibi re
uelatum fuerat indicare: ſermonem con
cepti gaudiij p̄ius papa p̄uēit dicēs. *R.*
Sicut cedrus exaltata ſum i libano ⁊ ſicut cy
preſſus in montē ſion quaſi myrba electa De
di ſuauiſſimam odoris. *r.* Et ſicut cynamonuꝝ
⁊ baſamum aromatizans. *Vedi. Lec. v.*

Omnipotenti deo fili cariffime im
menſas gratias p̄ſoluere nos opor
tet: qui cum ſimul indigni ⁊ omni meri
torum ſublimatiōe p̄iuiati ad ſp̄uale ſcē
ſue genitricis obſequium nos dignatus
eſt deputare: atq; cum ingenti admiratō
ne hoc qd per nos ipleri uoluit dignat⁹
declarare: ut qualitate t̄p̄is immutata pa
uore ac ſtupore nimio oīum corda p̄cul
ſerit. Unde te ſcire cupio qm̄ nunciij iam
ex parte noſtra directi pplm̄ ſimul ⁊ cle
rum totius urbis ad nos pariter uocauē
runt. Sic enim in mandatis accepi: ut cū
ad nos conuenerint ad ſuperagiū mō
tem ſil pergere debeamus: Illū locū
potiſſimum requirētes: quēz beata dei
genitrix inopinata niuiū infuſiōe ſibi or
natus ſp̄uali prerogatiua reſeruauit. Cū
q; hec uerba compleſſet ſenatus ⁊ ton⁹
pplī maiores p̄e foribus aſſistere: pontifi
cem magna cuꝝ inſtantia requirētes tū
ex uocatione ſua tum et ex nouitate mi
raculi plūm concitati. Cum aut pon
tifex una cum p̄icio ⁊ cardinalibus unī
uerſis exiſſet hoc ſermonis inītiū ad eos
papa exorſus eſt dicens. Plūmū fratres
in dño gaudere ⁊ exultare nos conuēit:
qd cum ſuperna clementia egregiā hāc

urbem caput et fundamentum christiane religionis effecerit: et in ea primatum totius ecclesie per beatorum apostolorum petri et pauli merita collocauerit: hodie tamen eam pijs muneribus et spiritualibus donis ampliare atque decorare dignatur: ita ut tanti prestandi nobis in hoc tempore uoluerit adiutorium adhibere: ut nullis possit ambigere nobis celis imensa diuina beneficia puenisse. Ecce fratres carissimi nix quam de celo in hoc seruicilissimo tempore percipitis diuini beneficii indicium declarat. Quam ideo omnipotens deus uoluit terris influere ut nos sua misericordia dealbandos ostenderet: si ad hoc quod nobis per sanctam suam genitricem ipare dignatus est deuotionissimis intuitibus accingamur. Cum omnino seriatim exponeret: quod sibi et iohanni precioso fuerant reuelata: omnes unanimiter clamauerunt. Benedictus deus. Et ad predictum locum una cum pontifice omnes exultantes cum diuinis laudibus perrexerunt. *Re.* Que est ista que processit sicut sol et formosa tanquam iherusalem. Uiderunt eam filie sion et beatam dixerunt: et regine laudauerunt eam. *Re.* Et sicut dies ueni circumdabant eam flores rosarum et lilia conualium. Uiderunt. *Lectio sexta.*

Requirerentes uero locum quem sancta dei genitrix pontifici repromiserat: eum plenum altis niuiibus inuenere. In cuius siquidem circuitu tam alta nix limitibus fecerat: ut nulli uideretur ambiguum: quod ille hunc locus principem niuium infusione fecisset certius uideretur: quod quondam in area gedemonis uellus rogidum celesti pluuia euidentius preseruauit. Ad quem uidelicet locum plebs uniuersa concurrere inmensas grates deo et beatissime uirgini rettulerat. Ador uero pontifex fossorium letus accipiens sicut nix designauerat: proprijs manibus terram cepit effodere: quod ex templo aprata est per circuitum. Et ita huius gloriose uirgis meritis architecto uicis manibus diuina clementia referauit fundamentum. Immensi igitur miraculi tam pontifex cum uniuersa curia quam clerus et populus admiratione repleti: Gloria domino et sue genitrici unanimiter persoluentes diuis per totius populi expiatione mysterijs celebratis: unusquisque ad sua cum

gaudio repedaui. Illustrius uero presencium tam abundanter omnia que necessaria fuerant misit: ut nihil patere deceat: quod uidere opus necessarium. Tamen omnia que habebat beatissime uirgini presens ipsam uenerabilem basilicam sibi et sue uxori fecit heredem. Quam perfectam ideo pontifex in honorem dei et beate marie uirgis consecrauit. In qua quidem sibi presens domini cunabula uidelicet senus et panos matris domini redemptoris et eiusdem presens altari miro ordine iuerenter: cum multis alijs apostolorum presessorum atque uirginum reliquijs: quorum nomina superuacuum est nominare: collocauit. In maiori siquidem altari de lacte eiusdem gloriose uirginis de capillis ipsius et uinculis sui sacratissimi capitis una cum uestimento sui sacratissimi corporis deuotione recordidit. Tamen quod quidem altare sub lapide porphyreo beati matthei apostoli corpus regescit: et eius caput exterius a canonicis ipsius basilice preseruatur. Cuius quidem beneficia plenius effectibus in ipsa ecclesia exuberant quoti die ad laudes et gloriam omnipotentis dei: cuiusque genitricis semperque uirgis marie et domini sanctorum. Qui uiuit et regnat in secula seculorum amen. *Re.*

Ornatam monilibus filiam iherusalem dominus percipuit. Et uidentes eam filie sion beatissimam predicauerunt dicentes unguentum effusum nomen tuum. *Re.* Assistit regina a dextris tuis in uestitu dappurato circumdata uarietate. Et uidentes. *In. iii. noct. ant.* Gaude maria uirgo cunctas hereses sola interemisti in uniuerso mundo. *Ps.* Latate. *i. ant.* Speciosa facta es et suauis in delictis tuis sancta dei genitrix. *Ps.* Dominus regnauit exaltatus. *Re.* Dignare me laudare te uirgo sacrata: da mihi uirtutem contra hostes tuos. *Ps.* Cantate. *ij.* Elegit eam deus et prelegit eam. *Re.* In tabernaculo suo habitare facit eam. *Secundum lucam.*

In illo tempore: Loquente iesu ad turbas extollens uocem quedam mulier de turba dixit illi. Beat uenter qui te portauit et ubera que suxisti. Et reliqua. *Om. or. genis. Lectio septima.*

Magne deuotionis et fidei ostenditur hec mulier. Que phariseis blasphemantibus dominum: tanta sinceritate eiusque in carnatione persitetur: ut et presentium et futurorum

confundat p[ro]fidiā. Si. n. caro uerbi dei a
carne uirgis m[un]dis esset c[on]fusa: ut multi he
retici dixerunt: sine cā uenit q[ui] cum porta
uit: et ubera q[ui] cum lactauerūt b[en]eficari.
U[bi] dicit apl[us] p[ro] hereticos. Quia misit d[eu]s
u[er]um filium suū sc[ilicet] ex muliere sc[ilicet] sub lege.
R. Beati me dicent o[mn]es g[en]tiones. Quia
sc[ilicet] mibi d[omi]n[us] magna q[ui] potēs ē et sc[ilicet] n[ost]r[us] n[ost]r[us] a[ng]l[us].
V. Et m[un]da eius a p[ro]p[ri]e in p[ro]p[ri]as timentib[us]
bus cū. Quia.

Lectio octaua.

Nec audiendi sunt q[ui] legēdū putant
natū ex muliere non sc[ilicet]m. Alioqui
uer[us] filius h[om]inis si e[ss]et: nisi ex m[un]de carnem
traxisset. Sc[ilicet] quoq[ue] p[ro]p[ri]os ex eodē
fonte et lac nutriendis et semē p[ro]creandis
pueris manat. Ergo de semine uirgis po
tuit p[ro]cipi: q[ui] eius lacte potuit nutiri. Hec
mulier typum gessit eccl[esi]e credentis xp[istu]s
uerum d[omi]n[um] et uer[us] h[om]inem natū fuisse. Ue
re b[ea]ta parens ch[ri]sti que sicut qdā ait: E
nixa est puerpa regē q[ui] celum terrāq[ue] te
net p[er] s[an]c[t]a sp[iritu]. **R.** Felix nanc[us] es sacra uirgo
maria et o[mn]i laude dignissima. Quia ex te ortus
est sol iustitie ch[ri]stus d[omi]n[us] n[ost]r[us]. **V.** Ora p[ro] p[ro]p[ri]o
iteru[m] p[ro] clero itere p[ro] deuoto seio sexu: se
tiant o[mn]es tuum iuuamē q[ui]cu[m]q[ue] celebrant tuaz
sc[ilicet]m festiuitatem. Quia.

Lectio ix.

Quius nom[en] ab et[er]no cōplectēs o[mn]ia
gyro ip[su]m sine fine manet: quē uē
tre b[ea]to gaudia m[un]dis h[ab]is cum uirginitatis
pudore: nec primā silem uisa est nec h[ab]e
sequentē. At ille dixit. Quimo: Beati q[ui]
audiunt uerbum dei et custodiunt illud.
Pulchre saluator attestatōi mulieris an
nuat: non t[ri]mō m[un]dam suam assuerās es
se beatā: sed et o[mn]es q[ui] in se uerbis auditu
fidei p[ro]cipiunt: et boni opis custodia eor[um]
in corda p[ro]mōz pariūt et nutriūt: qua
s[an]c[t]a iudeos clam p[er]cutit: q[ui] filium dei ch[ri]s
tū eē negant. Tota p[er]fecto uite celestis p[er]
fectio duob[us] h[is] cōprehendit: ut uerbis
dei audiamus: et faciam[us]. **Ad laudes et p[ro]
ho. ant.** Dum e[ss]et rex. **cū rel. a. ps.** D[omi]n[us] re.
cū rel. caplm. Ab initio et a[n]t. **by.** O gl[ori]osa
d[omi]n[us]. **V.** diffusa ē gr[ati]a in labijs tuis. **R.** Prop
terea b[en]edixit te d[eu]s in et[er]nū. **Ad b. a.** Beata
es maria q[ui] credidisti: p[ro]ficiantur i te que dicta s[un]t
tibi a d[omi]no. **ps.** B[en]edictus. **oio ut supra. Ad**

tertiam caplm. Ab initio. **R. b. de cōi uir
ginum p[ro] o[mn]es ho. d[omi]n[us]. Ad. vi. caplm.** Et
sic in sion. **Ad. ix. caplm.** Et radicaui i p[ro]p[ri]o.
oio ut supra ad uespas. a. Dū e[ss]et rex. **ii
rel. a. ant. et ps. de s[an]c[t]a maria caplm.** Ab in
itio **by.** Ave maris fiet. **V.** Diffusa est gr[ati]a i
labijs tuis. **R.** Propterea. **Ad mag. ant.**
Beata me dicent o[mn]es g[en]tiones: q[ui] anallam
b[en]e respexit d[eu]s. **ps.** Mag. **oio ut supra.**
**Si hoc festū uenerit in d[omi]nica sit sēp de se
sto cū cōmemoratione de d[omi]nica. De se
sto uero sancti d[omi]nici q[ui] cadit ead[em] die n[on]
hil sit sed trāsfert i s[an]c[t]i d[omi]nici p[ro]fessor. oio.**

Deus qui eccl[esi]am tuā b[en]e d[omi]nici cōf[er]
soris tui illuminare dignatus es me
ritis et doctrinis: p[ro]cede ut et i[n]tercessione
p[ro]p[ri]alibus non destituatur auxilijs: et sp[iritu]ali
bus sēp p[ro]ficiat i[n]crementis. **p. Lectio. i.**

Beatiss[im]us d[omi]nicus p[ro]dicatōr dux et p[ro]p[ri]i
clytus q[ui] appropinquante m[un]di ter
mino quasi nouus syderis emicuit: ex his
panie p[ro]p[ri]ibus uilla q[ui] d[icitur] callaroga exoni
ensis diocesis oriundus fuit. Decebat sa
ne ut qui oli lucifer in t[em]p[or]e suo p[ro]duxerat
hisp[ani]um quoq[ue] aduersp[er]scente iam die su
per filios terre p[ro]surgere faceret ab occa
su: ut extremis t[em]p[or]ib[us] ab extremis ter
re nubes educeret: quaz ibre serotino ui
neam quā dextera ei[us] plantauerat uberi
us irrigaret. Sicut. n. iohānes baptista ue
lut lucifer solis ortu p[ro]ueniens: saluatoris
primum p[ro]nūtiatū aduentū: sic sc[ilicet]us iste
d[omi]nic[us] uesp[er]ini syderis i se gerens officiū
occidente s[an]c[t]i luce uicinū cernitur p[ro]uē
se iudiciū. Fama aut[em] p[ro]ualida i uniuersis
hisp[ani]e p[ro]p[ri]ibus igruente: seru[us] dei d[omi]nic[us]
adhuc manens palentie: cū uideret egēo
rum miseria: nemineq[ue] p[ro]solatore[m] an
xio admodū cōpassionis urgebat affec
tu.

Lectio secunda.

In infātia q[ui]ppe cū eo creuerat mi
seratio que alioz sibi coaceruans
miseria: nullius afflictōis aspecte p[ro]mitte
bat cū non esse p[ro]cipem. De cordis hos
picio xenodochium fecerat: et mie uisce
ra claudere alicui nesciebat. Talibus uir
tutum floribus i b[ea]to uiro gratissima uēu
state uernantib[us]: cepit nom[en] sanctitatis et

circumquaqz diffundi. Preterea sub silentio transeundū non est: qz cūz fies predicator apud locum scī fixi morarent in urbe multaqz necessarior ppter ordinem apud hoīes nondū notum frequenter paterent iopiā: Contigit die quadam ut pcurator fm eiusdē loci panem quez apponeret subus nō hēret. Missi uero fratres p elemosyna petenda: cū domos multas more solito circūfēt: sacerdotes qdem et leuitas qz plūmos: sed samaritani rarissimū inueuerunt. Un factum est: ut panis uix modicū et ualde modicum reportarent.

Lectio tertia.

Inminente igitur refectōnis hora ad seruu dei dñicu qui nunc pñs pcurator erat accessit et defectū exposuit. Ipse uero exultans i spū uultu alacri bñdixit deū: et quasi quadam fiducia ifusa sibi de sup pfortat: id modicum qd hēbat panē p ptes diuidi sup mensā mandauit. Erāt aut tunc pñs in puentu fies circū. xl. fco itaqz signo ueniunt fies ad refectōrium: bñdictionem mīse letis uocibus psequuntur. Dūqz p ordinē residentes bucellam panis quā unusqzqz corā se repperit cum gaudio frangeret: Et ecce duos iuuenes eiusdē hī formeqz pñsimil refectōriū intrauerūt: pallioz sinus q a collo pendebāt plenos panibz quales ipse pñstor q mittebat nouit pñficere deferentes. Quibz i capite unius mēse iux quā uir dei dñic refidebat silenter oblati: ita subito discesserunt: ut nullus unqz de cetero uel un uenerit scire potuerit: uel quo postmodum diuertisset. Ill uero pñdictis iuuenibus discedētibz: uir dei dñicus manu ad fies circumquaqz pñensa: mō inqz fratres mei comedite. Qd at hoc diuinū meritūqz seruī dei dñici fuerit pcuratū: nlls penitus dubitauit: sicut qz plēs ad huc superstites ex his q tunc aderant fratribus attestāt.

In transfiguratione saluatoris ad uespas

an. Glifica me pñ glia quā hūi aqz mūdus formaretur. **ps.** Dixit dñs. **cū rel. i fine ps.** Laudate dñm oēs. **an.** Ille deitas quā oñdit est incerta et occulta in humanitate ei. **an.** Quidit qm hīc est factor celi et terre et ipse dñs

aiuorum ac mortuor. **an.** Imperauit celo et deposuit beliam pcepit terre et moysen resuscitauit. **an.** Quidit eis glām suam: ut qñ resurgeret a mortuis in glia: naturā cognoscerent dei tatis. **capitulum.**

Iustum arbitror qz diu sum i hoc tabernaculo suscitare uos i cōmōitōz. certū sū. n. q uelox est depositio tabernaculi mei scōm qd et dñs nñ iesus christus significauit mibi. **hymnus.**

Pons pietatis culmia: thabor petēs potentia: patefecit discipulis: occulta sui numinis. **an.** refulsit facies: ulut sol i meridie: et corporis uelamina: ut nix scā sunt cādida. **an.** moyses huic et helias: i mensas ferūt grās: qd adimplere uenerat: q dudū iam pdixerat. **p.** risci pceres teporis: intuētes apli: cepunt christo dicē: bonū ē hīc pñsistere. **an.** ed uox de celo tonuit: pñstratos illos terruit: quos christus sursum subleuans: sua pñfirmat grā. **an.** la tibi tritas: equal una deitas: et ante oīa secula: et nunc et in perpetuum: amen. **an.**

Speciosus forma pñ filijs hoīum. **an.** Diffusa ē grā in labijs tuis. **ad mag. an.** Ascendit iesus in montem tribus cū discipulis ut oraret. et cum orasset scā est spēs uultus eius altera: et uestibus eius albis refulgens. **ps.** **ad mag. oio.**

Deus q hodierna die unigenitū tuū mirabiliter transfiguratu celitus utriusqz testamenti pñb reuelasti: da qd dñe bñplacitis tibi actibz ad eius sēper pteplandā pñtingere glām in quo tue pñnitati optime cōplacuisse testat es. p cūdē.

ad mar. inuitat. Christū dñm transfiguratum hodie Venite adoremus. **ps.** Venite. **by.** Fons pietatis. **In. j. noct. an.** Assūpsit iesus discipulos suos et ascendit in montē: et transfiguratus est añ eos. **ps.** Afferte dñō. **an.** Hodie dñs nñ iesus christus facie ut sol in mōte resplenduit: et ueste tanqz nix enituit candidus. **ps.** Eructauit. **an.** Ante duos uates tresqz discipulos ut sol resplendens apparuit iesus: ut i ore duor ul trū testū stet oñe uerbū. **ps.** Deus nñ refugium. **an.** Oēs gentes quascūqz fecisti uenient. **an.** Et adorabunt uestigia pedum tuorum. **Calixti. iij. pontificis maximi puilegium. Lectio prima.**

Quilius eps seruus seruorum dei.
Ad perpetuam ei memoriam: In diuine
dispositionis archana: quod inscrutabilis puiden-
tia peccatoris in hominibus operata est: hodie
na festiuitas in qua unigenitus dei filius
per humani generis reparatione trabea nostre
mortalitatis indutus: claritatis sue diuini-
tatisque potentiam demonstrauit: stupendi
et admirandi nobis non indigna causa extitit.
Nam et si eiusdem redemptoris nostri preclara
miracula: erudimenta pariter et exempla pe-
ne innumera ad nostram doctrinam nostramque
perfecto salutem edita: omni admiratione atque
ueneratione dignissima sint: admiranda
tamen eiusdem saluatoris nostri transfigurationem
singularibus insignita mysterijs et sacra-
mentis ineffabilibus coruscantem: eo de-
uotius per uniuersorum salute fidelium nos
puenit celebrare: atque uotis annuis pia de-
uotione recolere: quo inter ipsius redemp-
toris salutiferas actiones hec eadem prius
tis diei uisio redemptis mortalibus in una
eademque persona deitatis potentiam et ueram
hominis naturam ostendit: ac in nobis fidei
spei et caritatis dona confirmans: eterne
beatitudinis prestat cautionem. *missorum.*
Assumptis hodie dominus iesus tribus discipulis in
monte ut oraret subiit excelsus: solusque orans co-
ra eis transfiguratus est. Faciesque eius ut sol res-
plenduit ac uestimenta eius ut nix sancta sunt can-
dida. *Et autem testimonium habet a lege et pro-*
phetis: hinc enim moyses et helias uisi sunt in ma-
iestate. Faciesque.

Lectio secunda.

Hec est enim illa cunctis christicolis
ueneranda festiuitas: quod imensam dei
nostri clementiam et misericordiam erga nos qui
christum induimus: et ipsi sumus insigniti
caractere demonstrauit. Sed et sacrosce-
uniuersalis ecclesie fundamenta non solum
petra christus fundauit: uerum et stabiliiuit.
Nam cum interrogaret dominus quem diceret
homines esse filium hominis: requirenti discipu-
li: alios iohannem baptista alios quidem heli-
am alios uero hieremiam aut unum ex pro-
phetis homines dicere respondisset: atque ite-
rum dominus interrogaret: Vos autem quem me esse
dicitis: Et petrus per se et per alios inquit
affirmaret: tu es christus filius dei uiui

Hec ipsa uerissima salutiferaque petri con-
fessio in hac admirabili saluatoris nostri trans-
figuratione per uoces prius dicentis: Hic
est filius meus dilectus in quo mihi bene com-
placui: confirmata stabilita ac multum
de approbata est: et iudeorum perfidia qua
ipsum esse heliam aut hieremiam uel ex pro-
phetis aliquem falsa asseueratione contende-
bant penitus confutata. Aliorum uero ipsius
tanquam legis transgressorem et blasphemam
tuum sibi dei gloriam usurpantem mendaciter
accusantium fuit exclusa calumnia: cum illic
moyses legislator et helias per gloriam dei e-
mulator atque propheta eximius astantes
christo testimonium perhiberent. *Re.*

Sicut unius dei trinitas per prius uocem: per colum-
be descensum: per baptizatum in iordane filium
declarata est: Sic eodem hodie transfigurato fili-
o ueraciter a patre in monte clamat: Hic est fi-
lius meus dilectus in quo mihi bene complacui.

*Legem signans moyses: et helias prophetam
glorificati affuerunt glorioso domino dicentes: excessus
eius quem complecturus erat in iherusalem. Sic. Lect. iij.*

Quanta igitur ueneratione colenda et
solennitate precipua celebranda est
hodierna festiuitas: in qua per uocem et testi-
monio proprio petri confessionem manifeste
confirmat. Roboratur apostolorum fides at-
que confessio que ecclesie catholice extitit fun-
damentum in ipso saluatore et redemptore
nostro firmiter stabilitum. Christus namque
uerum fundamentum ecclesie: preter quod ali-
ud poni non potest: cui ipse apostolorum princeps
spiritu sancto afflatus ad perfundendas perfidorum
fallacias: ueluti testis fidelis christo testi-
monium prebuit dicens. Accipies eum a do-
patre honorem et gloriam uoce delapsa ad e-
um huiusmodi a magnifica gloria. Hic est
filius meus dilectus in quo mihi bene com-
placui: ipsum audite. Et hanc uocem de celo
nos audiuius allatam: cum essemus cum eo in
monte sancto. Intellexerunt namque petrus
et comites qui fide tenebant maiestatem filij
dei per luminis claritatem: ac in eo diuinam
et humanam peruenisse naturam: ut et perina uox
et imensa uelut solis claritas: que omnem
sensum et mortalium facultatem excedit: moy-
si quoque et helie presentia cum uenerationis

debite maiestati diuine exhibitio de futu-
ra ipsius passioe loquentium: cui uerz dei fi-
liu nuntiarer: qd euangelista ioanes affir-
mas ait. *Vidim⁹ glia ei⁹: glia quasi unige-
niti a pte plenum gratie et ueritatis.* *R.*
Primogenitus. pdijt ex ore p^{ri}s: ego feci ut o-
raretur lum i cel: ego i altissimis hito. Et thro-
nus m⁹ in colūna nub. *R.* *Prusq³ montes*
fierent aut formaretur orb terre a selo et usq³ in
scdm. Et thro. *In. ii. noct. an.* Bonum est
nos hic ee: si uis faciamus hic tria tabernacula
tibi unū moysi unū et helie unū. *ps.* *Des. g.*
est. Rūdens petrus ait ad iesū: dñe si uis faci-
amus hic tria tabernacula: tibi unū moysi unū
et helie unū. *ps.* *Magn⁹ dñs.* *R.* *Eccce nubes*
lucida obumbravit eos: p^{ri}ma uox audita est:
hic est filius m⁹. *ps.* *Deus iudiciū.* *R.* *Dis*
terra adoret te et psallat tibi. *R.* *Psalmū dicat*
nōi tuo. *De sermōe ougeis sup exodon.*
lectio quarta.

Lectio nobis exodi que recitata est:
nos ad intelligentie igitur inuentionem licet
tat ul repellit. Incitat mites studiosas et li-
bas: desides et occupatas repellit. Scrip-
tū ē. n. qz uidit aaron: et oēs filij israel mo-
yses: et erat glificata facies ei⁹ et color uul-
t⁹ eius et timuerūt accedere ad illum. Et
post pauca ponebat inqt moyses super
faciem suā uelamē. Cū at introiret i spec-
tu dñi ut loqretur illi deponerebat uelamē.
Hec aut apls differens illo magnifico se-
su quo i ceteris unitur: de quo dixit: Nos
aut sensū chasti hēm⁹ ait. Qd si misterii
mortis i litis formatum i lapidibus fuit
ad glia: ita ut non possint itendere filij is-
rael i faciem moysi ppter glia uult⁹ ei⁹
q abolef: quō non magis misterii sps e-
rit in glia: Et itez paulop⁹ dicit. Et non
sicut moyses uelamen pōbat sup facies
suā: ut non itenderet filij isrl in facie uult⁹
eius. Obtusi sē cū sensus eoz usq³ i ho-
diernū diē. Cum. n. legūt moysi uelamen
ē positū super eoz: Quis non admī-
ret misterioz magnitudinem: Quis nō
pertinescat uelamen obtusi cordis. *R.*
Lora tribus discipul transfigurato dño. Ado-
yse et helia hinc inde secū loqntibus oñdit suā
maiestatem. *R.* *Et in ore duoz uel triū testuū*

sicut scriptum ē: staret de uerbū: et ut ipse testio-
niūz hiet a lege et pphetis. *Adoysē.* *lectio.*

Lorificata est facies moysi s; non
posant itendere i facie uultus ei⁹ si-
lij israel: nō posat itendere pplis synago-
ge. Sigs at puerfationē et uitam pōt hie
eminentiorē qz reliquū uulgu: iste pōt i-
tueri glia uult⁹ eius. Et nunc. n. sicut dicit
apls: Uelamen ē positū i lectōe uetis te-
stamti. Et nūc moyses glificato uultu lo-
quit sed glia q est i uultu ei⁹ non possum⁹
itueri. Iccirco at non possum⁹: qz adhuc
ppls sum⁹: et nūbil studiū nūbil meriti plus
qz reliqua plebs hēm⁹. Ueruz qz dicit
scs apls: Idipsū at uelamen in lectione
uetis testamenti manet: amputaret nobis
oem intelligentie spē tān et talis apli pla-
ta snia nisi addidisset. Cū aut qz puerfatus
fuerit ad deū auferet uelamen. Igt cām
auferendū uelamē puerfationē nām ee di-
cit ad dñm. Ex quo colligenda sē nob in-
dicia: qz legentes scripturas diuinas latet
nos itellec⁹: dōec obscura sē nob et clau-
sa q scripta sunt: qz nondū puerfi ad dñz
sum⁹. Si. n. puerfi essem⁹ ad dñm: sine du-
bio auferretur uelamē. Et hoc ipsū puer-
ti ad dominum quale sit uideamus. *R.*
Hodie in mōte transfigurato dño apti sunt ce-
li: et uox p^{ri}s itonuit: hic est fili⁹ m⁹ dilectus in
quo mihi cōplacui. *R.* *Intonuit de celo dñs*
et altissimus dedit uocē suā: hic ē. *lectio. vi.*

Et ut euident⁹ scire possim⁹ qd sit
puerfatus: dicendū nobis p^{ri} est qd
sit auersus. Dis qui cū recitant uerba le-
gis: cōibus fabulis occupat auersus est.
Dis q cū legitur moyses de negocijs se-
culi de pecunia: de curis sollicitudinē ge-
rit auersus est. Dis q possessionuz curis
stringit: et diuitiaz cupiditate distendit: q
gle seculi et mundi honorib⁹ studet auer-
sus est. Sed si ab alijs quidē uidetur alie-
nus: adsistit at et audit uerba legis et uul-
tu atqz ocul⁹ intet⁹: corde tñ et cogitationi-
bus euagat: auersus est. Quid ergo ē cō-
uerti: Si his oibus terga uertam⁹ et stu-
diosis actibus mētisqz sollicitudie uerbo
dei opam demus: et i lege ei⁹ diē ac nocte
meditemur: obmissis oibus deo uacem⁹
113

exerceamur i testimonijs eius: hic est puer
suis ad dñm. Tu ergo si uolueris filiū tu-
um scire lras: quas liberales uocant: sciz
grammaticā uel rhetoricā disciplinā: nū-
qd non ab oibus eū uacuius ⁊ libez red-
des: Nunqd non omisso ceteris huic u-
ni studio dare opam facis: Pedagofos
magios libros impensas nihil prius
deesse facis quousq; ad perfectum pro-
positi studij opus reponet. **Responsum.**
Splendida sca est ut sol facies iesu dñi respice-
ret in eū pr. Et uidentes discipuli claritatē uul-
tus eius admirantes timuerunt ualde. ⁊ Et
apparuerunt illi moyses ⁊ helias cū eo loquen-
tes. Et nū. **In. iij. noct. astu.** Celi aperti sūt sup
eum: ⁊ sca ē uox de celo dicens: hic ē filius mī
dilectus i quo mihi cōplacui. **ps.** Bñdixisti.

astu. Vox de celo sonuit: ⁊ uox prīs audita ē:
hic ē filius mī dilectus i quo mihi cōplacui ip-
sum audite. **ps.** Cantate. i. ⁊ Audientes disci-
puli prīs uocē ceciderunt i facies suas ⁊ timue-
runt ualde. **ps.** Cantate. ij. ⁊ Celi apti sunt
sup eū. **ps.** Et uox prīs audita ē. **Secz ma.**

In illo tpe: Assūpsit iesus petrū ⁊ ia-
cobū ⁊ ioānē frēm ei⁹ ⁊ duxit illos i
montē excelsum seorsū: ⁊ trāsfiguratus ē
aī eos. Et rel. **Orn. i. aug. epi lectio. vij.**

De regionibus messis gaudia de ui-
nea fructus suauitatis: de scripturis
āt doctrinas uiuificātes hēmus. Regio-
nes uno tpe hnt uindemiā: scriptura ue-
ro sēp cōfiliuit doctrinā uiuificāte. Regio
qn̄ metū amittit gratiam: ⁊ uinea postq;
uindemiata fuerit humiliatur: scriptura
āt quotidie metit: ⁊ spice itēptatorū nō
deficiunt: quotidie uindemiāt ⁊ botriōes
spci eius nō desinunt. Appropinquemus
q̄ppe huic regioni: ⁊ d uiuificante succo
eius faciemur: ⁊ metamus de ea spicas
uite eterne uerba dñi nū iesu christi q dī-
xit. Sunt hic uiri astantes q nō gustabūt
mortem: dōec uideant filiū hōis i glā sua
Et post dies sex assūpsit simonem petrū
⁊ iacobum ⁊ ioānē frēm eius: ⁊ duxit
illos i mōtem excelsum seorsū: ⁊ trāsfi-
gurat⁹ ē aī eos: ⁊ facies ei⁹ refulsit sic sol
⁊ uestimēta eius facta sūt cādida sic nix. **ps.**
Ecce nubes lucida obūbrauit eos: ⁊ ecce uox

de nube dicens. **Hic ē filius meus dilectus i**
quo mihi bñ cōplacui: ipsū audite. **Et audi-**
entes discipuli ceciderunt i facies suas exterrī-
ti a uoce celitus dicētis. **Hic. Lec. octaua.**

Iros āt quos dixit ut non gustarēt
mortē: donec uiderent locū aduen-
tus eius: sūt ij tres apli quos accepit: ⁊ po-
suit i mōtem: ⁊ ostēdit illi quō oportet euz
uenire in nouissimo die i glā deitatis ⁊ i
corpore sue humanitatis. Itēz qdem as-
sumpsit eos i mōtem ut ostēderet eis qd ē
filius ⁊ cuius. **Qñ. n.** interrogauit eos quē
dicunt hōies esse filium hōis: ⁊ dixerunt
ei: Quidā heliā alij hieremiam aut unū
ex pphetis: ppter ea assūpsit eos i mō-
tem: ut ostēderet illis qd nō ē heliās sed
ds helie: nec itēz hieremias sed q scifica-
uit hieremiā in utero mātis: neq; unū ex
pphetis: sed dñs pphetaz ⁊ q misit eos.
Rursum ostēdit eis qm̄ hic est factor celi:
⁊ ipse est dñs uiuoz ac mortuoz. Impe-
rauit. n. celo ⁊ deposuit heliā: pcepit ter-
re ⁊ resuscitauit moysen. Et itēz assūpsit
eos in montē: ut ostēderet illi qd filius dei
est: ut p uocet filium ⁊ doceat eos: qd fili-
us eius est in ueritate. **Responsum.**

Hodie petrus iacobus ⁊ ioānes pñam d cel-
uocē intonantē audierūt: hic ē filius mī. **Hod-**
die ab eis moyses ⁊ helias i maiestate uisi sunt
cū dñō ut sol fulgentes loquentes. **Hodie**
nouī testamenti discipuli antiq legis i glā pce-
res uiderunt. **Hodie ab. Glā. Hod. Lec. ix.**

Si enim dixisset qd ego suz ds ex do-
nō satisfaceret eis ppter carnē qua
erat idutus: ⁊ qd cum eis puerfabat uidē-
tibus bñ maria genitrice eius ⁊ ioseph
q eum nutriuit: ⁊ q cognoscebatur p ei⁹
⁊ cuius filij nūcupabantur frēs eius. Et
itēz qd elurijt sitūit recubuit dormitauit.
Assūpsit āt eos ppter ea ut ostēderet eis re-
gnū suū aī mortem: ⁊ potentiā suā
aī passionem ⁊ glām suā aī iūriam suā
⁊ honorem suū aī iproprium suū: ut qñ
tenerent eum iudei: cognoscerent qd nō
ppter potentiā eoz crucifigerēt: sed ppe
beniuolentiā suā ⁊ p salute mundi. Et
rursum ostēdit eis glām suā aī resurrectō-
nez: ut qñ resurgeret a mortuis in glōria

nature deitatis cognoscerent: qz nō mercedē honoris ppi honorē suū accepit uelut idignus: sed qz fuit ei ab olim ⁊ a sclo cū pte: ⁊ cum spū ab utroqz pcedente sic dixit. *Ps. glifica me glā quā habui a nōz mundus formaret a te. Nec est ergo glā deitatis eius i cetera ⁊ occulta i humanitate sua: quā ondit aplis in ascēione mōtis.* *R. Hodie pater de celis testificauit filium quo audito discipuli timuerunt ualō: prostratiqz sē a uoce dicentis: hic est filius mīs in quo mibi bñ cōplacui.* *R. Celi apti sūt sup eū ⁊ uox pīs intonuit.* *Hic ē. Ad laud. ⁊ p bo. x.* Accessit iesus ⁊ diuine uocis pauore pstratos tenigit discipulos suos dicens: surgite ⁊ nolite timere. *ps. Dñs reg. cū rel. an. Ut testio nūz hiet a lege ⁊ pphētis i medio moyfi ⁊ helie transfigurati apparuit iesus.* *R. Lex p moysen signata ē ⁊ pphētia p beliam: q i maiesta te uisi sunt cū dño fulgentes i monte loqntes.* *R. Descendentibz ill de monte pcepit iesus dicens nemi dixeritis uisionem: dōc filius hōis a mortuis resurgat.* *R. Uisionē quā uidistis nemi dixeritis: donec a mortuis resurgat filius hōis.* *caplin. Iustū arbitro. by.*
Iesus postqz monstrauerat tribus celestem glām: descēdens mandat ceteros: hoc latere discipulos. *u. ulli liceat dicere: deuicto mortis principe: donec filius hōis: uictor surgat a mortuis.* *R. Urbana surgens referat: clausa pādīt enigmata: qz dudum tēplū texerat: sensim pandit mysteria: s. lūa tibi trinitas.* *R. Dñs regnauit decorē induit.* *R. Induit dñs fortitudinem ⁊ pāxit se.* *Ad b. an. Hodie transfigurato dño a pīs uoce testificato: moyfes ⁊ helias affuerunt splendidi excessū ei⁹ quē cōplecturus erat loqntes.* *ps. Bñd. oio Deus qz hodie.* *ut supra. ad tertiā caplin. Iustū arbitro. R. b. Speciosus forma p filijs hoium.* *R. Diffusa ē grā in labijs tuis: p filijs hoium.* *Glā. Speciosus.* *R. Dis terra adoret te ⁊ psallat tibi.* *R. Psalmū dicat nō tuo.* *oio. Deus q. ut supra. Ad. vi. capl.*
Acepit enim a deo patre honorē ⁊ glām uoce delapsa huiuscemōi a magnifica gloria hic est fili⁹ meus dilect⁹ in quo mibi complacui ipsū audite. *R.*

R. Omnis tra adoret te dñs: Et psallat tibi. *R. Psalmum dicat nōi tuo: Et psallat tibi.* *Glā. Dis.* *R. Celi apti sunt sup eū.* *R. Et uox patris audita est.* *Ad nonam capitulum.*
Et habemus firmiorem propheti cum sermonem: cui benefacitis intendentes quasi lucerne lucenti in caliginoso loco: donec dies luceat: ⁊ lucifer oriatur in cordibus uestris. *risoria bre.* *Celi apti sunt sup eū.* *R. Et uox pīs audita ē sup eū.* *Glā. Celi apti.* *R. Uisionē quā uidistis nemi dixeritis.* *R. Donec a mortuis resurgat filius hōis.* *Ad nespas. asit. Accessit iesus.* *cū rel. de laud. ps. Dixit dñs.* *cū rel. i fine ps. Laudate dñm oñes gētes.* *caplin. Iustū arbitro. by. Sōs pietatis.* *R. Speciosus forma p filijs hoium.* *R. Diffusa ē grā in labijs tuis.* *Ad mag. asit. Non sepatū in glā deitatis sed unius uox exclamauit i corpore exiguo: ⁊ glā terribili ex maria filium idiuiduum cū eē in humano corpore: ⁊ in glā deitatis sue.* *ps. Mag. oio. Deus qui hodie.* *ut supra. In sanctorum martyrum fixti pape ⁊ felicissimi ⁊ agapiti oio.*
Deus qui nos concedis sanctorum martyrum tuorum fixti ⁊ agapiti: natalitia colere: da nobis in eterna beatitudine de eorum societate gaudere. per.
Lectio prima.
Sirtus natione grecus ex philoso pho sedit annos duos menses undecim dies septem martyrio corōatur. Fuit autem temporibus ualeriani ⁊ decij quo tēpore fuit maxima persecutio. Eodem tēpore hic comprehensus est a ualeriano: ⁊ ductus est ut sacrificaret demōijs. Qui contempsit pcepta ualeriani ⁊ capite trūcatus est: ⁊ cū eo alij septem diacones. i. felicissimus agapitus ianuari⁹ ⁊ magn⁹ uicētius ⁊ stephanus octauo idus augusti. Et predicti prefuerunt a cōsulatu maximi ⁊ grauioris usqz ad cōsulatum tisci ⁊ bassi. Et inceperunt a tredecimo calendis augusti. Quo tempore seuissima persecutio agebatur sub decio. Et post passionem beati fixti post tertiam diem passus est beatus laurentius eius archidiacon⁹ quarto idus augusti: ⁊ sbdiacon⁹

claudius et seuerus presbyter et crescentius lector et romanus hostiarius. Hic constituit ut missarum actionem sacerdote incipiente populus decantaret hymnum. Sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth. Hic fecit ordinationes tres per mensem decembrium. presbyteros quatuor diacones septem episcopos duos. Qui etiam sepultus est in cemiterio callixti uia appia. Nam septem diaconi supradicti sepulti sunt in cemiterio pretestati uia appia. Supradictus autem beatus laurētius in cemiterio cyriace in agro uaticano in crypta cum alijs multis martyribus sepultus est: et cessauit episcopatus dies trigintaquinque.

Lectio secunda.

Sixtus urbis rome episcopus athenis doctus et natus et prius quidem philosophus: postea uero christi discipulus. Temporibus decij cesaris et ualeriani prepositi iusserunt sibi sanctum sextum episcopum presentari cum clero suo noctu intra ciuitatem in tellude. Tunc sextus episcopus dixit ad clerum suum. Fratres et comilitones mei nolite expauescere. Omnes sancti quanta passi sunt tormenta: ut securi perpetuam obtinerent uitae eterne palmam. Nam et dominus noster iesus christus passus est pro salute nostra ut nobis relinqueret exemplum. Et uoce clara dixit. Venite nemo metuat terrores. Felicissimus et agapitus dixerunt. Et nos sine te patre quo ibimus: Et presentatus noctu decio et ualeriano cum duobus diaconibus: dixit ad sanctum sextum episcopum decius cesar. Scis quare tentus et conuentione publica nobis presentatus es? Respondit sextus episcopus. Scio et bene scio. Decius dixit. Ergo si scis fac ut uniuersi sciant: ut et tu uiuas et clerus tuus augeatur. Respondit sextus episcopus. Vere sic facio ut clerus meus augeatur. Dixit decius. Ergo sacrificia dijs immortalibus et esto princeps sacerdotum. Beatus sextus episcopus dixit. Ego sacrificauit semper et sacrifico deo patri omnipotenti et domino meo iesu christo et spiritui

sancto hostiam puram et immaculatam.

Lectio tertia.

Decius dixit. Consule senectuti tue. sicut et nos consulimus: ita consule tu tibi et clero tuo. Beatus sextus episcopus dixit. Usque adeo consultus sum et mihi et clero meo: ut de profundo mortis eterne coner mecum omnes eripere uel liberare. Decius dixit. Sacrifica. Nam si non sacrificaueris: tu eris exemplum omnium. Sextus episcopus dixit. Iam semel tibi dixi quia sacrificium semper offero deo meo et iesu christo filio eius. Decius dixit ad milites. Ducite eum ad templum martis: ut sacrificet deo marti. Quod si noluerit: reducite eum in priuatam custodiam. Et eduxerunt eum ad templum martis et cohortabantur ut sacrificijs coinquinaretur. Tunc beatus sextus episcopus dixit. O felices quid non ploratis: qui adoratis idola uana manu facta muta et surda: que nec sibi nec aliquibus prosunt. Sed audite filij et liberate animas uestras de eterno supplicio: et nolite paruescere ista tormenta: sed illa metuite: et agite penitentiam: quia nescientes sacrificastis idolis uanis. Et contento decio introduxerunt eum in priuatam custodiam cum duobus diaconibus suis felicissimo et agapito.

Lectio quarta.

Quoniam audisset laurentius archidiaconus sextum episcopum in custodia recludi: his uerbis appellare cepit. Quo progredieris sine filio pater? Quo sacerdos sancte sine diacono properas? Tu nunquam sine ministro sacrificasti: nec offerre consueueras. Quid in me ergo displicuit pater? Nunquid degenerem me probasti? Experire certe utrum idoneum ministrum elegeris: cui commisisti dominici sanguinis consecrationem. Cui consummandorum consortium sacramentorum credidisti: huic sanguinis tui consortium negas. Uide ne periclitetur iudicium tuum dum fortitudo laudatur. Abiectio discipuli detrimentum est magistri. Quid quod illustrius certantes uiri discipulorum certaminibus quam suis uincunt? Denique a

braam filium obtulit: et petrus stephanū premisit. Et tu pater ostende in filio uir- tutem tuam: et offer quē erudisti: ut securus iudicij tui comitatu nobili peruicias ad coronam.

Lectio quinta.

Tunc sextus episcopus dixit. Non ego te fili defero neq; derelinquo: sed maiora tibi debetur p fide christi certamia. Nos quasi senes leuioris pugne cursū recipimus: te quasi iuuenes manēs gloriofior d tyranno expectat triumphus. Flere desiste post triduum me sequeris. Inter sacerdotem et leuitam medius hic numerus decet. Non erat tuum sub magistro uincere: quasi adiutorē quereres q sportum passionis mee expetis. Totas tibi hereditatem dimitto. Quid pntiam meā requiris? Helias heliseus reliquit et uirtutē nō abstulit. Et dixit beatus sextus ad beatum laurentiū. Accipe facultates ecclesie: et thesauros quibus tibi uidetur expende. Tūc beatissimus sextus episcopus tradidit archidiacono suo laurentio omnes facultates ecclesie. Eodez tpe accepta potestate beatus laurentius cepit peregrinos curiose querere: et ubi cunq; sancti clerici uel pauperes esset absconditi: et portans thesauros put cuiq; opus erat ministrabat.

Lectio sexta.

Post hec beatus sextus ducitur ad telludem ut audiret et cū eo duo diacones felicissimus et agapitus. Et sedens decius ac ualerianus: Dixit decius ad beatum sextum episcopum iracundia plenus. Nos quidem consulimus senectuti tue: audi pcepta nostra et sacrificia. Respondit beatus sextus. O miser tu tibi cōsule: et noli blasphemare: sed age penitentiam de sanguine sanctorum que effudisti. Decius furore repletus dixit ad ualerianum. Si iste extinctus non fuerit: non eris clarus adiutor. Valerianus respondit. Capite puniatur. Agapitus et felicissimus dixerunt. O miser si audieris pcepta patris nostri: euadetis eterna tormenta que uos torquere habent. Valerianus prepositus dixit. Quid diu uiuūt isti qui nobis tormenta promittunt: S;

ducantur ad templum martis ut iterū sacrificent. Qd si noluerit sacrificare et sup- plicare: i eodez loco capite truncetur. Et ducti foras muros porte appie: cepit beatus sextus dicere. Ecce idola uana surda et muta et lapidea quibus miseri inquinā- tur ut perdant uitam eternā. Et dixit ad templum martis. Destruat te christus fi- lius dei uiui. Et cum hoc dixisset beatus sextus responderūt omnes christiani. A- men. Subito cecidit aliqua pars tēpli et cōminuta ē. Tūc beatus laurentius cepit clamare. Noli me derelinqre p sēc: quia thesauros tuos iaz expēdi: quos tradidi sti mibi.

In sancti donati epi et marty- ris oratio.

Deus tuorum gratia sacerdotum p- ita quesumus: ut sancti martyris tui et episcopi donati cuius festa gerimus: se- tiamus auxilium. per dominum.

Lectio prima.

Apod tusciam i ciuitate aretio nati- le sancti donati episcopi et marty- ris. Qui nutritus a sancto pigmenio pre- bytero: in titulo sancti pastoris cruditus est: non solum in diuinis uerum etiam i humanis litteris sufficiētissime. Cū quo et iulianus creuit et subdiaconus ordina- tus: reiecto postmodum gradu inutilis factus ad imperium aspirauit. Quo tem- pore beatum pigmenium rome in custo- dia mancipauit: et sanctos patrem et ma- trem donati gladio occidit. Donatus ue- ro fugam petiit aretium ciuitatem: et ha- bitauit cum hilariano gloriosissimo mo- nacho seruens deo continuis orationi- bus et ieiunijs. Factum est autem ut mu- lier quedam nomine siranna gentilis et pagana capta oculis et corde uere ceca cum unico filio suo herculiano nomine cellam beati hilariani: cum quo beatus uir habitabat: requireret: quam fide chri- sti instructam: ad beatum satyrus episco- pum hilarianus et donatus perduxerūt. Qui ut fidem ipsius accepit: gratias deo agens indixit ei ieiunium: ut humiliare- tur in cinere et cilicio.

Lectio secunda.

Et sic deus cathetizauit eam et baptizauit tam ipsam quam filium eius. Et mox aperti sunt oculi syriacorum: cepitque clamare. Vere dei filius est christus qui illuminauit oculos meos. Quod factum audiens aptonianus: non multo post attulit filium suum demoniacum ad beatum donatum. Quo orante cum beato satyro episcopo et hilariano expulsus demon puerum sanum reliquit. Sed et non longo post tempore uir quidam eustasius rector tursie et exactor fisci duos occupatus alicubi teneret: superuenientibus hostibus uxor ipsius eustrosina pecuniam fisci abscondit: et paucis diebus succedentibus absente adhuc uiro defuncta est. Rediens autem postmodum uir eius inuenit uxorem suam mortuam pecuniamque fisci sibi celari. Qua de re non parum tristis efficitur filius perque sita pecunia: cum et a principibus curie supplicia ipsi meditarentur. Fugiens igitur eustasius uenit ad beatum satyrum et donatum et indicauit eis anxietatem animi sui. Stans itaque donatus super sepulchrum uxoris ipsius uoce magna clamauit. Eustrosina per iesum christum crucifixum te uiro ut dicas nobis quid sit factum de pecunia fisci: quia uir tuus pro ea ab exactoribus ualde affligitur. Que mox de sepulchro respondit. In ingressu domus suffossa laterum pecunia quam queritis. Recepta est igitur pecunia liberato eustasio ab impositione calumnie. **Lectio. iij.**

Erit recepto beato satyro cum patribus suis: eius loco sacerdos beatus donatus suscepit. Quibus die quadam missam celebrasset populus: et de corpore christi ac sanguine ipsius populus uenerabiliter recrearetur: diaconus quidam nomine anthimus tradebat sanctum sanguinem christi: et subito paganorum impulsu cecidit et sanctum calicem comminuit. Unde ualde tristis tam ipse quam populus christi efficitur. Cuius tristitiam deus per beatum donatum illico releuauit. Nam collecta sunt fragmenta diuini calicis et beato uiro allata. Que flens ille suscipiens oratione facta uas in pristinam formam restaurauit. Quo signo percussi pagani simul cum christianis deitate christi confessi sunt: ac circumiter. lxxix. ante in christum credentes per

baptismum saluate sunt. Multis ergo signis dominus glorificans seminum suum ad coronam martyrii peruenit. Denique tunc tempore iuliani imperatoris a quadratiano augustali simul et cum eo hilarianus uir dei iubet idolum sacrificare. Cui fidei reluctanti iussit quadratianus eius oculos lapidibus percuti: hilarianum ergo monachum in conspectu eius tantum sustibus cedi: donec spiritum emitteret. Deinde beatum donatum in custodia recludi. Ubi cum innumera miracula dominus per seruum suum operaretur: misit quadratianus qui eum gladio percuteret. vii. idus augusti. cuius corpus christiani iuxta ciuitatem eum ueneratione sepelierunt. Ad martyris uero hilariani ossa in hostia ciuitate tumultuata seruant. **In scorum martyrum cyriaci largi et smaragdi oratio.**

Deus qui nos annua beatorum martyrum tuorum cyriaci largi et smaragdi sollemnitate letificas concede propitius: ut quorum natalitia colimus: uirtute quoque passionum imitemur. **Lectio prima.**

Romane natale sancti cyriaci martyris: qui per longam carceris macerationem quam sub maximiano protulit cum sisinio diacono suo et smaragdo et largo per multa miracula facta in quibus filia dioclitiani artemia ipsius rogatu a demonio curauit et baptizauit: filia quoque saporis regis psarum iobiam: missus illi a dioclitiano per hoc equum libauit a demonio et baptizauit cum ipso rege et alijs quadringentis triginta. Rediens romam per mortem dioclitiani tertius est inter alios christianos a filio eius maximiano: et in custodia missus: eo quod sororem suam christianam fecisset. Denique precepit ut in die processionis sue nudus catenis obligatus ante redam eius traheretur. Et per hec ductus de carcere cum socijs largo et smaragdo et crescentiano per carpasium uicarium pice reliquata caput eius percussum est. **Lectio secunda.**

Et rursum per dies. iiii. eductus de nouo carcere in cutasta extensus attractusque nervis et sustibus cesus: postmodum iubente maximiano capite truncatus est: cum largo et smaragdo et alijs. xx. Scriptum est autem in gestis marcelli pape. in illo tempore

maximianus interfecit sororem suam arthemiam. Postq̃ uero maximian⁹ augustinus iussit ut omnes qui erant in custodia una cum cyriaco diacono capite truncarent: p̃m̃is cui sexus numero. xxi. decollati s̃e uia salaria intra thermas salustij foras muros. Eorū corpora collegit noctu iohannes pbr ⁊ sepeliuit i ead̃ uia sub die vij. cal. aprilij.

Lectio tertia

Post dies aut octo ueniens beatissim⁹ marcellus ep̃s cū lucina matrona christianissima corpora s̃cōrū adiuit cum aromatibus ⁊ liteamibus. Dein sustulit ea ⁊ trāstulit i prediū suum uia hostiensis miliario ab urbe roma. vij. ⁊ manu sua recondidit i sarcophagis lapideis: cuꝝ q̃bus ⁊ b̃m cyriaci. vij. die mensis augusti. Carpasius uero uicarius petijt domū b̃i cyriaci: quā donauerat ei maximian⁹ augustus ⁊ p̃cessit. Ingressus i eam carpasius iuēit locum ubi sanctus cyriacus diaconus fōtem edificauit: quē p̃seuerauerat marcellus ep̃s: ubi uenientes ad fidē baptizabat s̃cūs cyriacus diaconus. In quo loco carpasius balneum statuit. Et dū lauisset ⁊ epulas exhibuisset: carpasius cum decem ⁊ octo p̃ter eū ipso: ⁊ deciderent fidem christianam subito ceciderunt ⁊ mortui sunt. **In s̃c̃i romani martyris lectio prima.**

Rome s̃c̃i romani militis. Qui p uerba s̃c̃i lauretij credidit i d̃ño iesu x̃po. Et cepit dicere ad b̃m lauretium. Uideo aut te hominem p̃cherrimū stāte cū lito ⁊ exigentē mēbra tua: p qua te adiuro p x̃pm q̃ tibi misit ang̃lū suū ne me derelinquas. Tunc deci⁹ furoꝝ plenus ⁊ dolo dixit ad ualerianū. Puto qd̃ uicti sum⁹ p artem magicā. Et iussit b̃m laurentiū de catasta leuari. Eadē hora ueniēs b̃s romanus ⁊ afferēs urcē cum aqua: misit se ad pedes b̃i lauretij: ⁊ rogabat eū cū lachrymis ut baptizaret. Et accepta aqua b̃ndixit ⁊ baptizauit eū. Audiens aut decius hoc s̃c̃m dixit: exiite eū ⁊ sustibus cedite. Et adductus b̃s romanus a te p̃spectū decij cesaris: nō dū irogatus cepit clamare uoce clara dicēs. Christianus

sū. Et iussit eum deci⁹ cesar i ipsa hora capitis subire s̃tiam. Et ductus foras muros porte salarie decollatus est: q̃nto idus augusti. Tunc uenit noctu iustinus pbr ⁊ collegit corpus b̃i romani martyris: ⁊ sepeliuit illud i crypta i agro uerano.

In uigilia s̃c̃i lauretij martyris ad uespas añi Lauretius ingressus ē. cū rel. de laud. ps. Dixit d̃ns. cum rel. i fine ps. Laudate. d. o. g. capitū.

Patres q̃ p̃ce seminat parce ⁊ metet: ⁊ qui seminat in benedictionib⁹ de benedictionibus ⁊ metet. **hymnus.**

De tuor. Gloria ⁊ honore cordasti eū d̃ne.

R. Et p̃stitisti eū super opa manū tuarū. **ad mag. a.** Leuita lauretius bonū op⁹ opat⁹ ē: q̃ p signum crucis cecos illuminauit: ⁊ thesauros ecclē dedit paup̃ibus. **oio**

Probis q̃s omp̃s d̃s uitiorū ñrōrum flāmas extinguere: q̃ b̃eo laurentio tribuisti tormentoꝝ suorū incēdia superare. per. d. **Ad matut. iuratorium.**

B̃s lauretius christi martyr triūphat coronatus i celi: uenite adoremus. **ps.** Venite. **hy.**

z. b. b. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

B̃s uir g. **z. b. s. d̃ñr de uno martyre. In primo noct. añi** Quo p̃gredieris sine filio p̃r: quo

sacerdos sancte sine ministro prosperas: **ps.**

non rñdit ei uerbū. Eodē die dēcius cesar tradidit eum ualeriano prefecto dicens. Exgre ab eo thesauros diligēte ⁊ psuadē ut sacrificet. Qd si nō sacrificauerit diuersis eum penis cruciatibusq; interfice. *R.*

Leuita laurēti bonū opus opat⁹ ē: q p signū crucis cecos illuminauit. Et thesauros ecclesie dedit paupibus. *R.* Dispsit dedit paupibus: iustitia eius manet i sēlm scli. Et the. *Lec. ii.*

Tunc ualerianus dedit eū cuidā uicario in custodia noie hyppolito. Et cū accepisset hyppolitus bñm laurētium reclusit eū i carcere cū multis. Erat aut in custodia ibi hō multo tpe gentil: nō minc lucillus: q plorando amissis oculis cecus scs erat. Et dixit ad eū bñs laurentius. Crede in filiū dei dñm iesū christū ⁊ baptizare in noie ei⁹: ⁊ illuminabit te. Rñdit lucillus. Ego sēp desiderauī baptizari in noie dñi iesū christi. Bñs laurentius dixit. Credis ex toto corde tuo? Rñdit lucillus cū fletu dicens. Ego credo i dñm iesum ⁊ idola uana ⁊ falsa respuo. Hyppolit⁹ uero patient auscultabat uerba eorū. Tunc bñs laurenti⁹ cathezizauit eū: ⁊ accepta aqua baptizauit eū in noie pñs ⁊ f. ⁊ s. Et in ipsa hora apti sūt oculi eius: ⁊ cepit clamare dicens. Bñdict⁹ dñs nñ iesus christus ds eternus qui me illuminauit per beatum laurentium. *R.* Duer meus noli timere q: ego tecū sum dicit dñs. Si transieris p ignē flāma non nocebit te: et odor ignis nñ erit i te. *R.* Libabo te a manu pessimoꝝ: ⁊ cruciā te de manu fortium. Si.

Lectio tertia.

Tunc multi ceci audientes q factū eēt ueniebant ad bñm laurentiū cū lachrymis. Et bñs laurentius i custodia positus hyppoliti ponebat manū super cecorū oculos ⁊ illuminabant. Audiens aut hec hyppolitus dixit ad beatū laurentiū. Qñde mibi thesauros. Dicit eis beatus laurenti⁹. O hyppolite si credis in deū pñem ⁊ filiū eius dñm nñm iesū christū: ⁊ thesauros tibi oñdo: ⁊ uitāz eternā pmitto. Dixit ei hyppolitus. Si deis facta cōpenses: faciā que hortaris. Tūc beatus laurentius baptizauit eum cū oī do

mo sua. Post hec decius cesar dixit beato laurentio. Sacrifica dijs. Nam tota nox ista i te expendet cū supplicijs. Bñs laurentius dixit. Absa nox obscurum non habet: sed omnia i luce clarescūt. *R.* Strinxerūt cor: poris mēbra posita sup craticulam mīstrantibus prunas isultat leuita christi. Bñe laurenti martyr christi intercede p nobis. *R.* Absa nox obscurū nō hz: s; oia i luce clarescunt. Bñe. *In. ii. noct. ant.* Bñs laurentius orabat dicens: dñe iesū xps ds de deo miserere mibi seruo tuo. *ps.* Cū inuoc. *R.* Qui a accusatus nī negauī nom sēn tuum: iterrogatus te christū pñsus sum. *ant.* Dixit roman⁹ ad bñm laurentiū: uideo aut te iuuenē pulcherū festina me baptizare. *ps.* Verba mīa. *R.* Asserens at urcū cum aqua: misit se ad pedes eius. *ant.* Bñs laurentius dixit. mea nox obscurū non hz: sed oia i luce clarescunt. *ps.* Dñe dñs nñ. *R.* Quia ipse dñs nouit: q: accusatus non negauī nom sēn tuū. *Sermo facti augustini epi lectio quarta.*

Quam oñes beatos martyres quos nobis tradidit antiqitas honorificētia digna ueneremur: precipue tū beatū laurentium martyre debem⁹ tota deuotione suscipe. Adiores ergo affectū ibi de beo ubi credulitatem meā cogit cōteplatio: q; ubi fidez meā hortat opinio. Adiores ergo affectū illic debeo: ubi pe: ea que uidi cōpello: deuotione credere etiā illa que non uidi. Nam cum audio ⁊ aliqzta que mibi impossibilia uiderētur: cepi ea credere potuisse fieri: dum similia facta conspexi. Et ideo tñbus nñs passi hāc nobis pñterunt pferre grām: ut fidē preteritam pñmarent. Supradēm igi bñm uirz tota debemus deuotione suscipe. pñmū q: preciosū sanguinem suū pñ dñm tradidit. Deñ q: prerogatiuā nobis apd dñm nñm nñmā contulit: oñdens qual debeat esse christiani fides: de cuius consortio existere martyres mererent. Terti o q: idem tā sēe conuersationis fuerit: ut coronā martyrij tpe pacis inueniret. *R.* Quo pñgredis sñ filio pñ: quo sacerdos sac te sine diacono pperas: Tu nunq sine mīstro sacrificiū offerre pñcueras. *R.* Quid ergo in

me displicuit p̄mitati tue: nunqd degeneres me
p̄basti: exp̄ire certe utram idoneum ministrum
elegeris: cui cōmisti dñici sanguinis dispensa
tionem. Tu nunq̄s.

Lectio v.

Sed cū infideles tanta sanctitate bea
tum laurentiū p̄ christi noīe uidis
sent certare: errorēq̄ eorū manifestos rō
nabili castigatione p̄uincere: tunc illi in
briati furore rapuerūt eū ⁊ cede crudelis
suma sauciātum beati uiri corpus flāmis
in craticula tradiderunt. Vere bñz corp⁹
qđ non ad penā funestus ignis uel tormē
ta a fide christi immutauit: sed ad regēz dñi
cam scā religio coronauit. S; tñ ipsa flā
ma nō iō suscepit martyre: ut eū a fide sua
ignis imutaret: sed ut approbatū dño su
o redderet. Tali at̄ incendio beati laurentij
p̄secrata se uiscera non condemnata. **R.**
Noli me derelinq̄re pater sancte: q; thesauros
tuos iam expādi. Non ego te deferō fili neq;
derelinquo: s; maiora tibi debentur p̄ fide chri
sti certamina. **R.** Nos quasi senes leuioris pu
gnae cursum recipimus: te aut̄ quasi iuuenē ma
net gloriozior de tyranno triūphus: post tridu
um me sequeris sacerdotē leuit̄. **Non. lc. xi.**

Qnuenit huic passioni qđ ait apls
Ipsē aut̄ saluus erit sic tñ quasi per
ignē. Saluus. n. iste ē scs dñi eius uenera
ble corpus p̄fessiois ē icēdio crematū.
Hec ergo tota cā passionis ē fies: ppter
quā morti additus ē scs uir: ut sui filēs ef
se ceteros hortaret. Nam exhortatio illa
intm̄ p̄fecit: ut illo e seculo recedente fi
des religionis eius loca uniuersa illi iua
serit: ita ut christus ubi tūc in bño marty
re suo laurentio p̄secutionē passus ē: nūc
illie plimoz christianoz exultet i pplis.
Sufficere nobis debent ad p̄fectuz salu
tis n̄re martyriū exēpla scōz: qui pp̄ ad
p̄scendam celestē coronā oibz se man
datis dñicis subdiderunt: ⁊ ita cūctis de
uixerūt se legibus saluatoris: ut propter
anteactam uitam mererentur ad hanc
martyrij gloriā peruenire. **risorium.**
Beatus laurent⁹ clamauit ⁊ dixit: deum meū
colo ⁊ illi soli seruiō. Et iō non timeo tormenta
tua. **R.** Quia nō obscur non habet: sed oīa
i luce dārescūt. Et iō. **In. iij. noct. anit.** Sñi

terunt corporis mēbra posita super craticulā:
subijciētibz p̄uinas insultat leuita christi. **ps.**
Dñe quis hī. **R.** Carnifices uero uigētes mī
strabant carbones subter cratem ferreā. **anit.**
Igne me examinasti ⁊ non ē inuenta in me inī
quitas. **ps.** Exaudi dñe iustit. **R.** Probasti
dñe cor meum ⁊ uisitasti nocte. **anit.** Interro
gatus te dñm cōfessus sum assatus grās ago.
ps. Dñe in uirtute. **R.** Dñs tibi ago dñe q;
ianuas tuas ingredi merui. **Scdm iōāne.**

In illo tpe: Dixit iesus discipulis su
is. Amē am̄ dico uobis: nisi granū
frumti cadens in terra mortuū fuerit ip̄z
solum manet. Et reliqua. **Om̄. f. augu.**
epi lectio septima.

Ipsē dñs iesus erat granuz mortifi
cādum ⁊ multiplicandū. Mortifi
cādum i infidelitate iudeoz: multiplicā
dum in fide pplōz. Jam uero exhortās
ad passionis sue sectanda uestigia: Qui
amat inq̄t aīam suam p̄det eam. Qđ du
obus modis intelligi pōt. Qui amat per
det. i. si amas perdes. Si cupis uitā tene
re i christo: noli mortē timere p̄ christo.
Item alio mō. Qui amat aīam suāz per
det eā. Noli amare ne p̄das. Noli ama
re in hac uita: ne p̄das in eterna uita. Hoc
aut̄ qđ posterius dixi magis hīc uidetur
euangelicus sensus. Sequitur eim. Et qui
odit aīam suam i hoc mundo: i uitam et̄
nam custodit eā. Ergo qđ supradēm ē q
amat: subintelligit i hoc mūdo ipse utiq;
p̄det. Qui aut̄ odit utiq; i hoc mūdo: in
uitā eternā custodit eāz. Magna ⁊ mira
fuita quēadmodū sit hōis in aīam suāz a
mor ut peat: odiū ne peat. Si male ama
ueris tūc odisti: si bñ oderis tunc amasti.
Felices qui oderunt custodiēdo: ne per
dant amando. Sed uis ne tibi subrepat
ut teipsuz uelis iterimere sic itelligēdo: q
debes in hoc mūdo odisse aīam tuā. **R.**
In craticula te deum non negauit. Et ad ignēz
applicatus te dñm iesum christum p̄fessus suz.
R. Probasti me dñe ⁊ uisitasti nocte. Et ad.

Lectio octaua.

Hinc eim quidam maligni atq; per
uersi ⁊ in se ip̄is crudeliores ⁊ scele
ratiores homicide flāmis se donant: agō

precipitio collidit et pereunt. hec
christus non docuit. Immo et diabolo
precipitium suggerenti respondit. Uade
retro sathanas. Scriptum est. Non tenta-
bis dominum deum tuum. Petro autem
dixit significans qua morte clarificatur
esset dominus. Cum esses iunior cingebas te et
ambulabas ubi uolebas: cum autem senue-
ris alter cinget te et feret quo tu non uis.
Ubi satis expressit non a seipso: sed ab alio
deberi occidi: quod uestigia sequitur christi. Cum
autem cause articulus uenerit ut hec co-
ditio preponatur: aut faciendum esse contra
dei preceptum: aut ex hac uita migrandum:
quorum duorum homo cogatur alterum
eligere: cominante mortem persecutore ibi
eligat deo dilecto mori quam offenso uiuere.
Ibi oderit in hoc mundo animam suam ut in
uita eternam custodiat eam. Siquis mihi
ministrat me sequatur. Quid est me sequatur
nisi me imitetur: Christus enim pro nobis
passus est ut ait apostolus petrus: uobis re-
linquens exemplum ut sequamini uestigia
eius. Ecce quod dictum est. Siquis mihi mi-
nistrat me sequatur. Quo fructus: Quia mer-
cede: Quo premio: Et ubi sum inquit e-
go illic et minister meus erit. **Responsus.**
O hyppolite si credideris in dominum iesum chris-
tum: Et thesauros tibi offero: et uitam eternam
promitto. **Beatus laurentius hyppolito dixit: si cre-
dis in dominum iesum christum. Et the. Lectio. ix.**
Gratia ametur et opis quo ministra-
tur illi premium sit esse cum illo. Ubi
enim bene erit sine illo: Aut quam male esse
poterit cum illo: Audi euidentius. Siquis
mihi ministrauerit honorificabit eum pa-
ter meus qui est in celis. Quo honoretur
nisi ut sit cum filio eius: Quod enim superius
ait. Ubi ego sum: illic et minister meus erit.
Hoc intelligitur exposuisse cum dicit. Ho-
norificabit eum pater meus. Nam quae
maiores honorem poterit accipere adop-
tatus: quam ut sit ubi est unicus: Non equa-
lis factus diuinitati sed sociatus eterni-
tati. Quid sit autem ministrare christo: cui
operi merces tanta proponitur: hoc potius
debemusingere. Si enim hoc putaueri-
mus esse christo ministrare: ea que sunt

corpori necessaria preparare: Aut cenan-
ti cibum coquere uel apponere uel po-
culum dare potius miscere: fecerunt hoc
illi: qui potuerunt eum in corpore pretem
habere: sicut martha et maria: quam et laza-
rus unus erat ex discumbentibus. Sed
eo modo christo et iudas perditus ministra-
uit. Nam et loculos ipse habebat: et quibus
ex eis que mittebantur sceleratissime su-
rabatur illi tamen et necessaria pabatur. **R.**
Gaudeo plane quod hostia christi effici merui: ac-
cusatus non negaui. Interrogatus christum confes-
sus sum: assatus gratias ago. **Probasti domine cor
meum et uisitasti nocte: igne me examinasti. Infr.**
R. Uoluit esse hostia leuita laurentius: quod dum as-
saretur non negauit dominum. Et ideo inuentus est sa-
crificium laudis. **Immolauit deo sacrificium
laudis et redde altissimo uota tua. Et ideo. R.**
Beatus laurentius dixit: discite misere quanta est
uirtus domini. Nam carbonem non dolorem:
sed refrigerium mihi praestant. **Eccce misere assa-
sti me una parte regum aliam: et manduca. Ma.**
Ad laudes et probo. ant. Laurentius ingres-
sus est martyr et pressus est nomen domini iesu chris-
ti. **ps.** Dominus regnum. **cum re. ant.** Laurentius bo-
num opus operatus est: quod per signum crucis cecos
illuminauit. **ant.** Adhesit anima mea post te: quia
caro mea igne cremata est: per te deus meus. **ant.**
Adhesit dominus angelum suum et liberauit me de medi-
o ignis: et non sum estuatus. **ant.** Beatus lau-
rentius orabat dicens: gratias tibi ago domine: quia
nuas tuas ingredi merui. **capitulum.** Sicut qui
per se. **Dispersit dedit pauperibus. R.** Iustitia
eius manet in seculum seculi. **ad b. ant.** In crati-
cula te dominum non negaui: et ad ignem applicatus
te christum pressus sum: probasti cor meum et ui-
sitasti nocte: igne me examinasti et non est inuen-
ta in me iniquitas. **oratio.** Da nobis quia omnipotens.
ad. iij. capitulum. Qui per se seminat. **ad. vi. capitulum.**
Quasi quod putauit destinavit in corde suo
non ex tristitia aut ex necessitate bi-
larem. n. dator dilexit deus. **ad. ix. capitulum.**
Potens est autem deus omnes gra-
tiam abundare facere in uobis: ut
in omnibus semper omnem sufficienti-
am habentes abundetis in omne opus
bonum sicut scriptum est: dispersit de-
dit pauperibus: iustitia eius manet in

seculuz seculi. **Ad uespas. ant.** Laurentius
ingressus est. **cū rel. de laudib. ps. de uno
martyre caplm.** Fratres q pccē semināt.

Leuita laurentius bonum opus operatus ē.
R. Qui per signum crucis cecos illuminauit.

Ad magnif. ant. Beatus laurentius dum ī
araticula superpositus ureretur ad impiissimū
tyrannum dixit: affatum est iam uersa et mādū
ca. nam facultates ecclē quas requiris in cele
stes thesauros manus pauperum depoztaue
runt. **oratio.** Da nobis q̄s oīpotens deus.

**Infra octaz scī laurē. sit offiū de eo nisi se
stū occurrat et sunt quotidie .ix. lectōes
In scōz martyz tiburii et susanne oīo.**

B. Latōz martyz tiburij et susanne
nos dñe foueant p̄tinuata presidia: q̄ nō
desinis p̄pitiū inuiri: quos talibus auxi
liis p̄cesseris adiuuari. **p. Lectio prima.**

R. Ome inter duas lauros natale s̄cē
ti tiburij martyris filij cromatij ur
bis p̄fecti quē erudierunt ī fide beatus se
bastianus et scs tranquillū ac gloriosus
polycarp p̄br: qui ipsū ī sacro s̄cōte bap
tismatis inouauit: et familiāz ei⁹ p̄miscui
sexus mille quadringentos cū eo parit̄
baptizauit. Quius rei filius tiburij: euz
pp̄ imānitatem p̄secutiōis idem p̄ ei⁹ et ī
gens multitudo christianoz cū illo ī cā
paniam ex p̄cilio p̄tōficis calij prexissz:
amore martyrij flagrans resedit ī urbe
roma. Et cū ieiunijs et oīonibus ibi euz
beato papa caio occuparet: Quadā die
transiens occurrit boi q̄ de alto lapsus
fuerat: et ita caput et oīa mēbra quassauē
rat: ut de sola sepultura ei⁹ ageretur. Jux
quē ipse accessit et cepit dicere sup uulne
ra eius lente oīonē dñicā et symbolū:
Et ita factus est hō p̄solidatis mēbris ī
columnis quasi nihil p̄tigissz ei mali. **sc. ii.**

T. Tunc apprehendēs parentes ei⁹ se
gregauit eos a turbis: et idicauit uir
tutem noīs christi. Et uidens aium corū
fixum fortiter ī timore dei p̄duxit eos ad
papam caium. Qui iuuenēz sanātū deo
gias referentem: et parentes eius pariter
baptizauit. Intereadū p̄cella p̄secutiōis
grauiter iundaret: iūxit se qdā silata sūo
beato caio. Porro hic apostata extitit:

et erat fraudulentus: ī oī sermone et cal
lidus ī oī cōmissio. Qui dum a beato ti
burtio uiro scholastico et nobili et sancto
freqnt argueretur q̄ capillos sup apices
frontis tonsoris arte cōponeret: et q̄ assi
due potaret: et ludendo prāderet qd libē
tius se seiaz aspectibus daret: q̄ a ieiuni
is et oīonibus se tolleret qd sōno dedū
non interesset puigil ī hymnis dei. **sc. iij.**

D. Am p̄ his igr oīb⁹ a beato tiburij
o acri⁹ argueretur: silauit se equani
mīter monentes accipe. Et egit arte qua
tenus scm tiburium orantē pagani cōp
benderent. In qua cōp̄hensiōe seipsū se
cit tenerē: et sil duci ad secretariū iudicis.
At ubi introducti sūt fabian⁹ dixit ad euz
qui se arte tradiderat. Quis dixeris: Ille
rīdit torquatus. Fabianus dixit. Quid
p̄fiteris: christianus inq̄t sū. Fabian⁹ di
xit. Ignoras tu q̄ inuictissimi principes
iusserunt: ut qui sacrificare noluerint: di
uersis supplicijs macerentur: Torquat⁹
ait. Hic magi me⁹ ē ipse me sp̄ docuit: qd
hūc uideo facere necesse ē ut ego hoc fa
ciam. Fabianus p̄uersus ad tiburijz di
xit. Audisti quid torquat⁹ asserit. **sc. iij.**

S. Auctus tiburij rīdit. Torquat⁹
dixit q̄ se esse christianū mērit. Uir
t. n. ipsa noīs scī grauiter fert et moleste
sui⁹ nom̄ non a suis moribus usurpari.
Reuera eim illustrissime hoc christianū
uocabulum diuie uirtutis est sectatoz. s.
christi: q̄ uere philosophi scī sūt: qui ueri
xpiani dei sunt: et hoz q̄ ob terēdas libi
dines fortiter dūmicarūt. Nec credas uir
illustrissime hūc eē christianus: q̄ ī leno
cinio sui molliendo capitis fimbrias ob
mittit. Qui tonsorez diligit: q̄ ī scapulis
molliter gestit: qui fluxum gressu⁹ ipso
bo nissu distendit. Qui uiros negligent
agit seias diligentius inuēf. Nunq̄ tales
testes christus dignatus est hīc seruos.
Uerum qm̄ hic me se imitatur⁹ asserit:
Hic ī tuo conspectu probabis eum eē
mentitum. hic enim qualis semper fuerit
nunc euidenter ostendet. **Lectio q̄nta.**

R. Abian⁹ dixit: p̄sulta facies si saluti tue
p̄sulas: et principū decreta nō p̄tenas

Tiburtius dixit. Ego saluti mee melius
non consulo: quod ut deos deasque preterens
unum dominum Iesum Christum esse confitear.
Torquatus adiecit. Non solum ipse Chris-
tianus crudelis est: uerum et multis per-
adet et docet omnes deos demones esse. Ipse
autem cum sociis suis: cum quibus magi-
cas artes exercet: die noctumque incantatio-
nibus occupatur. Beatus Tiburtius dixit.
Falsus testis non erit ipunitus. Ille quem
uides illustrasse uir malitie sue curis ere-
stians: ad nihil aliud Christianus est iue-
tus nisi ut cogitaret quod Christianum se no-
bis ostenderet: et quod alijs se fidelissimum
mentiretur. Reprehendam tamen in eo
cyclopeam edacitatem: demersum uino
pudorem et sepulturam diuini nominis scita-
tem. Ebrius patiebatur sitim: ebrius uo-
mens. Nec ut Christianus sed ut antonianus
quondam ille quina manducabat bibe-
bat uomebat. Et nunc Christianos arguit
Christianos accusat. In nos mitem iudi-
cem incitat: gladium nolenti iudici porri-
git et ut demonijs ceruices nostras incline-
mus hortatur. Videmus uotum tuum: ui-
demus cruciata consilia et scelerata arte uer-
borum uenena tui pectoris intuemur.

Lectio sexta.

Alcigere nunc o Christiane et uteris of-
ficio carnificis iudicatus et ipsius iu-
dicis uoce. Applica eculeos: appende
Christianos: danna percutere incende. Be-
ne nos accipis si exilium minaris hoc phi-
losophantibus totus est mundus: si sup-
plicium euadimus mundi carceres: si ignes
maiora horum in cupiditatibus uicimus.
Discerne quicquid libet. Omnis nobis uis
est pena ubi pura comes est scia. Post
hec Fabianus cum uerissime iuuenis sancti-
ssimum Christum presteretur: iussit ante pe-
des carbonem ardentem effundi: dicens
ad eum. Elige tibi unum de duobus. Aut
thura ustis carbonibus adijce: aut pedi-
bus super eos nudis incede. Ille autem
faciens signum crucis constanter su-
per eos nuda ingressus planta est. Et
cepit dicere. Depone infidelitatem et di-
sce: quod hic solus est deus quem confiteor cre-

aturis omnibus dominari. Nam mihi in nocte domini
Iesu Christi uidetur quod super roseos flo-
res ingrediar: quia creatura ipsa creato-
ris famulatur imperio. Cui Fabianus. Quia
ignorat magicam uos docuisse Christus
uestrum. Obmutescite infelix exclamat Ti-
burtius et noli auribus meis hanc iniuriam
facere: ut audiam te rabido ore latrantem
melissimum nomen et sanctum nomina-
re. Iratus Fabianus dictauit sententiam ut gla-
dio asaduenteretur. Ductus est autem uia
lauicana. iiii. miliario ab urbe et orationem
effundens uno ictu gladii percussus ab-
scissus. In eodem quoque loco a pente Chris-
tiano sepultus est quarto idus augusti.

In festo sancte clare uirginis oratio.

Amulos tuos quos domine beate uirgis
tue clare uotiuua natalitia recen-
tes: celestium gaudiorum sua facias iter-
uentione participes et tui unigeniti cohe-
redes. quod tecum. *Lectio prima.*

Cenerabilis Christi sponsa deoque di-
cate uirginis clare natalitium dies
fratres carissimi honorificentia obita ce-
lebrantes: sacre uite ipsius primordia pre-
cessum et exitum succinti sermonis compe-
dio percurramus. Originis quidem nobi-
litate ac conuersationis honestate precla-
ris parentibus exorta: pro acceptas super-
ne gratie claritatem non solum in urbe assi-
sio claruit: uerum etiam in orbe munda-
no clarioz refulsit. Nam cum mater ipsi
nocte hortulana nobilem hanc plantulam
uteri sui gestaret in hortulo: et partui iam ui-
cina ante crucem crucifixi oraret attente:
ut eam de partus periculo salubriter ex-
pediret: uocem audiuit dicentes sibi. Ne
paucas mulier: quod quoddam lumen salua p-
turis: quod ipsum mundum clarius illustra-
bit. Quo edocta oraculo iam natam infan-
tulam et sacri baptismatis unda renatas
claram uocauit: idubitablem fide tenens ma-
nifestandam in ea fore de primo a deo
sibi promissi celestis luminis claritatem. *lc. ij.*

Clita mox in lucem paruula clara
tempestiuo uelut aurore diuinorum
cepit carismatum luce crescere: ac inter te-
neros annos laudabilium morum ingenua

igenua probitate clarere: pietatis quidē
suauitate repletam: ex dono tam nature
q̄s gratie: manum libenter extēdebat ad
pauperes: et ut suū sacrificiū gratius do
offerret: pprio corpūculo delicata ciba
ria subtrahēbat: clāq; p̄ internūcios mīt
tens: reficiebat uiscera pupillorum. Sāc
te orationis studium hēbat amicum: ubi
christi iesu sepius odore bono resperfa:
suauis spiritus gustu ad perennes attra
cta delicias: paulatim uita celibē actibat.
Sub uestibus quoq; p̄ciosis ac mollib⁹
ciliculiū gerebat absconditū: et tanq; no
bilis altera uirgo cecilia mundo exteri⁹
florens christū iterius iduens: dissilato i
postez mortali coniugio: uirginitatē suā
dño cōmendabat. Suauibus p̄inde ue
lut aromatica cella redūdans unguetoz
odoribus ore uicinoz laudari nescia ce
pit: et secretos actus ueridica fama p̄den
terumoz p̄bitatis eius uulgabatur i po
pulo. Talia fuerūt i domo sua p̄na deli
bamenta uirtutis: tales primitie sp̄s talia
preludia sc̄itatis. *Lectio tertia.*

Adiens uero tunc celebre nomen
francisci: q̄ uelut nouus hō missus
a deo oblātā p̄fectionis uiam crucifixi
secūdo uestigia renouabat: inspirante p̄e
sp̄um: ubi opportunitas societatis et t̄pis
affuit: ad eundē se p̄tulit sui⁹ cordis ar
chanū desiderū patefecit. Suadente igi
uīro dei mundi p̄ceptū et more fidelissimū
paranymphū dulcia christi p̄nubia uirgi
nis auribus istillāte: non trahit i longū
uirgo p̄clara p̄sensū: q̄nimo celestis ignis
ardore succensa: terrene gl̄iam uanitatē
exalto contēnit: carnis illecebras p̄fusus
horrescit: toz in delicto se nescitūrā p̄po
nit: ac eiusdem beati p̄is p̄silijs se penit
cōmittit. Iubet ex hoc famulus dñi cele
britate imminente palmarū: ut in die festo
ornata p̄cedat ad palmam cū frequētia
pploz: ac nocte sequenti cum christo exi
ens ex castra: mundanū gaudium in luc
tum p̄uertat dñice passionis. *Lec. iij.*

Igitur domo ciuitate et sanguine
is derelictis: ad sc̄az mariam de an
gelis festinauit: ubi fies q̄ i aula dei sacras

observabant excubias: prudentes uirgi
nem obuiā sponso cū iam p̄ade non ua
cua procedentem gestantes et ipsi lucer
nas ardentes in manib⁹ excepunt: cāq;
post crinū attonsiōē corā altari uirgi
nis marie matris dei hitum religionis i
duram ad uicinū q̄dā sc̄imonialium
monasteriū deduxerūt. Nec. n. decuit ali
bi florigere uirginitatis odorē ad uespaz
t̄pm excitari: quāz in eius thalamo que
prima oīum atq; dignissima sola extitit
mater et uirgo: ut quasi añ ipsius sacratis
simū toz humilis ancilla sublimi sp̄o
so p̄iuncta decantanda iugiter dulcia cā
tica drachmatis angelica primiti⁹ nuncia
tiōē perciperet: et armoniaca postmodū
iubilatione cantaret. *Lectio. v.*

Graui post hec persecutione consā
guineozum deo sacrate uirgini ab
hoste humani generis suscitata: sed cele
stis dextere superata uirtute: ad ecclesiam
sancti damiani: pro cuius reparatiōe uir
dei franciscus uoce de ipsa cruce mirabi
liter ad se facta mandatus acceperat: una
cuz sorore uirgine nomine agnete per ip
sius preces et lachrymas ad similia uota
conuersa: de eiusdem patris consilio cō
migravit. In huius locelli ergastulo p̄
celestis amore sponsi uirgo clara se con
clusit: in hoc ut a mundi tempestate se ce
lans corpus quoad uiueret carcerauit.
In huius cauerna macerie uelut geme
bunda simplexq; columba nidificas uir
ginum christi collegium genuit: monaste
rium sacrum instituit: pauperūq; domi
narum ordinem inchoauit. Opinione si
quidem sanctitatis eius circumquaq; dif
fusa in odorem spiritualium unguetoz
ceperunt adolescentule currere: omniq;
suauitati mundalium gaudiorum spon
si celestis preferre connubium: pro ipsius
amore precipuo sub clausura perpetuaz
uitam satagentes religiosam et celibez ac
titare. *Lectio sexta.*

Alius itaq; religionis christo dño
dedicate lapidem se aduertens esse
primarium in fundamento sancte humi
litas uirtutū omniū fabricaz collocare
k k

sicut ab ipso principio studuit ut cunctis
sibi succedentibus suisque regimini tanquam re
putatione propria uilior et obsequio promp
tior et cultu despectior in semetipsam uel
humilitatis formulam demonstraret. Nam
et regimen sororum pauperum uix etiam
per obedientiam coacta suscipiens
pie sub ministracionis operibus: quod de
spicibilibus et abiectis humiliato non mi
nus corde quam corpore sollicitius intende
bat. Soras excuntium famularum lute
ros pedes abluens extergens et osculans
iuxta nostri saluatoris exemplum intusque mi
nistrantium laboriosis obsequiis ac si
ancilla foret empticia cum omni promp
titudine tenerum exponens corpusculum
sanis infirmis ac debilibus tanquam domi
nabus suis promptum et hilarem cum op
portunitas aderat impertiebatur pro ui
ribus famularum. Sic igitur humilis fran
cisci discipula magistra uirginum effecta
sicut a sanctissimo patre didicerat: non tam
preferri affectabat quam subisci: nec tam obe
dientie sancte iudum alijs imponere quam
portare: quatenus perfectio omnis ra
dice humilitatem spontanea et in semet
ipsa per exercitationis frequentiam irri
garet et excoleret: et in filiarum cordibus
per exemplaritas efficaciam complan
taret.

Lectio septima.

Pauertatis euangelice cuius inde
ficientem affluentiam beatus pater
filijs in successionem hereditariam dere
liquit: Nec tanquam legitima filia legitima
noluit portione carere. Propter quod in
sue conuersionis initio paternam heredi
tatem que ad eam peruenerat distrabi se
cit: sibi que de precio nil reseruans totum
pauperibus erogauit. Tatum denique cum
facta paupertate sedus inijt et amorem co
traxit: ut nihil preter deum habere uellet:
nihil preter necessarium uictus et uestitus
permitteret a sororibus recipi: nihilque in
posterum reseruari. Pauertatis priui
legium a domino innocentio tertio: cuius
multa ipsius pontificis dignatione conce
sum: cuius primam notulam propria ma
nu non sine lachrymis idem conscripsit

antistes: Cum dominus gregorius nonus pa
terno compassus affectu mitigare dispo
neret: et eandem sanctam uirginem a uo
to paupertatis absolueret: tanta arte respo
dit domini carissima filia de peccatis quidem
se uelle libenter absolui: non autem de obser
uandis preceptis iesu christi. Altissime siquidem
paupertatis uoto tam forti dilectionis in
beferat uiculo: ut tolerabilius ei uidere
tur se uienti spiculatori feriendam ceruicem
perpendere: quam tam preciose margarite pul
chritudinem perdere: facieque conuersa re
trosum a tante perfectionis proposito resi
lire.

Lectio octaua.

Uirgo itaque prudens luculenter ad
uertens per gloriose paupertatis io
pia celestis exuberantem gloriam esse reddē
dam: Elemosynarum fragmina panis mi
nutias quas elemosynarijs comportabant:
ualde suspiciebat hilariter: et quasi mēsa
de panibus integris exultabat potius in fra
gmentis. Cum unicus semel foret in mona
sterio panis: et hora iam istaret edendi:
dispensatrice recurrere ad matrem: iussit illa
dimidium panis eiusdem fratribus ero
gari: dimidium uero residuum reseruatum
sororibus. in quinquaginta diuidi partes
iuxta earum numerum incisuras. Hac igitur
iussione isolita famule christi fidelis ab
humili filia: et cum admiratione suscepta:
non sine deuotione tamen effectui mancipa
ta creuit diuino munere in frangenti ma
nus parua illa maceria: et cuilibet de con
uentu sua extitit portio copiosa. Adodo
quoque consimili cum defecisset oleum in
lechito: allatum uasculum uirgo preclara
proprijs manibus abluuit: coactis seor
sum locatus superfluo diuinitus oleo us
que ad summum repleti sacris suis preci
bus impetrauit.

Lectio nona.

Asteritatis sacre rigorem per quo chri
sti sponsa persulgida nigras se non in
merito asserere potuit: sed formosam prius
inimitabilem primum admirabilem: qui humi
litate audire uoluerit: ueraciter comproba
uebit. Simpla namque tunicula et uili palli
olo de rudi panno tegebat potius quam so
uebat corpusculum: plumarum pellium et

etiam caltiarum penitus ignorabat usus:
et teneram carnem omni tempore continuatis ieiun-
iis atterebat. Maiorem quadragesiam
et eam que dei sancti martini continue in
pane et aqua ieiunans: solis diebus dominicis
uini modicum degustabat. Tribus uero
diebus in hebdomada. scilicet v. iij. et vi.
feria nihil sumebat in cibum: ut sic alter
natim dies penuriose refectionis et dies
acerbe mortificationis inuicem sibi succed-
eret: et uigilia perfecte inedia quasi in festum
solueret panis et aque. Prohibuit tamen
beatus franciscus excedere illum auste-
ritatis feruorem: precipiens ut nullum tra-
siret diem: quin saltem untiam et dimidiam
panis pro necessaria sumeret sustentatione
nature.

Intra octauas sancti laurentii. Lec. i.

Tunc iussit detius ut os eius cum la-
pidibus cederet. Cumque cederet con-
fortatus a domino dicebat. Gratias tibi ago
domine iesu christe: quia tu es deus omnium christianorum
liberator. Detius dixit. Dote lectulum
ferreum ut requiescat laurentius conti-
nuum. Allatus est autem lectus cum costis
tribus in conspectu detii cesaris in modum
craticule. Tunc expoliatus est beatus lauren-
tius uestimentis suis in conspectu detii et
ualeriani: et extensus est in cruce ferream. Et
allati sunt bacilli cum prunis: et miserunt
subter cratem ferream: et coarctari cum fur-
ca ferrea fecit beatus laurentium. *Lec. ii.*

Et dixit detius cesar ad beatum lau-
rentium. Sacrifica diis. Respondit beatus
laurentius. Ego me obtuli sacrificium deo in
odoro suauitatis: quia sacrificium deo est
spiritus contribulatus. Carnifices uero urgentes
ministrabant carbones mittentes sub cruce
et desuper comprimentes cum furcis ferreis.
Beatus laurentius dixit. Disce miser quia car-
bones tui mihi refrigerium prestant: tibi autem eternum
supplicium. Quia ipse dominus nouerit: quia ac-
cusatus non negaui: interrogatus christus con-
fessus sum: assatus gratias ago. O insania
uia: o infelices qui non cognoscitis: quia car-
bones isti non ardent: sed refrigerium mihi
prestant. *Lectio. iij.*

Et ceperunt omnes qui aderant admirari
quod precepit eum detius uiuum assari.
Ipse autem uultu pulcherrimo dice-
bat. Gratias tibi ago domine iesu christe quia me
profortare dignatus es. Et eleuans oculos
contra detium beatus laurentius sic dixit. Ecce
miser assasti me una in parte: igitur aliam et
manduca. Et gratias agens domino cum gloria di-
xit. Gratias tibi ago domine iesu christe: quia ianuam
tuam ingredi merui: et hec dicens emisit
spiritum.

Descriptio sancti augustini epi. Lec. iij.

Non enim illo tempore tamen perfec-
erunt preceptum domini: quo confessio-
nis supplicium protulerunt: sed necesse fu-
it illos prius secundum euangelium ipsi
us uixisse: ut christi passionibus participa-
rent. Necesse inquit erat ut initia bona fie-
rent: quorum finis est optimus subsequens:
et martyres eos non solum fuisse cum pas-
si sunt: sed etiam martyres christi fuisse cum
uiuissent. Martyr. n. grece latine dicitur testis.
Igitur quotienscumque bonis actibus man-
datum christi facimus: totiens christo testimo-
nium perhibemus. unde et crux domini non
tamen illa dicitur que passionis tempore ligni af-
fixione constructa: sed est alia quam totius ui-
te curriculo cunctarum disciplinarum uir-
tutibus coaptatur. De qua mihi uideatur sal-
uator dicere. Qui uult post me uenire:
abneget semetipsum et tollat crucem suam
et sequatur me. *Lectio quarta.*

Quoniam enim omnes martyres qui
secuti sunt dominum: crucifixi sunt
cum domino: Nunquid omnes uirgines
qui iuxta apocalypsim secuntur agnum
dei crucifixi sunt ut sequerentur? Nunquid
apostolus paulus crucifixus fuerat qui dicebat:
Mihi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri ie-
su christi: per quem mihi mundus crucifixus est
et ego mundo: Hoc autem dicit ut intelligas
crucem non ligni esse patibulum: sed uite
uirtutisque propositum. Tota igitur uita christi
ani hominis si secundum euangelium ui-
uat crux atque martyrium est. *Lec. vi.*

Gaudemus itaque dilectissimi gau-
dio spirituali et de felicissimo idyl-
lii fine gloriemur in domino qui est mirabilis in
k k z

scis suis. In quib⁹ nobis ⁊ p̄sidiū cōstitu
it ⁊ exemplū: atq; ita p̄ uniuersum mun
dum clarificauit gratiam suam: ut a so
lis ortu usq; ad occasum leuiticoꝝ lumi
nū coruscante fulgore: quā clarificata est
hierosolyma stephano: tā illustis fieret
roma laurētio: cuius oratione ⁊ patroci
nio nos adiuuari sine cessatione confidi
mus: ut q; oēs ut apls ait: Quicūq; i xpo
uolūt pie uiuere p̄secutiōem patiunt: cor
robozemur spū caritatis ut ad superādā
oēs tētatiōes: p̄stātes fidei p̄seuerātia mu
niamur.

De omel. scti august. epi. Lectio. vij.

Hinc ē illud qd cū ei diceret dñs: qd
facturus sis fac celeriter: arbitran s̄
qdam q; eū iusserit. ppter diem festū ne
cessaria p̄parare: ul' idigētib⁹ aliqd dare.
Nullo mō igr̄ de huiusmōi ministris di
ceret dñs: ubi suz ego: ibi ⁊ minister me⁹
erit. Et siq; mibi ministrauerit honorifi
cabit eū p̄ me⁹. Qm̄ iudā talia ministrā
tem reprobatū potius q̄ honorificatum
uidem⁹. Ut qd ergo alibi q̄rimus quid
sit ministrare xpo: ⁊ nō potius i istis ipsis
x̄bis agnoscam⁹. Cum enim dixit: Siq;
mibi ministrat me sequat: hoc itelligi uo
luit ac si diceret. Si quis me nō sequitur
n̄ mibi ministrat. Administrant ergo xpo
iesu: q nō sua querūt: sed q̄ iesu xpi. Hoc
ē. n. me sequat. Uias ambulet meas non
suas: sicut alibi scriptū ē. Qui se dicit in
xpo māere debet sicut ille ābulauit ⁊ ip̄e
ambulare.

Lectio octaua.

Oebet etiā si porrigit esuriēti panē
de mīa facere nō de iactātia. Non
aliud debet ibi querere q̄ op⁹ bonū: ne
sciente sinistra qd faciat dextera. i. ut alie
nef itētiō cupiditatis ab ope caritatis. q
sic ministrat xpo ministrat: recteq; illi dicef.
Cū. n. uni ex minimis meis fecistis: mibi
fecistis. Nec ea tm̄ q̄ ad mīam ptinēt cor
poralē: s; oīa opa bona pp̄ xpm̄ faciens.
Tūc. n. erūt opa bona qm̄ finis legis xps
ad iustitiam oī credēti. Administer est xpi
usq; ad illud op⁹ magne caritatis: qd est
aiam suam p̄ sub⁹ pōere. Hoc ē. n. ⁊ p̄
xpo ponere: q; ⁊ hoc pp̄ mēbra sua dic

tur⁹ ē. Cū p̄ istis fecistis p̄ me fecistis. de
tali qppe ope ēt se mīstrū facere ⁊ appel
lare dignat⁹ ē ubi ait. Sicut fili⁹ hoīs nō
uenit mīstrari s; mīstrare: ⁊ aiam suā po
nere p̄ multis. Hinc ergo ē unusq; mī
nister xpi: unde est mīnister ⁊ xps. Sicut
mīstrātes xpo honorificat p̄ ei⁹: honore
illo magno: ut sit cū filio ei⁹: nec unq; d
ficiat felicitas ei⁹.

Lectio. ix.

Quam ergo audistis fies dñm dicēte
ubi sū ego: illic ⁊ minister meus erit.
Nolite tūmō bonos ep̄os ⁊ clericos cogi
tare: ēt uos p̄ modulo uō mīstrate xpo
bñ uiuēdo: elemosynas faciēdo: nomē
doctrināq; ei⁹ qb⁹ potueritis p̄dicando:
ut unusq; ēt p̄familias hoc nomine a
gnoscat p̄nū affectū sue familie d̄bere se
p̄ xpo: ⁊ p̄ et̄na uita suos hoīes moneat
doceat hortet cor̄piat ip̄dat beniuolē
tiā: exerceat disciplinā. Et ita i domo sua
ecclesiā ⁊ quodāmodō ep̄ale implebit offi
ciū: mīstrāf xpo: ut i et̄nū sit cū ip̄o. Nam
⁊ illā maximā passiōis mīstratiōem mlti
ex uō nūero ministrauerūt: multi n̄ ep̄i
neq; clerici iuuenes ⁊ x̄gies seniores cū
iuniorib⁹: mlti cōiugati ⁊ p̄iugate: multi
p̄ies matresfamilias ministrantes xpo
et̄ aias suas i ei⁹ martyrio posuerunt: et
honorificantes p̄ie coronas gl̄osissimas
receperunt.

*In sanctorū martyrum hyppolitū ⁊ sotii
orum eius. Oratio.*

O nobis quesum⁹ oīpotens de⁹ ut
beatorū martyꝝ tuorū hyppoliti ⁊
cassiani uenerāda solēnitās ⁊ deuotiōes
nobis augeat ⁊ salutem. Per.

Lectio prima.

Rome scti hyppolitū martyris s̄b
detio ip̄eratore ⁊ ualeriāo p̄fecto.
Hūc beatum hyppolitū uicariū sc̄us
laurētiū cū apud eum esset i custodia
baptizauit. Qui peractis sanctis exegis
martyris post tertium diem ad domum
suam rediens: reddidit pacem etiā omni
bus seruīs suis ⁊ ancillis: ⁊ communica
uit de sacrificio altaris beati laurētiij mar
tyris. Et posita mēsa priusq; cibum sūe
ret: uenerunt milites ⁊ tenuerūt eum et

pduxerūt eū ad detiū. Quē uidēs subri-
dēs dicit ei: Nūqd tū magus effectus
es: qz corpus laurētij abstulisse diceris?
Sēs hyppolitū rīdit. Hoc nō feci qua-
si magus: s; quasi xpianus.

Lectio secūda.

O Eius furore repletus: iussit ut cū
lapidibus os eius p̄tuderet. Et ex-
poliauit eū ueste qua iduebatur habitu
xpiano: et dixit ei. Sacrifica dijs et uiues:
sināt peries p̄ tormēta sicut laurentius.
Sāctus hyppolitus dixit. Utinam exē-
plum merear beati laurētij fieri: quez tū
miser ausus fuisti ore polluto nominare.
Extensis igit fustibus et cardis tam diu
celus ē: donec cedētes deficerēt. Inde le-
uatus a terra iussit eum detiū uestiri mī-
litari ueste qua gētilis utebatur: et dixit ei
Recole militiam: et esto nū amicus: et i
spectu nō utere militia p̄stina quā sēp
habuisti.

Lectio tūa.

Quā beatus martyr dixisset mili-
tia mea hec ē firmissime deo meo
iesu xpo militare: Un cupio ad celerem
palmam cum fructu uenire: Tunc deti
iracūdia plenus dixit ualeriano. Accipe
ōes facultates eius: et interfici eum crud-
li examinatione. Porro ualerianus ex-
gista oī facultate ei uenit i domo. Hypp-
politū oēm familiam christianam: quam
i p̄spectu suo p̄ntari fecit. Et iussit beatū
hyppolitū foras muros porte tiburtie
cum familia sua duci. Beatus hyppoli-
tus p̄portabat oēs dicens. Fratres mei
nolite metuerē: qz ego et uos unum deū
habemus. Et decollati sūt p̄miscui sexus
numero decem et nouem. Beatus uero
hyppolitus ligatus pedes ad colla ido-
mitorum equoz: sic p̄ cardetum et tribu-
los tractus: emisit spiritum. Nocte uenit
beatus iustinus p̄b: et collegit corpa sēo-
rū: et sepeliuit in campo eodem iux nym-
phas ad latus agri ueranū idibus aug.

In sācte p̄cordie martyris

Rōme sancte cōcordie meritis eius
dem sancti hyppolitū. Cum ualeri-
anus ad familiam hyppolitū sibi p̄ntatā
dixisset: p̄siderate etates uas ne sil pere-

atis cū hyppolito dño uō: Rīdīt beata
p̄cordia. Nos cū dño nō d̄sideram; ma-
gis pudice mori: qz ipudice uiuere. Ad
hec ualerianus. Gen^o seruoꝝ nō nisi cū
supplicijs emēdatur. Et iussit ut beata cō-
cordia cū plūbatīs cederet: et cū cederet
emiseret spm. Corpusqz ei i coactam piec-
tū: cū diu q̄reret sēs iustin^o et nō iueniret:
tristis reddīt: ut nō cessaret flere oculi ei.
Tertio decimo uero die p^o passiōem s̄ac-
ti hyppolitū uenit qdam noie porphyri^o
miles ad hīreneū elocariū q occulte xpia-
nus erat: et dixit ei. Si secretū possis cu-
stodire me idicabo arti tue multū q̄stuz.
Ante hos dies iussit ualerian^o prefectus
quādā hereditariā hyppolitū plūbatīs d̄-
ficere: et corp^o eius in cloacaz iactari: hec
in uestib^o suis spero q margaritas habe-
ret absconfas l aurum. Audiens hec hī-
rene^o itimauit secreto beato iustio p̄bō.
Qui flectēs genua gr̄as egit deo. Por-
phyri^o at ueniēs nocte sil cū hīreneo iue-
nit corp^o sēm: sed i uestimētis ei^o nihil iue-
nit. B̄s at hīreneus uocauit ad se quē
dā xpianū abūdiū noie: et tulerūt corpus
ei^o et pduxerūt ad beatū iustinū. Qd gra-
tias agēs deo ille suscepit: et iux corpora
martyrū hyppolitū et alioꝝ sepeliuit oc-
tauo calēdas septēbris.

In sācti eusebij p̄fessoris. Oratio.

O Eus qui nos beati eusebij p̄fesso-
ris tui ānua solēnitāte letificas: p̄ce-
de p̄pitiis: ut cuius natalitia colim^o: per
eius ad te exēpla gradiamur p.

Lectio prima.

Beatus eusebius p̄b: cum p̄nte cō-
stantio fidem catholicam constānti
sime defensaret: et liberium papam dōle-
ret arriane perfidie p̄fessisse: ab irato con-
stantio imperatore arriano includitur i
quodam cubiculo domus sue habente
i latitudine pedes. iiii. Multis igitur die-
bus i oratione ibi constanter perseuera-
uerit: et nonodecimo calēdas septem-
bris post menses. vii. adhuc tamen inclu-
sus dormitionem accepit. Cuius corpus
collegerunt gregorius et horosius p̄b:
et sepelierunt in crypta iux corpus beati

lūti martiris et epi uia appia i cimiterio calixti. Ubi et titulum ipsius scribentes posuerunt ita. Eusebio homini dei. Audiens constantinus q̄ gregorius et horosius sepelissent corpus beati eusebii i eadem crypta: ubi eum p̄diderant: p̄cepit uiuum icludi gregorium: hūc semiuuiū noctu horosius p̄bi excepit inde: et post paululum defunctum iux corpus beati eusebii sepeliuit. Factaq̄ est grauissima persecutio in ecclia catholica ab arrianis sedem aplicam tenēte tūc libero.

*In uigilia assūptiōis beate marie Agis.
Ad uespas. r. Assūpta ē maria. Cū rel. de
laudib. ps. De s̄ca maria caplm.*

In oībus regem q̄siui et i hereditate dñi morabor. tunc p̄cepit et dixit mibi creator oīum: et q̄ creauit me requiēuit in tabernaculo mco. *Hym.* Aue maris stella. Exaltata ē s̄ca dei genitrix. Super choros angelorum ad celestia regna. *Ad mag. r.* Virgo prudētissima quo p̄gredis quasi auroa ualde rutilans: filia sion tota formosa et suauis es: pulchra ut luna electa ut sol.

ps. Adag. Oratio.
Emulorū tuorū quesumus dñe delictis ignosce: et q̄ tibi placere d̄ ac tibi hīs nō ualemus: genitricis filij dñi nūi itcessione saluemur. p̄ eūdē.

De s̄cto laurentio i utriusq̄ uespis et matutinis nulla sit cōmemoratio. Ad matu.

Inuitatoriū. Venite adoremus regē regū: cuius bodie ad ethereum uirgo mī assūpta ē celum. *ps.* Venite exul. *hym.* Quem terra.

In primo nocturno asit. Exaltata ē s̄ca dei genitrix sup choros angloz ad celestia regna.

ps. Dñe dñs nī. *r.* Paradisi porte p̄ te apte sunt: que bodie glōsa cum āgelis triumphas.

ps. Celi enarrat. *r.* Benedicta tu in mulieribus: et benedictus fructus uentris tui. *ps.*

Dñi ē fra. Exaltata ē sancta dei genitrix. *r.* Sup choros angloz ad celestia regna.

Sermo s̄cti hieronymi p̄bii.

Lec. prima.

Ogitis me o paula et eustochi: imo caritas xpi me compellit: qui uobis dudū tractantib' loq̄ p̄sueuerā: ut

nouo loquēdi gr̄ie s̄ctis q̄ uobiscū d̄gnū uirginibus: latino utens eloquio exhortatōis gr̄a sermonē faciā de assūptione beate et glōse sempq̄ uirgis marie: more eoz q̄ declamatorie i ecclesijs solēt loqui ad pplm: qd̄ utiq̄ gen' docendi nōdum attigerā. S̄z q̄ negare nequeo qcqd̄ iū gitis nimia uia uic' dilectiōe: experiar q̄ hortamini: affectu isāniū more balbutientiu: q̄ cūq̄ audierit fari gestiūt: cū nec dū possit ad plenū uerba formare. Abscime q̄ p̄ simpliciores qua s̄q̄ id me de promere cōpellitis: ut beat s̄ctū collegiū nīm sermone latino: q̄bus se occupet laudib' ex eadē die: q̄bus diuinis uacent lectionib': p̄sertim cū et eadem i multis festiuitatib' mltorum s̄ctorum patrū studia: miro cuderint eloquio: q̄ de hac q̄dam uberius: ubiq̄ i scripturis diuinis p̄dicta legūt. Quid. n. aliud sonāt euāgelia: nisi nascētem dñm ex maria uirgie et omnia eius incrementa quousq̄ fuit i mūdo: dūtaxat diuinis efferunt preconia: p̄doro ab exordio sancti euangelij gabrielez archangelū colloquētē marie audistis: et deinceps omnia reliqua plē' legistis. Ad p̄sepe quoq̄ o paula te te stenato puero multitudinem angelorū iter crepūdias noui partus et querelas nescij ploratus: p̄scenninis glā i excel sis deo: et i terra pax hoib' bone uolūtatis cātantem audisti: et radiantem stellas uidisti. Pastorib' i super euāgelizātib' credidisti. Adagos preterea tria deferentes mūera i uisiōe beatif oculis p̄spexisti. Ipsa eadem munera bene intelligendo uotis omnibus fide deo obtulisti. Naz et cum eisdem magis deum puerum in p̄sepio adorasti. *r.* Uidi speciosam sicut colūbam ascendentem desuper riuos aquarum: cuius inestimabilis odor erat nimis in uestimētis eius. Et sicut dies uerni circumdabant eaz flores rosarum: et lilia conuallium. *r.* Que est ista que ascendit per desertum sicut uirgula fumi ex aromatibus myrrhe et thuris? Et sicut.

Lectio secūda.

Sed forte cōqueſta me delatores q̄ te p̄dideri mihi clamabis. Ad q̄d ego. Si celatum eſſe uolebas teſte p̄ſciētia: mihi narrare ante preſepium ubi plurimum lachrymata es nō deberes. Q̄d ut uerum fatear: xp̄i preconia ēt ſi uoluerō adiuratus: neq; tuas laudes oīo tace re queo. Itecirco tue te iſterrogent filie q̄s lacte nutris: tu ea meli⁹ referabiſ: q̄ nescio ſi p̄ ſp̄em aliquā certe: aut i ſp̄u uidisti. Unde uos o filie pulſate m̄rem precib⁹: pulſate ad hoſtium iuitatis amici: ſi quo mō tādē uobis apianē que ſunt referata matri. Verūm de hiſ qd̄ plura dicam: Dia ſaluatoris geſta ⁊ beate marie obſequia: nec nō ⁊ actus uite ex euāgelio didiciſtis. Et nūc qd̄ ſuſcepit: ut ab aliquo doctore regrat⁹: De aſſumptione tamē ei⁹ qualr̄ aſſūpta ē: q̄ id uīa depoſcit iſtentio p̄ntia abſens ſcribere uobis curauit: que abūtia p̄ns deuot⁹ obtulit: ut hēat ſāctuz collegiū uīn i die tātē ſolēnitatis munuſ latini ſermōis: in quo diſcat tenera iſtātia lactis experiri dulcedinē: ⁊ de exiguiſ eximīa cogitare: qualr̄ fauētē deo p̄ ſingloſ annos tota hec dies expēdat i laudem: ⁊ cū gaudio celebrētur: ne forte ſi uenerit uīa i manib⁹ illud apocryphū d̄ trāſitu ei⁹dē uirgīis dubia p̄ certis recipiat⁹: q̄ mlti latinoz pietatis amore ſtudio legēdi carī āplectūt. p̄ſertim ex hiſ cuſ nīhil aliud experiri pōt p̄ certo: niſi q̄ hodierna die glōſa migravit a corpe.

R. Sicut cedrus exaltata ſū i libano: et ſicut cypreſſus i mōtem ſion: quaſi myrrha electa. De diſſauitatem odoris. **R.** Et ſicut cinnamomū et baſſamū aromatizās. Dedit.

Lectio ſua.

Monſtraſt at̄ ſepulchrū ei⁹ cernentib⁹ nob̄ uſq; ad p̄ns i uall̄ iſoſaphat medio: q̄ uall̄is ē iſter mōtem ſion ⁊ montē oliueti poſita: quā ⁊ tu o paula oculis aſperīſti. Ubi i ei⁹ honore fabricata ē ecclēſia miro lapide tabulata: i qua ſepulta fuiſe: ut ſcire poteſtis ab oīb⁹ ibidē habitantib⁹ p̄dicat⁹: ſed nūc uacūū eē manſoleū cernentib⁹ oſtēditur. Nec iccirco dixerim: q̄ multi nōz dubitāt utrū aſſūpta

fuerit ſimul cū corpore: an obierit relicto corpe. Quō at̄ i quo t̄pe aut a quib⁹ p̄ſonis ſc̄ſſimum corpus ei⁹ ſide ablatū fuerit: l̄ ubi trāſpoſitū: ut ⁊ ue reſurrexerit ne ſcitur: q̄z uis nōnulli aſtruere uelūt eā iā reſuſcitātā: ⁊ beata cum xp̄o iſmortalitate i celeſtib⁹ uestit⁹: q̄d ⁊ de beato iōanne euāgelista ei⁹ miſtro: cui uirgīni a xp̄o uirgo commiſſa ē: plurimī aſſeuerant: q̄ i ſepulchro ei⁹ ut ferē nō niſi māna inuenitur: q̄d ⁊ ſcaturire cernit. Uerū tū quid hōz uerū cenſeat ambigim⁹. Melius tū deo totū cui nīhil i poſſibile ē cōmittim⁹: q̄z aliqd̄ temere diſſinire uelūmus auctē n̄ra q̄ nō p̄bam⁹. Sicut ⁊ de hiſ qui cū dño teſte euāgelio ſurrexiſſe creduntur. ſed utrum redierūt i t̄re puluerē an non: certū nō hēmus: niſi q̄ legim⁹: q̄ multa corpa ſc̄oz qui dormierant ſurrexerūt: ac uenerūt i ſc̄am ciuitatem. ſ. hieruſalez ⁊ apparuerūt multis. De quib⁹ profecto nōnulli doctorum ſenſerūt etiā ⁊ i ſuiſ reliq̄rūt ſcriptis: q̄d i illiſ p̄petua cōpleta ſit reſurrectio. Sateñ enī q̄ uerī teſtes ſi eſſent: niſi ⁊ uera eſſet eoz reſurrectio. Unde ⁊ beatus petrus dixiſſe legiſt: cuſ de dauid loqueretur i teſtimonium. Et ſepulchrū iquit ei⁹ apud nos eſt: qua ſi nō ſit auſus dicere: q̄ ipſe aut corpus ei⁹ apud nos eſt: ſed tantum ſepulchrū quo i conditus fuerat. **R.** Que eſt iſta que proceſſit ſicut ſol: ⁊ ſormoſa tanq̄ hieruſalem. Uiderunt eam filie ſion: ⁊ beatam dixerūt: et regine laudauerunt eaz. **R.** Et ſicut dies uerni circundabant eam flores roſarum ⁊ lilia conuallium. Uiderunt.

In ſecūdo noct. aſt. Specie tua ⁊ pulchritudine tua: intende p̄ſpere. p̄cede ⁊ regna. **ps.** Eructauit. **R.** Adiuuabit eā de uultu ſuo: deus i medio ei⁹ non commouebitur. **ps.** Deus noſter re. **R.** Sicut letantium oīum n̄m habitatio eſt in te ſancta dei genitrix. **ps.** Fūdamēta. **R.** Aſſumpta eſt maria in celoz gaudē angeli. **R.** Laudantes benedicunt do minum.

Lectio quarta.

kk 4

Inc autem surrexisset: et ipsum cum ceteris sanctis: et ideo uacuum remansisse manifestum est: ut nunc beate marie quod sane factum est de alijs quibuslibet locis scripturarum affirmare conantur: quod hi iam cum christo regnent in eterna societate resuscitati. Quod quia deo nihil est impossibile: nec nos de beata maria factum abnuimus quod propter cautelam salua fide pio magis desiderio opinari oporteat: quod inconsulte diffinire quod sine periculo ne scitur. Unde de his ex quibus certi sumus tantisper loquamur ad exhortationem uiam qualicumque sermone ad edificationem et laudem nominis dei: ut et religio seruetur pro famulatu et deuotio augeatur pro affectu: quoniam hec est uirgo que sola interemittit uniuersam hereticam prauitatem: sola sit post dominum que nos confirmet in omni ueritate: suisque commendet precibus et meritis auxilietur: ut et ipsi digni iuentur in eius laudibus. Quod si quod ritur post ascensionem domini quid egerit: unum pro certo est: quia uirgo sancta corpore ac mente permansit. Quam sane angelus gabriel: ac si celestis panymphus intactam custodiuit: et iohannes apostolus et euangelista: cui christus eandem in cruce commisit: uirgo uirginem seruauit: suisque ei obsequiis: non quod eximius ille sanctorum apostolorum chorus eam deseruerit: inter quos post resurrectionem intravit et exiens familiaris contulit de christi incaratione: tanto siquidem uerius: quanto ab initio per spiritum sanctum plenius omnia didicerat et prospexerat oculis uniuersa: sed et apostoli per eundem spiritum sanctum omnia cognouerunt: et in omnem electi peruenierint ueritatem. **Responsorium.**

Ornatam monilibus filiam hierusalem dominus concupiuit. Et uidentes eam filie sion beatissimam predicauerunt dicentes: unguentum effusum nomen tuum. **Antiphona.** Altit regina a dextris tuis in uestitu deaurato circumdata uarietate. Et.

Quam sane beatam uirginem: et si omnes uenerati sunt discipuli eius famulabantur officio dilectionis: iohannes tamen amplius ac specialius usque

ad finem uite: qui sibi commissam accepit in suam quasi matrem filius: cum benignus magister de cruce mulier inquit: ecce filius tuus: ad discipulum autem: ecce mater tua: ut uirgo uirgini cohereret: deseruiret officiosissime cura adoptionis. Non enim pudicissima uirginitas alicui discipulorum rectius quam uirgini commendatur: ut esset adinuicem grata societas et floridus aspectus: nec non et uenustus conspectus uernans alternatim pudicitiarum splendor decoratus. Una siquidem uirginitas in ambobus: sed altera proportio in maria. Altera siquidem quod facundior: sed ipsa: Ipsa uero sed et altera: quod si ipsa eademque incorruptio: tamen fecunditas integritatis longe gloriosior quam uirginitas. Idcirco et fecunditas in illa tota deificata est et uirginitas. Alioquin nusquam secundum naturam nascendi uirginitas: ubi fecunditas predicatur: nam facunditas ubi uirginitas seruat integra. Ideoque totum superexcellit de illa que dicuntur: quia sunt diuina atque ineffabilia. Unde uirginitas et fecunditas plus supereminens nouitas est: quod huiusmodi cernatur ex carne quod nascitur: uerum tamen et si magnificentior multum uirginitas in maria propter gratie excellentiam: una tamen integritas carnis et una uirtus que ad inuicem quasi cognata sociantur. Hinc quoque iohannes quicquid est quod maria genuit euangelizando suo commendat eloquio. Verbum inquit: quod in principio erat et uerbum erat apud deum: et deus erat uerbum. Hoc quippe uerbum quod erat in principio: et apud deum erat: et deus erat uerbum. Ipsum deum genuit beata uirgo maria ex se carne factum. Idcirco et uirginitas longe sacratiores et fecunditas: ut ita dicam multo ineffabilior: quam suo potuerit ille explicare eloquio. Vix tamen quanto uirginitas cognatio uirginitati tanto beatus euangelista ceteris excellentior et uicinior uerbo. Ideo quicquid est quod uirgo genuit totum: prout potuit homo per spiritum sanctum nobis reuelauit manifestius et docuit.

Responsorium.

Beata me dicent oēs gñationes. Quia fecit
mibi dñs magna q: potēs est ⁊ sctū nomen
eius. Et mīa eius a pgenie i pgenes timē
tibus cum. Quia.

Lectio sexta.

Querun ad exemplū humane uite
conuersatio eius p ascensionem xpi
gñalr cum aplis suis fuit: quousqz disper
guntur: sicuti lucas meminit dicens. Qd
regressi qdē a mōte oliueti hierosolymā
uenerūt ⁊ ascēderūt i cenaculum ubi ma
nebant petrus ⁊ iohannes: ⁊ iacob⁹ ⁊ adre
as philippus ⁊ thomas bartholomeus.
⁊ mattheus: iacob⁹ albei ⁊ simon zelo
tes ⁊ iudas iacobī. Hī oēs iquit erant p
seuerantes unanimiter in oratione cum
mulieribus: ⁊ maria mater iesu ⁊ fratrib⁹
eius. Ecce iesu ascēdente: cum quibus
uirgo uacat in schola uirtutum: ⁊ medi
tatur in lege mandatorum dei: ut ⁊ ipsa
sit forma discipline xpi ⁊ exemplum per
fectionis uirginibus: Conuersatur autē
cuz testibus sancte resurrectionis: et ipsa
testis est: uersat cum senatoribus celi in
fra curiam paradisi sub sps scti disciplina
⁊ magisterio totius diuine maiestatis. in
uenitur prima beata ⁊ gloriosa xgo ma
ria inter primas summi regis cohortes:
quarum uita non erat iam ē terris in qui
bus xps preliebat. sed de celis. Hīnc as
cēdēte leguntur in cenaculum: quo pa
scha dignissime celebratur. Ibi quippe
manebant cum maria matre iesu unani
miter aspirati in caritate perseverantes i
oratione: donec induerentur uirtute ex
alto. Leperant iam enī ozare: qui du
duz cum dño conuersantes uirtutibus ⁊
miraculis pascebantur. Et bene perseue
rantes in oratione nihil hesitantes: do
nec acciperent munera spiritus sancti: q
poscebant: quos ⁊ uos o filie imitāmini
que i schola christi permanere uouistis.
Perseuerate in oratiōibus unanimē: ui
uētes: quousqz irare possitis gaudia cē
ne uite: quo beata uirgo feliciter hodie in
trauit alternantibus hymnidiciis āgelo
rum choris infra pascua eterne uiridita
tis: ubi una societas omnium supernoz

ubi dulcis solennitas angeloz: ubi post
labores ⁊ erumnas felix ⁊ suauis ē refec
tio animarum.

Responsorium.

Beata es maria que dominum portasti crea
to rem mundi. Genuisti qui te fecit ⁊ in eternū
permanes uirgo. Ave maria gratia plena
dominus tecum. Genuisti.

In tertio nocturno. Ant.

Gaude maria uirgo: cunctas hereses sola in
teremisti in uniuerso mundo. ps. Cantate. r.
Dignare me laudare te uirgo sacra: da mibi
uirtutem contra hostes tuos. ps. Dominus
reg. exul. r. Post partum uirgo inuoluta p
mansisti: dei genitrix intercede p nobis. ps.
Cantate. ij. Maria uirgo assumpta est ad
ethereū thalamū. R. In quo rex regū stellato
sedet solio.

Lectio sancti euāgelij secundū lucam.

In illo tpe. Intrauit iesus i qdā
ca stellum: ⁊ mulier qdā martha
nomine excepit illum in domum suā.
Et reliqua. Omel. sancti augustini epi.

Lectio septima.

Anctum euāgelium cum legeretur
audiuimus a femina religiosa sus
ceptū eē dñm hospitio: eaqz martha uo
cabatur. Et cum esset ipsa occupata in
cura ministrandi: soror eius maria sede
bat ad pedes dñi: ⁊ audiebat uerbus ei⁹.
Laborabat illa: uacabat ista. Illa croga
bat: hec implebatur. Verūtamē martha
laborās mltū i illa occupatōe ⁊ negocio
ministrandi inepellabat dñm: ⁊ de sorore
sua cōquesta ē: q eā laborātes non iuuā
ret. Dñs at p maria respondit marthe:
⁊ ipse eius factus est aduocatus: q iudex
fuerit interpellatus. Martha iquit circa
mlta occupata es: qñ unū ē necessarium.
Maria meliorem ptem elegit q nō aufe
retur ab ea. Responsorium.
Diffusa ē grā i labijs tuis. Propterea bñdixit
te de⁹ i cēnū. r. Martha ⁊ gutta ⁊ cassia a ue
stimentis tuis a gradibus eburneis: ex qbus de
lectauerūt te filie regū i honore tuo. Propte.

Lectio octava.

Adinim^o. n. et interpellatōz īpellā
tis: ⁊ suam iudicia. Quā suā īpel
lāti rēdit. suscepā defēdit. Erat. n. maria
itēta dulcedini xbi dei. Intēta erat mar
tha quō pasceret dñm. itēta erat maria:
quō pasceret a dño. a martha puiuiū dō
mino parabat: i cui^o puiuiō maria locun
dabat. Cū ergo maria suauis audiret uer
bū dulcissimu: ⁊ corde itēta iuno pascere
tur īpellato dño a sorore sua: quō puta
m^o eam timuisse ne diceret ei dñs. Sur
ge ⁊ adiuua sororem tuam. Mira enim
suauitate tenebat: qz pfecto maior ē īfec
tio mētis qz uētris. Excusata ē sedet secu
rior: Quō āt excusata. Attēdam īspicia
mus pscrutemur qd possum^o pascimur
⁊ nos. **B**eata es uirgo maria dei genitrix
que credidisti dño: perfecta sūt i te que dicta sūt
tibi: ecce exaltata es super choros āgelozum.
Intēcede pro nobis ad dñm deū nr̄m. **A**ue
maria grātia plena dñs tecū. Intercede.

Lectio nona.

Quid. n. putam⁹ rephēū eē mīsteri
um marthe : quā cura hōspitalita
tis occupauerat : que ipm dñm hōspitio
recepat. Quō ergo recte rephēdebat : q̄
tāto hōspite letabat. Hoc si uerū ē dīmi
tāt hoīes qđ mīstrāt egētib⁹ : eligāt sibi p
tem meliorē q̄ nō aufert ab eis. Vacent
uerbis : ibyent doctrine dulcedīni : occu
pētur circa sciam salutarē. Nihil ei cure
sit qđ pegrin⁹ i uico iaceat : qđ egeat pane
qđ iduēdus : qđ uisitādus : qđ redimēdus
qđ sepeliēdus. Vacēt opa mīe : unī instēt
scie. Sī melior pars ē : cur nō oēs hoc fa
ciūt : qñ ipm dñm hac cā patronū hēm⁹ :
Nō. n. timemus i hac re ne offēdam⁹ eius
iustitiā : cū patronā teneam⁹ ei⁹ snīam. Et
tamē nō ē ita : sed sicut dixit dñus ita est.
Quō itelligis nō ē ita : Est at quō itellige
re debes. Ecce aduerte. Circa mīta es oc
cupata : qñ unū ē necessariū. Marīa meli
orē ptem elegit. Nō tu malā : sed ista meli
orē. Is unī meliorē : q̄ tu circa mīta : ista cir
ca unū. ppōit. n. unum mītis. n. n. a mītis
unū : sed mīta ab uno. **G**losa dñā excel

sa sup sidera: que nec primā silez uisa ē: nec bñe
sequētē. Sola sine exēplo placuit uirgo xpo.
✠. Sola fuit mulier patuit qua ianua leti: ex
qua uita redijt, Sola.

Ad laudes et p. bož. Ant.

Assumpta ē maria ī celū gaudet āgelis: lau
dātes bñdicūt dñm. **ps.** Dñs regna
uit cū relis. **a.** Maria vgo assumpta ē ad ebere
um thalamum: ī quo rex regū stellato sedet so
lio. **a.** In odorē unguetoz tuoz currim⁹: adu
lescētule dilexerūt te nimis. **a.** Benedicta filia
tu a dño: qz p te fructū uite cōmunicauim⁹. **a.**
Pulchra es ⁊ decora filia hierlm: tribul⁹ ut ca
strozum acies ordinata. **Caplm.** In oib⁹ regē
hym. O glofa dñia. **a.** Exaltata es sēa dei
genitrix. **Be.** Super choros āgeloz ad celestia
regna. **Ad bñs. a.** Que ē ista q̄ ascendit sic
uuroza pfurgēs: pulchra ut luna electa ut soli:
tribilis ut castrozum acies ordinata. **ps.** Bñ.
Oio. Samuloz tuoz: ut supra. **Ad primā**
Caplm. Regi sedoz. **Rasso. bre.** Xpē fili dei
uiui miserere nobis. **a.** Qui natus es d' vrgine
maria. Miserere. Glā patri. Xpē. fi. **a.** Exurge
adiuuā nos. **a.** Et libera nos ppter nomē tu
um. **scilicet. bi. p totā octauā. Ad triā Caplm.**
In oib⁹ requiem. **Rasso. bre.** Exaltata ē sēa
dei genitrix. **a.** Super choros angelozum ad
celestia regna. Sancta. Glā patri. Exaltata. **a.**
Assumpta est maria in celum gaudent angli. **Be.**
Laudantes benedicunt dñm.

Alđ sextá caplız.

Sic i fion firmata sum ⁊ in ciuitate sac
 tificata simuliter requiui: ⁊ in bierth po
 testas mea. **Re. bre.** Assumpta est maria i celuz
 Gaudent angeli. ⁊. Laudantes bndicunt dñz
 Gaudent. **Gla.** Assumpta est. ⁊. Maria vgo
 assumpta est ad ethereum tha'amum. **Re.** In
 quo rex regū stellato sedet folio.

Ad nonā. Caplm.

In plateis sicut cinnamomū ⁊ balsamū
aromatizans odorem dedi quasi myr-
rha electa dedi suauita em odoris. *Ps. lxx.*
Maria vgo assumpta est. Ad ethereū thalamū
In quo rex regum stellato sedet folio.

ad ethereum: *Gla. Maria vgo. V. Dignare*
me laudare te vgo sacra. R. Da mihi vtutes
3 hostes tuos. Ad uespas. an. Assupta est
maria in celum: cu reliqs d laudib po. De
scia maria caplin. In oibus regez quesui.
Hymn. Ave maris stella. V. Exaltata e sca
dei genitrix. R. Sup choros angeloz ad cele
stia regna. Ad magni. a. Hodie maria vgo
celos ascedit gaudete: qz cu xpo regnat i etnu.
ps. Mag. Dio. Samuloz tuoz. ut supra:

Infra octaz bte marie sex lectioes legut
de sermoe sci hieronymi pbu. i. Hodie
naqz. Et tres de omel. festiuitatis eiusdez
De festiuitatib uero q ifra octam assup
tiōis currit nihil tūc agit: sed p octauā
celebrāf. Sed de octaua beati laure nti
fit eodē die de quo cadit. In uespis dici
ante octauā beati laureti a caplo iantea
fit de sco lauretio cū cōmemoratiōe sanc
te marie. Ad matuti. fit idē offiū qd i die
et p horas usqz ad Caplin i secundis uel
peris: et tūc a caplo iantea fit de bfa xgi
ne cū cōmēoratiōe sci laurentij.

Pro prima die ifra octam assuptōis be
ate xginis de sermoe sci hieronymi pbu
Lectio prima.

Hodie nāqz glosa sp uirgo maria
celos ascendit: rogo gaudete: qz ut
ita fatear: ineffabilr sublimata: cū xpo re
gnat i etnū. Regina mūdi hodie de tris
et de pnti seculo in qz capit. Iterum dico
gaudete: qz secuta de sua immarcescibili
gria ad celi palatiū iā puenit. Exultate in
quā ac gaudete et letetōis orbis: qz hodie
nobis oibus iterueniētib et meritis sal
aucta ē. uobis quoqz diligentibus eā bo
nor et xpus una cū reliqs xgib sacris am
plius presēt et gria. Itcirco dilectissimi
letamini et laudate: qz si deū ore ppheti
co i scis suis laudare iubemus: mltoma
gis eū i hac celebratē bte marie uirgis
matris eius o3 nos cū hymnis et canticis
diligentiū extollere: et dignis deo iubi
lare pconis: ac mysticis honorare mūe
rib. Nulli dubiū qn totū ad glāz laudis
eius pincat: qd digne genitrici sue i
pensum fuerit ac solennit adimpletū.

Lectio secūda.

Et quo timeo satis: et ualde ptimes
co: dū uis cupio parere pfectib:
ne forte sicut iprob: ita et idign: laudatoz
iueniar. pfecto. n. cū nec scitaf nec faci
dia suppetat: ut beatā et glōfā xgiem di
gne laudare queā. Qm ut uezz fatear qd
qd būanis dici potest uerbis: min est a
laude dei: qz diuinis et āgelicis ē excellē
tius pdicata et laudata pconiss. A pphē
tis qdē pnūciata: a pūarchis figuris et
enigmatib pfigurata: ab euāgelistis exhi
bita et mōstrata: ab āgelo uenerabilr at
qz officiosissime salutata. Proterea qua
lis et qsta eēt ab eodē diuinitus declaraf
cū ait: Ave gria plena dñs tecū: bñdicta
tu i mulierib. Talib nāqz decebat xgiez
oppignerari munerib: ut eēt gria plena:
q dedit celis glām: tris dñm: pacēqz refu
dit: fidē gētib: finē uitis uite ordiez: mo
rib disciplinā.

Lect. tertia.

Et bñ angelus ad uirgiem mittit: qz
sp ē angelis cognata uirgitas. pro
fecto i carne pter carnē uiuē et nō frena
uita ē: sed celestis. Unde i carne āglicaz
glām acqrere maioris ē meriti qz bte. eē
.n. angelū felicitas ē: eē xgiem uirtutis ē.
Dū hoc hō optinere uirib nitiū euz gria
qd h3 angls ex natura. Utrūqz tñ eē uir
ginē et anglin diuini mūeris ē offiū non
humani. Ave iquit gria plena. Et bñ ple
na: quia ceteris p ptes pstat. Marie
uero simul se tota ifundit plenitudo grie.
Hec quippe ē quod dauid canit. Descē
dit sicut pluuia i uellus. uellus itaqz cum
sit de corpore: nescit corpis passionem.
Sicut et uirginitas cum sit in carne uitia
carnis nescit.

Lectio quarta.

Elestis plane imber in uirgineum
uellus placido se infudit elapsu:
et tota diuinitas inde se contulit i carne:
quando uerbum scm est caro: ac deinde
p crucis panibulum expssu terris oibus

pluuia salutis effudit et stillicidia gratie humanis perficitur mentibus. **Lectio iiii.**

Ominus tecum igitur. Mira res: Et iam erat cum gratia quod ad gratiam mittebat angelum. Et processit nuntium suum dominus: sed non recessit a deo: nec teneri potuit locis: quod omnibus habetur in locis. Et totus ubique est: sine quo nihil totum. Ergo uerbum patris nunquam a patre discedens. Ideo proprie fieri dignatus est secreto suo mysterio quod ipse nouit. Qui quoniam totum suscepit quod est hominis: homo totus est. Et totum accipiens quod dei est: domino aliud quam deus quod natus est ex maria esse non potuit. Scit enim deus omnia et potest: prope quod ita est sciuit se ac potuit in utero gratie sine sui corruptione miscere atque uniri. Ut unus esset Christus deus et homo: una persona: una substantia. Ob quod dei genitrix electa est et prelecta: iure ab angelo gratia salutis et predicata plena. Vere plena per quam largo sancti temporis umbra per fusa est omnis creatura. Et ideo satis eam domino tissime primum angelus ueneratur et salutatur. **Lectio quinta.**

Miratur itaque et ipse: qualis aut quanta sit quam salutatur. Non enim simplex fateor: consueua fuit ista salutatio: sed omni admiratione digna. Siquidem uenerationis fuit dilatio: oblatio muneris: famulatus obsequii: quod et si in sanctis personis et prophetis gratia fuisse creditur: non tamen eatenus plena. In mariam uero totius gratie quod in Christo est plenitudo uenit quodque aliter: et ideo inquit: Benedicta tu inter mulieres. id est. benedicta plus quam omnes mulieres. Ac per hoc quicquid maledictionis infusum est per eam: totum abstulit benedictio marie. Insuper et gratiam refudit Christi ortus: quam non habuit prius omnis mundus. Igitur quod natura non habuit: usus nesciuit: ignorauit ratio: mens non capit humana: pauet celum: stupet terra: creatura omnis est mirata: celeste hoc tonitruum est quod per gabrielem marie diuinitus nuntiatur et per Christum adimpletur.

Lectio sexta

Quia de causa de tali tantaque loquimur indignum fateor. Sed et puto quod nemo sit qui presumat nisi quod quanta sint quod praeclara penitus ignorat. Tamen et si ad hec non idoneus inuenitur: uotis omnibus cessare si

deus quod est peccator a laudibus: quis explere nequeat quod sentit. Vnde sermo diuinus cum de peccatore ageret in psalmis: Sacrificium igitur laudis honorificabit me: et illic iterum quod ostendit illi salutare dei. Ac si patenter dicat. Illic iterum est laudis ad eternam laudem sine fine mensura: sed nemo approbabit illud: nisi ergo premostrauero. Propitius carissime quod iter salutis uere in laudibus est saluatoris: hortor uos et commoneo in hac sacra solennitate genitricis dei marie nolite cessare a laudibus.

Lectio sancti euangelii secundum lucam.

In illo tempore. Intrauit Iesus in quoddam castellum: et mulier quidam martha nomine excepit illum in domum suam: et reliqua. **Deo mel. sancti Augustini. epistolae. Lectio vii.**

Multa sunt quae sancta sunt: unus qui fecit celum et terram: mare et omnia quae in eis sunt. Quam multa sunt: Quis ista numeret: quod hec fecit: Deus omnia. Ecce bona ualde bona ualde quae fecit: quanto magis ille qui fecit: Attendamus ergo occupationes nostras circa multa. Necessarium est misterium corpora refecturis. Quare hoc: Quia esuritur. Quia sititur. Adia miseris necessaria est. Frangit panem esurienti: quod inuenisti esuriem. Tolle famem: cui frangis panem: tolle peregrinationes: cui exhibes hospitalitatem: tolle nuditatem: cui praestas uestem: Non sit egritudo: quae uisitas: Non sit captiuitas: quae redimis: Non sit rixa: quae recordas: Non sit mors: quae sepelias: In illo futuro seculo non erunt ista mala. ergo nec ista misteria.

Lectio octaua.

Bene ergo martha circa corporalem dominum quod dicam necessitatem an uoluntatem: an necessitatem simul et uoluntatem ministrabat carni mortali: Sed quis erat in carne mortali: In principio erat uerbum: et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum. Ecce quod maria audiebat. Uerbum caro factum est et habitauit in nobis. Ecce martha cui ministrabat. Ergo maria meliorem partem elegit quod non auferetur ab ea. Ideo enim. elegit quod semper manebit: ideo non auferetur ab ea: quia circa unum uoluit se occupare.

Jam tenebat mihi at adherere deo bonū ē. Sedebat ad pedes capitis nostri. Et q̄z to humiliter sedebat: t̄to amplius capiebat.

Lectio nona.

Quasi. n. aqua ad humilitatē cōuallio: denatat de tumoribus collis. Ad ergo dñs op' marthe reprehēdit: s̄z min' distinxit. Circa multa es iquit occupata. Porro unū ē necessariū. Jam hoc sibi maria elegit. Transiit labor multitudinis et remanet caritas unitatis. Ergo quod elegit maria nō auferet ab ea. A te at qd elegisti utiqz hoc sequit: utiqz b' subintelligit: a te at qd elegisti auferet: s̄z bono tuo auferet ut qd mel' ē detur. Auferet. n. a te labor: ut reges dei. Tu nauigas: illa iam i portu est. Videtis ergo sis et q̄tum arbitror iam intelligitis in his duab' mulierib' q̄ ambo fuerāt deo gratē: ambe amabiles: abe discipule. Vide tis ergo et magnum aliqd intelligetis: qui cūqz intelligitis: qd audire et scire debetis et q nō intelligitis.

Pro secūda die de sermōe sc̄i Hieronimi p̄bi. Lectio prima.

Quod si uirgo es: gaude qz meruisti ēē: et tu qd laudas. Tantū cura: ut sis q̄ digne laudare possis. Qd si p̄tines et casta: uenerare et lauda. qz nō aliud cōstat ut possis esse casta: qz ex gr̄a xpi q̄ fuit plenissime in maria quā laudas. Qd si p̄iugata certe aut peccatrix: nihilomi' p̄fiteri et lauda: qz inde mīa oib' p̄fluxit et gr̄a ut laudent. Et q̄zuis nō sit speciosa laus i ore peccatoris: noli cessare: qz ide tibi p̄mittit uenīa: unō et oib': ut laudes. Alioquin nisi iuxta modulum igenij n̄i deum laudare i sanctis suis studeamus: quomō eum secundum qd canimus iuxta multitudinem magnitudinis eius laudare poterimus? Omnino hoc p̄termittendum non est qd impleturi sumus qñ qz secundum qd dī. Beati q̄ habitant i domo tua dñe i secla seclorū laudabūt te

Lectio secunda.

Iterum x̄o qz immensus est: qd uoce non possumus: nec facundia ualemus: exequamur uotis et medullis

cordis: qz magn' et bonus est atqz immēsus: tātus ac talis: q̄tum et qualem ipse se nouit ore ac spū cōfiteamur ad iustitiam et salutem. Hinc ergo oēs pariter festiuitatem gloriose semperqz uirginis marie deuotissime celebremus: qz hec dies preclara: in qua meruit exaltari sup̄ choros angelorum: et peruenire ultra qz n̄e hūanitatis est natura. Ubi nō substantia tollitur: sed glorie magnitudo monstratur: cum eleuatur in dextera patris: ubi xps p nobis introiuit pontifex sc̄s i eternum ad celi palatium.

Lec. tertia.

Hec ē inquam dies: in qua usqz ad beatitudinem throni itemerata m̄z et uirgo processit: atqz in regni solio sublimata p' xpm gloriosa resedit. Sic itaqz ubiqz cōfidenter sancta dei canit ecclesia qz de nullo alio sanctorum fas est credere: ut ultra angelorum uel archangelorū merita transcenderit: quia et si similitudo repromittitur factis: ueritas non negat. Hoc quippe priuilegium non nature est sed gratie uirginis marie: de qua natus ē ipse de' et hō. Heccirco et ipsa plus ē meritis et nō natura qz x̄go et hō. Unde et si ceteri x̄gines imitantur illam usqz ad p̄ceptū partus et noue salutationis gabrielis obsequium: deinceps totum diuinū ē qd opat i ea teste anglo qz spū sc̄o et x̄tute altissimi obumbratur. Ante hoc ip̄z sane uterū uirginis q̄zuis mūd' q̄zuis impollutus et alien' a p̄tagione peccat: q̄zuis sc̄s: n̄i adhuc uilitate hūanitatis iduit: ut ita dicā: ac si lana cādidissima: suoqz colore dealbata. Ad quā sane cuz accessit sp̄s sc̄s: quasi ip̄a eadēqz lana cū ificiis sanguis p̄chilij i muricis x̄n̄i i purpurā. x̄sa ē et ip̄a sine coitu i m̄em: ut n̄ sit iā admodū qd fuerat: s̄z purpura x̄issima ad idu mētū et gl̄az sūmi regis diuinū aptissime dedicata: ut nulli deinceps ea uti usu se mineo licuerit nisi deo.

Lec. quarta.

Quippe ut ita loquar: beata et gloriōsa x̄go maria eo mō q̄zuis dudum icōpabilis esset uniuersis q̄ sub celo sunt x̄gib': ut decenter posset i se suscipere diuinitatis admixtiōem: salua utraqz n̄asa

in cum grā replet: cuius spū sancto perfun-
ditur: cum uirtute altissimi obumbrat: sit
preciosior meritis: celsis sublimior: fasti-
gijs pulchrior: sanctitate gloriosior: suo-
rum proptius meritorum: ita ut nullis
iam uisib' sit ipsa eademq; mancipanda nisi
diuinis. Unde o sanctissime Agnes: et si
imitari o; tātam ac talem uirginem: tāq;
p̄claram: uenerari mltum puenit: et ultra
angelicam quodāmo dignitatē: q̄stum-
fas ē cū gaudio dignissimis laudibus ef-
ferri. Que ut diximus non temere xpi p
grām sup choros angeloz exaltata duo-
tissime hodie p̄dicat: q; p̄cessit eam dñs
et saluator n̄r: ex ea uera fide genitus ad
celestia: ut pararet ei sicut ip̄e suis p̄misit
discipulis: in ethereis mansionib' locuz.
hinc quoq; dauid p̄pheta olim gratula-
bundus xpo canit. A summo inquit ce-
lo egressio eius: et occurus eius usq; ad
sumum ei.

Lectio quinta

Ascendit ergo eadem glām resūp-
tur' l; nō amiserit quā pri' habue-
rat anteq; mundus fieret. Ascendit et p̄
parauit huic sanctissime et gloriosissime
uirgini locum immortalitatis: ut cum eo
regnare posset i p̄petuum. Et hec est ei'
dici p̄n̄is festiuitas: in qua glōsa et felix
ad ethereum puenit thalamum. Que p
fecto festiuitas: sicuti et xgo incomparabi-
lis est ceteris uirginib': ita incomparabilis
est ista festiuitas dñi scōrum festiuitati
b'. Admirāda ē uirtutibus angelicis p
pter qd ex persona supnoz ciuium et ei'
assumptione admirans: Sp̄s s̄ctus ait i
canticis: Que ē ista q̄ ascendit p̄ desertū
quasi uirgula fumi ex aromatib'. Bene
quasi uirgula fumi q; gracilis et delicata
q; diuinis extenuata disciplinis. Etenim
peremata itus i holocaustum incendio
pij amoris et desiderio caritatis. Ut uir-
gula iquit fumi ex aromatibus.

Lectio sexta.

Mirum q; multis repleta erat uir-
tutum odoribus: manans ex ea fra-
grabat suauissimus odor et angelicis spi-
ritib'. Ascēbat at de deserto p̄n̄is seculi
uirga de radice iesse olim exorta. Sed

admirabantur electorum anime p̄ gau-
dio: quenam esset que etiam meritorum
uirtutibus angeloz uinceret dignitatē.
De qua rursus idem sp̄s sanctus i eisdē
canticis. Que est ista que ascendit inquit
quasi auroa consurgens pulchra ut lu-
na electa ut sol: terribilis ut castroz aci-
es ordinata. Admiratur at sp̄s s̄ctus: q; oēs
de ascensu h' uirgis admirātes facit: q;
quasi noui diluculi auroa rutilans asce-
su suo resplēdat: multis freta et uallata
scōrum agminibus. Unde dicit: Terribilis
ut castroz acies ordinata.

Lectio facti euāgelij secundum lucam.

In illo tpe. Intrauit iesus i qddam
castellum: et mulier qdam martha
noīe excepit illū i domū suā. Et reliqua.

De omel. s̄ci augustini ep̄i. Lectio. vij.

Idem inquit de his duab' mulie-
rib' duas uitas ē figuratas: p̄ntes:
et futura: laboriosa et quietā: erumosa et
beatā: t̄pales et eternā. Due sūt uite quas
descripsi breuiter ut potui. Itaq; de illis uos
cogitate copiosius: qd hec beatā uita: nō
dico mala: nō neq; nō nefaria: non luxu-
riosa: non impia: sed laboriosa erumosa
plena: timorib' castigata: t̄tationib' sol-
licita: Hāc ip̄am innocentem uitā dico:
qualem decebat circa dñm h̄c martha.
Hāc ergo quāti potestis inspicite: et de
hac ut dixi copiosius cogitate.

Lectio octaua.

Ita x̄o liqua aberat ab illa domo
nec cū martha erat nec cū maria.
Et si aliqñ fuit: dñō itrate fugit. Remāse-
rūt ergo i illa domo: q̄ suscepit dñm: in
duab' seīs due uite: ab̄e innocentes: ab̄e
laudabiles: s; una laboriosa: alia ociosa.
Nulla facinorosa: nulla desidiosa: ab̄e i
nocētes: ab̄e iquā laudabiles: s; una labo-
riosa: altera ociosa: nulla facinorosa quā
cauere d; laboriosa: nlla desidiosa quā
cauere d; ociosa. Erāt ergo i illa domo
due iste uite: et ip̄e fons uite. In martha
erat p̄n̄ium imago: i maria futurorum.
Qd agebat martha ibi sumus: qd age-
bat maria. hoc speram': hoc agam' bñ:
ut illud habeam' plene. **Lec. nona.**

Nam quid inde habemus in q̄tuz habemus q̄diu hic sumus: q̄tum est qd inde habemus: Nam & modo inde aliquid agimus: remoti a negocijs se positus familiaribus curis. Conuenistis statis auditis in q̄tum hoc agitis marie similes estis: & facilius uos qd agit mari a q̄ ego qui prerogo. Si quid tamen dico christi est. Ideo uos pascit quia christi panis communis est: unde & ego uob cum uiuo. Nunc autem uiuimus si uos statis in dño fratres. Nolo in uobis sed in domino: quia neq; qui plantat est aliquid: neq; qui rigat: sed qui incrementum dat deus pater & filius & spiritus sanctus cui est gloria laus potestas & imperium per immortalia & infinita secula seculorū amen. *Pro die tertia de sermone sancti hieronymi presbyteri lectio prima.*

Siquidem terribilis suis facta uirtutibus ut castrorum acies admodum ordinata: hinc inde sanctorum angelorum fulta presidij. Pulchra ut luna immo pulchrior q̄ luna: quia iam sine defectu sui coruscat celestibus illustrata fulgoribus. Electa ut sol fulgore uirtutum: quia ipse eam elegit sol iustitie ut nasceretur ex ea. Ad cuius profecto exequias q̄tum fas est credere famulabantur angeli: & uniuersae celorum congratulabantur curie. Nec mirum quia honor maternus eius est qui natus est ex ea quē ois celorum ordo ueneratur & adoratur super se eleuatum cum patre in sede maiestatis deus. Legimus ergo q̄ sepe ad funera nec non ad sepulturas quorumlibet sanctorum angelos aduenisse: & ad exequias eorum obsequia prestasse: necnon & animas electorum usq; ad celos cum hymnis & canticis atq; laudibus detulisse: ubi & utriusq; sexus chori commemorantur frequenter auditi laudes cecinisse in terra & qd p̄spicacius est: multo non nunq; lumine eiusdem resplēuisse. Insuper & adhuc uiuentes in carne ibidem miri odoris fragrantiam diutius persensisse. *Lectio. ii.*

Quod si ad recreandam spem dilectissime & corroborandam fidei inē

dum astantium saluator noster christus ob merita suorum amplius cōprobāda talia & tāta dignatus est exhibere per suos celi mistros circa defunctos: q̄to magis hodierna die credendum est milinā celorum cum suis agminibus festine obuiam aduenisse genitrici dei eāq; ingenti lumine circumfulsisse: & usq; ad thronū olīm sibi ante mundi constitutionem paratum cum laudibus & canticis spirituum libus perduxisse. Nulli dubium omnes illam celestem hierusalem tunc exultasse ineffabili letitia: tunc iocundatam esse inestimabili caritate: tuncq; cum omni gratulatione iubilasse: quādo festiuitas hec que nobis hodie reuoluit annua: illis ois bus facta est continua. Quando solis iustitie splendidissima mī celorum secreta penetrauit. Nec immerito. Creditur enim q̄ saluator omnium ipse q̄tū datur itelligi per se totū festiuitas occurrat & cū gaudio eam secū in throno collocauit. Alias autem quomodo impleuisse creditur qd i lege ipse precepit. *Honora inquit patrem tuum & matrem.*

Lectio tertia.

Porro q̄ patrem suum honorauit ipse tibi testis est cum ad iudeos ait. Ego gloriam meam non quero: est qui querat & iudicet. Sed ego honorifico patrem meum & uos inhonorastis me. De matre uero euangelista cum rediret: ueniens ait nazareth & erat subditus illis. Sed alia est natura qua deus pater secundum se honoratur: alia qua idem parentibus subdit. In utraq; tñ unus idēq; christus recte credit: eo q̄ uerbum caro sc̄m est & habitauit in nobis. Unus emanuel quod est nobiscum deus. Hanc quippe imitationem diuinitatis atq; humanitatis inconfusam: igitur idiuisāq; fides catholica seruat. Quā sane intelligendo cognoscit natural atq; scdm subsistentiam conuentio unitatis: ut neq; conuersio i alterutram duarū sbay partem recipiatur neq; diuissio. Sic nāq; credere honorare est matrem domini: que & deum nobis genuit & hominem. Neq; hominē sine deo: neq; dū sine homine: sed deum & hominem unum

et uerum iesum christum. Alioquin dei ge-
nitrix dici non posset: quia multi hereticorum
negare conati sunt: nisi uere deus genuis-
set incarnatus: et propterea nos duas in christi-
sto recte confitemur natiuitates: una uis
licet de patre sine initio et sine tempore se-
piternam et coeternam deo patri: alteram
autem de matre cum tempore: quam misera-
tionem eius induens et misericordiam spiritu
sancto uoluntate ad nos descendit natus
homo deus. Ac per hoc iuxta ueritatem
et matris gestatur in utero qui deus sem-
per agnoscitur.

Lectio. iiii.

Hinc etiam theotocon eam ueraciter
confitemur dei. scilicet. genitricem. Nec
non et etiam christotocon: non quia uerbum
carnem secum tulerit: neque olim prefate
carni copulatum sit: sed tunc quando uer-
bum caro factum est: ex carne uirginis diui-
nitatis atque humanitatis substantia in ute-
ro: ita inconfuse unitur: ut una persona sit
deus et homo christus. Ex duabus siquidem
naturis sine confusione alterius: ut non nisi
si unus inueniatur dominus iesus manens
deus in forma dei: qui semetipsum formam
serui accipiens exinaniuit: manens unus
idemque in forma quas suscepit. Totus quippe
pe deus in carne uirginis de qua natus
est: et totus homo. Hinc quoque apertius in
quo habitat inquit corporaliter omnis
plenitudo diuinitatis. Quapropter o fili
et estote prudentes sicut serpentes et simpli-
ces sicut columbe: ut ex prudentia perfecte
intelligentie anulorum fidei uestre et marga-
ritam pro qua omnia reliquistis: integram
inviolatamque seruetis: ne dotem simul et ar-
cam spiritus sancti: quod absit: perdat. *Lectio. v.*

O diligentius itaque procurete si quo
modo simplicitas columbe que su-
it in maria illesa inuoluta que custodiatur.
De qua salomon in canticis quasi in eius
laude. Veni inquit columba mea imma-
culata mea: iam enim hyems transiit im-
ber abiit et recessit. Ac inde inquit. Veni
de libano ueni. Nec immerito igitur de
libano uenire iubetur: quia libanus can-
didatio interpretatur. Erat enim multis
meritorum candidata uirtutibus: et deal-

bata nix candidius spiritus sancti muneribus:
simplicitatem columbe in omnibus re-
sentans: quam quicquid in ea gestum est: to-
tum puritas et simplicitas totum ueritas
et gratia fuit: totum mia ueritas et iustitia
que de celo prospexit. Et ideo immacu-
la quia in nullo corrupta. Circumdedit e-
nim uirum in utero sicut hieremias sanctus
testatur: et non aliunde accepit. Faciet in-
quit dominus nouum super terram: et mulier
circundabit uirum.

Lectio sexta.

Ere nouum et omnis nouitatis super
eminens nouitas uirtutum: quam de-
que ferre non potest mundus nec uidere
aliquis ut uiuere possit: sic ingressus est
hospitium uentris ut corporis claustra
nesciret: siquidem gestatus ut deus totus in ea
esset. Et sic inde exiit ut ezechiel fatetur
omnino clausa. Unde canitur in eisdem
canticis de ea. Ortus conclusus fons signa-
tus emissiones tue paradisus. Vere ortus
deliciarum in quo posita sunt uniuersa flo-
rum genera et odoramenta uirtutum. Sic
quidem conclusus ut nesciat uiolari: neque corru-
pi ullis insidiarum fraudibus. Fons
itaque signatus sigillo totius trinitatis ex
quo fons uite manat. In cuius lumine o-
nes uidebimus lumen. Quia iuxta iohannem
ipse est qui illuminat omnes homi-
nem uenientem in hunc mundum. Cul-
pus perfectio emissio uteri supernorum ciuium
omnium est paradisus. *Tres ultime
lectiones resumuntur de omni. scilicet. aug. epi sup
euangelium luce. scilicet. intravit iesus ordie ob
seruato. Pro quarta die de sermone
sancti hieronymi presbyteri lectio. scilicet.*

Eisto namque uentris agro isaac patri
archa longe odorans aiebat dicet.
Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni
que benedixit dominus. Quauis putent pa-
rum intelligentes: quia priores sancti min-
de christo intellexerint mysterium incar-
nationis: cum et ipsi eadem saluati sint gra-
tia. Unde constat tempus non preiudical-
se sacramento uniti hominis ac dei: ita ut
iam esset in illo per unitatem persone ab
initio seculi: qui nec dum natus erat de ma-
ria uirgine: quia multis scripturarum declaratur

indicijs. Unde dñs ad iudeos. Anteq̃ a
braā iqt fieret ego sū. Quibus utiq̃ uer
bis ondit se qui loquebatur i eo semper
fuisse mysterio unitatis persone qui sem
per idem ē. Et ideo ut unitatem cōmēda
ret christi anteq̃ abraam iquit fieret ego
sum. Nam abraaz anteq̃ fieret humani
tatis est breuitas. Ego autē suz eternitas
nature declaratur. In qua nimirum eter
nitate iam se fuisse qui loquebatur: per sa
cramentum sue incarnationis insinuat.
Ad apls iudas uolens dilucidare aper
tius: iesus inquit populum ex egypto sal
uans scdo: eos qui non crediderunt per
didit. Et alibi paulus apls. Neq̃ tētem
christum: sicut quidam eoz tentauerūt.
Non q̃ iam iesus esset aut christus nat̃
ex maria: sed quia in illo unico filio dei
iam unitas persone cōmendabatur: que
occulta erat in mysterio. *Lectio scda.*

Quod et alibi euidenter q̃ elegit nos
inquit in ipso: ante mundi constitu
tione: q̃ pfecto quicquid deus fecit ab
initio: christus fecit totum per unitatē sa
cramenti. Et ideo iam iesus erat in filio
qui pplm educebat: et christus in eo qui
tentabatur: qm̃ semper per sacramēti uni
tatem in deo fuisse nō dubitatur. Alioqñ
nisi ita credideris aut christus deus non
erat omnino: aut ptra pphetam deus re
cens esse uidebitur. Sed ne talibus qua
tiamur calūnijs scrutande sunt scripture:
in quibus unitas in christo cōmendatur
persone: cui non preiudicat tps: ne unus
semp dicatur. Hinc quoq̃ beatus petr̃
d̃ p̃bus loquens ait. Per gr̃az dñi ñi
iesu christi credim̃ saluari quēadmodū
et illi. Namq̃ illos dñs solus ducebat: et
non erat cum eis deus alienus. Uñ nec
nobiscum deus recens: q̃ unus idēq̃ est
qui et eoz ductor fuit: et ñ per passionē
sue carnis redemptor. Unus siquidē sua
in carne: unus in sacramento atq̃ unus
in spu. Nec admittitur omnino ut aliū
filius hominis: aliū filius dī intelligatur
qui nec tpe prescribitur nec passiōe sepa
ratur: sed totus deus in christu: et christ̃
in deū transijt: ut quicquid dei filius est:

christus dicatur: et quicquid christus in car
ne pertulit id deus pertulisse recte creda
tur. Alioquin si ad rationem respicias et
ad sensus humanos: nequaquā ita potue
runt inter se conuenire diuinitas et hūa
na conditio. *Lectio tertia.*

Qonuenerūt tñ i christo et uñ ex ā
bob̃ emanuel. Uñ mibi uidet q̃ al
titudinē tantī mysterij diligēter intellige
re et uidere non potuerunt. Qui aut du
os filios certe aut aliū christu q̃ dei
filium estimauere. Quapropter nec nos
hominem seorsum colimus qd̃ nefas est
nec adoramus: sed deum magis incarna
tum: qui propriū sibi corpus animatū
uniuit: ita ut deus uerbum caro fieret: et
non in aliū quēlibet sed in semetipsū:
qui unus et uerus dei filius semper erat.
Hecirco non aliū q̃ eundē ipsūq̃ dī
filium colimus et adoramus: qui nihil in
se pro assumpto hoīe est auctus: nihilq̃ q̃
uerbum caro scm̃ est immūuitus uel im
mutatus. Et ideo unus idēq̃ semp cum
patre filius adoratur: non nouus neq̃ re
cens ex tpe: non alienus a natura uel ge
nere. Ad si tibi nouum uidetur q̃ pro te
hoīem assumpsit: noueris q̃ hoc semper
cum eo et in eius p̃lio fuit: ut sic fieret: et
nunc quando plenitudo tps uenit id sc̃s
est: qd̃ in christo semper fuit. *Lectio. iiii.*

Alibus quippe priores sancti diu
initus afficiebantur odoramētis: ta
libus inspirabantur de christo presagij
q̃ nasciturus erat in mundo: in quo esset
omnium salus et benedictio eterne bea
ditatis. Iste siquidem sūt fidei uestes: iste
sunt quibus priores sancti uestiebantur:
iste quas rebecca immo sp̃s sc̃s secum
domi habuit: quibus induit iacob filius
suū. Alias autem nisi a spiritu sc̃o p̃ser
uata domi et prolata non essent: quid mi
ri ordinis in eisdem pater isaac hauriet:
ut diceret cum persensisset uestimentozū
fragrantiam. Ecce odor filij mei sicut o
dor agri pleni quem benedixit dñs. Sz
forte dicturus ē aliquis. Quid ad rebec
cam sp̃s sanctus pertinet: Cum multis i
locis persone p̃ deo figurate accipiant̃.

Veritatem et spiritus sanctus i hebreo ru
ba feminino genere dicitur: non quod sexus in
deus monstretur immo ne forte suspicet.
sub regula trium linguarum spiritus sanctus
diuerse accipitur. i hebreo. s. ut dixi femi
nino genere legitur: in greco uero ne sexus
in eo credatur p neutro inuenitur: et in la
tino masculinum esse decernitur. **Lec. v.**

Qui nimirum spiritus sanctus bene per rebec
cam intelligitur. Et ideo totum est in
mysterio quod geritur: ut per uestimento
rum fragrantiam christus annuncietur. Quod nos
quicumque baptizati sumus in christo induimus
in quo benedixit nos non qualicumque
sed dei ut ait apostolus: Benedictione spiritu
ali in celestibus. Unde et angelus marie lo
qui incipiens a benedictione exorsus ait.
Benedicta tu inquit i mulieribus: et be
nedictus fructus uentris tui. Cum profecto
in spiritu longe odorem trabens perfusus
isaac benedicebat filium: in quo celestis
omnis benedictio mundo effloruit. Et
bene ab eo plenus ager dicitur: quia plena gratia
uirgo maria pronuntiatur: de cuius utero
credentibus fructus uite effulsit. Et nos
inquit euangelista: omnes de plenitudine
eius accepimus gratiam per gratiam.

Lectio sexta.

Quapropter obsecro uos o filie tale
ac tanta gratiam ne inuacuum accipi
atis: quod est in christo iesu: i quo est deus et homo sic uni
tus in una eademque persona: ut legatur quod
sepe in diuinis litteris homo deo eternus. propter
unionem sibi ac deinde deus homini ui
deat compassus: cum nec nisi inimitabilis sit
homo nec passibilis deus. Tamen sic unitus est de
us suo corpori: ut nullam patiatur fieri in
deum et hominem humana opinione distantia:
ne forte quod absit alii filius dei et alii filius hominis
credat. Presertim quia scriptura sic con
nectit et incorporat deum et hominem: quis adeo
nec in passione possit ab homine deum discer
nere. Unde si ad tempus respicias inueni
es semper cum filio hominis eundem dei filium ita
unitum et indiuiduum: quod tunc ad uocem
scripture pertinet: ut nec homo a deo separari
tempore: nec ab homine deus ualeat passione. Si
quidem ut hec apertius intelligatis: ipsi christi

uerba discutite. Nemo ascendit in celum
inquit: nisi qui de celo descendit: filius hominis
qui est in celo. Quis quod est qui loquitur: christus
utique. Ubi rogo tunc erat cuius hec loque
batur? In terra scilicet. Et quod de celo
antequam nasceretur descendisse testatur: etiam
et cum loquitur in celo esse fatetur: eundemque
se filium hominis dicit: cum utique de celo ni
si deus descendere non potuerit: et cum in terris
loquitur: non nisi unus idemque christus fuit.

**Tres ultime lectiones resumunt de omni
sancti augustini ut supra. Pro quinta die
de sermone sancti hieronymi presbiteri.**

Lectio prima.

Quod hec est mira et admirabilis nouitas
imo omnium nouitatum superueniens no
uitas unitatis. Quam nisi diligenter prouides
uirgo ab exordio sancti euangelij aiaduer
tas magis errare i omni scriptura uideberis
diuina: quod intelligere ueritates. Constat igitur
unum eundemque christum secundum utramque formas
operatum humanitatis. s. ac diuinitatis: et per
hoc duas exercuisse operationes. Operata est
namque utraque forma in natura cum alterius con
iunctione quod proprius habuit. Uerbo siquidem
operante quod est uerbi: et carne exequente que
carnis erat: coniuncte siquidem ei uerbo in ea
dem operatione: dum eadem deus atque homo in una
subsistentia uel persona sine diuisione aut
coniunctione creditur: et per cognita identitas
prouidetur. Veritatem de uerbo est et non caro:
quodque carne rationabiliter aiatam assumpsit:
hancque sibi unionem naturalem et secundum substantiam
coniunxit. Sicut et caro caro est aiatata et non
uerbum: sed dei uerbi caro prospecta sit et uisa
Ubi et iohannes. Quod fuit ab initio et quod au
diuimus inquit et uidimus ac perspeximus: et ma
nus nostre tractauerunt de uerbo uite: Prosec
to cum nemo deum uerbum uidere aut tracta
re possit manibus: nisi per sacramentum sibi
uniti hominis. Que nimirum unio tam mira est:
ut discerni nequeat. Alioquin quod fuit ab
initio uerbum: quod recte dicitur: Hoc totum esse
quod apostoli audierant quod uiderant: quod manibus
tractauerunt: nisi quia christus unus idemque erat:
Ac per hoc quod uiderant quod tractauerant uerbum
uite erat. Et nihil aliud ex duabus naturis
quam unum iuxta subsistentiam in personam.

Lectio secunda.

Hinc ē q̄ unus idēq̄ manens filius unigenitus ⁊ disseperat in utriq̄q̄ naturis sp̄iciū. Et q̄ sūt utriusq̄ sōe naturalē operabat̄ secundum unicuiq̄q̄ insitā essentialē qualitatem: l̄ naturalē pprietatem. Que si naturam h̄iet singularem ⁊ coniunctaz non ageret utiq̄q̄. Nunc at̄ emanuel duz unus esset in eo ip̄o utraq̄q̄ idem dē ⁊ hō: q̄ utriusq̄ nature sūt uera ceter gessit secundum aliud: ⁊ aliud q̄ gesta sunt operans. Ergo secundum q̄ dē idem esse que diuina sūt: secundum q̄ hō idem ip̄e que humana sunt: seip̄m uolēs oīdere: q̄ dē idē ip̄e ⁊ hō sit. Et iō ip̄e idem tā que diuina sunt agit: q̄ q̄ hūana similr ⁊ loquitur. Et non alius quidez mī racula opatus est: alius perpetravit hūana: passionēq̄q̄ sustinuit. Sed unus idēq̄ q̄ xps filius dei atq̄q̄ hoīs filius: qui ⁊ diuina gessit ⁊ humana. Siquidem inseparabiliter atq̄q̄ indiuisē cōmunē xps habuit actiones: sed intelligēde sunt ip̄oꝝ opēz qualitates.

Lectio terna.

Contemplandumq̄q̄ est semper: ad que puebat̄ humilitas carnis: ⁊ ad que inclinetur altitudo diuinitatis. Ita ut per omnes textum sancti euangelij uideatur nihil caro sine uerbo agere: neq̄q̄ uerbum sine carne q̄c̄q̄ efficere. Vñ q̄d concipit ⁊ parit uirgo: sicut non sine potentia uerbi est: ita non sine ueritate carnis q̄d nascit̄. quod pannorum fascis iacet inuolutum: ⁊ in presepio reclinatur. Porro quod stella duce a magis adoratur: sicut diuinitatis ē: ita hūanitatē. q̄d i egyptum p̄ fugam ne capiatur adducit sic itaq̄q̄ omnia uirtutum opa p̄siderāda sunt: ut reddamus deo que dei sunt: ⁊ hominī q̄ sunt hominis. Quoniam sicut ē unum q̄ lazari uerbo potentie uocat: ut exeat foras de monumento: sic idem ip̄e unus ē q̄ fleuit humanitatis affectu.

Lectio quarta.

Sic quippe cūcta oꝝ p̄siderare: quatenus ⁊ plena diuinitas itelligatur i xpo hōi unita: ⁊ plena hūanitas i deuz assumpta. hec iccirco dixeri tantisp̄ de sō

icarnatōis christi Carissime: quia plures orientalium circueunt suis secibus aduoluti: nescio nubilare uos uelint obscuritatis eloquio: uel greco turbine latinam p̄fundere puritatē. Sunt enim ⁊ prudentes uirgines: sunt ⁊ fatue. Et iō dilectissimi me imitamini quam amatis: imitamini beatā ⁊ gloriā uirginem: cuius hodie i terris festa colitis: de qua dicit. Maria at̄ p̄seruabat oīa ⁊ haec conferēs i corde suo: q̄ d̄ xpo dicebantur. Conferite ergo ⁊ uos in cordibus uis. Carissime: q̄ de ip̄o eodemq̄q̄ dño catholice dicuntur: ut ⁊ fidem integram seruare possitis: et matrem et̄ debite uenerari. Qm̄ nullus honor et̄ ali: nisi cum ille iure honorat̄. q̄ nasci dignat̄ ē ex ea.

Lectio quinta.

Ergo q̄cūq̄q̄ estis filie: q̄cūq̄q̄ matres: cogitate attent: ⁊ p̄p̄dite diligenti: q̄bus afficiebat̄ beata ⁊ ite rata uirgo doloribus: p̄ xpi ad celos ascensum: expletis oībus q̄ de ip̄o erant ab agelis predicata: ⁊ a p̄phetis multifarie multisq̄q̄ modis p̄signata: diuinis declarata oraculis: ⁊ tūtibus exhibita: ⁊ q̄ humanitatis sunt ostensa p̄sagis. Quēso siqua sē in uobis uiscera pietatis: p̄siderate quo cruciabatur amore: quoue desiderio estuabat̄ hec uirgo: dum reuolueret aīo cūcta que audierat: q̄ uiderat: ⁊ que cognouerat. Puto q̄ q̄cqd cordis ē q̄cqd mentis: q̄cqd ⁊ tūtis hūane ē: si totis adhibeas nō sufficiat: ut cogitare ualeas q̄to idēfinēt̄ cremabat̄ ardore p̄i amoris: q̄tis mouebatur repleta sp̄u s̄co celestiuū secretoꝝ icitamentis.

Lectio sexta.

Uia ⁊ si diligebat xpm ex toto corde ex tota anima: et ex tota uirtute: nouis tñ quotidie iplāmabat̄ p̄ntia absēl desiderioꝝ affectib̄. Tanto siq̄dem ualēdi: q̄to diuinis illustrabat̄ itus uisitatio nib̄: quā totaz repleuerat sp̄s sancti gr̄a: totā icāduerat diuin⁹ amor: ita ut i ea nihil eēt mūdānus q̄d uiolaret affect̄: sed ardor p̄tinuus ⁊ ebrietas p̄fusi amoris. Nā ⁊ xps ab oībus ē amandus ex toto corde: ex tota aīa: atq̄q̄ ex tota uirtute q̄re dus: maxie tñ ardēt̄ ab ea c̄ ⁊ dñs erat

et fili. Fortassis ergo p nimio amore i lo
co quo sepultus est: iterdu habitasse credi
mus: quatenus pps pascere iustus amor
optant. Sic naq locus medi e hic ide
continus: ut adire posset ascensionis ei uesti
gia: et locu sepulture ac resurrectionis seu
oia i qbus passus e loca inuifere. Non
qd ia uiuētes qreret cu mortuis: s; ut su
is solaret aspectibus. Hoc qppe bz ipa
tiēs amor: ut quē desiderat semp iuenire
se credat. Ignorat siqdem iudiciū: rōne
multotiēs caret: modū nescit: nec aliud
cogitare potest: qz qd diligit. Amor non
accipit d impossibilitate solatiū: neqz ex
difficultate remediū. **Tres ultime lectio**

nes resumūt de omel. scī augu. ut supra.
In octaua assūptiōis beate uirgis idem
sūt officiū qd i die.

In sancti agapiti martyris. Oratio.

Etetur ecclia tua deus beati agapi
ti martyris tui cōfisa suffragiis: atqz
eius precibus glōris et deuota pmaneat
et secura cōsistat. Per.

Aud pnestinam ciuitatē miliario
ab urbe tricesimotio: natale scī agapiti
martyris sub aureliano ipatore preside
antiocho. Cū eēt ānoꝝ qndecim et amo
re xpī serueret: iussu ipatoris tēus: et pri
mo neruis crudis diu cesus: deide p̄sidi
ut sacrificare p̄pelleit tradit e. Qui duris
sumo carcere eū reclusit: et p. iij. dies cibū
oem negauit. Inde de carcere p̄sidi ex
hibuit: prunas ardētes sup caput ei ipōi
iussit. Et cū gias deo ageret flagellis est
cesus: et nudus suspēsus capite deorsū uer
so: atro subter fumo scō. et cū diceret p̄si
di: sapia tua i fumo laborat: itēz flagellis
cedit a quattuor sibi iuicē succedētibz.
Deide bulietē aquā sup uentrē ei mīstri
diaboli effuderūt: et maxillas ei p̄frega
rūt. Interea iudex d tribunali suo cades
collect a mīstris i lecto reclinat: et sētēs
dei uirtutē i martyre: p̄ modicū tristē ani
mā emisit. De beato x̄o agapito renūci
atū ē ipatori: q beatū uirz leonibz iussit s̄b
isci. S; fere māsuete scē pedibz martyris
ad labēdū se iclinauit. Audētes at̄ scele
ris mīstri: tulerūt de medio scm martyre

et uenerūt i ciuitatē pnestinā: ubi s̄t due
colūne: et ibi eū cū gladio pcusserūt sub
die. xv. calen. septēbz. Corp ei nocte s̄b
latū ē a xpianis: et positū miliario primo
a ciuitate i agro i sarcophago nouo nu
tu diuino ibi inuento.

**In scōꝝ martyꝝ Timothei hyppoliti et
symphoriani. Oratio.**

Axilium tuū nobis dñe quesum
placatus ipende: et itcedētibz beatis
martyribz tuis timotheo hyppolito et
symphoriano dexteram sup nos tue p
pitatiōis extēde. **Lec. prima.**

Rome uia hostiē i cēmiterio eius
de natale scī timothei. Qui ab ā
tiochia ueniens romā sub melchias pa
pa susceptus ē: q cū ānū totū et aliquot mē
ses ibi p̄dicans: multos ad xp̄m pueritiss
tēus a tarquinio urbis p̄fecto: et longa
carceris custodia macerat: cū sacrificā
re noluis: itio cesus: et grauissimis sup
pliciis attrēctat: ad ultimū decollatus:
et iuxta beatū aplz paulū sepultus ē. Scrip
tū ē i historia scī siluerij.

In scī bartholomei apli. Oratio.

Omnipotēs sempitēne deus: q hui
diei uenerādā scām qz leticiā i bea
ti apli tui bartholomei festiuitate tribui
sti: da ecclē tue qsumus: et amare qd cre
didit: et p̄dicare qd docuit. p **Lectio. s.**

Bartholomeus apls nomē ex syra li
gua suscipiēs: it̄ptat filius suspēden
tis aquas. Lycaoniā i sortē p̄dicationis
accepit: atqz euāgelium iux mattheū apd
idos i eoz liguā puerit. Ad ultimum in
albano maioris armenie urbe uiuens a
barbaris decoratus: atqz p iussū regis
astrigis decollat: sicqz tre p̄dit e. Veni
entes at̄ inuērabiles ppli duodeci ciuita
tū: q p eū crediderāt: una cū rege polimi
o abstulerūt eū cū hymnis et oi glā: et cō
struxerūt ei ecclām nimie magnitudinis
et i ea posuerūt corpus eius. Sc̄us est at̄
timor sup oēs incredulos: et credidēt uni
uersi atqz baptizati sūt a p̄bis quos ordi
nauerat beatus bartholomeus. Iste p
qz lycaoniā quā i sortē p̄dicationis accepe
rat xp̄s deū p̄dicauit ad idos et ut p̄missū

ē suā p̄dicatōem extēdit: atq; euāgelium iuxta mattheū i eoz ligūā p̄uertit. Pas-
sus ē ātuerabil apls t̄ martyr xpi bar-
tholomeus octauo calēdas septēbris: re-
gnante dño nō iesu xpo: cui ē honor et
glā cū dō p̄re t̄ spū scō i seclā seclor. am̄
In sancti ludouici cōfessoris regis fracie

Oratio.

Eus q̄ beatum ludouicū confesso-
rē tuū de terreno ac temporali re-
gno ad celestis t̄ et̄ni glā trāstulisti: ei⁹
q̄sum⁹ meritis t̄ intercessione regis regū
iesu xpi filij tui nos coheredes efficias: t̄
eiusdē regni tribuas cē p̄sortes. p̄ cū. d.

In sancti sephherini pape t̄ martyris.

Lectio prima.

Ep̄herin⁹ natione roman⁹ ex patre
abūdio sedit ānos nouē mēses. vij.
dies. x. fuit āt ip̄b⁹ antonini t̄ seueri: a
cōsulatu saturnini t̄ galliani usq; ad p̄-
tem t̄ strigatū p̄sules. Hic fecit p̄stitutū
de ecclā: t̄ patenas uitreās teneri p̄cepit
āte sacerdotes astātes euz misse celebra-
reni: excepto q̄ ius ep̄i interest t̄m. si cler⁹
sustineret oib⁹ p̄ntib⁹ ex ea p̄secratōe de
manu ep̄i: nō cōiōnē p̄secratā accipet p̄b⁹
tradēdā p̄plo. Hic fecit ordiatiōes. vij. p̄
mēsem decembriū: p̄b⁹os. xiiij. diacones
.vij. ep̄os p̄ diuersa loca nūero. xiiij. Qui
etiam sepultus ē i cēmiterio suo iux cēmi-
terium calixti uia appia. vij. calēdas sep-
tēbris t̄ cessauit ep̄atus dies sex.

*In sancti augustini ep̄i t̄ p̄sulis aecclie
doctōis.*

Oratio.

Adesto supplicatiōib⁹ n̄is d̄ipotēs
de⁹: t̄ q̄bus fiduciā sperāde pietatis
idulges: iūcedēte beato augustino p̄fesso-
re tuo atq; p̄ntifice: p̄suec mie tribue be-
nignus effectū. p̄

Lec. prima.

In ap̄rica depositio sc̄i augustini
ep̄i. Ex p̄uicia ergo hic ap̄rica
ciuitate tagastensi de nūero curialiū: pa-
rētib⁹ honestis t̄ xp̄ianis. p̄genitus: alituf
q; ac nutritus eoz cura ac diligētia: ipen-
susq; seclariū l̄is eruditus: app̄ime oī
bus. v. disciplinis ibutus quas liberales
uocat. Nā t̄ grāmaticā p̄i⁹ i sua ciuitate
t̄ rhetoricā i ap̄ricē capite carthagine

postea docuit: p̄sequēti ē t̄pē trāsmare i
urbe roma t̄ apud mediolanū. In qua
urbe tūc ep̄atū administrabat acceptissim⁹
deo t̄ i optis uiris p̄clarissim⁹ sacerdos
ābrosi⁹. h⁹ iterea x̄bi dei p̄dicatōis fre-
quētissimis i ecclā disputatiōib⁹ astās in
p̄plos itēdebat suspēsus atq; affixus.

Lectio secunda.

Et sc̄m ē diuina p̄stāte op̄tulatione
ut p̄ illū t̄m ac tales ātūstitem ābro-
siū t̄ doctrinā salutarē ecclē catholice et
diuina p̄cipet sacramēta. Adorq; ex int̄mis
cordis ac medullis sp̄e d̄m quā hēbat i
seclō dereliquit. Nā n̄ uxores n̄ filios car-
nis: n̄ diuitias: n̄ honores seclī q̄rens: sed
deo cū suis seruire statuens: t̄ cum his q̄
eidē adherēbāt: deo uiuebat ieiunijs: oīo
nib⁹: bonis opib⁹ i lege d̄ni meditās die
ac nocte. t̄ de his q̄ sibi deus cogitāt at
q; orāt̄ intellecta reuelauit: t̄ p̄ntes t̄ abn̄-
tes sermōibus atq; libris docebat. Sc̄m
est āt ut ordiaret p̄b⁹ i ecclā hyp̄ponensi
oibus id uno p̄silio t̄ desiderio p̄fici p̄tē-
tib⁹: magnosq; studio ac clamore flagitā-
tibus. Adorq; ibi mōasteriū iſtituit: t̄ cum
dei seruis uiuere cepit: secūdū modū t̄
rlām s̄o sc̄is apl̄is p̄stitutā: maxie ut nemo
p̄priū q̄c̄q; i illa societate h̄eret: s̄ eis esset
oīa coia: t̄ distribuerent unicuiq; sic op⁹
erat.

Lectio. iij.

Interfecto āt tempore sc̄o ep̄scopo
id ualerio agente: oibus gratulāti
bus: atq; id fieri i genti desiderio claman-
tibus ep̄scopatum suscipere suo uiuēte
ep̄scopo compulsi sunt atq; coacti: at
q; ita sc̄m est: ut ep̄scopus ordiatus m̄to
iſtātius ac seruētius maiore auctē uerbū
salutis eāne alacriter pullulāte ac crescē-
te d̄ni ecclā predicaret. Uixit āt i clicatu
l' ep̄scopatu annis fere. xl. Etatis uero il-
lius anni. lxxvi. Uerbū dei usq; ad exte-
mā egritudinez ip̄termisse alacriter: et
fortiter t̄ sana mente: sanoq; consilio i ec-
clesia predicauit. Ademb⁹: oibus suis
corporis icolumis: integro aspectu atq;
auditu: t̄ astantibus atq; uidentibus fr̄i-
bus suis t̄ orātibus obdormiuit cū p̄i-
bus suis enutritus in senectute bona.

ll 3

Testimium nullum fecit: quia unde faceret pau-
per dei non habuit. Tercio obsidione me-
se: nam ciuitas est quattuordecim mensibus occlu-
sa et obsessa est a uandalis alaniis: aliisque co-
mixtis gentibus: decubuit febribus et illa ulti-
ma est excrucians egritudine. Hic beatus episcopus
augustinus spiritu diuino tactus in sancta ecclesia
catholica ad instructionem animarum fecit li-
bros: tractatus: epistolas: numero mille triginta:
exceptis quod numerari non possunt: quia nec numerus
designauit eorum. Huius corpus uenerabile
primo de sua ciuitate per barbaros sardi-
niam translatus: nuper a liuprando rege
lombardorum dato pretio magno ticini re-
latum: et honorifice conditum est.

Sermo sancti aug. epi. Lect. iii.

Quiritati uice de nobis ipsis hodie ser-
mo reddendus est. Qui enim ut ait
apostolus: Spectaculum facti sumus mundo: et
angelis et hominibus: quod autem nos oderunt: detra-
hant nobis. Nos autem in utroque medio consti-
tuti: adiuuante domino deo nostro: et uita nostra et
fama nostra sic custodire debemus: ut non
erubescant de detractoribus laudatores.
Quod autem uiuere uelimus: et quod deo propi-
tius iam uiuimus: quibus de scriptura facta mul-
ta noueritis: tamen ad comendandos uos ipsa
de libro actuum apostolorum uobis lectio re-
citabitur: ut uideatis ubi descripta sit forma
quam desideratis implere. Dum ergo recitat
uos iterissimos uolo: ut per eius recitationem
quod institui loquar domino donante iterum ui-
ue. Et lazarus diaconus legit. Cum orasset motus
est locus ubi erant congregati: Et repleti sunt omnes
spiritu sancto: et loquebantur uerbum dei cum fiducia
omni uolenti credere. Multitudinis autem erat cre-
dentium anima una et cor unum: et nemo eorum quod
possidebat aliquid suum esse dicebat: sed erant
illis omnia communia. Et quod uirtute magna red-
debant apostoli testimonium resurrectionis domini iesu:
gratiaque magna erat super omnes illos. Neque enim
egressus quisque fuit iter illos. Quotquot enim
possessiones prediorum suorum domorum erant uende-
tes afferebant pretia eorum et ponebant ante pe-
des apostolorum. Distribuebant enim unicuique prout
opus erat.

Lectio quarta.

Quamquam lazarus diaconus recitans codi-
cem episcopo tradidisset: augustinus episcopus di-
xit. Et ego legere uolo. Plus enim me decet
tibi uerbi esse lectoris quam uerbum meum dispu-
tatoris. Cumque orasset: motus est locus ubi erant
congregati: et repleti sunt omnes spiritu sancto: et lo-
quebantur cum fiducia uerbum dei omni uolenti crede-
re. Cumque episcopus legeret dixit. Audistis quid
uelimus: orate ut poscimus. Constat autem quod
necessitas: ut hec diligenter ageret. Quia si
cut iam nostis per beati in nostra societate constitutus:
quali societati testimonium perhibens lectorem quam
modo cum recitarem audistis. Huiusmodi testa-
mentum fecit: quia habebat unde faceret. Et
erat quod diceret suum cum in ea societate ui-
ueret: ubi nemini licebat dicere aliquid su-
um: sed essent illis omnia communia. Siquis dilector
et laudator uis apud detractorem nostrum
predicaret istam societatem et diceret cum episcopo
augustino: sicut uiuunt omnes cohabitantes
quod scriptum est in actibus apostolorum: continuo ille
detractor caput mouens dicens: promouens
diceret: ita uero sic ibi uiuunt: quod dicitis?
Quare mentiris? Quare falsa laude bono-
ras indignos? Nonne ibi in domo in eorum
societate posuit per beati testimonium fecit: et quod habuit
quod uoluit disposuit et reliquit: certe ibi sunt
omnia communia? Certe nemo dicit aliquid suum:
sub his uerbis quod ageret ille laudator meus.
Nonne os eius quasi plumbum opilaret ille de-
tractor? Nonne illum laudasse periteret? Non-
ne reuerentia perfusus: et illi sermone consu-
sus idem nobis in testamento illi malediceret?
Hec fuit necessitas ut ad hanc diligenter
uenirem.

Lectio quinta.

Uncio ergo uobis unde gaudea-
tis. Omnes fratres et concilios meos:
qui mecum habitant per beatos: diacones et subdi-
acones et patricii nepotes mei tales iue-
ni: quales desiderauimus. Sed de sua qualitate
quod paupertate: quod statuerunt non desecerunt.
Ibi duo sunt uales diaconus et paulus ante
dictus nepos meus subdiaconus: et multis uita
impediebat: quia idem uiuebat: et expectabat in
illo esse legitime etatis accessus: ut quod face-
ret firmissime faceret. Modum autem facit: quia
ipsos agellos habens cum fratre suo coeum: et pro
iduiso possidet. Sicut autem eos cupit ecclesie

proferre: ut ide alant sui q sunt i pposito sci
tantis: quousqz i hac uita degent. Scriptu
e. n. z bec apls loq. Quisqz at suis z ma
xime domesticis no puider: fide negat: z
infideli deterior e. Adhuc at z macipia se
ei silr cu sic coia nodu diuisa. Dispoit ea
manumittere: z no pot ateqz diuidatur.
Que. n. ad ipz ptineat adhuc ignorat: ad
ipm qui sane maior e ptinet diuisio: z ad
frem electio: z ipse frater eius deo seruit.
Subdiaconus e cu sco fratre meo z co
epo seiuero i ecclia milidbitana. hoc agif
hoc sine dubitatioe pagedu e: ut illi serui
li diuidat: manumittat: z sic de ecclia: ut
eoz accipiat alimtu. Repos at me ex q
puerius e z mecu ee cepit: z ipediebat et
ipse aliqd d agellis suis agere uite usuari
o mris sue: hoc anno defuncta e. Int ipm
z sorores ei: qd cause i xpi adiutorio
cito finiede: ut et ipe faciat qd dei seruis
debet: qd ista pfectio z ista exigit lectio.

Lectio sci euangelii secundu mattheum.

In illo tpe dixit iesus discipul suis
Vos estis sal terre. Qd si sal euacu
erit i quo salietur: Et reliqua. **Oratio sci**
augustini episcopi. Lec. vii.

Ostendit hic dñs fatuos ee iudica
dos q tpalium bonorum l copiam
sectantes i inopiam metuentes amittunt
eterna: q nec dari possut ab hoibus: nec
auferri. Itaqz si sal insatutum fuerit: in
quo salietur: id est si uos per quos condi
endi sunt quodammodo populi: metu
psecutiois tpalium amiseritis regna celo
z: qui erut hoies: p quos error a uob au
ferat: cum uos elegerit de p quos erroze
auferat ceteroz. Ergo ad nihilum ualet
ultra sal isatutum: nisi ut mittatur foras
z pculcetur ab hoibus. Non itaqz calca
tur ab hoibus q patitur persecutionem:
sed q persecutionem timendo isatutur.
Calcar enim non pot nisi iserior. Sed i
ferior non est: qui qzuis corpe multa i tra
sustineat: corde tn fix i celo e.

Lectio octaua.

Vos estis lumen mudi. Quomodo
superius dixit sal terre: sic nuc dicit
lux mudi. Nam neqz superius ista terra

accipienda e quam pedibus corporis
calcamus: sed homines qui in terra ha
bitant: uel etiam peccatores: quibus co
diendis z extinguendis apostolicus sal
dis misit: z hic mundum no celum z ter
ram: sed homines qui sunt i mudo: uel di
ligunt mundum oportet intelligi: quibz
illuminandis apostoli missi sunt. No po
test ciuitas abscondi supra montem posi
ta. i. fundata super insignem magnamqz
iustitiam: quam significat etiam ipe mos
i quo disputabat dominus.

Lectio nona.

Eqz accendunt lucernaz: z ponunt
sub modio. Quid putamus hic ee
dictum sub modio: nisi ut occultatio tan
tum lucerne accipienda sit: tanqz diceret.
Nemo accendit lucernam: z occultat il
lam. Aliquid modius significat: ut hoc
sit ponere lucernam sub modio: supiora
facere corporis commoda: quam predi
catioem ueritatis: ut ideo quisqz ueritate
non predicet dum timet: ne aliquid in re
bus corporalibus z temporalibus mole
stie patiat. Et bene modius dicitur: si
ue ppter retributionez mensure: quia ea
quisqz recipit que gessit i corpore: ut illic
iquit apls recipiat unusquisqz que gessit
in corpore.

In sancti hermetis martyris. Oio.

Vos qui beatum hermetez marty
rem tuum uirtute constantie i pas
sione roborasti: ex eius nobis imitatioe
tribue p amore tuo pspira mundi despi
cere: z nulla eius aduersa formidare. p.

Lectio prima.

Mitalis beatissimi hermetis marty
ris. Hunc illustrissimum beat ale
xander pontifex z martyr: cum esset pre
fectus urbis rome baptizauit eum cum
uxore z filijs ac sorore theodora. Lūqz
eo pariter mille ducentos quinquagira
seruos eius: uxores quoqz z filios earū:
prius ingenuitate illis concessa. Non ml
to post ab aureliano imperatore trusus
in carcere: beato et alexandro in custodia

posito tribuno quirino cōmēdat. Qui dixit ad beatum hermē. Que rō ē ut uir illustris uite sacra indicans: nō solum ad istam iūriam redigi uelis: uerum etiam p̄fectu re honore ⁊ uinculis tanq̄ p̄uatus ihonorari te equanimit̄ feras. Sāc̄ hermes ait. Ego p̄fecturam non perdidi sed mutauī. Nam dignitas trena a terre nis tolli ac mutari. Dignitas uero celestis eterna sublimitate subsistit. Dicit ei quirinus. Adīro te prudentem uirum ad tantam stultitiam deuenisse: ut credas ex ista uitam te aliquid habiturū. Post quā cineres corporis ita ad nihilum redigantur: ut nec ista subsistat ossa. Cui b̄s hermes. Et ego ante hos annos illos deridebā: ⁊ istam carnalem uitam utilem esse dicebam. Et ait quirinus. Et me fac probare ut si ita est sicut tu dixisti. ⁊ ego credam. Beatus hermes dixit. Sanctus alexander qui hētur in uinculis hec me docuit.

Lectio secūda.

Adiens hec quirinus cepit maledicere alexandro: ⁊ dixit ad hermen. Ego te rogauī dicens. Fac me probare iuste te cecidisse: ⁊ tu mihi nominasti hominem magum quem i uiculis habeo ⁊ i carceris ima conclusum. Si uerum est ergo qđ dicis uado ad eum: ⁊ triplicabo illi uincula ⁊ custodes. Si potuerit hora cenandi uenire ad te: credam que docuerit. Fuit ⁊ triplicauit uincula: ⁊ custodes posuit. Primo igitur noctis initio uenit puer qui uidebatur eē non ampli⁹ .v. annorū: ferens faculam ardentem in carcerem. Et flectens genua sua cum beato alexandro orauit dicens orōnem dominicā. Et apprehendens manū eius eduxit per fenestram: ⁊ perduxit eum ad beatum hermetem in domum quirini. Quirinus hoc factum uidens ⁊ extitū est. Ecce nos uidēs in unum: quos custodia dijs mancipasti. Cā cur ego crediderim scō alexandro ista ē.

Lectio t̄tia

Cipricus cum mihi esset filius in nimio lāguore posit⁹: qui adhuc ambulabat ad l̄arum studia: hic i capitolium

cum eēt ductus ad me: mī sua ⁊ ego cum sacrificaremus dijs: ⁊ pōtificibus premia dedissemus: mortuus ē. Tunc increpare me cepit nū i⁹ eius dicens. Si cū ad limina sancti petri duxisses: ⁊ credidisses xp̄o: filium tuum icolumem h̄es. Cui ego respondi. Dum tu ipsa ceca sis facta: ⁊ non sis curata: quō filium meum reddet incolumē? Si ante istos inquit. .v. ā nos credidissem xp̄o: redditi mihi esset oculi. Cui dixi. Uade ⁊ crede. Et si tibi oculos aperuerit alexander: credam qđ ⁊ mihi reddat filium meū. Abiit ad ipm ceca: ⁊ ecce reuersa est ad me sana. Imponensq̄ humeris filium meū mortuus cucurrit: ⁊ iactauit eum ante pedes alexandri. At ille oratione facta resuscitauit eū. Et ego confestim misi me ad pedes eius ⁊ rogauī me fieri xp̄ianum. Patrimonium uero matris eius ipsi contuli. Aliq̄ ta ē t̄ meo addidi. Cetera uero aut pauperibus erogauī aut seruis meis q me cum facti sunt xp̄iani dedi. Nec ⁊ his similia cū egisset circa quirinū b̄s hermes credidit cum omni domo sua ⁊ baptizatus ē. Aurelianus cūta hec audiēs dictauit in ultimo sn̄iam: ut beatus hermes puniretur. Qui decollat⁹ a beata sorore sua theodora collect⁹: uia salaria uetere nō lōge ab urbe roma: sub die qnto mensis septembris sepultus ē.

In decollatiōe sc̄i ioānis bapt̄. Capitula hym. .xli. Inuita. añ. noct. psalmi ⁊ B̄s. bre. dicuntur de uno martyre. Ad mag. a

Abisso herodes sp̄culatore p̄cepit amputari caput ioānis in carcere: quo audito discipuli ei⁹ uenerūt ⁊ tulerūt corpus eius ⁊ posuerūt illud i monumento.

Oratio.

Anci ioannis baptiste ⁊ martyris tui quesumus dñe ueneranda festiuitas: salutarijs auxilijs nobis prestat efsectum. Per.

Sermo sc̄i ioānis os aurei.

Lec. prima:

Hodie nobis ioannis uirtus: herodis feritas: cum fertur: confusa sūt uiscera: corda tremuerūt: calligauit uisus

lebuit intellectus: aufugit auditus: aut qd constat in sensibus humanis: quando p didit uirtutum magnitudinem criminu magnitudo: Herodes inquit tenuit ioā nem: et alligans posuit eum in carcerem. Ioannes schola uirtutum: magisterium uite: sanctitatis forma: norma iusticie: uir ginitatis speculum: pudicitie titulus: casti tatis exemplum: penitentie uia: peccoru uenia: fidei disciplina. Ioannes maior homine: par angelis: legis summa: euan gelij sanctio: apostolorum uox: silētium ppbetarum: lucerna mudi: precursor iu dicis: xpi mediator: domini testis: totius medius trinitatis. Et hic tantus datur i cestui: traditur adultere: adiicitur saltati ci. Merito ergo confusa sūt uiscera cor da tremuerunt. **Responsorium.** Misit herodes rex manus ac tenuit ioannes et uinxit eum in carcerem: quia metuebat eum propter herodiadem. Quam tulerat fratri suo philippo uxorem. Arguebat herodem ioā nes pp herodiadem. Quam.

Lectio secūda.

Az uero herodes pphanauit tēplū sacerdotium sustulit: confudit or dinem: temerauit regnum: corrupit quic quid erat religionis: quod legis: quod ui te: quod morum: quod fidei: quod disci pline: perdidit et confudit. Herodes si carius in ciues: in nobiles latro: in soci os populatoz: in domesticos predo: ple bis interemptor: occisor filioz: in extra neos homicida: i ppios patricida: iebri ans terram cruore: in siti sanguinis pma nebat. Hinc ē q ioannis sanguines piū i poculo crudelitatis absorbuit. Sz ista lectio iam loquatur. Herodes inquit te nuit et alligauit ioannem. Qui uincula soluerat peccatorum: peccatorum uincu lis alligatur: ut uicta uenia locum uenie non relinquat. Alligauit eum et posuit i carcerem. Herodes tu adulterium facis et in carcerem uadit ioannes. Sic iudicaf sedens in loco iudicis reus: in loco iudi cis innocentie persecutor.

Responsorium.

Ioānes baptista arguebat herodem. Prope herodiadem quam tulerat fratri suo uiuēti uxorem. Misit herodes spiculatorē precepit amputari caput ioannis i carcerē. Propter.

Lect. tertia.

Rego ubi rerum facies: ubi forma: ubi pudor: ubi existimatio publici cognitoris: ubi deus: ubi homo: ubi fas: ubi lex: ubi ipsius iura nature: Siml' oia sūt herodes te agēte: te iubente: te iudicā te cōfusa. Tenuit inquit ioannem: et alligans posuit in carcerem. Herodes te pe tit causa: te arguit uincula: te carcer accu sat: te uulgar producta in publicum pēa. Ioannes iuriatur: cāz custodie requirit i te iuenit quod puniat: et in ioanne qd doleat. Ioannes orbi notus: fama uirtu tis cognitus: celebratissimus sanctitate: dum attrahit ad se inquisitores iniurie: facit ut cunctis tu inotescat icesus. Agit ut te habeat cōfusio publica que corrige re nō ualet secreta correctio et priuata.

Responsorium.

Puelle saltati imperauit mater: nihil aliud pe tas nisi caput ioannis: et cōtristatus est rex pp iusiurandum: et propter simul discumbentes. At puella matri sue qd petam: at illa ait: Nihil aliud.

Lectio quarta.

Herodes ioānes monitis nō accusa tione pulsauit: utpote amator casti tatis: quem corrigere uoluit non perire. Sed herodes facibus libidinis ardens: perire maluit qz redire: et uxorem fratris illicite possidere: et placere captiuis crimi num. innocentie inimicis odiosa sit semp libertas. Nam uirtus contraria uitiosis: sacrilegis exosa sanctitas: inimica casti tas ipudicis: corruptis integritas: pēa lu xuriosis aduersa frugalitas: crudelib' du ra spmā: impijs pietas non ferenda.

Probat hoc euangelista cum dicit. Dicebat iohannes herodi: Non licet tibi hanc uxorem fratris tui. Ecce unde iohannes offendit: ecce unde herodes furit. Malos quod monet offendit: iurrit odiu quod arguit criminosos. Dicebat iohannes quod erat legis quod erat iustitie: quod erat salutis. certe quod erat non odij sed amoris. Ecce qualem consecutus est ab impio per pietate mercedem: uolens inquit occidere eum timuit populum. *R.* Iustus germinabit sicut lilium. Et florebit eternum. *V.* Pluratus in domo domini in atrijs domus dei nostri. Et. *Lectio.*

Hacile deuiat a iustitia: quod in causis non deum sed hominem formidat. Huic peccandi differtur facultas: sed non aufertur uoluntas. Unde etiam quod suspendit a crimine audiores reddit ad crimen: et estuat animo quousque perficiat quod cogitat malum. Solus enim dei est timor: quod nocentes corrigit: fugat crimina: innocentiam seruat: perpetuam tribuit facultate. Sed audiamus ipsam iohannis baptiste passionem. Die inquit natalis herodis saltauit filia ipsius herodiadis in medio triclinio: et placuit herodi et omnibus amicis eius: et iurcurando pollicitus est dare ei quodcumque postulasset ab eo. At illa premota a matre Da mihi inquit in disco caput iohannis baptiste. *R.* Iste cognouit iustitiam: et uidit mirabilia magna: et exorauit altissimum. Et inuentus est in numero sanctorum. *V.* Iste est qui contempnit uitam mundi: et peruenit ad celestia regna. Et in

Lectio sexta

Hec est mulier antiqua malicia: que adam eiecit de paradisi delitijs. hec celestes homines fecit terrenos: hec uitam abstulit mundo: per unum arboris pomum. hec humanum genus misit in infernum: hoc malum ducit homines ad mortem: hoc malum fugit belias prophetas. Et cui lingua clauis facta est celi: tamquam reus fugit a facie mulieris. hec inuenit uerum laborem et pressuram: que nunc occidit iohannem baptistam. deiecit puericiam: perdidit iuuentutem: illicit et quietat emortuam senectutem. Premonita a matre sua: da mihi inquit in disco caput iohannis baptiste. Libidine estuans mis

cetur incestui. et exstinguit lucernas mundi. Tunc contristatus est rex uehementer: tamen per iusiurandum et recumbentes iussit dari: misitque spiculatorem et decollauit iohannem. Et allatum est caput eius in disco: et datus est puelle. Puella autem dedit matri sue. Audistis fratres quanta sit nata de uoluntate crudelitas: de libidine impietas. Allatum caput iohannis in disco: qui salutaria monita dabat incestui. Absensa migrat icauea: in arenam uertitur domus: fiunt de prauis foribus spectatores: mutatur furore conuiuium: fit cibus cedes: finis apponitur natali. in ortum exhibetur occasus. Conuiuium mutatur in homicidium: organa uertuntur in funus: tragedie personant seculorum. Intrat bestia non puella: quod caput amputare non salutare. Discurrit fera non semina: aspergit sillas per ceruices non capillos: anfractibus dilatat membra: seuitia crescit augmentis. Fit grandis crudelitate non corpore. Et singularis fera usque dum capiat predam: fremit ore: dentibus frendit: serum non suscipit: sed producit. Premonita inquit a matre sua: De matris peccato datus mugitus: abscedit caput: corpus reliquit truncum. Noua belua quod precepta corporis preda: caput ipsa truncatura persuasit.

Responsorium

Honestum fecit illum dominus et custodiuit eum ab inimicis: et a seductoribus tutauit illum. Et dedit illi claritatem eternam. *V.* Descendit cum illo in foueam: et in uinculis non dereliquit eum. Et.

Lectio sancti euangelij secundum mattheum.

In illo tempore. Adfuit herodes ac tenuit iohannem et uinxit eum in carcerem propter herodiadem uxorem philippi fratris sui: quia duxerat eam. Et reliqua.

Sermone sancti augustini episcopi.
Lectio. vij.

Quam euangelium legeretur crudele
spectaculum ante oculos nostros consti-
tutum est. Caput sancti iohannis in disco feralis mis-
sum crudelitatis propter odium ueritatis. Pu-
ella saltat et seuit matrem: et iter delicias et las-
ciuias uiuacitatem temere iurat: et ipse quod iu-
rat implet. Factum est iohanni quod ipse predixerat.
Illi ovis crescere dixerat de domino: me autem
minui. Iste minus est in capite. Ille creuit
in cruce. Odium peperit ueritas. Non po-
tuit equo animo tolerari: quod homo dei sanctus
monebat: quod utique salutem eorum quere-
bat: quos sic monebat. responderunt illi
mala pro bonis. Quid enim ille diceret:
nisi quo plenus erat. Et quid illi respon-
derunt nisi quo pleni erant. Ille triticus
seminabat: sed spinas inuenit. Dicebat re-
gi. Non habes tibi hanc uxorem fratris tui. Vice-
bat regem libido: tenebat apud se prohibi-
tam uxorem fratris sui. Sed cum tamen sic habebat
ut non seuiret. Honorabat eum a quo uer-
audiebat. Sed detestabilis mulier odium
concupiebat: quod aliquando dato tempore pareret.
Cum parturiebat: quoniam peperit filiam: et filiam sal-
tatricem. Rex ille qui semper uirgine habebat
ioannem: quod cum pro deum timebat: et si ei non
obediebat. Desiderium autem eius tribuisti ei
domine. Et uoluntate labiorum eius non fraudasti eum.
Cum preuenisti eum in benedictionibus dulcedinis:
posuisti in capite eius coronam de lapide precioso.
Et.

Lectio. viii.

Postquam ab illa petitiu est caput iohannis
in disco: contristatus est. Sed propter iurati-
onem et propter recumbentes misit spiculator-
em: et impleuit quod iurauit. Ammonet
nos locuste Larissimi: ut propter uitam et mo-
res nostros aliquid de iuramento tractemus.
Falsa iuratio non est leue peccatum. Immo
tam magnu est peccatum falsu iurare: ut propter
reatu false iurationis dominus prohibuerit omnem
iurationem. Aut enim dictu est non iura-
bis. Reddes autem domino ius iuramentu tuu. Ego
autem dico uobis non iurare domino nec pro celum
quod thronus dei est: neque pro terra: quod scabellum
pedum eius est: neque aliud quodcumque iuramentu.
Neque pro caput tuu iuraueris: quod non potes
facere capillu unu albu l nigrum. Sit autem i-
ore uero: est est: non non. Si quid apostoli est a ma-

lo est. **R.** Stola iocunditatis induit eum dominus. Et
coronam pulchritudinis posuit super caput eius. **R.**
Libavit illi dominus panem uite et intellectus: et aqua
sapientie salutaris potauit illu. Et co.

Lectio nona.

Inuenim autem in sanctis scripturis ipse dominus
iurasse: quoniam ei usque ad imolationem di-
lecti filii obediuit abraam locutus est ei an-
gelus de celo dicens: Per memetipsum iuro
dicit dominus: quia obedisti uoci
mee et non pepercisti filio tuo unigenito
propter me: nisi benedicens benedicam te
et implens implebo semen tuu sicut stellas
celi et sicut arena maris. Et benedicet in
semine tuo omnes gentes. Quod inde totum
orbem terrarum christianos implere exhi-
betur uerax iuratio dei. Idemque in psal-
mis uere de deo in christo prophetatu est. Iura-
uit dominus et non penitebit eum: tu es sacerdos
in eternum secundum ordinem melchisedech.
Qui nouerunt scripturas: sciunt quod
protulerit melchisedech sacerdos dei ex-
celsi: quando benedixit abraam: et non o-
portet ut hec memoremus pro cathecumini-
bus. Fideles tamen agnoscunt: quemadmo-
dum ante prophetatu sit: quod modo uidemus im-
pleri. Et unde hoc iurauit dominus: et non peni-
tebit eum: tu es sacerdos in eternum: quoniam hero-
des penituit quod iurauerat. Cum ergo dominus iu-
rauerit: quare dominus christus suos iurare prohi-
buit. Dico quare: non peccas neque iurare sed
quia grade peccas est falsu iurare. Lex est
a peccato falsu iurandi quod oio si iurat: propi-
quat false iurationi quod uel uerum iurat. do-
minus ergo quod iurare prohibuit supra ripam
uoluit te ambulare: ne pes tuus in angusto
labatur et cadas. Sed dominus inquit iurauit
Securus iurat qui metiri nescit.

Ad laudes et per horas. asit.

Herodes enim tenuit et ligauit iohannem:
et posuit in carcerem: propter herodiadem.
ps. Dominus regnauit. **Cum reliquis**
asit. Domine mi rex da mihi in disco caput iohannis
baptiste. **R.** Puella saltanti imperauit mater:
nihil aliud petas nisi caput iohannis.

2. Arguebat herodē iōānes pp herodiadē: quā tulerat frī suo philippo uxore. **2.** Da mihi i disco caput iōānis baptiste: et tristatus est rex pp iurādū. **Ad bened. 2.** Misso herodes spiculatorē pcepit amputari caput iōānis i carcere: quo audito discipuli eius uenērūt et tulerūt corpus eius: et posuerūt illud i monumento. **ss. Benedictus. Dio.** Sancti iōānis baptiste. **Ad uespas. 2.** Herodes. n. te uuit. **cū rel. ps de uno martyre. Ad mag. 2.** Misit rex incredulus mīstros detestabiles: et amputari iussit caput iōānis baptiste.

Dio ut supra.

In sacte sabine martyris. Dio.

O Eus q iter cetera potentie tue miracula etiā i serui fragili uictoriam martyris cōtulisti: concede ppitius: ut et natalicia colimus p ei ad te exempla grādiamur. p

Lec. prima.

Rome i aduentino i oppido uindi hensi ad arcum faustini: brissime et illustrissime sabine martyris: q fuit uxor quōdam pclarissimi ualentini: et filia herodis metallarij. Que passa est hadriano imperate sub pfecto elpidio. Hanc bfa uirgo seraphia: cū i domo ei conuersaret: pualet i fide dñi nři iesu xpi. Que p modū eādē uirgiem usqz ad locū passionis secuta: cū ei psei berillus dixisset: Quid tibi ipsa derogas: aut quare temet ipaz uilez reddis? Aut quare nō pñdrias q es: aut ei filia es? Cōiūxisti. n. te xpīais et oblita es natalis tui: et mēoriam tāti uiri ei fuisti: et deoz quoz irā uereor ne incurras: Reuerie magis ad domū tuam: et dimitte hāc nephādā q maleficijs te et plures demutauit a deoz cultura:

Lectio secunda.

Beata sabina mndit. Isti sacte puelle de qua dicis maleficijs utinā et tu suatus esses sicuti et ego suasa sū: et ab imūdis pfecto recederes idolis: et ueruz ac certissimū agnosceres deū: q bonos ad etnā uitā uocat: et malos i penā reliqt ppetuā. Qd pses audiēs reuerit illā dimit. ut xō beata seraphia glōsissimo martyrio coronata ē: illustrissima sabina colligēs reliqas ei: celebratis uenerabilib

et obsequijs: ut thesaurū sempitnū i margaritā pñsā reposuit i monumento suo: qd ipsa sibi cū sumo ornatu fecerat.

Lectio tertia.

O Eide inēpositis aliquot dieb co phēsa iudici elpidio pñtas. Quaz ille uidens dixit: Tu es iquit sabina uxor quondam ualentini illustrissime memorie et filia herodis: Cui sancta matrona ridit. Ego sum. Et gias ago dño meo iēsu xpo: q me peccatrice p scām famulam suam seraphiam de multis sordibus: et potestate demonum liberare dignatus ē. Commotus ē postmodū pfectus: cū uideret i pfessionem xpi pñtiam suā dictauit dicens. Sabīnam dñs iobediētem: dños quoqz augustos nros plasphemantem gladio pcuti decernimus: atqz omēs facultates eius publicis titulis designare. Passa est autem religiosissima xpi sabina quarto calendas septembris: Et a chūstianis corpus eius sublatum: sepultum est i monumento: ubi ipsa uenerabiliter reposuerat magistrā fidei sue seraphiam ad arcū faustini: iux areaz uiditiani i oppido uindinensi.

In sctorum martyrum felici et adaucti. Oratio.

O Aestatem tuam dñe supplices deprecamur: ut sicut nos iugiter sanctorum tuorum commemoratione letificas ita semp supplicatione defendas. p. d.

Lec. prima.

Rome uia hostiensī miliario secundo ab urbe: beatorum martyrum felici et adaucti: sub dioclitiano et maximiano imperatoribus prefecto et iudice dracco. Fuerunt ambo duo fratres nomine et opere felices: ambo presbyteri. Horum senior hic felix: qui ex iussioe imperatorum cum ad secretarium iudicis esset perductus iuxta tēplum serapis: dū cogeret ad sacrificandum exsufflauit iā faciem statuē eree: et statim cecidit.

Itē ducit ad statuā mercurij i alia edicu
la: fili mō illaz exsufflauit: et mox cecidit.
Itē ad simulacrū diāne qđ pari mō de
iecit.

Lectio secunda.

Reduct' ad pfectū ipōitur eculeo: et
ignitus qđ maleficijs hoc fecisset:
Beatus felix respōdit. Nō maleficijs di
aboli: s; bñficijs oīpotēis dei mei b' egi.
Furore itaq; accēsus pfectus: iussit eum
duci extra urbē uia hostiēsi: qđ illic arbor
excellētissima stabat demonib' psecrata:
iuxta quā tēplū erat ubi ad sacrificādū
ipelleret: quo pductus: oīone facta dixit
ad arborē. Precipio tibi i noīe dñi iesu
xpī: ut radicius corruas: ac tēplū et simu
lacrum uel arā ei' funditus cōminuas:
ut ampli' cultu tuo aīe nō decipiātur: qđ
statū ad xbum ipī ita euerfa ē: ut tēplū
et simulacrū cōminueret: et qđ fuerat non
āpli' appareret. Qđ cū nūciatū fuisset p
fecto statim iussit eū decollari: et corp' ei'
i humatū lupis et canib' dereliquit.

Lectio tertia.

Lata sūta obuius ei fuit qdam uir
xpianus: hōib' qdem absconſus:
deo xō manifestus. Hic cū didicisset q
beat' felix duci fuisset iussus: cepit clama
re et dicere. Et ego ex eadem lege sū: et ip
sum quē hic factus pb' pſitet dñm iesum
xpī colo. Ador et ipse ab officio pfecti
pphēsus parit dato sibi osculo cū beato
felice decollatus est. Hui' nomē qđ non i
uenerūt xpiani: postea adauctū eū uoca
uerūt: eo qđ factō martyri felici auctus sit
ad coronā: ipiq; p fidei pſessioē coronā
sit aucta. Chriſtiani itaq; hos inueniē
tes ibi in eodē loco ubi arbor steterat: qđ
cadens nūmā altitudinē terre opuerat:
eos sepelierūt: quoz corpa uolētes paga
ni exinde effodere: cū man' apposuerūt:
statim a diabolo correpti sūt: ubi postea
pacis tpe basilica fabricata est: et marty
memoria digne exulta. Cōpleuerūt at
martyriū suū pridie calēdas septēbris.

In scōz martyx. xij. fratru. Oratio.

Ratena nos dñe martyx tuorum
corona letificet: qđ et fidei nre pbeat
sacramenta uirtutū: et multiplici nos suffra

gio cōsolei. Per.

In sancti egidij abbatis

Oratio.

Intercessio nos quesum' dñe beati
egidij abbatis pmedet: ut qđ nris
meritis non ualem': ei' pocius assequa
mur. Per. d. **In uigilia nati. beate ma
rie &ginis. Ad uespas. a.** Natiuitas gloſe
**Lū reliquis de laudib' psalmi. De facta
maria. Capitulum.**

Ad futūz seculū nō desinā: et i habi
tatiōe scā corā ipso mīstrauī. **Hymnus.**
Aue maris stella. Natiuitas ē hodie sancte
marie uirgis. **R.** Quis uita iclyta cūctas illu
strat ecclās. **Ad magni. a.** Glorioso uirginis
marie ortum d' gūssimū recolamus: que et ge
nitricis dignitatē obtinuit: et uirgialē pudicitī
am nō amisit.

Oratio.

Amulis tuis qsum' dñe celestis grē
mun' iptire: ut qbus beate &ginis
ptul' extitit salutis exordiu: natiuitatis eius
uotūa solēnitas pacis tribuat ieremētū.
Per. **Ad matutinas iuitatorū.** Natiui
tatem vgis marie celebrem': Chriſtū ei' filiū
adoremus dñm. **ps.** Venite. **Hymn.** Quē
terra. **In primo noct. a.** Benedicta tu i mu
lieribus: et benedic' fruct' uētris tui. **ps.** Dñe
dñs n'r. **a.** Sicut myrrha electa odorē dedisti
suauitatis sancta dei genitrix. **Celi enarr.**
a. Ante toz h' vgis frequēte nobis dul
cia cātica dragmatis. **ps.** Dñi ē fra. **a.** Spe
tua et pulchritudine tua. **R.** Intende prospere
procede et regna.

Lectio prima.

Osculetur me osculo oris sui: qđ me
liora sūt ubera tua uīno fragrantia
unguētis optimis. Oleū effusū nomē tu
um: Ideo adulescētule dilexerūt te. Tra
he me p'te curremus i odorem unguēto
rum tuorum. Introduxit me rex in cella
ria sua. Exultabim' et letabimur ite: mēo
res uberum tuoz sup uīnum: Recti dili
gūt te. Nigra sū s; formosa filia hierusa
lē sic tabnactā cedar: sic pellis salomōis.
Nolite me pſiderare qđ fusca sū: qđ deco
lorauit me sol. filij mris mee pugnauerūt

3 me: posuerunt me custodē in uincis: uineam meam nō custodiui. Indica mihi quē diligit aia mea: ubi pascas: ubi cubas i meridie: ne uagari incipiam p' greges sodalium tuorum. Si ignoras te o pulchra inter mulieres egredere et abi p' uestigia gregum tuorum: et pascere hedos tuos iuxta tabernacula pastorum. Equitatum meo i curribus pharaonis assimilaui te amica mea: pulchre sunt gene tue sicut turturis: collum tuum sicut monilia. Aureolas aureas faciemus tibi uermiculatas argento. *Re.* Hodie nata est beata uirgo maria ex progenie dauid. Per quā salus mundi creditur apparuit: cuius uita gloriosa luce de dicitur scdo. *Antiphona.* Natiuitate beate marie uirginis cū gaudio celebremus. *Per.* *Lectio. ii.*

O Um esset rex i acubito suo nardus mea dedit odorem suū. Fasciculus myrthe dilectus meus mihi: iter ubera mea commorabit. Botrus cypri dilectus meus mihi: i uincis engaddi. Ecce tu pulchra es amica mea: ecce tu pulchra: oculi tui columbarum. Ecce tu pulcher es dilectus mi et decorus: lectulus noster floridus. Ligna domorum nostrarum cedrina: laquearia cypresina. Ego flos campi et lilium uallium: sicut lilium iter spinarum: sic amica mea iter filiarum. Sicut malus iter ligna siluarum: sic dilectus meus iter filiarum. Sub umbra illius quā desideravi sedi: et fructus eius dulcis gutturi meo. Introduxit me rex in cellam uinariā: ordinauit i me caritatē. Fulcite me floribus: stipate me malis: quia amore laqueo. Leua eius sub capite meo: et dextera illius amplexabitur me. *Re.* Beatissime uirginis marie natiuitatem deuotissime celebremus. Ut ipsa pro nobis intercedat ad dominum iesum christum. *Antiphona.* Cum iocunditate natiuitatem beate marie uirginis celebremus. Ut ipsa.

Lectio tertia.

Adiuro uos filie hierusalem p' capreas et ceruosque caporum: ne suscitetis neque euigilare facietis dilectā: quoadusque ipsa uelit. Vox dilecti mei. Ecce iste uenit saliens i montibus transiliens colles. Similis

est dilectus meus capree bynuloque ceruorum. En ipse stat p' parietem nostrum respiciens p' fenestras: perspicuens p' cancellos. En dilectus meus loquitur mihi. Surge propera amica mea: columba mea formosa mea: et ueni. Jam hyems transiit: imber abiit et recessit. Flores apparuerunt in terra nostra: tempus putationis aduenit. Vox turturis audita est in terra nostra. Ficus protulit grossos suos. Vinee florentes dederunt odorem suum. Surge propera amica mea: speciosa mea et ueni. Columba mea in foraminibus petre i cauernis macerie. Ostende mihi facies tuas: sonet uox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis: et facies tua decora. Capite uobis uulpes paruulas que demoluntur uineas. Nā vinea nostra floruit. Dilectus meus mihi: et ego illi: qui pascitur iter lilia donec aspiet dies: et inclinentur umbræ. Reuertere similis esto dilecte mi capree bynuloque ceruorum super montes bethel. *Re.*

Sinriose uirginis marie ortum dignissimum recolamus. Cuius dominus humilitatem respiciens angelo nunciante concepit saluatorem mundi. *Antiphona.* Beatissime uirginis marie natiuitatem celebremus. Cuius.

In secundo nocturno. Antiphona. Specie tua et pulchritudine tua: intende prospere procede et regna. *Psalmus.* Eructauit. *Antiphona.* Adiuuabit eam deus uultu suo: deus in medio eius non commouebitur. *Psalmus.* Deus noster refut. *Antiphona.* Sicut letantium omnium nostrum: habitatio est in te sancta dei genitrix. *Psalmus.*

Antiphona. Adiuuabit eam deus uultu suo. *Re.* Deus in medio eius nō commouebitur.

Sermo sancti augu. epi. Lec. quarta.

Hec nobis dilectissimi optatus dies beate ac uenerabilis semperque uirginis marie: ideo cum summa exultatione gaudeat terra nostra: tāte uirginis illustrata natali. Hec est enim flos campi: de qua ortum est preciosum lilium conuallium: p' cuius partū mutat natura p' thoplaustorum: quo delect et culpa. p' cū ē i ea

illud eue infelicitatis elogiū de quo dicitur i tristitia paries filios: quia ista in letitia dominum parturiuit. Eua enim luxit ista exstauit. Eua lachrymas maria gaudium in uentre portauit: q̄ illa peccato rem: ista edidit innocentem. Virgo quippe genuit: quia uirgo cōcepit: inuiolata peperit: q̄ in conceptu libido nō fuit. Utrobiq̄ miraculum: et sine corruptōe grauida et in p̄tu uirgo puerpa. Aue inquit angelus ad eam gratia plena dñs tecū. Impleta est maria gr̄a et eua euacuata ē a culpa. Maledictio eue i benedictionē mutatur marie. Aue gr̄a plena dñs tecū. Tecū dominus in corde tecum in uentre tecum in utero tecum in auxilio. Gratulare beata uirgo christus rex ex solio suo uenit in uterum tuum. Ex sinu patris in uterum dignatus ē descendere matris. Benedicta tu inquit in mulieribus: que uitam uiris et mulieribus pepisti. *R.* Natiuitas gloriose uirginis marie ex semine abrae orta de tribu iuda clara ex stirpe dauid. Cuius uita inelucta cunctas illustrat ecclesias. *R.* Hodie nata est beata uirgo maria ex progenie dauid. Cuius.

Lectio quinta.

Mater generis nostri penam intulit mundo: genitrix domini nostri salutem attulit mūdo. Auctrix peccati eua auctrix meriti maria. Eua occidēdo obfuit: maria uiuificando profuit. percussit illa: sanauit ista. Pro inobedientia enim obediētia cōmutatur. Fides p̄ pfidia cōpensatur. Leta igitur maria gestat infan-tem: exultans amplexatur filiū: portat a quo portabat. Nec fortuitu ut fingunt fabelliani reppit paruulū: sed decursis nouem mēibus pepit christus. Plaudat nē organa maria et inter ueloces articulos tympana puerpe p̄crepent. Concinnant letantes chori et alternantibus modulis dulcisona carmina misceantur. Audite igitur quemadmodum tympanistria nostra cantauerint. Ait enim. Magnificat anima mea dominum. Et exultauit spiritus meus in deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicēt omnes genera

tiōes. Quia fecit mihi magna qui potēs est: et sanctum nomen eius. Causa igitur tante salutis inualescentis erat miraculū nouus. Nouus marie partus partū eue euicit: et eue plactū marie eā exclusit. *R.* Cum iocunditate natiuitatem beate marie celebremus: Ut ipsa pro nobis intercedat ad dominum iesum christum. *R.* Cor et animo christo canamus gloriam in hac sacra solennitate genitricis dei marie. Ut ipsa. *Lectio. vi.*

Quia post illum benedicibilis presagium: dum tacita secum uirgo in istis altercatione confingeret: qualis esset ipsa saluatio nuncius interim celestis exequitur. Ne timeas maria inuenisti gratiam apud dominum. Ecce concipies in utero et paries filium: et uocabis nomen eius iesum. At illa. Quomodo inquit fiet istud: quoniam uirum non cognosco? Et angelus ad eam. Spiritus sanctus superueniet in te: et uirtus altissimi obumbrabit tibi. Iaz auditis quomodo fiet hoc. Respondit nunc uerbum uite. Audistis quomodo fiet hoc: quia spiritus sanctus superueniet in te: ut prolem gignas et uirginitatem non amittas: filium proferas et post partum incorrupta permaneas. O beata maria seculum omne captiuum tuum deprecatur ascensū. Te domina mundus sue fidei obsidem fecit. Noli morari uirgo nuncio festinante: responde uerbū et suscipe filium: da fidem et senti uirtutē. Ecce inquit ancilla domini: fiat mihi secundum uerbum tuum. Nec mora reuertitur nuncius: et in uirginalem thalamum ingreditur christus. *Responsorius.*

Natiuitas tua dei genitrix uirgo gaudium annunciat uniuerso mundo. Ex te enim ortus est sol iusticie christus deus noster: exoluens maledictionem dedit benedictionem: et confundens mortem donauit nobis uitam sempiternam. *R.* Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus uentris tui. Ex te. *In tertio nocturno ant.* Gaude maria uirgo cunctas hereses sola infemisti in uniuerso mundo. *Ps.* Cantate. i. ant. Dignare me laudare te uirgo sacra: da mihi uirtutem contra hostes tuos. *Ps.* Dominus regnauit ex. *R.* Speciosa scēa

es et suavis in delictis tuis sancta dei genitrix.
ps. Cantate. ij. **✱.** Elegit enim deus et pelegit
eas. **ps.** In tabernaculo suo habitare facit eas.

Initium sci euangelij secundum mattheum.

Liber generationis iesu christi filij
dauid filij abraam. Abraam autem
genuit isaac. Isaac autem genuit iacob.

Et rel. Om. s. hic. p. bri. Lectio septima:

In isaja legimus generationes eius
quis enarrabit. Non ergo putem
euangelium prophete esse contrarium: ut
quod ille impossibile dixit assertum: hic nar
rare incipiat: quod ibi de generatione diui
nitatis: hic de incarnatione est dictum. A
carnalibus autem cepit: ut per hominem de
um discere incipiamus. Filij dauid filij a
braam. Ordo preposterus sed necessari
o commutatus. Si enim primus posuisset
abraam et postea dauid rursus ei repetere
dus fuerat abraam: ut generationis series
texeretur. Ideo autem ceteris pretermis
sis horum filium nuncupauit: quod ad hos
tum facta est de christo repromissio. Ad a
braam inquit. In semine tuo benedicet
omnes gentes: quod est christus. Ad deum autem. De
fructu uentris tui ponas super sedem meam. **ps.**
Beatam me dicent omnes generationes. Quia
fecit mihi dominus magna: quod potens est et sanctus
nomen eius. **✱.** Et misericordia eius a progenie in pro
genies timentibus eum. Quia. **Lec. viii.**

Iudas autem genuit phares et zara
de thamar. Notandum in genealo
gia saluatoris nullam sanctarum assumi
mulierum: sed eas quas scriptura repre
hendit: ut qui propter peccatores uene
rat: de peccatricibus nascens omnium pec
cata deleat. Unde et in consequentibus
ruth moabitibus ponitur et berfabee uxor
urie. Naafon autem genuit salmon. Iste
est salmon princeps tribus iude sicut in
numeris legimus. Joram autem genuit
ozias: Ozias autem genuit ioathan. **ps.**
Felix namque es sacra uirgo maria: et omni laude
dignissima. Quia ex te ortus est sol iustitie chris
tus deus noster. **✱.** Ora pro populo interue
ni pro clero intercede pro deuoto femineo sexu: se
tiant omnes tuum iuuamen quicumque celebrant
tuam sanctam natiuitatem. Quia ex te.

Lectio nona.

In quarto regum uolumine legimus
de ioiaz ochoziam fuisse generatum
Quo mortuo iosabeth filia regis ioiam
soror ochozie tulit ioas filium fratris sui
et cum interitioni que exercebatur ab a
thalia subtraxit: cui successit in regnum fi
lius eius amasias. Postquam regnauit filius
eius azarias qui appellatur ozias: cui suc
cessit ioathan filius eius. Lernis ergo quod
secundum fidem historie tres reges in me
dio fuerunt quos hic euangelista pretermi
nit. Joram quippe non genuit oziam sed
ochoziam et reliquos quos enumerauimus.
Uerum quia euangeliste propositum
erat thesarecades in diuerso statu tempo
rum ponere: et ioam se generi miscuerat
impissime iezabelis: Idcirco usque ad ter
tiam generationem eius memoria tollit
ne in sancte natiuitatis ordine poneretur.

Ad laudes et per horas ant. Natiuitas glo
riose uirginis marie ex semine abrae: orta est tri
bu iuda: clara ex stirpe dauid. **ps.** Dominus signa
uit. **cum reliquis ant.** Natiuitas est hodie sac
te marie uirginis cuius uita indycta cunctas il
lustrat ecclesias. **ant.** Regali ex progenie ma
ria exorta resurget cuius precibus nos adiuua
ri mente et spiritu deuotissime poscimus. **ant.**
Corde et animo christo canamus gloriam: hac
sacra solennitate precesse genitricis dei marie.
ant. Cum iocunditate natiuitate beate marie
celebremus: ut ipsa pro nobis intercedat ad do
minum iesum christum. **capitulum.** Ab in
itio et ante secula. **hy.** O gloriosa domina ex
✱. Natiuitas est hodie sancte marie uirginis.
ps. Cuius uita indycta cunctas illustrat ecclesi
as. **Ad benedicti. ant.** Natiuitatem hodie
nam perpetue uirginis genitricis dei marie so
lemniter celebremus: quia celsitudo throni pro
cessit alleluia. **oratio.** Famulis tuis.

Ad tertiam capitulum. Ab initio et ante se
cula. ut supra responsoria breuia de con
uersione dñi et ✱. **Ad sextam capitulum:**

Et Radicaui in populo honorificatus: et in
ptes dei mei hereditas illius et in ple
nitudine sanctorum detentio mea. **Ad ix. cap.**

In plateis sicut cinnamomum et bal
samum aromatizans odorem dedi

quasi myrrha electa dedi suauitate odo-
ris. *Ad uespas. An.* Natiuitas gl'ose. *cum*
reliq's p's. de s'ca maria caplin. Ab initio et
ante. hym. Ave maris stella. *N.* Natiuitas e
hodie. *R.* Cuius uita iclyta. *Ad mag. a.* Na-
tiuitas tua dei genitrix uirgo gaudium annun-
tiauit uniuerso mudo: ex te. n. ori' e sol iustitie
xpi de n'r: exoluens maledictioem dedit benedic-
tionem: et confundens mortem donauit nobis
uitam sempiternam. *p's. Magnificat. Dio.*
Samulis tuis quesum d'ne.

*Infra octaua natiuitatis beate marie no-
ue quotidie leguntur lectiones. In prio noc-
turno de canticis. In secundo de sermone
s'ci augustini epi. In tertio de omelia s'ci
hieronymi pb'i: et sep' incipitur a prio. R.
De octaua uero fit eo die quo cadit: et si
occurrit i d'nica: q' b'et historiam primo
ponendam. De festis infra octauam oc-
currentibus nihil peritus agit: s; pacta
octaua celebratur: dempto festo exaltati-
onis sancte crucis: qd' infra eadez octaua
eo die quo occurrit: celebratur.*

*Prio die prima infra octaua de canticis
canticorum.*

Lectio prim

In lectulo meo p noctes quesui que
diligit aia mea. Quesui illa: et non
inueni. Surgam et circuibo ciuitatem: p
uicos et plateas q'ram que diligit anima
mea. Quesui illu et no inueni. Inuenerunt
me uigiles q custodiunt citate. Au que di-
ligit aia mea uidistis: Paululum cu3 p
transisset eos: inueni que diligit aia mea.
Tenui eum nec dimittam: donec introdu-
ca illu i domu matris mee: et i cubiculu3
genitricis mee. Adiuro uos filie hierusa-
lem per capreos ceruosq3 capoz: ne su-
scitatis neq3 euigilare faciatis dilecta do-
mum ipsa uelit.

Lectio secunda.

Que e ista q ascendit p desertum sicut
uirgula sumi ex aromatib' myrrhe
et thuris: et uniuersi pulueris pignetarij:
En lectulu salomonis seragita fortis am-
biunt ex fortissimis isrl oes tenetes gladi-
os: et ad bella doctissimi. Uniuscuiusq3
ensis super femur suu: pp timores noctur-
nos. Serculum fecit sibi rex salomon de
lignis libani: colunas eius fecit argenteas

reclinatoriu aureu: ascensum purpureum:
media caritate pstrauit: pp filias hierlm.
Egredimini et uidete filie sion regem salo-
monem i diademate: quo coronauit euz
mater sua i die desponsatois illi: et i die le-
ticie cordis ei'.

Lec. iij.

Quam pulchra es amica mea: q3
pulchra es: oculi tui columbarum
absq3 eo qd' irifecus latet. Capilli tui sic
greges caprarum: q ascendant de monte
galaad. Dentes tui sicut greges tonsaruz
q ascenderunt de lauacro. Dentes gemellis se-
tibus: et sterilis no e iter eas. Sicut uita
coccinea labia tua: et eloquiū tuum dul-
ce: sicut fragmenta mali punici: ita gene-
tue: absq3 eo qd' irifecus latet. Sicut tur-
ris dauid collum tuu: q edificata e cu3 p
pugnaculis. Mille clypei pedit ex ea ois
armatura fortium. Duo ubera tua sicut
duo hynuli capree gemelli: qui pascunt
in lilijis: donec aspiet dies: et inclinentur
umbre. Uadā ad motē myrrhe et ad col-
lē thuris.

De sermone sancti augustini.

Lectio prima.

Efficitur subito pregnas bea genitrix
et cuncta per secula predicatur hec
felix. Concipit mox ad crudelitatem uer-
bi uirilis ignara conforcij. Implet uter'
nullo humano pollutus amplexu. Extat
maria uirgo cum concipit: uirgo graui-
da: uirgo cum parit: et uirgo p partum.
Preclara ergo illa uirginitas: et glorio-
sa secunditas. Ecultat maria et mater et
matrem se leta miratur: et de spiritu sancto
se protulisse gaudet. Nec quia peperit in-
nupta terretur: sed quia genuerit cu exul-
tatione miratur. Gaudeam ergo et nos
fratres i die tate uirgis: q du desponsaret
fabro: celi nupsit architecto. Promittit
eniz ei filius p uisitatoez s'ci sps. Nec illa
audiens gaudet: cupitq3 effici mat.

Lectio qnta.

Quid igit mirz si sine corruptione
nascit: q de sacrificatioe p'cipit: non
n. decebat: ut ille q nobis afferebat salu-
te matri praperet integritatis dignitate.
Nam q terra mari celoq3 non capitur:

m m

tra uni corpusculi membra suscipitur. Nec
ē illa nouitas hieremie. pphete uaticinio
pnūtiata. Faciet iquit nouū dñs sup trā:
femina circūdabit uirū. Semina super
feminas bñdicta: q̄ uirū dño nō nouit: et
uirū suo utero circūdedit. *Lec. vi.*

Quicūdat uirū maria: angelo fidem
dando: q̄ eua pdidit uirū serpenti
psēdēdo. Salutat angls puellā: uiri salu
tatiōis ignarā. Teref uirgo nouitate
boz: ad quā angelus q̄ sup̄ ptulim⁹ di
xit: Ne timeas maria iuenisti. n. ḡas apd
dñs. Ne inqt a p̄spectu meo m̄ dñi mei
trearis. Ego p̄ceptiōis tue mister aduē:
nō ut uirgitatē amitteres iterueni. Ipse
me misit ad te: qui ē nasciturus ex te. Lō
cipies. n. et paries filiū: nō cuiuslibet me
riti hoīem: sed ton⁹ seculi saluatorem.

Initiū s̄ci euāgelij secūdū mattheum.

Liber gnationis iesu xpi filij dauid
filij abraā. Abraā at̄ genuit isaach
isaach at̄ genuit iacob. Et reli.

S̄melia s̄ci. hieronymi pbū.

Lec. vii.

Quā trāsmigratiōem babilōis ie
conias genuit salatiel. Si uolueri
mus iechomam i fine prime tessarecadis
ponere: i sequēti nō erūt quatuordecim:
sed tresdecim. Sciamus ergo iechomā
priorē ipm eē: quē et ioathā secūdū at̄ fili
um: nō p̄tem. Quorum prior p. b. et m. se
quens p. c. et n. scribit̄. Ad scriptorū uiti
o et lōgitudie tpm apud grecos latinosq̄
cōfusiū ē. Iacob at̄ genuit ioseph. Hoc
loco obijcit nobis iulianus august⁹ dis
sonātiā euāgelistaz: cū euāgelista mat
thē filiū dixerat iacob: et lucas eum filiū
bely appellauerit: n̄ itelligēs p̄suetudinem
scripturaz: qd̄ alter secūdū naturā: alter
secūdū legē ei p̄ sit. *Lec. octaua.*

Sim. n. hoc p̄ moysen dño iubēte
p̄ceptū: ut si fr̄ aut p̄piqu⁹ absq̄
liberis mortu⁹ fuerit: ali⁹ ei⁹ accipiat uxo
rē ad suscitādū semē fratris i p̄piqui sui.
Sup hoc et african⁹ tpm scriptor: et eu
sebi⁹. cesariēsis i libris diaphonias euan
gelioz pleni⁹ disputarūt. Genuit ioseph
uirū marie. Cū uirū audieris suspicio tibi

nō subeat nuptiaz: sed recordare p̄suetu
diem scripturaz: q̄ sp̄si uiri et sponse uo
cētur uxores. Et a trāsmigratiōe babilō
nis usq̄ ad xpm gnatiōes. xiiij. Numera
a ieconia usq̄ ad ioseph: et iuenies gnati
ones. xiiij. Uerū quartadecima i ip̄s xpm
reputabit̄. Christi at̄ gnatio sic erat.

Lec. nona.

Querat diligens lector et dicat. Quā
ioseph nō sit p̄ dñi saluatoris qd̄ p
tinet ad dñm gnatiōis ordo deduct⁹ usq̄
ad ioseph: Cui respōdebim⁹: primū n̄ eē
cōsuetudinē scripturaz: ut mulier i ḡna
tōib⁹ ordo teref. deide ex una tribu fuisse
ioseph et mariā. unde et ex lege eā accipe
cogebat: ut p̄piqua et qd̄ siml censet i be
theleē: et de una uidelicet stirpe generati:
atq̄ iō p̄ gnatiōem ioseph marie quoq̄
origo mōstraretur.

Pro die secūda de canticis cāticorū.

Lec. prima.

Mota pulchra es amica mea: et ma
cula nō ē i te. Ueni de libano ueni
sponsa mea ueni: de libano ueni: corona
beris. De capite amaria: de uertice sanie
et hermon de cubilib⁹ leonū: de mōtib⁹
pardoꝝ. Uulnerasti cor meū: soror mea
sp̄sa uulnerasti: i uno ictu oculoꝝ tuoꝝ:
et i uno crine colli tui. Quā pulchre sunt
māme tue: soror mea sponsa. Pulchrio
ra sūt ubera tua uino: et odor unguento
rum tuoꝝ sup oīa aromata. Fauus distil
lans labia tua sponsa: lac et mel sub lin
gua tua: et odor uestimētoꝝ tuoꝝ sicut o
dor thuris.

Lec. secūda.

Hortus p̄clusus soror mea sponsa:
hortus p̄clusus s̄os signat⁹. Emissi
ones tue paradysus punicoꝝ maloꝝ cū
pomoꝝ fructib⁹: cypri cum nardo: nar
dus et croch⁹: p̄dytula et cinnamomū
cū uniuerfis lignis libani. Myrrha et
aloe cū oīb⁹ primis unguētis. Fons hor
torum: puteus aquaz uiuentiū: q̄ fluunt
ipetu de libano. Surge aquilo et uci au
ster p̄sta hortum meū: et fluant aromata
illius. Ueniat dilect⁹ me⁹ i hortum suum
ut comedat fructū pomoꝝ suorum. Ue
ni i hortū meū soror mea sponsa: messi

myrrhā meā cū aromatib⁹ meis. Come
di fauuz cū melle meo: bibi uinū meū cū
lacte meo. Comedite amici mei ⁊ bibite
⁊ iebuiamini carissimī.

Lectio tertia

Ego dormio ⁊ cor meū uigilat. uox
dilecti mei pulsantis. Aperi mibi
soror mea amica mea: colūba mea: ima
culata mea: q: caput meū plenū ē rore: ⁊
cincini mei guttis noctū. Expoliaui me
tunica mea: quō iduar illam: Laui pe
des meos: quō iquinabo eos: Dilectus
me⁹ misit manū suā p foramē: ⁊ uenit me⁹
itremuit ad tactū ei⁹. Surrexi ut aperirē
dilecto meo. Adan⁹ mee distillauit myr
rhā: ⁊ digiti mei plenī myrrha pbatissi
ma.

De sermone sancti augustini epi.

Lectio quarta:

Recole maria i libro isaie pphete
uirginē quā pariturā legisti: ⁊ gau
de atqz exulta: q: tu sola eē meruisti. Tu
n. ibi pfigurata es uirgo. Tu ecce papi
es i utero: nō de uiro: sed de spū scō. Et
grauida eris ⁊ icorrupta manebis. Pa
ries qdem filium: ⁊ uirginitas non patie
ris detrimētū. Efficiens grauida ⁊ eris
mater semp itacta. Senties pōdera uen
tris: ⁊ pudorē si pdes castitatis. Innume
scunt ubera tua: ⁊ itacta manent genita
lia tua. At illa dixit: Ecce ancilla dñi fiat
mibi secūdū uerbum tuum.

Lectio qnta.

O Felix obediētia: o insignis grā: que
dū humiliter fidē dedit: celi i se opī
ficē corporauit. Impleuit in ea dñs qd
dudū pdicauerat: obediētiam uolo: plus
qz sacrificiū ⁊ sciam dei plusqz holocau
sta. Nec fuit uere obediētia oī sacrificio
gratior. Nec uolūtas cūctis hostijs ac
ceptior. Hinc pmeruit glām: quā ipa p
modū clausit. Ecce ait ex hoc bēam me
dicēt oēs gnatiōes. O beata maria quis
digne tibi ualeat iura grarum ⁊ laudū
pconia ipēdere: q singulari tuo assensu
mundo succurristi p dīto. Quas tibi lau
des fragilitas hūani generis psoluet: q
solo tuo cōmertio recuperandi aditum

inuenit.

Lectio sexta.

Alcipe itaqz quascūqz meritis tuis
ipares grarum actiones: ⁊ cū susce
peris uota: culpas nīas curādo excusa.
Admitte nostras preces itra sacrariū ex
auditionis: ⁊ reporta nobis antidotum
reconciliatiōis. Sit per te excusabile: qd
p te ingerimus: sit impetrabile: q: fida mē
te poscim⁹. Accipe qd offerim⁹ ⁊ dōa qd
rogamus: ⁊ excusa qd timem⁹. Sca ma
ria succurre miseris: iuuua pusillamines:
refoue debiles. Ora p pplo iterueni p
clero: intercede p deuoto semineo sexu: se
tiāt oēs tuū iuuamen quicūqz celebrant
tuū natalem. Assiste parata uotis posce
tium: ⁊ repēde oībus optatū effectū. Sit
tibi assidue exorare p pplo dei que me
ruisti benedicta precium proferre mūdi.
Qui uiuit ⁊ regnat in secula seclorū amē

Initiū sancti euāgelij secundum mattheū.

Iher gnatiōis iesu xpi filij dauid
filij abraam. Abraam at genuit isa
ac. Isaac at genuit iacob: ⁊ reli.

Omēl. sci hieronymi pbli.

Lec septia.

Post enumeratum igi ordinē oīuz
generationum rursus euangelista
hūc eūdem nūerum ordine tripartito di
stinxit: recurrēs ad auctorem generis a
braam a quo sumpsit exordium. At er
go oēs quippe gnatiōes ab abraam us
qz ad dauid generatiōes sūt. xiiij. Et a da
uid usqz ad trāsmigratiōem babilōis ge
neratiōes sūt. xiiij. Et cū i hoc tripartito
ordine secūdū totius numeri rōnez qua
dragitaduas generatiōes absolute euan
gelista potuerit memorare: Querendus
ē quare scriptor euāgelij mattheus in
tres istas partes quaternas ⁊ denas ge
nerationes trina diuisione descripserit.

Lectio octaua.

Primus ergo oīum i quo dixit exi
stimo: q: idem sanctus abraam ipse
primus ⁊ princeps fidei: ⁊ familiaritatē
meruit diuini colloqui: ⁊ ad sacramētū
futurum ueritatis signū circūcisiōis acce
pit. Unici etiā ac dilecti filij piam deo
m m ⁊

hostiā offerēdo i salutez generis humani
mysteriū dñice passiōis meruit figurare.
Ad pcludēdū hūc igit nūerum quatuor
decim gnationum: digne factus dauid tā
to p̄iarche sociatur: quo ⁊ ipse secūduz
ordinē repletus ē rex nobilis ac ppheta:
xpm eternū regem ac uerum pphetam
⁊ regni sui ac pphetic prefigurauit exē
plo.

Lectio nona.

Secundū quoqz ordinē a dauid igit
usqz ad trāsmigratōem babilonis
generationes sūt. xiiij. Et h° quoqz ordi
numqz a dauid p̄ncipiū sumens usqz
ad trāsmigratōez babilonis: ⁊ congruo
fine cōclūsit: ut ex captiuitate babilōica
redēptionis n̄ie reditum sp̄ualem nosce
remus. Tertio uero ordine sic refert euā
gelista: a trāsmigratione inquit babilōis
usqz ad xpm generatiōes sūt. xiiij. In h°
quoqz ordine i quo euāgelista quattuor
generationes eē retulit iuxta numerum
.i. a trāsmigratōe babilonic usqz ad xpm
nō ampli⁹ qz. xiiij. iueniuntur.

Pro die tertia de canticis canticor.

Lectio prima.

Pessulū hostij mei aperui dilco me
o: at ille deliauerat atqz trāsierat. aia
mea liquefacta ē: ut locut⁹ ē: q̄siui ⁊ n̄ iue
ni illum: uocaui ⁊ non respondit mihi. i
uenerunt me custodes qui circūeunt ciui
tatem: percusserunt me ⁊ uulnerauerunt
me: tulerunt mihi pallium meum custo
des murorum. Adiuro uos filie hierusa
lem: si inueneritis dilectum meum: ut an
nuntietis ei: qz amore lāguco.

Lectio secūda.

Qualis est dilectus me⁹ ex dilecto:
o pulcherrima mulierum: Qualis
est dilectus tuus ex dilecto: qz sic adiura
sti nos: Dilectus meus candidus: ⁊ ru
bicundus: electus ex milib⁹. Caput eius
aurum optimum: come eius sicut elate
palmarum: nigre quasi coruus. Oculi ē
sicut columbe super riuulos aquarum:
que lacte sunt lote: ⁊ resident iux fluenta
plenissima.

Lectio tertia.

Gene eius sicut areole aromatum:
conspice a pignētarijs. Labia eius
lilia distillantia: myrrham primaz. Ma
nus illius tornatiles auree plene hiacyn
tis: uenter eius eburneus distinct⁹ saphy
ris. Crura illius colonne marmoree: q
fundata sūt super bases aureas. Species
eius ut libani: electus ut cedri: guttur illi
us suauissimum: ⁊ totus desiderabil. Ta
lis est dilectus me⁹: ⁊ iste est amīc⁹ meus
filie hierusalem.

**Tres lectiōes resumūt de sermōe sancti
augustini ordine seruato. Ininū scī euā
gelij secūdu mattheū.**

Iber gnatiōis iesu xpi filij dauid fi
lij abraā. Abraā at gennit isaac. Isaac at
gennit iacob. ⁊ reliqua.

Omel. scī hieronymi pbū.

Lectio. vij.

Et quia euāgelista p quē sp̄s sanct⁹
loquebatur: uel errasse ul falli po
tuisse fas non ē credere: h° quattodecime
gnationis quā comprehendit in nūero
sine dubio nobis scrutādā intelligētiā
reliquit. Sed si sacramentum salutis n̄ie
intelligimus deum hominem factum: ac
dei filium hominis fieri uoluisse: In his
quoqz duabus generatiōibus diuine: ac
humane comprehensum numerum ab
euangelista iueniē⁹ impletum.

Lectio octaua.

De enim gnatiōes dño reputātur:
sp̄s ⁊ carnis: dei ⁊ hois: qz unigēit⁹
dei filius qui est sp̄s ⁊ uerbum: ⁊ de āte
t̄p̄a eternus ex patre manebit. Idē quo
qz in tempore ad sacramētum salutis hu
mane in corpore ex uirgine natus ē. Un
de nō inmerito euangelista natiuitatē uer
bi ⁊ carnis .i. dei ⁊ hominis sub dua
bus generationibus in nomine coniun
xit. Nā ⁊ ipse numerus qui per quaterde
nas ⁊ denas generatiōes ordine triparti
to distinctus est ab euāgelista: statutus n̄
sine ratione ac positus iuenit.

Lectio nona.

In decē .n. preceptis legis ⁊ quat
tuor libris euāgelij unitatē nobis ⁊
cōcordiam legis atqz euāgelij māifestat.

Nam lex ut diximus i decem uerbis cō
scripta p̄tinet. Euāgelii aut̄ i quattuor li
bris digestum b̄etur. Unde n̄ immerito
p̄ gñationes ab euangelista statutus hic
numerus ē: q̄ plenitudo legis x̄ps iā ue
nerat: q̄ nouū testm̄ ueteri coplauit. Ade
rito ⁊ dauid oñdens h̄ p̄fecti numeri sa
cramētū in psalmo quartodecimo. Beati
⁊ p̄fectū uirz toto textu psalmi p̄phetie
doctrina p̄firmat. Ac ne aliqd sine inter
p̄tatione sp̄uali preterisse uideatur: ipse
quoq̄ tripartitus ordo sacramentū no
bis perfecte trinitatis oñdit.

*Pro quarta die de canticis cāticorum.
Lectio prima.*

Quo abiit dilectus tuus o pulcher
rima mulierum: quo declinauit di
lectus tuus: ⁊ q̄remus eū tecū. Dilect̄ me
us descendit in hortum suum ad areo
lam aromatum: ut ibi pascat i hortis: et
lilia colligat. Ego dilecto meo: ⁊ dilect̄
mē mibi: q̄ pascitur inter lilia. Pulchra
es amica mea suauis ⁊ decora sicut hie
rusalem: terribilis ut castrorum acies or
dinata. Auerte oculos tuos a me: q̄ ip̄i
me auolare fecerūt. Capilli tui sicut grex
caprarum: q̄ apparuerūt de galaad. Dē
tes tui sicut greges ouium: q̄ ascenderūt
de lauacro. Omnes gemelis fetib⁹: ⁊ ste
rilis nō ē i eis. Sicut cortex mali punici
sic gene tue absq̄ occultis tuis.

Lectio secūda.

Sexaginta sunt regine: ⁊ octoginta
scubine: ⁊ adolescentularum non
ē numerus. Una ē colūba mea perfecta
mea: una ē matri sue: electa genitrici sue.
Uiderūt eā filie sion ⁊ beatissimā predi
cauerunt regine ⁊ scubine: ⁊ laudauerūt
eam. Que ē ista q̄ p̄gredit̄ quasi auroa
p̄surgēs: pulchra ut luna: electa ut sol: ter
ribilis ut castrorum acies ordinata. De
scendi in hortum nuciū: ut uiderem po
ma puallium: ⁊ ispicerē si florui⁹z uinea
⁊ germinassēt mala punica. Nesciui. A
nima mea p̄turbauit me: pp̄ quadrigas
amīdab. Reuertere reuertere sunamit̄
reuertere reuertere ut itueamur te.

Lec. tertia.

Quid uidebis i sunamite: nisi choros
castrorū: Quā pulchra sunt gressus
tui in calciamentis filia p̄cipis. Iūcture
femorū tuorū sicut monilia: q̄ fabricata
sūt manu artificis. Umbilic⁹ tuus crater
tomatilis nūq̄ idigēs poculis. Venter
tuus sicut aceruus tritici: uallatus lilij.
Duo ubera tua sic duo hinnuli gemelli
capree. Collum tuum sicut turris ebur
nea: oculi tui sicut piscine iesebon: q̄ sūt
i porta filie multitudinis. Palus tu⁹ sicut
turris libani q̄ respicit p̄ damascū.

*Tres lectiōes legūt de sermōe s̄ci augu.
ep̄i ordine seruato.*

Initiū s̄ci euangelij secūdū mattheum.

Iber gñatiōis iesu x̄pi filij dauid: fi
lij abraaz. Abraam at̄ genuit isaac
Isaac at̄ genuit iacob. Et reliqua.

Om̄el. s̄ci hieronymi pb̄i.

Lectio septima.

Sed ⁊ explicata ut putam⁹ euangeli
ci numeri ratione: nobis questio in
ip̄so fine non parua suboritur. Siquide⁹
ab hoc ordine gñatiōum: quē sanct⁹ mat
theus a dauid usq̄ ad ioseph occurrit.
Ordo alterius ⁊ euangeliste: idest luce
per eundem ioseph usq̄ ad dauid cur
rens dissentire uidetur. Matthe⁹ genus
ioseph: cui desponsata uirgo fuit: p̄ suc
cessionem regiam deducit: id ē a dauid
per salomonem filium eius: ⁊ ceteros deī
de reges. Lucas uero sursum uersus ge
nerationes enumerās: ordinem eiusdem
ioseph generatiōis: a dauid qdē sed per
nathan dcurrere oñdit: id est p̄ aliū ordi
nem ordinis dauid. Uterq̄. n. ⁊ nathan
⁊ salomon filij sūt dauid.

Lectio octaua.

Quo ergo ordines sūt gñatiōis da
uid: un⁹ p̄ salomonē regē descēdit.
Ali⁹ p̄ nathan. Et euz māifestū sit ioseph
ex uni⁹ ordis gñatione descēdere queren
dū ē a duobus euangelistis. diuersus ge
neratiōum ordo referat. Nam mattheus
secūdum suum ordinem quem decurrit:
ioseph a iacob dicit esse p̄genitum. Lu
cas uero secūdum suū ordinem eūde⁹
ioseph belī filium esse commemorat: Et

m m 3

qz dubiū nō ē euāgelistas l' p'taria l'i a l'i
quo sibi repugnātia minime dicere: quo
rū scūs idifferētū utiqz rōe p'cordat. que
stionis ist' rōe ē q' rēda ē. De qua quid
diuersi senserint breuiter insinuat.

Lectio nona.

P Lucas nāqz asserit hūc ioseph se
cū dū scī matthei relatōem d' iacob
quidem p'rogenitū: sed a luca iux' legis
rōem hely filium deputari: qz idē lucas
ut supra meminim' legis exequitur rōez:
in qua scriptuz fuerat: ut si quis accepta
uxore sine filiis moreret: frat' ipsius acci
peret uxore eius: ut suscitar' semē defūc
ti: ita ut qd ex eo nasceret' i defūcti nomie
uocaret'. Et qz hely sine filiis asserit defe
cisse: iacob fert' uxore hely qz ei' erat p'xi
mus accepisse: atqz ex ipsa ioseph genuit
se: ob quā cām idē ioseph duoz patrum
filio' deputat'. Iacob secū dū carne: ut mat
the' refert: hely secū dū legem ut lucas
scribit.

Pro die quinta, de canticis canticorum.

Lectio prima.

C Apud tuum ut carmelus: et come
capitis tui sicut purpura regis iuncta
canalibus. Quā pulchra es et qz decora
carissima i delinjs: statura tua assimilata
ē palme: et ubera tua botri. Dixi. Ascēdā
i palmā: et apphēdam fructus ei'. Et erūt
ubera tua sicut botri uinee: et odor oris
tui sicut odor maloꝝ: guttur tuū sic uinū
optimū. Dignū dilecto meo ad potādū
labijsqz et dentibus illi' ad ruminandū.
Ego dilecto meo et ad me p'uersio eius.
Veni dilecte mi egrediamur i agrū: com
moremur i uillis. Adane surgam' ad ui
neas. Videam' si floruit uinea: si flores
fruct' parturiūt: si flowerūt mala punica.
Ibi dabo tibi ubera mea. Adāragore
dederūt odorē i portis n'is. Dia poma
noua et uetera dilecte mi seruaui tibi.

Lectio secunda.

Quis mihi det te frēm meum suggē
tem ubera matris mee: ut inueniam
te solū foris et deosculer: et iā me nemo
despiciat: Apphēdaz te et ducam in do
mum matris mee: et i cubiculū genitricis

mee. Ibi me docebis: et dabo tibi pocu
lū ex uino p'dito: et mustū maloꝝ grana
toꝝ meoꝝ. Leua ei' sub capite meo:
et dextera illius amplexabit' me. Adiuro
uos filie hierusalē: ne suscitētis neqz cui
gilare faciatis dilectā: donec ipsa uelit.
Que ē ista q' ascendit de deserto: delinjs
affluens: inixa sup dilectū suum: Sub ar
bore malo suscitauit te. Ibi corrupta ē mē
tia: ibi uiolata est genitrix tua. Pōe me
ut signaculū sup cor tuū: ut signaculum
sup brachiū tuū: qz fortis ē ut mors dilec
tio: dura sicut iherus emulatio. Lāpades
ei' ut lampades ignis atqz flāmaz. Aque
multe nō potuerūt extingere caritatem:
nec flumina obuiant illā.

Lectio tertia.

Si dederit hō oēm s'bam dom' sue
p' dilectione: quasi nihil despiciet
eam. Soror n'ra parua et ubera nōbz.
Quid faciem' sorori n'ze in die qn alloqn
da ē. Si murus est edificemus sup eum
ppugnacula argentea. Si hostium est:
compigamus illud tabulis cedrinis. E
go murus: et ubera mea sicut turris: ex
quo facta sum coram eo quasi pacem re
peries. Uinea fuit pacifico: in ea que bz
pplos. Tradidit eaz custodib': uir affert
pro fructu eius mille argenteos. Uinea
mea coram me est. Abille tui pacifi
ci: et ducenti his qui custodiunt fruct' ei'.
Que habitat in hortis: amici auscultāt:
fac me audire uocem tuā. Fuge dilecte
mi et assimulare capree hinnuloqz ceruo
rū sup mōtes aromātū.

**Tres lectiones de sermone scī augustini
epī: ut supra.**

Initiū scī euāgelij secū dū mattheū.

Iber gñatiōis iesu xpi filij dauid fi
lij abraam. Abraam autem genuit
isaac: Isaac at' genuit iacob. Et reliqua.

Sermō sancti hieronymi pbī.

Lectio septima.

Alij questionem hāc hactenus itel
ligendam esse crediderunt: q' de
hoc ordine generationis quem matthe'
enarrat. pprie ioseph natus sit. De illo
at' ordine quem lucas scribit scāta maria

uirgo descendit: q̄ m̄ dñi secūdu carnes
fuit: que secundum euangelicam fidem
ioseph in p̄ugem deputata ē. Quia enī
femina portio uiri est iux̄ relatiōem gene
sis: et caput mulieris iux̄ta apostolū uir
dī: ideo a luca generatio marie i ioseph
translata asseritur. Siquidem ordo gene
sis i uiris nō in mulierib⁹ solet d̄putari.

Lectio octaua.

Hij b̄c ordinis diuersitatem ita in
telligēdam eē deputāt. Dicit. n. d̄
eo ordie gñatōum quē matthe enūerat:
genus regale descendere qd̄ optinere no
uim⁹ de eo quē lucas decreuit p̄ mixtio
nem generis sacerdotalis ostendi: quia
pmixtum genus regale et sacerdotale: et
auctoritas legis et assertio euangelica ma
nifestat. Nam et lege scriptum ē q̄ naasō
filiam aaron sacerdotis accepit uxorem.
In euangelio uero d̄ ad mariam ab an
gelo de helisabeth uxore zacharie sacer
dotis: ecce helisabeth cognata tua.

Lectio nona.

Elisabeth autem de semine aaron
nisi esset cognata marie ab āgelo
dicta non fuisset. Unde manifeste intelli
gitur origo marie ex utraqz tribu descē
dere. Et sane dignum atqz pueniens erat
celesti mysterio: ut eadem maria: q̄ mat
dñi secundum carnem esse meruit: ex re
gali genere: et sacerdotali origine nascere
tur: de qua filius dei rex et sacerdos eter
nus est corpus humane carnis assūpsit.

In sancti hadriani martyris.

Lectio prima.

Pud nicomedā natale sc̄i hadri
ani martyris cum alijs. xxiiij. **A**d
ximianus cum grauissime persequei xpi
anos apud antiochiam: oblatus ē ei qui
dam xpiani: fide ac religione insignissimi:
quos ille p̄ ueritatis p̄fessionem extēfos
lignis et neruis crudis cedi iussit: ac de
inde lapidib⁹ ora eorū contundit: ligual
qz precidit. Nec omnia cernēs hadrian⁹
qui erat prior officij dixit ad eos. Adiu
ro uos per deum uestrum pro quo hec
patimini: dicite mibi in ueritate que ē re
muneratio uestra quam expectatis pro

his tormentis. Videtur enim mibi ma
gna et mirifica esse. Lvi. xxiiij. uenerabi
les martyres dixerunt. Expectamus qd̄
nec oculus uidit: nec auris audiuit: nec i
cor hominis ascendit inarrabile bonū:
quod preparauit dñs diligentib⁹ se. Au
diens hec hadrianus: statim exiliē stetit
i medio eorum et dixit his qui gerebant
exceptoris officium. Annotate p̄fessionē
meam: cuz his sanctis et athletis dei: qz et
ego xpianus sum.

Lectio secunda.

Post non multum spatium cum au
disset maximianus nomen ei⁹ reci
tari inter nomina sc̄oz martyrum: euo
cato ad se dixit ei. Insanis hadriane. Nū
quid et tu uis male perire? Hadrianus re
spondit. Non insanio: s; d̄ multa insania
ad sanam mentem reuortor. Cūqz p̄se
uerant que sunt fidei et ueritatis p̄seque
retur: furore repletus maximianus iussit
cum ferro uinctum cum reliquis sc̄tis
martyribus ad carcerem pertrahi. Erat
āt ipse iuuenis annorum. xxviij. Et fama
celeriter percurrente: didicit uxor illi⁹ na
talia: cuncta que circa hadrianum mari
tum suum euenerant. Et gaudio plena:
quia mulier erat xpianissima: cucurrit ad
carcerem: procidentēqz ad pedes uiri sui:
osculabatur uincula eius dicens illi. Be
atus es dñe mi hadriane: qz inuenisti di
uitias quas tibi non dimiserunt parētes
tui. Uade securus iam pergens ad xp̄s:
Recondens in ipso diuitias: quas inuēi
es in tempore necessitatis. Ubi de penis
damnatorum neminem quisqz libabit: n̄
pater filium: non mater filiam: non diui
tie transeuntes: nō ulla seruatorum abitio
et patrimonij amplitudo ad extremū nec
amicus amicu. Omnes enim tūc p̄pria
sarcina comitabitur.

Lectio tertia.

Tu dñe mi tecum hēs xpm in quo
omnia tua reposuisti. Perge fidu
cialiter: perge ne timeas: ut recipias pro
missa ipsius. Non reuocet te nullus inui
tus rerum uelut umbra trāseūtium: nō af
fines: nō parentum gemitus: nō pulchri
m m 4

tudo ipsa corporis tui: execratio seducto-
rum: adulationes amicorum: non te ter-
reant species tormentorum. Illorum q te
cum sūt martirum pstantiam ⁊ paciētiā
aspice. his solis intende. Nec p qz glōsif
sima femina psecuta est: singulorū bñssimā
uincula deosculans dixit. Rogo uos
inquit serui xpī: pfortate hūc hadrianum
bñssimis monitis uīs: ⁊ lucrifacite ani-
mam eius xpō. Vos sitis ei patres: ut p
uos nascat eterne uite. Ad quam hadri-
anus dixit. Perge nūc soror mea in do-
mum meam: ⁊ cum agnouero fieri inter-
rogationem nram accersā te ut uideas
finem rei.

Lectio quarta.

Post aliquot dies cum questio imi-
neret beatus hadrianus dato p̄tio
custodib: ⁊ datis fideiussorib: prexit ad
domum suam uocare bñam nataliam.
Cūqz pergeret uidit eum quidam q bñ
eum nouerat: ⁊ p̄currens ad domum nū-
ciauit natalie cum uenire. Qd illa audiēs
primo non credidit. Quis inquit potuit
cum absoluerē de uinculis illis? Non
mibi ptingat ut absoluat: neqz separet
a sanctis illis. Et cum puer domesticus
superueniens affirmaret eum dimissum:
Suspicata illa q martirium fugisset cō-
tristata flebat amarissime. Et cū iā uidere
hadrianum inciperet: piecit q erāt i mani-
bus: ⁊ accurrens clausit hostium domus
clamans ⁊ dicens. Longe efficiat a me
hic qui corruit ⁊ mētus ē dño deo suo.
Nō loquat mibi nec audiat liguā q dolo
se egit i p̄spectu creatoris sui. Et p̄uersa
dicit in eum. O sine deo p̄ oib: hōib:.
Quis te cogit apphēdere opus qd non
potuisti pficere: Quis te sepauit a sctis:
Aut quis te seduxit ut recederes a p̄uētū
pacis l'p̄sationis: Dic mibi. Quare i
fugam p̄uersus es anteqz fieret pugna:
Quare piecisti arma tua anqz uideres
hostem tibi repugnantem: Quō uulne-
ratus es: nec dum emissa sagitta: Quid
faciam infelicissima q p̄iuncta sum impio:
Non est mibi p̄cessum ut uocarer uxor
martiris: s; ut dicerer uxor trāsgressoris.
Ad horam fuit exultatio mea: ⁊ ecce per

secula erit opprobrium meum.

Lectio quinta.

Qui beatus hadrianus p foribus
stans dicebat. Aperi mibi soror me-
a natalia: qz nō sicut tu existimas effugi
martirium. Veni autem p̄pterea qz in-
stat tempus questionis nostre: ut sicut p
misi p̄fens fiat. At illa non credēs. U-
de inquit quomodo me seducit trāsgres-
sor: ecce quomodo mentitur alter iudas.
Recede a me homo. Nam ante me ipā
interficiā qz tibi societ. Cumqz bñssim⁹
martyr de zelotipia coniugis letis semo-
nibus suis ei satisfecisset: ⁊ nisi citius ape-
raret moras se facere non posse assereret:
tandem illa ei aperiens prouoluitur ad
pedes eius. Et qz citius inde exeuntes
p̄perabant ad p̄fessionem: ut in numero
coronatorum hadrianus inueniret. Cū
adhuc esset in uia dixit beatus hadrian⁹.
Soror mea dic quomodo ordinasti sub-
stantiam tuam: Cui illa. Noli dñe mi nō
li memorare iam que sunt mundi huius:
ne attrabant animum tuum. Auferantur
ab animo tuo omnia corruptibilia: solū
modo illa festina uidere: que ip̄posita sūt
tibi ⁊ sanctis: cum quibus ambulas i ui-
a dei. Completa itaqz die ut p̄ducerent:
exhibiti sunt beatissimi martyres in con-
spectu maximiani: putrefactis ita iaz car-
nibus eorum p̄ acerbitate tormentorū:
ut uermes d' ulceribus eorum scaturirēt.
Natalia uero applicans se beato hadri-
ano uiro suo dicebat. Uide dñe mi: ut so-
lummodo ad deum fiat mens tua: ne tu-
um cor in aliquo trepidet: dum uideris
tormenta tibi p̄posita. Labor quidem
nunc modicus: sed in secula seculorum
eterna repausatio.

Lectio sexta.

Maximianus respiciens hadrianus
ait. Adhuc tu permanes i insanā:
Beatus martyr respondit. Pro hac an-
tia tua et insanā paratus sum hāc uitam
finire. Iratus post piam confessiōem im-
pius tyrānus: iussit eum tam crudeliter
in uicem sibi succedentibus flagellatorib:
cedi: donec apertis costis uiscera patefi-

erent. Iterum constrictus ferro in carce-
rem mittitur. Et cum aliquibus diebus cum
reliquis sanctis dei clausus ibi fuisset: tã-
dem reductus simul et cum eo alii quos
immensis penarum generibus pene as-
sumpserat: sistitur maximiano. Quos ille
iam uidens irrevocabiles: iussit ut uecte
magno ferreo confringerentur tibi eo-
rum. Confractis itaque eorum cruribus ac
pedibus incisus: insuper beato hadriano i-
cisa manu orantes: et gratias agentes domino
emiserunt spiritum. Corpora eorum iussit ty-
rannus incendi. Sed subito facte sunt cor-
ruscationes et tonitrua et pluuia et extitit
est ignis. Plurimique de apparitoribus
fulminibus percussis: pauci fuga uix eua-
serunt. Accurrentes interea christiani rapu-
erunt ex igne iam extincto reliquias mar-
tyrum. Et ascensis nauibus fugerunt: per-
ueneruntque bizantium: et reuerenti hono-
re sepelierunt eas ibi. Non longe post tem-
pore beati hadriani corpus romam eti-
am translatus honorabili in templo ex-
ornatus est. Natalia uero et ipsa dominice
dia sanctorum martyrum amore bizantium
enauigant. Post paucos dies aduentus
sui dormitionem accipit in domino: et
in sanctorum corporum sepulta est calen-
dis decembris. Passio horum martyrum
vi. idus septembris fuit.

In sancti gorgonii martyris. Oratio.

Sanctus tu domine gorgonius sua nos
intercessione letificet: et pia faciat so-
lenitate gaudere. Per.

Lectio prima.

Passio beatorum martyrum dorothei
et gorgonii apud nicomediam sub
dioclitiano imperatore. Horum prior
dorotheus magister in officiis qui intra pa-
latium exhibebatur: erat cubiculi regis pre-
positus: his secum officio: fide et magna
nimitate parem gorgonium. Quorum in-
stitutionibus optimis omnes pene cubiculi
ministri in fide dei uigilanter et libere per-
sistebant. Unde denique cum uideret quedam
martyrem crudelibus atque immanibus sup-
plicijs cruciari: constanter et libere curauit

imperator: punis in hoc solo sciam quod in no-
bis omnibus uiget: ut quid in illo crimine
iducitur: quod a nobis omnibus proficitur. Hic
nobis fides: hic cultus et unanimes: eademque
sententia. Quos ille nihilominus cum in medium
uenire iussisset: iussit eos appendi: et flagris
toto corpore laniari: et uisceribus iam pel-
le nudatis iubenter aceto et sale perfundi.
Cumque etiam hoc genus tormenti constanter
ac fortiter tolerassent: craticla prunis
subterstrata poni iubetur in medio. Ibi
quod reliquum fuerat in uerberibus
assumpti corporis supponi: et non ad sibi-
tum: sed sensim paulatimque succedi. ad
ultimum laqueo appensos iussit necari.
Interiecto tempore beatus gregorius ro-
mam transfertur: positusque est uenerabilis
uia latina inter duas lauros. Compleuit
autem martyrium suum quinto idus septem-
bris.

In sanctorum martyrum petri et hyacinthi.

Oratio.

Beatorum martyrum tuorum petri et hya-
cintini nos domine foueat beata confes-
sio: et pia iugiter intercessio tueat. p. d.

Lectio prima.

Rome uia salaria uetere in cemitio
basille: natale sanctorum petri et hyacin-
thi: qui erant eunuchi beate eugenie uir-
ginis: cum qua ab heleno episcopo baptizati:
aliquanto tempore diuinis solum erudi-
tionibus uacantes in sancto proposito per-
sisterunt: atque in seruorum dei monaste-
rio mira humilitate conuersati sunt: et be-
apud egyptum. Inde cum beatissima uir-
gine romam reuersi: sub galieno impera-
tore qui essent christiani comprehensi: cogun-
tur sacrificare: sed non consentientes du-
rissime uerberantur. Cumque deo fides ser-
uantes gauderent: pariter decollantur et
tio idus septembris. Post hec tenetur be-
ata eugenia: et iubetur a prefecto urbis ni-
ceno diane sacrificia exhibere. Que sanctas
ante templum: manibus extensis fudit orationem. Qua
orante simulachrum diane ita minutum est:

ut sola pulueris et indicia remansissent.
Magis artibus hec reputantes ingenti sa-
cro circa scapulas et p[er]stricto: th[er]beri eas
p[re]cipite dederunt. Quod autem agonem passio-
nis sue compleuerit: breuiter supra nota-
tum est. xiiij. calendis ianuarij.

In exaltatione sanctissime crucis. Ad uespas
a. Magni pietatis op[us]. cū reli. de laudi.
ps. Dixit dñs cum reli. in fine. ps. Lau
date dñm oēs gētes. Caplin.

Patres hoc. n. scite i uobis qd et i
xpo iesu: qd cū i forma dei esset non
rapinam arbitrat[ur]: sed se equalem deo.

Hym. Uexilla regis. Hoc signum crucis
erit in celo. **R.** Cū dñs ad iudicandū uenerit.

Ad mag. O crux splendidior cunctis astris:
mūdo celebris: hōib[us] mltum amabilis: factior
uniuersis: que sola fuisti digna portare talē
mūdi: dulce lignū: dulces dauos: dulcia ferēs
pōdera: salua p[re]stem cetera. i. tuis hodie lau-
dib[us] p[re]gregatā. alla alla alla.

Oratio

Oeus q nos hodierna die exaltatio-
nis sancte crucis annua solēnitate le-
tificas: presta qsum: ut e[st] mysterium i ter-
ra cognouimus: et redēptiois p[ri]mia i ce-
lo mereamur. Per eūdem.

Ad mani. Inuitatiōis xpm regē dñm p
nobis i cruce exaltatum. Venite adoremus.

ps. Venite exul. hym. Pāge lingua. In
p[re]tio noc. an. Nobile lignum exaltatur: xpi fi-
deles rutilat: dñs crux ab oib[us] ueneratur. **ps.**

Beatus uir. Sancta crux extollitur a cūc-
tis regibus: uirga regia erigitur: i qua saluator
triumphauit. **ps. Quare fremuerūt. an.** O
crux uenerabilis q salutē attulit miseris: qbus
te effera preconijis: q uitam nobis celib[us] prepa-
raisti. **ps. Dñe qd m[er]it.** Hoc signum crucis
erit i celo. **R.** Cū dñs ad iudicandū uenerit.

Lectio prima.

Quam uenerabile lignū scē crucis ab
helena p[re]stātinī matre iuctū fuisset:
ita p[er] mediū sectū ē: ut crux p[re]stātinopolis
portata sit: et crux hierosolymis thecis az-
gēteis sit referuata. Multo[rum] itaq[ue] t[em]p[or]um
labēte curriculo. Pboca romanis iperā-
te: p[er] se aduersus republicā cū cosdroe re-
ge grauissima bella gerētes: mltas roma-

norum pulstias: et ipam hierosolymā in-
uadūt. Destruētes ecclesias: sacra q abstule-
rūt: et uexillū dñice crucis abducūt. Se-
cerat nāq[ue] cosdroe rex turrē argēteā: in
qua iter lucētib[us] gēmis thronum extruxe-
rat aureū. Ibiq[ue] solis quadrigā. lune et
stellaz imagines collocauerat: atq[ue] per
occultas phystulas aque meat[us] adduxe-
rat: ut quasi de pluuiā desup uideret[ur] is-
dere. Et dū i subtraneo specu ego in cir-
cuitu trabentibus currum: acta turris sa-
bica moueri uidebat[ur]: quasi quodāmo-
dū ruginū tonitruū iux[ta] possibilitatē artificis
metiebat[ur]. Qui et i tātā p[ri]nceps ausus ē p[er]
teruiā: ut ab icolis uicinaz gētū quas i
petu uastāz barbarico: suo nephādo sub-
iugarat iperio: coli se iuberet ut deus: uo-
cariq[ue] regē regū et dñm dñantium. **R.**

Tropheū crucis undiq[ue] distēditur ab uniu[er]-
sis hodie exaltatur: q[ui] hoc ē signū qd leuauit
dñs i nationes: Et p[re]gregauit dispersos isrl[em].
Sceptū crucis aureū p[re]dit opotens: quo
demētie signum fidelibus demonstrauit: Et:

Lectio secunda.

In hoc itaq[ue] loco sedē sibi p[re]para-
uerat: atq[ue] iux[ta] se collegam sibi cru-
cem dñicam posuerat: filioq[ue] suo tradito
regno ipse i phano h[er]emōi residebat.
Adortuq[ue] pboca: eradi[us] ipator: creatur
uir strenu[us] et armis exercit[us]: lingua cru-
ditus: corpore decorus. P[er]gens itaq[ue]
fil[ius] cosdroe ē eradi[us] iux[ta] danubiū fluiuiū
cū suo descēdit exercitū. Tādē ispirante
clementia saluatoris utriq[ue] p[re]cipib[us] pla-
cuit: ut et ipsi singuli i medio fluminis pō-
te dimicaturi p[er]fugerent: et cui fors uictori-
am cōtulisset: ipse sine dāno utriusq[ue] exer-
citus iperium usurparet. Deceuit etiā
i iuramēto: ut si aliq[ui]s ex eoz p[ro]p[ri]o p[ri]n-
cipi suo uenire in auxiliū presumpsi-
ss[et] crurib[us] excisis et brachijs mergeretur in
fluie. Cumq[ue] utriq[ue] populo hoc placu-
isset ipsi duo dimicantes in pontis medio
congressi sunt. Dū autem illis iter se cer-
tantibus: et tandē dñs puls[us] lachrymis
xpianoz p[er] tute scē crucis: cui se die eoz

mēoratus p̄iceps attēti⁹ cōi erat: fideli
suo eradio x̄ps p̄cessit de hoste triūphū.
Tātaq; m̄tis imutatio cōsdroe iuasit exē
citum: ut uolūtariē oēs eradio se sōderēt
tā potestate q̄s fide. Quos ille benigne
suscipies: i hoc illis clementer p̄stitit: ut
oēs ad baptisimū puolarēt. Ad utiq; se
facturos pariter spopōdrūt. *R.* Nos autē
glari oportet in cruce dñi n̄i iesu x̄pi: in quo
ē sal⁹ uita ⁊ resurrectio n̄ia. Per quē saluati ⁊
liberati sumus. *✠.* Tuā crucē adoramus dñe
⁊ recolimus glōsam passiōem. *Per.*

Lectio tertia.

Ipsē āt xp̄ianissim⁹ p̄iceps regna q̄
cōsdroe tenuerat circūquaq; plu
strans: ad sedē illi⁹ puenit: cum paucis ad
eūz ascēdit: sedēq; i throno repperit au
reo. Lūq; cōsdroe tremefactus salutatio
nis uerba p̄ferret Eradio ip̄e respōdit.
Si uis salutem h̄ic p̄fectā: p̄ eo q̄ lignū
scē crucis q̄uis idignus: honorifice tñ
iux modū tuū tractasti: ⁊ si cedere i do
minū iesū x̄pm uolueris: cūq; i ueritate
p̄fessus fueris regnū p̄fay tibi tñ p̄mo
nio et uita: acceptis a te paucis obsidib⁹
dabo. Si āt aliō egeris: mox mō gladio
iteribis. Lūq; cōsdroe salutiferis mōtis
nequaq; acquiesceret: eradius extacto gla
dio caput ei⁹ amputauit. Tamē eū sepeli
ri fecit q̄ rixa fuerat ⁊ qm̄ honorē domini
ce cruci detulerat: filiū ei⁹ unicū de sacro
fonte suscepit. Erat. n. tūc ānoꝝ decem.
Descriptiones ēt regni p̄fay sub ei⁹ noīe
fieri p̄cepit. Totū uero argētū turris illi⁹
i p̄dā sui exercit⁹ deputauit. Quoz uero et
gēnas ⁊ uasa ⁊ reliqua utēilia ad restau
ratiōem ecclīay quas tyrānus destruxe
rat seruauit. *R.* Virgā extēdit altissimus:
⁊ i fauū n̄e redēptiōis itingēs: caliginose nu
bis terrā clarificās. Lecoꝝ oculos crucis signa
culo reparauit. *✠.* Crucē eradius letanter su
scepit: succūbit cōsdroe: ⁊ de suis magnalia p̄
stat. Lecoꝝ. *In scōdo noctur. a.* O crux uic
toria ⁊ admirabile signū: i celesti curia fac nos
captare triūphū. *ps.* Lū luocare. *a.* Funeste
mortis damnat supplicium: dum x̄ps i cruce
n̄ia destruxit uincū a criminū. *ps.* In dño p̄
fido. *a.* Rex exaltatur i ethera: cum nobile

trophēū crucis ab unī uersis xp̄icolis adorat
per secula. *ps.* Dñe i uirtute. *✠.* Adoramus
te x̄pe ⁊ benedicimus tibi. *R.* Quia p̄ crucem
tuā redemisti mūdū.

Lectio quarta.

Rex uero eradius suspiciēs lignum
sanctē crucis hierosolymā p̄pat:
oēsq; gaudētes ppli eūz hymnis ⁊ canti
cis obuiam p̄gunt: Lūq; de mōte oliue
ti descēdis: ⁊ p̄ eā portā quā dñs intrauit
qm̄ ad passiōem uenerat: ip̄e equo regio
ornamētis ip̄erialib⁹ decorat⁹: sedēs uolu
isset intrare: repente lapides porte cadētes
clausērūt se iuicem: ⁊ factus ē paries un⁹.
Lūq; mirarēt attoniti nūmōq; terrore ⁊
meroꝝ cōstricti: respiciētes i altū: uideēt
signū crucis i celo flāmeo fulgore splēdē
te. Angelus āt dñi accipies illud signum
crucis i manibus sup portam stetit ⁊ ait.
Qm̄ rex celoꝝ ⁊ dñs toti⁹ mūdī passiōis
sacramenta p̄ hūc aditum cōplectur⁹ ita
uit: nō se purpuratū nec diademate reni
tētē exhibuit: aut equi patētis uehiculū
quesiuit: sed humilis aselli terga superse
dēs cultorib⁹ suis hūilitatis exemplū re
liquit. His dictis p̄festim angelus dñi ad
celos redijt. Tūc ip̄ator gaudēs de uisio
ne angelica depositis imperij insignibus
discalciatus: protinus crucem i manib⁹
suscipiens properabat ad portam. Sta
timq; porta se erigens liberum intranti
bus patefecit ingressum. Et cum magno
honore imperator preciosam partem li
gni quam secum detulerat suo loco resti
tuit. *Responsorium.*

Incessus humiles dauid exhibuit cum arca
dñi fertur a plio: x̄pm significās i mūdī medio
dū se p̄buit humilē i crucis imino. *✠.* Crucem
portat humeris tyro magnificis: portā igredit⁹
p̄fusus lachrymis: depōit regia supplex et hu
milis. X̄pm.

Lectio quinta

Restituta uero cruce suo loco: glo
ria domini repleuit temp lum. Uī
cebat enim odor suauissimus uolitās oīa
aromata ⁊ thura balsamī atq; myrrhe.
Confestim popularis gaudij fauor in al
tūz sublat⁹ diuinā laudabat potentiaz.

Sicq; et gl'osus semper augustus erum
pens ait. **C**ruce admirabile signum: in
qua dñs nñ iesus xps dei fili' suspēdens
p nōz pōdere criminum mortis dam
navit suppliciu. **S**anguis ei' adorādus
a thronis et angelis: qui effusus ē i nostre
salutis pretium. **C**ruce splendidior cūc
tis astris: mūdi celebris: hōib' multum
amabilis: sanctior uniuersis: q sola fuisti
digna portare talētum mundi: Dulce li
gum: dulces clauos: dulce pondus susti
nuisti Salua pñrem cateruam i tuis ho
die laudibus cōgregatam: et tuo uexillo
signitam. **T**ēpli dñici completo ope: pñert
donaria salomon sapiens: cruce aplis: matrē
discipulo. **P**acem humilib' dat xps singulis:
cursus magnifici adepti brauiō. **O**fferit ma
gnalia pñiceps magnificus: et pñilegia dedit
ecclesijs tēdit ad pñia pñletis oib'. **P**acē.

Lectio sexta.

Hec cū dixisset flexis genib' cum la
chrymis osculatus ē scāz crucem:
pace dās oib' famulis et dei seruis. **T**ūc
renouāte deo āntiqua miracula: eodem
die mortuus unus recepit pñiā salutē
et sanitatē. **P**aralytici quoq; quattuor a
missam adepti sūt sanitatem. **L**eprosi ue
ro decem cutē repiunt mūdā. **Q**uide
cū quoq; ceci luci sanitatē restituit ac
cipiunt. **P**lurimi et a demonib' erepti:
mliq; alij uarijs ifirmitatib' sūt liberati.
Unde ab uniuerso terrarum orbe digne
colit: digneq; glorificat nomē signumq;
uīuifice crucis: p quā uita et salus est cre
dētib' restituta. **T**ūc iperatoz offerēs mī
ta donaria: ecclesas reparari fecit suis sūpti
b': reddēs pñilegia sua auctoritate. **P**la
ta: restituens captiuos ipropria: dās op
portuna pñidia. **C**ōstantinopolim rediit
diuina potentia rectus pseuerans i sacte
crucis signaculo: pñipiensq; miraculorū
ei' plurima icrementa: donante dño nō
iesu xpo cui ē honor et gl'a cum pñe et spū
sacto p oia secl'a secl'oz amen. **R**ñso.
Cōfertur sanitas dire salutis cū dei famulus
i ligno sublimi serpētē exaltat. **E**t deuicta mor
te salus acquiritur: cū xps i cruce alt' sublima

tur. **A**rbor dignissima dūz plebi panditur
refurget mortuus renouātur antiqua miracula.
Et deuicta.

In tertio noc. **A**dozamus te xpe et bene
dicimus tibi: q; p scām crucem tuam redemisti
mundum. **P**s. Cantate. **J. a.** **P**er lignum
serui facti sumus: et per sanctam crucem libera
ti sumus: fructus arboris seduxit nos: filius
dei redemit nos alla. **P**s. **D**ñs regnauit ext.
a. **S**aluator mūdi salua nos: q per crucem
et sanguinem redemisti nos: auxiliare nobis te
deprecamur deus nñ. **P**s. Cantate. **ij. a.** **D**is
terra adoret te deus et psallet tibi. **P**salmū
dicam nomini tuo dñe.

Secundum iohannem.

In illo tpe. **D**ixit iesus discipulis
suis. **N**ūc iudiciū ē mūdi: nūc pñ
ceps h' mūdi eiicietur foras. **E**t reli.

Omelia scī augustini episcopi.

Lectio septima.

Nunc inquit iudiciū ē mūdi. **Q**uō
q; expectatō ē i sic secl'i: **S** i sic secl'i
q; expectat iudiciū erit iudicādoz uiuoz
et mortuoz. **I**udiciū erit pñiorū
penariūq; eternarum. **Q**uale ergo nunc
iudiciū est. iam in superioribus lectio i
bus q̄tum potui commonui caritatem
uīam. **D**ici etiam iudiciū nō dammati
onis sed discretionis. **U**nde scriptum est
iudica me deus et discerne cām meam d
gente non sancta. **M**ulta autem sunt iu
dicia dei. **U**n d: in psalmo. **I**udicia dei
abyssus multa. **D**icit etiā apostolus. **O**
altitudo diuinarum sapiētie et scie dei: qz
icōprehensibilia sūt iudicia eius. **E**x qbus
iudicijs ē hoc est qd hīc ait dominus.
Nunc iudiciū est mundi: seruato i fine
iudicio: ubi nouissime uiui et mortui iudi
candi sunt. **P**ossidebat ergo diabolus
genus humanuz: et reos suppliciorū te
nebat chirographo peccatorū. **D**omi
nabatur in cordibus fidelium ad creatu
ram colendam: discreto creatore: decep
tos: captiuosq; ptrahēbat: p xpianā fidez
q morte ei' et resurrectōe firmata ē: atq;
p ei' sāguiez: q i reūsiōez effusus ē peccōz

merita milia credentiū a dñatu diaboli liberantur et xpo copulantur: et sub tanto capite uno ei spū fidelia mēbra uegetantur. *R.* Dulce lignū dulces dauos: dulce pondus sustinuit. Que digna fuit portare precium huius seculi. *V.* Hoc signū crucis erit in celo cū dñs ad iudiciū uenerit. *Que.*

Lec. octaua.

Hoc uocabat iudiciū: hanc discretio- nem: hanc a suis redēptis diaboli ex- pulsiōem. Deniqz attēde qd dicat quasi quererem qd ē qd ait. Nūc iudiciū est mūdi: securius exposuit: ait. n. Nūc prin- ceps mūdi h' ei sciet foras. Audi uim qua le dixerit esse iudiciū. Nō ergo illd qd i fine uenturū ē ubi uiuū et mortuū iudicā di sunt. Alijs ad sinistram alijs ad dexte- ram seperatis. sed iudiciū quo princeps mūdi h' ei scietur foras. Quomodo ergo itus erat: et quō eum dixit ei sciendum so- ras. Nūquid i mūdo erat: et ex mūdum missus ē foras. Si. n. de illo iudicio dice- ret qd i fine uenturū ē: posset aliquis opi- nari eternum ignem: quo mittēdus ē dia- bolus cū angelis suis: et cū oib' q sūt ex p- te ei: nō natura sed uitio: nō qz creauit et genuit: sed qz pūasit et tenuit. Posset er- go aliqz opari illum ignem ex mūdum esse. Et hoc esse dictum ei sciet foras. *R.* Hoc signū crucis erit in celo cū dñs ad iudiciū uenerit. Tūc manifesta erūt abscondita cor- dis nri. *V.* Cū uenerit fili' hoīs i sede maiesta- tis sue: et cepit iudicare sedm p ignem. Tūc.

Lectio nona.

Quod uero ait nūc iudiciū ē mūdi exponēs qd dixerit nūc inquit pri- ceps h' mūdi ei sciet foras. Hoc itelligen- dū ē q nūc sit: nō q tñ p futurū ē i nouis- simo die. Prouidebat ergo dñs q post passiōem sciebat resurrectiōem et glori- catiōem suam p uniuersum mūdū mul- tos ppls credituros: i quoz cordibus diabolus itus erat: cui qñ ex fide renun- tiant: et qñ nō t3 locum cordis ubi uera fi- des bitat et eiectus ē foras. Sed dicet ali- quis. Nūqd de cordib' pīarchaz et pro-

phetaz ueterūqz iustoz nō ē eiect' foras: eiect' ē plane. Quō g dñm ē nē ei sciet so- ras. Quō putam': nisi qz tūc qd i paucis- simis hoīb' scz ē: nūc in mltis magnisqz pplis. Nā mor futuz ēē pdictū ē: sic tūc qd dictum ē. Sp̄s scs ate nōdū erat dat' qz iesus nōdū fuerat glorificat'. pōt hīc silem qōnem et silem solutiōem. Nū. n. si ne spū scō futura pñtiarūt pphete: aut nū et dñm isantem i spū scō symeō senex et anna uīdua cognouerūt: et zacharias et helisabeth: qui de illo nōdū nato: s3 iā cōcepto tāta p spm scz p dixerāt. *Ad lau- des et p bonas. a.* Magnū pietatis opus mors mortua tūc ē qñ i ligno mortua uita fuit. *ps.* Dñs regnauit. *cū rel. a.* Salua nos xpe saluator p uitam crucis: qui saluasti petrum i mari. *a.* Ecce crucē dñi fugite ptes aduersi: ui- cit leo de tribu iuda radix dauid allā. *a.* Nos at gloriari oportet i cruce dñi nostri iesu xpi. *a.* Per signum crucis de inimicis nostris liba- nos deus noster. *Laplin.* Fratres hoc enim *hym.* Lustris sex. *a.* Adoramus te xpe et be- nedicimus tibi. *R.* Quia per scām crucē tuā redemisti mundum. *Ad bened. a.* Super oīa ligna cedrozum tu sola excelsior: i qua uita mūdi pepēdit: in qua xps triumphauit et mors mortem superauit in eternū. *ps.* Bñd. *Oio.* Deus qui nos hodierna die. *Ad tertiā. La- plin.* Fratres hoc enim. *Raiso. bre.* Hoc si- gnum crucis erit i celo. *a.* Cum dominus ad iudicandum uenerit. Erit in. Gloria. Hoc si- gnum. *a.* Adoramus te xpe et benedicimus ti- bi. *R.* Quia per sctā crucem tuam redemisti mundum.

Ad sextā Laplin.

Ibi autem absit gloriari nisi in cru- ce domini nostri iesu chisti: p quē mibi mundus crucifixus est: et ego mun- do. *Responsoria breuia.*

Adoremus te chiste et benedicimus tibi. *a.* Quia per crucem tuam redemisti mūdum: Et Gloria. Adoramus. *a.* Omnis terra adoret te et psallat tibi. *R.* Psalmum dicam nomini tuo domine.

Ad nonā caplin.

Propter quod et de exaltavit illū: et de
dit illi nomē quod est super omne nomē
ut in nomē iesu omne genu flectat celestium tre
strum et inferorum: et omnis lingua confiteatur: quia
dominus iesus christus in gloria dei patris. *Ratio. bre.*
Ois terra adoret te. Et psallat tibi. *Ps.* Psal
mū dicat nōi tuo dñe. *Et. Gloria. Ois tra. **
Hoc signū crucis erit in celo. *R.* Cū dñs ad iu
dicandū uenerit. *Ad uespas. An.* O magnū
pietans. cū reli. de laudi. *ps.* Dixit dñs.
cum reliqs. i fine ps. Laudate dñz oēs
gētes. *Caplin.* Fratres. hoc enīz *bym.* Ve
rilla regis. *R.* Hoc signū crucis erit in celo. *R.*
cum dñs ad iudicandū uenerit. *Ad mag. r.*
O crux benedicta que sola fuisti digna porta
re regē celoz et dñz. *Alla. ps.* Magni. *Oio.*
Deus q nos hodierna die.

In scōz martyz cornelij et cypriani.

Oratio.

Beatorum martyrum pariterque pontificum
cornelij et cypriani nos quesumus
domine festa tueant et eorum promedent oratio uene
randa p.

Lectio prima.

Corneliū natūe rōanū ex pte castio
sedit annos tres dies .x. martyrio
corōat. Sub bº epatu nouatº nouatianū
ex ecclāz ordinauit ex aphrica nicostrianū.
Hoc facto pfectores q se sepauerūt a cor
nelio cū maxio pbiº: q cū moyse fuit ad
ecclām sūt reuersi: et facti sūt pfectores si
deles. Pº hec corneliº epº certūcellis pul
sus ē: et ibi scriptā eplam de sua pfirmati
one missā a cypriano: quā cyprianº i car
cerē subscripsit a celerrimo latoº suscep.
Hic tºpibº suis rogatº a quadā mōna luci
na corpa aploz petri et pauli de catabū
da leuauit noctu. Pºmū qdem corpus
bºi pauli. beata lucia posuit i predio suo
uia hostiensis: ad lar ubi decollatº ē. Be
ati petri accepit corpº bºis corneliº epºus:
et posuit iux locū ubi crucifixº ē: it corpa
scōz martyz epoz i tºplo apollinis in
mōte aureo i uaticano palatij neroniani
iij. calēdas iulij. *Lectio secunda.*

Post hec corneliº epº abulauit noc
tu certūcellis. Eodē tºpe audiuit de

aliis de eo q eplam accepisset a bºo cy
priano carthaginēsi epºo: misitqz certū
cellis et adduxit beatū corneliū. Quē tñ
iussit sibi pñtari cū pfecto urbis i tellude
noctu: cui ita dixit. Sic definisti: ut nec
deos pñderes: nec pcepta pñcipū l'mias
meas timeas: ut p rēpublicā hās accipi
as et dirigas: Cornelius epº dixit. Ego
de corona dñi hās accepi: nō p rēpublicā
s3 spuale cōsiliū ad aias redimēdas. Tūc
denº iracūdia plenº iussit os eiº cū plūba
tis cedi: et pcepit eū duci āte tēplū marti
ut adoraret: qd si nō faceret capite truca
ret.

Lectio tertia.

Itaqz āte passionem suā oīa bona
ecclie tradidit stephāo archidiao
no suo. hic fecit ordiatōes duas p mēsez
decēbris: pbiºs. iij. diacones. iij. epºs
septē. Qui ē decollatº ē i loco supradco
et martyr effēs ē: cº corpº nocte collegit be
ata lucina cū elcīs: et sepeliuit in crypta
iux cimiteriū calixti i pdio suo uia appia
octauo decio calēdas octobris: et cessauit
epatus dies. xxxv.

Pro scō cypriano epº. Lectio. iij.

Apod aphricā beati cypriani epºi
sub ualeriano et galieno iperatori
bº: galerio maxio pcosule. Quibº agēti
bº et elaboratibº cōphēsus ex pcepto
aspasij pñi. pconsulis i exiliū ciuitate cor
dubitana missus ē. Habituatqz ibi sus
pēsa mēte tñ ad calcandas passiōes hu
ius tºpis amore xpi aiatas. Quo conuēie
bant ad eum plures egregij clarissimi or
dinis et sāguis: sed et seculari nobilitate
gloriosi: qui propter amicitiam eius an
tiquam secessum subinde suaderent. et
ne parū esset nuda suadela: etiam loca i
qua secederet ei offerebant. Post dies
autem multos egressus exilio habitabat
in hortis suis. Et cum illic morarentur:
uenerunt ad eum duo principes ex offi
cio proconsulis galerij maximi q aspa
sio paterno successerat. Et leuātes eum i
curriculo duxerūt ad pcosulē i locū fixi

ubi p[er] ip[s]ar[um] sanitate degebat. Collect[us]
q[ui] ab aristote officij: secessit i[n] hospitij ei[us]
i[n] uicu[m] saturni. Couenit at[que] ad eu[m] o[mn]is p[ro]p[ri]e
f[aci]m. Q[uo]d cu[m] puenisset b[ea]t[us] martyr p[re]cepit
custodiri puellas q[ue] uenerat audire v[er]bu[m]
dei: q[ui]n[que] ate hostium p[re]cipis manebat ob
amorem martyris gl[ori]osi.

Lectio quinta.

Litera die. xxiij. calendas octobris:
mane galeri[us] maxim[us] sc[ilicet]m cyprianu[m]
ep[iscopu]m offerri sibi p[re]cepit i[n] atrio secutiolo.
Qui iter alia cu[m] dixisset p[re]s[ul]: iusserunt
te sacratissimi p[re]cipis ceremoniar[um]. S[an]c[t]us
cyprian[us] dixit. No[n] facia[m]. Maximin[us]
p[re]s[ul] dixit. Cosule tibi. S[an]c[t]us cyprian[us]
dixit. Fac quod tibi p[re]ceptum e[st]. Nam
i[n] re ta[m] iusta nulla p[re]sultatio e[st]. Maximini
an[te] p[re]s[ul] dixit: Diu sacrilega me[m]e uixi
sti: z nefarios tue p[re]s[ul]tationis ho[m]i[n]es ag
gregasti: z inimicu[m] te dijs romanis et sa
cris religi[on]ibus p[re]stitui[st]i: nec te p[er] ip[s]a
tores ad secta[m] ceremoniar[um] suar[um] uocare
potuerit. Cu[m] sis neq[ue]sumi cris auctor: z si
gnifer deph[er]sus eris ipe docu[m]to cu[m] his
q[ui] s[un]t scelere tuo tecu[m] aggre[ss]asti. s[an]guine tuo
sati[er]is discipline. Et his dictis decretu[m] ex
tabellis recitauit. Tantiu[m] cyprianu[m] gladi
o aiaduerti placet. S[an]c[t]us cyprian[us] hec au
diens dixit. Deo g[ra]tias ago. Et cu[m] ducere
tur p[ro]p[ri]e fratru[m] plag[is] dicebat. Et nos cu[m]
eo parit[er] decollemur. Et ita p[ro]ductus gl[ori]o
sus martyr p[ro]p[ri]e i[n] agro sexti: exiit
se iacerno byreo z c[on]p[re]s[ul]cans posuit ad
genua sua. Deinde dalmaticam tunicam
tulit z diaconib[us] tradidit: z stans i[n] linea
sustinebat spiculator[um]: cui. xxy. aureos da
ri p[re]cepit.

Lectio sexta.

Ratres uero flentes lintheamina z
oraria ate eu[m] ponebat: ne s[an]c[t]us cru
or defluens absorberet a tra. Qui cu[m] lici
nias manules sibi ligare n[on] potuiss[et]: iulian[us]
n[on] p[ro]b[us] z iulian[us] diacon[us] ipe ligauerunt. Ipe
manu p[ro]p[ri]a sibi oculos texit: z genua i[n]
tra posuit: oroneq[ue] ad d[omi]n[u]m fudit: z sic gla
dio p[er]cussus migravit. corp[us] ei[us] p[ro]p[ri]e g[er]itiliu[m]
curiositate i[n] p[ro]p[ri]o collocatu[m] e[st]. S[ed] ne a g[er]e
tib[us] tolleret: nocte adueniente ex eode[m] lo
co ubi positu[m] fuerat sublatu[m] e[st]: z inde cu[m]

cereis z scholarib[us] i[n] area cuiusd[am] am[en]e cadi
di p[er]curatoris i[n] uia mapaliense iux[ta] pisci
nas cu[m] magno triu[m]pho sepultu[m] e[st]. Post
multa uero curricula annoz gl[ori]osissimo
carolo fr[atr]is i[m]perate: contigit legat[um]e fr[atr]e
coz feretes illustres ac sapientes circun
spectos legatos trasitu[m] p[er] ap[osto]lica[m] fecisse.
hi cu[m] carthagine diruta z loca uenerabi
liu[m] marty[rum] reueretes a rege p[ro]p[ri]e aaron
q[ui] excepta idia totu[m] pene tenebat ori[en]te:
uidisset: facile sibi c[on]ciliato p[re]cipis ac fa
uore i[n] re tali p[re]state: p[er] magno munere ro
gauerunt: ut ossa beati cyprian[us] eis ferenda
p[er]mitteret. Q[uo]d ille non magni ducens co
tinuo postulata concessit: ut q[ui] pio i[m]pe
rator: cuius g[ra]tiam o[mn]ium q[ui] i[n] toto orbe f
rarum erant regum ac principum amici
tie preponeret: ipsi ea ferret libet assentit.

In s[an]c[t]i nicomedis martyris. Oratio.

Adesto d[omi]ne populo tuo: ut beati ni
comedis martyris tui merita p[re]cla
ra suscipiens: ad impetranda[m] m[er]cedem tuam
semp[er] ei[us] p[ro]c[ur]at[i]o[n]is adiuuetur. p.

Lectio prima.

Ditale s[an]c[t]i nicomedis martyris: que[m]
flacus comes: cu[m] ad eum platini
fuisse q[ui] corpus sancte felicle uirginis
quam ipse pro xpo punierat: sepelisset: se
cit teneri z duci ad sacrificandum. Qui
cum diceret ego non sacrificabo nisi deo
omnipotenti qui regnat i[n] celis: non his
excis lapidibus qui i[n] templis quasi i[n]
carceribus custodiuntur clausi: plumba
tis diutissime celsus migravit ad d[omi]n[u]m.
Corpus eius i[n] thyberim precipitatum
est quod a cl[er]ico ipsius nomine z opere
iusto collectu[m] z p[er]ductu[m] ad hortice
lum suu[m]: sepultu[m] est iuxta muros uia nu
mentana.

**In s[an]c[t]orum martyrum lucie z geminia
ni z s[an]c[t]e euphemie uirgis z martyris: z
s[an]c[t]i off[icij] plurimoz marty[rum]. Oratio.**

Presta d[omi]ne p[re]cib[us] n[ost]ris cu[m] exultatione
puentiu[m]: ut quoz die passio[n]is annua
deuotione recolim[us]: et fidei c[on]stantiam s[em]p[er]
sequamur. Per.

Lectio prima.

Impetratib⁹ dioclitiano et maximo iudicib⁹: ab ephrasio et megasio: passio sanctorum lucie et geminiani. Adserat autem beata lucia in uiduitate annos. xxxvi. Totius autem uire ipsi fuerant anni septuagintaquatuor. Que accusata a filio cuprepio quod christiana esset: iussit eam dioclitianus sibi adduci: et dixit ei. Audio quia reum illum crucifixum confiteris: et deos nostros derides. Nunc ergo si parata es uiuere: parati sunt et dii omnipotentes: ut eis offeras thura: ut possit tibi esse propitius et uiuas. Sancta lucia respondit. Nec sunt sibi propitius nec cultoribus suis. Nam mihi propitiabitur dominus meus iesus christus: propter amorem parata sum ignem uincula: et quas uolueris penas sustinere. Audiens dioclitianus perstantiam fidei eius: iussit eam trahi ad carcerem: ubi consolationem diuinam peremerit. Reducta autem iterum ante dioclitianum sedentem pro tribunali: extensa est gloriosa femina et fustibus diutissime uerberata. Et ecce subito terremotus factus est: et templum iouis ita sarrutum: ut nec lapis super lapidem edificij remanserit.

Lectio secunda.

Dioclitianus autem ollam ceteram ad duci fecit: eamque pice et plumbo impleuit: et in circuitu ligna aggregari et succendi: et sanctam luciam intra ollam demergi. Ubi sancta dei psallens triduo uiuit. Mittens uero dioclitianus qui renuntiaret ei: si tota iam in cineribus esset resoluta: Is qui missus fuerat nuntiavit imperatori quod absque ulla lesione uiueret. Tunc impius tanto miraculo nullo modo credendum christo incitatus: iussit ut onerata ferro et plumbo per ciuitatis plateas duceretur. Peruenit autem ante domum hominis prepotentis nomine geminiani: in cuius domo demonum simulacra innumera erant. Cumque sancta lucia domum ipsam pertransisset: subito columba alba uelut nix de celo super caput geminiani throno figurans crucem refulsit. Geminianus respiciens uidit sibi patere celum. Et statim

accipiens cursum peruenit ad locum ubi sancta dei torquebatur. Et prosternens se pedibus eius: cepit narrare quod uidit: et baptismi lauacrum expetere. Reducta est igitur beata lucia in carcerem.

Lectio tertia.

Erat autem quidam sacerdos pthasius nomine: cui nocte apparens angelus domini monuit: ut iret ad carcerem: et hominem geminianum: qui fontem salutis requirebat baptizaret. Qui cum euigilasset festinus abiit: et beatum uirum aqua salutaris lauit. Post tertium uero diem exhibitum est sancta lucia dioclitiano: et cum ipsa geminianus: de quo iam imperator audierat. Quos ille penis grauissime afflictos diuque tortos: tradidit eos cuidam puerissimo iudici: ut quod deerat peccatorum ipse suppleret. Qui primo iussit ceruicem eorum fustibus perfundi: et mox terremoto facto camera domus iudicarie cecidit: iudicem impium oppressit.

Lectio quarta.

Deinde sancti martyres exhibitum sunt primo ab ephrasio: sub quo et septuagintaquatuor martyrium impleuerunt: qui uisis miraculis que circa sanctos suos dominus operabatur crediderunt. Sic ipsissimus iudex per sanctorum horum martyrum necem a diabolo equum eius incitatus de lapideo ponte precipitatus est in fluium corpusque eius postea nullo loco repperit. Deinde beata lucia et beatus geminianus a megasio consulari uirgo arctari per laudabilem uictoriam martyrij gladio aduersi sunt: sub die. xvi. calendas octobris. Quorum corpora rapuit quidam mulier christiana nomine maxima: et ut decuit martyres sepeliuit.

Lectio quinta pro sancta euphemia.

Martale sancte euphemie uirgis martyrizata est sub dioclitiano imperatore pro consule autem prisco in ciuitate chaldeonia. Que deferente iniquissimo appelliano cum alijs septuaginta et nouem tradita est pro consuli prisco. Cui priscus: Honora te ipsam et generis tui dignitatem ne amittas et immola deo martiri. Beata

euphemia et quā suasioem ptenēs pecc
sui signaculo xpi muniens ipērita stetit.
Pulsus irat⁹ ut eam supare posset post
tormenta et carceres: et uerba et argu
menta rotarum: ignes ac pondera lapi
dum angularium: bestias et plagas uir
garum: secures et sartagine igneas adhi
buit. Ad ultimum i theatrum duci iussit
et leones et bestias ei laxari.

Lectio sexta.

Tunc beata uirgo fundens orōnes
ad dñm dixit. Tu dñe notus oib⁹
qui te inuocant fide pura et integra: susci
pe aiam ancille tue: sicut suscepisti sacri
cium pñs nri abrahe: ita digneris susci
pe sacrificium humilitatis mee: quod tibi
ob confessionē laudis tue immolat. Tūc
una solummō de bestiis accurrens mor
sum sancto corpori eius infixit: et ita ima
culatum spm uirgo deo reddidit. Veniē
tes autem mater eius theodora et philo
phion pater eius: curatum corpus eius
sepelierunt: quasi mille passus a ciuitate
calchedonia. Completum ē aut martyrū
ei⁹ die. xxi. mēsis septembris.

In scti matthei apli et euangeliste.

Oratio.

Beat⁹ euangeliste matthei dñe pñb⁹
adiuuemur: ut qd possibilitas nra
nō obtinet: ei⁹ nobis intercessiōe donet.

Per.

Lectio prima.

Beat⁹ matthe⁹ apl⁹ et euangelista
qui latine interpretatur donatus: q
etiam ex tribu sua leui sumpsit cognomē:
in qua ortus fuit: in latino autem ex ope
re publico nomen accepit: qui ex publi
canis electus fuit a dño: et translatus in
apostolatū. Hic scripsit in iudea euan
gelium litteris et sermonibus hebreis: in
itiā ab humana xpi natiuitate dicēs. Li
ber generationis iesu xpi filij dauid filij
abrahe: significans xpm descendentem
ex semine patriarcharum: sicut per spm
sanctum promissum est p pphetas. Is
etenim eundem redemptorem nrm natū
et passum annuntians: in similitudinē ho
minis animal primum comparat.

Lectio secunda.

Prius quidem in iudea euangeliza
uit postmodum in macedonia. Ve
rum cum se pararet transire ad ethiopiā
que ei in sortem predicationis aduenerat
patria lingua hoc ē hebreā euangelii cō
posuit: et ea que predicauerat compben
dens: Hic a quibus prof. ciscabatur ad
memoriam reliquit. Cūqz uenisset i ciui
tatem magnā eorum que dñ nabdaber
in qua erat rex nomine egyptus: filium
unicum eius a mortuis suscitauit: eūde
qz regem euz uxore et toto regno ad xps
conuertit: filiam quoqz eius ephigeniā
sacro uelamine consecrauit. Quāz cum
hyrtacus successor illius uellet suo cōiū
gio copulare ab aplo phibitus est.

Lectio tertia.

Tunc iratus rex hyrtacus iux alta
reubi corpus xpi ab eo fuerat cō
sectum misso spicatore q orantē aplm
expansis manibus a tergo pūctus: ictu
gladij feriens xpi martyrem fecit. Pas
sus ē beatissimus apl⁹ matthe⁹ i psida et
requiescit i montib⁹ parthorū. xi. calēdas
octobris. *Tres alie lectiōes de cōi euāge
listarum legunt. v. scti. iiii. aialia.*

Lectio scti euāgelii secundū mattheū.

In illo tpe. Vidit iesus hōiem sedē
tē i theloneo mattheum noie: et ait
illi. Sequere me. Et surgēs secutus ē eū.
Et rel. Omel scti abrosij epi. Lec. septia.

Mystica uocatio publicani: quē seq
dñs iubet: nō corpis gressu sed mē
tis affectu. Itaqz ille prius auara d mer
cedib⁹: dura de laborib⁹ piculifqz nauta
rum emolumenta conuertens: uerbo uo
catus: ppria relinquit: q rapiebat aliena.
Ac uile illud sedile destituēs: toto p dñz
uestigio mētis icedit: puiuij q qz magni
exhibet apparatus. Qui. n. domicilio
xpm recepit i tno: maxis delectatōib⁹ exu
berantiū pacificis uolūtati. Ita dñs libet i
gredit: et i e⁹ crediderit recubuit affectu.
S3 rursū accēdit inuidia pfidoz: et future
pene spes pfigurā. Epulātib⁹. n. fidelib⁹
et illo celoz recubētib⁹ regno perfidia
ieiuna torquebit. Sil' onidit qztū inisit i
emulos legis et grē: q illi q legē secquūt
n. n

ieiune mētis famē patiant̄ etnam. Qui
uero uerbū i interiorib⁹ aie recepit aliū
ti celestis ⁊ fontis ubertate recreati: esuri
re et sitire nō p̄t. Et iō q aio ieiunabant
murmurabāt dicētes. Quare cū publica
nis ⁊ peccōrib⁹ māducat ⁊ bibit: Serpē
tina uox ē ista. Deniqz hāc primam uo
cē serpēs emisit dicēs eue: Quid utiqz
deus uobis dixit: nolite māducare ex oī
ligno: **Lec. octaua.**

Quāto p̄is sui uenena diffundit: q
dicūt. Quid utiqz cū publicanis et
peccōrib⁹ māducat ⁊ bibit: An dñs cum
peccōrib⁹ māducādo ⁊ cū gētib⁹ n. phibz
nos iure p̄uuium dicēs. Nō egent qui sa
ni sūt medico: sed q male hñt. Nouū me
dicamētū nou⁹ magister aduerit: hoc de
terra nō pullulauit. Impudēs. n. ē crea
tura oīs h⁹ p̄fectōis. Venite oēs q icurri
stis peccōz uarias passiōes: utimini pere
grino medicamēto: quo uenenū serpētis
excludit: q nō solū passiōum abstulit cica
tricem: s; et cām diri uulneris āputauit.
Hoc. n. medicamētū nō famē iducit: sed
cibū aie submistrat. Venit. n. fili⁹ hominis
māducās ⁊ bibēs ⁊ dicūt: demoniū h⁹: ⁊
iō nō ē mēs n̄a ieiuna. Ieiunāt hī quib⁹
abest xps: bono ⁊qz merito ⁊ copijs egēt
At uero cui uix⁹ sua uolūtate sufficit: qui
sua recipit domo xpm p̄uuiū magnū ex
bibet. Nō ē bono ⁊ ope ⁊ spūale cōuiuiū
quo diues ppls eget: paup epulat. Et iō
iquit: ieiunare nō p̄t filij sponsi: quā diu
cū ill sit spōsus. Veniet āt dies cū aue
ret ab eis spōsus: ⁊ tūc ieiunabūt in illis
dieb⁹. **Lectio. ix.**

Quāto sūt illi dies qb⁹ a nob xps aue
retur: maxie cū ipse dixerit: uobis
cū ero usqz ad p̄sumatōem mūdi: Ipse
dixit. Nō reliquā uos orphanos. Certū
ē. n. q si nos reliquat salui eē neq̄amus.
Nemo tibi xpm potest auferre: nisi te illi
ipe auferas. Nō te auferat iactātia tua: n̄
te auferat arrogātia tua: nec tibi de lege
p̄sumas. Nō. n. uocare iustos uenit: sed
peccōres. Quō igr dñs iustitias dilexit:
neqz uidit dauid iustū derelictū: Aut q ē
ista eq̄tas: si iustus dereliquit peccōz af

liti: nisi itelligas q eos iustos dicit: qui
ex lege p̄sumāt: ⁊ euāgelij grāz nō requi
rant. Nemo āt iustificatur ex lege s; redi
mit ex grā. Est igr i lege iustitia s; nō est
p legē iustitia. Nā ipse apls hebre⁹ ex he
breis: secūdū legē phariseus: secūdū iu
stitiā q i lege ē p̄uersat⁹ sine querela: q gla
tur ex lege: q mibi iquit lucra fuerāt: hec
dixi pp xpm detrimta eē: hoc ē abiecit iu
stitiā ⁊ glam legis. Iustitia. n. legis sine
xpo uacua ē: q plenitudo legis ē xps. et
iō si ē i lege iustitia: n̄ ē tñ p legē iustitia:
ergo xps gratis ē mortu⁹. Adorn⁹. n. est
xps: ut ipleret iustitiā.

**In sanctorum martyrum mauritij ⁊ socio
rū eius. Oratio.**

Anue qsum⁹ oīpotēs de⁹ ut scōrū
martyr tuoz mauritij ⁊ socioz ei⁹
nos lenificet festiua solēnitās: ut quorū
suffragijs nitimur: eo ⁊ natalitijs glemur.
p.

Lectio prima.
In galliis ciuitate seduno loco a
gauno: scōz martyrum thebeorum
mauritij expij candidi uictoris inocētijs
⁊ uitalis cū socijs suis: q sub maximinia
no passi p xpo gloriosissime coronati sunt.
Et igitur beatissime passiōis eo ⁊ causā
breuiter loquamur: sub maximiniano q
romāe reipublice cū dioclitiano collega
iperiū tenuit: p diuerfas fere puicias la
niati aut interfecti sūt martyrum plurimi. I
dē nāqz maximianus erga deū celi pro
phan⁹ impietate suā ad extinguedū xpīāta
tis nomē armauerat. Si qui tunc consue
ri ueri dei cultū audebāt: sparsū usqz qua
qz militum turbis: uel ad supplicia uel
ad necē rapiebāt. Erat eodē tpe i exerci
tu legio militū: q thebei appellabāt. Le
gio āt uocabat q tūc sex milia ac sexcen
tos. lxxvi. uiros i armis habebat. Ibi in
auxiliū maximiano ab oriētalib⁹ p̄tib⁹
acceriti uenerant: uiri i reb⁹ bellicis stre
nui: uirtute nobiles: sed fide nobiliores.
Erga ipatorem fortitudie: erga xpm de
uotōe certabāt. Itaqz cū hī sicut ⁊ ceteri
militū ad dilaniādū xpīanoz multitudiez
destinarēt: soli crudelitatis mīsterium de
trectare ausi sūt: atqz h⁹ modi p̄ceptis se

obtemporatos negat. Maximianus non longe aberat. Nam se circa octo diebus itinere fessus tenebat.

Lectio secunda.

Igitur cognito thebeorum responso precipitata ira feruidus ob neglecta imperia: decimum quoque ex eadem legione gladio feriri iubet: quo facilius ceteri rebus certis fructu metu cederent. Reintegratisque mandatis edicit: ut reliqui persecutionem christi anorum cogant. Ubi uero ad thebeos de nuntiatio iterata peruenit: cogniti quoque et ab eis iungi sibi rursus executiones prophetas: uociferatio passim ac tumultus in castris aperit affirmantium nunquam se ulli in hoc tam sacrilega mysteria cessuros. His deinde de cooptis maximianus omni belua crudior: rursus ad ingenium seueritatem reddit: atque ipse ut iterum decimum eorum neci daret: ceteri nihilominus ad hec qui spernerent compellerent. Qui bus iussis denuo in castris, platis: segregatus est atque percussus qui decimum forte obuenerat. Reliqua uero se militum multitudo mutuo sermone instigabat: uti tam preclara ordine perficeretur. Incitamentum tamen maximum fidei penes sanctum mauritium fuit: primicerium legionis eius: qui cum exuperio ut exercitus appellat campiductore et candido senatore militum accedebat exhortando singulos et monendo: fidelium commilitonum et martyrum exempla ingerens.

Lectio tertia.

His itaque prioribus suis atque auctori ubi aiani beatissimi uiri: maximiani adhuc isania estuanti mandata mittunt: si cut pia ita et fortia. Adilites summi inquit imperator tui: sed tamen serui quod libere confitemur dei. Tibi militiam debemus illi in omnia: a te stipendium laboris accepimus: ab illo uite exordium suscepimus. Sequi iperitorem in hoc nequaquam possumus: ut auctorem negemus deum: utique auctorem dominum nostrum auctorem uel nostrum. si non ad tam funesta compellimur: ut offendamus: tibi ut fecimus hactenus adhuc parebimus. Sin autem ipsi parebimus: potiusque tibi. Offerimus namque in quem libet hostium manus: quas sanguine innocenti cruciare nefas ducimus. Dextere ipse aduersus ipsos pugnare ac inimicos sci

unt laniare: ipsos et concives nesciunt. De minimus nos per ciuib potiusque aduersus ciues arma suscepisse. Pugnauius semper per iustitiam per pietatem per innocentium salutem. Nec fuerunt nobis hactenus precia periculo. Pugnauius per fidem: quam quoque pacto perseruemus tibi: si hac deo nostro non exhibemus. iurauimus primum in sacramenta diuina: iurauimus idem in sacramenta regia. Nihil nobis de secundis credas necesse esse: si prima primum.

Lectio quarta.

Christianos ad penam per nos requiri iubet. Jam tibi ex hoc alii requirere di non sunt. Habes nos hic persequentes deum patrem auctorem dominum: et filium eius iesum christum credimus. Eadem laborum periculorumque nostrorum socios: nobis quoque sanguine eorum aspersis trucidari ferro: et tamen sanctissimorum commilitonum mortes et fratrum funera non fleuimus: non doluimus: sed potius laudauimus: et gaudio persecuti sumus: quia digni habiti essent pro domino deo eorum pati. Non nos uel hec ultime uite necessitas in rebellionem cogit. Non nos aduersus te imperator armauit ipsa saltem que in periculis est fortissima desperatio. Tenemus ecce arma et non resistimus: quia mori satiusque occidere maluimus: et interire innocentes quam noxi uiuere optamus. Siquid in nos ultra statueris: siquid adhuc iusseris: siquid admoueris: ignes: tormenta ferrum: subire parati sumus: christianos nos fatemur: persequi christianos non possumus.

Lectio quinta.

Quam hec talia maximianus audisset: obstinatusque in fide christi cerneret animos uiuorum: desperans gloriam eorum instantiam posse reuocare: una sententia interfici omnes decreuit: et rem perfici circumfusus militum agminibus iubet. Qui cum missi ad beatissimam legionem uenissent: stringunt in sanctos impium ferrum mori non recusantes uite amore. Cede ban itaque passim gladiis non reclamantes saltem aut repugnantes. Sed et depositis armis ceruices persecutoribus prebentes: et iugulum persecutori l' itectus corpore offerentes

Victor at martyr nec legiois eiusde fuit
nec miles: s; emerite ia militie ueteranus.
hic cum iter agēs subito icidisset i hos: q
passim epulabatur leti martyꝝ spoliis: at
q3 ab his ad pulescēdū iuitatus cū .plata
ab exultatibꝝ eam letitie cognouisset: dte
status puiuas: detestatuq3 puiuiū refugi
ebat.

Lec. vi.

R Equirētibꝝ q3 ne ꝛ ipe forsitan xpia
nꝝ esset. Christianū se ꝛ semp futurꝝ
eē respōdebat: ac statim ab irruentibus i
terfectꝝ. Ceteribꝝ martyribꝝ sicut morte
et honore pūctꝝ ē. Quid deide maximī
anū tyrānū sit cōsecutus breui colligere
placuit. Cū dispositis insidijs genero suo
pstatino mortē moliret: dephēso dolo a
pud massiliam captus ē. Nec multopost
strāgulatꝝ: teterrimoq3 supplicio affectꝝ:
ipiam uitam digna morte finiuit. At ue
ro beatissimoz martyꝝ corpa pꝝ multos
passiois eoz ānos: scō theodoro epō re
uelantꝝ: ꝛ i eoz honore basilica honeste
cōpōitur. S; ꝛ pꝝ multū tēpꝝ tñ inocētij
martyris mēbra rhodarius reuelauit: q
nō iō a sinu retro .pūlit: ut i gurgitis sui
pcellā demergeret: s; ut ceteris martyri
bꝝ sepultura uenerabilē sotiaret.

In sēlini pape ꝛ martyris. Lectio. i.

L Inus natiōe italus: de regiōe thu
scie: pꝝ herculiano sedit ānos. xv.
mēses tres dies. xij. Fuit at tpe neronis a
psulatu saturnini ꝛ scipronis: usq3 ad ca
pitonē ꝛ ruffū psules martyrio coronatꝝ
hic ex pcepto bꝝi petri pstituit: ut mulier i
eccliam uelato capite itroiret. hic fecit or
diatioes duas: epōs. xv. pbꝝos. xviij. q
et sepultus ē iuxꝝ corꝝ bꝝi petri i uaticano
sub die nono calēdas octobris.

In scōꝝ martyꝝ cypriani ꝛ iustine. Dio.

B Eatoꝝ martyꝝ cypriani ꝛ iustine
nos dñe foueat cōtinuata psidia: q3 non
desinis ppius itueri: quos talibꝝ auxilijs
pcesseris adiuari. p.

Lecno prima.

S Anctorum martyꝝ cypriani epī
ꝛ iustine: qui passi sūt sub diclitiāo
iperatore iudice eutellio. Justine pater
erat clusus apud ciuitatē antiochiā.

Qui uiam christiane religiōis a diacono
noie prelio audiētes baptizati sūt a sācto
epō optato. Virgo at iustina dñō seruicē
frequentabat eccliam. Agladius at qdam
scholasticus uidēs xgiem frequēter eun
tem ad ecclesiam exarsit ob amorem eiꝝ.
Et cū nullo mō posset ptingere ad eam:
rogauit cyprianum magum: pꝝtētiꝝ pol
licens: ut arte sua demones iuocaret: q
eam i amore eꝝ excitare posset. Cyprianꝝ
at magus uocatis demonibꝝ: cepit agere
ut uirginē xpī ei adducerent. Qui semel
bis ꝛ tertio ueniētes ad beatā iustinaꝝ nī
hil penitus apud illā suis deceptōibꝝ ua
luerūt: sed xpī signo repulsi: uicti recessē
rūt. Cyprianus uero cū illoꝝ xꝝtutem ad
uersus uirginēꝝ haud qcq3 ualuisse uide
ret dicit ad diabolū. Dic mihi quemad
modum uicti estis a uirgine xpiana: Qui
diabolus. Dicere tibi nō possū: nisi pꝝ
iures mihi. Cūq3 cyprianus illi iurasset
ait diabolus. Uidi signū crucifixi: ꝛ exti
mui. Cyprianus dixit. Ergo crucifixus
maior est te: Dicit ei diabolus. Etiam.

Lectio secūda.

A Udiens cyprianus uirtutē xpī: cō
tēnens uirtutem diaboli: ꝛ currēs
uenit ad epm antimum: ceciditq3 ad pe
des eius rogās ut doceat eū: ꝛ baptismo
xpī psecraret. Beatꝝ at antimꝝ epꝝ grās a
gēs deo: cathetizauit eum. Et reuertens
cyprianus i domū suā: oia idola pfregit.
Tūc rediēs ad eccliam: diligētꝝ xꝝbū salu
tis ascultare cepit. hora deide qua cathe
cuminī foras mittebāt i ecclia residens:
mōitus ē a diacono: ut cū reliquis cathe
cuminis egredere. Conuersus uero ad
diaconū dixit ei. Seruus factus sū xpī
ꝛ tu foras me mittis: Dicit ei diaconus.
Factus es pfectus seruus dei: Cyprianꝝ
dixit. Uiuat mihi xꝝs q demōes pfūdit:
ꝛ mihi misertus est: q3 nō exeo hinc nisi
pfectus fuero seruus xpī. Antianū dia
conꝝ beato antinio epō ea q dixerat ei cy
prianus. Qui secūdū ordinē istructū: bap
tizauit eū: ꝛ nō mltō pꝝ et diaconū ordia
uit. Qui doctrina ꝛ moribus plusq3 dici

possit exerceat miraculoꝝ gĩa pclarissime
floruit. Verũ nō mltō iteriecto tpe fact' ē
ep̃s: sc̃amq; iustina m̃em uirginuꝝ insti
tuit. Quoz uirtutē nō ferēs diabolus: p
satellites suos apud cutellū comitē ozien
tis egit: ut p̃bēderet cyprianus ep̃s ⁊ uir
go iustina. Qui p̃spectui uiculis ligati cū
fuiſſet adducti: comes dixit ad beatū cy
prianū: Tu es cyprianus doctor xp̃iano
rū: q p maleficia mltos errare fecisti: Be
atus cyprian' dixit: Aliqu' i p̃ditiōe dmo
nū posui mltos luxuriosos feci. Sed sal
uauit me deus p uirginē iustina: dum eā
p demonia tētare uellem: q̃ illa fide xp̃i p
oia uicit ⁊ tēpſit.

Lectio itia.

Comes iniqu' iussit sc̃m ep̃m p'hec
suspendi ⁊ exungulari: b̃tam uero
iustina p' alapas: crudis neruis imma
niter cedi: deinde sc̃m ep̃m i carcerē iclu
di: ⁊ sc̃am uirginē i domo cuiusdam ma
trone custodiri. Qui p' aliquot dies i p
sentia sui reductos i sartagine ferrea ius
sit torqueri: picē: adipē: ⁊ cerā d̃sup mini
stris ifundētib'. Et cū ibi laudē d̃ipotēti
deo diceret: athanasius sacerdos idoloꝝ
postulauit comitē dicēs. Jubeat claritas
tua: ⁊ i noīe deoꝝ uicā uirtutē xp̃ianoꝝ.
Et cū appropiquasset ad carthaginem:
erupit ignis ⁊ p̃supſit illum. Comes ac
ceptis tot miraculis: q̃ xp̃s in seruis suis
opabat' scripsit ipatoꝝi qd sup eis iuberet.
Qui rescripsit ut dirigeret nicomediam
⁊ ibi gladio ferirent. Perductis igit ad
locum decollationis uidit eos quidam
xp̃ianus theonicus: ⁊ accurrens oscular'
ē cyprianum. Qd cernens seruus cognat
us regis iratus egit: ut cum sc̃is cypria
no ⁊ iustina theonicus decollaretur. Et
iacuerunt corpora sanctorum proiecta
feris sex diebus insepulta. Quidam at
naute xp̃iani nocte rapuerunt ea: ⁊ nauī
gantes deportauerunt ad urbem romā.
Et matrona uenerabilis ruffina reueren
ter excipiens illa: sepeliuit ea in predio
suo. Passi sūt at. vij. calēdas octobris.

In sc̃oꝝ martyrum cosine ⁊ damiani.

Oratio.

PResta q̃sum' d̃ipotēs de': ut q̃ sc̃o
rū tuoz cosine ⁊ damiani natalitia
colim': a cūctis malis imminētib' eoꝝ it
cessiōib' liberemur p. d.

Lectio prima.

Aud egeā ciuitatē natale sc̃orum
martyrū cosine ⁊ damiani sub pse
cutione dioclitiani preside līſia. Hī uene
rabilī matre theodora geniti: sacris līs
eruditi: p̃fessione artis medici uirtutibus
clarissimi. Hoꝝ religiōem audiēs p̃ses
līſias misit apparitores q̃ eos adducerēt.
Quos aspiciēs iterrogauit ex qua puin
cia: aut q̃ eēt eoꝝ noīa. Beati cosinas et
damian' r̃iderūt. Ex arabia sum': noīa
nīa cosinas ⁊ damian': xp̃iani sum'. Sūt
nobis et alijs fratres. Antim' leont' cupre
pius. Quos misso officio: iussit sibi illico
p̃ses p̃itari: ⁊ cepit agere ut sacrificā
rent.

Lectio secunda.

Et cum nulla ratione fūdatos aīos
eoꝝ supra petrā xp̃m mouere pos
set: manib' ⁊ pedib' uictos iussit eos for
titer torqueri: deinde sicut erāt cōcathēa
ti in mari mergi. Quib' statim angel' dñi
affuit: ⁊ dirutis uiculis e pelago libauit.
Hec uidētes milites renūciauerūt p̃sidi.
Ille mox eis ad se reductis: docere me
iquit maleficia uīa: ⁊ ego sequar uos cōi
cās opib' uīs. Sc̃i uero respōderūt: xp̃i
ani sum': maleficia nescim': ⁊ i xp̃i nomie
maleficioꝝ uirtutē p̃tēnimus. Recepti s̃
iubēte preside i carcerē ⁊ sēquēti die p̃cō
sul sedens p̃ tribunali fecit copiosū ignē
parari: ⁊ beatos martyres de carcere p
ductos i medio iactari. S; orātib' factis
ignis uirtutē suā amisit.

Lectio tīa.

Tu p̃fectus p̃ses ⁊ q̃ circa mar
tyres dei puenerant magicis arti
bus designās suspēdi ac torqueri eos ite
rum iubet. Sed cum grato ⁊ hilari uul
tu supiores tormentis existerent: paratis
crucibus iussit ipius p̃consul gloriosos
martyres suspendi atq; extendi: ⁊ lapidib'
bus in cruce leuatos persequi. Sed cuꝝ
ictus lapidum iniacentes retorquerent:
p̃ses furore succēsus sagittis eos aggredi

nn 3

iussit: ut saltem leuiori uolatu ferrum eis
ifigeretur. Verum cum nec in aliquo sac-
tos lesissent: plurimi mittentium sagittas
uulneribus earum defecerunt. Cernens ita
q3 preses malitia suam uirtute diuina su-
perari gladio illos aduertit iubet. Bar-
tyrizati sunt at beati cosmas et damianus:
antim' leonti et euppis. xxvij. die mensis
septembris. Quorum corpora religiosi
uiri sepelierunt in loco uenerabili non longe
a ciuitate egea. Duorum aut fratrum cosme
et damiani memoriam: roma templo: per
claro ope nostri eorum edificato solenniter agit.

In dedicatione sancti michaelis archangelus.
Ad uespas an. Stetit angelus. cum reliquis
de laudibus. ps. Dixit dominus cunctis rebus. in fine
ps. Laudate dominum

Capitulum.

Significauit deus que oportet fieri cito lo-
ques per angelum suum seruo suo iohanni
q3 testimonium prebuit verbo dei: et testimonium
iesu christi quicquid uidit. **hym.** Tibi christe. ✠.
Stetit angelus iuxta aram templi. **ps.** Habens
turbulum aureum in manu sua. **Ad mag.**
Dum sacrum mysterium cerneret iohannes: ar-
changelus michael tuba cecinit: ignosce domine de-
us noster: quod aperis librum et soluis signacula eius
allcluia.

Oratio.

O Deus qui miro ordine angelorum mi-
nistria hominumque dispensas concede pro-
pitius: ut quod tibi ministrantibus in celo semper as-
sistitur: ab his in terra uita nostra muniat.

Per.

Ad matutinas. Inuitatorium. Regem ar-
changelorum dominum: uenite adoremus. **hym.** Tibi
christe. **In primo noc.** Locustum est mare et
extremum terra: ubi archangelus michael descende-
bat de celo. **ps.** Domine deus noster. ✠. Laudemus dominum
quem laudant angeli: quem cherubim et seraphim:
sanctus sanctus sanctus proclamant. **ps.** In domino confido.
✠. Ascendit fumus aromatum in conspectu domini
de manu angeli. **ps.** Domine quod habes. ✠. Stetit ange-
lus iuxta aram templi. **ps.** Dominus turbulum aureum
in manu sua.

Lectio prima.

In monte gargano uenerabilis me-
moriam beati archangelus michaelis:
ubi ipsius consecrata nomine beatus ecclesia: uili-
facta schemate: sed celesti premita uirtute:
uertice siquidem excelsi montis posita: de
eiusdem corpe saxa spelunce instar pre-
caua ostenditur. Est autem locus in apulie finibus:
ubi iter sinum hadriaticum et montes gar-
ganum ciuitas hypodis posita est: quod a me-
nibus ciuitatis ad duodecim milia: porre-
ctus in cacumine suo summo. Hanc uene-
randam toto orbe gestat ecclesiam. Que hoc
modo mortalibus cognita est. Quidam per
diuina nomine garganum: qui ex euentu suo mo-
ti uocabulum indidit: infinita multitudi-
ne pecorum pollebat. Contigit taurum
armenti gregis consortia spermentes: sin-
gulare incedere solitum: et ad extremum
redeunte pecore domum non reuerti.
Quem dominus per deuia queque inuenit
tandem in uertice montis
pre foribus cuiusdam assistere spelunce.
Quem cum sagitta appetisset: illa uelut
flamine uenti retorta eum a quo iactata est
mox reuersa percussit. Turbati ciues et stu-
pefacti quali fuerat res effecta: non enim
accedere propius audebant: consulunt episcopus quod
facto opus sit. Qui idcirco ieiunio tridu-
ano: a deo monuit esse querendum. **ps.**
Factum est silentium in celo dum committe-
ret bellum draco cum michael archangelo.
Audita est uox milia milium dicentium. salus
honor et uirtus omnipotenti deo. ✠. Adilia mi-
limum ministrabant ei: et decies centena milia as-
sistebant ei. Audita.

Lectio secunda.

Quo peracto factus michael appa-
ruit episcopo per uisionem dicens. Ego
sum michael archangelus: qui in conspectu
domini semper assisto: ipsius loci esse me cu-
stodem: atque omnium qui ibi geruntur in
spectorem hoc uolui indicio probari.
His reuelatione compertis: consuetudinem
fecerunt ciues. Hic domini preceptis sanctis inter-
cessorem poscere michaellem. Quas qui-
dem ianuas ibi cernentes: quarum una
australis que et maior erat aliquot gradi-
bus in occasum: gentibus adiri poterat.

Sz nec itra cryptam itare ausi: p forib⁹
quotidie oratioi uocabat. Interea nea
polite beneuictanos bello laceffere tetat.
Qui antistitis sui monitis edocti tridua
num ieiunium agunt. Et ecce nocte ipsa: q
belli pcedebat diez: adest in uisione fact⁹
michael apparens antistiti: Precel eo
ruz dixit exauditas: spopodit uictoriaz:
segs eis adfutur: Ad mox ueritas facti
demonstrat domum uictores reuersi: uo
ta dno gzarum ad templum festinant re
ferre. Uidentqz mane iux ianuam septē
trionalem instar pusterule pusille quasi
bois uestigia marmori arctius impressa:
agnoscuntqz beatum michaelē pntie
sue signū hoc uoluisse mōstrare: ubi po
stea culmen appositum: et altare ipositū:
ipsa ecclia ob signa uestigioz apodanea
euocata. Et p modū collatōe facta hypō
tini ad meridiē loci illi: bēi petri aplozū
picipis noie cōdūt eccliam. **Respon.**
Stetit angelus iuxta aram templi: hñs turibu
lum aureum i manu sua: et data sūt ei icensa mī
ta. Et ascendit fumus aromatum de māu an
geli in ppectu dñi. * In cōspectu angelozum
psallam tibi deus meus: adorabo ad templuz
scm tuum. et cōfitebor noi tuo dñe. Et.

Lec. tertia.

Iterum romano pontifice: et hypō
tino epō de psecratione illius loci
qñtib⁹. Ac ppterea triduanum ieiunium
cū ciuib⁹ celebrantibus: nocte ieiunij sup
ma: scs michael hypōtino epō p uisionēz
apparēs: monuit ut intraret eccliam: quā
ipse dedicauit: et missas iux morem ibi a
geret. Deum inquit erit ondere quō p
meipm locum psecrauerim. Adueniunt
mane cum oblatiōib⁹ et magna instantia
precum intrauit regiam australem. Et ec
ce longa porticus i aquilonem porrecta:
atqz illam attingens pusterulā: ex quā
uestigia marmore diximus ipressa: sed
priuqz buc uenirēt apparet ad orientēz
basilica pergrandis: q p gradus ascēdit.
Hec cum ipsa porticu sua qngentof fere
boies cape uidet: altare ueneranduz ru
broqz coopertum palliolo prope medi
um parietis meridiani ondens. Erat aut

ipsa domus angulosa: non in modum o
peris humani parietib⁹ erectis: sed istar
spelunce preruptis: et sepius eminētib⁹
aspata scopulis. Culmine quoqz petro
so diuerse altitudinis: quod hic uertice
tangit: alibi manu uix posset attingi. Cre
do docente archangelo dñm non orna
tum: sed cordis querere et diligere purita
tem. Nullus autem buc nocturno ē tpe
ausus igredi: sed auroza transacta matu
tinof ibidem decantant hymnos. Ex ip
so at saxo: quo sacra ptegitur edes: ad a
quilonem altaris dulcis et nimium lucida
guttatim aqua dilabitur quaz icole stillā
uocat. Ob hoc et uitreū uas eiusdem re
ceptui ppatum. Deniqz nonnulli p lōgal
februm flammās: hac hausta stilla cele
ri pfectim refrigerio potiunt salutis. In
numeris quoqz et alijs modis ibi crebro
sanant egroti: et multaqz angelice rāum
illuc potestati geri miracula comprobāt.
Sed nonullo p rōme: uenerabilis etiaz
bonifacius pōtifer: eccliam scī michaelis
noie pstructam dedicauit in summitate cir
ci cypatici: miro opere altissime porrec
tam. Unde et idem locus in summitate
sui pñēs eccliam inter nubes sit⁹ uocat.
R. In ppectu angloz psallā tibi: et adorabo
ad tēplū scm tuū: Et cōfitebor noi tuo dñe. *
Sup mīam tuā et ueritatē tuā: qm magnifica
sti sup nos nomen factū tuum. Et.
In secūdo noc. añ. Michael archāgele ue
ni in adiutorium populo dei. **ps.** Celi enar
rāt. **r.** Michael prepositus paradisi: quem
honorificant angelozum ciues. **ps.** Dñi ē fra
añ. Gloriosus aperuisti in conspectu dñi: p
pterea decorem induit te dñus. **ps.** Bñdica
dñm. * Ascendit fumus aromatum in con
spectu domini. **R.** De manu angeli.

Gregorius i moralib⁹. Lectio quarta.

Natura angelica et si ptemplatōi au
ctoiz inherendo in statu suo immu
tabilis permauet: eo ipso tamen quo cre
atura est in semetipsa uicissitudinez mu
tabilitatis habet. Mutari at ex alio i ali
ud ire ē: et in semetipsam stabilem non ēē
nn4

Una queqz. n. res quasi tot passib⁹ ad ali
ud tendit: quot mutabilitatis sue motib⁹
subiacet. Sola at natura icōprehensibil⁹
a statu suo nescit moueri: q̄ ab eo qd̄ sēp
idem est nescit immutari. Nam si ange
lorum substantia a mutabilitatis sue mo
tu fuisset aliena: bene ab auctore condita
nequaquā a reprobis spiritib⁹ a beatitudinis
sue arce cecidisset. Adire at oīpotēs deus
naturam summoꝝ spūum bonam: s; mu
tabilem condidit: ut q̄ pmanere nollent
reuerent: et qui i p̄ditōem p̄sisterēt tanto
in ea iam digniū: q̄to ex arbitrio starēt:
et eo maioris apd̄ dñm meriti fierēt: quo
mutabilitatis sue motū uolūtatis sue stu
dio uiuissent. *℞.* In cōspectu gentium nolite
timere. uos. n. in cordib⁹ uis adorare et timere
dñm. Angelus enim eius uobiscum est. *℞.*
Stetit angelus iux̄ arā tēpli hñs turbuluz au
reum in manu sua. Angelus.

Lec. v.

Quia ergo ipsa quoqz natura ange
lica est in semetipsa mutabilis: quā
uidelicet mutabilitatem uicit: per hoc q̄
ei q̄ semper idem est uiculis amoris alli
gatur: recte nūc dī. Ecce q̄ seruiunt ei s; si
sunt stabiles: atqz eiusdem p̄tin⁹ documē
tum mutabilitatis adiungitur: cum de a
postaticis spiritib⁹ subierit. Et i angel⁹ suis
reperit prauitatem. Ex quorum bene cā
iūritatis humane p̄sideratōem colligit
cum ilico subnectit. Quāto magis hi q̄
habitāt domos luteas: qui terrenum
habent fūdaritum p̄sumentur uelut ati
nea. Luteas qppe domos habitamus:
qz in corpora terrena subsistimus. Ex re
bus insensibilibus discimus: qd̄ de sensi
bilibus atqz intelligibilib⁹ sentiam⁹. Ter
ra nāqz aere secundatur: aer enim ex celi
qualitate disponitur: sic iūmentis homies:
hōibus angeli: archangeli uero angelis
presunt. Nam q̄ iūmentis hoies p̄sint:
et usu cernim⁹: et psalmiste x̄bis docēur q̄
ait. Oīa lubiecasti s; pedib⁹ ei⁹: oues et bo
ues uniuersas: insuper et pecora campi.
Ad angeli hōib⁹ presunt p̄ p̄phetaz testa
tur angelus dicens. Princeps regni per
sarum restitit mihi. *℞. i. s. o.*

Hic ē michael archangelus: princeps militie
angelorum. Cui⁹ honor prestat bñficia p̄p̄oꝝ
et oīo perducit ad regna celoz. *℞.* Archangelus
michael p̄positus paradisi: quē honouicat an
geloz ciues. Cuius honor.

Lectio sexta.

Quod uero angeli a superiorib⁹ an
gelorum potestatib⁹ dispensent: za
charias perhibet p̄p̄eta q̄ ait. Ecce age
lus qui loquebatur in me egrediebatur:
et angelus alius egrediebatur i occursum e
ius: et dixit ad euz. Curre et loquere pue
rum istum dicens. Absqz muro habitatur
hierusalem. Si. n. in ipsis officiis scōꝝ
spūū nequaquā potestates summe minima
disponerent: nullo mō hoc qd̄ hōi dice
ret angelus ab āgelo cognouisset. Quia
igitur cūctorum conditor oīa p̄ semetip̄s
t3: et tñ ad distinguēdum pulchre uniuersi
tatis ordine: alia alijs dispēsantib⁹ regit.
Nō inmerito reges angloꝝ sp̄s accipim⁹
qui quo auctori oīum familiari⁹ seruiunt:
eo subiecta apt⁹ regant. libet inquirere
si pax i sublimib⁹ summa retinet: qd̄ ē qd̄ p
angelū danieli dī. Ego ueni p̄p̄ sermōes
tuos: princeps at regni p̄faz restitit mihi
uiginti et uno dieb⁹. Et ecce michael un⁹
de p̄cipib⁹ prim⁹ uenit i adiutoriū mihi.
Et paulo p̄. Nūc reuertar ut prelier ad
uersus principē p̄faz. Cū at egredier
apparuit princeps grecoꝝ adueniens.
Quos inqz alios p̄cipes gētium nisi ā
gelos appellat. Quis sibi resistere exeū
ti potuisset. Que ergo cēpax i sublimib⁹
potest si iter ip̄os quosqz angelicos sp̄us
p̄liādī certamē agit: q̄ sp̄ p̄spectui uerita
tis assistunt. *℞. i. s. o.*
Uenit michael archangelus cū militudie ange
loꝝ: cui tradidit deus aīas scōꝝ: Ut p̄ducatur
eos i paradisu exultatiōis. *℞.* Emite dñe sp̄m
factū tuū de cel: sp̄m sapiētie et intellectus. *℞.*

In tertio noc. x. Angelus archangelus mi
chael dei nūtiūs de aiabus iustis allā allā p̄p̄.
Cātate. i. x. Data sunt ei incensa mīta ut ado
leret ea ante altare aureum: qd̄ ē āte oculos dñi
p̄p̄. Dñs reg. exul. x. Magna magnalia

de michael archangelo: q fortis i prelio fecit uictoria. *ps. Benedic. j.* In conspectu angelorum psallam tibi deus meus. *Re.* Adorabo ad templum factum tui et confitebor nomini tuo.

Secundum matthei

In illo tempore accesserunt discipuli ad iesum dicentes. Quis putas est maior in regno celorum. Et reliqua.

Sententia sancti hieronymi presbyteri.

Lectio septima.

Addete ne contemnatis unum ex pusillis istis qui credunt in me. Dico enim uobis quod angeli eorum in celo spiritus uident faciem patris mei: qui est in celis. Venit filius hominis saluare quod perierat. Sicut enim abscondit uos uel erudiendos infideles ac perfidos homines qui scandalum sunt corpori ecclesie dominus precepit: ita quoque monet ne quem ex paruulis: id est humilibus hominibus secundum seculum: qui simpliciter ac fidei credunt in dei filium contemnamus. *scilicet. n. non est contemni unumquemque* credentem in christo: qui non solum seruus dei: sed et filius per adoptionis gratiam nuncupatur: cui regnum celorum et sortium angelorum promittitur. Et merito addit dominus dicens. Dico enim uobis: quod angeli eorum in celo spiritus uident faciem patris mei qui in celis est. Quanta gratia circa unumquemque credentem in se dominum habeat: ipse declarat: cum angelos eorum semper uidere faciem patris sui qui in celis est ostendit. Etenim circa omnes credentes in christo angelorum magna est gratia. Beneque orationes eorum in celo angeli prestant. Unde illud ad tobiam a raphael angelo dictum est. *Quia orabas tu et iurabas tua sarras: ego obtuli memoriam orationis tue in conspectu domini.* Est etiam circa eos et firma angelorum custodia: quorum auxiliis unusquisque ab inimicorum insidiis liberatur. Nec enim posset tanta esse humana infirmitas inter tot et tantas hostis illius insidias: nisi sanctorum angelorum muniretur auxilio.

Responsorium.

In tempore illo surget michael: qui stat pro filiis uisum et ueniet tempus: quale non fuit: ex eo ex quo gentes ceperunt usque ad tempus illud. *scilicet.* In tempore illo saluabit populus tuus omnes qui iunctus fuerit scriptus in libro uite. Et ueniet.

Lectio octava.

Et autem angelos ad custodiam sanctorum dari propter nequitias spirituales: non solum ex presenti loco: sed etiam ex alijs testimonijs possumus agnoscere cum dicitur. Immittit angelus domini in circuitu timentium eum: et custodiet eos. Et iterum. Montes in circuitu eius: et dominus in circuitu populi sui. Unde et de beato petro legimus in actibus apostolorum. Forisitan angelus illius est. In apocalypsi autem. Non solum sanctorum: sed et finium custodes esse angelos legimus. Merito et scus heliseus iam cum intra domum ab hostibus obsideret dicens pueri suo. Quid faciemus domine? Respondens ait ad eum. Noli timere: quoniam plures sunt nobiscum quam cum illis. Uiderat enim ad auxilium suum: propter insidias hostium angelos aduenisse. Quos ut puer quoque illi uideret dominum deprecatus est dicens. Domini aperi oculos pueri huius ut uideat. Et uidit inquit exercitum et quadrigas: et turbam multam in montibus. Aduenerat enim ad defensionem helisei exercitus angelorum. In libris quoque machabeorum ad expugnandos inimicos frequenter populi defensione aduenisse angelos legimus. De hominibus itaque angelis: qui sanctis ac fidelibus hominibus ad gratiam uel ad custodiam dant in presenti loco dominus loqui cognoscitur dicendo. Dico enim uobis quod angeli eorum semper uident faciem patris uestri qui in celis est.

Responsorium.

Michael archangelus uenit in adiutorium populo dei. Stetit in auxilium pro animabus iustis. *scilicet.* Stetit angelus iuxta aram templi: habens turibulum aureum in manu sua. Stetit in. *scilicet.*

Responsorium.

Fidelis sermo et omni acceptione dignus michael archangelus: qui pugnavit cum diabolo gratia dei ille uictor in celis extitit. Et ille hostis antiquus patuit ruine magne. *scilicet.* Gaudent angeli: letantur archangeli: de michael dei nuntio. Et ille.

Lectio nona.

Quia igitur circa credentes in christo diuina dignatio sit. Ex hoc ipso cognoscimus: quorum angeli spiritus in celo in conspectu patris assistunt. Excubant enim per eis: et preest orationes et desideria sanctorum in conspectu dei. Quia propter fas est ut unum de pusillis in christo credentibus non pretemnamus: quos et ab angelis custodiri legimus: et quorum angelos faciem patris semper uidere scimus in celis. Multi enim christiani quousque despecti et humiles in seculo habentur: tamen apud deum magni sunt: habentes in se fidem ac timorem dei: secundum quod ipse dominus in apocalypsi manifestat dicens. Scio tribulationem tuam et iopiam tuam: sed diues es apud me. Quem ergo in hoc seculo iopem et pauperem dixit: apud se diuitem esse ostendit. Non rex apud illum nobilior: non pauper infirmior: non diues potentior: non dominus potior: non seruus deterior: sed omnibus equalis. omnibus iudex: omni bono deus et dominus est: secundum quod scriptum de eo legitur. Non enim miratur magnitudinem eius quod omnium dominus est: nec reuerentur personam aliam: quia pusillum et magnam ipse fecit: et equalis est illi cura omnibus. An non immerito et sanctus petrus in actibus apostolorum ita testatur est dicens. In ueritate conperi: quod non est personarum acceptor deus: sed in omni genere qui timet illum: et operatur iustitiam acceptus est illi. Et ideo non nobilitate eius quod aut diuitias miratur ille qui omnium dominus est. non paupertate preuenit: non natales despicit: sed omnibus creature equalis gratiam suam celestem largitur: et diuitibus et pauperibus: et dominis et seruis omni seruiet etati. unde dominus: unigenitus dei filius: et una mater ecclesia.

Ad laudes et per bonas. Antiphona.

Stetit angelus iuxta aram templi habens turibulum aureum in manu sua. **Psalmus.** Dominus regna. **Antiphona.** Dum preliaretur michael archangelus cum dracone: audita est uox dicentium salus deo nostro alleluia. Archange michael constitui te principem super omnes animas suscipiendas. Angeli domini domini benedicite in eternum. Angeli archangeli throni: et dominationes: principatus: et potestates uirtutes celorum: laudate dominum de celis

alleluia. **Capitulum.** Significauit deus. **Hymnus.** Libi sic sanctorum decus angelorum. Stetit angelus iuxta aram templi. **Antiphona.** Habens turibulum aureum in manu sua. **Ad beatitudinem antiphona.** Factum est silentium in celo dum draco committeret bellum: et michael pugnavit cum eo: et fecit uictoriam alleluia. **Psalmus.** Dominus. Deus qui miro ordine. **Ad inuicem capitulum.** Significauit deus. **Antiphona.** Stetit angelus iuxta aram templi. Habens turibulum aureum in manu sua. **Iuxta.** Gloria. Stetit. **Antiphona.** Ascendit fumus aromatum in conspectu domini. **Antiphona.** De manu angeli. **Orationem.** Deus qui miro.

Ad sextam capitulum.

Beatus qui legit et qui audit uerba prophetie huius et seruat ea que in ea scripta sunt tempus enim preest. **Rassoria breuia.** Ascendit fumus aromatum: In conspectu domini. De manu angeli. In conspectu. Gloria. Ascendit. In conspectu angelorum psallam tibi deus meus. Adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo. **Orationem ut supra.**

Ad nonam Capitulum.

Actum est prelium magnum in celo: michael et angeli eius preliabantur cum dracone: et draco pugnavit et angeli eius: et non preualuerunt neque locus inuentus est eorum amplius in celo. **Rassoria breuia.** In conspectu angelorum psallam tibi deus meus. Et adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo. Psallam tibi. Gloria. In conspectu. Adorate dominum alleluia. **Orationem.** Deus angeli eius alleluia. **Orationem ut supra.** **Ad uespas.** Stetit angelus. cum reliquis in fine. **Psalmus.** Confitebor tibi domine in toto corde meo quoniam audisti. **Capitulum.** Significauit. **Hymnus.** tibi christe. In conspectu angelorum psallam tibi deus meus. Et adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo. **Ad magnam.** Princeps gloriosissime michael archange esto memor nostri hic et ubique semper precare pro nobis filium dei alleluia: **Psalmus magnificat.** **Orationem ut supra.**

In s^ci hieronymi pbⁱ et p^ressoris: ecclesie
q³ doctoris.

Oratio.

O Eus q³ ecclesie tue iⁿ exponēdis sacris
scripturis b^en^e hieronymū glosu³
p^ressorē tuū: doctorē maximū et electum
p^ruidere dignatus es: tribue quesumus:
ut eiusdem p^ris suffragantibus meritis:
q³ ore s^ci et ope docuit: te adiuvante exer
cere ualeam³. p.

Lectio prima.

A Pud bethleē iude depositio s^ci
hieronymi pbⁱ. Hic nat³ ē iⁿ oppi
do stridonis: q³ dalmatie quōdam pan
nonieq³ cōfiniū fuit: p^re eusebio: uestem
xpi puer rome suscepit: ibiq³ lⁱis grecis
ac latinis: aprime erudit³ ē. P^ro q³ autem
omne mundanarum studium litterarū
adeptus est: probatissimorū quoq³ mo
nachorum habitum fratrumq³ imitatus
romane ecclesie postmodū pbⁱ ordia³.
Lūq³ per triennium p^rtinuum car³ accep
tusq³ a populis ueneretur: oīumq³ iu
dicio dignus esse summo sacerdotio de
cerneret. Quidam ex clericorum mona
chorūq³ ordinibus: p^r petulātia proq³
igluuie discurrentes ad effugādū urbē
hieronymum: q³ utroq³ eorum scribēs
uitiūz dep^rhēderat isidias paucū. Uex
ipse pp celorum regna: domum. parētes
fororem. cognatos. romam egressus de
reliquit: et hierosolymaz militaturus do
p^rgens. P^rimo ad gregoriū nazianzenum
tūc cōstātinopolitane urbis ep^m: supplex
docilisq³ discipulus accessit: ut s^ca³ scrip
turarum studiis erudiret. Inde iⁿ syriam
prexit: et iⁿ possessiōem enagri epⁱ aliq³tu
lū cōmoratus ē. Ad deserta loca deinde
ita let³ accit³ q³ accessit ut uolasse eū ma
gis q³ measse crederes. Quadriēniū ita
q³ iⁿ illa uasta solitudine: q³ exusta solis ar
doribus: horridum mōachis prestat ha
bitaculū exegit. Inde ad bethleē op
pidum remeauit: ubi prudens aīal ad p^r
sepe dñi se obtulit p^rmasurum. Biblio
thecam sane suam: quā sibi sūmo studio
ipse ediderat: oīūq³ librorū oīones quas
pene mēorāf retinebat: itez relegēs dies
ieiunans ducebat ad uespam.

Lectio secūda.

P Lures ad eū religiosorum: quib³
uite ei³ fama cōpta ē p^rtinus p^rfluxe
rūt: bonūq³ doctorem paruo adhuc sub
tugurio boni obseruauere discipuli. Nec
multo p^r cellulas ibi ob discipulo³ suorū
copiam: et pp frequentiaz aduētiūz ad
bethlemiticam portam q³ ad occidentem
p^rspicit: et egredientib³ ad septentriones
uidetur paruulum hitationis locellū cō
struxit. Quib³ nⁱsi b³ q³isue laborib³: he
braicam linguam atq³ chaldaicam: lⁱas
q³ hebreas didicerit: ut x³bis ei³ edicaz:
cum essez inquit iuuenis: et solitudis me
deserta uallarēt: icētiua uitio³: ardoreq³
nature ferre nō poterā. Quam cū creb^ris
ieiuniis fatigarem: mēs tñ cogitatiōibus
estuabat. Ad quam edomandam cuidā
fratri: q³ ex hebreis credidat me iⁿ discipu
lum dedi: ut post quintilianī acumina: et
ciceronis fluuiū: grauitatemq³ fronto
nis: et lenitatem plinij: alphabetum discē
rez: stridentia: hanelantiaq³ uerba medi
taret. Quid ibi laboris sumpserim: quid
sustinuerim difficultatis: quoties despa
uerim: quotiesue cessauerim: et p^retiōem
discendi rursus inceperim: testis est p^rsciē
tia mea. Armatus itaq³ fide: g^ramq³ xpi
adeptus: hebreorum uolumina que iⁿ ca
none p^rinentur: de hebreo iⁿ latinam lin
guam uertit: eaq³ pene omnia commē
tatus est.

Lectio tertia.

Ergo opera eius ualde util³ con
secta breuiter commemoremus:
scripsit uitam pauli monachi. Epistolaz
ad diuersos librum unum. Ad heliodo
rum exhortatoriā: altercatōem luciferi
ani et orthodoxi: chronicam omnimod³
hⁱstorie. In hieremiā et ezechielem ome
lias. xxviii. quas de greco iⁿ latinū uer
tit. De seraphin. de osanna. de frugi: et
luxurioso filio. d³ trib³ q³onib³ uetis legis.
omelias iⁿ cāticis cātico³z duas: aduersus
eluidiū d³ marie x³gitate p^rpetua. ad eusto
chiū d³ x³gitate seruāda. ad marcellā eplā
rum librum unum. Cōsolatoriā d³ mo^rte
filie ad paulam. In epistolam pauli ad
galathas commentariozū libros tres.

In eplaz ad titū libru unū. In epistolaz ad philomenā libru unū. In ecclāsten pmetarios. Questionū hebraicarū. In genesi libru unū. De locis libru unum. De hebraicoz noīum libru unū. De spiri scto didimi quē i latinū trāstulit librum unū. In lucā omelias. xxxix. In psalmis: a decimo usqz ad sextūdecimū tractatus vij. Captiuū mōachū. Vitam bñ hilari onis. Nouū testm grece fidei reddidit. Uet iux hebraicū trāstulit. Eplaz at ad paulā et custochiū icert^o ē nūer^o. Sexdecim pphetaz uolumia quattuor et septuaginta libros editos pmetatus ē. Inter has itaqz numerosas opis sui paginas cētū et. xxxv. uiroz illustriū ecclāsticos scriptozes a passione xpī usqz ad quartū decimū theodosij ipatoris annū in ordi nē digessit. Itē p iouinianū libros duos. Apologeticū ad pamachiū. In matthe um pmetarioz libros. iij. Encheridion i psalterio. Aduersus eluidiū qz pelagi um luculentissima uolumina edidit. De māsiōib^o quoqz filiorū isrlⁱ et alia qzplima ad edificatiōem ecclē catholice pietate p posuit. Tanta deniqz lassitudine fatigat^o ē: ut et i stratu suo iacens: funiculo trabe suspenso supin^o apphēso erigere: ut. s. of f cium m oasterij. put poterat exhiberet. Tandem p^o pfectā placitāqz deo puerfati onē: nonagesionono etatis sue anno apd bethleē oppidū i pace genuit pridie calen das octobris: duodecimo honorij impe ratoris anno: libros suos p qnquaginta et sex annos psecit.

Epla scti hieronymi ad paulā et custochi um.

Lectio quarta.

Quia ipossibile ē i sensū hoīs nō ir ruere moto medullaz calore: ille laudatur: ille pdicat^o beatus: q statim ut cepit cogitare interficit cogitatus: et allū dit eos ad petram: petra at ē xp̄s. Quo tiens ego ipse i heremo pstitutus et in il la uasta solitudine: que exusta solis ardo ribus horridum monachis prestabat ha bitaculum putabam me romanis inecē delitijs. Sedebam solus: qz amaritudie repletus eram horrebant sacco membra

deformis et squalida cutis situm ethiopis se carnis adduxerat. Quotidie lachry mas quotidie gemitus: et siqñ repugnā tem somn^o imminens oppsisset. nud hu mo uix ossa herentia collidebam. De ci bis uero et potu taceo: cum etiā languen tes monachi aqua frigida utantur: et coc tum aliquid accepisse luxuria sit. Ille igi ego q ob geenne metum tali me carcere ipe damnaueram: scorpionum tantum so cius et feraz: sepe choris intereram pu ellarum. Pallebant ora ieiunijs: et mē estuabat in frigido corpore. Et ante ho minem iam sua carne p mortuū: sola libi dinū icēdia buliebāt. Itaqz oī auxilio d fuit^o: ad iesu iacebā pedes: rigabam la chrymis: crine tergebā: et repugnātē car nem hebdomadarū iedia subiugabam.

Lectio quinta.

Non erubescō piteri i felicitatis mee miserā: qn potius plango me nō ēē qd fueri. Admīni me clamātem diē cre bro iunxisse cuz nocte: nec prius a pecto ris cessare uulnerib^o: qz rediret dñs icre pāte trāquillitas. Ipsam quoqz cellulaz meam quasi cogitatōuz meaz psciam p timescebā: et mihi met irat^o et rigidus solus deserta penetrabā. Sicubi pcaua ualliū. aspa mōtiū: rupiū prupta cernebām: ibi mee oionis loc^o: illic miserrime carnis er gastulum. Et ut mihi testis ē dñs: p^o mul tas lachrymas: p^o celis oculos inherētes: nōnūqz uidebat mihi iteresse agnibus angelorum: et let^o gaudensqz cātābā. P^o te i odorem unguentoz tuoz currem^o: Si at illi has sustinet tentatōes lididinū: q exusto corpe solis cogitationib^o oppu gnatur: quid patit^o puella q in delitijs ui uit: Nepe secūdū illd apli uiuēs mortua ē. siqd itaqz i me pōt ēē p silij: si expto cre ditur. Hoc primum moueo: hoc obte stor: ut spōsa xpī uinū fugiat p ueneno. Hoc aduersus adolescentiam prima ar ma sūt demonū. Nō sic auaricia quatit: iflat supbia: delectat ambitio. Facile his caremus uitijs. Idic hostis intus iclusus ē. Quocūqz pergimus nobiscū inimicū portamus. Uinū et adolescentia duplex ē

icēdium uoluptatis. Quid oleum flāme
adijciū? Quid ardēti corpusculo somē
ta igniū mīstramus? Paulus ad thotheū
scribit. Jam noli aquā bibere: sed modī
co utere uīno: pp stomachū tuū ⁊ frequē
tes tuas ifirmitates. **Lectio sexta.**

Ide quib⁹ causis uini potio ꝑceda
tur. Vir hoc stomachi dolor et fre
quēs meēt ifirmitas. Et ne nobis forsitā
de egrotatōib⁹ blādīretur: modicū ꝑcepe
pit ēē sumēdum. Medici pot⁹ usus cōsi
lio q̄ apli. l. apls medicus sit spual. Re
feram tibi mee ifelicitatis hīstoriā. Luz
ante ānos plurimos domo parentibus.
sorore cognatis: ⁊ qd̄ his difficult⁹ ē ꝑsue
tudine lautioris cibi: pp celoz me regna
castrasse: ⁊ hierosolymā militatur⁹ pgerē
bibliothecā quā mihi rome summo stu
dio ac labore ꝑfecerā: carere nō poterā.
Itaqz miser ego lecturus tiliū ieiunabā.
Post noctiū crebras uigiliās: p lachry
mas: quas mihi preteritoꝝ recordatio
peccōꝝ ex itimif uiscerib⁹ eruebat plato
sumebat ī manib⁹. Si qñ ī me metipsum
reuerfus ꝑphetas legere cepisset: sermo
horrebat ī cultus. Et qz lumen cecis ocul
n̄ uidebā: n̄ oclōꝝ putabā sed sol. Dum
ita me antiqu⁹ serps illuderet: in media
ferme quadragesima medullis īfusa se
bris corp⁹ iualisset exhaustū: ⁊ sine ulla
requie qd̄ dictu quoqz icredibile sit: sic ī
felicia mēbra depasta est ut ossibus uiꝑ
berent.

In festo sci remigij epi. Lectio prima.

Remis sci remigij epi ⁊ ꝑfessoris: ui
ri ꝑclarissimi: uirtutis ⁊ sanctitatis.
Hic gētem frācoꝝ idoloꝝ culturis dedi
tam ꝑuertit ad xpm: rege ipōꝝ sacro fon
te baptismatis ⁊ sacramtis fidei prius in
itiato. Septuaginta ⁊ eo amplius ī epātū
ānos expleuit. Hic iter cetera facta: puel
lam a morte corpis suscitauit.

In facti frāscij ꝑfessoris. Oratio.

Ous q ecclām tuā bēi frāscij meri
tis fetu noue plis āplificas: tribue
nobis ex ei⁹ imitatōe terrena despiciere:
⁊ celestiū donoꝝ sp ꝑticipatiōe gaudere
per. **Lectio prima.**

Pparuit gīa dei saluatoris n̄i di
ebus istis nouissimis ī seruo suo
francisco: quē ꝑ mīaz ⁊ lūiuz ī taz larga
dulcedinis benedictione ꝑuenit: qd̄ sicut
ex uite ipsius decursu luculēt apparet: n̄
solū de mūdialib⁹ tenebris eduxit ī lucē:
sed ⁊ ꝑfectis effecit uirtutū ꝑrogatiuis ⁊
meritis celebrē: nec n̄ ⁊ ꝑclar⁹ circa eum
crucis ostensis mysterijs īsigniē demon
strauit illustrem. Hic nīmīꝫ de uallis spo
letane partib⁹ de ciuitate assisij trahens
originem. primūqz iohannes uocat⁹ a ma
tre: deinde frāscij a patre. Moiatōis qui
dem ꝑne uocabulū tenuit: sed ⁊ rē mīni
mois nō reliquit: l. n. inter uanos fuerit
hoiū filios iuuenili etate nutrit⁹ iuanis:
⁊ ꝑ aliquale hīarum noticiā lucratīuis
mercationum deputat⁹ negocijs: supno
tū sibi assistente ꝑesidio: nec iter lasciuos
iuuenes ꝑ carnis petulātiā abijt: nec
iter cupidōs mercatoꝝ spauit ī pecuniā
⁊ thesauris. Inerat nāqz iuuenis frāscij
ꝑcordijs diuinis iclyta cū leuitate man
suetudinis: quedam ad paupēs miseratio
liberalis: q̄ secū ab ifātia crescens tanta
cor illius benignitate repleuerat: ut iam
euangelij non surdus auditor: oī ꝑopo
neret se petenti tribuere: maxime si diuī
num allegaret amorē.

Lect. secunda.

In ipso quidem iuuentutis flore
firma se dño sponsione ꝑstringens:
q̄ nūqz si possibilitas afforet petentib⁹
ꝑ amore dñi se negaret: dum ꝑmissuz
tam nobile usqz ad mortem seruare non
destitit: ad copiosiora ī deum dilectio
nis ⁊ gratie incrementa ꝑuenit. Veruz
licet hic iugiter ī corde ipsius diuin⁹ a
moris uigeret igniculus: ignorabat ad
huc adolescens curis terrenis implicitus
celestis allocutionis archanum: donec
facta manu dñi super eum: ⁊ castigatus
fuit exterius proluxi languoris grauedie
⁊ clarificatus interior sancti spiritus ūc
tōe. Corporeis postmodū uirib⁹ utiqz
resūptis: mēteqz mutata ī meli⁹: cū militē
quedā nobile quidem gñe: s; iopērebus

obuium ispato habuisset occursu gñosi
regis ⁊ paupis chrisi memor effectus:
tāta fuit erga uix pietate p̄motus: ut de
centia q̄ sibi de nouo pauperat idumenta
ōponeret: illūq; p̄in^o se nudato uestiret.
Nocte uero sequēti cū se sopori dedisset:
palatū speciosū ⁊ magnū cū militaribus
armis crucis signaculo isignitis: is p̄ cui^o
amore militi egeno subuenerat dignatā
sibi reuelatiōe mōstrauit: nec nō uisa oīa
sua fore militūq; suorū: si crucis xpi uexil
lum p̄stāter assumeret: sub asseueratiōis
certitudie repromisit. Extunc a publice
negociatiōis tumultu se subtrahens: soli
taria loca q̄rebat amica nemoib^o: i qui
b^o cū gemitib^o ienarrabilib^o icessant iten
deret p^o lōgam precū instantiam quā sibi
p̄fectiōis semitā a dño postulabat ostēdi
ad uotū exaudiri p̄meruit.

Lect. tertia.

Nā quippe dierum dum sic seque
strat^o oraret appuit ei xpi iesus uelu
ti cruci cōfixus: eidem tam efficaciter in
gerens euāgelicum illud. Qui uult ueni
re p^o me abneget semetip̄m ⁊ tollat crucē
suā ⁊ sequatur me: ut mētē ipsi^o intrinsecus
⁊ icēdiō dilectiōis adureret: ⁊ absctibio
cōpassiōis ipleret. Nā ⁊ ad p̄misse uisio
nis cōmunitū liq̄facta ē aīa ei^o: ⁊ memoria
passiōis xpi uiscerib^o cordis ipsius adeo
ip̄ressa medullitus: ut et crucifixi dñi pla
gas oculis mētis iterius quasi iugit̄ cer
neret: ⁊ uix exterius a lachrymosis gemit
ibus p̄tinere ualeret. Igit̄ cū iā p̄ dilecti
one chrisi iesu oēs sbam domus sue: qua
si nihil reputādo despiceret: thesaurū sēti
ebat se repisse absconditū: p̄ciosūq; mar
garite fulgorē: quorū desiderio tract^o sua
disponebat cuncta distrabere: diuinoq;
mercādi mō negociatiōez mūdānā i euā
gelicā cōmutare. Egressus itaq; semel
ad meditādū in agro: cum deambulare
iux̄ eccliam quādam sancti damiani: que
minabat p̄ nimia uetustate ruīnā: ⁊ istigā
te se spū eādē cā oīonis itraisset: p̄stratus
āte imaginē crucifixi: si modica fuit in o
rādo cōsolatiōis suauitate repletus.

Lectio quarta.

Quāq; lachrymosis oculis itende
ret i dñicam crucem: uocē de ipsa
cruce ad se quodā mō delapsam: corpo
reis audiuit auribus ter dicentem franci
sce: uade repara domum meam: que ut
cernis tota destruitur. Ad cuius stupēde
uocis p̄monitiōem mirificam: uir dei p̄i
mum q̄dem p̄fectus: deinde gaudio tad
miratiōe repletus: p̄tinus exurrexit: totū
se recolligēs ad p̄ficiēdum mandatū de
repanda materialis ecclē domo: l̄ p̄ci
palis itētiō xbi ad eā ferret: quā xps sui
sāguis acq̄siuit p̄cioso cōmercio: sicut eū
sp̄s scs edocuit: ⁊ ipse postmōz sibi fami
liaribus reuelauit. Ador cūctis ut pon
it p̄ xpi amore distractis ecclē p̄fate sa
cerdoti pauperculo ad ipsius reparatio
nē ⁊ pauperū usū pecuniā obtulit: et qd
eū ad tps secum morari p̄mitteret suppli
ciū req̄siuit. Acquiescente autem illo de
mora: sed timore parentum recusante pe
cuniā: uerus ille iam pecuniarum con
temptor in quādam fenestram pondus
metalli proiciens: abiectum uelut pulue
rem uilipendit. Sentiens āt ex hoc ad
uersum se patris p̄citatum eē furorem ut
ire locum daret: diebus aliquibus i qua
dam occulta fouea ieiunans orans et la
chrymans latuit. tandem sp̄uali quada;
completus letitia ⁊ uirtute indutus exalto
exterius fiducialiter prodijt: ⁊ ciuitatem
p̄stāter intrauit. Quēz cum iuuenes cer
nerent faciesqualidū ⁊ mente mutatum
ac per hoc alienatum putarent a sensu:
lutoq; platearum uelut stultūz ipeterent
⁊ clamorosis ei uocibus insultarent: Sa
mulus dñi nulla p̄sus fractus ac muta
tus iniuria: ut surdus in omnibus p̄tran
sibat.

Lectio quinta.

Pre oībus autem pater ipsius su
rens ⁊ fremens: tanq; si naturalis
esset miserationis oblitus: p̄tractum do
mi filium: uerberibus ⁊ uinculis cepit an
gere: ut dum eius per molestias corpus

attrectaret ad mūdi blāditias aīum iclia
ret. Experiētia tñ certa cognoscēs dñi fa
mulū ad q̄cūq; aspa, p xpo pferēda p: op
tissimū cum liquido cerneret: q̄ eū reuo
care nō posset: cepit eidē uehēmēter insi
stere: ut ep̄m ciuitatis una secū adiret: et
q̄ renūciaret ī manib⁹ hereditario iuri
patnax oīū facultatū. Ad qd̄ exequēdū
dñi seruius ultro se offerēs: mox ut puēit
corā ātistite: nec moras ē passus nec con
tatus de aliquo: nec exegit uerba nec
reddidit: qñ potius uestimēta sic cūcta:
q̄ et femozalia ipsa reiecit: totusq; coraz
astantib⁹ ut ebr⁹ spū amoze illi⁹ nudari
nō horruit: qui nudus ī cruce p nob pe
pēdit. Solus exide mūdi p̄ptor: a uicul⁹
trenax cupidinū: dū ciuitate relicta secu
r⁹ et liber laudes dño ī medio nemozum
gallica līgua cātaret: occurrētib⁹ sibi lato
rib⁹ magni regis p̄co nō timuit: nec a
laude cessauit: utpote q̄ uiator seminu⁹
et uacu⁹ erat: et aplico more ī tribulatiōe
gaudebat. Exinde totius humilitatis a
mator: ad obsequēdum leprosis se tran
stulit: ut dū miserabilib⁹ et abiectis perso
nis seruitutis iugo se subderet sui mūdi
q̄ p̄ptū pfecte pri⁹ dīsceret q̄ doceret.

Lectio sexta.

Et qdem cū pri⁹ eos sup oē hoīuz
genus horere soleret: diffusa ī eum
copiosius ḡa: corde tā hūili se illorum
mācipauit obsequiis: q̄ et lauabat pedes
et ligabat ulcera: et educebat putredinez
et saniē abstergebat. iauditi quoq; seruo
ris excessu ulcerosaz plagaz ruebat ī
obscula: os suum ponēs ī puluerē: ut sa
turatus obprobrijs: carnis supciliū legi
spū potestatiue subijceret: sui q̄ dñiū
hoste subacto domestico pacifice possi
deret. Igīt cū iam eēt ī xpi hūilitate fun
dat⁹: ac paup̄tate diues effectus: q̄q; nil
p̄sus h̄iet: repatiōi tñ ecclē iux datū sibi
e cruce mādatū: adeo sollicitē cepit intē
dere: ut et corp⁹ attritū ieiunijs onerib⁹ la
pidū subderet: et elemosynaz subsidia ēt
ab illis non abhorret deposcere: apud

quos psueuerat abūndare. Deuotōe quo
q; sibi assistēte fidelitū q̄ p̄clarā ī uiro dei
iam cepant nosce uirtutē: nō solū scī da
mian: uer⁹ et p̄cipis aplozum et uirginis
gloriosē ruinosas et derelictas refarciuit
ecclesias: ut q̄ p eum ī posterum dñs spū
aliē opari disponderet: sensibil foris ope mī
steriali p̄signaret. Nam instar reperate
triplicis fabricē: ipsius scī uiri ducatu: se
cūdū datā ab eo formā rām et doctrinaz
xpi triformiter renouanda erat ecclia: sic
et uox facta ad eū de cruce t̄tio replicans
de dom⁹ dei repatiōe mādatū p̄bulum
extiterat signum: et nunc ī tribus ab eo
īstitutis ordinib⁹ cernim⁹ eē cōpletum.

Lectio septima

Eccliarum itaq; trium cōsumato
iam opere: cum ī ea que uirginis
erat moraret assiduus: illius suffragantib⁹
meritis que precium p̄tulit n̄e salutis ui
am perfectionis inuenire p̄meruit: per ī
fūsum sibi diuinitus spm euangelice ueri
tatis. Nam cum una dierum inter mīl
sarum solennia legeretur euangelium il
lud: ī quo discipulis ad predicandum
missis: euangelica norma ī uiuendo p̄
scribitur: ne uidelicet possiderent aurū
l' argentum: nec ī zonis pecuniam: nec pe
ram deferrent ī uia: nec duas haberēt
tunicas: nec calciamenta nec uirgā: mox
ī huiusmodi uerborum auditu tāta eum
uirtute spiritus xpi gratia perunxit et ī
duit: ut ī formam uiuendi p̄fatam n̄
solum noticiā et affectu: uerum etiam ui
ta et habitu transformaret. Illico enī cal
ciamenta deposuit: reiecit baculum: pe
ram et pecuniam abdicauit. Unaq; con
tentus tunicula: dimissa corrigia pro cin
gulo funem sumpsit: omnem solitudinez
cordis apponens: qualiter audita p̄fice
ret: et apostolice rectitudinis regule se ip̄s
per omnia coaptaret. Deniq; spiritus
christi ui flammea totus accensus: cepit
ut alter helyas ueritatis emulatoz exi
stere: cepit et aliquos ad iustitiam p̄fectā
īducere: cepit et cetos ad p̄nias inuitare

Erant aut ipsius eloquia non iania nec risu digna: erat uirtute spiritus sancti plena: erat medulas cordis penetrantia: ut et uehementem stuporem audientes pertereret: et obstinatorum mentes efficacia uirtuosa molirent.

Lectio octaua

Innotescite etenim apud multos sublimi eius sanctoque proposito: tam ex doctrine simplicis ueritate quam uite: ceperunt ipsius exemplo uiri quidam ad penitentiam animari: et eidem relictis omnibus habitu uitae coniungere: quos et fratres minores uir humilis censuit appellari. Sane iam sanctum deo uocante summum senario: cum pius eorum pater et pastor locum solitudinis nactus in multa cordis amaritudine uitam deploraret adulescentie non sine culpa transactam: sibi quod ac proli quam in christo genuerat: ueniam postulari et gratiam: Excessiua quadam in eum superueniente letitia: certificatus est de remissione plenaria omnium delictorum: usque uidelicet ad nouissimum quadrantem. Raptus deinde supra se ac in quoddam lumen uiuificum totus absortus: que circa se ac fratres suos futura erant luculenter aspexit: sicut ipse per modum ordinis profectum et dilatationem per dei clementiam in primo fieri debere pronuntiatus: ad confortationem pusilli gregis familiariter reserauit. paucis admodum elapsis diebus quibusdam sibi coherentibus alijs cum iam ad duodenarium excreuissent: disposuit domini famulus cum illo simplicium cetui apostolice sedis adire praesentiam: ut praestentem sibi a domino normam uiuendi: quam et breui sermone prescripserat: suppliciter et instanter exposceret eiusdem sacratissime sedis auctoritate plenaria confirmari.

Lectio nona

Properante itaque ipso cum socijs iuxta propositum comparere conspectui summi pontificis domini. sancti innocentij eius: preuenit eum dignatione clementie dei uirtus et sapientia christi: suum per uisionem commonefaciendo uicarium: ut supplicanti pauperculo et placitum daret auditum

et benignum preberet assensum. Uidit namque in sonis pontifex ipse romanus Lateranensem basilicam ruine fore iam proximam: quam quidam homo pauperculus modicus et despectus proprio dorso submisso ne cadere sustentabat. Cum igitur in famulo dei suis comparente conspectibus sapiens contemplaretur antistes simplicis animae puritatem: mundi contemptum: paupertatis amorem: propositi perfecti constantiam: animarum zelum ignitumque uoluntatis sancte seruiorem: Vere inquit hic est ille qui opere ac doctrina christi sustentabat ecclesiam. Proinde ad ipsum precipuam extunc deuotionem percipiens: ac petitioni eius per omnia se inclinans: approbavit regulam. Dedit de praesentia predicanda mandatum: postulata tunc cuncta concessit: ac plura se concessurum in posterum liberaliter repromisit. Hinc exinde gratia superna sanctificus: sumique auctoritate pontificis: cum fiducia multa uersus uallem spoletanam iter arripuit: ut perfecti onis euangelice ueritatem: quam mente conceperat et perfectione deuouerat: facto incepto perficeret et uerbo doceret. Adoratioque cum socijs questione huiusmodi: utrum inter homines conuersari: an ad loca solitaria se conferre deberet. Cum per orationis instantiam diuini super hoc beneplacitum requisisset: superne relationis illustratus oraculo: intellexit se ad hoc missum a domino: ut christo lucraret animas: quas diaboli conabatur auferre. Ideoque magis omnibus quam sibi soli uiuere periclitandum esse cernens: recollegit se quodam tugurio de relicto secus assisum: ut ibi secundum sanctae paupertatis normam in omni religionis discipline cum fratribus uiueret: et uerbum dei pro loco et tempore populo predicaret. Factus igitur euangelicus preco: ciuitates circuebat et castra: non in doctis humane sapientie uerbis: sed in uirtute spiritus annuntians regnum dei: domino dirigente loquentem reuelationibus praeiis: et sermonem confirmante sequentibus signis.

In sanctorum martyrum sergi et bacchi marcelli et apulci.

Oratio.

Sanctorum martyrum tuorum nos domine sergi et bacchi marcelli et apulei beati merita persequatur: et tuo spiritui faciat amore feruere. p. d.

In sancti marci pape et confessoris. Oratio.
Exaudi domine preces nostras: et intercede te beato marco confessore tuo atque pontifice supplicationes nostras placari iube. Per.

Lectio prima.

Marcus natione romanus ex pie presbitero seduit annos duos menses octo dies. Fuit autem tempore constantini et nepotiani ac fecundus presbiter: ex die calendarum februarius: usque ad diem calendarum octobris. Hic constituit ut episcopi hostiensis qui preserat episcopos urbis palatio uteretur: et ab eodem episcopo urbis rome prescraretur: et constitutum de eodem ecclesiastico ordine fecit. Hic fecit duas basilicas: unam uia ardeatina ubi requiescit: aliam in urbe roma iuxta templum palatinum. Huius suggestionem obtulit constantinus augustus basilicam: quam cimiterium constituit uia ardeatina fundum rosarum cum omni agro campestri precium solidorum. xxx. In basilica in urbe obtulit hec. Datam argenteam pensam tredecim libras. xxx. amas argenteas duas penfantes libras. xx. Syphum argenteum unum penfatez libras. x. Calices mistrales argenteos penfantes libras duas. Coronam argenteam penfantez libras. x. Fundum antonianum uia claudia precium solidorum. xxx. Fundum bacchanas uia appia precium solidorum. xl. Et terminum et terminos duos. Fundum oream uia ardeatina precium solidorum. xl. et terminum. Hic fecit ordinationes duas per mensem decembrium presbiteros. xxv. diaconos. vij. episcopos per diuersa loca numero. xxvij. Qui et sepultus est in cimiterio balbine uia ardeatina: pridie nonas octobris: et cessauit episcopus dies. xx.

In sanctorum martyrum dionysii rustici et eleutherii. Oratio.

Omnis qui nos hodierna die beatus dionysium martyrem tuum uirtute constantie in passione roborasti: quique illi ad predicandum gentibus gloriam tuam rusticum et eleutherium sociare dignatus es: tribue nobis quesumus: ex eorum imitatione

per amore tuo prospera mundi despiceret: et nulla eius aduersa formidare. p.

Lectio prima.

Apostolus parisiis natale sanctorum martyrum dionysii episcopi: eleutherii presbiteri: et rustici diaconi. Qui beatus episcopus a pontifice romano in gallias directus: ut predicandi opera populo a fide christi alienis exhiberet: tandem parisiis ciuitatem deuenit. Et per aliquot annos factum opus fideliter et ardentem executus: a prefecto fescenino sifinio persequutus: et cum eo sanctus presbiter eleutherius: et rusticus diaconus gladio adiutus si martyrium propleuerunt.

In sancti calixti pape et martyris.

Omnis qui nos respicias ex nostra infirmitate deficere: ad amorem tuum nos misericorditer per sanctorum tuorum exempla restitua. p.

Lectio prima.

Calixtus natione romanus ex patre demetrio de regione urbe rauenatium: seduit annos. v. menses duos dies. x. Fuit autem tempore macrini et heliogabali: a consula tu antonini et alexandri martyrio coronatus. Hic constituit ieiunium die sabbati quater in anno fieri frumenti: uini et olei: secundum prophetiam. Hic fecit basilicam transthyberiam: hic fecit ordinationes. v. per mensem decembrium. presbiteros. xvi. diaconos. iij. episcopos per diuersa loca numero decem et nouem. Qui sub persecutione alexandri imperatoris martyrii gloriam adeptus est.

Lectio secunda.

Postquam enim palmatius consul cum omni domo sua baptizauit: et senatorem simplitium ac domum eius atque felicem cum uxore sua blanda: quam a paralisi curauit: et ipsi de ipsi ab alexandro occisi uniuersi gloriam martyrii persecuti sunt: sed et per quem calepodius presbiter eius gladio martyrium sumpsit: tunc et beatus calixtus papa ab alexandro: et diutissime fame cruciatus: et quotidie sustinens: atque prohibentem neque ad eum ueniret. Si uero aliquis uenire noctu auderet: persequens occideret. Qui cum multis diebus esset in custodia uenit ad eum calepodius puerum et consolabatur eum dicens. Firmus esto per quem corona tua iam perfecta est.

Lectio tertia.

Erat aut ibi miles qdā noie priuanus
ulcerib⁹ plen⁹: q dolorib⁹ p⁹tinuis
cruciabatur. Hic misit se ad pedes scī ca
lixti: rogās ut sanaret eū ab ulcerib⁹ et do
lorib⁹ suis. Quē mox sanctus pōtifer ab
ulcerum dolore ac feditate simul et ab in
fidelitate i noie scē trinitatis baptizati
curauit. Qd audiēs alexander ipm qdē
militem fecit plumbatis deficere: beatus
uero calixtum p fenestrā domus p⁹cipita
ri et ligato ad collum eius saxo i puteum
demergi: et cum p rudera tumulari. P⁹
dies uero decē et septē p⁹b⁹ eius austerius
cū d⁹cis noctu ueniēs leuauit corp⁹ eius
et sepeliuit i cemiterio calepodij uia aure
lia: sub pridie idus octobris. Et fecit aliud
cemiteriū uia appia ubi mlti sacerdotes
et martyres regescūt: qd appellat usqz in
hodiernū diē cemiteriū calixti: et cessauit
epatus dies sex.

In facti luce euāgeliste. Oratio.

Interueniat p nobis qsum⁹ dñe s⁹a
ctus tuus lucas euāgelista: q crucis
mortificationem iugit i suo corpore p tui
nois honore portauit. Per.

Dictionym⁹ i libro illustru uitor. Lec. i.

Lucas medic⁹ antiochēsis: ut eius
scripta idicant: greci sermōis non
ignarus fuit: sectator apli pauli: et ois ei⁹
pegrinatiōis comes. Scripsit euāgeliz
de quo idem paulus. Adisim⁹ iquit cum
illo fratrem: c⁹ laus i euāgelio p omnes
ecclesias. Et ad colossenses. Salutat uos
lucas medic⁹ carissim⁹. Et ad timotheuz.
Lucas ē meū solus. Aliud quoqz edi
dit uolumen egregium: qd tituli aplicaz
actionū pnotat. Cui⁹ historia usqz ad biē
niū rome cōmorātis pauli puenit: id est
ad quartū neronis annū. Ex quo intelli
gim⁹ i eadē urbe libru eē ppositū.

Lectio secunda.

Situr de laudib⁹ pauli et tecele et to
tā baptizati leonis familiā it scrip
turas apocrifas pputemus. Quale eniz
ē ut idiuidu⁹ comes apli iter cetas ei⁹ res
hoc solū ignorauerit. Sed et terculian⁹
uicin⁹ illoz tpm refert: p⁹b⁹m quēdam in
asia disputatiōe pauli apli puctū apud

ioannem: q actor esset libri et p⁹ssum
se hoc pauli amore fecisse loco excidisse.
Quidā suspiciat quotiescūqz paulus in e
pistolis suis dicat: iuxta euāgelii meuz:
de luce significare uolumie: et lucam nō
solū ab aplo paulo didicisse euāgelii: q
cū dño i carne nō fuerat: sed et a ceteris
aplis quos ipse quoqz i p⁹cipio uolumi
nis sui declarat dicens. Sicut tradiderūt
nob q a p⁹cipio ipi uiderūt et mistri sue
rūt sermōis. Igūt euāgelii sicut audierat
scripsit. acta uero aploz sicut uiderat ipse
p⁹posuit. Sepult⁹ ē p⁹stātino ad quas
urōē. xx. p⁹stātini āno ossa ei⁹ cū reliquiis
audree apli trāslata sunt.

Lectio t⁹ia.

Lucas hebraice: latine p⁹surgēs siue
pse eleuās: q d⁹ elucanus: euange
lista eruditissim⁹ i sermōib⁹ grecis: arte
medic⁹: natione syrus. Scripsit in grecia
euāgelii theophilo epo iniciano a sacer
dotali spū dicēs. Fuit i dieb⁹ herodis re
gis iude sacerdos noie zacharias: ut o
stenderet christū hostiā fuisse effectum p
salute mūdi: et i aduētū ei⁹ obmutescere
sacerdotiū iudeoz et p⁹phetiam cessare.
Ipse est enim aplice p⁹scriptor historie:
quē pleriqz tradūt p⁹selitū fuisse: et hebre
as lras ignorasse. Hic qdē p uituli my⁹sti
cū uulū: xpm p nobis p⁹dicat imolatus.
Uñ merito i siltudie aialiū boui cōpar.
Hic tñ fuit pauli discipulus et idiuidu⁹ co
mes pegrinatiōis ei⁹. Qui ab incūte pueri
tia castissim⁹ fuit. Et euāgelice p⁹dicatiōis
opus exercuit: seruiēs dño sine crimine.
Nā neqz uxore habuit neqz filios. Obijt
āt septuagesimoquarto uite sue āno: et
sepult⁹ ē i bitiniā plen⁹ spū scō. Cui⁹ ossa
regnāte p⁹stātino i p⁹stātino poli sūt trāslata.
C⁹ natalitiū celebrat. xx. calēdas nouēb⁹.

In scī illariōis abbat. Lectio. i.

Llariō ortus ex uico tabatha qui
circiter qnqz milia agaza urbe pa
lestine ad austrum sit⁹ ē. Cū parētes hiet
idolis deditos: rosa ut d⁹ de spinis flori
it: A qbus missus alexandriā: grāmāte
tradit⁹ ē. Ibiqz qstū illa patiebat etas:
magna igenij et mox documēta prebuit:

i breui car^o oib⁹ ⁊ loquēdi arte ignarus.
Adq³ his ma⁹ est oib⁹ credē i dño iesu:
totaq³ illi uolūtas i ecclia cōgregatiōib⁹
erat. Audiēs at⁹ tūc celebre nomē antoni⁹
qđ p^o oēs egypti p^olos ferebat: icēsus uisē
di cū studio prexit ad heremū. Et statim
ut cū uidit mutato p^ostino habitū: duo
bus mētib⁹ iuxta cū māsit: p^oplāf ordi
nē uite eius: moxq³ grauitatē. Quaz cre
ber i oīone. q³ hūil⁹ i fuscipiēdis fratrib⁹:
seuerus i coriipiēdis alacer i exhortādis
fratrib⁹ esset: ⁊ q³ cōtinētia cibiq³ ei⁹ af
peritatē nulla ūq³ frāgeret ifirmitas.

Lect. secunda.

Ruerus at⁹ cū qbusdā mōachis ad
p^oiam: parētib⁹ iā defūctis: p^otez sbe
sub p^ote paupib⁹ largit⁹ ē: nihil oīo sibi se
uās. Erat at⁹ tūc āno x. xv. Sic nudus ⁊
armat⁹ i xpo solitudinem igressus ē: sacco
tū mēbra cooptus ⁊ pellitiā hīs empen
ditem: quā illi bea⁹ antoni⁹ p^oficiscē de
derat: sagūq³ rusticū: qndeci tū caricas:
p^o solis occasū comedēs. Igit⁹ a sextode
cimo āno usq³ ad uicesimū etatis sue an
nū: estus ⁊ pluuias breui tuguriūculo de
clinauit: q³ iunco ⁊ carice texerat: structa
deinceps breui cellula: que usq³ hodie
pmanet: latitudine pedum. iij. altitudine
pedū. v. hoc ē statura humiliore. Porro
lōgitudine paulo āpliore q³ eius corpus
culū patiebat: ut sepiēbū poti⁹ q³ domū
credere.

Lect. tertia.

Quapillū seml⁹ i āno die pasce totōdit
Sup nudā humū i stratu iūneo us
q³ ad mortē cubitauit: sacco quo seml⁹ fu
erat idur⁹ nūq³ lauās. Nec mutauit alte
rā tunicā nisi cū p^oior penit⁹ scissa esset.
Scripturas quoq³ sactas memoriē tenēs:
p^o oīonē psalmos quasi deo p^oite recita
bat. A uicesimo primo āno usq³ ad uice
simū sextū trib⁹ ānis dimidiū lētis sextari
um: madesactū aqua frigida comedit: ali
is trib⁹ panē arridū cū sale ⁊ aqua. Por
ro a. xxvij. usq³ ad tricesimum: herbis a
grestib⁹ ⁊ uirgultoz quorūdā radicibus
crudis sustentatus ē. A tricesimo at⁹ prio
usq³ ad tricesimūqntū sex uncias ordea
cei pāis: ⁊ coctū modici olus absq³ oleo

i cibo habuit.

Lectio quarta.

Sentēs at⁹ caligare oculos: ⁊ totum
corpus i petigine ⁊ punicea quadā
scabredine p^ohi ad supiorē uictū adiecit
oleū. Et usq³ ad sexagesimū itū uite sue
ānū hoc p^oinētie cucurrit gradu: nil extri
sec⁹ aut pomoz aut legumis: aut cuiusli
bet rei gustās. Sic dū se uideret corpe d
fatigatu: ⁊ p^oiquā putaret iminere mor
tē. A sexagesimo quarto āno usq³ ad oc
togesimū pane abstīnuīt incredibili seruo
re mētis: ut eo tpe quasi nou⁹ accederet ad
seruitutē dñi: quo solent ceteri remissi⁹ ui
uere.

Lectio quinta.

Febat at⁹ ei d farina ⁊ p^ominuto ole
re forbiciūcula cibo ⁊ potu uix. v.
untias appēdētib⁹. Sicq³ p^oplēs ordinez
uite: nūq³ ate solis occasū: nec i diebus fe
stis: nec i grauiissima ualitudine soluit ieiū
niū. Igitur potētissimus i miracis: ⁊ scī
tate icōpabil: octogesimo etatis sue āno
cū absens eēt esit⁹ q³ cū sp familiarissie co
lebat: quasi i testamētū uicem māu. p^opria
scripsit eplām: oēs diuitias suas ei dereli
quēs: euāgeliū. f. ⁊ tunicā saccinā: cucul
lum ⁊ palliolū. Jamq³ modic⁹ calor te
pebat i pectore: nec p^oter sēsūm qeāz uiuū
bois superat: ⁊ tñ aptis oculis loquebat.
Egredere qd times: Egredere aīa quid
dubitas: Septuagita p^oppe ānis seruisti
xpo: ⁊ mortem times: In hec xba exala
uit spm. Statiq³ humo corpus obrutus
ē: q³ sic oēs ipe q³ ad egrotatē uenerant ad
iurauit: ne pūcto qdē hore p^o mortem ser
uaretur.

Lectio sexta.

Quod p^o q³ palestine scs uir esit⁹
audiuit prexit cypzum: ⁊ simulauit
i eodēse uelle hitare hortulo: ut diligēti
custodia suspitōem tolleret acollis: ⁊ cu
igenti sue uite piculo p^o. x. ferme menses
corp⁹ ei⁹ furatū ē. Ad i regiōem palestina
deferēs totis monachoz ⁊ oppidorum
turbis p^osequētib⁹: i ātiq³uo mōasterio cō
didit: illesis tunica: cucullo: ⁊ palliolo: et
toto corpe quasi adhuc uiueret integro:
tātisq³ fragrātē odorib⁹ ut delibutū ūguē
tis putaretur.

In scōz chrysfanci z darie. Dio.

Batorz martyzz tuoz dñe chrysci z darie qs adsit nob ozo: ut quos ueneraur obsego corū piū iugit expiamur auxiliū. p. d.

Lectio prima.

Pollemius illustrissimus uir alexandrie urbis honoratus: prim⁹ ad urbem romam cum filio suo chrysfacto uenit: a romano senatu suscept⁹ ē: z magnis honorib⁹ a numeriano impatore illustrat⁹: cathedrā i curia romana suscepit. Hic at filiu suū unicū noie chrysfanti: oib⁹ liberalib⁹ studiis tradidit. Erat enim ardētis igenij: ita ut oia qcuqz ei ab oratorib⁹ aut philosophis fuisset tradita capti ai fortiter retineret. Cui reuera prudentie: cuiusqz fuerit intelligentie rerum exitus docet. Nam uniuersa librorum uolumina cum animo curiosi⁹ discuteret: ad euāgelicos apices puenit: z figēs curiositatē sue cursum ad semetipm ait. Tam diu te docet chryscē p libroz tenebras curaz tuarū frena laxare qdū ad lumē pūgere ualeas ueritatis.

Lectio secunda.

Hec secū quotidie aio inuolūtū: z qd tidie xpī famulos regredi: occurrit q diceret nosce quēdā carpophoz noie uirū p oia eruditū christianū z scm: s; p secutiōis atrocitate seuiēte: i quadā mōtis spelūca collocatū: uix posse a paucissimis ac fidelissimis uisitari. Audiens hec chryscē cepit eē seruētior: z genib⁹ referētis suis precib⁹ aduolūt⁹: ēt cū lachrymis postulare: ut ad ei⁹ noticiā mereret pūci re. Sit puidēte deo qd ei⁹ fidei desiderū flagitabat. Et pūciēs ad scz carpophoz qnte regiōis pbm itra paucos mēses oibus diuinis lris ibuit: z ita cepit eē diligēter instrui: ut statim p. vij. dies baptismi sui iesū xpī filiū dei uoce publica pdicaret.

Lectio tertia.

Tunc affines ei⁹ uiri nobiles z potētes compbēdētes pīem ei⁹ pollemiū cepērūt arguere eum dicentes. Periculo pīmonij z capitis tui iste iuuenis q deos deasqz nīas uociferat clamorib⁹ uanis: dicitqz nescimus xpī uerum dñi esse. Quem si audierit impator: ista profe

quētem nec tibi poterit nec nob eē cōsul tum. Quis. n. audeat ista psumere nisi q se aut sine rege l sine lege romana agere credat impune: Tūc irat⁹ pī ei⁹ pollemi⁹ fecit eū i tenebroso z squalido loco claudī: z uestpiniis horis paruissimo cibo refici. Hoc at uir dei chryscē magis ad excitatiōem sibi qz ad suppliciu dicebat i ferri. Lūqz hoc factum publica pfabulatio detexisset: dicit pī ei⁹ un⁹ ex audietib⁹. Si filiū tuū ab hac usurpatōe conaris eripe: magis eum delitiis z uoluptatibus occupa: z cuiuscūqz elegātissime atqz prudētissime pūgio trade: ut cum didicerit eē maritus obliuiscat eē xpīan⁹. Nā istas tenebras z afflictiones quas ad supplitiū illi te credis inferre ad laudez xpī z peptuam glām sibi extimat euenire.

Lectio quarta.

Audies hec pollemi⁹ iubet triclīniū uestib⁹ sericis strata parari: ipz quoqz auferēs de squalida illa z tetra hitatiōe induit euz uestib⁹ pīciosis: z ponens eum in triclīniō: elegit quīqz pulcherriāf agines ex ancillis suis: z accuratissimis uestib⁹ z ornāmētis composuit: z siml eas cum chryscō constituēs: iussit quōtidiana pūiuiā affluentissimis dapib⁹ exhiberi. Puellis at intermiatus est dicēs. Nūi cum iocis uīs z amplexibus ab intēdōe xpīanitatē sepeaueritis: diuersis uol sciam interire supplitijs.

Lectio quinta.

Situr inter hec ludibria: uir dei immobilis aio z delitias quasi sterco ra ptemnebat. Puellas at uirgines quasi uipas phorebat. Jacebat at i oīone immobilis z amplexus earum z oscula quasi sagittarū icus scuto sue fidei excipēs: clamabat ad dñm dicens. Exurge dñe i adiutorium mibi: dic anime mee sal⁹ tua ego sum. Quis. n. istam pugnaz a diabolo excitatam uincere preualet: nisi tua p eo fuerit dextera dimicata: Errat q se putat castitatē pfectā suis nīib⁹ optinere: nī si. n. tuo ibre fuerit exticta flāma libidis: nō pōt aius uenire quo pgit. Igit post hec ceterinus pfectus cum cogeret eum

ad sacrificandum: simul cum beata maria
 & gregis: quia uir dei ut sibi coniugio coplaret
 adducta: iam ad fidem christi peruenit: et diuersa
 diceret et audiret: iussit sanctus christus equi
 leo ignem suspendi. Quia ipse erat equuleo
 christi ligna omnia comminuta sunt: uicula et
 uniuersa dirupta sunt. Lapidem quoque qui erat
 ad latera eius extitit. Qui mitteret ma
 nu ad sanctam mariam stupebant nervi eorum: et
 per doloribus gemitu cordis reddebant.

Lectio sexta.

Uides itaque hec celeriter profectus ue
 hementer expauit: et cursu rapidio
 sissimo ad imperatorem peruenit: cuncta que
 gesta fuerant enarrauit. Tunc numerianus
 non uirtutibus diuinis hec sed maleficiis im
 putans: iussit eos duci in uiam salariam: atque in
 arenario deponi simul christi et mariam:
 et uiuos trahe lapidibus obui. Tunc beatus
 sum christus cum beata maria dponitur
 in foueam: psalmis hymnis et orationibus
 insistens. Factaque est passio societas san
 guinis: sicut fuerat et mente coniuges: et quasi in
 uno lectulo ita in una fouea atque in una uo
 luntate perdurantes: simul perirent ad coro
 nam.

In sancti euaristi pape et marty.

Lectio prima.

Euaristus natione grecus: ex patre iu
 deo: nomine iuda: de ciuitate bethleem:
 sedit annos. xiiij. menses. vij. dies duos. Fu
 it autem tempore domitiani et nerue et traiani a
 consulatu ualentis et ueteris usque ad gallum
 et barduam consules: martyrio coronatur.
 Hic titulos in urbe roma diuisit per uias: et
 septem diaconos ordinauit: qui custodirent episcopum
 predicantem per stilum uicinis. Hic fecit ordina
 tiones tres per mensem decembrium: per dies. vij. dia
 cones duos: episcopos per diuersa loca nume
 ro. v. Qui et sepultus est iuxta corpus beati petri
 in uaticano. vij. calendas nouembriis: et cessa
 uit episcopus dies. x. et nouem.

In sanctorum apostolorum simonis et iude. Dio.

Quis qui nos per beatos apostolos tuos
 simonem et iudam ad agnitionem tui no
 minis uenire tribuisti: da nobis eorum gloriam
 sempiternam et perficere celebrare et celebra
 re perficere. Per.

Lectio prima.

Simon chananeus ad distinctiorem si
 monis petri dicitur: de uico galilee cha
 na: ubi aquas dominus mutauit in uinum. Ipse
 est qui in alio euangelista scribitur zelotes. Si
 mon autem hebraice: latine interpretatur audiens.
 zelotes: id est chananeus zelo dei seruens: par
 ti cognomine petri: et similis in honore: cui
 in sorte predicationis egyptum aduenit. Per quem
 circūquaque christi euangelium predicauit: demum
 per martyrium iacobi ex presbitero omnium apostolorum
 hierosolymitane ecclesie episcopus est ordinatus.
 Quam cum per annos plurimos rexisset et centesi
 mum atque uigesimum annum ageret: tempore
 bus traiani imperatoris cum apud hiero
 solymam atticus consularis haberetur: accusa
 tur ab hereticis tamquam christianus. Qui cum
 ab attico consulari tentus esset: multis suppli
 ciis per plurimos dies afflictus est: ita ut eti
 am iudex ipse cum amicis suis de eius patien
 tia miraretur. Ad ultimum uero iubet eum
 filii quam dominus protulit passionem uitam finire: om
 nibus qui aderant nihilominus et ipso iudice
 mirantibus: ut centum et xx. annorum senex crucis
 supplicium protulisset. Passus est autem die
 .v. calendarum nouembrium: quo et die fe
 sti beati iude coapli eius filii honore cele
 bratur.

Lectio secunda.

Iudas qui interpretatur perfector: iacobi fi
 lius: qui alibi appellatur lebe: figuratum
 nomen habet a corde: quod nos diminutiuum cor
 culum possumus appellare. Ipse in alio euange
 lista theodore scribitur: quem ecclesiastica tradidit
 historia. Missus edessam ad abagarum regem
 huiusmodi. Dominus et saluatoris nostri
 iesu christi diuitas: cum per mirabilium uirtutum opera
 per omnes locum celebraret inuicem tam de uici
 nis quam de peregrinis et longe positis per im
 mediatum et cure uirtutibus inuitabat: si qui precipue
 morbi alicuius egritudine laboraret. Unde
 et rex quidam abagar nomine gentis ultra eu
 phraten posite: principatum nobili tenens:
 morbo quodam corporis irremediabili quod
 tum inter homines tenebat. Qui cum de nomine
 iesu et de mirabilibus uirtutibus eius audisset: sup
 plex ei per epistolam facit exorari. Missusque ad
 eum nuncio: petiit hominem diuini morbi
 uiculis quibus tenebatur absolui. Sed ad presen
 tiam quidem a domino corporis eius cura differat: dignum

tn efficit scripto eplē saluatoris. In qua
fil' et p'mittit ei: q' nō multo post desidiū
sui p'seqret effectum. Deniq' p' resurrecti
onē atq' ascensioem dñi ad celos: missus
ē ad eum thadeus apl's ex commonitio
ne diuina ad edessam ciuitatem euange
lista et predicator uerbi dei: q' a dño pro
missa fuerant impletur. Iste ē thade' fra
ter dñi: q' i mesopotamia atq' in iseriori
b' pōti euāgelizās efferas et idomitas gē
tes quasi beluarū naturas scō dogmate
mitigabat: et fidei dñice subiugabat. Se
pultus ē in erichto armenie urbe: cui festi
uitas celebrat. et calēdas nouēbris.

In uigilia dñi scōz. Ad uespas. an.
Uidi turbā magnā cū rel. de laudi. ps. Di
xit dñs. cū reli. In fine ps. Laudate dñs
ōes gētes.

Capitulum
Ecce ego iōānes uidi alterū angelū
ascēdētem ab ortu solis: habetē
signum dei uiuū: et clamauit uoce magna
quattuor angelis qb' datum ē nocere t're
et mari dicēs: nolite nocere t're et mari ne
q' arborib' quoadusq' signemus seruos
dei nři i frōtib' eoz. **hym.** Epē redēptor dñi
um. **Letamini i dño et exultate iusti.** Et
glāmini oēs recti corde. **Ad mag.** Angeli
archāgeli throni et dñatōes: p'cipat' et pote
states: vtutes celoꝝ: cherubin atq' seraphin: pa
triarche et pphete: scī legis doctores: apli oēs:
xpī martyres: scī cōfessores: v'gēs dñi: anacho
rite: scīq' oēs itercedite p nobis. **ps.** Magni.

Oratio
Omnipotēs sempitēne de': q' nos oī
um sāctorum tuoz merita sub una
tribuisti celebritate uenerari: q's: ut dñe
ratā nobis tue p'pitiatōis abundātiā: mul
tiplicatis intercessorib' largiaris. p.

Ad matutinū. Inuitatorium.
Regē regū dñm: uenite adorem'. Quia ipse ē
corona sāctorum oīum. **ps.** Venite exulte.
hym. Epē redēptor dñi.

In pamo noc. P'ouit dñs uiam iustoz
q' in lege et meditatur die ac nocte. **ps.** Beati
uir. **Adir.** ficauit dñs scōs suos et exaudiuit
eos clamātes ad se. **ps.** Cum iuocarem. **ps.**
Admirabile ē nomē tuū dñe: q' glā et honore
coronasti sāctos tuos: et p'stituisti eos sup opa

manuū tuarū. **ps.** Dñe dñs nři. **Letamini**
i dño et exultate iusti. **Et glāmini oēs recti**
corde

Lectio prima.

Legimus in ecclesiasticis historiis:
q' scs bonifacius: q' quartus a bea
to gregorio romane urbis epātum tene
bat: suis p'cib' a phoca cesare impetrauit
donari ecclesie christi templum rome:
q'd ab antiq's pātēon ātea uocabat: q'z
hoc quasi simulachrum oīum uideret eē
deoz. In quo eliminata oī spurcitiā: scē
ecclesiam sancte dei genitricis atq' oīū mar
tyrum xpī: ut exclusa multitudine demo
num: multitudo ibi sāctorum a fidelibus
in memoria bēret: et plebs uniuersa in ca
pite klāz nouēbrū: sic i die natal dñi ad
ecclesiam i honore omnium sanctorum
p'secratā pueniret. Ibiq' missarum solē
nitate a presule sedis aplice celebrata: oī
b' q'z rite p'sectis un' q'q' i sua cū gaudio
remearet. Ex hac ergo p'suetudine sancte
romane ecclesie: crescēte religione xpīana
decretū ē: ut i ecclesijs dei q' p orbē terrarū
lōge lateq' p'struāt: honor et memoria oī
um scōrum quā prediximus haberetur:
ut qcqd hūana fragilitas p ignorātiāz ul
negligētiāz seu p occupatōem rei secula
ris i solēnitate scōrū min' ple pegisset: in
hac sācta obseruatione solueretur: quate
nus eozū patrocinijs p'tecti ad superna
poloz gaudia puenire ualeam'. **Rafio.**
In dedicatōe templi decābat p'p'is laudem.
Et i ore eoz dulcis resonabat son'. **ps.** Sūdata
ē domus dñi supra vīcem mōtium: et uenient
ad eā oēs gētes. Et i ore.

Lectio secunda.

Nos ergo fratres carissimi i omniū
primordijs sāctorum noiare: lauda
re et glorificare p'decet eū q' cūctos cōdi
dit scōs: p' quē facta sūt oīa: p' quē cuncta
subsistūt elemēta: cui' maiestas nec icipit
nec desinit i seculū: ut merito oē p'cipiū
ac finis creature noiatur. Un' p' quēdam
prudētē dicitur. Dis sapia a dño deo est
et cū illo fuit semp: et ē āte euū. Altitudiez
celi et latitudiem terre: et pfundum abyssi
q' dimēsus est: Arenam maris: et pluuię

gitas et dies seculi quod dinuerunt. Ipse solus inuestigare: metiri ac dinumerare bec oia potest: quod celi ambitu sua circuit sapientia: profundu abyssi sua penetrat virtute. Et egregius ille uerificator dei sapias oia posse atque nosse considerat dicens. Qui stellas numeras: quare tu noia solus. Signa: potestates: cursus: loca tempora: nosti. Cuius principium atque uirtutem inuestigare super modum esse humanu: apostoli spiritu sancto proutis promouebat dicens. *Altitudo diuinaru sapie et scie dei: quod incomprehensibilia sunt iudicia eius: et inuestigabiles uie eius.* Quis enim cognouit sensum domini: aut quod consiliari eius fuit. Aut quod prius dedit illi: et retribuet ei. Quia ex ipso et per ipsum et in ipso sunt oia: ipsi honor et gloria in secula seculorum amen.

R. Uidi dominum sedentem super solium excelsum et eleuatum: et plena erat ois terra maiestate eius. Et ea que sub ipso erant replebant templum. Seraphin stabat subter illud sex ale uni et sex ale alteri. *Et.*

Lectio ista.

Beata dei genitrix et semper uirgo maria templum domini: sacrarium spiritus sancti: uirgo ante partum uirgo post partum: proutis diei solennitatis cum suis uirgibus expers nullomodo credenda est: quod dei populum faciendo: monebat spernere perituri luxuriam seculi: a lenocinio mortalis nature declinare: carnis pudicitiam cum uirginitatis honore: intra cordis hospitium obseruare. eaque omniu uirtutum regina: fructu salutis perpetue: sociam esse agelorum suis affirmabat exemplis: ita ut innumerabilis utriusque sexus multitudo eius sequatur uestigia: et relictis copulationibus nuptiarum: spretoque liberos procreatione: spolioque in celis esse penni mente actu: habitu et gestu applicari maluerint: orationibus istantes: ieiuniis adherentes: uigiliis sacras adamantes elemosinas sectantes: pauperes recreantes: nudos uestientes: infirmos uisitantes. in tribulatione gaudentes: in uerbis calumiosis: in iuriosis patientes: in augmento sue passionis humiles: in dono rerum temporalium deo gratias agentes. His omnibus et his similibus per desiderio regni celestis: et propter spem eterne retributionis ardentissimo amore indeficienter atque libenter insistent. Et sic in caritate dei ac

primorum amore perseuerantes deo soli uisum finire gaudentes. *Responsorium.*

Sancta et immaculata uirgitas: quibus te laudibus offeram nescio. Quia que celi capere non poterat tuo gremio protulisti. *Benedicta tu in mulieribus: et benedictus fructus uentris tui. Quia quem.*

In secundo noc. r. Domine qui operati sunt iustitiam habitabunt in tabernaculo tuo: regescent in monte sancto tuo. *ps.* Domine qui habitabit. *r.* Hec est generatio querentium dominum: querentium faciem dei inacob. *ps.* Domini est terra. *r.* Letamini in domino et exultate iusti: et gloriamini omnes recti corde. *ps.*

Beati quoque. *r.* Exultent iusti in prospectu domini. *R.* Et delectentur in leticia.

Lectio quarta.

Quia superna celorum regna spiritibus angelicis ad laudem et gloriam atque honorem sui nominis ac maiestatis in perpetuum merito ordine collocauit: de quibus plura loquere pertimescimus: quia soli deo scire est quod uel quemadmodum eorum in nobis inuisibilis absque portione seu diminutione: in sola sui puritate consistat natura. Sed tantum nouere esse angelorum ordines ad dei iudicia ac misteria preloquenda: testante sacro eloquio cognouimus: quorum principatus atque potestates subtiliter ac mirabiliter dei omnipotentis nutu designantur. Alii ex illis ad nos in mundum missi futura predicando proueniunt. Alii ad hec sunt constituti: ut per eos signa et miracula frequenter fiant. Alii subiectis angelorum spiritibus prefati: atque eis ad explenda diuina mysteria disponendo precipiuntur. Alii mira potentia ceteris preminet: pro eo quod eis ad obediendum alia angelorum agmina subiecta sunt. Alii uero tanta diuinitatis gratia replentur: ut in eis deus sedeat: et per eos sua iudicia decernat. Alii tanto perfectiori scientia plenius sunt: quanto claritatem dei uiciniorem contemplantur. Alii ita deo coniuncti sunt agmina angelorum: ut inter hec et deum nulli alii spiritus interfiant. Tantoque magis ardent amore: quanto subtilius claritatem diuinam aspiciunt. Talibus ut diximus a primordio incipientis uite beatorum spirituum diuinitatibus superna celorum regna a deo conditore in perpetuum mirabiliter collocata subsistunt. *His omnibus*

fratres carissimū tam decoris ac deo dilec-
tis angelorum agnib⁹: b⁹ diei solenitatē
credimus esse psecratā. Sed ecce dūz ce-
lestium ciuiū secreta rimamur: supra mo-
dum nre fragilitatis digressi sumus. Ta-
ceamus interim de secretis celestib⁹: sed
ante oculos pditionis igitur peccatorum
maculas: ut ad eos de qb⁹ loquimur per-
uenire ualeam⁹. *R.* In pceptu angelorū psal-
lam tibi. Et adorabo ad templū sanctū tuum et
cōfitebor nōi tuo dñe. *R.* Sup mīa tua et uci-
tate tua: qm magnificasti sup nos nomē sanctū
tuum. *Et.* **Lectio qnta.**

Adhuc tñ aliqd de hac tā pulchra
ac preclara fctiuitate loq icipiam⁹
q nō solū ut predixim⁹ angelorū spibus
uey et factis oib⁹ qui i trā sūt ab exordio
mūdi pcreari honorabilr pūta cōsistit.
Ex quib⁹ fuerūt pūarche uiri religiosi in
uita iua: pīes pphetarū et aploz: quoz
memoria non relinqt: et nomē eoz ma-
net i etnū: q deo digni iuēt sūt: fīd pcla-
ri: hospitalitate precipui: astuti i scū: sapi-
entes i ope: reb⁹ secularib⁹ locupletes: re-
patores orbis atqz recreatores: iusticia i
lignes: lōganimes i spe: obediētes i pcep-
tis: creduli i pmissiōib⁹: iūceptores āge-
lorū effecti: facie ad faciē deū uidētes i cō-
silio prudētes: i prelio uictoriosi: statū mū-
di regētes: sceptrū regni obtinētes. Quo-
rū perij posteritas nō cessauit quoaduf-
qz xp̄s ex eoz germine p utēz itacte uir-
ginis: q ē spes oīum gētum natus i mū-
do coruscādo apparuit: et primatū totū
orbis: atqz monarchiā capiēdo retiebat.
Hos seqi elec. iō pphetarū: cū qb⁹ locu-
tus ē de⁹: et oñdit illis secreta sua: ut q uē-
tura erāt quasi pntia spū scto illumina-
ti agnoscere atqz enunciare potuerint.
Principes pplozū uentura predicādo
facti: alij itra uterum. alij in pueritia. alij
in iuuetute. alij i senectute deo cogniti: et
scī facti: iuēti sunt fide pleni: deuotione
fūmī: industria solertes: excellenti igenio
pdiū: exercitandē disciplie istructi: sca-
meditatiōe assidui: metuqz mortis intre-
pidi: uerberauerūt tyrānos: sacrilegos i
terfecerūt. **Responsum.**

Præcursor dñi uenit de quo ipse testatur. *Mat-*
lus maior iter natos mulier ioāne baptista *R.*
Hic ē ppheta et plusqz ppheta: de quo salua-
tor ait. Nullus

Lectio sexta

Hic athlete dei electus concordat
duodenus aploz nūerus: quos pri-
mis miraculorum uirtutibus ad cōponē-
dum noue fidei fundamentum. Erigen-
dūqz adhuc tenere statum ecclie: proui-
dentia diuina ex oib⁹ quos capiebat mū-
dus elegit: ut i oēs trā son⁹ eoz pdicarōis
exiret: et in fines orbis terre eozum proce-
derent uerba. Qui uero uinec id est xp̄s
tanqz palmites adheserūt: quozū fructus
in sempiternum pmanens non marcessit:
quibus ipse dñs locutus est dicēs. Vos
estis lux mūdi. Nō pōt ciuitas abscondi
supra mōtem posita: neqz accēdūt lucer-
nam et ponūt eā sub modio: sed sup can-
delabrum: ut luceat omnib⁹ qui i domo
sūt. Sic luceat lux ur̄a coram hominib⁹:
ut uideant opera uestra bona: et glorifi-
cent pīem ur̄m qui in celis est. Et iterū.
Im non dicam uos seruos sed amicos:
qz seru⁹ nescit qd faciat dñs eius. Vos autē
dixi amicos: qz oīa qcūqz audiui a pīe
meo: nota feci uobis. Et qd cūqz ligare
uoluissent sup trām: ligatū esse et in celis:
et qd cūqz soluere uoluissent super terram:
solutum esse et in celis pmissit. Et itēz cū
uenissent ad iudicādū seculū: eos sup se-
des duodeci eē sessuros: et secum iudica-
tuos orbē terre pdixerat. Talib⁹ ut cre-
dim⁹ patronis hec dies subiecta dclara. *R.*
Isti sūt q uiuētēs in carne plātauerūt ecclē
sua sanguine suo: nō sūt de terris corpa eoz se-
parata. Quoz menta sūt i celis coequata. *R.*
In oēm trā exiuit son⁹ eoz: et i fines orbis tē-
rē vba eoz Quozum.

In tertio noc. añ. Time dñm oēs scī eius:
qm nihil deest timētib⁹ eum. ecce oculi domi-
ni super iustos: et aures eius ad preces eozū.
ps. Bñdicā dñm. *añ.* Dñe spes factoz et tur-
ris fortitudinis eozum: dedisti hereditatē timēti-
bus nomē tuū: et habitabunt in tabernaculo tuo
in secula. **ps.** Laudi de⁹ dep. *añ.* Qui diligi-
tis dñm letamini i dño: et cōfitemini memorie

lactitatis eius. **Ps.** Dñs regna. **ext. añ.** Iusti
at in ppetuū uiuēt. **R.** Et apud dñm ē merces
eorum.

Lectio septima.

His subiectū ē triūphale martyrum
nomē: q p diuersa tormentoz gene
ra xpi passiōem nō laceſſētib⁹ p cordio
rū mētib⁹ imitabāt. alij uero pēpti: alij flā
mis exusti: alij flagris xberati: alij uectib⁹
pforati. Alij cruciati patibulo: alij dmerſi
pelagi piculo: alij uiui decoriati: alij uicu
lis mācipati. Alij liguis priuati: alij lapi
dib⁹ ob:uti. Alij frigore afflicti: alij fame
cruciati. Alij uero truncatis manibus
siue ceteris celis mēbris: ſpectaculū cōtu
melie i pplis: nudī pp nomē dñi portan
tes. **Idi** sunt triūphatores ⁊ amici dei: q
ptēnentes ſceleratoz iuſſa pācipū: mō
coronātur: ⁊ accipiūt palmā laboz: q
fūdati erāt ſupra firmā petrā. i. xpm. **De**
talib⁹ ⁊ h⁹ mōi aplūſ mēte pūctus igemī
ſcēs ait. **Sēi** ludibria ⁊ uerbera expit: in
super ⁊ uincula ⁊ carceres. **Lapidati** ſūt
ſecti ſunt: tentati ſunt: in occiſione gladij
mortui ſunt. **Circuierunt** i meloti⁹ ⁊ i pel
lib⁹ caprinis. **Anguſtiati:** afflicti: quib⁹ di
gnus n erat mūd⁹ ⁊c. **Et** beatus papa gē
gorius in expoſitione cuiusdam euange
lij de h⁹ mōi bellatozib⁹ qrimoniā faciē
do. **Ecce** inquit electi dei carnē domant:
ſpm roborāt: demōib⁹ iperāt: uirtutibus
coruſcāt: pſitia deſpiciunt: ⁊ etnā pām
uocib⁹ morib⁹ qz p dīcāt. **Eā** ē moriēdo
diligūt: atqz illam per tormenta attingunt.
Occidi pnt ⁊ ſlecti nequnt. **Et** ſi corā hōi
b⁹ tormenta paſſi ſūt: ſpes illoz imortali
tate plena ē. **In** paucis uexati in multis
bñ diſponēt: qm de⁹ tētauit illos: ⁊ iuenit
illos dignos ſe. **Tāqz** aurū i fornace p
bauit electos dñs: ⁊ quaſi holocauſta ho
ſtie accepit illos. **Nūc** ergo martyrū xpi
certamīa atqz uictorias audiūm⁹. **Eis**
nimiz hūc diē tm credim⁹ ſcificatū: qz tu⁹
i ſemetipſis ut ſcificarētur laborare per
tormēta nō ceſſauerūt. **R.** **Sācti** mei qui in
carne poſiti certamē habuiſtis. **Mercedem** la
boris ego reddam uobis. **Venite** bñdicti
pñs mei pāpīte regnū. **Mercedē.**

Lectio octaua.

Chrīſti uero ſacerdotib⁹ atqz docto
rib⁹ ſiue pfeſſozib⁹ h⁹ feſtiuitatē diei
nō ignotā eē credim⁹: q corda fidelīū ſpū
aliter quaſi imbrib⁹ irrigāt celeſtib⁹: ut ſe
liciter pferre imarceſſibile bonoz ope⁹
poſſint fructū. **Qui** talēta ſibi credita: nō
ſolū reddere: uerū ēt cū uſura ſine fraude
āpliare pcurauerūt: qz bonū qd p gām
ſpūs ſcī itelligēdo didicere: nō ſibi tm mō:
ſed ⁊ alijs ſubiectorum mētib⁹ pſuturuz
ſecūdū aplicū pceptū: arguēdo: obſecra
do. i. ſcrepādo: curāqz faciēdo inferere nō
tebāt. **Quoz** mēs lucidiſſimā manuſ ue
ro plene ſūt mūditiā: eo q inēſa altariſ
ſacroſcā chriſti corporis ⁊ ſanguinis my
ſteria celebrantes: ⁊ in ſui cordis penetra
libus hoſtiam uiuam deoqz placentem:
id ē ſemetipſos ſine macula: atqz amixti
one parui opīs offerre nō deſiſtant. **Et** li
cet pſecutoz nō ſenſiſſent gladiū: tm p ui
te meritū deo dignū: martyrio nō priuāt:
qz martyriū nō tm effuſiōe ſāguis: ſz abſti
nētia peccatoz: ⁊ exercitatioe dei pcepto
rū perficitur. **Sic** ⁊ anachorita⁹ ſingula
re ppoſitum: ab huius diei ſolēnitatē nō
ſeparatum eſſe conſidimus. **Qui** per ſin
gula heremi loca: in ſpeluncis ⁊ exiguis
cellarum tugurijs unici modico cōtenti
pabulo demorabātur: beſtijs ſociati: mī
ti auib⁹ ſubmiſtrati: cibozum ſpermentes
delitias: lux⁹ ſeculī calcantes: laudem
temporalem non amantes: uſus hoīuz
fugientes: angelorum aſſuetis loquelis:
plurimis uirtutū effulſere ſignis: cecis ui
ſum innouantes: claudis greſſum firmā
tes. **Surdis** auditū tribuebāt: ſuperātes
demonia: mācis man⁹ reſtituebāt: mortu
os ſuſcitabāt. **Uex** quia hiſ oib⁹ nō me
diocriſ: ſed pfecte h⁹ ſacratiffime ſolēnita
tis diei: maximo ſine fine pſtat honore.
Nos ergo fratres cariffimi tanto pō
cīnā interceſſoz: de quib⁹ locuti ſum⁹:
tota mētis itentiōe queram⁹: ut p tpalia
feſta que gerimus: eorum meritis interce
dētib⁹ ad eterna gaudia peruenire uale
amus.

Reſponſorium.

Sint lumbi uiri precincti et lucerne ardentes in manibus uestris. Et uos siles hominibus expectantibus dominum suum: quoniam reuertat a nuptijs. *Uigilate ergo quia nescitis qua hora dominus ueniet ueretur sit. Et uos.*

Lectio sancti euangelij secundum mattheum.

In illo tempore. uidens iesus turbas ascendit in montem: et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius. Et reliqua.

Sermone sancti augustini episcopi.

Lectio nona.

Si quis quid significet mos: bene intelligi significare maiora precepta iustitie quia minora erant que iudeis data sunt. Unus tamen deus per sanctos prophetas et sanctos suos secundum ordinatissimam distributionem temporis dedit maiora precepta populo: quem timore adhuc alligari oportebat: et per filium suum maiora populo quem caritate iam liberari conuenit. Cum autem maiora maioribus maiora minoribus daretur: ab eo daretur quod solus nouit peruenire suis temporibus: gratia hominibus exhibere medicinam. Nec mirum est quod dantur maiora precepta populo regni celorum: et minora data sunt propter regnum terrenum: ab eodem uno deo qui fecit celum et terram. De hac ergo iustitia quod maior est dicit propheta. Iustitia tua sicut montes dei. Et hoc bene significat: quod ab uno magistro solo docedus tantis rebus: ideo docet in monte. Sedens autem docebat: quod pertinet ad dignitatem magistri. Et accesserunt ad eum discipuli eius ut audirent illis uerbis: hi essent etiam corpore uiciniores: qui preceptis implendis animo appropinquabant. Aperuit os suum et docebat eos. Ista circumspectio qua scribitur: et aperiens os suum fortasse ipsa mora promeditatur aliquanto longiorum futurum esse sermonem: nisi forte non uacaret quod nunc eum dictum est aperuisse os suum: quod ipse in lege ueteri aperire soleret ora prophetarum. Quid ergo dicit: Beati pauperes spiritu qui in ipso est regnum celorum.

Ad laudes et per horas. antiphona.

Quid turbam magnam: quam dinumerare nequimo poterat ex omnibus generibus stantes ante thronum dei. Dominus regnauit cum relictis angelis stabant in circuitu throni et ceciderunt in conspectu throni in facies suas et adorauerunt deum.

Redemisti nos domine deus in sanguine tuo ex omni tribu: et lingua et populo: et natione: et fecisti nos deo nostro regnum. *Benedicite dominus omnes electi eius agite dies leticie et confortemini illi. Hymnus omnibus sanctis eius: filiis israel populo appropinquasti sibi: gloria hec est omnibus sanctis eius. Capitulum. Ecce ego ioannes. Hymnus. Iesu saluator seculi. Exultabunt sancti in gloria. Letabuntur in cubilibus suis. Ad benedictionem. Te gloriosus apostolorum chorus: te prophetarum laudabilis numerus: te martyrum candidatus laudat exercitus: te omnes sancti et electi uoce perfitent unanimes. beata trinitas unus deus. Benedictus. Oratio. Dipotes septime deus. Ad tertiam Capitulum. Ecce ego ioannes. Antiphona. bre. et. dominus de cetero plurimorum martyrum. Ad sextam Capitulum.*

Est becuudi turbam magnam quam dinumerare nequimo poterat ex omnibus generibus: et tribubus populi et linguis stantes ante thronum dei: in conspectu agniti amici stolis albis: et palme in manibus eorum. *Ad nonam Capitulum.*

Benedictio et claritas: et sapientia: et gratia rerum actio: honor: uirtus et fortitudo deo nostro in secula seculorum amen. *Ad uespas. antiphona. Uidi turbam magnam. cum relictis angelis. laud. psalmus. Dixit dominus. cum relictis angelis. psalmus. Credidi populo. Capitulum. Ecce ego ioannes. Hymnus. Christus redemptor. Exultabunt sancti in gloria. Letabuntur in cubilibus suis. Ad magnam. Omnis gloria est regni in quo cum christo gaudet omnes sancti amici stolis albis: sequuntur agni quocumque ierit. Oratio. Dipotes septime. ut supra. Si festiuitas omnium factorum in dominica uenerit nihil sit de dominica: sed infra hebdomadam oratio et officium misse de dominica preta dicitur: licet historia ezechielis posat tunc infra hebdomadam. Post uespas diei cantatur solennis uespere per octidies et in fine dicitur. Post nonam. secreto. Post octidies. Et ne nos inducas. Et libera nos a malo. A porta inferi. Erue domine animas eorum. Requiescat in pace. Amen. Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te ueniat. Dominus uobiscum. Et cum spiritu tuo.*

Oratio.

Idelium de omnium conditor et redemptor animabus famulorum famularumque tuarum: remissionem cunctorum

tribue peccatorum: ut indulgentiam quam sepe optauerunt pro se supplicationibus consequantur. Qui uiuunt. *Et hec oratio in die. Post mat. dici absolute incipitur inuitatorum.* Regem cui omnia uiuunt. Venite adoremus. *ps. Venite exultate. reu. ant. ps. et uisceribus et rationibus: sicut notata sunt in agenda mortuorum: et in fine di. Res.* Libera me domine de morte eterna. *cu suis uisceribus. Deinde immediate dicitur laudes: et non flectitur genua: nec di. ps. De profundis sed finitur sicut et uespere.*

In sancti cesarii martyris. Oratio.

Oeus qui nos beati cesarii martyris tui annua solennitate letificas: precor propter: ut cuius natalitia colimus et actiones imitemur. p. d.

In festo sanctorum martyrum uitalis et agricolae. Lectio prima.

Ambrosius seruus iesu christi uocat episcopus dilectissimis fratribus et uniuersis plebibus eterna in domino salutem. Magna martyrum et precelsa testimonio quod attenuat non potius quam explicat sermo. Igitur inuita a plebe boni uisus negare penitentiam meam nullatenus potui: quia tempus aderat ut sua dominus mirabilia quod solet ostenderet. Apocrypha quidem plenam scitatem et gratiam: mecum detuli christi. n. principis nostri triumphum sunt martyrum palme. Ego qui in me minus quam presumebam: in martyribus plus reperitur. Sancti martyris nomen agricolae est: cuius sanctus uitalis seruus fuit olim: nunc confors et collega martyris. Precessit seruus ut prouideret locum: secutus est dominus secure quo data fide seruuli iam inueniret paratam. Non alienam laudamus passionem: serui domini disciplina est. Hic instituit ille impleuit: nihil illi decerpit. Quomodo minus potest quod christus donauit egregie. Et ille quidem homini seruando didicit: quod christus placeret. Hic tamen gratiam laudem acquisiuit: in illo magister in se martiris. Certauerunt inter se inuicem beneficiis pro quibus equales esse meruerunt. Hic illum ad martyrium permisit: ille istum accersiuit.

Lectio secunda.

Nillum ergo ad commendationem hominis dictio affert impedimentum: nec dignitas prolapie meritum: sed fides affert. Siue liber siue seruus: omnes. n. unum in christo sumus:

et unusquisque quod fecerit bonum: hoc recipiet a domino. Apud dominum bona seruitus et bona libertas equa lance appondunt. Quia nulla maior dignitas quam seruire christo: quia nos talis pretio efflauit: ut animam suam pro nobis traderet. Sed iam ad proposita redeamus. Cumque sanctus uitalis cogeretur a persecutoribus ut christus negaret et ille apostolus profiteretur dominum iesum christum: omnia tormentorum gratia in eum exercites: ut non esset in corpore eius locus sine uulnere: oratione fudit ad dominum dicens. Domine iesu christe salua tor meus: et de me: iube suscipi spiritus meum quia iam desidero ut accipiam coronam quam angelus tuus sanctus ostendit mihi. Et completa oratione emisit spiritum.

Lectio tertia.

Sanctus uero agricola mitior habebatur moribus: ut ab ipso et inimicis diligeretur. Igitur differere debet et passiones. Sed hec persecutorum honorificentia omni erat immitate acerbior: quam inuidebat martyribus. Dei quia ubi non acquirit persecutoribus sanctus agricola crucifixus est: ut aduertamus illas beatitudines eorum non fuisse sedulitatis sed fraudis: pro suppletis et tormentis quod sancto uitali exercuerunt: dominum et sanctam agricolam terre uoluerunt. Sed peruenit hoc christus dominus non in gratiam: ut martyrium serui domini imitaretur: utriusque nomen aptum: ut martyrio designati iam ipsis uocabulis uideretur. Ille uitalis dicitur et quasi preceptum istius uite: uera eterna illas uitam sibi acquireret. Ille agricola qui bonos fructus spiritualis gratie seiet: et sacri sanguinis effusione merito suorum omniumque meritum rigaret plataria.

Lectio quarta.

Passim sunt archetypum martyres temporibus domino claudiani et maximiani imperatorum: et sepulti sunt in iudeorum solo: iter eorum sepulchra: quod eorum dominum negauerunt. Eundem locum mihi dominus non iesus christus reuelare dignatus est. Illic martyrum excubias regrebamus: tamquam iter spinas rosam eligentes. Circumfundebamur a iudeis cum sacra corpora ueherentur. Aderat populus christi non cum plausu et leticia. Dicebant iudei. Flores uisi sunt in terra nostra: cum uideretur martyres christi. Christiani dicebant Tempus iudicis ad est. Iam qui meritis mercedem accipit.

Alij semiauerunt: nos martyrum metimus fructus. Audientes iudei uoces plaudē tis ecclesie dicebāt inter se. Vox turturis audita ē i terra nra. Alii bñ p. pphētā dī. Dies diei cruciat xbum: et nox nocti in dicat sciam. Dies diei: christianus xpiano: nox nocti: iudeus iudeo. Detuli ergo mūe ra q̄ meis elegi manib⁹: crucis tropheū: cui⁹ grām i op b⁹ agnoscitis. Certe et ipsi demones p̄stebāt: et ab hōib⁹ mox egre diebant. Et multi q̄ egritudinib⁹ diuersis affligēbāt: cōtingentes sudaria sanctorum sanabantur.

Lectio quinta.

Sed et alia multa mirabilia p̄ scos suos i p̄ntia ppli facta sunt: dū trās ferent. Cōdant alij aurum atqz argētuz: ac de latētib⁹ eruāt uenis: legāt preciosa moniliū feta. T̄p̄alis ille thesauris est: et sepe hñtib⁹ p̄ntiosus. Nos eligimus martyrum clauos et multos quidez: ut plu ra fuerūt uulnera q̄z membra. Collegim⁹ sāguinem triumphalem et crucis lignum. Nec sācte uidue negare non potuimus postulāt. Munera itaqz salutis accipite q̄ nūc sub sacris altarib⁹ recōdūt. Ea iḡ uidua facta ē iuliana: q̄ dñō templū para uit atqz obtulit.

Lectio sexta.

Alis itaqz p̄cibus te dīpotētem de um deprecor: ut supra domū hanc super hec altaria: super hos lapides spū ales: quib⁹ sensibile tibi i singulis x̄utib⁹ sāctorum tuorum uitalis et agricole tem plum sacratum est: quotidianus p̄sul i tēdas: oīonesqz seruorum tuorum q̄ fun duntur i hoc loco: dñia tua suscipiat mi sericordia. Fiat tibi in honorem sanctifi cationis omne sacrificium quod in hoc templo fide integra et pia sedulitate of fer tur. Et cum ad illam respexeris hostiam salutarem: p̄ quam peccatum mūdi hui⁹ abluit: respicias et ad has p̄e host as ca stitatis: et diuturno eas tuearis auxilio: ut fiant tibi in odore suauitatis hostie ac ceptabiles xpō dñō placētes: et integroz spm eoꝝ et corp⁹ sine q̄rela: locūqz usqz i diez dñi n̄i iesu xpī filij tui seruare digne

ris. Passi sūt at sācti martyres uitalis et agrico la i puitia itale i ciuitate bononi eni sub dioclitiano et maximiano ipato rib⁹ pridie nonas nouēbris: regnāte dñō n̄o iesu ch̄asto: cui ē honor et gl̄a i seclā seclorum amen.

In sāctoꝝ martyꝝ. iiii. coronatoꝝ. Dio

Resta quēsum⁹ dīpotēs de: ut qui glōsios martyres: claudium nico stratum: symphorianum: castorium atqz simplicium: fortes in sua p̄fessione cog uimus: pios apd te in nra intercessione sentiamus. Per. d. *Lectio prima.*

Quā perrexisset dioclitian⁹ august⁹ pānoniā ad metalla diuersa sua p̄ntia d̄ mōtib⁹ abscedēda: factū ē dum oēs artifices metallicos p̄gregaret: iuenit int eos peritie artis hoīes ibutos: claudius: castoriū: symphorianū et nicostratum: mirificos i arte quadrataria. Hi occulte xpiani erāt custodiētes mādata dei: et q̄ qd artis opabāt i sculptura: i noie dñi n̄i iesu ch̄risti sculpebāt. Uenit ē at quadam die ipante dioclitiano augusto: ut simula chru solis cū quadriga ex lapide thasso artifices cū oī argumēto curꝝ et equos i oia ex h⁹ lapide sculperent. Eod̄ at tpe oēs arti fices cū philosophis cogitātes: ceperūt artis h⁹ deliare sermonē. Et cū icidissent lapidē magnū ex metallo thasso: n̄ p̄uen ebat ars sculpture secūdiū p̄ceptū dio clitiani augusti. Et m̄lis dieb⁹ erat p̄ten tio it artifices et philosophos. Quadam at die p̄uenerūt oēs artifices i unum nūc ro sexcenti uiginti duo cum philosophis qnqz ad textū lapidis: et ceperūt uenas la pidis p̄grere. Eratqz mira p̄tētio it artifi ces et philosophos. *Lectio secunda.*

Anc cepit p̄bi d̄ claudiū symphoria nu: nicostratū: castoreū atqz simplici uz h̄re alīcatōes. quare i arte n̄ra p̄ceptis p̄ssimi dioclitiani augusti nō obeditis et facinus uolūtate ei⁹: claudi⁹ dixit. Nos n̄ blasphemam⁹ creatore n̄m qz nos ipos n̄ p̄sūdiz: ut rei iucīamur i p̄sēu ei⁹. p̄bi dixit. Claruit nos qz christiani estis. Casto rius dixit. Vere christiani sumus. Tūc p̄b. losophi elegerunt alios artifices:

quadratarios: et fecerunt sculpetes ascleptum ex metallo pconixo: et pulerunt ante philosophos p^o dies xxx. unū. Tūc philosophi nūciauerunt dioclitiano augusto asclepiū pfectum. Qui illico iussit ut arte p^opectū ei^o deferret. Lū ergo uidit sumu lachrū mirat^o nimis dixit. hoc artis ige niū ipsoz ē: q^o nob i arte sculpture placuerit. Philosophi dixerūt. Sacratissime iperatoz et sp auguste. hos quos dclarat serenitas uia i arte quadrataria pitissios eē: id ē claudiū siphoniatū nichostratū ca storū atqz sipliciū inotescat māfuetudi uie eos sacrilegos chistianos eē: et p icā tatiōem carminū oē gen^o hūanū sibi hu miliari. Dioclitian^o dixit ad eos. Si pre ceptis iustine nō obedierit: et uera ē locu tio suggestiōis uie ferāt sūam sacrilegij.

Lectio tita.

Tunc dioclitianus artē eoz p^osidat pcepit lapadio tribuno dicēs. Am modo si nō sacrificauerit deo soli: uerbe rib^o et scorpiōib^o eos afflige. Si at p^ose nse rit deduc eos ad māfuetudinem. Post dies at qnqz sedit lapadius i eodez loco atē tēplū sol: et iussit eos sub uoce p^ocōia itroduci: et onidit eis frozes et oia g^oia tor mētoz. Quib^o itromissis sic eos aggredit dicēs. Audite me et euadite tormēta: et estote cari et amici nobiliū p^ocipiū: et sa crificate deo soli. Nā iā loq nō est apud uos sermōib^o blandis. Rūdit cladius una cū locijs suis cūz magna fiducia di cēs. Jam hoc sciat dioclitian^o ipatoz tu^o nos xpianos ueraces eē: et nūqz di cede re a cultura ueri dei nū. Tūc irat^o lampa di^o tribunus: iussit statim eos expoliari: et scorpiōib^o mactari sub uoce p^oconia di cēs. Precepta p^oicipiū nolite p^otēnere. In eadem at hora arrept^o ē lapadi^o a demo nio et discerpēs se expirauit: sedēs i tribu nali suo. Hoc audiēs uxor ei^o et familia ad philosophos cucurrerūt cū mugitu magno: ita ut diuulgaret dioclitiano. h^o cū audisset dioclitian^o ipatoz iratus ē ue hemeter et nimio furoze replet^o dixit. Si ant loculi plūbei et uiui i eos recludant et p^oisciantur in flumine. Tūc nicetus q

dam togatus q affidebat lapadio qd ius serat dioclitianus expleuit: et fecit loculos plūbeos: et uiuos oēs i eos includit: et p^oci pitari iussit i flumiū. Sēs uero cyrilus h^o audiēs cū esset in carcere afflixit se nimis de nece scōz et trāsuiit ad dñm. Sēi autē martyres passi sūt p noie dñi nū iesu xpi sub die. vi. idus nouēbris. Et p^o dies xliij. qdā nicodem^o uir xpianissim^o: leuauit lo culos cū corpib^o: et posuit in domo sua.

In sci theodori martyris. Oratio.

Oeus qui nos beati theodori martyris tui p^ofessione glōsa circūdas et p tegis: presta nobis ei^o imitatione p^oficere et ei^o oione fulciri. p. d.

Lectio prima.

Matale facti theodori martyris: tem poribus maximiani et maximipa torum. Qui cum esset miles et uere xpia nus adductus est ad dñicam ppositum le gionis. A quo dilatione accepta ut sniaz fidei mutaret: cū i snia irreuocabili pma neret: iudici a pplo sistit. Qui iussit eu mīt ti i carcerē et signari hostium carceris: ubi diuina uisitatiōe p^osolat. P^o aliquot dies itez atē p^osidē adduct^o: sup^o p^oesul ē i ligno et ungul ferreis lata ei^o rafa: quousqz coste ipsi^o nudarent. Et cū nec sic posset a fide diuelli: p^oses dedit sūam dicens. Theo dorum non obtemperantem p^oceptis iuic tissimorum imperatoz: potētieqz deozū: credentem uero iesum crucifixum iubeo ignib^o tradi. Stans igitur beatus martyr signaculo crucis munitus: manib^o p^o egū ligatis i loco p^opellit. Et circūspiciēs ui dit i turba lachrymātem cleonicum qui cū eo tyro adductus fuerat: et exclamās dixit. Cleonice expecto te festina et me se quere. Et cū iā flāma globis undiqz ual laretur: beatus martyr orationem fudit laudans et glorificās p^oiem et filium et spz sanctum: sicqz sanctam animam christo reddidit. v. idus nouēbris. Quedam aut mulier eusebia noie collegit corp^o illius: et in sindone munda inuoluens trāstulit in possessionem suam: in loco qui appel latur euchaia.

In scti martini epi et confessoris. Capitulum. **by.**
Ps. et be. Ps. oia dñr de pfectore pōtifice.

Ad mag. r. O beatū uir cuius aīa pad illuz
possidet: unde exultāt āgeli: letātur archāgeli:
chorus scōz. pclamat turba uirginum inuitat:
mane nobiscū ī etnū. **Ps. Adag. Oratio.**

O Eus q spicis qz ex nulla nīa xtu
te sbsistū: pcede ppitū ut itcessio
ne beati martini pfectoris tui atqz ponti
ficis: p oīa aduersa muniamur.

Ad matut. Inuitatoriū. Laudemus deuz
nīm: ī cōfessioe beate martini. **Ps. Venite ex
ul hym. Iste cōfessor. In primo noc. r.**
Martinus adhuc cathecumīnus: hac me ue
ste ptegit. **Ps. Beatū uir q. cāpeli. de uno p
fel. r.** Sancte trinitatis fidē martinus cōfessus
ē: baptisū gīam pcepit. **Ps. Quare fremue.
r.** Ego signo crucis nī dypeo. ptectus aut ga
lea hostium cuneos penetrabo securus. **Ps.**

Dñe qd mlti. Lectio prima.
Istū martinus sabbarie pānonio
rū oppido oriūduz fuit: sed itra ita
liam ticini alitus ē. Parētib' secūdū secu
li dignitatē nī ifimīs: gēnlib' tñ. Pater ei
miles primū p' tribunus milituz fuit. Ip
se armatā militiaz in adolefcētia secutus:
iter secularē alas sub rege pstatio: deide
sub iuliano cesare militauit. Nō tñ spōte
qz a primis fere annis diuinam pon' ser
uitutē sacra illustris pueri spirauit ifātia.
Nā cum cēt ānoz decē iuinitis parētib' ad
eccliam pfugit: seqz cathecumīnū fieri po
stulauit. Adox mīzmodū tol' i dei ope
cōuersus: cū effz ānoz. xij. beremū cōcu
piuit. Secissetqz uotis satis: si etatis infir
mitas nō impedimēto fuisset. Anīmus tñ
ei' aut circa mōasteria: aut circa eccliam
semp itentus. Adeditabatur adhuc ī eta
te puerilī: qd postea deuotus impleuit.
Sed cum edictum esset a regib': ut uete
ranoz filij ad militā sribentur: prodēte
patre qui felicibz ei' actibus inuidebat:
cum esset annorum. xv. captus et chateā
tus sacramētis militarib' implicatus est:
uno tñ seruo comite cōtentus: cui tamē
uerfa uice dñs seruiebat adeo: ut plezqz
calciāmīta ei ipse traheret: et ipse deterge

ret: cibum simul caperent. hic sepi' mīstra
ret.

Responsum.

Hic ē martinus electus dei pōtifer: cui dñs p'
aplos tātā gīam conferre dignatus ē. Et ī uir
tute trinitatis desice mereret fieri celū mortuo
rū suscitator magnificus. **Ps. Sancte trinitatis
fidē martinus confessus est. Et.**

Lectio secūda.

Triennium fere ante baptismum ī
armis fuit: integer tñ ab his uitijs:
qbus illud hominū genus implicari
solet. Multa illi circa comilitantes beni
gnitas: multa caritas: patientia uero atqz
humilitas ultra humanum modū. Nā
frugalitatem laudari in eo non est neces
se: qua ita usus est: ut iam illo tempore nī
miles sed monachus putaretur. Quib'
rebus ita sibi omnes comilitones de
iunxerat: ut cum miro affectu uenerarēt.
Nec duz tamen regeneratus in xpo age
bat: quem bonis operibus baptismatis
cādīdatū assistere. i. laborantib': opē fer
re miseris: alere egentes: uestire nudos:
nihil sibi ex militie stipēdijs preter quoti
dianum uictum reseruabat. Jam tē euan
gelij nō surdus auditor: d crastino nō co
gitabat.

Responsum.

Dñe si adhuc pplō tuo sū necessarius: non re
cuso subire ppter eos laborem. Fiat uolūtas
tua. **Ps. Oculis ac manibus ī celū sēper itētus
iuicū ab oīone spm non relaxabat. Fiat.**

Lectio tertia.

Quodam itaqz tpe cū iā nihil bea'
martinus pter arma et simplici mi
litie uestem hiet: mediā hyeme q solito
asperior iborauerat adeo ut plerosqz uis
algoris extigueret: obuuiū habuit ī por
ta ambianclū ciuitatis pauperez nudū.
Qui cum pretereuntes ut sui miserentur
oraret: omnesqz miseruz preterirent: itel
lexit uir deo plenus sibi illū alijs mīam
non prestantibus reseruari. Quid tamē
ageret: Nihil preter chlamydem qua in
dutus erat habebat. Jam enim reliqua
omnia in opus sile pūpserat. Arrepto
itaqz ferro q accinct' erat mediā diuidit:
ptēqz ei' paupī tribuit: reliq' rursus iduū

Interea de circūstātib⁹ rīfere nōnulli: qz deformis esset: et truncat⁹ habitu uideret. Multi qdem qb⁹ erat mens sanior alt⁹ gemere ceperūt: qz nīlīl simile fecisset: cū utiqz plus hūtes: uestire paupē sine sua nuditate potuisset. Nocte igit⁹ isecuta cū se sopori dedisset: uidit xpm chlamydis sue q paupē texerat pte uestitū. intueri dī ligentissime dominum: uestemqz quā dederat uidebatur agnoscere. Ador ad angeloz circūstātūz multitudinem: audiuit iesum clara uoce dicentem. Martinus ad huc cathecumīn⁹ hac me ueste cōtexit.

R. O beatū uir martinū antistitem. Qui nec mori timuit: nec uiuere recusauit. **V.** Dñe si ad huc pplō tuo sū necessari⁹ nō recuso laborem: fiat uolūtas tua. Qui.

In secūdo noc. v. Cōfido i dño qz filia mea pab⁹ tuis reddita sit sanitati. **ps.** Lū iuocare. **z.** Tetradius cognita dei v̄tute ad baptisimū grām peruenit. **ps.** Verba mea. **v.** D ineffabilem uir per quē uobis tāta miracula coruscant. **ps.** Dñe dñs n̄r.

Lectio quarta

Ere memor dñs dictoz suoz que ate predixerat: qz diu fecistis uni ex minimis istis mihi fecistis. Se in paupē pfessus est fuisse uestitum. Et ad pfirmā dum tam boni operis testioniū in eodē se hitu quē paup accepit: ē dignat⁹ osidere. Quo uiso uir beatissim⁹ n̄ i glā ē eleua t⁹ hūana: s; bōitatez dei i suo ope cognoscens cum esset annorum duo de. xx. ad baptisimū puolauit. Nec statim militie renūciauit: tribuni sui p̄cib⁹ deuictus: cui p̄tuberniū familiare p̄stabat. Etenī trās acto tribunatus sui t̄p̄e: renūciat⁹ se seculo pollicebat. qua martin⁹ expectatiōe suspēsus: p biēniū fere posteaqz ē baptisimū p̄secut⁹: solo. s. noie militauit. Interea irruētib⁹ itra gallias barbaris: iulianus cesar coacto i unū exercitū apd uagionuz ciuitatem donatiū cepit erogare militib⁹ et ut ē p̄suetudis singuli citabant: dōec ad martinū uetū ē. Tūc uero oportuniū t̄p̄e existimans: quo peteret remissionē: neqz. n. i itegrū sibi fore arbitrabat: si donatiū nō militatur⁹ acciperet. batenus

iquit ad cesarem militauit tibi: patere ut nūc militem deo. Donatiū tuū pugnatur⁹ accipiat: christi enim ego miles sum: pugnare mihi non licet. **R.** Cul ac manibus in celum sp̄ itētus. Inuict⁹ ab oīo ne spm nō relaxabat. **V.** Dum sacramenta offerret beatus martinus globus igneus apparuit super caput eius. Inuictum.

Lectio v.

Manc uero aduersus hanc uocēz tyrannus isremuit dicens: cum metu pugne q postrema die erat futura: nō religionis grā detrectare militiam. At martinus itrepidus immo illato sibi terrore p̄stātor. si hoc inquit ignauie ascribit n̄ fidei: crastina die ante atiem in armis a stabo: et in noie dñi iesu xpi signo crucis nō clypeo p̄tectus aut galea: hostiūz cū neos penetrabo securus. Retrudi ergo in custodia iubet facturus fidem dictis: ut in hermis barbaris obijceretur. Postera die hostes legatos de pace miserūt: sua omnia seqz dedētes. Uñ qz dubitet beati uiri fuisse uictoriam: cui p̄stitum sit ne in hermis ad p̄lium mitteret. Et qzuis pius dominus seruare militē suūz lz inter hostiū gladios et tela potuiss;: tñ ne l' aliorū morte sancti uiri uiolaret obtutus exemit pugne necessitatem. Ne qz. n. aliam p milite suo christus debuit prestare uictoriam: qz ut subactis sine sā guine hostibus nemo moreret. Beatus igitur martinus obitū suū longe ate p̄sciuit. Dixitqz fratribus dissolutiōēz sui corpis iminere. **Responsorium.**

Beatus martinus obitū suū lōge ate p̄sciuit: dixitqz fratribus. Dissolutiōem sui corpis iminere: qz indicabat se iā resolut. **V.** Viribus corpis cepit rep̄te destitui: cōuocatisqz discipulis dixit. Dissolutionem. **Lectio sexta.**

Interea cā extitit qua codatēse dio cesis uisitare. Nā clicis it se ecclie illi discordātib⁹: pacē cupiēs reformare: lz finē diez suoz nō ignoraret: p̄ficisci tam ob h⁹ mōi cām nō recusauit: bonā hanc uirtutū suaz p̄sumatōem existimās: si pacē ecclie redditā reliquisset. Aliqz ē iū g i uico illo l' i ecclia ad quam ierat p̄morat⁹

pace iter elicos restituta: cū iā regredi ad
monasterium cogitaret: uirib⁹ corpis cep⁹
repēte destituit: cōuocatisq⁹ discipul⁹ indi
cauit se iam resoluī. Tunc uero factus est
meror: et luctus omnium: uox una plāgē
tium. Cur nos pater deseris. aut cui nos
desolatos relinquis? Inuadēt enim gre
gem tuum lupi rapaces. Et quis eos p
hibebit a mor⁹ sib⁹ percusso pastore? Sci
mus quidem desiderare te christum: sed
salua sunt tibi tua premia: nec dilata mi
nuentur: nostri potius miserere quos de
seris. Tunc ille motus his fletib⁹: ut tot⁹
semper in domino misericordie uiscerib⁹
affluebat: lachrymasse perhibetur. Con
uersusq⁹ ad dñm: hac tantum flenti uoce
ait. Domine si adhuc populo tuo sum
necessarius: non recuso laborem: fiat uo
luntas tua. **R.** Dixerunt discipuli ad beatū
martinum: cur nos pater deseris: aut cui nos
desolatos relinquis? Inuadent enim gregem
tuum lupi rapaces. **R.** Scimus quidem deli
derare te christū: sed salua sunt tibi tua premia
nostri potius miserere quos deseris. Inuadēt

In tertio noc. añ. Dñs iesus xps nō iquit
purpuratum aut diademate renitentem se uen
turum esse p̄dixit. **ps.** In dño p̄si. **R.** Sacer
dos dei martine aperti sunt tibi celi et regnum
p̄is mei. **p.** Dñe qs b̄ita. **R.** Sacerdos dei
martine pastor egregie ora p nobis deum. **ps.**
Dñe i uir.

Lectio septima

Mirum inter spem amoremq⁹ po
sitū: dubitauit pene quid mallet q⁹
nec hos deserere nec a christo nolebat
diutius separari. Nil tamen in uoto suo
ponens aut uolūtati relinquens: totū se
domini arbitrio potestatiq⁹ committēs:
nonne tibi his paucissimis **h**is dicere
uidetur? Grauis quidem ē domine cor
poris pugna militie: et satis est iam quod
bucusq⁹ certauit. Sed si adhuc in eodez
labore p castris tuorum stare me p̄cipis
non recuso: nec fatiscētez causabor etate.
Munia tua deuotis implebo: s̄b signis
tuis quoad ipse iusseris militabo. Et q⁹
uis optanda sit seni sessio post laborem:
Est animus tamen uictor annorum: et ce

dere nescius senectuti. Ac si iam parcis
etati: bonum mihi est domine uoluntas
tua. Hos uero de quib⁹ timeo ipse custo
dias. Quirum ineffabilem nec labore
uictum: nec morte uincendum: qui i nul
lam partē se pronior inclinauit: nec mo
ri timuit: nec uiuere recusauit. Itaq⁹ cū
iam per aliquot dies ui febrium teneret:
nō tamen a diuino opere cessabat. Per
nox in oñonibus et uigilijs: fatiscētes art⁹
spiritui seruire cogebat: nobili illo stratu
suo i cinere et cilitio recubans. Et cum a
discipul⁹ rogaretur: ut saltez uilia sibi sine
ret stramenta supponi: non decet inquit
fili christianum nisi i cinere et cilitio mo
ri. Ego si uobis aliud exemplūz relinquo
ipse pereō. Oculis ac manib⁹ i celum sēp
itētus: uiuētū ab oñone spū s̄i relaxabat. **R.**
O beatum uirum in cuius transitu sanctorūz
canit numerus āgeloz: exultat chorus oīūzq⁹
celestium. Virtutum occurrit pfallentium
exercitus. **Assus.** Ecclesia uirtute roborat: sa
cerdotes dei reuelatiōe glorificant quē micha
el assumpsit cum angelis. Vir.

Lectio octaua.

Et cum a p̄bīs qui tunc ad eum
fluebāt rogaretur: ut corpusculū la
teris mutatione releuaret. Sinite inquit
finite me fratres: celum potius respicere
q⁹ terram: ut iam suo itinere iturus ad de
um spiritus dirigatur. Nec locutus uidit
diabolum ppe assistere. Quid inquit
hic astas o cruenta bestia: nihil in me fu
nefte inuenies. abrae sinus me recipit.
Cum hac ergo uoce flagitatum diuinis
operibus celos sp̄m reddidit. Testatiq⁹
nobis sunt qui affuerunt: iam in axanīmi
corpe glorificati hoīs uidisse se gloriā.
Vultus eius luce clarior renitebat: cum
membra cetera: nec tenuis quidez macu
la fuscaret. In alijs etiam et in illo tantū
artub⁹ non pudēdis: septēnis quodam
mō pueri gratia uidebatur. Quis istūz
unq⁹ cilitio tectum: quis cinerib⁹ crede
ret inuolutum? Ita uitro purior: lacte
cādidiior: iā i quadā future resurrectiōis
glā: et natura demutate carnis ostēsus ē.
Iā uero i obsequium funeris credi nō pōt

q̄ta hōiū multitudo puenit: tota cor
pori obuiā ciuitas ruit. Lūci ex agris at
q̄ uiciis: mltiq̄ ex uicinis ēt urbib⁹ affue
rūt. **M**artinus habrae sinu letus excipit:
martinus hic paup⁹ et modicus. Celum diues
ingreditur: hymnis celestib⁹ honoratur. **M**artinus
ep̄s migravit a seculo. uiuit in xp̄o
gemma sacerdotum. Celum.

Lectio nona.

Quātus luctus hominū q̄ta me
rentium precipue lamenta mona
chorum: q̄ eo die usq̄ ad duo milia mo
nachorum puenisse dicuntur. Sp̄al mar
tini glia: c̄ exemplo in domini seruitute
stirps tanta fructificauerat. Agebat nūm
rum antese pastor extinctus greges suos:
sc̄e illius multitudinis pallidas turbas
agnina palliata: et aut emeritorum labo
ri senes: aut iuratos xp̄i i sacramenta ty
rones: tam x̄ginū chorus fletu abstinēs
pre pudore: cum letādū poti⁹ illi esse sen
tiret: quē suo dñus gremio cōfoueret: q̄
sc̄e dissimulabat gaudium qd̄ dolebat. Si
quidem flere pudor: phiberet: gemitum
extorquebat affect⁹. Etenī tā erat facta d̄
illius glia exultatio: q̄ pia de morte cōfu
sio. Ignosce flētib⁹: gratulare gaudētib⁹:
q̄ piū ē gaudere martino: et piū ē flere
martinū: dū unusq̄sq̄ et sibi p̄stat: ut do
leat: et illi ut gaudeat. Hoc igit̄ beati uiri
corp⁹ usq̄ ad locū sepulchri hymnis ca
nora celestibus turba p̄seq̄. Compef si
placet secularis illi pompa: nō dicā fune
ris sed triūphi: qd̄ simile martini exeq̄is
p̄feret. Ducāt illi p̄ currib⁹ suis uinctos
p̄ terga captiuos: martini corp⁹ q̄ mūdū
ductu illi uicerāt p̄sequūt. Illos p̄fusus
plausib⁹ pp̄loz honoret in sania. Marti
no diuinis plaudit psalmis: martin⁹ hym
nis celestib⁹ honorat. Illi p̄ triūphos su
os i tartara seua truduūt. martin⁹ habrae
sinu let⁹ excipit: martin⁹ hic paup⁹ et modi
cus: celū diues igredit. Illic nos ut spero
custodiēs: me hic scribētē respicit te legē
tem. **Q**uātus luctus hōiū q̄ta precipue
lamēta monachoz. Quia piū ē gaudere mar
tino: et piū est flere martinum. Beati ui
ri corpus usq̄ ad locū sepulchri: hymnis ca

nora celestis turba p̄sequitur. Quia.

Ad laudes et p̄boras. v. Dixerūt discipuli
ad beatū martinū: cur nos pater deseris: aut
cui nos desolatos reliquis: inuadēt enī gregem
tuū lupi rapaces. **ps.** Dñs regnauit cū reli.
ant. Dñs si adhuc pp̄lo tuo sū necessari⁹: non
recuso laborē fiat uolūtas tua. **v.** Quiz leffa
bilem: nec labore uictum: nec morte uincēdum
q̄ nec mori timuit: nec uiuere fculauit. **v.** Ocu
lis ac manibus i celū semp̄ itētus iuictum ab
oīone sp̄itū nō relaxabat. allā allā. **v.** Mar
tinus habrae sinu letus excipitur: martinus hic
paup⁹ et modicus: celū diues igreditur: hymnis
celestibus honoratur. **Ad bened. anti.** **Q**uāt
tus luctus hōiū: q̄ta precipue lamēta mona
chorum et x̄ginū chorus: q̄ piū est gaudere
martino: et piū ē flere martinū. **Oratio. ut su
pra. Ad uesp̄as. v.** Dixerūt discipuli. **cū reli.
ps. de p̄fessore pōnifice. Ad mag. v.** **Q**
beatū pōnificē q̄ totis uisceribus diligebat xp̄s
regē: et nō formidabat ip̄ij principatū. o martie
dulcedo medicamentum et medicus: o sc̄issima aīa
quā et si gladius persecutoris nō abstulit pal
mā tū martyrij nō amisit.

In sci menne.

Lectio prima.

In scythia metropoli phrygie salu
tarie: passio facti menne martyris.
Qui p̄secutione dioclitiani et maximiā:
cū eēt miles nobili gñe: et ex egyptiorum
puicia ori⁹: abrenūciās frene militie: pri
mū celesti regi secreta p̄uersatiōe in bere
mo militauit. Deinde natalit̄is p̄fectoz
iperatorum p̄cedens ad publicum: ac se
xp̄ianum libera uoce coram eis decla
rans: traditus est pyrrho duci torquēd⁹:
q̄ iussit eum in carcerem recludi q̄ diu i
peratoris natalit̄ia celebraret. P̄deracta
igitur festiuitate: assidente eo p̄ tribunali
iussit eum suis aspectibus p̄fētari: cui
et dixit.

Lectio secunda

Esterna eteniz die in fauste temera
rie ausus es theatrum introire et
uanissimis nescio quibus eloquiis p̄pha
nare: maxime cum de te asseratur nostre
fuisse militie. Sacrifica dijs ut omnia ti
bi que per ignorantiam gessisti ignoscāt:
et ad honorem pristinum reformeris. Ad
hec beatus mennas cum respondisset.

pp

Ego h^o seculi honore nō dilector: s; xpi
dñi discipulis effici cupio. Subēte duce ex
tēsus et neruis bubalis manib^o ligat^o taz
diu a militib^o uirgis cesus ē: donec sāgui
ne ipsi platee loc^o impleret. Deinde i eculeo
exungulatus: et lapadib^o circū latera ad
ustus: ciliat^oq; plage ei^o iposito: p tribu
las quoq; et sudces ferreas ligatis manib^o
et pedib^o tractus plūbat^o et collo et maxill^o
grauit^o cōmissus in laude et cōfessioe omni
potētis dei imobil^o pmāsit.

Lectio tertia

Nouissime pyrr^o dux suam ex ta
bella recitari pcepit. Adennam ex
militia oīum xpianorum auctorem: nolē
tem acquiescere preceptis iperatoz: ne
q; uolētē sacrificare dijs gladio aiaduer
ti placet. et corp^o ei^o igne comburi: furtim
itaq; a christianis corpus ei^o e medio ig
nis ereptum ē: et mūdis linteamib^o arōa
tibusq; pditum: debita ueneratiōe i cemi
terio. iij. idus nouēbris curatū ē. Quis
deinde sacrum corp^o stātinopolim trāsla
tū: ciuitate regia digno honore uenera
tur. *In scti martini pape et martyris.*

Lectio prima.

Martin^o de ciuitate tudertina. puicie
tuscie sedit ānos. v. mēse unū dies
.xxvi. Qu^o t^o pib^o paulus stātinopolita
ne urbis ep^o islatus supbie spū aduersus
rectū sacte ecclie dogma audacter pūp
sit patris diffinitioib^o sūre. Insup studuit
ad coopimū. pprijs erroris qbusdā sub
reptioib^o: ut clemētissimo principi suade
ret typū expōere: quo catholicū dogma
destrueret. In quo typo oēs oīno uoces
scoz patrū: cū nefādisimoz hereticoz
edictioib^o enervauit: nec unam aut dual
uolūtates aut opatiōes in xpo dño nō
diffiniēs psteri. Qua de re b^o mōi prau
tatē suā defēdens qd nūq; nec a priorib^o
hereticis pūptum ē: ipse illicite psumere
studuit: i tñ ut altare sctē sedis aplice qd
erat i domo placidie sacratū i uenerabili
oraculo subuertēs dirupit: phibēs ne
adorādā imaculatā hostiā apocrisarij
nri ibidē deo offerre ualeāt: nec cōionis
sacramēta pcipiāt. *Lectio secūda.*

Qui uidelicet apocrisarij: q; ex pre
ceptioe aplice auctoritatis pmonu
erūt eū: ut de tali heretico itentū recede
ret: nec nō et testari uisi sūt psecutioib^o
diuersis: cū alijs orthodoxis uiris. et ue
nerabilib^o sacerdotib^o isecut^o ē eos: quos
dā eoz i custodia retrudēs: alios in exili
um deportās: alios xberib^o submittens.
Quib^o pene oēm mūdum pūrbāt^o: ex
diuersis locis qrelas p eos ad aplicam
nām sedem plurimi orthodoxi dūtilisse
mōstrant: pūratēs ut totū mali tanteq;
euerfionis p aplicam auctem abscedatur
cōmētum: quaten^o minime totius corp^o
ecclesie catholice uocibil^o eoz hereseos
lāguoz disrumpe ualeat.

Lectio tertia.

Nunc martinus sctissimus ac bea
tissimus ep^o misit et pgregauit ep^os
i urbe roma centū. v. et fecit synodum se
cūdū iustitiam pīm orthodoxoz i ecclesia
saluatoris iux epātum lazanē: sedētibus
ep^os: phīs astātib^o diaconibus et clero
uniuerso. Et pdenauerūt cyrū alexādri
nū sergiū et pyrrhū: et paulū piarchā cō
stātinopolitanuz: q nouitates p immacu
latam fidē pūpserant inectere. Qui qm
ipam excludere pperantes hereticorum
dogmatū p catholicā dei eccliam cōfusio
nē pcinauerūt anathematis ultioe pcussi
sūt. Que synod^o hodie archiue ecclesie p
tinetur. Et faciēs exēplaria p oēs tract^o
oriētis et occidentis direxit: et p man^o ortho
doz fidelīū disseminauit. Ip^os dieb^o di
rexerit ipator i italiā olympiū cubiculariū
et exarchū ad regēdā oēm italiā et pcepit
eis dices.

Lectio quarta.

Portet glām tuam sicut nob sug
gescit paulus patriarcha huius a
adeo pseruāde urbis pagere. Et siquidez
iueneris puitiā ipam psetiētē i typo a no
bis expōsito tene oēs ep^os q ibi sunt: et
hereticos possessorz atq; hitatoz et pere
grinos: ut i eodē subscrībātur. Sinautes
quō nobis suggessit platon glosus patri
cius euprasius glosus: potueris suadere
exercitui ibidem existēt: iubemus teneri
martinū q hic erat apocrisarius in regia

urbe: et p^o mōm i oēs ecclias legere eum
q factus ē a nobis orthodox^o typ^o: et oēs
epi italie i ipso subscribāt. Si at iueneritis
priū i tali causa exercitū tacitū habeto te
donec obtinueritis puīciā et potueritis
nobis exercitū aggregare tā romane ciui
tatis qz rauēnatis: ut ea q uobis pcepta
sūt: qstōn^o explere ualeatis. Qui pdictus
olympi^o ueniēs i ciuitatē romanā: iuenit
scām romanā eccliam coadunatā cū om
nibus epis italie seu sacerdotib^o ul clero.
Et uolēs adimplere ea q sibi iussa sūt: ar
mans secum exercitū xute uoluit schys
ma sacre romane ecclie itromittere: hoc p
plurimū tps actū ē: et nō illū oipotēs de
pmisit q nitebat pficere.

Lectio quinta.

Cidens ergo se a sacra dei ecclia ca
tholica et aplica supatū: necesse ha
buit de sua quasi mala itentione decliare
et qd nō potuit p manū armataz facere:
subrepticū modo p missaz solēniā in ec
clesia sancte dei genitricis spqz xgis ma
rie ad psepe dū cōionē ei porrigeret scissi
mus papa: uoluit ei interimere: ut mada
uerat suo spathario. Sed oipotēs de^o q
solitos ē seruos suos orthodoxos circu
tege et ab oī malo exipe: ipse excecavit spa
thariū olympi^o exarchi et nō ē pmissus ui
dere pōtīfices: qn exarcho cōionē porre
xit l pacem dedit: ne sāguis ei effūderet:
et catholica dei ecclia heresi subiugaret.
Ad p^o mōm pdict^o armiger diuersis cuz
iusiurādis pfectus ē.

Lectio sexta.

Cidens ergo olympi^o exarchus qz
man^o dñi circūtegebat martinū scissi
mū papā: necesse habuit se cū pōtīfice p
cordare: et oia q ei iussa fuerāt eidē scissio
epo idicare. Qui facta pace cū sancta di
ecclesia: colligēs exercitū pfect^o ē i siciliā
aduersus gēte saracenoꝝ q ibidē in habi
tabant. Et peccato faciēte maior interit^o
i exercitū romano puenit. Et p^o becides
exarchus morbo interijt. Deinde direct^o ē
ab ipatore theodorus exarchus cognomī
to caliopacū: cū theodoro impiali cubi
culario: q et pellun^o dicebatur cū iussioe.

Et tollētes scissimū papam martinū de
ecclesia saluatoris: que et stātiniana ap
pellatur: pduxerūt stātinopolim: et nec
sic eis accevit: Deinde direct^o ē sepi^o dic
tus scissimū uir i exiliū: i loco q dī cerfo
na: et ibidem ut deo placuit uitam suam
finiuit i pace xpi confessor. Qui et multa
mirabilia opatur usqz i hodiernum diē.
Fecit at ordiatiōes duas per mensem de
cembrium: p bīos. xi. diacones. v. epōs
p diuersa loca nūero. xxxiij. deposi^o die
xvii. mensis septembris.

In scē belisabet nec uirgi. nec marty.

Oratio.

Alorum corda fidelīū deus misera
tor illustra: et beate belisabet p cib^o
glōris fac nos pspira mūdi despiciere: et
celesti sp^o p solatiōe gaudere.

Lectio prima.

Cas admirabile op^o excelsi: uas in
ardoris opibus rubigie psumpta cō
flatum: uas xutum liquore pfertum: o
dorem uite diffūdēs et miraculoꝝ pigmī
ta ppinās. Belisabet beatissima in cele
sti errario mirifice collocat. Nec siqdem
regis ungarie filia dū adhuc tenellā tene
ret etatis infātiā: molles art^o duriori iugo
discipline pmebat: et rudes sensus sub se
rula exorte rōnī isomās: i etni regis ob
sequiū terreni pīs sui regis pmutabat af
fectū. put ipotētia poterat pueril. Ipsa q
dem sue pñuncia scitatis pmos limites
de pfectione xutis igressa icōpositos e
tatis icessus illo grauitatis ordine cōpo
nebat: ut felicia ei iūta futū scitatis cer
ta indicia censerent. Frequēt. n. it coeual
puellas occupatōib^o iocosis intēta: earū
psortiū gressib^o furtiuis euitās ad eccliam
pperabat: et oscula deuotissia parietib^o
imprimēs: xpi laudes quas ipite ligue o
negabat officiū membroꝝ nutib^o p eta
tis modulo psoluebat.

Lectio secūda.

Puerilib^o igitur annis in dei timore
transactis: lath grauiō turingie in
coniugez copulata: et si ea q sui uiri erāt
pudicitia seruata curaret: non minus q
dei sunt sedula sequebatur. o marie pri
dentia et marthe sollicitudine nō recedēs

pp 2

Nocturno nāq; tempore pluuiarū spē
ta mollitiē uiri fugiebat amplexus orōni
bus ⁊ genuflexionibus occupāda. Sic
q; dum esset uir in accubitu suo nardus
eius dabat sanctitatis odorem. Dieb; q
dem singulis pietatis officio dedita: licz
exterior induta regalibus: ne terreni ui
ri oculos offendere uideretur: interior ta
men sub cilitij tegmine celestem sponsū
gerebat absconditum: uiduis: pupillis:
egrotis: carcerum inclusis: ergastulis: et e
gentib; singulis singularia subuentionis
remedia ministrādo. Cuiusdam ⁊ paupis
grauis capitis languore correpti: quasi fi
lij curam gerēs: capillos ei; manu tonde
bat. ppria: caput frequenter i pomerij se
creto lauās: ut oculos fugeret acillarū.

Lectio tertia.

Hanc siquidem felix papa gregori
nonus suscepit in filiam: ptextit de
uotam: eius sancte ichoationis ppositū
usq; in felicem exitum multa sollicitudine
psecutus. Cuius sitibundam aiam uerbi
celestis potauit irriguo: ⁊ euāgelica eru
ditiōe refecit. Sicq; regina sapie salomo
nis instructa: salutiferū bibens imbrem:
tot ptulit manipulos operum: quot su
scepit semina preceptorum. Que christo
spōso cupiens copulari: terreni sponsi ce
pit declinare pfortium: de cuius reb; nec
cōfigere uolebat aut uesci: nisi de redditib;
bus pprijs uel licite cōquisitis. Cum aut
teothomā grauis urgeret inedia: captata
uiri absentia: fidelis ⁊ prouida dispensa
trix super afflictis pia gerens uiscera: do
mus sue frumenta egentib; erogabat in
trif. Jāq; a uiri lege soluta: depositis glie
secularis exuuijs: qbus interdum exterior
p conformitate seculariū utebat: ne mēs
uultui iligionis ascripta puluere mūdāo
sordesceret uil tunice decore uestit: ac diu
tiaz ptepta iactantia ⁊ generositate parē
tū nobilissimis orta natalibus se mūdo
fecit ignobilem ut nobilitaret in celis. p
corona suscipiens cinerem: ⁊ cilicium p
fascia pectorali. Pallebāt ora uigilijs
abstinētie tenuitate confecta: ⁊ iam mar

tyrem adhuc uiuentem: caro premortua
testabatur.

Lectio quarta.

Hinc enim mulier chananea de flu
ru trene sollicitudis liberata: se to
tis conatibus pietatis exercens: dum die
quadam defixis in celum oculis cōtem
plationi uacaret: ut quasi de humane cō
uersatōis consortio uideretur abstracta:
dei filium dulcem iesum ad se inclinatus
celis patentibus uidit: inter alia sibi cōso
lationis lenimenta dicentem. Si tu uis
esse mecum ego ero tecum ⁊ a te nullate
nus seperabor. Tunc sumptibus pprijs
nobile hospitale construxit āpla possessi
one dotatum: sua queq; preciosa mōilia
⁊ grandes pecunie quantitates: eidē loco
liberali ē largita. In quo receptā militu
dinē pauperū corporali uisitabat obsequio
affluētē eis necessaria subministrans: pe
des eorum ⁊ capita incredibili humani
tate lauādo. Leprosoꝝ ēt ulcera que pe
ne defluētib; mēbris aspectum ēt ipsum
horribilem offerebant: capitis sui uelo
mundabat: ⁊ uotiuo osculabatur affec
tu curretes detergēs sanie: officio pie ma
nus: nec fastidientis indicio nec laboris stu
dio denotāda.

Lectio quinta.

Ouide ppriquoꝝ destituta suffragio
castris ⁊ possessiōibus ceteris spo
liat: ⁊ uelut pfuga illa pmitur exilij uilita
te: ut ad reclinādū caput sibi diuersorio
denegato iē porcorū agmīa stratū quere
re sordidū cogere: arctioris panis ⁊ bre
uioris aque subsidij quasi delicias puta
tura. S; mulier fortis ⁊ sancta bilaritate
mētis iuriā: ⁊ tolerātia supās paupertatē:
sub afflictōis maleo sup icudē patientie
dilatata: miseratiōis solite nō oblita: la
nā māib; opabat ⁊ linū: de sui laboris
ipēdio: nudos pauperum humeros ue
stitura. Per alienas ēt edes quasi qstua
ria elemosynas uenabatur pauperum u
sibus erogādas: egere sibi cupies ut pxi
mis abūdaret.

Lectio sexta.

Quam autem quadā die p platee me
diū supra lapides quosdā ad decli
nādum lutum cōpositos: sub paupe bitu

mulier ueneranda transiret: ipsi breuis ite-
ris medio: uetulam iuenit obuiaz: dudum
iter alias sue domus ancillas stipendiis
enutritam: quam diu suam in huius uilitate
preceptam: cedere forsitan erubescens: re-
ceptorum beneficiorum oblita: scilicet huius
ris armatis ad imperium delira uetula cui
deliter inersit in lutum. Que tandem af-
pectu placido ridens et gaudens: uestibus
sordidatis exurgens: non contumeliam pro in-
iuria suscepta repedit: nec gnis sui cocita
uit fastigia in uetule uilitate: non murmur
resonat non querimoniam: non calumnia suscitatur
nec ultores interpellat: sed patie loris: et
lenitate uerborum uersaniam iuriatis fre-
nas: prout in laudes et gratias creatoris erupit
exemplo magistri superioris edocta: quam cum
maledicere non maledicebat: ueniam pro
transgressoribus deprecatur. Frequenter et dum
pro aliquorum salute dei misericordiam imploraret:
illis pro quibus orabat sudor nimis erubeat:
quasi miseratioris adipe per orationis instam
circumsusis.

Lectio septima.

Alibi uite cursu feliciter expedito:
domesticis suis predices obitu suus:
proscia sui finis iter sacre scripture colloqua:
et pueri iesu magnalia repetita: ei beatus
reddidit spiritum cui obsequiis deuouit: mun-
do uitam: et se uite felici promedatione comen-
das. Ipsius quidem corpus ad seplure
nobilitatis hospitium diebus iacens. iiii. ihu
matris: non fetore corrupti cadaveris: sed a
romatu suauitate fragrabat. Concurrunt
undique populi ad tam uenerabile iunus: la-
chrymarum lacrima portantes non minus singu-
lari turbati dispedio quam de decedentis af-
fectu. Sit pueri ex tactu domestici sa-
guinis causa non remota doloris. Matris u-
bera dolor plebis illachrymarum: deplorant
pauperum latera: secutur nuditatis iniuria:
et collapsa ad nutricis manum: curata do-
lent ulcera leprosum. Plagis religiosa re-
ligio: et quasi uiduata torquet: et matre pro-
munis subuentionis extincta tristis mero-
ris euentum: non sexus: non proditio decla-
uit. Sed iter lacrima plorantium: et tristes
ululantiis nocens uotiuie leticie causa succre-

scit: priora fometa tanti doloris extinguent:
dum sanctissime semine corporis stupida mi-
raculorum nouitate corruseat: ut miseratioris
uiscera quam circa priores uiuens exercuit: nec
mortua claudere uideret.

Lectio octaua.

Pater uaria siquidem admirationis pro-
rogatiua notanda: pauca de multis
fastidientium aurium sumat audit. Ar-
chimimum coloniensem diocesis: cuius anima fue-
rat extorta suspensio: iam de patibulo ad se-
peliendum depositum: helisabet beatissima
propter illius inuocata lachrymis a mor-
te suscitauit. Ioannes maguntinensis dioce-
sus: suspensus laqueo et fracto fune patibuli ipsius
iteruentione liberatur. Puerum maguntinensis
diocesis ad matris uotum et lachrymas susci-
tauit a morte. Hiericus puer mortuus in
flumine: ipsius inuocatione reuixit. Scharhardus
scholaris in aqua sumersum cum ad piscandum
pergeret mortuum suscitauit. Puer quidam
mortuus de matris utero arte obstetricis e-
ductus: ad eius inuocationem spiritum uite suscepit.
Saffridus puerum coloniensem diocesis sub-
mersum in puteo dum aquam hauriret:
iam mortuum uite restituit. Fredericus ma-
guntinensis diocesis existens in balneo: dum
ibidem pauperem balneantem: quem beata
helisabet illuminauerat: uerbis et uerbe-
ribus offendisset: ad ipsius sancte inuoca-
tionem: quam in pauperem credebat offensa:
subito submersus: et prefocatus in aqua: secundo
tandem uoto a parentibus et matre et uxore
mortuus restitutus est uite. Hiericus magun-
tinensis diocesis: cuius animam febris acuta extor-
serat mortuum suscitauit. Adonach quidam
hericus nomine saxonie partibus morbo epi-
lentico fatigatus in somnis ammonitus he-
lisabet beatissime se deuouit: et restitutus
sanitati: uotique executione dilata recidua
uit in idem: et tandem soluto uoto beneficium
integre salutis accepit. Quam plures et
eadem egritudine laborantes ipsius sunt
interuentione curati.

Lectio nona.

Eberildis mulier magūtinēsis dio
ce. luminum cecitate percussa: solu
to uoto quod fecerat iuxta sepulchrum
ipsius: officium uidēdi resumpsit. Setru
dis puella unius oculi uisum: quo p triē
niū priuata fuerat: ipsamq; implozando
recepit. Visu q̄ pluribus cecis eius meri
tis restituto. Bibbosa mulier gertruda
ad eius delata sepulchrum saluū est resti
tuta. Benigna mulier maguū dioē. a de
monio grauit̄ obfessa curatur. Nec siq
dez curat hydropicos: obfessos liberat.
cecis uisum: surdis auditū: claudis gressū
mutis loq̄lam iterpellata pcedit. Varijs
detentis lāguorib; optate salutis bñficiū
largiendo. His autem predictis uenerā
dus antistes fide dignorum testium asser
tione comptis: gaudet pater in filia: i disci
pula magister exultat: fidelis letat̄ agrico
la sui opis scia i regni celestis horreū iclu
sisse. Deide uenerabilū cardinaliū ⁊ pre
latorum multoz diligētī examinatiōe preā
bula: ipsorum suffultus p̄cilio in ciuitate
perusj assistente turba i misericordia: istā
uenerabilem dei famulam in sanctorum
catálogo annotauit. Dignis igi uene
ratur p̄conijs: quas stipēdijs felicib; dñs
honorauit. Nec indigne predictus uene
rādus antistes eam scōrum ānumerauit
collegio: ut saltem miserādo conditio d̄
uotioē r̄ideat: q̄ de semine pectore bene
ficia miseratōis accepit. Sumat obsecro
secularis glā diuinitum de femineo pecto
re paupertatis exemplum. Paupis eru
bescat superbia: dum sic nobilis humili
ata descendit. Discat suos impetus ifre
nare luxuria in tam pudice femine casti
tate. Soluatur auaritie laque; mulieris
e usdem liberalitate donante: ut ipsi me
ritū gr̄e p̄sortes efficiat: qui non fuerunt
huius uenerationis expertes. Obijt aut̄
beatissima belisabet in theotonia ciuita
te marbut̄ anno predicti pontificis ter
tio. Regnāte dño nō iesu xpo cuz quo
precib; eiusdem sanctissime regnem; i ce
lis. Amen.

*In sancti pontiani pape ⁊ martyris.
Lectio prima.*

Pontianus natione roman; ex p̄e
calphurnio: sedit ānos .v. menses
duos martyrio coronat. Fuit āt ip̄ibus
alexādri a cōsulari pōpeiani ⁊ pellagij.
Eodē tpe pōtian; ep̄s ⁊ hyppolitus pb̄
exilio sūt deportati ab alexādri in sardi
niam i isula buccina seuerō ⁊ q̄ntiano cō
sulib;. In eadē isula defūctus ē. xij. calē
das decēbris: ⁊ eiusdē loco ordiat; est an
theros. xi. calēdas decēbris. Hic fecit or
diatiōes duas p mēsem decēbriū: pb̄os
vi. diacones. v. ep̄os p diuersa loca nūc
ro. vi. Quē beat; fabian; p nauē adduxit
cum clero: ⁊ sepeliuit i cimiterio calixti
uia appia: ⁊ cessauit ep̄atus dies. xi.
*In festo sancte cecilie uirgis ⁊ martyris.
Ad magnificat. añ.*

Est secretū ualeriane qd̄ tibi uolo dicere: āge
lum dei habeo amatorem: qui nimio zelo cu
stodit corpus meum. *Oratio.*

Quis qui nos ānua b̄te cecilie mar
tyris tue solennitate letificas da ut
quā uenerāur officio etiā p̄e puerlatiōis
sequamur exemplo. Per.

In primo noc. añ. Cecilia vgo almachium
exupabat: tiburtium et ualerianū ad coronas
uocabat. *psalmi de b̄a ⁊ ḡie. añ.* Expāsis
manibus orabat ad dñm ut eam eripet de ini
micis. añ. Lilio cecilia mēbra domabat deū
gemitibus exorabat.

Lectio prima.

Cecilia uirgo clarissima absconditiz
sp̄ euāgelium xpi gerebat i pectore
suo: ⁊ nō dieb; neq; noctib; a colloquijs
diuinis ⁊ oīone cessabat. Nec ualerianū
quēdā iuuenū habebat sp̄sū: q̄ iuuenis
i amorē x̄ginis purgēs aiūm: diē p̄stituit
nuptiaz. Cecilia uirgo subius a carne ci
lino iduta erat: desup auro textis uestib;
tegebāt. Parētū. n. tāta uis: ⁊ sp̄sū circa
illā erat exestuās: ut nō posset amorē sui
cordis ostendere: ⁊ q̄ solū xp̄um dilige
ret indicijs euidentib; apire. Quid multa;
Venit dies in qua thalamus collocat; ē.
Et cātātib; organis: illa i corde suo soli
dño decātabat dicēs. Fiat dñe cor meū
⁊ corp; meū imacuati: ut non p̄fundar.
⁊ biuanijs ac triduanis ieiunijs orans:

pmédabat dño qd timebat. Inuitabat angelos pñib: lachrymis iterpellabat a postolos: et facta agmina oia xpo famulantia exorabat: ut suis eam deprecationibus adiuuaret: suā dño pudicitiam comédaret. *R.* Lātantib' organis cecilia uirgo soli dño decābat dicēs. Fiat dñe cor meum et corp' meū immaculatū ut nō cōfundar. *R.* Biduanis ac triduanis ieiunijs orās pmédabat dño qd timebat. Fiat.

Lectio secūda.

Ed cum hec agerent uenit nox in qua suscepit una cū spōso suo secreta cubilis silētia. Et sic eū alloquitur. *O* dulcissime atqz amātissime iuuenis: est secretū qd tibi pñtear: si mō tu iuratus asseras: tota te illud obseruātia custodire. Iurāt ualerian' spōsus se illud nulla ratiōe nulla ue necessitate dtegere. Tūc illa ait: Angelū dei hēo amatorem: q nūmō zelo custodit corp' meū. Hic si leuif' senserit: q tu me polluto amore ptingas: statim circa te suū furorem exagitat: et amittes florem tue gratissime iuuetutis. Si autē cognouerit q me sincero et immaculato amore diligas: et agitatē meā itegrā illi batāqz custodiās: ita quoqz diliget te sic et me: et ostēdet tibi glām suā. Tūc ualerian' nutu dei timore corrept' ait. Si uis ut credā sermōib' tuis: ostēde mibi ipz angelū. Et si pbauero q uere angel' dī sit: faciā qd hortaris. Si autē uiz aliu diligis te et illū gladio feriam. *R. R. R.*

O beata cecilia q duos fies pueritū: alimachi um iudicē superasti. Urbanū epm in uultu angelico demonstrasti. *R.* Cecilia me misit ad uos ut ostendatis mibi. Urbanū.

Lectio tertia.

Tūc beata cecilia dixit ei. Si cōfilijs meis pmittis te acqescere: et pmitas te purificari fonte penni: et credas unū deū eē i celis uiuū et uerū poteris eū uidere. Dicit ei ualerian'. Et qd erit ut me purificet: ut ego angelū uideā? Rñdit ei cecilia. Est senior q nouit purificare homines ut mereant uidere anglm. Dicit ei ualerian'. Et ego ubi requirā hūc senex? Rñdit ei cecilia. Uade i tertium miliarū

ab urbe uia q appia nūcupat: illic iuenies paupes a trāseūtib' petētes auxiliū. De his. n. mibi semper cura fuit: et optie mei secreti conscij sunt. Hos cū tu uidis dabis eis bñdictōem meā dicēs. Cecilia me misit ad uos: ut ostendatis mibi scē nem urbanum: qm ad ipm hēo ei' secreta mādāta q pferam. Hūc cū uideris idica ei oia uerba mea: et iduet te uestimētis nouis et cādidijs: cū qd' mox ut ingressus fueris istud cubiculū uidebis anglm scē: et tui amatorem effectum: et oia q ab eo poposceris ipetrabis. *R.* Virgo glōsa se per euāgelū xpī gerebat in pectore: et nō dieb' neqz noctib' uacabat. A colloquijs diuinis et orōne. *R.* Est secretū ualeriane qd tibi uolo dicere: angelū dei habeo amatorem: q nūmō zelo custodit corpus meum. A collo.

In secūdo noc. an. Dñe iesu xpe seminator casti cōsiliij: suscipe seminū fructus qd in cecilia seminauisti. *an.* Beata cecilia dixit ad tyburtiūz hodie te fateor meū eē cognatū: qz amor dei te fecit esse pemptorem idolorū. *an.* Fiat dñe cor meū et corpus meū immaculatū ut nō pñdar

Lectio quarta.

Tūc ualerianus prexit: et secūduz urbanū epm. Qui iam bis pñfessor factus: itra sepulchra martyz latitabat. Qui cū dixisset oia uerba cecilię: gauisus est gaudio magno: et ponēs genua sua i tra: ex pādīt man' suas ad celū: et euz lachrymis dixit. Dñe iesu xpe pastor bone: seminator casti pñlij suscipe seminū fructus: quos i cecilia seminauisti. Dñe iesu xpe pastor bōe cecilia famula tua quasi apīs tibi argumētofa deseruit. Nam spōsum quem quasi leonem ferocē accepit: ad te quasi agnū māfuetissimū destinauit. Iste huc nisi crederet nō uenisset. Apī dñe cordis hui' ianuā sermōib' tuis: ut te creatorē suū eē cognosceret: renūciat diabolo et pōpis ei'. Hec et his filia orāte scō urbano epō: sibi to ante faciem ipsoz apparuit senior idu tus nūeis uestib': tenēs titulū i manibus scriptū aureis līs. Que uidēs ualerian' nūmō tūore corripitur: et cadēs i terram: scō ē quasi mortu'. Tūc senior leuauit

eū dicēs. Lege huius libri textū: et crede ut
purificari merearis uidere angelm: cuius
tibi aspectū cecilia uirgo deuotissima re
promisit. *R.* Lilio cecilia mēbra domabat
dñi geminib⁹ exorabat. Tyburtiū et ualerianū
ad coronas uocabat. *V.* Hec ē vgo sapiēs et
una de nūero prudētū. Tyburtiū.

Lectio. v.

Tunc ualerian⁹ respiciens cepit in
tra se legere. Scriptura at tituli hec
erat: Un⁹ de⁹. una fides. unū baptisma. U
nus de⁹ et pī oīum: qd ē sup oīa et i oīb⁹ no
bis. Cūqz intra se legisset: dicit ei senior.
Credis ita eē an adhuc dubitas? Tunc
ualerian⁹ uoce magna clamauit dicens.
Nō ē aliud qd uer⁹ possit credi sub celo.
Cūqz hec dixisset ualerian⁹: ille senex ab
ocul⁹ eoz elapsus ē. Tūc scs urban⁹ bap
tizauit eū: et docēs illū oēm fidei regulā:
remisit eū ad ceciliā diligētē instructū. Ve
niēs igī ualerian⁹ idutis cādidiis uestimē
tis ceciliā itra cubiculū orātem iuenit: et
stātē iux eā angl⁹ dñi pēnis fulgētib⁹ alas
hnt ē: et flāmeo aspectu radiātes: duas co
ronas ferētem i manib⁹ coruscātes rosas
et lilis albescentes. Quicqz unā dedit ceci
liā: alerā ualeriano dicēs. Istas coronas
inacclato corde custodite: qz de paradiso
dei eas ad uos attuli. Ex hoc uob signū
erit. Nūqz marcidū aspectus sui adhibet
florez: nūqz sui minuit suauitatē odoris:
nec ab alio uideri poterūt: nisi ab his qb⁹
ita castitas placuerit: sicut et uobis proba
ta ē placuisse. *R.* Ceciliā intra cubiculū oran
tem iuenit: et iuxta eā stātē angelm dñi. Quē ui
dēs ualerianus nimio t̄ore correptus ē. *V.*
Angelus dñi descēdit de celo et lumē refulsit i
habitu. Quem.

Lectio sexta.

Et qz tu ualeriane cōsensisti p̄silio
castitatis: misit me xps filius dei ad
te: ut quā uolueris petitiōem īsinues. At
ille audiēs adorauit et dixit. Nichil mihi
i hac uita dulci⁹ extitit qd fr̄is mei affect⁹:
et ipium mihi ē: ut me liberato germanū
meum a piculo p̄ditiōis aspiciā. Hec so
lū oīb⁹ petitiōib⁹ meis antepono et depre
cor: ut fr̄em meū tyburtiū sicut me libare

digne: et faciat nos ā bos i sui nois cōfēs
siōē p̄fectos. Audiēs hec āgelus letissimo
uultu dixit ad eum. Qm̄ petisti hoc qd
meli⁹ qz te xps īplere delectat: sicut te p̄ sa
mulā suā ceciliā lucrā dñs ē: ita p̄ te quo
qz tuum lucrabit fr̄em: et cū eodē ad mar
tyrij palmā ptingēs. Hīs itaqz finit⁹ ser
monib⁹: aspēs angelici numinis migravit
ad celos. *R.* Dñe iesu xpe pastor bone: semi
nator casti cōsiliij suscipe seminū fruct⁹ quos in
ceciliā seminasti. Ceciliā famula tua quasi ap̄is
argumētosa deferuit. *V.* Nā sp̄sum quē quasi
leonem ferocem accepit: ad te quasi agnū man
suetissimū destinauit. Ceciliā.

In tertio noc. x. Credimus christi filii dī
uex deū eē: qd sibi talē elegit famulā. *V.* Nos
scātes sēm nomen e⁹ oīno negare nō possum⁹
x. Tunc ualerianus prexit ad antistitē: et si
gno qd acceperat inuenit factū urbanū.

Lectio septima.

Et illis epulātib⁹ i xpo atqz in edifi
catione sancta sermocinātib⁹ tybur
tius ualeriani frater adueit. Et ingressus
quasi ad cognatā suā: osculat⁹ ē caput scē
ceciliē et ait. Adoro hoc ipse roseus hic o
dor et liliorū unde respiret. Nam si tene
rē ipsas rosas aut ipsa lilia i māib⁹ meis:
nec sic poterāt odorānta mihi tāte suau
tatis īfudere. Cōfiteor uobis ita sum īfec
tus: ut puto me totū subito renouatum.
Dicit ei ualerian⁹. Odorē iam meruisti
me interpellāte suscipe: mō te credēte pro
mereberis et ipso roseo aspectu gaudere:
et itelligere cui⁹ i rosis sāguis florefcit: et
i lilis cuius corp⁹ albescit. Coronas enīz
hēmus quas tui oculi uidere non preua
lent: floreo rubore et niueo cādore fulgē
tes. *R.* Beata cecilia dixit tyburtio: hodie te
fateor meum esse cognatū: qz amor dei te fecit
esse: Cōtemptorem idolorū. *V.* Sicut .n. amor
dei mihi fr̄em tuum piugē fecit: ita te mihi co
gnatum facit esse Cōtemp.

Lectio octaua.

Ecce ei tyburtius. In sōnis hoc au
dio: an in ueritate ista qd tu loqueris
ualeriane: Rndit ualerian⁹. In sōnis nos
hucusqz uixim⁹: iā mō i ueritate sum⁹: et
fallacia nob ē nlla. Tūc facta cecilia uēit

ad eos nocte cum sacerdotib⁹: ⁊ uniuersū
si baptizati sunt. Igitur dum auroa noc
tis finē daret facto magno silentio cecilia
dixit. Eia milites xpī abijcite ergo opa te
nebrarū: ⁊ induimini armis lucis. Certam
bonū certastis: cursū psumastis: ite ad co
ronā uite: quā dabit uob⁹ d⁹ iust⁹ iudex:
nō solū uob⁹: sed oib⁹ q diligūt aduētū ei⁹.
Hec ⁊ alia multa dicēte b̄ta cecilia: irat⁹
uehemēt almachi⁹: iussit eam ad domū
suam adduci: ⁊ i suā domū flāmis balne
arib⁹ cremari. *Beata* cecilia me misit ad uos ut
ostendatis mihi sc̄m urbanū. Quia ad ipsum
habeo secreta q pferam. *Tunc* ualerianus
perrexit ad antistitem: ⁊ signo qd acceperat iuēit
sanctum urbanū. Quia.

Lectio nona.

Cumq⁹ fuisset i calore balnei sui in
clusa: ⁊ subter icēdij pabula ligno
rū alalia mīstraret dicēte integro: ⁊ tota noc
te quasi i loco frigido illibata pstitit sanī
tate: ita ut nec unā p̄s mēbroꝝ ei⁹ saltim
sudoris signa relaxasset. Ad cū audisset
almachi⁹: misit q eam ibidē i ip̄s balneis
decollaret. Quam cū spiculator tūto pcul
sisset caput ei⁹ amputari non potuit.
Sic eā seminecē cruef carnifex dereliquit.
Cui sanguinē oēs bibleis linteamib⁹ plu
rimi q p eā crediderūt extergebāt. Per
tridui at qd supuixit n̄ cessauit oēs quos
nutrīerat ⁊ quos docuerat i fide dñica p
fortare. Quib⁹ ⁊ diuisit uniuersa q habu
it: ⁊ sc̄o pape urbano tradidit p̄medata.
Cui ⁊ dixit. Triduanas a dño poposci i
dunas: ut ista tue beatitudinī traderez: ⁊
hanc domū meā eccliam meo noie cōse
crarem. Tunc sanctus urban⁹ corp⁹ ei⁹
auferens cum diacono suo nocte sepeli
uit: iter collegas suos ep̄os: ubi oēs sunt
p̄fessores ⁊ martyres collocati. Domū
at ei⁹ i eternū nomie s̄cte cecilie p̄seca
uit. In qua bñficia dñi exuberāt ad mēo
riam beate cecilie usq⁹ i hodiernū diem.
Martyrizata ē at beatissima cecilia sub
die decio calēday decēbriū. Regnante
dño nostro iesu xpō cui ē honor ⁊ gloria
in secula seculorū amen.

Psallitur.

Da auroa finem daret cecilia dixit. Eia mili
tes christi abijcite opa tenebrarū ⁊ induimini armis
lucis. *Beata* cecilia uale dicens fratrib⁹ ⁊ exhortat
eos ait. Eia mili.

Ad laudes ⁊ p horas. e. Cantantibus or
ganis cecilia dño dēcābat dicēs: fiat cor meū
imaculatum ut non p̄fundar. *ps.* dñs reg. cū
reli. *an.* Valerianus i cubiculo ceciliam cum
angelo orātem iuenit. *an.* Cecilia famula tua
dñe quasi apis tibi argumtosa deferuit. *an.*
Bñdico te p̄ dñi mei iesu xpī: qz p filium tu
um ignis extinctus est a latere meo. *an.* Tri
duanas a dño poposci idutias: ut domū meā
eccliam cōsecrarem. *Ad bñd.* *an.* Buz au
roa finem daret: cecilia exclamauit dicēs: eia
milites xpī abijcite opa tenebrarū ⁊ induimini
armis lucis. *Oratio.* Deus q nos ānuā.

Ad uespas. an. Cātūb⁹ organis. *cū religio*
ps. de cōi uirginū. *Et a caplo i antea sit*
de sc̄o clemēte. *Ad mag. an.* Dēmus oēs
ad dñm iesum xpī: ut p̄fessoribus suis sōtis
uenas aperiat. *Oratio.*

Deus qui nos annua beati clemen
tis martyris tui atq⁹ pōtificis solen
nitate letificas: p̄cede p̄pitius: ut cui⁹ na
talitia colimus: uirtutem quoq⁹ passiōis
imitemur. *Pro sc̄a cecilia. an.*

Virgo gloriosa sēper euāgeliū xpī gerebat in
pectore suo: ⁊ non diebus neq⁹ noctibus a col
loquijs diuinis ⁊ oratione cessabat. *Oratio*
ut supra.

In sc̄i clementis pape ⁊ martyris. de hie
ronymo i libro illustriū uiroz.

Lectio prima.

Clementis de quo aplūs paulus scri
bēs ad philipēses ait. Cum clemē
te ⁊ cetis coopatorib⁹ meis: quoz noīa
scripta sūt i libro uite: quartus p̄ petrum
rome ep̄s. Siquidem secundo linus fuit.
tertius anacletus. Tamen ⁊ si pleriq⁹ la
tinoꝝ secūdū p̄ petrū aplm putēt fuisse
clemētem. Scripsit ex p̄sona romane ec
clesie ad eccliam corinthiorum ualde uti
lem epistolam: que etiam in nonnullis lo
cis publice legitur: q mihi uidetur tituli
characterij epistole: que sō pauli scribuntur
noie puenire: sed ⁊ multis in eadez eplā
nō solum sensib⁹: s̄ iuxta uerboꝝ quoq⁹
pp 5

ordinem abuitur: et oino gradis in utra
que similitudo est. Fuit et secunda ex ipsius nomine
epistola: quae a uerbis reprobat: et disputatio pe
tri et apionis longo sermone scripta: quam
eusebius in tertio ecclesiasticae historiae uolumi
ne redarguit. Obijt tertio traiani anno:
et nomine eius memoria usque hodie ecclesia extruc
ta custodit.

Responsum. Orante sancto clemente: ap
paruit ei angelus domini. De sub cuius pedibus
uiuus emanat. suis impetibus letificat ciuitatem
dei. **V**idi supra motum agni statem. De.

Lectio secunda

Clementis natione romanus de regione
celio monte ex patre faustino: sedit
annos. ix. menses duos dies. x. Fuit autem
temporibus gabbe et uespasianus: a consilio tragali
et italici usque ad uespasianum nonum et titum.
Hic cum multos libros zelo fidei et christiane
religionis ascriberet martyrio coronatus.
Hic fecit. vij. regiones diuidi notariis fidei
libris ecclesie: quae gesta martyrum sollicite et
curiose unusquisque per regionem suam diligenter
perquireret. hic fecit duas epistolas quae catholi
ce nominantur. Hic ex precepto beati
petri suscepit pontificatum ecclesie gubernan
dum: sicut ei fuerat a domino iesu christo cathe
dra tradita et promissa. Tunc in epistola quam ad iaco
bum scripta est: qualiter ei promissa est a beato pe
tro ecclesia repies. Ideo linus et cletus ante
eum prescribunt: quia ab ipso principe apostolorum ad
ministerium sacerdotale exhibendum sunt episcopi
ordinati. Hic fecit ordinationes duas per me
sem decembris. per b. x. diacones duos.
episcopos per uniuersa loca. xv. Obijt martyr
sub traiano. Qui est sepultus est in grecia. ix.
calendas decembris. Et cessauit episcopus dies
xxxij.

Responsum. Ora pro nobis beate clemente. Ut di
gnis efficiamur promissionibus christi. Tu autem
beate martyr christi clemente: ora pro nobis deum. Ut

Lectio tertia.

Cum petrus roma uenisset: et passio
nem suam imminere uideret: clemen

tem per se ordinauit. **A**duersus igitur petro
clemente uir. prouidus precauens in futurum
ne. s. per hoc exemplum quilibet uellet in ec
clesia reliqui et hereditario sacrarum dei
possidere. Lino cessit: et postea ceto. Per
quos clemente elegit: et possidere compellit
quod tantoque more ornamento possidebat:
ut iudeis gentibus christianis omnibus complaceret.
Singulorum pauperum religiosorum nomina
scripta habebat: et quos baptismo munda
uerat medicare non sinebat. Et multos ad
fidem christi conuertebat: inter quos nephem
theodorici imperatoris ad fidem conuertit et
in castitatis proposito stare conuenit. Si
finius uir eius zelo ductus per uxorem ecclesiam
irruit: scire uolens si ecclesiam frequenter.
At ubi ascensu clemente oratio facta est et a populo
est responsum amen. Sifini subito cecidit et sur
dus factus est. Qui ait pueris suis: cito de
ecclesia me tollite. At ubi pueri per ecclesiam
eum gyrantes ad ianuam peruenire non po
terant. Tunc theodora declinans putans quod
uir suus eam cognoscere uellet: sed uidens
eum errantem quesitum quid nam esset.
Qui dixerunt cum dominus non uidere uellet
et audire que non licebat cecus et surdus
factus est. Tunc illa oratione se dedit. di
xitque suis pueris ducite eum domum. Cum
autem clemente hec audiret uenit ad eum et uisum
et auditum recepit. Orante igitur theodora
petri apostoli apparuit ei dicens. Per te uir
tuus saluabitur: et his dictis abscessit. Sta
timque sifini uxorem uocauit ut per se oraret:
et sanctum clementem ad se uocaret: qui cum
uenisset et ipsi in fide instruxisset: eum cum
ccc. xiiij. de domo sua baptizauit: et per euangelium
nobiles et amici imperatoris domino
crediderunt.

Responsum.

Dedisti domine habitaculum martyri tuo clementi
in mari: in modum templi marmorei: angelicis man
ibus preparatum. Iter prebens populo terre: ut
enarrent mirabilia tua. Dedisti domine sanctis
tuis uiam in mari et in fluctibus semitam. Iter.
prebens.

369

Lectio quarta.

Quoniam publicus sacrarum torquacia
nū audiens innūerabilem multitu-
dinē xp̄o credētes: data pecunia monuit
seditionem excitari nomini xp̄iano. Am-
ministrante at mamortino p̄fecturam sedis
urbane facta ē seditio ppli romani de no-
mine clemētis ep̄i: et inter se inuicem con-
fundeantur dicentes. Quid enim fecit:
aut quid nobis nō exercuit? Quicūq;
ab eo uisitatus ē eger: sanatus ē. Quicū-
q; tristis gaudens abscessit. Alij spū dia-
bolico inflammati dicebāt magicis artī-
bus ista faciēs: deorū nostrorum cultura
euacuat. Iouem dicit deum nō eē. Her-
culem consecratorem nostrum dicit imū-
dum spm. Venerem deā scām: meretricē
esse cōmemorat. Sanctam dei mineruā
blasphemāt. Dianam ac mineruam sil-
et saturnum et martem accusat. Numina
et uniuersa blasphemāt. Aut sacrificet
dijs: aut ipse intereat.

Responsorium.

Iustus germinabit sicut lilium. Et florebit in
eternum ante dñm. **Ps.** Placatus i domo dñi
in atrijs domus dei nū. Et.

Lectio quinta.

Tunc mamortinus seditionem ppli
nō ferens iussit ad se adduci clemē-
tem ep̄m. Cūq; secrete uidisset eum cepit
ei dicere. Nobili stirpe te p̄genitum oīs
romana multitudo testatur: sed errorē te
passum i eo non fert: in quo nescio quē
xp̄m colere te dicunt: et contra oīa tēpla
diuinitate suscipere arguuntur. Unde a
te ē supstitutio supflua deponēda: et dijs a te
colendi eximij ut euadas. Sanctus cle-
mens ep̄us dixit. Optarem prudentiam
culminis tui ad rōnem accedere: et mihi
nō tumultu periturum sed ratioē p̄scribe-
re. Nam si canes multi latrauerit nunquā
nobis nec p̄sit auferre q̄ nos homines
simus rationabiles: et illi sint irrationabi-
les canes. Seditio autem ab imperitijs

exorta: ostendit nūhil certum hīc nec ue-
rum. Unde silentij est flagitanda occasio
in qua p̄ salute sua homo rationalis
disponere secus incipiat atq; tractare: ut
deum uerum inueniat: cui fidem suā in
x̄ra rationē committat. Et multa quidē
alia: rationabiliter dicente clemente.
episcopo. Furere p̄ eos cepit urbis p̄fec-
tus: q̄ seditionē ipsā excitauit. Et missa re-
latiōe ad traianū ip̄atōrē dixit clemētē a
pplō seditiosa uociferatione accusari: cū
in eum nulla possit digna accusatio inue-
niri.

Responsorium.

Iste cognouit iustitiā: et uidit mirabilia magna
et exorauit altissimum. Et inuētus ē i numero
sanctorum. **Ps.** Iste ē q̄ p̄tēpsit uitam mūdi: et p̄-
uenit ad celestia regna. Et.

Lectio sexta.

Tunc traianus imperator rescripsit
debere eum aut sacrificium consen-
tire: aut transpositum mare in heremo:
quod adiacet ciuitati cessione sbire exili-
um. Qua accepta auctoritate prefectus
uolebat clementem exiliū petere: s; ut
magis dijs libamina exhiberet. Sed be-
atus clemens conabatur iudicis animū
ad fidem christi conuertere dicens: se ma-
gis exiliū appetere q̄ dijs sacrificare.
Tantam deniq; dominus sancto clemē-
ti gratiam tribuit: ut fletet mamortinus
urbis prefectus ac diceret. Deus tuus
quem tu colis: ipse te adiunet in hac rele-
gatione exilij. Et delegauit ei nauem: et
omnibus necessarijs superimpositis di-
misit eum. Repleta est autē nauis tam de
clero q̄ de reliquo populo. Religiosi
enim uiri multi secuti sunt.

Responsorium.

Honustum fecit illum dominus: et custodiuit
eum ab inimicis: et a seductoribus tutauit illū.
Et dedit illi claritatem eternam. **Ps.** Descēdit
q̄ cum illo in foueam. Et in uinculis non de-
reliquit eum. Et dedit.

Lectio septima.

Non meis meritis dñs misit me huc
sed ad uestram coram adduxit

ut particeps factus passionis uir et cōso-
lationis doctrinam uobis patientie inti-
massem. Didicit autē ab eis q̄ de tertio
miliario aquā sibi suis humeris deporta-
rēt. Tunc sāctus clemens dixit. Oremus
ōes ad dñm iesum xpm: ut p̄fessorib⁹ suis
fontis uenas aperiat: et q̄ pcussit petram
in deserto et fluxerunt aque ī abūdantiā:
ipse nobis laticem effluentem imptiat: ut
de beneficijs eius gratulemur. Quq̄ oīo
ne completa hinc inde circūspiceret: uī-
dit agnum stantem: qui pede dextro erec-
to quasi locum sancto clemēti ostēderet.
Tunc sanctus clemens itelligēs dñs esse
quē solus ipse respiceret: prexit ad locū
et dixit. In noīe p̄is et filij et sp̄s sc̄i ī hoc
loco pcutite. Sed cū ōes p̄ gyr⁹ rastris
effoderēt: sed non ipsum locum ubi agn⁹
stabat p̄tingerent accepto breui sarculo
sc̄s clemens: leui ictu sub pede agni pcut-
sit: ac fons affluentibus uenis ornat⁹ ap-
paruit: qui suo impetu euomens fluuius
patefecit. Tunc uniuersis gaudētib⁹ sc̄s
clemens rīdit et dixit. Flumis imper⁹ leti-
ficat ciuitatem dei. *℞.* Desideriū aīe tribui
sti ei dñe. Et uolūtate labioꝝ eius nō fraudasti
eū. *℞.* Qm̄ preuenisti eū in benedictionibus
dulcedinis: posuisti ī capite eius coronam de
lapide precioso. Et uo.

Lectio octaua:

Ad istam autem famam confluens
omnis prouincia: et uenientes uni-
uersi ad doctrinam sancti clementis con-
uertebantur ad dñm: ita ut inde quingēti
et eo amplius baptizandi ascriberentur.
Intra unū āt annum facte sunt ibi a cre-
dentibus septuagintaquinq̄ ecclie. Dia-
idola cōfracta sūt: oīa tēpla ī gyrū puicie
destruckta: ōes loci per tringenta milia in-
tonum gyrum incensi et euerſi sunt. Tunc
paganis insistentibus inuidiosa relatio
cucurrit ad ipatorē traianum: q̄ diceret il-
lī per sāctum clementem xpianorum po-
pulos accreuisse. Et missus ē ansidianus
dux q̄ multos xpianos occidit. Dum āt
uideret ōes gaudētes ad passiōem currē-

tes cessit multitudinē: et solū clemētem sa-
crificare cogebat. Quē cū uideret dux in
dño fixū: ita ut nullaten⁹ frāgerei dixit ad
seruos suos. Perducatur ī medio maris
et ligate ei ad collū ancorā: et p̄cipitei ut nō
p̄nt xpiani hunc p̄ deo excolere. Qd cū
factum esset omnis multitudo xpianoꝝ
cepit ad littus stare et flere. *℞.* *℞.*
Stolā iocunditatis induit cum dñs. Et coro-
nam pulchritudinis posuit super caput eius. *℞.*
Libauit illum dñs pane uite et intellectus: et a
qua sapientie salutaris potauit illum. Et.

Lectio nona.

Tunc cornelius et pheb⁹ discipuli ei⁹
dixerūt. ōes unanimiter oremus:
ut ondat nob dñs ī martyris sui excubias.
Oratibus autem pplis recessit mare in si-
nu suo fere p̄ tria milia. Et igrēssi p̄ siccū
ppli iuenerūt ī modū tēpli marmorei ha-
bitaculum a deo preparatum: et ibi ī ar-
ca saxeā corpus discipuli petri positū: ita
ut ancora cum qua missus fuerat iuxta
eum esset posita. Reuelatum est discipul⁹
eius ut non tollerent eum. Quibus et h⁹
intimatum est: quod omni anno die pas-
sionis eius recedat mare: et per. vij. dies
siccum aduenientib⁹ iter prebeat: qd ad
laudem nominis sui fecit dñs usq̄ ī hodi-
ernum diem. Hoc autem facto omnes
gentes p̄ gyrum crediderunt xpo. Ubi
nullus uideus: nullus p̄sus hereticus in-
uenitur: et fiunt ibi multa beneficia orati-
onibus eius. Itaq̄ cēci illuminantur: ubi
omni anno die natalis eius et demones
effugantur: et omnes sanantur infirmi: q̄
illuc potuerint peruenire. Et est ibi pax
dei et laus dñi cum cantico. Et benedicū
ibi xps filius dei: qui cum patre et sp̄s sc̄o
uiuit et regnat ī secula seculorum amē.
Martyrizatus est uenerabilis dei sacer-
dos sanctus clemens episcopus urbis ro-
me ī ciuitate cessone prouincie lycie. ix.
calendis decembris. Regnante domino
nostro iesu xpo: cui est honor et gloria ī
secula seculorum amen.

Alaudes et p. botas. an. Orante sancto
demente apparuit ei angelus dñi. **ps.** Dñs
reg. **Cū reli. an.** Non meis meritis ad uos
me misit dñs uñs coronis participem me fieri.
an. Uidi supra montem agnū stantem d sub
cuius pede fons uiuus emanat. **an.** De sb cu
ius pede fons uiuus emanat: fluuius impetus le
tificat ciuitatem dei. **an.** Ocs gentes per gry
crediderūt xpo dño. **Ad bñs. an.** Cū iter ma
re cepisset ppls uoce magna clamabat. dñe te
su xpe salua illū: et demens euz lachrymis dice
bat: suscipe pñ spm meum. **Oratio.** Deus q
nos an. **Ad uesp. a.** Orante sancto clemen
te. **Cū reli. ps. de martyrib.** **Ad mag. r.**

Dedisti domine habitaculum martyri tuo. de
menti i mari i modum templi marmorei ange
licis manibus preparatum: iter prebens pplo
terre: ut enarrant mirabilia tua. **Dio.** Deus q
nos anua. **ut sup.**

In scē felicitatis marty. **Dio.**
Presta quesumus omnipotens deus
ut beate felicitatis martyris tui solē
nia recēdentes: meritis ipsius ptegamur
et pabus. **Per.**

In scē chryfogoni marty. **Dio.**
Adesto dñe supplicatōib⁹ nñs: ut q
ex iugitate nra reos nos eē cognoui
m⁹: beati chryfogoni martyris tui iterces
sione liberemur.

Lectio prima.
Rome natale sancti chryfogoi mar
tyris: q p biēniū iussu dioclitiani
cōiect⁹ ē in uincula: ubi multa ppefful scē
anastasiē alimonij⁹ fouebat. Cū igr bea
tā anastasiā zelās uir eius publi⁹ custo
dib⁹ adhibitis ita clausisset: ut nec cui⁹ cū
qz fenestrule aditū aspectaret: ad hūc cō
fessorē xpi chryfogonū: q eā i xpo erudi
erat talia scripta dirigit. Sēo pfflori xpi
chryfogono. anastasia. lz pñ me⁹ sp cultoz
fuit idolor⁹: mñ tñ fausta xpianissima sep
uixisse. pbat et casta: ac me iter ipa cuna
bula fecit fieri xpianā: p cui⁹ decessū sacri
legi iugū mariti susceptū. Cui⁹ deo miserā
te toz mēta ifirmitate declinās: die noc
tuqz dñi nñ iesu xpi aplector uestigia.

Lectio secunda.

Cumqz iste pñmoniū meū: ex quo
illustrat cū indignis ac turpib⁹ ido
latris exhauriat: me quoqz uelut magaz
ac sacrilegam custodie tā grauissime mā
cipauit ut uitā corpale amitte suspicer.
Nihil .n. supest nisi ut amisso spū morti
succubā. In qua morte lz glier de pffessi
one dñi nñ iesu xpi: tñ i eo mēs mea ual
de pteritur: qz opes mee quas ego ex as
se deo uoueram: alienis adeo et turpibus
iseruiunt. Et ideo deprecor te hō dei: ut in
stanter dñm depreceris: ut aut ad fidē su
am uentur⁹ si preuidet plubiū sinat ueni
re: aut si puidet eū i hac credulitatis puer
sitate māsurū: iubeat eum dare locū suis
cultozib⁹. Abeli⁹ .n. ei exhalare spm: qz
dei filiū denegare: et eum pffiteri ipedire.
Et enīz oipotēs testis ē xps: qm si libata
fuero: sacozum uestigijs adhibebo: et cu
ras oīum sollicite exercebo ut ceperam:
Vale uir dei et memeto mei.

Lectio tertia.
Cum at hāc eplaz legisset chryfogo
n⁹ oōne facta cū multis pfflorib⁹
ita rescripsit. Chryfogon⁹ anastasiē. Fluc
tuanti tibi iter. pcellas et turbines mūdī:
cito sup undas deambulans xps aduēiet:
et diaboli aduersus te stantem spm: uno
iussione sue sermone pffecet. Patienter
ergo et quasi in medio maris posita: cred
ad te xpm eē uētur⁹: et ad temetipam con
uersa exclama cū ppheta dicēs. Quare
tristis es aīa mea: quare pturbas me?
Spera ideo qm adhuc pffitebor illi salu
tare uultus mei et de⁹ me⁹. Seminū diuī
nī muneris. pbabitur indicium: cū tibi et
terrena reddent et donabūt celestia. De
.n. beneficiū suū ad hec extremitatibus
ptrabit: ut nō sit nobis uile qd pstat.

Lectio quarta.
Ide ergo ne conturberis in hoc: q
pie uiuēt tibi iserātur aduersa. Nō
enī decipis sed probaris. Nō ē tuta de
fensio quā putas p hoīem posse pstare.
Audi scripturā dicētē. Maldictus hō q
spē suā pōit i hoīe: et bñdict⁹ hō q spē suā
pōit i dño. Laue fortiter et uigilanter ster
ne uniuersa peccata: et a deo solo quere

solatiū: cuius iussa pseruas. Cito enī ad
te placitū tps cōuertet: et quasi p^o noctis
tenebras floridū diei lumen aspicias: atq;
p^o glaciē frig^o hyemīs trāseuntis aurea ti
bi tpa et serena succedent: ut oībus qui p
chulsi amore affliguntur prebeas tpalem
leticiam: per quam sine dubio psequeris
eternā. Vale i dño et ora p me. Hanc
epistolam legens anastasia fortiores fidei
uīres accepit: et tantum de patientie uir
tute gloriari: quantum prius de oppressi
one infidelissimi uiri se causabat affligi.

Lectio quinta:

Interea dum ista aguntur publicus
i senatu sedens: legationes suscep^o i
uitus ad p^osidis p^ouīntiam pfectur^o. Tūc
reuersus tristis sancte anastasiae triplicauit
custodiam: et posuit custodem illi unum
ex parascitis suis: qui ei et lucem ipsaz ne
garet et uictum. Agebat enī ut anastasia
moreretur: et ille facultatum ei^o omnium
dñs permaneret. Veritus autem ne ab
sente eo anastasia eadem faceret que sole
bat instituit ei custodes acerrimos preter
unum ex parascitis quem memoranīm^o
nomine comasium. Sicq; pfectus ē q
dicit reuertens. Si eam uiuam inuenero
omnes uos puniam.

Lectio sexta.

Situr beata anastasia: cum ita cu
stodia stringeret: ut uix ei pās qua
dra daret: estimans se in ipsa tribulatiōe
deficere scripsit eplam. Beato martyri
p^oessorī grifogono anastasia. Finis uēit
corporis. Memento mei: ut egrediētem
animam ipse suscipiat: p cuius amore ista
sustineo: que ex ore huius uetule recog
ueris. Ad hec sanctus grifogonus talia
remisit scripta. Grifogon^o anastasiae. Sē
per est ut lumen tenebre atcedāt. Sic et
p^o infirmitatem salus reuertitur: et uita p^o
mortem p^omittitur. Uno sine pcluduntur:
et aduersa mūdi et p^ospera: ne ul^o tristib^o de
speratio: uel letis elatio dīctur. Unum
mare est: in quo nauiculae corpis nūi uelisi
cant: et sub uno corporis gubernatore

anime nūe nautico fūgūtur officio. Quo
rūdā igitur naues fortissimis carinarū
nexibus solidate: tenebrofi equoz cōci
tatos fluctus ille pretereūt. Quorūda;
uero fragilis iunctura lignorum etiam i
tranquillo uicīnum morti p^oficiunt cursū.
Prope est. n. ut pereant: uui nō cogitant
qualiter ad salutis portum pertingant.
Tu autem o xpī irreprehensibilis famula
crucis tropheum tota mente constringe:
et te ipsam perpara ad opus dei. In quo
tuis desiderijs dum pauēris cum marty
rij palma ad xpī attigēs. Publius inter
hec moritur: et beata anastasia a carcere
liberatur.

Lectio septima.

Egressa igitur sancta anastasia liba
pergit ad chryfogonū: et omnia q
acciderant cum gaudio lachrymabili re
ferebat: et quasi oculorum suorum curaz
gerens: ita famulorum dñi necessitatib^o
pcurabat. Igitur dioclitianus aquilegie
ptibus posuit iterficiens christianos. De
currit relatio de xpīal oīb^o pfecture urba
ne: Tūc rescripsit ut deberent oēs intēci
ad se uero chryfogonū destiari. Idūc p
secuta ē facta anastasia cū esset dedicatī
simi corpis scia ita uiriliter agebat: ut apud
aqlegiā faceret sanctis obsequia meliora
q; fecerat rome. Interea iussit sibi ad du
ci factum chryfogonum. Cui cū diceret
accipe pfecture dignitatem: sume et cōsu
latum gñis tui: tantum ut adores deos.
Beatus chryfogonus respondit. Unus
deum mente adoro corde colo: sinceris
actibus ueneror. Istorum autem deorū
uioz simulachra: q oīno thecal demōuz
nouī esse: execror atq; abijctio.

Lectio octaua.

Tunc iussu dioclitiani ductus est ad
aquas gradatas: et ibidē decollat^o.
Corp^o at ei^o i mare p^oiectū: p^o modicum i
possessioē q dī ad saltus inētū ē. Qd scs
soill^o senex pbī collegit et i locello subtra
neo i cubiculo suo posuit. Cui et caput ei^o
reuelatū ē ita recē quasi eadē hora fuisset
abscissū. Qd et corpori eius cōpaginauit.

Et ipse sanctus zoillus tricesima die hoc ordi-
ne perrexit ad deum: et apparuisse sibi
sanctum chrysogonum memorauit dicens.
Sceleratissimus dioclitianus Agapen
Chioniam et Hyrenem: faciet infra dies
nouem comprehendere: quas quousque pueri
re faciet dominus ad coronam: faciet eas hunc
solatium famule sue anastasiae. Tu autem
quia domino bene placuisti letus senex ueni
et requiesce cum sanctis.

Lectio nona.

Est cum hec narraret sanctus zoillus
Ecce anastasia constanter domum
in qua nunquam fuerat ingressa ait. Ubi sunt
sorores mee: quas mihi dominus meus chry-
sogonus commendauit. Et uidentes sancti
christo letare sunt: atque locum ubi positus
erat martyr chrysogonus ei ostendentes
rogauerunt eam secum aliquantulum
morari. Illa uero unam apud eam exigens
noctem: rursus ad urbem aquilegiensem
pergit satis sollicita de his qui in uinculis
habebantur. Qua eunte sanctus zoillus
prexit ad dominum. Passus est autem beatus
chrysogonus. viij. kalendas decembris:
et conditus in loculo a sancto zoillo presbitero
x. kalendas eiusdem mensis.

In sancte catharine uirgis et martyris.

Oratio.

Omus qui dedisti legem moysi in san-
ctitate motus sinai: et in eodem loco per
sanctos angelos tuos corpus beate catharine
uirginis et martyris tue mirabiliter colloca-
sti: presta quod: ut ei merito et intercessione
ad motum qui christus est peruenire ualeam.
Per eundem.

Lectio prima.

Alexandrius imperator anno regni sui
trigesimo quinto: residens in ciuitate
se alexandrinorum: feralia per uicinas misit
edicta: iubens omnes regni suicolas
diuites et pauperes ad templum deorum suo-
rum conuenire: et solenne eius sacrificium
offerre. Sit itaque uentus uniuersalis ad
pretorium regis: et astante ipso imperatore
ante simulachra deorum iuxta possibili-
tatem suam. Diuites quidem tauros et
oues: Pauperes uero uolucres uiuos

offerebant. Hac in urbe alexandria erat
quedam puella annorum duodecim spe-
ciosa ualde: sed quod pluris est religiosa
fide: regis quondam filia unica: liberali-
bus studiis ab annis puerilibus erudita
nomine catharina. Hec in palatio patris
residebat cum exemplo idolorum: hinc
sonus animalium et tibicinum: hinc mul-
timodum genus organorum auribus ipsius
isonuit qui eam igneus cum ex nuncio didi-
cisset: assumptis secum aliquibus de fami-
lia ad templum usque perrexit: ubi deplo-
rantes quosdam isperit qui se christianos esse
fatebantur ac metu mortis ad perphana sacri-
ficia impellebant. Hinc uehementi dolore
cordis sauciata: pectus et linguam christi mu-
nens signaculo audacter ad populum ipso-
toris proripit. Cui sic ait. Salutationes tibi
ipso tori perferre nos et ordinis dignitas: et
rationis uia promouebat: si hec qui cultibus de-
monum exhibes creatori tuo impedires: et
solam illius maiestatem adorandam intel-
ligeres: per quam reges regnant: per quam
elementa mundi uitium superant. *Dij. n. non sunt
plures: sed unus nasciturus: ut uiuentium forma-
tor: et sicut cuncta creauit ita imperio suo
cuncta coeret atque disponit.*

Lectio secunda.

Quam hec puella loquitur. Imperator
uultus ipsius claritatem et uerborum
potentiam admirans ait. Si non philosophorum
gymnasiis: o uirgo erudita per se
disses deorum non munimina diuinitatis
honore uacue nequaquam astrueres. dum ergo
nos precepta sacra paginam te iterum nos o-
portet: quod nobiscum itura es ad pala-
tium et regis honoranda muneribus: si nihil
acqiescis iussibus. Hec dicens accepto
claculum nuncio misit litteras regio anulo
sigillatas per infra iacentes prouincias ad omnes
rhetores et grammaticos: ut ad pretorium
alexandrinum eo studiosius occurrant:
quo imperator altius eos honoribus donandos
permittit: si hanc precionatricem suis assertoribus
superata reddiderint: segregatis ergo per
uicem finibus regis nuntius perperanter

alexandriam reuertitur: ducens secus quinquaginta uiros: qui se in omni sapientia mundi excellere omnes mortales asseriebant. Interea uirgo sancta sub custodia seruabatur: cui consiliū regis & conflictu imminenti nunciatur. Ipsa sane imperterrita militie sue agonem deo commendabat. Cui angelus dñi apparuit dicens. Constanter age grata deo puella: quia tecū ē dñus: pro cuius honore certamen iniisti. Ipse confluentie uerbi impetū suū det in os tuum: cui aduersarij resistere si preualebunt: sed per te conuersi ad xpm cum palma martyrij uite ianuam introibunt.

Lectio tertia.

Sedente itaq; pro tribunali iperato: assunt oratores pomposo eloquentie fastu tumentes: astat & puella residens in dño. Facto autem diuturno silentio uirgo christi tandem conuersa ad illos. Ego inquit o seniores christi sacramētis imbuta philosophicas disertiones & syllogisticas disputationes penitus abrogas iudico me inter uos nihil aliud scire: nisi eum qui est uera scientia & in se credētius gloria: dominum meum iesum christum qui est rerum omnium principium. Sōs & origo bonorum: per quem deus pater mundum cum non esset: & omnia que in eo se p̄didit: q̄ sol' ē: ex q̄ oīa: p̄ quem oīa uisibilia & inuisibilia constant. Qui gen' humanum per diabolum a paradisi delictis dolens exclusum. Hic nouissimis diebus cum esset inuisibilis deus ex uirgine carnem assumpsit: p̄ quā uisibilis appareret: in qua etiam mortem pati dignatus est: resurrexit atq; in celis ascendit: mirabilium quoq; operum signis: quia uerus deus esset apparuit. Hic est deus noster. hic philosophia mea. hic uictoria mea. Cum hec & alia multa uirgo de fide xpi ana differeret: stupefacti cuncti oratores atq; manifesta dei uirtute perturbati inuicem se contuentes obmutuerunt. Quib' indignatus iperato: cum furore nimio

sic ait. Quid uos ignari & degeneres sic obtumescitis. Hinc unus eorum maior natu tyranno respondit. Hoc tibi impetator constanter fatemur: quia nisi aliam sectam probabiliorē ostendes de dijs quos hactenus coluimus: ecce omnes ad xpm conuertimur: q̄ ipm uerū deū: & dei filium p̄stitemur.

Lectio quarta.

Adiens hec tyrannus accenso igne iussit omnes ligatis manibus & pedibus cōcremari. In quibus illud mirabile contigit quod nec in capillis eorum aut uestimentis ulla ignis lesio apparuit. Hic ita gestis tyrannus iubet sanctā uirginem in carcerem recipi. Postera die maxentius sedens pro tribunali catharinam sibi iubet presentari. Cui sic ait. O uirgo generosa: o digna iperiali purpura: consule inuenturi tueri & sacrificia dijs nostris: & eris secunda post reginam in palatio meo: & ad nutum tuū cuncta regni spectabunt negocia. Faciam p̄inde sceptrifere imaginis statuum in medio ciuitatis erigi a cunctis ciuib' salutandam: & ab omnibus adorandam. Postremo inter deos templum tibi d' insigni marmore erigam. Ad hec uirgo respondit: desine impetator talia suadere que si scelus etiam cogitare: christus me sibi sponsam adoptauit: ego me sponsa xpo indissolubili federe coaptauī. Ille gloria mea: ille amor meus: ille dulcedo & dilectio mea. Ab eius amore me non rerum blādimenta: non exquisita tormenta ab eius confessione poterunt reuocare. Hic tyrannus furore commotus iubet eā ex poliatam scorpionibus cedi: & de hinc in obscuro carceris ergastulo claudi: ubi p̄ duodenos dies fame & siti eam impetator cruciari. Accidit autem ut ipse causis instantibus extreme regionis confinia adiret. Pernotuerat uero regie crudelis sima uiri sententia de beata catharina. unde anxia uidere faciem uirginis:

et eam alloqui cupiebat. Euocans quippe
quendam milicie principem nomine porphyrium
postulat ut amoris aut placatis custodibus
colloquio virginis potiret. Nec mora por-
phyrius ad presulum custodes emouit.

Lectio quinta.

Igitur in uigilia prima noctis regia
simul et porphyrius preceperunt ad carce-
rem: et introeuntes uiderunt carcerem iestima-
bili claritate undique conuicere: cuius fulgo-
re perterriti conuerunt in terram. Mox iesti-
mabilis odor suauitatis naribus infusus
ad spiritum meliorem confortauit. Surgite inquit
ego egregia et ne paueatis: quia et uos christus
uocat ad palmam. Surgentes respiciunt puel-
lam sedentem: et angelos dei placasse carnis scis-
suras aromatico unguento circumfuentes:
quibus caro et cutis superficies in admirabile
decorum uertebatur. Tunc beata uirgo regi-
nam aduocans blande consolari cepit dicens.
Iam regina forti animo esto: quia post hoc tri-
duum itura es ad dominum. Nec ergo momen-
tanea penarum gratia formides: quia itermina-
bilis gloria talibus pro christo penis emergatur.
Nec reueraris inquam regis temporalis
sportum aspernari pro rege eterno et immortalis
sponsi domino iesu christo qui pro caducis honori-
bus donat premia eterna. pro transitorio largitur
sine fine mansura. Ad hec porphyrius cepit
rogando inquirere: quid nam essent illa premia:
quod christus suis militibus pro dānis temporalibus recom-
pensabit. Cui uirgo. audi inquit porphyri.
Illa superna premia pro qua fit mundi contemptus
uelut ciuitas est nunquam sole indigens: ubi nul-
la turbat aduersitas: molestia nulla iuge-
tat. Si queris quid ibi sit ubi tanta et talis bea-
tudo consistit: aliter dici non potest: nisi quicquid
boni est ibi est. et quicquid mali est nusquam est. Ad
inquit bonum. Illud est dico quod oculus
non uidit nec auris audiuit: nec in cor ho-
minis ascendit: que preparauit deus dili-
gentibus se. Illis et alijs beate uirginis ser-
monibus exhilarati: et supernorum ciuium
presenti uisione letificati regina simul et
porphyrius preceperunt a carcere media noc-
te parati ad omnia pro christi nomine su-

stinenda. Sed et ducenti homines milites
porphyrio obsequentes eius suasionem et
monitis idola respuentes ad christum
conuersi sunt.

Lectio sexta.

Seruabatur in carcere in teia innocens pu-
ella: et quia bissextis diebus sine alimentis
eam esse tyrannus iusserat. christus per hos
dies missa de celo candida columba cele-
sti eam cibo refouebat. Expletis uero die-
bus apparuit dominus cum multitudi-
ne angelorum quem sequebatur inuenerat
turba uirginum. Cui dominus. agnosce filia in-
quit agnosce auctorem tuum: pro cuius nomi-
ne laboriosi certaminis cepisti perficere.
Constans esto quia tecum sum nec te dese-
ro. Nec dicens in celum sese recepit: at
imperator expletis causis pro quibus ierat:
alexandriam rediit. Postera die educit
de carcere uirgo speciosa tribunali eius
presentanda: ad quam tyrannus is ait te
seruare quam perdere maluisses: necesse
est tamen presenti deliberatione quod uis unum
ex duobus eligere: aut sacrificare ut uiuas:
aut exquisitis dilacerari tormentis ut pe-
reas. Cui catharia respondit. Uiuere sane
opto: sed uiuere mihi christus sit: mori autem pro
eo iterminabilis uite emolumentum me lu-
crari confido. Tu ergo quicquid tormen-
torum machinamenta potes excogitare
ne differas: quia uocor a domino meo
iesu christo: cui carnem et sanguinem meum
in sacrificium offerre desidero: quia et ipse
semetipsum pro me deo patri obtulit in
holocaustum. Ipse deus meus: amator
meus. Ipse pastor et sponsus unicus me-
us. Cum ad hec tyrannus nimio furore
succenderetur superueniens quidam ur-
bis prefectus nomine cursates. Et ipse
uir belial exclamabat. O magne inquit
imperator non uidet adhuc cathari-
na tale genus tormenti quo extorqueatur
ut acquiescat tibi ad imolandum deis nostris.
Iube ergo infra hoc triduum et sint facte
quattuor rote: quarum orbis et interni circuli
clauis prominentibus perfigantur: radii uero

earum ferris pacutis denso ordine ibuantur. Has iuxta rotas catharinae exposita uoluentis machine impetum sedes inueatur: ut ipsa terrore ad culturam deorum icuruet. Sinat: mox rotali ipacato machinamento pereat exemplo.

Lectio septima.

Nec mora iubet tyrannus accelerare rotarum penale tormentum. Et cum iam dies terram illuxisset: rote in medio portorum expositae terrorem circumstantibus incutiebant. Ipsa denique penal machina ita exposita erat: ut duae rote uno ordine uoluerent: duae contrario impetu agerentur: ut ille deorsum lacerando contraherent: iste deuorando impingerent. Has intus medias christi famula exposita inter feras et carineas ferreas horribiliter discerpenda: erectis in celum uerbis: tacite orationis uerba ad dominum fundebat. Et ecce angelus domini descendebat de celo et molem istam uerbementi impetu ita percussit: ut partes auulsa super infusum populum tanta uoluerentur: ut quattuor milia de ipsa turba necarentur. Quid plura? Dolor et perfusio gentium uox et exultatio christianorum. Ipse tyrannus mente turbatus quid agat excogitat. Erat regina desuper spectans diuinitus ultionis prodigium: quae mox arrepto innere se in specu beluae seuietis iniecit: quod tu inquam miserande coniunx dominum elucitatis: Quae te insania aduersus factores suum insurgere coegit. Agnosce nunc in praesentia sancto quod potens sit christianorum deus: et quod diuinitus et idola uana sunt: quae nec sibi nec suis cultoribus aliquid prestare possunt: attonitus ad haec tyrannus et nimio furore succensus in hanc uocem erupit. Num te quoque magicis artibus seductam christianorum aliquis subuertit: et a cultura deorum auertit? Juro ergo tibi per magni deorum imperium quod nisi maturius resipiscens deos nostros adoraueris extortis a pectore mamillis: longo cruciatu torqueris: et sic caput tuum a ceruice recidetur: et carnes tue feris et

uolatilibus reiciuntur. Iubet ergo ministris eam precipitabili apprehendi et ad locum supplicij trahi: quod respiciens ad beatam catharinam dixit. O ueneranda uirgo christi fide preces ad dominum ut infra influentem passionis articulum confirmet cor meum ne coronam ab eo promissam metu passionis amittam. ad quam preciosa uirgo. Ne timeas adeo dilecta regina sed uiriliter age: quia hodie tibi per transitorio regno commutabitur eternum. Hodie inquam in mortalis uite accipies premium. Tunc ministri extra ciuitatem eam ducentes ferreis hastilibus regias mamillas trahunt: et sic suspenses ab imo pectore crudeliter euellunt. De hinc gladio percussa felici martyrio consumpta est. Porphyrius igitur noctu cum suis auferens corpus regine et martyris conditum aromatibus sepeliuit.

Lectio octaua.

Nunc autem facta fuit questio de corpore regine: quis illud sustulisset? de quo cum multos ad supplicium pertraheret porphyrius uideret constantem ante tribunal irruit dicens. Celsano te spiritu o celsar agitari manifestum est: quod humanis corporibus nec est sepulturam indulges. Veruntamen si reos iudicas esse: qui christi famulam sepe lacerant: hoc crie solus ego pictari desidero. Nam et ego sum qui gloriam ancillam et martyrem christi sepeliui. Tunc tyrannus uelut alto uulnere sauciatus per placentiam rugitum uelut amens emisit: quo tota regia pertremuit. O me miserum: o omnibus miserandum cui tollitur omne quod nostri imperij uidetur precipuum. Ecce porphyrius qui erat anime mee custos et totius laborum solatium in omni cura et sollicitudine singulare mihi praesidium: ecce hic deorum nostrorum culturam pro chodolo et spernatur: et iesum christianorum dominum prophana uoce confutetur. His diebus commilitones ipsius seorsum aduocatis dum de conuersione porphyrii quoniam faceret: omnes una uoce se christianos esse fatebantur.

373
nec metu mortis xpi fide et porphyrii so-
cietate auelli se posse testabantur. At ille i-
sania et furore debriatus iubet oēs una
cum porphyrio extra ciuitatem decolla-
ri: et corpora eorum canib⁹ corrodenda
dimitti. Consumata est itaq; et horum pas-
sio i sacre fedei testimonio. Postera die
maxentius sedens p tribunali beataz ca-
tharinaz sibi iubet pntari. Cui sic ait. Ne
nos o malefica deceptrix aplius decipias
qd uis unum e duobus elige: aut maturi-
us dijs offer libamina: aut hodie capita
li plecteris snia. Cui uirgo. Te inquit ty-
ranne diutius ptrahere non quero. Fac
quicq; aio cōcepisti paratū uidebis ad
oia sustinenda q mibi iſſerre poteris. sic
effatam tyrannus iubet extra portam ci-
uitatis decollari. Que cum ad locū pas-
sionis duceret: milites xgines et matrōe
nobiles eam psequentes lamentabant.

Lectio nona.

Qonuersa igitur ad illas dixit. O
generose matrone: O xgines cla-
rissime nolite obsecro passiōem meaz la-
mentabili planctu onerare: sed cōgaudē-
te mibi precor potius: quia uocat me xps
deus: et dñs me⁹ q est amor et spūs me⁹
unic⁹. Hec locuta erectis ad celum ocul⁹
orauit dicens. O spes et salus credentiū.
O decus et gloria xginum iesu rex bōe:
gratias tibi ago qui me itra collegiū an-
cillaz tuaz cōnumerare dignat⁹ es. Fac
ergo hanc cum ancilla tua misericordiā:
ut quicq; i laudē et glām nomis tui pas-
sionis mee egerint memoriaz: siue i exitu
aie sue: aut etiam in qualicūq; angustia
uel necessitate me inuocauerit celerem ef-
fectum obtineant tue ppiciationis. Ecce
p tuo nomie dñe iesu ferētis expecto gla-
dium: et quod carnifex tollere nō pōt: p
cor tu suscipe spm meum. Necdum orati-
onem compleuerat: et ecce uox ad eaz d
celo ē emissa. Veni dilecta mea: sponsa
mea: ecce tibi beatitudinis aperit ianua:
ecce i occursum tuum chorus sanctoruz
cum triumphali adueniet corona. Veni
ergo et ne solliciteris de donis q postulas.
Nam et his qui passionem tuam deuot⁹

mentibus celebrauerint. Et qui i pericul⁹
et necessitatibus te inuocauerint presidia
optata et celerem de celo opē promitto.
Facta ergo hac uoce lacteam ceruicē p
tendens a spiculatore decollata est. Sta-
timq; de corpore eius lac p sanguie effu-
sum terram uberius irrorauit: angeli eti-
am assumptum corpus eius per altum i
area subuehentes in montem sinai dpo-
suerunt. In quo loco innūerabilia ad lau-
dem dñi sunt miracula. De sepulchro
eius riuus olei idescienter narrare uide-
tur. Sed et diminutis ossibus q sarcopha-
go cum oleo effluunt ubicūq; asportantē
stillāt oleus: quo peruncta corpora debi-
liū celeri faciatur medicina. Passa est at
beata catherina sub maxentio siue maxi-
mino tyrāno circa annū dñi .ccc x. pstate
dño nro iesu xpo cui ē honor et gla cum
patre et spū scō i seclā seclorū amē.

Et sic ē finis huius factuarij.

Commune sanctorum iuxta ritum Romane ecclesie incipit.

In natalitijs apostolorum in primis uespere. ant. Hoc est preceptum meum. Cum reliquis de laudibus. psal. Dixit dominus. Cum reliquis in fine psal. Laudate dominum. Capitulum.

Ratres iam non estis hospites et aduenientes: sed estis ciues sanctorum et domus dei: super edificati supra fundamentum apostolorum et prophetarum. **Hymnus.** Exultet cælum laudibus. * In omnem terram exiit: sonus eorum. R. Et in fines orbis terre: uerba eorum. **Ad magnificat ant.** Tradent enim uos in conspectu: et in synagogis suis flagellabunt uos: et ante reges: et presides: dum cimini propter me: in testimonium illis: et gentibus. **Oratio.**

Quemus omnipotens deus ut beatus apostolus tuus. Paulus. pro nobis imploret auxilium: ut a nostris reatibus absoluti: a cunctis etiam periculis eruiamur. per dominum. **Alia oratio plurimorum apostolorum.**

Qui nos annua apostolorum tuorum. Iohannis. et. solennitate letificas precepta quesumus: ut quorum gaudemus meritis instruiamur exemplis per dominum. **Ad matutinum Inuitatorium.** Regem apostolorum dominum: uenite adoremus. psal. Venite. Inuitatorium hoc in festis sanctorum apostolorum Andreæ. Thome. Iohannis euangeliste. Marci. Philippi et Iacobi. Iohannis ante portam latinam. Petri et Pauli. Et in octaua eorum: ac in petri aduincula dicuntur. In festis uero sanctorum apostolorum. Matthei. Barnabe. Iacobi. Bartolomei. Matthei. Lucæ: ac Simonis et Jude dicuntur huiusmodi inuitatorium: scilicet. Gaudete et exultate: quia nomina uestra scripta sunt in celis. **Ad uerendum est quod quoties cuius festum aliquod apostoli uel euangeliste habuerit responsoria. propria: aut antiphonas laudum. propria: uel saltem antiphonam solam ad magnificat: tunc inuitatorium illud scilicet Regem apostolorum dicitur. Ubi uero neutrum occurrerit sub scripto: tunc inuitatorium illud dicitur scilicet gaudete et exultate. Hec rubrica**

generalis est nec fallit. **Hymnus.**

Terna Christi munera. **In primo nocturno ant.** In omnem terram exiit sonus eorum: et in fines orbis terre uerba eorum. psal. Celi enarrant. ant. Clamauerunt iusti: et dominus exaudiuit eos. ps. Benedicam dominum. ant. Constitues eos principes super omnem terram: memores erunt nominis tui domine. psalmus. Eructauit. R. In omnem terram exiit: sonus eorum. R. Et in fines orbis terre: uerba eorum. **Sermo sancti gregorii pape lectio prima.**

Scriptum est. Spiritus domini ornamuit celos: ornamenta enim celorum sunt uirtutes predicantium. Que uidelicet ornamenta paulus enumerat dicens. Alii quidem per spiritum datur sermo sapientie. Alii sermo scientie secundum eundem spiritum. Alii fides in eodem spiritu. Alii gratia sanitatis in uno spiritu. Alii operatio uirtutis. Alii prophetia. Alii discretio spirituum. Alii genera linguarum. Alii interpretatio sermonum. Hec autem omnia operatur unus atque idem spiritus diuidens singulis prout uult. Quorum ergo sunt bona predicantium: tot sunt ornamenta celorum. hinc rursus scriptum est. Verbo domini celi firmati sunt: et spiritu oris eius omnis uirtus eorum. Verbum enim domini filius est patris: sed eisdem celos uidelicet sanctos apostolos: ut tota simul trinitas oridatur: operata repente de sancti spiritus diuinitate: adiungitur. Et spiritu oris eius omnis uirtus eorum. Celorum igitur uirtus: de spiritu sancto supra est: quia mundi huius potestates per trariam non presumunt: nisi eos sancti spiritus fortitudo solidasset. R. Ecce ego mitto uos sicut oues in medio luporum: dicit dominus: Estote ergo prudentes sicut serpentes: et simplices sicut columbe. R. Dum lucez habetis credite in lucem: ut filii lucis sitis. Estote. **Lectio secunda.**

Quales namque doctores sancte ecclesie ante aduentum huius spiritus fuerint scimus: et post aduentum illius cuius fortitudinis sint facti conspiciamus. Leric ipse pastor ecclesie Petrus: quante debilitatis quanteque formidinis ante huius spiritus aduentum fuerit. Ancilla hostiaria

regista dicat. Una enim mulieris uoce: percussus: dum mori timuit: uitam negauit. et tunc petrus negauit in terra: quoniam latro persistebat in cruce. Sed uir iste tante formidinis: qualis post aduentum spiritus huius existat: audiamus. sit puerus ingratum: atque seniorum: ceteris denuntiatur apostolis: ne in nomine iesu christi loqui debeant. Petrus magna auctore rident. obediendi oportet deo magis quam hominibus. Et rursum: si in conspectu dei iustum est uos potius audire quam deum iudicare. Audiens beatus andreas persecutoribus suis rident: tanto enim meo regi ero acceptior: quanto per eius nomine fuero permanens in tormentis confessor. **R.** Tollite iugum meum super uos: dicit dominus: et discite a me: quoniam mitis sum et humilis corde. Iugum enim meum suauiter est: et onus meum leue. **R.** Et inuenietis requiem animabus uestris. **In sum.** **Lectio tertia.**

Non enim possumus que audiuiimus: et uidimus non loqui. Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu oculorum: quoniam digni habiti sunt per nomine iesu christi pati. Ecce petrus gaudet in uerbis: quod autem in uerbis timuit: et quod prius acille uoce inquisitus timuit: post aduentum spiritus sancti: uires principum ceteris premit. Libet oculos fidei in uirtute operis huius attollere: atque spiritum: presens noui testamenti ac ueteris considerare. Et ecce apertis oculis fidei. David. Amos. Balaam. Petrus. Paulus. Andreas. Mattheus intueor. et scis iste spiritus qualis sit artifex considerare uolo: sed in ipsa mea consideratione deficio. Implet namque citharedum puerum et psalmistam facit. Implet pastorem armentarium: Siccomoros uellicante et prophetam facit. Implet abstinentem puerum: et iudicem seruum facit. Implet piscatorem: et predicator facit. Implet persecutorem: et doctorem gentium facit. Implet publicanum: et euangelistam facit. **R.** Dum stetitis autem reges et principes: nolite cogitare quod aut quid loquamini. Dabit enim uobis in illa hora quid loquamini. **R.** Non enim uos estis qui loquamini: sed spiritus patris uestri qui loquitur in uobis. Dabit. **In secundo nocte.** Principes populi: congregati sunt cum deo abraha. **R.** Omnes gentes. **R.** Deditis hereditatem: timendum nomen domini domine. **R.** Exaudi deus deprecatur. **Ant.**

Annunciauerunt opera dei: et facta eius intellexerunt. **R.** Exaudi deus orationem. **R.** Constitues eos principes: super omnes terras. **R.** Demozes erunt nominis tui domine. **Lectio quarta.**

Implet andream: cum patibulum crucis aspiceret: et gaudens ait. Salue crux que in corpore christi dedicata es: et membrorum eius ex margaritis ornata. Aliqua in te ascenderet: dominus timorem tremum habuisti: modo pro amore celestem obtines: accipe me ab hominibus: et redde me magis meo: ut per te merecipiat: quod per te me redemit. Quales est iste artifex spiritus: nulla ad discendum mora agere: sed de quod uoluerit. Ador ut tene gerit mentem docet: solique tetigisse docuisse est. Nam humanum cor subito ut illustrat: et in mutat. Abnegat hoc repetere quod erat: et exhibet repetere quod non erat. Pensamus fratres sanctos predicatorum nostros: quales iste spiritus fecerit: certe quod in uno concilio per iudeorum metu residebant: natiuitatis sue singuli linguam nouerant: et tamen nec ea ipsa lingua quam nouerant: apte christum loqui presuebant. Venit spiritus: et in ore eos diuersitate docuit linguarum: in mente autem et auctore roborauit. **R.** Uidi piectos viros habentes splendidas uestes: et angelus domini locutus est ad me dicens: isti sunt uiri sancti facti amici dei. **R.** Uidi angelum dei forte uolantem per medium celum: uoce magna clamantem et dicentem. Isti sunt. **Lectio quinta.**

Intus corporis: que autem metuebat: uiri uis carnalis formidinis pro amore perditio: et quod per suis aduersariis succubebat formidie eis iam per erat auctoritate. Qui ergo iunxit eos ad celsitudinis culmen euexit: quod aliud dixerim: nisi quod mentes terre non hominum celos fecerit. Si ergo remanere carnales nolimus: hunc ergo fratres carissimi mirificat spiritum amen: sed quod caro spiritum nescit. Dicat fortasse carnali cogitatione apud se aliquis: quomodo diligere ualeo quem ignoro: Nec et nos procedimus: quod mens uisibilis interita uidere non ualet inuisibile. Nulla enim uisibilis: inuisibilia cogitat. **R.** Beati estis cum maledixerint uobis homines et persecuti uos fuerint: et dixerint omne malum aduersarios mentes propter me. Gaudete

et exultate: quoniam merces uestra copiosa est in celis

* Cum uos oderint homines et cum spauerint uos: et exprobrauerint et eiecerint nomen uestrum tamquam malum propter filium hominis. Gaudeat. **Lectio sexta.**

Quoniam imaginibus corporeis subiacet: surgere ad incorporea non ualet. Unde fit: ut tanto deterius creatoris nesciat: quanto in cogitatione sua familiarius corporeas creaturas portat. sed cum deum uidere non possumus: habemus aliquid quod agamus. Unde iter fiat quo ad eum necesse est intelligentie oculis ueniat. Certe que in se nullo modo uidere ualemus: hunc in se uisus suis uidere iam possumus: quos dum ita conspiciamus agere: certum nobis sunt eorum actibus deus habitare. In re autem corporea: a rebus corporalibus usum trahimus. Ideo etiam nunc oriente sole clare in sphaera illius intendendo ualet conspiciere: quod tamen in eius radiis oculi uerberant sed sole illustratos motus aspiciamus: quia sole ortu uidemus. qui ergo sole iusticie in se ipso uidere non possumus: illustratos motus claritate illius uideamus. sanctos uidelicet apostolos: qui uirtutibus emicant: miraculis conuulcant: quos nati solis caritas perfundit. et cum in seipso sit inuisibilis per eos nobis quasi per illustratos motus se uisibilem prebet. **R.** Isti sunt triumphatores et amici dei qui preuenientes iussa principum: meruerunt premia eternitatis modo coronantur et accipiunt palmam. **V.** Isti sunt qui uenerunt ex magna tribulatione: et lauerunt stolas suas in sanguine agni. **Adodo.** **In ter no nocte.** Exultabunt cornua iusti. alla.

ps. Confitebimur. **r.** Lux orta est iusto alla:

rectis corde leticia alla. **ps.** Dominus regnauit ex

ult. **r.** Custodiebant testimonia eius: et precepta

eius alla. **ps.** Dominus regna. irascatur populi. **r.**

Amis honorati sunt amici tui deus. **R.** Mi

nus confortatus est principalis eorum. **Secundum iohannem.**

In illo tempore: dixit iesus discipulis

suis. Hoc est preceptum meum ut diligatis

in uicem sicut dilexi uos: **Et reliqua.**

Omnia sancti gregorii pape lectio septima.

Quia cuncta sacra eloquia plena sunt do

minicis preceptis: quod est quod de sola

dilectione quasi de singulari mandato do

minus dicit. Hoc est preceptum meum ut dili

gatis in uicem: nisi quod omne mandatum de sola

dilectione est: et omnia unum preceptum sunt: quia quicquid precipit in sola caritate solidatur.

Et cum multi arboris rami ex una radice procedunt: sic multe uirtutes ex una caritate generantur. nec habet aliquid uirilitatis ramus boni operis: si non manet in radice caritatis. precepta ergo dominica et multa sunt: et unum: multa per diuersitatem operis: unum in radice dilectionis. Qualiter autem ista dilectio sit tenenda: ipse insinuat qui in plerisque scripture sue sententiis: et amicos iubet diligere in se: et inimicos diligere propter se. Ille enim ueraciter caritatem habet: qui et amicum diligit in deum: et inimicum diligit propter deum. **R.** Isti sunt qui uenerunt in carne placentauerunt ecclesie sanguine suo: non sicut de terribus corpora eorum separata: quorum merita sunt in celis coequata. **V.** In omnem terram exiit sonus eorum: et in fines orbis terre uerba eorum. **Quorum**

Lectio octaua.

Nam sunt nonnulli qui diligunt proximos: sed per effectum cognationis et carnis: quibus tamen in hac dilectione sacra eloquia non contradicunt. Sed aliud est quod sponte impenditur nature: aliud quod preceptis dominicis ex caritate debetur obedientie: his nimirum et proximum diligunt: et tamen illa sublimis dilectionis premia non assequuntur: quia amorem suum non spiritualiter sed carnaliter impendunt. Proinde cum dominus diceret: hoc est preceptum meum ut diligatis in uicem: protinus addidit: Sicut dilexi uos. Ac si apte dicat ad hoc amate ad quod amauit uos. quia et fratres carissimi solerter intueendum est: quod antiquis hostis dum mentem nostram ad rerum temporalium dilectiones trahit infirmiores contra nos. primum excitat: quod ea ipsa que diligimus auferre molitur: nec curat antiquus hostis hec faciens ut terrena tollat: sed ut caritatem in nobis feriat. Nam in odio repente exardescimus: et dum foris inuicti esse cupimus intus grauiter ferimur: dum parua foris defendimus: intus maxima amittimus quia dum rem diligimus temporalem: ueram amittimus dilectionem. **R.** Isti sunt uiri sancti quos elegit dominus in caritate non ficta: et dedit illis gloriam sempiternam: quorum doctrina fulget ecclesia: ut sol et luna.

A 2

* Sancti p̄ fidem uicerunt regna: operati sūt
iusticiam. Quorum. **Lectio nona.**

Quia in re fratres carissimi solerter
intuendus est: qđ antiquus hostis
dum mentē nostrā ad rez tēporaliū dile
ctionem trahit infirmiores p̄tra nos p̄xi
mum excitat: qđ ea ipsa que diligim⁹ au
ferre moliat: nec curat antiquus hostis
hec faciens ut terrena tollat: sed ut carita
tem in nob̄ feriat. Nā in odio repente ex
ardescimus: et dum foris inuicti esse cupi
mus: intus grauiter ferimur. Dū parua
foris defendimus: intus maxia amittim⁹
qđ dum rē diligimus tēporalē: uerā amit
timus dilectiones. Omnis quippe q no
stra tollit inimicus ē: sed si odio cepimus
hīc inimicū: intus est q p̄dimus. cum er
go aliquid exterius a p̄xiō patimur: cō
tra occultū raptorem interius uigilem⁹:
qui nūquā melius uincitur: nisi cum rap
tor exterior amat. Una quippe et sūma ē
p̄batio caritatis: si ip̄e diligat qui aduer
satur. hic est qđ ipsa ueritas: et crucis pa
ribulū sustinet: et tñ ip̄is suis p̄secutorib⁹
affectū dilectiōis ipendit dicens: p̄ igno
sce illis qđ nesciūt quid faciūt: quid ergo
mirum si inimicos diligunt discipuli dū
uiuunt: qñ et tunc inimicos diligit magi
cum occiditur: cuius dilectiōis summas
exprimit euz subiungit. Maiorē hac di
lectionem nemo h̄z: ut aīam suā ponat
quis p̄ amicis suis. Maiorē etiā p̄ iūmicis
suis uenerat: et tñ posituz se aīam p̄ ami
cis dicebat: ut p̄fecto nobis oñderet: qđ
eū diligendo lucrū facere de iūmicis pos
sumus: et ipsi amici sunt qui p̄sequūt̄r.

R. Fuerūt sine querela aī dñm: et ab inuicē n̄
sunt sepati: Calicē dñi biberūt: et amici dei fa
ci sunt. ***.** Tradiderūt corpora sua. p̄pter de
uz ad supplicia: ideo coronātur et accipiūt pal
mam. Calicē. **Ad laudes et p̄ horas. ant.**
Hoc est p̄ceptū meū: ut diligatis inuicē sicut di
lexi uos. **psal.** Dñs regna. ***.** Maiorez cari
tatē nemo habet: ut animā suāz ponat qđ pro
amicis suis. **ps.** Jubi. ***.** Uos amici mei es
tis: si feceritis que p̄cipio uobis dicit dom̄us.
psal. Deus de⁹ meus. ***.** Beati pacifici: bea
ti mūdo corde: qñ ipsi deum uidebūt. **psal.**

Benedicite. ***.** In paciētia uestra: possidebi
tis aīas uestras. **psal.** Laudate. **Capitū.**
Fratres iā nō estis. **hy.** Exultet celū. ***.** An
nūciauerunt: opa dei. **R.** Et facta eius: itellere
rūt. **Ad bñdic. r.** Uos q̄ reliquistis oīa: et se
cuti estis me: centuplū accipietis: et uitā eternā
possidebitis: **Oio ut supra. Ad. iij. capitū.**
Fratres iā nō estis. **R. breue.** In oēs terrā:
exiuit sonus eorum. ***.** Et in fines orbis terre:
uerba eoz. Exiuit. Gloria patri. In oēm terram
*. Cōstitues eos principes: super oēs terrāz.
R. Admores erūt: nomis tui domine. **Ad
sextam capitū.**

Ipsō sūmo angulari lapide christo
iesu: in quo omnis edificatio p̄stru
cta crescit in templū sanctū in dño: i quo
et uos coedificamini in habitaculū dei:
in spiritu sancto. **R. breue.** Cōstitues eos
principes: super omne terram. ***.** Admores
erunt: nomis tui dñe: Super. Gloria. Consi
*. Nimis honorati sūt: amici tui deus. **R.** Ni
mis p̄fortatus est: principatus eorum. **Ad no
nam capitū.**

Ibant apostoli gaudētes a p̄spetu
p̄ciliū: qñ digni habiti sunt p̄ noīe
iesu cōtumeliā pati. **R. breue.** Nimis ho
norati sunt: amici tui deus. ***.** Nimis cōforta
tus est: principatus eoz. Amici. Gloria. Ni
mis. ***.** Annūciauerunt: opera dei. **R.** Et fa
cta ei: itellexit. **Ad uespas. r.** Iurauit dñs:
et n̄ penitebit eū: tu es sacerdos i eternū. **psal.**
Dixit dominus. **ant.** Collocet eum dom̄us:
cum principibus populi sui. **psal.** Laudate
pu. **ant.** Dirupisti domine uīcula mea: tibi
sacrificabo hostiaz laudis. **psal.** Credidi. **r.**
Lūtes ibant: et et flebant mittentes semia sua.
psal. In conuertendo. **ant.** Confortatus est
principatus eorum: et honorati sunt amici tui
deus. **psal.** Dñe probasti. **Capitū.** Fra
tres iā non estis. **Hymnus:** Exultet celūz
*. Annūciauerunt: opera dei. **R.** Et facta ei
us: itellegerunt. **Ad magnificat ant.** Esto
te fortes in bello: et pugnate cum antiquo ser
pente: et accipietis regnum eternum. alleluia.
**oratio ut supra. Sermo sancti augustini
episcopi. Lectio p̄ma.**

Iudistis fratres carissimi: dñm di
centē discipulis suis. Hec locutus

sum uobis ut gaudium meum in uobis sit.
et gaudium uestrum impleatur. Quid est gau-
dium christi in uobis: nisi quod dignatur
gaudere de nobis: Quid est gaudium nostrum
quod dicit implendum: nisi eius habere
partem: propter quod beato petro dixerat
Si non laueris te: non habebis partem
meam. Gaudium ergo eius in nobis: gra-
tia ipsius est quam prestitit nobis. ipsa est et
gaudium nostrum. Sed de hac ille etiam ante
hominis susceptionem in sua eternitate gau-
debat: quando elegit nos ante mundi con-
stitutionem. nec recte possumus dicere: quod
gaudium eius plenum non erat. non enim de-
us imperfecte aliquando gaudebat. sed il-
lud eius gaudium in nobis non erat: quia
nec nos in quibus esse posset iam eramus
nec quando esse cepimus: cum illo esse
cepimus: in ipso autem semper erat: qui
nos suos futuros certissima sue prescien-
tie ueritate gaudebat. proinde gaudium
iam ipse perfectum de nobis habebat: quoniam
nos presciendo et predestinando gaude-
bat. *Lectio secunda.*

Non enim ullus in illo eius gaudium
metus esse poterat: ne forte non fie-
ret quod se facturum esse presciebat. Sed ne-
que cum uel facere cepisset: quod se facturum
esse presciuit: gaudium eius quod beatum
est creuit. Alioquin beator factus est quod
nos fecit. Absit hoc fratres: dei enim bea-
tudo quia nec minor fuerat sine nobis.
sic non sit maior ex nobis. Gaudium igitur
eius de salute nostra quod in illo semper
fuit cum presciuit et predestinauit nos: ce-
pit esse in nobis quando uocauit nos: et
hoc gaudium merito nostrum dicimus: quo
et nos beati futuri sumus. Sed hoc gau-
dium nostrum crescit et proficit: et ad suam
perfectionem perseverando protendit. er-
go inchoatur in fide renascentium imple-
bitur autem in premio resurgentium. *Lectio iii.*

Ecce unde dictum existimo: hec locu-
tus sum uobis: ut gaudium meum
in uobis sit: et gaudium uestrum impleatur.
In uobis sit meum: impleatur uestrum. Se-
per enim erat meum plenum: et antequam
uocaremini: cum uocandi a me prescire

minis: sed sit et in uobis: cum hoc effici-
ni quod presciui de uobis. Impleatur autem iam
uestrum: quia beati eritis: quod nunc estis: sicut
creati estis quod non fuistis. Hoc est inquit pre-
ceptum meum ut diligatis inuicem: sicut dile-
xi uos: siue dicat preceptum siue mandatum:
ex uno uerbo greco utriusque interpretatur: quod
est entole. Iam uero et ista sententia ante dixe-
rat: de qua me uobis ut potui disputasse
memisse debetis. Ibi enim sic ait: mandatum
nouum do uobis: ut diligatis inuicem sicut di-
lexi uos: ut et uos diligatis inuicem. *lect. iiii.*

Huius itaque mandati repetitio comen-
datio est: nisi quod ibi mandatum inquit
nouum do uobis. hic autem. Hoc est inquit man-
datum meum: ibi tanquam non fuerit ante tale
mandatum. hic tanquam non sit aliud eius man-
datum. Sed ibi dictum est nouum: ne in ue-
tustate nostra pseueremus. hic dictum est
meum: ne preterendum putare. Quod autem hic
ita dixit. hoc est mandatum meum: uelut non
sit aliud. Quid putamus fratres mei. nunc
quidnam solum eius de ista dilectione manda-
tum est: quia diligamus inuicem. Nonne etiam
aliud maius: ut diligamus deum.
Aut uero de sola nobis deus dilectione
mandauit: ut alia non Ingramus. Tria cer-
te commendat Apollus dicens. Manet autem
fides. spes. caritas. tria hec: maior autem his
est caritas. Et si in caritate hoc est in dilecti-
one concluditur duo illa precepta: maior tamen
dicta est hec sola. *Lectio quinta.*

Et fide igitur nobis quam multa man-
data sunt: quam multa de spe: quis
potest cuncta colligere: quis enumerando
sufficere: Sed intus est quod ait idem apollus.
Plenitudo legis est caritas. Ubi ergo
caritas: quid est quod possit desse. Ubi autem
non est: quod est quod possit predesse. Demum
credit nec diligit: nemo diligit qui non cre-
dit: frustra quidem: sed tamen posset spe-
rare ueniam qui non diligit: nemo autem
potest desperare qui diligit. Denique ubi
dilectio est: ibi necessario fides et spes.
Et ubi dilectio proximi: ibi necessario di-
lectio dei. Qui enim non diligit deum: quo
modo diligit proximum tanquam seipsum: quoniam
quidem non diligit et seipsum. Est quippe ipse
A 3

et iniquus. Qui autem diligit iniquitatem non plane diligit. sed odit animam suam.

Lectio sexta.

Hec ergo preceptum domini teneamus: ut nos inuicem diligamus. et quicquid aliud precipit faciamus: quoniam niam quicquid est aliud hic habemus. Discernitur quippe ista dilectio ab ea dilectione: qua se inuicem diligunt homines sicut homines. Nam ut discerneretur adiunctus est: sicut dilexi uos. Et quid eis uos dixit christus: nisi ut possim regnare cum christo. Ad hoc ergo et nos inuicem diligamus: ut dilectionem nostram discernamus a ceteris: qui non ad hoc se inuicem diligunt: quia nec diliguntur: qui autem se propter habendum deum diligunt: ipsi se diligunt. ergo ubi se diligunt deum diligunt. non est hec dilectio in omnibus hominibus. pauci se propter ea diligunt: ut sit deus omnia in omnibus.

Lectio sancti euangelij secundum mattheum.

In illo tempore dixit iesus discipulis suis. Hec mando uobis ut diligatis inuicem sicut dilexi uos. **Et reliqua.**

Sermone sancti augustini episcopi lectio septima.

In lectione euangelica que habet ante cedit dixerat dominus. Non uos me elegistis sed ego elegi uos: et posui uos: ut eatis et fructus afferatis: et fructus uester maneat: ut quodcumque petieritis patrem in nomine meo det uobis. De quibus uerbis iam nos quod dedit dominus disseruisse meministis. Hic autem dicit sequenti scilicet lectione: quam modo cum recitaretur audistis. hec mando uobis ut diligatis inuicem: ac per hoc intelligere debemus hunc esse fructum nostrum: de quo ante ait. Ego uos elegi de mundo: ut eatis et fructum afferatis: et fructus uester maneat. Et quod adiunxit ut quodcumque petieritis patrem in nomine meo: det uobis. tunc utique dabit uobis si diligamus inuicem. et hoc ipsum sededit nobis: qui nos elegit non habentes fructum: quia non cum nos elegeramus: et posuit nos ut fructum afferamus. hoc est inuicem diligamus: quem fructum sine illo afferre non possumus. Sicut palmitis si

ne uite nihil possunt facere. **lectio octaua.**

Caritas ergo est fructus noster: quam diffiniuit apostolus de corde puro et conscientia bona et fide non ficta. hac diligamus inuicem. hac diligamus deum: ne quod enim uera dilectione diligemus inuicem: nisi diligemus deum. diligit enim unusquisque proximum tanquam seipsum: si diligit deum. nam si deum non diligit non diligit seipsum. In his autem caritatis duobus preceptis tota lex pendet et propheta. hic est fructus noster: de fructu itaque nobis mandans. Hec mando uobis inquit ut diligatis inuicem. Unde et apostolus paulus: cum contra opera carnis commendare fructum spiritus uellet: a capite hoc posuit. Fructus inquit spiritus est caritas ac deinde cetera tanquam ex isto capite exorta et religata: contexit que sunt gaudium. pax. longanimitas. benignitas. bonitas. fides. mansuetudo. continentia. Quis autem bene gaudet qui bonus non diligit. unde gaudet? Quis paces ueram nisi cum illo potest habere: qui ueraciter diligit? Quis est longanimis in bono perseveranter manendo: nisi serueat diligendo: quis est benignus nisi diligat cui operatur? quis est bonus nisi diligendo efficiatur? quis salubriter fidelis: nisi ea fide que per dilectionem operatur: quis utiliter mansuetus: cui non dilectio moderet: quis ab eo continet unde turpatur: nisi diligat unde honestatur. **lectio nona.**

Erito itaque magister bonus dilectionis sic sepe commendat: tanquam sola precipienda sit: sine qua non possunt prodesse terrena bona: et que non potest haberi sine ceteris bonis: quibus homo efficitur bonus. Pro hac autem dilectione patienter debemus etiam mundi odia sustinere. Necesse est enim ut nos oderit: quos cernit nolle quod diligit. sed plurimum nos de seipso dominus consolatur: qui cum dixisset. Hec mando uobis ut diligatis inuicem. Adiecit atque ait. Si mundus uos odit: scitote: quia me prius uobis odio habuit. Cur ergo membrum se supra uerticem extollit: recusat esse in corpore

Si non uis odium mundi sustinere cuius capite. si de mundo inquit essetis: mundus quod suum erat diligeret. Uniuerse utique hoc dicit ecclesie. Quia plerumque etiam ipse mundi nomen appellat: sicut illud est. Deus erat in christo mundum reconcilians sibi. Itemque illud. Non eis uenit filius hominis ut iudicet mundum: sed ut saluet mundus per ipsum. Et in epistola sua iohannes ait. Aduocatum habemus apud patrem Iesum Christum: et ipse est propitiator peccatorum nostrorum: non tantum nostrorum sed etiam totius mundi.

In natalitijs euangelistarum de comuni apostolorum omnia dicuntur preter lectioes et orationes.

De expositione beati gregorii pape super ezechielem lectio prima.

Sancta quattuor alalia que propheticis spiritu futura preuident: subtili narratione describuntur cuius dicitur quattuor facies unius: et quattuor penne unius: quod per faciem nisi noticia: et quid per penam nisi uolatus exprimitur: per faciem quippe unusquisque cognoscitur per pennas uero in altum auium corpora subleuantur. Facies itaque ad fidem pertinet. penna ad contemplationem: per fidem namque ab omnipotenti deo cognoscimur: sicut ipse de suis ouibus dicit. Ego sum pastor bonus: et cognosco meas: et cognoscunt me mee. qui rursus ait. Ego scio quos elegerim. Per contemplationem uero: quia dum super nosmetipsos tollimur quasi in aera leuamur. Quattuor eis sunt facies unius: quia si requiras quid matheus de incarnatione domini sentiat: hoc nimirum sentit quod marcus: lucas: et iohannes. Si queras quid iohannes sentiat: hoc proculdubio quod lucas: marcus: et matheus. Si queras quid marcus. hoc quod matheus: lucas: et iohannes. Si queras quod lucas: hoc quod iohannes matheus: et marcus.

Lectio secunda.

Quattuor ergo facies unius sunt: quia noticia fidei qua cognoscuntur a deo. ipsa est in uno: que simul est in quattuor.

Quicquid enim in uno inueneris: hoc in omnibus simul quattuor recognosces. Et quattuor penne unius: quia omnipotentis dei filium dominum nostrum Iesum Christum: simul omnes concorditer predicant: et ad unitatem eius mentis oculos leuantes penna contemplationis uolant. Euangelistarum ergo facies ad humanitatem domini pertinet. penna ad diuinitatem: quod in eum quem corporeum aspiciunt: quasi faciem intendunt. Sed hunc duos esse in circumscriptionem atque incorporeum ex diuinitate annunciant: per contemplationis pennam quasi in aera leuantur: quia ita quod et una est fides incarnationis eius in omnibus: et par contemplatio diuinitatis in singulis: recte nunc dicitur quattuor facies unius: et quattuor penne unius.

Lectio tertia.

Sed que uirtus esset: si fidem atque contemplationem domini habentes predicatorum illius opera non haberet. Sequitur. Et pedes eorum pedes recti. Quid per pedes nisi gressus actuum designantur. Quattuor ergo animalium pedes recti esse designantur: quia sanctorum euangelistarum atque omnium perfectorum opera ad sequendam iniquitatem non sunt reuocata. Hos autem pedes rectos non habent qui ad mala mundi que relinquant reflectuntur. de quibus scriptum est. Lanis reuersus ad uomitum suum: et sus lota in uolutabro luti. Dolebat de quibusdam doctor egregius quod pedum rectitudinem retro torserant: quibus per increpationem dicebat. Quomodo conuertimini iterum ad infirma et egena elementa mundi: quibus denuo seruire uultis. Dico obseruatis: et tempora et annos: timeo ne forte sine causa laborauerim in uobis: qui etiam alias amonet dicens. propter quod remissas manus et dissoluta genua erigite et rectos gressus facite pedibus uestris.

Lectio quarta.

Uero in eisdem sanctis predicatoribus uite grauitas fortitudo atque discretio monstraretur recte subiunxit.

Et planta pedis eorum: ut planta pedis
uituli. Quid enim predicatorum sancti bo-
num nomine designantur. Docet Pau-
lus apostolus: legis testimonium expo-
nens. Non obturabis os boui trituran-
ti. In sanctis ergo predicatoribus plan-
ta pedis est uituli: scilicet mature icedēs,
et fortis. et diuisa: quia unusquisque predi-
cator et uenerationes habet in maturita-
te: et fortitudinem in opere: et diuisiones
ungule indiscretionem. Non enim facile
predicatio eius accipitur: sileus in mori-
bus esse uideatur. Et nulla erit maturita-
tis ostensio: si contra aduersa omnia non
affuerit operis fortitudo. Virtutis autem
meritum ipsa fortitudo operis amittit: si
discreta intellectu non fuerit. Ecce enim
sacram scripturam legimus: si omnia ad
litteram sentiamus: uirtutem discretio-
nis amissimus. Si omnia ad spirituales alle-
goriam ducimus: similiter indiscretio-
nis stulticia ligamur.

Lectio quinta.

Egunt enim eloquia sancti predica-
tores: et aliquando per significatio-
nes littere spiritus requirunt: et modo fa-
cta bona precedentium patrum: sicut iux-
ta litteram inueniunt imitantur: modo
quedam que iuxta historiam imitanda
non sunt: spiritualiter intelligunt et ad pro-
fectum tendunt. Quid aliud ergo predi-
catores sancti in suo pede id est opere: nisi
gloriam suam denunciant sibi: de quibus
aperte dicitur. Et scintille quasi aspectus
eris candentis: eris metallus ualde sono-
rum est: et recte uoces predicantium ae-
ri comparantur: quia in omnem terram
exiit sonus eorum: et in fines orbis ter-
re uerba eorum: bene autem aer candens
dicitur: quia predicantium uox sonat et
ardet. Ardet enim desiderio: sonat uerbo
Aer candens est predicatio accensa: sed
de cadente aere scintille appellate sunt:
quia eos quos in corde tetigerint: incen-
dunt.

Lectio sexta.

Considerandum quoque est: quod
scintille subtiles ualde et tenues sunt:
quia cum predicatorum sancti de celesti
patria loquuntur non tantum ualent ape-

nire uerbis: quantum possunt ardere de
siderio. Ex eorum ergo lingua quasi qui-
dā anemos scintille ueniunt: quia de ce-
lesti patria in eorum uoce uix tenuis aliqd
cognoscitur: quod tamen ab eis tenuiter
amatur: neque enim celestem gloriam aut
tantum uidere sufficiunt quantum est: aut tan-
tum loqui quantum uident. Landens ergo
ex scintillam proicit: quando uix tenui-
ter predicator loqui sufficit hoc: unde ip-
se fortiter ignoscit. Diuina autem pieta-
te agitur ut ex ipsis scintillis tenuissimus
audientis animus inflammetur: quia sunt
quidam qui dum parua audiunt maio-
ri desiderio replentur: et inde perfecte in
dei amore ardent: unde uix tenuissimas
uerborum scintillas accepit. Verbum quippe
predicationis semen in corde audientis est
et auditor bonus inde fert postmodum
magna messe scit: unde paruum ac-
ceperunt semine lingue. *Lectio sancti eu-
gelij secundum lucam.*

In illo tempore designauit dominus
et alios septuaginta duos: et misit il-
los binos ante faciem suam in omnem
ciuitatem et locum: quo erat ipse uentu-
rus. *Et reliqua.*

Sermone beati gregorii pape. lectio septima.

Dominus et saluator noster fratres
carissimi aliquando nos sermoni-
bus: aliquando nos operibus amonet.
Ipsa etenim facta eius precepta sunt: quia
dum aliquid tacitus facit quid agere de-
beamus innotescit. Ecce enim binos in
predicationem discipulos mittit: quia duo
sunt precepta: caritas dei: uidelicet et pro-
ximi: et minus quam inter duos haberi
caritas non potest. Nemo enim proprie
ad semetipsum habere caritatem dicitur
sed dilectionem ipse in alterum tendit: ut
esse caritas possit. Binos ergo ad predi-
candum dominus discipulos mittit: qua-
tenus hoc tacitus nobis innuat: quia qui
caritatem erga alterum non habet: pre-
dicationis officium suscipere nullatenus
debet. bene autem subditur. quia misit
eos ante faciem suam in omnem ciuitatem
et locum: quo erat ipse uenturus. predica-

tores nanqz suos dñs sequitur: quia pre-
dicatio preuenit: et tunc ad mētis nostre
habituaculum dominus uenit: cu3 uerba
exhortationis precurrunt: atqz per hoc
ueritas in mente suscipitur. *Lec. octaua*

Hinc nāqz eisdem predicatoribus
isaías dicit. Parate uiam domini
rectas facite semitas dei nostri. hinc illis
psalmista ait. Iter facite ei qui ascendit su-
per occasum. Super occasum namqz do-
minus ascendit: quia unde in passione oc-
cubuit: inde maiorem suam gloriam re-
surgendo manifestauit. Super occasum
uidelicet ascendit: quia mortem quam p-
tulit: resurgendo calcauit. Si ergo qui as-
cendit super occasum iter facimus: cum
nos eius gloriam uestris mentibus pre-
dicamus: ut eam et ipse post ueniens per
amoris sui presentiam illustret. Assis
autem predicatoribus quid dicat audia-
mus. Assis quidem multa: operari at
pauci. rogate ergo dominum messis ut
mittat operarios in messem suam. iā mes-
sis multa: sed operari pauci sunt: quod
sine graui merore loqui non possumus.
quia tñ sunt qui bona audiant defunt q
dicant: ecce mundus sacerdotibus ple-
nus est: sed tamē in messe dei rarus ualde
operarius inuenitur: quia officium qui
des sacerdotale suscipimus: sed opus of-
fici non implemus. *Lectio nona.*

Ed pensate fr̃es carissimi: pensate
qđ dicitur: rogate dominū messis:
ut mittat operarios in messem suā: uos
pro nobis petite ut digna uobis opera-
ri ualeamus: ne ab exhortatione lingua
torpeat: ne postquā locum predicationis
suscepimus: apud iustum iudicēz nostra
nos taciturnitas abdicat. Sepe enī p
sua nequitia predicatorum restringitur
lingua: sepe uero ex subiectorum culpa
agitur: ut eis qui presunt predicationis
sermo subtrahatur: et sua quippe nequi-
tia predicatorum lingua restringitur. Sicut
psalmista ait. Peccatori autem dixit de-
us. Quare tu enarras iusticias meas. et
rursum ex uisio subiectorum uox predi-
cantium prohibetur. Sicut ad ezechie

lem dñs dicit. Lingua tuā adherere faci-
az palato tuo: et eris mutus: nec quasi uir
obiurgans: quia domus exasperans est.
ac si apte dicat. Idcirco tibi predicationis
sermo tollitur: quia dum me in suis
actibus plebs exasperat: non est digna
cui exhortatio ueritatis fiat. *In natale
unius martyris capitulum.*

Beatus uir qui inuentus est sine ma-
cula: et qui post aurum non abiit:
nec spauit in pecunie thesauris. qđ ē hic: et
laudabiz eū. fecit eis mirabilia i uita sua
hym. Deus tuorum militum. *Glōria et ho-
nore: coronasti eum dñe. R. Et constituisti eum
super opera manuum tuarum. Ad mag. ant.*
Iste factus p lege dei sui certauit usqz ad mor-
tē: et a xbis ipsoz nō timuit. Fundat eiz erat
supra firmā petrā. *Pro uno marty. oio.*

Resta quesumus oīpotēs deus ut
q beati. M. martyris tui natalitia
colimus intercessionē eius in tui nomis
amore roboremur. *Alia oratio.*

Resta quesumus oīpotēs deus
ut incedēte beato. M. martyre tuo
et de cūctis aduersitatibz libemur i corpo-
re: et a prauis cogitatioibz mūdēmur in
mēte. p dñz. *Pro uno marty. pōtifi. oio.*

Infirmatē nāz respice oīpotēs de-
us: et qz pōd ppric actiois grauat
beati. M. martyris tui atqz pōtificis iter-
cessio glōsa nos pteget. p dñm: *Alia p
marty. ponti. oratio.*

Eus q nos bñ. M. martyris tui at-
qz pōtificis annua solēnitāte letifi-
cas pcedēz ppric: ut cui natalitia coliz:
de eiusdē etiam protectioē gaudeamus.

Ad matuti. iuitatorii. Regem martyrum
dominū: Uenite adoremus. *psalmus.* Ue-
nite. *hym.* Deus tuorum militum. *In pri-
mo nocturno ant.* In lege dñi fuit uolūtas

eius die ac nocte. *psalmus.* Beatus uir. *a.*
Predicans preceptum dñi: constitutus est i mō-
te sancti eius. *psalmus.* Quare fremuerunt
ait. Uoce mea ad dñm clamaui: et exaudiuit
me de monte sancto suo. *psalmus.* Dñe qđ

*Glōria et honore: coronasti eū dñe. R. Et
constituisti eum: super opera manuum tuarum.
Sermo sancti augustini epi. Lec. prima.*

In omnibus scripturis fratres caris-
simi: christianorum tempora predi-
cta sunt: hoc ideo quia futurum erat ut
reges terre qui propter idola perseque-
bantur christianos propter christum ido-
la delerent: et subiugaretur omnis potes-
tas iugo christi: ut impleretur quod di-
ctum est: Ultus sum eos: quod est ultus sui eos
Vindicaui me de ipsis: vindicaui me de
ipsis inimicis meis: quomodo me vindi-
caui: Occidendo in eis errorem. Susci-
tando fidem. Corpus enim christi loqui-
tur. Quicquid in omnibus malis perse-
quebatur christianos deletum est. homo e-
nim quando te persequitur noli attende-
re illam figuram quam fecit deus: aut ani-
mam illam quam spiravit deus: non te
persequitur quod fecit deus: sed malicia
quam fecit homo: omnia quecumque fecit
deus: laudant deum. Audistis in benedi-
ctionibus: et audistis in omni solennitate
quando leguntur: quoniam omnia lau-
dant deum: celestia: terrestria: angeli: ho-
mines: luminaria: celi: arbores: terre: flu-
mina: maria: quicquid deus creavit siue in
celo: siue in terra: siue in mari laudat deum.
R. Iste sanctus pro lege dei sui certavit usque
ad mortem: et a verbis ipsorum non timuit. Su-
perius enim erat super firmam petram. **R.** Iste
est qui contempsit vitam mundi: et pervenit ad ce-
lestia regna. Fundatus enim erat.

Lectio secunda.

Nunquid aliquando ibi audistis:
quia laudat deum avaricia: Nun-
quid aliquando audistis quia laudat de-
um ebriositas: Nunquid aliquando ibi au-
distis quia laudat deum luxuria: Nun-
quid aliquando ibi audistis quia laudat
deum heresis: omnia ista quare non lau-
dant deum: Quia non sunt creata a deo
Et arbor servavit quod creata est: homo de-
levit quod erectus est. Si servasset in se
bonum quod in illo creavit deus id est
ad imaginem suam semper laudaret de-
um non solum lingua sed et vita. ergo pre-
dicta sunt et tempora nostra: sed in tempo-
ribus nostris predicta sunt futura scilicet

mata. Quomodo ergo pugnavit illa ec-
clesia contra diabolum: sic et ista pugnat
nunc quid cessat pugnare adversus diabo-
lum: Sic dictum est de diabolo: quia leo et
Draco est. Leo propter impetum: draco
propter insidias: leo aperte irascitur: dra-
co occulte insidiatur. Pugnavit ecclesia
prioribus temporibus adversus leonem:
pugnat modo adversus draconem: sed
quomodo victus est leo vincitur et draco.

R. Iustus germinabit sicut lilium. Et florebit in
eternum ante dominum. **R.** Plantatus in domo
domini in atrijs domus dei nostri. Et florebit.

Lectio tertia.

Que fortitudo leonis contra illum
leonem de quo dictum est. Vicit leo
de tribu iuda: Et que fortitudo draconis
contra mortem domini qui serpentes su-
spendit in ligno: Triumphavit enim de
morte quia diabolus propinaverat per
astutias suas homini. Et cum exaltaret
moyses serpentem in heremo in ligno:
populus qui mordebatur a serpente at-
tendebat serpentem et sanabatur. Sic et
modo quecumque momorderit astutia sa-
thane intueatur christum in ligno pedem
tem. Ibi enim mors occisa est: dominus
semper vivit. sed ut occideret mortem ve-
nitus est morte. non enim potuit mors
mori nisi in vita. non moritur amaritudo
nisi in dulcedine. non moritur frigus nisi
in calore. non est mortua mors nisi in vi-
ta. Quis est vita? Christus deus no-
ster. Sed vita induta erat morte. cru-
cifixus est mortuus est: et resurrexit tota
vita: interfecta morte et deglutita: iam vi-
ta resurrexit: ut de illo diceret aposto-
lus. Scimus quia christus non mori-
tur: Et mors illi ultra non dominabi-
tur. Qui autem dominata est primo
mors: volenti dominata est. Inflavit
se adversus eum satelles leonis. tunc iu-
dex a quo iudicabatur erexit crucem
et ait: Non mihi respondes: Rugitus sce-
lit leonis: tument colla serpentis: sed ante
ad visionem agni: qui novit occidere leonem.
R. Iste cognovit iustitiam: et vidit mirabilia ma-

379
gna: et exorauit altissimum. Et inuentus est in numero sanctorum. *✱* Iste est qui contempsit uitam mundi: et peruenit ad celestia regna. Et inuentus. *In secundo nocturno ant.* Si li hominuz scitote. quia dominus sanctum suum nificauit. *psalmus.* Cum inuocarem. *ant.* Deo bone uoluntatis tue coronasti eum domie. *psalmus.* Verba mea. *ant.* In uniuersa terra gloria et honore coronasti eum. *✱* Posuisti domine: super caput eius. *✱* Loro nam: de lapide precioso. *Lectio quarta.*

Audi q: uolenti dñata ē mors: cū eiz hoc ab illo audiuit reñdit. si hōres in me potestatem nisi data fuisset tibi de celo. quis dedit desuper hanc potestatem? Deus. q: est deus: pater et filius: et spiritus scis. Ut ergo esset hōini potestas in deū: ab ipso deo accepit potestatem hō: ut iudicaret deū: deū oculū: hōiez māifestū. Ut ergo leonem et draconem de quo supra dictum est possumus cum dei adiutorio uincere cum grandi timore: ac tre more ante oculos habeamus illud qd apostolus ait. Aduersarius uester diabolus tanq: leo rugiens aliquid deuorare querens circuit. Et illud qd de dracone nos aplūs amonet cū omni sollicitudine caueamus. Aptauit uos igit uni uiro uirginē castā exhibere christo. sed timeo ne sicut serpens seduxit euā astutia sua: ita et sensus uī corūpātur a simplicitate que est in christo iesu. *✱* Honestū fecit illū dominus: et custodiuit eū ab inimicis: et a seductoribus tutauit illū. Et dedit illi claritatem eternā. *✱* Descēditq: cū illo in foueam: et in uinculis nō dereliquit eum. Et dedit illi. *Lectio quinta.*

Quando ergo tibi aliqua publica tribulatio nota fuerit rabie ac seuitiam leonis itellige: quando te male percipiente ad auariciā uel luxuriā callida seductione sollicitat: draconis blandimenta cognosce. Si ergo fide rectā cupis fideliter custodire: in aduersis fortis esto contra leonis seuitiā. Si ergo uirginitatem aie integram seruare desideras: quantum potes obserua blādimēta draconis: ne forte si incautus fueris qnq: sensus q in te sunt: quasi qnq: uirgines pmittas a serpente

corūpi: quicqd eiz pulchrescit usu: quicquid dulcescit gustu: quicquid blāditur auditu: quicquid leocinatur odoratu: quicquid molescit tactu: in his omnibus si incauti fuerimus surrepentibus concupiscentiis malis: aie uirginitates corūpi per mittimus: et impletur in nobis illud qd per prophetam dictū est. Intrauit mors per fenestras nostras. Per hoc enī qnq: sensus quasi per quasdam ianuas: aut mors aut uita ad animā nostrā ingredī. *✱* Desideriū aie eius tribuisti ei dñe. Et uoluntate labioz eius nō fraudasti eū. *✱* Quā preuenisti eū in bñdictionibus dulcedinis: posuisti in capite eius coronā de lapide precioso. Et uoluntate labioz eius. *Lectio sexta.*

Sumus ergo deo auxiliante de illis quinq: uirginibus sapiētibus: que sicut in euangelio legimus portauerunt oleum in lampadibus suis: et quantum possumus obseruamus: ne inter istas stultas inueniamur: que sibi de sola corporis integritate plaudentes: uirginitatem animę per corruptionem quinq: sensuum perdiderunt: que non portauerunt oleum secus: quibus dictum est. Ite emite uobis a uendentibus. Oleum eiz hoc loco adulatio est: et laus humana. uēdūt oleum omnes adulatores: ergo stulte ille dicte sunt: que forinsecus querebant laudem: non intus in conscientia habebant: ideo non portabant oleum secum. quia laudem in aliena lingua non in conscientia sua uolebant habere. tamen qd respondetur illis stultis: ne forte non sufficiat nobis. Quomodo apostolus dixit sed neq: meipsum iudico: si ergo conscientia nostra sub examine iudicij dei trepidat: et quāuis sibi recta putetur: tamen timet ne exeat iusticie regula de thesauris illius: et inueniatur tortum quod uidebatur rectum: q:to minus curare debemus aliena iudicia de nobis carissimi siue bona siue mala: nec ualde gaudere debemus quando laudamur: nec cōtristari quando uisuperamur: quia nec damnare iniuriā: nec coronare pōt laus falsa. *✱* Stola iocūditatis induit eū dominus. Et

coronā pulchritudinis posuit sup caput ei. **Ps.**
Edauit illū dñs pane uite: et intellectus: et aqua
sapientie salutaris potauit illū. Et coronaz. **In**
tertio nocturno. ant. Iustus dñs: et iustici
am dilexit: equitate uidit uultus ei. **Ps.** In dño
cōfido. **Ps.** Habitabit i tabernaculo tuo: reges
cet in monte sācto tuo. **Ps.** Dñe qd habi. **Ps.**
Posuisti dñe sup caput eius: coronaz de lapī
de p̄ciofo. **Ps.** Dñe in uirtute tua. **Ps.** Ma
gna ē gloria eius: in salutarī tuo. **Ps.** Gloriam
et magnū decorē: impones sup eum. **Lectio**
sancti euange. secundū lucam.

In illo tēpore dixit iesus turbis. Si
quis uenit ad me: et nō odit patres
suū: et matrē: et uxore: et filios: et fratres: et
sorores: adhuc autē et aīam suā: nō potest
meus esse discipulus. **Et reliqua. Ome**
lia sancti gregoriū pape. lectio septima.

Si considerem⁹ fratres carissimi: que
et quāta sunt que nobis p̄mittuntur
in celis: uilescūt aīo oīa que hñtur in ter
ris. terrena nāqz suba supne felicitati cō
parata pōdus est nō subsidū. tēporalis
uita eterne uite cōpata: mors ē potius di
cenda quā uita. Ipse eīm quotidian⁹ de
fectus corruptiōis qd ē aliud quā quedā
p̄licitas mortis: Que autē lingua dicere
uel qd intellectus cape sufficit: illa supne ei
uitatis quāta sint gaudia: angelorū cho
ris intesse cū beatissimis spiritib⁹: glie cō
ditoris assistere: presentē dei uultū cerne
re: incircūscriptū lumē uidere: nullo mor
tis metu affici: incorruptiōis p̄petue mu
nere letari. Sed ad hec audita iardescūt
animus: itaqz illic cupit assistere ubi se spe
rat sine fine gaudere. sed ad magna pre
mia pueniri nō pōt nisi p magnos labo
res: unde paulus egregi⁹ p̄dicator dicit.
Nō coronabitur nisi q legitie certauerit.

Ps. Corona aurea sup caput eius: Expressa si
gno sāctitatis: glorie: honoris: et opus fortitu
dinis. **Ps.** Qm puenisti cū in bñdictionibus
dulcedinis. Posuisti in capite eius coronā de
lapide p̄ciofo. Expressa **Lectio octaua.**

Electat igit mentē magnitudo pre
mioz: sed nō deterreat certari la
borū. unde ad se ueniētib⁹ ueritas dicit.
Si quis uenit ad me: et nō odit p̄em suū et

matrē. et uxore. et filios. et fr̄es. et sorores.
adhuc autē et aīam suā. nō pōt me⁹ eē dis
cipulus. s; p̄uictari libet: quō parētes et
carnalr. p̄p̄inuos p̄cipimur odisse: q tu
bemur et iūmicos diligere. Et certe d uxore
ueritas dicit. Qd deus p̄iūxit hō non
seper. Et paulus ait. Viri diligite uxore
res uīas: sicut et ch̄stus ecclīaz: ecce dis
cipulus uxore diligēdā p̄dicat: cū magi
dicat. Qui uxore nō odit nō pōt me⁹ eē dis
cipulus. nūqd aliud iudex nūciat: et aliō
p̄co. clamat: an sū et odisse possum⁹ et di
ligere: sed si uīz p̄cepti p̄p̄edimur: utrū
qz agere p discretionē ualeam⁹: ut eos q
nobis carnis cognationem p̄iūcti sūt: et
quos p̄rios nouim⁹ diligamus. et quos
aduersarios i uīa dei patimur: odiēdo et
fugiēdo nesciam⁹. Quasi eīz p odiū dili
git q carnalit sapiēs: dū praua nob igerit
nō audir. **Ps.** Hic ē uere martyr q p xpi noīe sū
guinē suū sudit. Qui minas iudicū nō timuit:
nec terrene dignitatis gloriā quesuit. Sed ad
ecclīstia regna puenit. **Ps.** Iustū deduxit dñs p
uias rectas: et ostēdit illi regnum dei. Qui mi
nas. **Lectio nona.**

Et autem dominus demonstraret
hoc erga proximos odiū: non de
affectione procedere sed de caritate ad
didit p̄tinus dicēs. Adhuc autē et aīam
suā: odisse itaqz p̄cipimur proximos
odisse et animā nostram. Constat ergo:
quā amando debet odisse proximum:
qui sic eum odit sicut semetipsum: tunc et
enim bene nostram animā odimus: cū
eius carnalibus desideriis non adquies
cimus. cum eius appetitum frangimus.
eūz eius uoluptatibus reluctamur. que
ergo contempta ad melius ducitur: quā
si per odiū amatur. sic nimirum exhibere
proximis nostris odiū discretionēz
debemus: ut i eis et diligamus quod sit
et habeamus odio quod in dei nobis iū
nere obsistunt. Certe dum paulus hie
rosolymaz pergeret: propheta agab⁹ 30
nam illius apprehendit: suisqz pedibus
alligauit dicens. Virum cuius zona est.
sic alligabunt in hierusalem. Sed is qui
animā suā perfecte oderat: dicebat.

Ego nō solū alligari: sed et mori in ierlm
parat' suz p noie dñi iesu: nec facio aiaz
meā p̄ciosiorē quā me: ecce quō amādo
aiaz suā oderat: imo odiēs amabat quā
cupiebat p iesu nomie morti tradere: ut
hanc ad uitā de peccati morte suscitaret
R. Dñe p̄uenisti cū in b̄ndictionib' dulcedi
nis. **P.** Posuisti in capite eius coronā de lapide
p̄cioso. **R.** Uita petijt a tētribuiſti ei dñe: lon
gitudine dñe in seculuz seculi. **P.** Posuisti. **Re**
sponsoriū supra: scriptū i marty. p̄nifici
buz dici solet: et p̄cipue in sancti Mar
celli. pape et martyris. Siluerij ponti
ani: et martini pape marty. Ad laudes
et p̄ horas aūt. Qui me p̄fessus fuerit coraz
hōiū: p̄fitebor et ego euz corā p̄e meo. **ps.**
Dñs regnauit. **R.** Qui sequitur me: n̄ ambulat
in tenebris: sed habebit lumē uite dicit dñs.
ps. Jubilate. **R.** Qui mihi mīstrat: me sequa
tur: et ubi ego sū: ibi sit et mīster meus. **ps.** De
us deus. **R.** Sigs mihi mīstrauerit: honorifi
cabit eū p̄ meus q̄ ē in celis: dicit dñs. **psal.**
B̄ndicite. **R.** Volo p̄ ut ubi ego sū: ibi sit et
mīster meus. **psal.** Lauda. **Caplm.** Beal'
uir q̄ iuentus ē. **hy.** Martyr dei. **R.** Justus:
ut palma florebit. **R.** Sicut cedrus libāi: mul
tiplicabitur. **Ad bñ. a.** Qui odit aiām suā
in hoc mūdo: in uitā eternā custodit eā. **Ora**
tio ubi supra ad tertiā capl̄. Beatus uir.
g. R. bre. Gloria et honore: coronasti eū dñe
R. Et p̄stitisti eū: sup opa manū tuaz. Coro
nasti. **Glia p̄ri. Glia r.** **R.** Posuisti dñe: su
per caput eius. **R.** Coronā: de lapide p̄cioso.
Ad sextam capitulum.

Qui dñs pane uite et itellec'
et aqua sapiētie salutaris potauit il
lum dñs deus n̄r. **R. breue.** Posuisti do
mine. Sup caput ei'. **R.** Coronā de lapide: p̄
cioso. Sup. **Glia.** Posuisti. **R.** Magna est
gloria ei': in salutarī tuo. **R.** Gloria et magnū
decorē: ipones sup eū. **Ad nonā capitulum.**
Iustus cor suū tradidit ad uigilādū
in diluculo ad dñm q̄ fecit illū: et in p̄
spectu altissimi dep̄cabit. **R. breue.** Ma
gna est gloria ei': in salutarī tuo. **R.** Gloria et
magnū decorē: ipones sup eum. In salutarī
Glia. Magna. R. Justus: ut palma florebit
R. Sicut cedrus libāi: multiplicabitur. **Ad**

uespas a. Qui me p̄fessus fuerit. **et reliq̄.**
psal. Dixit. Cōfitebor: Beatus. Laudate.
Credidi. **Capitulum.** B̄tus uir g. **hy.** De
tuoz militū. **R.** Justus: ut palma florebit. **R.**
Sicut cedrus libāi: multiplicabit. **Ad mag.**
aūt. Qui uult uenire post me abneget semet
ipm: et tollat crucē suā et sequatur me. **Oratio**
ut supra. In mat. etiā unius marty. Sc
sancti maximi episcopi.

Hic exhibēdū uite caritati sermo
nē festiuitatis sancti martyris. **A.** in
q̄stū dñs p̄miserit ipso auxiliāte aliquid
enarrare cupim': et qd n̄is uirib' nō uale
mus: eius suffragiis adimplere possim'.
Caritas aut hōis n̄ ē a seipso: s̄ salubrit'
dōat a christo. Christus illā dōauit mar
tyrib' suis: q̄ eā dōauit fidelib' suis. Ca
ritas ergo christi sicut i martyrib' suis ui
cit. sic ad solēniā martyz fideles adducit
eandē caritatē i seculo isto martyre. **A.** uos
diligere demonstratis: ad cui' festiuitatez
delectabil' festinatis.

Lectio secunda.

Beatus eim hic martyr. **A.** uirtute
caritatis idutus certauit bonū cer
tamē: cursū p̄suaui: fidē seruauit: passus
supauit: occisus triūphauit. Est aut que
dā hōiūz seculariū snia: qua dicere asso
lēt apud belligeros uiros: uict' dī uictor
occisus. hoc dicit suis dilectorib' mūdo:
sed fidelib' suis aliud loq̄t christus. In
secta eiz ecclā iuenit unde illa snia euacu
etur: ut nō dicat uict' qui fuerit uictor oc
cisus. Aliud ē eim occidi p mūdo: aliud
occidi p xpo. qui occidit p mūdo uicit
cū occidit. Iste itaqz n̄ uictor s̄ uict' iuei
tur occisus: qz nisi uiceret nō occideret.
Qui aut occidit p christo uict' nō dī: qz
nō uincit q̄uis occidat: s̄ reuera uictor
occidit: qz euz occidit uictor efficit: coro
na uero uictoribus datur.

Lectio tertia.

Quomō igitur occisus ille uictor ne
gatur: qui p eo qd occidit a iusto
iudice coronat. Ecce beatus hic martyr
occisus ē quidē: nō tñ uictus: sed p̄māsit
uictor occisus: quia p̄o iniuncto inueni
tur occisus. inuictus enim est christus

dominus: p quo maluit occidi martyr:
quia si occidi p inuicto metueret: ad uic
toriam nō ueniret. imo si nō occideret mi
serabilis uinceret. Uicit ergo p fide mo
riendo: q uinceret sine fide uiuēdo. Scri
ptū est aut: q iustus ex fide uiuit: deinde
si iste martyr amissa fide uiuere delectare
tur: frustra uiueret corporaliter: qñ spūalit
in aia moreret. Corp⁹ eiz ex aia: aia ex fi
de uiuit: christus aut in cordib⁹ fidelium
suorū p fidē habitat dignat. **Lec. quarta**

O uicit eim aplius. Interiorē hoīem
habitare christū p fidē in cordib⁹ ue
stris: pmanēte itaqz fide: pmanet in hoīe
christ⁹. discedēte aut fide: discedit ab ho
mīe christus: discedēte aut christo: disce
dit ab hoīe uita. Aplius eim docet quia
christus ē uita nra dicēs. Cū eiz christus
apparuerit uita nra: tūc et uos apparebi
tis cū ipso in gloria. inaniū itaqz corpus
ab aia uiuificat: si discedēte christo aia
moriat. nā et ipse dñs ut fidē esse uitā aie
demonstraret: infideles mortuos appella
uit dicēs. Dimitte mortuos sepelire mor
tuos suos. qd ergo pderit qz uidet i cor
pore uiuus q fuerat in aia morte infidelita
tis occisus. Iste beatus martyr. A. plen⁹
spīritu scō cogitauit: et ut semp in aia ui
ueret: mortē corporis nullaten⁹ formida
uit. meminerat eiz dñm dixisse. Nolite ti
mere eos q occidūt corp⁹: aiam aut non
possunt occidere. Magis aut eū timete
q pōt corpus et aiam pdere in geennam

Lectio quinta.

Nouerat ergo bñs martyr. A. aia
nō moriēte. corp⁹ qdē cū ea eterna
rege ac felicitate uicturū. Hinc est qd ad
subcūdā corporis mortē idubitatē et for
titer uenit: qz in ipsa tēporali morte eter
nam uitā aie simul et carnis inuenit. Nō ē
ergo uictus iste uictor occisus: cui mors
corporis in tñ facta ē triūphalis: ut per
illā mortē fieret immortalis. Tradit itaqz
iudici martyr: deputat cruciatib⁹ occidē
dus. deinde qz feruet amore caritatis do
lorē n̄ metuit supplicij. exhibuit corpus
suū hostiā uiuentē: sanctā: deo placentē.
Impletū est i illo etiaqz corporaliter qd spi

ritualiter scriptū de iustis in libro sapien
tie p̄tinetur: de qbus dictū est: qm̄ deus
tētauit illos et inuenit illos dignos se: tā
quā auz in fornace puabit illos: et quasi
holocausti hostiā accepit illos. **lec. sexta**

Holocaustū fratres grecus sermo ē
nō latinus. Ad grece dī holocau
stus: latine dī sacrificiū. ergo illud sacrifi
ciū uocabat holocaustū: qd totū in alta
ri cremabat. Beati itaqz martyre chri
sti. A. et caritas holocaustum exhibuit:
queqz crudelitas psecutoris lacerauit. Et
martyrē qdē iudex macerauit: sed holo
causti hostiā semetipm deo martyr sacis
simus inolauit. Impietas ergo iudicis
martyrē interfecit: quē holocausti hosti
am passio gloriosa pfecit. atqz ut ita dica
tur martyrē suū dñs hostiā uiuā libēter
accepit. Nouerat aut iste martyr dixisse
christū. Qui mihi mīstrat me sequat: et
ubi ego suz illic et mīster me⁹ erit. mīstrat
ergo christo: et secur⁹ ē christū. Qēs igit i
hac festiuitate letemur: ut uirtutē sāctoꝝ
inquātū dñs adiunat imitemur. hui⁹ fe
stiuitatis gaudiū. cūctis pficiat ad uirtu
tis exemplum. **Lec. sancti euang. scōm**

matheum.

In illo tpe dixit iesus discipul⁹ suis.
Siquis uult post me uēire: abneget
semetipm: et tollat crucē suā et sequat me
et reliqua. **Omelia sancti gregori pape**
lectio septima.

Quia dñs ac redēptor n̄ nou⁹ hō
uenit i mundū: noua p̄cepta dedit
mūdo: uite eteiz n̄e ueti iuitijs enutrit:
ōrietatē opposuit nouitatis sue. Quid
eim uetus: qd carnalis hō nouerat: nisi
sua retinere: aliena rape si posset: cōcupis
cere si nō possz. sz celestis medic⁹ singul⁹
qbusqz uitijs obuiātia adhibet medica
mēta. Nā sicut arte medicine calida frigi
dus: frigida callidis curat: ita dñs n̄ ōia
opposuit medicamēta pctis: ut lubricis
p̄tinetiā: tenacib⁹ largitatē: iracūdis man
suetudinē: elatis p̄cipet hūilitatē. Certe
cū se sequētib⁹ noua mādata pponeret:
dixit. Nisi qs renūciauerit ōibusque pos
sident non potest meus esse discipulus:

ac si apte dicat. q p nra ueterē aliena pēu
piscinis: p noue puerfatiōis studiū r nra
largimīni. Quid uero in hac lectione di
cat audiamus. *Lectio octaua.*

Qui uult uenire post me abneget se
metipsum: hic dī ut abneget nos.
et fortasse laboriosus nō ē hōmī relin
que re sua. s; ualde laboriosū est hōmī relin
quere semetipsum. Adīnus qppe ē abnega
re qd habet: ualde cū multū ē: abnega
re qd ē. Ad se nobis ueniētib; preci
pit ut renūciem; nris: q; q ad fidei agniti
onem uenim;: luctū ptra malignos spūs
sumimus: nihil autē maligni spūs in hoc
mūdo ppriū possidet. Audi ergo cū nu
do luctari debem;. Nā si uestitus q; cū
nudo luctat: citius ad terrā deiciat: q; ha
bet unde teneat. Quid ei; sūt trena oia:
nisi quedā corporis idumēta: Qui ergo
p diabolū ad certū. pperat: uestitū abij
ciat: ne succubat. nihil i hoc mūdo amā
do possideat: nullas rez labētū delecta
tiones reqrat: ne unde ad uotū tegit ad
casū inde teneat: nec tñ sufficit nra relin
quere: nisi relinquam; r nos.

Lectio nona.

Quid ē hoc qd dicit; Aliquas; r nos:
Si ei; nos metipos reliq; quo ibi
mus: et nos: ut q; ē q uadit si se deferit:
sed aliud sum; p peccatū lapsi: aliud p na
turā p diti. aliud qd facim;. aliud qd facti
sumus. Relinquas; nosmetipos: quales
peccādo nos fecim;. r maneam; nosmet
ipsi: quales p grām facti sum;. Ecce etei;
q supbus fuit: si puerfus ad christū hūil
factus ē: semetipsum reliq;. Si luxuriosus
q; ad pntentiā uenit: uitā mutauit: ab
negauit utiq; qd fuit. Si auarus quisq;
ambire iā desijt: r largiri didicit. ppria: q
prius aliena rapiebat. pculdubio semet
ipsum relinqt: ipse qd ē p naturā: sed nō
est ipse p maliciā. Hīnc cū scriptum est
Uerte ipsos r nō erūt puerfi: nāq; ipij nō
erūt: nō q; oīo nō erūt i essentia: sed non
erūt in ipietatis culpa: tunc ergo nosmet
ipso relinqmus: tūc nos abnegam;. cū
uitam; qd p uetustate fuim;. r ad hoc ni
timur: qd p nouitate uocamur. Pdesem;

quō se paulus abnegauerat q dicebat.
Uiuo aut iā nō ego. extinctus qppe fue
rat scēnus ille psecutor: uiuere cepat pre
dicator pius. *In natalitijs plurimorum
martyrum ad uesper. capitulū.*

Istorum aīe in manu dei sūt r nō tā
get illos tormētū malicie: uisi sunt
oculū insipientiū mori: illi aut sūt i pace.

Hymnus Sāctor; meritis. *V.* Letamini i
dño: r exultate iuste. *R.* Et gloriāmini omēs:
recti corde. *Ad mag. aut.* Istoz ē cū regnū
celozū: q pēpserūt uitā mūdi: r puenerūt ad p
mūa regni: r lauerunt stolas suas in sanguine
agni. *Oratio pro plurib; marty.*

O Eus q nos annua sanctor; marty
rū tuorum. *M. r. A.* solēnitāte letifi
cas pcede pprius: ut quozum gaudem;
meritis accedamur exēplis p. *Alia oīo.*

O Eus q nos pcedis sanctor; marty
rū. *M. A.* natalicia collere: da nob
in eterna bītudine de eoz societate gau
dere p. *Pro pōficib; marty. alia oīo.*

B Eatoz marty; pariterq; pōficū
rū. *M. r. A.* nos quesumus dñe festa
tueant: r eoz cō mēdet oīo uenerāda p
dñm. *Ad matutinū inuitatorum.* Re
gem martyrū dñm. Venite adorem;. *ps.* Ve
nite *hy.* Eterna christi mūera. *In pīo noc.*
r. Secus decursus aquaz: plātauit uineā iu
stoz: sed i lege dñi fuit uolūtas eoz. *ps.* Be
tus uir. *r.* Tāq; aur i fornace pbauit electos
dñs: r quasi holocausta accepit eos in eternū.
ps. Quare fremuerūt. *r.* Si corā hōmibus
tormēta passi sūt: spes electoz ē imortal in eter
nū. *ps.* Dñe qd multi. *V.* Letamī i dño: r ex
ultate iusti. *R.* Et gloriā: omēs recti corde.

Sermo sancti augustini epi lectio pīa.

Quotiescūq; fies carissimī: scōrum
marty; solēnia celebram;. ita ipis
incedētib; spectes; a dño pseq tīpalia bñ
ficia: ut ipsos martyres imitando accipe
mereāur cīna. Ab eis ei; scōz marty; i
ueritate festiua gaudia celebrāf: q ipsoz
martyrum exempla sequūtur. Solēnita
tes enī martyrum exhortationes mar
tyriorum sunt: ut imitari non pigeat qd
celebrare delectat. Sed nos uolumus

gaudere cū sanctis: et tribulationes mū
di nolumus sustinere cū illis. Qui enim
sanctos martyres uel inquātū potuerit
noluerit imitari: ad eorū beatitudinē nō
poterit puenire: sic et apłus paulus predi
cat dicens. Si fuerimus socij passionū
eorū et solationū. Et dñs i euāgelio.
Si mundus uos odit: scitote qđ me p̄io
rē uobis odio habuit. Recusat esse i cor
pore: qui odiū nō uult sustinere cuz capi
te. Sed dicit aliqđ. Et quis est qui possit
beatorū martyrum uestigia sequi. huic ego
respondeo. Quia nō solum martyres:
sed et ipsū dñm cū ipsius adiutorio. Si
uolumus possumus imitari. **R.** Abster
get deus omne lachrymam ab oculis sancto
rum: et iam nō erit amplius: neqđ luctus: neqđ
clamor: sed nec ullus dolor: quoniā priora trā
sierunt. **R.** Non esurient: neqđ sitient apłus:
neqđ cadet super illos sol: neqđ ullus estus.
Quoniam. **Lectio secunda**

Aldi nō me: sed ipsum dñm generi
humano clamantes. Dīcite a me
quia mitis sum et humilis corde. Audi et
beatū petrum admonentē. Christus pro
nobis passus est: uobis relinquens exē
plum: ut sequamini uestigia eius. Simili
ter paulus apostolus clamat. Imitato
res dei estote sicut filij carissimi. qđ ad
hec respōdebimus fratres: uel quā excu
sationē hīc poterimus: Si tibi aliqđ di
cat: ut uirtutes quas fecit dñs debeas
imitari: iusta pōt esse excusatio tua: qđ uir
tutes et mirabilia facere nō oībus datus
est: iuste et caste uiuere: et caritatē cū om
nibus custodire cū dei adiutorio oībus
preceptū est. Nā et ipse dñs nō dixit. Dī
cite a me mortuos suscitare: sup aquas
siccis pedibus ambulare. Nō hec dixit.
Sed qđ ait: qđ mitis sum et humilis cor
de. Et iterū. Diligite iūmicos uestros: be
nefacite his qui uos oderūt: Sicut et pa
ter uester celestis: qđ solem suū oriri facit
super bonos et malos. Et iterū. Estote p
fecti: sicut et pater uester celestis pfectus
est. **R.** Viri sancti gloriosum sanguinē fude
runt pro dño: amauerūt christum in uita sua:
imitati sunt euz in morte sua. Et ideo coronas

triumphales meruerunt. **R.** Unus spiritus et
una fides erat in eis. Et ideo. **Lectio tertia**

Et licet sint alia multa i qđ debea
mus et dñm et beatos martyres
imitari: Ista tamen duo precipua sunt. i.
ut mitēs simus et humiles corde: et inimi
cos nostros toto corde et totis uiscerib⁹
diligamus. De diligēdis iūmicos fratres
carissimi nullus unqđ in ueritate poterit
se excusare. potest mihi aliquis dicere.
Non possum ieiunare: non possum uigi
lare. nūquid potest dicere nō possum ama
re: Pōt dicere nō possum res meas to
tas paupibus dare: et in monasterio deo
seruire. nūquid pōt dicere nō possum di
ligere: Si dixeris qđ non possis a uino
uel carnibus abstinere credimus tibi. Si
aut dixeris qđ nō possis in te peccātibus
indulgere: oīo nō credimus. Ecce nulla
nobis remanet excusatio: dñi nō de cēla
rio sed de corde istam elemosynā implere
iubemur: ut p uia uite ad eternā patriā
puenire mereamur. Duobus eim prece
ptis: id ē diliges dñm deū tuū: et diliges
proximū tuū: quasi duobus pedibus spi
ritualib⁹. Si p uia uere caritatis uolum⁹
currere ad eternā patriā possumus fe
liciter puenire. **R.** Tradiderūt corpora sua
ppter deum ad supplicia: Et meruerūt habē
coronas ppetuas. **R.** Ista sūt qui uenerunt ex
magna tribulatione: et lauerūt stolas suas in
sanguine agni. Et meru. **In secdo nocturno**
ant. Dabo sanctis meis locum nominatū in
regno patris mei: dicit dñs. **psal.** Dñe quis
habī. **ant.** Sanctis qui i terra sūt eius: mirifi
cauit oēs uolūtates meas iter illos. **ps.** Con
serua. **ar.** Sācti qui sperāt in dño: assumēt pē
nas ut aquile: uolabūt et nō deficiēt. **ps.** Dñi
est terra. **R.** Exultent iusti in p̄spectu dei. **R.**
Et delectentur in leticia. **Lectio quarta.**

Istis pedibus currebat apłus pau
lus qñ dicebat. ego aut sic curro nō
quasi in incertū. Qui ergo dilexerit iūmi
cos suos illud i eo implebit: qđ dñs dixit.
Diligite iūmicos uos: ut sitis filij p̄is ue
stri qđ i celis ē. Elige mō qđ tibi placuerit
Si iūmicos dilexeris: nō solū amicus: s; et
filius dei eē mereberis. Si uero iūmicos

382

amare nolueris: ppitium deum habere
nō poteris. Quia scriptum est: Qui odit
fratrem suū homicida est. Et iterū. Qui odit
fratrem suū ī tenebris ambulat: et ī te-
nebris est: et nescit quo uadit: qm̄ tenebre
obcecauerunt oculos eius. Et iterum a-
libi scriptum ē: Itinera eorū qui iniuriāz
retinent malefacti ī mortem. Nunquid
hec uerba mea sunt fies carissimū: que d
scripturis sanctis et catholicis pferuntur.
Et ergo ne homicide sum: ne ī tenebris
remaneamus. Studeamus nō solū ami-
cos sed etiā inimicos diligere: ut pium et
miserico. dem dñm possim scdm cautio-
nis sue uinculum libera pscientia cōueni-
re. Ipse eim dixit: Si dimiseritis homini-
bus peccata eorū: p̄ uester celestis dimit-
tet uob obita uia. Si aut nō dimiseritis:
nec p̄ uā dimittet uob obita uia. **R.** Sancti
tui dñe mirabile psecuti sūt iter fūctes pceptis
tuis ut inueniretur illesi ī ags ualidis: Terra
apparuit arida et ī mari rubro uia sine impe-
dimento. **R.** Qm̄ percussit petram et fluxerūt
aque et torrentes iundauerūt. Terra. **Lect. v.**
Oligenter attendite fies. Et scitote
aliud ēē in deum peccare: aliud in
homine. Quando enī in nobis peccant
homines. Si petentibus ueniā nō idul-
gemus: peccatū incurrimus. Quando ali-
quis in deū peccauerit: si sine grandi di-
strictione noluerim indulgere: p̄ticipes
nos peccatis eorū efficiamur. Dicit ergo
dñs: Si dimiseritis hōibus peccata eorū:
Dimittet uobis pater uester celestis
peccata uia. Rogo uos fies: qd dulcius
dici potest. In potestate nra posuit qua-
liter in die iudicij iudicemur. Non dixit
uade in orientē quere iustitiā: nauigatz ī
occidentē: ut accipias indulgētiā. Dimit-
te inimico tuo et dimittet tibi. Indulge: et
indulgebatur tibi. Nihil a te extra te que-
rit. Ad te ipsum et ad cōsciā tuā. Deus
te dirigit. In te enī posuit qd requireret.
Non cū medicamēta uulneribus tuis
longe opus hēs inquirere. Peccatorūz
noy indulgentiam si uis ī cellario cor-
dis tui poteris iuenire. **R.** Verbera carni-
ficiū non timuerūt sancti dei morietes p̄ chr̄i

sti noie: Et heredes fierent in domo dñi. **R.**
Tradiderūt corpora sua ppter deum ad sup-
plicia. Et heredes. **Lectio. vi.**

Simicus me cōpulit sustinere: ut euz
nulla ratione possim diligere. Attendis
qd tibi fecerit hō: et non attendis quid tu
feceris deo. Si cōscientiā tuā diligenter
discutis et inquiris: Sine ulla p̄pensatōe
maiora tu peccata cōmisisti in deū: quāz
in te cōmiserit homo. Et qua fronte uis
ut tibi de dignetur dimittere multa: cum
tu nō acquiescis dimitte pauca. Si hec
que supradiximus spūalia medicamēta
sicut deo p̄cipiente cōsuectis libenter ac-
cipitis. Et in armario sancto p̄scientie uāe
recondita diligentissime custoditis. Au-
xilante dño uenena diaboli non timebi-
tis. Et p̄ odium et iracūdiā aut nunqz uo-
bis aiarum uulnera ingeruntur: aut si for-
te surrexerint: cito per pristinā caritatem
reuocant. Prestate dño nō iesu christo
cui est honor et glā ī sela seclorū amē. **R.**
Tanqz aurū ī fornace p̄bavit electos domi-
nus: et quasi holocausti hostiam accepit illos:
et ī t̄p̄e erit respectus illoz: Qm̄ donū et pax ē
electis dei. **R.** Qui confidunt in illū intelligent
ueritatē: et fideles ī dilectione acquiescent illi.
Qm̄. Gloria p̄i. Qm̄. **In. iij. noct. ant.**
sti autē ī perpetuū uiuent: et apud dñm ē mer-
ces eorū. **ps.** Exultate iusti. **ant.** Tradiderūt
corpora sua ī morte ne seruirent idolis: iō co-
ronati possident palmā. **ps.** Benedicā dñm.
ant. Ecce merces sanctorū copiosa ē apud de-
um: ipsi uero mortui sūt p̄ christo et uiuent ī e-
ternū. **ps.** Deus noster refugū. **R.** Iusti autē:
ī perpetuum uiuent. **R.** Et apud dominum:
ē merces eorū. **Lectio sancti euā. scdm lucā.**

In illo t̄p̄e. Dixit iesus discipulis su-
is: Cum audieritis p̄lia et seditiones
nolite terri: oportet prīmū hec fieri: sed
nondum statim finis. **Et reliqua om̄. sac-**
ti gregori pape. Lectio septima.

Ominus ac redemptor n̄ perituri
mundi p̄currentia mala denuntiat:
ut eo minus pturbent uenientia: quo fue-
runt p̄scita. Adm̄ enī iacula feriunt que
p̄uident: et nos tolerabili mundi mala

suscipimus. Si cōtra hec per prouidentie
clipeus munimur. Ecce et cum dicit. Quis
audieritis prelia et seditiones nolite terre-
ri: oportet primum hec fieri: sed nondum
statim finis. Pensanda sunt uerba redēp-
toris nū: per que nos aliud interius: ali-
ud exterius passuros esse dñuntiat. Bel-
la quippe ad hostes pertinent. Seditio-
nes ad ciues. Ut ergo nos indicet interi-
us exteriusque turbari: aliud nos fatetur
ab hostibus aliud a fratribus ppeti. Et
his malis preuenientibus: quia non sta-
tim finis sequat. Adiungit. Surget gens
contra gentes: et regnū aduersus regnū:
et terremotus magni erunt per loca: et pe-
stilentie: et fames: terroresque de celo: et si-
gna magna erunt. Vel sicut in quibusdā
codicibus inuenitur: terroresque de celo
et tempestas. Atque post subditur: et signa
magna erunt. Ultima tribulatio multis
tribulationibus preuenit. Et per crebra
mala que preueniunt: indicantur mala
perpetua que subsecuntur: et ideo p^o bel-
la et seditiones non statim finis: quia mū-
ta debent mala precurrere: ut malum ua-
leant sine fine nuntiare. *R.* Propter testa-
mentum dñi et leges paternas sancti dei pstitē-
runt in amore fraternitatis: Quia unus fuit se-
per sps in eis: et una fides. *✠.* Ecce q̄ bonum
et q̄ iocundū: bitare fides in unū. *Q.* *Lec. viij.*
Sed cū tot signa pturbatiōis dicta
sūt: oportet ut eorū p̄sideratiōe breui-
ter singula pstringamus. Quia necesse ē
ut alia e celo: alia e terra: alia ab clemen-
tis: alia ab hōibus patiamur. At enim:
Surget gens contra gentē. Ecce pturba-
tio hōium. Erūt terremotus magni p lo-
ca. Ecce respect^o ire de sup. Erunt pestilē-
tie. Ecce inequalitas corporū. Erūt fames.
Ecce sterilitas terre. Terroresque de celo et
tempestates: Ecce inequalitas aeris. Quia
ergo oia consumāda sūt: ante cōsuma-
tionē seculi oia pturbant: et q̄ in cunctis
delinqm^o: in cunctis ferimur ut impleatur
qd dī. Pugnabit p eo orbis terrarum
contra isēlatos. Oia namq̄ que ad usū
uite accepimus: ad usū cōuertim^o culpe.
Sed cūcta que ad usū prauitatis inflexi-

m^o: ad usū nobis conuertimur ultionis.
Trāqlitate q̄ppe humane pacis: ad usū
uertim^o uane securitatis. Peregrinatio-
nem terre p habitatiōe dileximus p̄le.
Salutē corporū redequimus in usū uitio-
rum. Libertatis habundantiā nō ad ne-
cessitatē carnis: s̄ ad p̄uersitatem itozim^o
uoluptatis. Ipsa serena blādimēta aeris
ad amorē nobis terrene delectatiōis ser-
uire coegim^o. *R.* Sancti mei q̄ in carne po-
siti certamen hūistis. Mercedem laboris ego
reddā uobis. *✠.* Venite benedicti p̄ris mei p-
cipite regnum. Mercedem. *Lectio. ix.*

Ite igitur restat ut simul nos oia feri-
ant: que simul oia uicijs n̄ris male
subiecta seruiebant: ut quot pri^o in mun-
do hūim^o oblectamenta: tot i fine coga-
mur sentire tormēta. Notādū uero qd dī
terrores de celo: et tēpestates: cum tempe-
states hyemales uenire ex ordine t̄porū
soleant. Cur hoc loco tēpestates uenire
in p̄ditiōis signo predicunt. Nisi qd eas
tēpestates uenire dñs denuntiat: que ne-
quaq̄ ordine t̄porū seruiant. Que eim or-
dinate ueniunt: signa nō sūt. Sed tēpesta-
tes i signo sunt: que ipsa quoq̄ t̄porū sta-
tura pfundūt. Qd nos quoq̄ nup̄ exp̄ti-
sum^o: q̄ estiuū t̄ps dē p̄uersum i pluuias
hyemales uidim^o. Quia aut cuncta hec
nō de iniustitia ferētis s̄: s̄ demerito mū-
di patientis: facta prauorū hōium p̄nun-
tiant cū dī. Sed añ hec oia inīciēt uobis
man^o suas: et psequēt: et tradēt uos i sy-
nagogis ducētes ad reges et p̄sides p̄p̄
nomen meū. Ac si aperte dicat. P̄p̄ cor-
da hōium: et post elemēta turbant: ut cum
reorū ordo pfundit: ex qua retributiō ueni-
at demonstrēt. *R.* Corpora sanctorū in pace
sepulta sūt et nōia eorū uiuent. In generatione et
generationē. *✠.* Sapiam sanctorū narrēt p̄p̄l: et
laudē eorū nunciet ecclā. In ḡnia. *R.* Hec ē uera
firmitas q̄ nunq̄ potuit uiolari certamine: q̄ ef-
fuso sanguie secuti sūt dñm. Contēnentes aulā
regiam puerūt ad regna celestia. *✠.* Ecce q̄
bonū et q̄ iocundū bitare fides in unum: Cōtē-
nentes. *R.* Suprascriptū p̄ plūbus mart.
fibus m̄i dī. Ad laudes et p̄ horas auit.
Dñs sancti q̄ta passi sunt tormēta: ut securi pue-

nirent ad palmā martyrij. **ps.** Dñs regnauit. cum reliquis. **ant.** Cum palma ad regna p uenerunt sancti: coronas decoris meruerūt de manu dei. **ant.** Corpora sanctorū i pace sepul tasunt: et uiuent noīa eorū in eternū. **ant.** Mar tyres domini: dñz benedicite in eternum. **ant.** Martyrū chorus: laudate dñm de celis alle luia. **caplm.** Iustorum anime. **hymnus.** Rex gloriose martyru. **Exultabunt sancti in glo ria. R.** Letabuntur in cubilibus suis. **Ad bñ dic. ant.** Vestri capilli capitis omnes numera ti sunt: nolite timere multis pascerbis melio res estis uos. **oratio que occurrit. Ad terti am capitulum.** Iustorum aie. **R. breue.** Le tamini in dño: et exultate iusti. **R.** Et gloriam i omnes recti corde. Et exult. Gloria. Letamī. **R.** Exultent iusti: i conspectu dei. **R.** Et delec tentur in letitia. **Ad sextam capitulum.**

R. Eddet deus mercedem laborū sac toz suorum: et deducet illos in uia mirabili: et fuit illis in uelamento diei: et i luce stellarū nocte. **R. b.** Exultent iusti: in p spectu dei. **R.** Et delectentur in letitia. In cons pectu dei. Gloria. Exultet. **R.** Iusti autem: in perpetuū uiuent. **R.** Et apud dñz: ē merces eo rum. **Ad nonā caplm.**

R. Algebunt iusti et tanqz sentille in a rundincto discurrent: iudicabunt nationes: et dñabuntur pplis: et regnabit dñs illorum in perpetuū. **R. b.** Iusti aut: in ppetuū uiuent. **R.** Et apud dñm ē merces eorū. In ppe. Gloria. Iusti. **R.** Exultabunt sancti in gloria. **R.** Letabuntur in cubilibus suis. **Ad uesperas ant.** Isti sunt sancti: q p testam to dei sua corpora tradiderūt: et i sanguie agni lauerunt stollas suas. **ps.** Dixit dñs. **ant.** Sancti p fidē uicerunt regna: opati sunt iusti tiam: adepti sūt re promissiones. **ps.** Confite. **ant.** Sanctorū uelut agle iuuent renouabitur: flore bunt sicut lilii in ciuitate dñi. **ps.** Bēs. **ant.** Absterget dñs omēm lachrymā ab oculis scōz: et iā non erit ampli⁹ neqz luctus neqz cla mor: s; nec ullus dolor: qm̄ priora transferūt. **ps.** Laudate. **ant.** In celestibus regnis scō rum bitatio ē: et in eternū reges eorū. **ps.** Cre didi. **caplm.** Iustoz aie. **hy.** Scōz meritis. **R.** Exultabunt: sancti in gloria. **R.** Letabuntur: in cubilibus suis. **Ad magnific. ant.** Sau

dent in celis aie scōz qui christi nestigia sūt se ti: et qā p eius amorē sanguinē suū fuderunt iō cum christo exultant sine fine. **oio ut supra.** **Ite alit⁹ p plib⁹ martyribus. Sermo sac ti augustini episcopi. Lectio prima.**

In psalmo diximus dño dō nostro Preciosa in conspectu dñi: mors sanctorum eius. Preciosa est mors sac torum martyru: qz precium eorum est sā guis domini ipsorum. Passus est enim passioe sua: quia erant passuri post ipz. Precessit ipse: et secuti sunt multi. Valō enim erat aspera uia: sed fecit ipsam lenē: qm̄ ipse añ oēs transiuit. Ideo ceteri nō timuerunt transire: quia ipse prior transi uit. Fortius est eiz et terruit discipulos suos. Resurrexit et abstulit illis timorem et dedit amorem. Qm̄ eim mortu⁹ est chri st⁹ trepidauerunt discipuli: et putauerunt qz perijt: qm̄ secuti sunt: ibi uidere gratiā dei. Tunc latro credidit qm̄ discipuli tre pidauerunt. Erat eiz unus latro in cruce cum illo. Sicqz in illum credidit ut dice ret. Dñe in mente me habe dñz ueneris in regnum tuum. Quis illū docebat nisi qui iuxta illum pendebat: Erat enim illi fixus in latere: sed bitabat in corde. In isto autem psalmo ubi diximus. Precio sa in conspectu dñi: mors sanctorum ei⁹. Ibi scriptum ē et qd audistis. Ego dixi i extasi mea omīs hō mendax. **Lectio. ij.**

Quid dicimus fratres: omīs homo mendax. Ergo et martyres menda ces fuerunt. Si autēz martyres ueraces fuerunt: quomo dō uerum est omīs hō mendax. Scriptura dicit: omīs homo mendax. Si dixerim⁹ ueraces erant mar tyres: scripturā facimus mendacem. Si aut ueruz dixit scriptura: quia omīs ho mo mendax. Ergo martyres mendaces fuerunt. Quō ergo habemus ostendere et scripturam ueracem et martyres uera ces. An forte martyres non erāt hoies: Si autem erāt hoies: quō uerum est oīs hō mendax. Quid ergo faciem⁹. Labo rabim⁹ ut onidam⁹ uobis: quia et scriptu ra uerax est. Et oīs hō mendax. Et mar tyres ueraces fuerunt: quia pro ueritate

B 2

mortui fuerunt: ideo enim sunt martyres: quia pro
ueritate passi sunt. Martyr enim uerbum
est grecum: et latine testis dicitur. Si ergo testes
ueritatis fuerunt uera dixerunt: et uera di-
cendo coronas acceperunt. Si autem testes
falsi fuerunt quod absit: non ad coronas: sed
ad penas ierunt. Quia scriptum est. Testis fal-
sus non erit ipunitus. Ergo ostendam illos
ueraces. Iam ipsi ueraces se ostenderunt: quoniam
pro ueritate et morti uoluerunt. *Lectio. iij.*

Quomodo ergo uerax est scriptura:
que dicit omnis homo mendax. Rogemus
dominum nam Iesum Christum: et ipse nobis sol-
uet istam questionem. Unum habet illam nobis
soluere: De euangelio de quo modo lo-
quebamur: quoniam uobis legebat. Audistis
enim quoniam legebatur euangelium: quia martyri-
bus dicebat dominus Iesus. Cum traderet uos
nolite cogitare quod loquamini: aut quid di-
catis. Dabit uobis enim illa hora quod loqua-
mini. Non enim cum uos estis qui loquimini: sed spiritus
patris uestri qui loquitur in uobis. Quia si uos
loquimini mendacium dicitis: quia omnis homo
mendax. Videtis quia uerax est scriptura
que dicit: omnis homo mendax. Vidit ergo
ipse dominus: quia omnis homo mendax: et dedit mar-
tyribus spiritum suum: ut non ipsi loquerentur:
sed spiritus eius: ut non esset mendaces: sed ut
esset ueraces. Ecce quare ueraces fuerunt
quia non ipsi loquebantur: sed spiritus eius. Et modo
quod uobis loquimur: si de domino loquimur: men-
dacium dicimus. Si autem sunt spiritus dei que
uobis dicimus: ideo uera et uos perficite. No-
lite de domino uelle loqui: si uultis uera loqui:
ut non remaneatis homines mendaces: sed
fidei filii dei ueraces. *Lectio. iij.*

Omnēs heretici etiam pro falsitate pa-
tiuntur non pro ueritate: quia merentur con-
tra ipsum Christum. Omnes pagani ipsi quecumque
passi sunt: pro falsitate patiuntur. Nemo er-
go se extollat et gloriatur de passione: sed prius
ostendat lingue sue ueritatem. Tu ostendis pe-
nam: ego quero carnem. Tu dicis suus passus
ego dico quare suus passus. Nam si attenda-
mus solas passiones: coronantur et latrones.
Nunquid audet dicere ille: tanta et tanta pas-
sus sum: quare: quia deus illa dat propter facta tua
a mala. Ideo malam habuisti penam: quia prius

malam habuisti carnem. Si de passione gloriari
est: potest et ipse diabolus gloriari. Videte quoniam
ita patitur: cuius ubique templum euertunt: cuius
ubique idola frangunt: cuius ubique sacerdo-
tes et areptitii cedunt. Nunquid potest dicere
et ego martyr sum: quia tanta patior. Ergo
homo dei prius sibi eligat carnem: et securus ac-
cedat ad penam: et post penam accipiet et co-
ronam. Ergo in memoria eterna erit iustus:
et ab auditu malo non timebit. *Lectio. v.*

Ueniet enim iudex omnium uiuorum et
mortuorum: sicut in euangelio legimus.
Et uerax est: quoniam ista que modo uidemus non
erant: quoniam uentura dicebant. Quod uidetis
modo predicari nomen Christi pro omnibus gen-
tibus: uerti homines ad unum: decem dimitti
idola: dimitti demonia: uerti templum: fran-
gi simulacra: omnia ista nondum erant: tamen di-
cebant et modo uident. In quibus ergo litteris
ista scripta sunt: que iam uidemus. Tunc autem
scripta sunt: quoniam non uidebant: sed futura
promittebant. In ipsis litteris legimus: quod non
dominus uenit. Nondum enim uenit dies iudicii:
nondum uenit resurrectio mortuorum: nondum
uenit iudicaturus: qui prius uenerat iudica-
dus. Iudicatur iuste iudicaturus iuste. Dis-
ferens potentiam: cum uult ostendere patientiam
Uenitur est ergo: et quod se promittit esse uen-
turus: cum angelis suis. Sic ueniet et appe-
bit in claritate omnibus et resurgentibus. Unus
quisque enim resurrecturus est cum carne sua. Qua-
lis enim in morte cum moritur recipit in carcerem:
taliter procedit ad iudicem. Ad opus est ut com-
ponat carnem suam: inclusus non potest. Qui er-
go bonas habuit carnes: recipiunt in regem: qui
autem malas habuit carnes: recipiunt in penas. *Lectio. vi.*

Et maiores penas passus. *Lectio. vi.*
Risunt cum resurrexerit: in quorum com-
patione tales sunt iste quas patiuntur qui mor-
tui sunt homines mali: qualia sunt sonia hominum
qui torquentur in sonis. Nunc namque corpora pa-
tiuntur. Caro non patitur. Maior autem crucia-
tus est. Si uigilans torqueatur: ergo cum sur-
reperint oves: et apparuerit ante iudicem ius-
tum. Sicut ipse predixit: et separabit eos. Si-
cut separat oues ab hedis. Iudeos ponet
ad sinistram: oues autem ad dexteram. Et di-
cet his qui ad dexteram sunt. Venite bene

dicti p̄is mei: p̄cipite regnum: qđ uobis
patum est ab origine mundi. Ad istā uo
cem gaudent dextri: gaudent iusti. Illis
autē qui sunt a sinistra dicitur? ē. Ite i ignē
eternū cum diabolo et angelis eius. Ab
hoc auditu iustus nō timebit. Nondum
ergo receptis fructibus suis: beati sūt mō
sancti martyres: qm̄ cum ch̄sto sunt aie
eorū. quid autē pareatur illis in resurrecti
one: qđ pōt uerbis explicare. Qđ oculus
non uidit: nec auris audiuit nec i cor ho
minis ascendit que preparauit d̄s dilige
tibus se. *Lectio sancti euangelij secun
dum mattheum.*

In illo t̄p̄e. Videns iesus turbas
ascendit in montem: et cum sedisset
accesserunt ad eū discipuli eius. *Et reli
qua om̄e. sancti augustini epi Lect. vii.*

Si queritur qđ significet mons: bñ i
telligitur significat maiora precep
ta iustitie: qđ minora erant que iudeis da
ta sunt. Unus tñ d̄s p̄ sanctos pphetas
et famulos suos: scdm̄ ordinatissimā di
tributionem t̄p̄orū. Dedit minora p̄cep
ta p̄p̄lo: quē timore adhuc alligari opor
tebat. Et p̄ filiū suū maiora p̄p̄lo que
caritate iā liberari p̄uenerat. Cum autē
minora minoribus: maiora maiorib⁹ dā
tur ab eo dant: qui solus nouit p̄gruentē
suis t̄p̄ib⁹ generi humano exhibere me
dicinā: nec mirum ē: qđ dant maiora pre
cepta p̄p̄ regnū celozū: et minora data
sūt p̄pter regnū terrenū: ab eodem uno
deo qui fecit celum et terrā. De hac ergo
iustitia que maior est. Dicit ppheta. Iu
stitia tua sicut montes dei. Et hoc benefi
ciū significat qđ ab uno magistro solo: docen
dis tātis rebus iō docet in mōte. Sedēs
autē docebat: qđ p̄tinet ad dignitatez ma
gistri. Et accedunt ad eū discipuli eius:
ut audiēdis illis uerbis: Is eēt etiā cor
pore uiciniores: qui p̄ceptis ip̄endendis
animo appropinquabant. *Lectio. viii.*

Aperuit os suū et docebat eos.
Ista circumlocutio qua scribit: et a
peruit os suū: fortasse ad ipsa maiora
comendat aliq̄sto longiorē futurum es
se sermonem: nisi forte non uacet qđ nūc

eū dictum est aperuisse os suū: qđ ipse in le
ge ueteri ap̄ire soleret ora pphetarum.
Quid ergo dicit: Beati paupes sp̄u: qm̄
ipsoz est regnū celoz. Legimus scrip
tū de appetitōe rex t̄p̄aliū. oīa uanitas
et p̄sūptio sp̄s: p̄sūptio sp̄s audaciā et sup
biam significat. Vulgo et magnos sp̄us
superbi h̄e dicuntur et recte: qm̄ quidem
sp̄s etiā uentus uocat. Un̄ scriptum est:
Ignis: grādo: nix: glacies: sp̄s tempesta
tes. Quis uero nesciat sup̄bos inflatos di
ci tanq̄s uentos distētos. Un̄ illud ē apl̄i
Scia inflat: caritas edificat. Quaprop̄
recte hic intelliguntur paupes sp̄u humi
les et timentes deū: idest non h̄ntes inflā
tem sp̄m: nec aliūde oīo incipe oportuit
beatitudinē. Siquidē puentura ē ad sum
mā sapientiā. Initiū. n. sapientie timor
dñi: qm̄ ecōtrario initiū oīs peccati super
bia scribitur. Sup̄bi ergo appetant et di
ligāt regna terraz. Bñ autē paupes sp̄u
qm̄ ipsoz ē regnū celoz. *Lectio. ix.*

Beatī mites qm̄ ipsi hereditate pos
sidebunt terrā. Illā credo terrā: de
qua i psalmis d̄. Spes mea es tu: portio
mea in terra uiuentū. Significat cū soli
ditatē et stabilitatem hereditatis p̄petue
ubi aīa p̄ bonum affectū tanq̄s loco suo
requiescit sicut corpus in terra et in cibo
suo alitur: sicut corpus ex terra. Ipsa est
requies et uita sāctoꝝ. Mites autē sūt
qui cedunt ip̄robitantib⁹ et non resistūt in
malo: s̄z uincunt in bono malū. Rixetur
ergo in mites: et dūmicēt p̄ terrenis: et t̄p̄a
libus rebus. Beati autē mites: qm̄ ip̄i he
reditate possidebunt terraz: de qua pellī
non p̄nt. Beati lugentes: qm̄ ipsi cōsola
buntur: luci⁹ est tristitia de amissione ca
roz. Conuersi autē ad deū ea que i hoc
mundo cara amplectebant amittūt. Nō
eīm gaudent his reb⁹ quibus aī gaude
bant: et donec fiat in illis amor eternozū:
nonnulla mestitia sautiant. Consolabun
tur ergo sp̄u sācto: qui maxime p̄pterea
pacitū noīatur. i. cōsolator. Et tempo
ralem amittentes eterna letitia p̄fruat̄.
*In natalitijs confessorum pontificū ad
uerseras capitulum.*

Ecce sacerdos magnus qui in diebus
suis placuit deo: et inuentus est iustus
et in tempore iracundie factus est reconciliatio. *hy.*
Iste confessor. * Amavit cum dominus: et ornauit eum.
R. Stola glorie induit eum. *Ad magnifi.*
ant. Sacerdos et pontifex et uirtutum opifex
pastor bone in populo: ora pro nobis dominus. *In*
quatuor doctoribus subscripta ant. i. utris-
que uespis ad ma. O doctor optime ecclesie
sce lumen beate. A. diuine legis amator: des-
care pro nobis filium dei. *oratio.*

O quesumus omnipotens deus: ut beati. A.
confessoris tui ueneranda solennitas:
et deuotiones nobis augeat et salutem. p. *Alia*
*E*xaudi quesumus domine preces oio.
nias quas in beati. A. confessoris tui
atque pontificis solennitate deferimus: ut qui
tibi digne meruit famulari: eius inceden-
tibus meritis: ab omnibus nos absolue peccatis. p.
Ad matu. Inuitat. Regem confessorum dominum: Ele-
nite adoremus. ps. Eleuite. *hy.* Iste confes-
sor. *In. i. noct. ant.* Beatus uir qui in lege domini
meditatur: uoluntas eius permanet die ac nocte
et omnia quecumque faciet semper prosperabuntur. ps.
ipse *ant.* Beatus iste scilicet qui filius est in domino: pro-
dicauit preceptum domini: constitutus enim monte sancto
eius. ps. Quare frem. *ant.* Tu es gloria mea:
tu es susceptor meus domine: tu exaltas caput me-
um et exaudisti me de monte sancto tuo. ps. Domine
quid multi. * Amavit eum dominus: et ornauit eum.
R. Stola glorie induit eum. *Sermo sancti*
ambrosii episcopi. Lectio prima.

Ad sancti ac beatissimi patris nostri. A.
Luius hodie festa celebramus: lau-
des addidisse: aliquid decessisse est. Cum si
quidem uirtutis eius gratia non sermonibus
exponenda sit sed opibus comprobanda.
Cum enim dicat scriptura diuina: gloria patris est
filius sapiens. Quante huius sunt glorie: qui
tantorum filiorum sapientia et deuotione leta-
tur. In christo enim iesu per euangelium ipse
nos genuit. Quicquid igitur in hac sancta ple-
be potest esse uirtutis et gratie: de hoc enim quasi
de quodam lucidissimo fonte omnium riuulo-
rum hec puritas emanauit. Et enim quia
castitatis pollebat uigor: quia abstinentie glori-
abatur angustis: quia blandimentis erat pro-
ditus lenitatis: omnium ciuium in deum pro-

cauit affectum. Quia pontificis admini-
stratione fulgebat. Idcirco et discipulis re-
liquit sui sacerdotij successores. Vbi et con-
grue in hac die quam nobis beati patris nostri
A. luius ad paradysum transitus exultabi-
lem reddidit: patris psalmi uersiculis decem
tauius. In memoria eterna erit iustus. *R.*
Euge serue bone et fidelis: quia in pauca fuisti fi-
delis: Supra multa te constituam: intra in gaudi-
um domini tui. * Domine quoniam talenta tradidisti mi-
hi: ecce alia quoniam supellectilis sum. *Intra. Lc. ii.*

O igne in memoria uertit hominum: qui
ad gaudium transit angelorum: qui iam
gratiam christi clarificatus inuenit: qui mundi
gloriam non quesuit: cauens illud quod dicit
sermo diuinus: ne laudaueris hominem in ui-
ta sua: tanquam si diceret: Lauda post uitam:
magnifica post resurrectionem. Duplici eis
ex causa utilius est hominum magis memorie
laudem dare quam uite. Ut illo potissimum
tempore merita sanctitatis extollas: quoniam nec lau-
dantes adulatio nocet: nec laudati tacent
elatio. Lauda ergo post peccatum: predica
securum: lauda nauigantis felicitatem: sed cum
puenerit ad portum: lauda ducem uirtutum
sed cum productus est ad triumphum. Quis au-
tem uiuens tuus possit ac sine trepidatione lau-
dari: qui et de preterito meminit se habere quod
doleat: et de futuro uidet sibi super esse quod
timeat. Quis uero in hoc corpusculo po-
situs: debeat sibi quicquid uendicare deme-
ritis: quorum iter uite occulta demonum inse-
statio uelut latronum obsidet multitudo:
Quibus per omnes uias supplantatores inui-
si aiaque laqueos tendunt: innumerabilibus
moribus expauescendos. *R.* Ecce sacer-
dos magnus qui in diebus suis placuit deo. Ide-
o iure iurando fecit illum dominus crescere in plebem
suam. * Benedictionem omnium gentium dedit
illi: et testamentum suum confirmauit super caput
eius. *Ideo iure. Lectio tertia.*

Muigantibus eis nobis per hoc ma-
re magnum et spatiosum: in quo rep-
tilia quorum non est numerus aialia pusil-
la et magna idest diuersa inimicorum ge-
nera que secundum nostrarum uirium quantitatem
compensato nobiscum agone luctantur.
In huius itaque mundi pellago uolutantibus

nobis ualde pertimescendum est: ne nauem nram aut pcella tempestatis arripiat: aut fluctus absorbeat: aut in eternam pedam pyrrhata crudelis abducatur. Ad uersus hec ergo multiformis seculi mala castitatis et castis actibus resistam. Beati aut patris. Merita iam intuto posita securi magnificimus. Qui gubernaculum fidei uiriliter tenens. Anchora spei tranquilla in statione coposuit. Et bene celestibus diuitiis et eternis meritis onustam nauem optato in litore collocauit: qui omnes aduersarios: scilicet timoris dei tam diu infatigabiliter tenuit: donec ad uictoriam pueniret. Quid enim fuit totius uite illius cursus nisi unum dei cum per uigiliis hoste pfectus. Inuistis in eo medicum: qui e celo lapsus est cum quo sanitas fines uestrorum: imo ipse sanitatum auctor intravit. **R.** Iurauit dominus et non penitebit eum: Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech. **R.** Dixit dominus domino meo sede a dextris meis: Tu es. **In. ij. noct. ant.** Inuocantes exaudi domine sanctum suum: dominus exaudiuit eum: et constituit eum in pace. **ps.** Cum inuocarem. **ant.** Letentur omnes qui sperant in te domine: quoniam tu benedixisti iusto: scilicet bone uoluntatis tue coronasti eum. **ps.** Verba mea. **ant.** Domine dominus noster quod admirabile est nomen tuum in uniuersa terra: quia gloria et honore coronasti sanctum tuum: constituit eum super opera manuum tuarum. **ps. ipse.** Elegit eum dominus sacerdotem sibi. **R.** Ad sacrificandum ei: hostiam laudis. **Lectio quarta.**

Quantis hic ille cecis a uita ueritatis errantibus: et de summa iam in perfundum rupe pendentibus amissum reddidit uisum: et illi quo christus uidetur repauit intuitum. Quanto et auribus surdis et infidelitatis obturatione danatis ad precipiendam uocem celestium mandato: preciosum in fudit auditum: ut uocati deo ad maiorem ruderant per obedientiam. Quantos intrinsecus uulneratos: angelici oris arte et orationum firmitate curauit. Quantos per longam incuriam peccati labe solutos: et quadam lepre contagione perfusos: castigacionibus et exhortationibus expugnando: dei in se operante uirtute mundauit. Quanto et aias uiuent

tes in corpore iam defunctas: et delictorum mole obrutas ac sepultas: ad emendationem tanquam ad lucem uocando deo resuscitauit. Et dominus sui admirandus imitator iam mortuas deo: contrario mortificauit uitali morte peccato: nihilominus aliorum blanda diuitis donatione mentis presentiebat: tunc in alia parte ea que apparuerant salubritate claudebat. quo ordine hoc faciebat: Claudebat utique eos docendo ne alienum malum uideretur: ne eis res aliene percipibiles appareretur: ne eis primum extranea pulchra esset in peccati uenenu: et per aspectum animam penetraret. Ne inferiori homini maculam exterioris culpa transmitteret: ne ad cor te nebre per uias lucis intraret: ne in uno quoque prophetica illa infirmatio compleretur. Adors inquit intrat per fenestras nostras. **R.** Inuenit dauid seruum meum: oleo sancto meo unxit eum. **ps.** Dominus cum mea auxiliabitur ei. **R.** Nihil proficiet inimicus in eo: et filius iniquitatis non nocebit ei. **ps.** Dominus.

Lectio quinta.

Quistitia cum aurium et oculorum fenestre esse probant animam. Quia aperimus auditum: mala et iniqua loquentibus ac danabiliter obtreantibus: et que de se ipsis suadetibus: mors intrat per fenestras nostras: Illud horrorem moris noctis erupit: per quas sol iusticie intrare debuerat. Quia iste peccati fenestre a parte sunt ianue salutis et uite: ac porte paradisi clause sunt. Has iste uir beatus fenestras: multis seris diuini timoris obstruxit. De quatuor istis cordibus que in honesta iniquitas et impietas possidebat: fugauit luxuriam: deiecit iram: et extinxit inuidiam: et uelut de antiqua domo barbaris perturbatis hostibus: reuocando illuc fidei caritatem: iustitiam: misericordiam: habitatores pacificos intermisit: per quos in domiciliu mentis caput bonorum christus intraret. Et appositis medicamentis prout quatuordecim uelut fetentem increpationum fremitu suscitauit: et emendatione suscepta: de medicis mortis faucibus erutos: temporaria resurrectione uite restituerebat. Nec itaque atque huiusmodi plurima gerens: que etiam ipsi plenius meministis. Que quod profert

per nos atq; expedire ut dignum ē: non
pōt sermo paupculus: meli⁹ ea uobis uē
dicet affectus. *R.* Posui adiutorium super
potentē: et exaltaui electum d⁹ plebe mea: *Adā*
n⁹ eīz mea auxiliabitur ei. *✱.* Inuēi dauid suū
meū: oleo s⁹co meo unxi eū *Adān⁹ Le. vi.*

Summe alacritatis instātia fuit cul
tor et custos aīarum: cupiditates re
serans: iras cōprimēs: malitias extirpās
his magis uirtutibus necessarijs fuit: q
bus tanta iniquitas. Sūptis quotidie de
ficiente iustitia uiribus pualescebat. Et q
dem iste i hac pegrinatione solo corpo
pstinutus cogitatione et auiditate multa i
eterna pūa puerfatus est. Qui huic mun
do crucifixus et mortuus: qcquid labora
uit de hac uita ad illam uitā transulit: et
quasi bon⁹ rōcinator uelut ad centupluz
manum porrigens semp de sinistra trans
misit ad dextrā: et in celo reposuit thesau
ros suos. Nam et si hic opa eius uident:
illuc opū merita trāsierūt. Ist⁹ ergo i qz
tū possum⁹ uestigijs isistamus: quibus p
illam arētā nimis uiam ad celi ampla fe
stinans: qua eū sequeremur ondit. Ideo
eīm illū huic terre nre actuum ad illū i
formaremur exēplum: et aīaz nīaz faci
es ad eū respicientes tanqz ad speculum
cōponamus: et quasi bōi filij similitudinem
patris excolamus in nobis. *Respozoū.*
Iste ē qui aī deū magnas uirtutes opatus ē:
et oīs terra doctrina eius repleta ē. Ipse interce
dat p peccatis omīum pplozum. *✱.* Iste ē q
contempsit uitā mundi: et puenit ad celestia re
gna: Ipse. *In. iij. noct. aī.* Dñe iste sanctus
habitabit in tabernaculo tuo: opatus ē iustitiam:
requiescet in monte sancto tuo. *ps.* Dñe quis
hi. *aī.* Vitam petijt a te tribuisti ei domine:
gloriā et magnum decorē imposuisti sup eum:
posuisti in capite eius coronā de lapide precio
so. *ps.* Dñe in uirtu. *aī.* Hic accipiet bñdic
tionē a dño: et mīam a deo salutare suo: qz hec
est generatio querentium dñm. *ps.* Dñi ē ter
ra. *✱.* Tu es sacerdos in: eternū. *R.* Scdm
ordinē: melchisedech. *Lectio sancti euan*

gelij secundum mattheum.

In illo tpe dixit iesus discipulis suis

parabolam hanc: homo quidā pegre p
ficiscens uocauit seruos suos: et tradidit
illis bōa sua. *Et reliqua omī. f. gre. pape*

Lectio sancti euangelij fies *Le. vij.*
carissimi. Sollicite nos cōsiderare
ammonet: ne nos q plus cetis i hoc mū
do accepisse aliquid cernimur: ab aucto
re mundi grauius inde iudicemur. Cum
eīm augent dona: rōnes et crescut dono
rum: tanto ergo eē humilior atqz ad ser
uiendum deo pemptior qsqz debz ex mu
nere: qzto se obligatoriē eē spicit in red
denda rōne. Ecce hō qui pegre pficiscē
seruos uocat: eisqz ad negociū talenta p
titur. Post multū uero ipis positur⁹ eīz
eis rōnem reuertit: bñ aut opantes p ap
portato lucro remunerat: seruum uero a
bono ope torpentem dānat. Quis itaqz
hō iste ē qui pegere pficiscit nisi redemp
tor nre: q i ea carne quā assumpserat abiit
in celū: carnis eīm locus ppri⁹ terra est:
que quasi ad pegrina ducit: dū p redēp
torē nrm in celo collocat. Sed hō iste pe
gre pficiscens seruis suis bona sua tradi
dit: qz fidelibus suis spūalia dona pcessit
Et uni quidē dedit qnqz talenta: alij aut
duo: alij uero unū. Quinqz et eīm sūt cor
poris sensus. uidelz uisus: audit⁹: gustus:
odorat⁹: et tactus. Quinqz igr talētis do
nū: quinqz sensuum. i. exterior scia expri
mitur. Duobus uero intellectus et opera
tio designatur. Unius autēz talenti noie
intellectus tantummodo designatur. *R.*
Amavit eū dñs et ornauit eum: stolam glorie
induit eum: Et ad portas paradisi coronauit
eum. *✱.* Induit eum dñs lorica: fidei: et orna
uit eum. Et ad portas. *Lectio octaua.*

Ed is qui qnqz talēta accepit: alia
qnqz lucratus est: qz sūt nonnulli q
et si in terna ac mystica penetrare nesciūt
p intentione tñ supne pūe docent recta
quos possunt de ipsis extioribus que ac
ceperūt: dūqz se a carnis petulantia: a ter
renaz rez ambitu: atqz a uisibīlium uo
luptate custodiunt: ab his et alios amo
nendo cōpescunt. Et sunt nōnulli q qua
si duobus talentis ditati: intellectum atqz

operationē percipiunt: subtilia de inñis
intelligunt: mira in exteriorib⁹ opantur.
Lunq; intelligendo ⁊ opando alijs pre
dicant: quasi duplicatū d̄ negocio lucrū
reportant. Bñ aut̄ alia quinq; : uel alia
duo in lucrū uenisse referunt: q; dum ut
q; serui predicatio ipendit: quasi accep
ta talenta geminant. Sed is qui unus ta
lentū accepit: abiens fodit in terrā: ⁊ ab
scondit pecuniā dñi sui. Talentū in terra
abscondere ē acceptū ingeniū in terrenis
actibus iplicare: lucrū spūale non quere
re: cor a terrenis cogitationib⁹ nunq;
leuare. Sunt nāq; nonnulli q; donū itel
ligentiē pceperunt: s; tñ sola que carnis
sunt sapiūt: de quibus p pphetā dicitur.
Sapientes sunt ut faciāt mala: bene au
tem facere nesciunt. *R.* Sint lūbi ur̄i precin
cti: ⁊ lucerne ardentes in manibus ur̄is. Et uos
similes hōibus expectātib⁹ dñm suum: Qñ
reuertatur a nuptijs. *V.* Vigilate ergo q; nesci
tis qua hora dñs uestet: uenturus sit. Et uos.
Gla. Dñ.

Lectio. ix.

Ed dñs qui talenta ptulit rōnē po
siturus reddit: q; is q; nunc pie spū
alia dona tribuit: districte in iudicio ex
q; rit merita. Qd qsq; accepit p̄siderat: ⁊
qd lucrū de acceptis reportat p̄sat. Ser
u⁹ qui geminata talēta retulit: a dño lau
datur: ad eternā remunerationem p̄duci
tur: cum ei uoce dñica dicitur. Euge ser
ue bone ⁊ fidelis: q; sup pauca fuisti fide
lis: supra multa te p̄stituiam: intra in gau
diū dñi tui. Pauca quippe sunt om̄ia
bona p̄ntis uite: q; uis multa esse uidean
tur cōparatione retributionis eterne. S; tunc
fidelis seruus supra multa constitu
itur: qñ deuicta om̄i corruptionis mole
stia: de eternis gaudijs in illa celesti sede
gloriantur. Tunc ad dñi sui gaudium p̄fec
te intromittit: qñ in et̄na illa patria assūp
tus: atq; angeloz cetibus admixtus: sic
interius gaudet de munere: ut non sit iā
qd exterius doleat de corruptione. Ser
uus autem qui operari de talento noluit
ad dñm cum uerbis excusationis reddit
dicens. Dñe scio quia homo durus es:

metis ubi nō seminasti: ⁊ congregas ubi
non sparsisti: ⁊ timens abij: ⁊ abscondi ta
lentum tuum. Ecce habes quod tuum
est. *Ad laudes ⁊ per horas antiphōa.*

Ecce sacerdos magnus: q; in diebus suis pla
cuit deo: ⁊ inueni est iustus. *ps.* Dñs regna
uit. *cū reliquis ant.* Non est inuentus similis
illi q; p̄seruaret legem excelsi. *ant.* Ideo iure
iurando fecit illum dñs crescere in plebē suaz.
ant. Sacerdotes dei benedicite dñz: serui do
mini hymnum dicite deo alla. *ant.* Serue bo
ne ⁊ fidelis: intra in gaudiū dñi tui. *capitū.* Ec
ce sacerdos. *hym.* Jesu redēptor. *V.* Iustum
deduxit dñs. per uias rectas. *R.* Et ostendit il
li regnum dei. *Ad benedic. ant.* Euge serue
bone ⁊ fidelis: q; in pauca fuisti fidelis: supra
multa te constituam dicit dñs. *Ad tertiā ca
pitulum.* Ecce sacerdos. *Rb.* Amauit eum
dñs: ⁊ ornauit eum. *V.* Stollam glorie indu
it euz. Et ornauit. Gloria. Amauit. *V.* Elegit
eum dñs: sacerdotem sibi. *R.* Ad sacrifican
dum ei: hostiam laudis. *Ad sextam capi
tulum.*

Non est inuentus similis illi qui cō
seruaret legem excelsi: ideo iure iu
rando fecit illum dominus crescere in
plebem suam. *Responsum breue.*
Elegit eum dñs: sacerdotem sibi. *V.* Ad sacri
ficandum ei: hostiam laudis. Sacerdotē. Gla
Elegit. *V.* Tu es sacerdos: in eternū. *R.* Se
cundum ordinem: melchisedech. *Ad nonas
capitulum.*

Angi sacerdotio ⁊ habere laudem
in nomine ipsius: ⁊ offerre illi incē
sum dignum in odorem suauitatis. *Res
ponsum breue.* Tu es sacerdos: in eternum
V. Secundum ordinem: melchisedech. In e
ternum. Gloria. Tu es. *V.* Iustum deduxit
dominus: per uias rectas. *Responsum.* Et
ostendit illi: regnum dei. *Ad uesperas anti
phona cum reliquis psalmus.* Dixit do
minus domino. *cum reliquis in fine psal
mus.* Memoro domine dauid ⁊. *capitu
lum.* Ecce sacerdos magn⁹. *hymnus.* Iste
confessor domini. *uersus.* Iustum deduxit.
responsum. Et ostendit. *Ad magnificat
antiphona.* Amauit eū dominus ⁊ ornauit

eam: stolam glorie induit eum: et ad portas pa-
radisi coronauit eum. **Pro solis summis**
pontificibus subscripta antiphona in
secundis uesperis dicitur ad magnificat
Dum esset summus pontifex: terrena non nie-
tuit sed ad celestia regna gloriosus migravit.
In quatuor doctoribus ecclesie scriptum
euangelium, cum omelibus subic. pta dicit.
Lectio sancti euangelij secundum mattheum.

In illo tpe. Dixit iesus discipulis su-
is. Vos estis sal terre. Quod si sal eua-
nuerit in quo saliet: **Et reliqua omne. sanc**
ti hieronymi presbyteri. Lectio septima.

Sal appellantur apostoli et doctores: quia
per illos uniuersum eruditum est genus.
Quod si sal euanuerit in quo saliet: Si doc-
tor errauerit quod alio doctor emendabitur:
Ad nihilum ualet ultra nisi ut mita-
tur foras: et calcetur ab hominibus. Exem-
plum de agricultura superius est. Sal enim
et in ciborum condimentum et ad siccandas car-
nes necessarium est: ita ut alium usum non ha-
beat. Certe legimus inter scripturas urbes
quasdam ita uictorum sale seminatas: ut nil
in ipsis semen otiretur. Laueant ergo
doctores et episcopi et uideant potentes. Po-
tenter sustinere tormenta nihilque esse reme-
dij: si se malorum ruinis sinant ad tartarus
ducere. **Lectio octaua.**

Quod estis lux mundi. Non potest ciui-
tas abscondi supra montem posita
neque accendunt lucernam: et ponunt eam sub
modio sed super candelabrum: ut luceat omni-
bus qui in domo sunt. Docet fiduciam predi-
candi: ne apostoli abscondant ob metum: et si-
miles sint lucernis sub modio: sed tota li-
bertate se predicant: ut quod audierint in cubi-
culis: predicet in tectis. Nolite putare quoniam
ueni soluere legem aut prophetas: non ue-
ni soluere legem sed adimplere: siue quod de
se per alios prophetas compleuerit: siue quod ea
que ante per infirmitatem audientium: ruda
et imperfecta fuerant: sua predicatione comple-
uerit: et ea tollens ac uice tallionis exclu-
dens: occulta in mente percipiscencia dānat.

Donec transeat celum et terra. Lectio ix.
ra. Promittunt nobis celi noui et
terra noua: que factum est dominus deus. Si er-

go noua creanda sunt: sequenter uetera
transitura. Quod autem sequitur iota unus: aut
unus aper non prebit a lege: donec omnia
fiant: et figura hec ostenditur: quod et que mi-
nima putantur in lege: sacramentis plena sunt
et omnia recapitulantur in euangelio. Cuius
ergo eruditionis est: cuiusque doctrine etiam
diuersa sacrificia et que suppositio uidentur
in intimis quotidie demonstrantur compleri.
Qui ergo soluerit unum de mandatis istis
minimis et docuerit sic homines: minimus
uocabitur in regno celorum. Qui autem fece-
rit et docuerit: hic magnus uocabitur in re-
gno celorum. **In natalitijs unius confessoris**
non pontificis. Ad uesp. capitulum.

Beatissimus uir qui fuffert tentationes: quoniam
cum perbatu fuerit accipiet coronam
uite: quas repromisit deus diligentibus se.
hy. Iste confessor. A. Amavit eum dominus: et or-
nauit eum. B. Stolam glorie induit eum. Ad
magnus. ant. Similabo eum uiro sapienti: qui
edificauit domum suam supra petram. oio.

Omnis qui nos beati. In confessoris
tui annua solennitate letificas: con-
cede propitiis: ut cuius natalitia columus
etiam actiones imitemur. p. d. **Alia oio.**
Hesto domine supplicationibus nostris
quas in beati. In confessoris tui so-
lennitate deferimus: ut qui nostre iustitie fi-
duciam non habemus: eius qui tibi pla-
cuit precibus adiuuemur. p. d. **Pro ab-**
bate confessoris oratio.

Intercessio nos quesumus domine
beati. In abbatis commendat: ut
quod nostris meritis non ualeamus: eius
procuratio assequamur. per. **Ad mat. iuit.**
Regem confessoris domini: Venite adoremus. hy.
Iste confessor. In. i. noct. ant. Beatus uir qui
in lege domini meditatur: uoluntas eius permanet die
ac nocte: et omnia quecumque faciet semper prosperabun-
tur. ps. Beatus uir. ant. Beatus iste sanctus
qui confusus est in domino: predicauit preceptum domini:
constitutus est in monte sancto eius. ps. Quas
fremuerunt. ant. Tu es gloria mea: tu es sus-
ceptor meus domine: tu exaltans caput meum: et
exaudisti me de monte sancto tuo. ps. Do-
mine quid. uersus. Amavit eum dominus:
et ornauit eum. B. Stolam glorie induit eum.

Sermo sancti augustini epi. Lectio. i.

Solet multos mouere fides carissimū: qđ dñs noster iesus christus in sermone euangelico cum prius dixisset: luceat lumen vřm coraz hōibus: ut uideat opa vřa bona: et glificent přem uestrum qđ in celis est. Postea dixit: Attendite ne iustitiam vřam faciatis coraz hōibus ut uideamr ab eis. Turbat eim mens parū intelligentis: et pcepto utriq; obaudire cupiens: et per diuersa et aduersa distēditur. Tam nemo enim pōt q̄uis uni dño obtemperare repugnantia iubenti: quā ne mo pōt et duobus dñis seruire. Ad eodem sermone saluator ipse testatus ē. qđ ergo faciet animus nutans: cū se obtemperare non posse existimat: et nō obtemperare formidat. Si enim bona opa sua in luce posuerit hōibus itūenda ut faciat qđ preceptū est. Sic luceat lumen vřm corā hōibus: ut uideant bona opera uestra: et glificent patrem vřm qui in celis. Reum se teneri arbitrabitur: qđ ptra preceptū fecerit ubi dī. Attendite ne iustitiam uestram faciatis corā hōibus ut uideamini ab eis. **R.** Euge serue bōe et fidelis: qđ i pauca fuisi fidelis: supra multa te pstituiam: Intra in gaudium dñi tui. **R.** Dñe quinq; talēta tra didisti mibi: ecce alia qnq; sup lucra fūi. Intra

R. Arsiq; si hec timens et ca **Lec. ii.** uēs: eaque benefacit abscondit nō sepūtauerit seruire iperati et dicēti. Luceat lumen vřm corā hōibus: ut uideat bona opa vřa. Qui autē recte itelligit utriq; implet et seruiet uniuersissimo dño: qđ seruū pigrū non dānaret: si ea que fieri nō lo mō poterant iperaret. Audi eim paulum seruū iesu christi: uocatū aplm segregatum in euangeliū dei: utriq; facientē et docentem. Videte quēadmodum luceat lumen eius corā hōibus: ut uideant bona opa eius. Comēdem inq; nosmet ipsos ad oēm psciam hōium in conspectu dei. Et itē: puidemus bona non solum corā deo sed et corā oibus hōibus. Et itē. Placete oibus p oia: Sicut et ego oñibus p oia placeo. Videte rursus quēadmodū attendat ne faciat iustitiam

suā corā hōibus: ut uideat ab eis. Opus autē suū pbet inq; unusq; et tunc i semetipso hēbit glām et non in altero. Et itē: Nā glā nra hec est testimoniū conscie nre. Et illō quo nihil ē manifestū. Si adhuc iqt hōib; placere xpi seruū si eēm. **R.** Iustū germiabit sicut lilū. Et florebit i eternum añ dñm. **R.** Placatus in domo dñi in atrijs domus dei nostri. Et. **Lectio tertia.**

S. Ad neq; eo; qui d pceptis quasi repugnantibus ipsi dñi moueat multo magis aplo eius igerat questionē et dicat: Quō tu dicis: Placete oibus p oia: sicut et ego oibus p oia placeo: Et tu idem dicis: Si adhuc hōibus placerem christi seruus non essey. Assit ipse dñs: qđ et i seruo suo: et aplo loquebat: et aperiat nob uolūtātē suā: et tribuat obediēdi facultatem. Ipā qppe uerba euangelica: secū portant expositiones suas: nec intercludunt ora esurientū: qđ pascunt corda pfectū. Intentio qppe cordis hūani quo dirigatur: et qđ expectet intēdū est. Si enim qui uult uideri ab hōibus: glām et utilitatē suam ponit ante hoies: et hanc i p̄spectu hōium querit: nihil eo; que de hac re dñs recipit ipleuit: qđ et intendit facere iustitiā suā corā hōibus ut uideat ab eis. Et non sic eluxit lumen ei coram hōibus: ut ad hoc uiderent bona opera eius: ut glificent patrem qui in celis est. Se quippe glorificari uoluit non deum: et suam quesuit utilitates non dilexit dñi uolūtātē. De qđ dicit aplos: Omīs eim que sua sūt querūt nō que iesu christi. **R.** Iste cognouit iustitiam: et uidit mirabilia magna: et exorauit altissimū: Et inuentus ē in numero sanctor. **R.** Iste ē qui p̄tempit uitā mundi et puenit ad celestia regna. Et inuentus. **In. ii. noct. anit.** Inuocantē exaudiuit dñs scm suū: dñs exaudiuit eum: et pstituit eum in pace. **ps.** Cum inuocare. **anit.** Letentur oēs qui spant in te dñe: qm tu bñdixisti iusto: scuto bone uolūtatis tue coronasti eū dñe. **ps.** Uerba mea. **anit.** Dñe dñs nō qđ admirabile est nomē tuū in uniuersa terra: quia glōria et honore corona sti sanctum tuum: et constituisti eum super opa manuum tuarum. **psalmus ipse. versus.**

Os iusti: meditabitur sapientia. **R.** Et lingua eius: loquetur iudicium. **Lectio quarta.**

Itaque non illic sententia terminata est ubi ait: Sic luceat lux vestra coram hominibus: ut uideant bona opera uestra sed continuo subiunxit cur faciendum sit: ut glorificent inquit patrem uestrum qui in celis est: ut homo cum benefaciens uidetur ab hominibus: intentionem boni facti habeat in conscientia sua: intentionem uero innotescendi non habeat nisi in laudibus dei: propter eorum quibus innotescit utilitate: quibus hoc prodest: ut deo placeatur qui hoc prestat hominibus: ita non despent et sibi si uoluerit hoc posse prestari. Itaque aliam sententiam ubi ait. Attendite ne iustitiam uestram faciatis coram hominibus: non alibi terminauit quod ubi dixit: ut uideamini ab eis nec addidit. Et glorificet patrem uestrum qui in celis est. Sed potius addidit: Alioquin mercedem non habebitis: apud patrem uestrum qui in celis est. **R.**

Iste est qui ante deum magnas uirtutes operatus est: et omnis terra doctrina eius repleta est: Ipse intercedat pro peccatis omnium populorum. **R.** Iste est qui contempsit uitam mundi: et peruenit ad celestia regna: Ipse. **Lectio quinta.**

Hinc eis ostendit eos qui tales sunt quales fideles suos esse non uult in eo ipso mercedem querere: quod uident ab hominibus ibi constituisse bonum suum: ibi oblectare uanitate cordis sui: ibi exinaniri et inflari: ibi tumescere et contrahescere. Cur eis non sufficit ut diceret. Attendite ne iustitiam uestram faciatis coram hominibus: sed addidit ut uideamini ab eis: nisi quod sunt quidam qui sic faciunt iustitiam suam coram hominibus: ut non uideantur ab eis: sed ut ipsa opera uideantur: et glorificent per quod in celis est. Qui ea iustificatis ipsis donare dignatur est: qui tales sunt: nec suam iustitiam deputant: sed eius ex cuius fide uiuunt. Unde et apostolus dicit ut christum crucifigam: et inueniam in illo non habens meam iustitiam: que ex lege est: sed eam que est per fidem christi que est ex deo iustitia ex fide. Et in alio loco. Ut nos simus iustitia dei in illo. Unde et iudeos ita reprehendit. Ignorantes inquit dei iustitiam: et suam uolentes constitueri: iustitie dei non sunt subiecti. **R.**

Amanit cum dominus et ornauit eum: stolam glorie induit eum: Et ad portas paradisi coronauit eum. **R.** Induit eum dominus lorica fidei: et ornauit eum. Et ad portas. **Lectio sexta.**

Quoniam quis ergo ita uult uideri opera sua ab hominibus ut ipse glorificetur: a quo ea que in illo uidentur accipit: et sic ad imitandum bonum ipsi qui uident pietate fidei prouocentur: uere lumen eius lucet coram hominibus: quod lux de illo caritatis radiatur: non superbie sumus euomit et in eo ipse cauet: ne iustitiam suam faciat coram hominibus ut uideatur ab eis: quod nec suam deputat illam iustitiam: nec ideo facit ut ipse uideatur: sed ut ille intelligat quod laudat in homine iustificato ut faciat et in laudate quod laudat in altero. id est ut laudante faciat esse laudabile. Attendite et apostolus cum dixisset. Placet omnibus pro omnia: sicut et omnibus pro omnia placeo: quod non ibi remansit: quasi ibi constituerit finem intentiois sue ut placeret hominibus. Alioquin dixisset falsum: si adhuc hominibus placerem christi seruus non esse. Sed statim subiunxit quare hominibus placeret: non queres inquit quod mihi utile est: sed quod multis ut salui fiant: ita et non placebat hominibus propter suam utilitatem ut christi non esset seruus. et placebat hominibus propter illorum salutem: ut christi esset dispensator idoneus: quod et illi coram deo conscientia sufficiebat et de illo coram hominibus quod imitaretur elucebat.

R. Iste homo precepit omnia que locutus est ei dominus: et dixit ad eum: ingredere in regem meam: Quia te uidi iustum coram me ex omnibus gentibus. **R.** Iste est qui contempsit uitam mundi: et peruenit ad celestia regna. **Quia. In. iij. nocturno ant.** Domine iste sanctus habitabit in tabernaculo tuo: operatus est iustitiam: requiescet in monte sancto tuo. **ps.** Domine quis. **ant.** Uitam petisti a te tribuisti ei dominus: gloriam et magnum decorem imposuisti super eum: posuisti in capite eius coronam de lapide precioso. **ps.** Domine in uirtute. **ant.** Hic accipi et benedictionem a domino: et misericordiam a deo salutari suo: quia hec est generatio querentium dominum. **ps.** Domini est terra. **R.** Lex dei eius in corde ipsius. **R.** Et non supplantabitur gressus eius. **Lectio sancti euangelij secundum**

I lucam. In illo tempore. dixit iesus discipulis

suis. Sint lumbi uestri p̄cincti ⁊ lucerne
ardentes in manibus uestris. *Et reliqua
om̄e. facti gregori pape. Lectio septima.*

Sanci euangelij fides carissimī aper-
te nob̄ ē lectio recitata. Sed ne ali-
quib⁹ ipsa eius planities alta fortasse ui-
deat⁹: ea sub breuitate transcurram⁹. Qua
tenus eius expositio ita nescientibus fiat
cognita: ut tñ scientibus non sit onerosa.
Quia uiris luxuria in lūbis sit: feminis i
umbilico. Testat⁹ dñs q de diabolo ad
beatū iob loquitur dicens. Virtus eius in
lūbis eius: ⁊ fortitudo illius in umbilico
uētris eius. A principali igit⁹ sexu lūborū
nomine luxuria designat⁹: cum dñs dicit.
Sint lūbi uī p̄cincti. Lumbos eīz p̄-
cingim⁹: cum carnis luxuriā p̄ p̄cinctiā
coartamus. Sed qz minus ē mala nō a-
gerem⁹: nisi ēt quisqz studeat ⁊ bonis opib⁹
insudare. Propter addit⁹. Et lucerne ar-
dentes in manibus uīz. Lucernas qp̄
pe ardentes in manibus tenemus: eīz p
bona opera p̄cincti n̄is lucis exempla
monstramus. De qbus p̄fecto opibus
dñs dicit. Luceat lux uestra corā hōib⁹
ut uideant uīa bona opa: ⁊ glificent p̄ez
uīm q in celis est. Duo autē sunt que ui-
dent⁹: ⁊ lūbos restringere: ⁊ lucernas te-
nere: ut ⁊ munditia sit castitatis in corpo-
re ⁊ lumen ueritatis in operatione. *R.*
Iste hō ab adolecētia sua: p̄cincti meruit iustos
curare: Dedit illi dñs claritatem magnā cecos
illuminare ⁊ demones effugare. *R.* Ecce hō si-
ne querella uerus dei cultor: abstīnēs se ab om-
ni ope malo ⁊ p̄manens i inocētia sua. Dedit.

Redemptori ⁊ eīm nō *Lectio. viij.*
unū sine altero placere nequaquā po-
test. Si autē is qui bona agit: adhuc luxu-
rie inq̄namenta non deserit: aut is q casti-
tate p̄cinct⁹: nec dū se per bona opa exer-
cet: nec castitas ergo magna ē sine bono
opere: nec bonū opus ē aliqd sine casti-
tate. Sed si utrūqz agit: restat: ut q̄squis
ille est spe ad sup̄nā p̄uam tendat: nequa-
quā se a uitijz p̄ mundi hui⁹ honestate cō-
tineat. Qui ⁊ si qōdam aliqñ bonū p̄ ho-
nestate inchoat. In eius tñ intentione nō
debet p̄manere: nec p̄ bono opere p̄cinct⁹

mundi gl̄iam querere: s̄ totā spem in re-
dēptoris sui aduentu p̄stituat. Uī ⁊ p̄cī-
nus subdit⁹: ⁊ uos siles hōib⁹ expectan-
tibus dñm suum: qñ reuertat⁹ a nuptijs.
Ad nuptias qp̄pe dñs abiit: quia resur-
gens a mortuis ascendens in celū. Sup̄-
nam sibi angeloz multitudinem: nouus
hō copulauit. Qui tunc reuertitur cū no-
bis iam p̄ iudiciū manifestatur: bñ autē d
seruis expectantibus subdit⁹. Et cū uene-
rit ⁊ pulsauerit confestim appiant ei. *R.*
Sint lūbi uī p̄cincti: ⁊ lucerne ardentes i ma-
nibus uīz. Et uos similes hōib⁹ expectanti-
bus dñm suum: Qñ reuertatur a nuptijs. *R.*
Vigilate ergo qz nescitis qua hora dñs uester
uenturus sit. Et uos. *Gla. Qñ. Lectio. ix.*

Uenit qp̄pe dñs cum ad iudiciū p̄-
perat. Pulsat uero cum iam pegri-
tudinis molestias esse mortē uicinam de-
nūciat. Qui cōfestim ap̄imus. Si hunc
cum amore suscipim⁹. Aspire enim iudici
pulsanti non uult: qui exire de corpore tre-
pidat: ⁊ uidere eum quē p̄tempisse se me-
mit iudicem formidat. Qui autē d sua spe
⁊ opatione securus ē: pulsanti p̄festim a-
perit: qz letus iudicē sustinet. ⁊ cum t̄pus
pp̄inque mortis agnouerit: de gl̄ia retri-
butionis hilarescit. Uī ⁊ p̄cīnus subdit⁹
Beati sunt serui illi quos cū uenerit dñs
inuenierit uigilantes. Vigilat qui ad aspe-
ctum ueri luminis mentis oculos aper-
tos tenet. Vigilat: qui semp̄ seruat op̄erā
dō qd credit. Vigilat qui a se torporis ⁊
negligentie tenebras repellit. Hinc ⁊ eīz
paulus dixit. Vigilate iusti ⁊ nolite pec-
care. Hinc rursus ait. Hora est iā nos d
sōno surgere. Sed ueniens dñs qd uigi-
lātibus seruis exhibeat audiamus. Añ
dico uobis: qd p̄cinget se ⁊ faciet illos
discumbere: ⁊ transiens mīstrabit illis.
P̄cinget se: hoc ē ad retributionem se
preparabit. Faciet illos discubere: id est i
eterna quiete foueri. Discumbere quip̄-
pe nostrum: in regno quiescere est. Unde
rursus dñs ait. Veniet ⁊ recubēt cū abra-
am: isaac: ⁊ iacob. *Ad laudes ⁊ per ho-
ras antiphona.* Domine quinqz talenta
tradidisti mihi: ecce alia quinqz superlucratus

sum. **ps.** Dñs regnauit **cum reliquis psal-**
mis de laudibus anit. Euge serue bone in
modico fidelis intra in gaudium dñi tui **anit.**
Fidelis seruus et prudens quem constituit dñs
super familiam suam. **anit.** Beatus ille seruus
quem cum uenerit dñs eius: et pulsauerit ianuam
et inuenerit eum uigilantem. **anit.** Serue bone et
fidelis: intra in gaudium dñi tui. **Capitulum.** Be
atus uir qui suffert. **hymnus.** Jesu corona cel
si. **✠.** Iustus deduxit dñs: per uias rectas. **✠.**
Et ostendit illi: regnum dei. **Ad bñdic. anit.**
Euge serue bone et fidelis: quia in pauca fuisti fi
delis: supra multa te constituam dicit dñs. **oio**
ut supra. Ad tertiam capitulum. Beatus
uir qui suffert. **✠. breue.** Amavit eum domi
nus: et ornavit eum. **✠.** Stulam glorie induit
eius. Et ornavit. Gloria. Amavit. **✠.** Os iusti
meditabitur: sapientiam. **✠.** Et lingua eius lo
quetur: iudicium. **Ad sextam capitulum.**
Iustus cor suum tradidit ad uigila
dum diluculo ad dñm qui fecit illum
et in conspectu altissimi deprecabitur. **✠. b.**
Os iusti: meditabitur sapientiam. **✠.** Et lingua
eius: loquetur iudicium. **✠.** Meditabitur. Glo
ria. Os iusti. **✠.** Lex dei eius: in corde ipsius.
✠. Et non supplantabuntur: gressus eius. **Ad**
nonam capitulum.
Iustus deduxit dñs per uias rectas
et ostendit illi regnum dei: et dedit il
li sciam sanctorum: honestauit illum in la
boribus: et compleuit labres illius. **✠. b.**
Lex dei eius: in corde ipsius. **✠.** Et non sup
plantabuntur: gressus eius. In corde. Gloria.
Lex. **✠.** Iustus deduxit dominus: per uias rec
tas. **✠.** Et ostendit illi: regnum dei. **Ad uespe**
ras anit. Domine quinque talenta. **cum reli**
quis. ps. Dixit dñs. **cum reliquis i sine ps.**
Laudate dominum omnes gentes. **Capitulum.**
Beatus uir qui suffert. **hymnus.** Iste
confessor. **✠.** Iustus deduxit dñs: per uias rec
tas. **✠.** Et ostendit illi: regnum dei. **Ad magni**
ficat anit. Iste uir despiciens mundum et terre
na: triumphans diuitias celo condidit ore ma
nu. **In natalitijs uirginum ad uesperas.**
capitulum.

Matres qui gloriatur in dño glorie
tur. non enim qui seipsum commē
dat ille probatus est: sed quem deus cō

mendat. **hymnus.** Jesu corona uirginum.
✠. Specie tua: et pulchritudine tua. Intende
prosperare: pcede et regna. **Ad magnificat anit.**
Veni sponsa christi: accipe coronam: quia tibi
dñs preparauit in eternum. **Pro pluribus**
uirginibus sequens anit. in utroque uespis
dicatur. Prudentes uirgines aptate uias lā
pades: ecce sponsus uenit: exite obuiam ei. **✠.**
Adducentur regi uirgines: post eā. **✠.** Proxi
me ei: afferetur tibi. **Pro uirgie et mar. oio**

Eus qui in cetera potentie tue mi
racula etiam in sexu fragili uictori
am martyrii contulisti concede propin
ut qui beate. **A. natalitia colim:** p ei ad
te exempla gradiamur p. d. **Alia ite oio.**

Indulgentiam nobis quesumus dñe
beata. **A. uirgo et martyr** imploret
que tibi grata semper extitit et merito ca
stitatis et tue professione uirtutis. **per. d.**

Pro pluribus uirginibus martyribus oio.

A nobis quesumus dñe deus no
ster sanctatum uirginum et marty
rum. **A. et. A. palmas** incessabili uene
ratione uenerari: ut quas digna mēte nō
possumus celebrare humilibus saltem fre
quentemus obsequiis. p. d. **Pro uirgine**
sola et nec uirgine nec martyre oio.

Eaudi nos deus salutaris noster:
ut sicut de beate. **A. festiuitate gau**
demus: ita pie deuotionis crudiamur af
fectu. p. do. **Ad matutinum inuitatorium.**
Regem uirginum domini. Venite adorem.

ps. Venite. **hymnus.** Virginis proles. **In**
primo nocturno anit. Quia plura est casta
generatio: cum claritate. **ps.** Domine domini
noster. **aniphōa.** Ante torum huius uirginis:
frequēte nobis dulcia cantica drachmatis.

ps. Celi enarrant gloriam. **anit.** Reuertere re
uertere lunamitis: reuertere reuertere ut intuea
mur te. **ps.** Domini est terra. **✠.** Specie tua: et
pulchritudine tua. Intende prosperare: pcede
et regna. **Sermo sancti augustini episcopi.**

Lectio prima.

Iter parabolas a domino dictas
solet querentes multum mouere ista
que de decem uirginibus posita est. Et
multi quidem hinc multa selerunt que non
sunt propter fidem. Sed quomodo pluribus et omnibus

conueniat expositio id elaborandum est. Legi enim in quadam scripturarum earum genere que apocryphe nominantur. quod non sit contra catholicam fidem. Sed huic loco mihi minus congruere uisa est: consideranti omnis huius similitudinis partes. De qua tamen expositione temere nihil audeo iudicare: ne forte non est inconuenientia mihi angustiam fecerit. Si mea tarditas in ea uenientiam non uenerit. Quod autem mihi uideatur non absurde de hoc loco accipi quantum potero breuiter et diligenter exponam. Interrogatus igitur dominus noster a discipulis de consumatione seculi: inter multa que locutus est. Hoc quoque dixit: Tunc sile estimabitur regnum celorum decem uirginibus: que acceperunt lampades suas: et uenerunt obuiam sponso et sponse. Quinque autem ex eis erant fatue: et quinque prudentes. Sed quinque fatue acceptis lampadibus non superunt oleum secum. Prudentes autem acceperunt oleum secum in uasis suis cum lampadibus. Tardate autem sponso dormitauerunt omnes et dormierunt. Mediam autem nocte clamor factus est. Ecce sponsus uenit surgite obuiam ei. **R.** Veni sponsa christi accipe coronam quam tibi dominus preparauit: per cuius amore sanguinem tuum fudisti. Et cum angelis in paradisu introisti. **R.** Veni electa mea et ponas in te thronum meum: quia concupiscit rex spem tuam. Et cum angelis. **lectio scda.**

Tunc surrexerunt omnes uirgines ille: et aptauerunt lampades suas. Et dixerunt ille stulte ad sapientes. Date nobis de oleo uostro: quia lampades nostre extinguuntur. Responderunt autem sapientes dicentes. Ne forte non sufficiat nobis et uobis: ite potius aduidentes et emite uobis. Et dum iret emere uenit sponus: et que pate erant intra uerunt cum eo ad nuptias: et clausa est ianua. Nouissime autem ueniunt et relique uirgines dicentes. Domine domine aperi nobis. At ille respondens ait. Amen dico uobis nescio uos. Vigilate ergo quia nescitis diem neque horam. Decem itaque uirginum quod quinque admittuntur et quinque excluduntur: bonorum et malorum discretionem significat. Quia propter cum uirginitatis nomen honora-

bile est: cur receptis exclusisque comune est. Deinde quid sibi uult numerus in utraque parte quatuor: Quicquid autem significat oleum mirum uidetur: quod sapientes petentibus non concitant: cum et inuidere fas non sit eis: que ita perfecte sunt ut a sponso recipiantur. Quo nomine nullo dubitate dominus noster iesus christus significatur: et misericordes esse oporteat ad prestandum ex eo quod habet: prescribente illa sententia eiusdem domini dicentis omni petenti te tribue. **R.** Diffusa est gratia in labijs tuis: Propterea benedixit te deus in eternum. **R.** Spe tua et pulchritudine tua intende. prospere procede et regna. Propterea

Quid est autem quod possit dādo **lect. iij.** si sufficeret utriusque. Hec maxime auget questionis difficultatem. Quamquam et cetera diligenter considerata: ut omnia in unam rationem concurrant: nihilque in unam partem ducatur quod impediat alteram: magna cautio est adhibenda. Uidentur itaque mihi quinque uirgines significare quinque partem continentiam a carnis illecebris. Continentia est enim animi appetitus: a uoluptate oculorum: a uoluptate aurium: a uoluptate olfaciendi: gustandi: et tangendi. Sed quia ista continentia partem coram deo fit: ut illi placeat interiori gaudio percipere. Partem coram hominibus: ut gloria humana capiat. Quinque dicuntur sapientes: et quinque stulte. Utique tamen uirgines: quia utraque continentia est: quibus diuerso somite gaudeat. Lampades autem sunt que manibus possidentur: opera que secundum istam continentiam fiunt. Dictum est autem. Luceant opera uestra coram hominibus. Omnes uero acceperunt lampades suas: et uenerunt obuiam sponso. Intelligendum est ergo christi nomine censeri: de quibus agitur. Non enim possunt qui christiani non sunt sponso christo uenire obuiam. **Responsoriū.** Specie tua: et pulchritudine tua: Intende prospere procede et regna. **R.** Diffusa est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in eternum. Intende prospere. Gloria patri. Intende prospere. **In secundo nocturno. antiphona.** Specie tua et pulchritudine tua: intende. prospere procede et regna. **ps.** Eructauit cor meum

ant. Adiuuabit eam deus uultu suo: deus in medio eius non commouebitur. **ps.** Deus noster refugium. **ant.** Aque multe non potuerunt extinguere caritatem. **ps.** Magni dominus. **✠.** Adiuuabit eam deus: uultu suo. **R.** Deus in medio eius: non commouebitur. **Lectio quarta.**

Sed quinqz fatue acceptis lampadibus suis non superiit oleum secum. Multi enim quous de christi bonitate plurimum sperant: gaudium tamen non habent dum continenter uiuunt nisi in laudibus hominum. Non ergo habent oleum secum. Nam ipsa letitiam oleo significari arbitror: Propterea inquit: Unxit te deus deus tuus oleo letitie. Qui autem non propterea gaudet: quia deo intrinsece placet. Habet oleum secum. Prudentes autem acceperunt oleum secum in uasis suis cum lampadibus: id est letitiam bonorum operum in corde atque conscientia posuerunt. Sic et apostolus ammonet. Probet se homo inquit. Et tunc in semetipso habebit gloriam et non in altero. Tardante autem sponso dormitauerunt omnes. Quia ex utroque genere continentium hominum: siue eorum qui coram deo exultant: siue eorum qui in laudibus hominum acquiescunt moriuntur. Hoc interuallo temporis donec sub aduentu domini fiat resurrectio mortuorum. Media autem nocte id est nullo sentiente aut sperante. Quippe cum ipse dominus dicit: De die autem illa et hora nemo scit. Et apostolus dicit: Dies domini tanquam fur ita in nocte ueniet: Ex quo significat penitus latere cum uenerit. **R.** Propter ueritatem et mansuetudinem: et iustitiam tuam: Et deducet te mirabiliter dextera tua. **✠.** Spiritus tuus et pulchritudine tua intende prospere pcedere: et regna. Et deducet te. **Lectio quinta.**

Quamor factus est. Ecce sponsus uenit: surgite obuiam ei. In ictu oculi in nouissima tuba omnes resurgemus. Ergo surrexerunt omnes ille uirgines: et aptauerunt lampades suas: id est rationes reddendas operum suorum. Oportet enim nos exhiberi ante tribunal christi: ut illic recipiamus uel nusquisque quod gesserit in corpore siue bonum siue malum. Et dixerunt ille stulte ad sapientes. Date nobis de oleo uostro: quia lampades nostre extinguuntur. Quorum enim facta

aliena laude fulciuntur: eadem subtracta deficiunt. Et de consuetudine id semper inquit: unum gaudere animus solet. Itaque qui corda hominum non uident: testimonium uolunt habere apud deum: qui cordis inspector est. Sed quid rident sapientes: ne forte non sufficiat nobis. Unusquisque enim pro se rationem reddet: nec alieno testimonio quicquam adiuuatur apud deum: cui secreta cordis apparerent: et uix quisque sibi sufficit: ut ei testimonium prebeant conscientia sua. **R.** Dilexisti iustitiam: et odisti iniquitatem. Propterea unxit te deus deus tuus oleo letitie. **✠.** Propter ueritatem et mansuetudinem et iustitiam. Propterea unxit. **Lectio sexta.**

Quis enim gloriabitur mundum se habere cor. Inde est quod apostolus dicit: Abihi autem minimum est: ut a uobis iudicetur aut ab humano die: sed neque meipsum iudico. Quia propter cum de se quisque aut non omni: aut uix possit ueram proferre sententiam. Quomodo potest de alio iudicare: cum sciat nemo quid agatur in homine nisi spiritus hominis. Ite magis ad uidentes et emite uobis. Non solum dedisse putande sunt: sed crimen earum ex obliquo commemorasse. Uident enim oleum adulatores: qui siue falsa siue ignorata laudando: in errores animas mittunt: et eis uana gaudia tanquam fatuis consiliando: aliquam de his mercedem siue ciborum: siue pecunie: siue honoris: siue aliquid commodi temporalis accipiunt: non intellegentes quod dictum est. Qui uos felices dicunt in errorem uos mittunt. Adhuc est autem obiurgari a uiro iusto quam a peccatore laudari. Emendauit me inquit iustus in misericordia: et arguet me. Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. Ite ergo aduendentes magis: et emite uobis id est uideamus. Si inquit uos adiuuant qui uobis laudes consueuerunt dicere: et uos in errorem ducere: ut non coram deo sed ab hominibus gloriam quereretis. **R.** Offerentur regi uirgines post eam: proxime eius. Offerentur tibi in letitia et exultatione. **✠.** Spiritus tuus et pulchritudine tua: intende prospere pcedere et regna. Offerentur. **In. iij. noct. ant.** Pigra sum sed formosa filia iherusalem: ideo dilexit me rex: et introduxit

me in cubiculū suum. *psal.* Cātate primo

a. Trabe me post te: in odorē currem' unguē
torum tuorū: oleū effusum nomē tuū. *ps.* Do-

minus regnauit exul. *a.* Ueni spōsa chasti:
accipe coronā: quā tibi dñs pparauit in eternū

psal. Cantate. ij. *✠.* Elegit eā deus: et plegit

eam. *Re.* In tabernaculo suo: habitare facit eā

Lectio sancti euāgelij secundū mattheū.

I. In illo tēpore dixit iesus discipulis

suīs: parabolā hāc. Simile ē regnū

celorū decē uirginibus: que accipiētes lā

pades suas exierūt obuiā sponso et spon

se. *Et reliqua. Omelia sancti gregorij pa*

pe. lectio septima.

S. Epe uos fies carissimī admonēo

praua opa fugere: mūdi hui' inquit

namēta deuitare: sed hodierna faciē euā

gelij lectione cōpellor dicere: ut et bona

que agit' cū magna cautela timeatis: ne

per hoc qd a uobis rectus geritur fauor

aut hūana grā regrat: ne appetitus lau

dis surrepat: et qd foris ostēditur intus a

mercede euacuet. Ecce eim redēptoris

uoce decē uirgines: et omēs dicuntur uir

gines: et tamē intra beatitudinis ianuam

nō oēs recepte: qz eaz quedā dū de uir

ginitate sua gloriā foris expetūt: in uasis

suīs oleū habere noluerūt. Sed pri' que

rendū nobis est qd sit celoz regnū. aut

cur decē uirginibus cōpetur: que etiam

uirgines prudētes et fatue dicuntur. Dum

eim celoz regnū pstat: qz reproboz nul

lus ingredit: etiā fatuis uirginibus cur si

mile esse pibetur: Sed sciendū nobis

est: qd sepe in sacro eloquio regnū celoz

presentis tēporis ecclesia dsignat. d quo

in alio loco dñs dicit. Aditet filiū ho

minis angelos suos: et colligēt de regno

eius oia scādala: neqz eim in illo regno

beatitudinis in quo pax sūma est iueniri

scādala poterūt que colligātur. Et inde

rursus dicit. Qui ergo soluerit unū de

mādatis istis minimis: et docuerit sic ho

mines minim' uocabit in regno celoz.

Re. Hec est uirgo sapiēs: quā dñs uigilantem

inuenit: que acceptis lāpadibus suis sūpsit se

cum oleū. Et ueniente dño introiuit cum eo ad

nuptias. *✠.* Adedia aut nocte clamor factus

est: ecce spōsus ueniet: exite obuiā ei. Et ueni

ente. *Lectio octaua.*

M. Andatū qppe soluit et docet quan

do hoc qsqz uoce predicat qd uiuē

do nō iplet: sed ad regnū eterne beatitu

dinis puenire nō ualet: q nō uult ope im

plere qd docet. Quomō ergo i eo minī

mus uocat: q ad hoc nullo mō intrare p

mittit. Quid itaqz p hāc sūiaz nisi pēns

ecclesia celoz regnū dī: in qua doctor q

mandatū soluerit minim' uocabit: quia

cuius uita dīpiciat: restat ut eius pīcatio

pēnatur. In qnqz aut corporis sensibus

unusqzqz subsistit. Semiatū aut qnari'

dēnariū pficit: et qz ex utroqz sexu fideli

um multitudo colligit. Sācta ecclesia de

cem uirginib' filiis dēnūciat. In qua qa

malī cū bonis et reprobi cū electis admī

xi sūt: recte filiis uirginib' prudētib' et fa

tuis eē pibet. Sūt nāqz pleriqz pīnēn

tes: q ab exteriori se appetitū custodiūt:

et spe ad intiora rapiūt: carnē macerāt.

et toto dīderio ad supnā patriā hanelāt.

eterna pīnia appetūt: et p laborib' suis

recipe laudes hūanas nolūt. Nī nūmūz

gloriā suā nō in ore hoīz ponūt: s; itra

pīcientiā pīegūt. Et sūt pleriqz q corpus

p abstinentiā affligūt: sed de ipsa sua ab

stinētia hūanos fauōres expetūt: doctri

ne inferiūt: indigētib' multa largiūt.

Sed fatue pīfecto uirgines sūt: qz solam

laudis transitorie retributionē querunt.

unde et apte subditur. Quiqz fatue nī sūp

serūt oleū secū: Prudētes aut acceperunt

oleum in uasis suis cum lampadibus.

Re. Adedia nocte clamor factus ē: Ecce spon

sus uenit exite obuiā ei. *✠.* Prudentes uirgi

nes aptate uestras lampades. *Ecce. lec. ix.*

P. Et oleū qppe tutor glie dsignat.

Uascula aut nīa sūt corda: in qbus

serimus que cogitam'. Prudētes oleūz

in uasis habēt: qz nītorē glorie itra pīcie

tiā retinēt. Paulo attestāte q ait. Glo

ria nostra hec ē testimoniū pīcientie nīe.

Fatue aut uirgines oleū secū nō sumūt:

quia gloriā itra pīcientiā nō habēt: dūz

hāc ab ore pīmoz querūt. Notādū ue

ro qd omēs lampades habēt: sed omēs

lampades habent: s; oēs oleū nō habēt
q; plerūq; bona in se opa cū electis ⁊ re
probis osidunt: s; sole ad sponsū cū oleo
uenient: q; de his que foris egerint intus
glām regunt. Unde p psalmistā quoq;
de sancta electoꝝ ecclia dicit oīs glā ei⁹
filie regū ab intus. **Ad orā autē faciente**
sponso dormitauerūt oēs ⁊ dormierunt
q; dū uēire iudex ad extremū differt. ele
cti ⁊ reprobī in mortis somno sopiuntur
Dormire ⁊ enī mori ē: ante somnū uero
dormitare: est ante mortē a salute lingue
scere: q; p pondus egritudinis pūcīt ad sō
nū mortis. **Media autē nocte clamor fa**
ctus est: ecce sponsus uenit exite obuiāz
ei. De aduentu sponsi clamor media no
cte fit: q; sic dies iudicij surripit ut pūde
ri nō ualeat qm̄ uēiet. **Un̄ scriptū est dies**
dñi sicut fur i nocte ita uēiet. **Uēi electa**
mea: ⁊ ponā in te thronū meū: quia cōcupiuit
rex specē tuā. **Specie tua ⁊ pulchritudine**
tua: intende. pspere. pcede ⁊ regna. **Quia. Ad**
laudes ⁊ p horas ant. **Dec est uirgo sapiēs**
et una de numero prudentū. **ps.** Dñs regna.
Cū reliq; d laudi. a. **Dec ē xgo sapiēs quā**
dñs uigilantē inuenit. **ant.** **Dec ē que nesciuit**
toꝝ in delicto habebit fructū in respectōe aīa
rū sanctaꝝ. **ant.** **Ueni electa mea ⁊ ponā in te**
thronū meū allā. **ant.** **Ista est speciosa inter fili**
as ierusalē. **Cap.** **Fres q gloriatur. hymnus**
Jesu corona uirginū. **Diffusa est grā: in la**
bijs tuis. **Re.** **ppterea bñdixit te deus: i eternū**
Ad bñ. ant. **Sile est regnū celoꝝ homi nego**
ciatori qrenti bonas margaritas: inuenta autē
una p̄ciosa dedit oīa sua ⁊ cōperauit eaz. **Ad**
ternā cap. **Fres q gloriatur. Re. breue.** **Spe**
tua: ⁊ pulchritudine tua. **Intēde. pspere. pce**
de ⁊ regna. **Et pul. Glia.** **Adiuuabit eā: de**
us uultu suo. **Re.** **Deus in medio eius: non cō**
mouebitur. **Ad sextā capitulū.**

Quīd loꝝ enī uos dei emulatioe: de
spondi enī uos unī uiro uirginē ca
stā exhibere christo. **Re. breue.** **Adiuuabit**
eā: deus uultu suo. **Re.** **Deus i medio eius: nō**
cōmouebitur. **Deus. Gloria.** **Elegit eā de:**
⁊ p̄legit eā. **Re.** **In tabernaculo suo: habitat fa**
cit eā. **Ad nonā cap.**

Quīd omīne deus meus exaltasti super

terram habitationēz meam: ⁊ pro morte
defluentī de p̄cata sum inuocaui dñm pa
trē dñi mei ut non derelinquat me in die
tribulatiois mee: ⁊ in tpe supboꝝ sine ad
iutorio. **Re. breue.** **Elegit eā deus: ⁊ p̄legit**
eā. **Re.** **In tabernaculo suo: habitat facit eā: Et**
Glia. **Diffusa est grā: in labijs tuis. Re.** **ppte**
rea bñdixit te deus: in eternū. **Ad uesp̄al a.**
Dec est uirgo sapiens. Cū reliquis. psalmi.
Dixit do. Laudate. Letatus. Nisi dñs. Lau
da ierusalē. Cap. **Fres q gloriatur. hymnus:**
Jesu corona. **Diffusa est grā: in labijs tuis**
Re. **ppterea bñdixit te de: i eternū. Ad mag.**
ant. **Ueni sponsa xpi accipe coronā quā tibi**
dñs sp̄auit in eternū. **In festo unius sancte**
uirgis tñ ⁊ nō martyris oīa dicunt sicut
supra annotata sūt in natali uirginum ⁊
martyꝝ. **Excepto q p̄mū. Re.** **nō dicit: s;**
a secundo. i. Diffusa est grā. Incipit cū re
liquis: deinde p ordinē. Ad noc. uero di
citur hymn. **Huius obtentu. Et. Glia p̄i**
geniteꝝ. **pli. In natali unius sancte nō uir**
ginis nec martyris. **Ad uesperas cap.**

Quīd te deū saluatore meūz. **Confite**
bor nomī tuo: qm̄ adiutor ⁊ p̄tor fac
tus es mihi ⁊ liberaſti corpus meū a p̄z
ditione. **hymnus.** **Huius obtentu. Re.** **Spe**
cie tua: ⁊ pulchritudine tua. **Intēde. p̄spe**
re: p̄cedere ⁊ regna. **Ad mag. ant.** **Ueni sp̄s**
sa ch̄risti accipe coronā quā tibi dominus p̄e
parauit in eternū. **Oratio ut supra. i. Exau**
di nos deus. **Ad matutinūz. Inuitatorū**
Laudemus deum nostrum. In confessione
sancte. **psalmus. Venite hymn.** **Hui⁹**
obtentu. **In primo noc. ant.** **O quam pul**
chra est casta generatio cum claritate. **psalm.**
Domine dominus noster. ant. **Leua ei⁹ sub**
capite meo: ⁊ dextera illius amplexabitur me.
psalmus. Celi enarrāt. ant. **Reuertere reuer**
tere sinamitis: reuertere reuertere ut itueamur
te. **psalmus. Domini est terra. Re.** **Specie tua:**
⁊ pulchritudine tua. **Intēde. p̄spere: p̄ce**
de ⁊ regna. **Sermo sancti Augustini epi**
scopi. Lectio p̄ia.

Que sunt decem uirgines: quarum
quinq; sunt prudētes ⁊ quinq; stul
te nōn facile idagari potest. **Ueruntamē**

secundū ea que p̄tinet ipsa lectio quā caritati n̄re etiā hodie uolui recitare: quātū mibi dñs intellectū donare dignat: non mibi uidet̄ ista pabola ul' similitudo ad eas solas p̄tinere que p̄pria et excellētiōi s̄a citate uirgines in ecclia noiant: quas etiā usitatioi uocabulo s̄a ctimōiales appellare p̄sueuim⁹. s̄z nī fallor hec similitudo ad uniuersā ecclia p̄tinet: q̄z et si illas solas intelligerem⁹: que s̄a ctimōiales uocant nūqd dei sūt: absit ut tāta uirginū multitudo ad tā exigūū numerū reuocet. forte aut diceret aliq̄s. Quid si multe sūt noīe et tñ pauce sūt in ueritate ut uix decē iue niātur: nō est ita. Nā si solas decē intelligi uellet bonas. nō ibi oīderet qnqz fatuas. si eīm multe sūt que uirgines uocātur. quare p̄tra qnqz hostia claudūt. **R.** Diffusa est gratia i labijs tuis. Propterea bñdixit te deus in eternū. **V.** Sp̄e tua et pulchritudine tua intende. p̄spe p̄cede et regna. Propterea.

Lectio secunda.

I. Intelligam⁹ fratres carissimi ad oēs nos. i. ad uniuersas oīmodo ecclias am istā pabolā p̄tinere: nō ad solas p̄positas de qbus hesternō die locuti sum⁹: neqz ad solas plebes sed p̄fius ad oēs. Quare ergo qnqz et qnqz. iste qnqz et qnqz uirgines oēs mō sūt aīe ch̄ristianorū: sed ut dicam⁹ uobis qd̄ deo ispirāte sentimus: nō qualescūqz aīes: s̄z tales aīe que habēt catholicā fidē: et habere uidet̄ opa bona in ecclia dei: et tñ ex ipsis qnqz s̄e prudētes: et qnqz fatue. Quare ergo appellate sunt qnqz: et quare uirgines p̄fius uideamus: et deinde cetera p̄siderem⁹: oīs aīa in corpore iō qnario nūero censet qz qnqz s̄e s̄ib⁹ utit̄. nīl ē eīz que s̄etm⁹ i corpore nisi iāua qnqz p̄tita: aut uidēdo. aut audiendo aut odorādo. aut gustādo aut tāgēdo. Qui ergo se abstinet ab illicito uisu ab illicito auditu. odoratu. gustu et tactu. p̄p̄t ipam integritatē uirginis nomē accepit. **R.** Sp̄e tua et pulchritudine tua: intende prospere. p̄cede et regna. **V.** Diffusa est gr̄a in labijs tuis: p̄pterea bñdixit te deus in eternū. Intende. **Lectio tertia.**

S. Ed si bonū est abstinerē ab illicitis

sentiēdi motibus: et ideo unaqueqz aīa christiana uirgis nomen accepit: quare qnqz admittūtur et qnqz repellūtur. p̄p̄t est qz uirgines sūt et lāpades hñt. Uirgines p̄p̄t abstinentiā ab illicitis sensibus. Lāpades hñt p̄p̄t bona opa de qbus dñs dicit. Luceat lux uīa corā hōib⁹ ut uideāt bona facta uestra: et gloriificent patres uestri qui in celis est. Itē discipulis suis dicit: Sint lūbi uestri p̄cincti: et lucerne ardentes: i lūbis accinctis: uirginitas. in lucernis ardentibus: bona opera. Nō solet dici uirginitas utiqz in cōiugatis: tñ etiā ibi est fidei uirginitas que exhibet pudicitia cōiugalē. Nā ut nouerit sanctitas uestra: nō ip̄ortune scdm aīaz: et scdm integritatē fidei: qz in fide ab illicitis abstinetur et bona opa fiunt: unūquēqz uel unāquāqz aīam uirginē dici tota ecclia que p̄stat ex uirginibus et pueris et maritatis feminis et uxoris uiris: uno nomine uirgo est appellata. Uñ hoc p̄bamus: Aplm audi dicentē. nō solū s̄a ctimonialibus sed uniuerse p̄fius ecclie dei. Despōsauti uos unū uiro uirginē castam exhibere christo. **R.** Propter ueritatem: et mansuetudinē et iusticiā. Et deducet te mirabilis dextera tua. **V.** Sp̄e tua et pulchritudine tua: intende. p̄spe p̄cede et regna. Et deducet. **In secundonoc. a.** Sp̄e tua et pulchritudine tua: intende. p̄spe p̄cede et regna. **ps.** Eructauit. **a.** Adiuuabit eā deus uultu suo: deus in medio eius nō cōmouebitur. **psal.** Deus noster refugiu. **a.** Aque multe nō potuerūt extinguere caritatē. **psal.** Magnus dominus. **V.** Adiuuabit eā: deus uultu suo. **R.** Deus in medio eius: non commouebitur.

Lectio quarta.

Et quia huius uirginitatis corruptor diabolus cauendus est. Continuō ipse apostolus cum dixisset. Despōsauti uos unū uiro uirginē castā exhibere christo. Adiuuixit et ait. Timeo ne sicut serpens seduxit euā i uersutia sua: sic et sensus uestri corūpantur a castitate que est in christo iesu. In corpore uirginitatem pauci habent: i corde omnes habere debent. Si ergo ab illicitis abstinentiā bōa

Et

est: unde uirginitas nomen accepit. Et si bona opa laudabilia sunt que significantur in lapadibus: quare quique admittuntur et quique repelluntur: Si et uirgo est et lampades fert: et tamen non admittitur ubi se uidet quod nec uirginitatem ab illicitis seruat: nec opera bona uolens habere: in tenebris ambulat. De istis ergo fratres mei de istis potius disputemus. qui non uult uidere quod malum est: qui non uult audire quod malum est. qui ab illicitis sacrificiorum cibis auerit odorem. ab illicitis sacrificiorum cibis auerit gustum. Fugit amplexum aliene: frangit esurienti panem: hospitalem inducit in domum: uestit nudum: concordat litigiosum: uisitat egrotum: sepelit mortuum. Ecce uirgo. ecce habet lapades: quid querimus amplius? *R.* Dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem. Propterea unxit te deus deus tuus oleo leticie. *V.* Propter ueritatem et mansuetudinem et iustitiam. Propterea.

Lectio quinta.

Adhuc quero: intentum me facit euangelium sanctum. etiam ipsas uirgines efferentes lampades. alias dixit prudentes: alias stultas: unde itumetur: unde discernemus: de oleo. Aliquid magnum significat oleum: ualde magnum. putas nunc caritas est. Querendo dicimus non sententiam precipiamus. unde mihi uideatur per oleum caritas significari dicam uobis. *Epiphanius* dicit. Adhuc supereminetiores uobis uiam demonstro. Supereminetiores uias quam demonstrat. Si linguis hominum loquar et angelorum: caritatem autem non habeam: factus sum uelut aeramentum sonans: aut cymbalum tinniens. ipsa est supereminens uia: id est caritas que merito per oleum significatur. Omnibus eorum humoribus supereminet oleum. Si ordines seruaueris uiuificat: si ordinem mutaueris uiuificat: caritas nunquam cadit. *R.* Media nocte clamor factus est. Ecce sponsus uenit exite obuiam ei. *V.* Prudentes uirgines aptate uestras lampades. Ecce. *Lectio sexta.*

Quid ergo fratres: iam disceptemus de quinque uirginibus prudentibus et quinque fatuis. uoluerunt ire obuiam spon-

so. Quid est ire obuiam sponso? Lorde ire et expectare eius aduentum. Sed ille tardauit. dum tardat ille dormierunt omnes. Quid est omnes? Et sapientes et fatue obdormitauerunt et dormierunt: putamus bonus est somnus iste: Quid est somnus iste? Ne forte tardante sponso: quoniam abundat iniquitas: refrigescit caritas multorum: sic intellegitur somnum istum. Non mihi placet. dico quare: quia sunt ibi prudentes. Et utique quando dixit dominus: quoniam abundauit iniquitas: refrigescet caritas multorum: Subiecit et ait: Qui autem perseverauerit usque in finem hic saluus erit. Ubi uultis esse istas prudentes? Nonne in his qui perseverauerunt usque in finem. Non ob aliud fratres non ob aliud proflus admitteretur intro: nisi quia perseverauerunt usque in finem. Non eis obrepit frigus caritatis: non eis refrigit caritas: sed serbuit usque in finem: quia seruet usque in finem: ideo sponsi ianue patuerunt. Ideo eis dictum est ut intraret: sicut illi optimo seruo intra in gaudium domini tui. *R.* Veni electa mea: et ponam in te thronum meum. Quia concupuit rex speciem tuam. *V.* Specie tua et pulchritudine tua intende. prospere procede et regna. Quia. *In tercio noct. ant.* Nigra sum sed formosa filia iherusalem: ideo dilexit me rex: et introduxit me in cubiculum suum. *psal.* Cantate primo. *ant.* Trahe me post te: in odorem curremus unguentorum tuorum: oleum effusus nomen tuum. *psal.* Dominus regnauit exul. *ant.* Veni sponsa christi accipe coronam: quam tibi dominus preparauit in eternum. *ps.* Cantate secundo. *V.* Elegit eam deus: et prelegit eam. *R.* In tabernaculo suo: habitare facit eam. *Lectio sancti euangelij secundum matheum.*

In illo tempore. Dixit iesus discipulis suis suis parabolam hanc. Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro: quem qui inuenit homo abscondit et pre gaudio illius: uadit et uendit uniuersa que habet: et emit agrum illum. *et reliqua. Omelia sancti gregorii pape. lectio septima.*

Quod regnum fratres carissimi: idcirco terrenis rebus simile dicitur ut ex his que animus nouit: surgat ad i cognita que non nouit: quatenus exemplo uisibilium: se ad inuisibilia rapiat. et per ea que usu didicit quasi confectus caleat: ut per hoc quod scit notum diligere: discat et incognita amare. Ecce enim regnum celorum thesauro in agro abscondito comparatur: quem qui inuenit homo abscondit et pre gaudio illius uadit et uendit uniuersa que habet et emit agrum illum. Quia in re hoc quoque notandum est: quod inuentus thesaurus abscondit ut seruetur: quia studium celestis desiderii a malignis spiritibus custodire non sufficit: qui hoc ab humanis laudibus non abscondit. In presenti etenim uita quasi in uia sumus: qua ad patriam pergitur. Maligni autem spiritus iter nostrum quasi quidam latrunculi obsident. De predari ergo desiderant qui thesaurum publice portant. hoc est dico non ut proximi nostri opera nostra non uideant: cum scriptum sit. Uideant opera uestra bona: et glorificent patrem uestrum qui in celis est. Sed ut per hoc quod agimus laudes exterius non queramus. Sic autem sit opus in publico: quatenus intentio manet in occulto: ut de bono opere proximis prebeamus exemplum: et tamen pro intentione quasi soli deo placere querimus semper optemus secretum.

R. Pulchra facie: sed pulchrior: fide: beata es uirgo respuens mundum: letaberis cum angelis. Intercede pro omnibus nobis. **S.** Specie tua et pulchritudine tua intende prospere procedere et regna. Intercede. **Lectio octaua.**

Thesaurus autem celestis: est desiderium: Agger uero in quo thesaurus absconditur: disciplina studij celestis: que profecto agrum uenditis omnibus comparat: qui uoluptatibus carnis renuncians cuncta sua terrena desideria: per discipline celestis custodiam calcat: ut nihil quod caro blanditur libeat: nihil quod carnalem uitam trucidat: spiritus phor rescat. Rursum celeste regnum: negotiato

ri homini simile dicitur: qui bonas margaritas querit. Sed unam preciosam inuenit: qua uidelicet inuenta: omnia uendens emit. Quia qui celestis uite dulcedinem in quantum possibilitas admittit: perfecte cognouerit ea que in terris amauerat: libenter derelinquit. In conparatione eius uilescunt omnia: deserit habitata: congregata dispergit. In ardescit in celestibus animus: nihil in terrenis libet: deformem conspiciat: quicquid de terrene rei placebat specie: quia sola preciose margarite claritas fulget in mente. De cuius dilectione recte per salomonem dicitur: fortis est ut mors dilectio: quia uidelicet sicut mors corpus interimit: sic ab amore rerum corporalium eterne uite caritas occidit. Nam quem perfecte absorbuerit: ad terrena foris desideria uelut insensibilem reddit. Neque enim scia hec cuius hodie natalitia celebramus: mori potuissimus in corpore: nisi per a frenis desiderijs mortua fuissimus in mente. **R.** Regnum mundi et omnem ornatum seculi contempsimus propter amorem domini mei iesu christi. Quem uidimus: quem amauimus: in quem credidimus: quem dileximus. **R.** Eructauit cor meum uerbum bonum: dico ego opera mea regi. Quem. **R.** Gloria patri et filio et spiritui sancto. Quem. **Lectio nona.**

R. Rectus namque in uirtutum culmine animus tormenta despicit: penas calcavit: ante armatos reges et perfides ducta: stetit ferientibus robustior: iudicanti sublimior. Quid inter hec nos barbari et obiles dicimus: qui ire ad celestia regna puellas perferrum uidemus: quos ira superat: superbia inflat: ambitio perturbat: luxuria inquinat. Quia si adipisci regna celorum per bella et persecutiones non possumus: hoc ipsum nobis turpe sit: quod deum nolumus saltem per pacem sequi. Ecce nulli nostrum hoc tempore dicit deus pro me morere: sed illicita tantummodo in te desideria occide. Qui ergo in pace subijcere carnis desideria nolumus: quomodo in bello pro domino ipsam carnem daremus. Rursum regnum celorum simile sagene in mare dicitur: et ex omni genere

piscium congreganti: que impleta ad li-
tus ducitur: et in uasis boni pisces eligi-
tur: mali autem proiciuntur foras. Sac-
ta ecclesia sagene comparatur: quia et pi-
scatoribus est commissa: et per eam quisque
ad eternum regnum a presentis seculi
fluctibus trahitur: ne in eterne mortis pro-
funda mergatur. **Ad laudes et per horas.**

Dum esset rex in accubitu suo nardus mea
dedit suauitatem odoris. **ps.** Dominus regna. **Lit-**
reliquis anti. In odorem unguentorum tuorum
currimus adolescentule dilexerunt te nimis.

anti. Jam hyems transijt: imber abiit et recessit
Surge amica mea et ueni. **r.** Ueni electa mea:
et ponam in te thronum meum: alleluia. **r.** Ista
est speciosa inter filias iherusalem. **Capitulum.**

Confitebor tibi. **Hymnus.** Iduius obitu.

r. Diffusa est gratia: in labijs tuis. **r.** Pro-
pterea benedixit te deus: in eternum. **Ad bene-**

dic. anti. Simile est regnum celorum: homi-
ni negotiatori querenti bonas margaritas in-
uenta una preciosa dedit omnia sua et compara-
uit eam. **Oratio ut supra.** **Ad tertiam ca-**
pitulum. Confitebor tibi dñe. **r.** breue. **r.**
dicuntur de comuni uirgi. et marty. per
omnes horas ad sextam capitulum.

Liberasti me secundum multitudinem mi-
sericordie nominis tui a rugienti-
bus preparatis ad escam de manibus que-
rentium animam meam et de multis tribula-
tionibus que circumdederunt me. **Ad no-**
nam capitulum.

Laudabit usque ad mortem anima mea
dominum quoniam crucis sustinentes te: et libe-
ras eos de manu angustie domine deus noster
Ad uesp. anti. Dum esset rex. **Lit-**
reliquis ps. Dixit dominus. **Lit-**
reliquis de uir-
ginibus r. Diffusa est gratia. **Ad magni.**
Ueni sponsa christi. **Ut supra in uirginibus**
martyr. **Oratio ut supra.** In festo unius
sancte martyris solum: uel sanctarum mar-
tyrum et non uirginum omnia sicut in fe-
sto unius sancte non uirginis: nec marty-
ris dicuntur. Excepto quod primum scilicet
ueni sponsa christi dicitur: et reliqua
per ordinem. Ultimum uero scilicet dicitur re-
gnum mundi.

In dedicatione ecclesie in primis uespe

ris r. Domum tuam domine. **Lit-**
reliquis de laudibus ps. Dixit dominus. **Lit-**
reliquis in fine psal. Lauda iherusalem. **Capitulum.**

Quam descendente de celo a deo
paratam: sicut sponsam ornata uero suo
Hymnus. Urbs beata iherusalem. **r.** Hec est
domus domini summiter edificata. **r.** Benefi-
data est supra firmam petram. **Ad magni.**
anti. Sanctificauit dominus tabernaculum su-
um. quia hec est domus domini in qua inuocabit
nomen eius: de quo scriptum est: et erit nomen
meum ibi dicit dominus. **Oratio.**

Quis qui nobis per singulos an-
nos: huius sancti templi tui con-
secrationis reparas diem: et sacris semper
mysterijs representas incolumes exau-
di preces populi tui et presta: ut quisque
hoc templum beneficia petiturus ingre-
ditur: cuncta se impetrasse letetur: per dominum.

Ad matut. inuitato. Domum dei decet sancti-
tudo. Sponsum eius christum adoremus in
ea. **ps.** Glorie. **Hym.** Urbs beata. **In pri-**

mo noct. anti. Tollite portas principes ue-
stras: et eleuamini porte eterne. **ps.** Domi-
ni est terra. **r.** Erit mihi dominus in deum: et
lapis iste uocabitur domus dei. **ps.** Deus no-
ster refugium. **r.** Edificauit moyses altare do-
mino deo. **ps.** Magnus dominus. **r.** Do-
mum tuam domine: decet sanctitudo. **r.** In lon-
gitudinem dierum. **Lectio prima.**

Consecrationes altarium: et ecclesi-
arum secundum ritum quem nunc
romana tenet ecclesia. Siluester papa pri-
mus fieri instituit. Fuisse tamen ab ipsis
apostolorum temporibus loca deo dica-
ta: que a quibusdam oratoria: a quibus-
dam uero ecclesie appellabantur: ubi col-
lecte fierent per unam sabbati: et in quibus po-
pulus christianus ad audiendum uerbum
dei: et ad percipiendum dominici corporis et san-
guinis sacramentum perueniret: et apostolorum edocuerunt
epistolis: et sanctorum patrum instruuntur gestis
que licet salibus exornabantur: non tamen
chrismate iungebantur: nec altare stabat
adhuc erectum intitulum in figura domi-
ni nostri iesu christi chrismate delibutum:
quod est altare nostrum: et sacerdos et hostia.

R. In dedicatione templi: decantabat populus laudem. Et in ore eorum dulcis resonabat sonus. **V.** Fundata est domus domini super verticem montium: et uenient ad eam omnes gentes. Et in ore. **Lectio secunda.**

P. Postquam uero constantinus qui monarchiam tenebat imperij. A beato siluestro baptisui meruit purificari sacramento: tunc primum lege ab ipso promulgata: concessit omnibus sub romano imperio degentibus licite ecclesias fabricare: et ad id faciendum suo alios ut hortaret exemplo: in proprio lateranensi palatio ecclesia in honore saluatoris mundi fabricauit: et basilicam appenditiam iuxta: in honore beati iohannis baptiste in balneo caloris sui in loco in quo baptizatus a lepra meruit mundari. Quam et prefatus papa publice consecrauit quanto id nouembris. Et est illa usque hodie celeberrima festiuitas rome: in qua prima ecclesia publice consecrata est: et imago saluatoris depicta. primum uisibilis omni populo romano apparuit. consecrauit autem et idem uenerabilis papa ecclesiam apostolorum principis undecimo calendis decembris quam et piissimus imperator a fundamentis edificauit: et ex eius aptura fundamenti ipsemet proprijs humeris duodecim columnas ex tellure fundamenti perfectas in honore duodecim apostolorum exportauit. in qua et super corpus apostoli: altare erexit lapideum: et crismate per unctum secundum morem quem pastoribus tradidit obseruandum: benedixit ac consecrauit.

R. Fundata est domus domini super uerticem montium: et exaltata est super omnes colles: et uenient ad eam omnes gentes. Et dicent gloria tibi domine. **V.** Uenientes autem uenient cum exultatione portantes manipulos suos. Et dicet. **Lectio tertia.**

I. In lateranensi uero prima ecclesia: altare non erexit lapideum: sed stabilium lignum. Et hoc quare? Quia credo aliquibus pro futurum breuiter si potero enodabo. Ab episcopatu apostolorum principis usque ad sancti siluestri fidelissima tempora secum persequentium rabie: certa

non erat episcopalis statio: sed ubicumque necessitas impulerit: siue in criptis siue in cimiterijs: siue in domibus religiosorum uirorum: seu in fabricis secundum quod superius diximus deo dicatis: missa celebrabatur super altare lignum in modum arce circumcaui: habens in quatuor angulis circulos in quibus uectes imittebantur: quibus a sacerdotibus portabatur ubicumque manus episcopus latitabat: uel ubi collectam disposuerat celebrare: quod ob reuerentiam apostolorum principis qui super altare hoc dominicus dicitur celebrasse sacramentum: et sanctorum suorum predecessorum martyrum: licet de cetero firmasset: ut nullum deinceps altare esset nisi lapideum: hoc tamen in dominicum et patri archale stabilium altare: ut nullus super illud nisi romanus papa missam audeat celebrare. Quod in cetera domini ante dominici corporis et sanguinis celebratam commemorationem a sacerdotibus uiolatur: mensaque sublata in ipso altaris cauio sacrificatur: et oleum exorizatum et chrismate ab ipso papa benedicetur. Et sabbato uesperascente finito baptismo post letanias post nouies decantatum kyrieelson: post hymnum angelicum post collectam: post lecturam apostolum. Postquam papa stans in sede alta uoce nouis cantauit alleluia: illico a sacerdotibus reposita mensa reconciliatur: et linteamini bus et pallijs decenter ornatur ad usum sacerdotalis mysterij peragendum romano pontifici preparatum.

R. Benedic domine domum istam: quam edificauimus nomini tuo: uenientium in loco isto. Exaudias preces in excelsis solio glorie tue. **V.** Domine si pueri fuerint populus tuus: et orauerint ad sanctuarium tuum. Exaudias. **In secundo nocturno.** Non est hic aliud nisi domus dei et porta celi. **ps.** Quam dilecta. **v.** Uidit iacob scalam. Summitas eius montes tangebatur: et descendentes angelos: et dixit uere locus iste sanctus est. **ps.** Fundamenta eius. **v.** Erexit iacob lapidem in titulum fundens oleum desuper. **ps.** Domine deus salutis. **V.** Domine mea. **R.** Domus orationis uocatur.

Sermo sancti augustini episcopi lectio quarta.

Quoniam scilicet fratres carissimi altaris templi festiuitate colimus fidelis et diligenter attendimus: et sancte ac iuste uiuimus: quicquid in templis manufactis agitur: totum in uobis spiritali edificatione completur. Non enim mentitus est ille qui dixit: templum enim dei sanctum est: quod estis uos. Et iterum. Nescitis quia corpora uestra templum sunt spiritus sancti. Quibus meritis: per gratiam dei meruimus fieri templum dei. Et ideo quantum possumus cum ipsius adiutorio laboremus: ne deus noster in templo suo: hoc est in nobis ipsis inueniat quod oculos sue maiestatis offendat. Sed habitaculum cordis nostri euacuatur uitiis et uirtutibus repleatur. Laudatur diabolus: et aperiatur christo: et ita laboremus ut nobis bonorum operum clauibus ianuam regni celestis aperire possimus. Si cum enim malis operibus quasi quibusdam seris acuectibus uite nobis ianua claudis: ita absque dubio bonis operibus aperis. Et ideo fratres carissimi unusquisque consideret conscientiam suam: et quando se aliquo crimine uulneratum esse cognouerit: prius orationibus ieiuniis et elemosinis studiat mundare conscientiam suam: et sic eucharistiam presumat accipere. Si enim cognoscens reatum suum se a diuino altari subdixerit: cito ad indulgentiam diuine misericordie perueniet: quia sicut qui se exultat humiliabit: ita contritio qui se humiliat exaltabit.

R. Orantibus in loco isto. Dimitte peccata populi tui deus: et ostende eis uiam bonam per quam ambulet: et da gloriam in loco isto. **V.** Qui regis israel intende. qui deducis uelut ouem ioseph. Qui sedes super cherubin. Dimitte. **Lectio quinta.**

Qui enim sicut diximus agnoscens reatum suum ipse se humiliter ab altari ecclesie per emendationem uite remouere uoluerit: ab illo eterno et celesti prauicio excommunicari penitus non timebit. Rogo uos fratres diligenter attendite. Si ad mensam cuiuscunque potentis ne

mo presumit cum uestibus conscissis et inquinatis accedere: quanto magis a conuiuio eterni regis: id est ab altare domini debet se unusquisque iudicis uel odij ueneno percussus: iracundie furore repletus cum reuerentia et humilitate subtrahere: propter id quod scriptum est. Uade prius reconciliari fratri tuo: et tunc ueniens offeres munus tuum. Et iterum. Amice quomodo huc intraisti non habens uestem nuptialem. Hinc enim habet textus euangelice lectionis. Quod quidam fecit nuptias filio suo. et intrauit ut uideret simul recumbentes: et uidens ibi hominem non habentem uestem nuptialem. dixit ad eum. Amice quomodo huc intraisti non habens uestem nuptialem? Et illo obmutescente dixit ministris. Ligate illi manus et pedes: et proiciete eum in tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentium. **R.** Quam metuendus est locus iste. Vere non est hic aliud nisi domus dei et porta celi. **V.** Hec est domus domini firmiter edificata: bene fundata est supra firmam petram. Vere. **Lectio sexta.**

Que qualem sententiam merebit audire: qui ad conuiuium nuptiale: id est ad altare domini: aut ebriosus: aut adulter: aut odium in corde retinens presumit accedere. Auertat hoc a nobis deus fratres carissimi: et concedat: ut mala ista aut nunquam uelimus admittere aut si admissa fuerint sine ulla mora per penitentiam uel pacem studeamus sanare: et largioribus elemosinis festinemus abluere. Ne forte si cum peccatorum uulneribus ante tribunal eterni iudicis uenerimus: ab illa eterna ecclesia: et ab illa celesti ierusalem perpetua excommunicatione separemur. Considerate ergo rogo uos fratres carissimi. Si hodie aliquis a conuentu ecclesie huius pro aliquo crimine foras eiciatur: in quanto dolore et tribulatione erit anima sua. Et si intollerabilis dolor est: de ecclesia ista foras proici ubi ille qui proficitur et manducare et bibere qui cum hominibus loqui potest. Et habet spem ut iterum mereatur ad

ecclesiarum reuocari. Quid putamus qualis deus erit. Si aliquis pro criminibus ab ecclesia que est in celis: id est a conuentu angelorum uel sanctorum omnium congregatione fuerit seueratus: Cui nec hoc sufficit ad penam quod foras proicitur: sed in super in tenebras exteriores eterno incendio concremandus excluditur.

R. Hanc surgens iacob: erigebat lapides in titulum: fundens oleum desuper: uotum uouit domino. Vere locus iste sanctus est: et ego nesciebam.

V. Cum euigilasset iacob de somno ait. Vere.

In tertio noct. ant. Qui habitat in adiutorio altissimi: in protectione dei celi commorabitur.

psal. Ipsi. **ant.** Templum domini sanctum est: dei structura est: dei edificatio est. **psa.** Cantate psalmum.

Benedicta gloria domini: de loco sancto suo alla.

psal. Dominus regnauit irascatur. **V.** Hec est domus domini: firmiter edificata. **R.** Bene fundata est: super firmam petram.

Lectio sancti euangelii secundum lucam.

In illo tempore. Egressus iesus pambulabat iericho: et ecce uir nomine zacheus. Et hic erat princeps publicanorum et ipse diues. **Et reliqua. Omelia sancti Ambrosii episcopi lectio septima.**

Quod zacheus pusillus hoc est nullius nobilitatis ingenite dignitate sublimis. Exiguus meritis sicut populus nationum: auditus domini saluatoris aduentum quem sui non receperant uidere cupiebat. Sed neco facile scilicet sum uidet. Nemo potest iesum uidere constitutus in terra. Et quod non prophetas non regnum habet: tanquam forme gratia naturalis. Ascendit in arborem sicomorum uanitates. scilicet iudeorum uestigio suo prosternens: errata quoque corrigens superioris etatis: et ideo iesum interioris domus recepit hospitio: et bene ascendit in arborem: ut arbor bona bonus fructus faceret: ac naturali excus oleastro: et contra naturam infertus in bona oliuam fructum legis posset afferre. Radix eius sancta: et si rami uiles: quorum infructuosa gloriam plebs gentium fide resurrectionis quasi quadam corporis elatione transcedit. Et ecce uir nomine zacheus. zacheus in sycomoro cecus in uia: quorum alterum dominus miseratur?

expectat. Alterum mansionis sue claritate nobilitat: alterum sanaturus interrogat. Apud alterum se non inuitatus inuitat. Sciebat enim uberem hospitij sui esse mercedem. sed tamen et si nondum uocem inuitantis audierat affectum.

R. Domus mea domus orationis uocabitur in ea omnes qui petit accipit: et qui querit inuenit. Et pulsanti aperietur. **V.** Petite et accipietis: querite et inuenietis. Et pulsanti. **Lectio octaua.**

Quod etiam nec cecum illum tanquam fastidiosum pauperum reliquisse uideamur: et transisse ad diuites expectem? cum: quod expectauit et dominus. Interrogem? quod interrogauit et christus: nos interrogemus? quod nescimus? quod ille qui nouerat interrogauit. Nos interrogem? ut sciamus unde iste curat? sit. Ille interrogauit ut in unum plures disceremus: unde dominus uidere mereamur. Interrogauit enim ut credemus nisi presentem non posse saluari: et cōfessum inquit uidit: et sequebatur illum magnificans deum: et pambulabat iericho. Alii enim non uideret nisi sequeretur christum: nisi dominum predicaret: nisi seculum presideret. Cum diuitibus quoque in gratiam reuertamur. Nolumus enim offendere diuites: quod uolumus si fieri potest sanare omnes: ne in camelis compassionem prescripti in zacheo citius quam oportuit derelicti. Iuste habeant commotionis offensam: discant non in facultatibus crimine habere sed in his qui uti nesciant facultatibus. Nam diuitie ut impedimenta improbis: ita et bonis sunt adiuuamenta uirtutis. **R.** Lapides preciosi omnes murum. Et turres ierusalem gemmis edificabuntur. **V.** Porte ierusalem ex sapphiro: et smaragdo edificabuntur: et ex lapide precioso omnis circuitus muri eius. **Et. Lectio nona.**

Quod ius certe zacheus electus a christo: sed dimidium bonorum suorum largiendo reddendo: omnia in quadruplum que fraude sustulerat. aliter enim non satis est: nec habet gratiam liberalitatis. Si in iuria perseuerat: quod non spolia sed dona queruntur. Uberiorem mercedem quam conferabat accepit. et bene princeps iudicis publicanorum. Quis eius de se despet: quando et iste peruenit cui census ex fraude: Et ipse inquit

diues: ut scias nō omnes diuites auaros
quid sibi uult q nullius alterius statu
ram scriptura nisi huius expressit: quia
statura pusillus erat. Uide ne forte ma
licia pusillus: aut adhuc pusillus fide.
Nondum enim promiserat cū ascēderet
Nō dum uiderat christū: merito adhuc
pusillus. Deniq; iōānes magnus qui et
christū uidit: Et spūm sicut colūbā sup
christū manentē: sicut ipse ait. Uidi spī
tum descēdentē sicut colūbā et manentes
sup eū. Que aut turba nisi ipse confusio
multitudinis: que uerticē nequnt uidere
sapientie. Ergo zacheus quā diu in turba
est nō uidet christū. Supra turbā ascēdit
et uidit. Hoc ē plebeia trāsgressus scienti
am: meruit quē desiderabat aspicere. *R.*
Quā delecta tabernacula tua dñe uirtutū cōcu
piscit et deficit aīa mea. In atria dñi. **.* Beati
q habitāt i domo tua dñe: i seculor secula lau
dabūt te. In atria. *Ad laudes et p horas.*
*. Domū tuā dñe decet scitudo i lōgitudine
dierū. *psal.* Dñs regna. *Lū relige a.* Do
mus mea domus orōnis uocabit. **.* Hec est
domus dñi firmiter edificata: bñfundata ē su
pra firmā petrā. **.* Bñfundata ē domus dñi su
pra firmā petrā. **.* Lapides p̄ciosi oēs muri
tui: et turre ierlm gēntis edificabuntur. *Ca
pitulū.* Uidi ciuitates. *Hym.* Angularis.
*. Hec ē domus dñi firmiter edificata. *R.* Be
ne fundata ē supra firmā petrā. *Ad bñdī. ant.*
zachee festina descēde. qz hodie in domo tua
oportet me manere: at ille festinās descēdit: et su
scepit illū gaudēs. Hodie huic domui salus a
deo facta ē: allā. *oīo ut supra. Ad tertiā ca
pitulū.* Uidi ciuitates. *R. b.* Domū tuā dñe
decet scitudo. **.* In lōgitudine diez. Decet.
Gloria. Domum. **.* Locus iste sanctus est
in quo orat sacerdos. *R.* Pro delictis: et pec
catis populi. *Ad sextā capitulū*

*E*t audiui uocē magnā de throno
dicentē. Ecce tabernaculū dei cū
hōib; et habitabit cū eis: et ipsi ppli eius
erūt: et ipse cū eis erit eor deus. *R. b.* Lo
cus iste sc̄s est: i quo orat sacerdos. **.* Pro
delictis: et peccatis ppli. In quo. *Glla.* Locus
*. Hec ē domus dñi: firmiter edificata. *R.* Bñ
fundata est: supra firmā petrā. *Ad nonā cap.*

*E*t abstergit deus oēm lachrymā
ab oculis eor: et mors ultra nō erit
neq; luctus: neq; clamor: neq; dolor erit
ultra: que p̄ia abierūt: et dixit q sedebat
in throno. Ecce noua facio oīa. *R. breue*
Hec est domus dñi: firmiter edificata. **.* Bñ
fundata est: supra firmā petrā. *Firmiter. Glla.*
Hec est. **.* Benefundata est: domus dñi. *R.*
Supra firmā petrā. *Ad uesp. ant.* Domus
tuā dñe. *Lū relige antiph. et psalmis ut i
primis uesperis: Capitulum.* Uidi ciuita
tem. *Hymnus.* Urbs beata. **.* Domū tu
am domine decet sanctitudo. *R.* In longitu
dinem dierum. *Ad magnificat antiphōa.*
Quam metuendus est locus iste: uere nō ē
hic aliud nisi domus dei: et porta celi. *Ora
tio ut supra.*

*B*eate marie uirginis officium secū
dum ritum romane curie incipit.
Aduertendum i primis est: qd huiusmo
di intemperate uirginis officium: a cōple
torio ante uigiliam natiuitatis domini:
usq; post octauam natiuitatis eiusdē nō
dicitur. Neq; a cōpletorio ante uigiliam
epiphanie usq; post octauam eiusdem.
Nec a cōpletorio quarte serie maioris eb
domade: usq; ad uesperas sabbati in al
bis. A nona uero in uigilia pentecostes
usq; ad uesperas sequētis sabbati. Et p oc
tauā. Assumptionis. Natiuitatisq; eius
dem uirginis: ac quotienscūq; festus du
plex celebratur similiter nō dicitur. Est i
super notandū: qd quādoq; beate uir
ginis officium agitur matutine eiusdem
ant. matutinas dici et uespere ante uespe
ras dicuntur. Ecōtrario autē sit in alijs
horis. Matutine beate uirginis incipiūt.
*. Domine labia mea aperies. *R.* Et os me
um annūciabit laudem tuam. **.* Deus in ad
iutorium meū intende. *R.* Domine ad adiunā
dum me festina. **.* Gloria patri. *R.* Sicut e
rat. In omnibus uero alijs horis incipi
tur a uersu: scilicet. Deus in adiutorium me
um. *Præterquā in completorio ubi pre
muntur uersus. Conuerte nos deus. R.*
Et auerte. *Ut infra in completorio. In fi
ne uero ubiq; dī alla p̄terquā a uespis
Sabbati. lxx. usq; ad cōpletorium sabbati*

sancti. **tunc eni loco. Alla. Dicitur.** Laus
tibi dñe rex eterne glorie. **Aduertendū quo**
qz est q ante inchoationē psalmi ps anti
phone dicit. Et post psalmū cōpletūz to
ta repetitur antiphona. Sciendū est etiā
q in fine cuiuslibet psalmi uersus. Gloria
patri. Et. Sicut erat. dicitur. pterqz in fine
cantici. Bndicite oia opera dñi dño. Post
psalmū quoqz. Deus deus meus. nō dicit
gloria patri. s; imediate iungitur psalmus
De misereatur nostri. Post quē. Gloria pa
tri. Et. sicut erat. dicit. Ad uelpas ant. Dñ
esset rex in acubitu suo: nardus mea dedit odo
rē suauitatis. ps. Dixit dñs. ant. Leua eius
sub capite meo: et dextera illius amplexabitur
me. ps. Laudate pu. ant. Nigra suz s; formo
sa filia ierlm: tdeo dilexit me rex: et introduxit
me in tabernaculū suū. ps. Letatus suz. ant.
Jam hyems transijt imber abiit et recessit: sur
ge amica mea et ueni. ps. Nisi dñs. a. Spe
ciosa facta es et suauis: i delicijs tuis sancta dei
genitrix. ps. Lauda ierusalē. Capitulum.

A B initio et ante secula creata sū: et
usqz ad futurū seculū nō desinā: et i
habitatōe sancta coram ipso ministrāui.
In fine cuiuslibz capituli rñdet. Deo gra
tias. hym. Aue maris stella. *. Diffusa est
gratia: in labijs tuis. *. ppter ea bndixit te de
us: in eternū. Ad mag. ant. Beata mater et i
nupta uirgo: gloriosa regina mundi: intercede
p nobis ad dñm. kyriel. xpc. kyriel. *. Dñs
uobiscū. *. Et cū spū tuo. Oratio.

O mne deus: ppetua mētis et cor
poris sanitate gaudere: et gloriosa beate
marie sp xgis intercessione a pñti libera
ri tristitia: et eterna pñti leticia p christuz
dñm nostz. **Re. Amē. Deinde. p sanctis**
ant. Sancti dei oēs intercedere dignemini p
nostra oīumqz salute. *. Letamī in dño: et ex
ultate iusti. Et glāmī: oēs recti corde. Dio.

Protege dñe populū tuū: et apłorū
tuoz Petri et Pauli: et alioz apo
stolorz patrocinio confidentē ppetua de
fensione conserua. **Alia oratio.**

O mnes sancti tui quesumus dñe:
nos ubiqz adiuuent: ut dū eoz me
rita recolimus patrocinia: sentiam⁹ et pa

cē tuā nostris concede tñbus: et ab eccle
sia tua cunctā repelle neqtiā: iter: actus et
uoluntates nās: et oīum famuloz tuoz
in salutis tue pspitate dispone: bñfactori
b⁹ nris sempiterna bona retribue. Et oi
bus fidelibus defunctis regē eternā con
cede. p dñm. **Sciendū est q ad oīs ho**
ras totius ani pterquā in triduo ante pa
scha ate primā oionē semp dicit. *. Dñs
uobi. *. Et cū spū tuo. Deinde. *. Bndi
camus dñm. *. Deo grās. pterquā in offi
cio defunctoz ubi in hunc ultime oionis
nec Dñs uobiscū dicit: nec. Bndicamus
dñm. Ad cōpletoriū dicto. *. Cōuerte nos
deus salutaris nr. *. Et auerte irā tuā a nob
Dicio etiā. Deus in adiutorū. Gloria pñ.
Et. Sicut erat. Absolute dicuntur psalmi.

Memento salutis auctor qd nū quō
dā corporis ex illibata uirgine: na
scendo formā sumpseris m aria mī gra
tie: mater mie: tu nos ab hoste ptege: in
hora mortis suscipe. **g. gloria tibi dñe q**
natus es de uirgine cū pñe sancto spū i se
piterna secula. *. Amen. Capitulum.

E go mater pulchre dilectōis: tioris
et magnitudis: et sancte spei. **Oratio.**
p nobis: sancta dei genitrix. *. Ut digni effi
ciamur: pmissionibus xpi. Ad nunc dimit
tis ant. Sub tuū pñdiz confugimus sancta
dei genitrix: nostras deprecatoēs ne despicias
in necessitatibus: sed a periculis cunctis libera
nos semp uirgo gloriosa atqz benedicta. kyr.
xpc. kyr. Oratio.

B late et glōse sēp qz xgis marie que
sum⁹ dñe itcessio glōsa nos ptegat
et ad uitā pducatur etnā. p xps dñs nām. **Re.**
Amē. Deīn p sanctis a. Sā dei. *. Letā.
*. Et glāmī. ut supra i uelpis: deīn oio.

E xaudi nos de⁹ salutaris nr: et apłō
rū tuoz petri et pauli et alioz apłō
rū nos tuere pñdiz: quoz dōasti fideles
et doctrinis. **Alia oio. Dēs scī. ut supra.**
Ad matutias. *. Dñe labia mea apies. *. Et os meū
anūciabit laudē tuā. *. De i ad
iuto. *. Dñe ad adiū. *. Gloria. *. Sic. Inui
Aue ma. grā plēa dñs tecū. ps. Uēite. hym.

Quem terra pontus. **In primo noct. ant.**
Benedicta tu i mulierib: et benedictus fructus ue-
tris tui. **psal.** Dñe dñs noster. **a.** Sicut myr-
rha electa: odorem dedisti suauitatis: sacra dei
genetrix. **psal.** Celi ennar. **a.** Ante totū hu-
ius uirginis frequentate nobis: dulcia cantica
drachmatis. **psal.** Dñi est terra. **a.** Diffusa
est. **R.** Propterea. Pater nr. **Secreto in**
fine. Et ne nos iducas intetationē. **R.** Sed
libera nos a malo. **Absolutio.** Precibus et
meritis beate marie uirginis: et omniū scōrū pducant
nos dñs ad regna celoz. **R.** Amen. **Deinde**
sequitur. Iube domne benedicere. **Benedictio.**
Nos cū ple pia benedicat uirgo maria. **R.** am

Lectio prima.

In oibus regez quesui: et in heredi-
tate dñi morabor. tūc precepit et di-
xit mihi creator omnium: et q creauit me
regeuit in tabnaculo meo. Et dixit mihi
in iacob inhabita: et israel hereditare: et in
electis meis mitte radices. Tu autē dñe
miserere nostri. **R.** Deo grās. **In omni**
bis officiis beate uirginis in fine lectio
num dicitur tu autem. et ridet deo grās.

R. Sancta et immaculata uirginitas: qbus te lau-
dibus offerā nescio. qz quē celi cape non pote-
rāt: tuo gremio cōtulisti. **a.** Benedicta tu i mu-
lieribus: et benedictus fructus uētris tui. Quia.

Lectio secunda.

Et sic in sion firmata suz: et in ciuita-
te sanctificata filiter regeui: et in ieru-
salem potestas mea: et radicaui in popu-
lo honorificato: et i ptes dei mei heredi-
tas illi: et plenitudie scōz detētio mea.

R. Beata es maria que dñm portasti creato-
rem mūdi: Genuisti q te fecit: et in eternū pma-
nes uirgo. **a.** Aue maria grā plena: dñs tecū
Genuisti. Iube domne benedicere. **benedictio.**
pder uirginē matrē cōcedat nobis dñs salutē
et pacem. **R.** Amen.

Quasi cedrus exaltata suz in libāo:
et quasi cupressus i mōte sion: qua-
si palma exaltata sum in cades: et quasi
plātatio rose in ierico: quasi oliua specio-
sa in cāpis: et quasi platan⁹ exaltata sum
iuxta aquas. In plateis sicut cinnamo-
mū et balsamū aromatizās odorē dedi.
quasi myrra electa odi suauitatē odoris

R. Felix nāqz es sacra uirgo maria: et omni lau-
de dignissima. Quia ex te ortus ē sol iusticie
christus deus nr. **a.** Ora p pplo intueni p-
clero: intercede p deuoto femineo sexu. sentiat
omnes tuū iuuamē qcuqz celebrāt tuā sanctaz
cōmemorationem. Quia ex te. **Gloria.** christus.

Ad laudes et per horas antiphona.

Assūpta ē maria in celū gaudēt angeli: laudā-
tes benedicūt dñz. **psal.** Dñs regna. **a.** Ma-
ria uirgo assūpta ē ad ethereū thalamū: i quo
rex regū stellato sedet folio. **psal.** Jubilate. **a.**
In odorē unguetozū tuoz currim⁹: adolescen-
tule dilexerūt te nimis. **psal.** Deus de⁹ meus

a. Benedicta filia tu a dño: quia p te fructū ue-
trē cōcauim⁹. **psal.** Benedicite. **a.** Pulchra es
et decora filia ierusalē: terribilis ut castroz aci-
es ordiata. **ps.** Laudate dñz de celis. **Lap.**

Iderūt eā filie sion: et beatissimaz p-
dicauerūt: et regine laudauerūt eā.

hym. O gloria. **a.** Benedicta tu i mulierib⁹

R. Et benedictus fructus uētris tui. **ad bñdi-**
ctus. ant. Beata dei genetrix. **Maria uir-**

go ppetua: templum dñi: sacrariū spūs sancti
sola sine exēplo placuisti dño nō iesu christo
ora p pplo. intueni p clero: intercede p deuoto
femineo sexu. **Kyrie.** chri: kyrie. **Oratio.**

Deus q de beate marie uirginis ute-
ro uerbu tuū angelo nūciāte carnē
suscipe uoluisti. psta supplicib⁹ tuis: ut q
uere eā genetrice dei credim⁹. et apud te
incessib⁹ adiuuēur: p eūdē xpm dñm

nōz. **R.** Am. **Deinde p scis a.** Sancti dei
omnes. **a.** Letamini. **R.** Et glāmini. **oratio**

Protege. et imediate. oēs sancti. **ut supra i**
uesp. ad prima hy. **Adscito salutis auctor**

ut supra a. Assūpta ē maria in celū. **psalm.**
Deus i noīe tuo. **Benedixisti.** Laudate dñm

omnes gentes. **Capitulum.**

Que ē ista que pgregit⁹ quasi auro-
ra p̄surgēs: pulchra ut luna. electa
ut sol. terribil ut castroz acies ordinata.

a. Dignar me laudarte: xgo sacra. **R.** Da
mihi uirtutē: cōtra hostes tuos. kyrie. chri. ky-
riel. **Oratio.**

Deus q uirginalē aulā beate marie
uirginis in qua habitares eligere
dignatus es. da quesum⁹ ut sua defensio
ne mūitos: iocūdos nos faciat sue inie-

cōmēoratoī. q uiuīs ⁊ regnās ī seclā seclō
rū. *R.* Amē. *Dein p scis. a.* Scī dei oēs
*. *Letamini. R.* Et glāmini. *Oio.* Exaudi
nos deus. *Ut supra in cōpletorio. deide.*
Omēs sācti. Et pacē. *Ad tertiā hy.* *Dein*
to salutis. *ut supra. a.* Maria uirgo. *psal.*
Ad dñm cū tribul. Leuaui oculos. Letatus
sum. *Capitulum.*

*E*t sic in sion firmata sum: ⁊ in ciui
tate sacrificata silit̃er regeui: ⁊ in ie
rusalē potestas mea. *. *Diffusa ē gratia: in*
labiis tuis. *R.* Propierea bñdixit te deus: in
eternū. kyriel. chri. kyriel. *Oratio.*

*O*us q salutis cñe bñe marie uirgi
nitatis secūda: hūano generi p̃m̃ia
p̃stitit: tribue quesum⁹ ut ipaz p nobis ī
tecedere sentiam⁹: p quā meruim⁹ auctore
uite suscipe dñm nostrū iesuz ch̃istū filiū
tuū. *R.* Amen. *Deinde p scis.* Sancti
dei oēs. *. *Letamini. R.* Et glāmini. *Oio*
Protege. *Deinde.* Omēs sācti. *Ut supra*
Ad tertiā hy. *Deinēto salu. a.* In odore
psal. Ad te leuaui. Nisi qā dñs. Qui confi
dunt. *Capitulum.*

*E*t radicaui ī p̃plo honorificato: ⁊ in
partes dei mei hereditas illi: ⁊ in
plenitudine sāctoꝝ detētio mea. *. Bñ
dicta tu: in mulieribus. *R.* Et bñdictus fruct⁹
uētris tui. kyriel. chri. kyriel. *Oratio.*

*O*ncede misericors deus fragilita
ti n̄e p̃sidiū: ut q sācte dei ginetri
cis memoriā agim⁹: īncēssiois eius auxi
lio: a n̄is īnīqtatib⁹ resurgam⁹. p eundē
ch̃istū dñm n̄m. *R.* Amē. *Deinde pro*
scis. a. Sācti dei oēs. *. *Letamini. R.* Et
glāmini. *Oio.* Exaudi. *Alia oratio.* Om
nes sācti. *Ut supra. Ad nonā hy.* *Dein*
to salutis. *Quere ibi supra. a.* Pulchra es
psalmi. In cōuertēdo. Nisi dñs. Beati om
nes. *Capitulum.*

*I*n plateis sicut cinnamomū: ⁊ bal
samū aromatizās odore dedi. qua
simyr̃ba electa dedi suauitatē odoris.
*. *Post partū uirgo: uiuolata pmanisti. R.*
Dei genetrix: intercede p nobis. Kyriel. chri.
Kyriel. *Oratio.*

*A*muloz tuozū quesum⁹ dñe delic
tis ignosce: ⁊ tibi placere de acti

bus n̄is nō ualem⁹: genitricis filij tui do
mini nostri intercessione saluemur. p cū
dem ch̃istū dñm nostrū. *R.* Amē. *Dein*
de p scis. Sācti dei oēs. *. *Letamini. R.*
Et glāmini. *Oratio.*

*P*resta quesum⁹ oīpotens deus: ut
nullis nos p̃mittas p̃urbatiōibus
cōcuti: quos in aplice p̃fessiois petra so
lidasti. *Deinde oio.* Omnes sancti. Et pa
cem. *Ad uespas. oia ut in p̃m̃is uespis*
dicuntur. Die dñico. feria secunda: ⁊ quin
ta ad noct. dicūt aūt. Bñdicta tu. Cū reli
qs āñphonis ⁊ psalmis: ⁊ *Ms.* put supra
in matutinis. *Feria tertia ⁊ sexta ad no*
ctur. aūt. Sp̃e tua et pulchritudine tua inten
de prosp̃e: procede et regna. *ps.* Eructauit. *a.*
Adiuuabit eā deus uultu suo: deus in medio
eius n̄ cōmouebitur. *ps.* Deus noster re. *a.*
Sicut letantiū omniū nostrū: habitatio ē in te
sancta dei genetrix. *ps.* Fūdamēta. *. *Dis*
fusa. R. Propterea. *Feria quarta ⁊ sab*
bato ad noct. dī aūt. Gaude uirgo maria:
cūctas hereses sola interemisti in uniuerso mū
do. *psal.* Lātate primo. *a.* Dignare me lau
dare te uirgo sacra: da mihi uirtutē cōtra ho
stes tuos. *psal.* Dñs regna. exul. *a.* Post
partū uirgo uiuolata p̃mansit: dei genetrix īter
cede p nobis. *psal.* Lātate secūdo. *. *Diffu*
sa. R. Propterea. *Notandū est q quoti*
enscūqz beate uirginis officiū agit: ⁊ mō
supradicto ⁊ ordine dī. Exceptis specia
libus officiis: tēporib⁹ suis specialiter oc
curretib⁹: put ista ordinat. A uespis p̃i
mi sabbati aduēnus usqz ad uigiliāz nati
uitatis dñi: bñe uirginis officiū subscrip
to ordine dī. In sabbato p̃rie dñice ad
uētus: ad uespas beate uirginis. a. *Dis*
fusa ē gabriel āgelus. Cū reliqs aūt. de lau
dibus: et psalmis consuetis. Capitulum.

*E*rediet uirga d radice iesse: ⁊ flos
de radice eius ascendet: ⁊ reuescet
sup eū sp̃s dñi. *hy. ⁊ Ms.* ut supra. *Ad*
magni. aūt. Sp̃s sāctus in te descēdet ma
ria: ne timeas: habebis in utero filiū dei: alla:
Kyriel. chri. Kyriel. *Oio.* Deus q de beate
marie uirginis utero. *Et in fine.* Per cūde
ch̃istū dñm n̄m. *R.* Amē. *Deide p scis*
aūt. Ecce dñs ueniet: et oēs sācti eius cū eo: et

erit i die illa lux magna: alla. *✠* Ecce appare
bit dñs sup nubē candidā. *℟.* Et cū eo scōz
milia. *Oratio*

Quoniam nūc nūc que sum dñe uisitā
do purifica: ut uenies iesus xps: fili
us tuus: dñs noster: cū oibus sanctis: pa
tā sibi: in nobis inueniat mansionē. Qui
tecū uiuit et regnat in unitate spūs sancti
de⁹ p oīa secula scōz. *℟.* Amē. *Supra*
dicte oīones ant. et p oīs horas mō
quo supra: dñr. Ad matutinas Inuitat.
hymni: ant: psalmi: et usq ad lectiones
nō mutant: noni psalmi excepta antip. s.

Post pñ xgo. *℟.* In loco dñi ant angelus
dñi nūciauit marie: et pcepit de spū scto alla.

Lectio prima

Missus est angelus gabriel a deo in
ciuitatē gallilee: cui nomē nazaret:
ad xginē desponsatā uiro cui nomē erat
ioseph: de domo dauid: et nomen uirgis
maria. Et ingressus angelus ad eā dixit
Aue gĩa plena dñs tecū: bñdicta tu ī mu
lierib⁹. *℟.* Missus est gabriel angel⁹ ad ma
riā uirginē: desponsatā ioseph: nūciās ei xbu:
et expancit xgo de lōie: ne timeas maria iuē
sti grām apud dñm. Ecce pcpies: et pces: et uo
cabitur altissimi fili⁹. *✠* Dabit ei dñs de⁹ sedē
dauid pñs ei⁹: et regnabit in domo iacob ī eter
num. Ecce. *Lectio secunda*

Quē cū audisset turbata est ī sermo
ne ei⁹: et cogitabat qualis eēt ista sa
lutatio. Et ait angelus ei: ne timeas mari
a inuenisti grām apud deū: Ecce pcpies
in utero: et paries filiū: et uocabis nomē
ei⁹ iesū: hic erit magnus et fili⁹ altissimi uo
cabit⁹: et dabit illi dñs de⁹ sedē dauid pa
tris ei⁹: et regnabit ī domo iacob ī etnū:
et regnū ei⁹ nō erit finis. *℟.* Aue maria gĩa
plena dñs tecū: sps sanctus supueniet in te. *✠*
tus altissimi obūbrabit tibi: qd enī nascetur ex
te sanctū: uocabitur filius dei. *✠* Quō fiet isto
qm̄ uir nō cognosco. Et rñdēs angelus dixit
ei. Spiritus. *Lectio tertia.*

Ixit autē maria ad angelū. Quō si
et istud qm̄. uir non cognosco. Et
rñdēs angelus dixit ei. sps sanctus supue
niet in te: et uirt⁹ altissimi obūbrabit tibi:
iōqz: et qd nascet⁹ ex te sanctū uocabit⁹ fili

us dei. Et ecce elisabet cognata tua: et ip
sa cōcepit filiū in senectute sua: et hic mē
sis est sext⁹ illi que uocat⁹ sterilis: qz si erit
ipossibile apud deū oē uerbū: Dixit autē
maria: ecce ancilla dñi fiat mibi secūduz
uerbū tuū. *℟.* Suscipe xbu xgo maria qd
tibi a dño p angelū transmissū est: pcpies et pi
es deū piter et hominē: ut bñdicta dicaris iter
oēs mulieres. *✠* Paries qdē filiū: et uirgita
tis nō patieris detrimentū: efficiens grauida: et
eris semp mī itacta. Et bñdi. *℟.* Gloria. Inter
Ad laudes et p horas ant. Missus est ga
briel āgelus ad mariā xginē desponsatā ioseph
pñs. Dñs regna. *℟.* Cū reliqs ant Aue maria
gĩa plena dñs tecū: bñdicta tu ī mulierib⁹ alla
℟. Ne timeas maria inuenisti grām apd dñz
ecce cōcpies et pces filiū alla. *℟.* Dabit ei dñs
sedē dauid pñs eius: et regnabit ī eternū. *ant.*
Ecce ancilla dñi fiat mibi secūdu uerbū tuū.
Cap. Egreditur hymni. *✠* et psalmi p oēs
horas nō mutant: s; ut ant aduētū dñr: pñ
✠ sculos none et cōpletorij. *Ad bñ. ant.*
Spō scūs. Hec ant. et oīones ut supra in
uelp. dñr. Ad pñmā cap.

Ecce uirgo cōcpiet et piet filiū: et uo
cabit⁹ nomē ei⁹ emanuel: butiruz et
mel comedet: ut sciat rapbare malū: et e
ligere bonū. *Ad tertiā cap.* Egreditur. *ut*
supra in uelpis. Ad sextā capitulum.

Abit ei dñs deus sedez dauid pñs
eius: et regnabit in domo iacob ī
eternū: et regnū eius nō erit finis. *Ad no
nā cap.* Ecce uirgo cōcpiet. *ut supra. ✠.* An
gelus dñi nūciauit marie. *℟.* Et concepit de
spū scto. *Ad uelpas ant.* Missus est. *cū*
reliqs de laudib⁹ psal. cōfueti. Cap. Egre
dictur uirga. *Ad cōpletorij cap.* Ecce xgo
✠ Angelus dñi. *℟.* Et cōcepit. *supra. Ad*
nūc dimittis ant. Spō sanctus ut supra in
pñmis uelpis. *Notandū q a pñma die*
post octauā natiuitatis dñi usqz ad puri
ficationē officiū beate xgis sit eo modo
quo ante aduētū fieri cōfueuit: excepto
q ad oēs horas dñi hec oīo. Deus qui sa
lutis eterne. Additis etiā oīonib⁹ de aplis
et auis: ad oēs horas sicut supra scriptū ē
in officio ante aduētū. Ad hec subscrip
te ant. ad laudes ad uelpas et per horas

in officio ante aduentum. Ad hec supra
scripte anti. ad laudes. Ad uespas ⁊ per
horas dicuntur anti. **O** admirabile comerti
uz creator generis hūanū: aiātū corpus sumēs
de uirgine nati dignatus ē: ⁊ pcedēs hō sine
semie largitus est nobis suā deitatē. **a.** Quā
do natus es ineffabilē ex uirgine: tūc implete sunt
scripture. Sicut pluuia iuellus dīcedit: ut sal
uū faceres genus hūanū: te laudamus deus
nr. **a.** Rubū quē uiderat moyses i cōbustuz
cōseruatū agnouimus tuā laudabilē uirginita
tem: dei genitrix intecede p nobis. **a.** Berni
nauit radix iesse: orta est stella ex iacob: uirgo
pepit saluatorē: te laudamus deus nr. **a.** Ec
ce maria genuit nobis saluatorē: quem iōānes
uidēs: exclamauit dicens. Ecce agnus dei: ec
ce q tollit peccata mūdi: allā. **Ad bñ. a.** Adi
rabile mysteriū declarat hodie: inouat nature
Deus hō fact: id qd fuit pmasit: ⁊ qd non
erat assūpsit: nō cōmixtiōez passus: neqz diuisi
onē. **Ad magnū. ⁊ nūc dimittis anti.** Ma
gnū hereditatū mysteriū: templū dei factus est
uterus nesciens uirū: nō est pollutus ex ea car
nem assumens: oēs gentes uenient dicentes:
gloria tibi dñe. **Et sciendū est: qd ab oc
taua pasce usqz ad ascensionē beate uir
ginis officiū sit ut ante aduentū fieri con
sueuit. excepto qd ad bñdī magni. nūc
dimittis subsequēs dicis anti.** Regina celi
letare: allā. Quia quē meruisti portare: allā: re
surrexit sic dixit: allā. Ora pio nobis dñi: allā.
**Officiū in agenda mortuoz incipit. No
tandū qd officiū defunctorū scdm p sue
tudinē romane curie nō agitur qñcūqz
fuit nouē lectiōes: nec in uespis quartē se
rie maioris hebdomade: nec deinceps
usqz post octauā penteco. nec etiā in ues
peris añ uigiliā natiuitatis dñi: nisi p su
nere uel bñfactorib. In alijs uero dieb
⁊ tēporibus agit: ⁊ tūc uespe defunctorū
etiā si duplex festū eadē die fuerit dicunt
post uespas diei. Est tñ sciendū qd uespe
defunctorū nūqz dicuntur: nisi cū sequenti
die fuerit feriā uel festū triū lectionū. Ad
uespas absolute ichoatur anti. Placebo
dño in regiōe uiuoz. **ps. Dilxi. In fine. ⁊.**
Regē eternā dona eis dñe. ⁊. Et lux ppetua
luceat eis. Et sic per oēs psalmos in offi**

cio defunctorū dñi anti. Deu me: qz icolatus
mens prolōgatus ē. **ps. Ad dñm cū tribula.**
anti. Dñs custodit te ab oī malo: custodit ani
mā tuā dñs. **ps. Leuaui oculos. anti.** Si tū
qtates obfauaueris dñe: dñe qz sustinebit. **ps.**
Deprofundis. anti. Opa manū tuaz dñe: ne
despicias. **psal. Cōfitebor tibi dñe i toto cor**
de meo: qm. ⁊. Audiui uocē de celo dicentēz
mibi. ⁊. Beati mortui q in dño moriūt. Ad
mag. anti. Oñe qd dat mibi pat ad me ueni
et: ⁊ cū q uenit ad me nō eiciam foras. **Deinde**
Pat nr. Secreto dñi. Aduertendū ē qd
dieb serialib in uesperis uigil. triū lecti
onū siue nouē: qñ sine nota dicuntur: ⁊ in
laudib carūdē. Pr noster. cū psalmis ⁊
siculis ⁊ debitis orationibus flectis genib
dñi. In alijs uero dieb in officio defunc
torū genua nō flectuntur. Et ne nos idu
cas in tentationē. ⁊. Sz libera nos a malo.
psal. Lauda aīa mea dñm. In fine. ⁊. Re
gez eternā dona eis dñe. ⁊. Et lux perpetua
luceat eis. ⁊. A porta inferi. ⁊. Erue domie
aias eorum. ⁊. Regescent in pace. ⁊. Amē
⁊. Domie exaudi orationē meam. ⁊. Et da
mor meus ad te ueniat. ⁊. Dominus uobiscū
⁊. Et cum spiritu tuo. Deinde subscribe
tres orationes sub uno sine terminatur.
O Eus q inter aplicos sacerdotes fa
mulos tuos pōntificali seu sacerdo
tali fecisti dignitate uigere: psta quesum
ut eoz quoqz ppetuo aggregent cōsor
tio. **Oratio.**
O Eus uenie largitor ⁊ diuane salutis
amator quesum clementiaz tuā: ut
nūc cōgregatiōis sis ppinquos ⁊ bñfac
tores nros: q ex hoc seculo trāsierūt bea
ta maria semp uirgine intecede cū oib
sāctis tuis: ad ppetue beatitudinis pfor
tū puenire cōcedas. **Oratio.**
H Ideliū dens oīuz cōditor: ⁊ redēp
tor aiabus famulorūz famularūqz
tuaz remissionē cūctoꝝ tribue peccato
rū: ut indulgētiā qz sēp optauerūt pīs sup
plicationibus psequantur. Qui uiuis ⁊ re
gnas cū deo pte in unitate spūs sācti de
us: p oīa secula seculorū. **Amē. ⁊. Re**
quem eternaz. ⁊. Et lux. ⁊. Requiescant in
pace. ⁊. Amen. Ad matutinas absolute
D 2

Incipitur inuitato. Regē cui oīa uiuūt: ueni
te adoremus, **psal.** Venite. **In fine loco.**
Gloria pī, dī. Regem eternā dona eis dñe
Et lux ppetua luceat eis. **Inuitato. supra**
dictū cū suo psalmo nūq̃ nisi in crasti
no oīz sanctorū: aut cū finis fuerit pre
sens dī. Deinde immediate sequitur. In pri
mo noct. asit. Dirige domie deus meus in
aspectu tuo uia meā. **ps.** Verba mea. **a.** Cō
uertere domie et cripe aīam meā: qm̃ nō est in
morte q̃ memor sit tui. **ps.** Domie ne i furore
.j. a. Ne quādo rapiat ut leo aīaz meā: dum
nō ē q̃ redimat: neq̃ qui saluū faciat. **ps.** Do
mine deus meus. **a.** Porta inferi. **R.** Erue
domie aīas eoz. **Ps.** nī. **Secreto.** **a.** Et ne
nos. **R.** S; libera. **Lector tūc absolute le**
ctionē incipit: et candelas terminat sine. Tu
aut. Et sic in officio defunctorū oīs lecti
ones legūtur. Lectio prima.

PArce mihi dñe: nihil cū sunt dies
mei. Quid ē hō q̃ magnificas eū:
aut qd̃ apponit erga eū cor tuū. Usitas
eū diluculo: et subito pbās illū. usq̃quo
nō parcis mihi nec dimittis me ut glutia
saluā meā. Peccaui. Quid faciā tibi o
custos hoīum: Quare posuisti me pra
riū tibi: et factus suz mihi metipi grauis.
Cur nō tollis peccatū meū: et quare nō
aufers iniquitatē meāz. Ecce nūc in pulue
re dormiā: et si mae me quesieris nī s; sista
R. Credo qd̃ redēptor meus uiuit: et i nouissi
mo die d̃ terra surreturus sū. Et in carne mea
uidebo deū saluatōrē meū. **a.** Quē uisur' suz
ego ipe et nō alius: et oculi mei aspecturi sunt.
Et in carne. **Lectio secunda.**

AEdet aīam meā uite mee: dimittaz
aduersuz me eloqū meū: loquar in
amaritudine aīe mee: dicā deo noli me p
denare. Indica mihi cur me ita iudices.
Nūqd̃ bonū tibi uidet si calumniēris et
opprimas me opus manūū tuaz: et con
siliū impiorū adiunēs. Nūqd̃ oculi tibi
carnei sūt: aut sicut uidet hō: et tu uides.
Nūqd̃ sicut dies homis dies tui: et anni
tui sicut hūana sūt tēpora: ut queras inī
q̃tatē meā: et peccatū meum scruteris. Et
scias quia nihil impium fecerim: cum sit
nemo qui de manu tua possit eruerē.

R. Qui lazari resuscitasti a monumēto fetidū
Tu eis dñe dona regē et locū indulgētie. **a.**
Qui uēturus es iudicare uiuos et mortuos: et
seculū p ignē. Tu eis. **Lectio tertia.**

MAnus tue dñe fecerūt me: et plasma
uerūt me totū in circuitu: et sic repē
te p̃cipitas me. Admēto queso qd̃ sicut
lutū feceris me: et in puluere reduces me
nōne sicut lac mulxisti me: et sicut caseuz
me coagulasti. Pelle et carnibus uestisti
me: ossibus et nervis compegisti me. Vi
tam et misericordiam tribuisti mihi: Et
uisitatio tua custodiuit spiritum meum.

R. Dñe qm̃ ueneris iudicare terrā: ubi me ab
scondā a uultu ire tue. Quia peccaui nimis in
uita mea. **a.** Cōmissa mea pauisco: et aī te eru
besco: dum ueneris iudicare noli me p̃denare.
Quia. **a.** Regem eternā dona eis dñe: et lux
ppetua luceat eis. **In uita. In secūdo noct.**
In loco pascue ibi me collocauit. **ps.** Dñs re
git me. **asit.** Delicta iuuentutis mee. et ignorā
tias meas: ne memineris dñe. **ps.** Ad te dñe
leua. **a.** Credo uidere bona dñi: in terra uiuē
tiū. **ps.** Dñs illū. **a.** Colloce eos dñs cum
principibus. **R.** Cū principibus ppli sui.

Lectio quarta.
R. Esponde mihi quantas habeo ini
quitates et peccata: scelera mea et
delicta ostende mihi: cur faciē tuā absco
dis et arbitraris me inimicū tuū: Cōtra
folium qd̃ a uento rapitur ostendis potē
tiam tuam: et stipulā siccā persequeris.
Scribis enim contra me amaritudines:
et consumere me uis peccatis adolescen
tie mee. Posuisti in neruo pedem meū:
et obseruasti omnes semitas meas: et uel
tigia pedum meorum considerasti. Qui
quasi putredo consumendus sum: et qua
si uestimentum quod cōmeditur a tineā.
R. Admēto mei deus: qz uēus ē uita mea
Nec aspiciet me uisus homis. **a.** Deprofun
dis clamaui ad te dñe: dñe exaudi uocē meā.
Nec. **Lectio quinta.**

Homo nat' de muliere breuī uiuēs
tempore repletus multis miserijs.
Qui quasi flos egreditur: et cōteritur: et
fugit uelut umbra: et nūq̃ in eodem sta
tu pm̃āct. et dignū ducis sup̃ bul' scemōi

aspice oculos tuos: et adducere eum tecum in iudicio. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? Nonne tu qui solus es: breues dies hominis sunt: numerus mensium eius apud te est. Constituissemus terminos eius qui preteriri non poterit. Recede ergo paululum ab eo ut quiescat: donec aptata ueniat: et sicut mercenarius dies eius. *R.*

Deum me dñe: quia peccavi nimis in uita mea: quod faciam miser: ubi fugiam: nisi ad te deus meus. *Adi.* ferere mei dum ueneris in nouissimo die. *A.* Alia mea turbata est ualde: sed tu domine succurre mihi. *Miserere.* *Lectio sexta.*

Quis mihi hoc tribuat: ut in inferno protegas me: et abscondas me donec pretereat furor tuus: et constituas mihi terminum in quo recorderis mei? Putasne mortuus homo rursus uiuat? Luctus diebus quibus nunc milito expecto: donec ueniat inuitatio mea. Vocabis me et ego respondebo tibi: opus manuum tuarum porriges dexteras: tu quod egredi meos diuinaueras: sed propter peccata mea. *R.*

Ne recorderis peccata mea domine. Dum ueneris iudicare secundum per ignem. *A.* Dirige domine deus meus: in conspectu tuo uiam meam. Dum ueneris. *R.*

Regem eternam. Dum ueneris. *In hunc uoc.*

Complaceat tibi domine ut eripias me: ad adiuvandum me festina. *ps.* Expectas. *A.* Sana domine animam meam: quia peccavi tibi. *ps.* Beatus qui intelligit. *A.* Sitiuit anima mea ad deum uiuum: quando ueneris: et apparebo animam faciem domini. *ps.* Quod admodum. *A.*

Ne tradas bestiis animas constitutas tibi. *R.*

Lectio septima.

Spiritus meus attenuabitur: dies mei abbreviabitur: et solum mihi superest sepius. Non peccavi: et in amaritudinibus moratur oculus meus: libera me domine et pone me iuxta te: et cuius uis manuum pugnet pro me. Dies mei transierunt: cogitationes mee dissipate sunt torquentes cor meum. Noctem uertit in diem: et rursus post tenebras spero lucem. Si sustinuerio inferni domum mea est: et in tenebris stravi lectulum meum. Putredini dixi. Propter me es: mater mea: et soror mea uermibus. Ubi est ergo nunc consolatio mea: et patientia mea? Tu es domine deus meus. *R.* Peccantem me quotidie: et non me penitetis;

timor mortis perturbat me. Quia in inferno nulla est redemptio: miserere mei deus et salua me.

A. Deus in nomine tuo saluum me fac: et in uirtute tua libera me. *Quia.* *Lectio octaua.*

Pos meum: et derelicta sunt terminus labia circa dentes meos. Misereamini mei: misereamini mei saltem uos amici mei: quia manus domini tetigit me. Quare persequimini me sicut deus: et carnibus meis saturamini: quis mihi tribuat ut scribatur sermones mei: quis mihi det ut exaretur in libro stilo ferreo aut plumbi lamina: uel celte sculpani in silice? Scio enim quod redemptor meus uiuit: et in nouissimo die de terra surrecturus sum: et rursus circudabor pelle mea. et in carne mea uidebo deum saluatorem meum: Quod uisurus sum ego ipse: et oculi mei conspecturi sunt et non alius. Reposita est hec spes mea in sinu meo.

R. Domine finem actum meum noli me iudicare: nihil dignum in conspectu tuo egredi: ideo deprecor maiestatem tuam. Et tu deus deleas iniquitatem meam. *A.*

Amplius laua me domine ab iniquitate mea: et a delicto meo munda me. Et tu. *Lectio nona.*

Quare de uulua eduxisti me. Qui utinam somptus essem: ne oculus me uideret: fuisset quasi quod non essem de uero translatum ad tumultum. Numquid non paucitas dierum meorum finitur breui. Dimitte me ergo ut plangam paululum dolorem meum: ante quam uadam et non reuertar ad terram tenebrosam: et optam mortis caliginem. Terram miserie et tenebrarum: ubi umbra mortis et nullus ordo: sed sempiternus horror inhabitat.

R. Libera me domine de uisibus inferni: qui portas creas confregisti: et uisitasti infernum: et dedisti eis lumen ut uideret te: Qui erat in penis tenebrarum. *A.* Clamantes et dicentes. Aduenisti redemptor noster. Qui erat. *A.* Regem eternam: Qui erat. *Supradictum.*

R. in loco suo cuius sit per defunctis in seculis diebus: et in uigilia trinum et nouem lectionum terminum modo de fine nota.

R. Libera me domine de morte eterna in die illa tremenda. Qui celi mouendi sunt: et terra. Dum ueneris iudicare seculum per ignem. *A.* Tremens factus sum ego. et timeo dum discussio uenerit: atque uentura ira. *Repetitur.* Qui celi.

B.

ad locū ubi infirmus iacet: sacerdos igredietur
dicat. Pax huic domui. Et omnes habitantes
in ea. Deinde sacerdos ad egrotum ac
cedat: et in modum crucis cum aqua benedicta
aspargat. et postea domum dicendo. Asparges
me. ps. Misere mei deus. Et Gloria patri. Et
Sicut erat. Et repetit. Asparges me domine. De
inde immediate infirmus adoret: et crucem deos
cule: et dicat. Confiteor deo omnipotenti. Facta
professione sacerdos dicat hanc orationem. oratio.

Domine iesus christe qui dixisti discipulis
tuis: quicumque ligaveritis super terram
erunt ligata et in celo: et quicumque solueritis
super terram erunt soluta et in celo: de quorum nu
mero quis indignos nos evoluit: ipse te
absolvat per misterium nomen ab omnibus peccatis
tuis: quicumque cogitatio: locutio: operatio
negligenter egisti: et anxius peccatorum abso
luti: producere dignetur ad regna celorum: qui
cum patre et spiritu sancto vivit et regnat in secula se
culorum. Amen. Postea sacerdos de
iuncto corpore domini de calice: et infirmus ado
rans dicat semel tantum. Domine non sum
dignus: ut intres sub tectum meum: sed tantum
dic verbo: et sanabitur anima mea. Deinde sacer
dos tradens eucharistiam dicat. Accipe frat
er: uti corpus christi: qui te custodiat ab hoste
maligno: et producat ad vitam eternam. Amen.

Postea digitos super calicem cum vino et aqua
abluit: et infirmo propieter nihil dicens: supposito
autem vino dicat sacerdos. Dominus vobiscum
Et cum spiritu tuo. Oratio.

Omnis sancte pater omnipotens eterne deus: te
fideliter deprecamur: ut accipienti fratri
nostro sacro sanctum corpus domini nostri iesu christi filij
tui: tam corpori quam anime propitius ad remedium sem
piternum. per eundem christum. d. n. Amen. Huius
pactis eo ordine quo venerunt filii ad eccle
siam reuertantur: dicentes psalmum. Misere
mei deus. Ad extreme unctionis faciem ordo.
In primis capana pulset capiti: et fratres
qui possunt ad ecclesiam perveniant: quibus congrega
tis et sacerdote cum ministris ut supra premissis
accipiat sacerdos plebem sanctam: deinde pec
catum psalmum dicentes. Misere mei deus. Eo
ordine quo supra in cōione infirmorum bitum
est. Cum autem pervenerit ad locum ubi iacet
infirmus: sacerdos intrans dicat. Pax huic

domui. Et omnibus habitantibus in ea. Deinde
stans ante egrotum dicat. Adiutorium nomen in
nomine domini. Qui fecit celum et terram. Dominus vo
biscum. Et cum spiritu tuo. Oratio.

Introeat domine iesu christe domum hanc
sub nostre humilitatis ingressu: eterna felici
tatis: divina prosperitas: serena leticia: caritas
fructuosa: sanitas sempiterna: effugiat ex hoc
loco accessus demonum: assint angeli pacis
domumque hanc deferat effugata discordia:
magnifica domine super nos nomen sanctum tuum:
et benedic. nostre conversationi: sanctifica. nostre
humilitatis ingressum: qui sanctus et pater es: et per
manes cum patre et spiritu sancto in secula seculorum.
Amen. Oratio.

Remota et deprecamur dominum nomen iesum
christum: uti benedicendo. benedicat hoc
tabernaculum: et omnes habitantes in eo: et det eis
angelum bonum custodem: faciatque eos sibi ser
uire ad considerandum mirabilia de lege sua:
auertat ab eis omnes contrarias potestates: et
reipiat eos ab omni formidine: et ab omni perturba
tione: ac sanos in hoc tabernaculo custodire
dignetur: qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat
in secula seculorum. Amen. Oratio.

Audi nos domine sancte pater omnipotens eter
ne deus: et mittere digneris sanctum ange
lum tuum de celo: qui custodiat: foueat: protegat:
visitet atque defendat: omnes habitantes in hoc
bitaculo per christum. d. n. Amen. Deinde
in modum crucis domum aspargat aqua ben
dicta: dicendo autem. Asparges me domine. ps. Adi
serere. Et Gloria patri. Et Sicut erat. Et repe
tit autem. Asparges me domine. Deinde immediate
egrotus dicat. Confiteor. Quo dicto omnes sa
cerdotes assistentes sibi cum absoluant: et ex tunc
clerici assistentes septem psalmos penitenciales
cum letaniis legendo dicant. Sacerdos autem
dum illi legunt iuncto pollice absolute dicat.

In nomine patris: et filij: et spiritus sancti: extin
guat in te omnes vires diaboli: per imposi
tionem manuum nostrarum: imo per invocationem omnium
sanctorum angelorum: archangelorum: patriarcharum
prophetarum apostolorum: martyrum: confessorum: vir
ginum: atque omnium sanctorum. Amen. Quo
dicto signum faciat crucis de oleo sancto: in
egroti corpore septem in locis subscriptis
propria oratione dicendo: ad unamquamque

crucem. *Ad oculos. ⁊.*

Per istā sanctā unctionē: ⁊ suā piissimam misericordiā peat tibi dñs quicqd oculoꝝ uitio deliquisti. *R. amen. Adister uero tergit locū inuentū: cū stupa reponēs eā in uase mundo: ⁊ sic sit singulis locis in unctionis. Ad aures. ⁊.*

Per istā sanctā unctionē ⁊ suā piissimā misericordiā peat tibi dñs quicqd aurū uitio deliquisti. *R. amē. Ad nares. ⁊.*

Per istā sanctā unctionē ⁊ suā piissimā misericordiā peat tibi dñs quicqd nariū uitio deliquisti. *R. amen. Ad os. ⁊.*

Per istā sanctā unctionē ⁊ suā piissimā misericordiā peat tibi dñs quicqd lingue uel oris uitio deliquisti. *R. amē. Ad manū. ⁊.*

Per istā sanctā unctionē ⁊ suā piissimā misericordiā peat tibi dñs quicqd tactus uitio deliquisti. *R. amen. Ad pedes. ⁊.*

Per istā sanctā unctionē ⁊ suā piissimā misericordiā peat tibi dñs quicqd incessus uitio deliquisti. *R. amē. Ad lumbos. ⁊.*

Per istā sanctā unctionē ⁊ suā piissimā misericordiā peat tibi dñs: quicqd liboꝝ seu uitio carnis deliquisti. *R. amen. Quib⁹*

peractis omnib⁹ ⁊ a clericis psalmis lectis ⁊ letanijs: sacerdos dicat Kyriel. chri. kyriel. ⁊. n. Secreto ⁊. Et ne nos. R.

Sed libera. ⁊. Saluū fac seruū tuū. R. Deus meus sperantē in te. ⁊. Mitte ei dñe auxilium de sancto. R. Et de sion tuere eum. ⁊.

Esto ei dñe turris fortitudinis. R. A facie inimici. ⁊. Nihil proficiat inimicus in eo. R. Et filius iniquitatis nō apponat nocere ei. ⁊. Domine exaudi. R. Et clamor. ⁊. Dñs uobiscū. R. Et cum. Oratio.

Omine deus qui p aplm tuū locutus es: infirmat qd in uobis iducat p̄bros ecclesie: ⁊ orient sup eum: ungentes cū oleo sancto in noie dñi: ⁊ oratio si dei saluabit infirmū: ⁊ alleuabit euz dñs ⁊ si in peccatis sit dimittetur ei: cura que sumus redēptor n̄r: gratia spiritus sancti lāguores istius infirmī: ⁊ sua sana uulnera: ei⁹qz peccata dimitte atqz dolores cūctos cordis ⁊ corporis ab eo expelle: plenāqz ei interius exterius sanitatē misericorditer redde: ut ope misericordie tue adiutus ad pristina repetur officia. Qui

cū patre ⁊ eodē spiritu sancto uiuis ⁊ regnas in secula seculorū. *R. Amen. Oratio.*

Respice quesum⁹ dñe famulū tuum. *A. in infirmitate sui corporis fatiscet: ⁊ aiam refoue quā creasti: ut castigatōib⁹ emūdat⁹ se sentiat tua medicina saluatū: p chri. d. n. R. Amen. Oratio.*

Omine scie pat̄ dīpotēs eīne deus: q bñdictionis tue gratiā egri⁹ ifundendo corporib⁹ facturā tuāz multiplici pietate custodis: ad inuocationēz tui nominis benignus assiste: ut famulū tuum ab egritudine liberatū: ⁊ sanitati donatū dextera tua erigas: uirtute confirmet: potestate tuearis: ⁊ ecclesie tue sanctisqz altaribus tuis cum omni desiderata prosperitate restituas: per christum dominū nostrum. *Oratio.*

Omin⁹ iesus xps apd te sit: ut te dīcedat. ita te sit ut te ificiat circa te sit ut te pseruet: aī te sit: ut te deducat. p te sit: ut custodiat. si te sit: ut te bñdicat. ⁊.

Qui in trinitate perfecta uiuit ⁊ regnat in secula seculorum. R. amen. Et post hec stupa in ignē proiciat. Idis perfectis eo quo uenerant ordine simul ad ecclesiaz reddeant. Cruce tamen coram infirmo remanente.

Ad officiū cōmendationis aīc egrotātis ordo. Primo fiat letanie breues in hūc modum.

Kyriel. chri. kyriel.

Sancta maria ora pro eo.

Omnes sancti angeli ⁊ archāgeli orate pro eo.

Sancte abel ora pro eo.

Omnis chorus iustorū orate pro eo.

Sancte abraam ora pro eo.

Sancte ioannes baptista ora pro eo.

Omnes sancti patriarche ⁊ prophete orate pro eo.

Sancte petre ora pro eo.

Sancte paulē: ora pro eo.

Sancte andrea: ora pro eo.

Omnes sancti apli ⁊ euangeliste: orate pro eo.

Omnes sancti innocentes: orate p eo.

Sancte stephane: ora pro eo.

Omnes sancti martyres: orate pro eo.

Sancte siluester: ora pro eo.

Omnes sancti pontifices et confessores:
orate pro eo.

Sancte benedictus: ora pro eo.

Sancte franciscus: ora pro eo.

Omnes sancti moachi et heremite: ora

Sancta lucia: ora pro eo. te pro eo.

Sancta agnes: ora pro eo.

Omnes sancte uirgines: orate pro eo.

Omnes sancti et sancte dei: intercedite
pro eo.

Propitius esto: parce ei domine.

Propitius esto: libera eum domine.

Ab ira tua: libera eum domine.

A mala morte: libera eum domine.

A periculo mortis: libera eum domine.

A potestate diaboli: libera eum domine.

A b omni malo: libera eum domine.

Per aduentum tuum libera eum domine.

Per natiuitatem tuam: libera eum domine.

Per baptismum et scilicet ieiunium tuum: libe

ra eum domine.

Per scilicet crucem tuam: libera eum domine.

Per mortem et sepulturam tuam: libera eum domine.

Per gloriosam resurrectionem tuam: libera eum domine.

Per admirabilem ascensionem tuam: libera
eum domine.

Per gratiam spiritus sancti: libera eum domine.

In die iudicii: libera eum domine.

Peccatores: terrogamus audi nos.

Vt ei parceas: terrogamus audi nos.

Kyrieleyson. chrisi. kyrieleyson.

**Deinde cum egrotas et uicinus mortis: et cum
iam in agone sui exitus anima anxiosa iussu
fuerit: dicantur subscriptae orationes.**

Proficiscere anima christiana de hoc mundo
in nomine dei patris omnipotentis qui te creauit. In
nomine iesu christi filii dei uiui: qui pro te passus est.
In nomine spiritus sancti qui in te effusus est. In nomine
angelorum et archangelorum. In nomine throno
rum et dominationum. In nomine principum et po
testatum. In nomine cherubim et seraphim. In
nomine patriarcharum et prophetarum. In nomine sac
torum apostolorum. In nomine sanctorum martyrum et
confessorum. In nomine sanctorum moachorum et here
mitarum. In nomine uirginum et omnium sanctorum et
sanctarum dei: bodie sit in pace locus tuus: et bina
tio tua sit in sancta sion. pro christi. d. n. **R.** amen.

Quus misericors deus clemens. **oro**

deus qui secundum multitudinem miserationum tu
arum peccata peccatorum deleas: et peccatorum criminum
culpas uicem remissionis euacuas: respice
propitius super hunc famulum tuum. **M.** et remissio
ne sibi omnium peccatorum suorum tota cordis confes
sione poscente deprecatur exaudi: renoua in eo
piissime per quicquid frena fragilitate corrup
ti: uel quicquid fraude diabolica uiolatum est:
et unitati corporis ecclesie membrum redemptionis
nunc annecte. miserere domine gemituum: misere
re lachrymarum eius: et non habere fiduciam nisi in
tua misericordia ad tue faciem reconciliationis admit
te: pro christi. d. n. **R.** amen. **oratio.**

Quoniam deus omnipotens deo fratres caris
sime: et ei cuius es creatura committor:
ut cum humanitatis debitum morte iterum ueniente
pulsaueris ad auctorem tuum: qui te de limbo terre
formauerat in uertaribus: egrediens itaque a facie
me de corpore: splendor angelorum celis occur
rat: iudex apostolorum tibi senatus occurrat. La
udatores tibi martyrum triumphatores exercitus
obuiet: liliata rutilantium te confessorum turma
circundet. Iubilantium uirginum te chorus exci
piat: et beatus petrus in sinu patriarcharum te popu
lus asstrigat. Aditis atque festinus iesu christi
tibi aspectus appareat qui te iter assistentes sibi
iungit iterum discernat. Ignosce deus quod hor
ret in tenebris. quod stridet in flammis: quod cruci
at in tormentis. Cedat tibi tetrum sathanas
cum satellitibus suis in aduentu tuo te committam
tibi angelus protegat atque in fine noctis cha
os in matrem diffugiat: exurgat deus et dissipet
inimici eius: et fugiat qui oderunt eum a facie eius:
sic deficiat fumus deficiat: sic fluat cera a facie
ignis: sic peccata peccatores a facie dei: et iusti et
pulchri et exultet in conspectu dei: confidat igitur et
erubescat omnes tartaree legiones: et ministri sa
thane iter tuum impedire non audeant: libet te a
cruciatu christi qui pro te crucifixus est. liberet te a
morte christi qui pro te morti dignatus est: constituat
te christi filium dei uiuum intra paradisi amica uirginita
infantes suas te uerum ille pastor agnoscat:
ille ab omnibus peccatis tuis te absoluat: atque
ad dexteram suam in electorum suorum te for
te constituat redemptorem tuum facie ad fa
ciem uideas: et patris semper assistens manifestum
matris oculis aspicias ueritatem. Constitui
tus igitur in agmina beatorum prelatum diuini

ne dulcedine patiaris i secula seclor. **R.**

Amen. Oratio.

Suscipe dñe seruū tuū i locū spāde
sibi saluatiōis mīa tua. **R. Amen.**
Liba dñe aīaz serui tui ex oībus picul' in
fernoꝝ ⁊ d' laqueis pēaz: ⁊ ex oīb' tribu
latiōib'. **R. Amen.** Liba dñe aīaz serui tui
sicut libasti Enoch: ⁊ Melchī de cōi mor
te mūdi. **R. Amen.** Liba dñe aīaz serui tui
sicut libasti noe de diluuiō. **R. Amen.** Li
bera dñe aīaz serui tui: sic libasti Abraaz
de ur caldeor. **R. Amen.** Liba dñe aīaz
serui tui: sicut libasti Job de passiōib' su
is. **R. Amen.** Liba dñe aīam serui tui: sic
libasti Isaac de hostia: ⁊ de māu pīs sui
Abrae. **R. Amen.** Liba dñe aīaz serui tui
sicut libasti Loth de sodomis ⁊ de flam
ma ignis. **R. Amen.** Liba dñe aīaz serui
tui: sicut libasti Moysen d' māu pharao
nis regis egyptioꝝ. **R. Amen.** Liba dñe
aīaz serui tui: sicut libasti danielē de lacu
leonū. **R. Amen.** Liba dñe aīaz serui tui
sicut libasti tres pueros de camio ignis
ardētis: ⁊ de manu regis iniq. **R. Amen.**
Liba dñe aīaz serui tui: sicut libasti Su
fannā de falso crimie. **R. Amen.** Libera
dñe aīaz serui tui: sicut libasti Dauid de
māu regis Saul: ⁊ d' māu golie. **R. Amen.**
Liba dñe aīaz serui tui: sicut libasti Pe
trū ⁊ Paulū de carcerib'. **R. Amen.** Et si
cut beatissimā teclā uirginē ⁊ martyrem
tuā de trib' tormētis atrocissimis libasti
sic libare digneris aīaz serui tui hui': ⁊ te
cū facias i bonis gaudere celestibus. **R.**
Amen. Oratio.

Commēdam' tibi dñe aīam famulū
tui. **A.** pcamurq; te iesu xpe salua
tor mūdi: ut ppē quā ad trā misericordiē
descēdisti pīarchaz tuor sinib' i sinuare
nō renuas. Agnosce dñe creaturā tuam
ñ ex dijs aliēis creatā: s; a te solo deo ui
uo ⁊ uero: q; ñ ē ali' d's pter te: ⁊ ñ ē sedꝝ
opa tua. Letifica dñe aīaz eius i p'spectu
tuo: ⁊ ne memieris iniquitatū ei' antiquaz
⁊ ebrietatū quas suscitauit furor siue fer
uor mali desiderij: s; eiz peccauerit: tñ pa
trē ⁊ filiū ⁊ spūm scām ñ negauit: s; credi
dit ⁊ celū dei in se hūit: ⁊ deū q fecit oīa

adorauit. **R. Amen. Oratio.**

O Electa iuuentutis ⁊ ignorātiās eius
quesum' ne memieris dñe: s; scdm
magnā misericordiā tuā memor esto illi'
in glā claritatis tue: apīat ei celi: collectē
ei anglī: in regnū tuū dñe seruū tuū susci
pe: suscipiat eū scs michael archāgelus
dī q militie celestis meruit pīcipatu. Ve
niat illi obuiā scī āgeli dei: ⁊ pducāt eū
in ciuitatē celestē ierusalē: suscipiat eū be
atus Pet' apls cui a deo clauēs regni
celestis tradite sūt. Adiuuet te scs Paul'
q dign' fuit eē uas electōis: iūcedat p eo
scs Joānes elect' dei apls: cui reuelata
sūt secreta celestia: orēt p eo oēs scī apli:
qbus a dño data ē potestas ligandī atq;
soluēdi: iūcedāt p eo oēs scī dei q p xpi
noīe i hoc seclō tormenta sustinuerūt: ut
uiculis carnis exutus pūēre mereat ad
glorīaz regni celestis pstante dño nostro
iesu christo. Qui cum patre ⁊ spiritu san
cto uiuit ⁊ regnat i seclā seclor. **R. Amen.**
Si adhuc aīa anxiat dicat. ij. psal. Cōfite
mini dño. Beati imaculati. Ad dñm cū trib.
Egressa aut aīa dicat hoc R. Subuēte sū
cti dei occurrite āgeli dñi: suscipietes aīaz eius
offerētes eā i p'spectu altissimī. **R.** Suscipiat te
christ' q uocauit te: ⁊ i sinu abrae āgli deducāt
te suscipietes. **R. Regē. R.** Et lux offerētes.
Postea. kyl. chl. kyl. p dñi. **Secreto R.**
Et ne nos. **R.** S; liba. **R.** Regē etnā. **R.** Et
lux ppetua. **R.** A porta iher. **R.** Erue dñe aīaz
eius. **R.** Regēcat i pace. **R. Amen. R.** Dñe ex
audi. **R.** Et clamor. **R.** Dñs uob. **R.** Et cum
spiritu tuo. **Oratio.** mīa tui dñe aīa tui mīa
Tibi dñe pīdaz' aīaz famli tui. **A.**
ut defūct' seclō tibi uiuat: ⁊ q p fra
gilitatē mūdane puerlatōis peccata pmi
sit: tu uenia misericordissime pietatis ab
sterge: per christū dñm nostrū. **R. Amen.**
**Deinde fratres qbus pceptū fuerit la
uent corpus eius: postea iduāt eū tunica
cingulo ac alijs indumētis: ⁊ cum ponāt
in feretro: cooplatq; ⁊ ex mādato maio
ris oīb' circūcirca feretrū stātib'. Sacer
dos icipiat absolute.** kyl. chl. kyl. p dñi.
Secreto R. Et ne nos. **R.** Sed libera. **R.**
In memoria etnā erit iustus **R.** Ab auditiōe

401
mala nō timebit. *Ps.* Ne tradas bestiis animam
pitentem tibi. *R.* Et animas pauperis tui ne
obliviscaris in finem. *Ps.* Non intres in iudiciū
cum seruo tuo domine. *R.* Quia non iustifica-
bitur in spectu tuo oīs uiuēs. *Ps.* A porta iheri-
salem. *R.* Erue domine animam eius. *Ps.* Regescat in pace.
R. Amen. *Ps.* Domine exaudi. *R.* Et clamor. *Ps.*
Domine uobiscū. *R.* Et cū spiritu tuo. *Oratio.*

Suscipe domine animam famuli tui. *Ps.* qz
de ergastulo huius seculi uocare di-
gnatus es: et libera eā de locis penarū: ut
getis ac lucis eterne beatitudine pfruat:
et inī factos et electos tuos in resurrectionis
gloria resuscitari mereat: p̄ christū dñm
nrm. *R.* Amen. *Deinde fratres eleuato
funere ad ecclesiam portet. Cantando una
hoc R.* Subuenite sancti dei: Suscipi: regem.
offerre. *Ut supra corpore in ecclesia dposito
et fratribus de more p̄patis ad uigilias cā
tādas. duo ex ijs absolute incipiat iuita.
Regē cui oīa uiuūt. Venite adorem. Ps. Ve-
nite. Et solēnt cantāt totā uigil. cū nouē
psal. et nouē lectiōib. Inītm sacerdos in-
dutus cū mīstris mīsalib. idumētis mī-
sam solēnt cantet ordine seruato: dūmō
tēp. comodū fuerit. Qua finita sacerdos
sine casula cū mīstris. subdiacono. crucē
gerēte. Reliquis fratribus debito ordine ser-
uato. pcedētib. cū lūinarib. et icenso: stā-
tibz ac in modū rote feretrū circūdā-
tib. Sacerdos aut stās eregiōe pedū de-
functi: absolute in tono orōnis misse ora-
tionem tunc incipiat. *Oratio.**

Non intres in iudiciū cū seruo tuo do-
mine: qz nullus apud te iustificabit
hōmī p̄te oīuz peccatorū ei tribuatur re-
missio: n̄ ergo cū quesum⁹ tua iudicialis
sētia p̄mat: quē tibi uera supplicatio fidei
christiane comedat: s; grā tua illi succur-
rere mereat euadere iudiciū ultōis: q dū
uiueret insignitus ē signaculo sacte trinita-
tis: q ui. et reg. deus p oīa se. se. *R.* Amen.
Postea cātor incipiat *R.* Subuenite sancti
dei. cū x̄i. suis. Et dū p̄dictū *R.* cātat sa-
cerdos aqua b̄ndicta asp̄get: et icēset cor-
p⁹ finito *R.* Dicat a cātorib. Kyrie. chri.
kyrie. Deinde sacerdos dicat antāub. alta
uoce. *Ps.* n̄. Et oēs sub silentio dicant

Ps. n̄. *Deinde R.* Et ne nos. *R.* Sed li-
be. *Ps.* Domine uobiscū. *R.* Et cū spiritu. *Oratio.*

Oeus cui oīa uiuūt et cui non peunt
moriēdo corpora n̄a: s; mutāt in me-
lius: te supplices deprecamur: ut suscipi ui-
beas aīaz famuli tui. *Ps.* p̄ man⁹ sc̄oꝝ an-
geloz tuoz deducēdā in sinū amici tui
Abrahe p̄iarche: resuscitandā qz in nouissi-
mo iudicio magni die: et q̄qd. uitioꝝ di-
abolo fallēte p̄traxit: tu p̄i⁹ et misericors
abluas idulgēdo: p̄ chri. d. n. *R.* Amen.

Finis oratione cantor incipiat R.

Ne recorderis peccata mea domine. Dū uene-
ris iudicare seculū p ignē. *Ps.* Dirige domine de-
meus in spectu tuo uia meā. Dū ue. Regē ei.
nam: Et lux. Dū ue. *Et dū R.* cātat sacer-
dos asp̄get et incenset ut supra: et iā finito
a cantoribus dicat. Kyrie. chri. kyrie. *Et sacer-
dos dicat ut paulo ant. Ps.* n̄. *Et ne
nos. R.* Sed libera. *Ps.* Domine uobiscū. *R.* Et
cū spiritu tuo. *Oratio.*

Ale domine quesum⁹ hāc cū seruo tuo
defuncto mīam. ut factorū suoz in pe-
nis n̄ recipiat uicē: q tuā in uotis tenuit uo-
lūtātē: ut sicut hic uera fides iūxit fidelīū
turmis: ita illic cū tua miseratio societ an-
gelicis choris: p̄ chri. d. n. *R.* Amen. *Fi-
nis oratione cantor statim incipiat.*

R. Libera me domine de morte eterna in die illa
tremēda. Quā celi mouēdi sūt et terra. Dum ue-
neris iudicare seculū p ignē. *Ps.* Tremens fac-
tus sum ego et timeo dū discussio. uenerit atqz
uentura ira: Quā celi. *Ps.* Dies illa dies ire ca-
lamitatis et miserie. dies magna et amara ualō
Dū ue. *Ps.* Regēz eternā. Et lux p̄pe. *Et re-
penit. Libera me domine. Et dū R.* cātat: sacer-
dos asp̄gat et icēset: ut supra corp⁹ defuncti
Quo finito a cātorib. dicat. kyrie. chri. kyrie
deide sacerdos alta uoce ut p̄i⁹ dicat. p̄
n̄. *Et ne nos. R.* S; liba. *Ps.* Regē eternā.
R. Et lux p̄petua. *Ps.* A porta iheri. *R.* Erue
domine animam eius. *Ps.* Regescat in pace. *R.* Amē.
Ps. Domine exaudi orōnē meā. *R.* Et clamor me⁹
ad te ueniat. *Ps.* Domine uobiscū. *R.* Et cū sp̄ri-
tu tuo. *Oratio.*

Absolue quesumus domine aīaz famu-
li tui. *Ps.* ut defunctus seculo tibi ui-
uat: et peccata que p fragilitatē carnis bu-

mana puerfatiōe cōmiserit: tu uenia miseri
cordissime pietatis absterge: p christum
dñm nrm. *R. Amē. Finita orone: maior
fratrib' pcepit ut feretru accipiāt. ij. autēz
tollētes funius ad tumulū efferunt in fea
dū efferi. cātores has subsequētes icipiūt
antiphōas. In padisuz deducāt te angelū: in
tuo aduētū: suscipiāt te martyres: pducāt te in
ciuitatē sanctā ierusalē. *Alia. R. Chorus age
lorū te suscipiat: et cū lazaro quodā paupe eter
naz hēas regē. Cū aut puerit ad tumu
lum. Sacerdos cūz feretro stet iuxta tu
mulū: et finitis anti. ipse absolute hanc i
cipiat orationem. *Oratio.***

O Eus q fūdisti terrā. formasti celos
q loca siderib' stabilita fixisti: q ca
ptiuū laqueo mortis hoiez lauacri ablu
tiōe repasti: q sepultos Abrahā: et Jacob
in spelūca duplici: in libro uite atqz toni
glorie principes ānotasti bñdicēdos: ita
bñdicere digneris hūc tumulū famu
li tui. *A. ut hic cū regescere facias et in si
nu Abrahā: Isaac: et Jacob collocare di
gneris: q dñm nrm iesuz christū pñtis la
queis isernoz credētiū resurgere se suoz
qz mēbra resuscitare uoluisti: respice do
mie sup hāc fabricā sepulture: et descēdat
ad eā spūs tuus scūs: ut te iubente sit in
hoc loco: famulo tuo. *A. qeta dormitio
et tpe iudicij cū oībus scīs uera resuscita
tio pñtate eodē dño nro iesu christo: qui
teci et cū spīritu scō uiuit et regnat in se
cula seculorum. R. Amē. *Oratiōe com
pleta sacerdos aqua bñdicta: et defuncti
corp' aspgat et tumulū: et eodē mō icēset.
His pactis in psona defuncti anti. et psal.
subscripti dicāt. Et cātor oia icipiat: anti.
Aperite mibi portas iusticie: ingressus i eas: cō
fitebor dño. *ps. Cōfitei. dño. R. Ingrediar
in locū tabernaculi admirabilis usqz ad domū
dei. ps. Quēadmodū. His pactis et hūa
to itea corpore i psoa eiusdē hec dicant
antiphona cum reliquis et psalmis.*
Hec reges mea in seculū seculi: hic habitabo:
qm elegi eā. *ps. Admō dñe dauid. R. De
terra formasti me: carne iduisti me redemptor
meus dñe: resuscita me i nouissimo die. ps.
Dñe pbasti me. R. Nō itres in iudiciū cū ser****

uo tuo dñe: qz nō iustificabil in pñtu tuo oīs
uiues. *ps. Dñe exaudi. ij. R. Oīs spūs lau
da dñz. ps. Laudate dñm de celis. R. Ego
suz resurrectio et uita: q credit in me et si mortu
us fuerit uiuet: et oīs q credit in me nō moriet
in eternū. ps. Bñdictus domī deus israel.
Et iterz dū supradicte. R. cantāt cū suis
psal. sacerdos dicat has orationes.*

O Rem' frēs carissimi p spū scīs nri:
quē dñs de' de laqueo hui' scī lib
are dignatus ē: cū corpūculū hodie se
pulcre tradit: ut eū pietas dñi i sinu abrahe
isaac: et iacob collocare dignet: ut cūz iu
diciū dies aduenerit: inī scōtos et electos
suos cū i pte dexta collocādū resuscitari
faciat: p christū dñm nrm. *R. Amē. *Oratio.**

O Eus cui oīa uiuūt: et cui nō pñt mo
riēdo fidelīū corpora: s; mutāt i me
lius: te supplices depcāur: ut qēqd aīa fa
muli tui. *A. uiuoz tueqz uolūtati sñiū fa
lente diabolo: seu pñia tūgiate l' fragili
tate pñxit: tu pñ' et misericors abluas i
dulgēdo: eāqz suscipi iubeas p man' scō
toz angeloz tuoz dducēdā i sinu pñar
chaz et pphetaz tuorūz Abrahā. s. amici
tui: et Isaac dilecti tui: quo aufugit dolor
atqz tristitia: et suspiriū fidelīū quoqz aīe
felici iocūditate letāt: et i nouissimo iudi
cij magni die: et inter sanctos et electos
tuos cū facias ppetue glie pñcipare por
tionē quā ocl' nō uidit nec auris audiuit
nec i cor hoīs ascēdit que pñasti diligēti
bus te: p christi. d. n. R. Amen. *Oratio.**

A Emeritatis qdē ē dñe: ut hō hoiez
cinis cinerē: mortalis mortalē: tibi
dño deo nro audeat pñdare: s; qz fra su
scipit fra: et puluis pñertit i puluerē: dñe
oīs caro i suā redigat originē: ita et tuā pi
issime pñ lachrymabilr quēsum' pietatē:
ut hui' famli tui. *A. aīaz quā de hui' se
cū cenolēta uozagie ducis ad pñā: abrahe
amici tui sinu recipias: et refrigerij roze p
fūdas: sitqz ab estuātis gebēne truci icen
dio segregata: et bñe regēi tue: te donante
pñcta ut si que sūt illi dñe digne cruciatib'
clpe: tu ei grā mitissime lenitatis idulge:
nec peccati recipiat uicē: qz tuaz in uotis
tenuit uolūtate: sed indulgētie tue pñaz*

sentiat largitate. Lūq; finito mūdi termi
no supnū cūctis illuxerit regnū: nouus
hō sāctoz omniū cenb' aggregatus: cū
electis tuis resurgat in pte dextera coro
nāus. p christū dñm nrm. *R. Amē. oio*

Opus misericordie est: te dñe sācte
pat' oīpotens cñe deus. p alijs ro
gare: q pro peccatis nris supplicare ne
quaquā sufficis: suscipe pētur aīaz famli
tū. A. reuertentē ad te. Assūt ei āgelus te
stamēti tui michael: p manus scōz an
geloz tuoz: inf scios z electos tuos insi
nibus Abrae: Isaaab: z Jacob pīarcha
rū tuaz: eā collocare digneris. libera eā
dñe de pīncipib' tenebrāz: z de locis pe
nariū: ne famulus tuus ullis iā pīmeue
natiuitatis uel ignorāti pfundat errorib'
agnoscat a tuis z misericordia bonitatis
tue ad locū refrigerij z getis in sinu abra
be trāsserat p chū. d. n. *Oratio.*

Obitū hūani corporis sepeliēdi of
ficiū: fideliū more cōplētes: deū cui
oīa uiuūt fidelr deprecemur: ut hoc cor
pus fratris nri a nobis isirmitate sepultū
in ordine scōz suoz resuscitet: z ei' spm
sāctis ac fidelib' aggregari iubeat: cū qb'
in enarrabili glā z penni felicitate pfrui
mereat: p chū. d. n. *R. Amen. Oratio.*

Omnipotēs sempitēne deus q hūa
no corpori aīam ispirare dignatus
es: dū te iubere puluis reddat i puluerē:
tu imaginē tuā cū scīs z electis tuis eter
nis sedibus iubeas sociari: p christū dñz
nrm. *R. Amē. Hīs oībus pfectis sepul
to caduere. Sacerdos tumulū aquā as
pergat bñdictā: z deinde alta uoce dicat.*
Pr nri. Et oēs sub silētio dicāt. Pr nri.
* Et ne nos. R. Sed libera. * Nō intres
in iudiciū cū seruo tuo dñe. *R. Quia nō in
stificabitur i p̄spectu tuo oīs uiuēs. ** A por
ta inferi. *R. Erue dñe aīam eius. ** Reges
cant in pace. *R. Amē. ** Dñe exaudi. *R.*
Et clamor. Dñs uobiscū. R. Et cū spiritu
tuo. Oratio.

Sufficiat tibi quesum' dñe de' nri:
p aīa famuli tui fratris nri. A. bea
tissime dei genitricis sempqz uirgis ma
rie z scūssimi martyris tui gregoriū oīuz

qz sāctorū tuorū oīoz: z pñtis familie tue
hūilis z deuota supplicatio: ut peccato
rum oīum ueniā quā precamur obtineat:
nec cū patiāris cruciari gehēnalibus flā
mis: quē filij tui dñi nostri iesu christi pre
cioso sanguine redemisti. Qui tecū z cū
spīritu sancto uiuūt z regnat deus per
oīa secula seculorum. *R. Amen. ** Dñs
uobiscū. *R. Et cū. Sacerdos postea di
cat.* Aīa eius z aīe omniū fidelīū defunctorū
p misericordiā dei: regescāt in pace. *R. Amē.*
Et ideo cantor incipiat R. Memēto mei
deus: qz uetus ē uita mea. Nec aspiciat me ui
sus homis. * Deprofūdis clamaui ad te do
mīe: dñe exaudi uocē meā. Nec aspiciat. Reg
em eternā. Et lux. Nec aspi. *Et supradictū*
R. decantātes in eccliam reuertantur: z
de more stent in choro. Quo finito sacer
dos alta uoce dicat. Pr nri. * Et ne nos
R. Sed liba. * A porta inferi. *R. Erue dñe*
aīam eius. * Regescāt in pace. *R. Amē. **
Dñe exaudi. R. Et da. * Dñs uobiscū. *R.*
Et cū spīritu tuo. Oratio.

Ibi dñe cōmendamus aīam famu
li tui: ut defūctus seculo tibi uiuat:
z que p fragilitatē hūane puerfatōis pec
cata cōmiserit: tu uēia misericordissime pie
tatis absterge. p christū dñm nostrū. *R.*
Amē. * Regem eternā. *R. Et lux. Et dñi*
de a cantoribus dicat. * Regescāt in pace
R. Amen.

Ad benedicendū mensas p totius anni
circulū ordo pgregatis fratribus ad pīa
dium in refectorio: z eregione ordine de
bito astantibus ante mensas. Cantor ex
pte hebdomadarij uel ali' loco eius ab
solute incipit. Bñdicite. Et fratres repe
tunt. Benedicite. Deinde cantor incipit.
* Oculi omniū. Et psequētes totū siml
cōplēt cū. Glia. pū. Et. Sicut erat. Et
Kyl. * Oculi oīuz i te spāt dñe: z tu das illis
escā illoz i tēpore opportūo. Aperiis tu manū
tuā. z iples oē aīal bñdictōe. Glia pī. Sicut
erat. Kyriel. xpēl. kyriel. *Pr nri. Secreto dñi*
Deinde sacerdos dicit. * Et ne nos. *R.*
Sz liba. Postea dicit. Orem' bñdic dñe
nos: z tua dona q de tua largitate sum' sūptu
turi per chūstū dñz nrm. R. Amē. Deinde

lector mense dicit. Iube domne benedicere
 Et sequitur bñdictio. *Mense celestis pñcipēs*
faciat nos rex etne glie. R. Amē. In fine ue
ro pñdij dicto a lectore. Tu aut. Et a fili
bz respōso. Deo grās. Omnes demētia
egrediūt: et ipsis e regiōe stātibz añ mē
fas cantoz: icipit. R. Cōfiteātur. Et fies p
sequētes sū tonū cōplent cum. Gloria pñ.
Et. Sicut erat. R. Cōfiteātur tibi dñe opera
tua: Et facti tui bñdicant tibi. Gloria pñ. Et.
Sicut erat. Postea sacerdos absolute di
cit. Agim' tibi grās dñpotēs de' p uniuersis
bñficiis tuis: q uiuīs et regnas ī seclā seculorū
R. Amē. Deinde cantor icipit psalmus.
Miserere. Quo alternati a sub' cōpleto
cū. Gloria pñ. Et. Sicut erat. Dñs sū di
cunt. Kyriē. chl. kyl. Deinde. Pñ nñ. Se
creto. Postea dic sacerdos. Et ne nos
R. S3 libera. R. Dispñt dedit paupibus. R.
Iusticia eius mact ī seculū seculi. R. Bñdicā
dñm ī oī tpe. R. Sēp laus eius ī ore meo. R.
In dño laudabitur aīa mea. R. Audiāt man
sueti et letētur. R. Magnificate dñm meuz.
R. Et exaltemus nomē eius ī idipm. R. Sit
nomē dñi bñdictū. R. Ex hoc nūc et usqz ī
seculū. Deinde imediate sine orem' dicit
Retribuere dignare dñe oib' nobis bōa faciē
tibus. ppter nom tuū uitā etnā. R. Amē. R.
Bñdicamus dño. R. Deo grās. Notādus
q in fine oīz gñiaz tonū añ dñ. Fideli
um aīe p misericordiā dei regescāt ī pace. R.
Amen. Deinde. Pñ nñ. Secreto. quo si
nito sacerdos dicit. Deus de: nobis paces
sua. Excepto qd ī cena dñi et pascue post
orionē imediate dñ tñ mō. Pñ nñ. Sub'
ad cenā eo ordie quo ad pñdij ī refecto
rio cōgregatis cātor icipit. Bñdicite. Et
fies repetit. Bñdicite. Deinde cātor i
pit. R. Edent paupes. Et fies psequentes
tonū una cōpleti cū Gloria pñ. Et. Sic erat
R. Edent paupes et saturabūtur: et laudabunt
dñm q regit cū: uiuent corda eorū. In seculū
seclī. Gloria pñ et filio et spīritui scto. Sicut erat
ī pñcipio et nūc et semp. et ī seclā seclorū amen
kyl. chl. kyl. Seq' imediate. Pñ nñ. Se
creto. Deinde sacerdos dicit. Et ne nos
R. S3 libera. Postea dicit orem'. Bene
dic nos dñe: et tua dona: ut supra ī pñdio.

Deinde lector dicit. Iube domne. *Et im*
ediate seq' bñdictio. Mense celestis pñcipēs
ut supra. In fine cene dicto a lectore. Tu
aut. Et rñso a sub'. Deo grās. Dñs egre
diūt de mēsis: et regiōe stātib' añ mēfas
cantoz: icipit uersū. Memoria fecit mirabi
lū suorū misericors et miserator dñs: eīcā dōit
timentibus se. Gloria patri. Et. Sicut erat.
Postea sacerdos absolute dicit. Bene
dictus deus ī sanctis suis: et sanctus ī omni
bus operibus suis. Qui uiuit et regnat ī seclā
seculorū. R. Amen. Deinde cantor inci
pit psalmū. Laudate dñm omnes gentes:
Quo alternati a fratribz cōpleto cū.
Gloria patri. Et. Sicut erat. dicitur in
kyriel. chl. kyriel. Et sequitur. Pater no
ster. Secreto. Deinde sacerdos dicit uer
si. Et ne nos. R. Sed libera. R. Dispersit
dedit pauperibus. Et reliqua omnia ut su
pra. Post prandium. Sciendum est qd
hic psalmus. Laudate dominū omnes gen
tes. ī cena omni tempore dicitur iuxta
ritum romane curie. Preterea quando
ī die semel cōmeditur: omnia sicut ī ce
na dicuntur. Excepto qd psalmus. Mi
serere. dicitur eodem tēpore quo assigna
tur ī prandio. Suprascriptus ordo ad
benedicendū mensam semper seruatur
preterquā ī cena domini et parasceue.
Et exceptis quibusdam alijs temporib'
īnfrascriptis ī quibus uersus solūmodo
et psalmi mutātur. In die natiuitatis do
mini et per totam octauā ad bñdicendū
mensam dicitur. Benedicite. R. Benedici
te. R. Verbum caro factum est: alleluia: et
habitauit ī nobis alleluia. Gloria patri. Et
Sicut erat. et cetera ī fine. R. Notum fecit do
minus: alleluia. Salutare suum: alleluia. Glo
ria patri. Et reliqua ut supra psalmus.
Lantate secundo. In epiphania et per to
tam octauā. Ad bñdicendum mensā
dicunt. Benedicite. R. Benedicite. R. Re
ges tharsis et insule munera offerent: alleluia.
Reges arabum et sabba dona adducent alle
luia. Gloria. Et. Sicut. et cetera. In fine
R. Omnes de sabba uenient alleluia: aurum
et thus deferentes: alleluia. Gloria patri. et
cetera ut supra psalmus. Deus iudiciū tuū

In cena dñi ad bñdicendū mensaz abso-
lute sine nota dñi. * Christus factus ē p no-
bis obediens usq; ad mortem. Deinde im-
mediate. Pater nñ. Secreto quo cōple-
to sine pñiciatōne aliqua: sacerdos mē-
sam signat nec. Iube dñe. dicit nec. tu aut
In fine repetit. * Christus factus est ut su-
pra. Postea immediate dicitur psal. Mñe-
rat. quo finito sine. Gloria patri. Secreto
dicitur. Pater noster. Deinde dicit abso-
lute sacerdos orationem.

Respice quesumus dñe super hanc
familiā tuā p qua dñs noster iesus
xpi nō dubitavit manib⁹ tradi nocētū ⁊
crucis subire tormentū. Et nō pronūcia-
tur. Qui tecum. nec. Fiddium. Sed secre-
to dicitur. Pater noster. nec additur. De-
us det nobis suā pacē. In pasceue ad bñdi-
cendū mensam eo ordine sunt oia ut in
cena dñi: excepto qd dicit. * Christus fac-
tus est pro nobis obediēs usq; ad mortē: mor-
tē autem crucis. In sabbato sancto ad be-
nedicendū mensam. dicitur. Benedicite
R. Benedicite. * Vespere autē sabbati: que
lucet in prima sabbati alla. Venit maria ma-
gdalene: ⁊ altera maria uidere sepulchrū alla.
Gloria patri. Et reliqua. In fine repetitur
* Vespere autē sabbati. ut supra cū. Glo-
ria patri. Et. Sicut erat. ps. Laudate domi-
num omnes gentes. In die sancto pasce: ⁊
deinceps usq; ad cenā sequentis sabbati
mñ: ad benedicendū mensam dñi. * Hec
dies quam fecit dominus alleluia: Exultem⁹
⁊ letemur in ea alleluia. Gloria patri. Et cete-
ra in fine. * Hec dies quam. ut supra cum
Gloria patri. ⁊. Sicut erat. ps. Confitemini
Qui post psalmū. Laudate dominum om-
nes gentes. In psalterio ordinatur. In ce-
na uero dñi sabbati. resumitur benedic-
tio consueta. * Edent pauperes Et cetera
ut supra in die ascensionis dñi ⁊ p totaz
octauam ad benedicendū mēsam dñi
tur. * Ascendit deus in iubilatione alleluia.
Et dominus i uoce tube. Gloria patri. Et ce-
tera in fine. * Ascendens christus in altum
alleluia. Captiuam duxit captiuitatez alleluia.
Cum. Gloria patri. Et. Sicut erat. psalm⁹
Omnes gētes plaudite. In die pētecostes

⁊ deinceps ps usq; ad sequentes dominicā
ad benedicendū mensam dicitur * Ius
Spiritus domini repleuit orbem terrarum al-
leluia. Et hoc qd continet omnia: scientiaz ha-
bet uocis alleluia. Gloria patri. Et reliqua i
fine. * Repleti sunt omnes spiritu sancto al-
leluia. Et ceperunt loqui alleluia. Cum Glo-
ria patri. Et. Sicut erat. ps. Magnus do-
minus. In prandio uero sequentis domi-
nice: benedictio resumitur consueta. s. O-
culi omnium in te sperant domine. Et cetera
ut supra annotata sunt.

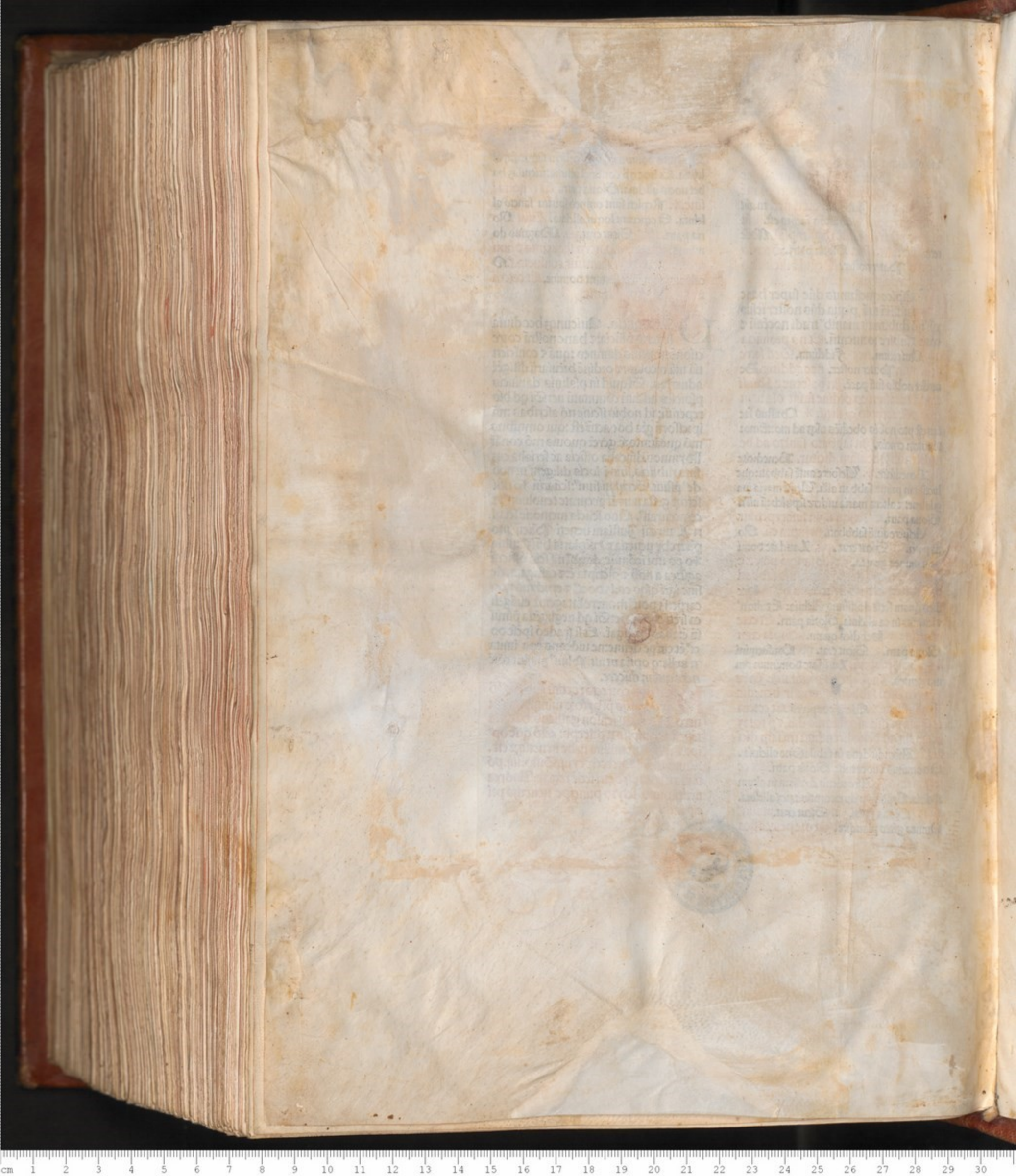
PArce queso. Quicumq; hec diuina
legeris officia: ⁊ hanc nostrā corre-
ctionē ne prius damnes: quā ⁊ conscien-
tiā tuā recolas: ⁊ ordinē breuiarij diligēt
aduertas. Si quid in psalmis dauiticijs
psipicies additū cōmutatū ue: Si qd bis
repetitū: id nobis isciētie nō ascribas: nā
ipressorū grā hoc actū est: qui omnibus
mō queāt: morē gerei quouis mō conāt
Hymnos dñicalia officia ac ferialia cūz
suis rubricis. suis i locis diligēt ut nob
de⁹ pñitit. Scrutati sum⁹: scūariū ⁊ ubi
scōz gesta narrāt accurate reuoluim⁹: ⁊
eo accurat⁹. Quo felici memorie sci ui-
ri Laureñij Iustiani ueneti pñicij pro
pñiarche uenetiāz exēplaria bñiz: multia
⁊ ps ubi icōmūe: de qb⁹ uis scis officiū
agit: ea a nob ⁊ scripta ē: ⁊ castigata. de
sine igit qsq; es: lz doct⁹ ⁊ eruditus nos
carpe: lz poti⁹ monere satage: ut euāgeli-
ca freti correctōe: Si qd negligētia pñim⁹
sū ē: alias corrigat. Et si nō adeo ipse do-
ct⁹ ē: carpe definire: ne uidearis cos imita-
ri uelle: q optia ut ait pñim⁹ mallūt cōte-
nere quam discere.

Inui⁹ opil corrector extitit Georgi⁹ d
spatharijs pñbytoz minim⁹: ipsoz
uero Nicolaus ienson gallicus: hac nā
tēpestate impioz pñiceps: Qd qdē op⁹
ipressū in florētissima urbe uenetiāz est.
Anno dñi. M. cccclxxiij. Sisto. iij. pō-
ti. max. rome Petri sedē regēte. Andrea
uēdramino iclyto pñcipe uenetijs pñi-
cipante.

Handwritten signature in red ink, likely belonging to the owner or a scribe, written in a cursive script.

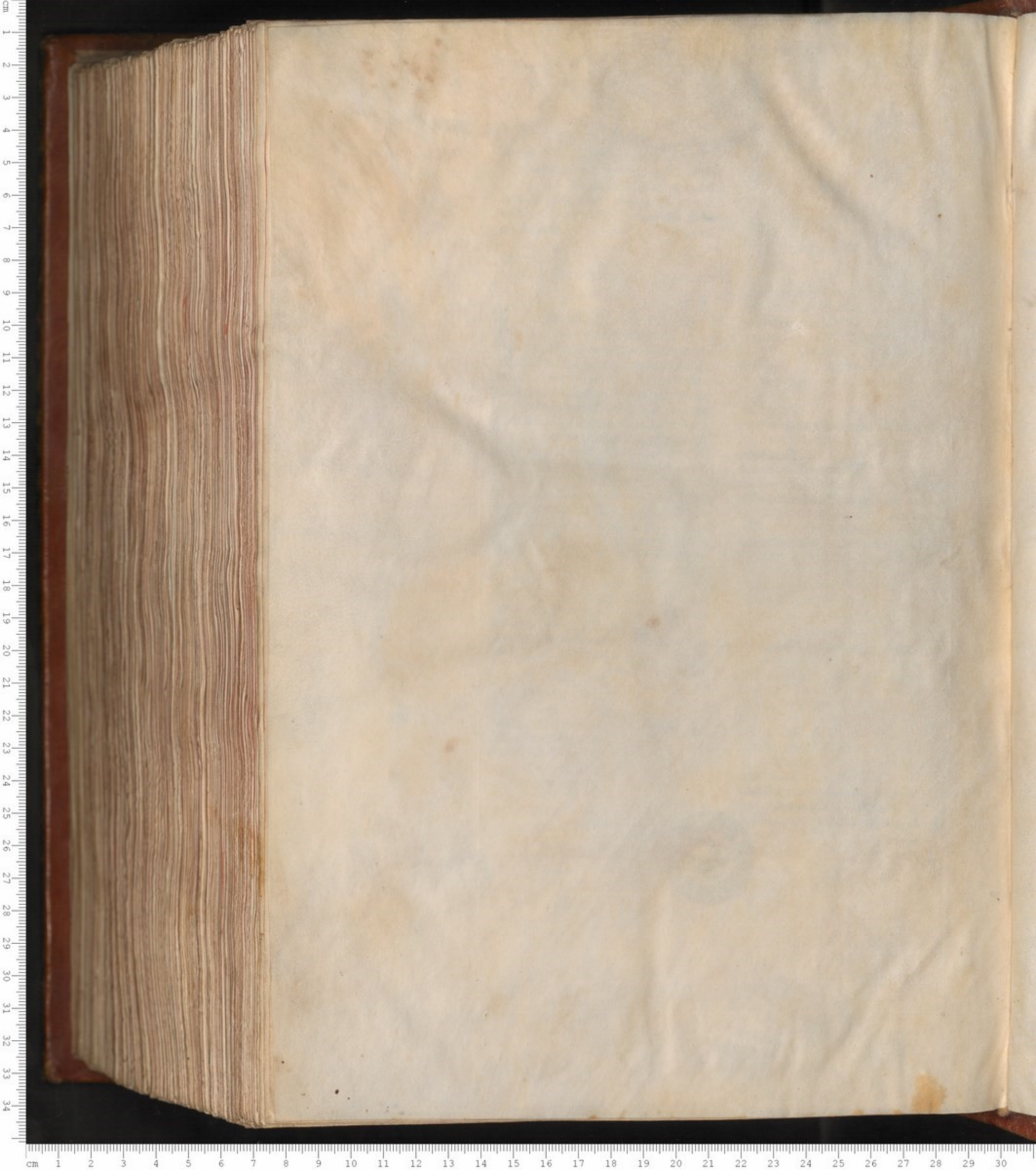

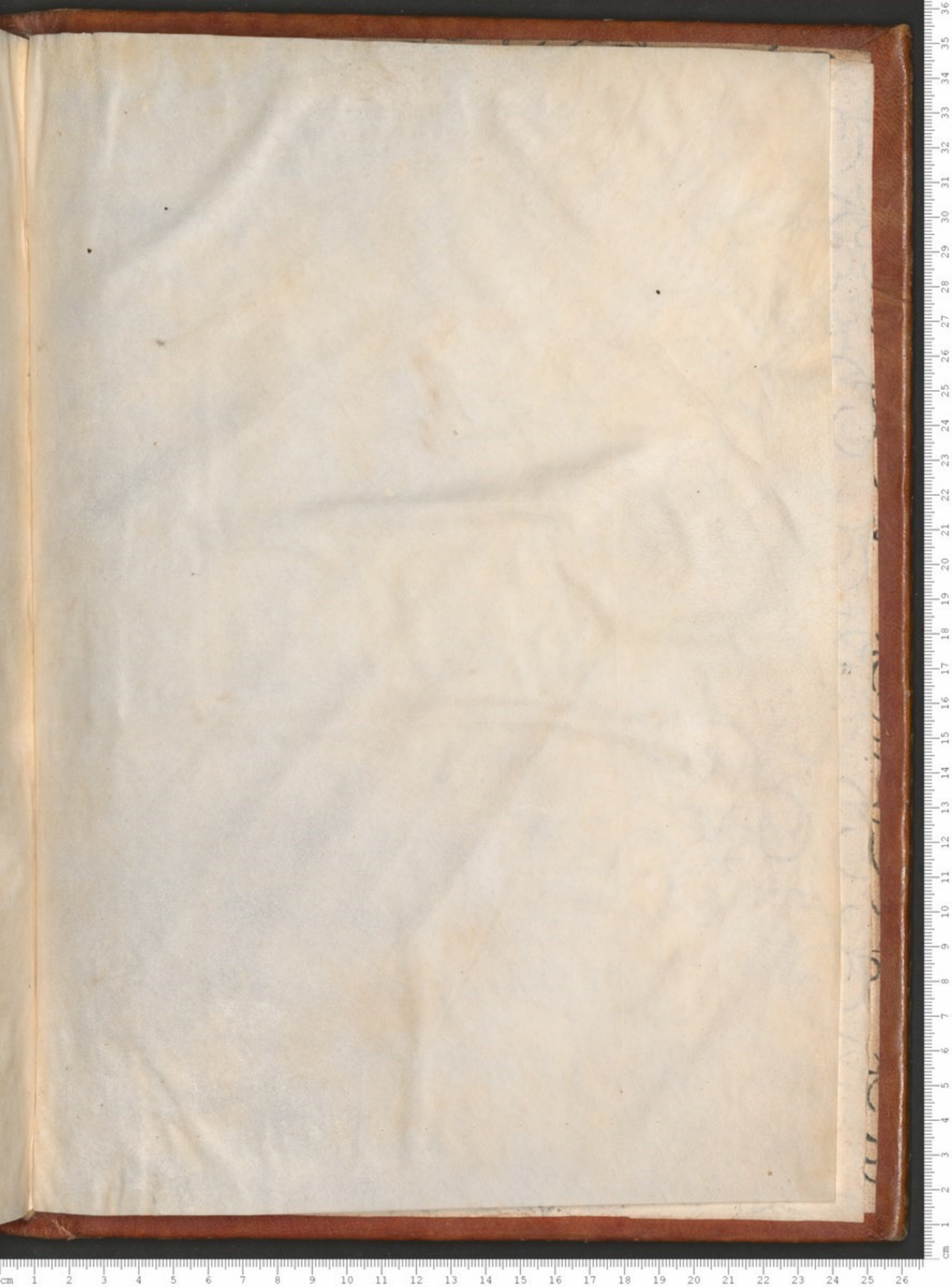

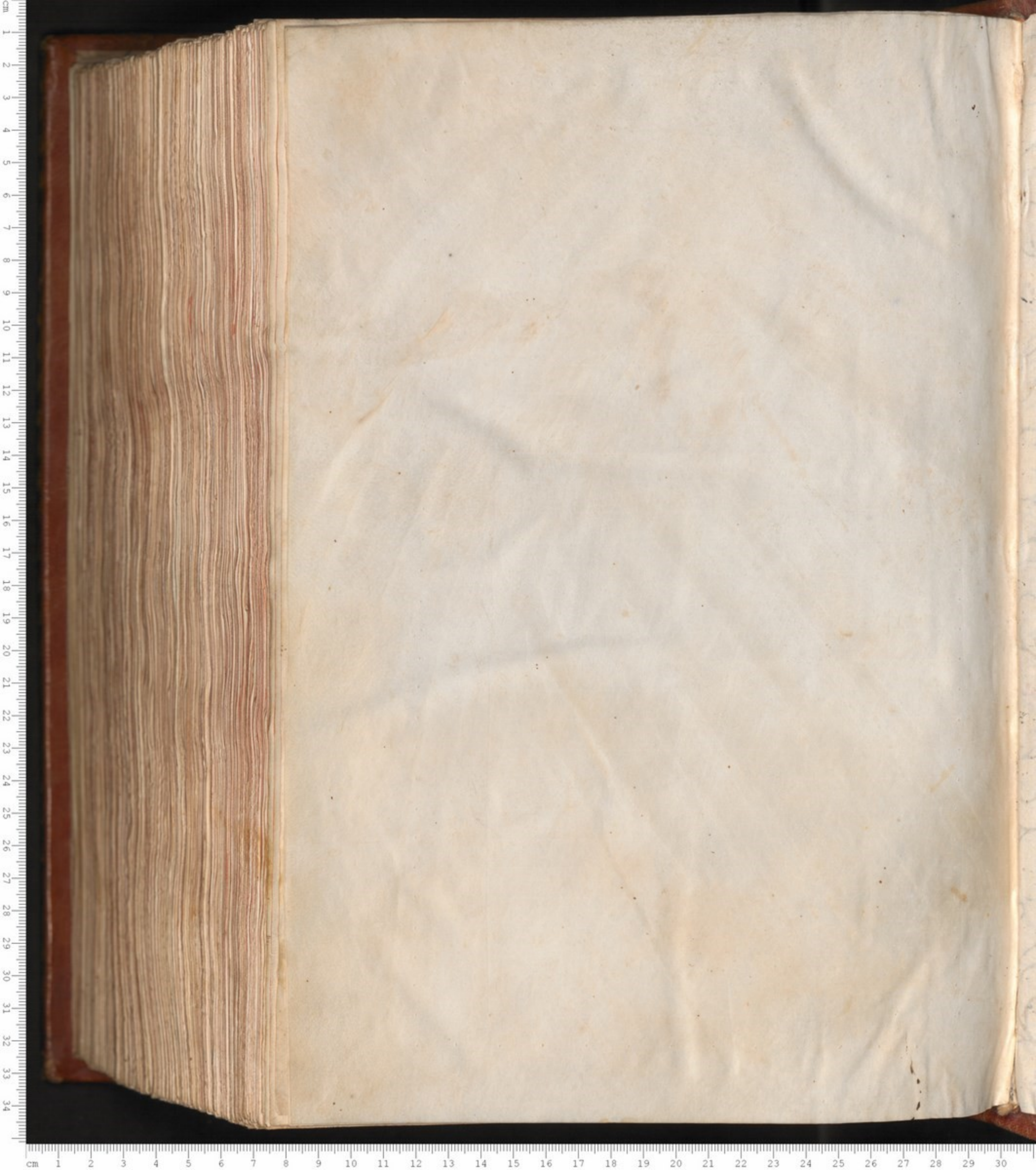

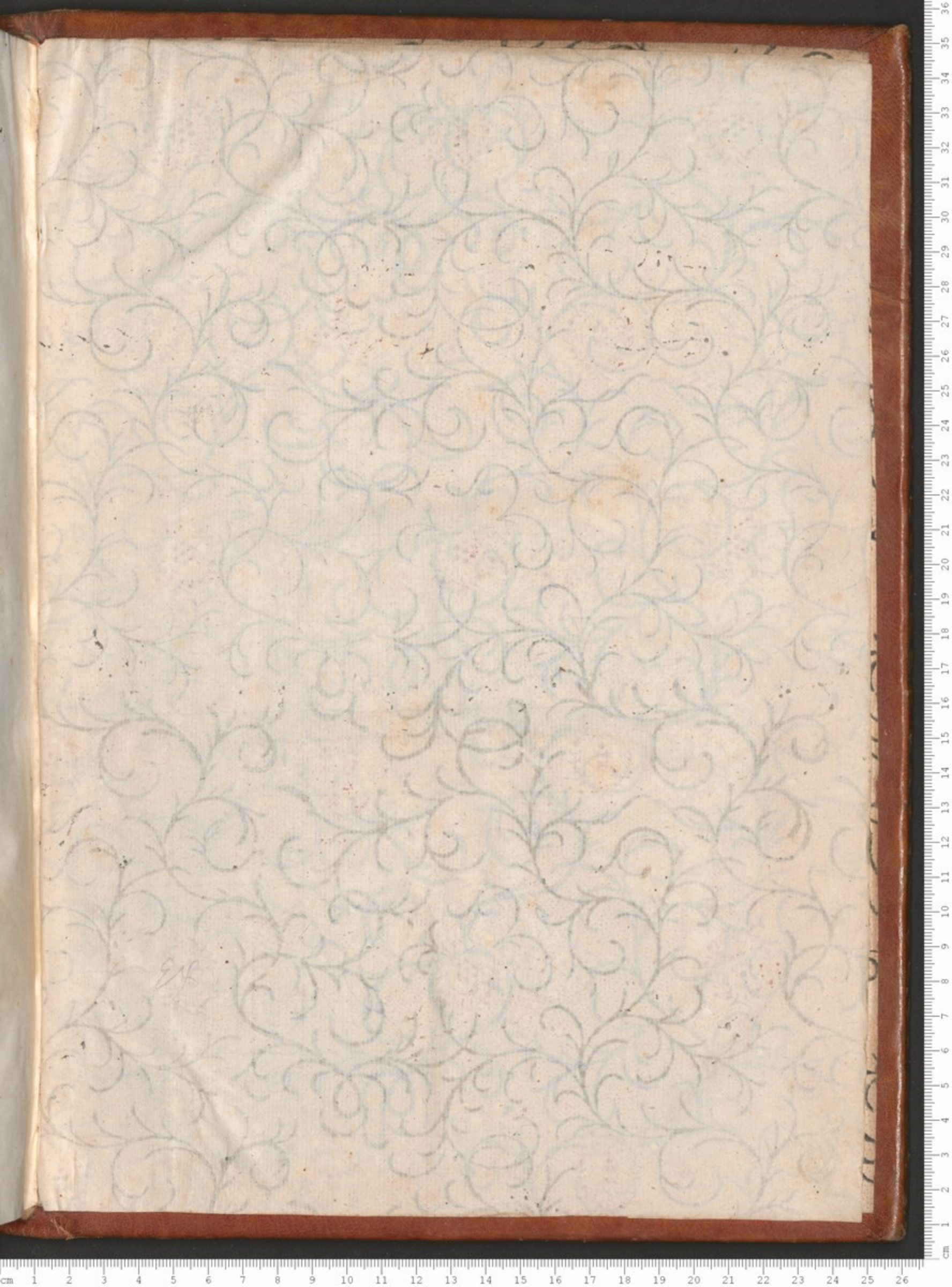

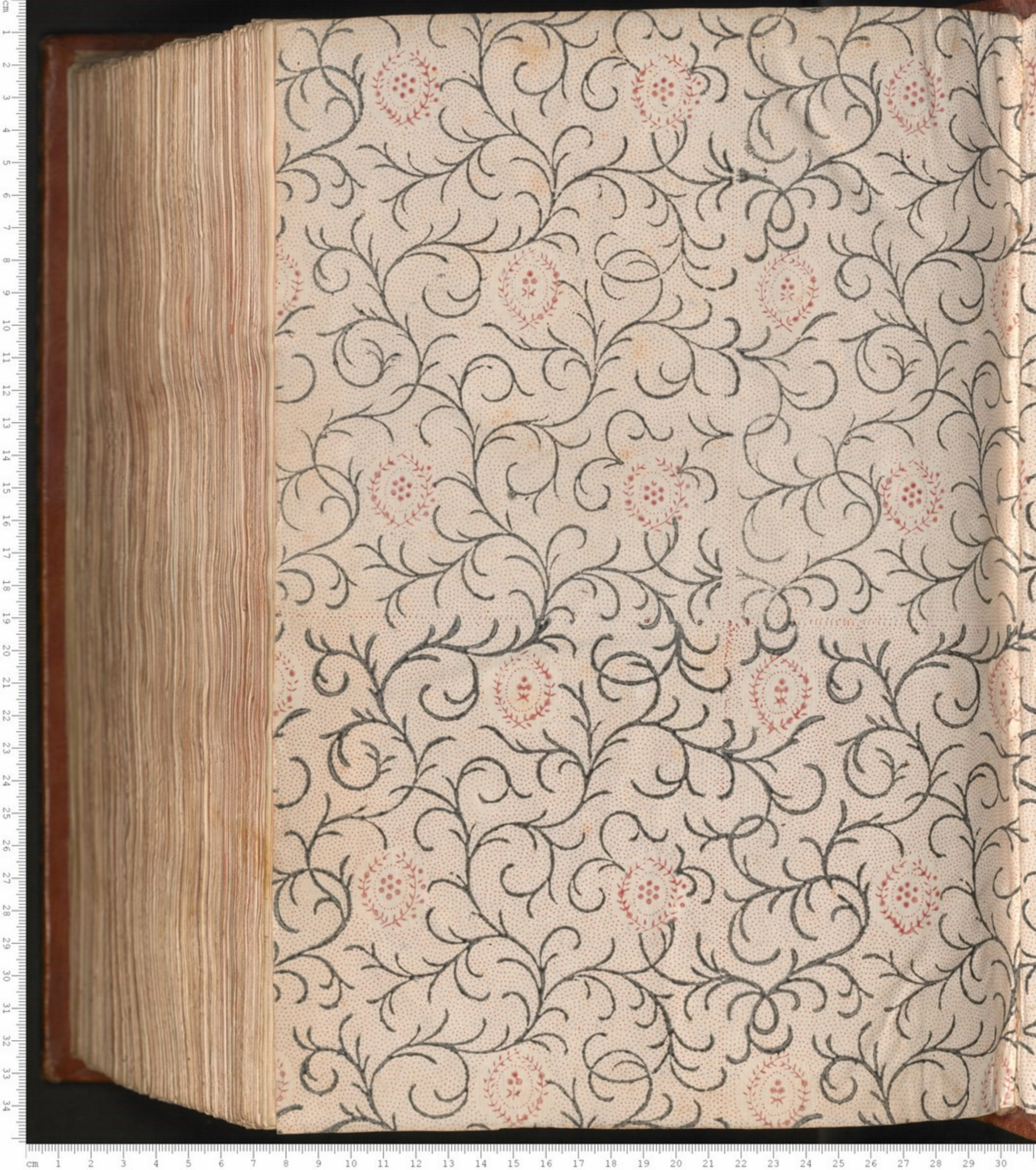

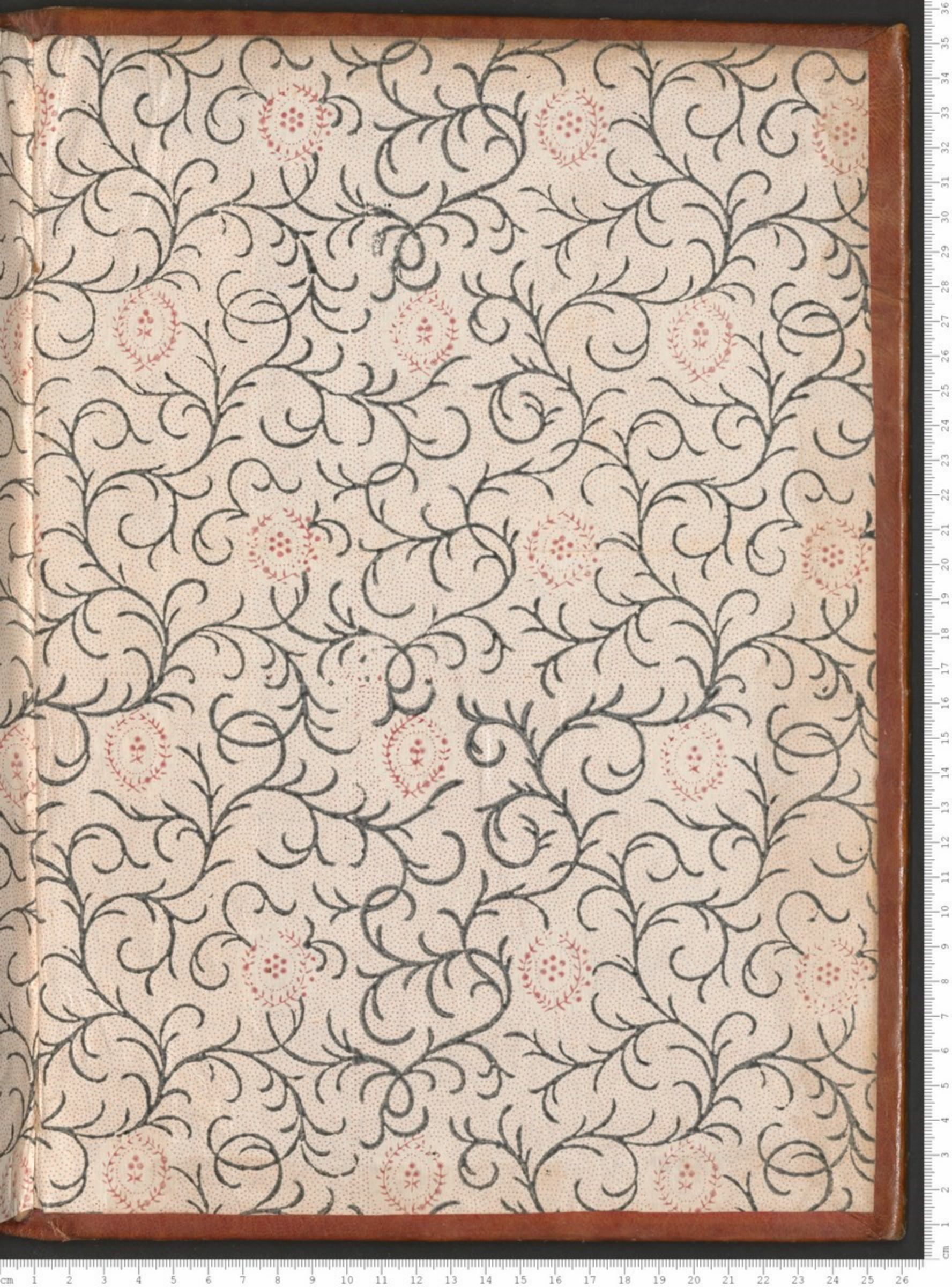

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30